

The Holy Bible: Hebrew Transliteration

by

Anonymous

About *The Holy Bible: Hebrew Transliteration*

Title: The Holy Bible: Hebrew Transliteration
URL: <http://www.ccel.org/ccel/bible/hetran.html>
Author(s): Anonymous
Publisher: Grand Rapids, MI: Christian Classics Ethereal Library
Description: This Bible translation was converted automatically from data files made available by the Unbound Bible project. Book names, introductions, titles, paragraphs, and the like were not available, so standard English names have been used. Therefore this file would benefit from additional work by someone who has access to a print edition.

Source: The Unbound Bible
Language: Hebrew
Rights: Public Domain
Date Created: 2002-12-31
CCEL Subjects: All; Bible; Old Testament

Table of Contents

<i>About This Book</i>	p. ii
Title Page	p. 1
Old Testament	p. 2
Genesis	p. 2
Genesis 1	p. 2
Genesis 2	p. 2
Genesis 3	p. 3
Genesis 4	p. 4
Genesis 5	p. 4
Genesis 6	p. 5
Genesis 7	p. 6
Genesis 8	p. 6
Genesis 9	p. 7
Genesis 10	p. 7
Genesis 11	p. 8
Genesis 12	p. 9
Genesis 13	p. 9
Genesis 14	p. 10
Genesis 15	p. 10
Genesis 16	p. 11
Genesis 17	p. 11
Genesis 18	p. 12
Genesis 19	p. 13
Genesis 20	p. 13
Genesis 21	p. 14
Genesis 22	p. 15
Genesis 23	p. 15
Genesis 24	p. 16
Genesis 25	p. 17
Genesis 26	p. 18
Genesis 27	p. 19
Genesis 28	p. 20
Genesis 29	p. 21
Genesis 30	p. 21
Genesis 31	p. 22

Genesis 32.	p. 23
Genesis 33.	p. 24
Genesis 34.	p. 25
Genesis 35.	p. 25
Genesis 36.	p. 26
Genesis 37.	p. 27
Genesis 38.	p. 28
Genesis 39.	p. 29
Genesis 40.	p. 29
Genesis 41.	p. 30
Genesis 42.	p. 31
Genesis 43.	p. 32
Genesis 44.	p. 33
Genesis 45.	p. 34
Genesis 46.	p. 34
Genesis 47.	p. 35
Genesis 48.	p. 36
Genesis 49.	p. 37
Genesis 50.	p. 37
Exodus.	p. 38
Exodus 1.	p. 38
Exodus 2.	p. 38
Exodus 3.	p. 39
Exodus 4.	p. 40
Exodus 5.	p. 40
Exodus 6.	p. 41
Exodus 7.	p. 42
Exodus 8.	p. 43
Exodus 9.	p. 43
Exodus 10.	p. 44
Exodus 11.	p. 45
Exodus 12.	p. 45
Exodus 13.	p. 47
Exodus 14.	p. 47
Exodus 15.	p. 48
Exodus 16.	p. 49
Exodus 17.	p. 49
Exodus 18.	p. 50
Exodus 19.	p. 51
Exodus 20.	p. 51

Exodus 21.	p. 52
Exodus 22.	p. 53
Exodus 23.	p. 53
Exodus 24.	p. 54
Exodus 25.	p. 54
Exodus 26.	p. 55
Exodus 27.	p. 56
Exodus 28.	p. 57
Exodus 29.	p. 58
Exodus 30.	p. 59
Exodus 31.	p. 59
Exodus 32.	p. 60
Exodus 33.	p. 61
Exodus 34.	p. 61
Exodus 35.	p. 62
Exodus 36.	p. 63
Exodus 37.	p. 64
Exodus 38.	p. 64
Exodus 39.	p. 65
Exodus 40.	p. 66
Leviticus.	p. 67
Leviticus 1.	p. 67
Leviticus 2.	p. 67
Leviticus 3.	p. 68
Leviticus 4.	p. 68
Leviticus 5.	p. 69
Leviticus 6.	p. 70
Leviticus 7.	p. 71
Leviticus 8.	p. 71
Leviticus 9.	p. 72
Leviticus 10.	p. 73
Leviticus 11.	p. 73
Leviticus 12.	p. 74
Leviticus 13.	p. 75
Leviticus 14.	p. 76
Leviticus 15.	p. 77
Leviticus 16.	p. 78
Leviticus 17.	p. 79
Leviticus 18.	p. 80
Leviticus 19.	p. 80

Leviticus 20.	p. 81
Leviticus 21.	p. 82
Leviticus 22.	p. 82
Leviticus 23.	p. 83
Leviticus 24.	p. 84
Leviticus 25.	p. 85
Leviticus 26.	p. 86
Leviticus 27.	p. 87
Numbers.	p. 88
Numbers 1.	p. 88
Numbers 2.	p. 89
Numbers 3.	p. 89
Numbers 4.	p. 90
Numbers 5.	p. 92
Numbers 6.	p. 92
Numbers 7.	p. 93
Numbers 8.	p. 95
Numbers 9.	p. 95
Numbers 10.	p. 96
Numbers 11.	p. 97
Numbers 12.	p. 98
Numbers 13.	p. 98
Numbers 14.	p. 99
Numbers 15.	p. 100
Numbers 16.	p. 101
Numbers 17.	p. 101
Numbers 18.	p. 102
Numbers 19.	p. 103
Numbers 20.	p. 104
Numbers 21.	p. 104
Numbers 22.	p. 105
Numbers 23.	p. 106
Numbers 24.	p. 107
Numbers 25.	p. 107
Numbers 26.	p. 108
Numbers 27.	p. 109
Numbers 28.	p. 110
Numbers 29.	p. 110
Numbers 30.	p. 111
Numbers 31.	p. 112

Numbers 32.	p. 113
Numbers 33.	p. 114
Numbers 34.	p. 114
Numbers 35.	p. 115
Numbers 36.	p. 116
Deuteronomy.	p. 116
Deuteronomy 1.	p. 116
Deuteronomy 2.	p. 117
Deuteronomy 3.	p. 118
Deuteronomy 4.	p. 119
Deuteronomy 5.	p. 120
Deuteronomy 6.	p. 121
Deuteronomy 7.	p. 122
Deuteronomy 8.	p. 123
Deuteronomy 9.	p. 123
Deuteronomy 10.	p. 124
Deuteronomy 11.	p. 125
Deuteronomy 12.	p. 126
Deuteronomy 13.	p. 126
Deuteronomy 14.	p. 127
Deuteronomy 15.	p. 128
Deuteronomy 16.	p. 128
Deuteronomy 17.	p. 129
Deuteronomy 18.	p. 129
Deuteronomy 19.	p. 130
Deuteronomy 20.	p. 131
Deuteronomy 21.	p. 131
Deuteronomy 22.	p. 132
Deuteronomy 23.	p. 132
Deuteronomy 24.	p. 133
Deuteronomy 25.	p. 134
Deuteronomy 26.	p. 134
Deuteronomy 27.	p. 135
Deuteronomy 28.	p. 135
Deuteronomy 29.	p. 137
Deuteronomy 30.	p. 138
Deuteronomy 31.	p. 138
Deuteronomy 32.	p. 139
Deuteronomy 33.	p. 140
Deuteronomy 34.	p. 141

Joshua	p. 141
Joshua 1.	p. 141
Joshua 2.	p. 142
Joshua 3.	p. 143
Joshua 4.	p. 143
Joshua 5.	p. 144
Joshua 6.	p. 144
Joshua 7.	p. 145
Joshua 8.	p. 146
Joshua 9.	p. 147
Joshua 10.	p. 148
Joshua 11.	p. 149
Joshua 12.	p. 150
Joshua 13.	p. 150
Joshua 14.	p. 151
Joshua 15.	p. 151
Joshua 16.	p. 153
Joshua 17.	p. 153
Joshua 18.	p. 153
Joshua 19.	p. 154
Joshua 20.	p. 155
Joshua 21.	p. 155
Joshua 22.	p. 156
Joshua 23.	p. 158
Joshua 24.	p. 158
Judges	p. 159
Judges 1.	p. 159
Judges 2.	p. 160
Judges 3.	p. 161
Judges 4.	p. 162
Judges 5.	p. 162
Judges 6.	p. 163
Judges 7.	p. 164
Judges 8.	p. 165
Judges 9.	p. 166
Judges 10.	p. 167
Judges 11.	p. 168
Judges 12.	p. 169
Judges 13.	p. 169
Judges 14.	p. 170

Judges 15.	p. 171
Judges 16.	p. 171
Judges 17.	p. 172
Judges 18.	p. 173
Judges 19.	p. 173
Judges 20.	p. 174
Judges 21.	p. 176
Ruth.	p. 176
Ruth 1.	p. 176
Ruth 2.	p. 177
Ruth 3.	p. 178
Ruth 4.	p. 178
1 Samuel.	p. 179
1 Samuel 1.	p. 179
1 Samuel 2.	p. 179
1 Samuel 3.	p. 180
1 Samuel 4.	p. 181
1 Samuel 5.	p. 181
1 Samuel 6.	p. 182
1 Samuel 7.	p. 183
1 Samuel 8.	p. 183
1 Samuel 9.	p. 184
1 Samuel 10.	p. 185
1 Samuel 11.	p. 185
1 Samuel 12.	p. 186
1 Samuel 13.	p. 187
1 Samuel 14.	p. 187
1 Samuel 15.	p. 189
1 Samuel 16.	p. 189
1 Samuel 17.	p. 190
1 Samuel 18.	p. 192
1 Samuel 19.	p. 192
1 Samuel 20.	p. 193
1 Samuel 21.	p. 194
1 Samuel 22.	p. 195
1 Samuel 23.	p. 195
1 Samuel 24.	p. 196
1 Samuel 25.	p. 197
1 Samuel 26.	p. 198
1 Samuel 27.	p. 199

1 Samuel 28.	p. 199
1 Samuel 29.	p. 200
1 Samuel 30.	p. 200
1 Samuel 31.	p. 201
2 Samuel.	p. 202
2 Samuel 1.	p. 202
2 Samuel 2.	p. 202
2 Samuel 3.	p. 203
2 Samuel 4.	p. 204
2 Samuel 5.	p. 205
2 Samuel 6.	p. 205
2 Samuel 7.	p. 206
2 Samuel 8.	p. 207
2 Samuel 9.	p. 207
2 Samuel 10.	p. 208
2 Samuel 11.	p. 208
2 Samuel 12.	p. 209
2 Samuel 13.	p. 210
2 Samuel 14.	p. 211
2 Samuel 15.	p. 212
2 Samuel 16.	p. 213
2 Samuel 17.	p. 214
2 Samuel 18.	p. 214
2 Samuel 19.	p. 215
2 Samuel 20.	p. 217
2 Samuel 21.	p. 217
2 Samuel 22.	p. 218
2 Samuel 23.	p. 219
2 Samuel 24.	p. 220
1 Kings.	p. 220
1 Kings 1.	p. 220
1 Kings 2.	p. 222
1 Kings 3.	p. 223
1 Kings 4.	p. 224
1 Kings 5.	p. 224
1 Kings 6.	p. 225
1 Kings 7.	p. 226
1 Kings 8.	p. 227
1 Kings 9.	p. 229
1 Kings 10.	p. 230

1 Kings 11.	p. 231
1 Kings 12.	p. 232
1 Kings 13.	p. 233
1 Kings 14.	p. 233
1 Kings 15.	p. 234
1 Kings 16.	p. 235
1 Kings 17.	p. 236
1 Kings 18.	p. 237
1 Kings 19.	p. 238
1 Kings 20.	p. 239
1 Kings 21.	p. 240
1 Kings 22.	p. 241
2 Kings.	p. 242
2 Kings 1.	p. 242
2 Kings 2.	p. 243
2 Kings 3.	p. 243
2 Kings 4.	p. 244
2 Kings 5.	p. 245
2 Kings 6.	p. 246
2 Kings 7.	p. 247
2 Kings 8.	p. 248
2 Kings 9.	p. 248
2 Kings 10.	p. 249
2 Kings 11.	p. 250
2 Kings 12.	p. 251
2 Kings 13.	p. 252
2 Kings 14.	p. 252
2 Kings 15.	p. 253
2 Kings 16.	p. 254
2 Kings 17.	p. 255
2 Kings 18.	p. 256
2 Kings 19.	p. 257
2 Kings 20.	p. 258
2 Kings 21.	p. 259
2 Kings 22.	p. 259
2 Kings 23.	p. 260
2 Kings 24.	p. 261
2 Kings 25.	p. 262
1 Chronicles.	p. 263
1 Chronicles 1.	p. 263

1 Chronicles 2.	p. 264
1 Chronicles 3.	p. 265
1 Chronicles 4.	p. 265
1 Chronicles 5.	p. 266
1 Chronicles 6.	p. 267
1 Chronicles 7.	p. 268
1 Chronicles 8.	p. 269
1 Chronicles 9.	p. 269
1 Chronicles 10.	p. 270
1 Chronicles 11.	p. 271
1 Chronicles 12.	p. 272
1 Chronicles 13.	p. 272
1 Chronicles 14.	p. 273
1 Chronicles 15.	p. 273
1 Chronicles 16.	p. 274
1 Chronicles 17.	p. 275
1 Chronicles 18.	p. 276
1 Chronicles 19.	p. 276
1 Chronicles 20.	p. 277
1 Chronicles 21.	p. 277
1 Chronicles 22.	p. 278
1 Chronicles 23.	p. 278
1 Chronicles 24.	p. 279
1 Chronicles 25.	p. 280
1 Chronicles 26.	p. 280
1 Chronicles 27.	p. 281
1 Chronicles 28.	p. 282
1 Chronicles 29.	p. 282
2 Chronicles.	p. 283
2 Chronicles 1.	p. 283
2 Chronicles 2.	p. 284
2 Chronicles 3.	p. 285
2 Chronicles 4.	p. 285
2 Chronicles 5.	p. 286
2 Chronicles 6.	p. 286
2 Chronicles 7.	p. 287
2 Chronicles 8.	p. 288
2 Chronicles 9.	p. 289
2 Chronicles 10.	p. 290
2 Chronicles 11.	p. 290

2 Chronicles 12.	p. 291
2 Chronicles 13.	p. 291
2 Chronicles 14.	p. 292
2 Chronicles 15.	p. 292
2 Chronicles 16.	p. 293
2 Chronicles 17.	p. 293
2 Chronicles 18.	p. 294
2 Chronicles 19.	p. 295
2 Chronicles 20.	p. 295
2 Chronicles 21.	p. 296
2 Chronicles 22.	p. 297
2 Chronicles 23.	p. 297
2 Chronicles 24.	p. 298
2 Chronicles 25.	p. 299
2 Chronicles 26.	p. 300
2 Chronicles 27.	p. 300
2 Chronicles 28.	p. 301
2 Chronicles 29.	p. 302
2 Chronicles 30.	p. 303
2 Chronicles 31.	p. 303
2 Chronicles 32.	p. 304
2 Chronicles 33.	p. 305
2 Chronicles 34.	p. 306
2 Chronicles 35.	p. 307
2 Chronicles 36.	p. 308
Ezra.	p. 308
Ezra 1.	p. 308
Ezra 2.	p. 309
Ezra 3.	p. 310
Ezra 4.	p. 310
Ezra 5.	p. 311
Ezra 6.	p. 312
Ezra 7.	p. 312
Ezra 8.	p. 313
Ezra 9.	p. 314
Ezra 10.	p. 314
Nehemiah.	p. 315
Nehemiah 1.	p. 315
Nehemiah 2.	p. 316
Nehemiah 3.	p. 317

Nehemiah 4.	p. 318
Nehemiah 5.	p. 318
Nehemiah 6.	p. 319
Nehemiah 7.	p. 319
Nehemiah 8.	p. 320
Nehemiah 9.	p. 321
Nehemiah 10.	p. 322
Nehemiah 11.	p. 323
Nehemiah 12.	p. 324
Nehemiah 13.	p. 325
Esther.	p. 326
Esther 1.	p. 326
Esther 2.	p. 326
Esther 3.	p. 327
Esther 4.	p. 328
Esther 5.	p. 328
Esther 6.	p. 329
Esther 7.	p. 329
Esther 8.	p. 329
Esther 9.	p. 330
Esther 10.	p. 331
Job.	p. 331
Job 1.	p. 331
Job 2.	p. 332
Job 3.	p. 332
Job 4.	p. 333
Job 5.	p. 333
Job 6.	p. 334
Job 7.	p. 334
Job 8.	p. 334
Job 9.	p. 335
Job 10.	p. 335
Job 11.	p. 336
Job 12.	p. 336
Job 13.	p. 336
Job 14.	p. 337
Job 15.	p. 337
Job 16.	p. 338
Job 17.	p. 338
Job 18.	p. 338

Job 19.	p. 339
Job 20.	p. 339
Job 21.	p. 340
Job 22.	p. 340
Job 23.	p. 341
Job 24.	p. 341
Job 25.	p. 341
Job 26.	p. 342
Job 27.	p. 342
Job 28.	p. 342
Job 29.	p. 343
Job 30.	p. 343
Job 31.	p. 344
Job 32.	p. 344
Job 33.	p. 345
Job 34.	p. 345
Job 35.	p. 346
Job 36.	p. 346
Job 37.	p. 346
Job 38.	p. 347
Job 39.	p. 347
Job 40.	p. 348
Job 41.	p. 348
Job 42.	p. 349
Psalms.	p. 349
Psalm 1.	p. 349
Psalm 2.	p. 349
Psalm 3.	p. 350
Psalm 4.	p. 350
Psalm 5.	p. 350
Psalm 6.	p. 350
Psalm 7.	p. 351
Psalm 8.	p. 351
Psalm 9.	p. 351
Psalm 10.	p. 352
Psalm 11.	p. 352
Psalm 12.	p. 352
Psalm 13.	p. 352
Psalm 14.	p. 353
Psalm 15.	p. 353

Psalm 16.	p. 353
Psalm 17.	p. 353
Psalm 18.	p. 354
Psalm 19.	p. 354
Psalm 20.	p. 355
Psalm 21.	p. 355
Psalm 22.	p. 355
Psalm 23.	p. 356
Psalm 24.	p. 356
Psalm 25.	p. 356
Psalm 26.	p. 357
Psalm 27.	p. 357
Psalm 28.	p. 357
Psalm 29.	p. 358
Psalm 30.	p. 358
Psalm 31.	p. 358
Psalm 32.	p. 359
Psalm 33.	p. 359
Psalm 34.	p. 359
Psalm 35.	p. 360
Psalm 36.	p. 360
Psalm 37.	p. 360
Psalm 38.	p. 361
Psalm 39.	p. 361
Psalm 40.	p. 362
Psalm 41.	p. 362
Psalm 42.	p. 363
Psalm 43.	p. 363
Psalm 44.	p. 363
Psalm 45.	p. 364
Psalm 46.	p. 364
Psalm 47.	p. 364
Psalm 48.	p. 364
Psalm 49.	p. 365
Psalm 50.	p. 365
Psalm 51.	p. 366
Psalm 52.	p. 366
Psalm 53.	p. 366
Psalm 54.	p. 366
Psalm 55.	p. 367

Psalm 56.	p. 367
Psalm 57.	p. 367
Psalm 58.	p. 368
Psalm 59.	p. 368
Psalm 60.	p. 368
Psalm 61.	p. 369
Psalm 62.	p. 369
Psalm 63.	p. 369
Psalm 64.	p. 369
Psalm 65.	p. 370
Psalm 66.	p. 370
Psalm 67.	p. 370
Psalm 68.	p. 371
Psalm 69.	p. 371
Psalm 70.	p. 372
Psalm 71.	p. 372
Psalm 72.	p. 372
Psalm 73.	p. 373
Psalm 74.	p. 373
Psalm 75.	p. 374
Psalm 76.	p. 374
Psalm 77.	p. 374
Psalm 78.	p. 375
Psalm 79.	p. 376
Psalm 80.	p. 376
Psalm 81.	p. 376
Psalm 82.	p. 377
Psalm 83.	p. 377
Psalm 84.	p. 377
Psalm 85.	p. 377
Psalm 86.	p. 378
Psalm 87.	p. 378
Psalm 88.	p. 378
Psalm 89.	p. 379
Psalm 90.	p. 379
Psalm 91.	p. 380
Psalm 92.	p. 380
Psalm 93.	p. 380
Psalm 94.	p. 380
Psalm 95.	p. 381

Psalm 96.	p. 381
Psalm 97.	p. 381
Psalm 98.	p. 382
Psalm 99.	p. 382
Psalm 100.	p. 382
Psalm 101.	p. 382
Psalm 102.	p. 383
Psalm 103.	p. 383
Psalm 104.	p. 383
Psalm 105.	p. 384
Psalm 106.	p. 385
Psalm 107.	p. 385
Psalm 108.	p. 386
Psalm 109.	p. 386
Psalm 110.	p. 387
Psalm 111.	p. 387
Psalm 112.	p. 387
Psalm 113.	p. 387
Psalm 114.	p. 388
Psalm 115.	p. 388
Psalm 116.	p. 388
Psalm 117.	p. 388
Psalm 118.	p. 389
Psalm 119.	p. 389
Psalm 120.	p. 391
Psalm 121.	p. 391
Psalm 122.	p. 391
Psalm 123.	p. 391
Psalm 124.	p. 392
Psalm 125.	p. 392
Psalm 126.	p. 392
Psalm 127.	p. 392
Psalm 128.	p. 392
Psalm 129.	p. 393
Psalm 130.	p. 393
Psalm 131.	p. 393
Psalm 132.	p. 393
Psalm 133.	p. 394
Psalm 134.	p. 394
Psalm 135.	p. 394

Psalm 136.	p. 394
Psalm 137.	p. 395
Psalm 138.	p. 395
Psalm 139.	p. 395
Psalm 140.	p. 396
Psalm 141.	p. 396
Psalm 142.	p. 396
Psalm 143.	p. 396
Psalm 144.	p. 397
Psalm 145.	p. 397
Psalm 146.	p. 397
Psalm 147.	p. 398
Psalm 148.	p. 398
Psalm 149.	p. 398
Psalm 150.	p. 399
Proverbs.	p. 399
Proverbs 1.	p. 399
Proverbs 2.	p. 399
Proverbs 3.	p. 400
Proverbs 4.	p. 400
Proverbs 5.	p. 401
Proverbs 6.	p. 401
Proverbs 7.	p. 402
Proverbs 8.	p. 402
Proverbs 9.	p. 403
Proverbs 10.	p. 403
Proverbs 11.	p. 403
Proverbs 12.	p. 404
Proverbs 13.	p. 404
Proverbs 14.	p. 405
Proverbs 15.	p. 405
Proverbs 16.	p. 406
Proverbs 17.	p. 406
Proverbs 18.	p. 407
Proverbs 19.	p. 407
Proverbs 20.	p. 408
Proverbs 21.	p. 408
Proverbs 22.	p. 408
Proverbs 23.	p. 409
Proverbs 24.	p. 409

Proverbs 25.	p. 410
Proverbs 26.	p. 410
Proverbs 27.	p. 411
Proverbs 28.	p. 411
Proverbs 29.	p. 412
Proverbs 30.	p. 412
Proverbs 31.	p. 413
Ecclesiastes.	p. 413
Ecclesiastes 1.	p. 413
Ecclesiastes 2.	p. 414
Ecclesiastes 3.	p. 414
Ecclesiastes 4.	p. 415
Ecclesiastes 5.	p. 415
Ecclesiastes 6.	p. 416
Ecclesiastes 7.	p. 416
Ecclesiastes 8.	p. 417
Ecclesiastes 9.	p. 417
Ecclesiastes 10.	p. 418
Ecclesiastes 11.	p. 418
Ecclesiastes 12.	p. 419
Song of Solomon.	p. 419
Song of Solomon 1.	p. 419
Song of Solomon 2.	p. 420
Song of Solomon 3.	p. 420
Song of Solomon 4.	p. 420
Song of Solomon 5.	p. 421
Song of Solomon 6.	p. 421
Song of Solomon 7.	p. 421
Song of Solomon 8.	p. 422
Isaiah.	p. 422
Isaiah 1.	p. 422
Isaiah 2.	p. 423
Isaiah 3.	p. 423
Isaiah 4.	p. 424
Isaiah 5.	p. 424
Isaiah 6.	p. 425
Isaiah 7.	p. 425
Isaiah 8.	p. 426
Isaiah 9.	p. 427
Isaiah 10.	p. 427

Isaiah 11.	p. 428
Isaiah 12.	p. 428
Isaiah 13.	p. 428
Isaiah 14.	p. 429
Isaiah 15.	p. 430
Isaiah 16.	p. 430
Isaiah 17.	p. 430
Isaiah 18.	p. 431
Isaiah 19.	p. 431
Isaiah 20.	p. 432
Isaiah 21.	p. 432
Isaiah 22.	p. 432
Isaiah 23.	p. 433
Isaiah 24.	p. 434
Isaiah 25.	p. 434
Isaiah 26.	p. 434
Isaiah 27.	p. 435
Isaiah 28.	p. 435
Isaiah 29.	p. 436
Isaiah 30.	p. 437
Isaiah 31.	p. 437
Isaiah 32.	p. 438
Isaiah 33.	p. 438
Isaiah 34.	p. 439
Isaiah 35.	p. 439
Isaiah 36.	p. 439
Isaiah 37.	p. 440
Isaiah 38.	p. 441
Isaiah 39.	p. 442
Isaiah 40.	p. 442
Isaiah 41.	p. 443
Isaiah 42.	p. 443
Isaiah 43.	p. 444
Isaiah 44.	p. 445
Isaiah 45.	p. 445
Isaiah 46.	p. 446
Isaiah 47.	p. 446
Isaiah 48.	p. 447
Isaiah 49.	p. 447
Isaiah 50.	p. 448

Isaiah 51.	p. 448
Isaiah 52.	p. 449
Isaiah 53.	p. 449
Isaiah 54.	p. 450
Isaiah 55.	p. 450
Isaiah 56.	p. 451
Isaiah 57.	p. 451
Isaiah 58.	p. 451
Isaiah 59.	p. 452
Isaiah 60.	p. 452
Isaiah 61.	p. 453
Isaiah 62.	p. 453
Isaiah 63.	p. 454
Isaiah 64.	p. 454
Isaiah 65.	p. 455
Isaiah 66.	p. 455
Jeremiah.	p. 456
Jeremiah 1.	p. 456
Jeremiah 2.	p. 457
Jeremiah 3.	p. 458
Jeremiah 4.	p. 458
Jeremiah 5.	p. 459
Jeremiah 6.	p. 460
Jeremiah 7.	p. 460
Jeremiah 8.	p. 461
Jeremiah 9.	p. 462
Jeremiah 10.	p. 463
Jeremiah 11.	p. 463
Jeremiah 12.	p. 464
Jeremiah 13.	p. 465
Jeremiah 14.	p. 465
Jeremiah 15.	p. 466
Jeremiah 16.	p. 466
Jeremiah 17.	p. 467
Jeremiah 18.	p. 468
Jeremiah 19.	p. 468
Jeremiah 20.	p. 469
Jeremiah 21.	p. 469
Jeremiah 22.	p. 470
Jeremiah 23.	p. 471

Jeremiah 24.	p. 472
Jeremiah 25.	p. 472
Jeremiah 26.	p. 473
Jeremiah 27.	p. 474
Jeremiah 28.	p. 475
Jeremiah 29.	p. 475
Jeremiah 30.	p. 476
Jeremiah 31.	p. 477
Jeremiah 32.	p. 478
Jeremiah 33.	p. 479
Jeremiah 34.	p. 480
Jeremiah 35.	p. 481
Jeremiah 36.	p. 481
Jeremiah 37.	p. 482
Jeremiah 38.	p. 483
Jeremiah 39.	p. 484
Jeremiah 40.	p. 484
Jeremiah 41.	p. 485
Jeremiah 42.	p. 486
Jeremiah 43.	p. 486
Jeremiah 44.	p. 487
Jeremiah 45.	p. 488
Jeremiah 46.	p. 488
Jeremiah 47.	p. 489
Jeremiah 48.	p. 489
Jeremiah 49.	p. 490
Jeremiah 50.	p. 491
Jeremiah 51.	p. 492
Jeremiah 52.	p. 494
Lamentations.	p. 495
Lamentations 1.	p. 495
Lamentations 2.	p. 495
Lamentations 3.	p. 496
Lamentations 4.	p. 497
Lamentations 5.	p. 497
Ezekiel.	p. 498
Ezekiel 1.	p. 498
Ezekiel 2.	p. 498
Ezekiel 3.	p. 499
Ezekiel 4.	p. 499

Ezekiel 5.	p. 500
Ezekiel 6.	p. 500
Ezekiel 7.	p. 501
Ezekiel 8.	p. 502
Ezekiel 9.	p. 502
Ezekiel 10.	p. 503
Ezekiel 11.	p. 503
Ezekiel 12.	p. 504
Ezekiel 13.	p. 504
Ezekiel 14.	p. 505
Ezekiel 15.	p. 506
Ezekiel 16.	p. 506
Ezekiel 17.	p. 508
Ezekiel 18.	p. 508
Ezekiel 19.	p. 509
Ezekiel 20.	p. 509
Ezekiel 21.	p. 511
Ezekiel 22.	p. 511
Ezekiel 23.	p. 512
Ezekiel 24.	p. 513
Ezekiel 25.	p. 514
Ezekiel 26.	p. 514
Ezekiel 27.	p. 515
Ezekiel 28.	p. 516
Ezekiel 29.	p. 516
Ezekiel 30.	p. 517
Ezekiel 31.	p. 518
Ezekiel 32.	p. 518
Ezekiel 33.	p. 519
Ezekiel 34.	p. 520
Ezekiel 35.	p. 521
Ezekiel 36.	p. 521
Ezekiel 37.	p. 522
Ezekiel 38.	p. 523
Ezekiel 39.	p. 524
Ezekiel 40.	p. 525
Ezekiel 41.	p. 526
Ezekiel 42.	p. 526
Ezekiel 43.	p. 527
Ezekiel 44.	p. 528

Ezekiel 45.	p. 529
Ezekiel 46.	p. 529
Ezekiel 47.	p. 530
Ezekiel 48.	p. 531
Daniel.	p. 532
Daniel 1.	p. 532
Daniel 2.	p. 532
Daniel 3.	p. 534
Daniel 4.	p. 535
Daniel 5.	p. 536
Daniel 6.	p. 537
Daniel 7.	p. 538
Daniel 8.	p. 538
Daniel 9.	p. 539
Daniel 10.	p. 540
Daniel 11.	p. 541
Daniel 12.	p. 542
Hosea.	p. 542
Hosea 1.	p. 542
Hosea 2.	p. 543
Hosea 3.	p. 543
Hosea 4.	p. 543
Hosea 5.	p. 544
Hosea 6.	p. 544
Hosea 7.	p. 545
Hosea 8.	p. 545
Hosea 9.	p. 545
Hosea 10.	p. 546
Hosea 11.	p. 546
Hosea 12.	p. 547
Hosea 13.	p. 547
Hosea 14.	p. 547
Joel.	p. 548
Joel 1.	p. 548
Joel 2.	p. 548
Joel 3.	p. 549
Joel 4.	p. 549
Amos.	p. 550
Amos 1.	p. 550
Amos 2.	p. 550

Amos 3.	p. 551
Amos 4.	p. 551
Amos 5.	p. 551
Amos 6.	p. 552
Amos 7.	p. 552
Amos 8.	p. 553
Amos 9.	p. 553
Obadiah.	p. 554
Obadiah 1.	p. 554
Jonah.	p. 554
Jonah 1.	p. 554
Jonah 2.	p. 555
Jonah 3.	p. 555
Jonah 4.	p. 556
Micah.	p. 556
Micah 1.	p. 556
Micah 2.	p. 557
Micah 3.	p. 557
Micah 4.	p. 557
Micah 5.	p. 558
Micah 6.	p. 558
Micah 7.	p. 559
Nahum.	p. 559
Nahum 1.	p. 559
Nahum 2.	p. 559
Nahum 3.	p. 560
Habakkuk.	p. 560
Habakkuk 1.	p. 560
Habakkuk 2.	p. 561
Habakkuk 3.	p. 561
Zephaniah.	p. 562
Zephaniah 1.	p. 562
Zephaniah 2.	p. 562
Zephaniah 3.	p. 563
Haggai.	p. 563
Haggai 1.	p. 563
Haggai 2.	p. 564
Zechariah.	p. 565
Zechariah 1.	p. 565
Zechariah 2.	p. 565

Zechariah 3.	p. 566
Zechariah 4.	p. 566
Zechariah 5.	p. 566
Zechariah 6.	p. 567
Zechariah 7.	p. 567
Zechariah 8.	p. 568
Zechariah 9.	p. 568
Zechariah 10.	p. 569
Zechariah 11.	p. 569
Zechariah 12.	p. 570
Zechariah 13.	p. 570
Zechariah 14.	p. 570
Malachi.	p. 571
Malachi 1.	p. 571
Malachi 2.	p. 572
Malachi 3.	p. 572

Holy Bible

Hebrew Transliteration

Old Testament

Genesis

Chapter 1

¹ br`sy t br` `l hym `t hsmym v` t h`r&. ² v h`r& hyth thv vbhv vxsk jl-pny thvm vrvx `l hym mrxpt jl-pny hmym. ³ vy`mr `l hym yhy `vr vyhy-`vr. ⁴ vyr` `l hym `t-h`vr ky-+vb vybdl `l hym byn h`vr vbyn hxsk. ⁵ vyqr` `l hym l`vr yvm vlxsk qr` lylh vyhy-jrb vyhy-bqr yvm `xd. ⁶ vy`mr `l hym yhy rqyj btvk hmym vyhy mbdyl byn mym lmym. ⁷ vyjs `l hym `t-hrqyj vybdl byn hmym `sr mtxt lrqyj vbyn hmym `sr mj l r q y j vyhy-kn. ⁸ vyqr` `l hym lrqyj smym vyhy-jrb vyhy-bqr yvm sny. ⁹ vy`mr `l hym yqvv hmym mtxt hsmym `l-mqvm `xd vtr`h hybsh vyhy- kn. ¹⁰ vyqr` `l hym lybsh `r& vlmqvh hmym qr` ymym vyr` `l hym ky- +vb. ¹¹ vy`mr `l hym tds` h`r& ds` jsb mzryj z r j & p r y jsh pry lmyv `sr z r j v-bv j l-h`r& vyhy-kn. ¹² vtv&` h`r& ds` jsb mzryj z r j lmynhv vj& jsh-pry `sr z r j v-bv lmynhv vyr` `l hym ky-+vb. ¹³ vyhy-jrb vyhy-bqr yvm slysy. ¹⁴ vy`mr `l hym yhy m`rt brqyj hsmym lhbdyl byn hyvm vbyn hlylh vhyv l`tt vlmvjdy m vlymym vsnym. ¹⁵ vhyv lm`vrt brqyj hsmym lh`yr j l-h`r& vyhy-kn. ¹⁶ vyjs `l hym `t-sny hm`rt hgdlym `t-hm`vr hgd l mmslt hyvm v`t-hm`vr hq+n l mmslt hlylh v`t hkvkby m. ¹⁷ vytn`tm `l hym brqyj hsmym lh`yr j l-h`r&. ¹⁸ vlmsl byvm vblylh vlhbdyl byn h`vr vbyn hxsk vyr` `l hym ky- +vb. ¹⁹ vyhy-jrb vyhy-bqr yvm rbyjy. ²⁰ vy`mr `l hym ys r&v hmym sr& nps xyh vjvp yjvpp j l-h`r& j l-pny rqyj hsmym. ²¹ vybr` `l hym `t-htnym hgdlym v`t kl-nps hx y h r m s t `sr sr&v hmym lmynhm v`t kl-jvp knp lmynhv vyr` `l hym ky-+vb. ²² vybrk`tm `l hym l`mr prv vrbv vml`v `t-hmym bymym v h j v p y r b `r&. ²³ vyhy-jrb vyhy-bqr yvm xm y s y. ²⁴ vy`mr `l hym tv&` h`r& nps xyh lmynh bhmh vrms vxytv-`r& lmynh vyhy-kn. ²⁵ vyjs `l hym `t-xyt h`r& lmynh v`t-hbhmh lmynh v`t kl-rms h`dmh lmynhv vyr` `l hym ky-+vb. ²⁶ vy`mr `l hym njsh `dm b&lmv kdmvtnv vyrdv bdgt hym vbjvp hsmym vbbhmh vbkl-h`r& vbkl-hrms hrms j l-h`r&. ²⁷ vybr` `l hym `t-h`dm b&lmv b&lm `l hym br` `tv zkr v n q b h br` `tm. ²⁸ vybrk`tm `l hym vy`mr lhm `l hym prv vrbv vml`v `t-h`r& vk b s h v r d v b d g t h y m v b j v p h s m y m v b k l - x y h h r m s t j l - h ` r & . ²⁹ vy`mr `l hym hnh nty lkm `t-kl-jsb z r j z r j `sr j l-pny kl- h`r& v`t-kl-hj& `sr-bv pry-j& z r j z r j l k m y h y h l`klh. ³⁰ vlkl-xyt h`r& vlkl-jvp hsmym vlkl rvms j l-h`r& `sr-bv nps xyh `t-kl-yrq jsb l`klh vyhy-kn. ³¹ vyr` `l hym `t-kl`sr jsh vnhh-+vb m`d vyhy-jrb vyhy-bqr yvm hssy.

Chapter 2

¹ vyklv hsmym vh`r& vkl-&b`m. ² vykl`lhym byvm hsbyjy ml`ktv `sr jsh vysbt byvm hsbyjy mkl- ml`ktv `sr jsh. ³ vybrk`lhym `t-yvm hsbyjy vyqds `tv ky bv sbt mkl-ml`ktv `sr- br` `lhym ljsvt. ⁴ `lh tvldvt hsmym vh`r& bhbr`m byvm jsvt yvhv `lhym `r& vsmym. ⁵ vkl syx hsdh +rm yhyh b`r& vkl-jsb hsdh +rm y&mx ky l` hm+yr yvhv `lhym jl-h`r& v`dm `yn ljbd `t-h`dmh. ⁶ v`d yjlh mn-h`r& vhsqh `t-kl-pny-h`dmh. ⁷ vyy&r yvhv `lhym `t-h`dm jpr mn-h`dmh vypx b`pyv nsmt xyym vyhy h`dm lnps xyh. ⁸ vy+j yvhv `lhym gn-bjdn mqdm vysm sm `t-h`dm `sr y&r. ⁹ vy&mx yvhv `lhym mn-h`dmh kl-j& nxmd lmr`h v+vb lm`kl vj& hxyym btvk hgn vj& hdjt +vb vrj. ¹⁰ vnhr y&` mjdn lhsqvt `t-hgn vmsm yprd vhyh l`rbjh r`sym. ¹¹ sm h`xd pysvn hv` h\$bb `t kl-`r& hxvyhl `sr-sm hzhh. ¹² vzhb h`r& hhv` +vb sm hbdlx v`bn hshh. ¹³ vsm-hnhr hsnv gyxvn hv` h\$vbv `t kl-`r& kvs. ¹⁴ vsm hnhr hslsyt xdqh hv` hhlk qdmt `svr vhnhr hrbyjy hv` prt. ¹⁵ vyqx yvhv `lhym `t-h`dm vynxhv bgn-jdn ljbdh vlsmrh. ¹⁶ vy&v yvhv `lhym jl-h`dm l`mr mkl j&-hgn `kl t`kl. ¹⁷ vmj& hdjt +vb vrj l` t`kl mmnv ky byvm `klk mmnv mvt tmvt. ¹⁸ vy`mr yvhv `lhym l`-+vb hyvt h`dm lbdv `jsh-lv jzr kngdv. ¹⁹ vy&r yvhv `lhym mn-h`dmh kl-xyt hsdh v`t kl-jvp hsmym vyb` `l-h`dm lr`vt mh-yqr`-lv vkl `sr yqr`-lv h`dm nps xyh hv` smv. ²⁰ vyqr` h`dm smvt lkl-hbhmh vljvp hsmym vlkl xyt hsdh vl`dm l`- m&` jzr kngdv. ²¹ vypl yvhv `lhym trdmh jl-h`dm vyysn vyqx `xt m&ljtyv vy\$gr bsr txtnh. ²² vybn yvhv `lhym `t-h&lj `sr-lqx mn-h`dm l`sh vyb`h `l-h`dm. ²³ vy`mr h`dm z`t hpjm j&m mj&my vbsr mbsry lz`t yqr` `sh ky m`ys lqhx-z`t. ²⁴ jl-kn yjzb-`ys `t-`byv v`t-`mv vdbq b`stv vhyv lbr `xd. ²⁵ vyhyv snyhm jrvmym h`dm v`stv vl` ytbssv.

Chapter 3

¹ vhnxs hyh jrvm mkl xyt hsdh `sr jsh yvhv `lhym vy`mr `l-h`sh `p ky-`mr `lhym l` t`klv mkl j& hgn. ² vt`mr h`sh `l-hnxs mpry j&-hgn n`kl. ³ vmpry hj& `sr btvk-hgn `mr `lhym l` t`klv mmnv vl` tgjv bv pn- tmtvn. ⁴ vy`mr hnxs `l-h`sh l`-mvt tmtvn. ⁵ ky ydj `lhym ky byvm `klkm mmnv vnpqyv jynykm vhyym k`lhym ydvy +vb vrj. ⁶ vtr` h`sh ky +vb hj& lm`kl vky t`vh-hv` ljnym vnxdm hj& lhskyl vtqx mpryv vt`kl vttm gm-l`ysh jmh vy`kl. ⁷ vtpqxnj jyny snyhm vydjv ky jyrmm hm vytrv jlh t`nh vyjv lhm xgrt. ⁸ vysmjv `t-qvl yvhv `lhym mthlk bgn lrvx hyvm vytxb` h`dm v`stv mpny yvhv `lhym btvk j& hgn. ⁹ vyqr` yvhv `lhym `l-h`dm vy`mr lv`ykh. ¹⁰ vy`mr `t-qlk smjty bgn v`yr` ky-jyrm `nky v`xb`. ¹¹ vy`mr my hgyd lk ky jyrm `th hmn-hj& `sr &vytyk lblty `kl- mmnv `kl. ¹² vy`mr h`dm h`sh `sr ntth jmdy hv` ntnh-ly mn-hj& v`kl. ¹³ vy`mr yvhv `lhym l`sh mh-z`t jsyt vt`mr h`sh hnxs hsy`ny v`kl. ¹⁴ vy`mr yvhv `lhym `l-hnxs ky jsyt z`t `rvr `th mkl-hbhmh vmkl xyt hsdh jl-gxnk tlk vjpr t`kl kl-ymy xyyk. ¹⁵ v`ybh `syt bynk vbyn h`sh vbyn zryk vbyn zryh hv` ysvpk r`s v`th tsvpvn jqb. ¹⁶ `l-h`sh `mr hrbh `rbh j&bvkn vhrnk bj&b tldy bnym v`l-`ysk tsvqtk vhv` ymsl-bk. ¹⁷ vl`dm `mr ky-smjt lqvl `stk vt`kl mn-hj& `sr &vytyk l`mr l` t`kl mmnv `rvrh h`dmh bjvrvk bj&bv n t`klh kl ymy xyyk. ¹⁸ vqv& vdrdr t&myx lk v`kl t`jsb hsdh. ¹⁹ bzjt `pyk t`kl lxm jd svbk `l-h`dmh ky mmnh lqxt ky-jpr `th v`l-jpr tsvb. ²⁰ vyqr` h`dm sm `stv

xvh ky hv` hyth `m kl-xy. ²¹ vyjs yvhv `lhym l`dm vl`stv ktnvt jvr vylbsm. ²² vy`mr yvhv `lhym hn h`dm hyh k`xd mmmv ldjt +vb vrj vjth pn- yslx ydv vlqx gm mj& hxyym v`kl vxy ljl. ²³ vyslxhv yvhv `lhym mgn-jdn ljbdt`h`dmh `sr lqx msm. ²⁴ vygrs `t-h`dm vyskn mqdm lgn-jdn `t-hkrbym v`t lh+ hxb hmthpkt lsmr `t-drk j& hxyym.

Chapter 4

¹ vh`dm ydj `t-xvh `stv vthr vtld `t-qyn vt`mr qnyty `ys `t- yvhv. ² vt\$plldt `t-`xyv `t-hbl vyhy-hbl rjh &`n vqyn hyh jbd `dmh. ³ vyhy mq& ymym vyb` qyn mprry h`dmh mnxh lyvh. ⁴ vhbl hby` gm-hv` mbkrvt &`nv vmxlbhn vysj yvhv `l-hbl v`l- mnxtv. ⁵ v`l-qyn v`l-mnxtv l` sjh vyxr lqyn m`d vyplv pnyv. ⁶ vy`mr yvhv `l-qyn lmh xrh lk vlmh nplv pnyk. ⁷ hl v`m-ty+yb s`tv m`l` ty+yb lptx x+`t rb& v`lyk tsvqtv v`th tmsl-bv. ⁸ vy`mr qyn `l-hbl `xyv vyhy bhyvtm bsdh vyqm qyn `l-hbl `xyv vyhrghv. ⁹ vy`mr yvhv `l-qyn `y hbl `xyk vy`mr l` ydjty hsmr `xy `nky. ¹⁰ vy`mr mh jsyt qvl dmy `xyk &jqym `ly mn-h`dmh. ¹¹ vjth `rvr `th mn-h`dmh `sr p&th `t-pyh lqxt `t-dmy `xyk mydk. ¹² ky tjbdt`h`dmh l`-t\$ptt-kxh lk nj vnd thyh b`r&. ¹³ vy`mr qyn `l-yvhv gdvl jvny mnsv`. ¹⁴ hn grst`ty hyvm mj l pny h`dmh vmpnyk `str vhyty nj vnd b`r& vhyh kl-m&`y yhrny. ¹⁵ vy`mr lv yvhv lkn kl-hrg qyn sbjty yqm vysm yvhv lqyn `vt lbly hkv-`tv kl-m&`v. ¹⁶ vy&` qyn mlpny yvhv vysb b`r&-nvd qdmt-jdn. ¹⁷ vydj qyn `t-`stv vthr vtld `t-xnvk vyhy bnh jyr vyqr` sm hjyr ksm bnv xnvk. ¹⁸ vyvld lxnvk `t-jyrd vjyrd yld `t-mxvy`l vmxyy`l yld `t- mtvs`l vmtvs`l yld `t-lmk. ¹⁹ vyqx-lv lmk sty nsym sm h`xt jd vsm hsnyt &lh. ²⁰ vtld jd `t-ybl hv` hyh `by ysb `hl vmqnh. ²¹ vsm `xyv yvbl hv` hyh `by kl-tps knvr vjvgb. ²² v&lh gm-hv` yldh `t-tvbl qyn l+s kl-xrs nxst vbrzl v`xvt tvbl-qyn njmh. ²³ vy`mr lmk lnsyv jd v&lh smjn qvly nsy lmk h`znh `mrty ky `ys hrgty lp&jy vyld lxbry. ²⁴ ky sbjty yqm-qyn vlmk sbjym vsbjh. ²⁵ vydj `dm jvd `t-`stv vtld bn vtqr` `t-smv st ky st-ly `lhym zry `xr txt hbl ky hrgv qyn. ²⁶ vlst gm-hv` yld-bn vyqr` `t-smv `nvs `z hvxl lqr` bsm yvhv.

Chapter 5

¹ zh \$pr tvldt `dm byvm br` `lhym `dm bdmvt `lhym jsh `tv. ² zkr vnbqh br`m vybrk `tm vyqr` `t-smm `dm byvm hbr`m. ³ vyxy `dm slsym vm`t snh vyvld bdmvtv k&lmv vyqr` `t-smv st. ⁴ vyhyv ymy-`dm `xry hvlydv `t-st smnh m`t snh vyvld bnym vbnvt. ⁵ vyhyv kl-ymy `dm `sr-xy tsj m`vt snh vslysm snh vymt. ⁶ vyxy-st xms snym vm`t snh vyvld `t-`nvs. ⁷ vyxy-st `xry hvlydv `t-`nvs sbj snym vsmnh m`vt snh vyvld bnym vbnvt. ⁸ vyhyv kl-ymy-st stym jsrh snh vtsj m`vt snh vymt. ⁹ vyxy `nvs tsjym snh vyvld `t-qynn. ¹⁰ vyxy `nvs `xry hvlydv `t-qynn xms jsrh snh vsmnh m`vt snh vyvld bnym vbnvt. ¹¹ vyhyv kl-ymy `nvs xms snym vtsj m`vt snh vymt. ¹² vyxy

qynn sbjym snh vyvld `t-mhll`l. ¹³ vyxy qynn `xry hvlydv `t-mhll`l `rbjym snh vsmnh m`vt snh vyvld bnym vbnvt. ¹⁴ vyhyv kl-ymy qynn jsr snym vtsj m`vt snh vymt. ¹⁵ vyxy mhll`l xms snym vssym snh vyvld `t-yrd. ¹⁶ vyxy mhll`l `xry hvlydv `t-yrd slsym snh vsmnh m`vt snh vyvld bnym vbnvt. ¹⁷ vyhyv kl-ymy mhll`l xms vtsjym snh vsmnh m`vt snh vymt. ¹⁸ vyxy-yrd stym vssym snh vm`t snh vyvld `t-xnvk. ¹⁹ vyxy-yrd `xry hvlydv `t-xnvk smnh m`vt snh vyvld bnym vbnvt. ²⁰ vyhyv kl-ymy-yrd stym vssym snh vtsj m`vt snh vymt. ²¹ vyxy xnvk xms vssym snh vyvld `t-mtvslx. ²² vythlk xnvk `t-h`lhym `xry hvlydv `t-mtvslx sls m`vt snh vyvld bnym vbnvt. ²³ vyhy kl-ymy xnvk xms vssym snh vsls m`vt snh. ²⁴ vythlk xnvk `t-h`lhym v`yynn ky-lqx `tv `lhym. ²⁵ vyxy mtvslx sbj vsmnym snh vm`t snh vyvld `t-lmk. ²⁶ vyxy mtvslx `xry hvlydv `t-lmk stym vsmvnyym snh vsbj m`vt snh vyvld bnym vbnvt. ²⁷ vyhyv kl-ymy mtvslx tsj vssym snh vtsj m`vt snh vymt. ²⁸ vyxy-lmk stym vsmnym snh vm`t snh vyvld bn. ²⁹ vyqr` `t-smv nx l`mr zh ynxmny mmjsnv vmj&bvny ydynv mn-h`dmh `sr `rrh yvh. ³⁰ vyxy-lmk `xry hvlydv `t-nx xms vtsjym snh vxms m`vt snh vyvld bnym vbnvt. ³¹ vyhy kl-ymy-lmk sbj vsbjym snh vsbj m`vt snh vymt. ³² vyhy-nx bn-xms m`vt snh vyvld nx `t-sm `t-xm v`t-ypt.

Chapter 6

¹ vyhy ky-hxl h`dm lrb jl-pny h`dmh vbnvt yldv lhm. ² vyr`v bny-h`lhym `t-bnvt h`dm ky +bt hnh vyqvx lhm nsym mkl `sr bxr. ³ vy`mr yvh l`-ydv rvxy b`dm lilm bsgm hv` bsr vhyv ymyv m`h vjsrym snh. ⁴ hnpym hyv b`r& bymym hhm vgm `xry-kn `sr yb`v bny h`lhym `l- bnvt h`dm vyldv lhm hmh hgbrym `sr mjvml `nsy hsm. ⁵ vyr` yvh ky rbh rjt h`dm b`r& vkl-y&r mxsbt lbv rq rj kl- hyvm. ⁶ vynxm yvh ky-jsh `t-h`dm b`r& vytj&b `l-lbv. ⁷ vy`mr yvh `mxh `t-h`dm `sr-br`ty mj l pny h`dmh m`dm jd-bhmh jd-rms vjd-jvp hsmym ky nxmty ky jsytm. ⁸ vnx m&` xn bjny yvh. ⁹ `lh tvldt nx nx `ys &dyq tmym hyh bdrtyv `t-h`lhym hthlk-nx. ¹⁰ vyvld nx slsh bnym `t-sm `t-xm v`t-ypt. ¹¹ vtsxt h`r& lpny h`lhym vtml` h`r& xm\$. ¹² vyr` `lhym `t-h`r& vnh nsxth ky-hsxyt kl-bsr `t-drkv jl- h`r&. ¹³ vy`mr `lhym lnx q& kl-bsr b` lpny ky-ml`h h`r& xm\$ mpyhm vhnny msxytm `t-h`r&. ¹⁴ jsh lk tbt j&y-gpr qnym tjsh `t-htbh vkprt `th mbyv vmxv& bkpr. ¹⁵ vzh `sr tjsh `th sls m`vt `mh `rk htbh xmsym `mh rxbh vslym `mh qvmth. ¹⁶ &hr tjsh ltbh v`l-`mh tklnh mlmjhl vptx htbh b&dh tsym txtym snym vslym tjsh. ¹⁷ v`ny hnny mby` `t-hmbvl mym jl-h`r& lsxt kl-bsr `sr-bv rvx xyym mtxt hsmym kl `sr-b`r& ygvj. ¹⁸ vhmty `t-bryty `tk vb`t `l-htbh `th vbnyk v`stk vnsy-bnyk `tk. ¹⁹ vmkl-hxy mkl-bsr snym mkl tby` `l-htbh lhxyt `tk zkr vnbh yhyv. ²⁰ mhjvp lmynhv vmn-hbhmh lmynh mkl rms h`dmh lmynhv snym mkl yb`v `lyk lhxyt. ²¹ v`th qx-lk mkl-m`kl `sr y`kl v`\$pt `lyk vhyh lk vlhm l`klh. ²² vyjs nx kkl `sr &vh `tv `lhym kn jsh.

Chapter 7

¹ vy`mr yvh lnx b`-`th vkl-bytk `l-htbh ky-`tk r`yty &dyq lpny bdvr hzh. ² mkl hbhbmh h+hvrh tqx-lk sbjh sbjh `ys v`stv vmn-hbhmh `sr l` +hrh hv` snym `ys v`stv. ³ gm mjvp hsmym sbjh sbjh zkr vnbqh lxyvt zvj jl-pny kl-h`r&. ⁴ ky lymym jvd sbjh `nky mm+yr jl-h`r& `rbjym yvm v`rbjym lyh vmxyty `t-kl-hyqvm `sr jsyty mj l pny h`dmh. ⁵ vyjs nx kkl `sr-&vhv yvh. ⁶ vnx bn-ss m`vt snh vmbvl hyh mym jl-h`r&. ⁷ vyb` nx vbnyv v`stv vnsy-bnyv `tv `l-htbh mpny my hmbvl. ⁸ mn-hbhmh h+hvrh vmn-hbhmh `sr `ynnh +hrh vmn-hjvp vkl `sr-rms jl-h`dmh. ⁹ snym snym b`v `l-nx `l-htbh zkr vnbqh k`sr &vh `lhym `t-nx. ¹⁰ vyhy lsbjt hymym vmy hmbvl hyv jl-h`r&. ¹¹ bsnt ss-m`vt snh lxyy-nx bxds hsnv bsbjh-jsr yvm lxds byvm hzh nbqjv kl-mjynvt thvm rbh v`rvt hsmym nptxv. ¹² vyhy hgsm jl-h`r& `rbjym yvm v`rbjym lyh. ¹³ bj&m hyvm hzh b` nx vsm-vxm vypt bny-nx v`st nx vslst nsy- bnyv `tm `l-htbh. ¹⁴ hmh vkl-hxyh lmynh vkl-hbhmh lmynh vkl-hrms hrms jl-h`r& lmynhv vkl-hjvp lmynhv kl &pvr kl-knp. ¹⁵ vyb`v `l-nx `l-htbh snym snym mkl-hbsr `sr-bv rvx xyym. ¹⁶ vhb`ym zkr vnbqh mkl-bsr b`v k`sr &vh `tv `lhym vy\$gr yvh bjdv. ¹⁷ vyhy hmbvl `rbjym yvm jl-h`r& vyrbv hmym vys`v `t-htbh vtrm mj l h`r&. ¹⁸ vygrbv hmym vyrbv m`d jl-h`r& vtlk htbh jl-pny hmym. ¹⁹ vhmym gbrv m`d m`d jl-h`r& vyk\$y kl-hhrym hgbhym `sr-txt kl- hsmym. ²⁰ xms jsrh `mh mlmjhl gbrv hmym vyk\$y hhrym. ²¹ vygvj kl-bsr hrms jl-h`r& bjvp vbbhmh vbxyh vbkl-hsr& hsr& jl-h`r& vkl h`dm. ²² kl `sr nsmt-rvx xyym b`pyv mkl `sr bxbh mtv. ²³ vymx `t-kl-hyqvm `sr jl-pny h`dmh m`dm jd-bhmh jd-rms vjd- jvp hsmym vymxv mn-h`r& vys`r `k-nx v`sr `tv btbh. ²⁴ vygrbv hmym jl-h`r& xmsym vm`t yvm.

Chapter 8

¹ vyzkr `lhym `t-nx v`t kl-hxyh v`t-kl-hbhmh `sr `tv btbh vyjbr `lhym rvx jl-h`r& vyskv hmym. ² vy\$krv mjynt thvm v`rvt hsmym vykl` hgsm mn-hsmym. ³ vysbv hmym mj l h`r& hlvk vsvb vyx\$rv hmym mq&h xmsym vm`t yvm. ⁴ vtnx htbh bxds hsbyjy bsbjh-jsr yvm lxds jl hry `rr+. ⁵ vhmym hyv hlvk vx\$vr jd hxds hjsyry bjsyry b`xd lxds nr`v r`sy hhrym. ⁶ vyhy mq& `rbjym yvm vyptx nx `t-xlvn htbh `sr jsh. ⁷ vyslx `t-hjrb vy&` y&v` vsvb jd-ybst hmym mj l h`r&. ⁸ vyslx `t-hyvnh m`tv lr`vt hqlv hmym mj l pny h`dmh. ⁹ vl`-m&`h hyvnh mnvx lkp-rglh vtsb `lyv `l-htbh ky-mym jl-pny kl-h`r& vyslx ydv vyqhx vyb` `th `lyv `l-htbh. ¹⁰ vyxl jvd sbjt ymym `xrym vy\$y slx `t-hyvnh mn-htbh. ¹¹ vt b` `lyv hyvnh ljt jrb vnhh jlh-zyt +rp bpyh vydj nx ky-qlv hmym mj l h`r&. ¹² vyyxl jvd sbjt ymym `xrym vyslx `t-hyvnh vl`-y\$ph svb`-lyv jvd. ¹³ vyhy b`xt vss-m`vt snh br`svn b`xd lxds xrbv hmym mj l h`r& vy\$y nx `t-mk\$y htbh vyr` vnhh xrbv pny h`dmh. ¹⁴ vbxd hsnv bsbjh vjsrym yvm lxds ybsh h`r&. ¹⁵ vydbv `lhym `l-nx l`mr. ¹⁶ &` mn-htbh `th v`stk vbnyk vnsy-bnyk `tk. ¹⁷ kl-hxyh `sr-`tk mkl-bsr bjvp vbbhmh vbkl-hrms hrms jl-h`r& hv&` `tk vsr&v b`r& vprv vrbv jl-h`r&. ¹⁸ vy&`-nx vbnyv v`stv vnsy-bnyv `tv. ¹⁹ kl-hxyh kl-hrms vkl-hjvp

kl rvms jl-h`r& lmspxtyhm y&`v mn- htbh. ²⁰ vybn nx mzbx lyhvh vyqx mkl hbhbmh h+hrh vmkl hjvp h+hvr vyjl jlt bmzbx. ²¹ vyrx yhvh `t-ryx hnyxx vy`mr yhvh `l-lbv l`-\$p lqll jvd `t- h`dmh bjbvr h`dm ky y&r lb h`dm rj mnjryv vl`-\$p jvd lhkv t`- kl-xy k`sr jsyty. ²² jd kl-ymy h`r& zrj vq&yr vqr vxm vqy& vxrp vyvm vlylh l` ysbtv.

Chapter 9

¹ vybrk `lhym `t-nx v`-t-bnyv vy`mr lhm prv vrbv vml`v `t-h`r&. ² vmvr`km vxtkm yhyh jl kl-xyt h`r& vjl kl-jvp hsmym bkl `sr trms h`dmh vbkl-dgy hym bydkm ntnv. ³ kl-rms `sr hv`-xy lkm yhyh l`klh kyrq jsb ntty lkm `t-kl. ⁴ `k-bsr bnpsv dmv l` t`klv. ⁵ v`k `t-dmkm lnpstykm `drs myd kl-xyh `drsnv vmyd h`dm myd `ys `xyv `drs `t-nps h`dm. ⁶ spk dm h`dm b`dm dmv yspk ky b&lm `lhym jsh `t-h`dm. ⁷ v`tm prv vrbv sr&v b`r& vrbv-bh. ⁸ vy`mr `lhym `l-nx v`l-bnyv `tv l`mr. ⁹ v`ny hnny mqym `t-bryty `tkm v`-t-zrjkm `xrykm. ¹⁰ v`t kl-nps hxyh `sr `tkm bjvp bbhbmh vbkl-xyt h`r& `tkm mkl y&`y htbh lkl xyt h`r&. ¹¹ vhmty `t-bryty `tkm vl`-ykr t kl-bsr jvd mmy hmbvl vl`-yhyh jvd mbvl lsxt h`r&. ¹² vy`mr `lhym z` t `vt-hbryt `sr`ny ntn byny vbnykm vbyn kl- nps xyh `sr `tkm ldrt jvml. ¹³ `t-qsty ntty bjnn vhyth l`vt bryt byny vbyn h`r&. ¹⁴ vhyh bjny jnn jl-h`r& vnr`th hqst bjnn. ¹⁵ vzkryt `t-bryty `sr byny vbnykm vbyn kl-nps xyh bkl-bsr vl`- yhyh jvd hmym lmbvl lsxt kl-bsr. ¹⁶ vhyth hqst bjnn vr`tyth lzkr bryt jvml byn `lhym vbyn kl-nps xyh bkl-bsr `sr jl-h`r&. ¹⁷ vy`mr `lhym `l-nx z` t `vt-hbryt `sr hqmt byny vbyn kl-bsr `sr jl-h`r&. ¹⁸ vyhyv bny-nx hy&`ym mn-htbh sm vxm vypt vxm hv` `by knjn. ¹⁹ slsh `lh bny-nx vm`lh np&h kl-h`r&. ²⁰ vyxl nx `ys h`dmh vy+j krm. ²¹ vyst mn-hyyn vyskr vytgl btvk `hlh. ²² vyr` xm `by knjn `t jrvt `byv vygd lsny`-xyv bxv&. ²³ vyqx sm vypt `t-hsmllh vysymv jl-sk m snyhm vylkv `xrnyt vyk\$`v `t jrvt `byhm vponym `xrnyt vjrvt `byhm l` r`v. ²⁴ vyyq& nx myynv vydj `t `sr-jsh-lv bnv hq+n. ²⁵ vy`mr `rvr knjn jbd jbdym yhyh l`xyv. ²⁶ vy`mr brvk yhvh `lhy sm vyhy knjn jbd lmv. ²⁷ ypt `lhym lypt vyskn b`hly-sm vyhy knjn jbd lmv. ²⁸ vyxy-nx `xr hmbvl sls m`vt snh vxmsym snh. ²⁹ vyhy kl-ymy-nx tsj m`vt snh vxmsym snh vymt.

Chapter 10

¹ v`lh tvldt bny-nx sm xm vypt vyvldv lhm bnym `xr hmbvl. ² bny ypt gmr vmgvg vmdy vyvn vtbl vmsk vtyr\$. ³ vbny gmr `sknz vrypt vtgrmh. ⁴ vbny yvn `lysh vtrsys kty m vddnym. ⁵ m`lh nprdv `yy hgvym b`r&tm `ys llsnv lmspxtm bgvyhm. ⁶ vbny xm kvs vm&rym vpv+ vknjn. ⁷ vbny kvs \$b` vxvylh v\$bth vrjmh v\$btk` vbny rjmh sb` vddn. ⁸ vkvs yld `t-nmrd hv` hxl lhyvt gbr b`r&. ⁹ hv`-hyh gbr-&yd lpny yhvh jl-kn y`mr knmrd gbvr &yd lpny yhvh. ¹⁰ vthy r`sy mmlktv bbl v`rk v`kd vklmh b`r& snjr. ¹¹ mn-h`r& hhv` y&` `svr vybn `t-nynvh v`t-rxvt jyr v`t-klx. ¹² v`t-r\$ n byn

nynvh vbyn klx hv` hjyr hgdh. ¹³ vm&rym yld `t-lvdym v`t-jnmym v`t-lhbym v`t-nptxym. ¹⁴ v`t-ptr\$ym v`t-k\$lxym `sr y&`v msm plstym v`t-kptrym. ¹⁵ vknjn yld `t-&ydn bkrv v`t-xt. ¹⁶ v`t-hybv\$y v`t-h`mry v`t hgrgsy. ¹⁷ v`t-hxvy v`t-hjrqr v`t-h\$yny. ¹⁸ v`t-h`rvdy v`t-h&mry v`t-hxmty v`xr np&v mspxvt hknjny. ¹⁹ vyhy gbvl hknjny m&ydn b`kh grrh jd-jzh b`kh \$dmh vjmrh v`dmh v&bym jd-lsj. ²⁰ `lh bny-xm lmspxtm llsntm b`r&tm bgvyhm. ²¹ vlsm yld gm-hv` `by kl-bny-jbr `xy ypt hgdvl. ²² bny sm jyml v`svr v`rpkd vlvd v`rm. ²³ vbny `rm jv& vxvl vgtr vms. ²⁴ v`rpkd yld `t-slx vslx yld `t-jbr. ²⁵ vljbr yld sny bnym sm h`xd plg ky bymyv nplgh h`r& vsm `xyv yq+n. ²⁶ vyq+n yld `t-`lmvdd v`t-slp v`t-x&rmvt v`t-yrx. ²⁷ v`t-hdvrn v`t-`vzl v`t-dqlh. ²⁸ v`t-jvbl v`t-`bym`l v`t-sb`. ²⁹ v`t-`vpr v`t-xvyllh v`t-yvbb kl-`lh bny yq+n. ³⁰ vyhy mvsbm mms` b`kh \$prh hr hqdm. ³¹ `lh bny-sm lmspxtm llsntm b`r&tm lgyvym. ³² `lh mspxt bny-nx ltvldtm bgvyhm vm`lh nprdv hgvym b`r& `xr hmbvl.

Chapter 11

¹ vyhy kl-h`r& sph `xt vdbrym `xdym. ² vyhy bn\$jm mqdm vym&`v bqjh b`r& snjr vysbv sm. ³ vy`mrv `ys `l-rjhv hbh nlnh lbnym vnsrph lsrph vthy lhm hlnh l`bn vhxmr hyh lhm lxm. ⁴ vy`mrv hbh nlnh-lnv jyr vmgdl vr`sv bsmym vnjsh-lnv sm pn- npv& jl-pny kl-h`r&. ⁵ vyrd yvhv lr`t `t-hjyr v`t-hmgdl `sr bnv bny h`dm. ⁶ vy`mr yvhv hn jm `xd vsph `xt lkml vzh hxlm ljsvt vjth l`- yb&r mhm kl `sr yzmv ljsvt. ⁷ hbh nrth vnblh sm sptm `sr l` ysmjv `ys spt rjhv. ⁸ vyp& yvhv `tm msm jl-pny kl-h`r& vyxdlv lbnt hjyr. ⁹ jl-kn qr` smh bbl ky-sm bll yvhv spt kl-h`r& vmsm hpy&m yvhv jl-pny kl-h`r&. ¹⁰ `lh tvldt sm sm bn-m`t snh vyvld `t-`rpkd sntym `xr hmbvl. ¹¹ vyxy-sm `xry hvlydv `t-`rpkd xms m`vt snh vyvld bnym vbnvt. ¹² v`rpkd xy xms vslysm snh vyvld `t-slx. ¹³ vyxy `rpkd `xry hvlydv `t-slx sls snym v`rbj m`vt snh vyvld bnym vbnvt. ¹⁴ vslx xy slysm snh vyvld `t-jbr. ¹⁵ vyxy-slx `xry hvlydv `t-jbr sls snym v`rbj m`vt snh vyvld bnym vbnvt. ¹⁶ vyxy-jbr `rbj vslysm snh vyvld `t-plg. ¹⁷ vyxy-jbr `xry hvlydv `t-plg slysm snh v`rbj m`vt snh vyvld bnym vbnvt. ¹⁸ vyxy-plg slysm snh vyvld `t-rjv. ¹⁹ vyxy-plg `xry hvlydv `t-rjv tsj snym vm`tym snh vyvld bnym vbnvt. ²⁰ vyxy rjv stym vslysm snh vyvld `t-srvg. ²¹ vyxy rjv `xry hvlydv `t-srvg sbj snym vm`tym snh vyvld bnym vbnvt. ²² vyxy srvg slysm snh vyvld `t-nxvr. ²³ vyxy srvg `xry hvlydv `t-nxvr m`tym snh vyvld bnym vbnvt. ²⁴ vyxy nxvr tsj vjsrym snh vyvld `t-trx. ²⁵ vyxy nxvr `xry hvlydv `t-trx tsj-jsrh snh vm`t snh vyvld bnym vbnvt. ²⁶ vyxy-trx sbjym snh vyvld `t-`brm `t-nxvr v`t-hrn. ²⁷ v`lh tvldt trx trx hvlyd `t-`brm `t-nxvr v`t-hrn vhrn hvlyd `t-lv+. ²⁸ vymt hrn jl-pny trx `byv b`r& mvldtv b`vr ksdym. ²⁹ vyqx `brm vnxvr lhm nsym sm `st-`brm sry vsm `st-nxvr mlkh bt-hrn `by-mlkh v`by y\$kh. ³⁰ vthy sry jqrh `yn lh vld. ³¹ vyqx trx `t-`brm bnv v`t-lv+ bn-hrn bn-bnv v`t sry kltv `st `brm bnv vy&`v `tm m`vr ksdym llkt `r&h knjn vyb`v jd-xrn vysbv sm. ³² vyhyv ymy-trx xms snym vm`tym snh vymt trx bxrn.

Chapter 12

¹ vy`mr yvhv `l-`brm lk-lk m`r&k vmmvldtk vmbyt `byk `l-h`r& `sr `r`k. ² v`jsk lgvy gdvl v`brkk v`gdh smk vhyh brkh. ³ v`brkh mbrkyk vmqllk ``r vnbrkv bk kl mspxt h`dmh. ⁴ vylk `brm k`sr dbr `lyv yvhv vylk `tv lv+ v`brm bn-xms snym vsbjym snh b&`tv mxrn. ⁵ vyqx `brm `t-sry `stv v`t-lv+ bn-`xyv v`t-kl-rkvsm `sr rksv v`t-hnps `sr-jsv bxn vy&`v llkt `r&h knjn vyb`v `r&h knjn. ⁶ vyjbr `brm b`r& jd mqvm skm jd `lvn mvrh vkhknjny `z b`r&. ⁷ vyr `yvhv `l-`brm vy`mr lzrjk `tn `t-h`r& hz`t vybn sm mzbx lyvhv hnr`h `lyv. ⁸ vyjtq msm hhrh mqdm lbyt-`l vy+ `hlh byt-`l mym vyhj mqdm vybn-sm mzbx lyvhv vyqr` bsm yvhv. ⁹ vy\$`j `brm hlvk vn\$`vj hngbh. ¹⁰ vyhy rjb b`r& vyrd `brm m&rymh lgvr sm ky-kbd hrjb b`r&. ¹¹ vyhy k`sr hqryb lbv` m&rymh vy`mr `l-sry `stv hnh-n` ydjty ky `sh ypt-mr`h `t. ¹² vhyh ky-yr`v `tk hm&rym v`mrv `stv z`t vhrgv `ty v`tk yxyv. ¹³ `mry-n` `xty `t lmjn yy+b-ly bjbvrk vxyth npsy bgllk. ¹⁴ vyhy kbv` `brm m&rymh vyr`v hm&rym `t-h`sh ky-yph hv` m`d. ¹⁵ vyr`v `th sry prjh vyhllv `th `l-prjh vtqx h`sh byt prjh. ¹⁶ vl`brm hy+yb bjbvrh vyhy-lv &`n-vbqr vxmrym vjbdym vspxt v`tnt vgmlym. ¹⁷ vyngj yvhv `t-prjh ngjym gdlym v`t-bytv jl-dbr sry `st`brm. ¹⁸ vyqr` prjh l`brm vy`mr mh-z`t jsyt ly lmh l`-hgdt ly ky `stk hv`. ¹⁹ lmh `mrt `xty hv` v`qx `th ly l`sh vjth hnh `stk qx vlk. ²⁰ vy&v jlyv prjh `nsym vyslxv `tv v`t-`stv v`t-kl-`sr-lv.

Chapter 13

¹ vyjl `brm mm&rym hv` v`stv vkl-`sr-lv vlv+ jmv hngbh. ² v`brm kbd m`d bmqnh bk\$`p vbzhh. ³ vylk lm\$`jyv mngb vjd-byt-`l jd-hmqvm `sr-hyh sm `hlh btxlh byn byt-`l vbyn hjy. ⁴ `l-mqvm hmzbx `sr-jsh sm br`snh vyqr` sm `brm bsm yvhv. ⁵ vgm-llv+ hhlk `t-`brm hyh &`n-vbqr v`hlym. ⁶ vl-`ns` `tm h`r& lsbt yxdv ky-hyh rkvsm rb vl` yklv lsbt yxdv. ⁷ vyhy-ryb byn rjy mqnh-`brm vbyn rjy mqnh-lv+ vkhknjny vhrzy `z ysb b`r&. ⁸ vy`mr `brm `l-lv+ `l-n` thy mrybh byny vbynk vbyn rjy vbyn rjyk ky-`nsym `xym `nxnv. ⁹ hl` kl-h`r& lpnyk hprd n` mjly `m-hsm`l v`ymnh v`m-hymyn v`sm`ylh. ¹⁰ vys-`lv+ `t-jynyv vyr` `t-kl-kkr hyrdn ky klh msqh lpny sxt yvhv `t-`sdm v`t-jmrh kgn-yvhv k`r& m&rym b`kh &jr. ¹¹ vybxr-lv lv+ `t kl-kkr hyrdn vy\$`j lv+ mqdm vyprdv `ys mjil `xyv. ¹² `brm ysb b`r&-knjn vlv+ ysb bjry hkkv vy`hl jd-`sdm. ¹³ v`nsy \$`dm rjym vx+`ym lyvhv m`d. ¹⁴ vyvhv `mr `l-`brm `xry hprd-lv+ mjmv s` n` jynyk vr`h mn- hmqvm `sr-`th sm &pnh vngbh vqdmh vymh. ¹⁵ ky `t-kl-h`r& `sr-`th r`h lk `tnnh vlzrjk jd-jvml. ¹⁶ vsmtly `t-zrjk kjpr h`r& `sr `m-yvkl `ys lmnvt `t-jpr h`r& gm- zrjk ymnh. ¹⁷ qvm hthlk b`r& l`rkh vlrxbh ky lk `tnnh. ¹⁸ vy`hl `brm vyb` vysb b`lny mmr` `sr bxbrvn vybn-sm mzbx lyvhv.

Chapter 14

¹ vyhy bymy `mrpl mlk-snjr `ryvk mlk `l\$ r kdrljmr mlk jyln vtdjl mlk gvym. ² jsv mlxmh `t-brj mlk \$dm v`-t-brsj mlk jmrh sn`b mlk `dmh vsm`br mlk &byym vmlk blj hy`-&jr. ³ kl`lh xbrv `l-jmq hsdym hv` ym hmlx. ⁴ stym jsrh snh jbdv `t-kdrljmr vsls-jsrh snh mrdv. ⁵ vb`rbj jsrh snh b` kdrljmr vhmlykym `sr `tv vykv `t-rp`ym bjstrt qnym v`-t-hzvzym bhm v` t h`ymym bsvh qrytym. ⁶ v`-t-hxry bhrrm sjyr jd `yl p`rn `sr jl-hmdbr. ⁷ vysbv vyb`v `l-jyn msp+ hv` qds vykv `t-kl-sdh hjmlqy vgm `t- h`mry hysb bx&&n tmr. ⁸ vy&` mlk-\$dm vmlk jmrh vmlk `dmh vmlk &byym vmlk blj hv`-&jr vyjrkv `tm mlxmh bjmq hsdym. ⁹ `t kdrljmr mlk jyln vtdjl mlk gvym v`mrpl mlk snjr v`ryvk mlk `l\$ r`rbjh mlkym `t-hxmsh. ¹⁰ vjmq hsdym b`rt b`rt xmr vyn\$ v mlk-\$dm vjmrh vyplv-smh vhn`s`rym hrh n\$. ¹¹ vyqyv `t-kl-rks \$dm vjmrh v`-t-kl`klm vylkv. ¹² vyqyv `t-lv+ v`-t-rksv bn-`xy `brm vylkv vhv` ysb b\$dm. ¹³ vyb` hply+ vygd l`brm hjbry vhv` skn b`lny mmr` h`mry `xy `skl v`xy jnr vhm bjly bryt-`brm. ¹⁴ vysmj `brm ky nsbh `xyv vyrq `t-xnykyv ylydy bytv smnh jsr vsls m`vt vyrdp jd-dn. ¹⁵ vyxly jlyhm lyh hv` vjbdyv vykm vyrdpm jd-xvbh `sr msm`l ldmsq. ¹⁶ vysb `t kl-hrks vgm `t-lv+ `xyv vrksv hsyb vgm `t-hnsym v`-t- hjm. ¹⁷ vy&` mlk-\$dm lqr`tv `xry svbv mhkvt `t-kdr-ljmr v`-t-hmlykym `sr `tv `l-jmq svh hv` jmq hmlk. ¹⁸ vmlky-&dq mlk slm hv&y` lxm vyyn vhv` khn l`l jlyvn. ¹⁹ vybrkhv vy`mr brvk `brm l`l jlyvn qnh smym v`r&. ²⁰ vbrvk `l jlyvn `sr-mgn &ryk bydk vytn-lv mjsr mkl. ²¹ vy`mr mlk-\$dm `l-`brm tn-ly hnps vhrks qx-lk. ²² vy`mr `brm `l-mlk \$dm hrmt ydy `l-yvhv `l jlyvn qnh smym v`r&. ²³ `m-mxv+ vjd srvk-njl v`m-`qx mkl-`sr-lk vl` t`mr `ny hjsrty `t-`brm. ²⁴ bljdy rq `sr `klv hnjrym vxly h`nsym `sr hlkv `ty jnr `skl vmmr` hm yqyv xlym.

Chapter 15

¹ `xr hdbrym h`lh hyh dbr-yvhv `l-`brm bmzxh l`mr `l-tyr` `brm `nky mgn lk skrk hrbh m`d. ² vy`mr `brm `dny yvhv mh-ttn-ly v`nky hvlk jryry vbn-msq byty hv` dmsq `lyjzr. ³ vy`mr `brm hn ly l` nth zry vnhh bn-byty yvrs `ty. ⁴ vnhh dbr-yvhv `lyv l`mr l` yyrsk zh ky-`m `sr y&` mmjyk hv` yyrsk. ⁵ vyv&` `tv hxv&h vy`mr hb+-n` hsmymh v\$pr hkvkbym `m-tvkl l\$pr `tm vy`mr lv kh yhyh zryk. ⁶ v`mn byvhv vyxsbh lv &dqh. ⁷ vy`mr `lyv `ny yvhv `sr hv&`tyk m`vr ksdym ltt lk `t-h`r& hz`t lrsth. ⁸ vy`mr `dny yvhv bmh `dj ky `yrsh. ⁹ vy`mr `lyv qxh ly jglh mslst vjz mslst v`yl msls vtr vgvzl. ¹⁰ vyqx-lv `t-kl-`lh vybtr `tm btkv vytn `ys-btrv lqr`t rjhv v`-t-h&pr l` btr. ¹¹ vyrd hjy+ jl-hpgrym vysb `tm `brm. ¹² vyhy hsms lbv` vtrdmh nplh jl-`brm vnhh `ymh xskh gdlh nplt jlyv. ¹³ vy`mr l`brm ydj tdj ky-gr yhyh zryk b`r& l` lhm vjbdvm vjnv `tm `rbj m`vt snh. ¹⁴ vgm `t-hgvy `sr yjbdv dn `nky v`xry-kn y&`v brks gdvl. ¹⁵ v`th tbv` `l-`btyk bslvm tqbr bsybh +vbh. ¹⁶ vdvr rbyjy ysvbv hnh ky l`-slm jvn h`mry jd-hnh. ¹⁷ vyhy hsms b`h vjl+h hyh vnhh tnvr jsn vlpyd `s `sr jbr byn hgzyr h`lh. ¹⁸ byvm hhv` krt yvhv `t-`brm bryt l`mr lzryk nty `t-h`r& hz`t

mnhr m&rym jd-hnhr hgdl nhr-prt. ¹⁹ `t-hqyny v`-t-hqnzy v`-t hqdmny. ²⁰ v`-t-hxty v`-t-hprzy v`-t-hrp`ym. ²¹ v`-t-h`mry v`-t-hknjny v`-t-hgrgsy v`-t-hybv\$y.

Chapter 16

¹ vsry `st `brm l` yldh lv vlh spxh m&ryt vsmh hgr. ² vt`mr sry `l-`brm hnh-n` j&rny yvh mldt b`-n` `l-spxyt `vly `bnh mmnh vsmj `brm lqvl sry. ³ vtqx sry `st-`brm `t-hgr hm&ryt spxth mq& jsr snym lsbt `brm b`r& knjn vtnn `th l`brm `ysh lv l`sh. ⁴ vyb` `l-hgr vthr vtr` ky hrth vtql gbrth bjynyh. ⁵ vt`mr sry `l-`brm xm\$y jlyk `nky ntty spxyt bxyqk vtr` ky hrth v`ql bjynyh ysp+ yvh byny vbynyk. ⁶ vy`mr `brm `l-sry hnh spxtk bydk jsy-lh h+vb bjynyk vtjnh sry vtbrx mpnyh. ⁷ vym&`h ml`k yvh jl-jyn hmym bmdbr jl-hjyn bdrk svr. ⁸ vy`mr hgr spxt sry `y-mzh b`-t v`nh tlky vt`mr mpny sry gbrty `nky brxt. ⁹ vy`mr lh ml`k yvh svby `l-gbrtk vhtjny txt ydyh. ¹⁰ vy`mr lh ml`k yvh hrbh `rbh `t-zrjk vl` y\$pr mrb. ¹¹ vy`mr lh ml`k yvh hnk hrh vyldt bn vqr`-t smv ysmj`l ky-smj yvh `l-jnyk. ¹² vhw` yhyh pr`-dm ydv bkl vyd kl bv vjl-pny kl-`xyv yskn. ¹³ vtqr` sm-yvh hdb`-lyh `th `l r`y ky `mrh hgm hlm r`yty `xry r`y. ¹⁴ jl-kn qr` lb`r b`r lxy r`y hnh byn-qds vbyn brd. ¹⁵ vtld hgr l`brm bn vyqr` `brm sm-bnv `sr-yldh hgr ysmj`l. ¹⁶ v`brm bn-smnym snh vss snym bldt-hgr `t-ysmj`l l`brm.

Chapter 17

¹ vyhy `brm bn-tsjym snh vtsj snym vyr` yvh `l-`brm vy`mr `lyv `ny-`l sdy hthlk lpny vhyh tmym. ² v`tnh bryty byny vbynk v`rbh `vtk bm`d m`d. ³ vypl `brm jl-pnyv vydb`-tv `lhym l`mr. ⁴ `ny hnh bryty `tk vhyt l`b hmvn gvym. ⁵ vl-`yqr` jvd `t-smk `brm vhyh smk `brhm ky `b-hmvn gvym nttyk. ⁶ vhp`-ty `tk bm`d m`d vnttyk lgvym vmlkym mmk y&`v. ⁷ v`hqmty `t-bryty byny vbynk vbyn zrjk `xryk ldrtm lbryt jv`lm lhyvt lk l`lhym vlzrjk `xryk. ⁸ vntty lk vlzrjk `xryk `t`r& mgryk `t kl-`r& knjn l`xzt jv`lm vhyty lhm l`lhym. ⁹ vy`mr `lhym `l-`brhm v`th `t-bryty tsmr `th vzrjk `xryk ldrtm. ¹⁰ z`-t bryty `sr tsmrv byny vbynykm vbyn zrjk `xryk hmv`l lkm kl-zkr. ¹¹ vnmltm `t bsr jrltkm vhyh l`vt bryt byny vbynykm. ¹² vbn-smnt ymym ymvl lkm kl-zkr ldrtykm ylyd byt vmqnt-k\$`p mkl bn-nkr `sr l` m`zrjk hv`. ¹³ hmv`l ymvl ylyd bytk vmqnt k\$`pk vhyth bryty bbsrkm lbryt jv`lm. ¹⁴ vjrl zkr `sr l-ymvl `t-bsr jrltv vnk`rth hnps hv` mjmyh `t- bryty hpr. ¹⁵ vy`mr `lhym `l-`brhm sry `stk l-`tqr` `t-smh sry ky srh smh. ¹⁶ vbrkty `th vgm ntty mmnh lk bn vbrktyh vhyth lgvym mlky jmym mmnh yhyv. ¹⁷ vypl `brhm jl-pnyv vy&xq vy`mr blbv hlbn m`h-snh yvld v`m-srh hbt-tsjym snh tld. ¹⁸ vy`mr `brhm `l-h`lhym lv ysmj`l yxyh lpnyk. ¹⁹ vy`mr `lhym `bl srh `stk yldt lk bn vqr`-t `t-smv y&xq v`hqmty `t-bryty `tv lbryt jv`lm lzrjv `xryv. ²⁰ vlysmj`l smjtyk hnh brkty `tv vhp`-ty `tv vhrbyty `tv bm`d m`d snym-jsr nsy`m yvlyd vnttyv lgv`y gdvl. ²¹ v`-t-bryty

`qym `t-y&xq `sr tld lk srh lmvjd hzh bsnh h`xrt. ²² vykl ldbr `tv vyjl `lhym mjl `brhm. ²³ vyqx `brhm `t-ysmj`l bnv v`t kl-ylydy bytv v`t kl-mqnt k\$pv kl-zkr b`nsy byt `brhm vyaml `t-bsr jrltm bj&m hyvm hzh k`sr dbr `tv `lhym. ²⁴ v`brhm bn-tsjym vtsj snh bhmlv bsr jrltv. ²⁵ vysmj`l bnv bn-sls jsrh snh bhmlv `t bsr jrltv. ²⁶ bj&m hyvm hzh nmvl `brhm vysmj`l bnv. ²⁷ vkl-`nsy bytv ylyd byt vmqnt-k\$pv m`t bn-nkr nmlv `tv.

Chapter 18

¹ vyr `lyv yvhv b`lny mmr` vhv` ysb ptx-h`hl kxm hyvm. ² vys` jynyv vyr` vnhh slsh `nsym n&bym jlyv vyr` vyr& lqr`tm mptx h`hl vystxv `r&h. ³ vy`mr `dny `m-n` m&`ty xn bjnyk `l-n` tjbr mjl jbdk. ⁴ yqx-n` mj+-mym vrx&v rglykm vhsjnv txt hj&. ⁵ v`qxh pt-lxm v\$jd v lbkm `xr tjbrv ky-jl-kn jbrtm jl-jbdkm vy`mrv kn tjsh k`sr dbtr. ⁶ vymhr `brhm h`hlh `l-srh vy`mr mhry sls \$`ym qmx \$lt lvsy vjsy jgvt. ⁷ v`l-hbqr r& `brhm vyqx bn-bqr rk v+vb vytn `l-hnjr vymhr ljsvt `tv. ⁸ vyqx xm`h vxlb vbn-hbqr `sr jsh vytn lpnyhm vhv`-jmd jlyhm txt hj& vy`klv. ⁹ vy`mrv `lyv `yh srh `stk vy`mr hnh b`hl. ¹⁰ vy`mr svb `svb `lyk kjt xyh vnhh-bn lsrh `stk vsrh smjt ptx h`hl vhv` `xryv. ¹¹ v`brhm vsrh zqnym b`ym bymym xdl lhyvt lsrh `rx knsym. ¹² vt&xq srh bqrhb l`mr `xry blyt hyth-ly jdnh v`dny zqn. ¹³ vy`mr yvhv `l-`brhm lmh zh &xqh srh l`mr h`p `mm `ld v`ny zqnty. ¹⁴ hypl` myhvh dbr lmvjd `svb `lyk kjt xyh vlsrh bn. ¹⁵ vtkxs srh l`mr l` &xqty ky yr`h vy`mr l` ky &xqt. ¹⁶ vyqmv msm h`nsym vysqpv jl-pny \$dm v`brhm hlk jmm lslxm. ¹⁷ vyhvh `mr hmk\$h`ny m`brhm `sr `ny jsh. ¹⁸ v`brhm hyv yhyh lgvy gdvl vj&vm vnbrkv bv kl gvyy h`r&. ¹⁹ ky ydjtyv lmjn `sr y&vh `t-bnyv v`t-bytv `xryv vsmrv drk yvhv ljsvt &dqh vmsp+ lmjn hby` yvhv jl-`brhm `t `sr-dbr jlyv. ²⁰ vy`mr yvhv zjqt \$dm vjmrh ky-rbh vx+`tm ky kbdh m`d. ²¹ `rdh-n` v`r`h hk&jqth hb`h `ly jsv klh v`m-l` `djh. ²² vypnv msm h`nsym vylkv \$dmh v`brhm jvdmv jmd lpny yvhv. ²³ vygs `brhm vy`mr h`p t\$ph &dyq jm-rsj. ²⁴ `vly ys xmsym &dyqm btvk hjyr h`p t\$ph vl`-ts` lmqvm lmjn xmsym h&dyqm `sr bqrhb. ²⁵ xllh lk mjst kdbr hzh lhmyt &dyq jm-rsj vhyh k&dyq krsj xllh lk hsp+ kl-h`r& l` yjsh msp+. ²⁶ vy`mr yvhv `m-`m&` b\$dm xmsym &dyqm btvk hjyr vns`ty lkl- hmqvm bjbvrm. ²⁷ vyjn `brhm vy`mr hnh-n` hv`lty ldbr `l-`dny v`nky jpr v`pr. ²⁸ `vly yx\$rvn xmsym h&dyqm xmsh htsxyt bxmsh `t-kl-hjyr vy`mr l` `sxyt `m-`m&` sm `rbjym vxmsh. ²⁹ vy\$pv jvd ldbr `lyv vy`mr `vly ym&`vn sm `rbjym vy`mr l` `jsh bjbvr h`rbjym. ³⁰ vy`mr `l-n` yxr l`dny v`dbrh `vly ym&`vn sm slsym vy`mr l` `jsh `m-`m&` sm slsym. ³¹ vy`mr hnh-n` hv`lty ldbr `l-`dny `vly ym&`vn sm jsrym vy`mr l` `sxyt bjbvr hjsrym. ³² vy`mr `l-n` yxr l`dny v`dbrh `k-hpjm `vly ym&`vn sm jsrh vy`mr l` `sxyt bjbvr hjsrh. ³³ vylk yvhv k`sr klh ldbr `l-`brhm v`brhm sb lmqmv.

Chapter 19

¹ vyb`v sny hml`kym \$dmh bjr b vlv+ ysb bsjr-\$dm vyr`-lv+ vyqm lqr`tm vystxv `pym `r&h.
² vy`mr hnh n`-`dny \$vrv n` `l-byt jbdkm vlynv vr&v rglykm vhskmmtm vhlktm ldrkkm vy`mr v l`
ky brxvb nlyn. ³ vyp&r-bm m`d vy\$rv `lyv vyb`v `l-bytv vyjs lhm msth vm&vt `ph vy`klv. ⁴ +rm
yskbv v`nsy hjyr `nsy \$dm n\$bv jl-hbyt mnjr vjd-zqn kl- hjm mq&h. ⁵ vyqr`v `l-lv+ vy`mr v lv`yh
h`nsym `sr-b`v `lyk hlylh hv&y`m `lynv vndjh`tm. ⁶ vy&` lhm lv+ hptxh vhdlt \$gr`xryv. ⁷ vy`mr
`l-n` `xy trjv. ⁸ hnh-n` ly sty bnvt `sr l`-ydv `ys `v&y`h-n` `thn `lykm vjv lhn k+vb bjnykm rq
l`nsym h`l `l-tjv dbr ky-jl-kn b`v b&l qrtv. ⁹ vy`mr v gs-hl`h vy`mr v h`xd b`-lgvr vysp+ spv+ jth
nrj lk mhm vyp&rv b`ys blv+ m`d vygsv lsbr hdl. ¹⁰ vyslxv h`nsym `t-ydm vyby`v `t-lv+ `lyhm
hbyth v`t-hdl \$grv. ¹¹ v`-h`nsym `sr-ptx hbyt hkv b\$nvrym mq+n vjd-gdvl vyl`v lm&` hptx. ¹²
vy`mr v h`nsym `l-lv+ jd my-lk ph xtn vbnyk vbntyk vkl`sr-lk bjyr hv&` mn-hmqvm. ¹³ ky-msxtym
`nxnv `t-hmqvm hzh ky-gdlh &jqtm `t-pny yvhv vyslxnv yvhv lsxth. ¹⁴ vy&` lv+ vydbv `l-xtnv
lqxy bntyv vy`mr qvmv &`v mn-hmqvm hzh ky-msxyt yvhv `t-hjyr vyhy km&xq bjny xtnyv. ¹⁵
vkmv hsr jlh vy`y&v hml`kym blv+ l`mr qvm qx `t-`stk v`-t- sty bntyk hnm&`t pn-t\$ph bjvn hjyr.
¹⁶ vmtmhmv vyxzyqv h`nsym bydv vbyd-`stv vbyd sty bntyv bxmlyt yvhv jlyv vy&`hv vynxhv
mxv& ljyr. ¹⁷ vyhy khv&y`m `tm hv&h vy`mr hml+ jl-npsk `l-tby+ `xryk v`l- tjmd bkl-hkkv hhrh
hml+ pn-t\$ph. ¹⁸ vy`mr lv+ `lhm `l-n` `dny. ¹⁹ hnh-n` m&` jbdk xn bjnyk vtgdv x\$dk `sr jsyt
jmdy lhxyvt `t- npsy v`nky l` `vkl lhml+ hhrh pn-tdbqny hrjh vmtv. ²⁰ hnh-n` hjyr hz`t qrbh lnv\$
smh vlv` m&jr `ml+h n` smh hl` m&jr hv` vtxy npsy. ²¹ vy`mr `lyv hnh ns`ty pnyk gm ldr hzh
lblyt hpyk `t-hjyr `sr dbr. ²² mhr hml+ smh ky l` `vkl ljsvt dbr jd-b`k smh jl-kn qr` sm- hjyr &vjr.
²³ hsms y&` jl-h`r& vlv+ b` &jrh. ²⁴ vyhv hm+yr jl-\$dm vjl-jmrh gpryt v` s m`t yvhv mn-hsmym.
²⁵ vyhpk `t-hjrym h`l v`t kl-hkkv v`t kl-ysby hjrym v&mx h`dmh. ²⁶ vtb+ `stv m`xryv vthy n&yb
mlx. ²⁷ vyskm `brhm bbqr `l-hmqvm `sr-jmd sm`-t-pny yvhv. ²⁸ vysqp jl-pny \$dm vjmrh vjl-kl-pny
`r& hkkv vyr` vnhv jlh qy+r h`r& kqy+r hkbsn. ²⁹ vyhy bsxt `lhym `t-jry hkkv vyzkr `lhym `t-`brhm
vyslx `t- lv+ mtvk hhpkh bhpk `t-hjrym `sr-ysb bhn lv+. ³⁰ vyjl lv+ m&vjr vysb bhr vsty bntyv
jmv ky yr` lsbt b&vjr vysb bmjrh hv` vsty bntyv. ³¹ vt`mr hbkyrh `l-h&jyrh `bynv zqn v`ys `yn
b`r& lbv` jlynv kdrk kl-h`r&. ³² lkh nsqh `t-`bynv yyn vnskbh jmv vnxyh m`bynv zvj. ³³ vtsqyn
`t-`byhn yyn blylh hv` vtb` hbkyrh vtskb `t-`byh vl`- ydj bskbh vbqvmh. ³⁴ vyhy mmmxrt vt`mr
hbkyrh `l-h&jyrh hn-skbty `ms `t-`by nsqnv yyn gm-hlylh vb`y skby jmv vnxyh m`bynv zvj. ³⁵
vtsqyn gm blylh hvv` `t-`byhn yyn vtqm h&jyrh vtskb jmv vl`- ydj bskbh vbqvmh. ³⁶ vthryn sty
bnvt-lv+ m`byhn. ³⁷ vtld hbkyrh bn vtqr` smv mv`b hv` `by-mv`b jd-hyvm. ³⁸ vh&jyrh gm-hv`
yldh bn vtqr` smv bn-jmy hv` `by bny-jmvn jd- hyvm.

Chapter 20

¹ vy\$jm sm `brhm `r&h hngb vysb byn-qds vbyn svr vygr bgrr. ² vy`mr `brhm `l-srh `stv `xty hv` vyslx `bymlk mlk grr vyqx `t- srh. ³ vyb` `lhym `l-`bymlk bxlvm hlylh vy`mr lv hnk mt jl-h`sh `sr- lqxt vhw` bjlt bjl. ⁴ v`bymlk l` qrb `lyh vy`mr `dny hgvy gm-&dyq thrq. ⁵ hl` hv` `mr-ly `xty hv` vhy`-gm-hv` `mrh `xy hv` btm-lbby vbnqyn kpy jsyty z`t. ⁶ vy`mr `lyv h`lhym bxlvm gm `nky ydjty ky btm-lbbk jsyt z`t v`xsk gm-`nky `vtk mx+v-ly jl-kn l`-nttyk lngj `lyh. ⁷ vjth hsb `st-h`ys ky-nby` hv` vytpll bjdk vxyh v`m-`ynk msyb dj ky-mvt tmvt `th vkl-`sr-lk. ⁸ vyskm `bymlk bbqr vyqr` lkl-jbdyv vydbr `t-kl-hdbrym h`lh b`znyhm vyyr`v h`nsym m`d. ⁹ vyqr` `bymlk l`brhm vy`mr lv mh-jsyt lnv vmh-x+`ty lk ky-hb`t jly vjl-mmklty x+`h gdlh mjsym `sr l`-yjsv jsyt jmdy. ¹⁰ vy`mr `bymlk `l-`brhm mh r`yt ky jsyt `t-hdbr hzh. ¹¹ vy`mr `brhm ky `mrty rq `yn-yr`t `lhym bmqvm hzh vhrgvny jl- dbr `sty. ¹² vgm-`mnh `xty bt-`by hv` `k l` bt-`my vthy-ly l`sh. ¹³ vyhy k`sr htjv `ty `lhym mbyt `by v`mr lh zh x\$dk `sr tjsty jmdy `l kl-hmqvm `sr nbv` smh `mry-ly `xy hv`. ¹⁴ vyqx `bymlk &`n vbqr vjbdym vspxt vytn l`brhm vysb lv `t srh `stv. ¹⁵ vy`mr `bymlk hnh `r&y lpyk b+vb bjnyk sb. ¹⁶ vlsrh `mr hnh nty `lp k\$pl`xyk hnh hv`-lk k\$vt jynym lkl `sr `tk v`t kl vnkxt. ¹⁷ vytpll `brhm `l-h`lhym vyrp` `lhym `t-`bymlk v`t-`stv v`mhtyv vyldv. ¹⁸ ky-j&r j&r yvhv bjd kl-rxm lbyt `bymlk jl-dbr srh `st `brhm.

Chapter 21

¹ vyhvh pqd `t-srh k`sr `mr vyjs yvhv lsrh k`sr dbr. ² vthr vtld srh l`brhm bn lzqnyv lmvjd `sr-dbr `tv `lhym. ³ vyqr` `brhm `t-sm-bnv hnvld-lv `sr-yldh-lv srh y&xq. ⁴ vyml `brhm `t-y&xq bnv bn-smnt ymym k`sr &vh `tv `lhym. ⁵ v`brhm bn-m`t snh bhvld lv `t y&xq bnv. ⁶ vt`mr srh &xq jsh ly `lhym kl-hsmj y&xq-ly. ⁷ vt`mr my mll l`brhm hynyqh bnym srh ky-yldty bn lzqnyv. ⁸ vygdh hylid vygm l vyjs `brhm msth gdvl byvm hgml `t-y&xq. ⁹ vtr` srh `t-bn-hgr hm&ryt `sr-yldh l`brhm m&xq. ¹⁰ vt`mr l`brhm grs h`mh hz`t v`t-bnh ky l` yyrs bn-h`mh hz`t jm-bny jm-y&xq. ¹¹ vyrj hdbr m`d bjny `brhm jl `vdt bnv. ¹² vy`mr `lhym `l-`brhm `l-yrj bjnyk jl-hnjr vjl-`mtk kl `sr t`mr `lyk srh smj bqlh ky by&xq yqr` lk ztj. ¹³ vgm `t-bn-h`mh lgvy `symnv ky ztjk hv`. ¹⁴ vyskm `brhm bbqr vyqx-lxm vxmt mym vytn `l-hgr sm jl-sknh v`t-hyld vyslxh vtlk vtj bmdbr b`r sbj. ¹⁵ vyklv hmym mn-hxmt vtslk `t-hyld txt `xd hsyxm. ¹⁶ vtlk vtsb lh mngd hrqx km+xvy qst ky `mrh `l-`r`h bmvv hylid vtsb mngd vts` `t-qlh vtbk. ¹⁷ vysmj `lhym `t-qvl hnjr vyqr` ml`k `lhym `l-hgr mn-hsmym vy`mr lh mh-lk hgr `l-tyr`y ky-smj `lhym `l-qvl hnjr b`sr hv`- sm. ¹⁸ qvmy s`y `t-hnjr vhxzyqy `t-ydk bv ky-lgvy gdvl `symnv. ¹⁹ vppqx `lhym `t-jynyh vtr` b`r mym vtlk vtm l` `t-hxmt mym vtsq `t-hnjr. ²⁰ vyhy `lhym `t-hnjr vygdh vysb bmdbr vyhy rbh qst. ²¹ vysb bmdbr p`rn vtqx-lv `mv `sh m`r& m&rym. ²² vyhy bjt hvv` vy`mr `bymlk vpykl sr-&b`v `l-`brhm l`mr `lhym jmk bkl `sr-`th jsh. ²³ vjth hsbjh ly b`lhym hnh `m-tsqr ly vlnyny vlnkdy kx\$d `sr- jsyty jmk tjsh jmdy vjm-h`r& `sr-grth bh. ²⁴ vy`mr `brhm `nky `sbj. ²⁵ vhwkx `brhm `t-`bymlk jl-`dvt b`r hmym `sr gzlv jbdy `bymlk. ²⁶ vy`mr `bymlk l` ydjty my jsh `t-hdbr hzh vgm-`th l`-hgdt ly vgm

`nky l` smjty blty hyvm. ²⁷ vyqx `brhm &`n vbqr vytn l`bymlk vykrtv snyhm bryt. ²⁸ vy&b `brhm `t-sbj kbst h&`n lbdhn. ²⁹ vy`mr `bymlk `l-`brhm mh hnh sbj kbst h`lh `sr h&bt lbdhn. ³⁰ vy`mr ky `t-sbj kbst tqx mydy bjbvr thyh-ly ljdh ky xprty `t- hb`r hz`t. ³¹ jl-kn qr` lmqvm hhv` b`r sbj ky sm nsbjv snyhm. ³² vykrtv bryt bb`r sbj vyqm `bymlk vpykl sr-&b`v vysbv `l-`r& plstym. ³³ vy+j `sl bb`r sbj vyqr`-sm bsm yvhv `l jvlm. ³⁴ vygr `brhm b`r& plstym ymym rbym.

Chapter 22

¹ vyhy `xr hdbrym h`lh vh`lhym n\$h `t-`brhm vy`mr `lyv `brhm vy`mr hnny. ² vy`mr qx-n` `t-bnk `t-yxydk `sr-`hbt `t-y&xq vlk-lk `l-`r& hmryh vjhjlv sm ljlh jl `xd hhrym `sr `mr `lyk. ³ vyskm `brhm bbqr vyxbs `t-xmrv vyqx `t-sny njryv `tv v`t y&xq bnv vybqj j&y jlh vyqm vylk `l-hmqvm `sr-`mr-lv h`lhym. ⁴ byvm hslysy vys` `brhm `t-jynyv vyr` `t-hmqvm mrxq. ⁵ vy`mr `brhm `l-njryv sbv-lkm ph jm-hxmvr v`ny vhnjr nlkh jd- kh vnstxvh vnsvbh `lykm. ⁶ vyqx `brhm `t-j&y hjlh vysm jl-y&xq bnv vyqx bydv `t-h`s v`t- hm`klt vylkv snyhm yxdv. ⁷ vy`mr y&xq `l-`brhm `byv vy`mr `by vy`mr hnny bny vy`mr hnh h`s vjh&yv v`yh hsh ljlh. ⁸ vy`mr `brhm `lhym yr`h-lv hsh ljlh bny vylkv snyhm yxdv. ⁹ vyb`v `l-hmqvm `sr `mr-lv h`lhym vybn sm `brhm `t-hmzbx vyjrk `t-hj&yv vyjqd `t-y&xq bnv vysm `tv jl-hmzbx mmjl lj&yv. ¹⁰ vyslx `brhm `t-ydv vyqx `t-hm`klt lsx+ `t-bnv. ¹¹ vyqr` `lyv ml`k yvhv mn-hsmym vy`mr `brhm `brhm vy`mr hnny. ¹² vy`mr `l-tslx ydk `l-hnjr v`l-tjs lv m`vmh ky jth ydjty ky- yr` `lhym `th vl` xskt `t-bnk `t-yxydk mmny. ¹³ vys` `brhm `t-jynyv vyr` vnhh-`yl `xr n`xz b\$bk bqrnvy vylk `brhm vyqx `t-h`yl vyjlv ljlh txt bnv. ¹⁴ vyqr` `brhm sm-hmqvm hhv` yvhv yr`h `sr y`mr hyvm bhr yvhv yr`h. ¹⁵ vyqr` ml`k yvhv `l-`brhm snyt mn-hsmym. ¹⁶ vy`mr by nsbjty n`m-yvhv ky yjn `sr jsyt `t-hdbr hzh vl` xskt `t-bnk `t-yxydk. ¹⁷ ky-brk `brkk vhrbh `rbh `t-zrjk kkvkby hsmym vkxvl `sr jl- spt hym vyrs zrjk `t sjr `ybyv. ¹⁸ vhtbrkv bzrjk kl gvyy h`r& jqb `sr smjt bqly. ¹⁹ vysb `brhm `l-njryv vyqmv vylkv yxdv `l-b`r sbj vysb `brhm bb`r sbj. ²⁰ vyhy `xry hdbrym h`lh vygd l`brhm l`mr hnh yldh mlkh gm-hv` bnym lnxvr `xyk. ²¹ `t-jv& bkrv v`t-bvz `xyv v`t-qmv`l `by `rm. ²² v`t-ksd v`t-xzv v`t-plds v`t-ydlp v`t btv`l. ²³ vbtv`l yld `t-rbqh smnh `lh yldh mlkh lnxvr `xy `brhm. ²⁴ vpylgsv vsmh r`vmh vtld gm-hv` `t+bx v`t-gxm v`t-txs v`t- mjkh.

Chapter 23

¹ vyhyv xyy srh m`h snh vjsrym snh vsbj snym sny xyy srh. ² vtmt srh bqryt `rbj hv` xbrvn b`r& knjn vyb` `brhm l\$pd lsrh vlbkth. ³ vyqm `brhm mjv pny mtv vydbv `l-bny-xt l`mr. ⁴ gr-vtvsb `nky jmkm tnv ly `xzt-qbr jmkm v`qbrh mty mlpny. ⁵ vyjnv bny-xt `t-`brhm l`mr lv. ⁶ smjnv `dny nsy` `lhym `th btvknv bmbxr qbrynv qbr `t-mtk `ys mmnv `t-qbrv l`-yklh mmk mqbr mtk. ⁷ vyqm

`brhm vystxv ljm-h`r& lbny-xt. ⁸ vydb`r tm l`mr `m-ys `t-npskm lqbr `t-mty mlpny smjvny vpgjv-ly bjprvn bn-&xr. ⁹ vytn-ly `t-mjrt hmkplh `sr-lv `sr bq&h sdhv bk\$`p ml` ytnnh ly btvkkm l`xzt-qbr. ¹⁰ vjprvn ysb btvk bny-xt vyjn jprvn hxyt `t-`brhm b`zny bny-xt lkl b`y sjr-jyrv l`mr. ¹¹ l`-`dny smjny hsdh ntty lk vhmjrh `sr-bv lk nttyh ljyny bny- jmy nttyh lk qbr mtk. ¹² vystxv `brhm lpny jm h`r&. ¹³ vydb`r l-jprvn b`zny jm-h`r& l`mr `k `m-`th lv smjny ntty k\$`p hsdh qx mmny v`qbrh `t-mty smh. ¹⁴ vyjn jprvn `t-`brhm l`mr lv. ¹⁵ `dny smjny `r& `rbj m` t sql-k\$`p byny vbynk mh-hv` v`t-mtk qbr. ¹⁶ vysmj `brhm `l-jprvn vysql `brhm ljprn `t-hk\$`p `sr dbr b`zny bny-xt `rbj m`vt sql k\$`p jbr l\$`xr. ¹⁷ vyqm sdh jprvn `sr bmkplh `sr lpny mmr` hsdh vhmjrh `sr-bv vkl-hj& `sr bsdh `sr bkl-gblv \$byb. ¹⁸ l`brhm lmqnh ljyny bny-xt bkl b`y sjr-jyrv. ¹⁹ v`xry-kn qbr `brhm `t-srh `stv `l-mjrt sdh hmkplh jl-pny mmr` hv` xbrvn b`r& knjn. ²⁰ vyqm hsdh vhmjrh `sr-bv l`brhm l`xzt-qbr m` t bny-xt.

Chapter 24

¹ v`brhm zqn b` bymym vyhvh brk `t-`brhm bkl. ² vy`mr `brhm `l-jbdv zqn bytv hmsl bkl-`sr-lv sym-n` ydk txt yrky. ³ v`sbyjk byhvh `lhy hsmym v`lhy h`r& `sr l`-tqx `sh lbny mbnvt hknjny `sr `nky yvsb bqrbv. ⁴ ky `l-`r&y v`l-mvldty tlk vlqxt `sh lbny ly&xq. ⁵ vy`mr `lyv hjbd `vly l`-t`bh h`sh llkt `xry `l-h`r& hz` t hhsb `syb `t-bnk `l-h`r& `sr-y&`t msm. ⁶ vy`mr `lyv `brhm hsmr lk pn-tsyb `t-bny smh. ⁷ yhvh `lhy hsmym `sr lqxny mby t` by vm`r& mvldty v`sr dbr-ly v`sr nsbj-ly l`mr lzrjk `tn `t-h`r& hz` t hv` yslx ml`kv lpnyk vlqxt `sh lbny msm. ⁸ v`m-l` t`bh h`sh llkt `xryk vnqyt msbjty z` t rq `t-bny l` tsb smh. ⁹ vysm hjbd `t-ydv txt yrk `brhm `dnyv vysbj lv jl-hdbr hzh. ¹⁰ vyqx hjbd jsrh gmlym mgmly `dnyv vylk vkl-+vb `dnyv bydv vyqm vylk `l-`rm nhrym `l-jyr nxvr. ¹¹ vybrk hgmlm mxv& ljyr `l-b`r hmym ljt jrb ljt &`t hs`bt. ¹² vy`mr yhvh `lhy `dny `brhm hqrh-n` lpny hyvm vjsh-x\$d jm `dny `brhm. ¹³ hnh `nky n&b jl-jyn hmym vbnvt `nsy hjyr y&`t ls`b mym. ¹⁴ vhyh hnjr `sr `mr `lyh h+y-n` kdk v`sth v`mrh sth vgm-gmlyk `sqh `th hkxt ljbdk ly&xq vbh `dj ky-jsyt x\$d jm-`dny. ¹⁵ vyhy-hv` +rm klh ldbr vnhh rbqh y&`t `sr yldh lbtv`l bn-mlkh `st nxvr `xy `brhm vkdh jl-sknh. ¹⁶ vhnjr +bt mr`h m`d btvlh v`ys l` ydjh vtrd hjynh vtml` kdh vtjl. ¹⁷ vyr& hjbd lqr`th vy`mr hgmy`yny n` mj+-mym mkdk. ¹⁸ vt`mr sth `dny vtmhr vtrd kdh jl-ydh vtsqhv. ¹⁹ vtcl lhsqtv vt`mr gm lgmlyk `s`b jd `m-klv lstt. ²⁰ vtmhr vtjr kdh `l-hsqv vtr& jvd `l-hb`r ls`b vts`b lkl- gmlyv. ²¹ vh`ys mst`h lh mxrys ldjt hh&lyx yhvh drkv `m-l`. ²² vyhy k`sr klv hgmlm lstvt vyqx h`ys nzm zhb bqj msqvl vsny &mydym jl-ydyh jsrh zhb msqvm. ²³ vy`mr bt-my `t hgydy n` ly hys byt-`byk mqvm lnv llyn. ²⁴ vt`mr `lyv bt-btv`l `nky bn-mlkh `sr yldh lnxvr. ²⁵ vt`mr `lyv gm-tbn gm-m\$`pv` rb jmnv gm-mqvm llvn. ²⁶ vyqd h`ys vystxv lyhvh. ²⁷ vy`mr brvk yhvh `lhy `dny `brhm `sr l`-jzb x\$d v`mtv mjm `dny `nky bdrk nxny yhvh byt `xy `dny. ²⁸ vtr& hnjr vtgd lbyt `mh kdbrym h`lh. ²⁹ vlrbqh `x vsmv lbn vyr& lbn `l-h`ys hxv&h `l-hjyn. ³⁰ vyhy kr`t `t-hnz m v`t-h&mdym jl-ydy `xtv vksmjv `t-dbry rbqh `xtv l`mr kh-dbr `ly

h`ys vyb` `l-h`ys vnhh jmd jl-hgmlym jl- hjyn. ³¹ vy`mr bv` brvk yvh lmh tjmd bxv& v`nky pnyty
 hbyt vmqvm lgmlym. ³² vyb` h`ys hbyth vyptx hgmlym vytn tbn vm\$pv` lgmlym vmym lrx&
 rglyv vrgly h`nsym `sr `tv. ³³ vyysm lpony l`kl vy`mr l` `kl jd `m-dbrty dbry vy`mr dbr. ³⁴ vy`mr
 jbd `brhm `nky. ³⁵ vyvh brk `t`dny m`d vygdly vytn-lv & `n vbqr vk\$pvz vbjdm vspxt vgmlym
 vxmrym. ³⁶ vtld srh `st `dny bn l`dny `xry zqnth vytn-lv `t-kl-`sr-lv. ³⁷ vysbjny `dny l`mr l`-tqx
 `sh lbny mbnvt hknjny `sr `nky ysb b`r&v. ³⁸ `m-l` `l-byt-`by tlk v`l-msppty vlqxt `sh lbny. ³⁹
 v`mr `l-`dny `ly l`-tlk h`sh `xry. ⁴⁰ vy`mr `ly yvh `sr-hthlky lpony yslx ml`kv `tk vh&lyx drkk
 vlqxt `sh lbny mmsppty vmbyt `by. ⁴¹ `z tnqh m`lty ky tbv `l-msppty v`m-l` ytnv lk vhyt nqy
 m`lty. ⁴² v`b` hyvm `l-hjyn v`mr yvh `lhy `dny `brhm `m-ysk-n` m&lyx drky `sr `nky hlk jlyh.
⁴³ hnh `nky n&b jl-jyn hmym vhyh hjlmh hy& `t ls`b v`mrty `lyh hsqyny-n` mj+-mym mkdk. ⁴⁴
 v`mrh `ly gm-`th sth vgm lgmlyk `s`b hv` h`sh `sr-hkyx yvh lbn-`dny. ⁴⁵ `ny +rm `klh ldr `l-lby
 vnhh rbqh y& `t vkdh jl-skvh vtrd hjynh vts`b v`mr `lyh hsqyny n`. ⁴⁶ vtmhr vtvr dkh mjlyh vt`mr
 sth vgm-gmlyk `sqh v`st vgm hgmlym hsqth. ⁴⁷ v`s`l`th v`mr bt-my `t vt`mr bt-btv`l bn-nxvr `sr
 yldh-lv mlkh v`sm hnzml-jl-`ph vh&mydym jl-ydyh. ⁴⁸ v`qd v`stxvh lyvh v`brk `t-yvh `lhy `dny
 `brhm `sr hnxny bdrk `mt lqxt `t-bt-`xy `dny lbnv. ⁴⁹ vjth `m-yskm jsym x\$d v`mt `t-`dny hgydv
 ly v`m-l` hgydv ly v`pnh jl-ymyn `v jl-sm`l. ⁵⁰ vyjn lbn vbtv`l vy`mr v myvh y& `hbr l` nvkl dbr
 `lyk rj `v- +vb. ⁵¹ hnh-rbqh lpony qx vlk vthy `sh lbn-`dny k`sr dbr yvh. ⁵² vyhy k`sr smj jbd
 `brhm `t-dbryhm vystxv `r&h lyvh. ⁵³ vyv&` hxbd kly-k\$pvkly zhb vbgdym vytn lrbqh vmgdnt
 ntn l`xyh vl`mh. ⁵⁴ vy`klv vystv hv` vh`nsym `sr-jmv vlynv vyqvmv bbqr vy`mr slxny l`dny. ⁵⁵
 vy`mr `xyh v`mh tsb hnr `tnv ymym `v jsvr `xr tlk. ⁵⁶ vy`mr `lhm `l-t`xrv `ty vyvh h&lyx drky
 slxvny v`lkh l`dny. ⁵⁷ vy`mr v nqr `lnjr vns`lh `t-pyh. ⁵⁸ vyqr`v lrbqh vy`mr v `lyh htlky jm-h`ys
 hzh vt`mr `lk. ⁵⁹ vyslxv `t-rbqh `xtm v`t-mnqth v`t-jbd `brhm v`t-`nsyv. ⁶⁰ vybrkv `t-rbqh vy`mr v
 lh `xtnv `t hyy l`lpy rbbh vyyrs zrjk `t sjr sn`yv. ⁶¹ vtqm rbqh vnjryh vtrkbnh jl-hgmlym vtlknh
 `xry h`ys vyqx hxbd `t-rbqh vylk. ⁶² vy&xq b` mbv` b`r lxy r`y vvh` yvsv b`r& hngb. ⁶³ vy&
 y&xq lsvx bsdh lpnvt jrb vys` jnyv vyr` vnhh gmlym b`ym. ⁶⁴ vts` rbqh `t-jnyh vtr` `t-y&xq
 vtpl mj l hgml. ⁶⁵ vt`mr `l-hxbd my-h`ys hlzh hhlk bsdh lqr`tnv vy`mr hxbd hv` `dny vtqx h&jyp
 vttk\$. ⁶⁶ vy\$pr hxbd ly&xq `t kl-hdbrym `sr jsh. ⁶⁷ vyb`h y&xq h`hlh srh `mv vyqx `t-rbqh vthy-lv
 l`sh vy`hbh vynxm y&xq `xry `mv.

Chapter 25

¹ vy\$pv `brhm vyqx `sh vsmh q+vrh. ² vtld lv `t-zmrn v`t-yqsn v`t-mdn v`t-mdyn v`t-ysbq
 v`t-svx. ³ vyqsn yld `t-sb` v`t-ddn vbny ddn hyv `svrm vl+vsm vl`mym. ⁴ vbny mdyn jyph vjpr
 vxnk v`bydj v`ldjh kl-`lh bny q+vrh. ⁵ vytn `brhm `t-kl-`sr-lv ly&xq. ⁶ vlbny hpylgsym `sr l`brhm
 ntn `brhm mtnt vyslxm mj l y&xq bnv bjv dnv xy qdmh `l-`r& qdm. ⁷ v`lh ymy sny-xyy `brhm
 `sr-xy m`t snh vsbjym snh vxms snym. ⁸ vygvj vytm `brhm bsybh +vbh zqn vsbj vy`\$p `l-jmyv.

⁹ vyqbrv `tv y&xq vysmj`l bnyv `l-mjrt hmkplh `l-sdh jprn bn- &xr hxyt `sr jl-pny mmr`. ¹⁰ hsdh
`sr-qnh `brhm m` t bny-xt smh qbr `brhm vsrh `stv. ¹¹ vyhy `xry mvt `brhm vybrk `lhym `t-y&xq
bnv vysb y&xq jm-b`r lxy r`y. ¹² v`lh tldt ysmj`l bn-`brhm `sr yldh hgr hm&ryt spxt srh l`brhm.
¹³ v`lh smvt bny ysmj`l bsmtm ltvldtm bkr ysmj`l nbyv vqdr v`db`l vmbsm. ¹⁴ vmsmj vdvms vms`.
¹⁵ xdd vtym` y+vr npys vqdmh. ¹⁶ `lh hm bny ysmj`l v`lh smtm bx&ryhm vb+yrtm snym-jsr nsy`m
l`mtm. ¹⁷ v`lh sny xyy ysmj`l m` t snh vslysm snh vsbj snym vygvj vytm vy`\$p `l-jmyv. ¹⁸ vysknv
mxvylh jd-svr `sr jl-pny m&rym b`kh `svrh jl-pny kl-`xyv npl. ¹⁹ v`lh tvldt y&xq bn-`brhm `brhm
hvlyd `t-y&xq. ²⁰ vyhy y&xq bn-`rbjym snh bqxtv `t-rbqh bt-btv`l h`rmy mpdn `rm `xvt lbn h`rmy
lv l`sh. ²¹ vyjtr y&xq lyhvh lnkx `stv ky jqrh hv` vyjtr lv yhvh vthr rbqh `stv. ²² vytr&&v hbnym
bqrbh vt`mr `m-kn lmh zh `nky vtlk ldrs `t- yhvh. ²³ vy`mr yhvh lh sny gyym bb+nk vsny l`mym
mmjyk yprdv vl`m ml`m y`m& vrb yjbd &jyr. ²⁴ vmyl`v ymyh lldt vnhh tvmm bb+nh. ²⁵ vy&`
hr`svn `dmvny klv k`drt sjr vyqr`v smv jsv. ²⁶ v`xry-kn y&` `xyv vydv `xzt bjqb jsv vyqr` smv
yjqb vy&xq bn- ssym snh bldt `tm. ²⁷ vygdv hnrym vyhy jsv `ys ydj &yd `ys sdh vyjqb `ys tm
ysb `hlym. ²⁸ vy`hb y&xq `t-jsv ky-&yd bpyv vrbqh `hbt `t-yjqb. ²⁹ vyzd yjqb nzyd vyb` jsv
mn-hsdh hvh` jyp. ³⁰ vy`mr jsv `l-yjqb hljy+ny n` mn-h`dm h`dm hzh ky jyp `nky jl- kn qr`-smv
`dvm. ³¹ vy`mr yjqb mkrh kyvm `t-bkrtk ly. ³² vy`mr jsv hnh `nky hvlk lmvt vlmh-zh ly bkrh. ³³
vy`mr yjqb hsbjh ly kyvm vysbj lv vymkr `t-bkrtv lyjqb. ³⁴ vyjqb ntn ljsv lxm vnzyd jdsym vy`kl
vyst vyqm vylk vybz jsv `t-hbkrh.

Chapter 26

¹ vyhy rjb b`r& mlbd hrjb hr`svn `sr hyh bymy `brhm vylk y&xq `l-`bymlk mlk-plstym grrh.
² vyr` `lyv yhvh vy`mr `l-trd m&rymh skn b`r& `sr `mr `lyk. ³ gvr b`r& hz`t v`hyh jmk v`brkk
ky-lk vlzrjk `tn `t-kl-h`r&t h`l vhmty `t-hsbjh `sr nsbjty l`brhm `byk. ⁴ vhrbyty `t-zrjk kkvkby
hsmym vntty lzrjk `t kl-h`r&t h`l vhtbrkv bzrjk kl gvyy h`r&. ⁵ jqb `sr-smj `brhm bqly vysmr
msmrty m&vty xqvtv vtrty. ⁶ vysb y&xq bgrr. ⁷ vys`lv `nsy hmqvm l`stv vy`mr `xty hv` ky yr`
l`mr `sty pn- yhrny `nsy hmqvm jl-rbqh ky-+vbt mr`h hv`. ⁸ vyhy ky `rkv-lv sm hymym vysqp
`bymlk mlk plstym bjd hxlvn vyr` vnhh y&xq m&xq `t rbqh `stv. ⁹ vyqr` `bymlk ly&xq vy`mr `k
hnh `stk hv` v`yk `mrt `xty hv` vy`mr `lyv y&xq ky `mrty pn-`mvt jlyh. ¹⁰ vy`mr `bymlk mh-z`
t jsy lnv kmj+ skb `xd hjm `t-`stk vhb` t jlynv `sm. ¹¹ vy&v `bymlk `t-kl-hjm l`mr hngj b`ys hzh
vb`stv mvt yvmt. ¹² vyzrj y&xq b`r& hhv` vym&` bsnh hhv` m`h sjrym vybrkhv yhvh. ¹³ vygdv
h`ys vylk hlvk vgdv jd ky-gdl m`d. ¹⁴ vyhy-lv mqnh-&`n vmqnh bqr vjbdh rbh vyqn`v `tv plstym.
¹⁵ vkl-hb`rt `sr xprv jbdy `byv bymy `brhm `byv \$tmvm plstym vmyl`vm jpr. ¹⁶ vy`mr `bymlk
`l-y&xq lk mjmnv ky-j&mt-mmnv m`d. ¹⁷ vylk msm y&xq vyxn bnxl-grr vysb sm. ¹⁸ vysb y&xq
vyxpr `t-b`rt hmym `sr xprv bymy `brhm `byv vy\$tmvm plstym `xry mvt `brhm vyqr` lhn smvt
ksmt `sr-qr` lhn `byv. ¹⁹ vyxprv jbdy-y&xq bnxl vym&`v-sm b`r mym xyym. ²⁰ vyrybv rjy grr

jm-rjy y&xq l`mr lnv hmym vyqr` sm-hb`r jsq ky htjsqv jmv. ²¹ vyxprv b`r `xrt vyrybv gm-jlyh vyqr` smh s+nh. ²² vyjtq msm vyxpr b`r `xrt vl` rbv jlyh vyqr` smh rxbvt vy`mr ky-jth hrxyb yvh lnv vprynv b`r&. ²³ vyjl msm b`r sbj. ²⁴ vyr` `lyv yvh blylh hhv` vy`mr `nky `lhy `brhm `byk `l-tyr` ky-`tk `nky vbrktyk vhrbyty `t-zrjk bjbvr `brhm jbdy. ²⁵ vybn sm mzbv vyqr` bsm yvh vy+-sm `hlv vykrv-sm jbdy-y&xq b`r. ²⁶ v`bymlk hlk `lyv mgrr v`xzt mrjhv vpykl sr-&b`v. ²⁷ vy`mr `lhm y&xq mdvj b`tm `ly v`tm sn`tm `ty vtslxvny m`tkm. ²⁸ vy`mrv r`v r`ynv ky-hyh yvh jmk vn`mr thy n` `lh bynvtynv bynynv vbynk vnkrrh bryt jmk. ²⁹ `m-tjsh jmnv rjh k`sr l` ngjnvk vk`sr jsynv jmk rq++vb vnslxk bslvm `th jth brvk yvh. ³⁰ vyjs lhm msth vy`klv vystv. ³¹ vyskymv bbqr vysbjv `ys l`xyv vyslxm y&xq vylkv m`tv bslvm. ³² vyhy byvm hhv` vyb`v jbdy y&xq vygdv lv jl-`dvt hb`r `sr xprv vy`mrv lv m&`nv mym. ³³ vyqr` `th sbjh jl-kn sm-hjyr b`r sbj jd hyvm hzh. ³⁴ vyhy jsv bn-`rbjym snh vyqx `sh `t-yhvdyt bt-b`ry hxyt v`- bsmt bt-`yln hxyt. ³⁵ vthyyn mrt rvx ly&xq vlrqbh.

Chapter 27

¹ vyhy ky-zqn y&xq vtkhyn jynyv mr`t vyqr` `t-jsv bnv hgdl vy`mr `lyv bny vy`mr `lyv hnny. ² vy`mr hnh-n` zqnty l` ydjty yvm mvty. ³ vjth s`-n` klyk tlyk vqstk v&` hsdh v&vdh ly &ydh. ⁴ vjsh-ly m+jmym k`sr `hbty vhby`h ly v`klh bjbvr tbrkk npsy b+rm `mvt. ⁵ vrbqh smjt bdbv y&xq `l-jsv bnv vylk jsv hsdh l&vd &yd lhby`. ⁶ vrbqh `mrh `l-yjqb bnh l`mr hnh smjty `t-`byk mdrb `l-jsv `xyk l`mr. ⁷ hby`h ly &yd vjsh-ly m+jmym v`klh v`brkkh lpny yvh lpny mvty. ⁸ vjth bny smj bqly l`sr `ny m&vh `tk. ⁹ lk-n` `l-h&`n vqx-ly msm sny gdy jzym +bym v`jsh `tm m+jmym l`byk k`sr `hb. ¹⁰ vhb`t l`byk v`kl bjbr `sr ybrkk lpny mvty. ¹¹ vy`mr yjqb `l-rbqh `mv hn jsv `xy `ys sjr v`nky `ys xly. ¹² `vly ymsny `by vhyty bjynv kmtjtj vhb`ty jly qlh vl` brkh. ¹³ vt`mr lv `mv jly qltk bny `k smj bqly vlk qx-ly. ¹⁴ vylk vyqx vyb` l`mv vtjs `mv m+jmym k`sr `hb `byv. ¹⁵ vtqx rbqh `t-bgdy jsv bnh hgdl hxmdt `sr `th bbyt vtibs `t- yjqb bnh hq+n. ¹⁶ v`t jrt gdy hjzym hlbysh jl-ydyv vjl xlqt &v`ryv. ¹⁷ vttn `t-hm+jmym v`t-hlxm `sr jsth byd yjqb bnh. ¹⁸ vyb` `l-`byv vy`mr `by vy`mr hnny my `th bny. ¹⁹ vy`mr yjqb `l-`byv `nky jsv bkrk jsyty k`sr dbt `ly qvm-n` sbh v`klh m&ydy bjbvr tbrkny npsk. ²⁰ vy`mr y&xq `l-bnv mh-zh mhrt lm&` bny vy`mr ky hqrh yvh `lhyk lpny. ²¹ vy`mr y&xq `l-yjqb gsh-n` v`msk bny h`th zh bny jsv `m-l`. ²² vygs yjqb `l-y&xq `byv vymshv vy`mr hql qvl yjqb vhydym ydy jsv. ²³ vl` hkyrv ky-hyv ydy kydy jsv `xyv sjrt vybrkhv. ²⁴ vy`mr `th zh bny jsv vy`mr `ny. ²⁵ vy`mr hgsh ly v`klh m&ydy bny lmjn tbrkk npsy vygs-lv vy`kl vyb` lv yyn vyst. ²⁶ vy`mr `lyv y&xq `byv gsh-n` vsqh-ly bny. ²⁷ vygs vysq-lv vyrx `t-ryx bgdyv vybrkhv vy`mr r`h ryx bny kryx sdh `sr brkv yvh. ²⁸ vyt-nlk h`lhym m+l hsmym vmsmny h`r& vrb dgn vtyrs. ²⁹ yjbdvk jmym vystxv lk l`mym hvh gbyr l`xyk vystxv lk bny `mk `rryk `rvr vmbrkyk brvk. ³⁰ vyhy k`sr klh y&xq lbrk `t-yjqb vyhy `k y&` y&` yjqb m`t pny y&xq `byv vjsv `xyv b` m&ydv. ³¹ vyjs gm-hv` m+jmym vyb` l`byv vy`mr l`byv yqm `by vy`kl m&yd

bnv bjbr tbrkny npsk. ³² vy`mr lv y&xq `byv my-`th vy`mr `ny bnk bkrk jsv. ³³ vyxrd y&xq xrdh gdlh jd-m`d vy`mr my-`pv` hv` h&d-&yd vyb` ly v`kl mkl b+rm tbv` v`brkhv gm-brvk yhyh. ³⁴ ksmj jsv `t-dbry `byv vy&jq &jqh gdlh vmrh jd-m`d vy`mr l`byv brkny gm-`ny `by. ³⁵ vy`mr b` `xyk bmrnh vyqx brtk. ³⁶ vy`mr hky qr` smv yjqb vyjqbny zh pjmy`m `t-bkrty lqx vnhh jth lqx brkty vy`mr hl-`< ly brkh. ³⁷ vyjn y&xq vy`mr ljsv hn gbyr smtyv lk v`t-kl-`xyv ntty lv ljbdom vdg n vtyrs \$mktyv vlkh `pv` mh `jsh bny. ³⁸ vy`mr jsv `l-`byv hbrkh `xt hv-`lk `by brkny gm-`ny `by vys` jsv qlv vybk. ³⁹ vyjn y&xq `byv vy`mr `lyv hnh msmny h`r& yhyh mvsbk vm+l hsmym mjl. ⁴⁰ vjl-xrbk txyh v`t-`xyk tjbd vhyh k`sr tryd vprqt jlv mjl &v`rk. ⁴¹ vys+m jsv `t-yjqb jl-hbrkh `sr brkv `byv vy`mr jsv blbv yqrbv ymy `bl `by v`hrgh `t-yjqb `xy. ⁴² vygd lrbqh `t-dbry jsv bnh hgdl vtslx vtqr` lyjqb bnh hq+n vt`mr `lyv hnh jsv `xyk mtnxm lk lhrgh. ⁴³ vjth bny smj bqlv vqvm brx-lk `l-lbn `xy xrn. ⁴⁴ vysbt jmv ymym `xdym jd `sr-tsvb xmt `xyk. ⁴⁵ jd-svb `p-`xyk mmk vskx `t `sr-jsyt lv vslxty vlqxyk msm lmh `skl gm-snykm yvm `xd. ⁴⁶ vt`mr rbqh `l-y&xq q&ty bxxy mpny bnvt xt `m-lqx yjqb `sh mbnvt-xt k`lh mbnvt h`r& lmh ly xyym.

Chapter 28

¹ vyqr` y&xq `l-yjqb vybrk `tv vy&vhv vy`mr lv l`-tqx `sh mbnvt knjn. ² qvm lk pdnh `rm byth btv`l `by `mk vxq-lk msm `sh mbnvt lbn `xy `mk. ³ v`l sdy ybrk `tk vyprk vyrbk vhyt lqhl jmy. ⁴ vytn-lk `t-brkt `brhm lk vlzrk `tk lrstk `t-`r& mgryk `sr- ntn `lhym l`brhm. ⁵ vyslx y&xq `t-yjqb vylk pdnh `rm `l-lbn bn-btv`l h`rmy `xy rbqh `m yjqb vjv. ⁶ vyr` jsv ky-brk y&xq `t-yjqb vslx `tv pdnh `rm lqxt-lv msm `sh bbrkv `tv vy&v jlyv l`mr l`-tqx `sh mbnvt knjn. ⁷ vysmj yjqb `l-`byv v`l-`mv vylk pdnh `rm. ⁸ vyr` jsv ky rjvt bnvt knjn bjny y&xq `byv. ⁹ vylk jsv `l-ysmj`l vyqx `t-mxlt bt-ysmj`l bn-`brhm `xvt nbyvt jl-nsyv lv l`sh. ¹⁰ vy&` yjqb mb`r sbj vylk xrn. ¹¹ vpygj bmqvm vyln sm ky-b` hsms vyqx m`bny hmqvm vysm mr`styv vyskb bmqvm hhv`. ¹² vyxlm vnhh \$lm m&b `r&h vr`sv mgyj hsmymh vnhh ml`ky `lhym jlym vyrwym bv. ¹³ vnhh yvh n&b jlyv vy`mr `ny yvh `lhy `brhm `byk v`lhy y&xq h`r& `sr `th skb jlyh lk `tnh vlzrk. ¹⁴ vhyh zrk kjpr h`r& vpr&t ymh vqdmh v&pnh vngbh vnbrkv bk kl- mspxt h`dmh vbzrk. ¹⁵ vnhh `nky jmk vsmrtyk bkl `sr-tlk vhsbtyk `l-h`dmh hz`t ky l` `jzvk jd `sr `m-jsyty `t `sr-dbrty lk. ¹⁶ vyyq& yjqb msntv vy`mr `kn ys yvh bmqvm hzh v`nky l` ydjty. ¹⁷ vyyr` vy`mr mh-nvr` hmqvm hzh `yn zh ky `m-byt `lhym vzh sjr hsmym. ¹⁸ vyskm yjqb bbqr vyqx `t-h`bn `sr-sm mr`styv vysm `th m&bh vy&q smn jl-r`sh. ¹⁹ vyqr` `t-sm-hmqvm hhv` byt-`l v`vlm lvz sm-hjyr lr`snh. ²⁰ vydr yjqb ndr l`mr `m-yhyh `lhym jmdy vsmrny bdrk hzh `sr `nky hvlk vntn-ly lxm l`kl vbgd llbs. ²¹ vsbty bslvm `l-byt `by vhyh yvh ly l`lhym. ²² vh`bn hz`t `sr-smty m&bh yhyh byt `lhym vkl `sr ttn-ly jsr `jsrv lk.

Chapter 29

¹ vʹs̄ yjʹqb rɡlyv vylk ʹr&h bny-qdm. ² vʹr̄ vnhh b̄r bsdh vnhh-sm slsh jdry-&̄n rb&ym jlyh ky mn- hb̄r hhv̄ ysqv hjdrym vh̄bn gdlh jl-py hb̄r. ³ vn̄ \$pv-smh kl-hjdrym vglv ʹt-h̄bn mj̄l py hb̄r vhsqv ʹt-h&̄n vhsybv ʹt-h̄bn jl-py hb̄r lmqmh. ⁴ vʹ̄mr lhm yjʹqb ʹxy m̄yn ʹtm vʹ̄mrv mxrn ʹnxnv. ⁵ vʹ̄mr lhm hydjtm ʹt-lbn bn-nxvr vʹ̄mrv ydjnv. ⁶ vʹ̄mr lhm hslvm lv vʹ̄mrv slvm vnhh rxl btv b̄h jm-h&̄n. ⁷ vʹ̄mr hn jvd hyvm gdvl l̄-jt h̄ \$p hmqnh hsqv h&̄n vlkv rjv. ⁸ vʹ̄mrv l̄ nvkl jd ʹsr ȳ \$pv kl-hjdrym vglv ʹt-h̄bn mj̄l py hb̄r vhsqynv h&̄n. ⁹ jvdnv mdbr jmm vrxl b̄h jm-h&̄n ʹsr l̄ byh ky rjh hv̄. ¹⁰ vyhy k̄sr r̄h yjʹqb ʹt-rxl bt-lbn ʹxy ʹmv v̄t-&̄n lbn ʹxy ʹmv vygs yjʹqb vygl ʹt-h̄bn mj̄l py hb̄r vʹsq ʹt-&̄n lbn ʹxy ʹmv. ¹¹ vʹsq yjʹqb lrxl vʹs̄ ʹt-qlv vybk. ¹² vygd yjʹqb lrxl ky ʹxy ʹbyh hv̄ vky bn-rbqh hv̄ vtr& vtgd l̄ byh. ¹³ vyhy ksmj lbn ʹt-smj yjʹqb bn-xtv vʹr& lqr̄tv vyxbq-lv vʹnsq- lv vybȳhv ʹl-bytv vʹspr llbn ʹt kl-hdbrym h̄lh. ¹⁴ vʹ̄mr lv lbn ʹk j&my vbsry ʹth vʹsb jmv xds ymym. ¹⁵ vʹ̄mr lbn lyjqb hky-ʹxy ʹth vjbdtny xnm hgydh ly mh-mskrtk. ¹⁶ vllbn sty bnv̄t sm hgdll l̄h vsm hq+nh rxl. ¹⁷ vjyny l̄h rkv̄t vrxl hyth ypt-t̄r vʹpt m̄r̄h. ¹⁸ vʹ̄hb yjʹqb ʹt-rxl vʹ̄mr ʹjbdk sbj snym brxl btk hq+nh. ¹⁹ vʹ̄mr lbn +vb tty ʹth lk mty ʹth l̄ys ʹxr sbh jmdy. ²⁰ vyjbd yjʹqb brxl sbj snym vyhyv bjnyv kymym ʹxdym b̄hbtv ʹth. ²¹ vʹ̄mr yjʹqb ʹl-lbn hbh ʹt-ʹsty ky ml̄v ymy v̄bv̄h ʹlyh. ²² vʹ̄ \$p lbn ʹt-kl-ʹnsy hmqvm vyjs msth. ²³ vyhy bjrb vyqx ʹt-l̄h btv vyb̄ ʹth ʹlyv vyb̄ ʹlyh. ²⁴ vytn lbn lh ʹt-zlph spxtv ll̄h btv spxh. ²⁵ vyhy bbqr vnhh-hv̄ l̄h vʹ̄mr ʹl-lbn mh-z̄t jsȳt ly hl̄ brxl jbdty jmk vlmh rmytny. ²⁶ vʹ̄mr lbn l̄-yjsh kn bmqvmnv ltt h&jyrh lpny hbkyrh. ²⁷ ml̄ sbj z̄t vntnh lk gm-ʹt-z̄t bjb̄dh ʹsr t̄jbd jmdy jvd sbj- snym ʹxrv̄t. ²⁸ vyjs yjʹqb kn vʹml̄ sbj z̄t vytn-lv ʹt-rxl btv lv l̄sh. ²⁹ vytn lbn lrxl btv ʹt-blhh spxtv lh l̄sp̄xh. ³⁰ vyb̄ gm ʹl-rxl vʹ̄hb gm-ʹt-rxl ml̄h vyjbd jmv jvd sbj-snym ʹxrv̄t. ³¹ vʹr̄ yvh ky-snv̄h l̄h vʹpytx ʹt-rxmh vrxl jqrh. ³² vthr l̄h vtld bn vtqr̄ smv r̄vbn ky ʹmrh ky-r̄h yvh bjnyy ky jth ȳhbny ʹysy. ³³ vthr jvd vtld bn vt̄mr ky-smj yvh ky-snv̄h ʹnky vytn-ly gm-ʹt-zh vtqr̄ smv smjvn. ³⁴ vthr jvd vtld bn vt̄mr jth hpjm ylvh ʹysy ʹly ky-yldty lv slsh bnȳm jl-kn qr̄-smv lvy. ³⁵ vthr jvd vtld bn vt̄mr hpjm ʹvdh ʹt-yvh jl-kn qr̄h smv yv̄dh vtjmd mldt.

Chapter 30

¹ vtr̄ rxl ky l̄ yldh lyjqb vtqn̄ rxl b̄xth vt̄mr ʹl-yjqb hbh- ly bnȳm v̄m-ʹyn mth ʹnky. ² vʹxr-ʹp yjʹqb brxl vʹ̄mr htxt ʹlhym ʹnky ʹsr-mnj mmk pry-b+n. ³ vt̄mr hnh ʹmty blhh b̄ ʹlyh vtld jl-brky v̄bnh gm-ʹnky mmmh. ⁴ vttn-lv ʹt-blhh spxth l̄sh vyb̄ ʹlyh yjʹqb. ⁵ vthr blhh vtld lyjqb bn. ⁶ vt̄mr rxl dnny ʹlhym vgm smj bqly vytn-ly bn jl-kn qr̄h smv dn. ⁷ vthr jvd vtld blhh spxt rxl bn sny lyjqb. ⁸ vt̄mr rxl nptvly ʹlhym nptly jm-ʹxty gm-ykly vtqr̄ smv nptly. ⁹ vtr̄ l̄h ky jmdh mldt vtqx ʹt-zlph spxth vttn ʹth lyjqb l̄sh. ¹⁰ vtld zlph spxt l̄h lyjqb bn. ¹¹ vt̄mr l̄h bgd vtqr̄ ʹt-smv gd. ¹² vtld zlph spxt l̄h bn sny lyjqb. ¹³ vt̄mr l̄h b̄sry ky ʹsr̄vny bnv̄t vtqr̄ ʹt-smv ʹsr. ¹⁴ vylk

r`vbn bymy q&yr-x+ym vym&` dvd`ym bsdh vyb` `tm `l-l`h `mv vt`mr rxl `l-l`h tny-n` ly mdvd`y
 bnk. ¹⁵ vt`mr lh hmj+ qxtk `t-`ysy vlqxt gm `t-dvd`y bny vt`mr rxl lkn yskb jmk hlylh txt dvd`y
 bnk. ¹⁶ vyb` yjqb mn-hsdh bjr b vt&` l`h lqr`tv vt`mr `ly tbv` ky skr skrtyk bdvd`y bny vyskb jmh
 blylh hv`. ¹⁷ vysmj`lhym `l-l`h vthr vtld lyjqb bn xmysy. ¹⁸ vt`mr l`h ntn`lhym skry `sr-ntty spxty
 l`ysy vtqr` smv ysskr. ¹⁹ vthr jvd l`h vtld bn-ssy lyjqb. ²⁰ vt`mr l`h zbdny`lhym `ty zbd +vb hpjm
 yzblny `ysy ky-yldty lv ssh bnym vtqr` `t-smv zblvn. ²¹ v`xr yldh bt vtqr` `t-smh dynh. ²² vyzkr
 `lhym `t-rxl vysmj`lyh `lhym vyptx `t-rxmh. ²³ vthr vtld bn vt`mr `p `lhym `t-xrpty. ²⁴ vtqr`
 `t-smv yv\$`p l`mr y\$`p yvh ly bn `xr. ²⁵ vyhy k`sr yldh rxl `t-yv\$`p vy`mr yjqb `l-lbn slxny v`lkh
 `l- mqvmy vl`r&y. ²⁶ tnh `t-nsy v`t-yldy `sr jbdty `tk bhv v`lkh ky `th ydjt `t- jbdty `sr jbdtyk. ²⁷
 vy`mr `lyv lbn `m-n` m&`ty xn bjnyk nxsty vybrkny yvh bgllk. ²⁸ vy`mr nqbh skr k jly v`tnh.
²⁹ vy`mr `lyv `th ydjt `t`sr jbdtyk v`t`sr-hyh mqnk `ty. ³⁰ ky mj+ `sr-hyh lk l`pny vypr& lrb vybrk
 yvh `tk lrgly vjth mty `jsh gm-`nky lbyty. ³¹ vy`mr mh `tn-lk vy`mr yjqb l`-ttn-ly m`vmh `m-tjsh-ly
 hdbz hzh `svbh `rjh &`nk `smr. ³² jbr bkl-&`nk hyvm h\$`r msm kl-sh nqd v+lv` vkl-sh-xvm bksbym
 v+lv` vnqd bjzym vhyh skry. ³³ vjnth-by &dqty byvm mxr ky-tbv` jl-skry l`pny kl `sr-`ynnv nqd
 v+lv` bjzym vxvm bksbym gnvb hv` `ty. ³⁴ vy`mr lbn hn lv yhy kdbrk. ³⁵ vy\$`r byvm hhv` `t-htysym
 hjqdy vhl`ym v`t kl-hjzym hnqdv vhl`t kl `sr-lbn bv vkl-xvm bksbym vytn byd-bnyv. ³⁶ vysm
 drk slst ymym bynv vbyn yjqb vyjqb rjh `t-&`n lbn hnvtrt. ³⁷ vyqx-lv yjqb mql lbnh lx vlz vjrmvn
 vyp&l bhv p&lv lbnvt mxsp hln `sr jl-hmqvlt. ³⁸ vy&g `t-hmqvlt `sr p&l brh+ym bsqvtv hmy
 `sr tb`n h&`n lstvt lnx h&`n vyxmh bb`n lstvt. ³⁹ vyxmv h&`n `l-hmqvlt vtldn h&`n jqdy
 nqdy v+l`ym. ⁴⁰ vhsbym hpny yjqb vytn pny h&`n `l-jqd vkl-xvm b&`n lbn vyst-lv jdrym lbdv
 vl`stm jl-&`n lbn. ⁴¹ vhyh bkl-yxm h&`n hmqsvt vsm yjqb `t-hmqvlt ljny h&`n brh+ym lyxmh
 bmqlvt. ⁴² vbhj+yp h&`n l`ysym vhyh hj+pym lbn vhsrym lyjqb. ⁴³ vypr& h`ys m`d m`d vyhy-lv
 &`n rbvt vspxtv vjbdym vgmlym vxmrym.

Chapter 31

¹ vysmj `t-dbry bny-lbn l`mr lqx yjqb `t kl-`sr l`bynv vm`sr l`bynv jsh `t kl-hkhd hzh. ² vyr`
 yjqb `t-pny lbn vnhh `ynnv jmv ktmvl slsvm. ³ vy`mr yvh `l-yjqb svb `l-r& `bvtyk vlmvldtk
 v`hyh jmk. ⁴ vyslx yjqb vyqr` lrxl vll`h hsdh `l-&`nv. ⁵ vy`mr lhn r`h `nky `t-pny `bykn ky-`ynnv
 `ly ktml slsm v`lhy `by hyh jmdy. ⁶ v`tnh ydjtn ky bkl-kxy jbdty `t-`bykn. ⁷ v`bykn htl by vhlxlp
 `t-mskrty jsrt mny v`l-ntnv `lhym lhrj jmdy. ⁸ m-kh y`mr nqdy yhyh skr vyldv kl-h&`n nqdy
 v`m-kh y`mr jqdy yhyh skr vyldv kl-h&`n jqdy. ⁹ vy&l `lhym `t-mqn `bykm vytn-ly. ¹⁰
 vyhy bjt yxm h&`n v`s` jyny v`r` bxlvm vnhh hjtdym hjlym jl- h&`n jqdy nqdy vbrdy. ¹¹
 vy`mr `ly ml`k h`lhym bxlvm yjqb v`mr hnny. ¹² vy`mr s`-n` jnyk vr`h kl-hjtdym hjlym jl-h&`n
 jqdy nqdy vbrdy ky r`yty `t kl-`sr lbn jsh lk. ¹³ `nky h`l byt-`l `sr msxt sm m&bh `sr ndr l
 sm ndr jth qvm &`mn-h`r& hz`t vsvb `l-r& mvldtk. ¹⁴ vtjn rxl vl`h vt`mrnh lv hjvd lnv xlq vnlxh

bbyt `bynv. ¹⁵ hlv` nkryvt nxsbnv lv ky mkrnv vy`kl gm-`kvl `t-k\$pnv. ¹⁶ ky kl-hjsr `sr h&yl `lhym
 m`bynv lnv hv` vlbnyv vjth kl `sr `mr `lhym `lyk jsh. ¹⁷ vyqm yjqb vys` `t-bnyv v`-t-nsyv
 jl-hgmlym. ¹⁸ vynhg `t-kl-mqnhv v`-t-kl-rksv `sr rks mqnh qnyv `sr rks bpdn `rm lbv` `l-y&xq
 `byv `r&h knjn. ¹⁹ vln hlk lgzz `t-&nv vtgnb rxl `t-htrpym `sr l`byh. ²⁰ vygnb yjqb `t-lb lbn
 h`rmy jl-bly hgyd lv ky brx hv`. ²¹ vybrx hv` vkl-`sr-lv vyqm vyjbr `t-hnhr vysm `t-pnyv hr hgljd.
²² vygd llbn byvm hslysy ky brx yjqb. ²³ vyqx `t-`xyv jmv vyrdp `xryv drk sbjt ymym vydbq `tv
 bhr hgljd. ²⁴ vyb` `lhym `l-lbn h`rmy bxlh hlylh vy`mr lv hsmr lk pn-tdbr jm-yjqb m+vb jd-rj. ²⁵
 vysg lbn `t-yjqb vyjqb tqj `t-`hlv bhr vln tqj `t-`xyv bhr hgljd. ²⁶ vy`mr lbn lyjqb mh jsyt vtgnb
 `t-lbby vtng `t-bnty ksbyvt xrb. ²⁷ lmh nxb` t lbrx vtgnb `ty vl`-hgdt ly v`slxk bsmxh vbsrym btp
 vbknvr. ²⁸ vl` n+stny lnsq lbny vlbnty jth h\$kl t jsv. ²⁹ ys-l`l ydy ljsvt jmk m rj v`lhy `bykm `ms
 `mr `ly l`mr hsmr lk mdr jm-yjqb m+vb jd-rj. ³⁰ vjth hlk hlkt ky-nk\$p nk\$pth lby t `byk lmh gnbt
 `t-`lhy. ³¹ vyjn yjqb vy`mr llbn ky yr`ty ky `mrty pn-tgzl `t-bnvtyk mjmy. ³² jm `sr tm&` `t-`lhyk
 l`xyh ngd `xynv hkr-lk mh jmdy vqx-lk vl`-ydy yjqb ky rxl gnbtm. ³³ vyb` lbn b`hl yjqb vb`hl
 l`h vb`hl sty h`mht vl` m&` vy&` m`hl l`h vyb` b`hl rxl. ³⁴ vrxl lqxh `t-htrpym vtsmm bkr hgml
 vtsb jlyhm vymss lbn `t-kl-h`hl vl` m&`. ³⁵ vt`mr `l-`byh `l-yxr bjyny `dny ky lv` `vkl lqvm mpnyk
 ky- drk nsym ly vyxps vl` m&` `t-htrpym. ³⁶ vyxr lyjqb vyrb blbn vyjn yjqb vy`mr llbn mh-psjy
 mh x+`ty ky dlqt `xry. ³⁷ ky-msst `t-kl-kly mh-m&` t mkl kly-bytk sym kh ngd `xy v`xyk vyvkyxv
 byn snyv. ³⁸ zh jsrym snh `nky jmk rxlyk vjzyk l` sklv v`yly &`nk l` `kly. ³⁹ +rph l`-hb`ty `lyk
 `nky `x+nh mydy tbqsnh gnbt yvm vgnbty lylh. ⁴⁰ hyyty byvm `kly xrb vqrx blylh vtd snty
 mjyny. ⁴¹ zh-ly jsrym snh bbytk jbdtyk `rbj-jsrh snh bsty bntyk vss sny m b&`nk vtlp `t-mskrty
 jsrt mny. ⁴² lvly `lhy `by `lhy `brhm vpxd y&xq hyh ly ky jth ryqm slxtny `t-jnyy v`-t-ygyj kpy
 r`h `lhym vyvkx `ms. ⁴³ vyjn lbn vy`mr `l-yjqb hbnvt bnty vhbny m bny vh&`n &`ny vkl `sr-`th
 r`h ly-hv` vlbnty mh-`jsh l`lh hyvm `v lbnyhn `sr yldv. ⁴⁴ vjth lkh nkrth bryt `ny v`th vhyh ljd byny
 vbynk. ⁴⁵ vyqx yjqb `bn vyrymh m&bh. ⁴⁶ vy`mr yjqb l`xyv lq+v `bnym vyqxv `bnym vyjsv-gl
 vy`klv sm jl-hgl. ⁴⁷ vyqr-`lv lbn ygr shdvt` vyjqb qr` lv gljd. ⁴⁸ vy`mr lbn hgl hzh jd byny vbynk
 hyvm jl-kn qr-`smv gljd. ⁴⁹ vhm&ph `sr `mr y&p yvh byny vbynk ky n\$tr `ys mrjyv. ⁵⁰ `m-tjnh
 `t-bnty v`m-tqx nsym jl-bnty `yn `ys jmnv r`h `lhym jd byny vbynk. ⁵¹ vy`mr lbn lyjqb hnh hgl
 hzh vnh hm&bh `sr yryty byny vbynk. ⁵² jd hgl hzh vjdh hm&bh `m-`ny l-`jbr `lyk `t-hgl hzh
 v`m-`th l-`tjbr `ly `t-hgl hzh v`-t-hm&bh hz` t lrjh. ⁵³ `lhy `brhm v`lhy nxvr ysp+v bynyv `lhy
 `byhm vysbj yjqb bpxd `byv y&xq. ⁵⁴ vyzbx yjqb zbx bhr vyqr` l`xyv l`kl-lxm vy`klv lxm vylynv
 bhr.

Chapter 32

¹ vyskm lbn bbqr vynsq lbnyv vlbntyv vybrk `thm vylk vysb lbn lmqmv. ² vyjqb hlk ldrkv
 vpygv-bv ml`ky `lhym. ³ vy`mr yjqb k`sr r`m mxnh `lhym zh vyqr` sm-hmqvm hhv` mxnym. ⁴

vysl x yjqb ml`kym l pnyv `l-jsv `xyv `r&h sjyr sdh `dvm. ⁵ vy&v `tm l`mr kh t`mr vn l`dny ljsv kh `mr jbdk yjqb jm-lbn grty v`xr jd-jth. ⁶ vyhy-ly svr vxmvr &`n vjbd vspxh v`slxh lhgyd l`dny lm&`-xn bjnyk. ⁷ vysbv hml`kym `l-yjqb l`mr b`nv `l`xyk `l-jsv vgm hlk lqr`tk v`rbj-m`vt `ys jmv. ⁸ vyyr` yjqb m`d vy&r lv vyx& `t-hjm `sr-`tv v`t-h&`n v`t-hbqr vhgmlym lsny mxnvt. ⁹ vy`mr `m-ybv` jsv `l-hmxnh h`xt vkhkv vhyh hmxnh hns`r lply+h. ¹⁰ vy`mr yjqb `lhy `by `brhm v`lhy `by y&xq yvh h`mr `ly svb l`r&k vlmvldtk v`y+ybh jmk. ¹¹ q+nty mkl hx\$dym vmkl-h`mt `sr jsyt `t-jbdk ky bmqly jbrty `t-hyrdn hzh vjth hyyty lsny mxnvt. ¹² h&ylny n`myd `xy myd jsv ky-yr` `nky `tv pn-ybv` vkhny `m jl-bnym. ¹³ v`th `mrt hy+b `y+yb jmk vsmt y`t-zrjk kxvl hym `sr l`-y\$pr mrb. ¹⁴ vyl n sm blylh hv` vyqx mn-hb` bydv mnxh ljsv `xyv. ¹⁵ jzym m`tym vtysym jsrym rxlym m`tym v`ylym jsrym. ¹⁶ gmlym mynyqvt vbnyhm slsym prvt `rbjym vprym jsrh `tnt jsrym vjyrm jsrh. ¹⁷ vytn byd-jbdyv jdr jdr lbdv vy`mr `l-jbdyv jbrv l pny vrvx tsymv byn jdr vbyn jdr. ¹⁸ vy&v `t-hr`svn l`mr ky ypgsk jsv `xy vs`lk l`mr lmy-`th v`nh tlk vlmy `lh l pnyk. ¹⁹ v`mrt ljbdk lyjqb mnxh hv` slvxh l`dny ljsv vnhh gm-hv` `xrynv. ²⁰ vy&v gm `t-hsny gm `t-hslysy gm `t-kl-hhlkym `xry hjdrym l`mr kdbr hzh tdbrvn `l-jsv bm&`km `tv. ²¹ v`mrtm gm hnh jbdk yjqb `xrynv ky-`mr `kprh pnyv bmnxh hhlkt l pny v`xry-kn `r`h pnyv `vly ys` pny. ²² vtjbr hmnxh jl-pnyv vhv` ln blylh-hhv` bmnxh. ²³ vyqm blylh hv` vyqx `t-sty nsyv v`t-sty spxtyv v`t-`xd jsr yldyv vyjbr `t mjbr ybq. ²⁴ vyqxm vyjbrm `t-hn xl vyjbr `t-`sr-lv. ²⁵ vyvtr yjqb lbdv vy`bq `ys jmv jd jlvt hsxr. ²⁶ vyr` ky l` ykl lv vygj bkp-yrkv vtqj kp-yrk yjqb bh`bqv jmv. ²⁷ vy`mr slxny ky jlh hsxr vy`mr l`slxk ky `m-brktny. ²⁸ vy`mr `lyv mh-smk vy`mr yjqb. ²⁹ vy`mr l` yjqb y`mr jvd smk ky `m-ysr`l ky-sryt jm-`lhym vjm-`nsym vtvkl. ³⁰ vys`l yjqb vy`mr hgydh-n` smk vy`mr lmh zh ts`l lsmy vybrk `tv sm. ³¹ vyqr` yjqb sm hm qvm pny`l ky-r`yty `lhym pny m`l-pnym vtn&l npsy. ³² vyzrx-lv hsms k`sr jbr `t-pnv`l vhv` &l j l-yrkv. ³³ jl-kn l`-y`klv bny-ysr`l `t-gyd hnsh `sr jl-kp hyrk jd hyvm hzh ky ngj bkp-yrk yjqb bgyd hnsh.

Chapter 33

¹ vys` yjqb jynyv vyr` vnhh jsv b` vjmv `rbj m`vt `ys vyx& `t- hyldym jl-l`h vjl-rxl vjl sty hspxvt. ² vysm `t-hspxvt v`t-yldyhn r`snh v`t-l`h vyldyh `xrym v`t-rxl v`t-yv\$`p `xrym. ³ vhv` jbr l pnyhm vystxv `r&h sbj pjmy m jd-gstv jd-`xyv. ⁴ vyr& jsv lqr`tv vyxbqhv vypl jl-&v`rv vysqhv vybkv. ⁵ vys` `t-jynyv vyr` `t-hnsym v`t-hyldym vy`mr my-`lh lk vy`mr hyldym `sr-xnn `lhym `t-jbdk. ⁶ vtgsn hspxvt hnh vyldyhn vtstxvyn. ⁷ vtgs gm-l`h vyldyh vystxv v`xr ngs yv\$`p vrxl vystxv. ⁸ vy`mr my lk kl-hmxnh hzh `sr pgsty vy`mr lm&`-xn bjny `dny. ⁹ vy`mr jsv ys-ly rb `xy yhy lk `sr-lk. ¹⁰ vy`mr yjqb `l-n` `m-n` m&`ty xn bjnyk vlqxt mnxty mydy ky jl-kn r`yty pnyk kr`t pny `lhym vtr&ny. ¹¹ qx-n` `t-brkty `sr hb`t lk ky-xnny `lhym vky ys-ly-kl vyp&r- bv vyqx. ¹² vy`mr n\$jh vnlkh v`lkh lngdk. ¹³ vy`mr `lyv `dny ydj ky-hyldym rkym vh&`n vhbqr jlvt jly vdpqvm yvm `xd vmtv kl-h&`n. ¹⁴ yjbr-n` `dny l pny jbdv v`ny `tnh l h l`+y lrgl hml`kh `sr-l pny

vlrgl hyldym jd `sr-`b` `l-`dny sjyrh. ¹⁵ vy`mr jsv `&ygh-n` jmk mn-hjm `sr `ty vy`mr lmh zh `m&`-xn bjyny `dny. ¹⁶ vysb byvm hhv` jsv ldrkv sjyrh. ¹⁷ vyjqb n\$ j \$kth vybn lv byt vlmqnhv jsh \$kt jl-kn qr` sm- hmqvm \$kvt. ¹⁸ vyb` yjqb slm jyr skm `sr b`r& knjn bb`v mpdn `rm vvxn `t-pny hjyr. ¹⁹ vyqn `t-xlqt hsdh `sr n+h-sm `hlv myd bny-xmvr `by skm bm`h qsy+h. ²⁰ vy&b-sm mzbv vyqr`-lv `l`lhy ysrl.

Chapter 34

¹ vt&` dynh bt-l`h `sr yldh lyjqb lr`vt bbnvt h`r&. ² vyr` `th skm bn-xmvr hxvy nsy` h`r& vyqx `th vyskb `th vyjnh. ³ vtDbq npsv bdynh bt-yjqb vy`hb `t-hnjr vydbv jl-lb hnjr. ⁴ vy`mr skm `l-xmvr `byv l`mr qx-ly `t-hyldh hz`tl`sh. ⁵ vyjqb smj ky +m` `t-dynh btv vbnyv hyv `t-mqnhv bsdh vhxrs yjqb jd-b`m. ⁶ vy&` xmvr `by-skm `l-yjqb ldrv `tv. ⁷ vbny yjqb b`v mn-hsdh ksmjm vytj&bv h`nsym vvxr lhm m`d ky- nblh jsh bysr`l lskb `t-bt-yjqb vkn l` yjsh. ⁸ vydbv xmvr `tm l`mr skm bny xsqh npsv bbtkm tnv n` `th lv l`sh. ⁹ vhtxtv `tnv bntykm ttnv-lnv v`t-bntynv tqxv lkm. ¹⁰ v`tnv tsbv vh`r& thyh lpnykm sbv v\$xrvh vh`xzv bh. ¹¹ vy`mr skm `l-`byh v`l-`xyh `m&`-xn bjynykm v`sr t`mr v`ly `tn. ¹² hrbv jly m`d mhr vmtv v`tnh k`sr t`mr v`ly vtntv-ly `t-hnjr l`sh. ¹³ vyjnv bny-yjqb `t-skm v`t-xmvr `byv bmrhv vydbv `sr +m` `t dynh `xtm. ¹⁴ vy`mr v`lyhm l` nvkl ljsvt hdbv hzh ltt `t-`xtv l`ys `sr-lv jrlh ky-xrph hv` lnv. ¹⁵ `k-bz` t n`vt lkm `m thv kmnv lhml lkm kl-zkr. ¹⁶ vntv `t-bntynv lkm v`t-bntykm nqx-lnv vysb v`tkm vhyynv ljm `xd. ¹⁷ v`m-l` tsmjv `lynv lhmvl vlqxnv `t-btv vhlknv. ¹⁸ vvy+bv dbryhm bjyny xmvr vbjyny skm bn-xmvr. ¹⁹ vl-`xr hnjr ljsvt hdbv ky xp& bbt-yjqb vhw` nkbd mkl byt `byv. ²⁰ vyb` xmvr vskm bnv `l-sjr jym vydbv `l-`nsy jym l`mr. ²¹ h`nsym h`lh slmym hm `tnv vysbv b`r& vy\$xr v`th vh`r& hnh rxbt-ydym lpnyhm `t-bntm nqx-lnv lnsym v`t-bntynv ntn lhm. ²² `k-bz` t y`tv lnv h`nsym lsbt `tnv lhyvt ljm `xd bhmvl lnv kl- zkr k`sr hm nmlm. ²³ mqnhm vqnyvm vkl-bhmtm hlv` lnv hm `k n`vth lhm vysbv `tnv. ²⁴ vysmjv `l-xmvr v`l-skm bnv kl-y&`y sjr jyrv vmylv kl-zkr kl- y&`y sjr jyrv. ²⁵ vyhy byvm hslsy bhyvtm k`bym vyqxv sny-bny-yjqb smjvn vlv `xy dynh `ys xrbv vyb`v jl-hjyr b+x vyhrgv kl-zkr. ²⁶ v`t-xmvr v`t-skm bnv hrgv lpy-xrb vyqxv `t-dynh mbyt skm vy&`v. ²⁷ bny yjqb b`v jl-hxllm vybzv hjyr `sr +m`v `xvtm. ²⁸ `t-`nm v`t-bqrm v`t-xmryhm v`t `sr-bjyr v`t-`sr bsdh lqxv. ²⁹ v`t-kl-xylm v`t-kl-+pm v`t-nsym sbv vybzv v`t kl-`sr bbyt. ³⁰ vy`mr yjqb `l-smjvn v`l-lvy jkrvm `ty lhb`ysny bysb h`r& bknjny vbpry v`ny mty m\$pr vn`\$pv jly vkhvny vnsmdty `ny vbyty. ³¹ vy`mr v`hkzvh yjsh `t-`xvtv.

Chapter 35

¹ vy`mr `lhy m `l-yjqb qvm jlh byt-`l vsb-sm vjsh-sm mzbx l`l hnr`h `lyk bbrxk mpny jsv `xyk.
² vy`mr yjqb `l-bytv v`l kl-`sr jmv h\$rv `t-`lhy hnkr `sr btkkm vh+hrv vhxlypv smltykm. ³ vnqvmh
 vnjlh byt-`l v`jsh-sm mzbx l`l hjnh `ty byvm &rtv vyhy jmdy bdrk `sr hlky. ⁴ vytnv `l-yjqb `t
 kl-`lhy hnkr `sr bydm v`t-hnzmy m `sr b`znyhm vy+mn `tm yjqb txt h`lh `sr jm-skm. ⁵ vy\$yv vyhy
 xtt `lhy m jl-hjry m `sr \$bybvtyhm vl` rdpv `xry bny yjqb. ⁶ vyb` yjqb lvzh `sr b`r& knjn hv` byt-`l
 hv` vkl-hjm `sr-jmv. ⁷ vybn sm mzbx vyqr` lmqvm `l byt-`l ky sm nglv `lyv h`lhy m bbrxv mpny
 `xyv. ⁸ vtmt dbrh mynqt rbqh vtqbr mtxt lby-`l txt h`lvn vyqr` smv `lvn bkvt. ⁹ vyr` `lhy m `l-yjqb
 jvd bb`v mpdn `rm vybrk `tv. ¹⁰ vy`mr-lv `lhy m smk yjqb l`-yqr` smk jvd yjqb ky `m-ysr`l yhyh
 smk vyqr` `t-smv ysr`l. ¹¹ vy`mr lv `lhy m `ny `l sdy prh vrbh gvy vqhl gvym yhyh mmk vmlkym
 mxl&yk y&`v. ¹² v`t-h`r& `sr nttv l`brhm vly&xq lk `tnnh vlzrjk `xryk `tn `t- h`r&. ¹³ vyjl mjlyv
 `lhy m bmqvm `sr-dbr `tv. ¹⁴ vy&b yjqb m&bh bmqvm `sr-dbr `tv m&bt `bn vy\$ k jlyh n\$ k vy&q
 jlyh smn. ¹⁵ vyqr` yjqb `t-sm hmqvm `sr dbr `tv sm `lhy m byt-`l. ¹⁶ vy\$yv mbyt `l vyhy-jvd
 kbrt-h`r& lbv` `prth vtld rxl vtqs bldth. ¹⁷ vyhy bhqsth bldth vt`mr lh hmyldt `l-tyr`y ky-gm-zh lk
 bn. ¹⁸ vyhy b&`t npsh ky mth vtqr` smv bn-`vny v`byv qr`-lv bnymyn. ¹⁹ vtmt rxl vtqbr bdrk `prth
 hv` byt lxm. ²⁰ vy&b yjqb m&bh jl-qbrth hv` m&bt qbtr-rxl jd-hyvm. ²¹ vy\$ ysr`l vy+`hlh mhl`h
 lmgdl-jdr. ²² vyhy bskn ysr`l b`r& hhv` vylk r`vbn vyskb `t-blhh pylgs `byv vysmj ysr`l vyhyv
 bny-yjqb snym jsr. ²³ bny l`h bkvr yjqb r`vbn vsmjvn vlv vyhvdh vysskr vzblvn. ²⁴ bny rxl yv\$ p
 vbny m. ²⁵ vbny blhh spxt rxl dn vnptly. ²⁶ vbny zlph spxt l`h gd v`sr `lh bny yjqb `sr yld-lv bpdn
 `rm. ²⁷ vyb` yjqb `l-y&xq `byv mmr` qryt h`rbj hv` xbrvn `sr-gr-sm `brhm vy&xq. ²⁸ vyhyv ymy
 y&xq m`t snh vsmnym snh. ²⁹ vygvj y&xq vynt vy`\$p `l-jmyv zqn vsbj ymy m vyqbrv `tv jsv
 vyjqb bnyv.

Chapter 36

¹ v`lh tldvt jsv hv` `dvm. ² jsv lqx `t-nsyv mbnvt knjn `t-jdh bt-`ylvn hxyt v`t-`hlybmh bt-jnh
 bt-&bjvn hxvy. ³ v`t-bsmt bt-ysmj`l `xvt nbyvt. ⁴ vtld jdh ljsv `t-`lypz vbsmt yldh `t-rjv`l. ⁵
 v`hlybmh yldh `t-yjys v`t-yjlm v`t-qrx `lh bny jsv `sr yldv- lv b`r& knjn. ⁶ vyqx jsv `t-nsyv v`t-bnyv
 v`t-bntyv v`t-kl-npsvt bytv v`t- mqnhv v`t-kl-bhmtv v`t kl-qnyv `sr rks b`r& knjn vylk `l-`r&
 mpny yjqb `xyv. ⁷ ky-hyh rkvsm rb msbt yxdv vl` yklh `r& mgvryhm ls`t `tm mpny mqnyhm. ⁸
 vysb jsv bhr sjyr jsv hv` `dvm. ⁹ v`lh tldvt jsv `by `dvm bhr sjyr. ¹⁰ `lh smvt bny-jsv `lypz bn-jdh
 `st jsv rjv`l bn-bsmt `st jsv. ¹¹ vyhyv bny `lypz tymn `vmr &pv vgjtm vqnz. ¹² vtmnj hyth pylgs
 l`lypz bn-jsv vtld l`lypz `t-jmlq `lh bny jdh `st jsv. ¹³ v`lh bny rjv`l nvt vzrx smh vmzh `lh hvv bny
 bsmt `st jsv. ¹⁴ v`lh hvv bny `hlybmh bt-jnh bt-&bjvn `st jsv vtld ljsv `t- yjys v`t-yjlm v`t-qrx. ¹⁵
 `lh `lvpy bny-jsv bny `lypz bkvr jsv `lvpy tymn `lvpy `vmr `lvpy &pv `lvpy qnz. ¹⁶ `lvpy-qrx `lvpy gjtm
 `lvpy jmlq `lh `lvpy `lypz b`r& `dvm `lh bny jdh. ¹⁷ v`lh bny rjv`l bn-jsv `lvpy nvt `lvpy zrx `lvpy smh
 `lvpy mzh `lh `lvpy rjv`l b`r& `dvm `lh bny bsmt `st jsv. ¹⁸ v`lh bny `hlybmh `st jsv `lvpy yjys `lvpy

yjlm `lvp qrx `lh `lvpy `hlybmh bt-jnh `st jsv. ¹⁹ `lh bny-jsv v`lh `lvpyhm hv` `dvm. ²⁰ `lh bny-sjyr hxry ysby h`r& lv+n vsvbl v&bjvn vjnh. ²¹ vdsvn v`&r vdysn `lh `lvpy hxry bny sjyr b`r& `dvm. ²² vyhyv bny-lv+n xry vhyimm v`xvt lv+n tmnj. ²³ v`lh bny svbl jlvn vmnxt vjybl spv v`vnm. ²⁴ v`lh bny-&bjvn v`yh vjnh hv` jnh `sr m& `t-hymm bmdbr brjtv `t-hxmrym l&bjvn `byv. ²⁵ v`lh bny-jnh dsn v`hlybmh bt-jnh. ²⁶ v`lh bny dysn xmdn v`sbn vytrn vkrm. ²⁷ `lh bny-`&r blhn vzjvn vjqn. ²⁸ `lh bny-dysn jv& v`rn. ²⁹ `lh `lvpy hxry `lvp lv+n `lvp svbl `lvp &bjvn `lvp jnh. ³⁰ `lvp dsn `lvp `&r `lvp dysn `lh `lvpy hxry l`lpyhm b`r& sjyr. ³¹ v`lh hmlkym `sr mlkv b`r& `dvm lpny mlk-mlk lbny ysrl. ³² vymlk b`dvm blj bn-bjvr vsm jyrv dnbbh. ³³ vytm blj vymlk txyv yvbb bn-zrx mb&rh. ³⁴ vytm yvbb vymlk txyv xsm m`r& htymny. ³⁵ vytm xsm vymlk txyv hdd bn-bdd hmkh `t-mdyn bsdh mv`b vsm jyrv jvyt. ³⁶ vytm hdd vymlk txyv smlh mmsrqh. ³⁷ vytm smlh vymlk txyv s`vl mrxvbt hnh. ³⁸ vytm s`vl vymlk txyv bjl xnn bn-jkbvr. ³⁹ vytm bjl xnn bn-jkbvr vymlk txyv hdr vsm jyrv pjv vsm `stv mhy+b`l bt-m+rd bt my zhb. ⁴⁰ v`lh smvt `lvpy jsv lmspxtm lmqmtm bsmtm `lvp tmnj `lvp jlvh `lvp ytt. ⁴¹ `lvp `hlybmh `lvp `lh `lvp pynn. ⁴² `lvp qnz `lvp tymn `lvp mb&r. ⁴³ `lvp mgdy`l `lvp jym `lh `lvpy `dvm lmsbtm b`r& `xztm hv` jsv `by`dvm.

Chapter 37

¹ vysb yjqb b`r& mgvry `byv b`r& knjn. ² `lh tldvt yjqb yv\$P bn-sbj-jsrh snh hyh rjh `t`xyv b&`n vhv` njr `t-bny blhh v`t-bny zlph nsy `byv vyb` yv\$P `t-dbtm rjh `l-`byhm. ³ vysr`l `hb `t-yv\$P mkl-bnyv ky-bn-zqnym hv` lv vjsh lv ktnt p\$Sym. ⁴ vyr`v `xyv ky-`tv `hb `byhm mkl-`xyv vysn`v `tv vl` yklv dbrv lslm. ⁵ vyxlm yv\$P xlv vygd l`xyv vyv\$Pv jvd sn` `tv. ⁶ vy`mr `lyhm smjv-n` hxlvm hzh `sr xlmt. ⁷ vnhh `nxnv m`lmym `lmym btvk hsdh vnhh qmh `lmtv vgm-n&bh vnhh t\$bynh `lmtym vtstxvyn l`lmtv. ⁸ vy`mrv lv `xyv hmlk tmlk jlynv `m-msvl tmsl bnv vyv\$Pv jvd sn` `tv jl-xlmtv vjl-dbryv. ⁹ vyxlm jvd xlv `xr vy\$Pr `tv l`xyv vy`mr hnh xlmtv xlv jvd vnhh hsms vhyrx v`xd jsr kvkbym mstxvym ly. ¹⁰ vy\$Pr `l-`byv v`l-`xyv vygr-bv `byv vy`mr lv mh hxlvm hzh `sr xlmt hbv` nbv` `ny v`mk v`xyk lhstxvt lk `r&h. ¹¹ vyqn`v-bv `xyv v`byv smr `t-hdbr. ¹² vylkv `xyv lrjvt `t-`&n `byhm bskm. ¹³ vy`mr ysrl `l-yv\$P hlv` `xyk rjym bskm lkh v`slxk `lyhm vy`mr lv hnny. ¹⁴ vy`mr lv lk-n` r`h `t-slvv `xyk v`t-slvv h&`n vhsbny dbr vyslxhv mjmq xbrvn vyb` skmh. ¹⁵ vym&`hv `ys vnhh tjh bsdh vys`lhv h`ys l`mr mh-tbqs. ¹⁶ vy`mr `t-`xy `nky mbqs hgydh-n` ly `yph hm rjym. ¹⁷ vy`mr h`ys n\$yv mzh ky smjty `mrym nlkh dtynh vylk yv\$P `xr `xyv vym&`m bdn. ¹⁸ vyr`v `tv mrxq vb+rm yqrb `lyhm vytmklv `tv lhmytv. ¹⁹ vy`mrv `ys `l-`xyv hnh bjl hxlmtv hlzh b`. ²⁰ vjth lkv vnhrgvh vnslkvh b`xd hbrvt v`mrnv xyh rjh `klthv vnr`h mh-yhyv xlmtv. ²¹ vysmj r`vbn vy&lhv mydm vy`mr l` nknv nps. ²² vy`mr `lhm r`vbn `l-tspkv-dm hsykv `tv `l-hbvr hzh `sr bmdbr vyd `l-tslxv-bv lmjn h&yl `tv mydm lhsybv `l-`byv. ²³ vyhy k`sr-b` yv\$P `l-`xyv vpsy+v `t-yv\$P `t-ktntv `t-ktnt hp\$Sym `sr jlyv. ²⁴ vyqxhv vyslkv `tv hbrh vhbvr rq `yn bv mym. ²⁵ vysbv l`kl-lxm vys`v jynyhm vyr`v vnhh `rxt ysmj`lym b`h mgljd

vgmlyhm ns`ym nk`v v&ry vl+ hvlykm lhvryd m&rymh. ²⁶ vy`mr yhvdh `l-`xyv mh-b&j ky nhrq
 `t-`xynv vk\$ynv `t-dmv. ²⁷ lkv vnmkrnv lysmj`lym vydnv `l-thy-bv ky-`xynv bsrnv hv` vysmjv
 `xyv. ²⁸ vyjbrv `nsym mdynym \$xrym vymskv vyjlv `t-yv\$ p mn-hbvr vymkrv `t-yv\$ p lysmj`lym
 bjsrym k\$ p vyby`v `t-yv\$ p m&rymh. ²⁹ vysb r`vbn `l-hbvr vnhh `yn-yv\$ p bbvr vyqrj `t-bgdyv.
³⁰ vysb `l-`xyv vy`mr hyld `ynnv v`ny `nh `ny-b`. ³¹ vyqyv `t-ktnt yv\$ p vysx+v sjyr jzym vy+blv
 `t-hktnt bdm. ³² vyslxv `t-ktnt hp\$ym vyby`v `l-`byhm vy`mrv z`t m&`nv hkr-n` hktnt bnk hv`
 `m-l`. ³³ vykyrh vy`mr ktnt bny xyh rjh `klthv +rp +rp yv\$ p. ³⁴ vyqrj yjqb smlytv vysm sq bmtnyv
 vyt`bl jl-bnv ymym rbym. ³⁵ vyqmv kl-bnyv vkl-bntyv lnxmv vym`n lhtnxm vy`mr ky-`rd `l- bny
 `bl s`lh vybk `tv `byv. ³⁶ vhmndym mkrv `tv `l-m&rym lpv+ypr \$ry\$ prjh sr h+bxym.

Chapter 38

¹ vyhy bjt hhv` vyrd yhvdh m`v `xyv vy+ jd-`ys jdlmy vsmv xyrh. ² vyr-`sm yhvdh bt-`ys knjny
 vsmv svj vyqxh vyb` `lyh. ³ vthr vtld bn vyqr` `t-smv jr. ⁴ vthr jvd vtld bn vtqr` `t-smv `vnn. ⁵
 vt\$ p jvd vtld bn vtqr` `t-smv slh vhyh bkzyb bldth `tv. ⁶ vyqx yhvdh `sh ljr bkvr vsmh tmr. ⁷
 vyhy jr bkvr yhvdh rj bjny yvhv vymthv yvh. ⁸ vy`mr yhvdh l`vnn b` `l-`st `xyk vybm `th vhm
 zrj l`xyk. ⁹ vydj `vnn ky l` lv yhyh hzrj vhyh `m-b` `l-`st `xyv vsxt `r&h lbtly ntn-zrj l`xyv. ¹⁰ vyrj
 bjny yvhv `sr jsh vymt gm-`tv. ¹¹ vy`mr yhvdh ltmr kltv sby `lmnh byt-`byk jd-ygd l slh bny ky
 `mr pn-ymvt gm-hv` k`xyv vtlk tmr vtsb byt `byh. ¹² vyrbv hymym vtmt bt-svj `st-yhvdh vynxm
 yhvdh vyjl jl-gzzy &`nv hv` vxyrh rjhv hjdlmy tmnth. ¹³ vygd ltmr l`mr hnh xmyk jlh tmnth lgz
 &`nv. ¹⁴ vt\$ r bgdy `lmnvth mjlyh vtk\$ b&jyp vttjlp vtsb bptx jynym `sr jl-drk tmnth ky r`th ky-gdl
 slh vhv` l`ntnh lv l`sh. ¹⁵ vyr`h yhvdh vyxsbh lznvnh ky k\$th pnyh. ¹⁶ vy+ `lyh `l-hdrk vy`mr
 hbh-n` `bv` `lyk ky l` ydj ky kltv hv` vt`mr mh-ttn-ly ky tvb` `ly. ¹⁷ vy`mr `nky `slx gdy-jzym
 mn-h&`n vt`mr `m-ttn jravn jd slxk. ¹⁸ vy`mr mh hjrbvn `sr `tn-lk vt`mr xtmk vptylk vm+k `sr
 bydk vytn-lh vyb` `lyh vthr lv. ¹⁹ vtqm vtlk vt\$ r &jyph mjlyh vtls bgdy `lmnvth. ²⁰ vyslx yhvdh
 `t-gdy hjzym byd rjhv hjdlmy lqxt hjrbvn myd h`sh vl` m&`h. ²¹ vys`l `t-`nsy mqmh l`mr `yh hqds
 hv` bjny jl-hdrk vy`mrv l`-hyth bzh qdsh. ²² vysb `l-yhvdh vy`mr l` m&`tyh vgm `nsy hmqvm
 `mrv l`-hyth bzh qdsh. ²³ vy`mr yhvdh tqx-lh pn nyh lbvz hnh slxy hgdy hzh v`th l` m&`th. ²⁴
 vyhy kmsls xdsym vygd lyhvdh l`mr znth tmr kltk vgm hnh hrh lznvny vy`mr yhvdh hv&y`vh
 vtsrp. ²⁵ hv` mv&`t vhy` slxh `l-xmyh l`mr l`ys `sr-`lh lv `nky hrh vt`mr hkr-n` lmy hxtmt vhtylym
 vhm+h h`lh. ²⁶ vykr yhvdh vy`mr &dqh mmny ky-jl-kn l`-nttyh lslh bny vl-`y\$ p jvd ldjth. ²⁷ vyhy
 bjt ldth vnhh t`vmym bb+nh. ²⁸ vyhy bldth vytn-yd vtqx hmyldt vtqsr jl-ydv sny l`mr zh y&` r`snh.
²⁹ vyhy kmsyb ydv vnhh y&` `xyv vt`mr mh-pr&t jlyk pr& vyqr` smv pr&. ³⁰ v`xr y&` `xyv `sr
 jl-ydv hsnv vyqr` smv zrx.

Chapter 39

¹ vyv\$pv hvrđ m&rymh vyqnhv pv+ypr \$ry\$ prjh sr h+bxym `ys m&ry myd hysmj`lym `sr hvrđhv smh. ² vyhy yvhv `t-yv\$pv vyhy `ys m&lyx vyhy bbyt `dnyv hm&ry. ³ vyr` `dnyv ky yvhv `tv vkl `sr-hv` jsh yvhv m&lyx bydv. ⁴ vym&` yv\$pv xn bjynyv vysrt `tv vypqđhv jl-bytv vkl-ys-lv ntn bydv. ⁵ vyhy m`z hpqyd `tv bbytv vjl kl-`sr ys-lv vybrk yvhv `t-byt hm&ry bgll yv\$pv vyhy brkt yvhv bkl-`sr ys-lv bbyt vbsd. ⁶ vyjzb kl-`sr-lv byd-yv\$pv vl`-yđj`tv m`vmh ky `m-hlxm `sr-hv` `vkl vyhy yv\$pv yph-t`r vyph mr`h. ⁷ vyhy `xr hdbrym h`lh vts` `st-`dnyv `t-jynyh `l-yv\$pv vt`mr skbh jmy. ⁸ vym`n vy`mr `l-`st `dnyv hn `dny l`-yđj`ty mh-bbyt vkl `sr- ys-lv ntn bydy. ⁹ `ynnv gdvl bbyt hzh mmny vl`-xsk mmny m`vmh ky `m-`vtk b`sr `t-`stv v`yk `jsh hrjh hgdll hz`t vx+`ty l`lhym. ¹⁰ vyhy kdbrh `l-yv\$pv yvm yvm vl`-smj`lyh lskb`&lh lhyvt jmh. ¹¹ vyhy khyvm hzh vyb` hbyth ljsvt ml`ktv v`yn `ys m`nsy hbyt sm bbyt. ¹² vttpshv bbgdv l`mr skbh jmy vyjzb bgdv bydh vyn\$ vy&` hxv&h. ¹³ vyhy kr`vth ky-jzb bgdv bydh vyn\$ hxv&h. ¹⁴ vtqr` l`nsy byth vt`mr lhm l`mr r`v hby` lnv `ys jbry l&xq bnv b`ly lskb jmy v`qr` bqvl gdvl. ¹⁵ vyhy ksmjv ky-hrymty qvly v`qr` vyjzb bgdv `&ly vyn\$ vy&` hxv&h. ¹⁶ vtnx bgdv `&lh jd-bv` `dnyv `l-bytv. ¹⁷ vtđbr`lyv kdbrym h`lh l`mr b`-ly hjbd hjbry `sr-hb`t lnv l&xq by. ¹⁸ vyhy khrymy qvly v`qr` vyjzb bgdv `&ly vyn\$ hxv&h. ¹⁹ vyhy ksmj`dnyv `t-dbry `stv `sr dbrh`lyv l`mr kdbrym h`lh jsh ly jbdk vyxr `pv. ²⁰ vyqx `dny yv\$pv `tv vytnhv `l-byt h\$hr mqvm `sr-`\$vry hmlk`\$vrym vyhy-sm bbyt h\$hr. ²¹ vyhy yvhv `t-yv\$pv vy+`lyv x\$d vyt n xnv bjyny sr byt-h\$hr. ²² vyt n sr byt-h\$hr byd-yv\$pv `t kl-h`\$ym `sr bbyt h\$hr v`t kl-`sr jsym sm hv` hyh jsh. ²³ `yn sr byt-h\$hr r`h `t-kl-m`vmh bydv b`sr yvhv `tv v`sr-hv` jsh yvhv m&lyx.

Chapter 40

¹ vyhy `xr hdbrym h`lh x+`v msqh mlk-m&rym vh`ph l`dnyhm lmlk m&rym. ² vyq&p prjh jl sny \$ry\$yv jl sr hmsqym vjl sr h`vpym. ³ vyt n `tm bmsmr byt sr h+bxym `l-byt h\$hr mqvm `sr yv\$pv`\$vr sm. ⁴ vypqd sr h+bxym `t-yv\$pv`tm vysrt`tm vyhyv ymym bmsmr. ⁵ vyxlmv xlv m snyhm `ys xlmv blylh`xd `ys kptrvn xlmv hmsqh vh`ph `sr lmlk m&rym `sr`\$vrym bbyt h\$hr. ⁶ vyb`lyhm yv\$pv bbqr vyr` `tm vhn m zjpy m. ⁷ vys`l`-t-\$ry\$y prjh `sr`tv bmsmr byt `dnyv l`mr mdvj pnykm rjym hyvm. ⁸ vy`mrv`lyv xlv m xlmnv vptr`yn`tv vy`mr`lhm yv\$pv hl v`l`lhym ptrnym \$prv-n`ly. ⁹ vy\$pr sr-hmsqym`t-xlmv lyv\$pv vy`mr lv bxlvm y vnh-gpn lpny. ¹⁰ vbgpn slsh srygm vhv`kprxt jlth n&h hbsylv`sklyh jnbym. ¹¹ kvk\$ prjh bydy v`qx`t-hjnby m v`sx+`tm `l-kv\$ prjh v`tn`-t- hkv\$ jl-kp prjh. ¹² vy`mr lv yv\$pv zh ptrnv slst hsgym slst ymym hm. ¹³ bjvd slst ymym ys`prjh`-t-r`sk vhsybkl-jl-knk vntt kv\$-prjh bydv km sp+ hr`svn `sr hyyt msqhv. ¹⁴ ky `m-zkrtny`tk k`sr yy+b lk vjsyt-n`jmdy x\$d vhzkrtny`l- prjh vhv&`tny mn-hbyt hzh. ¹⁵ ky-gnb gnby m`r& hjbrym vgm-ph l`jsyty m`vmh ky-smv`ty bbvr. ¹⁶ vyr`sr-h`pym ky +vb ptr vy`mr

׀l-yv\$ p`p`ny bxlvm y vnh slsh \$ly xry jl-r`sy. ¹⁷ vb\$! hjlyvn mkl m`kl prjh mjsh `ph vjv` kl
 `tm mn-h\$! mj l r`sy. ¹⁸ vyjn yv\$ p vy`mr zh ptrnv slst h\$lym slst ymym hm. ¹⁹ bjvd slst ymym ys`
 prjh `t-r`sk mjlyk vtlh `vtk jl-j& v`kl hjvp `t-bsrk mjlyk. ²⁰ vyhy byvm hslsy yvm hldt `t-prjh vyjs
 msth lkl-jbdyv vys` `t-r`s sr hmsqym v`t-r`s sr h`pym btkv jbdyv. ²¹ vysb `t-sr hmsqym jl-msqhv
 vytn hkv\$ jl-kp prjh. ²² v`t sr h`pym tlh k`sr ptr lhm yv\$. ²³ vl`-zkr sr-hmsqym `t-yv\$ p vyskxhv.

Chapter 41

¹ vyhy mq& sntym ymym vprjh xlm vnh jmd jl-hy`r. ² vnh mn-hy`r jlt sbj prvt ypvt mr`h
 vbry`t bsr vtrjynh b`xv. ³ vnh sbj prvt `xrvt jlv` `xryhn mn-hy`r rjvt mr`h vdqvt bsr vtjmdnh `&l
 hprvt jl-spt hy`r. ⁴ vt`klnh hprvt rjvt hmr`h vdqt hbsr `t sbj hprvt ypt hmr`h vbry`t vyyq& prjh.
⁵ vyysn vyxlm snyt vnh sbj sblym jlv`t bqnh `xd bry`vt v+bvt. ⁶ vnh sbj sblym dqvt vsdvpt qdym
 &mxvt `xryhn. ⁷ vtbljnh hsblym hdqvt `t sbj hsblym hbry`vt vhm l`vt vyyq& prjh vnh xlv. ⁸
 vyhy bbqr vtpjm rvxv vyslx vyqr` `t-kl-xr+my m&rym v`t-kl- xkmyh vy\$pr prjh lhm `t-xlmv
 v`yn-pvtr `vtm lprjh. ⁹ vydbv sr hmsqym `t-prjh l`mr `t-x+`y`ny mzkry hyvm. ¹⁰ prjh q&p jl-jbdyv
 vytn `ty bmsmr byt sr h+bxym `ty v`t sr h`pym. ¹¹ vnxmlh xlv blyh `xd `ny vhw` `ys kptrvn
 xlmv xlmv. ¹² vsm `tnv njr jbrv jbd lsr h+bxym vn\$pr-lv vprtr-lnv `t- xlmtynv `ys kxlmv ptr. ¹³
 vyhy k`sr ptr-lnv kn hyh `ty hsyb jl-kny v`tv tlh. ¹⁴ vyslx prjh vyqr` `t-yv\$ p vyry&hv mn-hbvr
 vyglx vyxlp smlytv vyb` `l-prjh. ¹⁵ vy`mr prjh `l-yv\$ p xlv xlmtv vptr `yn `tv v`ny smjty jlyk
 l`mr tsmj xlv lptr `tv. ¹⁶ vyjn yv\$ p `t-prjh l`mr bljdy `lhym yjnh `t-slv prjh. ¹⁷ vydbv prjh
 `l-yv\$ p bxlmy hny jmd jl-spt hy`r. ¹⁸ vnh mn-hy`r jlt sbj prvt bry`vt bsr vypt t`r vtrjynh b`xv.
¹⁹ vnh sbj-prvt `xrvt jlv` `xryhn dlvt vrjvt t`r m`d vrqvt bsr l`-r`yty khnh bkl-`r& m&rym lrj. ²⁰
 vt`klnh hprvt hrqvt vhrjvt `t sbj hprvt hr`snvt hbry`t. ²¹ vt`nh `l-qrbnh vl` nvdj ky-b`v `l-qrbnh
 vmr`yhn rj k`sr btxlh v`yq&. ²² v`r` bxlmy vnh sbj sblym jlt bqnh `xd ml`t v+bvt. ²³ vnh sbj
 sblym &nmvt dqvt sdvpt qdym &mxvt `xryhm. ²⁴ vtbljnh hsblym hdqvt `t sbj hsblym h+bvt v`mr
 `l-hxr+mym v`yn mgyd ly. ²⁵ vy`mr yv\$ p `l-prjh xlv prjh `xd hv` `t `sr h`lhym jsh hgyd lprjh.
²⁶ sbj prt h+bt sbj snyh hnh vsbj hsblym h+bt sbj snyh hnh xlv `xd hv`. ²⁷ vsbj hprvt hrqvt vhrjt
 hjlt `xryhn sbj snyh hnh vsbj hsblym hrqvt sdvpt hqdy yhyv sbj sny rjb. ²⁸ hv` hdbv `sr dbrty
 `l-prjh `sr h`lhym jsh hr`h `t-prjh. ²⁹ hnh sbj snyh b`vt sbj gdvl bkl-`r& m&rym. ³⁰ vqmv sbj sny
 rjb `xryhn vnsx kl-hsbj b`r& m&rym vklh hrjb `t-h`r&. ³¹ vl`-yvdj hsbj b`r& mpny hrjb hhv`
 `xry-kn ky-kbd hv` m`d. ³² vjl hsnvt hxlvm `l-prjh pjmy ky-nkvn hdbv mjmh h`lhym vmmhr
 h`lhym ljstv. ³³ vjth yr` prjh `ys nbvn vxkm vysythv jl-`r& m&rym. ³⁴ yjsh prjh vppqd pdy
 jl-h`r& vxms `t-`r& m&rym bsbj sny hsbj. ³⁵ vyqb&v `t-kl-`kl hsnym h+bvt hb`t h`lh vy&brv-br
 txt yd-prjh `kl bjrym vsmrv. ³⁶ vyhy h`kl lpqdv l`r& lsbj sny hrjb `sr thyn b`r& m&rym vl`- tkrt
 h`r& brjb. ³⁷ vyy+b hdbv bjny prjh vbjny kl-jbdyv. ³⁸ vy`mr prjh `l-jbdyv hnm&` kzh `ys `sr
 rvx `lhym bv. ³⁹ vy`mr prjh `l-yv\$ p `xry hvdyj `lhym `vtk `t-kl-z`t `yn-nbvn vxkm kmvk. ⁴⁰ `th

thyh jl-byty vjl-pyk ysq kl-jmy rq hk\$` `gdI mmk. ⁴¹ vy`mr prjh `l-yv\$P r`h nttv `tk jl kl-`r& m&rym. ⁴² vy\$P prjh `t-+bjtv mjl ydv vytv `th jl-yd yv\$P vylbs `tv bgdy-ss vysm rbd hzhb jl-&v`rv. ⁴³ vyrkb `tv bmrkbt hmsnh `sr-lv vyqr`v lpyv `brk vntvn `tv jl kl-`r& m&rym. ⁴⁴ vy`mr prjh `l-yv\$P `ny prjh vbljdyk l`-yrym `ys `t-ydv v`t- rglv bkl-`r& m&rym. ⁴⁵ vyqr` prjh sm-yv\$P &pnt pjnx vytv-lv `t-`\$nt bt-pv+y prj khn `n l`sh vy&` yv\$P jl-`r& m&rym. ⁴⁶ vyv\$P bn-slsym snh bjmdv lpy prjh mlk-m&rym vy&` yv\$P mlpny prjh vyjbr bkl-`r& m&rym. ⁴⁷ vtjs h`r& bsbj sny hsbj lqm&ym. ⁴⁸ vyqb& `t-kl-`kl sbj snym `sr hyv b`r& m&rym vytv-`kl bjrym `kl sdh-hjyr `sr \$bybtyh ntn btvkh. ⁴⁹ vy&br yv\$P br kxvl hym hrbh m`d jd ky-xdl l\$P ky-`yn m\$P. ⁵⁰ vlyv\$P yld sny bnym b+rm tbv` snt hrjb `sr yldh-lv `\$nt bt- pv+y prj khn `vn. ⁵¹ vyqr` yv\$P `t-sm hbkv msh ky-nsny `l hym `t-kl-jmly v`t kl- byt `by. ⁵² v`t sm hsny qr` `prym ky-hprny `l hym b`r& jnyy. ⁵³ vtklynh sbj sny hsbj `sr hyh b`r& m&rym. ⁵⁴ vtxlynh sbj sny hrjb lbv` k`sr `mr yv\$P vyhy rjb bkl-h`r&vt vbkl-`r& m&rym hyh lxm. ⁵⁵ vtrjb kl-`r& m&rym vy&jq hjm `l-prjh llxm vy`mr prjh lkl- m&rym lkv `l-yv\$P `sr-y`mr lkm tjsv. ⁵⁶ vhrjb hyh jl kl-pny h`r& vyptx yv\$P `t-kl-`sr bhm vysbr lm&rym vyxqz hrjb b`r& m&rym. ⁵⁷ vkl-h`r& b`v m&rymh lsbr `l-yv\$P ky-xzq hrjb bkl-h`r&.

Chapter 42

¹ vyr` yjqb ky ys-sbr bm&rym vy`mr yjqb lbnyv lmh ttr`v. ² vy`mr hnh smjty ky ys-sbr bm&rym rdv-smh vsbrv-lnv msm vnxyh vl` nmvt. ³ vyrdv `xy-yv\$P jsrh lsbr br mm&rym. ⁴ v`t-bnymyn `xy yv\$P l`-slx yjqb `t-`xyv ky `mr pn-yqr`nv `\$vn. ⁵ vyb`v bny ysrl lsbr btkv hb`ym ky-hyh hrjb b`r& knjn. ⁶ vyv\$P hv` hslv+ jl-h`r& hv` hmsbyr lkl-jm h`r& vyb`v `xy yv\$P vystxvv-lv `pym `r&h. ⁷ vyr` yv\$P `t-`xyv vykrm vytvkr `lyhm vydbv `tm qsvt vy`mr `lhm m`yn b`tm vy`mrv m`r& knjn lsbr-`kl. ⁸ vykr yv\$P `t-`xyv vhm l` hkrhv. ⁹ vyzkr yv\$P `t hxlmtv `sr xlm lhm vy`mr `lhm mrglym `tm lr`vt `t-jrvt h`r& b`tm. ¹⁰ vy`mrv `lyv l` `dny vjbdyk b`v lsbr-`kl. ¹¹ klnv bny `ys-`xd nxnv knym `nxnv l`-hyv jbdyk mrglym. ¹² vy`mr `lhm l` ky-jrvt h`r& b`tm lr`vt. ¹³ vy`mrv snym jsr jbdyk `xym `nxnv bny `ys-`xd b`r& knjn vnhh hq+n `t-`byv hyvm vh`xd `ynnv. ¹⁴ vy`mr `lhm yv\$P hv` `sr dbrty `lkm l`mr mrglym `tm. ¹⁵ bz`t tbnv xy prjh `m-t&`v mzh ky `m-bbv` `xykm hq+n hnh. ¹⁶ slxv mkm `xd vyqx `t-`xykm v`tm h`\$rv vybxnv dbrykm h`mt `tkm v`m-l` xy prjh ky mrglym `tm. ¹⁷ vy`\$P `tm `l-msmr slst ymym. ¹⁸ vy`mr `lhm yv\$P byvm hslsy z`t jsv vxv `t-h`l hym `ny yr`. ¹⁹ `m-knym `tm `xykm `xd y`\$r bby msmrkm v`tm lkv hby`v sbr rjbvn btykm. ²⁰ v`t-`xykm hq+n tby`v `ly vy`mnv dbrykm vl` tmvtv vyjsv-kn. ²¹ vy`mrv `ys `l-`xyv `bl `smym `nxnv jl-`xynv `sr r`ynv &rt npsv bhtxnnv `lynv vl` smjnv jl-kn b`h `lynv h&rh hz`t. ²² vyjn r`vbn `tm l`mr hl v`mrty `lykm l`mr `l-tx+`v byld vl` smjtm vgm-dmv hnh ndrs. ²³ vhm l` ydjv ky smj yv\$P ky hmly& byntm. ²⁴ vy\$b mjlyhm vybk vysb `lhm vydbv `lhm vyqx m`tm `t-smjvn vy`\$r `tv ljnyhm. ²⁵ vy&v yv\$P vyml`v `t-klyhm br vlhsyb k\$pyhm `ys `l-sqv vltt lhm &dh ldrk vyjs lhm kn. ²⁶ vys`v `t-sbrm jl-xmryhm vylkv msm. ²⁷ vyptx h`xd `t-sqv ltt m\$Pv` lxmrv bmlvn vyr`

`t-k\$pv vnhh- hv` bpy `mtxtv. ²⁸ vy`mr `l-`xyv hvsb k\$py vgm hnh b`mtxtv vy&` lbm vyxrdv `ys
 `l-`xyv l`mr mh-z` t jsh `lhym lnv. ²⁹ vyb`v `l-yjqb `byhm `r&h knjn vygydv lv `t kl-hqrt `tm l`mr.
³⁰ dbr h`ys `dny h`r& `tnv qsvt vytn `tnv kmrglym `t-h`r&. ³¹ vn`mr `lyv knym `nxnv l` hyynv
 mrglym. ³² snym-jsr `nxnv `xym bny `bynv h`xd `yynnvhq+n hyvm `t-`bynv b`r& knjn. ³³ vy`mr
 `lynv h`ys `dny h`r& bz` t `dj ky knym `tm `xykm h`xd hnyxv `ty v`t-rjbnv btykm qxv vlkv. ³⁴
 vhby`v `t-`xykm hq+n `ly v`djh ky l` mrglym `tm ky knym `tm `t-`xykm `tn lkm v`t-h`r& t\$Xrv.
³⁵ vyhy hm mryqym sqyhm vnhh-`ys &rvr-k\$pv bsqv vyr`v `t-`&rrvt k\$pyhm hmh v`byhm vyyr`v.
³⁶ vy`mr `lhm yjqb `byhm `ty skltm yv\$`p `yynnv vsmjvn `yynnv v`t- bnymn tqxv jly hyv klnh. ³⁷
 vy`mr r`vbn `l-`byv l`mr `t-sny bny tmyt `m-l` `by`nv `lyk tnh `tv jl-ydy v`ny `sybnv `lyk. ³⁸ vy`mr
 l`-yrd bny jmkm ky-`xyv mt vhw` lbdv ns`r vqr`hv ` \$vn bdrk `sr tlkv-bh vhwrdtm `t-syby bygvn
 s`vlh.

Chapter 43

¹ vhrjb kbd b`r&. ² vyhy k`sr klv l`kl `t-hsbr `sr hby`v mm&rym vy`mr `lyhm `byhm sbv
 sbrv-lnv mj+-`kl. ³ vy`mr `lyv yhvdh l`mr hjd hjd bnv h`ys l`mr l`-tr`v pny blty `xykm `tkm. ⁴
 `m-ysk mslx `t-`xynv `tnv nrdh vnsbrh lk `kl. ⁵ v`m-`yнк mslx l` nrd ky-h`ys `mr `lynv l`-tr`v pny
 blty `xykm `tkm. ⁶ vy`mr ysr`l lmh hrjtm ly lhgyd l`ys hjvd lkm `x. ⁷ vy`mrv s`vl s`l-h`ys lnv
 vlmvldtnv l`mr hjvd `bykm xy hys lkm `x vngd-lv jl-py hdbrym h`lh hydvy ndj ky y`mr hvrydv
 `t-`xykm. ⁸ vy`mr yhvdh `l-ysr`l `byv slxh hnjr `ty vnqvmh vnlkh vnxyh vl` nmvt gm-`nxnv gm-`th
 gm-+pvn. ⁹ `nky `jrbnv mydy tbqsnv `m-l` hby`tyv `lyk vh>yv lpnyk vx+`ty lk kl-hymym. ¹⁰
 ky lvl` htmhmnv ky-jth sbnv zh pjmy. ¹¹ vy`mr `lhm ysr`l `byhm `m-kn `pv` z` t jsv qxv mzmrt
 h`r& bklykm hvrydv l`ys mnxh mj+ &ry vmj+ dbs nk`t vl+ b+nym vsqdy. ¹² vk\$`p msnh qxv
 bydkm v`t-hk\$`p hmvsb bpy `mtxtym tsybv bydkm `vly msgh hv`. ¹³ v`t-`xykm qxv vqvmv svbv
 `l-h`ys. ¹⁴ v`l sdy ytn lkm rxmym lpny h`ys vslx lkm `t-`xykm `xr v`t- bnymyn v`ny k`sr sklty
 sklty. ¹⁵ vyqzv h`nsym `t-hmnxh hz` t vmsnh-k\$`p lqzv bydm v`t-bnymn vyqmv vyrdv m&rym
 vyjmdv lpny yv\$`p. ¹⁶ vyr` yv\$`p `tm `t-bnymyn vy`mr l`sr jl-bytv hb` `t-h`nsym hbyth v+bx +bx
 vhkn ky `ty y`klv h`nsym b&hrym. ¹⁷ vyjs h`ys k`sr `mr yv\$`p vyb` h`ys `t-h`nsym byth yv\$`p. ¹⁸
 vyyr`v h`nsym ky hvb`v byt yv\$`p vy`mrv jl-dbr hk\$`p hsb b`mtxtynv btxlh `nxnv mvb`ym lhtgll
 jlynv vlhtnpl jlynv vlqxt `tnv ljbdym v`t-xmrynv. ¹⁹ vygsv `l-h`ys `sr jl-byt yv\$`p vydbrv `lyv ptx
 hbyt. ²⁰ vy`mrv by `dny yrd yrdnv btxlh lsbr-`kl. ²¹ vyhy ky-b`nv `l-hmlvn vnptxh `t-`mtxtynv
 vnhh k\$`p-`ys bpy `mtxtv k\$`pvn bmsqlv vnsb `tv bydvn. ²² vk\$`p `xr hvrdnv bydvn lsbr-`kl l` ydjnv
 my-sm k\$`pvn b`mtxtynv. ²³ vy`mr slvm lkm `l-tyr`v `lhykm v`lhy `bykm ntn lkm m+mvn
 b`mtxtym k\$`pkm b`ly vyv&` `lhm `t-smjvn. ²⁴ vyb` h`ys `t-h`nsym byth yv\$`p vytn-mym vyrx&v
 rglyhm vytn m\$`pv` lxmryhm. ²⁵ vykynv `t-hmnxh jd-bv` yv\$`p b&hrym ky smjv ky-sm y`klv lxm.
²⁶ vyb` yv\$`p hbyth vyby`v lv `t-hmnxh `sr-bydm hbyth vystxvv-lv `r&h. ²⁷ vys`l lhm lslvm vy`mr
 hslvm `bykm hzqn `sr `mrtm hjvdnv xy. ²⁸ vy`mrv slvm ljbdk l`bynv jvdnv xy vyqdv vystxv. ²⁹

vys` jynyv vyr` `t-bnymyn `xyv bn-`mv vy`mr hzh `xykm hq+n `sr `mrtm `ly vy`mr `lhym yxnk bny. ³⁰ vymhr yv\$ ky-nkmrv rxmyv `l-`xyv vybqs lbkvt vyb` hxdrh vybk smh. ³¹ vyrx& pnyv vy&` vyt`pq vy`mr symv lxm. ³² vysymv lv lbdv vlhm lbdm vlm&rym h`klym `tv lbdm ky l` yvklvn hm&rym l`kl `t-hjbrym lxm ky-tvjbh hv` lm&rym. ³³ vysbv lpyv hbkr kbrtv vh&jyr k&jrtv vytmhv h`nsym `ys `l- rjhv. ³⁴ vys` ms`t m`t pnyv `lhm vtrb ms`t bnymn mms`t klm xms ydvt vystv vyskrv jmv.

Chapter 44

¹ vy&v `t-`sr jl-bytv l`mr ml` `t-`mtxt h`nsym `kl k`sr yvklvn s`t vsym k\$-`ys bpy `mtxtv. ² v`t-gbyjy gbyj hk\$ tsym bpy `mtxt hq+n v`t k\$ sbrv vyjs kdbr yv\$ `sr dbr. ³ hbqr `vr vh`nsym slxv hmh vxmryhm. ⁴ hm y&v `t-hjyr l` hrxyqv vyv\$ `mr l`sr jl-bytv qvm rdp `xry h`nsym vhshtm v`mrt `lhm lmh slmtm rjh txt +vbh. ⁵ hlv` zh `sr ysth `dny bv vhv` nxs ynxs bv hrjtm `sr jsytm. ⁶ vysgm vydbr `lhm `t-hdbrym h`lh. ⁷ vy`mrv `lyv lmh ydbr `dny kdbrym h`lh xlylh ljbdk mjsvt kdbr hzh. ⁸ hn k\$ `sr m&`nv bpy `mtxtynv hsybnv `lyk m`r& knjn v`yk ngnb mbyt `dnyk k\$ `v zhb. ⁹ `sr ym& `tv mjbdk vmt vgm-`nxnv nyh l`dny ljbdk. ¹⁰ vy`mr gm-jth kdbrym kn-hv` `sr ym& `tv yhyh-ly jbd v`tm thyv nqym. ¹¹ vymhrv vyvrdv `ys `t-`mtxtv `r&h vyptxv `ys `mtxtv. ¹² vyxps bgdvl hxl vbq+n klh vym&` hgbyj b`mtxt bnymn. ¹³ vyqrv smltm vyjm\$ `ys jl-xmrv vysbv hjyrh. ¹⁴ vyb` yvhv v`xyv byth yv\$ vhv` jvdm sm vyplv lpyv `r&h. ¹⁵ vy`mr lhm yv\$ mh-hmjsh hzh `sr jsytm hlv` ydjm ky-nxs ynxs `ys `sr kmny. ¹⁶ vy`mr yvhv mh-n`mr l`dny mh-ndbr vmh-n&+dq h`lhym m&`t- jvn jbdy hnnv jbdym l`dny gm-`nxnv gm `sr-nm&` hgbyj bydv. ¹⁷ vy`mr xlylh ly mjsvt z`t h`ys `sr nm&` hgbyj bydv hv` yhyh-ly jbd v`tm jlv lslm `l-`bykm. ¹⁸ vygs `lyv yvhv vy`mr by `dny ydbr-n` jbdk dbr b`zny `dny v`l-yxr `pk bjbdk ky kmvk kprjh. ¹⁹ `dny s`l `t-jbdyv l`mr hys-lkm `b `v-`x. ²⁰ vn`mr `l-`dny ys-lnv `b zqn vyld zqnym q+n v`xyv mt vyvtr hv` lbdv l`mv v`byv `hbv. ²¹ vt`mr `l-jbdy hvrhv `ly v`symh jynv jlyv. ²² vn`mr `l-`dny l`-yvkl hnjr ljzb `t-`byv vjzb `t-`byv vmt. ²³ vt`mr `l-jbdy `m-l` yrd `xykm hq+n `tkm l` t\$pv n lrv`vt pny. ²⁴ vyhy ky jlyv `l-jbdk `by vngd-lv `t dbry `dny. ²⁵ vy`mr `byv sbv sbrv-lnv mj+-`kl. ²⁶ vn`mr l` nvkl lrdt `m-ys `xynv hq+n `tnv vyrdnv ky-l` nvkl lrv`vt pny h`ys v`xynv hq+n `ynnv `tnv. ²⁷ vy`mr jbdk `by `lyv `tm ydjm ky snym yldh-ly `sty. ²⁸ vy&` h`xd m`ty v`mr `k +rp +rp vl` r`ytyv jd-hnh. ²⁹ vlqtm gm-`t-zh mjv pny vqrhv `\$vn vhrdmt `t-syby brjh s`lh. ³⁰ vjth kb`y `l-jbdk `by vhnjr `ynnv `tnv vnpsv qsvrh bnpsv. ³¹ vhyh kr`vtv ky-`yn hnjr vmt vhrvdyv jbdy `t-sybt jbdk `byv bygvn s`lh. ³² ky jbdk jrb `t-hnjr mjv `by l`mr `m-l` `by`nv `lyk vx+`ty l`by kl-hymym. ³³ vjth ysb-n` jbdk txt hnjr jbd l`dny vhnjr yjl jm-`xyv. ³⁴ ky-`yk `jlh `l-`by vhnjr `ynnv `ty pn `r`h brj `sr ym&` `t-`by.

Chapter 45

¹ vl`-ykl yv\$ p lht`pq lkl hn&bym jlyv vyqr` hv&y`v kl`ys mjly vl`-jmd `ys `tv bhtvdj yv\$ p l`-xyv. ² vytn `t-qlv bbky vysmjv m&rym vysmj byt prjh. ³ vy`mr yv\$ p l`-xyv `ny yv\$ p hjvd `by xy vl`-ykv `xyv ljnvt `tv ky nbhlv mpanyv. ⁴ vy`mr yv\$ p l`-xyv gsv-n` `ly vygsv vy`mr `ny yv\$ p `xykm `sr- mkrtm `ty m&rymh. ⁵ vjth `l-tj&bv v`l-yxr bjnykm ky-mkrtm `ty hnh ky lmxyh slxny `lhym lpanykm. ⁶ ky-zh sntym hrjb bqrh h`r& vjvd xms snym `sr `yn-xrys vq&yr. ⁷ vyslxny `lhym lpanykm lsvm lkm s`ryt b`r& vlhxyvt lkm lply+h gdlh. ⁸ vjth l`-`tm slxtm `ty hnh ky h`lhym vysymny l`b lprjh vl`dvn lkl-bytv vmsl bkl`-r& m&rym. ⁹ mhrv vjlv l`-by v`mrtn `lyv kh `mr bnk yv\$ p smny `lhym l`dvn lkl-m&rym rdh `ly `l-tjmd. ¹⁰ vysbt b`r&-gsn vhyt qrvb `ly `th vbnyk vbny bnyk v&`nk vbqrk vkl`-sr-lk. ¹¹ vklkly `tk sm ky-jvd xms snym rjb pn-tvrs `th vbytk vkl`-sr-lk. ¹² vnhh jynykm r`vt vjyny `xy bnymyn ky-py hmdbr `lykm. ¹³ vhgdtm l`by `t-kl-kbvdv bm&rym v`t kl`-sr r`ytm vmhrtn vhrdtm `t`-by hnh. ¹⁴ vypl jl-&v`ry bnymn`-xyv vybk vbnykm bkh jl-&v`ryv. ¹⁵ vynsq lkl`-xyv vybk jlhm v`xry kn dbrv `xyv `tv. ¹⁶ vhl nsmj byt prjh l`mr b`v `xy yv\$ p vyy+b bjyny prjh vbjyny jbdyv. ¹⁷ vy`mr prjh `l-yv\$ p `mr `l`-xyk z`t jsv +jnv `t-bjyrkm vlkv-b`v `r&h knjn. ¹⁸ vqzv `t`-bykm v`t-btykm vb`v `ly v`tnh lkm `t+vb `r& m&rym v`klv `t-xlb h`r&. ¹⁹ v`th &vyth z`t jsv qxv-lkm m`r& m&rym jglvt l+pkm vlmsykm vns`tm `t`-bykm vb`tm. ²⁰ vjnykm `l-tx\$ jl-klykm ky+vb kl`-r& m&rym lkm hv`. ²¹ vyjv-kn bny ysr`l vytn lhm yv\$ p jglvt jl-py prjh vytn lhm &dh ldrk. ²² lklm ntn l`ys xlpvt smlt vlbnymn ntn sls m`vt k\$ p vxms xlpvt smlt. ²³ vl`byv slx kz`t jsrh xmrym ns`ym m+vb m&rym vjvr `tnt ns`t br vlxm vmzvn l`byv ldrk. ²⁴ vyslx `t`-xyv vylkv vy`mr `lhm `l-trgzv bdrk. ²⁵ vyjlv mm&rym vyb`v `r& knjn `l-yjqb `byhm. ²⁶ vvgdv lv l`mr jvd yv\$ p xy vky-hv` msl bkl`-r& m&rym vpg lbv ky l`-h`myn lhm. ²⁷ vydrv `lyv `t kl-dbry yv\$ p `sr dbr `lhm vyr` `t-hjglvt `sr- slx yv\$ p ls`t `tv vtxy rvx yjqb `byhm. ²⁸ vy`mr ysr`l rb jvd-yv\$ p bny xy `lkh v`r`nv b+rm `mvt.

Chapter 46

¹ vy\$ j ysr`l vkl`-sr-lv vyb` b`rh sbj vyzbx zbxym l`lhy `byv y&xq. ² vy`mr `lhym lysr`l bmr`t hlylh vy`mr yjqb yjqb vy`mr hnny. ³ vy`mr `nky h`l `lhy `byk `l-tyr` mrdh m&rymh ky-lgvy gdvl `symk sm. ⁴ `nky `rd jmk m&rymh v`nky `jlk gm-jlh vyv\$ p ysyt ydv jl- jyny. ⁵ vyqm yjqb mb`r sbj vys`v bny-ysr`l `t-yjqb `byhm v`t+pm v`t- nsyhm bjglvt `sr-slx prjh ls`t `tv. ⁶ vyqzv `t-mqnyhm v`t-rkvs m`sr rksv b`r& knjn vyb`v m&rymh yjqb vkl-zrjv `tv. ⁷ bnyv vbny bnyv `tv bntyv vbntv bnyv vkl-zrjv hby` `tv m&rymh. ⁸ v`lh smvt bny-ysr`l hb`ym m&rymh yjqb vbnyv bkr yjqb r`vbn. ⁹ vbny r`vbn xnkv vplv` vx&rn vkrm. ¹⁰ vbny smjvn ymv`l vymyn v`hd vykyn v&xr vs`vl bn-hknjny. ¹¹ vbny lvy grsvn qht vmrry. ¹² vbny yhvdh jr v`vnn vslh vpr& vzrx vynt jr v`vnn b`r& knjn vyhyv bny-pr& x&rn vxmvl. ¹³ vbny ysskr tvlj vpvh vyvb vsmrn. ¹⁴ vbny zblvn \$rd

v`lvn vyxl`l. ¹⁵ `lh bny l`h `sr yldh lyjqb bpdn `rm v`t dynh btv kl-nps bnyv vbnvtyv slsym vsls. ¹⁶ vbny gd &pyvn vxgy svny v`&bn jry v`rvdy v`r`ly. ¹⁷ vbny `sr ymnh vysvh vysvy vbryjh vsrx `xtm vbny bryjh xbr vmlky`l. ¹⁸ `lh bny zlph `sr-ntn lbn ll`h btv vtld `t-`lh lyjqb ss jsrh nps. ¹⁹ bny rxl `st yjqb yv\$ p vbny mn. ²⁰ vyvld lyv\$ p b`r& m&rym `sr yldh-lv ` \$nt bt-pv+y prj khn `n `t-mnsh v`t-`prym. ²¹ vbny bny mn blj vbkr v`sbl gr` vnjmn `xy vr`s mpym vxpym v`rd. ²² `lh bny rxl `sr yld lyjqb kl-nps `rbjh jsr. ²³ vbny-dn xsym. ²⁴ vbny nptly yx&`l vgvny vy&r vslm. ²⁵ `lh bny blhh `sr-ntn lbn lrxl btv vtld `t-`lh lyjqb kl-nps sbjh. ²⁶ kl-hnps hb`h lyjqb m&rymh y&`y yrkv mlbd nsy bny-yjqb kl-nps ssym vss. ²⁷ vbny yv\$ p `sr-yld-lv bm&rym nps snym kl-hnps lby-t-yjqb hb`h m&rymh sbjym. ²⁸ v`t-yhvdh slx lpyv `l-yv\$ p lhvrt lpyv gsnh vyb`v `r&h gsn. ²⁹ vy`sr yv\$ p mrkbtv vyjl lqr`t-ysr`l `byv gsnh vyr` `lyv vypl jl-&v`ryv vybk jl-&v`ryv jvd. ³⁰ vy`mr ysr`l `l-yv\$ p `mvth hpjm `xry r`vty `t-pnyk ky jvdk xy. ³¹ vy`mr yv\$ p `l-`xyv v`l-byt `byv `jlh v`gydh lprjh v`mrh `lyv `xy vby-t-`by `sr b`r&-knjn b`v `ly. ³² vh`nsym rjy &`n ky-`nsy mqnh hyv v&`nm vbqrm vkl-`sr lhm hby`v. ³³ vhyh ky-yqr` lkm prjh v`mr mh-mjisykm. ³⁴ v`mrtm `nsy mqnh hyv jbdyk mnjvrynv vjd-jth gm-`nxnv gm- `btynv bjbvr tsbv b`r& gsn ky-tvjbt m&rym kl-rjh &`n.

Chapter 47

¹ vyb` yv\$ p vygd lprjh vy`mr `by v`xy v&`nm vbqrm vkl-`sr lhm b`v m`r& knjn vhn m b`r& gsn. ² vmq&h `xyv lqx xmsh `nsym vy&gm lpy prjh. ³ vy`mr prjh `l-`xyv mh-mjisykm vy`mr v `l-prjh rjh &`n jbdyk gm- `nxnv gm-`bvtynv. ⁴ vy`mr v `l-prjh lgvv b`r& b`nv ky-`yn mrjh l&`n `sr ljbdyk ky- kbd hrjb b`r& knjn vjth ysbv-n` jbdyk b`r& gsn. ⁵ vy`mr prjh `l-yv\$ p l`mr `byk v`xyk b`v `lyk. ⁶ `r& m&rym lpyk hv` bmy+b h`r& hvsb `t-`byk v`t-`xyk ysbv b`r& gsn v`m-ydjt vys-bm `nsy-xyl vsmtm sry mqnh jl-`sr-ly. ⁷ vyb` yv\$ p `t-yjqb `byv vyjmdhv lpy prjh vybrk yjqb `t-prjh. ⁸ vy`mr prjh `l-yjqb kmh ymy sny xyyk. ⁹ vy`mr yjqb `l-prjh ymy sny mgvry slsym vm`t snh mj+vrjym hyv ymy sny xyy vl` hsygv `t-ymy sny xyy `bty bymy mgvryhm. ¹⁰ vybrk yjqb `t-prjh vy&` mlpy prjh. ¹¹ vyvsv yv\$ p `t-`byv v`t-`xyv vytn lhm `xzh b`r& m&rym bmy+b h`r& b`r& rjm\$ k`sr &vh prjh. ¹² vyklkl yv\$ p `t-`byv v`t-`xyv v`t kl-byt `byv lxm lpy h+p. ¹³ vlxm `yn bkl-h`r& ky-kbd hrjb m`d vtlh `r& m&rym v`r& knjn mpny hrjb. ¹⁴ vylq+ yv\$ p `t-kl-hk\$ p hnm&` b`r&-m&rym vb`r& knjn bsbr `sr- hm sbrym vyb` yv\$ p `t-hk\$ p byth prjh. ¹⁵ vytm hk\$ p m`r& m&rym vm`r& knjn vyb`v kl-m&rym `l-yv\$ p l`mr hbh-lnv lxm vlmh nmvt ngdk ky `p\$ k\$ p. ¹⁶ vy`mr yv\$ p hbv mqnykm v`tnh lkm bmqnykm `m-`p\$ k\$ p. ¹⁷ vyby`v `t-mqnyhm `l-yv\$ p vytn lhm yv\$ p lxm b\$ v\$ ym vbmqnh h&`n vbmqnh hbqr vbxmrym vnhlm blxm bkl-mqnhm bsnh hhv`. ¹⁸ vttm hsnh hhv` vyb`v `lyv bsnh hsnyt vy`mr v lv l`-nkxd m`dny ky `m-tm hk\$ p vmqnh hbbmh `l-`dny l` ns`r lpy `dny blty `m- gvytnv v`dmtnv. ¹⁹ lhm nmvt ljyny gm-`nxnv gm-`dmtnv qnh-`tnv v`t-`dmtnv blxm vnhyh `nxnv v`dmtnv jbdym lprjh vtn-zrj vnxyh vl` nmvt vh`dmh l` tsm. ²⁰ vyqn yv\$ p `t-kl-`dmt m&rym lprjh ky-mkrv m&rym `ys sdhv ky- xzq jlhm hrjb vthy h`r& lprjh. ²¹

v`-t-hjm hjbyr `tv ljrym mq&h gbvl-m&rym vjd-q&hv. ²² rq `dmt hkhny m l` qnh ky xq lkhny m` t prjh v`klv `t-xqm `sr ntn lhm prjh jl-kn l` mkrv `t-`dmtm. ²³ vy`mr yv\$`p `l-hjm hn qnyty `tkm hyvm v`-t-`dmtkm lprjh h`-lkm zrzj vzrjtm `t-h`dmh. ²⁴ vhyh btbv` t vnttm xmyst lprjh v`rbj hydt yhyh lkm lzrzj hsdh vl`klkm vl`sr bbytkm vl`kl l+pkm. ²⁵ vy`mrv hxytnv nm&`-xn bjyny `dny vhyynv jbdym lprjh. ²⁶ vysm `th yv\$`p lxq jd-hyvm hzh jl-`dmt m&rym lprjh lxms rq `dmt hkhny m lbdm l` hyth lprjh. ²⁷ vysb ysrl b`r& m&rym b`r& gsn vy`xzv bh vyprv vyrbv m`d. ²⁸ vyxy yjqb b`r& m&rym sbj jsrh snh vyhy ymy-yjqb sny xyyv sbj snym v`rbjym vm` t snh. ²⁹ vyqrbv ymy-ysrl lmvv vyqr` lbnv lyv\$`p vy`mr lv `m-n` m&`ty xn bjyny sym-n` ydk txt yrky vjsyt jmdy x\$d v`mt `l-n` tqbrny bm&rym. ³⁰ vskbty jm-`bty vns`tny mm&rym vqbrtny bqbrtm vy`mr `nky `jsh kdbkr. ³¹ vy`mr hsbjh ly vysbj lv vystxv ysrl jl-r`s hm+h.

Chapter 48

¹ vyhy `xry hdbrym h`lh vy`mr lyv\$`p hnh `byk xlh vyqx `t-sny bnyv jmv `t-mnsh v`-t-`prym. ² vygd lyjqb vy`mr hnh bnk yv\$`p b` `lyk vxtzq ysrl vysb jl- hm+h. ³ vy`mr yjqb `l-yv\$`p `l sdy nr`h-ly blvz b`r& knjn vybrk `ty. ⁴ vy`mr `ly hnny mprk vhrbytk vnttyk lqhl jmy m vntty `t-h`r& hz` t lzrjk `xryk `xzt jvlm. ⁵ vjth sny-bnyk hnvldym lk b`r& m&rym jd-b`y `lyk m&rymh ly-hm `prym vmnsh kr`vbn vsmjvn yhyv-ly. ⁶ vmvldtk `sr-hvldt `xryhm lk yhyv jl sm `xyhm yqr`v bnxltm. ⁷ v`ny bb`y mpdn mth jly rxl b`r& knjn bdrk bjvd kbtr-`r& lb` `prth v`qbrh sm bdrk `prt hv` byt lxm. ⁸ vyr` ysrl `t-bny yv\$`p vy`mr my-`lh. ⁹ vy`mr yv\$`p `l-`byv bny hm `sr-ntn-ly `lhym bzh vy`mr qxm-n` `ly v`brkm. ¹⁰ vjyny ysrl kbv mzn l` yvkl lr`vt vygs `tm `lyv vysq lhm vyxbq lhm. ¹¹ vy`mr ysrl `l-yv\$`p r`h pnyk l` plly vnh hr`h `ty `lhym gm `t-zrjk. ¹² vyv&` yv\$`p `tm mj m brkyv vystxv l`pyv `r&h. ¹³ vyqx yv\$`p `t-snyhm `t-`prym bymynv msm`l ysrl v`-t-mnsh bsm`lv mymyn ysrl vygs `lyv. ¹⁴ vyslx ysrl `t-yminv vyst jl-r`s `prym vhv` h&jyr v`-t-sm`lv jl-r`s mnsh skl `t-ydyv ky mnsh hbkr. ¹⁵ vybrk `t-yv\$`p vy`mr h`lhym `sr hthlkv `bty lpony `brhm vy&xq h`lhym hrjh `ty mjvdy jd-hyvm hzh. ¹⁶ hml`k hg`l `ty mkl-rj ybrk `t-hnjrym vyqr` bhm smy vsm `bty `brhm vy&xq vydgv lrb bqrh h`r&. ¹⁷ vyr` yv\$`p ky-ysyt `byv yd-yminv jl-r`s `prym vyrj bjynyv vytmk yd-`byv lh\$yr `th mj l r`s-`prym jl-r`s mnsh. ¹⁸ vy`mr yv\$`p `l-`byv l`-kn `by ky-zh hbkr sym ymyk jl-r`sv. ¹⁹ vym`n `byv vy`mr ydjty bny ydjty gm-hv` yhyh-ljm vgm-hv` ygdl v`vlm `xyv hq+n ygdl mmnv vzrjv yhyh ml`-hgvym. ²⁰ vybrkm byvm hhv` l`mvr bk ybrk ysrl l`mr ysmk `lhym k`prym vkmnsh vysm `t-`prym lpony mnsh. ²¹ vy`mr ysrl `l-yv\$`p hnh `nky mt vhyh `lhym jmk m vhsyb `tkm `l-`r& `btykm. ²² v`ny nty lk skm `xd jl-`xyk `sr lqxyt myd h`mry bxrby vbqsty.

Chapter 49

¹ vyqr` yjqb `l-bnyv vy`mr h`\$pv v`gydh lkm `t `sr-yqr` `tkm b`xryt hymym. ² hqb&v vsmjv bny yjqb vsmjv `l-ysr`l `bykm. ³ r`vbn bkry `th kxy vr`syt `vny ytr s`t vytr jz. ⁴ pxz kmym `l-tvtr ky jlyt mskby `byk `z xllt y&vjy jlh. ⁵ smjvn vlvvy `xym kly xm\$ mkrtyhm. ⁶ b\$dm `l-tb` npsy bqhlm `l-txd kbdy ky b`pm hrgv `ys vbr&nm jqrv-svr. ⁷ `rvr `pm ky jz vjbrtm ky qsth `xlqm byjqb v`py&m bysr`l. ⁸ yhvdh `th yvdk `xyk ydk bjpr `ybyk ystxvv lk bny `byk. ⁹ gvr `ryh yhvdh m+rp bny jlyt krj rb& k`ryh vklby` my yqymnv. ¹⁰ l`-y\$vr sb+ myhvdh vmxqq mbyn rglyv jd ky-yb` sylh vlv yqht jmym. ¹¹ `sry lgpv jyrh vlsrqh bny `tnv kb\$ byyn lbsv vbdm-jnbym \$vth. ¹² xklyly jynym myyn vln-snym mxlb. ¹³ zbvlv lxvp ymym yskn vhw` lxvp `nyt vyrktv jl-&ydn. ¹⁴ ysskr xmr grm rb& byn hmsptym. ¹⁵ vyr` mnxh ky +vb v`-h`r& ky njmh vy+ skmv l\$bl vyhy lm\$- jbd. ¹⁶ dn ydyn jmv k`xd sb+y ysrl. ¹⁷ yhy-dn nxs jly-drk spypr jly-`rx hnsk jqby-\$v\$ vypl rkbv `xvr. ¹⁸ lysvjtk qvyty yvhv. ¹⁹ gd gdvd ygvdnv vhw` ygd jqb. ²⁰ m`sr smnh lxm vhw` ytn mjdy-mlk. ²¹ nptly `ylh slxh hntn `mry-spr. ²² bn prt yv\$pr bn prt jly-jyn bnvt &jdh jly-svr. ²³ vymrrhv vrbv vys+mhv bjly x&y. ²⁴ vtsb b`ytn qstv vypzv zrjy ydyv mydy `byr yjqb msm rjh `bn ysrl. ²⁵ m`l `byk vyjzrk v`tdy vybrkk brkt smym mjv brkt thvm rb&t txt brkt sdym vrxm. ²⁶ brkt `byk gbrv jl-brkt hvry jd-t`vt gbjt jvlm thyn lr`s yv\$pr vlqdd nzyr `xyv. ²⁷ bnymyn z`b y+rp bbqr y`kl jd vljrb yxlq sll. ²⁸ kl-`lh sb+y ysrl snym jsr vz`t `sr-dbr lhm `byhm vybrk `vtm `ys `sr kbrktv brk `tm. ²⁹ vy&v `vtm vy`mr `lhm `ny n`\$p `l-jmy qbrv `ty `l-`bty `l- hmjrh `sr bsdh jprvn hxy. ³⁰ bmjrh `sr bsdh hmkplh `sr jl-pny-mmrv `b`r& knjn `sr qnh `brhm `t-hsdh m`t jprn hxy l`xzt-qbr. ³¹ smh qbrv `t-`brhm v`trh `stv smh qbrv `t-y&xq v`trbqh `stv vsmh qbrty `t-`lh. ³² mqnh hsdh vhmjrh `sr-bv m`t bny-xt. ³³ vykl yjqb l&vt `t-bnyv vy`\$p rglyv `l-hm+h vygvj vy`\$p `l- jmyv.

Chapter 50

¹ vypl yv\$pr jl-pny `byv vybk jlyv vysq-lv. ² vy&v yv\$pr `t-jbdyv `t-hrp`ym lxn+ `t-`byv vyxn+v hrp`ym `t- ysrl. ³ vmyl`v-lv `rbjym yvm ky kn yml`v ymy hxn+ym vybkv `tv m&rym sbjym yvm. ⁴ vyjbrv ymy bkytv vydr yv\$pr `l-byt prjh l`mr `m-n` m&ty xn bjnykm dbrv-n` b`zny prjh l`mr. ⁵ `by hsbyjny l`mr hnh `nky mt bqbrv `sr kryty ly b`r& knjn smh tqbrny vjth `jlh-n` v`qbrh `t-`by v`svbh. ⁶ vy`mr prjh jlh vqbr `t-`byk k`sr hsbyjk. ⁷ vyjl yv\$pr lqbr `t-`byv vyjlv `tv kl-jbdy prjh zqny bytv vkl zqny `r&-m&rym. ⁸ vkl byt yv\$pr v`xyv vbyv `byv rq +pm v&`nm vbqrm jzbv b`r& gsn. ⁹ vyjl jmv gm-rkb gm-prsym vyhy hmxnh kbd m`d. ¹⁰ vyb`v jd-grn h`+d `sr bjbr hyrdn vy\$pdv-sm m\$pd gdvl vkbd m`d vyjs l`byv `bl sbjt ymym. ¹¹ vyr` yvsb h`r& hknjny `t-`h`bl bgrn h`+d vy`mr v`bl-kbd zh lm&rym jl-kn qr` smh `bl m&rym `sr bjbr hyrdn. ¹² vyjsv bnyv lv kn k`sr &vm. ¹³ vys`v `tv bnyv `r&h knjn vyqbrv `tv bmjrt sdh hmkplh `sr qnh `brhm `t-hsdh l`xzt-qbr m`t jprn hxy jl-pny mmr`. ¹⁴ vysb yv\$pr m&rymh hv`v`xyv vkl-hjlym `tv lqbr `t-`byv `xry qbrv

`t-`byv. ¹⁵ vyr`v `xy-yv\$ p ky-mt `byhm vy`mr v lv ys+mnv yv\$ p vhsb ysyb lnv `t kl-hrjh `sr gmlnv
 `tv. ¹⁶ vy&vv `l-yv\$ p l`mr `byk &vh l`pny mvtv l`mr. ¹⁷ kh-t`mr v lyv\$ p `n` s` n` psj `xyk vx+`tm
 ky-rjh gmlvk vjth s` n` lpsj jbdy `lhy `byk vybk yv\$ p bdbrm `lyv. ¹⁸ vylkv gm-`xyv vyplv l`pnyv
 vy`mr v hnnv lk ljbdom. ¹⁹ vy`mr `lhm yv\$ p `l-tyr`v ky htvt `lhym `ny. ²⁰ v`tm xsbtm jly rjh `lhym
 xsbh l+bh lmjn jsh kyvm hzh lhxyt jm-rb. ²¹ vjth `l-tyr`v `nky `klkl `tkm v`t+pkm vynxm `vtm
 vydbv jl- lbm. ²² vysb yv\$ p bm&rym hv`vbyv `byv vyxy yv\$ p m`h vjvr snym. ²³ vyr` yv\$ p l`prym
 bny slsym gm bny mkyr bn-mnsh yldv jl-brky yv\$ p. ²⁴ vy`mr yv\$ p `l-`xyv `nky mt v`lhym p`qd
 y`p`qd `tkm v`hjlh `tkm mn-h`r& hz`t `l-h`r& `sr nsbj l`brhm ly&xq vlyjqb. ²⁵ vysbj yv\$ p `t-bny
 ysrl l`mr p`qd y`p`qd `lhym `tkm v`hjlth `t- j&mtv mzh. ²⁶ vy`mt yv\$ p bn-m`h vjvr snym vyxn+v `tv
 vyysm b`rvn bm&rym.

Exodus

Chapter 1

¹ v`lh smvt bny ysrl hb`ym m&rymh `t yjqb `ys vbytv b`v. ² r`vbn smjvn lvy vyhvdh. ³ ysskr
 zbvlv vbnymn. ⁴ dn vnptly gd v`sr. ⁵ vyhy kl-nps y&`y yrk-yjqb sbjym nps vyv\$ p hyh bm&rym.
⁶ vy`mt yv\$ p vkl-`xyv vkl hdvr hhv`. ⁷ vbny ysrl prv vysr&v vyrbv vyj&mv bm`d m`d vtml` h`r&
 `tm. ⁸ vyq`m mlk-xds jl-m&rym `sr l`-ydj `t-yv\$ p. ⁹ vy`mr `l-jmv hnh jm bny ysrl rb vj&vm
 mmnv. ¹⁰ hbh ntxkmh lv pn-yrbh vhyh ky-tqr`nh mlxmh vnv\$ p gm-hv` jl- sn`ynv vnlxm-bnv vjth
 mn-h`r&. ¹¹ vysymv jlyv sry m\$ym lmjn jntv b\$bltm vybn jry m\$knvt lprjh `t-ptm v`t-rjm\$. ¹²
 vk`sr yjnv `tv kn yrbh vkn ypr& vyq&v mpny bny ysrl. ¹³ vyjbdv m&rym `t-bny ysrl bprk. ¹⁴
 vymrrv `t-xyyhm bjbhd qsh bxmr vblbnym vbkl-jbdh bsdh `t kl- jbdtm `sr-jbdv bhm bprk. ¹⁵ vy`mr
 mlk m&rym lmyldt hjbryt `sr sm h`xt sprh vsm hsnyt pvjh. ¹⁶ vy`mr byldkn `t-hjbryvt vr`ytn
 jl-h`bnym `m-bn hv`v`hmtv `tv v`m-bt hv`vxyh. ¹⁷ vtyr`n hmyldt `t-h`lhym vl` jsv k`sr dbr `lyhn
 mlk m&rym vxyyn `t-hyldym. ¹⁸ vyqr` mlk-m&rym lmyldt vy`mr lhn mdvj jsytv hdbv hzh vxyyn
 `t-hyldym. ¹⁹ vt`mrn hmyldt `l-prjh ky l` knsym hm&ryt hjbryt ky-xyvt hnh b+rm tbv` `lhn hmyldt
 vyldv. ²⁰ vyy+b `lhym lmyldt vyrb hjm vyj&mv m`d. ²¹ vyhy ky-yr`v hmyldt `t-h`lhym vyjs lhm
 btym. ²² vy&v prjh lkl-jmv l`mr kl-hbn hylvd hy`rh tslykhv vkl-hbt txvvn.

Chapter 2

¹ vylk `ys mbyv lvy vyqx `t-bt-lvy. ² vthr h`sh vtld bn vtr` `tv ky-+vb hv` vt&pnhv slsh yrzym.
³ vl`-yklh jvd h&pyv vtqx-lv tbt gm` vtvmrh bxmr vbzpt vtms bh `t-hyld vtms b\$vp jl-spt hy`r.
⁴ vtt&b `xtv mrxq ldjh mh-yjsh lv. ⁵ vtrd bt-prjh lrx& jl-hy`r vnjryh hlkt jl-yd hy`r vtr` `t- htbh

btvk h\$vp vtslx `t-`mth vtqhx. ⁶ vtptx vtr`hv `t-hyld vnhh-njr bkh vtxml jlyv vt`mr myldy hjbrym zh. ⁷ vt`mr `xtv `l-bt-prjh h`lk vqr`ty lk `sh mynqt mn hjbryt vtynq lk `t-hyld. ⁸ vt`mr-lh bt-prjh lky vtlk hjlmh vtqr` `t-`m hyld. ⁹ vt`mr lh bt-prjh hylyky `t-hyld hzh vhyngqv ly v`ny `tn `t- skrk vtqx h`sh hyld vtynqhv. ¹⁰ vygdh hyld vtb`hv lbt-prjh vyhy-lh lbn vtqr` smv msh vt`mr ky mn-hmym msythv. ¹¹ vyhy bymym hhm vygdh msh vy&` l-`xyv vyr` b\$bltm vyr` `ys m&ry mkh `ys-jbry m`xyv. ¹² vypn kh vkh vyr` ky `yn `ys vyk `t-hm&ry vy+mnhv bxvl. ¹³ vy&` byvm hsnv vnhh sny-`nsym jbrym n&ym vy`mr lrsj lmh tkh rjk. ¹⁴ vy`mr my smk l`ys sr vsp+ jlynv hlhrgny `th `mr k`sr hrgt `t- hm&ry vyyr` msh vy`mr `kn nvdj hdb. ¹⁵ vysmj prjh `t-hdb hzh vybqs lhrq `t-msh vybrx msh mpny prjh vysb b`r&-mdyn vysb jl-hb`r. ¹⁶ vlkhn mdyn sbj bnvt vtb`nh vtdlnh vtml`nh `t-hrh+ym lhsqvt &`n `byhn. ¹⁷ vyb`v hrjym vygrsvm vyqm msh vyvsjn vysq `t-&`nm. ¹⁸ vtb`nh `l-rjv`l `byhn vy`mr mdvj mhrtn b` hyvm. ¹⁹ vt`mrn `ys m&ry h&ylnv myd hrjym vgm-dlh dlh lnv vysq `t- h&`n. ²⁰ vy`mr `l-bntyv v`yv lmh zh jzbtv `t-h`ys qr`n lv vy`kl lxm. ²¹ vyv`l msh lsbt `t-h`ys vytn `t-&prh btv lms. ²² vtld bn vyqr` `t-smv grsm ky `mr gr hyyty b`r& nkryh. ²³ vyhy bymym hrbym hhm vynt mlk m&rym vy`nxv bny-ysr`l mn- hjbdh vyzjqv vtjl svjtm `l-h`lhy m-m-hjbdh. ²⁴ vysmj `lhy m`-t`n`qtm vyzkr `lhy m`-t-brytv `t-`brhm `t-y&xq v`t-yjqb. ²⁵ vyr` `lhy m`-t-bny ysrl vydj `lhy m.

Chapter 3

¹ vmsh hyh rjh `t-&`n ytrv xtnv khn mdyn vynhg `t-h&`n `xr hmdbr vyb` `l-hr h`lhy m xrbh. ² vyr` ml`k yvhv `lyv blbt-`s mtvk h\$nh vyr` vnhh h\$nh bjr b`s vh\$nh `ynnv `kl. ³ vy`mr msh `rh-n` v`r`h `t-hmr`h hgdh hzh mdvj l`-ybjr h\$nh. ⁴ vyr` yvhv ky \$r lr`vt vyqr` `lyv `lhy m mtvk h\$nh vy`mr msh msh vy`mr hnny. ⁵ vy`mr `l-tqrb hlm sl-njlyk mj l rglyk ky hmqvm `sr `th jvmd jlyv `dmt-qds hv`. ⁶ vy`mr `nky `lhy `byk `lhy `brhm `lhy y&xq v`lhy yjqb vy\$tr msh pnyv ky yr` mhby+ `l-h`lhy m. ⁷ vy`mr yvhv r`h r`yty `t-jny jmy `sr bm&rym v`t-&jqtm smjty mpny ngsyv ky ydjty `t-mk`byv. ⁸ v`rd lh&y lv myd m&rym vlhiltv mn-h`r& hhv` `l-`r& +vbh vrbh `l-`r& zbt xlb vdb` l-mqvm hknjny vhty v`mry vhrpy vhxvy vhybv\$. ⁹ vjth hnh &jqt bny-ysr`l b`h `ly vgm-r`yty `t-hlx& `sr m&rym lx&ym `tm. ¹⁰ vjth lkh v`slxk `l-prjh vhv& `t-jmy bny-ysr`l mm&rym. ¹¹ vy`mr msh `l-h`lhy m my `nky ky `lk `l-prjh vky `v&y` `t-bny ysrl mm&rym. ¹² vy`mr ky-`hyh jmk vzh-lk h`vt ky `nky slxyk bhv&y`k `t-hjm mm&rym tjbdvn `t-h`lhy m jl hhr hzh. ¹³ vy`mr msh `l-h`lhy m hnh `nky b` `l-bny ysrl v`mrty lhm `lhy `btykm slxny `lykm v`mrv-ly mh-smv mh `mr `lhm. ¹⁴ vy`mr `lhy m `l-msh `hyh `sr `hyh vy`mr kh t`mr lbny ysrl `hyh slxny `lykm. ¹⁵ vy`mr jvd `lhy m `l-msh kh-t`mr `l-bny ysrl yvhv `lhy `btykm `lhy `brhm `lhy y&xq v`lhy yjqb slxny `lykm zh-smv ljl m vzh zkry ldr dr. ¹⁶ lk v`\$pt `t-zqny ysrl v`mrt `lhm yvhv `lhy `btykm nr`h `ly `lhy `brhm y&xq vyjqb l`mr pqd pqdty `tkm v`t-hjsvy lkm bm&rym. ¹⁷ v`mr `jlh `tkm mjny m&rym `l-`r& hknjny vhty v`mry vhrpy vhxvy vhybv\$y `l-`r& zbt xlb vdb`. ¹⁸

vsmjv lqlk vb`th vzqny ysrl`l-mlk m&rym v`mrtm`lyv yvh`lhy hjbryym nqrh jlynv vjth nkh-n`drk slst ymym bmdbr vnzbxh lyvh`lhynv. ¹⁹ v`ny ydjty ky l`ytn`tkm mlk m&rym lhlk vl`byd xzqh. ²⁰ vslxty`t-ydy vkhkyt`m&rym bkl npl`ty`sr`jsh bqrhv v`xry-kn yslx`tkm. ²¹ vntty`t-xn hjm-hzh bjyny m&rym vhyh ky tlkvn l`tlkv ryqm. ²² vs`lh`sh msknth vmgrt byth kly-k\$pvkly zhb vsmlt vsmtm jl- bnykm vjl-bntykm vn<m`t-m&rym.

Chapter 4

¹ vyjn msh vy`mr vhn l`y`mynv ly vl`ysmjv bqly ky y`mrv l`-nr`h`lyk yvh. ² vy`mr`lyv yvh mzh bydk vy`mr m+h. ³ vy`mr hslykhv`r&h vyslkhv`r&h vyhy lnxv yn\$ msh mpyv. ⁴ vy`mr yvh`l-msh slx ydk v`xz bznbv vyslx ydv vyxqzq bv vyhy lm+h bkpv. ⁵ lmjn y`mynv ky-nr`h`lyk yvh`lhy`btm`lhy`brhm`lhy y&xq v`lhy yjqb. ⁶ vy`mr yvh lv jvd hb`-n`ydk bxyqk vyb`ydv bxyqv vyv&`h vnh ydv m&rjt kslg. ⁷ vy`mr hsb ydk`l-xyqk vysb ydv`l-xyqv vyv&`h mxyqv vnh-sbh kbsrv. ⁸ vhyh`m-l`y`mynv lk vl`ysmjv lql h`t hr`svn v`mynv lql h`t h`xrvn. ⁹ vhyh`m-l`y`mynv gm lsny h`vtv h`lh vl`ysmjv lql vlqxt mmymy hy`r vspkt hybsh vhyv hmym`sr tqx mn-hy`r vhyv ldm bybst. ¹⁰ vy`mr msh`l-yvh by`dny l`ys dbrym`nky gm mtmvl gm mslm gm m`z dbrk`l-jbdk ky kbd-ph vkbd lsvn`nky. ¹¹ vy`mr yvh`lyv my sm ph l`dm`v my-ysvm`lm`v xrs`v pqx`v jvr hl`nky yvh. ¹² vjth lk v`nky`hyh jm-pyk vhvrytyk`sr tdb. ¹³ vy`mr by`dny slx-n`byd-tslx. ¹⁴ vyxr`p yvh bmsv vy`mr hl`hrn`xyk hlvy ydjty ky-dbr ydbr hv`vgm hnh-hv`y&`lqr`tk vr`k vsmx blbv. ¹⁵ vdbrt`lyv vsmt`t-hdbrym bpyv v`nky`hyh jm-pyk vjm-pyhv vhvryty`tkm`t`sr tjsvn. ¹⁶ vdb-r-hv`lk`l-hjm vhyh hv`yhyh-lk lph v`th thyh-lv l`lhy. ¹⁷ v`t-hm+h hzh tqx bydk`sr tjsh-bv`t-h`tt. ¹⁸ vylk msh vysb`l-ytr xtnv vy`mr lv`lkh n`v`svbh`l`xy`sr-bm&rym v`r`h hjvdm xyym vy`mr ytrv lmsh lk lslvm. ¹⁹ vy`mr yvh`l-msh bmdyn lk sb m&rym ky-mtv kl-h`nsym hmbqsym`t-npsk. ²⁰ vyqx msh`t`stv v`t-bnyv vyrkbm jl-hxmr vysb`r&h m&rym vyqx msh`t-m+h h`lhy bydv. ²¹ vy`mr yvh`l-msh bltk lsvb m&rymh`r`h kl-hmptym`sr-smty bydk vjsytm lpny prjh v`ny`xzq`t-lbv vl`ysl`t-hjm. ²² v`mrt`l-prjh kh`mr yvh bny bkry ysrl. ²³ v`mr`lyk slx`t-bny vyjbdny vtm`n lslxv hnh`nky hrg`t-bnk bkrk. ²⁴ vyhy bdrk bmlvn vpygshv yvh vybqs hmytv. ²⁵ vtqx &prh &r vtrt`t-jrlt bnh vtgj lrglyv v`mr ky xtn-dmym`th ly. ²⁶ vyvrp mmnv`z`mrh xtn dmym lmlt. ²⁷ vy`mr yvh`l`hrn lk lqr`t msh hmdbrh vylk vpygshv bhr h`lhy vysq-lv. ²⁸ vygd msh l`hrn`t kl-dbry yvh`sr slxv v`t kl-h`tt`sr &vhv. ²⁹ vylk msh v`hrn vy`\$pv`t-kl-zqny bny ysrl. ³⁰ vydb-r`hrn`t kl-hdbrym`sr-dbr yvh`l-msh vyjs h`tt ljyny hjm. ³¹ vy`mn hjm vsmjv ky-pqd yvh`t-bny ysrl vky`r`h`t-jnym vyqdv vystxv.

Chapter 5

¹ v`xr b`v msh v`hrn vy`mrv `l-prjh kh-`mr yvhv `lhy ysr`l slx `t-jmy vyxgv ly bmdbr. ² vy`mr prjh my yvhv `sr `smj bqlv lslx `t-ysr`l l` ydjty `t- yvhv vgm `t-ysr`l l` `slx. ³ vy`mrv `lhy hjbrym nqr` jlynv nlkh n` drk slst ymym bmdbr vnzbxh lyvhv `lhynv pn-ypgjn v bdb`r `v bxb. ⁴ vy`mr `lhm mlk m&rym lmh msh v`hrn tprjv `t-hjm mmjsyv lkv l\$bltykm. ⁵ vy`mr prjh hn-rbym jth jm h`r& vhsbtm `tm m\$bltm. ⁶ vy&v prjh byvm hlv` `t-hngsym bjm v`t-s+ryv l`mr. ⁷ l` t`\$pvn ltt tbn ljm llbn hlbny m ktmvl slsm hm ylkv vqssv lhm tbn. ⁸ v`t-mtknt hlbny m `sr hm jsym tmvl slsm tsymv jlyhm l` tgrjv mmnv ky-nrpym hm jl-kn hm &jqym l`mr nlkh nzbhx l`lhynv. ⁹ tkbd hjbdh jl-h`nsym vyjsv-bh v`l-ysjv bdbry-sqr. ¹⁰ vy&`v ngsy hjm vs+ryv vy`mrv `l-hjm l`mr kh `mr prjh `ynny ntn lkm tbn. ¹¹ `tm lkv qxv lkm tbn m`sr tm&`v ky `yn ngrj mjbdtkm dbr. ¹² vpy& hjm bkl-`r& m&rym lqss qs ltb. ¹³ vhnngsym `&y m l`mr klv mjsykm dbr-yvm byvmv k`sr bhyvt htb. ¹⁴ vykv s+ry bny ysr`l `sr-smv jlhm ngsy prjh l`mr mdvj l` klytm xqkm llbn ktmvl slsm gm-tmvl gm-hyvm. ¹⁵ vyb`v s+ry bny ysr`l vy&jqv `l-prjh l`mr lmh tjsh kh ljbdyk. ¹⁶ tbn `yn ntn ljbdyk vlbny m `mrym lnv jsv vnhh jbdyk mkym vx+`t jmk. ¹⁷ vy`mr nrpym `tm nrpym jl-kn `tm `mrym nlkh nzbhx lyvh. ¹⁸ vjth lkv jbdv vtb l`-yntn lkm vtkn lbny m ttnv. ¹⁹ vyr`v s+ry bny-ysr`l `tm brj l`mr l`-tgrjv mlbnykm dbr-yvm byvmv. ²⁰ vpygv `t-msh v`t-`hrn n&by m lqr`tm b&`tm m`t prjh. ²¹ vy`mrv `lhm yr` yvhv jlykm vsp+ `sr hb`stm `t-ryxnv bjyny prjh vbjyny jbdyv ltt-xrb bydm lhrgnv. ²² vysb msh `l-yvhv vy`mr `dny lmh hrjth ljm hzh lmh zh slxtny. ²³ vm`z b`ty `l-prjh ldbr bsmk hrj ljm hzh vh&l l`-h< `t-jmk.

Chapter 6

¹ vy`mr yvhv `l-msh jth tr`h `sr `jsh lprjh ky byd xzqh yslxm vbyd xzqh ygrsm m`r&v. ² vydb`r `lhy m `l-msh vy`mr `lyv `ny yvhv. ³ v`r` `l-`brhm `l-y&xq v`l-yjqb b`l sdy vsmy yvhv l` nvdjty lhm. ⁴ vgm hqmt y `t-bryty `tm ltt lhm `t-`r& knjn `t `r& mgryhm `sr- grv bh. ⁵ vgm `ny smjty `t-n`qt bny ysr`l `sr m&rym mjbdy m `tm v`zkr `t- bryty. ⁶ lkn `mr lbny-ysr`l `ny yvhv vlv&`ty `tkm mtxt \$blt m&rym v h< y `tkm mjbdtm vg`lty `tkm bzv vj n+v yv vbsp+y m gdlym. ⁷ vlqxy `tkm ly ljm vhyty lkm l`lhy m vydjtm ky `ny yvhv `lhykm hmv&y` `tkm mtxt \$blt m&rym. ⁸ vhb`ty `tkm `l-h`r& `sr ns`ty `t-ydy ltt `th l`brhm ly&xq vlyjqb vntty `th lkm mvrsh `ny yvhv. ⁹ vydb`r msh kn `l-bny ysr`l vl` smjv `l-msh mq&r rvx vmjbdh qsh. ¹⁰ vydb`r yvhv `l-msh l`mr. ¹¹ b` dbr `l-prjh mlk m&rym vyslx `t-bny-ysr`l m`r&v. ¹² vydb`r msh lpny yvhv l`mr hn bny-ysr`l l`-smjv `ly v`yk ysmjny prjh v`ny jrl sptym. ¹³ vydb`r yvhv `l-msh v`l-`hrn vy&vm `l-bny ysr`l v`l-prjh mlk m&rym lhv&y` `t-bny-ysr`l m`r& m&rym. ¹⁴ `lh r`sy byt-`btm bny r`vbn bkr ysr`l xnvk vplv` x&rn vkrm y `lh mspxt r`vbn. ¹⁵ vbny smjvn ymv`l vymyn v`hd vykyn v&xr vs`vl bn-hknjny `lh mspxt smjvn. ¹⁶ v`lh smvt bny-lvy lldtm grsvn vqht vmrry vsny xyy lvy sbj vslym vm`t snh. ¹⁷ bny grsvn lbny vsmjy lmspxtm. ¹⁸ vbny qht jmrm vy&hr vxbrvn vjzy`l vsny xyy qht sls vslym vm`t snh. ¹⁹ vbny mrry mxly vmvsv `lh mspxt hlvy lldtm. ²⁰ vyqx jmrm `t-yvkb ddtv

lv l`sh vtld lv `t-`hrn v`t-msh vsny xyy jmrm sbj vslsym vm`t snh. ²¹ vbny y&hr qrx vnpq vzky. ²² vbny jzy`l mys`l v`l&pn v\$try. ²³ vyqx `hrn `t-`lysbj bt-jmyndb `xvt nxsvn lv l`sh vtld lv `t- ndb v`t-`byhv `t-`ljzr v`t-`ytmr. ²⁴ vbny qrx `\$yr v`lqnh v`by`\$p `lh mspxt hqrx. ²⁵ v`ljzr bn-`hrn lqx-lv mbnvt pv+y`l lv l`sh vtld lv `t-pynx\$ `lh r`sy `bvt hlvy m lmspxtm. ²⁶ hv `hrn vmsh `sr `mr yvh lhm hv&y`v `t-bny ysr`l m`r& m&rym jl-&b`tm. ²⁷ hm hmdbrym `l-prjh mlk-m&rym lhv&y` `t-bny-ysr`l mm&rym hv` msh v`hrn. ²⁸ vyhy byvm dbr yvh `l-msh b`r& m&rym. ²⁹ vydbry yvh `l-msh l`mr `ny yvh dbr `l-prjh mlk m&rym `t kl- `sr `ny dbr `lyk. ³⁰ vy`mr msh lpny yvh hn `ny jrl sptym v`yk ysmj `ly prjh.

Chapter 7

¹ vy`mr yvh `l-msh r`h ntyk `lhym lprjh v`hrn `xyk yhyh nby`k. ² `th tdbry `t kl-`sr `&vk v`hrn `xyk ydbry `l-prjh vslx `t-bny- ysr`l m`r&v. ³ v`ny `qsh `t-lb prjh vhrbyty `t-`tty v`t-mvpty b`r& m&rym. ⁴ vl-ysmj `lkm prjh vntty `t-ydy bm&rym vhw&`ty `t-&b`ty `t- jmy bny-ysr`l m`r& m&rym bsp+ym gdlym. ⁵ vydjv m&rym ky-`ny yvh bn+ty `t-ydy jl-m&rym vhw&`ty `t-bny-ysr`l mtvkm. ⁶ vyjs msh v`hrn k`sr &vh yvh `tm kn jsv. ⁷ vmsh bn-smnym snh v`hrn bn-sls vsmnym snh bdbrym `l-prjh. ⁸ vy`mr yvh `l-msh v`l-`hrn l`mr. ⁹ ky ydbry `lkm prjh l`mr tnv lkm mvpt v`mrt `l-`hrn qx `t-m+k vhslyk lpny-prjh yhy ltnyn. ¹⁰ vyb` msh v`hrn `l-prjh vyjsv kn k`sr &vh yvh vyslyk `hrn `t- m+hv lpny prjh vlpny jbdyv vyhy ltnyn. ¹¹ vyqr` gm-prjh lxmym vlmkspym vyjsv gm-hm xr+my m&rym blh+yhm kn. ¹² vyslykv `ys m+hv vyhyv ltnynm vyblj m+h-`hrn `t-m+tm. ¹³ vyxzq lb prjh vl` smj `lhm k`sr dbr yvh. ¹⁴ vy`mr yvh `l-msh kbd lb prjh m`n lslx hjm. ¹⁵ lk `l-prjh bbqr hnh y&` hmymh vn&bt lqr`tv jl-spt hy`r vhm+h `sr-nhpk lnxq tqx bydk. ¹⁶ v`mrt `lyv yvh `lhy hjbrym slxny `lyk l`mr slx `t-jmy vyjbdny bmdbr vnhh l`-smjt jd-kh. ¹⁷ kh `mr yvh bz`t tdj ky `ny yvh hnh `nky mkh bm+h `sr-bydy jl-hmym `sr by`r vnhpkv ldm. ¹⁸ vhdgh `sr-by`r tmvt vb`s hy`r vnl`v m&rym lstvt mym mn-hy`r. ¹⁹ vy`mr yvh `l-msh `mr `l-`hrn qx m+k vn+h-ydk jl-mymy m&rym jl-nhrtm jl-y`ryhm vjl-`gmyhm vjl kl-mqv mymyhm vyhyv-dm vhyh dm bkl-`r& m&rym vbj&ym vb`bnym. ²⁰ vyjsv-kn msh v`hrn k`sr &vh yvh vrym bm+h vyk `t-hmym `sr by`r ljyny prjh vljyny jbdyv vyhpkv kl-hmym `sr-by`r ldm. ²¹ vhdgh `sr-by`r mth vyb`s hy`r vl-`ykv m&rym lstvt mym mn- hy`r vyhy hdm bkl-`r& m&rym. ²² vyjsv-kn xr+my m&rym bl+yhm vyxzq lb-prjh vl-`smj `lhm k`sr dbr yvh. ²³ vvpn prjh vyb` `l-bytv vl-`st lbv gm-lz`t. ²⁴ vyxprv kl-m&rym \$bybt hy`r mym lstvt ky l` ykv ltt mmymy hy`r. ²⁵ vyaml` sbjt ymym `xry hkvty-yvh `t-hy`r. ²⁶ vy`mr yvh `l-msh b` `l-prjh v`mrt `lyv kh `mr yvh slx `t- jmy vyjbdny. ²⁷ v`m-m`n `th lslx hnh `nky ngp `t-kl-gbvlk b&prdjym. ²⁸ vsr& hy`r &prdjym vjlv vb`v bbytk vbxdry mskbk vjl-m+tk vbyty jbdyv vbjmk vbtvryk vbms`rvtyk. ²⁹ vbkh vbjmk vbkl-jbdyv yjlv h&prdjym.

Chapter 8

¹ vy`mr yhvh `l-msh `mr `l-`hrn n+h `t-ydk bm+k jl-hnhrt jl- hy`rym vjl-h`gmym vhlj
 `t-h&prdjym jl-`r& m&rym. ² vy+ `hrn `t-ydv jl mymy m&rym vtjl h&prdj vtk\$ `t-`r& m&rym.
³ vyjsv-kn hxr+mym bl+yhm vyjlv `t-h&prdjym jl-`r& m&rym. ⁴ vyqr` prjh lmsv vl`hrn vy`mr
 hjtyrv `l-yhvh vy\$ h&prdjym mmny vmjmy v`slxh `t-hjm vyzbxv lyhvh. ⁵ vy`mr msh lprjh htp`r
 jly lnty `jtyr lk vljbdyk vljmk lhkryt h&prdjym mmk vmbtyk rq by`r ts`rnh. ⁶ vy`mr lmxr vy`mr
 kdbrk lmjn tdj ky-`yn kyhvh `lhynv. ⁷ v\$rv h&prdjym mmk vmbtyk vmjbdyk vmjmk rq by`r ts`rnh.
⁸ vy&` msh v`hrn mjm prjh vy&jq msh `l-yhvh jl-dbr h&prdjym `sr- sm lprjh. ⁹ vyjs yhvh kdbr
 msh vymtv h&prdjym mn-hbtym mn-hx&rt vmn-hsdt. ¹⁰ vy&brv `tm xmrm xmrm vtb`s h`r&. ¹¹
 vyr` prjh ky hyth hrvxh vkhbd `t-lbv vl` smj `lhm k`sr dbr yhvh. ¹² vy`mr yhvh `l-msh `mr `l-`hrn
 n+h `t-m+k vkh `t-jpr h`r& vhyh lknm bkl-`r& m&rym. ¹³ vyjsv-kn vy+ `hrn `t-ydv bm+hv vyk
 `t-jpr h`r& vthy hknm b`dm vbbhmh kl-jpr h`r& hyh knym bkl-`r& m&rym. ¹⁴ vyjsv-kn hxr+mym
 bl+yhm lhv&y` `t-hknym vl` yklv vthy hknm b`dm vbbhmh. ¹⁵ vy`mr v hxr+mm `l-prjh `&bj `lhym
 hv` vyxqz lb-prjh vl`-smj `lhm k`sr dbr yhvh. ¹⁶ vy`mr yhvh `l-msh hskm bbqr vhty&b lpny prjh
 hnh yv&` hmymh v`mrt `lyv kh`mr yhvh slx jmy vyjbdny. ¹⁷ ky`m-`ynk mslx `t-jmy hnny mslyx
 bk vjbdyk vbjmk vbbtyk `t- hjrb vml`v bty m&rym `t-hjrb vgm h`dmh `sr-hm jlyh. ¹⁸ vhpity
 byvm hhv` `t-`r& gsn `sr jmy jmd jlyh lbly hyvt-sm jrb lmjn tdj ky`ny yhvh bqrh h`r&. ¹⁹ vsmtv
 pdt byn jmy vbyn jmk lmxr yhyh h`t hzh. ²⁰ vyjs yhvh kn vyb` jrb kbd byth prjh vbyb jbdyv vbkl-`r&
 m&rym tsxt h`r& mpny hjrb. ²¹ vyqr` prjh `l-msh vl`hrn vy`mr lkv zbxv l`lhykm b`r&. ²² vy`mr
 msh l`nkvn ljsvt kn ky tvjbt m&rym nzbx lyhvh `lhynv hn nzbx `t-tvjbt m&rym ljynyhm vl` y\$qlnv.
²³ drk slst ymym nlk bmdbr vzbxnv lyhvh `lhynv k`sr y`mr `lynv. ²⁴ vy`mr prjh `nky `slx `tkm
 vzbxtm lyhvh `lhykm bmdbr rq hrxq l`-trxyqv llkt hjtyrv bjdy. ²⁵ vy`mr msh hnh `nky yv&` mjmk
 vhjrtv `l-yhvh v\$ hrb mprjh mjbdyv vmjmv mxr rq `l-y\$prjh htl lbly slx `t-hjm lzbv lyhvh. ²⁶
 vy&` msh mjm prjh vyjtr `l-yhvh. ²⁷ vyjs yhvh kdbr msh vy\$ hrb mprjh mjbdyv vmjmv l`ns`r
 `xd. ²⁸ vykdbd prjh `t-lbv gm bpjm hz`t vl` slx `t-hjm.

Chapter 9

¹ vy`mr yhvh `l-msh b` `l-prjh vdbrt `lyv kh-`mr yhvh `lhy hjbrym slx `t-jmy vyjbdny. ² ky
 `m-m`n `th lslx vjvdk mxzyq bm. ³ hnh yd-yhvh hvyh bmqnk `sr bsdh b\$y\$ym bxmrym bgmlym
 bbqr vb&`n dbr kbd m`d. ⁴ vphl yhvh byn mqnh ysrl vbyn mqnh m&rym vl` ymvt mkl-lbny
 ysrl dbr. ⁵ vysm yhvh mvjd l`mr mxr yjsh yhvh hdbz hzh b`r&. ⁶ vyjs yhvh `t-hdbz hzh mmxrt
 vymt kl mqnh m&rym vmmqnh bny- ysrl l`-mt `xd. ⁷ vyslx prjh vnhh l`-mt mmqnh ysrl jd-`xd
 vykdbd lb prjh vl` slx `t-hjm. ⁸ vy`mr yhvh `l-msh v`l-`hrn qxv lkm ml` xpnykm pyx kbsn vzrqv
 msh hsmymh ljyny prjh. ⁹ vhyh l`bq jl kl-`r& m&rym vhyh jl-h`dm vjl-hbhmh lsxyn prx `bjbit

bkl-`r& m&rym. ¹⁰ vyqvxv `t-pyx hkbsn vyjmdv lpny prjh vyzrq `tv msh hsmymh vyhy sxyn `bjbit prx b`dm vbbhbmh. ¹¹ vl`-yklv hxr+mym ljmd lpny msh mpny hsxyn ky-hyh hsxyn bxr+mm vbkl-m&rym. ¹² vyxqzq yvhv `t-lb prjh vl` smj `lhm k`sr dbr yvhv `l-msh. ¹³ vy`mr yvhv `l-msh hskm bbqr vhty&b lpny prjh v`mrt `lyv kh- `mr yvhv `lhy hjbrym slx `t-jmy vyjbdny. ¹⁴ ky bpjm hz`t `ny slx `t-kl-mgpty `l-lbk vbjbdyk vbjmk bjbvr tdj ky `yn kmny bkl-h`r&. ¹⁵ ky jth slxty `t-ydy v`k `vtk v`t-jmk bdbv vtkxd mn-h`r&. ¹⁶ v`vlm bjbvr z`t hjmdtyk bjbvr hr`tk `t-kxy vlmjn \$pr smy bkl- h`r&. ¹⁷ jvdk m\$tvll bjmy lbty slxm. ¹⁸ hnny mm+yr kjt mxr brd kbd m`d `sr l`-hyh kmhv bm&rym lmn- hyvm hv\$dh vjd-jth. ¹⁹ vjth slx hjz `t-mqnk v`t kl-`sr lk bsdh kl-h`dm vhbhbmh `sr-ym&` bsdh vl` y`\$p hbyth vyrd jlhm hbrd vmtv. ²⁰ hyr` `t-dbr yvhv mjbdy prjh hny\$ `t-jbdyv v`t-mqnhv `l- hbtym. ²¹ v`sr l`-sm lbv `l-dbr yvhv vyjzb `t-jbdyv v`t-mqnhv bsdh. ²² vy`mr yvhv `l-msh n+h `t-ydk jl-hsmym vyhy brd bkl-`r& m&rym jl-h`dm vjl-hbhmh vjl kl-jsb hsdh b`r& m&rym. ²³ vy+ msh `t-m+hv jl-hsmym vyvhv ntn qlt vbrd vthlk `s `r&h vym+r yvhv brd jl-`r& m&rym. ²⁴ vyhy brd v`s mtlqxt btvk hbrd kbd m`d `sr l`-hyh kmhv bkl- `r& m&rym m`z hyth lgvy. ²⁵ vyk hbrd bkl-`r& m&rym `t kl-`sr bsdh m`dm vjd-bhmh v`t kl- jsb hsdh hkh hbrd v`t-kl-j& hsdh sbr. ²⁶ rq b`r& gsn `sr-sm bny ysrl l` hyh brd. ²⁷ vyslx prjh vyqr` lmsv vl`hrn vy`mr `lhm x+`ty hpjm yvhv h&dyq v`ny vjmy hrsjym. ²⁸ hjtyrv `l-yvhv vrb mhyt qlt `lhym vbrd v`slxh `tkm vl` t\$pvv ljmd. ²⁹ vy`mr `lyv msh k&`ty `t-hjyr `prs `t-kpy `l-yvhv hqlvt yxdlvn vhbvd l` yhyh-jvd lmjn tdj ky lyvhv h`r&. ³⁰ v`th vjbdyk ydjty ky +rm tyr`vn mpny yvhv `lhym. ³¹ vhpsth vhsjrh nkth ky hsjrh `byb vhpsth gbjl. ³² vhx+h vkh\$mt l` nkvy `pylt hnh. ³³ vy&` msh mjym prjh `t-hjyr vyprs kpyv `l-yvhv vyxdlv hqlvt vhbvd vm+r l`-ntk `r&h. ³⁴ vyr` prjh ky-xdl hm+r vhbvd vhlvt vy\$plx+` vykvd lbv hv` vjbdyv. ³⁵ vyxqzq lb prjh vl` slx `t-bny ysrl k`sr dbr yvhv byd-msh.

Chapter 10

¹ vy`mr yvhv `l-msh b` `l-prjh ky-`ny hkbdtv `t-lbv v`t-lb jbdyv lmjn sty `tty `lh bqrqv. ² vlmjn t\$pr b`zny bnk vbn-bnk `t `sr htjllty bm&rym v`t-`tty `sr-smty bm vydjtm ky-`ny yvhv. ³ vyb` msh v`hrn `l-prjh vy`mrv `lyv kh-`mr yvhv `lhy hjbrym jd- mty m`nt ljnt mpny slx jmy vyjbdny. ⁴ ky `m-m`n `th lslx `t-jmy hnny mby` mxr `rbh bgblk. ⁵ vk\$h `t-jyn h`r& vl` yvkl lr`t `t-h`r& v`kl `t-ytr hpl+h hns`rt lkm mn-hbrd v`kl `t-kl-hj& h&mx lkm mn-hsdh. ⁶ vml`v btyk vbtv kl-jbdyk vbtv kl-m&rym `sr l`-r`v `btyk v`bvt `btyk myvm hyvtm jl-h`dmh jd hyvm hzh vvpn vy&` mjym prjh. ⁷ vy`mrv jbdy prjh `lyv jd-mty yhyh zh lnv lmvqs slx `t-h`nsym vyjbdv `t-yvhv `lhyhm h+rm tdj ky `bdh m&rym. ⁸ vyvsb `t-msh v`t-`hrn `l-prjh vy`mr `lhm lkv jbdv `t-yvhv `lhykm my vmy hhlkym. ⁹ vy`mr msh bnjrynv vbzqnynv nlk bbnynv vbbnvtv b&`nnv vbbqrnv nlk ky xg-yvhv lnv. ¹⁰ vy`mr `lhm yhy kn yvhv jmkm k`sr `slx `tkm v`t+pkm r`v ky rjh ngd pnykm. ¹¹ l` kn lkv-n` hgbrym vjbdv `t-yvhv ky `th `tm mbqsym vygrs `tm m`t pny prjh. ¹² vy`mr yvhv `l-msh n+h ydk jl-`r& m&rym b`rbh vyjl jl-`r& m&rym vy`kl `t-kl-jsb h`r& `t kl-`sr hs`yr hbrd. ¹³ vy+ msh `t-m+hv

jl-`r& m&rym vyhvh nhg rvx qdym b`r& kl-hyvm hlv` vkl-hlylh hbqr hyh vrvx hqdym ns` `t-h`rbh.
¹⁴ vyjl h`rbh jl kl-`r& m&rym vynx bkl gbvl m&rym kbd m`d lponyv l`-hyh kn `rbh kmhv v`xryv
 l` yhyh-kn. ¹⁵ vyk\$ `t-jyn kl-h`r& vtxsk h`r& vy`kl `t-kl-jsb h`r& v`t kl- pry hj& `sr hvtyr hbrd
 vl`-nvtr kl-yrq bj& vbjsb hsdh bkl-`r& m&rym. ¹⁶ vymhr prjh lqr` lmsv vl`hrn vy`mr x+`ty lyhvh
 `lhykm vlkm. ¹⁷ vjth s`n` x+`ty `k hpjm vhtyrv lyhvh `lhykm vy\$sr mjly rq `t-hmvt hzh. ¹⁸ vy&`
 mjm prjh vyjtr `l-yhvh. ¹⁹ vyhpk yhvh rvx-ym xzq m`d vys` `t-h`rbh vytqjyv ymh \$vp l` ns`r `rbh
 `xd bkl gbvl m&rym. ²⁰ vyxvq yhvh `t-lb prjh vl` slx `t-bny ysr`l. ²¹ vy`mr yhvh `l-msh n+h ydk
 jl-hsmym vyhy xsk jl-`r& m&rym vyms xsk. ²² vy+ msh `t-ydv jl-hsmym vyhy xsk-`plh bkl-`r&
 m&rym slst ymym. ²³ l`-r`v `ys `t-`xyv vl`-qmv `ys mtxyv slst ymym vlkl-bny ysr`l hyh `vr
 bmvstb. ²⁴ vyqr` prjh `l-msh vy`mr lkv jbdv `t-yhvh rq &`nkm vbqrkm y&g gm-+pkm ylk jmkm.
²⁵ vy`mr msh gm-`th ttn bydvn zbxyv vjlt vjsynv lyhvh `lhynv. ²⁶ vgm-mqnnv ylk jmnv l` ts`r
 pr\$ ky mmnv nqx ljbv `t-yhvh `lhynv v`nxv l`-ndj mh-njbd `t-yhvh jd-b`nv smh. ²⁷ vyxvq yhvh
 `t-lb prjh vl` `bh lslxm. ²⁸ vy`mr-lv prjh lk mjly hsmr lk `l-t\$pr`vt pny ky byvm r`tk pny tmvt. ²⁹
 vy`mr msh kn dbtr l`-`\$p jvd r`vt pnyk.

Chapter 11

¹ vy`mr yhvh `l-msh jvd ngj `xd `by` jl-prjh vjl-m&rym `xry-kn yslx `tkm mzh kslxv klh grs
 ygrs `tkm mzh. ² dbr-n` b`zny hjm vys`lv `ys m`trjhv v`sh m`trjvth kly-k\$pvkly zhb. ³ vytn yhvh
 `t-xn hjm bjyny m&rym gm h`ys msh gdvl m`d b`r& m&rym bjyny jbdy-prjh vbjyny hjm. ⁴ vy`mr
 msh kh `mr yhvh kx&t hlylh `ny yv&` btkv m&rym. ⁵ vmt kl-bkvr b`r& m&rym mbkvr prjh hysb
 jl-k\$`v jd bkvr hspvh `sr `xr hrxym vkl bkvr bhmh. ⁶ vhyth &jqh gdlh bkl-`r& m&rym `sr kmhv
 l` nhyth vkmhv l` t\$pv. ⁷ vlkl bny ysr`l l` yxr&-klb lsnv lm`ys vjd-bhmh lmjn tdjvn `sr yplh yhvh
 byn m&rym vbyn ysr`l. ⁸ vyrdv kl-jbdk `lh `ly vhtxv-ly l`mr &` `th vkl-hjm `sr-brglyk v`xry-kn
 &` vy&` mjm-prjh bxry-`p. ⁹ vy`mr yhvh `l-msh l`-ysmj `lykm prjh lmjn rbvt mvpty b`r& m&rym.
¹⁰ vmsh v`hrn jsv `t-kl-hmptym h`lh lpony prjh vyxvq yhvh `t-lb prjh vl`-slx `t-bny-ysr`l m`r&v.

Chapter 12

¹ vy`mr yhvh `l-msh v`l-`hrn b`r& m&rym l`mr. ² hxds hzh lkm r`s xdsym r`svn hv` lkm lxdsv
 hsnh. ³ dbrv `l-kl-jdt ysr`l l`mr bjsr lxdsv hzh vyqvx lhm `ys sh lby- `bt sh lby. ⁴ v`m-ymj+ hbyv
 mhvt msh vlqx hv` vsknv hqrb `l-bytv bmk\$tnpst `ys lpy `klv tk\$vl-jl-hsh. ⁵ sh tmym zkr bn-snh
 yhyh lkm mn-hkbsym vmn-hjzym tqxv. ⁶ vhyh lkm lmsmrt jd `rbjh jsr yvm lxdsv hzh vsx+v `tv kl
 qhl jdt-ysr`l byn hjrbym. ⁷ vlqxv mn-hdm vntnv jl-sty hmzvt vjl-hmsqvp jl hbtym `sr- y`klv `tv
 bhm. ⁸ v`klv `t-hbsr blylh hzh &ly-`s vm&vt jl-mrrym y`klhv. ⁹ `l-t`klv mmnv n` vbsl mbsl bmym

ky `m-&ly-`s r`sv jl-krjyv vjl-qrbv. ¹⁰ vl`-tvtyrv mmnv jd-bqr vhntr mmnv jd-bqr b`s tsrpv. ¹¹
 vkkh t`klv `tv mtnykm xgrym njlykm brglykm vmqlkm bydkm v`klm `tv bxpzvn p\$`x hv` lyvh.
¹² vjbrty b`r&-m&rym blylh hzh vhkyty kl-bkvr b`r& m&rym m`dm vjd-bhmh vbkl-`lhy m&rym
 `jsh sp+ym `ny yvh. ¹³ vhyh hdm lkm l`t jl hbtym `sr `tm sm vr`yty `t-hdm vp\$xyt jlk m vl`-yhyh
 bkm ngp lmsxyt bhkty b`r& m&rym. ¹⁴ vhyh hyvm hzh lkm lzkrvn vxgtm `tv xg lyvh ldrtykm
 xqt jvlm txghv. ¹⁵ sbjt ymym m&vt t`klv `k byvm hr`svn tsbytv s`r mbtykm ky kl- `kl xm& vnktrh
 hnps hhv` mysr`l myvm hr`sn jd-yvm hsbjy. ¹⁶ vbyvm hr`svn mqr`-qds vbyvm hsbjy mqr`-qds
 yhyh lkm kl- ml`kh l`-yjsh bhm `k `sr y`kl lkl-nps hv` lbdv yjsh lkm. ¹⁷ vsmrtm `t-hm&vt ky bj&m
 hyvm hzh hv&`ty `t-&b`vtykm m`r& m&rym vsmrtm `t-hyvm hzh ldrtykm xqt jvlm. ¹⁸ br`sn
 b`rbjh jsr yvm lxdx bjr b t`klv m&t jd yvm h`xd vjsrym lxdx bjr. ¹⁹ sbjt ymym s`r l` ym&` bbytkm
 ky kl-`kl mxm&t vnktrh hnps hhv` mjdtsr`l bgr vb`zrx h`r&. ²⁰ kl-mxm&t l` t`klv bkl mvsbtykm
 t`klv m&vt. ²¹ vyqr` msh lkl-zqny ysrl` vy`mr `lhm mskv vxqv lkm &`n lmspxtykm vsx+v hp\$`x.
²² vlqxtm `gdt `zvb v+bltm bdm `sr-b\$`p vhgjtm `l-hmsqvp v`l-sty hmzvtz mn-hdm `sr b\$`p v`tm l`
 t&`v `ys mptx-bytv jd-bqr. ²³ vjbr yvh lngp `t-m&rym vr`h `t-hdm jl-hmsqvp vjl sty hmzvtz vp\$`x
 yvh jl-hptx vl` ytn hmsxyt lb` `l-btykm lngp. ²⁴ vsmrtm `t-hdbr hzh lxq-lk vlbnyk jd-jvlm. ²⁵
 vhyh ky-tb`v `l-h`r& `sr ytn yvh lkm k`sr dbr vsmrtm `t- hjbdh hz`t. ²⁶ vhyh ky-y`mr v`lykm
 bnykm mh hjbdh hz`t lkm. ²⁷ v`mrtm zbx-p\$`x hv` lyvh `sr p\$`x jl-bty bny-ysr`l m&rym bngpv
 `t-m&rym v`t-btynv h&yl vyqd hjm vystxv. ²⁸ vylkv vyjsv bny ysrl` k`sr &vh yvh `t-msh v`hrn
 kn jsv. ²⁹ vyhy bx&y hlylh vyvh hkh kl-bkvr b`r& m&rym mbkr prjh hysb jl-k\$`v jd bkvr hsby
 `sr bbythbvr vkl bkvr bhmh. ³⁰ vyqm prjh lyh hv` vkl-jbdyv vkl-m&rym vthy &jqh gdlh m&rym
 ky-`yn byt `sr `yn-sm mt. ³¹ vyqr` lmsh vl`hrn lyh vy`mr qvmv &`v mtvk jmy gm-`tm gm-bny
 ysrl` vlkv jbdv `t-yvh kdbkr. ³² gm-&`nkm gm-bqrkm qxv k`sr dbrtm vlkv vbrktm gm-`ty. ³³
 vtxzq m&rym jl-hjm lmhr lslxm mn-h`r& ky `mrv klnv mtym. ³⁴ vys` hjm `t-b&qv +rm yxm&
 ms`rtm &rrt bsmltm jl-skmm. ³⁵ vbny-ysr`l jsv kdbr msh vys`lv mm&rym kly-k\$`p vkly zhb vsmlt.
³⁶ vyvh ntn `t-xn hjm bjny m&rym vys`lv m vny&lv `t-m&rym. ³⁷ vy\$`jv bny-ysr`l mrjm\$`\$ \$kth
 kss-m`vt `lp rgly hgbrym lbd m+p. ³⁸ vgm-jrb rb jlh `tm v&`n vbqr mqnh kbd m`d. ³⁹ vy`pv
 `t-hb&q `sr hv&y`v mm&rym jgt m&vt ky l` xm& ky-grsv mm&rym vl` yklv lhtmhmh vgm-&dh
 l`-jsv lhm. ⁴⁰ vmvsb bny ysrl` `sr ysbv m&rym slsym snh v`rbj m`vt snh. ⁴¹ vyhy mq& slsym
 snh v`rbj m`vt snh vyhy bj&m hyvm hzh y&`v kl- &b`vt yvh m`r& m&rym. ⁴² lyl smrym hv`
 lyvh lhv&y`m m`r& m&rym hv`-hlyh hzh lyvh smrym lkl-bny ysrl` ldrtm. ⁴³ vy`mr yvh `l-msh
 v`hrn z`t xqt hp\$`x kl-bn-nkr l`-y`kl bv. ⁴⁴ vkl-jbd `ys mqnt-k\$`p vmlth `tv `z y`kl bv. ⁴⁵ tvsb vskyr
 l`-y`kl-bv. ⁴⁶ bbyth`xd y`kl l`-tv&y` mn-hbyt mn-hbsr xv&h vj&m l` tsbrv- bv. ⁴⁷ kl-jdt ysrl` yjsv
 `tv. ⁴⁸ vky-ygvr `tk gr vjsh p\$`x lyvh hmvl lv kl-zkr v`z yqr b ldstv vhyh k`zrx h`r& vkl-jrl l`-y`kl
 bv. ⁴⁹ tvrh `xt yhyh l`zrx vlgr hgr btkkm. ⁵⁰ vyjsv kl-bny ysrl` k`sr &vh yvh `t-msh v`t-`hrn kn
 jsv. ⁵¹ vyhy bj&m hyvm hzh hv&y` yvh `t-bny ysrl` m`r& m&rym jl- &b`tm.

Chapter 13

¹ vydbv yhv h`l-msh l`mr. ² qds-ly kl-bkvr p+r kl-rxm bbny ysr`l b`dm vbbhmv ly hv`. ³ vy`mr msh`l-hjm zkvr`-t-hyvm hzh`sr y&`tm mm&rym mbyv jbdym ky bxzq yd hv&y` yhv h`tkm mzh vl`y`kl xm&. ⁴ hyvm`tm y&`ym bxds h`byb. ⁵ vhyh ky-yb`k yhv h`l`r& hknjny vhxty v h`mry vhxvy vhybv\$y`sr nsbj l`btyk ltt lk`r& zbt xlv vdbv vjbdv`-t-hjbdh hz`t bxds hzh. ⁶ sbjt ymym t`kl m&t vbyvm hsbjy xg lyhv. ⁷ m&vt y`kl`-t sbjt hymym vl`-yr`h lk xm& vl`-yr`h lk s`r bkl-gblk. ⁸ vhgdt lbnk byvm h hv` l`mr bjbv zh jsh yhv ly b&`ty mm&rym. ⁹ vhyh lk l`vt jl-ydk vlzkrv byn jnyk lmjn thyh tvrt yhv bpyk ky byd xzqh hv&`k yhv mm&rym. ¹⁰ vsmrt`-t-hxqh hz`t lmvjdh mymym ymym. ¹¹ vhyh ky-yb`k yhv h`l`r& hknjny k`sr nsbj lk vl`btyk vntnh lk. ¹² v hjbrt kl-p+r-rxm lyhv v kl-p+r sgr bhmh`sr yhyh lk hzkrym lyhv. ¹³ v kl-p+r xmr tpdh bsh v`m-l` tpdh vjrptv v kl bkvr`dm bbnyk tpdh. ¹⁴ vhyh ky-ys`lk bnk mxr l`mr mh-z`t v`mrt`lyv bxzq yd hv&y`nv yhv mm&rym mbyv jbdym. ¹⁵ vyhy ky-hqsh prjh lslxnv vyhr yhv kl-bkvr b`r& m&rym mbkr`dm vjd-bkvr bhmh jl-kn`ny zbx lyhv kl-p+r rxm hzkrym v kl- bkvr bny`pdh. ¹⁶ vhyh l`vt jl-ydkh vl+v+pt byn jnyk ky bxzq yd hv&y`nv yhv mm&rym. ¹⁷ vyhy bsx prjh`-t-hjm vl`-nxm`l hym drk`r& plstym ky qrvb hv`ky`mr`l hym pn-ynxm hjm br`tm mlxmh vsbv m&rymh. ¹⁸ vy\$b`l hym`-t-hjm drk hmdbr ym-\$vp vxmsym jlv bny-ysr`l m`r& m&rym. ¹⁹ vyqx msh`-t-j&mvv yv\$ p jmv ky hsbj hsbjy`-t-bny ysr`l l`mr pqd ypqd`l hym`tkm v hjlytm`-t-j&mt y mzh`tkm. ²⁰ vy\$ jv m\$kt vyxnv b`tm bq&h hmdbr. ²¹ vyhv hlk l pnyhm yvmm bjmvd jnn lnxm hdrk vlylh bjmvd`s lh`yr lhm llkt yvmm vlylh. ²² l`-ymys jmvd hjnn yvmm vjmvd h`s lylh l pny hjm.

Chapter 14

¹ vydbv yhv h`l-msh l`mr. ² dbr`l-bny ysr`l vysbv vyxnv l pny py hxyrt byn mgdl vbyn hym l pny bjl &pn nkxv txnv jl-hym. ³ v`mr prjh lbny ysr`l nbkym hm b`r& \$gr jlyhm hmdbr. ⁴ vxzqy`-t-lb-prjh vrdp`xryhm v`k bdh bprjh vbkl-xylv vydjv m&rym ky`ny yhv vyjsv-kn. ⁵ vygd lmlk m&rym ky brx hjm vyhpv lbb prjh vjbdyv`l-hjm vy`mrv mh-z`t jsynv ky-slxnv`-t-ysr`l mjbndv. ⁶ vy`sr`-t-rkbv v`-t-jmv lqx jmv. ⁷ vyqx ss-m`vt rkb bxvr v kl rkb m&rym vsism jl-klv. ⁸ vyxq yhv`-t-lb prjh mlk m&rym vyrdp`xry bny ysr`l vbny ysr`l y&`ym byd rmh. ⁹ vyrdpv m&rym`xryhm vysygv`vtm xnym jl-hym kl-\$v\$ rkb prjh vprsyv vxylv jl-py hxyrt l pny bjl &pn. ¹⁰ vprjh hqryb vys`v bny-ysr`l`-t-jnyhm vnhh m&rym n\$`xryhm vyyr`v m`d vy&jqv bny-ysr`l`l-yhv. ¹¹ vy`mrv`l-msh hmbly`yn-qbrym bm&rym lqxtv lmvv bmdbr mh-z`t jsyt lnv l hv&y`nv mm&rym. ¹² hl`-zh hdbv`sr dbrnv`lyk bm&rym l`mr xdl mmnv vnjbdh`-t- m&rym ky +vb lnv jbd`-t-m&rym mmtv bmdbr. ¹³ vy`mr msh`l-hjm`l-tyr`v hty&bv vr`v`-t-ysvjt yhv`sr-yjsh lkm hyvm ky`sr r`ytm`-t-m&rym hyvm l` t\$pv lr`tm jvd jd-jvlm. ¹⁴ yhv ylxm lkm v`tm txrsv. ¹⁵ vy`mr yhv h`l-msh mh-t&jq`ly dbr`l-bny-ysr`l vy\$jv. ¹⁶ v`th hrm`-t-m+k vn+h`-t-ydk jl-hym vbqjv vyb`v bny-ysr`l btvk hym bybsh. ¹⁷ v`ny hny mxzq`-t-lb m&rym vyb`v`xryhm v`k bdh bprjh vbkl- xylv

brkbv vbprsyv. ¹⁸ vydjv m&rym ky-`ny yvhv bhkbdy bprjh brkbv vbprsyv. ¹⁹ vy\$y ml`k h`lhym hhlk lyny mxnh ysr`l vylk m`xryhm vy\$y jmvd hjnn mponyhm vyjmd m`xryhm. ²⁰ vyb` byn mxnh m&rym vbyn mxnh ysr`l vyhy hjnn vhxsk vy`r `t- hlylh vl`-qrb zh `l-zh kl-hlylh. ²¹ vy+ msh `t-ydv jl-hym vyvlk yvhv `t-hym brvx qdym jzh kl- hlylh vysm `t-hym lxxbh vybqjv hmym. ²² vyb`v bny-ysr`l btvk hym bybsh vhmym lhm xvmh mymynm vmsm`lm. ²³ vyrdpv m&rym vyb`v `xryhm kl \$v\$ prjh rkbv vprsyv `l-tvk hym. ²⁴ vyhy b`smrt hbqr vysqp yvhv `l-mxnh m&rym bjmvd `s vjnn vyhm `t mxnh m&rym. ²⁵ vy\$y `t `pn mrkbtvyv vynghv bkbdt vy`mr m&rym `nv\$y mpony ysr`l ky yvhv nlxm lhm bm&rym. ²⁶ vy`mr yvhv `l-msh n+h `t-ydk jl-hym vysbv hmym jl-m&rym jl- rkbv vjl-prsyv. ²⁷ vy+ msh `t-ydv jl-hym vysb hym lpnvt bqr l`ytnv vm&rym n\$ym lqr`tv vynjr yvhv `t-m&rym btvk hym. ²⁸ vysbv hmym vyk\$y `t-hrkb v`-t-hprsym lkl xyl prjh hb`ym `xryhm bym l`-ns`r bhm jd-`xd. ²⁹ vbny ysr`l hlkv bybsh btvk hym vhmym lhm xmh mymynm vmsm`lm. ³⁰ vyvsj yvhv byvm hhv` `t-ysr`l myd m&rym vyr` ysr`l `t-m&rym mt jl-spt hym. ³¹ vyr` ysr`l `t-hyd hgdh `sr jsh yvhv bm&rym vyyr`v hjm `t- yvhv vy`mynv byhvh vbmsj jbdv.

Chapter 15

¹ `z ysyr-msh vbny ysr`l `t-hsyrrh hz`t lyhvh vy`mrv l`mr `syrrh lyhvh ky-g`h g`h \$v\$ vrkbv rmh bym. ² jzy vzmrt yh vyhy-ly lysvjh zh `ly v`nvhv `lhy `by v`rmmnhv. ³ yvhv `ys mlxmh yvhv smv. ⁴ mrkbt prjh vxylv yrh bym vmbxr slsyv +bjv bym-\$vp. ⁵ thmt yk\$ymv yrdv bm&vlt kmv-`bn. ⁶ ymynk yvhv n`dry bkx ymynk yvhv trj& `vyb. ⁷ vbrb g`vnk thr\$ qmyk tsx xrnk y`klmv kqs. ⁸ vbrvx `pyk njrmv mym n&bv kmv-nd nzlym qp`v thmt blb-ym. ⁹ `mr `vyb `rdp `syg `xlq sll tml`mv npsy `ryq xrby tvrysmv ydy. ¹⁰ nspt brvxk k\$mv ym &llv kjvprt bmym `dyrym. ¹¹ my-kmkh b`lm yvhv my kmkh n`dr bqds nvr` thlt jsh pl`. ¹² n+yt ymynk tbljmv `r&. ¹³ nxyt bx\$dk jm-zv g`lt nhlt bjzk `l-nvh qdsk. ¹⁴ smjv jmym yrgzvn xyl `xz ysby plst. ¹⁵ `z nbhlv `lvpy `dvm `yly mv`b y`xzm v rjd nmgv kl ysby knjn. ¹⁶ tpl jlyhm `ymth vpxd bgdl zrvjk ydmv k`bn jd-yjbr jmk yvhv jd-yjbr jm-zv qnyt. ¹⁷ tb`mv vt+jmv bhr nxltk mkvn lsbtj pjlt yvhv mqds `dny kvnnv ydyk. ¹⁸ yvhv ymlk lilm vjd. ¹⁹ ky b` \$v\$ prjh brkbv vbprsyv bym vysb yvhv jlhm `t-my hym vbny ysr`l hlkv bybsh btvk hym. ²⁰ vtqx mrym hnby`h `xvt `hrn `t-htp bydh vt&`n kl-hnsym `xryh btpym vbmxt. ²¹ vtjn lhm mrym syrv lyhvh ky-g`h g`h \$v\$ vrkbv rmh bym. ²² vy\$y msh `t-ysr`l mym-\$vp vy&`v `l-mdbv-svr vylkv slst-ymym bmdbr vl`-m&`v mym. ²³ vyb`v mrth vl` yklv lstt mym mmrh ky mrym hm jl-kn qr`-smh mrh. ²⁴ vylnv hjm jl-msh l`mr mh-nsth. ²⁵ vy&jq `l-yvhv vyvrhv yvhv j& vyslk `l-hmym vymtqv hmym sm sm lv xq vmsp+ vsm n\$hv. ²⁶ vy`mr `m-smvj tsmj lqvl yvhv `lhyk vhsr bjnyv tjsh vh`znt lm&vtyv vsmrt kl-xqyv kl-hmxlh `sr-smty bm&rym l`-sym jlyk ky `ny yvhv rp`k. ²⁷ vyb`v `ylmh vsm stym jsrh jynt mym vsbjm tmrym vyxnv-sm jl- hmym.

Chapter 16

¹ vy\$yv m`ylm vyb`v kl-jdt bny-ysr`l `l-mdbr-\$yn `sr byn-`ylm vbyn \$yny bxmsh jsr yvm lxds
 hsny l&`tm m`r& m&rym. ² vylynv kl-jdt bny-ysr`l jl-msh vjl-`hrn bmdbr. ³ vy`mrv `lhm bny
 ysrl my-ytn mvtv byd-yvh b`r& m&rym bsbtv jl-\$yr hbsr b`klnv lxm lsbj ky-hv&`tm `tnv
 `l-hmdbr hzh lhmyt `t-kl-hqhl hzh brjb. ⁴ vy`mr yvh `l-msh hnny mm+yv lkm lxm mn-hsmym
 vy&`hjm vlq+v dbr-yvm byvmv lmjn `n\$nv hylk btrty `m-l. ⁵ vhyh byvm hssy vhkynv `t `sr-yby`v
 vhyh msnh jl `sr-ylq+v yvm yvm. ⁶ vy`mr msh v`hrn `l-kl-bny ysrl jrb vydjtm ky yvh hv&y`
 `tkm m`r& m&rym. ⁷ vbqr vr`ytm `t-kbvd yvh bsmjv `t-tlntykm jl-yvh vnxnv mh ky tlvnv jlynv.
⁸ vy`mr msh btt yvh lkm bjr bsr l`kl vlxm bbqr lsbj bsmj yvh `t-tlntykm `sr-`tm mlynm jlyv
 vnxnv mh l`-jlynv tlntykm ky jl- yvh. ⁹ vy`mr msh `l-`hrn `mr `l-kl-jdt bny ysrl qrbv lpny yvh
 ky smj `t tlntykm. ¹⁰ vyhy kdb `hrn `l-kl-jdt bny-ysr`l vypnv `l-hmdbr vnh kbvd yvh nr`h bjnn.
¹¹ vydbr yvh `l-msh l`mr. ¹² smjty `t-tlvnt bny ysrl dbr `lhm l`mr byn hjrbym t`klv bsr vbbqr
 tsbjv-lxm vydjtm ky `ny yvh `lhykm. ¹³ vyhy bjr vtjl hslv vtk\$ `t-hmxnh vbbqr hyth skbt h+l
 \$byb lmxnh. ¹⁴ vtjl skbt h+l vnh jl-pny hmdbr dq mx\$p\$ dq kkpr jl-h`r&. ¹⁵ vyr`v bny-ysr`l
 vy`mrv `ys `l-`xyv mn hv` ky l` ydjv mh-hv` vy`mr msh `lhm hv` hlxm `sr ntn yvh lkm l`klh. ¹⁶
 zh hdb `sr &vh yvh lq+v mmnv `ys lpy `klv jmr lglgt m\$pr npstykm `ys l`sr b`hlv tqxv. ¹⁷
 vyjsv-kn bny ysrl vylq+v hmrhb vhmmy+. ¹⁸ vymdv bjmr vl` hjdyp hmrhb vhmmy+ l` hx\$yr
 `ys lpy-`klv lq+v. ¹⁹ vy`mr msh `lhm `ys `l-yvtr mmnv jd-bqr. ²⁰ vl`-smjv `l-msh vyvtrv `nsym
 mmnv jd-bqr virm tvljym vyb`s vyq&p jlhm msh. ²¹ vylq+v `tv bbqr bbqr `ys kpy `klv vxm hsms
 vnm\$. ²² vyhy byvm hssy lq+v lxm msnh sny hjmr l`xd vyb`v kl-nsy`y hjdh vygydv lms. ²³
 vy`mr `lhm hv` `sr dbr yvh sbtv sbt-qds lyvh mxr `t `sr- t`pv `pv v`t `sr-tbslv bslv v`t kl-hjdp
 hnyxv lkm lmsmt jd- hbqr. ²⁴ vynyxv `tv jd-hbqr k`sr &vh msh vl` hb`ys vrmh l`-hyth bv. ²⁵
 vy`mr msh `klhv hyvm ky-sbt hyvm lyvh hyvm l` tm&`hv bsdh. ²⁶ sst ymym tlq+hv vbyvm
 hsbyjy sbt l` yhyh-bv. ²⁷ vyhy byvm hsbyjy y&`v mn-hjm llq+ vl` m&`v. ²⁸ vy`mr yvh `l-msh
 jd-`nh m`ntm lsmr m&vty vtrty. ²⁹ r`v ky-yvh ntn lkm hsbt jl-kn hv` ntn lkm byvm hssy lxm
 yvmym sbv `ys txtyv `l-y&` `ys mmqmv byvm hsbyjy. ³⁰ vysbtv hjm byvm hsbjy. ³¹ vyqr`v
 byt-ysr`l `t-smv mn vhv` kzrj gd lbn v+jmv k&pyxt bdb. ³² vy`mr msh zh hdb `sr &vh yvh ml`
 hjmr mmnv lmsmt ldrtykm lmjn yr`v `t-hlxm `sr h`kly `tkm bmdbr bhv&y`y `tkm m`r& m&rym.
³³ vy`mr msh `l-`hrn qx &n&nt `xt vtn-smh ml`-hjmr mn vhnx `tv lpny yvh lmsmt ldrtykm. ³⁴
 k`sr &vh yvh `l-msh vynyxhv `hrn lpny hjdt lmsmt. ³⁵ vbny ysrl `klv `t-hmn `rbjym snh jd-b`m
 `l-`r& nvsbt `t-hmn `klv jd-b`m `l-q&h `r& knjn. ³⁶ vjmr jsryt h`yph hv`.

Chapter 17

¹ vy\$yv kl-jdt bny-ysr`l mmdbr-\$yn lm\$jyhm jl-py yvh vyxnv brpydym v`yn mym ltt hjm.
² vyrb hjm jm-msh vy`mrv tnv-lnv mym vnsth vy`mr lhm msh mh- trybvn jmdy mh-tn\$vn `t-yvh.

³ vy&m` sm hjm lmym vyln hjm jl-msh vy`mr lmh zh hjlytnv mm&rym lhmyt`ty v`-t-bny v`-t-mqny b&m`. ⁴ vy&jq msh`l-yhvh l`mr mh`jsh ljm hzh jvd mj+ v\$qlny. ⁵ vy`mr yhvh`l-msh jbr lpny hjm vqx`tk mzqny ysrl vm+k`sr hkyt bv`-t-hy`r qx bydk vhlkt. ⁶ hnny jmd lpnyk sm jl-h&vr bxbv vkhkyt b&vr vy&v mmmv mym vsth hjm vyjs kn msh ljyny zqny ysrl. ⁷ vyqr` sm hmqvm msh vmrybh jl-ryb bny ysrl vjl n\$tm`-t-yhvh l`mr hys yhvh bqrbnv`m-`yn. ⁸ vyb` jmlq vylxm jm-ysrl brpydm. ⁹ vy`mr msh`l-yhvsj bxr-lnv`nsym v&`hlxm bjmlq mxr`nky n&b jl-r`s hgbjh vm+h h`lhym bydy. ¹⁰ vyjs yhvsj k`sr`mr-lv msh hlhm bjmlq vmsh`hrn vxvr jlv r`s hgbjh. ¹¹ vhyh k`sr yrym msh ydv vgbr ysrl vk`sr ynyx ydv vgbr jmlq. ¹² vydy msh kbzym vyqxv-`bn vysymv txyv vysb jlyh v`hrn vxvr tmkv bydyv mzh`xd vmzh`xd vyhy ydyv`mvnh jd-b`hsms. ¹³ vyxls yhvsj`-t-jmlq v`-t-jmv lpy-xrb. ¹⁴ vy`mr yhvh`l-msh ktb z`t zkrvn b\$pr vsym b`zny yhvsj ky-mxh`mxh`-t-zkr jmlq mtxt hsmym. ¹⁵ vybn msh mzbv vyqr`smv yhvh n\$y. ¹⁶ vy`mr ky-yd jl-k\$ yh mlxmh lyvh bjmlq mdr dr.

Chapter 18

¹ vysmj ytrv khn mdyn xtn msh`-t kl-`sr jsh`lhym lmsh vlysr`l jmv ky-hv&y`yhvh`-t-ysr`l mm&rym. ² vyqx ytrv xtn msh`-t-&prh`st msh`xr slvxyh. ³ v`-t sny bnyh`sr sm h`xd grsm ky`mr gr hyyty b`r& nkryh. ⁴ vsm h`xd`lyjzr ky-`lhy`by bjzry vy&lny mxrb prjh. ⁵ vyb` ytrv xtn msh vbnyv v`stv`l-msh`l-hmdbr`sr-hv`xnh sm hr h`lhym. ⁶ vy`mr`l-msh`ny xtnk ytrv b`lyk v`stk vsny bnyh jmh. ⁷ vy&`msh lqr`-t xtnv vystxv vysq-lv vys`lv`ys-lrjhv lslvm vyb`v h`hlh. ⁸ vy\$pr msh lxtnv`-t kl-`sr jsh yhvh lprjh vlm&rym jl`vdt ysrl`-t kl-htl`h`sr m&`tm bdrk vy&lm yhvh. ⁹ vyxd ytrv jl kl-h+vbh`sr-jsh yhvh lysr`l`sr h&ylv myd m&rym. ¹⁰ vy`mr ytrv brvk yhvh`sr h&yl`tkm myd m&rym vmyd prjh`sr h&yl`-t-hjm mtxt yd-m&rym. ¹¹ jth ydjty ky-gdvl yhvh mkl-h`lhym ky bdbv`sr zdv jlyhm. ¹² vyqx ytrv xtn msh jlh vzbxyv l`lhym vyb`hrn vkl zqny ysrl l`kl-lxm jm-xtn msh lpny h`lhym. ¹³ vyhy mmmrt vysb msh lsp+`-t-hjm vyjmd hjm jl-msh mn-hbqr jd- hjr. ¹⁴ vyr` xtn msh`-t kl-`sr-hv`jsh ljm vy`mr mh-hdbr hzh`sr`th jsh ljm mdvj`th yvsv lbdk vkl-hjm n&b jlyk mn-bqr jd-jrb. ¹⁵ vy`mr msh lxtnv ky-yb`ly hjm ldrs`lhym. ¹⁶ ky-yhyh lhm dbr b`ly vsp+ty byn`ys vbyv rjhv vhdvjty`-t-xqy h`lhym v`-t-tvrtvy. ¹⁷ vy`mr xtn msh`lyv l`-+vb hdbv`sr`th jsh. ¹⁸ nbl tbl gm-`th gm-hjm hzh`sr jmk ky-kbd mmk hdbv l`-tvkl jshv lbdk. ¹⁹ jth smj bqly`yj&k vyhy`lhym jmk hyh`th ljm mvl h`lhym vhb`-t`th`-t-hdbrym`l-h`lhym. ²⁰ vhzhrth`thm`-t-hxqym v`-t-htvrt vhdvjty lhm`-t-hdrk ylkv bh v`-t-hmjsh`sr yjsvn. ²¹ v`th txzh mkl-hjm`nsy-xyl yr`y`lhym`nsy`mt sn`y b&j vsmt jlhm sry`lpym sry m`vt sry xmsym vsry jsrt. ²² vsp+v`-t-hjm bkl-jt vhyh kl-hdbr hgdl yby`v`lyk vkl-hdbr hq+n ysp+v-hm vhl mjlyk vns`v`tk. ²³ m`-t-hdbr hzh tjsh v&vk`lhym vyklt jmd vgm kl-hjm hzh jl- mqmv yb`bslv. ²⁴ vysmj msh lqvl xtnv vyjs kl`sr`mr. ²⁵ vybvx msh`nsy-xyl mkl-ysr`l vytv`tm r`sym jl-hjm sry

`lpym sry m`vt sry xmsym vsry jsrt. ²⁶ vsp+v `t-hjm bkl-jt `t-hdbr hqsh yby`vn `l-msh vkl-hdbr hq+n yspv+v hm. ²⁷ vyslx msh `t-xtnv vylk lv `l-`r&v.

Chapter 19

¹ bxds hslsy l&t bny-ysr`l m`r& m&rym byvm hzh b`v mdbr \$yny. ² vy\$yv mrpydym vyb`v mdbr \$yny vyxnv bmdbr vyxn-sm ysr`l ngd hhr. ³ vmsh jlh `l-h`lhym vyqr` `lyv yvh mn-hhr l`mr kh t`mr lbyt yjqb vtgyd lbny ysr`l. ⁴ `tm r`ytm `sr jsyty lm&rym v`s` `tkm jl-knpy nsrym v`b` `tkm `ly. ⁵ vjth `m-smvj tsmjv bqly vsmrtm `t-bryty vhyytm ly \$glh mkl- hjmym ky-ly kl-h`r&. ⁶ v`tm thyv-ly mmlkt khnym vgvv qdvs `lh hdbrym `sr tdb`l-bny ysr`l. ⁷ vyb` msh vyqr` lzqny hjm vysm lpnyhm `t kl-hdbrym h`lh `sr &vhv yvh. ⁸ vyjnv kl-hjm yxdv vy`mrv kl `sr-dbr yvh njsh vysb msh `t- dbry hjm `l-yvh. ⁹ vy`mr yvh `l-msh hnh `nky b` `lyk bjb hjnn bjbvr ysmj hjm bdbry jmk vgm-bk y`mynv ljlvm vygd msh `t-dbry hjm `l-yvh. ¹⁰ vy`mr yvh `l-msh lk `l-hjm vqdstm hyvm vmxr vkb\$ v smltm. ¹¹ vhyv nknym lyvm hslsy ky byvm hslsy yrd yvh ljyny kl-hjm jl-hr \$yny. ¹² vhgblt `t-hjm \$byb l`mr hsmrv lkm jlvt bhr vngj bq&hv kl- hngj bhr mvt yvmt. ¹³ l`-tgj bv yd ky-\$qvl y\$ql `v-yrh yyrh `m-bhmh `m-`ys l` yxyh bmsk hybl hmh yjlv bhr. ¹⁴ vyrd msh mn-hhr `l-hjm vyqds `t-hjm vykb\$ v smltm. ¹⁵ vy`mr `l-hjm hyv nknym lslst ymym `l-tgsv `l-`sh. ¹⁶ vyhy byvm hslsy bhyt hbqr vyhy qlt vbrqym vjnn kbd jl-hhr vql spr xzq m`d vyxrd kl-hjm `sr bmxnh. ¹⁷ vyv&` msh `t-hjm lqr` t h`lhym mn-hmxnh vyty&bv btxyt hhr. ¹⁸ vhr \$yny jsn klv mpny `sr yrd jlyv yvh b`s vyjl jsnv kjsn hkbsn vyxrd kl-hhr m`d. ¹⁹ vyhy qvl hspr hvlk vxzq m`d msh ydbr vh`lhym yjnnv bqvl. ²⁰ vyrd yvh jl-hr \$yny `l-r`s hhr vyqr` yvh lms`l-r`s hhr vyjl msh. ²¹ vy`mr yvh `l-msh rd hjd bjm pn-yhr\$ v `l-yvh lr`vt vnpl mnnv rb. ²² vgm hkhnym hngsym `l-yvh ytqdsv pn-ypr& bhm yvh. ²³ vy`mr msh `l-yvh l`-yvkl hjm ljlt `l-hr \$yny ky-`th hjdth bnv l`mr hgbl `t-hhr vqdstv. ²⁴ vy`mr `lyv yvh lk-rd vjlyt `th v`hrn jmk vkhnym vjhm `l-yhr\$ v ljlt `l-yvh pn-ypr&-bm. ²⁵ vyrd msh `l-hjm vy`mr `lhm.

Chapter 20

¹ vydbr `lhym `t kl-hdbrym h`lh l`mr. ² `nky yvh `lhyk `sr hv&`tyk m`r& m&rym mbytb jbdym. ³ l` yhyh-lk `lhym `xrym jl-pny. ⁴ l` tjsh-lk p\$l vkl-tmvnh `sr bsmym mmjl v`sr b`r& mtxt v`sr bmy mtxt l`r&. ⁵ l`-tstxvh lhm vl` tjbdm ky `nky yvh `lhyk `l qn` pqd jvn `bt jl-bnym jl-slsym vjl-rbjym lsn`y. ⁶ vjsh x\$d l`lpym l`hby vlsmy m&vty. ⁷ l` ts` `t-sm-yvh `lhyk lsv` ky l` ynqh yvh `t `sr-ys` `t- smv lsv`. ⁸ zkvr `t-yvm hsbt lqdsv. ⁹ sst ymym tjbd vjsyt kl-ml`tkk. ¹⁰ vyvm hsbyjy sbt lyvh `lhyk l`-tjsh kl-ml`kh `th vbnk-vbtk jbdk v`mtk vbhmtk vgrk `sr bsjryk. ¹¹ ky sst-yymym jsh yvh `t-hsmym v`t-h`r& `t-hym v`t-kl-`sr-bm vynx byvm hsbyjy jl-kn brk yvh

`t-yvm hsbv vyqdshv. ¹² kbd `t-`byk v`-t-`mk lmjn y`rkvn ymyk jl h`dmh `sr-yhvh `lhyk ntn lk. ¹³ l` tr&x. ¹⁴ l` tn`p. ¹⁵ l` tgnb. ¹⁶ l`-tjnh brjk jd sqr. ¹⁷ l` txmd byt rjk l`-txmd `st rjk vjbdv v`mtv vsvrv vxmrv vkl `sr lrjk. ¹⁸ vkl-hjm r`ym `t-hqvlv v`-t-hlpydm v`-t-qvl hsr v`-t-hhr jsn vyr` hjm vynjv vyjmdv mrxq. ¹⁹ vy`mrv `l-msh dbr-`th jmnv vnsmjh v`l-ydbr jmnv `lhyk pn- nmvt. ²⁰ vy`mr msh `l-hjm `l-tyr`v ky lbjvvr n\$vt `tkm b` h`lhyk vbjvvr thyh yr`tv jl-pnykm lbtly tx+`v. ²¹ vyjmdv hjm mrxq vmsh ngs `l-hjrpl `sr-sm h`lhyk. ²² vy`mr yhvh `l-msh kh t`mr `l-bny ysr`l `tm r`ytm ky mn-hsmym dbrty jmkm. ²³ l` tjsvn `ty `lhy k\$pv v`lhy zhb l` tjsv lkm. ²⁴ mzbv `dmh tjsh-ly vzbxt jlyv `t-jlyk v`-t-slmyk `t-`nk v`-t-bqrk bkl-hmqvm `sr `zkyr `t-smy `bv `lyk vbrktyk. ²⁵ v`m-mzbv `bnym tjsh-ly l`-tbnh `thn gzyt ky xrbk hnpt jlyh vtllh. ²⁶ vl`-tjhl bmjlt jl-mzbv `sr l`-tglh jrvtk jlyv.

Chapter 21

¹ v`lh hmsp+ym `sr tsym lpnyhm. ² ky tqnh jbd jbry ss snym yjbd vbsbjt y&` lpsv xnm. ³ `m-bgpv yb` bgpv y&` `m-bjl `sh hv` vy&`h `stv jmv. ⁴ `m-`dnyv ytn-lv `sh vyldh-lv bnym `v bnvt h`sh vyldyh thyh l`dnyh vhw` y&` bgpv. ⁵ v`m-`mr y`mr hjbd `hbty `t-`dny `t-`sty v`-t-bny l` `&` xpsy. ⁶ vhgysv `dnyv `l-h`lhyk vhgysv `l-hdlt `v `l-hmzvzh vr&j`dnyv `t-`znv bmr&j vjbdv ljm. ⁷ vky-ymkr `ys `t-btv l`mh l` t&` k&`t hjbdym. ⁸ `m-rjh bjny `dnyh `sr-l` yjdh vhpdlh ljm nkry l`-ymsl lmkrlh bbgdv-bh. ⁹ v`m-lbnv yyjdnh kmsp+ hbnvt yjsh-lh. ¹⁰ `m-`xrt yqx-lv s`rh k\$vtl vjnth l` ygrj. ¹¹ v`m-sls-`lh l` yjsh lh vy&`h xnm `yn k\$pv. ¹² mkh `ys vmt mvt yvmt. ¹³ v`sr l` &dh v`lhyk `nh lydv vsmtly lk mqvm `sr ynv\$ smh. ¹⁴ vky-yzd `ys jl-rjhv lhrgv bjrmh mjm mzbv tqxnv lmv. ¹⁵ vmkh `byv v`mv mvt yvmt. ¹⁶ vgnb `ys vmkrv vnm&` bydv mvt yvmt. ¹⁷ vmqll `byv v`mv mvt yvmt. ¹⁸ vky-yrybn `nsym vkhk-`ys `t-rjhv b`bn `v b`grp vl` ymvt vnpl lmskb. ¹⁹ `m-yqvm vthlk bxv&`jl-msjntv vnqh hmkh rq sbtv ytn vrp` yrp`. ²⁰ vky-ykh `ys `t-jbdv `v `t-`mtv bsb+ vmt txt ydv nqm ynqm. ²¹ `k `m-yvm `v yvmym yjmd l` yqm ky k\$pv hv`. ²² vky-yn&v `nsym vngpv `sh hrh vy&`v yldyh vl` yhyh `v\$vn jnvs yjns k`sr ysyt jlyv bjl h`sh vntn bpllym. ²³ v`m-`v\$vn yhyh vntth nps txt nps. ²⁴ jyn txt jyn sn txt sn yd txt yd rgl txt rgl. ²⁵ kvyh txt kvyh p&j txt p&j xvrh txt xvrh. ²⁶ vky-ykh `ys `t-jyn jbdv `v-`t-jyn `mtv vsxth lpsv yslxnv txt jynv. ²⁷ v`m-sn jbdv `v-sn `mtv ppyl lpsv yslxnv txt snv. ²⁸ vky-ygx svr `t-`ys `v `t-`sh vmt \$qvl y\$ql hsr vl` y`kl `t- bsrv vbjl hsr nqy. ²⁹ v`m svr ngx hv` mtml slsm vhwjd bbjlyv vl` ysmrnv vhwyt `ys `v `sh hsr y\$ql vgm-bjlyv yvmt. ³⁰ `m-kpr yvst jlyv vntn pdyn npsv kkl `sr-yvst jlyv. ³¹ `v-bn ygx `v-bt ygx kmsp+ hzh yjsh lv. ³² `m-jbd ygx hsr `v `mh k\$pv slsym sqlym ytn l`dnyv vhsr y\$ql. ³³ vky-yptx `ys bvr `v ky-ykrh `ys br vl` yk\$vn vnpl-smh svr `v xmv. ³⁴ bjl hbvr yslm k\$pv ysyb lbjlyv vhwyt yhyh-lv. ³⁵ vky-ygp svr-`ys `t-svr rjhv vmt vmkrv `t-hsr hxy vx&v `t- k\$pv vgm `t-hmt yx&vn. ³⁶ `v nvdj ky svr ngx hv` mtmvl slsm vl` ysmrnv bjlyv slm yslm svr txt hsr vhwyt yhyh-lv. ³⁷ ky ygnb-`ys svr `v-sh v+bxv `v mkrv xmsv bqr yslm txt hsr v`rbj-`n txt hsh.

Chapter 22

¹ `m-bmxtrt ym&` hgnb vkhk vmt `yn lv dmym. ² `m-zrxh hsms jlyv dmym lv slm yslm `m-`yn lv vnmkr bgnbtv. ³ `m-hm&` tm&` bydv hgnbh msvr jd-xmvr jd-sh xyym snym yslm. ⁴ ky ybjr-`ys sdh `v-krm vslx `t-bjyrh vbjr bsdh `xr my+b sdhv vmy+b krmv yslm. ⁵ ky-t&` `s vm&`h q&ym vn`kl gdys `v hqmh `v hsdh slm yslm hmbjr `t-hbjrh. ⁶ ky-ytn `ys `l-rjhv k\$`p `v-klym lsmr vgnb mbyth `ys `m-ym&` hgnb yslm snym. ⁷ `m-l` ym&` hgnb vnqrb bjl-hbyt `l-h`lhym `m-l` slx ydv bml`kt rjhv. ⁸ jl-kl-dbr-psj jl-svr jl-xmvr jl-sh jl-slmh jl-kl-`bdh `sr y`mr ky-hv` zh jd h`lhym yb` dbr-snyhm `sr yrsyjn `lhym yslm snym lrjhv. ⁹ ky-ytn `ys `l-rjhv xmvr `v-svr `v-sh vkl-bhmh lsmr vmt `v- nsbr `v-nsbh `yn r`h. ¹⁰ sbjt yvhv thyh byn snyhm `m-l` slx ydv bml`kt rjhv vlqx bjlyv vl` yslm. ¹¹ v`m-gnb ygnb mjmv yslm lbjlyv. ¹² `m-+rp y+rp yb`hv jd h+rph l` yslm. ¹³ vky-ys`l`ys mjm rjhv vnsbr `v-mt bjlyv `yn-jmv slm yslm. ¹⁴ `m-bjlyv jmv l` yslm `m-skyr hv` b` bskrv. ¹⁵ vky-ypth `ys btvlh `sr l`-`rsh vskb jmh mhr ymhrnh lv l`sh. ¹⁶ `m-m`n ym`n `byh ltth lv k\$`p ysqr kmhr hbtvlt. ¹⁷ mksph l` txyh. ¹⁸ kl-skb jm-bhmh mvt yvmt. ¹⁹ zbx l`lhym yxrm blty lyvhv lbdv. ²⁰ vgr l`-tvnh vl` tlx&nv ky-grym hyytm b`r& m&rym. ²¹ kl-`lmnh vytvm l` tjnvn. ²² `m-jnh tjnh `tv ky `m-&jq y&jq `ly smj `smj &jqtv. ²³ vxrh `py vhrty `tkm bxbv vhyv nsykm `lmnvt vbnykm ytmym. ²⁴ `m-k\$`p tlhv `t-jmy `t-hjny jmk l`-thyh lv knsh l`-tsymvn jlyv nsk. ²⁵ `m-xbl txbl slmt rjk jd-b` hsms tsybnv lv. ²⁶ ky hv` k\$`vth lbdh hv` smltv ljrjv bmh yskb vhyh ky-y&jq `ly vsmjty ky-xnvn `ny. ²⁷ `lhym l` tqll vnsy` bjmk l` t`r. ²⁸ ml`tk vdmjk l` t`xr bkvr bnyk ttn-ly. ²⁹ kn-tjsh lsrk l&`nk sbjt ymym yhyh jm-`mv byvm hsmyny ttnv- ly. ³⁰ v`nsy-qds thyvn ly vbsr bsdh +rph l` t`klv lklb tslkvn `tv.

Chapter 23

¹ l` ts` smj sv` `l-tst ydk jm-rsj lhyt jd xm\$. ² l`-thyh `xry-rbym lrjt vl`-tjnh jl-rb ln+t `xry rbym lh+t. ³ vdl l` thdr brybv. ⁴ ky tpgj svr `ybk `v xmrjv tjh hsb tsybnv lv. ⁵ ky-tr`h xmvr sn`k rb& txt ms`v vxdlt mjzb lv jzb tjzb jmv. ⁶ l` t+h msp+ `bynk brybv. ⁷ mabr-sqr trxq vnqy v&dyq `l-thrg ky l`-`&dyq rsj. ⁸ vsxd l` tqx ky hsdh yjvr pqxym vy\$lp dbry &dyqym. ⁹ vgr l` tlx& v`tm ydjtm `t-nps hgr ky-grym hyytm b`r& m&rym. ¹⁰ vss snym tzrj `t-`r&k v`\$pt `t-tbv`th. ¹¹ vhsbyjt tsm+nh vn+sth v`klv `byny jmk vytrm t`kl xyt hsdh kn- tjsh lkrmk lzytk. ¹² sst ymym tjsh mjyky vbyvm hsbjy tsbt lmjn ynvx svrk vxmrk vynps bn-`mtk vhr. ¹³ vbkl `sr-`mrty `lykm tsmrv vsm `lhym `xrym l` tzkyrv l` ysmj jl-pyk. ¹⁴ sls rglym txg ly bsnh. ¹⁵ `t-xg hm&vt tsmr sbjt ymym t`kl m&vt k`sr &vytk lmvjd xds h`byb ky-bv y&`t mm&rym vl`-yr`v pny ryqm. ¹⁶ vxg hq&yr bkvy mjyky `sr tzrj bsdh vxg h`\$p b&`t hsnh b`\$pk `t-mjyky mn-hsdh. ¹⁷ sls pjmyy bsnh yr`h kl-zkvrk `l-pny h`dn yvhv. ¹⁸ l`-tzbz jl-xm& dm-zbxy vl`-ylyn xlb-xgy jd-bqr. ¹⁹ r`syt bkvy `dmkt tby` byt yvhv `lhyk l`-tbsl gdy bxl b`mv. ²⁰ hnh `nky slx ml`k lpyk lsmrk bdrk vlhby`k `l-hmqvm `sr hknty. ²¹

hsmr mpnyv vsmj bqlv `l-tmr bv ky l` ys` lpsjkm ky smy bqrbv. ²² ky `m-smvj tsmj bqlv vjsyt kl `sr `dbr v`ybyty `t-`ybyk v&rtty `t-&rryk. ²³ ky-ylyk ml`ky lpyk vhbby`k `l-h`mry vhxty vhpzy vhnjny hxvy vhybv\$y vhxxytyv. ²⁴ l`-tstxvh l`lhyhm vl` tjbdm vl` tjsh kmjsyhm ky hr\$ thr\$m vsbr tsbr m&btyhm. ²⁵ vjbdm `t yvhv `lhykm vbrk `t-lxmk v`t-mymyk vhsrty mxlh mqrbk. ²⁶ l` thyh msklh vjqrh b`r&k `t-m\$pr ymyk `ml`. ²⁷ `t-`ymty `slx lpyk vhmty `t-kl-hjm `sr tb` bhm vntty `t-kl-`ybyk `lyk jrp. ²⁸ vslxy `t-h&rjh lpyk vgrsh `t-hxvy `t-hknjny v`t-hxyty mlpnyk. ²⁹ l` `grsnv mpnyk bsnh `xt pn-thyh h`r& smmh vrbh jlyk xyt hsdh. ³⁰ mj+ mj+ `grsnv mpnyk jd `sr tprh vnxlt `t-h`r&. ³¹ vsty `t-gblk mym-\$vp vjd-ym plstym vmmdbv jd-hnhv ky `tn bydkm `t ysby h`r& vgrstmv mpnyk. ³² l`-tkrt lhm vl`lhyhm bryt. ³³ l` ysbv b`r&k pn-yx+y`v `tk ly ky tjbv `t-`lhyhm ky-yhyh lk lmvqs.

Chapter 24

¹ v`l-msh `mr jlh `l-yvhv `th v`hrn ndb v`byhv` vsbjym mzaqny ysrl`l vhsxvytm mrxq. ² vngs msh lbdv `l-yvhv vhm l` ygsv vhm l` yjlv jmv. ³ vyb` msh vy\$pr ljm `t kl-dbry yvhv v`t kl-hmsp+ym vyjn kl-hjm qvl `xd vy`mrv kl-hdbrym `sr-dbr yvhv njsh. ⁴ vyktb msh `t kl-dbry yvhv vyskm bbqr vybn mzbv txt hhr vstym jsrh m&bh lsnym jsr sb+y ysrl`. ⁵ vyslx `t-njry bny ysrl`l vyjlv jlt vyzbxv zbxym slmym lyvhv prym. ⁶ vyqx msh x&y hdm vysm b`gnt vx&y hdm zrq jl-hmzbx. ⁷ vyqx \$pr hbryt vyqr` b`zny hjm vy`mrv kl `sr-dbr yvhv njsh vnsmj. ⁸ vyqx msh `t-hdm vyzrq jl-hjm vy`mr hnh dm-hbryt `sr krt yvhv jmkm jl kl-hdbrym h`lh. ⁹ vyjl msh v`hrn ndb v`byhv` vsbjym mzaqny ysrl`. ¹⁰ vyr`v `t `lhy ysrl`l vtxt rglyv kmjsh lbnt h\$pyr vkj&m hsmym l+hr. ¹¹ v`l-`&yly bny ysrl`l l` slx ydv vyxzv `t-h`lhyv vy`klv vystv. ¹² vy`mr yvhv `l-msh jlh `ly hhrh vhyh-sm v`tnh lk `t-lxt h`bn vhtvrh vhm&vh `sr ktbtv lhrtm. ¹³ vyqm msh vyhvsj msrtv vyjl msh `l-hr h`lhyv. ¹⁴ v`l-hzqnym `mr sbv-lnv bzh jd `sr-nsvb `lykm vnhh `hrn vxvr jmkm my-bjl dbrym ygs `lhm. ¹⁵ vyjl msh `l-hhr vyk\$ hjnn `t-hhr. ¹⁶ vyskn kbvd-yvhv jl-hr \$yny vyk\$hv hjnn sst ymym vyqr` `l-msh byvm hsbyjy mtvk hjnn. ¹⁷ vmr`h kbvd yvhv k`s `klt br`s hhr ljny bny ysrl`. ¹⁸ vyb` msh btvk hjnn vyjl `l-hhr vyhy msh bhr `rbjym yvm v`rbjym lyh.

Chapter 25

¹ vydbv yvhv `l-msh l`mr. ² dbr `l-bny ysrl`l vyqxv-ly trvmh m`t kl-`ys `sr ydbnv lbv tqxv `t-trvmtv. ³ vz`t htrvmh `sr tqxv m`tm zhb vk\$pvxst. ⁴ vtktl v`rgmn vtvltj sny vss vjzym. ⁵ vjrt `ylm m`dmym vjrt txsym vj&y s+ym. ⁶ smn lm`r bsmym lsmn hmsxh vlq+rt h\$mym. ⁷ `bny-shm v`bny ml`ym l`pd vlxs. ⁸ vjsv ly mqds vsknty btvkm. ⁹ kkl `sr `ny mr`h `vkt `t tbnvt hmskn v`t tbnvt kl-klyv vkn tjsv. ¹⁰ vjsv `rvn j&y s+ym `mtym vx&y `rkv v`mh vx&y rxbv v`mh vx&y qmtv.

¹¹ v&pyt `tv zhb +hvr mbytv vmxv& t&pnv vjsyt jlyv zr zhb \$byb. ¹² vy&qt lv `rbj +bjt zhb vntth jl `rbj pjmtyv vsty +bjt jl- &lrv h`xt vsty +bjt jl-&lrv hsnyt. ¹³ vjsyt bdy j&y s+ym v&pyt `tm zhb. ¹⁴ vhb` t `t-hbdym b+bjt jl &lrv h`rn ls` t `t-h`rn bhm. ¹⁵ b+bjt h`rn yhyv hbdym l` y\$rv mmmv. ¹⁶ vntt `l-h`rn `t hjdt `sr `tn `lyk. ¹⁷ vjsyt kpvt zhb +hvr `mtym vx&y `rkh v`mh vx&y rxbh. ¹⁸ vjsyt snym krbym zhb mqsh tjsh `tm msny q&vt hkprt. ¹⁹ vjsh krvt `xd mq&h mzh vkrvt-`xd mq&h mzh mn-hkprt tjsh `t- hkrbym jl-sny q&vtyv. ²⁰ vhyv hkrbym prsy knpym lmjhl \$kkym bknpyhm jl-hkprt vponym `ys `l-`xyv `l-hkprt yhyv pny hkrbym. ²¹ vntt `t-hkprt jl-h`rn mlmjhl v`l-h`rn ttn `t-hjdt `sr `tn `lyk. ²² vnvjdy lk sm vdbtry `tk mjl hkprt mbyn sny hkrbym `sr jl- `rvn hjdt `t kl-`sr `&vh `vkt `l-bny ysrl. ²³ vjsyt slxn j&y s+ym `mtym `rkv v`mh rxbv v`mh vx&y qmtv. ²⁴ v&pyt `tv zhb +hvr vjsyt lv zr zhb \$byb. ²⁵ vjsyt lv m\$grt +px \$byb vjsyt zr-zhb lm\$grtv \$byb. ²⁶ vjsyt lv `rbj +bjt zhb vntt `t-h+bjt jl `rbj hp` t `sr l`rbj rglyv. ²⁷ ljmt hm\$grt thyyn h+bjt lbtym lbdym ls` t `t-hslxn. ²⁸ vjsyt `t-hbdym j&y s+ym v&pyt `tm zhb vns`-bm `t-hslxn. ²⁹ vjsyt qjrtv vkptyv vqsvtyv vmnqytyv `sr y\$sk bhn zhb +hvr tjsh `tm. ³⁰ vntt jl-hslxn lxm pnym lpony tmyd. ³¹ vjsyt mnrt zhb +hvr mqsh tyjsh hmnvrh yrkh vqnh gbyjyh kptryh vprxyh mmmh yhyv. ³² vssh qnym y&`ym m&dyh slsh qny mnrh m&dh h`xd vslsh qny mnrh m&dh hsny. ³³ slsh gbjym msqdyv bqnh h`xd kpvt vprx vslsh gbjym msqdyv bqnh h`xd kpvt vprx kn lsst hqnym hy&`ym mn-hmnrh. ³⁴ vbmnrh `rbjh gbjym msqdyv kptryh vprxyh. ³⁵ vkpvt txt sny hqnym mmmh vkpvt txt sny hqnym mmmh vkpvt txt- sny hqnym mmmh lsst hqnym hy&`ym mn-hmnrh. ³⁶ kptryhm vqntm mmmh yhyv klh mqsh `xt zhb +hvr. ³⁷ vjsyt `t-nrtyh sbjh vjhjh `t-nrtyh vh`yr jl-jbr pnyh. ³⁸ vmlqxyh vmxttyh zhb +hvr. ³⁹ kkr zhb +hvr yjsh `th `t kl-hklym h`lh. ⁴⁰ vr`h vjsh btbnym `sr-`th mr`h bhr.

Chapter 26

¹ v` t-hmskn tjsh jsr yryjt ss mszr vtktl v`rgmn vtljt sny krbym mjsh xsb tjsh `tm. ² `rk hyryjh h`xt smnh vjsrym b`mh vrbx `rbj b`mh hyryjh h`xt mdh `xt lkl-hyryjt. ³ xms hyryjt thyyn xbrt `sh `l-`xth vxms yryjt xbrt `sh `l-`xth. ⁴ vjsyt ll` t tkl jl spt hyryjh h`xt mq&h bxbvt vkn tjsh bspt hyryjh hqy&vnh bmbxvt hsnyt. ⁵ xmsym ll` t tjsh byryjh h`xt vxmsym ll` t tjsh bq&h hyryjh `sr bmbxvt hsnyt mqbylt hll` t `sh `l-`xth. ⁶ vjsyt xmsym qr\$y zhb vxbrt `t-hyryjt `sh `l-`xth bqr\$ym vhyh hmskn `xd. ⁷ vjsyt yryjt jzym l`hl jl-hmskn jsty-jsrh yryjt tjsh `tm. ⁸ `rk hyryjh h`xt slsym b`mh vrbx `rbj b`mh hyryjh h`xt mdh `xt ljsty jsrh yryjt. ⁹ vxbrt `t-xms hyryjt lbd v`t-ss hyryjt lbd vkpvt `t-hyryjh hssyt `l-mvl pny h`hl. ¹⁰ vjsyt xmsym ll` t jl spt hyryjh h`xt hqy&nh bxbvt vxmsym ll` t jl spt hyryjh hxbvt hsnyt. ¹¹ vjsyt qr\$y nxst xmsym vhb` t `t-hqr\$ym bll` t vxbrt `t-h`hl vhyh `xd. ¹² v\$rx hjdp byryjt h`hl x&y hyryjh hjdpt t\$rx jl `xry hmskn. ¹³ vh`mh mzh vh`mh mzh bjdp b`rk yryjt h`hl yhyh \$rvx jl-&dy hmskn mzh vmzh lk\$tv. ¹⁴ vjsyt mk\$h l`hl jrt `ylm m`dmym vmk\$h jrt txsym mlmjhl. ¹⁵ vjsyt `t-hqrsym lmskn j&y s+ym jmdym. ¹⁶ jsr `mvt `rk hqrs v`mh vx&y h`mh rxb hqrs h`xd. ¹⁷ sty ydvt lqrs h`xd mslbt `sh `l-`xth kn tjsh lkl qrsy hmskn. ¹⁸ vjsyt `t-hqrsym

lmskn jsrym qrs lp` t ngbh tymnh. ¹⁹ v`rbjym `dny-k\$ p tish txt jsrym hqrs sny `dny m txt-hqrs h`xd lsty ydtyv vsny `dny m txt-hqrs h`xd lsty ydtyv. ²⁰ vl&lj hmskn hsnyt lp` t &pv n jsrym qrs. ²¹ v`rbjym `dnyhm k\$ p sny `dny m txt hqrs h`xd vsny `dny m txt hqrs h`xd. ²² vlyrkyt hmskn ymh tish ssh qrsym. ²³ vsny qrsym tish lmq&jt hmskn byrkytm. ²⁴ vyhyv t` mm mlm+h vyxdv yhyv tmym jl-r`sv `l-h+bjt h`xt kn yhyh lsnyhm lsny hmq&jt yhyv. ²⁵ vhyv smnh qrsym v`dnyhm k\$ p ssh jsr `dny m sny `dny m txt hqrs h`xd vsny `dny m txt hqrs h`xd. ²⁶ vjsyt bryxm j&y s+y m xmsh lqrsy &lj-hmskn h`xd. ²⁷ vxmsh bryxm lqrsy &lj-hmskn hsnyt vxmsh bryxm lqrsy &lj hmskn lyrkytm ymh. ²⁸ vhbryx htykn btvk hqrsym mbrx mn-hq&h `l-hq&h. ²⁹ v` t-hqrsym t&ph zhb v` t-+bjtyhm tish zhb btym lbryxm v&pyt `t-hbryxm zhb. ³⁰ vhqmt `t-hmskn kmsp+v `sr hr`yt bhr. ³¹ vjsyt prkt tklt v`rgmn vtvltj sny vss mszr mjsh xsb yjsh `th krby m. ³² vntth `th jl-`rbjh jmvdy s+y m m&py m zhb vvyhm zhb jl-`rbjh `dny-k\$ p. ³³ vntth `t-hprkt txt hqr\$ym vhb` t smh mby t lprkt `t`rvn hjdvt vhbdylh hprkt lkm byn hqds vby n qds hqdsym. ³⁴ vntt `t-hkprt jl`rvn hjdt bqds hqdsym. ³⁵ vsmt `t-hslxn mxv& lprkt v`t-hmnrh nkx hslxn jl &lj hmskn tymnh vhsln ttn jl-&lj &pv n. ³⁶ vjsyt m\$ k lptx h`hl tklt v`rgmn vtvltj sny vss mszr mjsh rqm. ³⁷ vjsyt lm\$ k xmsh jmvdy s+y m v&pyt `tm zhb vvyhm zhb vy&qt lhm xmsh `dny nxst.

Chapter 27

¹ vjsyt `t-hmzbx j&y s+y m xms `mvt `rk vxms `mvt rx b rbvj yhyh hmzbx vsls `mvt qmtv. ² vjsyt qrntyv jl`rbj pntyv mmnv thyyn qrntyv v&pyt `tv nxst. ³ vjsyt \$yrtyv ldsnv vyjyv vmzrqtyv vmzlgtyv vmxttyv lkl-klyv tish nxst. ⁴ vjsyt lv mkbr mjsh rst nxst vjsyt jl-hrst `rbj +bjt nxst jl`rbj q&vtyv. ⁵ vntth `th txt krkb hmzbx mlm+h vhyth hrst jd x&y hmzbx. ⁶ vjsyt bdy m lmzbx bdy j&y s+y m v&pyt `tm nxst. ⁷ vhbv` `t-bdyv b+bjt vhyv hbdym jl-sty &ljt hmzbx bs` t`tv. ⁸ nbvb lxt tish `tv k`sr hr`h `tk bhr kn yjsv. ⁹ vjsyt `t x&r hmskn lp` t ngb-tymnh qljym lx&r ss mszr m`h b`mh `rk lp`h h`xt. ¹⁰ vjmdyv jsrym v`dnyhm jsrym nxst vvy hjmdym vxsqyhm k\$ p. ¹¹ vkn lp` t &pv n b`rk qljym m`h `rk vjmdv jsrym v`dnyhm jsrym nxst vvy hjmdym vxsqyhm k\$ p. ¹² vrxb hx&r lp` t-ym qljym xmsym `mh jmdyhm jsrh v`dnyhm jsrh. ¹³ vrxb hx&r lp` t qdmh mzxh xmsym `mh. ¹⁴ vxms jsrh `mh qljym lktp jmdyhm slsh v`dnyhm slsh. ¹⁵ vlktp hsnyt xms jsrh qljym jmdyhm slsh v`dnyhm slsh. ¹⁶ vlsjr hx&r m\$ k jsrym `mh tklt v`rgmn vtvltj sny vss mszr mjsh rqm jmdyhm `rbjh v`dnyhm `rbjh. ¹⁷ kl-jmvdy hx&r \$byb mxsqym k\$ p vvyhm k\$ p v`dnyhm nxst. ¹⁸ `rk hx&r m`h b`mh vrxb xmsym bxmsym vqmh xms `mvt ss mszr v`dnyhm nxst. ¹⁹ lkl kly hmskn bkl jbdvt vkl-ydtyv vkl-ytdt hx&r nxst. ²⁰ v`th t&vh `t-bny ysrl vyqxv `lyk smn zyt zk ktyt lm`vr lhjlt nr tmyd. ²¹ b`hl mvjd mxv& lprkt `sr jl-hjdt yjrk `tv `hrn vbnyv mjrb jd- bqr lpny yvhv xqt jvlm ldrtm m` t bny ysrl.

Chapter 28

¹ v`th hqrb `lyk `t-`hrn `xyk v`t-bnyv `tv mtvk bny ysr`l lkhnv- ly `hrn ndb v`byhv `ljzr v`ytmr
 bny `hrn. ² vjsyt bgdy-qds l`hrn `xyk lkbvd vltv`rt. ³ v`th tdbv `l-kl-xkmy-lb `sr ml`tyv rvx xkmh
 vjsv `t-bgdy `hrn lqdsv lkhnv-ly. ⁴ v`lh hbgdym `sr yjsv xsn v`pvd vmjyl vktnt tsb& m&npt v`bn+
 vjsv bgdy-qds l`hrn `xyk vlbnyv lkhnv-ly. ⁵ vhm yqyv `t-hzhh v`t-htklt v`t-h`rgmn v`t-tvljt hsnv
 v`t-hss. ⁶ vjsv `t-h`pd zhb tklt v`rgmn tvljt sny vss mszr mjsh xsb. ⁷ sty ktpt xbrt yhyh-lv `l-sny
 q&vtyv vxbr. ⁸ vxsb `pdtv `sr jlyv kmjshv mmnv yhyh zhb tklt v`rgmn vtljt sny vss mszr. ⁹ vlqxt
 `t-sty `bny-shm vptxt jlyhm smvt bny ysr`l. ¹⁰ ssh msmtm jl h`bn h`xt v`t-smvt hssh hnvtrym
 jl-h`bn hsnvt ktvldtm. ¹¹ mjsh xrs `bn ptvxy xtm tptx `t-sty h`bnym jl-smt bny ysr`l m\$bt msb&vt
 zhb tjsh `tm. ¹² vsmt `t-sty h`bnym jl ktpt h`pd `bny zkrn lbny ysr`l vns` `hrn `t-smvtm lpny yvh
 jl-sty ktpyv lzkrn. ¹³ vjsyt msb&t zhb. ¹⁴ vsty srsrt zhb +hvr mgblt tjsh `tm mjsh jbt vntth `t-srsrt
 hjbtt jl-hmsb&t. ¹⁵ vjsyt xsn msp+ mjsh xsb kmjsh `pd tjsnv zhb tklt v`rgmn vtljt sny vss mszr
 tjsh `tv. ¹⁶ rbvj yhyh kpvl zrt `rkv vzrt rxbv. ¹⁷ vml`t bv ml`t `bn `rbjh +vrym `bn +vr `dm p+dh
 vbrqt h+vr h`xd. ¹⁸ vh+vr hsnv npk \$pyr vyhlm. ¹⁹ vh+vr hslsy lsm sbv v`xlmh. ²⁰ vh+vr hrbyjy
 trsys vshm vysph msb&ym zhb yhyv bmlv`tm. ²¹ vh`bnym thynn jl-smt bny-ysr`l stym jsrh jl-smtm
 ptvxy xvtm `ys jl-smv thynn lsny jsr sb+. ²² vjsyt jl-hxsn srst gbtl mjsh jbt zhb +hvr. ²³ vjsyt
 jl-hxsn sty +bjvt zhb vntt `t-sty h+bjvt jl-sny q&vt hxsn. ²⁴ vntth `t-sty jbt hzhb jl-sty h+bjt `l-q&vt
 hxsn. ²⁵ v`t sty q&vt sty hjbtt ttn jl-sty hmsb&vt vntth jl-ktvvt h`pd `l-mvl pnyv. ²⁶ vjsyt sty +bjvt
 zhb vsmt `tm jl-sny q&vt hxsn jl-sptv `sr `l- jbr h`pvd byth. ²⁷ vjsyt sty +bjvt zhb vntth `tm jl-sty
 ktvvt h`pvd mlm+h mmvl pnyv ljmt mxbrtv mmjl lxsb h`pvd. ²⁸ vyrk\$ v `t-hxsn m+bjvt `l-+bjt
 h`pvd bptyl tklt lhyvt jl-xsb h`pvd vl`-yzz hxsn mj l h`pvd. ²⁹ vns` `hrn `t-smvt bny-ysr`l bxn
 hmsp+ jl-lbv bb`v `l-hqds lzkrn lpny-yvhv tmyd. ³⁰ vntt `l-xsn hmsp+ `t-h`vrym v`t-htmym vhyv
 jl-lb `hrn bb`v lpny yvhv vns` `hrn `t-msp+ bny-ysr`l jl-lbv lpny yvhv tmyd. ³¹ vjsyt `t-mjyl h`pvd
 klyl tklt. ³² vhyh py-r`sv btkv sph yhyh lpyv \$byb mjsh `rg kpy txr` yhyh- lv l` yqrj. ³³ vjsyt
 jl-svlyv rmny tklt v`rgmn vtljt sny jl-svlyv \$byb vpjmny zhb btkm \$byb. ³⁴ pjmn zhb vrmvn
 pjmn zhb vrmvn jl-svlyv hmjyl \$byb. ³⁵ vhyh jl-`hrn lsrt vnsmj qvlv bb`v `l-hqds lpny yvhv vb&`tv
 vl` ymvt. ³⁶ vjsyt &y& zhb +hvr vptxt jlyv ptvxy xtm qds lyvh. ³⁷ vsmt `tv jl-ptyl tklt vhyh
 jl-hm&npt `l-mvl pny-hm&npt yhyh. ³⁸ vhyh jl-m&x `hrn vns` `hrn `t-jvn hqdsym `sr yqdysv bny
 ysr`l lkl-mtnt qdsyhm vhyh jl-m&xv tmyd lr&vn lhm lpny yvhv. ³⁹ vsb&t hktnt ss vjsyt m&npt
 ss v`bn+ tjsh mjsh rqm. ⁴⁰ vlbny `hrn tjsh ktnt vjsyt lhm `bn+ym vmgbjvt tjsh lhm lkbvd vltv`rt.
⁴¹ vhlbst `tm `t-`hrn `xyk v`t-bnyv `tv vmsxt `tm vml`t `t-ydm vqdst `tm vkhnv ly. ⁴² vjsh lhm
 mkn\$y-bd lk\$vt bsr jrvh mmtnym vjd-yrkym yhyv. ⁴³ vhyv jl-`hrn vjl-bnyv bb`m `l-`hl mvjd `v
 bgstm `l-hmzbx lsrt bqds vl`-ys`v jvn vmtv xqt jvlm lv vlzrv `xryv.

Chapter 29

¹ vzh hdbv `sr-tjsh lhm lqds `tm lkhn ly lqx pr `xd bn-bqr v`ylm snym tmymm. ² vlxm m&vt vxlt m&t blvlt bsmn vrqyqy m&vt msxym bsmn \$lt x+yv tjsh `tm. ³ vntt `vtm jl-\$l `xd vqrbt `tm b\$l v`-t-hpr v`-t sny h`ylm. ⁴ v`-t-hrn v`-t-bnyv tqryb `l-ptx `hl mvjd vrx&t `tm bmyv. ⁵ vlqxt `t-hbgdym vhlbst `t-hrn `t-hknt v`-t mjyl h`pd v`-t h`pd v`-t-hxsn v`-t pdt lv bxsb h`pd. ⁶ vsmt hm&npt jl-r`sv vntt `t-nzr hqds jl-hm&npt. ⁷ vlqxt `t-smn hmsxh vy&qt jl-r`sv vmsxt `tv. ⁸ v`-t-bnyv tqryb vhlbstm ktnt. ⁹ vxgrt `tm `bn+ `hrn vbnyv vxbst lhm mgbjt vhyth lhm khnh lxqt jvml vml`-t yd-`hrn vyd-bnyv. ¹⁰ vqrbt `t-hpr lpny `hl mvjd v\$mk `hrn vbnyv `t-ydyhm jl-r`s hpr. ¹¹ vsx+t `t-hpr lpny yvhv ptx `hl mvjd. ¹² vlqxt mdm hpr vntth jl-qrnt hmzbx b`&bjk v`-t-kl-hdm tspk `l- y\$vd hmzbx. ¹³ vlqxt `t-kl-hxlb hmk\$h `t-hqrb v`-t hytrt jl-hkdb v`-t sty hklyt v`-t-hxlb `sr jlyhn vq+rt hmzbxh. ¹⁴ v`-t-bsr hpr v`-t-jrv v`-t-prsv tsrp b`s mxv& lmxnh x+`-t hv`. ¹⁵ v`-t-h`yl h`xd tqx v\$mkv `hrn vbnyv `t-ydyhm jl-r`s h`yl. ¹⁶ vsx+t `t-h`yl vlqxt `t-dmv vzrqt jl-hmzbx \$byb. ¹⁷ v`-t-h`yl tntx lntxyv vrx&t qrbv vkrjyv vntt jl-ntxyv vjl- r`sv. ¹⁸ vq+rt `t-kl-h`yl hmzbxh jlh hv` lyvhv ryx nyxvx `sh lyvhv hv`. ¹⁹ vlqxt `t h`yl hsnv v\$mk `hrn vbnyv `t-ydyhm jl-r`s h`yl. ²⁰ vsx+t `t-h`yl vlqxt mdm vntth jl-tnvk `zn `hrn vjl-tnvk `zn bnyv hymnyt vjl-bhn ydm hymnyt vjl-bhn rglm hymnyt vzrqt `t-hdm jl-hmzbx \$byb. ²¹ vlqxt mn-hdm `sr jl-hmzbx vmsmn hmsxh vhyt jl-`hrn vjl- bgdyv vjl-bnyv vjl-bgdy bnyv `tv vqds hv` vbgdyv vbnyv vbgdy bnyv `tv. ²² vlqxt mn-h`yl hxlb v`-t-hxlb hmk\$h `t-hqrb v`-t ytrt hkdb v`-t sty hklyt v`-t-hxlb `sr jlyhn v`-t svq hymyn ky `yl ml`ym hv`. ²³ vkkv lxm `xt vxlt lxm smn `xt vrqyq `xd m\$l hm&vt `sr lpny yvhv. ²⁴ vsmt hkl jl kpy `hrn vjl kpy bnyv vhnpt `tm tnvph lpny yvhv. ²⁵ vlqxt `tm mydm vq+rt hmzbxh jl-hjhl lryx nyxvx lpny yvhv `sh hv` lyvhv. ²⁶ vlqxt `t-hxzh m`yl hml`ym `sr l`hrn vhnpt `tv tnvph lpny yvhv vhyh lk lmnh. ²⁷ vqdst `t xzh htnvph v`-t svq htrvmh `sr hvnp v`-t hvrn m`yl hml`ym m`sr l`hrn vm`sr lbnyv. ²⁸ vhyh l`hrn vlbnyv lxq-jvml m`-t bny ysr`l ky trvmh hv` vtrvmh yhyh m`-t bny-ysr`l mzbxy slmyhm trvmtm lyvhv. ²⁹ vbgdy hqds `sr l`hrn yhyv lbnyv `xryv lmsxh bhm vlml`-bm `t- ydm. ³⁰ sbjt ymym ylasm hkhn txyv mbnyv `sr yb` `l-`hl mvjd lsrt bqds. ³¹ v`-t `yl hml`ym tqx vbslt `t-bsrv bmqm qds. ³² v`-t-kl `hrn vbnyv `t-bsr h`yl v`-t-hlxm `sr b\$l ptx `hl mvjd. ³³ v`-t-klv `tm `sr kpr bhm lml` `t-ydm lqds `tm vzr l`-y`-kl ky- qds hm. ³⁴ v`-t-m-yvtr mbsr hml`ym vmn-hlxm jd-hbqr vsrpt `t-hvtr b`s l` y`-kl ky-qds hv`. ³⁵ vjsyt l`hrn vlbnyv kkh kkl `sr-&vyty `tkh sbjt ymym tml` ydm. ³⁶ vpr x+`-t tjsh lyvm jl-hkprym vx+`-t jl-hmzbx bkprk jlyv vmsxt `tv lqds. ³⁷ sbjt ymym tkpr jl-hmzbx vqdst `tv vhyh hmzbx qds qdsym kl- hngj bmzbx yqds. ³⁸ vzh `sr tjsh jl-hmzbx kbsym bny-snh snym lyvm tmyd. ³⁹ `t-hkbs h`xd tjsh bbqr v`-t hkbs hsnv tjsh byn hjrbym. ⁴⁰ vjsrn \$lt blvl bsmn ktyt rbj hhyn vn\$ k rbyjt hhyn yyn lkbs h`xd. ⁴¹ v`-t hkbs hsnv tjsh byn hjrbym kmnxt hbqr vkn\$hkh tjsh-lh lryx nyxx `sh lyvhv. ⁴² jlt tmyd ldrtykm ptx `hl-mvjd lpny yvhv `sr `vjd lkm smh ldbv `lyk sm. ⁴³ vnjdyt smh lbny ysr`l vnqds bkbdy. ⁴⁴ vqdsty `t-`hl mvjd v`-t-hmzbx v`-t-hrn v`-t-bnyv `qds lkhn ly. ⁴⁵ vsknty btvk bny ysr`l vhyty lhm l`lhyv. ⁴⁶ vydjv ky `ny yvhv `lhyhm `sr hv&`-ty `tm m`-r& m&rym lskny btvkm `ny yvhv `lhyhm.

Chapter 30

¹ vjsyt mzbx mq+r q+rt j&y s+ym tjsh `tv. ² `mh `rkv v`mh rxbv rbvj yhyh v`mtym qmtv mmnv qrntyv. ³ v&pyt `tv zhb +hvr `t-ggv v`t-qyrtv \$byb v`t-qrntyv vjsyt lv zr zhb \$byb. ⁴ vsty +bjt zhb tjsh-lv mtxt lzrv jl sty &ljtyv tjsh jl-sny &dyy vhyh lbtym lbdym ls`t `tv bhmh. ⁵ vjsyt `t-hbdym j&y s+ym v&pyt `tm zhb. ⁶ vntth `tv lpny hprkt `sr jl-`rn hjdt lpny hkprt `sr jl-hjdt `sr `vjd lk smh. ⁷ vhq+yr jlyv `hrn q+rt \$mym bbqr bbqr bhy+ybv `t-hnrt yq+yrn. ⁸ vbhjl `hrn `t-hnrt byn hjrbym yq+yrn q+rt tmyd lpny yvh ldrtykm. ⁹ l`-tjlv jlyv q+rt zrh vjlh vmnxh vn\$kl `t\$kv jlyv. ¹⁰ vkpr `hrn jl-qrntyv `xt bsnh mdm x+`t hkprym `xt bsnh ykpr jlyv ldrtykm qds-qdsym hv` lyvh. ¹¹ vydbv yvh `l-msh l`mr. ¹² ky ts` `t-r`s bny-ysr`l lpqdyhm vntnv `ys kpr npsv lyvh bpqd `tm vl`-yhyh bhm ngp bpqd `tm. ¹³ zh ytnv kl-hjbr jl-hpqdym mx&yts hsql bsq hqds jsrym grh hsql mx&yts hsql trvmh lyvh. ¹⁴ kl hjbr jl-hpqdym mbn jsrym snh vmjlv ytn trvmt yvh. ¹⁵ hjsyr l`-yrbh vhd l` ymjy+ mmx&yts hsql ltt `t-trvmt yvh lkpr jl-npstykm. ¹⁶ vlqxt `t-k\$pk hkprym m`t bny ysrl vntt `tv jl-jbdt `hl mvjd vhyh lbny ysrl lzkrv lpny yvh lkpr jl-npstykm. ¹⁷ vydbv yvh `l-msh l`mr. ¹⁸ vjsyt kyvr nxst vknv nxst lrx&h vntt `tv byn-`hl mvjd vbyn hmzbx vntt smh mym. ¹⁹ vrx&v `hrn vbnv mmnv `t-ydyhm v`t-rglyhm. ²⁰ bb`m `l-`hl mvjd yrx&v-mym vl` ymtv `v bgstm `l-hmzbx lsrt lhq+yr `sh lyvh. ²¹ vrx&v ydyhm vrglyhm vl` ymtv vhyth lhm xq-jvlm lv vlzrv ldrtm. ²² vydbv yvh `l-msh l`mr. ²³ v`th qx-lk bsmym r`s mr-drvr xms m`vt vqnmn-bsm mx&ytv xmsym vm`tym vqnh-bsm xmsym vm`tym. ²⁴ vqdh xms m`vt bsq hqds vsmn zyt hyn. ²⁵ vjsyt `tv smn msxt-qds rqx mrqxt mjsh rqx smn msxt-qds yhyh. ²⁶ vmsxt bv `t-`hl mvjd v`t `rvn hjdt. ²⁷ v`t-hslxn v`t-kl-klyv v`t-hmnrh v`t-klyh v`t mzbx hq+rt. ²⁸ v`t-mzbx hjlh v`t-kl-klyv v`t-hkyr v`t-knv. ²⁹ vqdst `tm vhyv qds qdsym kl-hngj bhm yqds. ³⁰ v`t-`hrn v`t-bnyv tmsx vqdst `tm lkhn ly. ³¹ v`l-bny ysrl tdbv l`mr smn msxt-qds yhyh zh ly ldrtykm. ³² jl-bsr `dm l` yy\$kl vbmtkntv l` tjsv kmhv qds hv` qds yhyh lkm. ³³ `ys `sr yrqx kmhv v`sr ytn mmnv jl-zr vnkrt mjmyv. ³⁴ vy`mr yvh `l-msh qx-lk \$mym n+p vsxlt vxlbh \$mym vlbh zkh bd bbd yhyh. ³⁵ vjsyt `th q+rt rqx mjsh rvqx mmlx +hvr qds. ³⁶ vsxqt mmnh hdq vntth mmnh lpny hjdt b`hl mvjd `sr `vjd lk smh qds qdsym thyh lkm. ³⁷ vhq+rt `sr tjsh bmtkntv l` tjsv lkm qds thyh lk lyvh. ³⁸ `ys `sr-yjsh kmv hlyx bh vnkrt mjmyv.

Chapter 31

¹ vydbv yvh `l-msh l`mr. ² r`h qr`ty bsm b&l`l bn-`vry bn-xvr lm+h yvhd. ³ v`ml` `tv rvx `lhyh bxkmh vbtvnh vbdjt vbkl-ml`kh. ⁴ lxsx mxsbt ljsvt bzhh vbk\$pv vbnxst. ⁵ vbxrst `bn lml`v vbxrst j& ljsvt bkl-ml`kh. ⁶ v`ny hnh nty `tv `t `hly`b bn-`xy\$mk lm+h-dn vlb kl-xkm-lb nty xkmh vjst `t kl-`sr &vytk. ⁷ `t `hl mvjd v`t-h`rn ljd v`t-hkprt `sr jlyv v`t kl-kly h`hl. ⁸ v`t-hslxn v`t-klyv v`t-hmnrh h+hrh v`t-kl-klyh v`t mzbx hq+rt. ⁹ v`t-mzbx hjlh v`t-kl-klyv v`t-hkyr v`t-knv. ¹⁰ v`t bgdy hsr v`t-bgdy hqds l`hrn hkhn v`t-bgdy bnyv lkhn. ¹¹ v`t smn hmsxh v`t-q+rt h\$mym

lqds kkl `sr-&vytk yjvs. ¹² vy`mr yvhv `l-msh l`mr. ¹³ v`th dbr `l-bny ysr`l l`mr `k `t-sbtty tsmrv ky `vt hv` byny vbynykm ldrtykm ldjt ky `ny yvhv mqdskm. ¹⁴ vsmrtm `t-hsbt ky qds hv` lkm mxllyh mvt yvmt ky kl-hjsh bh ml`kh vnktrh hnps hhv` mqrb jmyh. ¹⁵ sst ymym yjsh ml`kh vbyvm hsbyjy sbt sbtvn qds lyvhv kl-hjsh ml`kh byvm hsbt mvt yvmt. ¹⁶ vsmrv bny-ysr`l `t-hsbt ljsvt `t-hsbt ldrtm bryt jvlm. ¹⁷ byny vbyn bny ysr`l `vt hv` lilm ky-sst ymym jsh yvhv `t- hsmym v`t-h`r& vbyvm hsbyjy sbt vynps. ¹⁸ vytn `l-msh kkltv ldrb `tv bhr \$yny sny lxt hjdt lxt `bn ktbym b`&bj`lhym.

Chapter 32

¹ vyr` hjm ky-bss msh lrdt mn-hhr vyqhl hjm jl`hrn vy`mrv `lyv qvm jsh-lnv `lhym `sr ylkv lpnynv ky-zh msh h`ys `sr hjlnv m`r& m&rym l` ydjnv mh-hyh lv. ² vy`mr `lhm `hrn prqv nzmy hzhb `sr b`zny nsykm bnykm vbntykm vhbv`v `ly. ³ vytprqv kl-hjm `t-nzmy hzhb `sr b`znyhm vyby`v `l`hrn. ⁴ vyqx mydm vy&r `tv bxr+ vyjshv jgl m\$kh vy`mrv `lh `lhyk ysr`l `sr hjlvk m`r& m&rym. ⁵ vyr` `hrn vybn mzbv lpnyv vyqr` `hrn vy`mr xg lyvhv mxr. ⁶ vyskymv mmxrt vyjlv jlt vygsv slmym vysb hjm l`kl vstv vyqmv l&xq. ⁷ vydrb yvhv `l-msh lk-rd ky sxt jmk `sr hjlyt m`r& m&rym. ⁸ \$rv mhr mn-hdrk `sr &vytm jsv lhm jgl m\$kh vystxvv-lv vyzbxv- lv vy`mrv `lh `lhyk ysr`l `sr hjlvk m`r& m&rym. ⁹ vy`mr yvhv `l-msh r`yty `t-hjm hzh vnhh jm-qsh-jrp hv`. ¹⁰ vjth hnyxh ly vyxr-`py bhm v`klm v`jsh `vtk lgyv gdvl. ¹¹ vyxl msh `t-pny yvhv `lhyv vy`mr lmh yvhv yxrh `pk bjmk `sr hv&`t m`r& m&rym bkx gdvl vbyd xzqh. ¹² lmh y`mrv m&rym l`mr brjh hv&y`m lhrg `tm bhrym vlklm mjv pny h`dmh svb mxrvn `pk vhnxm jl-hrjh ljm. ¹³ zkr l`brhm ly&xq vlysr`l jbdyk `sr nsbjt lhm bk vtldr `lhm `rbh `t-zrjkm kkvkby hsmym vkl-h`r& hz`t `sr `mrty `tn lzrjkm vnxlv lilm. ¹⁴ vynxm yvhv jl-hrjh `sr dbr ljsvt ljm. ¹⁵ vypn vyrd msh mn-hhr vsny lxt hjdt bydv lxt ktbym msny jbryhm mzh vmzh hm ktbym. ¹⁶ vhlxt mjsh `lhym hmh vhmktb mktb `lhym hv` xrvt jl-hlxt. ¹⁷ vysmj yhvsj `t-qvl hjm brjh vy`mr `l-msh qvl mlxmh bmxnh. ¹⁸ vy`mr `yn qvl jnvt gbvrh v`yn qvl jnvt xlvsh qvl jnvt `nky smj. ¹⁹ vyhy k`sr qrb `l-hmxnh vyr` `t-hjgl vmxlt vyxr-`p msh vyslk mydv `t-hlxt vysbr `tm txt hhr. ²⁰ vyqx `t-hjgl `sr jsv vysrp b`s vy+xn jd `sr-dq vyvr jl-pny hmym vysq `t-bny ysr`l. ²¹ vy`mr msh `l`hrn mh-jsh lk hjm hzh ky-hb`t jlyv x+`h gdlh. ²² vy`mr `hrn `l-yxr `p `dny `th ydjt `t-hjm ky brj hv`. ²³ vy`mrv ly jsh-lnv `lhym `sr ylkv lpnynv ky-zh msh h`ys `sr hjlnv m`r& m&rym l` ydjnv mh-hyh lv. ²⁴ v`mr lhm lmy zhb htprqv vytnv-ly v`slkhv b`s vy&` hjgl hzh. ²⁵ vyr` msh `t-hjm ky prj hv` ky-prjh `hrn lsm&h bqmyhm. ²⁶ vyjmd msh bsjr hmxnh vy`mr my lyvhv `ly vy`\$pv `lyv kl-bny lvy. ²⁷ vy`mr lhm kh-`mr yvhv `lhy ysr`l symv `ys-xrbv jl-yrvv jbrv vsbv msjr lsjr bmxnh vhrv `ys-`t-`xyv v`ys `t-rjhv v`ys `t-qrbv. ²⁸ vyjsv bny-lvy kdbr msh vypl mn-hjm byvm hhv` kslst `lpy `ys. ²⁹ vy`mr msh ml`v ydkm hyvm lyvhv ky `ys bbnv vb`xyv vlvt jlykm hyvm brkh. ³⁰ vyhy mmxrt vy`mr msh `l-hjm `tm x+`tm x+`h gdlh vjth `jlh `l- yvhv `vly `kprh bjd x+`tkm. ³¹ vysb msh `l-yvhv vy`mr `n` x+` hjm hzh x+`h

gdllh vyjsv lhm `lhy zhb. ³² vjth `m-ts` x+`tm v`m-`yn mxny n` m\$prk `sr ktbt. ³³ vy`mr yvhv
 `l-msh my `sr x+`-ly `mxnv m\$pry. ³⁴ vjth lk nxh `t-hjm `l `sr-dbrty lk hnh ml`ky ylk lpnyk vbyvm
 pqdy vppqdy jlhm x+`tm. ³⁵ vygp yvhv `t-hjm jl `sr jsv `t-hjgl `sr jsh `hrn.

Chapter 33

¹ vydbr yvhv `l-msh lk jlh mzh `th vhmj `sr hjlyt m`r& m&rym `l- h`r& `sr nsbjty l`brhm ly&xq
 vlyjqb l`mr lzrjk `tnnh. ² vslxty lpnyk ml`k vgrsty `t-hknjny h`mry vhxty vhprzy hxvy vhybv\$y.
³ `l-r& zbt xlb vdbs ky l` `jlh bqrbk ky jm-qsh-jrp `th pn- `klk bdrk. ⁴ vysmj hjm `t-hdbr hrj hzh
 vyt`blv vl`-stv `ys jdyv jlyv. ⁵ vy`mr yvhv `l-msh `mr `l-bny-ysr`l `tm jm-qsh-jrp rgj `xd `jlh bqrbk
 vklytyk vjth hvrd jdyk mjlyk v`djh mh `jsh-lk. ⁶ vytn&lv bny-ysr`l `t-jdym mhr xvrb. ⁷ vmsh yqx
 `t-h`hl vn+h-lv mxv& lmxnh hrxq mn-hmxnh vqr` lv `hl mvjd vhyh kl-mbqs yvhv y& `l-`hl mvjd
 `sr mxv& lmxnh. ⁸ vhyh k&`t msh `l-h`hl yqvmv kl-hjm vn&bv `ys ptx `hlv vhby+v `xry msh
 jd-b`v h`hlh. ⁹ vhyh kb` msh h`hlh yrd jmvd hjnn vjmd ptx h`hl vdbr jm-msh. ¹⁰ vr`h kl-hjm
 `t-jmvd hjnn jmd ptx h`hl vqm kl-hjm vbstxv `ys ptx `hlv. ¹¹ vdbr yvhv `l-msh pnym `l-pnym
 k`sr ydbr `ys `l-rjhv vsb `l- hmxnh vmsrtv yhvsj bn-nvn njr l` ymys mtvk h`hl. ¹² vy`mr msh `l-yvhv
 r`h `th `mr `ly hjl `t-hjm hzh v`th l` hvdjtny `t `sr-`slx jmy v`th `mrt ydjtyk bsm vgm-m&`t xn bjyny.
¹³ vjth `m-n` m&`ty xn bjynyk hvdjny n` `t-drkk v`dj lmnj `m&`- xn bjynyk vr`h ky jmk hgvy
 hzh. ¹⁴ vy`mr pny ylkv vhnxy lk. ¹⁵ vy`mr `lyv `m-`yn pnyk hlkym `l-tjlnv mzh. ¹⁶ vbmh yvdj
 `pv` ky-m&`ty xn bjynyk `ny vjmk hlv` blkkt jmnv vnplynv `ny vjmk mkl-hjm `sr jl-pny h`dmh.
¹⁷ vy`mr yvhv `l-msh gm `t-hdbr hzh `sr dbrt `jsh ky-m&`t xn bjyny v`dj bsm. ¹⁸ vy`mr hr`ny n`
 `t-kbdk. ¹⁹ vy`mr `ny `jbyr kl-+vby jl-pnyk vqr`ty bsm yvhv lpnyk vxnty `t-`sr `xn vrxmty `t-`sr
 `rxm. ²⁰ vy`mr l` tvkl lr`t `t-pny ky l`-yr`ny h`dm vxy. ²¹ vy`mr yvhv hnh mqvm `ty vn&bt jl-h&vr.
²² vhyh bjbr kbdy vsmtyk bnqrt h&vr vskty kpy jlyk jd-jbry. ²³ vh\$rtly `t-kpy vr`yt `t-`xry vpny l`
 yr`v.

Chapter 34

¹ vy`mr yvhv `l-msh p\$l-lk sny-lxt `bnym kr`snym vktbty jl-hlxt `t-hdbrym `sr hyv jl-hlxt
 hr`snym `sr sbrt. ² vhyh nkvn lbqr vjlyt bbqr `l-hr \$yny vn&bt ly sm jl-r`s hhr. ³ v`ys l`-yjlh jmk
 vgm-`ys `l-yr` bkl-hhr gm-h&`n vhbqr `l-yrjv `l-mvl hhr hhv`. ⁴ vyp\$l sny-lxt `bnym kr`snym
 vyskm msh bbqr vyjl `l-hr \$yny k`sr &vh yvhv `tv vyqx bydv sny lxt `bnym. ⁵ vyrd yvhv bjnn
 vyty&b jmv sm vyqr` bsm yvhv. ⁶ vyjbr yvhv jl-pnyv vyqr` yvhv yvhv `l rxvm vxnv `rk `pym
 vrb- x\$d v`mt. ⁷ n&r x\$d l`lpym ns` jvn vpsj vx+`h vnqh l` ynqh pqd jvn `bvt jl-bnym vjl-bny
 bnym jl-slsym vjl-rbjym. ⁸ vymhr msh vyqd `r&h vystxv. ⁹ vy`mr `m-n` m&`ty xn bjynyk `dny

ylk-n` `dny bqrbnv ky jm-qsh- jrp hv` v\$lx t l jvnnv vlx+`tnv vnxltnv. ¹⁰ vy`mr hnh `nky krt bryt ngd kl-jmk `jsh npl` t `sr l`-nbr`v bkl-h`r& vbkl-hgvym vr`h kl-hjm `sr-`th bqrbv `t-mjsh yvh ky-nvr` hv` `sr`ny jsh jmk. ¹¹ smr-lk `t `sr `nky m&vk hyvm hnny grs mpnyk `t-h`mry vhnjny vhty vhpzy vhxvy vhybv\$y. ¹² hsmr lk pn-tkrt bryt lyvsb h`r& `sr `th b` jlyh pn-yhyh lmvqs bqrbk. ¹³ ky `t-mzbxtm tt&vn v`-t-m&btm tsbrvn v`-t-`sryv tkrtvn. ¹⁴ ky l` tstxvh l`l `xr ky yvh qn` smv `l qn` hv`. ¹⁵ pn-tkrt bryt lyvsb h`r& vnzv `xry `lhyhm vzbv l`lhyhm vqr` lk v`klt mzbv. ¹⁶ vlqxt mbntyv lbnyk vnzv bntyv `xry `lhyhn vhzv `t-bnyk `xry `lhyhn. ¹⁷ `lhy m\$kh l` tjsh-lk. ¹⁸ `t-xg hm&vt tsmr sbjt ymym t`kl m&vt `sr &vytk lmvjd xds h`byb ky bxds h`byb y&`t mm&rym. ¹⁹ kl-p+r rxm ly vkl-mqnk tzkr p+r svr vsh. ²⁰ vp+r xmvr tpdh bsh v`m-l` tpdh vjrptv kl bkvr bnyk tpdh vl`- yr`v pny ryqm. ²¹ sst ymym tjbv vbyvm hsbyjy tsbt bxrys vbq&yr tsbt. ²² vxg sbjt tjsh lk bkvy q&yr x+yv vxg h`\$yp tqvpt hsnh. ²³ sls pjmy mbsnh yr`h kl-zkvrk `t-pny h`dn yvh `lhy ysrl. ²⁴ ky-`vrys gvym mpnyk vhrxbty `t-gblk vl`-yxmd `ys `t-`r&k bjltk lr`vt `t-pny yvh `lhy sls pjmy mbsnh. ²⁵ l`-tsx+ jl-xm& dm-zbxy vl`-ylyn lbqr zbx xg hp\$x. ²⁶ r`sy bkvry `dmtk tby` byt yvh `lhy l`-tbsl gdy bxl b`mv. ²⁷ vy`mr yvh `l-msh ktb-lk `t-hdbrym h`lh ky jl-py hdbrym h`lh krty `tk bryt v`t-ysrl. ²⁸ vyhy-sm jm-yvh `rbjym yvm v`rbjym lyh lxm l` `kl vmym l` sth vyktb jl-hlxt `t dbry hbryt jsrt hdbrym. ²⁹ vyhy brdt msh mhr \$yny vsny lxt hjdt byd-msh brdtv mn-hhr vmsh l`-ydy ky qrn jvr pnyv bdbv `tv. ³⁰ vyr` `hrn vkl-bny ysrl `t-msh vnh qrn jvr pnyv vyyr`v mgst `lyv. ³¹ vyqr` `lhm msh vysbv `lyv `hrn vkl-hns`ym bjd vdybr msh `lhm. ³² v`xry-kn ngsv kl-bny ysrl vy&vm `t kl-`sr dbr yvh `tv bhr \$yny. ³³ vykl msh mdbv `tm vytn jl-pnyv m\$vh. ³⁴ vbb` msh lpny yvh ldbr `tv y\$yr `t-hm\$vh jd-&`tv vy&` vdbv `l-bny ysrl `t `sr y&vh. ³⁵ vr`v bny-ysrl `t-pny msh ky qrn jvr pny msh vhsyb msh `t- hm\$vh jl-pnyv jd-b`v ldbr `tv.

Chapter 35

¹ vyqhl msh `t-kl-jdt bny ysrl vy`mr `lhm `lh hdbrym `sr-&vh yvh ljst `tm. ² sst ymym tjsh ml`kh vbyvm hsbyjy yhyh lkm qds sbt sbtn lyvh kl-hjsh bv ml`kh yvmt. ³ l`-tbjrv `s bkl msbtykm byvm hsbt. ⁴ vy`mr msh `l-kl-jdt bny-ysrl l`mr zh hdbv `sr-&vh yvh l`mr. ⁵ qxv m`tkm trvmh lyvh kl ndyb lbv yby`h `t trvmt yvh zhb vk\$ vnxst. ⁶ vtktl v`rgmn vtvltj sny vss vjzym. ⁷ vjrt `ylm m`dmym vjrt txsym vj&y s+yv. ⁸ vsmn lm`vr vbsmym lsmn hmsxh vlq+rt h\$mym. ⁹ v`bny-shm v`bny ml`ym l`pvd vlxsn. ¹⁰ vkl-xkm-lb bkm yb`v vyjv `t kl-`sr &vh yvh. ¹¹ `t-hmskn `t-`hlv v`t-mk\$hv `t-qr\$yv `t-qrsv `t-bryxv `t- jmdyv v`t-`dnyv. ¹² `t-`hrn v`t-bdyv `t-hkprt v`t prkt hm\$. ¹³ `t-hslxn v`t-bdyv v`t-kl-klyv v`t lxm hpnym. ¹⁴ v`t-mnrt hm`vr v`t-klyh v`t-nrtyh v`t smn hm`vr. ¹⁵ v`t-mzbx hq+rt v`t-bdyv v`t smn hmsxh v`t q+rt h\$mym v`t-m\$ hptx lptx hmskn. ¹⁶ `t mzbx hjlh v`t-mkbr hnxst `sr-lv `t-bdyv v`t-kl-klyv `t- hkyr v`t-knv. ¹⁷ `t qljy hx&r `t-jmdyv v`t-`dnyv v`t m\$ sjr hx&r. ¹⁸ `t-ytdt hmskn v`t-ytdt hx&r v`t-mytryhm. ¹⁹ `t-bgdy hsr lsr bqds `t-bgdy hqds l`hrn hkhn v`t-bgdy bnyv lkhn. ²⁰ vy&`v kl-jdt bny-ysrl mlpny msh. ²¹

vyb`v kl`ys `sr-ns`v lbv vkl`sr ndbh rvxv `tv hby`v `t- trvmt yvh lml`kt `hl mvjd vlkl-jbdtv vlbgyd hqds. ²² vyb`v h`nsym jl-hnsym kl ndyb lb hby`v xx vnzv v+bjt vkvmz kl-kly zhb vkl`ys `sr hnyp tnvpt zhb lyvh. ²³ vkl`ys `sr-nm&` `tv tklt v`rgmn vtljt sny vss vjzym vjrt `ylm m`dmym vjrt txsym hby`v. ²⁴ kl-mrym trvmt k\$ p vnxst hby`v `t trvmt yvh vkl`sr nm&` `tv j&y s+y m lkl-ml`kt hjbdh hby`v. ²⁵ vkl`sh xkmt-lb bydyh +vv vyby`v m+vh `t-htklt v`t-h`rgmn `t- tvljt hsnv v`t-hss. ²⁶ vkl-hnsym `sr ns` lbn `tnh bxkmh +vv `t-hjzym. ²⁷ vhnsm hby`v `t `bny hshm v`t `bny hml`ym l`pvd vlxs. ²⁸ v`t-hbsm v`t-hsmn lm`vr vlsmn hmsxh vlq+rt h\$mym. ²⁹ kl`ys v`sh `sr ndb lbn `tm lhby` lkl-hml`kh `sr &vh yvh ljsvt byd-msh hby`v bny-ysr`l ndbh lyvh. ³⁰ vy`mr msh `l-bny ysrl r`v qr` yvh bsm b&l`l bn-`vry bn-xvr lm+h yvhd. ³¹ vyml` `tv rvx `lhym bxkmh btbvnh vbdjt vbkl-ml`kh. ³² vlxs mxsbt ljt bzhh vbk\$ p vbnxst. ³³ vbxrst `bn lml`t vbxrst j& ljsvt bkl-ml`kt mxsbt. ³⁴ vlhvrt ntn blbv hv` v`hly`b bn-`xy\$mk lm+h-dn. ³⁵ ml` `tm xkmt-lb ljsvt kl-ml`kt xrs vxs vrqm btklt vb`rgmn btljt hsnv vbss v`rg jsy kl-ml`kh vxsby mxsbt.

Chapter 36

¹ vjsh b&l`l v`hly`b vkl`ys xkm-lb `sr ntn yvh xkmh vtbvnh bhmh ldjt ljt `t-kl-ml`kt jbd hqds lkl `sr-&vh yvh. ² vyqr` msh `l-b&l`l v`l-hly`b v`l kl`ys xkm-lb `sr ntn yvh xkmh blbv kl `sr ns`v lbv lqrbh `l-hml`kh ljt `th. ³ vyqvx mlpny msh `t kl-htrvmh `sr hby`v bny ysrl lml`kt jbd hqds ljt `th vhm hby`v `lyv jvd ndbh bbqr bbqr. ⁴ vyb`v kl-hxkmym hjsym `t kl-ml`kt hqds `ys-`ys mml`ktv `sr- hmh jsym. ⁵ vy`mrv `l-msh l`mr mrby m hjm lhby` mdy hjbdh lml`kh `sr-&vh yvh ljt `th. ⁶ vy&v msh vyjbyrv qvl bmxnh l`mr `ys v`sh `l-yjv-jvd ml`kh ltrvmt hqds vykl` hjm mhby`. ⁷ vhm`kh hyth dym lkl-hml`kh ljsvt `th hvtr. ⁸ vyjv kl-xkm-lb bjsy hml`kh `t-hmskn jsr yryt ss mszr vtkt v`rgmn vtljt sny krby m jsh xsb jsh `tm. ⁹ `rk hyryjh h`xt smnh vjsym b`mh vrbx `rbj b`mh hyryjh h`xt mdh `xt lkl-hyryjt. ¹⁰ vyxbr `t-xms hyryjt `xt `l-`xt vxms yryjt xbr `xt `l-`xt. ¹¹ vyjs ll`t tklt jl spt hyryjh h`xt mq&h bmxbrt kn jsh bspt hyryjh hqy&vnh bmxbrt hsnv. ¹² xmsym ll`t jsh byryjh h`xt vxmsym ll`t jsh bq&h hyryjh `sr bmxbrt hsnv mqbylt hll`t `xt `l-`xt. ¹³ vyjs xmsym qr\$y zhb vyxbr `t-hyryjt `xt `l-`xt bqr\$ym vyhy hmskn `xd. ¹⁴ vyjs yryjt jzym l`hl jl-hmskn jsty-jsrh yryjt jsh `tm. ¹⁵ `rk hyryjh h`xt slsym b`mh v`rbj `mvt rxb hyryjh h`xt mdh `xt ljtsty jsrh yryjt. ¹⁶ vyxbr `t-xms hyryjt lbd v`t-ss hyryjt lbd. ¹⁷ vyjs ll`t xmsym jl spt hyryjh hqy&nh bmxbrt vxmsym ll`t jsh jl-spt hyryjh hxbt hsnv. ¹⁸ vyjs qr\$y nxst xmsym lxbt `t-h`hl lhyt `xd. ¹⁹ vyjs mk\$h l`hl jrt `ylm m`dmym vmk\$h jrt txsym mlmjhl. ²⁰ vyjs `t-hqrsym lmskn j&y s+y m jmdym. ²¹ jsr `mt `rk hqrs v`mh vx&y h`mh rxb hqrs h`xd. ²² sty ydt lqrs h`xd mslbt `xt `l-`xt kn jsh lkl qrsy hmskn. ²³ vyjs `t-hqrsym lmskn jsym qrsym lp`t ngb tymnh. ²⁴ v`rbjym `dny-k\$ p jsh txt jsym hqrsym sny `dny txt-hqrs h`xd lsty ydyv vsny `dny txt-hqrs h`xd lsty ydyv. ²⁵ vl&l hmskn hsnv lp`t &pvn jsh jsym qrsym. ²⁶ v`rbjym `dnyhm k\$ p sny `dny txt hqrs h`xd vsny `dny txt hqrs h`xd. ²⁷ vlyrky hmskn ymh jsh ssh qrsym. ²⁸ vsny qrsym jsh lmq&jt

hmskn byrktym. ²⁹ vhyv tv`mm mlm+h vyxdv yhyv tmym `l-r`sv `l-h+bjt h`xt kn jsh lsnyhm lsny hmq&jt. ³⁰ vhyv smnh qrsym v`dnyhm k\$ p ssh jsr `dny m sny `dny m sny `dny m txt hqrs h`xd. ³¹ vyjs bryxy j&y s+y m xms h lqrsy &l-j-hmskn h`xt. ³² vxmsh bryxm lqrsy &l-j-hmskn hsnyt vxmsh bryxm lqrsy hmskn lyrktym ymh. ³³ vyjs `t-hbryx htykn lbrx btvk hqrsym mn-hq&h `l-hq&h. ³⁴ v`t-hqrsym &ph zhb v`t+bjtm jsh zhb btym lbryxm vy&p `t- hbryxm zhb. ³⁵ vyjs `t-hprkt tklt v`rgmn vtvltj sny vss mszr mjsh xsb jsh `th krby m. ³⁶ vyjs lh `rbjh jmvdy s+y m vy&pm zhb vvyhm zhb vy&q lhm `rbjh `dny-k\$. ³⁷ vyjs m\$ k lptx h`hl tklt v`rgmn vtvltj sny vss mszr mjsh rqm. ³⁸ v`t-jmvdyv xms h v`t-vvyhm v&ph r`syhm vxsqyhm zhb v`dnyhm xms h nxst.

Chapter 37

¹ vyjs b&l`l `t-h`rn j&y s+y m `mtym vx&y `rkv v`mh vx&y rxbv v`mh vx&y qmtv. ² vy&phv zhb +hvr mby t vmxv& vyjs lv zr zhb \$byb. ³ vy&q lv `rbj +bjt zhb jl `rbj pjmtyv vsty +bjt jl-&l jv h`xt vsty +bjt jl-&l jv hsnyt. ⁴ vyjs bdy j&y s+y m vy&p `tm zhb. ⁵ vyb` `t-hbdym b+bjt jl &ljt h`rn ls`t `t-h`rn. ⁶ vyjs kp rt zhb +hvr `mtym vx&y `rkh v`mh vx&y rxbh. ⁷ vyjs sny krby m zhb mqsh jsh `tm msny q&vt hkprt. ⁸ krvb-`xd mq&h mzh vkrvb-`xd mq&h mzh mn-hkprt jsh `t-hkrby m msny q&vvtv. ⁹ vyhyv hkrby m prsy knpym lmjhl \$kkym bknpyhm jl-hkprt vponyhm `ys `l-`xyv `l-hkprt hyv pny hkrby m. ¹⁰ vyjs `t-hslxn j&y s+y m `mtym `rkv v`mh rxbv v`mh vx&y qmtv. ¹¹ vy&p `tv zhb +hvr vyjs lv zr zhb \$byb. ¹² vyjs lv m\$grt +px \$byb vyjs zr-zhb lm\$grtv \$byb. ¹³ vy&q lv `rbj +bjt zhb vytn `t-h+bjt jl `rbj hp`t `sr l`rbj rglyv. ¹⁴ ljmt hm\$grt hyv h+bjt btym lbdym ls`t `t-hslxn. ¹⁵ vyjs `t-hbdym j&y s+y m vy&p `tm zhb ls`t `t-hslxn. ¹⁶ vyjs `t-hkly m `sr jl-hslxn `t-qjrtv v`t-kptyv v`t mnqytyv v`t-hqsvt `sr y\$ k bhn zhb +hvr. ¹⁷ vyjs `t-hmnrh zhb +hvr mqsh jsh `t-hmnrh yrkh vqnh gbyjyh kptryh vprxyh mmnh hyv. ¹⁸ vssh qnym y&`ym m&dyh slsh qny mnrh m&dh h`xd vslsh qny mnrh m&dh hsny. ¹⁹ slsh gbjym msqdy m bqnh h`xd kp tr vprx vslsh gbjym msqdy m bqnh `xd kp tr vprx kn lsst hqnym hy&`ym mn-hmnrh. ²⁰ vbmnrh `rbjh gbjym msqdy m kptryh vprxyh. ²¹ vkp tr txt sny hqnym mmnh vkp tr txt sny hqnym mmnh vkp tr txt- sny hqnym mmnh lsst hqnym hy&`ym mmnh. ²² kptryhm vqntm mmnh hyv klh mqsh `xt zhb +hvr. ²³ vyjs `t-nrtyh sbjh vmlqxyh vmxttyh zhb +hvr. ²⁴ kkr zhb +hvr jsh `th v`t kl-klyh. ²⁵ vyjs `t-mzbx hq+rt j&y s+y m `mh `rkv v`mh rxbv rbvj v`mtym qmtv mmnv hyv qrntyv. ²⁶ vy&p `tv zhb +hvr `t-ggv v`t-qyrtyv \$byb v`t-qrntyv vyjs lv zr zhb \$byb. ²⁷ vsty +bjt zhb jsh-lv mtxt lzrv jl sty &l jtyv jl sny &dyv lbtym lbdym ls`t `tv bhm. ²⁸ vyjs `t-hbdym j&y s+y m vy&p `tm zhb. ²⁹ vyjs `t-smn hmsxh qds v`t-q+rt h\$mym +hvr mjsh rqx.

Chapter 38

¹ vyjs `t-mzbx hjlh j&y s+ym xms `mvt `rkv vxms-`mvt rxbv rbvj vsls `mvt qmtv. ² vyjs qrntyv jl `rbj pntyv mmnv hvv qrntyv vy&p `tv nxst. ³ vyjs `t-kl-kly hmzbx `t-h\$yrt v`-t-hyjym v`-t-hmzrqv `t-hmzlgv v`-t-hmxtt kl-klyv jsh nxst. ⁴ vyjs lmzbx mkbr mjsh rst nxst txt krkbv mlm+h jd-x&yv. ⁵ vy&q `rbj +bjt b`rbj hq&vt lmkbr hnxst btym lbdym. ⁶ vyjs `t-hbdym j&y s+ym vy&p `tm nxst. ⁷ vyb `t-hbdym b+bjt jl &ljt hmzbx ls`t `tv bhm nbvb lxt jsh `tv. ⁸ vyjs `t hkyvr nxst v`-t knv nxst bmr`-t h&b`-t `sr &b`-v ptx `hl mvjd. ⁹ vyjs `t-hx&r lp`t ngb tymnh qljy hx&r ss mszr m`h b`mh. ¹⁰ jmvdyhm jsrym v`-dnyhm jsrym nxst vvy hjmvdym vxsqyhm k\$\$. ¹¹ vlp`t &pvv m`h b`mh jmvdyhm jsrym v`-dnyhm jsrym nxst vvy hjmvdym vxsqyhm k\$\$. ¹² vlp`t-ym qljym xmsym b`mh jmvdyhm jsrh v`-dnyhm jsrh vvy hjmdym vxsvqyhm k\$\$. ¹³ vlp`t qdmh mzxh xmsym `mh. ¹⁴ qljym xms-jsrh `mh `l-hktp jmvdyhm slsh v`-dnyhm slsh. ¹⁵ vlktp hsnyt mzh vmzh lsjr hx&r qljym xms jsrh `mh jmdyhm slsh v`-dnyhm slsh. ¹⁶ kl-qljy hx&r \$byb ss mszr. ¹⁷ vh`-dnyhm ljmodym nxst vvy hjmvdym vxsvqyhm k\$\$ v&pvv r`-syhm k\$\$ vhm mxsqym k\$\$ kl jmdy hx&r. ¹⁸ vm\$sk sjr hx&r mjsh rqm tklt v`rgmn vtvltj sny vss mszr vjsrym `mh `rk vqvmh brxb xms `mvt ljmt qljy hx&r. ¹⁹ vjmdyhm `rbjh v`-dnyhm `rbjh nxst vvyhm k\$\$ v&pvv r`-syhm vxsvqyhm k\$\$. ²⁰ vkl-hytdt lmskn vlx&r \$byb nxst. ²¹ `lh pqvdy hmskn mskn hjdt `sr pqd jl-py msh jbdv hlvyv byd `ytmr bn-`hrn hkhn. ²² vb&l`l bn-`vry bn-xvr lm+h yhvhd jsh `t kl-`sr-&vh yvhv `t- msh. ²³ v`-tv `hly`b bn-`xy\$mk lm+h-dn xrs vxsb vrqm btklt vb`rgmn vbtvltj hsny vbss. ²⁴ kl-hzhh hjsvy lml`kh bkl ml`kt hqds vyhy zhb htnvph tsj vjsrym kkr vsbj m`vt vslym sql bsq hqds. ²⁵ vk\$ pqvdy hjdh m`-t kkr v`lp vsbj m`vt vxmsh vsbjym sql bsq hqds. ²⁶ bqj lglgt mx&yt hsql bsq hqds lkl hjbr jl-hpqdym mbn jsrym snh vmjhl lss-m`vt `lp vslst `lpym vxms m`vt vxmsym. ²⁷ vyhy m`-t kkr hk\$ l&qt `t `dny hqds v`-t `dny hprkt m`-t `dnyhm lm`-t hkkk kkr l`dn. ²⁸ v`-t-h`lp vsbj hm`vt vxmsh vsbjym jsh vvyhm ljmodym v&ph r`-syhm vxsq `tm. ²⁹ vnxst htnvph sbjym kkr v`lpym v`rbj-m`vt sql. ³⁰ vyjs bh `t-`dny ptx `hl mvjd v`-t mzbx hnxst v`-t-mkbr hnxst `sr-lv v`-t kl-kly hmzbx. ³¹ v`-t-`dny hx&r \$byb v`-t-`dny sjr hx&r v`-t kl-ytdt hmskn v`-t- kl-ytdt hx&r \$byb.

Chapter 39

¹ vmn-htklt vh`rgmn vtvltj hsny jsv bgdy-srd lsrt bqds vyjsv `t- bgdy hqds `sr l`hrn k`sr &vh yvhv `t-msh. ² vyjs `t-h`pd zhb tklt v`rgmn vtvltj sny vss mszr. ³ vyrqjv `t-pxy hzhh vq&& ptylm ljsvt btkl htklt vbtvk h`rgmn vbtvk tvltj hsny vbtvk hss mjsh xsb. ⁴ ktpt jsv-lv xbrt jl-sny q&vvtv xbr. ⁵ vxsb `pdtv `sr jlyv mmnv hv` kmjshv zhb tklt v`rgmn vtvltj sny vss mszr k`sr &vh yvhv `t-msh. ⁶ vyjsv `t-`bny hshm m\$bt msb&t zhb mptxt ptxy xvtm jl-smvt bny ysrl. ⁷ vysm `tm jl ktpt h`pd `bny zkrvn lbny ysrl k`sr &vh yvhv `t- msh. ⁸ vyjs `t-hxsn mjsh xsb kmjsh `pd zhb tklt v`rgmn vtvltj sny vss mszr. ⁹ rbvj hyh kpvl jsv `t-hxsn zrt `rkv vzrt rxbv kpvl. ¹⁰ vyml`v-bv `rbjh +vry `bn +vr `dm p+dh vbrqt h+vr h`xd. ¹¹ vh+vr hsny npk \$pyr vyhlm. ¹² vh+vr hslsy lsm sbv v`xlmh. ¹³ vh+vr hrbyjy trsys shm vysph mv\$bt msb&t zhb bml`tm. ¹⁴ vh`bnyhm jl-smt bny-ysrl

hnh stym jsrh jl-smtm ptvxy xtm `ys jl-smv lsnym jsr sb+. ¹⁵ vyjsv jl-hxsn srsrt gbtl mjsh jbt zhb +hvr. ¹⁶ vyjsv sty msb&t zhb vsty +bjt zhb vytv `t-sty h+bjt jl-sny q&vt hxsn. ¹⁷ vytv sty hjbt hzhb jl-sty h+bjt jl-q&vt hxsn. ¹⁸ v` t sty q&vt sty hjbt ntnv jl-sty hmsb&t vytv jl-ktpt h`pd `l-mvl pnyv. ¹⁹ vyjsv sty +bjt zhb vysymv jl-sny q&vt hxsn jl-sptv `sr `l- jbr h`pd byth. ²⁰ vyjsv sty +bjt zhb vytv jl-sty ktpt h`pd mlm+h mmvl pnyv ljmt mxbrtv mmjl lxs b h`pd. ²¹ vyrk\$ v `t-hxsn m+bjtyv `l-+bjt h`pd bptyl tklt lhyt jl-xsb h`pd vl`-yzx hxsn mjl h`pd k`sr &vh yvhv `t-msh. ²² vyjs `t-mjyl h`pd mjsh `rg klyl tklt. ²³ vpy-hmjyl btvkv kpy txr` sph lpyv \$byb l` yqrj. ²⁴ vyjsv jl-svly hmjyl rmvny tklt v`rgmn vtljt sny mszr. ²⁵ vyjsv pjmy zhb +hvr vytv `t-hpjmy btvk hrmnym jl-svly hmjyl \$byb btvk hrmnym. ²⁶ pjmn vrmn pjmn vrmn jl-svly hmjyl \$byb lsrt k`sr &vh yvhv `t- msh. ²⁷ vyjsv `t-hktnt ss mjsh `rg l`hrn vlbnyv. ²⁸ v` t hm&npt ss v`t-p`ry hmgbjt ss v`t-mkn\$y hbd ss mszr. ²⁹ v`t-h`bn+ ss mszr vtkt v`rgmn vtljt sny mjsh rqm k`sr &vh yvhv `t-msh. ³⁰ vyjsv `t-&y& nzt-hqds zhb +hvr vyktbv jlyv mktb ptvxy xvtm qds lyvh. ³¹ vytv jlyv ptyl tklt ltt jl-hm&npt mlmjlh k`sr &vh yvhv `t- msh. ³² vtkt kl-jbdt mskn `hl mvjd vyjsv bny ysrl kkl `sr &vh yvhv `t-msh kn jsv. ³³ vyby`v `t-hmskn `l-msh `t-h`hl v`t-kl-klyv qr\$yv qrsyv bryxv vjmdyv v`dnyv. ³⁴ v`t-mk\$h jvrt h`ylm hm`dmym v`t-mk\$h jrt htksym v`t prkt hm\$h. ³⁵ `t-`rvn hjdt v`t-bdyv v`t hkprt. ³⁶ `t-hslxn `t-kl-klyv v`t lxm hpnym. ³⁷ `t-hmnrh h+hrrh `t-nrtyh nrt hmjrk v`t-kl-klyh v`t smn hm`vr. ³⁸ v`t mzbz hzhb v`t smn hmsxh v`t q+rt h\$mym v`t m\$h ptx h`hl. ³⁹ `t mzbz hnxst v`t-mkbr hnxst `sr-lv `t-bdyv v`t-kl-klyv `t- hkyr v`t-knv. ⁴⁰ `t qljy hx&r `t-jmdyh v`t-`dnyh v`t-hm\$h lsjr hx&r `t-mytryv vytdtyh v`t kl-kly jbdt hmskn l`hl mvjd. ⁴¹ `t-bgdy hsr lsr bqds `t-bgdy hqds l`hrn hkhn v`t-bgdy bnyv lkhn. ⁴² kkl `sr-&vh yvhv `t-msh kn jsv bny ysrl `t kl-hjbdh. ⁴³ vyr` msh `t-kl-hml`kh vnh jsv `th k`sr &vh yvhv kn jsv vybrk `tm msh.

Chapter 40

¹ vydb yvhv `l-msh l`mr. ² byvm-hxds hr`svn b`xd lxd tqym `t-mskn `hl mvjd. ³ vsmt sm `t `rvn hjdvt v\$kt jl-h`rn `t-hprkt. ⁴ vhb` t `t-hslxn vjrt `t-jrv vhb` t `t-hmnrh vjlyt `t-nrtyh. ⁵ vntth `t-mzbz hzhb lq+rt lpy `rvn hjdt vsmt `t-m\$h hptx lmskn. ⁶ vntth `t mzbz hjlh lpy ptx mskn `hl-mvjd. ⁷ vntt `t-hkyr byn-`hl mvjd vbyn hmzbz vntt sm mym. ⁸ vsmt `t-hx&r \$byb vntt `t-m\$h sjr hx&r. ⁹ vlqxt `t-smn hmsxh vmsxt `t-hmskn v`t-kl-`sr-bv vqdst `tv v`t- kl-klyv vhyh qds. ¹⁰ vmsxt `t-mzbz hjlh v`t-kl-klyv vqdst `t-hmzbz vhyh hmzbz qds qdsym. ¹¹ vmsxt `t-hkyr v`t-knv vqdst `tv. ¹² vhrbt `t-`hrn v`t-bnyv `l-ptx `hl mvjd vrx&t `tm bmy. ¹³ vhlbt `t-`hrn `t bgdy hqds vmsxt `tv vqdst `tv vkhn ly. ¹⁴ v`t-bnyv tqryb vhlbt `tm ktnt. ¹⁵ vmsxt `tm k`sr msxt `t-`byhm vkhnv ly vhyth lhyt lhm msxtm lkht jvlm ldrtm. ¹⁶ vyjs msh kkl `sr &vh yvhv `tv kn jsh. ¹⁷ vyhy bxds hr`svn bsnh hsnyt b`xd lxd hvqm hmskn. ¹⁸ vyqm msh `t-hmskn vytv `t-`dnyv vsym `t-qrsyv vytv `t-bryxv vyqm `t-jmvdv. ¹⁹ vypr `t-h`hl jl-hmskn vsym `t-mk\$h h`hl jlyv mlmjlh k`sr &vh yvhv `t-msh. ²⁰ vyqx vytv `t-hjdt `l-h`rn vsym `t-hbdym jl-h`rn vytv `t- hkprt jl-h`rn mlmjlh. ²¹

vyb` `t-h`rn `l-hmskn vysm `t prkt hm\$ky \$k jl `rvn hjdvt k`sr &vh yvhv `t-msh. ²² vytn `t-hslxn b`hl mvjd jl yrk hmskn &pnh mxv& lprkt. ²³ vyjrk jlyv jrk lxm lpny yvhv k`sr &vh yvhv `t-msh. ²⁴ vysm `t-hmnrh b`hl mvjd nkx hslxn jl yrk hmskn ngbh. ²⁵ vyjl hnrtpny yvhv k`sr &vh yvhv `t-msh. ²⁶ vysm `t-mzbx hzhb b`hl mvjd lpny hprkt. ²⁷ vyq+r jlyv q+rt \$mym k`sr &vh yvhv `t-msh. ²⁸ vysm `t-m\$ky hptx lmskn. ²⁹ v`tz mzbv hjlh sm ptx mskn `hl-mvjd vyjl jlyv `t-hjlh v`t-hmnxh k`sr &vh yvhv `t-msh. ³⁰ vysm `t-hkyr byn-`hl mvjd vbyn hmzbx vytn smh mym lrx&h. ³¹ vrx&v mmnv msh v`hrn vbnyv `t-ydyhm v`t-rglyhm. ³² bb`m `l-`hl mvjd vbqrbtm `l-hmzbx yrx&v k`sr &vh yvhv `t- msh. ³³ vyqm `t-hx&r \$byb lmskn vlmzbx vytn `t-m\$ky sjr hx&r vykl msh `t-hml`kh. ³⁴ vyk\$ hjnn `t-`hl mvjd vkbvd yvhv ml` `t-hmskn. ³⁵ vl`-ykl msh lbv` `l-`hl mvjd ky-skn jlyv hjnn vkbvd yvhv ml` `t-hmskn. ³⁶ vbhjlvt hjnn mjil hmskn y\$yv bny ysrl bkl m\$yhm. ³⁷ v`m-l` yjil hjnn vl` y\$yv jd-yvm hjltv. ³⁸ ky jnn yvhv jl-hmskn yvmm v`s thyh lyil bv ljyny kl-byt- ysrl bkl-m\$yhm.

Leviticus

Chapter 1

¹ vyqr` `l-msh vydbv yvhv `lyv m`hl mvjd l`mr. ² dbr `l-bny ysrl v`mrt `lhm `dm ky-yqyb mkm qrbn lyvhv mn- hbhmv mn-hbqr vmn-h&`n tqrybv `t-qrbnkm. ³ `m-jlh qrbnv mn-hbqr zkr tmym yqrybnv `l-ptx `hl mvjd yqyb `tv lr&nv lpny yvhv. ⁴ v\$mk ydv jl r`s hjlh vnr&h lv lkpr jlyv. ⁵ vsx+ `t-bn hbqr lpny yvhv vqrybv bny `hrn hkhnyv `t-hdm vzrqv `t-hdm jl-hmzbx \$byb `sr-ptx `hl mvjd. ⁶ vhsy+ `t-hjlh vntx `th lntxyh. ⁷ vntnv bny `hrn hkhv `s jl-hmzbx vjrv j&yv jl-h`s. ⁸ vjrv bny `hrn hkhnyv `t-hntxyv `t-hr`s v`t-hpdr jl-hj&yv `sr jl-h`s `sr jl-hmzbx. ⁹ vqrbv vkrjyv yrx& bmyv vq+yv hkhv `t-hkl hmzbxv jil `sh ryx- nyxv lyvh. ¹⁰ v`m-mn-h&`n qrbnv mn-hksbvm `v mn-hjzvm ljlh zkr tmym yqrybnv. ¹¹ vsx+ `tv jl yrk hmzbx &pnh lpny yvhv vzrqv bny `hrn hkhnyv `t-dmv jl-hmzbx \$byb. ¹² vntx `tv lntxyv v`tr`sv v`t-pdrv vjrv hkhv `tm jl-hj&yv `sr jl-h`s `sr jl-hmzbx. ¹³ vqrb vkrjyv yrx& bmyv vqryb hkhv `t-hkl vq+yv hmzbxv jil hv` `sh ryx nyxv lyvh. ¹⁴ v`m mn-hjvp jil qrbnv lyvh vqryb mn-htryv `v mn-bny hyvnh `t-qrbnv. ¹⁵ vqrybv hkhv `l-hmzbx vmlq `tr`sv vq+yv hmzbxv vnm&h dmv jl qyr hmzbx. ¹⁶ vhsy `t-mr`tv bn&th vhslyk `th `&l hmzbx qdmh `l-mqvm hdsn. ¹⁷ vsj `tv bknyv l` ybdyl vq+yv `tv hkhv hmzbxv jl-hj&yv `sr jl-h`s jil hv` `sh ryx nyxv lyvh.

Chapter 2

¹ vnps ky-tqryb qrbn mnxh lyhvh \$lt yhyh qrbnv vy&q jlyh smn vntn jlyh lbnh. ² vhb`h `l-bny `hrn hkhny m qm& msm ml` qm&v m\$lt h vmsmnh jl kl-lbnth v hq+yr hkhn `t-`zkrth hmzbxh `sh ryx nyxx lyhvh. ³ vhnvtrt mn-hmnxh l`hrn vlbnyv qds qdsym m`sy yhvh. ⁴ vky tqrb qrbn mnxh m`ph tnvr \$lt xlvt m&t blvlt bsmn vrqyqy m&vt msxym bsmn. ⁵ v`m-mnxh jl-hmxbt qrbnk \$lt blvlh bsmn m&h thyh. ⁶ ptvt `th ptym vy&qt jlyh smn mnxh hv`. ⁷ v`m-mnxt mrxst qrbnk \$lt bsmn tjsh. ⁸ vhb`t `t-hmnxh `sr yjsh m`lh lyhvh v hqrybh `l-hkhn v hgysh `l- hmzbx. ⁹ v hrym hkhn mn-hmnxh `t-`zkrth v hq+yr hmzbxh `sh ryx nyxx lyhvh. ¹⁰ vhnvtrt mn-hmnxh l`hrn vlbnyv qds qdsym m`sy yhvh. ¹¹ kl-hmnxh `sr tqrybv lyhvh l` tjsh xm& ky kl-s`r vkl-dbs l`- tq+yrv mmnv `sh lyhvh. ¹² qrbn r`sy t qrybv `tm lyhvh v`l-hmzbx l`-yjl v lryx nyxx. ¹³ vkl-qrbn mnxtk bmlx tmlx vl` tsbyt mlx bryt `lhyk mjl mnxtk jl kl-qrbnk tqryb mlx. ¹⁴ v`m-tqryb mnxt bkvyrm lyhvh `byb qlvy b`s grs krml tqryb `t mnxt bkvyryk. ¹⁵ vntt jlyh smn vsmt jlyh lbnh mnxh hv`. ¹⁶ v hq+yr hkhn `t-`zkrth mgrsh vmsmnh jl kl-lbnth `sh lyhvh.

Chapter 3

¹ v`m-zbx slmym qrbnv `m mn-hbqr hv` mqryb `m-zkr `m-nqbh tmym yqrybnv lpny yhvh. ² v\$mk ydv jl-r`s qrbnv vsx+v ptx `hl mvjd vzrqv bny `hrn hkhny m `t-hdm jl-hmzbx \$byb. ³ v hqryb mzbx hslmym `sh lyhvh `t-hxlb hmk\$h `t-hqrb v`t kl- hxl b `sr jl-hqrb. ⁴ v`t sty hklyt v`t-hxlb `sr jlhn `sr jl-hk\$lym v`t-hytrt jl- hkbd jl-hklyt y\$yrnh. ⁵ v hq+yrv `tv bny-`hrn hmzbxh jl-hjll `sr jl-hj&y m `sr jl-h`s `sh ryx nyxx lyhvh. ⁶ v`m-mn-h&`n qrbnv lzbx slmym lyhvh zkr `v nqbh tmym yqrybnv. ⁷ `m-ksb hv`-mqryb `t-qrbnv v hqryb `tv lpny yhvh. ⁸ v\$mk `t-ydv jl-r`s qrbnv vsx+ `tv lpny `hl mvjd vzrqv bny `hrn `t-dmv jl-hmzbx \$byb. ⁹ v hqryb mzbx hslmym `sh lyhvh xlv h`lyh tmymh ljmt hj&h y\$yrnh v`t-hxlb hmk\$h `t-hqrb v`t kl-hxlb `sr jl-hqrb. ¹⁰ v`t sty hklyt v`t-hxlb `sr jlhn `sr jl-hk\$lym v`t-hytrt jl- hkbd jl-hklyt y\$yrnh. ¹¹ v hq+yrv hkhn hmzbxh lxm `sh lyhvh. ¹² v`m jz qrbnv v hqrybv lpny yhvh. ¹³ v\$mk `t-ydv jl-r`sv vsx+ `tv lpny `hl mvjd vzrqv bny `hrn `t- dmv jl-hmzbx \$byb. ¹⁴ v hqryb mmnv qrbnv `sh lyhvh `t-hxlb hmk\$h `t-hqrb v`t kl- hxl b `sr jl-hqrb. ¹⁵ v`t sty hklyt v`t-hxlb `sr jlhn `sr jl-hk\$lym v`t-hytrt jl- hkbd jl-hklyt y\$yrnh. ¹⁶ v hq+yrv hkhn hmzbxh lxm `sh lryx nyxx kl-xlb lyhvh. ¹⁷ xqt jvlm ldrtykm bkl mvsbtykm kl-xlb vkl-dm l` t`klv.

Chapter 4

¹ vydb r yhvh `l-msh l`mr. ² dbr `l-bny ys r`l l`mr nps ky-tx+` bsggh mkl m&vt yhvh `sr l` tjsynh vjsh m`xt mnhh. ³ `m hkhn hmsyx yx+` l`sm t hjm v hqryb jl x+`tv `sr x+` pr bn- bqr tmym lyhvh lx+`t. ⁴ v hby` `t-hpr `l-ptx `hl mvjd lpny yhvh v\$mk `t-ydv jl-r`s hpr vsx+ `t-hpr lpny yhvh. ⁵ vlqx

hkhn hmsyx mdm hpr vhby`tv`l`hl mvjd. ⁶ v+bl hkhn `t`&bjv bdm vzhz mn-hdm sbj pjmy
 lpny yvhv `t-pny prkt hqds. ⁷ vntn hkhn mn-hdm jl-qrvnt mzbx q+rt h\$my m lpny yvhv `sr b`hl
 mvjd v`t kl-dm hpr yspk `l-y\$vd mzbx hjlh `sr-ptx `hl mvjd. ⁸ v`t-kl-xlb pr hx+`t yrym mmnv
 `t-hxlb hmk\$hl jl-hqrb v`t kl- hxl b `sr jl-hqrb. ⁹ v`t sty hklyt v`t-hxlb `sr jlyhn `sr jl-hk\$lym v`t-hytrt
 jl- hkbd jl-hklyvt y\$yrnh. ¹⁰ k`sr yvrm msvr zbx hslmym v hq+yrm hkhn jl mzbx hjlh. ¹¹ v`t-jvr
 hpr v`t-kl-bsrv jl-r`sv vjl-krjyv vqrbv vprsv. ¹² v h v & y ` `t-kl-hpr `l-mxv & lmxnh `l-mqvm +hvr
 `l-spk hdsn vsrp `tv jl-j&y m b`s jl-spk hdsn ysrp. ¹³ v`m kl-jdt ysrl ysgv vnjlm dbr mjyny hqhl
 vj sv `xt mkl-m&vt yvhv `sr l`-tjsynh v`smv. ¹⁴ vnvdjh hx+`t `sr x+`v jlyh v hqrybv hqhl pr bn-bqr
 lx+`t v hby`v `tv lpny `hl mvjd. ¹⁵ v\$mkv zqny hjdh `t-ydyhm jl-r`s hpr lpny yvhv vsx+ `t-hpr lpny
 yvhv. ¹⁶ v hby` hkhn hmsyx mdm hpr `l`hl mvjd. ¹⁷ v+bl hkhn `&bjv mn-hdm vzhz sbj pjmy
 lpny yvhv `t pny hprkt. ¹⁸ v mn-hdm ytn jl-qrvnt hmzbx `sr lpny yvhv `sr b`hl mvjd v`t kl- hdm yspk
 `l-y\$vd mzbx hjlh `sr-ptx `hl mvjd. ¹⁹ v`t kl-xlbv yrym mmnv v hq+y r hmzbxh. ²⁰ vjsh lpr k`sr jsh
 lpr hx+`t kn yjsh-lv vkpr jlhm hkhn vn\$lx lhm. ²¹ v h v & y ` `t-hpr `l-mxv & lmxnh vsrp `tv k`sr srp
 `t hpr hr`svn x+`t hqhl hv`. ²² `sr nsy` yx+` vjsh `xt mkl-m&vt yvhv `lhyv `sr l`-tjsynh bsggh v`sm.
²³ `v-hvdj `lyv x+`tv `sr x+` bh v hby` `t-qrbnv sjyr jzym zkr tmym. ²⁴ v\$mk ydv jl-r`s hsjr vsx+
 `tv bmqvm `sr-ysx+ `t-hjlh lpny yvhv x+`t hv`. ²⁵ vlqx hkhn mdm hx+`t b`&bjv vntn jl-qrvnt mzbx
 hjlh v`t-dmv yspk `l-y\$vd mzbx hjlh. ²⁶ v`t-kl-xlbv yq+y r hmzbxh kxlb zbx hslmym vkpr jlyv
 hkhn mx+`tv vn\$lx lv. ²⁷ v`m-nps `xt tx+` bsggh mj m h`r & bjsth `xt mm&vt yvhv `sr l`- tjsynh
 v`sm. ²⁸ `v hvdj `lyv x+`tv `sr x+` v hby` qrbnv sjyrt jzym tmymh nqbh jl-x+`tv `sr x+`. ²⁹ v\$mk
 `t-ydv jl r`s hx+`t vsx+ `t-hx+`t bmqvm hjlh. ³⁰ vlqx hkhn mdmh b`&bjv vntn jl-qrvnt mzbx hjlh
 v`t-kl-dmh yspk `l-y\$vd hmzbx. ³¹ v`t-kl-xlbh y\$yr k`sr hv\$ r xlb mjl zbx hslmym v hq+y r hkhn
 hmzbxh lryx nyxx lyvhv vkpr jlyv hkhn vn\$lx lv. ³² v`m-kbs yby` qrbnv lx+`t nqbh tmymh yby`nh.
³³ v\$mk `t-ydv jl r`s hx+`t vsx+ `th lx+`t bmqvm `sr ysx+ `t- hjlh. ³⁴ vlqx hkhn mdm hx+`t b`&bjv
 vntn jl-qrvnt mzbx hjlh v`t-kl-dmh yspk `l-y\$vd hmzbx. ³⁵ v`t-kl-xlbh y\$yr k`sr yv\$ r xlb-hksb mzbx
 hslmym v hq+y r hkhn `tm hmzbxh jl `sy yvhv vkpr jlyv hkhn jl-x+`tv `sr-x+` vn\$lx lv.

Chapter 5

¹ vnps ky-tx+` vsmjh qvl `lh v h v`jd `v r`h `v ydj `m-lv` ygyd vns` jv nv. ² `v nps `sr tgj bkl-dbr
 +m` `v bnblt xyh +m`h `v bnblt bhmh +m`h `v bnblt sr& +m` vnjlm mmnv v h v ` +m` v`sm. ³ `v
 ky ygj b+m`t `dm lkl +m`tv `sr y+m` bh vnjlm mmnv v h v` ydj v`sm. ⁴ `v nps ky tsbj lb+` bsptym
 lhrj `v lhy+yb lkl `sr yb+` h`dm bsbjh vnjlm mmnv v h v`-y dj v`sm l`xt m`lh. ⁵ v h y h ky-y`sm l`xt
 m`lh vhtvdh `sr x+` jlyh. ⁶ v hby` `t`smv lyvhv jl x+`tv `sr x+` nqbh mn-h&`n ksbh `v- sjyrt jzym
 lx+`t vkpr jlyv hkhn mx+`tv. ⁷ v`m-l` tgyj ydv dy sh v hby` `t`smv `sr x+` sty try m `v-sny bny-yvnh
 lyvhv `xd lx+`t v`xd ljlh. ⁸ v hby` `tm `l-hkhn v hqryb `t`sr lx+`t r`svnh vmlq `t-r`sv mmvl jrpv vl`
 ybdyl. ⁹ v hzh mdm hx+`t jl-qyr hmzbx v hns`r bdm ym&h `l-y\$vd hmzbx x+`t hv`. ¹⁰ v`t-hsny

yjsh jlh kmsp+ vkpr jlyv hkhn mx+`tv `sr-x+` vn\$lx lv. ¹¹ v`m-l` tsyg ydv lsty trym `v lsny bny-yvnh vhby` `t-qrbnv `sr x+` jsyrt h`ph \$lt lx+`t l`-ysym jlyh smn vl`-ytn jlyh lbnh ky x+`t hv`. ¹² vhby`h `l-hkhn vqm& hkhn mmmh mlv` qm&v `t`zkrth vqh+yr hmzbxh jl `sy yvhv x+`t hv`. ¹³ vkpr jlyv hkhn jl-x+`tv `sr-x+` m`xt m`lh vn\$lx lv vhyth lkhn kmnxh. ¹⁴ vydbr yvhv `l-msh l`mr. ¹⁵ nps ky-tmjl mjl vx+`h bsggh mqdsy yvhv vhby` `t`smv lyvhv `yl tmym mn-h&`n bjrkk k\$-sqlym bsq-l-hqds l`sm. ¹⁶ v`t `sr x+` mn-hqds yslm v`t-xmystv yv\$-p jlyv vntn `tv lkhn vkhkn ykpr jlyv b`yl h`sm vn\$lx lv. ¹⁷ v`m-nps ky tx+` vjsth `xt mkl-m&vt yvhv `sr l` tjsynh vl`- ydj v`sm vns` jvrv. ¹⁸ vhby` `yl tmym mn-h&`n bjrkk l`sm `l-hkhn vkpr jlyv hkhn jl sggv `sr-sgg vhv` l`-yvj vn\$lx lv. ¹⁹ `sm hv` `sm `sm lyvhv. ²⁰ vydbr yvhv `l-msh l`mr. ²¹ nps ky tx+` vmjll mjl byvhv vkxs bjmytv bpqdv `v-btsvmt yd `v bgzl `v jsq `t-jmytv. ²² `v-m&` `bdh vkxs bh vnsbj jl-sqr jl`-xt mkl `sr-yjsh h`dm lx+` bhnh. ²³ vhyh ky-yx+` v`sm vhsyb `t-hgzlh `sr gzl `v `t-hjsq `sr jsq `v `t-hpqdv `sr hpqd `tv `v `t-h`bdh `sr m&`. ²⁴ `v mkl `sr-ysbj jlyv lsqr vslm `tv br`sv vxmstyv y\$-p jlyv l`sr hv` lv ytnv byvm `smtv. ²⁵ v`t`smv yby` lyvhv `yl tmym mn-h&`n bjrkk l`sm `l-hkhn. ²⁶ vkpr jlyv hkhn lpny yvhv vn\$lx lv jl`-xt mkl `sr-yjsh l`smh bh.

Chapter 6

¹ vydbr yvhv `l-msh l`mr. ² &v `t`-hrn v`t-bnyv l`mr z`t tvrt hjlh hv` hjlh jl mvqdh jl- hmzbx kl-hlylh jd-hbqr v`s hmzbx tvqd bv. ³ vlbs hkhn mdv bd vmkn\$y-bd ylbs jl-bsrv vhrym `t-hdsn `sr t`kl h`s `t-hjll jl-hmzbx vsmv `&l hmzbx. ⁴ vps+ `t-bgdyv vlbs bgdym `xrym vvhv&y` `t-hdsn `l-mxv& lmxnh `l-mqvm +hvr. ⁵ vh`s jl-hmzbx tvqd-bv l` tkbh vbjr jlyh hkhn j&ym bbqr bbqr vjrk jlyh hjlh vqh+yr jlyh xlby hslmym. ⁶ `s tmyd tvqd jl-hmzbx l` tkbh. ⁷ vz`t tvrt hmnxh hqrb `th bny`-hrn lpny yvhv `l-pny hmzbx. ⁸ vhrym mmmv bqm&v m\$lt hmnxh vmsmh v`t kl-hlbnh `sr jl-hmnxh vqh+yr hmzbx ryx nyxx `zkrth lyvhv. ⁹ vhnvtrt mmmh y`klv `hrn vbnv m&vt t`kl bmqvm qds bx&r `hl- mvjd y`klv. ¹⁰ l` t`ph xm& xlqm ntty `th m`sy qds qdsym hv` kx+`t vk`sm. ¹¹ kl-zkr bbny `hrn y`klnh xq-jvllm ldrtykm m`sy yvhv kl `sr-ygj bhm yqds. ¹² vydbr yvhv `l-msh l`mr. ¹³ zh qrbn `hrn vbnv `sr-yqrybv lyvhv byvm hmsx `tv jsyrt h`ph \$lt mnxh tmyd mx&yth bbqr vmx&yth bjr. ¹⁴ jl-mxvt bsmn tjsh mrbkt tby`nh tpny mnxt ptym tqryb ryx- nyxx lyvhv. ¹⁵ vkhkn hmsyx txtv mbnyv yjsh `th xq-jvllm lyvhv klyl tq+r. ¹⁶ vkl-mnxt khn klyl thyh l` t`kl. ¹⁷ vydbr yvhv `l-msh l`mr. ¹⁸ dbr `l`-hrn v`l-bnyv l`mr z`t tvrt hx+`t bmqvm `sr tsx+` hjlh tsx+` hx+`t lpny yvhv qds qdsym hv`. ¹⁹ hkhn hmx+` `th y`klnh bmqvm qds t`kl bx&r `hl mvjd. ²⁰ kl `sr-ygj bbsrh yqds v`sr yzh mdmh jl-hbgd `sr yzh jlyh tkb\$ bmqvm qds. ²¹ vkly-xrs `sr tbsl-bv ysbr v`m-bkly nxst bslh vmrq vs+p bmym. ²² kl-zkr bkhnym y`kl `th qds qdsym hv`. ²³ vkl-x+`t `sr yvb` mdmh `l`-hl mvjd lkpr bqds l` t`kl b`s tsrp.

Chapter 7

¹ vz` t tvrt h` sm qds qdsym hv`. ² bmqvm `sr ysx+v` t-hjllh ysx+v` t-h` sm v` t-dmv yzrq jl-hmzbx \$byb. ³ v` t kl-xlbv yqryb mmnv `t h` lyh v` t-hxlb hmk\$h `t-hqrb. ⁴ v` t sty hklyt v` t-hxlb `sr jlyhn `sr jl-hk\$lym v` t-hytrt jl- hkbd jl-hklyt y\$yrnh. ⁵ v` hq+yr `tm hkhn hmzbxh `sh lyvhv `sm hv`. ⁶ kl-zkr bkhnym y` klnv bmqvm qdvs y` kl qds qdsym hv`. ⁷ kx+` t k` sm tvrh `xt lhm hkhn `sr ykpr-bv lv yhyh. ⁸ v` khn hmqryb `t-jlt `ys jvr hjllh `sr hqryb lkhn lv yhyh. ⁹ vkl-mnxh `sr t` ph btnvr vkl-njsh bmrxt vjl-mxvt lkhn hmqryb `th lv thyh. ¹⁰ vkl-mnxh blvlh-bsmn vxrbh lkl-bny `hrn thyh `ys k`xyv. ¹¹ vz` t tvrt zbx hslmym `sr yqryb lyvh. ¹² `m jl-tvdh yqrybnv v` hqryb jl-zbx htvdh xlvt m&vt blvt bsmn vrqyqy m&vt msxym bsmn v\$lit mrbkt xlt blvt bsmn. ¹³ jl-xlt lxm xm& yqryb qrbnv jl-zbx tvdt slmyv. ¹⁴ v` hqryb mmnv `xd mkl-qrbn trvmh lyvh lkhn hzrq `t-dm hslmym lv yhyh. ¹⁵ vbsr zbx tvdt slmyv byvm qrbnv y` kl l`-ynyx mmnv jd-bqr. ¹⁶ v` m-ndr `v ndbh zbx qrbnv byvm hqrybv `t-zbxv y` kl vmmxrt vhnvtr mmnv y` kl. ¹⁷ vhnvtr mbsr hzbx byvm hslisy b`s ysrp. ¹⁸ v` m h` kl y` kl mbsr-zbx slmyv byvm hslisy l` yr&h hmqryb `tv l` yxsb lv pglv yhyh vhnps h` klt mmnv jvnh ts`. ¹⁹ v` hbsr `sr-ygj bkl-+m` l` y` kl b`s ysrp v` hbsr kl-+hvr y` kl bsr. ²⁰ vhnps `sr-t` kl bsr mzbx hslmym `sr lyvh v+mv` tv jlyv vnktrth hnps hhv` mjmyh. ²¹ vnps ky-tgj bkl-+m` b+m` t `dm `v bbhmv +m` h `v bkl-sq& +m` v` kl mbsr-zbx hslmym `sr lyvh vnktrth hnps hhv` mjmyh. ²² vydbv yvhv `l-msh l` mr. ²³ dbr `l-bny ysr` l l` mr kl-xlb svr vksb vjz l` t` klv. ²⁴ vxlb nblh vxlb +rph yjsh lkl-ml` kh v` kl l` t` klhv. ²⁵ ky kl-` kl xlb mn-hbhmv `sr yqryb mmnh `sh lyvh vnktrth hnps h` klt mjmyh. ²⁶ vkl-dm l` t` klv bkl mvsbtykm ljp vlbhmv. ²⁷ kl-nps `sr-t` kl kl-dm vnktrth hnps hhv` mjmyh. ²⁸ vydbv yvhv `l-msh l` mr. ²⁹ dbr `l-bny ysr` l l` mr hmqryb `t-zbx slmyv lyvhv yby` `t- qrbnv lyvhv mzbx slmyv. ³⁰ ydyv tby` ynh `t `sy yvhv `t-hxlb jl-hxzh yby` nv `t hxzh lhnyp `tv tnvph lpony yvhv. ³¹ v` hq+yr hkhn `t-hxlb hmzbxh vhyh hxzh l` hrn vlbnyv. ³² v` t svq hymyn ttnv trvmh lkhn mzbxy slmykm. ³³ hmqryb `t-dm hslmym v` t-hxlb mbny `hrn lv thyh svq hymyn lmnv. ³⁴ ky `t-xzh htnvph v` t svq htrvmh lqxy m` t bny-ysr` l mzbxy slmyhm v` tn `tm l` hrn hkhn vlbnyv lqx-jvlm m` t bny ysr` l. ³⁵ z` t msxt `hrn vmsxt bnyv m` sy yvhv byvm hqryb `tm lkhn lyvhv. ³⁶ `sr &vh yvhv ltt lhm byvm msxv `tm m` t bny ysr` l xqt jvlm ldrtm. ³⁷ z` t htvrh ljlh lmnxh vlx+` t vl` sm vlmlv` ym vlzbx hslmym. ³⁸ `sr &vh yvhv `t-msh bhr \$yny byvm &vtv `t-bny ysr` l lhqryb `t-qrbnyhm lyvhv bmdbr \$yny.

Chapter 8

¹ vydbv yvhv `l-msh l` mr. ² qx `t-` hrn v` t-bnyv `tv v` t hbgdym v` t smn hmsxh v` t pr hx+` t v` t sny h` ylym v` t \$l hm&vt. ³ v` t kl-hjdh hqhl `l-ptx `hl mvjd. ⁴ vyjs msh k`sr &vh yvhv `tv vtqhl hjdh `l-ptx `hl mvjd. ⁵ vy` mr msh `l-hjdh zh hdbv `sr-&vh yvhv ljsvt. ⁶ vyqrb msh `t-` hrn v` t-bnyv vyrx& `tm bmym. ⁷ vytn jlyv `t-hknt vyxgr `tv b`bn+ vylbs `tv `t-hmjyl vytn jlyv `t-h` pd vyxgr

`tv bxsb h`pd vy`pd lv bv. ⁸ vysm jlyv `t-hxsn vytn `l-hxsn `t-h`vrym v`t-htmym. ⁹ vysm `t-hm&npt
 jl-r`sv vysm jl-hm&npt `l-mvl pnyv `t &y& hzhb nzt hqds k`sr &vh yvhv `t-msh. ¹⁰ vyqx msh
 `t-smn hmsxh vmsx `t-hmskn v`t-kl-`sr-bv vyqds `tm. ¹¹ vyz mmnv jl-hmzbx sbj pjmyv vmsx
 `t-hmzbx v`t-kl-klyv v`t- hkyr v`t-knv lqds. ¹² vy&q msmn hmsxh jl r`s `hrn vmsx `tv lqds.
¹³ vyqrb msh `t-bny `hrn vylbsm ktnt vyxgr `tm `bn+ vyxbs lhm mgbjvt k`sr &vh yvhv `t-msh. ¹⁴
 vygs `t pr hx+`t vy\$mk `hrn vbnyv `t-ydyhm jl-r`s pr hx+`t. ¹⁵ vysx+ vyqx msh `t-hdm vytn jl-qrvnt
 hmzbx \$byb b`&bjv vyx+` `t-hmzbx v`t-hdm y&q `l-y\$vd hmzbx vyqdshv lkpr jlyv. ¹⁶ vyqx
 `t-kl-hxlb `sr jl-hqrb v`t ytrt hkbd v`t-sty hklyt v`t- xlbhn vyq+r msh hmzbxh. ¹⁷ v`t-hpr v`t-jrv
 v`t-bsrv v`t-prsv srp b`s mxv& lmxnh k`sr &vh yvhv `t-msh. ¹⁸ vyqrb `t `yl hjlh vy\$mkv `hrn
 vbnyv `t-ydyhm jl-r`s h`yl. ¹⁹ vysx+ vyzrq msh `t-hdm jl-hmzbx \$byb. ²⁰ v`t-h`yl ntx lntxyv vyq+r
 msh `t-hr`s v`t-hntxym v`t-hpdr. ²¹ v`t-hqrb v`t-hkrjym rx& bmyv vyq+r msh `t-kl-h`yl hmzbxh
 jlh hv` lryx-nyxx `sh hv` lyvhv k`sr &vh yvhv `t-msh. ²² vyqrb `t-h`yl hsnv `yl hml`ym vy\$mkv
 `hrn vbnyv `t-ydyhm jl- r`s h`yl. ²³ vysx+ vyqx msh mdmv vytn jl-tnvk `zn-`hrn hymnyt vjl-bhn
 ydv hymnyt vjl-bhn rglv hymnyt. ²⁴ vyqrb `t-bny `hrn vytn msh mn-hdm jl-tnvk `znm hymnyt vjl-
 bhn ydm hymnyt vjl-bhn rglm hymnyt vyzrq msh `t-hdm jl-hmzbx \$byb. ²⁵ vyqx `t-hxlb v`t-h`lyh
 v`t-kl-hxlb `sr jl-hqrb v`t ytrt hkbd v`t-sty hklyt v`t-xlbhn v`t svq hymyn. ²⁶ vm\$l hm&vt `sr lpny
 yvhv lqx xlt m&h `xt vxlt lxm smn `xt vrqyq `xd vysm jl-hxlbym vjl svq hymyn. ²⁷ vytn `t-hkl jl
 kpy `hrn vjl kpy bnyv vynp `tm tnvph lpny yvhv. ²⁸ vyqx msh `tm mjl kpyhm vyq+r hmzbxh jl-hjllh
 ml`ym hm lryx nyxx `sh hv` lyvhv. ²⁹ vyqx msh `t-hxzh vynyphv tnvph lpny yvhv m`yl hml`ym
 lmsv hyh lmnv k`sr &vh yvhv `t-msh. ³⁰ vyqx msh msmn hmsxh vmn-hdm `sr jl-hmzbx vyz jl-`hrn
 jl- bgdyv vjl-bnyv vjl-bgdy bnyv `tv vyqds `t-`hrn `t-bgdyv v`t- bnyv v`t-bgdy bnyv `tv. ³¹ vy`mr
 msh `l-`hrn v`l-bnyv bslv `t-hbsr ptx `hl mvjd vsm t`klv `tv v`t-hlxm `sr b\$l hml`ym k`sr &vyty
 l`mr `hrn vbnyv y`klhv. ³² vhnvtr bbsr vblxm b`s tsrpv. ³³ vmptx `hl mvjd l` t&v sbjt ymym jd
 yvm ml`t ymy ml`ykm ky sbjt ymym yml` `t-ydkm. ³⁴ k`sr jsh byvm hzh &vh yvhv ljt lkpr jlykm.
³⁵ vptx `hl mvjd tsbv yvmm vlylh sbjt ymym vsmrtm `t-msmrt yvhv vl` tmvtv ky-kn &vyty. ³⁶
 vyjs `hrn vbnyv `t kl-hdbrym `sr-&vh yvhv byd-msh.

Chapter 9

¹ vyhy byvm hsmyny qr` msh l`hrn vlbnyv vlzqny ysrl. ² vy`mr `l-`hrn qx-lk jgl bn-bqr lx+`t
 v`yl ljlh tmymm vqrb lpny yvhv. ³ v`l-bny ysrl tdbv l`mr qxv sjyr-jzym lx+`t vjgl vkbs bny-snh
 tmymm ljlh. ⁴ vsvr v`yl lsmym lzbv lpny yvhv vmnxh blvlh bsmn ky hyvm yvhv nr`h `lykm. ⁵
 vyqxv `t `sr &vh msh `l-pny `hl mvjd vyqrbv kl-hjdh vyjmdv lpny yvhv. ⁶ vy`mr msh zh hdbv
 `sr-&vh yvhv tjsv vyr` `lykm kbvd yvhv. ⁷ vy`mr msh `l-`hrn qrb `l-hmzbx vjsh `t-x+`tk v`t-jltk
 vkpr bjdk vbjd hjm vjsh `t-qrbn hjm vkpr bjdm k`sr &vh yvhv. ⁸ vyqrb `hrn `l-hmzbx vysx+ `t-jgl
 hx+`t `sr-lv. ⁹ vyqrbv bny `hrn `t-hdm `lyv vy+bl `&bjv bdm vytn jl-qrvnt hmzbx v`t-hdm y&q

׀l-y\$vd hmzbx. ¹⁰ v`-t-hxlb v`-t-hklyt v`-t-hytrt mn-hkbd mn-hx+`t hq+yr hmzbxh k`sr &vh yvh
 `t-msh. ¹¹ v`-t-hbsr v`-t-hjvr srp b`s mxv& lmxnh. ¹² vysx+ `t-hjlh vym&`v bny `hrn `lyv `t-hdm
 vyzrqhv jl-hmzbx \$byb. ¹³ v`-t-hjlh hm&y`v `lyv lntxyh v`-t-hr`s vyq+r jl-hmzbx. ¹⁴ vyrx& `t-hqrb
 v`-t-hkrjym vyq+r jl-hjlh hmzbxh. ¹⁵ vyqrb `t qrbn hjm vyqx `t-sjyr hx+`t `sr ljm vysx+hv vyx+`hv
 kr`svn. ¹⁶ vyqrb `t-hjlh vyjsh kmsp+. ¹⁷ vyqrb `t-hmnhx vyml` kpv mmnh vyq+r jl-hmzbx mlbd
 jlt hbqr. ¹⁸ vysx+ `t-hsvr v`-t-h`yl zbx hslmym `sr ljm vym&`v bny `hrn `t- hdm `lyv vyzrqhv
 jl-hmzbx \$byb. ¹⁹ v`-t-hxlbym mn-hsvr vmn-h`yl h`lyh vhmks\$ h vklyt vytrt hkbd. ²⁰ vysymv
 `t-hxlbym jl-hxzvt vyq+r hxlbyhm hmzbxh. ²¹ v`-t-hxzvt v`-t-svq hymyn hnyp `hrn tnvph lpny yvh
 k`sr &vh msh. ²² vys `hrn `t-ydv `l-hjm vybrkm vyrd mjest hx+`t vjhjl vhslymym. ²³ vyb` msh
 v`hrn `l-`hl mvjd vy&`v vybrkv `t-hjm vyr` kbvd- yvh `l-kl-hjm. ²⁴ vt&` `s mlpny yvh vt`kl
 jl-hmzbx `t-hjlh v`-t-hxlbym vyr` kl- hjm vyrnv vyplv jl-pnyhm.

Chapter 10

¹ vyqyv bny-`hrn ndb v`byhv` `ys mxttv vytav bhv `s vysymv jlyh q+rt vyqrybv lpny yvh `s
 zrh `sr l` &vh `tm. ² vt&` `s mlpny yvh vt`kl `vtm vymtv lpny yvh. ³ vy`mr msh `l-`hrn hv`
 `sr-dbr yvh l`mr bqrby `qds vjl-pny kl- hjm `khd vydm `hrn. ⁴ vyqr` msh `l-mys`l v`l `l&pn bny
 jzy`l dd `hrn vy`mr `lhm qrbv s`v `t-`xykm m`-t pny-hqds `l-mxv& lmxnh. ⁵ vyqrbv vys`m bktntm
 `l-mxv& lmxnh k`sr dbr msh. ⁶ vy`mr msh `l-`hrn vl`ljzr vl`ytmr bnyv r`sykm `l-tpjrv vbgdykm
 l`-tprmv vl` tmtv vjl kl-hjdh yq&p v`xykm kl-byt ysrl ybkv `t-hsrph `sr srp yvh. ⁷ vmptx `hl
 mvjd l` t&`v pn-tmtv ky-smn msxt yvh jlykm vyjsv kdbr msh. ⁸ vydbv yvh `l-`hrn l`mr. ⁹ yyn
 vskr `l-tst `th vbnyk `tk bb`km `l-`hl mvjd vl` tmtv xqt jvlm ldrtykm. ¹⁰ vlhbdl byn hqds vbyn
 hxl vbyn h+m` vbyn h+hvr. ¹¹ vlhvt `t-bny ysrl `t kl-hxqym `sr dbr yvh `lyhm byd-msh. ¹²
 vydbv msh `l-`hrn v`l `ljzr v`l-`ytmr bnyv hnvtrym qxv `t- hmnhx hnvtrt m`sy yvh v`klv m&vt
 `&l hmzbx ky qds qdsym hv`. ¹³ v`klm `th bmqvm qdvs ky xqk vxq-bnyk hv` m`sy yvh ky-kn
 &vyty. ¹⁴ v`-t xzh htnvph v`-t-svq htrvmh t`klv bmqvm +hvr `th vbnyk vbntyk `tk ky-xqk vxq-bnyk
 ntnv mzbxy slmy bny ysrl. ¹⁵ svq htrvmh vxzh htnvph jl`sy hxlbyhm yby`v lhnyp tnvph lpny yvh
 vhyh lk vlbnyk `tk lxq-jvlm k`sr &vh yvh. ¹⁶ v`-t sjyr hx+`t drs drs msh vnhh srp vyq&p jl-`ljzr
 vjl-`ytmr bny `hrn hnvtrm l`mr. ¹⁷ mdvj l`-`klm `t-hx+`t bmqvm hqds ky qds qdsym hv` v`th ntn
 lkm ls`-t `t-jvn hjdh lkpr jlyhm lpny yvh. ¹⁸ hn l`-hvb` `t-dmh `l-hqds pnymh `kvl t`klv `th bqds
 k`sr &vyty. ¹⁹ vydbv `hrn `l-msh hn hyvm hqrybv `t-x+`tm v`-t-jltm lpny yvh vtqr`nh `ty k`lh
 v`kly x+`t hyvm hyy+b bjny yvh. ²⁰ vysmj msh vyy+b bjnyv.

Chapter 11

¹ vydbr yvhv `l-msh v`l-`hrn l`mr `lhm. ² dbrv `l-bny ysr`l l`mr z`t hxyh `sr t`klv mkl-hbhmh
`sr jl- h`r&. ³ kl mpr\$`t pr\$h vs\$jt s\$jt pr\$`t mjlt grh bbhmh `th t`klv. ⁴ `k `t-zh l` t`klv mmjly hgrh
vmmpr\$y hpr\$h `t-hgml ky-mjllh grh hv` vpr\$h `ynnv mpry\$ +m` hv` lkm. ⁵ v`t-hspn ky-mjllh grh
hv` vpr\$h l` ypry\$ +m` hv` lkm. ⁶ v`t-h`rnbt ky-mjlt grh hv` vpr\$h l` hpry\$h +m`h hv` lkm. ⁷
v`t-hxzyr ky-mpry\$ pr\$h hv` vs\$jt s\$jt pr\$h v`v` grh l`-ygr +m` hv` lkm. ⁸ mbsrm l` t`klv vbnbltm
l` tgjv +m`ym hm lkm. ⁹ `t-zh t`klv mkl `sr bmy m kl `sr-lv \$npyr vqsqst bmy m bymym vbnxlym
`tm t`klv. ¹⁰ vkl `sr `yn-lv \$npyr vqsqst bymym vbnxlym mkl sr& hmy m vmkl nps hxyh `sr bmy m
sq& hm lkm. ¹¹ vsq& yhyv lkm mbsrm l` t`klv v`t-nbltm tsq&v. ¹² kl `sr `yn-lv \$npyr vqsqst
bmy m sq& hv` lkm. ¹³ v`t-`lh tsq&v mn-hjvp l` y`klv sq& hm `t-hnsr v`t-hpr\$ v`t hjznyh. ¹⁴
v`t-hd`h v`t-h`yh lmy nh. ¹⁵ `t kl-jrb lmy nv. ¹⁶ v`t bt hyjnh v`t-htxm\$ v`t-hsxp v`t-hn& lmy nhv.
¹⁷ v`t-hkv\$ v`t-hslk v`t-hynsvp. ¹⁸ v`t-htnsm t v`t-hq` t v`t-hrxm. ¹⁹ v`t hx\$ydh h`nph lmy nh
v`t-hdvkyp t v`t-hj+lp. ²⁰ kl sr& hjvp hhlk jl-`rbj sq& hv` lkm. ²¹ `k `t-zh t`klv mkl sr& hjvp hhlk
jl-`rbj `sr-l` krjym mmjl lrglyv lnr bhn jl-h`r&. ²² `t-`lh mhm t`klv `t-h`rbh lmy nv v`t-h\$lm lmy nhv
v`t-hxrgl lmy nhv v`t-hxgb lmy nhv. ²³ vkl sr& hjvp `sr-lv `rbj rglym sq& hv` lkm. ²⁴ vl`lh t+m`v
kl-hngj bnbltm y+m` jd-hjrb. ²⁵ vkl-hns` mnbltm ykb\$ bgdyv v+m` jd-hjrb. ²⁶ lkl-hbhmh `sr hv`
mpr\$`t pr\$h vs\$jt `ynn h s\$jt vgrh `ynn h mjllh +m`ym hm lkm kl-hngj bhm y+m`. ²⁷ vkl hvlk jl-kpyv
bkl-hxyh hhlkt jl-`rbj +m`ym hm lkm kl-hngj bnbltm y+m` jd-hjrb. ²⁸ vhn\$` `t-nbltm ykb\$ bgdyv
v+m` jd-hjrb +m`ym hm h lkm. ²⁹ vzh lkm h+m` bsr& hsr& jl-h`r& hxld vjhkbr vh&b lmy nhv. ³⁰
vh`nqh vhxk vhl+`h vhx m+ vhtnsm t. ³¹ `lh h+m`ym lkm bkl-hsr& kl-hngj bhm bmtm y+m` jd-hjrb.
³² vkl `sr-ypl-jlyv mhm bmtm y+m` mkl-kly-j& `v bgd `v-jvr `v sq kl-kly `sr-yjsh ml`kh bhm bmy m
yvb` v+m` jd-hjrb v+hr. ³³ vkl-kly-xrs `sr-ypl mhm `l-tvkv kl `sr btkv y+m` v`tv tsbrv. ³⁴ mkl-h`kl
`sr y`kl `sr ybv` jlyv my m y+m` vkl-msqh `sr ysth bkl-kly y+m`. ³⁵ vkl `sr-ypl mnbltm jlyv y+m`
tnvr vkyrym yt& +m`ym hm v+m`ym yhyv lkm. ³⁶ `k mjyn vbvr mqvh-mym yhyh +hvr vngj
bnbltm y+m`. ³⁷ vky ypl mnbltm jl-kl-zrj zrvj `sr yzrj +hvr hv`. ³⁸ vky ytn-mym jl-zrj vnpl mnbltm
jlyv +m` hv` lkm. ³⁹ vky ymvt mn-hbhmh `sr-hy` lkm l`klh hngj bnblth y+m` jd- hjrb. ⁴⁰ vh`kl
mnblth ykb\$ bgdyv v+m` jd-hjrb vhn\$` `t-nblth ykb\$ bgdyv v+m` jd-hjrb. ⁴¹ vkl-hsr& hsr& jl-h`r&
sq& hv` l` y`kl. ⁴² kl hvlk jl-gxvn vkl hvlk jl-`rbj jd kl-mrbh rglym lkl-hsr& hsr& jl-h`r& l` t`klvm
ky-sq& hm. ⁴³ `l-tsq&v `t-npstykm bkl-hsr& hsr& vl` t+m`v bhm vn+mtm bm. ⁴⁴ ky `ny yvhv
`lhykm vhtqdstm vhyym qdsym ky qdvs `ny vl` t+m`v `t-npstykm bkl-hsr& hrms jl-h`r&. ⁴⁵ ky
`ny yvhv hmjllh `tkm m`r& m&rym lhyt lkm l`lhy m vhyym qdsym ky qdvs `ny. ⁴⁶ z`t tvrt hbhmh
vhjvp vkl nps hxyh hrmst bmy m vlkl-nps hsr&t jl-h`r&. ⁴⁷ lhbdyl byn h+m` vby n h+hr vby n hxyh
hn`klt vby n hxyh `sr l` t`kl.

Chapter 12

¹ vydbr yvhv `l-msh l`mr. ² dbr `l-bny ysr`l l`mr `sh ky tzryj vyldh zkr v+m`h sbjt ymym kymy ndt dvth t+m`. ³ vbyvm hsmyny ymvl bsr jrltv. ⁴ vslym yvm vslst ymym tsb bdmy +hrh bkl-qds l`tgj v`l-hmqds l`tb`jd-ml`t ymy +hrh. ⁵ v`m-nqbh tld v+m`h sbjym kndth vssym yvm vsst ymym tsb jl-dmy +hrh. ⁶ vbml`t ymy +hrh lbn `v lbt tby`kbs bn-sntv ljlh vbn-yvnh `v- tr lx+`t `l-ptx `hl-mvjd `l-hkhn. ⁷ vhqrybv lpny yvhv vkpr jlyh v+hrh mmqr dmyh z`t tvrt hyldt lzkr `v lnqbh. ⁸ v`m-l`tm&`ydh dy sh vlqhx sty-trym `v sny bny yvnh `xd ljlh v`xd lx+`t vkpr jlyh hkhn v+hrh.

Chapter 13

¹ vydbr yvhv `l-msh v`l-`hrn l`mr. ² `dm ky-yhyh bjvr-bsrv s`t `v-\$pxt `v bhrt vhyh bjvr-bsrv lngj &rjt vhbv `l-`hrn hkhn `v `l-`xd mbnyv hkhnym. ³ vr`h hkhn `t-hngj bjvr-hbsr vsjr bngj hpk lbn vmr`h hngj jmq mjvr bsrv ngj &rjt hv`vr`hv hkhn v+m``tv. ⁴ v`m-bhrt lbnh hv`bjvr bsrv vjmq `yn-mr`h mn-hjvr vsjrh l`- hpk lbn vh\$gyr hkhn `t-hngj sbjt ymym. ⁵ vr`hv hkhn byvm hsbyjy vnhh hngj jmd bjnyv l`-psh hngj bjvr vh\$gyrv hkhn sbjt ymym snyt. ⁶ vr`h hkhn `tv byvm hsbyjy snyt vnhh khh hngj vl`-psh hngj bjvr v+hrv hkhn m\$pxt hv`vkb\$ bgdyv v+hr. ⁷ v`m-psh tpsh hm\$pxt bjvr `xry hr`tv `l-hkhn l+hrtv vnr`h snyt `l-hkhn. ⁸ vr`h hkhn vnhh psth hm\$pxt bjvr v+m`v hkhn &rjt hv`. ⁹ ngj &rjt ky thyh b`dm vhbv `l-hkhn. ¹⁰ vr`h hkhn vnhh s`t-lbnh bjvr vhy`hpkh sjr lbn vmxyt bsr xy bs`t. ¹¹ &rjt nvsnt hv`bjvr bsrv v+m`v hkhn l`y\$grnv ky +m`hv`. ¹² v`m-prvx tprx h&rjt bjvr vk\$th h&rjt `t kl-jvr hngj mr`sv vjd-rglyv lkl-mr`h jyny hkhn. ¹³ vr`h hkhn vnhh k\$th h&rjt `t-kl-bsrv v+hr `t-hngj klv hpk lbn +hvr hv`. ¹⁴ vbyvm hr`vt bv bsr xy y+m`. ¹⁵ vr`h hkhn `t-hbsr hxy v+m`v hbsr hxy +m`hv`&rjt hv`. ¹⁶ `v ky ysvb hbsr hxy vnhpk llbn vb`l-hkhn. ¹⁷ vr`hv hkhn vnhh nhpk hngj llbn v+hr hkhn `t-hngj +hvr hv`. ¹⁸ vbsr ky-yhyh bv-bjrv sxyn vnrp`. ¹⁹ vhyh bmqvm hsxyn s`t lbnh `v bhrt lbnh `dmdmt vnr`h `l-hkhn. ²⁰ vr`h hkhn vnhh mr`h spl mn-hjvr vsjrh hpk lbn v+m`v hkhn ngj- &rjt hv`bsxyn prxh. ²¹ v`m yr`nh hkhn vnhh `yn-bh sjr lbn vsplh `ynnh mn-hjvr vhy`khh vh\$gyrv hkhn sbjt ymym. ²² v`m-psh tpsh bjvr v+m`hkhn `tv ngj hv`. ²³ v`m-txyh tjmd hbhrt l`psth &rjt hsxyn hv`v+hrv hkhn. ²⁴ `v bsr ky-yhyh bjrv mkvt-`s vhyth mxyt hmkvh bhrt lbnh `dmdmt `v lbnh. ²⁵ vr`h `th hkhn vnhh nhpk sjr lbn bbhrt vmr`h jmq mn-hjvr &rjt hv`bmkvh prxh v+m``tv hkhn ngj &rjt hv`. ²⁶ v`m yr`nh hkhn vnhh `yn-bbhrt sjr lbn vsplh `ynnh mn-hjvr vhv`khh vh\$gyrv hkhn sbjt ymym. ²⁷ vr`hv hkhn byvm hsbyjy `m-psh tpsh bjvr v+m`hkhn `tv ngj &rjt hv`. ²⁸ v`m-txyh tjmd hbhrt l`-psth bjvr vhv`khh s`t hmkvh hv`v+hrv hkhn ky-&rjt hmkvh hv`. ²⁹ v`ys `v `sh ky-yhyh bv ngj br`s `v bzqn. ³⁰ vr`h hkhn `t-hngj vnhh mr`hv jmq mn-hjvr vbv sjr &hb dq v+m``tv hkhn ntq hv`&rjt hr`s `v hzqn hv`. ³¹ vky-yr`h hkhn `t-ngj hntq vnhh `yn-mr`hv jmq mn-hjvr vsjr sxr `yn bv vh\$gyr hkhn `t-ngj hntq sbjt ymym. ³² vr`h hkhn `t-hngj byvm hsbyjy vnhh l`-psh hntq vl`-hyh bv sjr &hb vmr`h hntq `yn jmq mn-hjvr. ³³ vhtglx `v-t-hntq l`yglx vh\$gyr hkhn `t-hntq sbjt ymym snyt. ³⁴ vr`h hkhn `t-hntq byvm hsbyjy vnhh l`-psh hntq bjvr vmr`hv `ynnv jmq mn-hjvr v+hr`tv hkhn vkb\$ bgdyv v+hr. ³⁵ v`m-psh yps

hntq bjvr `xry +hrtv. ³⁶ vr`hv hkhn vnh psh hntq bjvr l`-ybqr hkhn lsjr h&hb +m` hv`. ³⁷ v`m-bjynyv jmd hntq vsjr sxr &mx-bv nrp` hntq +hvr hv` v+hrv hkhn. ³⁸ v`ys `v-`sh ky-yhyh bjvr-bsrm bhrt bhrt lbnt. ³⁹ vr`h hkhn vnh bjvr-bsrm bhrt khvt lbnt bhq hv` prx bjvr +hvr hv`. ⁴⁰ v`ys ky ymr+ r`sv qrx hv` +hvr hv`. ⁴¹ v`m mp`t pnyv ymr+ r`sv gbx hv` +hvr hv`. ⁴² vky-yhyh bqrxt `v bgbxt ngj lbn `dmdm &rjt prxt hv` bqrxtv `v bgbxtv. ⁴³ vr`h `tv hkhn vnh s`t-hngj lbnh `dmdmt bqrxtv `v bgbxtv kmr`h &rjt jvr bsr. ⁴⁴ `ys-&rvj hv` +m` hv` +m` y+m`nv hkhn br`sv ngjv. ⁴⁵ vh&rvj `sr-bv hngj bgdyv yhyv prym vr`sv yhyh prvj vjl-spm yj+h v+m` +m` yqr`. ⁴⁶ kl-yymy `sr hngj bv y+m` +m` hv` bdd ysb mxv& lmxnh mvsv. ⁴⁷ vhbgd ky-yhyh bv ngj &rjt bbgd &mr `v bbgd pstym. ⁴⁸ `v bsty `v bjrb lpstym vl&mr `v bjvr `v bkl-ml`kt jvr. ⁴⁹ vhyh hngj yrqrq `v `dmdm bbgd `v bjvr `v-bsty `v-bjrb `v bkl- kly-jvr ngj &rjt hv` vhr`h `t-hkhn. ⁵⁰ vr`h hkhn `t-hngj vh\$gyr `t-hngj sbjt ymym. ⁵¹ vr`h `t-hngj byvm hsbyjy ky-psh hngj bbgd `v-bsty `v-bjrb `v bjvr lkl `sr-yjsh hjvr lml`kh &rjt mm`rt hngj +m` hv`. ⁵² vsrp `t-hbgd `v `t-hsty `v `t-hjrb b&mr `v bpstym `v `t-kl- kly hjvr `sr-yhyh bv hngj ky-&rjt mm`rt hv` b`s tsrp. ⁵³ v`m yr`h hkhn vnh l`-psh hngj bbgd `v bsty `v bjrb `v bkl- kly-jvr. ⁵⁴ v&vh hkhn vkb\$ `t `sr-bv hngj vh\$gyrv sbjt-ymym snyt. ⁵⁵ vr`h hkhn `xry hkb\$ `t-hngj vnh l`-hpk hngj `t-jynv vnhngj l`-psh +m` hv` b`s tsrpnv pxtt hv` bqrxtv `v bgbxtv. ⁵⁶ v`m r`h hkhn vnh khh hngj `xry hkb\$ `tv vqrj `tv mn-hbgd `v mn-hjvr `v mn-hsty `v mn-hjrb. ⁵⁷ v`m-tr`h jvd bbgd `v-bsty `v-bjrb `v bkl-kly-jvr prxt hv` b`s tsrpnv `t `sr-bv hngj. ⁵⁸ vhbgd `v-hsty `v-hjrb `v-kl-kly hjvr `sr tkb\$ v\$sr mhm hngj vkb\$ snyt v+hr. ⁵⁹ z`t tvrt ngj-&rjt bgd h&mr `v hpstym `v hsty `v hjrb `v kl- kly-jvr l+hvr `v l+m`v.

Chapter 14

¹ vydbv yvhv `l-msh l`mr. ² z`t thyh tvrt hm&rj byvm +hrtv vhbv `l-hkhn. ³ vy&` hkhn `l-mxv& lmxnh vr`h hkhn vnh nrp` ngj-h&rjt mn- h&rvj. ⁴ v&vh hkhn vlqx lm+hr sty-&prym xyvt +hrtv vj& `rz vsny tvljt v`zb. ⁵ v&vh hkhn vsx+ `t-h&pvr h`xt `l-kly-xrs jl-mym xyym. ⁶ `t-h&pr hxyh yqx `th v`t-j& h`rz v`t-sny htvljt v`t-h`zb v+bl `vtm v`t h&pr hxyh bdm h&pr hsx+h jl hmym hxyym. ⁷ vhz h jl hm+hr mn-h&rjt sbj pjym v+hvr vslx `t-h&pr hxyh jl- pny hsdh. ⁸ vkb\$ hm+hr `t-bgdyv vglx `t-kl-sjrv vrx& bmym v+hr v`xr ybv `l-hmxnh vysb mxv& l`hlv sbjt ymym. ⁹ vhyh byvm hsbyjy yglx `t-kl-sjrv `t-r`sv v`t-zqnv v`t gbt jynyv v`t-kl-sjrv yglx vkb\$ `t-bgdyv vrx& `t-bsrv bmym v+hr. ¹⁰ vbyvm hsmyny yqx sny-kbsym tmymm vkbsh `xt bt-snth tmymh vslish jsrny \$lt mnxh blvlh bsmn vlg `xd smn. ¹¹ vhjmyd hkhn hm+hr `t h`ys hm+hr v`tm lpny yvhv ptx `hl mvjd. ¹² vlqx hkhn `t-hkbs h`xd vhqryb `tv l`sm v`t-lg hsmn vhnyp `tm tnvph lpny yvhv. ¹³ vsx+ `t-hkbs bmqvm `sr ysx+ `t-hx+`t v`t-hjlh bmqvm hqds ky kx+`t h`sm hv` lkhn qds qdsym hv`. ¹⁴ vlqx hkhn mdm h`sm vntn hkhn jl-tnvk `zn hm+hr hymnyt vjl- bhn ydv hymnyt vjl-bhn rglv hymnyt. ¹⁵ vlqx hkhn mlg hsmn vy&q jl-kp hkhn hsm`lyt. ¹⁶ v+bl hkhn `t-`&bjv hymnyt mn-hsmn `sr jl-kpv hsm`lyt vhz mn- hsmn b`&bjv sbj pjym lpny yvhv. ¹⁷ vmytr hsmn `sr jl-kpv

ytn hkhn jl-tnvk `zn hm+hr hymnyt vjl- bhn ydv hymnyt vjl-bhn rglv hymnyt jl dm h`sm. ¹⁸ vhnvtr bsmn `sr jl-kp hkhn ytn jl-r`s hm+hr vkpr jlyv hkhn lpny yvhv. ¹⁹ vjsh hkhn `t-hx+`t vkpr jl-hm+hr m+m`tv v`xr ysx+ `t-hjll. ²⁰ vhlh hkhn `t-hjll v`t-hmnhx hmzbxh vkpr jlyv hkhn v+hr. ²¹ v`m-dl hv` v`yn ydv msgt vlqx kbs `xd `sm ltnvph lkpr jlyv vjsrvn \$lt `xd blvl bsmn lmnxh vlg smn. ²² vsty trym `v sny bny yvnh `sr tsyg ydv vhyh `xd x+`t v`h`xd jlh. ²³ vhbv` `tm byvm hsmyny l+hrtv `l-hkhn `l-ptx `hl-mvjd lpny yvhv. ²⁴ vlqx hkhn `t-kbs h`sm v`t-lg hsmn vhnyp `tm hkhn tnvph lpny yvhv. ²⁵ vsx+ `t-kbs h`sm vlqx hkhn mdm h`sm vntn jl-tnvk `zn-hm+hr hymnyt vjl-bhn ydv hymnyt vjl-bhn rglv hymnyt. ²⁶ vmn-hsmn y&q hkhn jl-kp hkhn hsm`lyt. ²⁷ vhz h`b`&bjv hymnyt mn-hsmn `sr jl-kpv hsm`lyt sbj pjmy m lpny yvhv. ²⁸ vntn hkhn mn-hsmn `sr jl-kpv jl-tnvk `zn hm+hr hymnyt vjl- bhn ydv hymnyt vjl-bhn rglv hymnyt jl-mqvm dm h`sm. ²⁹ vhnvtr mn-hsmn `sr jl-kp hkhn ytn jl-r`s hm+hr lkpr jlyv lpny yvhv. ³⁰ vjsh `t-h`xd mn-htrym `v mn-bny hyvnh m`sr tsyg ydv. ³¹ `t`sr-tsyg ydv `t-h`xd x+`t v`h`xd jlh jl-hmnhx vkpr hkhn jl hm+hr lpny yvhv. ³² z`t tvrt `sr-bv ngj &rjt `sr l`-tsyg ydv b+hrtv. ³³ vydbv yvhv `l-msh v`l`hrn l`mr. ³⁴ ky tb`v `l`r& knjn `sr`ny ntn lkm l`xzh vntty ngj &rjt bby t `r& `xztkm. ³⁵ vb` `sr-lv hbyt vhg yd lkhn l`mr kngj nr`h ly bby t. ³⁶ v&vh hkhn vpv n `t-hbyt b+rm yb` hkhn lr`vt `t-hngj vl` y+m` kl`sr bby t v`xr kn yb` hkhn lr`vt `t-hbyt. ³⁷ vr`h `t-hngj vnh hngj bqyrt hbyt sqjrvrt yrqrqt `v`dmdmt vmr`yhn spl mn-hqyr. ³⁸ vy&` hkhn mn-hbyt `l-ptx hbyt v`h\$gyr `t-hbyt sbjt ymym. ³⁹ vsb hkhn byvm hsbjy vr`h vnh psh hngj bqyrt hbyt. ⁴⁰ v&vh hkhn vxl&v `t-h`bnym `sr bhn hngj vhslykv `thn `l-mxv& ljr `l-mqvm +m`. ⁴¹ v`t-hbyt yq&j mby t \$byb vspkv `t-hjpr `sr hq&v `l-mxv& ljr `l-mqvm +m`. ⁴² vlqxv `bnym `xrvt vhbv`v `l-txt h`bnym vjpr `xr yqx v+x `t- hbyt. ⁴³ v`m-ysvb hngj vprx bby t `xr xl& `t-h`bnym v`xry hq&vt `t- hbyt v`xry h+vx. ⁴⁴ vb` hkhn vr`h vnh psh hngj bby t &rjt mm`rt hv` bby t +m` hv`. ⁴⁵ vnt& `t-hbyt `t`bnyv v`t-j&yv v`t kl-jpr hbyt v`h&y` `l-mxv& ljr `l-mqvm +m`. ⁴⁶ vhb` `l-hbyt kl-y my h\$gyr `tv y+m` jd-hjrb. ⁴⁷ vhs kb bby t ykb\$ `t-bgdyv v`kl bby t ykb\$ `t-bgdyv. ⁴⁸ v`m-b` yb` hkhn vr`h vnh l`-psh hngj bby t `xry h+x `t-hbyt v+hr hkhn `t-hbyt ky nrp` hngj. ⁴⁹ vlqx lx+` `t-hbyt sty &prym vj& `rz vsny tvljt v`zb. ⁵⁰ vsx+ `t-h&pr h`xt `l-kly-xrs jl-mym xyym. ⁵¹ vlqx `t-j&-h`rz v`t-h`zb v`t sny htvljt v`t h&pr hxyh v+bl `tm bdm h&pr hsxv+h vbmy m hxyym vhz h`l-hbyt sbj pjmy m. ⁵² vx+` `t-hbyt bdm h&pvr vbmy m hxyym vb&pr hxyh vbj& h`rz vb`zb vbsny htvljt. ⁵³ vslx `t-h&pr hxyh `l-mxv& ljr `l-pny hsdh vkpr jl-hbyt v+hr. ⁵⁴ z`t htvrh lkl-ngj h&rjt vlntq. ⁵⁵ vl&rjt hbgd vlby t. ⁵⁶ vls` t vl\$pxt vlbhrt. ⁵⁷ lhvrt byvm h+m` vbyvm h+hr z`t tvrt h&rjt.

Chapter 15

¹ vydbv yvhv `l-msh v`l`hrn l`mr. ² dbrv `l-bny ysr`l v`mrtm `lhm `ys `ys ky yhyh zb mbsrv zvbv +m` hv`. ³ vz` t thyh +m`tv zvbv rr bsrv `t-zvbv `v-hxtym bsrv mzvbv +m`tv hv`. ⁴ kl-hmskb `sr yskb jlyv hzb y+m` vkl-hkly `sr-ysb jlyv y+m`. ⁵ v`ys `sr ygj bmskbv ykb\$ bgdyv vrx& bmy m

v+m`jd-hjrb. ⁶ vhysh jl-hkly `sr-ysb jlyv hzb ykb\$ bgdyv vrx& bmyv v+m`jd- hjrb. ⁷ vhnj bbsr hzb ykb\$ bgdyv vrx& bmyv v+m`jd-hjrb. ⁸ vky-yrq hzb b+hvr vkb\$ bgdyv vrx& bmyv v+m`jd-hjrb. ⁹ vkl-hmrkb `sr yrkb jlyv hzb y+m`. ¹⁰ vkl-hngj bkl `sr yhyh txtyv y+m`jd-hjrb vhnvs` `vtm ykb\$ bgdyv vrx& bmyv v+m`jd-hjrb. ¹¹ vkl `sr ygj-bv hzb vydyv l`-s+p bmyv vkb\$ bgdyv vrx& bmyv v+m`jd-hjrb. ¹² vkly-xrs `sr-ygj-bv hzb ysbr vkl-kly-j& ys+p bmyv. ¹³ vky-y+hr hzb mzvsv v\$pr lv sbjt ymyv l+hrtv vkb\$ bgdyv vrx& bsrv bmyv xyym v+hr. ¹⁴ vbyvm hsmyny yqx-lv sty tryv `v sny bny yvnh vb` lpny yvhv `l-ptx `hl mvjd vntnm `l-hkhn. ¹⁵ vjsh `tm hkhn `xd x+`t v`xd jlh vkpr jlyv hkhn lpny yvhv mzvsv. ¹⁶ v`ys ky-t&` mmnv skbt-zrj vrx& bmyv `t-kl-bsrv v+m`jd-hjrb. ¹⁷ vkl-bgd vkl-jvr `sr-yhyh jlyv skbt-zrj vkb\$ bmyv v+m`jd- hjrb. ¹⁸ v`sh `sr yskb `ys `th skbt-zrj vrx&v bmyv v+m`v jd-hjrb. ¹⁹ v`sh ky-thyh zbh dm yhyh zbh bbsrh sbjt ymyv thyh bndth vkl- hngj bh y+m`jd-hjrb. ²⁰ vkl `sr tskb jlyv bndth y+m` vkl `sr-tsb jlyv y+m`. ²¹ vkl-hngj bmskbh ykb\$ bgdyv vrx& bmyv v+m`jd-hjrb. ²² vkl-hngj bkl-kly `sr-tsb jlyv ykb\$ bgdyv vrx& bmyv v+m`jd- hjrb. ²³ v`m jl-hmskb hv` `v jl-hkly `sr-hv` ysbj-jlyv bngjv-bv y+m`jd-hjrb. ²⁴ v`m skb yskb `ys `th vthy ndth jlyv v+m` sbjt ymyv vkl-hmskb `sr-yskb jlyv y+m`. ²⁵ v`sh ky-yzvb zvb dmh ymyv rbyv bl` jt-ndth `v ky-tzvb jl- ndth kl-yvy zvb +m`th kymy ndth thyh +m`h hv`. ²⁶ kl-hmskb `sr-tskb jlyv kl-yvy zvbh kmskb ndth yhyh-lh vkl- hkly `sr tsb jlyv +m` yhyh k+m`t ndth. ²⁷ vkl-hnvj bm y+m` vkb\$ bgdyv vrx& bmyv v+m`jd-hjrb. ²⁸ v`m+hrh mzvsv v\$prh lh sbjt ymyv v`xr t+hr. ²⁹ vbyvm hsmyny tqx-lh sty tryv `v sny bny yvnh vby`h `vtm `l- hkhn `l-ptx `hl mvjd. ³⁰ vjsh hkhn `t-h`xd x+`t v`t-h`xd jlh vkpr jlyv hkhn lpny yvhv mzvsv +m`th. ³¹ vhzrtm `t-bny-ysr`l m+m`tm vl` ymtv b+m`tm b+m`m `t-mskny `sr btvkm. ³² z`t tvrt hzb v`sr t&` mmnv skbt-zrj l+m`h-bh. ³³ vhdvh bndth vzbv `t-zvbv lzkr vlnqbh vl`ys `sr yskb jm+`h.

Chapter 16

¹ vydbv yvhv `l-msh `xry mvt sny bny `hrn bqrbtn lpny-yvhv vymtv. ² vy`mr yvhv `l-msh dbr `l`hrn `xyk v`l-yb` bkl-jt `l-hqds mbyt lprkt `l-pny hkprt `sr jl-h`rn vl` ymvt ky bjnn `r`h jl- hkprt. ³ bz`t yb` `hrn `l-hqds bpr bn-bqr lx+`t v`yl ljlh. ⁴ ktnt-bd qds ylbs vmkn\$y-bd yhyv jl-bsrv vb`bn+ bd yxgr vbm&npt bd y&np bgdy-qds hm vrx& bmyv `t-bsrv vlbsm. ⁵ vm`t jdt bny ysr`l yqx sny-sjry jzym lx+`t v`yl `xd ljlh. ⁶ vhrqyb `hrn `t-pr hx+`t `sr-lv vkpr bjdv vbjd bytv. ⁷ vlqx `t-sny hsjrym vhmjyd `tm lpny yvhv ptx `hl mvjd. ⁸ vntn `hrn jl-sny hsjrym grlv gvr `xd lyvhv vgrv `xd ljz`zl. ⁹ vhrqyb `hrn `t-hsjr `sr jlh jlyv hgrv lyvhv vjshv x+`t. ¹⁰ vhsjyr `sr jlh jlyv hgrv ljz`zl yjmd-xy lpny yvhv lkpr jlyv lslx `tv ljz`zl hmdbrh. ¹¹ vhrqyb `hrn `t-pr hx+`t `sr-lv vkpr bjdv vbjd bytv vsx+ `t- pr hx+`t `sr-lv. ¹² vlqx ml`-hmxtx gxly-`s mjl hmzbx mlpny yvhv vml` xpnyv q+rt \$myv dqh vbyv` mbyt lprkt. ¹³ vntn `t-hq+rt jl-h`s lpny yvhv vk\$h jnn hq+rt `t-hkprt `sr jl-hjdv vl` ymvt. ¹⁴ vlqx mdm hpr vzhz b`&bjv jl-pny hkprt qdmh vlpny hkprt yzh sbj-pjmym mn-hdm

b`&bjv. ¹⁵ vsx+ `t-sjyr hx+`t `sr ljm vhbv `t-dmv `l-mbyt lprkt vjsh `t-dmv k`sr jsh ldm hpr vzhz `tv jl-hkprt vlpny hkprt. ¹⁶ vkpr jl-hqds m+m`tm bny ysrl vmppslyhm lkl-x+`tm vkn yjsh l`hl mvjd hskn `tm btvk +m`tm. ¹⁷ vkl-`dm l`-yhyh b`hl mvjd bb`v lkpr bqds jd-&`tv vkpr bjdv vbjd bytv vbjd kl-qhl ysrl. ¹⁸ vy&`l-hmzbx `sr lpony-yhvh vkpr jlyv vlqx mdm hpr vmdm hsjyr vntn jl-qrvnt hmzbx \$byb. ¹⁹ vzhz jlyv mn-hdm b`&bjv sbj pjmyv v+hrv vqdsv m+m`tm bny ysrl. ²⁰ vklh mkpr `t-hqds v`-hl mvjd v`-hmzbx vhrqyb `t-hsjyr hxy. ²¹ v\$mk `hrn `t-sty ydv jl r`s hsjyr hxy vhtvdh jlyv `t-kl-jvnt bny ysrl v`-t-kl-psjyhm lkl-x+`tm vntn `tm jl-r`s hsjyr vslx byd-`ys jty hmdbrh. ²² vns` hsjyr jlyv `t-kl-jvntm `l-r& gzhv vslx `t-hsjyr bmdbr. ²³ vb` `hrn `l-`hl mvjd vps+ `t-bgdy hbd `sr lbs bb`v `l-hqds vhnym sm. ²⁴ vrx& `t-bsrv bmym bmqvm qdvs vlbs `t-bgdyv vy&` vjsh `t-jltv v`-t-jlt hjm vkpr bjdv vbjd hjm. ²⁵ v`xlb hx+`t yq+yr hmzbxh. ²⁶ vhmshx `t-hsjyr ljz`zl ykb\$ bgdyv vrx& `t-bsrv bmym v`xry-kn ybv` `l-hmxnh. ²⁷ v`t pr hx+`t v`t sjyr hx+`t `sr hvb` `t-dmm lkpr bqds yv&y` `l-mxv& lmxnh vsrpv b`s `t-jrtm v`-t-bsrm v`-t-prsm. ²⁸ vhsrp `tm ykb\$ bgdyv vrx& `t-bsrv bmym v`xry-kn ybv` `l-hmxnh. ²⁹ vhyth lkm lxqt jvlm bxds hsbyjy bjsvr lxdv tjnv `t-npstykm vkl-ml`kh l` tjsv h`zrx vhr hgr btvkkm. ³⁰ ky-byvm hzh ykpr jlykm l+hr `tkm mkl x+`tykm lpony yhvh t+hrv. ³¹ sbt sbtvn hy` lkm vjnytm `t-npstykm xqt jvlm. ³² vkpr hkhn `sr-ymsx `tv v`sr yml` `t-ydv lkhn txt `byv vlbs `t-bgdy hbd bgdy hqds. ³³ vkpr `t-mqds hqds v`-hl mvjd v`-t-hmzbx ykpr vjl hkhnym vjl- kl-jm hqhl ykpr. ³⁴ vhyth-z`t lkm lxqt jvlm lkpr jl-bny ysrl mkl-x+`tm `xt bsnh vyjs k`sr &vh yhvh `t-msh.

Chapter 17

¹ vydbr yhvh `l-msh l`mr. ² dbr `l-`hrn v`l-bnyv v`l kl-bny ysrl v`mrt `lyhm zh hdbv `sr- &vh yhvh l`mr. ³ `ys `ys mbyt ysrl `sr ysx+ svr `v-ksb `v-jz bmxnh `v `sr ysx+ mxv& lmxnh. ⁴ v`l-ptx `hl mvjd l` hby`v lhqyb qrbn lyhvh lpony mskn yhvh dm yxsb l`ys hhv` dm spk vnkrt h`ys hhv` mqrj jmv. ⁵ lmjn `sr yby`v bny ysrl `t-zbxyhm `sr hm zbxym jl-pny hsdh vhbv`m lyhvh `l-ptx `hl mvjd `l-hkhn vzbv zbxv slmym lyhvh `vtm. ⁶ vzrq hkhn `t-hdm jl-mzbx yhvh ptx `hl mvjd vhr+yr hxl lryx nyxx lyhvh. ⁷ vl-`yzbxv jvd `t-zbxyhm lsjyrm `sr hm znym `xryhm xqt jvlm thyh-z`t lhm ldrtm. ⁸ v`lhm t`mr `ys `ys mbyt ysrl vmn-hgr `sr-ygvr btvkm `sr-yjll jl `v-zbx. ⁹ v`l-ptx `hl mvjd l` yby`nv ljsvt `tv lyhvh vnkrt h`ys hhv` mjmyv. ¹⁰ v`ys `ys mbyt ysrl vmn-hgr hgr btvkm `sr y`kl kl-dm vntty pny bnps h`klt `t-hdm vhrty `th mqrj jmh. ¹¹ ky nps hbsr bdm hv` v`ny nttyv lkm jl-hmzbx lkpr jl-npstykm ky-hdm hv` bnps ykpr. ¹² jl-kn `mrty lbny ysrl kl-nps mkm l`-t`kl dm vhr hgr btvkkm l`-y`kl dm. ¹³ v`ys `ys mbny ysrl vmn-hgr hgr btvkm `sr y&vd &ydyxh `v-jvp `sr y`kl vspk `t-dmv vk\$hv bjpr. ¹⁴ ky-nps kl-bsr dm bnps hv` v`mr lbny ysrl dm kl-bsr l` t`klv ky nps kl-bsr dm hv` kl-`klyv ykrt. ¹⁵ vkl-nps `sr t`kl nblh v+rph b`zrx vbgr vkb\$ bgdyv vrx& bmym v+m` jd-hjrb v+hr. ¹⁶ v`m l` ykb\$ vbsrv l` yrx& vns` jvntv.

Chapter 18

¹ vydbv yvhv `l-msh l`mr. ² dbr `l-bny ysr`l v`mrt `lhm `ny yvhv `lhykm. ³ kmjsh `r&-m&rym `sr ysbtm-bh l` tjsv vkmjsh `r&-knjn `sr `ny mby` `tkm smh l` tjsv vbxqtyhm l` tlkv. ⁴ `t-msp+y tjsv v`t-xqty tsmrv llkt bhm `ny yvhv `lhykm. ⁵ vsmrtm `t-xqty v`t-msp+y `sr yjsh `tm h`dm vxy bhm `ny yvhv. ⁶ `ys `ys `l-kl-s`r bsrv l` tqrbv lglvt jrvh `ny yvhv. ⁷ jrvt `byk vjrvt `mk l` tglh `mk hv` l` tglh jrvth. ⁸ jrvt `st-`byk l` tglh jrvt `byk hv`. ⁹ jrvt `xvtk bt-`byk `v bt-`mk mvldt byt `v mvldt xv& l` tglh jrvtn. ¹⁰ jrvt bt-bnk `v bt-btk l` tglh jrvtn ky jrvtk hnh. ¹¹ jrvt bt-`st `byk mvldt `byk `xvtk hv` l` tglh jrvth. ¹² jrvt `xvt-`byk l` tglh s`r `byk hv`. ¹³ jrvt `xvt-`mk l` tglh ky-s`r `mk hv`. ¹⁴ jrvt `xy-`byk l` tglh `l-`stv l` tqrb ddtk hv`. ¹⁵ jrvt kltk l` tglh `st bnk hv` l` tglh jrvth. ¹⁶ jrvt `st-`xyk l` tglh jrvt `xyk hv`. ¹⁷ jrvt `sh vbth l` tglh `t-bt-bnh v`t-bt-bth l` tqx lglvt jrvth s`rh hnh zmh hv`. ¹⁸ v`sh `l-`xth l` tqx l&rr lglvt jrvth jlyh bxyyh. ¹⁹ v`l-`sh bndt +m`th l` tqrb lglvt jrvth. ²⁰ v`l-`st jmytk l`-ttn skbtk lzrj l+m`h-bh. ²¹ vmzrjk l`-ttn lhjbyr lmlk vl` txll `t-sm `lhyk `ny yvhv. ²² v`t-zkr l` tskb mskby `sh tvjhb hv`. ²³ vbkl-bhmh l`-ttn skbtk l+m`h-bh v`sh l`-tjmd lpny bhmh lrbjh tbl hv`. ²⁴ `l-t+m`v bkl-`lh ky bkl-`lh n+m`v hgvym `sr-`ny mslx mpnykm. ²⁵ vt+m` h`r& v`pqd jvnh jlyh vtq` h`r& `t-ysbyh. ²⁶ vsmrtm `tm `t-xqty v`t-msp+y vl` tjsv mkl htvjbt h`lh h`zrx vhg r hgr btvkkm. ²⁷ ky `t-kl-htvjbt h`l jsv `nsy-h`r& `sr lpnykm vt+m` h`r&. ²⁸ vl-`tqy` h`r& `tkm b+m`km `th k`sr q`h `t-hgvy `sr lpnykm. ²⁹ ky kl-`sr yjsh mkl htvjbt h`lh vnkrtv hnpsvt hjst mqr b jmm. ³⁰ vsmrtm `t-msmrtv lbtly jsvt mxqvt htvjbt `sr njsv lpnykm vl` t+m`v bhm `ny yvhv `lhykm.

Chapter 19

¹ vydbv yvhv `l-msh l`mr. ² dbr `l-kl-jdt bny-ysr`l v`mrt `lhm qdsym thyv ky qdvs `ny yvhv `lhykm. ³ `ys `mv v`byv tyr`v v`t-sbtty tsmrv `ny yvhv `lhykm. ⁴ `l-tpnv `l-h`lylm v`lhy m\$kh l` tjsv lkm `ny yvhv `lhykm. ⁵ vky tzbxv zbx slmym lyvhv lr&nkm tzbxhv. ⁶ byvm zbxkm y`kl vmmxrt vhnvtr jd-yvm hslsy b`s ysrp. ⁷ v`m h`kl y`kl byvm hslsy pglv hv` l` yr&h. ⁸ v`klyv jvny ys` ky-`t-qds yvhv xll vnkrtv hnps hlv` mjmyh. ⁹ vbq&rkm `t-q&yr `r&km l` tkh p`t sdk lq&r vlq+ q&yrk l` tlq+. ¹⁰ vkrmk l` tjvll vpr+ krmk l` tlq+ ljny vlgr tjzb `tm `ny yvhv `lhykm. ¹¹ l` tgnbv vl-`tkxsv vl-`tsqrv `ys bjmytv. ¹² vl-`tsbjv bsmv lsqr vxllt `t-sm `lhyk `ny yvhv. ¹³ l-`tjsq `t-rjk vl` tgzl l`-tlyn pjlt skyr `tk jd-bqr. ¹⁴ l-`tqll xrs vlpny jvr l` ttn mksl vyr`t m`lhyk `ny yvhv. ¹⁵ l-`tjsv jvl bmsp+ l-`ts` pny-dl vl` thdr pny gdvl b&dq tsp+ jmytk. ¹⁶ l-`tlk rkyl bjmyk l` tjmd jl-dm rjk `ny yvhv. ¹⁷ l-`tsn` `t-`xyk blbbk hvkx tvkyx `t-jmytk vl-`ts` jlyv x+`. ¹⁸ l-`tqm vl-`t+r `t-bny jmk v`hbt lrjk kmvk `ny yvhv. ¹⁹ `t-xqty tsmrv bhmtk l-`trbyj kl`ym sdk l-`tzrj kl`ym vbgd kl`ym sj+nz l` yjhl jlyk. ²⁰ v`ys ky-yskb `t-`sh skbt-zrj vhw` spxh nxrpt l`ys vhpdh l` npdth `v xps h l` ntn-lh bqrt thyh l` yvmtv ky-l` xps h. ²¹ vhbv `t-`smv lyvhv `l-ptx `hl mvjd `yl `sm. ²² vkpr jlyv

hkhn b`yl h`sm lpny yvh jl-x+tv `sr x+` vn\$lx lv mx+tv `sr x+`. ²³ vky-tb`v `l-h`r& vn+jtm kl-j& m`kl vjrltm jrllv `t-pryv sls snym yhyh lkm jrlym l` y`kl. ²⁴ vbsnh hrbyjt yhyh kl-pryv qds hlvlym lyvh. ²⁵ vbsnh hxmyst t`klv `t-pryv lhv\$yp lkm tvb`tv `ny yvh `lhykm. ²⁶ l` t`klv jl-hdm l` tnxs v l` tjvnnv. ²⁷ l` tqpv p`tr`skm vl` tsxyt `t p`tzqnk. ²⁸ vsr+ lnp l` ttnv bbsrkm vktbt qjqj l` ttnv bkm `ny yvh. ²⁹ `l-txll `t-btk lhznvth vl`-tzn h`r& vml`h h`r& zmh. ³⁰ `t-sbtty tsmrv vmqdsy tyr`v `ny yvh. ³¹ `l-tpnv `l-h`bt v`l-hydjnym `l-tbqsv l+m`h bhm `ny yvh `lhykm. ³² mpny sybh tqvm vhdrt pny zqn vyr`t m`lhyk `ny yvh. ³³ vky-ygvr `tk gr b`r&km l` tvnv `tv. ³⁴ k`zrx mkm yhyh lkm hgr hgr `tkm v`hbt lv kmvk ky-grym hyytm b`r& m&rym `ny yvh `lhykm. ³⁵ l`-tjsv jvl bmsp+ bmdh bmsql vbmsvrh. ³⁶ m`zny &dq `bny-&dq `ypt &dq vhyh &dq yhyh lkm `ny yvh `lhykm `sr-hv&`ty `tkm m`r& m&rym. ³⁷ vsmrtm `t-kl-xqty v`t-kl-msp+y vjsytm `tm `ny yvh.

Chapter 20

¹ vydbr yvh `l-msh l`mr. ² v`l-bny ysrl t`mr `ys `ys mbny ysrl vmn-hgr hgr bysr`l `sr ytn mzrvjv lmlk mvt yvmt jm h`r& yrgmhv b`bn. ³ v`ny `tn `t-pny b`ys hhv` vkrty `tv mqrjv jmv ky mzrvjv ntn lmlk lmjn +m` `t-mqdsy vlxll `t-sm qdsy. ⁴ v`m hjlm yjlymv jm h`r& `t-jynyhm mn-h`ys hhv` bttv mzrvjv lmlk lblty hmyt `tv. ⁵ vsmtv `ny `t-pny b`ys hhv` vbmspxtv vkrty `tv v`t kl-hzonym `xryv lznvt `xry hmlk mqrjv jmm. ⁶ vhnps `sr tpmh `l-h`bt v`l-hydjnym lznt `xryhm vntty `t-pny bnps hhv` vkrty `tv mqrjv jmv. ⁷ vhtqdstm vhytm qdsym ky `ny yvh `lhykm. ⁸ vsmrtm `t-xqty vjsytm `tm `ny yvh mqdskm. ⁹ ky-`ys `ys `sr yqll `t-`byv v`t-`mv mvt yvmt `byv v`mv qll dmyv bv. ¹⁰ v`ys `sr yn`p `t-`st `ys `sr yn`p `t-`st rjhv mvt-yvmt hn`p vhn`pt. ¹¹ v`ys `sr yskb `t-`st `byv jrvt `byv glh mvt-yvmtv snyhm dmyhm bm. ¹² v`ys `sr yskb `t-kltv mvt yvmtv snyhm tbl jsv dmyhm bm. ¹³ v`ys `sr yskb `t-zkr mskby `sh tvjbh jsv snyhm mvt yvmtv dmyhm bm. ¹⁴ v`ys `sr yqx `t-`sh v`t-`mh zmh hv` b`s ysrvp `tv v`thn vl`- thyh zmh btvkkm. ¹⁵ v`ys `sr ytn skbtv bbhmv mvt yvmt v`t-hbhmv thrgv. ¹⁶ v`sh `sr tqrb `l-kl-bhmv lrbjh `th vhrgt `t-h`sh v`t-hbhmv mvt yvmtv dmyhm bm. ¹⁷ v`ys `sr-yqx `t-`xtv bt-`byv `v bt-`mv vr`h `t-jrvth vhy`- tr`h `t-jrvtv x\$d hv` vnkrtv ljny bny jmm jrvt `xtv glh jvny ys`. ¹⁸ v`ys `sr-yskb `t-`sh dvh vglh `t-jrvth `t-mqrh hjrh hv` glth `t-mqvr dmyh vnkrtv snyhm mqrjv jmm. ¹⁹ vjrvt `xvt `mk v`xvt `byk l` tglh ky `t-s`rv hjrh jvnm ys`v. ²⁰ v`ys `sr yskb `t-ddtv jrvt ddv glh x+m ys`v jryrym ymtv. ²¹ v`ys `sr yqx `t-`st `xyv ndh hv` jrvt `xyv glh jryrym yhyv. ²² vsmrtm `t-kl-xqty v`t-kl-msp+y vjsytm `tm vl`-tqy` `tkm h`r& `sr `ny mby` `tkm smh lsbt bh. ²³ vl` tlkv bxqt hgvy `sr-`ny mslx mpnykm ky `t-kl-`lh jsv v`q& bm. ²⁴ v`mr lkm `tm tyrsv `t-`dmtm v`ny `tnh lkm lrst `th `r& zbt xlb vdbv `ny yvh `lhykm `sr-hbdlyt `tkm mn-hjmym. ²⁵ vhbdlm byn-hbhmv h+hrh l+m`h vbyn-hjvp h+m` l+hr vl`-tsq&v `t-npstykm bbhmv vbjvp vbkl `sr trms h`dmh `sr-hbdlyt lkm l+m`. ²⁶ vhytm ly qdsym ky qdvs

`ny yvh v`bdl `tkm mn-hjmym lhyvt ly. ²⁷ v`ys `v-`sh ky-yhyh bhm `vb `v ydjny mvt yvmtv b`bn yrgmv `tm dmyhm bm.

Chapter 21

¹ vy`mr yvh `l-msh `mr `l-hkhnym bny `hrn v`mrt `lhm lnps l`- y+m` bjmyv. ² ky `m-ls`rv hqrb `lyv l`mv vl`byv vlnv vlbtv vl`xyv. ³ vl`xtv hbtvlh hqrvbh `lyv `sr l`-hyth l`ys lh y+m`. ⁴ l` y+m` bjl bjmyv lhxlv. ⁵ l`-yqrxh qrxh br`sm vp`t zqnm l` yglxv vbbsrm l` ysr+v sr+t. ⁶ qdsym yhyv l`lhyhm vl` yxllv sm `lhyhm ky `t-`sy yvh lxm `lhyhm hm mqrybm vhyv qds. ⁷ `sh znh vxllh l` yqyv v`sh grvsh m`ysh l` yqyv ky-qds hv` l`lhyv. ⁸ vqdstv ky-`t-lxm `lhyk hv` mqryb qds yhyh-lk ky qdvs `ny yvh mqdskm. ⁹ vbt `ys khn ky txl lznvt `t-`byh hy` mxllt b`s tsrp. ¹⁰ vkhkn hgdvl m`xyv `sr-yv&q jl-r`sv smn hmsxh vml` `t-ydv llbs `t-hbgdym `t-r`sv l` yprj vbgdyv l` yprm. ¹¹ vjl kl-npst mt l` yb` l`byv vl`mv l` y+m`. ¹² vmn-hmqds l` y&` vl` yxll `t mqds `lhyv ky nvr smn msxt `lhyv jlyv `ny yvh. ¹³ vhv` `sh bbtvlyh yqx. ¹⁴ `lmnh vgrvsh vxllh znh `t-`lh l` yqx ky `m-btvhl mjmyv yqx `sh. ¹⁵ vl`-yxll zrv bjmyv ky `ny yvh mqdsv. ¹⁶ vydbv yvh `l-msh l`mr. ¹⁷ dbr `l-`hrn l`mr `ys mvrjk ldrtm `sr yhyh bv mvm l` yqrb lhqryb lxm `lhyv. ¹⁸ ky kl-`ys `sr-bv mvm l` yqrb `ys jvr `v p\$`x `v xrm `v srvj. ¹⁹ `v `ys `sr-yhyh bv sbr rgl `v sbr yd. ²⁰ `v-gbn `v-dq `v tbl l`bjynv `v grb `v ylpt `v mrvx `sk. ²¹ kl-`ys `sr-bv mvm mvrj `hrn hkhn l` ygs lhqryb `t-`sy yvh mvm bv `t lxm `lhyv l` ygs lhqryb. ²² lxm `lhyv mqdsy hqdsym vmn-hqdsym y`kl. ²³ `k `l-hprkt l` yb` v`l-hmzbx l` ygs ky-mvm bv vl` yxll `t- mqdsy ky `ny yvh mqdsm. ²⁴ vydbv msh `l-`hrn v`l-bnyv v`l-kl-bny ysr`l.

Chapter 22

¹ vydbv yvh `l-msh l`mr. ² dbr `l-`hrn v`l-bnyv vyzrv mqdsy bny-ysr`l vl` yxllv `t-sm qdsy `sr hm mqdsym ly `ny yvh. ³ `mr `lhm ldrtykm kl-`ys `sr-yqrb mkl-zrjkm `l-hqdsym `sr yqdsy bny-ysr`l lyvh v+m`tv jlyv vnktrh hnps hhv` mlpny `ny yvh. ⁴ `ys `ys mvrj `hrn vhv` &rvj `v zb bqdsym l` y`kl jd `sr y+hr vhnj bkl-+m`-nps `v `ys `sr-t&` mmnv skbt-zrj. ⁵ `v-`ys `sr ygj bkl-sr& `sr y+m`-lv `v b`dm `sr y+m`-lv lkl +m`tv. ⁶ nps `sr tgj-bv v+m`h jd-hjrb vl` y`kl mn-hqdsym ky `m-rx& bsrv bmy. ⁷ vb` hsms v+hr v`xr y`kl mn-hqdsym ky lxm hv`. ⁸ nblh v+rph l` y`kl l+m`h-bh `ny yvh. ⁹ vsmrv `t-msmrtv vl`-ys`v jlyv x+` vmtv bv ky yxllhv `ny yvh mqdsm. ¹⁰ vkl-zr l`-y`kl qds tvsb khn vskyr l`-y`kl qds. ¹¹ vkhn ky-yqnh nps qyn k\$pv hv` y`kl bv vylyd bytv hm y`klv blxmv. ¹² vbt-khn ky thyh l`ys zr hv` btrvmt hqdsym l` t`kl. ¹³ vbt-khn ky thyh `lmnh vgrvsh vzrv `yn lh vsbh `l-byt `byh knjvryh mxm `byh t`kl vkl-zr l`-y`kl bv. ¹⁴ `v`ys ky-y`kl qds bsggh vy\$p xmsyvtv jlyv vntn lkhn `t-hqds. ¹⁵ vl` yxllv `t-qdsy bny ysr`l `t `sr-yrymv lyvh.

¹⁶ vhsy`v `vtm jvn `smh b`klm `t-qdsyhm ky `ny yvh mqds. ¹⁷ vydb yvh `l-msh l`mr. ¹⁸ dbr `l-`hrn v`l-bnyv v`l kl-bny ysr`l v`mrt `lhm `ys `ys mbyt ysr`l vmn-hgr bysr`l `sr yqryb qrbnv lkl-ndryhm vlkl- ndbvtm `sr-yqrybv lyvh ljlh. ¹⁹ lr&nkm tmym zkr bbqr bksbym vbjzym. ²⁰ kl `sr-bv mvm l` tqrybv ky-l` lr&vn yhyh lkm. ²¹ v`ys ky-yqryb zbx-slmym lyvh lpl`-ndr `v lndbh bbqr `v b&`n tmym yhyh lr&vn kl-mvm l` yhyh-bv. ²² jvrt `v sbvr `v-xrv& `v-yblt `v grb `v ylpt l`-tqrybv `lh lyvh v`sh l`-ttvn mhm jl-hmzbx lyvh. ²³ vsvr vsh srvj vqlv+ ndbh tjsh `tv vlnr l` yr&h. ²⁴ vmjvk vktvt vntvq vkrvt l` tqrybv lyvh vb`r&km l` tjsv. ²⁵ vmyd bn-nkr l` tqrybv `t-lxm `lhykm mkl-`lh ky msxtm bhm mvm bm l` yr&v lkm. ²⁶ vydb yvh `l-msh l`mr. ²⁷ svr `v-ksb `v-jz ky yvld vhyh sbjt ymym txt `mv vmyvm hsmyny vhl`h yr&h lqrbn `sh lyvh. ²⁸ vsvr `v-sh `tv v`-t-bnv l` tsx+v byvm `xd. ²⁹ vky-tzbxv zbx-tvdh lyvh lr&nkm tzbxv. ³⁰ byvm hhv` y`kl l`-tvtyrv mmnv jd-bqr `ny yvh. ³¹ vsmrtm m&vty vjsytm `tm `ny yvh. ³² vl` txllv `t-sm qdsy vngdsty btkv bny ysr`l `ny yvh mqdskm. ³³ hmv&y` `tkm m`r& m&rym lhyvt lkm l`lhym `ny yvh.

Chapter 23

¹ vydb yvh `l-msh l`mr. ² dbr `l-bny ysr`l v`mrt `lhm mvjdy yvh `sr-tqr`v `tm mqr`y qds `lh hm mvjdy. ³ sst ymym tjsh ml`kh vbyvm hsbyjy sbt sbtnv mqr`-qds kl-ml`kh l` tjsv sbt hv` lyvh bkl mvsbtykm. ⁴ `lh mvjdy yvh mqr`y qds `sr-tqr`v `tm bmvjdm. ⁵ bxds hr`svn b`rbjh jsr lxds byn hjrbym p\$x lyvh. ⁶ vbxmsh jsr yvm lxds hzh xg hm&vt lyvh sbjt ymym m&vt t`klv. ⁷ byvm hr`svn mqr`-qds yhyh lkm kl-ml`kt jbdh l` tjsv. ⁸ vhrbtm `sh lyvh sbjt ymym byvm hsbyjy mqr`-qds kl-ml`kt jbdh l` tjsv. ⁹ vydb yvh `l-msh l`mr. ¹⁰ dbr `l-bny ysr`l v`mrt `lhm ky-tb`v `l-h`r& `sr `ny ntn lkm vq&rtm `t-q&yrh vhb`tm `t-jmr r`syt q&yrkm `l-hkhn. ¹¹ vhnyp `t-hjmr lpny yvh lr&nkm mmxrt hsbt nynpvn hkhn. ¹² vjsytm byvm hnytkm `t-hjmr kbs tmym bn-sntv ljlh lyvh. ¹³ vmnxtv sny jsrnym \$lt blvlh bsmn `sh lyvh ryx nyxx vn\$kh yyn rbyjt hyn. ¹⁴ vlxm vqly vkrml l` t`klv jd-j&m hyvm hzh jd hby`km `t-qrbn `lhykm xqt jvlm ldrtykm bkl msbtykm. ¹⁵ v\$prtm lkm mmxrt hsbt myvm hby`km `t-jmr htnvph sbj sbtvt tmytm thyynh. ¹⁶ jd mmxrt hsbt hsbyjt t\$prv xmsym yvm vhrbtm mnxh xdsh lyvh. ¹⁷ mmvsbtykm tby`v lxm tnvph stym sny jsrnym \$lt thyynh xm& t`pynh bkvyrm lyvh. ¹⁸ vhrbtm jl-hlxm sbjt kbsym tmymm bny snh vpr bn-bqr `xd v`ylm snym yhyv jlh lyvh vmnxtm vn\$kyhm `sh ryx-nyxx lyvh. ¹⁹ vjsytm sjyr-jzym `xd lx+`t vsny kbsym bny snh lzbz slmym. ²⁰ vhnyp hkhn `tm jl lxm hbkyrm tnvph lpny yvh jl-sny kbsym qds yhyv lyvh lkm. ²¹ vqr`tm bj&m hyvm hzh mqr`-qds yhyh lkm kl-ml`kt jbdh l` tjsv xqt jvlm bkl-mvsbtykm ldrtykm. ²² vbq&rk m `t-q&yr `r&km l`-tklh p`t sdk bq&rk vlq+ q&yrk l` tlq+ ljny vlgr tjzb `tm `ny yvh `lhykm. ²³ vydb yvh `l-msh l`mr. ²⁴ dbr `l-bny ysr`l l`mr bxds hsbyjy b`xd lxds yhyh lkm sbtnv zkrvn trvjh mqr`-qds. ²⁵ kl-ml`kt jbdh l` tjsv vhrbtm `sh lyvh. ²⁶ vydb yvh `l-msh l`mr. ²⁷ `k bjsvr lxds hsbyjy hzh yvm hkprym hv` mqr`-qds

yhyh lkm vjnytm `t-npstykm vqrbtm `sh lyhvh. ²⁸ vkl-ml`kh l` tjsv bj&m hyvm hzh ky yvm kprym hv` lkpr jlykm lpny yvhv `lhykm. ²⁹ ky kl-hnps `sr l`-tjnh bj&m hyvm hzh vnkrtm mjmyh. ³⁰ vkl-hnps `sr tjsh kl-ml`kh bj&m hyvm hzh vh`bdty `t-hnps hhv` mqrj jmh. ³¹ kl-ml`kh l` tjsv xqt jvml ldrtykm bkl msbtykm. ³² sbt sbtn hv` lkm vjnytm `t-npstykm btsjh lxds bjrj mjrj jd- jrb tsbtv sbtn. ³³ vydbv yvhv `l-msh l`mr. ³⁴ dbr `l-bny ysr`l l`mr bxmsh jsr yvm lxds hsbyjy hzh xg h\$ktv sbjt ymym lyhvh. ³⁵ byvm hr`svn mqr`-qds kl-ml`kt jbdh l` tjsv. ³⁶ sbjt ymym tqrybv `sh lyhvh byvm hsmyny mqr`-qds yhyh lkm vqrbtm `sh lyhvh j&rt hv` kl-ml`kt jbdh l` tjsv. ³⁷ `lh mvjdy yvhv `sr-tqr`v `tm mqr`y qds lhqryb `sh lyhvh jlh vmnxh zbx vn\$ky m dbr-yvm byvmv. ³⁸ mlbd sbtt yvhv vmlbd mtvtykm vmlbd kl-ndrykm vmlbd kl- ndbtykm `sr ttnv lyhvh. ³⁹ `k bxmsh jsr yvm lxds hsbyjy b`\$pkm `t-tbv`th`r& txgv `t-xg- yvhv sbjt ymym byvm hr`svn sbtn vbyvm hsmyny sbtn. ⁴⁰ vlqxtm lkm byvm hr`svn pry j& hdr kpt tmrym vjnp j&-jbt vjrby-nxl vsmxtm lpny yvhv `lhykm sbjt ymym. ⁴¹ vxgtm `tv xg lyhvh sbjt ymym bsnh xqt jvml ldrtykm bxds hsbyjy txgv `tv. ⁴² b\$kt tsbv sbjt ymym kl-h`zrx bysr`l ysbv b\$kt. ⁴³ lmjn ydjv drtykm ky b\$ktv hvsbty `t-bny ysr`l bhv&y`y `vtm m`r& m&rym `ny yvhv `lhykm. ⁴⁴ vydbv msh `t-mjdy yvhv `l-bny ysr`l.

Chapter 24

¹ vydbv yvhv `l-msh l`mr. ² &v `t-bny ysr`l vyqyv `lyk smn zyt zk ktyt lm`vr lhjlt nr tmyd. ³ mxv& lprkt hjdt b`hl mvjd yjrk `tv `hrn mjrj jd-bqr lpny yvhv tmyd xqt jvml ldrtykm. ⁴ jl hmnrh h+hrh yjrk `t-hnrvt lpny yvhv tmyd. ⁵ vlqxt \$lt v`pyt `th stym jsrh xlvt sny jsrny yhyh hxlh h`xt. ⁶ vsmt `vtm stym mjrkvt ss hmjrkt jl hslxn h+hr lpny yvhv. ⁷ vntt jl-hmjrkt lbnh zkh vhyth llxm l`zkrh `sh lyhvh. ⁸ byvm hsbt byvm hsbt yjrkvn lpny yvhv tmyd m`t bny-ysr`l bryt jvml. ⁹ vhyth l`hrn vlbnyv v`klhv bmqvm qds ky qds qdsym hv` lv m`sy yvhv xq-jvml. ¹⁰ vy&` bn-`sh ysr`lyt vhv` bn-`ys m&ry btkv bny ysr`l vyn&v bmxnh bn hysr`lyt v`ys hysr`ly. ¹¹ vyqb bn-h`sh hysr`lyt `t-hsm vyqll vyby`v `tv `l-msh vsm `mv slmyt bt-dbry lm+h-dn. ¹² vynyxhv bmsmr lprs lhm jl-py yvhv. ¹³ vydbv yvhv `l-msh l`mr. ¹⁴ hv&` `t-hmqll `l-mxv& lmxnh v\$mkv kl-hsmjym `t-ydyhm jl-r`sv vrgmv `tv kl-hjdh. ¹⁵ v`l-bny ysr`l tdbv l`mr `ys `ys ky-yqll `lhyv vns`x+`v. ¹⁶ vnqb sm-yvhv mvt yvmt rgvm yrgmv-bv kl-hjdh kgr k`zrx bnqvb- sm yvmt. ¹⁷ v`ys ky ykh kl-nps `dm mvt yvmt. ¹⁸ vmkh nps-bhmh yslmnh nps txt nps. ¹⁹ v`ys ky-ytn mvm bjmytv k`sr jsh kn yjsh lv. ²⁰ sbr txt sbr jyn txt jyn sn txt sn k`sr ytn mvm b`dm kn yntn bv. ²¹ vmkh bhmh yslmnh vmkh `dm yvmt. ²² msp+ `xd yhyh lkm kgr k`zrx yhyh ky `ny yvhv `lhykm. ²³ vydbv msh `l-bny ysr`l vyv&y`v `t-hmqll `l-mxv& lmxnh vyrgmv `tv `bn vbny-ysr`l jsv k`sr &vh yvhv `t-msh.

Chapter 25

¹ vydb r yhv h `l-msh bhr \$yny l`mr. ² dbr `l-bny ysr`l v`mrt `lhm ky tb`v `l-h`r& `sr `ny ntn lkm vsbth h`r& sbt lyhv h. ³ ss snym tzrj sdk vss snym tzmr krmk v`\$pt `t-tb`v`th. ⁴ vbsnh hsbyjt sbt sbtn yhyh l`r& sbt lyhv h sdk l` tzrj vkrmk l` tzmr. ⁵ `t \$pyx q&y r k l` tq&vr v`t-jnby nzyrk l` tb&r snt sbtn yhyh l`r&. ⁶ vhyth sbt h`r& lkm l`klh lk vlj bdk vl` mtk vl skyrk vltv sbk hgrym jmk. ⁷ vlbhmtk vlxyh `sr b`r&k thyh kl-tb`v`th l`kl. ⁸ v\$prt lk sbj sbtt snym sbj snym sbj pjmy m vhyv lk ymy sbj sbtt hsnym tsj v`rbjym snh. ⁹ v h jbrt svpr trvj h bxd s hsbjy bjsvr lxd s byvm hkprym tjbyrv svpr bkl-`r&km. ¹⁰ vqdstm `t snt hxmsym snh vqr`tm drvr b`r& lkl-ysbyh yvbl hv` thyh lkm vsbtm `ys `l-`xztv v`ys `l-msp xtv tsbv. ¹¹ yvbl hv` snt hxmsym snh thyh lkm l` tzrjv vl` tq&rv `t-\$pyx yh vl` tb&rv `t-nzryh. ¹² ky yvbl hv` qds thyh lkm mn-hsdh t`klv `t-tb`v`th. ¹³ bsnt hyvbl hz`t tsbv `ys `l-`xztv. ¹⁴ vky-tmkrv mmkr ljmytk `v qnh myd jmytk `l-tv n v`ys `t-`xyv. ¹⁵ bm\$pr snym `xr hyvbl tqnh m`t jmytk bm\$pr sny-tb`v`t ymkr-lk. ¹⁶ lpy rb hsnym trbh mqntv v lpy mj+ hsnym tmjy+ mqntv ky m\$pr tb`v`t hv` mkr lk. ¹⁷ vl` tv n v`ys `t-jmytv vyr`t m`lhyk ky `ny yhv h`lhykm. ¹⁸ vjsytm `t-xqty v`t-msp+y tsmrv vjsytm `tm vysbtm jl-h`r& lb+x. ¹⁹ vntnh h`r& pryh v`klm lsbj vysbtm lb+x jlyh. ²⁰ vky t`mrv mh-n`kl bsnh hsbyjt hn l` n z r j vl` n`\$p `t- tb`v`tnv. ²¹ v&vyty `t-brkty lkm bsnh hssyt vjst `t-htb v`h lsls hsnym. ²² vzrjtm `t hsnh hsm ynt v`klm mn-htb v`h ysn jd hsnh htsyjt jd- bv` tb`v`th t`klv ysn. ²³ v h`r& l` tmkr l&mtt ky-ly h`r& ky-grym vtv sbym `tm jmdy. ²⁴ vbkl `r& `xztkm g`lh ttnv l`r&. ²⁵ ky-ymvk `xyk vmkr m`xztv vb` g`lv hqrb `lyv vg`l`t mmkr `xyv. ²⁶ v`ys ky l` yhyh-lv g`l vhsygh ydv vm&` kdy g`ltv. ²⁷ vxsb `t-sny mmkrv vhsyb `t-hjdp l`ys `sr mkr-lv vsb l`xztv. ²⁸ v`m l`-m&`h ydv dy hsyb lv vhyh mmkrv byd hqnh `tv jd snt hyvbl vy&` bybl vsb l`xztv. ²⁹ v`ys ky-ymkr byt-mv sb jyr xvmh vhyth g`ltv jd-tm snt mmkrv ymym thyh g`ltv. ³⁰ v`m l`-yg`l jd-ml`t lv snh tmymh vqm hbyt `sr-bjyr `sr-l` xmh l&mytt lqnh `tv ldrtyv l` y&` bybl. ³¹ vbty hx&rym `sr `yn-lhm xmh \$byb jl-sdh h`r& yxsb g`lh thyh- lv vbybl y&`. ³² vjry hlvy m bty jry `xztm g`lt jv l m thyh llvym. ³³ v`sr yg`l mn-hlvym vy&` mmkr-byt vjyr `xztv bybl ky bty jry hlvy m hv` `xztm btvk bny ysr`l. ³⁴ vsdh mgrs jryhm l` ymkr ky-`xzt jv l m hv` lhm. ³⁵ vky-ymvk `xyk vm+h ydv jmk vhxzqt bv gr vtv sb vxy jmk. ³⁶ l-tqx m`tv nsk vtrby t vyr`t m`lhyk vxy `xyk jmk. ³⁷ `t-k\$pk l`-ttn lv bnsk vbmrb y t l`-ttn `klk. ³⁸ `ny yhv h`lhykm `sr-hv&`ty `tkm m`r& m&rym ltt lkm `t-`r& knjn lhyvt lkm l`lhy m. ³⁹ vky-ymvk `xyk jmk vnmkr-lk l`-tjbd bv jbd t jbd. ⁴⁰ kskyr ktv sb yhyh jmk jd-snt hybl yjbd jmk. ⁴¹ vy&` mjmk hv` vbnyv jmv vsb `l-msp xtv v`l-`xzt `btyv ysvb. ⁴² ky-jbdy hm `sr-hv&`ty `tm m`r& m&rym l` ymkrv mmkrt jbd. ⁴³ l`-trdh bv bprk vyr`t m`lhyk. ⁴⁴ vj bdk v`mtk `sr yhyv-lk m`t hgvy m `sr \$bybtykm mhm tqnv jbd v`mh. ⁴⁵ vgm mbny htvsb ym hgrym jmk mhm tqnv vmmsp xtm `sr jmk m `sr hvlydv b`r&km vhyv lkm l`xzh. ⁴⁶ vhtnx ltm `tm lbnykm `xrykm lrst `xzh ljl m bhm tjbdv vb`xykm bny-ysr`l `ys b`xyv l`-trdh bv bprk. ⁴⁷ vky tsyg yd gr vtv sb jmk vmk `xyk jmv vnmkr lgr tv sb jmk `v ljqr msp x t gr. ⁴⁸ `xry nmkr g`lh thyh-lv `xd m`xyv yg`lnv. ⁴⁹ v-ddv `v bn-ddv yg`lnv `v-ms`r bsr v mmsp xtv yg`lnv `v-hsygh ydv vng`l. ⁵⁰ vxsb jm-qnhv msnt hmkrv lv jd snt hybl vhyh k\$pr mmkrv bm\$pr

sny m kymy skyr yhyh jmv. ⁵¹ `m-jvd rbvt bsnym lpyhn ysyb g`ltv mk\$ p mqv. ⁵² v`m-mj+ ns`r
 bsnym jd-snt hybl vxsb-lv kpy snyv ysyb `t- g`ltv. ⁵³ kskyr snh bsnh yhyh jmv l`-yrdnv bprk ljynyk.
⁵⁴ v`m-l` yg`l b`lh vy&` bsnt hybl hv` vbnv jmv. ⁵⁵ ky-ly bny-ysr`l jbdym jbdy hm `sr-hv&`ty
 `vtm m`r& m&rym `ny yvhv `lhykm.

Chapter 26

¹ l`-tjstv lkm `lylm vp\$l vm&bh l`-tqymv lkm v`bn mskyt l` ttnv b`r&km lhstxvt jlyh ky `ny
 yvhv `lhykm. ² `t-sbttt tsmrv vmqdsy tyr`v `ny yvhv. ³ `m-bxqty tlkv v`t-m&vty tsmrv vjsytm
 `tm. ⁴ vntty gsmykm bjtm vntnh h`r& ybvlh vj& hsdh ytn pryv. ⁵ vhsyg lkm dys `t-b&yr vb&yr
 ysyg `t-zrj v`klm lxmkm lsbj vysbtm lb+x b`r&km. ⁶ vntty slvm b`r& vskbtm v`yn mxryd vhsbty
 xyh rjh mn-h`r& vxrb l`-tjbr b`r&km. ⁷ vrdptm `t`ybykm vnplv lpykm lxb. ⁸ vrdpv mkm xmsh
 m`h vm`h mkm rbbh yrdpv vnplv `ybykm lpykm lxb. ⁹ vpnyty `lykm vhprryty `tkm vhrbyty `tkm
 vhyqmyty `t-bryty `tkm. ¹⁰ v`klm ysn nvsn vysn mpny xds tv&y`v. ¹¹ vntty mskny btvkkm vl`-tgjl
 npsy `tkm. ¹² vthlkyty btvkkm vhyty lkm l`lhym v`tm thyv-ly ljm. ¹³ `ny yvhv `lhykm `sr hv&`ty
 `tkm m`r& m&rym mhyt lhm jbdym v`sbr m+t jlkm v`vlk `tkm qvmmvvt. ¹⁴ v`m-l` tsmjv ly vl`
 tjstv `t kl-hm&vt h`lh. ¹⁵ v`m-bxqty tm`\$v v`m `t-msp+y tgjl npskm lbty jstv `t-kl- m&vty lhprkm
 `t-bryty. ¹⁶ p`ny `jsh-z`t lkm vhpqdy jlykm bhlh `t-hsxpt v`t-hqdx mklvt jynym vmdybt nps
 vzrjtm lryq zrjkm v`klhv `ybykm. ¹⁷ vntty pny bkm vngptm lpy `ybykm vrdv bkm sn`ykm vn\$tm
 v`yn- rdp `tkm. ¹⁸ v`m-jd-`lh l` tsmjv ly vy\$pty ly\$rh `tkm sbj jl-x+`tykm. ¹⁹ vsbrty `t-g`vn jzkm
 vntty `t-smykm kbrzl v`t-`r&km knxsh. ²⁰ vtm lryq kxkm vl`-ttn `r&km `t-ybvlh vj& h`r& l` ytn
 pryv. ²¹ v`m-tlkv jmy qry vl` t`bv lsmj ly vy\$pty jlykm mkh sbj kx+`tykm. ²² vhslyty bkm `t-xyt
 hsdh vsklh `tkm vkhryth `t-bhmtkm vhmjy+h `tkm vnsmv drkykm. ²³ v`m-b`lh l` tv\$rv ly vhlktm
 jmy qry. ²⁴ vhlkty `p`ny jmkm bqry vhyty `tkm gm-`ny sbj jl-x+`tykm. ²⁵ vhb`ty jlykm xrb nqmt
 nqm-bryt vn`\$ptm `l-jrykm vslxyty dbr btvkkm vnttm byd-`vyb. ²⁶ bsbry lkm m+h-lxm v`pv jsr
 nsym lxmkm btivr `xd vhsybv lxmkm bmsql v`klm vl` tsbjv. ²⁷ v`m-bz`t l` tsmjv ly vhlktm jmy
 bqry. ²⁸ vhlkty jmkm bxmt-qry vy\$pty `tkm `p`ny sbj jl-x+`tykm. ²⁹ v`klm bsr bnykm vbsr
 bntykm t`klv. ³⁰ vhsmdty `t-bmtykm vhrty `t-xmnykm vntty `t-pgrykm jl-pgry glvlykm vgjlh
 npsy `tkm. ³¹ vntty `t-jrykm xrbh vhsmdty `t-mqdsykm vl` `ryx bryx nyxxkm. ³² vhsmdty `ny
 `t-h`r& vsmmv jlyh `ybykm hysbym bh. ³³ v`tkm `zrh bgvym vhyryty `xrykm xrb vhyth `r&km
 smmh vjrykm yhyv xrbh. ³⁴ `z tr&h h`r& `t-sbtttyh kl ymy hsmh v`tm b`r& `ybykm `z tsbt h`r&
 vhr&t `t-sbtttyh. ³⁵ kl-ymy hsmh tsbt `t`sr l`-sbth bsbtttykm bsbtm jlyh. ³⁶ vhsn`rym bkm vhb`ty
 mrk blbbm b`r&t `ybyhm vrdp `tm qvl jlh ndp vn\$ mn\$t-xrb vnplv v`yn rdp. ³⁷ vkslv `ys-b`xyv
 kmpny-xrb vrdp `yn vl`-thyh lkm tqvmh lpy `ybykm. ³⁸ v`bdtm bgvym v`klh `tkm `r& `ybykm.
³⁹ vhsn`rym bkm ymqv bjvnm b`r&t `ybykm v`p bjvnt `btm `tm ymqv. ⁴⁰ vhtvdy `t-jvnm v`t-jvn
 `btm bmjlm `sr mjlv-by v`p `sr-hlkv jmy bqry. ⁴¹ p`ny `lk jmm bqry vhb`ty `tm b`r& `ybyhm

`v-`z yknj lbbm hjrl v`z yr&v `t-jvnm. ⁴² vzkrt y`-bryty yjqvb v`p `t-bryty y&xq v`p `t-bryty `brhm `zkr vh`r& `zkr. ⁴³ vh`r& tjzb mhm vtr& `t-sbttyh bhsbm mhm vhm yr&v `t-jvnm yjn vbyjn bmsp+y m`\$v v`-xqty gjlh npsm. ⁴⁴ v`p-gm-z`-t bhyvtm b`r& `ybyhm l`-m`\$tym vl`-gjlytm lkltm lhpr bryty `tm ky `ny yvhv `lhyhm. ⁴⁵ vzkrt y lhm bryt r`snym `sr hv&`ty-`tm m`r& m&rym ljyny hgvym lhyvt lhm l`lhyhm `ny yvhv. ⁴⁶ `lh hxqym vhmosp+y m vhtvrt `sr ntn yvhv bynv vbyn bny ysr`l bhr \$yny byd-msh.

Chapter 27

¹ vydbry yvhv `l-msh l`mr. ² dbr `l-bny ysr`l v`mrt `lhm `ys ky ypl` ndr bjrkk npst lyvhv. ³ vhyh jrkk hzkr mbn jsrym snh vjd bn-ssym snh vhyh jrkk xmsym sql k\$ p bsql hqds. ⁴ v`m-nqbh hv` vhyh jrkk slsym sql. ⁵ v`m mbn-xms snym vjd bn-jsrym snh vhyh jrkk hzkr jsrym sqlym vlnqbh jsrt sqlym. ⁶ v`m mbn-xds vjd bn-xms snym vhyh jrkk hzkr xms sqlym k\$ p vlnqbh jrkk slst sqlym k\$ p. ⁷ v`m mbn-ssym snh vmjhlh `m-zkr vhyh jrkk xms jsr sql vlnqbh jsrh sqlym. ⁸ v`m-mk hv` mjrkk vhyjmydv lpy hkhv vhyryk `tv hkhv jl-py `sr tsyg yd hndr yjryknv hkhv. ⁹ v`m-bhmh `sr yqrybv mmnh qrbn lyvhv kl `sr ytn mmnv lyvhv yhyh-qds. ¹⁰ l` yxlypnv vl`-ymyr `tv +vb brj `v-rj b+vb v`m-hmr ymyr bhmh bbhmh vhyh-hv` vtmvrtv yhyh-qds. ¹¹ v`m kl-bhmh +m`h `sr l`-yqrybv mmnh qrbn lyvhv vhyjmyd `t- hbmh lpy hkhv. ¹² vhyryk hkhv `th byn +vb vbyn rj kjrkk hkhv kn yhyh. ¹³ v`m-g`l yg`l nh vy\$ p xmystv jl-jrkk. ¹⁴ v`ys ky-yqds `t-bytv qds lyvhv vhyrykv hkhv byn +vb vbyn rj k`sr yjryk `tv hkhv kn yqvm. ¹⁵ v`m-hmqdys yg`l `t-bytv vy\$ p xmystv k\$ p-jrkk jlyv vhyh lv. ¹⁶ v`m msdh `xztv yqdys `ys lyvhv vhyh jrkk lpy zrv zrv xmr sjrym bxmsym sql k\$ p. ¹⁷ `m-msnt hybl yqdys sdhv kjrkk yqvm. ¹⁸ v`m-`xr hybl yqdys sdhv vxsb-lv hkhv `t-hk\$ p jl-py hsnym hnvrt jd snt hybl vngvj mjrkk. ¹⁹ v`m-g`l yg`l `t-hsdh hmqdys `tv vy\$ p xmystv k\$ p-jrkk jlyv vqm lv. ²⁰ v`m-l` yg`l `t-hsdh v`m-mkr `t-hsdh l`ys `xr l` yg`l jvd. ²¹ vhyh hsdh b&`tv bybl qds lyvhv ksdh hxrm lkhn thyh `xztv. ²² v`m `t-sdh mqntv `sr l` msdh `xztv yqdys lyvhv. ²³ vxsb-lv hkhv `t mk\$ t hjrkk jd snt hybl vntn `t-hjrkk byvm hhv` qds lyvhv. ²⁴ bsnt hyvbl ysvb hsdh l`sr qnhv m`tv l`sr-lv `xztv h`r&. ²⁵ vkl-jrkk yhyh bsql hqds jsrym grh yhyh hsql. ²⁶ `k-bkvr `sr-ybkr lyvhv bbhmh l`-yqdys `ys `tv `m-svr `m-sh lyvhv hv`. ²⁷ v`m bbhmh h+m`h vpdh bjrkk vy\$ p xmystv jlyv v`m-l` yg`l vnmkr bjrkk. ²⁸ `k-kl-xrm `sr yxrm `ys lyvhv mkl-`sr-lv m`dm vbhmh vmsdh `xztv l` ymkr vl` yg`l kl-xrm qds-qdsym hv` lyvhv. ²⁹ kl-xrm `sr yxrm mn-h`dm l` ypdh mvt yvmt. ³⁰ vkl-mjsr h`r& mrvj h`r& mrvj hj& lyvhv hv` qds lyvhv. ³¹ v`m-g`l yg`l `ys mmjsrv xmystv y\$ p jlyv. ³² vkl-mjsr bqr v&`n kl `sr-yjbr txt hsb+ hjsry yhyh-qds lyvhv. ³³ l` ybqr byn-+vb lrj vl` ymyrnv v`m-hmr ymyrnv vhyh-hv` vtmvrtv yhyh-qds l` yg`l. ³⁴ `lh hm&vt `sr &vh yvhv `t-msh `l-bny ysr`l bhr \$yny.

Numbers

Chapter 1

¹ vydbr yhvh `l-msh bmdbr \$yny b`hl mvjd b`xd lxds hsny bsnh hsnyt l&`tm m`r& m&rym
 l`mr. ² s`v `t-r`s kl-jdt bny-ysr`l lmspxtm lbyt `btm bm\$pr smvt kl- zkr lglgltm. ³ mbn jsrym snh
 vmjhl kl-y&` &b` bysr`l tpqdv `tm l&b`tm `th v`hrn. ⁴ v`tkm yhyv `ys `ys lm+h `ys r`s lbyt-`btyv
 hv`. ⁵ v`lh smvt h`nsym `sr yjmdv `tkm lr`vbn `ly&vr bn-sdy`vr. ⁶ lsmjvn slmy`l bn-&vrysdy. ⁷
 lyhvdh nxsvn bn-jmyndb. ⁸ lysskr ntn`l bn-&vjr. ⁹ lzbvln `ly`b bn-xln. ¹⁰ lbny yv\$pl`prym `lysmj
 bn-jmyhvd lmnsh gmly`l bn-pdh&vr. ¹¹ lbny mn `bydn bn-gdjny. ¹² ldn `xyjzr bn-jmysdy. ¹³ l`sr
 pgjy`l bn-jkrn. ¹⁴ lgd `ly\$pl bn-djv`l. ¹⁵ lnptly `xyrj bn-jynn. ¹⁶ `lh qry`y hjdh nsy`y m+vt `bvtm
 r`sy `lpy ysrl hm. ¹⁷ vyqx msh v`hrn `t h`nsym h`lh `sr nqbv bsmvt. ¹⁸ v`t kl-hjdh hqhylv b`xd
 lxds hsny vytyldv jl-mspxtm lbyt `btm bm\$pr smvt mbn jsrym snh vmjhl lglgltm. ¹⁹ k`sr &vh yhvh
 `t-msh vypqdm bmdbr \$yny. ²⁰ vyhyv bny-r`vbn bkr ysrl tvldtm lmspxtm lbyt `btm bm\$pr smvt
 lglgltm kl-zkr mbn jsrym snh vmjhl kl y&` &b`. ²¹ pqdyhm lm+h r`vbn ssh v`rbjym `lp vxms m`vt.
²² lbny smjvn tvldtm lmspxtm lbyt `btm pqdyv bm\$pr smvt lglgltm kl-zkr mbn jsrym snh vmjhl kl
 y&` &b`. ²³ pqdyhm lm+h smjvn tsjh vxmsym `lp vsls m`vt. ²⁴ lbny gd tvldtm lmspxtm lbyt `btm
 bm\$pr smvt mbn jsrym snh vmjhl kl y&` &b`. ²⁵ pqdyhm lm+h gd xmsv v`rbjym `lp vss m`vt
 vxmsym. ²⁶ lbny yhvdh tvldtm lmspxtm lbyt `btm bm\$pr smt mbn jsrym snh vmjhl kl y&` &b`.
²⁷ pqdyhm lm+h yhvdh `rbjh vsbjym `lp vss m`vt. ²⁸ lbny ysskr tvldtm lmspxtm lbyt `btm bm\$pr
 smt mbn jsrym snh vmjhl kl y&` &b`. ²⁹ pqdyhm lm+h ysskr `rbjh vxmsym `lp v`rbj m`vt. ³⁰ lbny
 zbvl tvldtm lmspxtm lbyt `btm bm\$pr smt mbn jsrym snh vmjhl kl y&` &b`. ³¹ pqdyhm lm+h
 zbvl sbjh vxmsym `lp v`rbj m`vt. ³² lbny yv\$pl lbny `prym tvldtm lmspxtm lbyt `btm bm\$pr smt
 mbn jsrym snh vmjhl kl y&` &b`. ³³ pqdyhm lm+h `prym `rbjym `lp vxms m`vt. ³⁴ lbny mnsh
 tvldtm lmspxtm lbyt `btm bm\$pr smvt mbn jsrym snh vmjhl kl y&` &b`. ³⁵ pqdyhm lm+h mnsh
 snym vslysym `lp vm`tym. ³⁶ lbny bny mn tvldtm lmspxtm lbyt `btm bm\$pr smt mbn jsrym snh
 vmjhl kl y&` &b`. ³⁷ pqdyhm lm+h bny mn xmsv vslysym `lp v`rbj m`vt. ³⁸ lbny dn tvldtm lmspxtm
 lbyt `btm bm\$pr smt mbn jsrym snh vmjhl kl y&` &b`. ³⁹ pqdyhm lm+h dn snym vssym `lp vsbj
 m`vt. ⁴⁰ lbny `sr tvldtm lmspxtm lbyt `btm bm\$pr smt mbn jsrym snh vmjhl kl y&` &b`. ⁴¹ pqdyhm
 lm+h `sr `xd v`rbjym `lp vxms m`vt. ⁴² bny nptly tvldtm lmspxtm lbyt `btm bm\$pr smt mbn jsrym
 snh vmjhl kl y&` &b`. ⁴³ pqdyhm lm+h nptly slsh vxmsym `lp v`rbj m`vt. ⁴⁴ `lh hpqdy m`sr pqd
 msh v`hrn vnsy`y ysrl snym jsr `ys `ys- `xd lbyt-`btyv hyv. ⁴⁵ vyhyv kl-pqdy bny-ysr`l lbyt `btm
 mbn jsrym snh vmjhl kl- y&` &b` bysr`l. ⁴⁶ vyhyv kl-hpqdy m`ss-m`vt `lp vslst `lpym vxms m`vt
 vxmsym. ⁴⁷ vhlvym lm+h `btm l` htpqdv btvkm. ⁴⁸ vydbr yhvh `l-msh l`mr. ⁴⁹ `k `t-m+h lvy l`
 tpqd v`t-r`sm l` ts` btk bny ysrl. ⁵⁰ v`th hpqd `t-hlvym jl-mskn hjdt vjl kl-klyv vjl kl-`sr-lv hmh
 ys`v `t-hmskn v`t-kl-klyv vhm ysrtv v\$byb lmskn yxnv. ⁵¹ vbn\$jl hmskn yvrydv `tv hlvyv vbxnt
 hmskn yqymv `tv hlvyv vhzr hqrb yvmt. ⁵² vxnv bny ysrl `ys jl-mxnhv v`ys jl-dglv l&b`tm. ⁵³

vhlvym yxnv \$byb lmskn hjdt vl`-yhyh q&p jl-jdt bny ysr`l vsmrv hlvyv `t-msmrt mskn hjdvt. ⁵⁴
vyjsv bny ysr`l kkl `sr &vh yvhv `t-msh kn jsv.

Chapter 2

¹ vydbv yvhv `l-msh v`l`hrn l`mr. ² `ys jl-dglv b`tt lbyv `btm yxnv bny ysr`l mngd \$byb l`hl-mvjd yxnv. ³ vhxnym qdmh mzxh dgl mxnh yvhv l&b`tm vnsy` lbny yvhv nxsbn bn-jmyndb. ⁴ v&b`v vppdyhm `rbjh vsbjym `lp vss m`vt. ⁵ vhxnym jlyv m+h ysskr vnsy` lbny ysskr ntn`l bn-&vjr. ⁶ v&b`v vppdyv `rbjh vxmsym `lp v`rbj m`vt. ⁷ m+h zbvlv vnsy` lbny zbvlv `ly`b bn-xln. ⁸ v&b`v vppdyv sbjh vxmsym `lp v`rbj m`vt. ⁹ kl-hpqdym lmxnh yvhv m`t `lp vsmnym `lp vsst-`lpym v`rbj- m`vt l&b`tm r`snh y\$yv. ¹⁰ dgl mxnh r`vbn tymnh l&b`tm vnsy` lbny r`vbn `ly&vr bn- sdy`vr. ¹¹ v&b`v vppdyv ssh v`rbjym `lp vxms m`vt. ¹² vhxvnm jlyv m+h smjvn vnsy` lbny smjvn slmy`l bn-&vry-sdy. ¹³ v&b`v vppdyhm tsjh vxmsym `lp vsls m`vt. ¹⁴ vm+h gd vnsy` lbny gd `ly\$pn bn-rjv`l. ¹⁵ v&b`v vppdyhm xmsv v`rbjym `lp vss m`vt vxmsym. ¹⁶ kl-hpqdym lmxnh r`vbn m`t `lp v`xd vxmsym `lp v`rbj-m`vt vxmsym l&b`tm vsnym y\$yv. ¹⁷ vn\$y `hl-mvjd mxnh hlvyv btkv hmxnt k`sr yxnv kn y\$yv `ys jl- ydv ldglyhm. ¹⁸ dgl mxnh `prym l&b`tm ymh vnsy` lbny `prym `lysmj bn-jmyhvd. ¹⁹ v&b`v vppdyhm `rbjym `lp vxms m`vt. ²⁰ vjlyv m+h mnsh vnsy` lbny mnsh gmyl`l bn-pdh&vr. ²¹ v&b`v vppdyhm snym vslysym `lp vm`tym. ²² vm+h bnymn vnsy` lbny bnymn `bydn bn-gdjny. ²³ v&b`v vppdyhm xmsv vslysym `lp v`rbj m`vt. ²⁴ kl-hpqdym lmxnh `prym m`t `lp vsmnt-`lpym vm`h l&b`tm vslysym y\$yv. ²⁵ dgl mxnh dn &pnh l&b`tm vnsy` lbny dn `xyjzr bn-jmysdy. ²⁶ v&b`v vppdyhm snym vssym `lp vsbj m`vt. ²⁷ vhxnym jlyv m+h `sr vnsy` lbny `sr pgjy`l bn-jkrn. ²⁸ v&b`v vppdyhm `xd v`rbjym `lp vxms m`vt. ²⁹ vm+h nptly vnsy` lbny nptly `xyrj bn-jynn. ³⁰ v&b`v vppdyhm slsh vxmsym `lp v`rbj m`vt. ³¹ kl-hpqdym lmxnh dn m`t `lp vsbjh vxmsym `lp vss m`vt l`xrn y\$yv ldglyhm. ³² `lh pqvdy bny-ysr`l lbyv `btm kl-pqvdy hmxnt l&b`tm ss-m`vt `lp vslst `lpym vxms m`vt vxmsym. ³³ vhlvym l` htpqdv btkv bny ysr`l k`sr &vh yvhv `t-msh. ³⁴ vyjsv bny ysr`l kkl `sr-&vh yvhv `t-msh kn-xnv ldglyhm vkn n\$yv `ys lmspxtyv jl-byv `btyv.

Chapter 3

¹ v`lh tvldt `hrn vmsh byvm dbr yvhv `t-msh bhr \$yny. ² v`lh smvt bny-`hrn hbkr ndb v`byhv `ljzr v`ytmr. ³ `lh smvt bny `hrn hkhnyv hmsxym `sr-ml` ydm lkhn. ⁴ vymt ndb v`byhv `lpny yvhv bhqrbm `s zrh lpny yvhv bmdbr \$yny vbnym l`-hyv lhm vykhn `ljzr v`ytmr jl-pny `hrn `byhm. ⁵ vydbv yvhv `l-msh l`mr. ⁶ hqrb `t-m+h lvy vjmdt `tv lpny `hrn hkhn vsrtv `tv. ⁷ vsmrv `t-msmrtv v`t-msmrt kl-hjdh lpny `hl mvjd ljbd `t-jbdt hmskn. ⁸ vsmrv `t-kl-kly `hl mvjd v`t-msmrt bny ysr`l

ljbd `t-jbdt hmskn. ⁹ vntth `t-hlvym l`hrn vlbnyv ntvnm ntvnm hmh lv m`t bny ysrl. ¹⁰ v`l-`hrn v`l-bnyv tpqd vsmrv `t-khntm vhzr hqrb yvmt. ¹¹ vydbv yvhv `l-msh l`mr. ¹² v`ny hnh lqxy `t-hlvym mtvk bny ysrl txt kl-bkvr p+r rxm mbny ysrl vhyv ly hlvym. ¹³ ky ly kl-bkvr byvm hkty kl-bkvr b`r& m&rym hqdsty ly kl-bkvr bysr`l m`dm jd-bhmh ly yhyv `ny yvhv. ¹⁴ vydbv yvhv `l-msh bmdbr \$yny l`mr. ¹⁵ pqd `t-bny lvy lbyt `btm lmspxtm kl-zkr mbn-xds vmjhl tpqdm. ¹⁶ vppqd `tm msh jl-py yvhv k`sr &vh. ¹⁷ vyhyv-`lh bny-lvy bsmtm grsvn vqht vmrry. ¹⁸ v`lh smvt bny-grsvn lmspxtm lbny vsmjy. ¹⁹ vbny qht lmspxtm jmrm vy&hr xbrvn vjzy`l. ²⁰ vbny mrry lmspxtm mxly vmvsv `lh hm mspxt hlvy lbyt `btm. ²¹ lgrsvn mspxt hlbny vmspxt hsmjy `lh hm mspxt hgrsny. ²² pqdyhm bm\$pr kl-zkr mbn-xds vmjhl pqdyhm sbjt `lpym vxms m`vt. ²³ mspxt hgrsny `xry hmskn yxnv ymh. ²⁴ vnsy` byt-`b lgrsny `ly\$p bn-`l. ²⁵ vmsmrt bny-grsvn b`hl mvjd hmskn v`hl mk\$hv vm\$k ptx `hl mvjd. ²⁶ vqljy hx&r v`t-m\$k ptx hx&r `sr jl-hmskn vjl-hmzbx \$byb v`t mytryv lkl jbdvt. ²⁷ vlqht mspxt hjmrm vmspxt hy&hry vmspxt hxbrny vmspxt hjzy`ly `lh hm mspxt hqhty. ²⁸ bm\$pr kl-zkr mbn-xds vmjhl smnt `lpym vss m`vt smry msmrt hqds. ²⁹ mspxt bny-qht yxnv jl yrk hmskn tymnh. ³⁰ vnsy` byt-`b lmspxt hqhty `ly&pn bn-jzy`l. ³¹ vmsmrtm h`rn vhsln vhmnrh vhmzbx vkly hqds `sr ysrtv bhm vhm\$k vkl jbdvt. ³² vnsy` nsy`y hlvy `ljzr bn-`hrn hkhn pqdt smry msmrt hqds. ³³ lmrry mspxt hmxly vmspxt hmvsv `lh hm mspxt mrry. ³⁴ vppdyhm bm\$pr kl-zkr mbn-xds vmjhl sst `lpym vm`tym. ³⁵ vnsy` byt-`b lmspxt mrry &vry`l bn-`byxyl jl yrk hmskn yxnv &pnh. ³⁶ vppqd msmrt bny mrry qrsy hmskn vbryxyv vjmdyv v`dnyv vkl- klyv vkl jbdvt. ³⁷ vjmdy hx&r \$byb v`dnyhm vyttdm vmytryhm. ³⁸ vhxnym lpny hmskn qdmh lpny `hl-mvjd mzxh msh v`hrn vbnyv smrym msmrt hmqs lmsmrt bny ysrl vhzr hqrb yvmt. ³⁹ kl-pqdy hlvym `sr pqd msh v`hrn jl-py yvhv lmspxtm kl-zkr mbn-xds vmjhl snym vjsrym `lp. ⁴⁰ vy`mr yvhv `l-msh pqd kl-bkr zkr lbny ysrl mbn-xds vmjhl vs` `t m\$pr smtm. ⁴¹ vlqxt `t-hlvym ly `ny yvhv txt kl-bkr bbny ysrl v`t bhmt hlvym txt kl-bkvr bbhmt bny ysrl. ⁴² vppqd msh k`sr &vh yvhv `tv `t-kl-bkvr bbny ysrl. ⁴³ vyhy kl-bkvr zkr bm\$pr smt mbn-xds vmjhl lpqdyhm snym vjsrym `lp slsh vsbjym vm`tym. ⁴⁴ vydbv yvhv `l-msh l`mr. ⁴⁵ qx `t-hlvym txt kl-bkvr bbny ysrl v`t-bhmt hlvym txt bhmtm vhyv-ly hlvym `ny yvhv. ⁴⁶ v`t pdvyy hslsh vhsbjym vhm`tym hjdpym jl-hlvym mbkvr bny ysrl. ⁴⁷ vlqxt xmst xmst sqlym lglgt bsq hqds tqx jsrym grh hsql. ⁴⁸ vntth hk\$p l`hrn vlbnyv pdvyy hjdpym bhm. ⁴⁹ vyqx msh `t k\$p hpdvym m`t hjdpym jl pdvyy hlvym. ⁵⁰ m`t bkvr bny ysrl lqx `t-hk\$p xmsh vssym vsls m`vt v`lp bsq hqds. ⁵¹ vytn msh `t-k\$p hpdym l`hrn vlbnyv jl-py yvhv k`sr &vh yvhv `t-msh.

Chapter 4

¹ vydbv yvhv `l-msh v`l-`hrn l`mr. ² ns` `t-r`s bny qht mtvk bny lvy lmspxtm lbyt `btm. ³ mbn slsym snh vmjhl vjd bn-xmsym snh kl-b` l&b` ljsvt ml`kh b`hl mvjd. ⁴ z`t jbdt bny-qht b`hl mvjd qds hqdsym. ⁵ vb` `hrn vbnyv bn\$j hmxnh vhrdv `t prkt hm\$k vk\$v-bh `t `rn hjdt. ⁶ vntnv jlyv

k\$vy jvr txs vprsv bgd-klyl tklt mlmjhl vsmv bdyv. ⁷ vjl slxn hpnym yprsv bgd tklt vntnv jlyv
 `t-hqjrt v`-t-hkpt v`-t-hmnqyt v`-t qsvt hn\$K vlxm htmyd jlyv yhyh. ⁸ vprsv jlyhm bgd tvljt sny vk\$V
 `tv bmk\$H jvr txs vsmv `t- bdyv. ⁹ vlqyv bgd tklt vk\$V `t-mnrt hm`vr v`-t-nrtyh v`-t-mlqxyh v`-t-
 mxtyh v`-t kl-kly smnh `sr ysrtv-lh bhm. ¹⁰ vntnv `th v`-t-kl-klyh `l-mk\$H jvr txs vntnv jl-hmv+.
¹¹ vjl mzbv hzhb yprsv bgd tklt vk\$V `tv bmk\$H jvr txs vsmv `t- bdyv. ¹² vlqyv `t-kl-kly hsrt `sr
 ysrtv-bm bqds vntnv `l-bgd tklt vk\$V `vtm bmk\$H jvr txs vntnv jl-hmv+. ¹³ vdsnv `t-hmzbx vprsv
 jlyv bgd `rgmn. ¹⁴ vntnv jlyv `t-kl-klyv `sr ysrtv jlyv bhm `t-hmxtt `t-hmzlgv v`-t-hyjym v`-t-hmzrtq
 kl kly hmzbx vprsv jlyv k\$vy jvr txs vsmv bdyv. ¹⁵ vklh `hrn-vbnyv lk\$T `t-hqds v`-t-kl-kly hqds
 bn\$J hmxnh v`xry-kn yb`v bny-qht ls`-t vl`-ygjv `l-hqds vmtv `lh ms` bny- qht b`hl mvjd. ¹⁶ vpqdt
 `ljzr bn-`hrn hkhn smn hm`vr vq+rt h\$mym vmnxt htmyd vsmn hmsxh pqdt kl-hmskn vkl-`sr-bv
 bqds vbklyv. ¹⁷ vydbv yvhv `l-msh v`-l-`hrn l`mr. ¹⁸ `l-tkrytv `t-sb+ mspxt hqhty mtvk hlvyv. ¹⁹
 vz`-t jsv lhm vxv vl` ymtv bgstm `t-qds hqdsym `hrn vbnyv yb`v vsmv `vtm `ys `ys jl-jbdtv v`-l-ms`v.
²⁰ vl`-yb`v lr`vt kblj `t-hqds vmtv. ²¹ vydbv yvhv `l-msh l`mr. ²² ns` `t-r`s bny grsvn gm-hm lbyv
 `btm lmspxtm. ²³ mbn slsym snh vmjhl jd bn-xmsym snh tpqd `vtm kl-hb` l&b` &b` ljbv jbdh b`hl
 mvjd. ²⁴ z`-t jbdv mspxt hgrsny ljbv vlms`. ²⁵ vns`v `t-yryjt hmskn v`-t-`hl mvjd mk\$Hv vmk\$H htxs
 `sr-jlyv mlmjhl v`-t-m\$K ptx `hl mvjd. ²⁶ v`-t qljy hx&r v`-t-m\$K ptx sjr hx&r `sr jl-hmskn vjl-hmzbx
 \$byb v`-t mytryhm v`-t-kl-kly jbdtm v`-t kl-`sr yjsh lhm vjbdv. ²⁷ jl-py `hrn vbnyv thyh kl-jbdv bny
 hgrsny lkl-ms`m vlkl jbdtm vpqdtm jlhm bmsmrt `t kl-ms`m. ²⁸ z`-t jbdv mspxt bny hgrsny b`hl
 mvjd vmsmrtm byd `ytmr bn- `hrn hkhn. ²⁹ bny mrry lmspxtm lbyv-`btm tpqd `tm. ³⁰ mbn slsym
 snh vmjhl vjd bn-xmsym snh tpqdm kl-hb` l&b` ljbv `t-jbdv `hl mvjd. ³¹ vz`-t msmrt ms`m lkl-jbdtm
 b`hl mvjd qrsy hmskn vbryxyv vjmvdyv v`-dnyv. ³² vjmvdyv hx&r \$byb v`-dnyhm vytdtm vmytryhm
 lkl-klyhm vlkl jbdtm vbsmt tpqdv `t-kly msmrt ms`m. ³³ z`-t jbdv mspxt bny mrry lkl-jbdtm b`hl
 mvjd byd `ytmr bn- `hrn hkhn. ³⁴ vppqd msh v`hrn vnsy`y hjdh `t-bny hqhty lmspxtm vlbyv `btm.
³⁵ mbn slsym snh vmjhl vjd bn-xmsym snh kl-hb` l&b` ljbv b`hl mvjd. ³⁶ vyhyv pqdyhm lmspxtm
 `lpym sbj m`vt vxmsym. ³⁷ `lh pqvdy mspxt hqhty kl-hjbd b`hl mvjd `sr pqd msh v`hrn jl- py yvhv
 byd-msh. ³⁸ vpqvdy bny grsvn lmspxvmtm vlbyv `btm. ³⁹ mbn slsym snh vmjhl vjd bn-xmsym snh
 kl-hb` l&b` ljbv b`hl mvjd. ⁴⁰ vyhyv pqdyhm lmspxtm lbyv `btm `lpym vss m`vt vslym. ⁴¹ `lh
 pqvdy mspxt bny grsvn kl-hjbd b`hl mvjd `sr pqd msh v`hrn jl-py yvhv. ⁴² vpqvdy mspxt bny mrry
 lmspxtm lbyv `btm. ⁴³ mbn slsym snh vmjhl vjd bn-xmsym snh kl-hb` l&b` ljbv b`hl mvjd. ⁴⁴
 vyhyv pqdyhm lmspxtm slst `lpym vm`tym. ⁴⁵ `lh pqvdy mspxt bny mrry `sr pqd msh v`hrn jl-py
 yvhv byd- msh. ⁴⁶ kl-hpqdym `sr pqd msh v`hrn vnsy`y ysrl `t-hlvym lmspxtm vlbyv `btm. ⁴⁷
 mbn slsym snh vmjhl vjd bn-xmsym snh kl-hb` ljbv jbdv jbdh vjbdv ms` b`hl mvjd. ⁴⁸ vyhyv pqdyhm
 smnt `lpym vxms m`vt vsmnym. ⁴⁹ jl-py yvhv pqd `vtm byd-msh `ys `ys jl-jbdtv vjl-ms`v vppqdyv
 `sr-&vh yvhv `t-msh.

Chapter 5

¹ vydbv yhv h`l-msh l`mr. ² &v` t-bny ysr`l vyslxv mn-hmxnh kl-&rvj vkl-zb vkl +m` lnpv. ³ mzkv jd-nqbh tsxv` l-mxv& lmxnh tsxvm vl` y+m`v` t-mxnyhm` sr`ny skn btvkm. ⁴ vyjvsv-kn bny ysr`l vyslxv` vtm` l-mxv& lmxnh k`sr dbr yhv h`l- msh kn jsv bny ysr`l. ⁵ vydbv yhv h`l-msh l`mr. ⁶ dbr` l-bny ysr`l`ys`v-`sh ky yjvsv mkl-x+`t h`dm lmjl mjl byhvh v`smh hnps hhv`. ⁷ vhtvdv` t-x+`tm`sr jsv vhsyb` t-`smv br`sv vxmystv y\$ p jlyv vntn l`sr`sm lv. ⁸ v`m-`yn l`ys g`l lhsyb h`sm`lyv h`sm hmvsv lyhvh lkhn mlbd`yl hkprym`sr ykpr-bv jlyv. ⁹ vkl-trvmh lkl-qdsy bny-ysr`l`sr-yqrybv lkhn lv yhyh. ¹⁰ v`ys` t-qdsyv lv yhyv`ys`sr-ytn lkhn lv yhyh. ¹¹ vydbv yhv h`l-msh l`mr. ¹² dbr` l-bny ysr`l v`mrt`lhm`ys`ys ky-ts+h`stv vmjlv bv mjl. ¹³ vskb`ys`th skbt-zrj vnjlm mjyvy`ysh vn\$trh vhy`n+m`h vjd`yn bh vhv`l`ntpsh. ¹⁴ vjbr jlyv rvx-qn`h vqn` t-`stv vhv`n+m`h`v-jbr jlyv rvx-qn`h vqn` t-`stv vhy`l`n+m`h. ¹⁵ vhbv`h`ys` t-`stv`l-hkhn vhbv` t-qrbnh jlyh jsyrt h`yph qmx sjrym l`-y&q jlyv smn vl`-ytn jlyv lbnh ky-mnxt qn` t hv` mnxt zkrvn mzkrt jvn. ¹⁶ vhrqyb`th hkhn vhmjdh lpyy yhv. ¹⁷ vlqx hkhn mym qdsym bkly-xrs vmn-hjpr`sr yhyh bqrqj hmskn yqx hkhn vntn`l-hmym. ¹⁸ vhmjyd hkhn` t-h`sh lpyy yhv vprj` t-r`sh`sh vntn jl-kpyh` t mnxt hzkrvn mnxt qn` t hv` vbyd hkhn yhyv my hmrym hm`rrym. ¹⁹ vhsbyj`th hkhn v`mr`l-h`sh`m-l`skb`ys`tk v`m-l` s+yt +m`h txt`ysk hnqy mmy hmrym hm`rrym h`lh. ²⁰ v`t ky s+yt txt`ysk vky n+m`t vytn`ys bk` t-skbtv mbljdy`ysk. ²¹ vhsbyj hkhn` t-h`sh bsbjt h`lh v`mr hkhn l`sh ytn yhv h`v tk l`lh vlsbjh btvk jmk btt yhv h` t-yrkk nplt v` t-b+nk &bh. ²² vb`v hmym hm`rrym h`lh bmjyk l&bvt b+n vlnpl yrk v`mrh h`sh`mn`mn. ²³ vktb` t-h`lt h`lh hkhn b\$pr vmxh`l-my hmrym. ²⁴ vhsqh` t-h`sh` t-my hmrym hm`rrym vb`v bh hmym hm`rrym lmrym. ²⁵ vlqx hkhn myd h`sh` t mnxt hqn` t vhnyp` t-hmnhx lpyy yhv vhrqyb`th`l-hmzbx. ²⁶ vqm& hkhn mn-hmnhx` t-`zkrth vhq+yr hmzbxh v`xr ysqh` t-h`sh` t-hmym. ²⁷ vhsqh` t-hmym vhyth`m-n+m`h vtmjl mjl b`ysh vb`v bh hmym hm`rrym lmrym v&bth b+n vnlph yrkh vhyth h`sh l`lh bqrj jmh. ²⁸ v`m-l` n+m`h h`sh v+hrh hv` vnqth vnzrjh zrj. ²⁹ z` t tvrt hqn` t`sr ts+h`sh txt`ysh vn+m`h. ³⁰ v`ys`sr tjbr jlyv rvx qn`h vqn` t-`stv vhmjyd` t-h`sh lpyy yhv vjsh lh hkhn` t kl-htvrh hz` t. ³¹ vnqh h`ys mjvn vh`sh hhv` ts` t-jvnh.

Chapter 6

¹ vydbv yhv h`l-msh l`mr. ² dbr` l-bny ysr`l v`mrt`lhm`ys`v-`sh ky ypl` lndr ndr nzyr lhzyr lyhvh. ³ myyn vskr yzyr xm& yyn vxm& skr l` ysth vkl-msrt jnbym l` ysth vjnbym lxyv vybsym l`y`kl. ⁴ kl ymy nzrv mkl`sr yjsh mgpn hyyn mxr&nym vjd-zg l`y`kl. ⁵ kl-ymy ndr nzrv tjr l`-yjbr jl-r`sv jd-ml` t hymm`sr-yzyr lyhvh qds yhyh gdl prj sjr r`sv. ⁶ kl-ymy hzyrv lyhvh jl-nps mt l`yb`. ⁷ l`byv vl`mv l`xyv vl`xtv l`-y+m` lhm bmtm ky nvr`lhyv jl- r`sv. ⁸ kl ymy nzrv qds hv`lyhvh. ⁹ vky-ymvt mt jlyv bptj pt`m v+m` r`s nzrv vglx r`sv byvm +hrtv byvm hsbjy yglxnv. ¹⁰

vbyvm hsmyny yb` sty trym `v sny bny yvnh `l-hkhn `l-ptx `hl mvjd. ¹¹ vjsh hkhn `xd lx+`t v`xd ljlh vkpr jlyv m`sr x+` jl-hnps vqds `t-r`sv byvm hhv`. ¹² vhzr lyhvh `t-ymy nzrv vby` kbs bn-sntv l`sm vhmym hr`snym yplv ky +m` nzrv. ¹³ vz`t tvrt hnzr byvm ml`t ymy nzrv yby` `tv `l-ptx `hl mvjd. ¹⁴ vqryb `t-qrbnv lyhvh kbs bn-sntv tmym `xd ljlh vkbs `xt bt- snth tmymh lx+`t v`yl-`xd tmym lsmym. ¹⁵ v\$l m&vt \$lt xlt blvl bsmn vrqyqy m&vt msxym bsmn vmnxtm vn\$kyhm. ¹⁶ vqryb hkhn lpny yvh vjsh `t-x+`tv v`-jltv. ¹⁷ v`-h`yl yjsh zbx slmym lyhvh jl \$l hm&vt vjsh hkhn `t-mnxtv v`-n\$kv. ¹⁸ vglx hnzr ptx `hl mvjd `t-r`s nzrv vlqx `t-sjr r`s nzrv vntn jl-h`s `sr-txt zbx hslmym. ¹⁹ vlqx hkhn `t-hzrj bsll mn-h`yl vxlt m&h `xt mn-h\$l vrqyq m&h `xd vntn jl-kpy hnzr `xr htglxv `t-nzrv. ²⁰ vhnyp `vtm hkhn tnvph lpny yvh qds hv` lkhn jl xzh htnvph vjl svq htrvmh v`xr ysth hnzr yyn. ²¹ z`t tvrt hnzr `sr ydr qrbnv lyhvh jl-nzrv mlbd `sr-tsyy ydv kpy ndr v`sr ydr kn yjsh jl tvrt nzrv. ²² vydbv yvh `l-msh l`mr. ²³ dbr `l-`hrn v`l-bnyv l`mr kh tbrkv `t-bny ysr`l `mvr lhm. ²⁴ ybrkk yvh vysmrk. ²⁵ y`r yvh pnyv `lyk vyxnk. ²⁶ ys` yvh pnyv `lyk vsm lk slvm. ²⁷ vsmv `t-smy jl-bny ysr`l v`ny `brkm.

Chapter 7

¹ vyhy byvm klvt msh lhqym `t-hmskn vymsx `tv vyqds `tv v`-kl- klyv v`-hmzbx v`-kl-klyv vymsxm vyqds `tm. ² vyqrybv nsy`y ysr`l r`sy byt `btm hm nsy`y hm+t hm hjmdym jl- hpqdy. ³ vyby`v `t-qrbnm lpny yvh ss-jglt &b vsny jsr bqr jglh jl-sny hns`ym vsvr l`xd vyqrybv `vtm lpny hmskn. ⁴ vy`mr yvh `l-msh l`mr. ⁵ qx m`tm vhyv ljbdt `t-jbdt `hl mvjd vntth `vtm `l-hlvym `ys kpy jbdvt. ⁶ vyqx msh `t-hjglt v`-hbqr vytn `vtm `l-hlvym. ⁷ `t sty hjglvt v`-rbjt hbqr ntn lbny grsvn kpy jbdtm. ⁸ v`-t`rbj hjglt v`-t smnt hbqr ntn lbny mrry kpy jbdtm byd `ytmr bn-`hrn hkhn. ⁹ vlbny qht l` ntn ky-jbdt hqds jlhm bktp ys`v. ¹⁰ vyqrybv hns`ym `t xnkt hmzbx byvm hmsx `tv vyqrybv hnsy`m `t- qrbnm lpny hmzbx. ¹¹ vy`mr yvh `l-msh nsy` `xd lyvm nsy` `xd lyvm yqrybv `t- qrbnm lxnt hmzbx. ¹² vyhy hmqryb byvm hr`svn `t-qrbnv nxsvn bn-jmyndb lm+h yvhdh. ¹³ vqrbnv qjrt-k\$`p `xt slsym vm`h msqll mqrq `xd k\$`p sbjym sql bsqll hqds snyhm ml`ym \$lt blvlh bsmn lmnxh. ¹⁴ kp `xt jsrh zhb ml`h q+rt. ¹⁵ pr `xd bn-bqr `yl `xd kbs-`xd bn-sntv ljlh. ¹⁶ sjyr-jzym `xd lx+`t. ¹⁷ vlzbx hslmym bqr snym `ylm xmsh jtdym xmsh kbsym bny-snh xmsh zh qrbn nxsvn bn-jmyndb. ¹⁸ byvm hsny hqryb ntn`l bn-&vjr nsy` ysskr. ¹⁹ hqrb `t-qrbnv qjrt-k\$`p `xt slsym vm`h msqll mqrq `xd k\$`p sbjym sql bsqll hqds snyhm ml`ym \$lt blvlh bsmn lmnxh. ²⁰ kp `xt jsrh zhb ml`h q+rt. ²¹ pr `xd bn-bqr `yl `xd kbs-`xd bn-sntv ljlh. ²² sjyr-jzym `xd lx+`t. ²³ vlzbx hslmym bqr snym `ylm xmsh jtdym xmsh kbsym bny-snh xmsh zh qrbn ntn`l bn-&vjr. ²⁴ byvm hslsy nsy` lbny zbvln `ly`b bn-xln. ²⁵ qrbnv qjrt-k\$`p `xt slsym vm`h msqll mqrq `xd k\$`p sbjym sql bsqll hqds snyhm ml`ym \$lt blvlh bsmn lmnxh. ²⁶ kp `xt jsrh zhb ml`h q+rt. ²⁷ pr `xd bn-bqr `yl `xd kbs-`xd bn-sntv ljlh. ²⁸ sjyr-jzym `xd lx+`t. ²⁹ vlzbx hslmym bqr snym `ylm xmsh jtdym xmsh kbsym bny-snh xmsh zh qrbn `ly`b bn-xln. ³⁰ byvm hrbyjy nsy` lbny r`vbn `ly&vr bn-sdy`vr. ³¹ qrbnv

qjrt-k\$P `xt slsym vm`h msqllh mqrq `xd k\$P sbjym sql bsqll hqds snyhm ml`ym \$lt blvlh bsmn
 lmnxh. ³² kp `xt jsrh zhb ml`h q+rt. ³³ pr `xd bn-bqr `yl `xd kbs-`xd bn-sntv ljlh. ³⁴ sjyr-jzym `xd
 lx+`t. ³⁵ vlzbx hslmym bqr snym `ylm xmsj jtdym xmsj kbsym bny-snh xmsj zh qrbn `ly&vr
 bn-sdy`vr. ³⁶ byvm hxmysy nsy` lbny smjvn slmy`l bn-&vrysdy. ³⁷ qrbnv qjrt-k\$P `xt slsym vm`h
 msqllh mqrq `xd k\$P sbjym sql bsqll hqds snyhm ml`ym \$lt blvlh bsmn lmnxh. ³⁸ kp `xt jsrh zhb
 ml`h q+rt. ³⁹ pr `xd bn-bqr `yl `xd kbs-`xd bn-sntv ljlh. ⁴⁰ sjyr-jzym `xd lx+`t. ⁴¹ vlzbx hslmym
 bqr snym `ylm xmsj jtdym xmsj kbsym bny-snh xmsj zh qrbn slmy`l bn-&vrysdy. ⁴² byvm hssy
 nsy` lbny gd `ly\$P bn-djv`l. ⁴³ qrbnv qjrt-k\$P `xt slsym vm`h msqllh mqrq `xd k\$P sbjym sql bsqll
 hqds snyhm ml`ym \$lt blvlh bsmn lmnxh. ⁴⁴ kp `xt jsrh zhb ml`h q+rt. ⁴⁵ pr `xd bn-bqr `yl `xd
 kbs-`xd bn-sntv ljlh. ⁴⁶ sjyr-jzym `xd lx+`t. ⁴⁷ vlzbx hslmym bqr snym `ylm xmsj jtdym xmsj
 kbsym bny-snh xmsj zh qrbn `ly\$P bn-djv`l. ⁴⁸ byvm hsbjy nsy` lbny `prym `lysmj bn-jmyhvd.
⁴⁹ qrbnv qjrt-k\$P `xt slsym vm`h msqllh mqrq `xd k\$P sbjym sql bsqll hqds snyhm ml`ym \$lt blvlh
 bsmn lmnxh. ⁵⁰ kp `xt jsrh zhb ml`h q+rt. ⁵¹ pr `xd bn-bqr `yl `xd kbs-`xd bn-sntv ljlh. ⁵² sjyr-jzym
 `xd lx+`t. ⁵³ vlzbx hslmym bqr snym `ylm xmsj jtdym xmsj kbsym bny-snh xmsj zh qrbn `lysmj
 bn-jmyhvd. ⁵⁴ byvm hsmyny nsy` lbny mnsh gmly`l bn-pdh-&vr. ⁵⁵ qrbnv qjrt-k\$P `xt slsym vm`h
 msqllh mqrq `xd k\$P sbjym sql bsqll hqds snyhm ml`ym \$lt blvlh bsmn lmnxh. ⁵⁶ kp `xt jsrh zhb
 ml`h q+rt. ⁵⁷ pr `xd bn-bqr `yl `xd kbs-`xd bn-sntv ljlh. ⁵⁸ sjyr-jzym `xd lx+`t. ⁵⁹ vlzbx hslmym
 bqr snym `ylm xmsj jtdym xmsj kbsym bny-snh xmsj zh qrbn gmly`l bn-pdh&vr. ⁶⁰ byvm htsyjy
 nsy` lbny bnymn `bydn bn-gdjny. ⁶¹ qrbnv qjrt-k\$P `xt slsym vm`h msqllh mqrq `xd k\$P sbjym sql
 bsqll hqds snyhm ml`ym \$lt blvlh bsmn lmnxh. ⁶² kp `xt jsrh zhb ml`h q+rt. ⁶³ pr `xd bn-bqr `yl
 `xd kbs-`xd bn-sntv ljlh. ⁶⁴ sjyr-jzym `xd lx+`t. ⁶⁵ vlzbx hslmym bqr snym `ylm xmsj jtdym xmsj
 kbsym bny-snh xmsj zh qrbn `bydn bn-gdjny. ⁶⁶ byvm hjsyry nsy` lbny dn `xyjzr bn-jmysdy. ⁶⁷
 qrbnv qjrt-k\$P `xt slsym vm`h msqllh mqrq `xd k\$P sbjym sql bsqll hqds snyhm ml`ym \$lt blvlh
 bsmn lmnxh. ⁶⁸ kp `xt jsrh zhb ml`h q+rt. ⁶⁹ pr `xd bn-bqr `yl `xd kbs-`xd bn-sntv ljlh. ⁷⁰ sjyr-jzym
 `xd lx+`t. ⁷¹ vlzbx hslmym bqr snym `ylm xmsj jtdym xmsj kbsym bny-snh xmsj zh qrbn `xyjzr
 bn-jmysdy. ⁷² byvm jsty jsr yvm nsy` lbny `sr pgjy`l bn-jkrn. ⁷³ qrbnv qjrt-k\$P `xt slsym vm`h
 msqllh mqrq `xd k\$P sbjym sql bsqll hqds snyhm ml`ym \$lt blvlh bsmn lmnxh. ⁷⁴ kp `xt jsrh zhb
 ml`h q+rt. ⁷⁵ pr `xd bn-bqr `yl `xd kbs-`xd bn-sntv ljlh. ⁷⁶ sjyr-jzym `xd lx+`t. ⁷⁷ vlzbx hslmym
 bqr snym `ylm xmsj jtdym xmsj kbsym bny-snh xmsj zh qrbn pgjy`l bn-jkrn. ⁷⁸ byvm snym jsr
 yvm nsy` lbny nptly `xyrj bn-jynn. ⁷⁹ qrbnv qjrt-k\$P `xt slsym vm`h msqllh mqrq `xd k\$P sbjym
 sql bsqll hqds snyhm ml`ym \$lt blvlh bsmn lmnxh. ⁸⁰ kp `xt jsrh zhb ml`h q+rt. ⁸¹ pr `xd bn-bqr
 `yl `xd kbs-`xd bn-sntv ljlh. ⁸² sjyr-jzym `xd lx+`t. ⁸³ vlzbx hslmym bqr snym `ylm xmsj jtdym
 xmsj kbsym bny-snh xmsj zh qrbn `xyrj bn-jynn. ⁸⁴ z`t nknt hmzbx byvm hmsx `tv m`t nsy`y
 ysrl qjrt k\$P stym jsrh mqrqy-k\$P snym jsr kpvt zhb stym jsrh. ⁸⁵ slsym vm`h hqjrh h`xt k\$P
 vsbjym hmzrq h`xd kl k\$P hklym `lpym v`rbj-m`vt bsqll hqds. ⁸⁶ kpvt zhb stym-jsrh ml`t q+rt jsrh
 jsrh hkp bsqll hqds kl-zhb hkpvt jsrym vm`h. ⁸⁷ kl-hbqr ljlh snym jsr prym `ylm snym-jsr kbsym
 bny-snh snym jsr vmnxtm vsjyry jzym snym jsr lx+`t. ⁸⁸ vkl bqr zbx hslmym jsrym v`rbjh prym

`ylm ssym jtdym ssym kbsym bny-snh ssym z`t xnkt hmzbx `xry hmsx `tv. ⁸⁹ vbb` msh `l-`hl mvjd ldbr `tv vysmj `t-hqvl mdrb `lyv mjl hkprt `sr jl-`rn hjdt mbyn sny hkrbym vydrb `lyv.

Chapter 8

¹ vydrb yvhv `l-msh l`mr. ² dbr `l-`hrn v`mrt `lyv bhjtk `t-hnrt `l-mvl pny hmnvrh y`yrv sbjt hnrvt. ³ vyjs kn `hrn `l-mvl pny hmnvrh hjlh nrtyh k`sr &vh yvhv `t- msh. ⁴ vzh mjsh hmnrh mqsh zhb jd-yrkh jd-prxh mqsh hv` kmr`h `sr hr`h yvhv `t-msh kn jsh `t-hmnrh. ⁵ vydrb yvhv `l-msh l`mr. ⁶ qx `t-hlvym mtvk bny ysrl v+hrt `tm. ⁷ vkh-tjsh lhm l+hrm hzh jlyhm my x+`t vjhbyrv tjr jl-kl-bsrm vkb\$y bgdyhm vh+hrv. ⁸ vlqyv pr bn-bqr vmnxtv \$lt blvlh bsmn vpr-sny bn-bqr tqx lx+`t. ⁹ vhrbt `t-hlvym lpny `hl mvjd vqhlt `t-kl-jdt bny ysrl. ¹⁰ vhrbt `t-hlvym lpny yvhv v\$mkv bny-ysrl `t-ydyhm jl-hlvym. ¹¹ vhnyp `hrn `t-hlvym tnvp lpny yvhv m`t bny ysrl vhyv ljbd `t-jbdt yvhv. ¹² vhlvym y\$mkv `t-ydyhm jl r`s hprym vjsh `t-h`xd x+`t v`- h`xd jlh lyvh lkpr jl-hlvym. ¹³ vjmdt `t-hlvym lpny `hrn vlpny bnyv vhnpt `tm tnvp lyvh. ¹⁴ vhbdt `t-hlvym mtvk bny ysrl vhyv ly hlvym. ¹⁵ v`xry-kn yb`v hlvym ljbd `t-`hl mvjd v+hrt `tm vhnpt `tm tnvp. ¹⁶ ky ntym ntym hmh ly mtvk bny ysrl txt p+rt kl-rxm bkvr kl mbny ysrl lqxy `tm ly. ¹⁷ ky ly kl-bkvr bbny ysrl b`dm vbbhmh byvm hkty kl-bkvr b`r& m&rym hqdsty `tm ly. ¹⁸ v`qx `t-hlvym txt kl-bkvr bbny ysrl. ¹⁹ v`tnh `t-hlvym ntym l`hrn vlbnyv mtvk bny ysrl ljbd `t- jbdt bny-ysrl b`hl mvjd vlkpr jl-bny ysrl vl` yhyh bbny ysrl ngp bgst bny-ysrl `l-hqds. ²⁰ vyjs msh v`hrn vkl-jdt bny-ysrl llvym kkl `sr-&vh yvhv `t- msh llvym kn-jsv lhm bny ysrl. ²¹ vytx+`v hlvym vykb\$y bgdyhm vny p`hrn `tm tnvp lpny yvhv vykpr jlyhm `hrn l+hrm. ²² v`xry-kn b`v hlvym ljbd `t-jbdtm b`hl mvjd lpny `hrn vlpny bnyv k`sr &vh yvhv `t-msh jl-hlvym kn jsv lhm. ²³ vydrb yvhv `l-msh l`mr. ²⁴ z`t `sr llvym mbn xms vjsrym snh vmjhl ybv` l&b` &b` bjbdt `hl mvjd. ²⁵ vmbn xmsym snh ysvb m&b` hjbdh vl` yjbd jvd. ²⁶ vsrt `t-`xyv b`hl mvjd lsmr msmrt vjbdh l` yjbd kkh tjsh llvym bmsmrtm.

Chapter 9

¹ vydrb yvhv `l-msh bmdbr-\$ny bsnh hsnyt l&`tm m`r& m&rym bxds hr`svn l`mr. ² vyjsv bny-ysrl `t-hp\$x bmvjdv. ³ b`rbjh jsr-yvm bxds hzh byn hjrbym tjsv `tv bmjdv kkl-xqtyv vkkl-msp+yv tjsv `tv. ⁴ vydrb msh `l-bny ysrl ljst hp\$x. ⁵ vyjsv `t-hp\$x br`svn b`rbjh jsr yvm lxds byn hjrbym bmdbr \$ny kkl `sr &vh yvhv `t-msh kn jsv bny ysrl. ⁶ vyhy `nsym `sr hyv +m`ym lnps `dm vl`-yklv ljst-hp\$x byvm hhv` vyqrbv lpny msh vlpny `hrn byvm hhv`. ⁷ vy`mr h`nsym hhmh `lyv `nxnv +m`ym lnps `dm lmh ngrj lbly hqryb `t-qrbn yvhv bmjdv btvk bny ysrl. ⁸ vy`mr `lhm msh jmdv v`smjh mh-y&vh yvhv lkm. ⁹ vydrb yvhv `l-msh l`mr. ¹⁰ dbr `l-bny ysrl

l`mr `ys `ys ky-yhyh-+m` lnpv `v bdrk rxqh lkm `v ldrtykm vjsh p\$ x lyhvh. ¹¹ bxds hsny b`rbjh jsr yvm byn hjrby m yjsv `tv jl-m&vt vmrrym y`klhv. ¹² l`-ys`yrv mmnv jd-bqr vj&m l` ysbrv-bv kkl-xqt hp\$ x yjsv `tv. ¹³ vh`ys `sr-hv` +hvr vbdrk l`-hyh vxdl ljsvt hp\$ x vnrth hnps hhv` mjmyh ky qrbn yvh l` hqryb bmjdv x+`v ys` h`ys hhv`. ¹⁴ vky-ygvr `tkm gr vjsh p\$ x lyhvh kxqt hp\$ x vkmsp+v kn yjsh xqh `xt yhyh lkm vlgr vl`zrx h`r&. ¹⁵ vbyvm hqym `t-hmskn k\$ h hjnn `t-hmskn l`hl hjdt vbjrb yhyh jl-hmskn kmr`h-`s jd-bqr. ¹⁶ kn yhyh tmyd hjnn yk\$nv vmr`h-`s lylh. ¹⁷ vlpv hjlvt hjnn mj l`hl v`xry-kn y\$ jv bny ysrl vbmqvm `sr yskn-sm hjnn sm yxnv bny ysrl. ¹⁸ jl-py yvh y\$ jv bny ysrl vjl-py yvh yxnv kl-y my `sr yskn hjnn jl-hmskn yxnv. ¹⁹ vbh`ryk hjnn jl-hmskn ymym rby m vsmrv bny-ysrl `t-msmrt yvh vl` y\$ jv. ²⁰ vys `sr yhyh hjnn ymym m\$pr jl-hmskn jl-py yvh yxnv vjl-py yvh y\$ jv. ²¹ vys `sr-yhyh hjnn mjrb jd-bqr vnlh hjnn bbqr vn\$ jv `v yvmm vlyh vnlh hjnn vn\$ jv. ²² `v-y mym `v-xds `v-y mym bh`ryk hjnn jl-hmskn lskn jlyv yxnv bny-ysrl vl` y\$ jv vbhjlvt y\$ jv. ²³ jl-py yvh yxnv vjl-py yvh y\$ jv `t-msmrt yvh smrv jl-py yvh byd-msh.

Chapter 10

¹ vydbv yvh `l-msh l`mr. ² jsh lk sty x&v&rt k\$ p mqsh tish `tm vhyv lk lmqr` hjdk vlm\$ j `t-hmxnvt. ³ vtqjv bhn vnvjdv `lyk kl-hjdk `l-ptx `hl mvjd. ⁴ v`m-b`xt ytqjv vnvjdv `lyk hnsy`ym r`sy `lpy ysrl. ⁵ vtqjtm trvjh vn\$ jv hmxnvt hxnym qdmh. ⁶ vtqjtm trvjh snyt vn\$ jv hmxnvt hxnym tymnh trvjh ytqjv lm\$ jym. ⁷ vbhqhyl `t-hqhl ttqjv vl` tryjv. ⁸ vbny `hrn hkhnym ytqjv bx&&rt vhyv lkm lxqt jvlm ldrtykm. ⁹ vky-tb`v mlxmh b`r&km jl-h&r h&rr `tkm vhrjtm bx&&rt vnzkrtn lpny yvh `lhykm vnvsjtm m`ybykm. ¹⁰ vbyvm smxtkm vbmvjdykm vbr`sy xdkm vtqjtm bx&&rt jliltykm vjl zbxy slmykm vhyv lkm lzkrvn lpny `lhykm `ny yvh `lhykm. ¹¹ vyhy bsnh hsnvt bxds hsny bjsrym bxds njlh hjnn mj l mskn hjdt. ¹² vy\$ jv bny-ysrl lm\$ jym mmdbr \$yny vyskn hjnn bmdbr p`rn. ¹³ vy\$ jv br`snh jl-py yvh byd-msh. ¹⁴ vy\$ jv dgl mxnh bny-yhvdh br`snh l&b`tm vjl-&b`v nxsvn bn- jmyndb. ¹⁵ vjl-&b` m+h bny ysskr ntn`l bn-&vjr. ¹⁶ vjl-&b` m+h bny zbvlv `ly`b bn-xln. ¹⁷ vhrd hmskn vn\$ jv bny-grsvn vbny mrry ns`y hmskn. ¹⁸ vn\$ jv dgl mxnh r`vbn l&b`tm vjl-&b`v `ly&vr bn-sdy`vr. ¹⁹ vjl-&b` m+h bny smjvn slmy`l bn-&vry sdy. ²⁰ vjl-&b` m+h bny-gd `ly\$ p bn-djv`l. ²¹ vn\$ jv hqhtym ns`y hmqds vhyqmv `t-hmskn jd-b`m. ²² vn\$ jv dgl mxnh bny-`prym l&b`tm vjl-&b`v `lysmj bn-jmyhvd. ²³ vjl-&b` m+h bny mnsh gmly`l bn-pdh&vr. ²⁴ vjl-&b` m+h bny bny mn `bydn bn-gdjvny. ²⁵ vn\$ jv dgl mxnh bny-dn m`\$ p lkl-hmxnt l&b`tm vjl-&b`v `xyjzr bn-jmysdy. ²⁶ vjl-&b` m+h bny `sr pgjy`l bn-jkrn. ²⁷ vjl-&b` m+h bny nptly `xyrj bn-jynn. ²⁸ lh m\$ jv bny-ysrl l&b`tm vy\$ jv. ²⁹ vy`mr msh lxbb bn-rjv`l hmdyny xtn msh n\$ jym `nxnv `l-hmqvm `sr `mr yvh `tv `tn lkm lkh `tnv vh+bnv lk ky-yvh dbr-+vb jl- ysrl. ³⁰ vy`mr `lyv l`lk ky `m-`l-`r&y v`l-mvldty `lk. ³¹ vy`mr `l-n` tjbz `tnv ky jl-kn ydjt xntnv bmdbr vhyt lnv ljnym. ³² vhyh ky-tlk jmnv vhyh h+vb hhv` `sr yy+yb yvh jmnv vh+bnv lk. ³³ vy\$ jv mhr yvh drk slst ymym v`rvn bryt-yvh n\$ jv lpnyhm drk slst ymym ltv lhm mnvxh. ³⁴ vjnn yvh

jlyhm yvmm bn\$jm mn-hmxnh. ³⁵ vyhy bn\$j h`rn vy`mr msh qvmh yvhv vyp&v `ybyk vyn\$vm sn`yk mpnyk. ³⁶ vbnxh y`mr svbh yvhv rbbvt `lpy ysr`l.

Chapter 11

¹ vyhy hjm kmt`nnytm rj b`zny yvhv vysmj yvhv vyxr `pv vtbjr-bm `s yvhv vt`kl bq&h hmxnh. ² vy&jq hjm `l-msh vytpll msh `l-yvhv vtsqj h`s. ³ vyqr` sm-hmqvm hhv` tbrjh ky-bjrh bm `s yvhv. ⁴ vh`\$p\$`sr bqrqv ht`vv t`vh vysbv vybqv gm bny ysr`l vy`mr my y`klnv bsr. ⁵ zkrrv `t-hdgh `sr-n`kl bm&rym xnm `t hqs`ym v`th`b+xym v`t- hx&yr v`t-hb&lym v`t-hsvmym. ⁶ vjth npsnv ybsh `yn kl blty `l-hmn jynynv. ⁷ vhmh kzrj-gd hv` vjynv kjyn hbdlx. ⁸ s+v hjm vlq+v v+xnv brxym `v dkv bmdkh vbslv bprvr vjvsv `tv jgvt vhyh +jmv k+jm lsd hsmn. ⁹ vbrdt h+l jl-hmxnh lyly yrd hmn jlyv. ¹⁰ vysmj msh `t-hjm bkh lmspxtyv `ys lptx `hlv vyxr-`p yvhv m`d vbjyny msh rj. ¹¹ vy`mr msh `l-yvhv lmh hrjt ljbdk vlmh l`-m&ty xn bjnyk lsvm `t-ms` kl-hjm hzh jly. ¹² h`nky hryty `t kl-hjm hzh `m-`nky yldtyhv ky-t`mr `ly s`hv bxyqk k`sr ys` h`mn `t-hynq jl h`dmh `sr nsbjt l`btyv. ¹³ m`yn ly bsr ltt lkl-hjm hzh ky-ybqv jly l`mr tnh-lnv bsr vn`klh. ¹⁴ l`-`vkl `nky lbdy ls`t `t-kl-hjm hzh ky kbd mmny. ¹⁵ v`m-kkh `t-jsh ly hrgny n` hrg `m-m&`ty xn bjnyk v`l-`r`h brjty. ¹⁶ vy`mr yvhv `l-msh `ph-ly sbjym `ys mzyqny ysr`l `sr ydjt ky- hm zqny hjm vs+ryv vlqxt `tm `l-`hl mvjd vhty&bv sm jmk. ¹⁷ vyrdy vdbry jmk sm v`&ly mn-hrvx `sr jlyk vsmt ylyhm vns`v `tk bms` hjm vl`-ts` `th lbdk. ¹⁸ v`l-hjm t`mr htqdsv lmxr v`klm bsr ky bkytm b`zny yvhv l`mr my y`klnv bsr ky-+vb lnv bm&rym vntn yvhv lkm bsr v`klm. ¹⁹ l` yvm `xd t`klv vl` yvmym vl` xmsh ymym vl` jsrh ymym vl` jsrym yvm. ²⁰ jd xds ymym jd `sr-y&` m`pkm vhyh lkm lsr` yjn ky-m`\$tm `t- yvhv `sr bqrqvm vtbkv lpyv l`mr lmh zh y&`nv mm&rym. ²¹ vy`mr msh ss-m`vt `lp rgly hjm `sr `nky bqrqv v`th `mrt bsr `tn lhm v`klv xds ymym. ²² h&`n vbqr ysx+ lhm vm&` lhm `m `t-kl-dgy hym y`\$p lhm vm&` lhm. ²³ vy`mr yvhv `l-msh hyd yvhv tq&r jth tr`h hyqrk dbry `m-l`. ²⁴ vy&` msh vydbv `l-hjm `t dbry yvhv vy`\$p sbjym `ys mzyqny hjm vyjmd `tm \$bybt h`hl. ²⁵ vyrd yvhv bjnn vydbv `lyv vy`&l mn-hrvx `sr jlyv vytn jl- sbjym `ys hzyqny vyhy knvx jlyhm hrvx vytnb`v vl` y\$pv. ²⁶ vys`rv sny-`nsym bmxnh sm h`xd `ldd vsm hsn ymydd vtnx jlhm hrvx vhmh bktbym vl` y&`v h`hlh vytnb`v bmxnh. ²⁷ vyr& hnr vygd lmsv vy`mr `ldd vmydd mtbn`ym bmxnh. ²⁸ vyjn yhvsj bn-nvn msrt msh mbxyrv vy`mr `dny msh kl`m. ²⁹ vy`mr lv msh hmqn `th ly vmy ytn kl-jm yvhv nby`ym ky-ytn yvhv `t-rvxv jlyhm. ³⁰ vy`\$p msh `l-hmxnh hv` vzqny ysr`l. ³¹ vrvx n\$jm m`t yvhv vygz slvym mn-hym vy+s jl-hmxnh kdrk yvm kh vkdrk yvm kh \$bybvt hmxnh vk`mtym jl-pny h`r&. ³² vyqm hjm kl-hyvm hhv` vkl-hlylh vkl yvm hmxrt vy`\$pv `t-hslv hmyj+ `p jsrh xmrym vys+vx lhm s+vx \$bybvt hmxnh. ³³ hbsr jvdyv byn snyhm +rm ykrt v`p yvhv xrh bjm vyk yvhv bjm mkh rbh m`d. ³⁴ vyqr` `t-sm-hmqvm hhv` qbrvt ht`vh ky-sm qbrv `t-hjm hmt`vym. ³⁵ mqbrvt ht`vh n\$yv hjm x&rvt vyhyv bx&rvt.

Chapter 12

¹ vtdbr mrym v`hrn bmsj jl-`dvt h`sh hksyt `sr lqx ky-`sh ksynt lqx. ² vy`mr v hrq `k-bmsj dbr yvhv hl` gm-bnv dbr vysmj yvhv. ³ v`h`ys msh jnv m`d mkl h`dm `sr jl-pny h`dmh. ⁴ vy`mr yvhv pt`m `l-msh v`l-`hrn v`l-mrym &`v slstkm `l-`hl mvjd vy&`v slstm. ⁵ vyrd yvhv bjmvj jnn vyjmd ptx h`hl vyqr` `hrn vmrym vy&`v snyhm. ⁶ vy`mr smjv-n` dbry `m-yhyh nby`km yvhv bmr`h `lyv `tvdj bxlvm `dbr-bv. ⁷ l`-kn jbdy msh bkl-byty n`mn hv`. ⁸ ph `l-ph `dbr-bv vmr`h vl` bxydt vtmnt yvhv yby+ vmdvj l` yr`tm ldbj bjbdy bmsj. ⁹ vyxr `p yvhv bm vylk. ¹⁰ vjhnn \$r mj l h`hl vnhh mrym m&rjt kslg vvpn `hrn `l-mrym vnhh m&rjt. ¹¹ vy`mr `hrn `l-msh by `dny `l-n` tst jlynv x+`t `sr nv`lnv v`sr x+`nv. ¹² `l-n` thy kmt `sr b&`tv mrxm `mv vy`kl x&y bsrv. ¹³ vy&jq msh `l-yvhv l`mr `l n` rp` n` lh. ¹⁴ vy`mr yvhv `l-msh v`byh yrq yrq bpnvh hl` tklm sbjt ymym t\$gr sbjt ymym mxv& lmxnh v`xr t`\$p. ¹⁵ vt\$gr mrym mxv& lmxnh sbjt ymym vhmj l` n\$jd-h`\$p mrym. ¹⁶ v`xr n\$jd-hjm mx&rvt vyxnv bmdbr p`rn.

Chapter 13

¹ vydbd yvhv `l-msh l`mr. ² slx-lk `nsym vytrv `t-`r& knjn `sr-`ny ntn lbny ysrl `ys `xd `ys `xd lm+h `btyv tsxv kl nsy` bhm. ³ vyslx `tm msh mmdbr p`rn jl-py yvhv klm `nsym r`sy bny-ysrl hmh. ⁴ v`lh smvtn lm+h r`vbn smvj bn-zkvr. ⁵ lm+h smjvn sp+ bn-xvry. ⁶ lm+h yvhv klb bn-yph. ⁷ lm+h ysskr yg`l bn-yv\$y. ⁸ lm+h `prym hvsj bn-nvn. ⁹ lm+h bnymn pl+y bn-rpv`. ¹⁰ lm+h zbvl n gdy`l bn-\$vdy. ¹¹ lm+h yv\$y lm+h mnsh gdy bn-\$v\$y. ¹² lm+h dn jmy`l bn-gmly. ¹³ lm+h `sr \$tvr bn-myk`l. ¹⁴ lm+h nptly nxby bn-vp\$y. ¹⁵ lm+h gd g`v`l bn-mky. ¹⁶ `lh smvt h`nsym `sr-slx msh ltvr `t-h`r& vyqr` msh lhvsj bn- nvn yhvsj. ¹⁷ vyslx `tm msh ltvr `t-`r& knjn vy`mr `lhm jlv zh bngb vjlytm `t-hhr. ¹⁸ vr`ytm `t-h`r& mh-hv` v`t-hjm hysb jlyh hxzq hv` hrph hmj+ hv` `m-rb. ¹⁹ vmh h`r& `sr-hv` ysb bh h+vbn hv` `m-rjh vmh hjrym `sr-hv` yvsb bnhh hbmxyym `m bmb&rym. ²⁰ vmh h`r& hsmnh hv` `m-rzh hys-bh j& `m-`yn vhtxzqtm vlqxtm mpny h`r& vhmym ymy bkvy jnbym. ²¹ vyjlv vytrv `t-h`r& mmdbr-&n jd-rxb lb` xmt. ²² vyjlv bngb vyb` jd-xbrvn vsm `xymn ssy vtlmy ylydy hjnq vxbrvn sbj snym nbnth lpy &jn m&rym. ²³ vyb`v jd-nxl `skl vykrv msm zmvrv v`skvl jnbym `xd vys`hv bmv+ bsnym vmn-hrmnym vmn-ht`nym. ²⁴ lmqvm hhv` qr` nxl `skvl jl `dvt h`skvl `sr-krtv msm bny ysrl. ²⁵ vysbv mtvr h`r& mq& `rbjym yvm. ²⁶ vylkv vyb`v `l-msh v`l-`hrn v`l-kl-jdt bny-ysrl `l-mdbd p`rn qdsh vysybv `tm dbr v`t-kl-hjdh vyr`vm `t-pry h`r&. ²⁷ vy\$prv-lv vy`mr v b`nv `l-h`r& `sr slxtnv vgm zbt xlb vdbv hv` vzh-pryh. ²⁸ `p\$ ky-jz hjm hysb b`r& vjhrym b&rvt gdlt m`d vgm-yldy hjnq r`ynv sm. ²⁹ jmlq yvsb b`r& hngb vhxty vhybv\$y v`mry yvsb bhr vkhjny yvsb jl-hym vjl yd hyrdn. ³⁰ vyh\$ klb `t-hjm `l-msh vy`mr jlh njlh vyrsnv `th ky-ykvl nvkl lh. ³¹ v`h`nsym `sr-jlv jmv `mr v l`nvkl ljlvt `l-hjm ky-xzq hv` mmnv. ³² vy&y`v dbt h`r& `sr trv `th `l-bny ysrl l`mr h`r& `sr jbrvn bh ltvr `th `r& `klt yvsbyh

hv`vkl-hjm`sr-r`ynv btkh`nsy mdvt.³³ vsm r`ynv`t-hnpylym bny jnq mn-hnplym vnhy bjynynv kxgbym vkn hyynv bjynyhm.

Chapter 14

¹ vts`kl-hjdh vytv`v`-qvlm vybkv hjm blylh hhv`. ² vylv jl-msh vjl-`hrn kl bny ysr`l vy`mrv`lhm kl-hjdh lv- mtnv b`r& m&rym `v bmdbr hzh lv-mtnv. ³ vlmh yvh mby` `tnv `l-h`r& hz`tlppl bxb nsynv v+pnv yhyv lbz hlv` +vb lnv svb m&rymh. ⁴ vy`mrv `ys `l-`xyv ntnh r`s vnsvbh m&rymh. ⁵ vypl msh v`hrn jl-pnyhm lpny kl-qhl jdt bny ysr`l. ⁶ vyhvsj bn-nvn vklb bn-ypnh mn-htrym `t-h`r& qrv bgdyhm. ⁷ vy`mrv `l-kl-jdt bny-ysr`l l`mr h`r& `sr jbrv bh ltrv `th +vbh h`r& m`d m`d. ⁸ `m-xp& bnv yvh vby` `tnv `l-h`r& hz`t vntnh lnv `r& `sr-hv` zbt xlb vdb. ⁹ `k byvh `l-tmrdv v`tm `l-tyr`v `t-jm h`r& ky lxmnm hm \$r &lm mjlyhm vyvh `tnv `l-tyr`m. ¹⁰ vy`mrv kl-hjdh lrgvm `tm b`bnym vkbvd yvh nr`h b`hl mvjd `l-kl-bny ysr`l. ¹¹ vy`mr yvh `l-msh jd-`nh yn`&ny hjm hzh vjd-`nh l`-y`mynv by bkl h`vt `sr jsyty bqrbv. ¹² `knv bdb v`vrsnv v`jsh `tk lgvy-gdvl vj&vm mmnv. ¹³ vy`mr msh `l-yvh vsmjv m&rym ky-hjlyt bkxk `t-hjm hzh mqrbbv. ¹⁴ v`mrv `l-yvsv h`r& hz`t smjv ky-`th yvh bqrbbv hjm hzh `sr- jyn bjyn nr`h `th yvh vjank jmd jlhm vbjmd jnn `th hlk lpnyhm yvmm vbjmdv `s lyh. ¹⁵ vhmth `t-hjm hzh k`ys `xd v`mrv hgvym `sr-smjv `t-smjk l`mr. ¹⁶ mblty yklt yvh lhby` `t-hjm hzh `l-h`r& `sr-nsbj lhm vysx+m bmdbr. ¹⁷ vjth ygdl-`n kx`dny k`sr dbt l`mr. ¹⁸ yvh `rk `pym vrb-x\$d ns` jvn vpsj vnqh l` ynqh pqd jvn `bvt jl-bnym jl-slym vjl-rbjm. ¹⁹ \$lx-`n l`jvn hjm hzh kgdl x\$dk vk`sr ns`th ljm hzh mm&rym vjd-hnh. ²⁰ vy`mr yvh \$lxy kdbk. ²¹ v`vlm xy-`ny vylm` kbvd-yvh `t-kl-h`r&. ²² ky kl-h`nsym hr`ym `t-kbdy v`t-`tly `sr-`jsyty bm&rym vbmdbr vny\$`ty zh jsr pjmy v l` smjv bqvy. ²³ `m-yr`v `t-h`r& `sr-nsbjty l`btm vkl-mn`&y l` yr`vh. ²⁴ vjbdy klb jqb hyth rvx `xrt jmv vylm` `xry vby`tyv `l-h`r& `sr-b` smh vzrv yvrsnh. ²⁵ vjmlqy vhnjny yvsv bjmq mxr pnv v\$yv lkm hmdbr drk ym-\$vp. ²⁶ vydb yvh `l-msh v`l-`hrn l`mr. ²⁷ jd-mty ljd hrjh hz`t `sr hmh mlynym jly `t-tlvnt bny ysr`l `sr hmh mlynym jly smjty. ²⁸ `mr `lhm xy-`ny n`m-yvh `m-l` k`sr dbtm b`zny kn`jsh lkm. ²⁹ bmdbr hzh yplv pgrykm vkl-pqdykm lkl-m\$prkm mbn jsrym snh vmjlh `sr hlyntm jly. ³⁰ `m-`tm tb`v `l-h`r& `sr ns`ty `t-ydy lskn `tkm bh ky `m-klb bn-ypnh vyhvsj bn-nvn. ³¹ v+pkm `sr `mrtm lbz yhy vby`ty `tm vydjv `t-h`r& `sr m`\$tm bh. ³² vpgrykm `tm yplv bmdbr hzh. ³³ vbnykm yhyv rjym bmdbr `rbjym snh vns`v `t-znvtykm jd-tm pgrykm bmdbr. ³⁴ bm\$pr hymym `sr-trtm `t-h`r& `rbjym yvm yvm lsnh yvm lsnh ts`v `t-jvntykm `rbjym snh vydjtm `t-tnv`ty. ³⁵ `ny yvh dbty `m-l` z`t `jsh lkl-hjdh hrjh hz`t hnvjdy jly bmdbr hzh ytmv vsm ymtv. ³⁶ v`nsym `sr-slx msh ltrv `t-h`r& vysbv vylvny jlyv `t-kl-`hjd hlv&y` dbh jl-h`r&. ³⁷ vytmv h`nsym mv&y dbt-h`r& rjh bmgph lpny yvh. ³⁸ vyhvsj bn-nvn vklb bn-ypnh xyv mn-h`nsym hhm hhlkym ltrv `t- h`r&. ³⁹ vydb msh `t-hdbrym h`lh `l-kl-bny ysr`l vyt`blv hjm m`d. ⁴⁰ vyskmv bbqr vyjlv `l-r`s-hhr l`mr hnnv vjlynv `l-hmqvm `sr-`mr yvh ky x+`nv. ⁴¹ vy`mr msh lmh zh`tm jbrym `t-py

yvhv vhv` l` t&l. ⁴² l-tjlv ky `yn yvhv bqr bkm vl` tngpv lpny `ybykm. ⁴³ ky hjmlqy vkhknjny sm lpnykm vnpltm bxxb ky-jl-kn sbtm m`xry yvhv vl`-yhyh yvhv jmk. ⁴⁴ vyjplv ljlvt `l-r` s hhr v`rvn bryt-yvhv vmsh l`-msv mqrb hmxnh. ⁴⁵ vyrd hjmlqy vkhknjny hysb bhr hhv` vykvm vyktvm jd-hxrmh.

Chapter 15

¹ vydbv yvhv `l-msh l`mr. ² dbr `l-bny ysr`l v`mrt `lhm ky tb`v `l-r& mvsbtykm `sr `ny ntn lkm. ³ vjsytm `sh lyvhv jlh `v-zbx lpl`-ndr `v bndbh `v bmjdykm ljsvt ryx nyxx lyvhv mn-hbqr `v mn-h&`n. ⁴ vqhryb hmqryb qrbnv lyvhv mnxh \$lt jsrvn blvl brbjyt hhyn smn. ⁵ vyyv ln\$k rbyjyt hhyn tjsh jl-hjhl `v lzbx lkbs h`xd. ⁶ `v l`yl tjsh mnxh \$lt sny jsrnym blvlh bsmn slsyt hhyn. ⁷ vyyv ln\$k slsyt hhyn tqryb ryx-nyxx lyvhv. ⁸ vky-tjsh bn-bqr jlh `v-zbx lpl`-ndr `v-slmym lyvhv. ⁹ vqhryb jl-bn-hbqr mnxh \$lt slsh jsrnym blvl bsmn x&y hhyn. ¹⁰ vyyv tqryb ln\$k x&y hhyn `sh ryx-nyxx lyvhv. ¹¹ kkh yjsh lsvr h`xd `v l`yl h`xd `v-lsh bkbsym `v bjzym. ¹² km\$pr `sr tjsv kkh tjsv l`xd km\$prm. ¹³ kl-h`zrx yjsh-kkh `t`lh lhqryb `sh ryx-nyxx lyvhv. ¹⁴ vky-ygvr `tkm gr `v `sr-btvkkm ldrtykm vjsh `sh ryx-nyxx lyvhv k`sr tjsv kn yjsh. ¹⁵ hqhl xqh `xt lkm vlgr hgr xqt jvlm ldrtykm kkm kgr yhyh lpny yvhv. ¹⁶ tvrh `xt vmsp+ `xd yhyh lkm vlgr hgr `tkm. ¹⁷ vydbv yvhv `l-msh l`mr. ¹⁸ dbr `l-bny ysr`l v`mrt `lhm bb`km `l-h`r& `sr `ny mby` `tkm smh. ¹⁹ vhyh b`klkm mlxm h`r& trymv trvmh lyvhv. ²⁰ r`syv jr\$tkm xlv trymv trvmh ktrvmt grn kn trymv `th. ²¹ mr`syv jr\$tykm ttnv lyvhv trvmh ldrtykm. ²² vky tsgv vl` tjsv `t kl-hm&vt h`lh `sr-dbr yvhv `l-msh. ²³ `t kl`sr &vh yvhv `lykm byd-msh mn-hyvm `sr &vh yvhv vhl`h ldrtykm. ²⁴ vhyh `m mjyny hjdh njsth lsggh vjsv kl-hjdh pr bn-bqr `xd ljlh lryx nyxx lyvhv vmnxtv vn\$kv kmsp+ vsjyr-jzym `xd lx+t. ²⁵ vkpr hkhn jl-kl-jdt bny ysr`l vn\$lx lhm ky-sggh hv` vhm hby`v `t-qrbnm `sh lyvhv vx+`tm lpny yvhv jl-sggtm. ²⁶ vn\$lx lkl-jdt bny ysr`l vlgr hgr btvkm ky lkl-hjm bsggh. ²⁷ v`m-nps `xt tx+` bsggh vqhrybh jz bt-snth lx+`t. ²⁸ vkpr hkhn jl-hnps hsggt bx+`h bsggh lpny yvhv lkpr jlyv vn\$lx lv. ²⁹ h`zrx bbny ysr`l vlgr hgr btvkm tvrh `xt yhyh lkm ljsh bsggh. ³⁰ vhnps `sr-tjsh byd rmh mn-h`zrx vmn-hgr `t-yvhv hv` mgdp vnkrt hnpv hhv` mqrb jmh. ³¹ ky dbr-yvhv bzh v`t-m&vtv hpr hkrt tkrt hnpv hhv` jvnh bh. ³² vyhyv bny-ysr`l bmdbr vym&`v `ys mqss j&yv byvm hsbv. ³³ vyqrybv `tv hm&`ym `tv mqss j&yv `l-msh v`l-hrn v`l kl- hjdh. ³⁴ vynyxv `tv bmsmr ky l` prs mh-yjsh lv. ³⁵ vy`mr yvhv `l-msh mvt yvmt h`ys rgvm `tv b`bnym kl-hjdh mxv& lmxnh. ³⁶ vy&y`v `tv kl-hjdh `l-mxv& lmxnh vyrgmv `tv b`bnym vymt k`sr &vh yvhv `t-msh. ³⁷ vy`mr yvhv `l-msh l`mr. ³⁸ dbr `l-bny ysr`l v`mrt `lhm vjsv lhm &y&t jl-knpy bgdyhm ldrtm vntv jl-&y&t hknp ptyl tklt. ³⁹ vhyh lkm l&y&t vr`ytm `tv vzkrtm `t-kl-m&vt yvhv vjsytm `tm vl`-ttvrv `xry lbbkm v`xry jynykm `sr-`tm znym `xryhm. ⁴⁰ lmjn tzkrv vjsytm `t-kl-m&vty vhytym qdsym l`lhykm. ⁴¹ `ny yvhv `lhykm `sr hv&`ty `tkm m`r& m&rym lhyvt lkm l`lhyv `ny yvhv `lhykm.

Chapter 16

¹ vyqx qrx bn-y&hr bn-qht bn-lvy vdtv v`byrm bny `ly`b v`vn bn- plt bny r`vbn. ² vyqmv lpny msh v`nsym mbny-ysr`l xmsym vm`tym nsy`y jdhd qr`y mvjd `nsy-sm. ³ vyqhlv jl-msh vjl-`hrn vy`mrv `lhm rb-lkm ky kl-hjdh klm qdsym vbtvkm yvhv vmdvj ttas`v jl-qhl yvhv. ⁴ vysmj msh vypl jl-pnyv. ⁵ vydbr `l-qrx v`l-kl-jdtv l`mr bqr vydj yvhv `t-`sr-lv v`t- hqdvsv v`hryb `lyv v`t `sr ybxr-bv yqryb `lyv. ⁶ z`t jsv qxv-lkm mxttv qrx vkl-jdtv. ⁷ vtnv bhn `s vsymv jlyhn q+rt lpny yvhv mxr vhyh h`ys `sr-ybxr yvhv hv` hqdvsv rb-lkm bny lvy. ⁸ vy`mr msh `l-qrx smjv-n` bny lvy. ⁹ hmj+ mkm ky-hbdyl `lhy ysrl `tkm mjdt ysrl lhqryb `tkm `lyv ljbdt `t-jbdt mskn yvhv vljmd lpny hjdh lsrtm. ¹⁰ vyqrb `tk v`t-kl-`xyk bny-lvy `tk vbqstm gm-khnh. ¹¹ lkn `th vkl-jdtk hnjdyv jl-yvhv v`hrn mh-hv` ky tlvnv jlyv. ¹² vyslx msh lqr` ldtv vl`byrm bny `ly`b vy`mrv l` njlh. ¹³ hmj+ ky hjlytnv m`r& zbt xlb vdbs lhmytnv bmdbr ky-tstrr jlynv gm-hstrr. ¹⁴ `p l` `l-`r& zbt xlb vdbs hby`tnv vttv-lnv nxltd sdh vkrm hjnyv h`nsym hhm tnqr l` njlh. ¹⁵ vyxr lmsh m`d vy`mr `l-yvhv `l-tpn `l-mnxtm l` xmvv `xd mhm ns`ty vl` hrjty `t-`xd mhm. ¹⁶ vy`mr msh `l-qrx `th vkl-jdtk hyv lpny yvhv `th vhm v`hrn mxr. ¹⁷ vqxv `ys mxttv vnttm jlyhm q+rt v`hryb tm lpny yvhv `ys mxttv xmsym vm`tym mxtt v`th v`hrn `ys mxttv. ¹⁸ vyqxv `ys mxttv vntv jlyhm `s vsymv jlyhm q+rt vyjmdv ptx `hl mvjd vmsh v`hrn. ¹⁹ vyqhl jlyhm qrx `t-kl-hjdh `l-ptx `hl mvjd vyr` kbvd-yvhv `l-kl-hjdh. ²⁰ vydbr yvhv `l-msh v`l-`hrn l`mr. ²¹ hbdlv mtvk hjdh hz`t v`klh `tm krgj. ²² vyplv jl-pnyhm vy`mrv `l `lhy hrvxt lkl-bsr h`ys `xd yx+` vjl kl-hjdh tq&p. ²³ vydbr yvhv `l-msh l`mr. ²⁴ dbr `l-hjdh l`mr hjlv m\$byb lmskn-qrx dtn v`byrm. ²⁵ vyqm msh vylk `l-dtn v`byrm vylkv `xryv zqny ysrl. ²⁶ vydbr `l-hjdh l`mr \$vrv n` mjl `hly h`nsym hrsjym h`lh v`l- tgjv bkl-`sr lhm pn-t\$pv bkl-x+`tm. ²⁷ vyjlv mjl mskn-qrx dtn v`byrm m\$byb vdtv v`byrm y&`v n&bym ptx `hlyhm vnsyhm vbnyhm v+pm. ²⁸ vy`mr msh bz`t tdjvn ky-yvhv slxny ljsvt `t kl-hmjsym h`lh ky-l` mlby. ²⁹ `m-kmvt kl-h`dm ymtvn `lh v`p`qd kl-h`dm y`p`qd jlyhm l` yvhv slxny. ³⁰ v`m-bry`h ybr` yvhv v`p&th h`dmh `t-pyh vbljh `tm v`t-kl-`sr lhm vyrdv xyym s`lh vydjtm ky n`&v h`nsym h`lh `t-yvhv. ³¹ vyhy kkltv ldbr `t kl-hdbrym h`lh vtbqj h`dmh `sr txtym. ³² vtptx h`r& `t-pyh vtblj `tm v`t-btyhm v`t kl-h`dm `sr lqrx v`t kl-hrkvs. ³³ vyrdv hm vkl-`sr lhm xyym s`lh vtk\$ jlyhm h`r& vy`bdv mtvk hqhl. ³⁴ vkl-ysr`l `sr \$bybtyhm n\$vlqlm ky `mrv pn-tbljnv h`r&. ³⁵ v`s y&`h m`t yvhv vt`kl `t hxmsym vm`tym `ys mqryby hq+rt.

Chapter 17

¹ vydbr yvhv `l-msh l`mr. ² `mr `l-`ljzr bn-`hrn hkhn vyrv `t-hmxtt mbyv hsrph v`t-h`s zrh-hl`h ky qdsv. ³ `t mxttv hx+`ym h`lh bnpstm vjv `tm rjy pxym &pv lmzbx ky- hqrybm lpny-yvhv vyqdv vyhyv l`vt lbny ysrl. ⁴ vyqx `ljzr hkhn `t mxttv hnxst `sr hqrybv hsrpym vyrqjvm &pv lmzbx. ⁵ zkrvn lbny ysrl lmjn `sr l`-yqrb `ys zr `sr l` mztj `hrn hv` lhq+yr q+rt lpny yvhv vl-`yhyh kqrx vkjdtv k`sr dbr yvhv byd- msh lv. ⁶ vylv kl-jdt bny-ysr`l mmxrt jl-msh vjl-`hrn l`mr `tm

hmtm `t- jm yvh. ⁷ vyhy bhqhl hjdh jl-msh vjl-`hrn vypnv `l-`hl mvjd vnhh k\$hv hjnn vyr` kbvd yvh. ⁸ vyb` msh v`hrn `l-pny `hl mvjd. ⁹ vydbv yvh `l-msh l`mr. ¹⁰ hrmv mtvk hjdh hz`t v`klh `tm krgj vyplv jl-pnyhm. ¹¹ vy`mr msh `l-`hrn qx `t-hmxtv vtn-jlyh `s mjl hmzbx vsym q+rt vhwk mhrh `l-hjdh vkpr jlyhm ky-y&` hq&p mlpny yvh hxl hngp. ¹² vyqx `hrn k`sr dbr msh vyr& `l-tvk hqhl vnhh hxl hngp bjm vytn `t-hq+rt vykpr jl-hjm. ¹³ vyjmd byn-hmtym vbyn hxyym vtj&r hmghp. ¹⁴ vyhyv hmtym bmgph `rbjh jsr `lp vsbj m`vt mlbd hmtym jl-dbr- qrx. ¹⁵ vysb `hrn `l-msh `l-ptx `hl mvjd vhmghp nj&rh. ¹⁶ vydbv yvh `l-msh l`mr. ¹⁷ dbr `l-bny ysr`l vqx m`tm m+h m+h lbyt `b m`t kl-nsy`hm lbyt `btm snym jsr m+vt `ys `t-smv tktb jl-m+hv. ¹⁸ v`t sm `hrn tktb jl-m+h lvy ky m+h `xd lr`s byt `bvtm. ¹⁹ vhnxtm b`hl mvjd lpny hjdvt `sr `vjd lkm smh. ²⁰ vhyh h`ys `sr `bxr-bv m+hv yprx vshky mjly `t-tlntv bny ysr`l `sr hm mlynm jlykm. ²¹ vydbv msh `l-bny ysr`l vytnv `lyv kl-nsy`yhm m+h lnsy` `xd m+h lnsy` `xd lbyt `btm snym jsr m+vt vm+h `hrn btvk m+vtm. ²² vynx msh `t-hm+t lpny yvh b`hl hjdt. ²³ vyhy mmxrt vyb` msh `l-`hl hjdvt vnhh prx m+h-`hrn lbyt lvy vy&` prx vy&& &y& vvgml sqdym. ²⁴ vy&` msh `t-kl-hm+t mlpny yvh `l-kl-bny ysr`l vyr`v vyqvx `ys m+hv. ²⁵ vy`mr yvh `l-msh hsb `t-m+h `hrn lpny hjdvt lmsmt l`vt lbny-mry vtcl tlntm mjly vl` ymtv. ²⁶ vyjs msh k`sr &vh yvh `tv kn jsh. ²⁷ vy`mrv bny ysr`l `l-msh l`mr hn gvjnv `bdnv klnv `bdnv. ²⁸ kl hqrb hqrb `l-mskn yvh ymvt h`m tmnv lgvj.

Chapter 18

¹ vy`mr yvh `l-`hrn `th vbnyk vby-`byk `tk ts`v `t-jvn hmqds v`th vbnyk `tk ts`v `t-jvn khntkm. ² vgm `t-`xyk m+h lvy sb+ `byk hqrb `tk vylvv jlyk vysrtvk v`th vbnyk `tk lpny `hl hjdt. ³ vsmrv msmrtk vmsmt kl-h`hl `k `l-kly hqds v`l-hmzbx l` yqrbv vl-ymtv gm-hm gm-`tm. ⁴ vnlvv jlyk vsmrv `t-msmt `hl mvjd lkl jbdv h`hl vzr l`-yqrb `lykm. ⁵ vsmrtm `t msmrt hqds v`t msmrt hmzbx vl-`yhyh jvd q&p jl-bny ysr`l. ⁶ v`ny hnh lqxy `t-`xykm hlvy mtkv bny ysr`l lkm mtnh ntym lyvh ljbv `t-jbdv `hl mvjd. ⁷ v`th vbnyk `tk tsmrv `t-khntkm lkl-dbr hmzbx vlmbyt lprkt vjbdtm jbdv mtnh `tn `t-khntkm vhzr hqrb yvmt. ⁸ vydbv yvh `l-`hrn v`ny hnh ntty lk `t-msmt trvmt lkl-qdsy bny-ysr`l lk ntym lmsxh vlbnyk lxq-jvlm. ⁹ zh-yhyh lk mqds hqdsym mn-h`s kl-qrbnm lkl-mnxtm vlkl-x+`tm vlkl-`smm `sr ysybv ly qds qdsym lk hv` vlbnyk. ¹⁰ bqds hqdsym t`klnv kl-zkr y`kl `tv qds yhyh-lk. ¹¹ vzh-lk trvmt mtnm lkl-tvpt bny ysr`l lk ntym vlbnyk vlbntyk `tk lxq-jvlm kl-`hvr bbytk y`kl `tv. ¹² kl xlv y&hr vkl-xlv tyrvs vdgn r`sytm `sr-ytnv lyvh lk ntym. ¹³ bkvr kl-`sr b`r&m `sr-yby`v lyvh lk yhyh kl-`hvr bbytk y`klnv. ¹⁴ kl-xrm bysr`l lk yhyh. ¹⁵ kl-p+r rxm lkl-bsr `sr-yqrybv lyvh b`dm vbbhmh yhyh-lk `k pdh tpdh `t bkvr h`dm v`t bkvr-hbhmh h+m`h tpdh. ¹⁶ vpdvyv mbn-xds tpdh bjrkk k\$P xmst sqlym bsq hqds jsrym grh hv`. ¹⁷ `k bkvr-svr `v-bkvr ksb `v-bkvr jz l` tpdh qds hm `t-dmm tzrq jl-hmzbx v`t-xlbm tq+yr `sh lryx nyxx lyvh. ¹⁸ vbsrm yhyh-lk kxzh htvpv vksvq hymyn lk yhyh. ¹⁹ kl trvmt hqdsym `sr yrymv bny-ysr`l lyvh ntty lk vlbnyk vlbntyk `tk lxq-jvlm bryt mlx jvlm hv` lpny yvh lk vlzryk `tk. ²⁰ vy`mr yvh `l-`hrn

b`r&m l` tnxl vxlq l`-yhyh lk btkm `ny xlqk vnxltk btk bny ysr`l. ²¹ vlbny lvy hnh ntty kl-mjsr bysr`l lnxlh xlp jbdm `sr-hm jbdym `t-jbdt `hl mvjd. ²² vl`-yqrbv jvd bny ysr`l `l`hl mvjd ls`x+` lmv. ²³ vjbd hlvy hv` `t-jbdt `hl mvjd vhm ys`v jvnm xqt jvlm ldrtykm vbtvk bny ysr`l l` ynxlv nxlh. ²⁴ ky `t-mjsr bny-ysr`l `sr yrymv lyhvh trvmh ntty llvym lnxlh jl-kn `mrty lhm btk bny ysr`l l` ynxlv nxlh. ²⁵ vydbv yvhv `l-msh l`mr. ²⁶ v`l-hlvym tdbv v`mrt `lhm ky-tqyv m` t bny-ysr`l `t-hmjsr `sr ntty lkm m`tm bnxltkm vhrmtm mmnv trvmt yvhv mjsr mn-hmjsr. ²⁷ vnxsb lkm trvmtkm kdgn mn-hgrn vkml`h mn-hyqb. ²⁸ kn trymv gm-`tm trvmt yvhv mkl mjsrtykm `sr tqyv m` t bny ysr`l vnttm mmnv `t-trvmt yvhv l`hrn hkhn. ²⁹ mkl mtntykm trymv `t kl-trvmt yvhv mkl-xlbv `t-mqdsv mmnv. ³⁰ v`mrt `lhm bhrymkm `t-xlbv mmnv vnxsb llvym ktbv` t grn vktbv` t yqb. ³¹ v`klm `tv bkl-mqvm `tm vbytkm ky-skr hv` lkm xlp jbdtkm b`hl mvjd. ³² vl`-ts`v jlyv x+` bhrymkm `t-xlbv mmnv v`t-qdsy bny-ysr`l l` txllv vl` tmvtv.

Chapter 19

¹ vydbv yvhv `l-msh v`l-`hrn l`mr. ² z` t xqt htvrh `sr-&vh yvhv l`mr dbr `l-bny ysr`l vyqyv `lyk prh `dmh tmymh `sr `yn-bh mvm `sr l`-jlyh jlyh jl. ³ vnttm `th `l-`ljzr hkhn vhw&y` `th `l-mxv& lmxnh vsx+` th lpyv. ⁴ vlqx `ljzr hkhn mdmh b`&bjv vzhz `l-nkx pny `hl-mvjd mdmh sbj pjym. ⁵ vsrp `t-hprh ljnyv `t-jrh v`t-bsrh v`t-dmh jl-prsh ysrp. ⁶ vlqx hkhn j& `rz v`zvb vsny tvljt vhslyk `l-tvk srpt hprh. ⁷ vkb\$ bgdyv hkhn vrx& bsrv bmym v`xr yb` `l-hmxnh v+m` hkhn jd- hjr. ⁸ vhsrp `th ykb\$ bgdyv bmym vrx& bsrv bmym v+m` jd-hjr. ⁹ v`\$p `ys +hvr `t `pr hprh vnyx mxv& lmxnh bmqvm +hvr vhyth ljd bny-ysr`l lmsmrt lmy ndh x+`t hv`. ¹⁰ vkb\$ h`\$p `t-`pr hprh `t-bgdyv v+m` jd-hjr vhyth lbny ysr`l vlgr hgr btkm lxqt jvlm. ¹¹ hngj bmt lkl-nps `dm v+m` sbjt ymym. ¹² hv` ytx+`-bv byvm hslsy vbyvm hsbyjy y+hr v`m-l` ytx+` byvm hslsy vbyvm hsbyjy l` y+hr. ¹³ kl-hngj bmt bnps h`dm `sr-ymvt vl` ytx+` `t-mskn yvhv +m` vnrth hnps hhv` mysr`l ky my ndh l`-zrq jlyv +m` yhyh jvd +m`tv bv. ¹⁴ z` t htvrh `dm ky-ymvt b`hl kl-hb` `l-h`hl vkl-`sr b`hl y+m` sbjt ymym. ¹⁵ vkl kly ptvx `sr `yn-&myd ptyl jlyv +m` hv`. ¹⁶ vkl `sr-ygj jl-pny hsdh bxll-xrb `v bmt `v-bj&m `dm `v bqbr y+m` sbjt ymym. ¹⁷ vlqxv l+m` mjpr srpt hx+`t vntn jlyv mym xyym `l-kly. ¹⁸ vlqx `zvb v+bl bmym `ys +hvr vzhz jl-h`hl vjl-kl-hklym vjl- hnpsv`sr hyv-sm vjl-hngj bj&m `v bxll `v bmt `v bqbr. ¹⁹ vzhz h+hr jl-h+m` byvm hslsy vbyvm hsbyjy vx+`v byvm hsbyjy vkb\$ bgdyv vrx& bmym v+hr bjr. ²⁰ v`ys `sr-y+m` vl` ytx+` vnrth hnps hhv` mtvk hqhl ky `t- mqds yvhv +m` my ndh l`-zrq jlyv +m` hv`. ²¹ vhyth lhm lxqt jvlm vmzh my-hndh ykb\$ bgdyv vngj bmy hndh y+m` jd-hjr. ²² vkl `sr-ygj-bv h+m` y+m` vhnps hngit t+m` jd-hjr.

Chapter 20

¹ vyb`v bny-ysr`l kl-hjdh mdbr-&n bxds hr`svn vysb hjm bqds vtmt sm mrym vtqbr sm. ² vl`-hyh mym ljdj vyqhlv jl-msh vjl`hrn. ³ vyrb hjm jm-msh vy`mrv l`mr vlv gvjnv bgvj `xynv l`pny yvhv. ⁴ vlmh hb`tm `t-qhl yvhv `l-hmdbr hzh lmtv sm `nxnv vbjyrnv. ⁵ vlmh hjlytnv mm&rym lhby` `tnv `l-hmqvm hrj hzh l` mqv m zrv vt`nh vgpv vrmvn vmym `yn lstvt. ⁶ vyb` msh v`hrn mpny hqhl `l-ptx `hl mvjd vyplv jl-pnyhm vyr` kbvd-yvhv `lyhm. ⁷ vydbv yvhv `l-msh l`mr. ⁸ qx `t-hm+h v`hql `t-hjdh `th v`hrn `xyk vdbtrm `l-h\$lj ljnyhm vntn mymyv v`hv&`t lhm mym mn-h\$lj vhsqyt `t-hjdh v`t- bjyrm. ⁹ vyqx msh `t-hm+h mlpny yvhv k`sr &vhv. ¹⁰ vyqhlv msh v`hrn `t-hqhl `l-pny h\$lj vy`mr lhm smjv-n` hmrym hmn-h\$lj hzh nv&y` lkm mym. ¹¹ vyrm msh `t-ydv vyk `t-h\$lj bm+hv pjmyv vy&`v mym rbyv vtst hjdh vbjyrm. ¹² vy`mr yvhv `l-msh v`l`hrn yjn l`-h`mntm by lhdysny ljny bny ysrl lkn l` tby`v `t-hqhl hzh `l-h`r& `sr-ntty lhm. ¹³ hmh my mrybh `sr-rbv bny-ysr`l `t-yvhv vyqds bm. ¹⁴ vyslx msh ml`kym mqds `l-mlk `dvm kh `mr `xyk ysrl `th ydjt `t kl-htl`h `sr m&`tnv. ¹⁵ vyrdv `btynv m&rymh vnsb bm&rym ymyv rbyv vyrjv lnv m&rym vl`btynv. ¹⁶ vn&jq `l-yvhv vysmj qlnv vyslx ml`k vy&`nv mm&rym vnhh `nxnv bqds jyr q&h gbvlk. ¹⁷ njbrh-n` b`r&k l` njbr bsdh vbkrv vl` nsth my b`r drk hmlk nlk l` n+h ymyv vsm`vl jd `sr-njbr gblk. ¹⁸ vy`mr `lyv `dvm l` tjbr by pn-bxrb `&` lqr`tk. ¹⁹ vy`mrv `lyv bny-ysr`l bm\$lh njlh v`m-mymyk nsth `ny vmqny vntty mkrm rq `yn-dbr brgly `jbrh. ²⁰ vy`mr l` tjbr vy&` `dvm lqr`tv bjm kbd vbyd xzqh. ²¹ vym`n `dvm ntn `t-ysr`l jbr bgblv vy+ ysrl mjlyv. ²² vy\$yv mqds vyb`v bny-ysr`l kl-hjdh hr hhr. ²³ vy`mr yvhv `l-msh v`l`hrn bhr hhr jl-gbvl `r&-`dvm l`mr. ²⁴ y`\$p `hrn `l-jmyv ky l` yb` `l-h`r& `sr nty lbny ysrl jl `sr-mrytm `t-py lmy mrybh. ²⁵ qx `t`hrn v`t`ljzr bnv v`hjl `tm hr hhr. ²⁶ v`hps+ `t`hrn `t-bgdyv v`hbstm `t`ljzr bnv v`hrn y`\$p vmt sm. ²⁷ vyjs msh k`sr &vh yvhv vyjlv `l-hr hhr ljny kl-hjdh. ²⁸ vyys+ msh `t`hrn `t-bgdyv vylbs `tm `t`ljzr bnv vynt `hrn sm br`s hhr vyrd msh v`ljzr mn-hhr. ²⁹ vyr`v kl-hjdh ky gvj `hrn vybkv `t`hrn slsym yvm kl byt ysrl.

Chapter 21

¹ vysmj hknjny mlk-jrd ysb hngb ky b` ysrl drk h`trym vylxm bysr`l vysb mmnv sby. ² vydr ysrl ndr lyvhv vy`mr `m-ntn ttn `t-hjm hzh bydy v`hxrmtv `t-jryhm. ³ vysmj yvhv bqvl ysrl vytn `t-hknjny vyxrm `thm v`t-jryhm vyqr` sm-hmqvm xrmh. ⁴ vy\$yv mhr hhr drk ym-\$vp l\$bb `t`r& `dvm vtq&r nps-hjm bdrk. ⁵ vydbv hjm b`lhym vbmsh lmh hjlytnv mm&rym lmtv bmdbr ky `yn lxm v`yn mym vnpsnv q&h blxm hqlql. ⁶ vyslx yvhv bjm `t hnxsym hsrpym vynskv `t-hjm vynt jm-rb mysrl. ⁷ vyb` hjm `l-msh vy`mrv x+`nv ky-dbrnv byvhv vbk htpll `l-yvhv vy\$yr mjlynv `t-hnxs vytpll msh bjd hjm. ⁸ vy`mr yvhv `l-msh jsh lk srp vsym `tv jl-n\$ v`yh kl-hnsvk vr`h `tv vxy. ⁹ vyjs msh nxs nxst vysmhv jl-hn\$ v`yh `m-nsk hnxs `t`ys v`hby+ `l-nxs hnxst vxy. ¹⁰ vy\$yv

bny ysr`l vyxnv b`bt. ¹¹ vy\$yv m`bt vyxnv bjyy hjbrym bmdbr `sr jl-pny mv`b mmzrx hsms. ¹² msm n\$yv vyxnv bnxl zrd. ¹³ msm n\$yv vyxnv mjbr `rnvn `sr bmdbr hy&` mgbl h`mry ky `rnvn gbvl mv`b byn mv`b vbyn h`mry. ¹⁴ jl-kn y`mr b\$pr mlxmt yvhv `t-vhb b\$vpv `t-hnxlym `rnvn. ¹⁵ v`sd hnxlym `sr n+h lsbt jr vnsjn lgbvl mv`b. ¹⁶ vmsm b`rh hv` hb`r `sr `mr yvhv lmsv `sp `t-hjm v`tnh lhm mym. ¹⁷ `z ysyv ysr`l `t-hsyv hz`t jly b`r jnv-lh. ¹⁸ b`r xprvh srym krvh ndyby hjm bmxqq bmsjntm vmmdbv mtvh. ¹⁹ vmmtnh nxly`l vmnxly`l bmvv. ²⁰ vmbmvv hgy` `sr bsdh mv`b r`s hp\$gh vnsqph jl-pny hysymv. ²¹ vyslv ysr`l ml`kym `l-\$yxv mlk-h`mry l`mr. ²² `jbrh b`r&k l` n+h bsdh vbkrv l` nsth my b`r bdrk hmlk nlk jd `sr-njbr gblk. ²³ vl`-ntn \$yxv `t-ysr`l jbr bgblv vy`sp \$yxv `t-kl-jmv vy&` lqr`v ysr`l hmdbrh vyb` yh&h vylxv bysr`l. ²⁴ vykhv ysr`l lpy-xrb vvyrs `t-`r&v m`rnn jd-ybq jd-bny jmvn ky jz gbvl bny jmvn. ²⁵ vyqx ysr`l `t kl-hjrym h`lh vysb ysr`l bkl-jry h`mry bxsbv n vbkl-bntyh. ²⁶ ky xsbv n jyr \$yxv mlk h`mry hv` vhv` nlxm bmlk mv`b hr`sv n vyqx `t-kl-`r&v mydv jd-`rnn. ²⁷ jl-kn y`mrv hmslym b`v xsbv n tbnh vtkvnn jyr \$yxv. ²⁸ ky-`s y&`h mxsbv n lhbh mqrvy \$yxv `klh jr mv`b bjly bmvv `rnn. ²⁹ `vy-lk mv`b `bdt jm-kmvs ntn bnyv ply+m vbntyv bsbyv lmlk `mry \$yxv. ³⁰ vnyrm `bd xsbv n jd-dybn vnsym jd-npx `sr jd-mydb`. ³¹ vysb ysr`l b`r& h`mry. ³² vyslv msh lrgl `t-yjzr vylkdv bntyh vvyrs `t-h`mry `sr-sm. ³³ vypnv vyjlv drk hbsn vy&` jvg mlk-hbsn lqr`tm hv` vkl-jmv lmlxmh `drjy. ³⁴ vy`mr yvhv `l-msh `l-tyr` `tv ky bydk ntyv `tv v`t-kl-jmv v`t-`r&v vjsyt lv k`sr jsyt l\$yxv mlk h`mry `sr yvsv bxsbv n. ³⁵ vykv `tv v`t-bnyv v`t-kl-jmv jd-blty hs`yr-lv sryd vvyrsv `t-`r&v.

Chapter 22

¹ vy\$yv bny ysr`l vyxnv bjrvt mv`b mjbr lyrdn yrxv. ² vyr` blq bn-&pvr `t kl-`sr-jsh ysr`l l`mry. ³ vygr mv`b mpny hjm m`d ky rb-hv` vyq& mv`b mpny bny ysr`l. ⁴ vy`mr mv`b `l-zqny mdyn jth ylxxv hqhl `t-kl-\$bybtynv klxk hsvr `t yrq hsdh vblq bn-&pvr mlk lmv`b bjt hhv`. ⁵ vyslv ml`kym `l-bljm bn-bjvr pvrh `sr jl-hnhr `r& bny-jmv lqr-`lv l`mr hnh jm y&` mm&rym hnh k\$h `t-jyn h`r& vhv` ysv mmly. ⁶ vjth lkh-n` `rh-ly `t-hjm hzh ky-j&vm hv` mmny `vly `vkl nk- bv v`grsnv mn-h`r& ky ydjty `t `sr-tbrk mbrk v`sr t`r yv`r. ⁷ vylkv zqny mv`b vzqny mdyn vq\$mym bydm vyb`v `l-bljm vydbv `lyv dbry blq. ⁸ vy`mr `lyhm lynv ph hlylh vhsbty `tkm dbr k`sr ydbr yvhv `ly vysbv sry-mv`b jm-bljm. ⁹ vyb` `lhym `l-bljm vy`mr my h`nsym h`lh jmk. ¹⁰ vy`mr bljm `l-h`lhym blq bn-&pr mlk mv`b slx `ly. ¹¹ hnh hjm hy&` mm&rym vyk\$ `t-jyn h`r& jth lkh qb-ly `tv `vly `vkl lhlxm bv vgrstyv. ¹² vy`mr `lhym `l-bljm l` tlk jmhm l` t`r `t-hjm ky brvk hv`. ¹³ vyqm bljm bbqr vy`mr `l-sry blq lkv `l-`r&km ky m`n yvhv lty lhlk jmk. ¹⁴ vyqvmv sry mv`b vyb`v `l-blq vy`mrv m`n bljm hlk jmnv. ¹⁵ vy\$p jvd blq slx srym rbyv n vnkbdym m`lh. ¹⁶ vyb`v `l-bljm vy`mrv lv kh `mr blq bn-&pvr `l-n` tmnj mhlk `ly. ¹⁷ ky-kbd `kdk m`d vkl `sr-t`mr `ly `jsh vlkh-n` qb-ly `t hjm hzh. ¹⁸ vyjn bljm vy`mr `l-jbdy blq `m-ytn-ly blq ml` bytv k\$sp vzhb l` `vkl ljbr `t-py yvhv `lhy ljsvt q+n`h `v gdlv. ¹⁹ vjth sbv n` bzh gm-`tm hlylh v`djh mh-y\$sp yvhv

dbr jmy. ²⁰ vyb`lhym`l-bljm lyh vy`mr lv`m-lqr`lk b`v h`nsym qvm lk`tm v`k`t-hdbr`sr-`dbr`lyk`tv tjsh. ²¹ vyqm bljm bbqr vvxbs`t-`tnv vylk jm-sry mv`b. ²² vyxr-`p`lhym ky-hvkl hv`vyty&b ml`k yvh bdrk ls+n lv vhv`rkb jl-`tnv vsny njryv jmv. ²³ vtr`h`tnv`t-ml`k yvh n&b bdrk vxrbv slvph bydv vt+ h`tnv mn-hdrk vtlk bsdh vyk bljm`t-h`tnv lh+th hdrk. ²⁴ vyjmd ml`k yvh bmsjvl hkrmy m gdr mzh vgdr mzh. ²⁵ vtr`h`tnv`t-ml`k yvh vtlx&`l-hqyr vtlx&`t-rgl bljm`l-`hqyr vy\$`p lkhth. ²⁶ vyv\$`p ml`k-yvh jbvr vyjmd bmqvm &r`sr`yn-drk ln+vt ymyn vsm`vl. ²⁷ vtr`h`tnv`t-ml`k yvh vtrb&txt bljm vyxr-`p bljm vyk`t-`h`tnv bmql. ²⁸ vyptx yvh`t-py h`tnv vt`mr lbljm mh-jsyty lk ky hkytny zh sls rglym. ²⁹ vy`mr bljm l`tnv ky htjllt by lv ys-xrb bydy ky jth hrgtyk. ³⁰ vt`mr h`tnv`l-bljm hlv`nky`tnk`sr-rkbt jly mjvdk jd-`hyvm hzh hh\$kn h\$kn ty ljsvt lk kh vy`mr l`. ³¹ vygl yvh`t-jyny bljm vyr`t-ml`k yvh n&b bdrk vxrbv slph bydv vyqd vystxv l`pyv. ³² vy`mr`lyv ml`k yvh jl-mh hkyt`t-`tnk zh slvs rglym hnh`nky y&`ty ls+n ky-yr+ hdrk lngdy. ³³ vtr`ny h`tnv vt+ l`pny zh sls rglym`vly n+th mpny ky jth gm-`tkh hrgty v`vth hxyty. ³⁴ vy`mr bljm`l-ml`k yvh x+`ty ky l`ydjty ky`th n&b lqr`ty bdrk vjth`m-rj bjnyk`svb ly. ³⁵ vy`mr ml`k yvh`l-bljm lk jm-h`nsym v`p\$`t-hdbr`sr-`dbr`lyk`tv tdbv vylk bljm jm-sry blq. ³⁶ vysmj blq ky b`bljm vy&`lqr`tv`l-jyr mv`b`sr jl-gbvl`rnn`sr bq&h hgbvl. ³⁷ vy`mr blq`l-bljm hl`slx slxty`lyk lqr`lk lmh l`hlkt`ly h`mnm l`vkl kbdk. ³⁸ vy`mr bljm`l-blq hnh-b`ty`lyk jth hykl`vkl dbr m`vmh hdrb`sr ysym`lhym bpy`tv`dbr. ³⁹ vylk bljm jm-blq vyb`v qryt x&vt. ⁴⁰ vyzbx blq bqr v&`n vyslx lbljm vlsrym`sr`tv. ⁴¹ vyhy bbqr vyqx blq`t-bljm vyjlhv bmvv bjl vyr`msm q&h hjm.

Chapter 23

¹ vy`mr bljm`l-blq bnh-ly bzh sbjh mzbxt vhkn ly bzh sbjh prym vsbjh`ylym. ² vyjs blq k`sr dbr bljm vyjl blq vbljm pr v`yl bmzbx. ³ vy`mr bljm lblq hty&b jl-jltk v`lkh`vly yqrh yvh lqr`ty vdbr mh-yr`ny vhgdy lk vylk spy. ⁴ vyqr`lhym`l-bljm vy`mr`lyv`t-sbjt hmzbx jrky v`jl pr v`yl bmzbx. ⁵ vysm yvh dbr bpy bljm vy`mr svb`l-blq vkh tdbv. ⁶ vysb`lyv vnhh n&b jl-jltv hv`vkl-sry mv`b. ⁷ vys`mslv vy`mr mn-`rm ynxny blq mlk-mv`b mhrry-qdm lkh`rh- ly yjqb vlkh zjmh ysrl. ⁸ mh`qb l`qbh`l vmh`zjm l`zjm yvh. ⁹ ky-mr`s &rym`r`nv vmgbjvt`svrnv hn-jm lbdd yskn vbgvym l`ytxsb. ¹⁰ my mnh jpr yjqb vm\$`pr`t-rbj ysrl tmt npsy mvt ysrym vthy`xryty kmhv. ¹¹ vy`mr blq`l-bljm mh jsyt ly lqb`yby lqxyt vnhh brkt brk. ¹² vyjn vy`mr hl`t`sr ysym yvh bpy`tv`smr ldr. ¹³ vy`mr`lyv blq lk-n`ty`l-mqvm`xr`sr tr`nv msm`p\$ q&hv tr`h vklv l`tr`h vqbnv-ly msm. ¹⁴ vyqxhv sdh &py m`l-r`s hp\$gh vybn sbjh mzbxt vyjl pr v`yl bmzbx. ¹⁵ vy`mr`l-blq hty&b kh jl-jltk v`nky`qrh kh. ¹⁶ vyqr yvh`l-bljm vysm dbr bpyv vy`mr svb`l-blq vkh tdbv. ¹⁷ vyb`lyv vnhv n&b jl-jltv vsry mv`b`tv vy`mr lv blq mh-dbr yvh. ¹⁸ vys`mslv vy`mr qvm blq vsmj h`zynh jdy bnv &pr. ¹⁹ l`ys`l vykzb vbn-`dm vytxnm hhv`mr vl`yjsh vdbr vl`yqymnh. ²⁰ hnh brk lqxyt vbrk vl`sybnh. ²¹ l`hby+`vn byjqb vl`-r`h jml bysr`l yvh`lhyv jmv

vtrvjt mlk bv. ²² l mv&y`m mm&rym ktvjpt r`m lv. ²³ ky l`-nxs byjqb vl`-q\$m bysr`l kjt y`mr lyjqb vlysr`l mh-pjl `l. ²⁴ hn-jm klby` yqvm vk`ry ytns` l` yskb jd-y`kl +rp vdm-xllym ysth. ²⁵ vy`mr blq `l-bljm gm-qb l` tqbnv gm-brk l` tbrknv. ²⁶ vyjn bljm vy`mr `l-blq hl` dbrty `lyk l`mr kl `sr-ydbr yvhv `tv `jsh. ²⁷ vy`mr blq `l-bljm lkh-n` `qxx `l-mqvm `xr `vly yysr bjyny h`lhym vqbtv ly msm. ²⁸ vyqx blq `t-bljm r`s hpjvr hnsqp jl-pny hysymn. ²⁹ vy`mr bljm `l-blq bnh-ly bzh sbjh mzbxt vhkn ly bzh sbjh prym vsbjh `ylm. ³⁰ vyjs blq k`sr `mr bljm vyjl pr v`yl bmbzx.

Chapter 24

¹ vyr` bljm ky +vb bjyny yvhv lbrk `t-ysr`l vl`-hlc kpjm-bpjm lqr`t nxsym vyst `l-hmdbr pnyv. ² vys` bljm `t-jynyv vyr` `t-ysr`l skn lsb+yv vthy jlyv rvx `lhym. ³ vys` mslv vy`mr n`m bljm bnv bjr vn`m hgbr stm hjyn. ⁴ n`m smj `mry-`l `sr mxzh sdy yxzh npl vglvy jynym. ⁵ mh-+bv `hlyk yjqb mskntyk ysr`l. ⁶ knxlym n+yv kgnt jly nhr k`hlym n+j yvhv k`ryzm jly-mym. ⁷ yzl-mym mdlyv vzrvv bmy mby mvyrm m`gg mlkv vtms` mlktv. ⁸ l mv&y`v mm&rym ktvjpt r`m lv y`kl gvym &ryv vj&mtym ygrm vx&yv ymx&. ⁹ krj skb k`ry vclby` my yqymnv mbrkyk brvk v`ryk `rvr. ¹⁰ vyxr-`p blq `l-bljm vy\$pq `t-kpyv vy`mr blq `l-bljm lqb `yby qr`tyk vnhh brkt brk zh sls pjym. ¹¹ vjth brx-lk `l-mqvmk `mrty kbd `kdk vnhh mnjk yvhv mkbvd. ¹² vy`mr bljm `l-blq hl` gm `l-ml`kyk `sr-slxt `ly dbrty l`mr. ¹³ `m-ytn-ly blq ml` bytv k\$ p vzhb l` `vkl ljbv `t-py yvhv ljsvt +vbh `v rjh mlby `sr-ydbr yvhv `tv `dbr. ¹⁴ vjth hnny hvkl ljmy lkh `yj&k `sr yjsh hjm hzh ljmk b`xryt hymym. ¹⁵ vys` mslv vy`mr n`m bljm bnv bjr vn`m hgbr stm hjyn. ¹⁶ n`m smj `mry-`l vydj djt jlyvn mxzh sdy yxzh npl vglvy jynym. ¹⁷ r`nv vl` jth `svrnv vl` qrvb drk kvkb myjqb vqm sb+mysr`l vmx& p`ty mv`b vqrqr kl-bny-st. ¹⁸ vhyh `dvm yrsh vhyh yrsh sjyr `ybyv vysr`l jsh xyl. ¹⁹ vyrd myjqb vh`byd sryd mjyr. ²⁰ vyr` `t-jmlq vys` mslv vy`mr r`syt gvym jmlq v`xrytv jdy `bd. ²¹ vyr` `t-hqyny vys` mslv vy`mr `ytn mvsbk vsym b\$lj qnk. ²² ky `m-yhyh lbjr qyn jd-mh `svr tsbk. ²³ vys` mslv vy`mr `vy my yxyh msmv `l. ²⁴ v&y mmyd kty m vjnv `svr vjnv-jbr vgm-hv` jdy `bd. ²⁵ vyqm bljm vylk vysb lmqmv vgm-blq hlc ldrkv.

Chapter 25

¹ vysb ysr`l bs+y m vyxl hjm lznvt `l-bnvt mv`b. ² vtqr`n ljm lzbxy `lhyhn vy`kl hjm vystxvv l`lhyhn. ³ vy&md ysr`l lbjl pjvr vyxr-`p yvhv bysr`l. ⁴ vy`mr yvhv `l-msh qx `t-kl-r`sy hjm vhwj `vtm lyvhv ngd hsms vysb xrvn `p-yvhv mysr`l. ⁵ vy`mr msh `l-sp+y ysr`l hrgv `ys `nsyv hn&mdym lbjl pjvr. ⁶ vnhh `ys mbny ysr`l b` vyqrb `l-`xyv `t-hmdynyt ljyny msh vljyny kl-jdt bny-ysr`l vhmh bkym ptx `hl mvjd. ⁷ vyr` pynx\$ bn-`ljzr bn-`hrn hkhn vyqm mtvk hjdh vyqx rmx bydv. ⁸ vyb` `xr `ys-ysr`l `l-hqbh vydqr `t-snyhm `t `ys ysr`l v`t-h`sh `l-qbth vtj&r hmgph mjl bny ysr`l. ⁹ vyhyv

hmtym bmgph `rbjh vjsrym `lp. ¹⁰ vydbv yvhv `l-msh l`mr. ¹¹ pynx\$ bn-`ljzr bn-`hrn hkhn hsyb
 `t-xmty mjl bny-ysr`l bqn`v `t-qn`ty btvkm v`l-klyty `t-bny-ysr`l bqn`ty. ¹² lkn `mr hnny ntn lv
 `t-bryty slvm. ¹³ vhyth lv vlzrv `xryv bryt khnt jvlm txt `sr qn` l`lhyv vykpr jl-bny ysr`l. ¹⁴ vsm
 `ys ysr`l hmkh `sr hkh `t-hmdynyt zmry bn-\$lv` nsy` byt- `b lsmjny. ¹⁵ vsm h`sh hmkh hmdynyt
 kzby bt-&vr r`s `mvt byt-`b bmdyn hv`. ¹⁶ vydbv yvhv `l-msh l`mr. ¹⁷ &rvr `t-hmdynym vkytm
 `vtm. ¹⁸ ky &rrym hm lkm bnklyhm `sr-nklv lkm jl-dbr-pjvr vjl-dbr kzby bt-nsy` mdyn `xtm hmkh
 byvm-hmgph jl-dbr-pjvr. ¹⁹ vyhy `xry hmgph.

Chapter 26

¹ vy`mr yvhv `l-msh v`l `ljzr bn-`hrn hkhn l`mr. ² s`v `t-r`s kl-jdt bny-ysr`l mbn jsrym snh
 vmjhl lbyt `btm kl- y&` &b` bysr`l. ³ vydbv msh v`ljzr hkhn `tm bjrvt mv`b jl-yrdn yrsv l`mr. ⁴
 mbn jsrym snh vmjhl k`sr &vh yvhv `t-msh vbny ysr`l hy&`ym m`r& m&rym. ⁵ r`vbn bkvr ysr`l
 bny r`vbn xnvk mspxt hxnky lplv` mspxt hpl`y. ⁶ lx&rn mspxt hx&rvny lkrmy mspxt hkrmy. ⁷
 `lh mspxt hr`vbny vyhyv pqdyhm slsh v`rbjym `lp vsbj m`vt vslsym. ⁸ vbny plv` `ly`b. ⁹ vbny
 `ly`b nmv`l vdtv v`byrm hv`-dtn v`byrm qrv`y hjdh `sr h&v jl-msh vjl-`hrn bjdt-qrx bh&tm jl-yvhv.
¹⁰ vtptx h`r& `t-pyh vtblj `tm v`t-qrx bmvv hjdh b`kl h`s `t xmsym vm`tym `ys vyhyv ln\$. ¹¹
 vbny-qrx l`-mtv. ¹² bny smjvn lmspxtm lnmv`l mspxt hnmv`ly lymyn mspxt hymyny lykyn mspxt
 hykyny. ¹³ lzrx mspxt hzrxys ls`vl mspxt hs`vly. ¹⁴ `lh mspxt hsmjny snym vjsrym `lp vm`tym. ¹⁵
 bny gd lmspxtm l&pvv mspxt h&pvny lxgy mspxt hxgy lsvny mspxt hsvny. ¹⁶ l`zny mspxt h`zny
 ljry mspxt hjry. ¹⁷ l`rvd mspxt h`rvdy l`r`ly mspxt h`r`ly. ¹⁸ `lh mspxt bny-gd lpqdyhm `rbjym `lp
 vxms m`vt. ¹⁹ bny yvhvdh jr v`vnn vyvt jr v`vnn b`r& knjn. ²⁰ vyhyv bny-yvhvdh lmspxtm lslh
 mspxt hslny lpr& mspxt hpr&y lzrx mspxt hzrxys. ²¹ vyhyv bny-pr& lx&rn mspxt hx&rnym lxmvl
 mspxt hxmvl. ²² `lh mspxt yvhvdh lpqdyhm ssh vsbjym `lp vxms m`vt. ²³ bny ysskr lmspxtm tvlj
 mspxt htvljy lpvh mspxt hpvny. ²⁴ lysvb mspxt hysby lsmrn mspxt hsmrnym. ²⁵ `lh mspxt ysskr
 lpqdyhm `rbjh vssym `lp vsls m`vt. ²⁶ bny zbvln lmspxtm l\$rd mspxt h\$rdy l`lvn mspxt h`lly lyxl`l
 mspxt hyl`ly. ²⁷ `lh mspxt hzbvlny lpqdyhm ssym `lp vxms m`vt. ²⁸ bny yv\$ p lmspxtm mnsh
 v`prym. ²⁹ bny mnsh lmkyr mspxt hmkyry vmkyr hvlyd `t-gljd lgljd mspxt hgljdy. ³⁰ `lh bny gljd
 `yjr mspxt h`yjrly lxlq mspxt hxlqy. ³¹ v`sry`l mspxt h`sr`ly vskm mspxt hskmy. ³² vsmydj mspxt
 hsmjdy vxpr mspxt hxpry. ³³ v&lpxd bn-xpr l`-hyv lv bnym ky `m-bnvt vsm bnvt &lpxd mxlh
 vnjh xglh mlkh vtr&h. ³⁴ `lh mspxt mnsh vpqdyhm snym vxmsym `lp vsbj m`vt. ³⁵ `lh bny-`prym
 lmspxtm lsvtlx mspxt hstlxv lbkr mspxt hbkrv ltxn mspxt htxny. ³⁶ v`lh bny svtlx ljrj mspxt hjry.
³⁷ `lh mspxt bny-`prym lpqdyhm snym vslsym `lp vxms m`vt `lh bny-yv\$ p lmspxtm. ³⁸ bny bnymn
 lmspxtm lblj mspxt hbljy l`sbl mspxt h`sblv l`xyrm mspxt h`xyrmy. ³⁹ lsvpvm mspxt hsvpmy
 lxpvm mspxt hxvpm. ⁴⁰ vyhyv bny-blj `rd vnjmn mspxt h`rdy lnjmn mspxt hnjmy. ⁴¹ `lh
 bny-bnymn lmspxtm vpqdyhm xmsv v`rbjym `lp vss m`vt. ⁴² `lh bny-dn lmspxtm lsvxm mspxt

hsvxmy `lh mspxt dn lmspxtm. ⁴³ kl-mspxt hsvxmy lpqdyhm `rbjh vssym `lp v`rbj m`vt. ⁴⁴ bny `sr lmspxtm lymnh mspxt hymnh lysvy mspxt hysvy lbryjh mspxt hbryjy. ⁴⁵ lbny bryjh lxbr mspxt hxbry lmlky`l mspxt hmlky`ly. ⁴⁶ vsm bt-`sr srx. ⁴⁷ `lh mspxt bny-`sr lpqdyhm slsh vxmsym `lp v`rbj m`vt. ⁴⁸ bny nptly lmspxtm lyx&`l mspxt hyx&`ly lgvny mspxt hgvny. ⁴⁹ ly&r mspxt hy&ry lslm mspxt hslmy. ⁵⁰ `lh mspxt nptly lmspxtm vpqdyhm xmsv v`rbjym `lp v`rbj m`vt. ⁵¹ `lh pqvdy bny ysr`l ss-m`vt `lp v`lp sbj m`vt vslym. ⁵² vydbr yvhv `l-msh l`mr. ⁵³ l`lh txlq h`r& bnxlh bm\$pr smvt. ⁵⁴ lrb trbh nxlvt vlmj+ tmjy+ nxlvt `ys lpy pqdyv ytn nxlvt. ⁵⁵ `k-bgvrl yxlq `t-h`r& lsmvt m+vt-`btm ynxlv. ⁵⁶ jl-py hgvrl txlq nxlvt byn rb lmj+. ⁵⁷ v`lh pqvdy hlvy lmspxtm lgrsvn mspxt hgrsny lqht mspxt hqhty lmrry mspxt hmrry. ⁵⁸ `lh mspxt lvy mspxt hlbny mspxt hxbny mspxt hmxy mspxt hmvsy mspxt hqrxv vqht hvld `t-jmrm. ⁵⁹ vsm `st jmrm yvkbdt bt-lvy `sr yldh `th llvy bm&rym vtld ljmrm `t-`hrn v`t-msh v`t mrym `xtm. ⁶⁰ vyvld l`hrn `t-ndb v`t-byhv `t-`ljzr v`t-`ytmr. ⁶¹ vyymt ndb v`byhv` bhqrybm `s-zrh lpny yvhv. ⁶² vyhyv pqdyhm slsh vjsrym `lp kl-zkr mbn-xds vmjhl ky l` htpqdv btvk bny ysr`l ky l`-ntn lhm nxlh btvk bny ysr`l. ⁶³ `lh pqvdy msh v`ljzr hkhn `sr pqdv `t-bny ysr`l bjrvt mv`b jl yrdn yrsv. ⁶⁴ vb`lh l`-hyh `ys mpqvdy msh v`hrn hkhn `sr pqdv `t-bny ysr`l bmdbr \$yny. ⁶⁵ ky-`mr yvhv lhm mvt ymtv bmdbr vl-`nvtr mhm `ys ky `m-klb bn- ypnh vyhvsj bn-nvn.

Chapter 27

¹ vtqrbnh bnvt &lpdx bn-xpr bn-gljd bn-mkyr bn-mnsh lmspxt mnsh bn-yv\$P v`lh smvt bntyv mxlh njh vxglh vmlkh vtr&h. ² vtjmdnh lpny msh vlpny `ljzr hkhn vlpny hnsy`m vkl-hjdh ptx `hl-mvjd l`mr. ³ `bynv mt bmdbr vvhv` l`-hyh btvk hjdh hnvjdyv jl-yvhv bjdt-qrx ky-bx+`v mt vbnym l`-hyv lv. ⁴ lmh ygrj sm-`bynv mtvk mspxtv ky `yn lv bn tnh-lnv `xzh btvk `xy `bynv. ⁵ vyqrb msh `t-msp+n lpny yvhv. ⁶ vy`mr yvhv `l-msh l`mr. ⁷ kn bnvt &lpdx dbvt ntn ttn lhm `xzt nxlh btvk `xy `byhm vjhbrt `t-nxlt `byhn lhn. ⁸ v`l-bny ysr`l tdbv l`mr `ys ky-ymvt vbn `yn lv vjhbrtm `t- nxlvt lbtv. ⁹ v`m-`yn lv bt vnttm `t-nxltv l`xyv. ¹⁰ v`m-`yn lv `xym vnttm `t-nxltv l`xy `byv. ¹¹ v`m-`yn `xym l`byv vnttm `t-nxltv ls`rv hqrb `lyv mmspxtv vyrs `th vhyth lbny ysr`l lxqt msp+ k`sr &vh yvhv `t-msh. ¹² vy`mr yvhv `l-msh jlh `l-hr hjbrym hzh vr`h `t-h`r& `sr ntty lbny ysr`l. ¹³ vr`yth `th vn`\$pt `l-jmyk gm-`th k`sr n`\$P `hrn `xyk. ¹⁴ k`sr mrytm py bmdbr-&n bmrybt hjdh lhqdyvny bmym ljnyhm hm my-mrybt qds mdr-&n. ¹⁵ vydbr msh `l-yvhv l`mr. ¹⁶ ypqd yvhv `lhy hrvxt lkl-bsr `ys jl-hjdh. ¹⁷ `sr-y&` lpnyhm v`sr yb` lpnyhm v`sr yv&y`m v`sr yby`m vl` thyh jdt yvhv k&`n `sr `yn-lhm rjh. ¹⁸ vy`mr yvhv `l-msh qx-lk `t-yhvsj bn-nvn `ys `sr-rvx bv v\$mkv `t-ydk jlyv. ¹⁹ vjhmdt `tv lpny `ljzr hkhn vlpny kl-hjdh v&vyth `tv ljnyhm. ²⁰ vntth mhvdk jlyv lmjn ysmjv kl-jdt bny ysr`l. ²¹ vlpny `ljzr hkhn yjmd vs`l lv bmsp+ h`vrym lpny yvhv jl-pyv y&`v vjl-pyv yb`v hv` vkl-bny-ysr`l `tv vkl-hjdh. ²² vyjs msh k`sr &vh yvhv `tv vyqx `t-yhvsj vyjmdhv lpny `ljzr hkhn vlpny kl-hjdh. ²³ vy\$mkv `t-ydyv jlyv vy&vhv k`sr dbr yvhv byd-msh.

Chapter 28

¹ vydbv yvhv `l-msh l`mr. ² &v `t-bny ysrl v`mrt `lhm `t-qrbny lxmy l`sy ryx nyxy tsmrv lhqryb ly bmvjdv. ³ v`mrt lhm zh h`sh `sr tqrybv lyvhv kbsym bny-snh tmymm snym lyvm jlh tmyd. ⁴ `t-hkbs `xd tjsh bbqr v`t hkbs hsny tjsh byn hjrbym. ⁵ vjsyryt h`yph \$lt lmnxh blvlh bsmn ktyt rbyjt hhyn. ⁶ jlt tmyd hjsyh bhr \$yny lryx nyxx `sh lyvhv. ⁷ vn\$kv rbyjt hhyn lkbs h`xd bqds h\$K n\$K skr lyvhv. ⁸ v`t hkbs hsny tjsh byn hjrbym kmnxt hbqr vkn\$kv tjsh `sh ryx nyxx lyvhv. ⁹ vbyvm hsbt sny-kbsym bny-snh tmymm vsny jsrnym \$lt mnxh blvlh bsmn vn\$kv. ¹⁰ jlt sbt bsbtv jl-jlt htmyd vn\$kh. ¹¹ vbr`sy xdsykm tqrybv jlh lyvhv prym bny-bqr snym v`yl `xd kbsym bny-snh sbjh tmymm. ¹² vsysh jsrnym \$lt mnxh blvlh bsmn lpr h`xd vsny jsrnym \$lt mnxh blvlh bsmn l`yl h`xd. ¹³ vsrn jsrvn \$lt mnxh blvlh bsmn lkbs h`xd jlh ryx nyxx `sh lyvhv. ¹⁴ vn\$kyhm x&y hhyn yhyh lpr vslyst hhyn l`yl vrbyjt hhyn lkbs yyn z`t jlt xds bxdsv lxdsy hsnh. ¹⁵ vsjyr jzym `xd lx+`t lyvhv jl-jlt htmyd yjsh vn\$kv. ¹⁶ vbxdx hr`svn b`rbjh jsr yvm lxds p\$X lyvhv. ¹⁷ vbxmsh jsr yvm lxds hzh xg sbjt ymym m&vt y`kl. ¹⁸ byvm hr`svn mqr`-qds kl-ml`kt jbdh l` tjsv. ¹⁹ vhrqbtm `sh jlh lyvhv prym bny-bqr snym v`yl `xd vsbjh kbsym bny snh tmymm yhyv lkm. ²⁰ vmnxtm \$lt blvlh bsmn slsh jsrnym lpr vsny jsrnym l`yl tjsv. ²¹ jsrvn jsrvn tjsh lkbs h`xd lsbjt hkbsym. ²² vsjyr x+`t `xd lkpr jlykm. ²³ mlbd jlt hbqr `sr ljlt htmyd tjsv `t`lh. ²⁴ k`lh tjsv lyvm sbjt ymym lxm `sh ryx-nyxx lyvhv jl-jvlt htmyd yjsh vn\$kv. ²⁵ vbyvm hsbyjy mqr`-qds yhyh lkm kl-ml`kt jbdh l` tjsv. ²⁶ vbyvm hbkvrym bhqrybkm mnxh xdsh lyvhv bsbjtykm mqr`-qds yhyh lkm kl-ml`kt jbdh l` tjsv. ²⁷ vhrqbtm jvlh lryx nyxx lyvhv prym bny-bqr snym `yl `xd sbjh kbsym bny snh. ²⁸ vmnxtm \$lt blvlh bsmn slsh jsrnym lpr h`xd sny jsrnym l`yl h`xd. ²⁹ jsrvn jsrvn lkbs h`xd lsbjt hkbsym. ³⁰ sjyr jzym `xd lkpr jlykm. ³¹ mlbd jlt htmyd vmnxtv tjsv tmymm yhyv-lkm vn\$kyhm.

Chapter 29

¹ vbxdx hsbyjy b`xd lxds mqr`-qds yhyh lkm kl-ml`kt jbdh l` tjsv yvm trvjh yhyh lkm. ² vjsytm jlh lryx nyxx lyvhv pr bn-bqr `xd `yl `xd kbsym bny- snh sbjh tmymm. ³ vmnxtm \$lt blvlh bsmn slsh jsrnym lpr sny jsrnym l`yl. ⁴ vsrvn `xd lkbs h`xd lsbjt hkbsym. ⁵ vsjyr-jzym `xd x+`t lkpr jlykm. ⁶ mlbd jlt hxds vmnxth vjlt htmyd vmnxth vn\$kyhm kmsp+m lryx nyxx `sh lyvhv. ⁷ vbjsvr lxds hsbyjy hzh mqr`-qds yhyh lkm vjnytm `t-npstykm kl- ml`kh l` tjsv. ⁸ vhrqbtm jlh lyvhv ryx nyxx pr bn-bqr `xd `yl `xd kbsym bny- snh sbjh tmymm yhyv lkm. ⁹ vmnxtm \$lt blvlh bsmn slsh jsrnym lpr sny jsrnym l`yl h`xd. ¹⁰ jsrvn jsrvn lkbs h`xd lsbjt hkbsym. ¹¹ sjyr-jzym `xd x+`t mlbd x+`t hkprym vjlt htmyd vmnxth vn\$kyhm. ¹² vbxmsh jsr yvm lxds hsbyjy mqr`-qds yhyh lkm kl-ml`kt jbdh l` tjsv vxgtm xg lyvhv sbjt ymym. ¹³ vhrqbtm jlh `sh ryx nyxx lyvhv prym bny-bqr slsh jsr `ylm snym kbsym bny-snh `rbjh jsr tmymm yhyv. ¹⁴ vmnxtm \$lt blvlh bsmn slsh jsrnym lpr h`xd lslsh jsr prym sny jsrnym l`yl h`xd lsny h`ylm. ¹⁵ vsrvn jsrvn lkbs h`xd l`rbjh jsr kbsym.

¹⁶ vsjyr-jzym `xd x+`t mlbd jlt htmyd mnxth vn\$kh. ¹⁷ vbyvm hsnym prym bny-bqr snym jsr `ylm snym kbsym bny-snh `rbjh jsr tmymm. ¹⁸ vmnxtm vn\$kyhm lprym l`ylm vlkbsym bm\$prm kmsp+. ¹⁹ vsjyr-jzym `xd x+`t mlbd jlt htmyd vmnxth vn\$kyhm. ²⁰ vbyvm hslsyt prym jsty-jsr `ylm snym kbsym bny-snh `rbjh jsr tmymm. ²¹ vmnxtm vn\$kyhm lprym l`ylm vlkbsym bm\$prm kmsp+. ²² vsjyr x+`t `xd mlbd jlt htmyd vmnxth vn\$kh. ²³ vbyvm hrbyjy prym jsrh `ylm snym kbsym bny-snh `rbjh jsr tmymm. ²⁴ mnxth vn\$kyhm lprym l`ylm vlkbsym bm\$prm kmsp+. ²⁵ vsjyr-jzym `xd x+`t mlbd jlt htmyd mnxth vn\$kh. ²⁶ vbyvm hxmysy prym tsjh `ylm snym kbsym bny-snh `rbjh jsr tmymm. ²⁷ vmnxtm vn\$kyhm lprym l`ylm vlkbsym bm\$prm kmsp+. ²⁸ vsjyr x+`t `xd mlbd jlt htmyd vmnxth vn\$kh. ²⁹ vbyvm hssy prym smnh `ylm snym kbsym bny-snh `rbjh jsr tmymm. ³⁰ vmnxtm vn\$kyhm lprym l`ylm vlkbsym bm\$prm kmsp+. ³¹ vsjyr x+`t `xd mlbd jlt htmyd mnxth vn\$kyh. ³² vbyvm hsbyjy prym sbjh `ylm snym kbsym bny-snh `rbjh jsr tmymm. ³³ vmnxtm vn\$khm lprym l`ylm vlkbsym bm\$prm kmsp+m. ³⁴ vsjyr x+`t `xd mlbd jlt htmyd mnxth vn\$kh. ³⁵ byvm hsmyny j&rt thyh lkm kl-ml`kt jbdh l` tjsv. ³⁶ vhrbtm jlh `sh ryx nyxx lyvh pr `xd `yl `xd kbsym bny-snh sbjh tmymm. ³⁷ mnxth vn\$kyhm lpr l`yl vlkbsym bm\$prm kmsp+. ³⁸ vsjyr x+`t `xd mlbd jlt htmyd vmnxth vn\$kh. ³⁹ `lh tjsv lyvh bmvjdykm lbd mndrykm vndbtykm ljlytkm vlmnxtykm vln\$kykm vlslmykm.

Chapter 30

¹ vy`mr msh `l-bny ysrl kkl `sr-&vh yvhv `t-msh. ² vydbv msh `l-r`sy hm+vt lbny ysrl l`mr zh hdbv `sr &vh yvhv. ³ `ys ky-ydr ndr lyvhv `v-hsbj sbjh l`\$r `sr jl-npsv l` yxl dbrv kkl-hy&`mpyv yjsh. ⁴ `vsh ky-tdr ndr lyvhv v`\$rh `sr bbyv `byh bnjryh. ⁵ vsmj `byh `t-ndrh v`\$rh `sr `sr jl-npsh vhxrys lh `byh vqmv kl-ndryh vkl-`\$r `sr-`\$rh jl-npsh yqvm. ⁶ v`m-hny `byh `th byvm smjv kl-ndryh v`\$ryh `sr-`\$rh jl-npsh l` yqvm vyvhv y\$lx-lh ky-hny `byh `th. ⁷ v`m-hyv thyh l`ys vndryh jlyh `v mb+` sptyh `sr `sr-`\$rh jl-npsh. ⁸ vsmj `ysh byvm smjv vhxrys lh vqmv ndryh v`\$rh `sr-`\$rh jl-npsh yqmv. ⁹ v`m byvm smj `ysh yny `vth vhr `t-ndrh `sr jlyh v`t mb+` sptyh `sr `sr-`\$rh jl-npsh vyvhv y\$lx-lh. ¹⁰ vndr `lmnh vgrvsh kl `sr-`\$rh jl-npsh yqvm jlyh. ¹¹ v`m-byt `ysh ndr v-`\$rh `sr-`\$rh jl-npsh bsbjh. ¹² vsmj `ysh vhxrs lh l` hny `th vqmv kl-ndryh vkl-`\$r `sr-`\$rh jl-npsh yqvm. ¹³ v`m-hpr ypr `tm `ysh byvm smjv kl-mv&` sptyh lndryh vl`\$r npsh l` yqvm `ysh hprm vyvhv y\$lx-lh. ¹⁴ kl-ndr vkl-sbjt `sr ljnt nps `ysh yqymnv v`ysh yprnv. ¹⁵ v`m-hxrs yxrys lh `ysh myvm `l-yvm vhyqym `t-kl-ndryh `v `t-kl-`\$ryh `sr jlyh hqym `tm ky-hxrs lh byvm smjv. ¹⁶ v`m-hpr ypr `tm `xry smjv vns `t-jvnh. ¹⁷ `lh hxqym `sr &vh yvhv `t-msh byn `ys l`stv byn-`b lbtv bnjryh byt `byh.

Chapter 31

¹ vydbv yvhv `l-msh l`mr. ² nqm nqmt bny ysr`l m`t hmdynym `xr t`\$p `l-jmyk. ³ vydbv msh
`l-hjm l`mr hxl&v m`tkm `nsym l&b` vyhyv jl-mdyn ltt nqmt-yvhv bmdyn. ⁴ `lp lm+h `lp lm+h
lkl m+vt ysr`l tslxv l&b`. ⁵ vym\$rv m`lpy ysr`l `lp lm+h sny-m-jsr `lp xlv&y &b`. ⁶ vyslx `tm msh
`lp lm+h l&b` `tm v`t-pynx\$ bn-`ljzr hkhn l&b` vkly hqds vx&&rvt htrvjh bydv. ⁷ vy&b` v jl-mdyn
k`sr &vh yvhv `t-msh vyhrqv kl-zkr. ⁸ v`t-mlky mdyn hrgv jl-xllyhm `t-`vy v`t-rqm v`t-&vr v`t-xvr
v`t-rbj xmst mlky mdyn v`t bljm bn-bjvr hrgv bxrb. ⁹ vysbv bny-ysr`l `t-nsy mdyn v`t+pm v`t
kl-bhmtm v`t-kl-mqnhm v`t-kl-xylm bzzv. ¹⁰ v`t kl-jryhm bmvstb v`t kl-+yrtm srpv b`s. ¹¹ vyqvx
`t-kl-hsll v`t kl-hmlqv x b`dm vbbhmh. ¹² vyb`v `l-msh v`l-`ljzr hkhn v`l-jdt bny-ysr`l `t-hsby v`t-
hmlqv x v`t-hsll `l-hmxnh `l-jrbt mv`b `sr jl-yrdn yrxv. ¹³ vy&`v msh v`ljzr hkhn vkl-nsy`y hjdh
lqr`tm `l-mxv& lmxnh. ¹⁴ vyq&p msh jl pqvdy hxyl sry h`lpym vsry hm`vt hb`ym m&b` hmlxmh.
¹⁵ vy`mr `lyhm msh hxyytm kl-nqbh. ¹⁶ hn hnh hyv lbny ysr`l bdbv bljm lm\$r-mjl byhvh jl-dbr-pjvr
vthy hmghp bjdt yvhv. ¹⁷ vjth hrgv kl-zkr b+p vkl-`sh ydjt `ys lmskb zkr hrgv. ¹⁸ vkl h+p bnsym
`sr l`-ydjv mskb zkr hxyv lkm. ¹⁹ v`tm xnv mxv& lmxnh sbjt ymym kl hrg nps vkl ngj bxll ttx+`v
byvm hslsly vbyvm hsbyjy `tm vsbykm. ²⁰ vkl-bgd vkl-kly-jvr vkl-mjsh jzym vkl-kly-j& ttx+`v.
²¹ vy`mr `ljzr hkhn `l-`nsy h&b` hb`ym lmlxmh z`t xqt htrvh `sr- &vh yvhv `t-msh. ²² `k `t-hzvh
v`t-hk\$ p `t-hnxst `t-hbrzl `t-hbdyl v`t-hjprt. ²³ kl-dbr `sr-yb` b`s tjbyrv b`s v+hr `k bmy ndh ytx+`
vkl `sr l`-yb` b`s tjbyrv bmy. ²⁴ vkb\$tm bgdykm byvm hsbyjy v+hrtm v`xr tb`v `l-hmxnh. ²⁵
vy`mr yvhv `l-msh l`mr. ²⁶ s` `t r`s mlqv x hsby b`dm vbbhmh `th v`ljzr hkhn vr`sy `bvt hjdh. ²⁷
vx&yt `t-hmlqv x byn tpsy hmlxmh hy&`ym l&b` vbyn kl-hjdh. ²⁸ vhrmt mk\$ lyhvh m`t `nsy
hmlxmh hy&`ym l&b` `xd nps mxms hm`vt mn-h`dm vmn-hbqr vmn-hxmrym vmn-h&`n. ²⁹
mmx&ytm tqxv vntth l`ljzr hkhn trvmt yvhv. ³⁰ vmmx&t bny-ysr`l tqx `xd `xz mn-hxmsym
mn-h`dm mn-hbqr mn- hxmrym vmn-h&`n mkl-hbhmh vntth `tm llvym smry msmrt mskn yvhv.
³¹ vyjs msh v`ljzr hkhn k`sr &vh yvhv `t-msh. ³² vyhy hmlqv x ytr hbz `sr bzzv jm h&b` &`n ss-m`vt
`lp vsbjym `lp vxmst-`lpym. ³³ vbqr sny-m vsbjym `lp. ³⁴ vxmrym `xd vssym `lp. ³⁵ vnps `dm
mn-hnsym `sr l`-ydjv mskb zkr kl-nps sny-m vslym `lp. ³⁶ vthy hmx&h xlq hy&`ym b&b` m\$pr
h&`n sls-m`vt `lp vslym `lp vsbjt `lpym vxms m`vt. ³⁷ vyhy hmk\$ lyhvh mn-h&`n ss m`vt xms
vsbjym. ³⁸ vhbqr ssh vslym `lp vmk\$m lyhvh sny-m vsbjym. ³⁹ vxmrym slsym `lp vxms m`vt
vmk\$m lyhvh `xd vssym. ⁴⁰ vnps `dm ssh jsr `lp vmk\$m lyhvh sny-m vslym nps. ⁴¹ vytn msh
`t-mk\$ trvmt yvhv l`ljzr hkhn k`sr &vh yvhv `t-msh. ⁴² vmmx&ytm bny ysr`l `sr x&h msh mn-h`nsym
h&b`ym. ⁴³ vthy mx&t hjdh mn-h&`n sls-m`vt `lp vslym `lp sbjt `lpym vxms m`vt. ⁴⁴ vbqr ssh
vslym `lp. ⁴⁵ vxmrym slsym `lp vxms m`vt. ⁴⁶ vnps `dm ssh jsr `lp. ⁴⁷ vyqx msh mmmx&t bny-ysr`l
`t-h`xz `xd mn-hxmsym mn-h`dm vmn- hbhmh vytn `tm llvym smry msmrt mskn yvhv k`sr &vh
yvhv `t-msh. ⁴⁸ vyqrbv `l-msh hpqdy m `sr l`lpy h&b` sry h`lpym vsry hm`vt. ⁴⁹ vy`mrv `l-msh
jbdy k ns`v `t-r`s `nsy hmlxmh `sr bydvn vl-`npqd mmmv `ys. ⁵⁰ vnqrb `t-qrbn yvhv `ys `sr m&`
kly-zhb `&jdh v&myd +bjt jgyl vkvmz lkpr jl-npstynv lpy yvhv. ⁵¹ vyqx msh v`ljzr hkhn `t-hzvh
m`tm kl kly mjsh. ⁵² vyhy kl-zhb htrvmh `sr hrymv lyhvh ssh jsr `lp sbj-m`vt vxmsym sql m`t sry

h`lpym vm` t sry hm`vt. ⁵³ `nsy h&b` bzzv `ys lv. ⁵⁴ vyqx msh v`ljzr hkhn `t-hzhh m` t sry h`lpym vhm`vt vyb`v `tv `l`hl mvjd zkrvn lbny-ysr`l lpny yvh.

Chapter 32

¹ vmqnh rb hyh lbny r`vbn vlbny-gd j&vm m`d vyr`v `t`r& yjzr v`t`r& gljd vnhh hmqvm mqv mqn. ² vyb`v bny-gd vbny r`vbn vy`mrv `l-msh v`l`ljzr hkhn v`l- nsy`y hjdh l`mr. ³ j+rvt vdybn vyjzr vnmrh vxsbn v`ljlh vsbm vnbv vbjn. ⁴ h`r& `sr hkh yvh lpny jdt ysr`l `r& mqnh hv` vlybdk mqn. ⁵ vy`mrv `m-m&`nv xn bjnyk ytn `t-h`r& hz` t ljbdk l`xzh `l- tjbrn `t-hyrdn. ⁶ vy`mr msh lbny-gd vlbny r`vbn h`xykm yb`v lmlxmh v`tm tsbv ph. ⁷ vlmh tnv`vn `t-lb bny ysr`l mjbr `l-h`r& `sr-ntn lhm yvh. ⁸ kh jsv `btykm bslxy `tm mqds brnj lr`vt `t-h`r&. ⁹ vyjlv jd-nxl `skvl vyr`v `t-h`r& vyny`v `t-lb bny ysr`l lbly- b` `l-h`r& `sr-ntn lhm yvh. ¹⁰ vyxr-`p yvh byvm hhv` vysbj l`mr. ¹¹ `m-yr`v h`nsym hjlym mm&rym mbn jsrym snh vmjhl `t h`dmh `sr nsbjty l`brhm ly&xq vlyjqb ky l`-ml`v `xry. ¹² blty klb bn-yphn hqzy vyhvsj bn-nvn ky ml`v `xry yvh. ¹³ vyxr-`p yvh bysr`l vynjm bmdbr `rbjym snh jd-tm kl-hdvr hjsh hrj bjny yvh. ¹⁴ vnhh qmtm txt `btykm trbvt `nsym x+`ym l\$pv jvd jl xrvn `p- yvh `l-ysr`l. ¹⁵ ky tsbn m`xryv vy\$ p jvd lhnyxv bmdbr vsxtm lkl-hjm hzh. ¹⁶ vygsv `lyv vy`mrv gdrt &`n nbh lmqnnv ph vjrym l+pnv. ¹⁷ v`nxnv nxl& xsym lpny bny ysr`l jd `sr `m-hby`nm `l-mqvmm vysb +pnv bjry hmb&r mpny ysby h`r&. ¹⁸ l` nsvb `l-btynv jd htntl bny ysr`l `ys nxlvt. ¹⁹ ky l` nntl `tm mjbr lyrdn vhl`h ky b`h nxltnv `lynv mjbr hyrdn mzxh. ²⁰ vy`mr `lyhm msh `m-tjstv `t-hdbr hzh `m-txl&v lpny yvh lmlxmh. ²¹ vjbr lkm kl-ylv& `t-hyrdn lpny yvh jd hvrysv `t`ybyv mpnyv. ²² vnkbs h`r& lpny yvh v`xr tsbv vhytm nqym myvh vmysr`l vhyth h`r& hz` t lkm l`xzh lpny yvh. ²³ v`m-l` tjstv kn hnh x+`tm lyvh vdjv x+`tkm `sr tm& `tkm. ²⁴ bnv-lkm jrym l+pkm vgdrt l&n`km vhy&`mpyk tmjv. ²⁵ vy`mr bny-gd vbny r`vbn `l-msh l`mr jbdyk yjv k`sr `dny m&v. ²⁶ +pnv nsynv mqnnv vkl-bhmtv yhyv-sm bjry hgljd. ²⁷ vjbdyk yjbrv kl-ylv& &b` lpny yvh lmlxmh k`sr `dny dbr. ²⁸ vy&v lhm msh `t `ljzr hkhn v` t yhvsj bn-nvn v`t-r`sy `bvt hm+vt lbny ysr`l. ²⁹ vy`mr msh `lhm `m-yjbrv bny-gd vbny-r`vbn `tkm `t-hyrdn kl-ylv& lmlxmh lpny yvh vnkbs h`r& lpnykm vnttm lhm `t`r& hgljd l`xzh. ³⁰ v`m-l` yjbrvylv&ym `tkm vn`xzv btkk b`r& knjn. ³¹ vyjnv bny-gd vbny r`vbn l`mr `t `sr dbr yvh `l-jbdyk kn njsh. ³² nxnv njbrylv&ym lpny yvh `r& knjn v`tnv `xzt nxltnv mjbr lyrdn. ³³ vytn lhm msh lbny-gd vlbny r`vbn vlx&y sb+ mnsh bn-yv\$ p `t-mmlkt \$yx mlk h`mry v`t-mmlkt jvg mlk hbsn h`r& lryh bgblt jry h`r& \$byb. ³⁴ vybnv bny-gd `t-dybn v`t-j+r v`t jrj. ³⁵ v`t-j+r svpn v`t-yjzr vygbh. ³⁶ v`t-byt nmrv v`t-byt hrn jry mb&r vgdrt &`n. ³⁷ vbny r`vbn bnv `t-xsbv v`t`ljl` v`t qrytm. ³⁸ v`t-nbv v`t-bjl mjvn mv\$bt sm v`t-sbmh vyqr`v bsmt `t-smvt hjrym `sr bnv. ³⁹ vylkv bny mkyr bn-mnsh gljd vylkd vyvrs `t-h`mry `sr-bh. ⁴⁰ vytn msh `t-hgljd lmkyr bn-mnsh vysb bh. ⁴¹ vy`yr bn-mnsh hlk vylkd `t-xvtyhm vyqr` `thn xvt y`yr. ⁴² vnbx hlk vylkd `t-qnt v`t-bntyh vyqr` lh nbx bsmv.

Chapter 33

¹ `lh m\$Jy bny-ysr`l `sr y&`v m`r& m&rym l&b`tm byd-msh v`hrn. ² vyktb msh `t-mv&`yhm lm\$Jyhm jl-py yvh v`lh m\$Jyhm lmv&`yhm. ³ vy\$Jv mrjm\$\$ bxds hr`svn bxmsh jsr yvm lxds hr`svn mmxrt hp\$X y&`v bny-ysr`l byd rmh ljny kl-m&rym. ⁴ vm&rym mqbrym `t `sr hkh yvh bhm kl-bkvr vb`lhyhm jsh yvh sp+ym. ⁵ vy\$Jv bny-ysr`l mrjm\$\$ vyxnv b\$kt. ⁶ vy\$Jv m\$kt vyxnv b`tm `sr bq&h hmdbr. ⁷ vy\$Jv m`tm vysb jl-py hxyrt `sr jl-pny bjl &pvny vyxnv lpny mgdl. ⁸ vy\$Jv mpny hxyrt vyjbrv btk-hym hmdbrh vylkv drk slst ymym bmdbr `tm vyxnv bmrh. ⁹ vy\$Jv mmrh vyb`v `ylmh vb`ylm stym jsrh jynt mym vsbjym tmrym vyxnv-sm. ¹⁰ vy\$Jv m`ylm vyxnv jl-ym-\$vp. ¹¹ vy\$Jv mym-\$vp vyxnv bmdbr-\$yn. ¹² vy\$Jv mmdbr-\$yn vyxnv bdpqh. ¹³ vy\$Jv mdpqh vyxnv b`lvs. ¹⁴ vy\$Jv m`lvs vyxnv brpydm vl`-hyh sm mym ljm lstvt. ¹⁵ vy\$Jv mrpydm vyxnv bmdbr \$yny. ¹⁶ vy\$Jv mmdbr \$yny vyxnv bqbrt ht`vh. ¹⁷ vy\$Jv mqbrt ht`vh vyxnv bx&rt. ¹⁸ vy\$Jv mx&rt vyxnv brtmh. ¹⁹ vy\$Jv mrtmh vyxnv brmn pr&. ²⁰ vy\$Jv mrmn pr& vyxnv blbnh. ²¹ vy\$Jv mlbnh vyxnv br\$h. ²² vy\$Jv mr\$h vyxnv bqhlth. ²³ vy\$Jv mqhlth vyxnv bhr-spr. ²⁴ vy\$Jv mhr-spr vyxnv bxrdh. ²⁵ vy\$Jv mxrdh vyxnv bmqlht. ²⁶ vy\$Jv mmqlht vyxnv btxt. ²⁷ vy\$Jv mtxt vyxnv btrx. ²⁸ vy\$Jv mtrx vyxnv bmtqh. ²⁹ vy\$Jv mmtqh vyxnv bxsmnh. ³⁰ vy\$Jv mxsmnh vyxnv bm\$rvt. ³¹ vy\$Jv mm\$rvt vyxnv bbny yjqn. ³² vy\$Jv mbny yjqn vyxnv bxr hgdgd. ³³ vy\$Jv mxr hgdgd vyxnv by+bth. ³⁴ vy\$Jv my+bth vyxnv bjbrnh. ³⁵ vy\$Jv mjbrnh vyxnv bj&yn gbr. ³⁶ vy\$Jv mj&yn gbr vyxnv bmdbr-&n hv` qds. ³⁷ vy\$Jv mqds vyxnv bhr hhr bq&h `r& `dvm. ³⁸ vyjl `hrn hkhn `l-hr hhr jl-py yvh vynt sm bsnt h`rbjym l&`t bny-ysr`l m`r& m&rym bxds hxmysy b`xd lxds. ³⁹ v`hrn bn-sls vjsrym vm`t snh bmtv bhr hhr. ⁴⁰ vysmj hknjny mlk jrd vhw`-ysb bngb b`r& knjn bb` bny ysrl. ⁴¹ vy\$Jv mhr hhr vyxnv b&lmnh. ⁴² vy\$Jv m&lmnh vyxnv bpvnn. ⁴³ vy\$Jv mpvnn vyxnv b`bt. ⁴⁴ vy\$Jv m`bt vyxnv bjyy hjbrym bgbvl mv`b. ⁴⁵ vy\$Jv mjyym vyxnv bdybn gd. ⁴⁶ vy\$Jv mdybn gd vyxnv bjlmn dbltymh. ⁴⁷ vy\$Jv mjlmn dbltymh vyxnv bhry hjbrym lpny nbv. ⁴⁸ vy\$Jv mhry hjbrym vyxnv bjrvt mv`b jl yrnd yrsv. ⁴⁹ vyxnv jl-hyrdn mbynt hysmt jd `bl hs+ym bjrvt mv`b. ⁵⁰ vydbv yvh `l-msh bjrvt mv`b jl-yrnd yrsv l`mr. ⁵¹ dbr `l-bny ysrl v`mrt `lhm ky `tm jbrym `t-hyrdn `l`r& knjn. ⁵² vhrvstm `t-kl-ysby h`r& mpnykm v`bdtm `t kl-mskytm v`t kl- &lmy m\$ktm t`bdv v`t kl-bmvtm tsmvdy. ⁵³ vhrvstm `t-h`r& vysbtm-bh ky lkm ntty `t-h`r& lrst`th. ⁵⁴ vhtnxtm `t-h`r& bgvrl lmspxtykm lrb trbv `t-nxltv vlmj+ tmjy+ `t-nxltv `l`sr-y& lv smh hgvr lv yhyh lm+vt `btykm ttnxlv. ⁵⁵ v`m-l` tvrysv `t-ysby h`r& mpnykm vhyh `sr tvtyrv mhm lskym bjnykm vl&nynm b&dykm v&rrv `tkm jl-h`r& `sr `tm ysby bh. ⁵⁶ vhyh k`sr dmyty ljsvt lhm `jsh lkm.

Chapter 34

¹ vydb r yhv h `l-msh l`mr. ² &v `t-bny ysr`l v`mrt `lhm ky-`tm b`ym `l-h`r& knjn z`th`r& `sr tpl lkm bnxlh `r& knjn lgblyh. ³ vhyh lkm p`t-ngb mmdbr-&n jl-ydy `dvm vhyh lkm gblv ngb mq&h ym-hmlx qdmh. ⁴ vn\$b lkm hgbvl mngb lmjllh jqrby m vjbr &nh vhyh tv&`tyv mngb lqds brnj vy&` x&r-`dr vjbr j&mnh. ⁵ vn\$b hgbvl mj&mvn nxlh m&rym vhyv tv&`tyv hymh. ⁶ vgbvl ym vhyh lkm hym hgdlv vgbvl zh-yhyh lkm gblv ym. ⁷ vzh-yhyh lkm gblv &pv n mn-hym hgdl tt`v lkm hr hhr. ⁸ mhr hhr tt`v lb` xmt vhyv tv&`t hgbl &ddh. ⁹ vy&` hgbl zprnh vhyv tv&`tyv x&r jynn zh-yhyh lkm gblv &pv n. ¹⁰ vht`vytm lkm lgbvl qdmh mx&r jynn spmh. ¹¹ vyrd hgbl msp m hrbllh mqdm ljyn vyrd hgbl vmxh jl-kt p ym-knrt qdmh. ¹² vyrd hgblv hyrdnh vhyv tv&`tyv ym hmlx z`th yhyh lkm h`r& lgblyh \$byb. ¹³ vy&v msh `t-bny ysr`l l`mr z`th`r& `sr tnxlv `th bgvl `sr &vh yhv h ltt ltsjt hm+vt vx&y hm+h. ¹⁴ ky lq xv m+h bny hr`vbny lby t `btm vm+h bny-hgdy lby t `btm vx&y m+h mnsh lq xv nxl tm. ¹⁵ sny hm+vt vx&y hm+h lq xv nxl tm mjbr lyrd n yr xv qdmh mzxh. ¹⁶ vydb r yhv h `l-msh l`mr. ¹⁷ `lh smvt h`nsym `sr-yxlv lkm `t-h`r& `ljz r hkhn vyhvsj bn- nvn. ¹⁸ vnsy` `xd nsy` `xd mm+h tq xv lnxl `t-h`r&. ¹⁹ v`lh smvt h`nsym lm+h yhv dh klb bn-ypnh. ²⁰ vlm+h bny smjvn smv`l bn-jmyhvd. ²¹ lm+h bnymn `lydd bn-k\$lv n. ²² vlm+h bny-dn nsy` bqy bn-ygly. ²³ lbny yv\$ p lm+h bny-mnsh nsy` xny`l bn-`pd. ²⁴ vlm+h bny-`prym nsy` qmv`l bn-sp+n. ²⁵ vlm+h bny-zbvl n nsy` `ly&pn bn-prnk. ²⁶ vlm+h bny-ysskr nsy` pl+y`l bn-jzn. ²⁷ vlm+h bny-`sr nsy` `xyhvd bn-slmy. ²⁸ vlm+h bny-nptly nsy` pdh`l bn-jmyhvd. ²⁹ `lh `sr &vh yhv h lnxl `t-bny-ysr`l b`r& knjn.

Chapter 35

¹ vydb r yhv h `l-msh bjr bt mv`b jl-yrd n yr xv l`mr. ² &v `t-bny ysr`l vntnv llvym mnxlt `xzt m jrym lsbt vmgrs ljrym \$bybtyhm ttnv llvym. ³ vhyv hjrym lhm lsbt vmgrsyhm yhyv lbhmtm vlrksm vlkl xym. ⁴ vmgrsy hjrym `sr ttnv llvym mqy r hjy r vxv&h `lp `mh \$byb. ⁵ vmdtm mxv& ljy r `t-p`-t-qdmh `lpym b`mh v`-t-p`-t-ngb `lpym b`mh v`-t-p`-t-ym `lpym b`mh v`-t-p`-t-&pv n `lpym b`mh vhyr btk zh yhyh lhm mgrsy hjrym. ⁶ v`-t hjrym `sr ttnv llvym `t ss-jry hmql+ `sr ttnv ln\$ smh hr&x vjlyhm ttnv `rbjym vstym jyr. ⁷ kl-hjrym `sr ttnv llvym `rbjym vsmnh jyr `thn v`-t-mgrsyhn. ⁸ vhyr ym `sr ttnv m`xzt bny-ysr`l m`-t hrb trbv vm`-t hmj+ tmjy+v `ys kpy nxl tv `sr ynxlv ytn mjryv llvym. ⁹ vydb r yhv h `l-msh l`mr. ¹⁰ dbr `l-bny ysr`l v`mrt `lhm ky`-tm jbrym `t-hyrd n `r&h knjn. ¹¹ vhrqytm lkm jrym jry mql+ thyy nh lkm vn\$ smh r&x mkh-nps bsggh. ¹² vhyv lkm hjrym lmql+ mg`l vl` ymvt hr&x jd-jmdv lpy njdh lmsp+. ¹³ vhyr ym `sr ttnv ss-jry mql+ thyy nh lkm. ¹⁴ `t sls hjrym ttnv mjbr lyrd n v`-t sls hjrym ttnv b`r& knjn jry mql+ thyy nh. ¹⁵ lbny ysr`l vlgr vltvsb btkm thyy nh ss-hjrym h`lh lmql+ lnv\$ smh kl-mkh-nps bsggh. ¹⁶ v`-m-bkly brzl hkhv vytm r&x hv` mvt yvmt hr&x. ¹⁷ v`-m b`bn yd `sr-ymvt bh hkhv vytm r&x hv` mvt yvmt hr&x. ¹⁸ v`-v bkly j&-yd `sr-ymvt bv hkhv vytm r&x hv` mvt yvmt hr&x. ¹⁹ g`l hdm hv` ymyt `t-hr&x bpgjv-bv hv` ymt n v. ²⁰ v`-m-bsn`h yhdpnv `v-hslyk jlyv b&dyh vytm. ²¹ v`-v b`yb hkhv bydv vytm mvt-yvmt hmkh r&x

hv` g`l hdm ymyt `t-hr&x bpgjv-bv. ²² v`m-bptj bl`-`ybh hdpv `v-hslyk jlyv kl-kly bl` &dyh. ²³
 `v bkl-`bn `sr-ymvt bh bl` r`vt vypl jlyv vynt vhw` l`-`vyb lv vl` mbqs rjtv. ²⁴ vsp+v hjdh byn
 hmkh vbyn g`l hdm jl hmsp+ym h`lh. ²⁵ vh&ylyv hjdh `t-hr&x myd g`l hdm vhsybv `tv hjdh `l-jyr
 mql+v `sr-n\$ smh vysb bh jd-mvt hkhn hgdl `sr-msx `tv bsmn hqds. ²⁶ v`m-y&` y&` hr&x `t-gbvl
 jyr mql+v `sr ynv\$ smh. ²⁷ vm&` `tv g`l hdm mxv& lgbvl jyr mql+v vr&x g`l hdm `t-hr&x `yn lv
 dm. ²⁸ ky bjyr mql+v ysb jd-mvt hkhn hgdl v`xry mvt hkhn hgdl ysvb hr&x `l-`r& `xzvt. ²⁹ vhyv
 `lh lkm lxqt msp+ ldrtykm bkl mvsbtykm. ³⁰ kl-mkh-nps lpy jdym yr&x `t-hr&x vjd `xd l`-yjn
 bnps lmvt. ³¹ vl`-tqxv kpr lnps r&x `sr-hv` rsj lmvt ky-mvt yvmt. ³² vl`-tqxv kpr lnv\$ `l-jyr mql+v
 lsvb lsbt b`r& jd-mvt hkhn. ³³ vl`-txnypv `t-h`r& `sr `tm bh ky hdm hv` yxnyp `t-h`r& vl`r& l`-ykpr
 ldm `sr spk-bh ky-`m bdm spkv. ³⁴ vl` t+m` `t-h`r& `sr `tm ysbym bh `sr `ny skn btkh ky `ny
 yvh skn btk bny ysr`l.

Chapter 36

¹ vyqrbv r`sy h`bvt lmspxt bny-gljd bn-mkyr bn-mnsh mmspxt bny yv\$ p vydbrv lyny msh
 vlpny hns`ym r`sy `bvt lbny ysr`l. ² vy`mrv `t-`dny &vh yvh ltt `t-h`r& bnxlh bgvrl lbny ysr`l
 v`dny &vh byvh ltt `t-nxlt &lpxd `xynv lbntyv. ³ vhyv l`xd mbny sb+y bny-ysr`l lnsym vngrijh
 nxltn mnxlt `btynv vnv\$ p jl nxlt hm+h `sr thyynh lhm vmgrl nxltnv ygrj. ⁴ v`m-yhyh hybl lbny
 ysr`l vnv\$ph nxltn jl nxlt hm+h `sr thyynh lhm vmnxlt m+h `btynv ygrj nxltn. ⁵ vy&v msh `t-bny
 ysr`l jl-py yvh l`mr kn m+h bny-yv\$ p dbrym. ⁶ zh hdbv `sr-&vh yvh lbnvt &lpxd l`mr l+vb
 bjynyhm thyynh lnsym `k lmspxt m+h `byhm thyynh lnsym. ⁷ vl`-t\$b nxlh lbny ysr`l mm+h `l-m+h
 ky `ys bnxlt m+h `btyv ydbqv bny ysr`l. ⁸ vkl-bt yrst nxlh mm+vt bny ysr`l l`xd mmspxt m+h `byh
 thyh l`sh lmjn yyrsv bny ysr`l `ys nxlt `btyv. ⁹ vl`-t\$b nxlh mm+h lm+h `xr ky-`ys bnxltv ydbqv
 m+vt bny ysr`l. ¹⁰ k`sr &vh yvh `t-msh kn jsv bnvt &lpxd. ¹¹ vthyynh mxlh tr&h vxglh vmlkh
 vnjh bnvt &lpxd lbny ddyhn lnsym. ¹² mmspxt bny-mnsh bn-yv\$ p hyv lnsym vthy nxltn jl-m+h
 mspxt `byhn. ¹³ `lh hm&vt vhmsh+ym `sr &vh yvh byd-msh `l-bny ysr`l bjrvt mv`b jl yrdn yrxv.

Deuteronomy

Chapter 1

¹ `lh hdbrym `sr dbr msh `l-kl-ysr`l bjbr hyrdn bmdbr bjrth mvl \$vp byn-p`rn vbyn-tpl vln
 vx&rt vdy zhb. ² `xd jsr yvm mxrb drk hr-sjyr jd qds brnj. ³ vyhy b`rbjym snh bjsty-jsr xds b`xd
 lxd dbr msh `l-bny ysr`l kkl `sr &vh yvh `tv `lhm. ⁴ `xry hktv `t \$yxn mlk h`mry `sr yvsb bxsbn
 v`t jvg mlk hbsn `sr-yvsb bjstrt b`drjy. ⁵ bjbr hyrdn b`r& mv`b hv`yl msh b`r `t-htrh hz`t l`mr. ⁶

yvhv `lhynv dbr `lynv bxbv l`mr rb-lkm sbt bhr hzh. ⁷ pnv v\$yv lkm vb`v hr h`mry v`l-kl-sknyv
 bjbh bhr vbsplh vbngb vbxvp hym `r& hknjny vhlbnvn jd-hnhr hgdI nhr-prt. ⁸ r`h nttv lpykym
 `t-h`r& b`v vrsv `t-h`r& `sr nsbj yvhv l`btykm l`brhm ly&xq vlyjqb ltt lhm vlzrjm `xryhm. ⁹ v`mr
 `lkm bjt hhv` l`mr l`-`vkl lbdy s`t`tkm. ¹⁰ yvhv `lhykm hrbh `tkm vhnkm hyvm kkvkby hsmym
 lrb. ¹¹ yvhv `lhy `bvtkm y\$pv jlykym kkm `lp pjmyv vybrk `tkm k`sr dbr lkm. ¹² `ykh `s` lbdy +rxkm
 vms`km vrybkm. ¹³ hbv lkm `nsym xkmym vnbnyv vydjym lsb+ykm v`symm br`sykm. ¹⁴ vtjnv
 `ty vt`mrv +vb-hdbr `sr-dbrt ljsvt. ¹⁵ v`qx `t-r`sy sb+ykm `nsym xkmym vydjym v`tn `vtm r`sym
 jlykym sry `lpym vsry m`vt vsry xmsym vsry jsrt vs+rym lsb+ykm. ¹⁶ v`&vh `t-sp+ykm bjt hhv`
 l`mr smj byn-`xykm vsp+tm &dq byn- `ys vbyv-`xyv vbyv grv. ¹⁷ l`-tkyrv pnym bmsp+ kq+n kgdl
 tsmjvn l` tgvrv mpny-`ys ky hmsp+ l`lhym hv` vhdbr `sr yqsh mkm tqrbvn `ly vsmjtyv. ¹⁸ v`&vh
 `tkm bjt hhv` `t kl-hdbrym `sr tjsvn. ¹⁹ vn\$y mxrb vnlk `t kl-hmdbr hgdvl vhnvr` hhv` `sr r`ym
 drk hr h`mry k`sr &vh yvhv `lhynv `tnv vnb` jd qds brnj. ²⁰ v`mr `lkm b`tm jd-hr h`mry `sr-yvhv
 `lhynv ntn lnv. ²¹ r`h ntn yvhv `lhyk lpyk `t-h`r& jlh rs k`sr dbr yvhv `lhy `btyk lk `l-tyr` v`l-txt.
²² vtqrbvn `ly klkm vt`mrv nslxh `nsym lpyvnyv vyxprv-lnv `t- h`r& vysbv `tnv dbr `t-hdrk `sr
 njlh-bh v`t hjrym `sr nb` `lyhn. ²³ vyy+b bjnyv hdbr v`qx mkm snym jsr `nsym `ys `xd lsb+. ²⁴
 vypnv vyjlv hhrh vyb`v jd-nxl `skl vyrglv `th. ²⁵ vyqxv bydm mpny h`r& vyvrdv `lynv vysbv `tnv
 dbr vy`mrv +vbh h`r& `sr-yvhv `lhynv ntn lnv. ²⁶ vl` `bytm ljlt vtmrsv `t-py yvhv `lhykm. ²⁷ vtrgnv
 b`hlykm vt`mrv bsn` t yvhv `tnv hv&y`nv m`r& m&rym ltt `tnv byd h`mry lmsydv. ²⁸ `nh `nxnv
 jlym `xynv hm\$y `t-lbbvn l`mr jm gdvl vrm mmnv jrym gdlv vb&vrt bsmym vgm-bny jnqym r`ynv
 sm. ²⁹ v`mr `lkm l`-tjr&vn vl`-tyr`vn mhm. ³⁰ yvhv `lhykm hhlk lpykym hv` ylxm lkm kkl `sr jsh
 `tkm bm&rym ljnykym. ³¹ vbmdbr `sr r`yt `sr ns`k yvhv `lhyk k`sr ys`-`ys `t-bnv bkl- hdrk `sr
 hlktm jd-b`km jd-hmqvm hzh. ³² vbdbv hzh `ynkm m`mynm byhvh `lhykm. ³³ hhlk lpykym bdrk
 ltrv lkm mqvm lxntkm b`s lylh lr`tkm bdrk `sr tlkv-bh vbjnn yvmm. ³⁴ vysmj yvhv `t-qvl dbrykm
 vyq&p vysbj l`mr. ³⁵ `m-yr`h `ys b`nsym h`lh hdvr hrj hzh `t h`r& h+vbh `sr nsbjty ltt l`btykm.
³⁶ zvlty klb bn-ypnh hv` yr`nh vlv-`tn `t-h`r& `sr drk-bh vlbnyv yjn `sr ml` `xry yvhv. ³⁷ gm-by
 ht`np yvhv bgllkm l`mr gm-`th l`-tb` sm. ³⁸ yhvsj bn-nvn hjmd lpyk hv` yb` smh `tv xzq ky-hv`
 ynxlh `t- ysr`l. ³⁹ v+pkm `sr `mrtm lbz yhyh vbnykm `sr l`-ydvj hyvm +vb vrj hmh yb`v smh
 vlhm `tnnh vhm yyrsvh. ⁴⁰ v`tm pnv lkm v\$yv hmdbrh drk ym-\$vp. ⁴¹ vtjnv vt`mrv `ly x+`nv
 lyvhv `nxnv njlh vnlxmnv kkl `sr-&vnn yvhv `lhynv vtxgrv `ys `t-kly mlxmtv vthynv ljlt hhrh. ⁴²
 vy`mr yvhv `ly `mr lhm l` tjlv vl`-tlxmv ky `ynny bqrkvm vl` tngpv lpyv `ybykm. ⁴³ v`dbr `lykm
 vl` smjtm vtmrsv `t-py yvhv vtzd v`tjlv hhrh. ⁴⁴ vy&` h`mry hysb bhr hhv` lqr`tkm vyrdpv `tkm
 k`sr tjsynh hdbrym vyktv `tkm bsjyr jd-xrmh. ⁴⁵ vtsbv vtbkv lpyv yvhv vl`-smj yvhv bqlkm vl`
 h`zyn `lykm. ⁴⁶ vtsbv bqds ymym rbyv kymym `sr ysbtm.

Chapter 2

¹ vnpn vn\$ j hmdbrh drk ym-\$vp k`sr dbr yvhv `ly vn\$b `t-hr-sjyr ymym rbym. ² vy`mr yvhv `ly l`mr. ³ rb-lkm \$b `t-hhr hzh pnv lkm &pnh. ⁴ v`-t-hjm &v l`mr `tm jbrym bgbvl `xykm bny-jsv hysbym bsjyr vyyr`v mkm vnsmrtn m`d. ⁵ `l-ttgrv bm ky l`-`tn lkm m`r&m jd mdrk kp-rgl ky-yrsh ljsv ntty `t-hr sjyr. ⁶ `kl tsbrv m`tm bk\$ p v`kltn vgm-mym tkrv m`tm bk\$ p vstytm. ⁷ ky yvhv `lhyk brkk bkl mjsh ydk ydj ltkk `t-hmdbr hgdl hzh zh `rbjym snh yvhv `lhyk jmk l` x\$rt dbr. ⁸ vnjbr m`t `xynv bny-jsv hysbym bsjyr mdrk hjrbh m`ylt vmj&yn gbr vnbn vnjbr drk mdr mv`b. ⁹ vy`mr yvhv `ly `l-t&r `t-mv`b v`l-ttgr bm mlxmh ky l`-`tn lk m`r&v yrsh ky lbny-lv+ ntty `t-jr yrsh. ¹⁰ h`mym lpnym ysbv bh jm gdvl vrb vrm kjqym. ¹¹ rp`ym yxsbv `p-hm kjqym vhm`bym yqr`v lhm `mym. ¹² vbsjyr ysbv hxrym lpnym vbny jsv yyrsvm vysmydvm mpnyhm vysbv txtm k`sr jsh ysr`l l`r& yrstv `sr-ntn yvhv lhm. ¹³ jth qmv vjbrv lkm `t-nxl zrd vnjbr `t-nxl zrd. ¹⁴ vhmym `sr-hlknv mqds brnj jd `sr-jbrnv `t-nxl zrd slsym vsmnh snh jd-tm kl-hdvr `nsy hmlxmh mqrb hmxnh k`sr nsbj yvhv lhm. ¹⁵ vgm yd-yvhv hyth bm lhmm mqrb hmxnh jd tmm. ¹⁶ vyhy k`sr-tmv kl`nsy hmlxmh lmvt mqrb hjm. ¹⁷ vydbv yvhv `ly l`mr. ¹⁸ `th jbr hvvm `t-gbvl mv`b `t-jr. ¹⁹ vqrvt mvl bny jmvn `l-t&rm v`l-ttgr bm ky l`-`tn m`r& bny- jmvn lk yrsh ky lbny-lv+ nttyh yrsh. ²⁰ `r&-rp`ym txsb `p-hv` rp`ym ysbv-bh lpnym vhmym yqr`v lhm zmzym. ²¹ jm gdvl vrb vrm kjqym vysmydm yvhv mpnyhm vyyrsm vysbv txtm. ²² k`sr jsh lbny jsv hysbym bsjyr `sr hsmyd `t-hxry mpnyhm vyyrsm vysbv txtm jd hvvm hzh. ²³ vhmym hysbym bx&rym jd-jzh kptrym hy&`ym mkptr hsmyd vysbv txtm. ²⁴ qmv \$jv vjbrv `t-nxl `rnn r`h ntty bydk `t-\$yxn mlk-xsbvn h`mry v`-t-r&v hxl rs vhtgr bv mlxmh. ²⁵ hvvm hzh `xl tt pxdk vyr`tk jl-pny hmym txt kl-hsmym `sr ysmjvn smjk vrgzv vxlv mpnyk. ²⁶ v`slx ml`kym mmdbr qdmvt `l-\$yxv mlk xsbvn dbry slvm l`mr. ²⁷ `jbrh b`r&k bdrk bdrk `lk l` ` \$vr ymyn vsm`vl. ²⁸ `kl bk\$ p tsbrny v`kly vmym bk\$ p ttn-ly vstyty rq `jbrh brgly. ²⁹ k`sr jsv-ly bny jsv hysbym bsjyr vhm`bym hysbym bjr jd `sr- `jbr `t-hyrdn `l-h`r& `sr-yvhv `lhynv ntn lnv. ³⁰ vl` `bh \$yxn mlk xsbvn hjbrnv bv ky-hqsh yvhv `lhyk `t-rvxv v`m& `t-lbbv lmjn ttv bydk kyvm hzh. ³¹ vy`mr yvhv `ly r`h hxlty tt lpnyk `t-\$yxv v`-t-r&v hxl rs lrst `t-r&v. ³² vy&` \$yxv lqr`tnv hv` vkl-jmv lmlxmh yh&h. ³³ vytnhv yvhv `lhynv lpnyv vnk `tv v`-t-bnv v`-t-kl-jmv. ³⁴ vnlkd `t-kl-jryv bjt hvv` vnrxm `t-kl-jyr mtm vhsym vh+p l` hs`rnv sryd. ³⁵ rq hbhmv bzznv lnv vsll hjrym `sr lkdnv. ³⁶ mjrjr `sr jl-spt-nxl `rnn vjyr `sr bnxl vjd-hgljd l` hyth qryh `sr sgbh mmnv `t-hkl ntn yvhv `lhynv lpnyv. ³⁷ rq `l-r& bny-jmvn l` qrvt kl-yd nxl ybq vjry hhr vkl `sr- &vh yvhv `lhynv.

Chapter 3

¹ vnbn vnjl drk hbsn vy&` jvg mlk-hbsn lqr`tnv hv` vkl-jmv lmlxmh `drjy. ² vy`mr yvhv `ly `l-tyr` `tv ky bydk ntty `tv v`-t-kl-jmv v`-t-r&v vjsyt lv k`sr jsyt l\$yxv mlk h`mry `sr yvsv bxsbn. ³ vytn yvhv `lhynv bydnv gm `t-jvg mlk-hbsn v`-t-kl-jmv vnkvh jd- bly hs`yr-lv sryd. ⁴ vnlkd `t-kl-jryv bjt hvv` l` hyth qryh `sr l`-lqxnv m`tm ssym jyr kl-xbl `rgb mmlkt jvg bbsn. ⁵ kl`lh jrym

b&rt xvmh gbhh dlty m vbryx lbd mjry hprzy hrbh m`d. ⁶ vnxrm `vtm k`sr jsynv l\$yxn mlk xsbvn hxrm kl-jyr mtm hnsym vh+p. ⁷ vkl-hbhmh vsll hjrym bzvvn Inv. ⁸ vnqx bjt hhv` `t-h`r& myd sny mlky h`mry `sr bjbr hyrdn mnxl`rnn jd-hr xrmvn. ⁹ &ydnym yqr`v lxrvmn sryn vh`mry yqr`v-lv snyr. ¹⁰ kl jry hmysr vkl-hgljd vkl-hbsn jd-\$lkh v`drjy jry mmlkt jvg bbsn. ¹¹ ky rq-jvg mlk hbsn ns`r mytr hrp`ym hnh jrsv jrs brzl hlh hv` brbt bny jmvn tsj`mvt `rkh v`rbj `mvt rxbh b`mt-`ys. ¹² v`t-h`r& hz`t yrsnv bjt hhv` mjrrj `sr-jl-nxl`rnn vx&y hr- hgljd vjryv ntty lr`vbny vlgdy. ¹³ vytr hgljd vkl-hbsn mmlkt jvg ntty lx&y sb+ hmns h kl xbl h`rgb lkl-hbsn hhv` yqr` `r& rp`ym. ¹⁴ y`yr bn-mnsh lqx `t-kl-xbl`rgb jd-gbvl hgsvry vhmjky vyqr` `tm jl-smv `t-hbsn xvt y`yr jd hyvm hzh. ¹⁵ vlmkyr ntty `t-hgljd. ¹⁶ vlr`vbny vlgdy ntty mn-hgljd vjd-nxl`rnn tvk hnxl vgbl vjd ybq hnxl gbvl bny jmvn. ¹⁷ vhrbh vhyrdn vgbl mknrt vjd ym hrbh ym hmlx txt `sdt hp\$gh mzxh. ¹⁸ v`&v `tkm bjt hhv` l`mr yvh `lhykm ntn lkm `t-h`r& hz`t lrsth xlv&ym tjbrv lpny `xykm bny-ysr`l kl-bny-xyl. ¹⁹ rq nsykm v+pkm vmqnm ydjty ky-mqnh rb lkm ysbv bjrykm `sr ntty lkm. ²⁰ jd `sr-ynyx yvh l`xykm kkm vyrsv gm-hm `t-h`r& `sr yvh `lhykm ntn lhm bjbr hyrdn vsbtm `ys lyrstv `sr ntty lkm. ²¹ v`t-yhvsj &vyty bjt hhv` l`mr jnyk hr`t `t kl-`sr jsh yvh `lhykm lsny hmlkym h`lh kn-yjsh yvh lkl-hmmlkvt `sr `th jbr smh. ²² l` tyr`vm ky yvh `lhykm hv` hnlxm lkm. ²³ v`txnn `l-yvh bjt hhv` l`mr. ²⁴ `dny yvh `th hxlvt lhr`vt `t-jbdk `t-gdlk v`t-ydk hxzqh `sr my-`l bsmym vb`r& `sr-yjsh kmjsyk vkgbvrtk. ²⁵ `jbrh-n` v`r`h `t-h`r& h+vbh `sr bjbr hyrdn hhr h+vb hzh vhlbn. ²⁶ vytjbr yvh by lmjnm vl` smj `ly vy`mr yvh `ly rb-lk `l- tv\$ p dbr `ly jvd bdb hzh. ²⁷ jlh r`s hp\$gh vs` jnyk ymh v&pnh vtymnh vmzxh vr`h bjnyk ky-l` tjbr `t-hyrdn hzh. ²⁸ v&v `t-yhvsj vxzqh v`m&hv ky-hv` yjbr lpny hjm hzh vvh` ynxy l`vtm `t-h`r& `sr tr`h. ²⁹ vnsb bgy` mvl byt pjvr.

Chapter 4

¹ vjth ysr`l smj `l-hxqym v`l-hmsp+ym `sr `nky mlmd `tkm ljsvt lmjn txyv vb`tm vyrstm `t-h`r& `sr yvh `lhy `btykm ntn lkm. ² l` t\$pv jl-hdbr `sr `nky m&vh `tkm vl` tgrjv mmnv lsmr `t- m&vt yvh `lhykm `sr `nky m&vh `tkm. ³ jnykm hr`vt `t `sr-jsh yvh bbjl pjvr ky kl-h`ys `sr hlk `xry bjl-pjvr hsmydv yvh `lhyk mqrbk. ⁴ v`tm hdbqym byvh `lhykm xyym klkm hyvm. ⁵ r`h lmdty `tkm xqym vmsp+ym k`sr &vny yvh `lhy ljsvt kn bqrh h`r& `sr `tm b`ym smh lrsth. ⁶ vsmrtm vjsytm ky hv` xkmtkm vbyntkm ljyny hjmym `sr ysmjvn `t kl-hxqym h`lh v`mr v rq jm-xkm vnbvn hgvy hgdvl hzh. ⁷ ky my-gvy gdvl `sr-lv `lhym qrbym `lyv kyvh `lhynv bkl-qr`nv `lyv. ⁸ vmy gvy gdvl `sr-lv xqym vmsp+ym &dyqm kkl htvrh hz`t `sr `nky ntn lpnykm hyvm. ⁹ rq hsmr lk vsmr npsk m`d pn-tskx `t-hdbrym `sr-r`v jnyk vpn- y\$vr v mlbbk kl ymy xyyk vhdjtm lbnyk vlbny bnyk. ¹⁰ yvm `sr jmdt lpny yvh `lhyk bxb b`mr yvh `ly hqhl-ly `t- hjm v`smjm `t-dbry `sr ylmdvn lyr`h `ty kl-hymym `sr hm xyym jl- h`dmh v`t-bnyhm ylmdvn. ¹¹ vtqrbv vtjmdvn txt hhr vhr bjr b`s jd-lb hsmym xsk jnn vjrpl. ¹² vydbr yvh `lykm mtvk h`s qvl dbrym `tm smjym vtmvnh `ynkm r`ym zvltv qvl. ¹³ vygd lkm `t-brytv `sr &vh `tkm ljsvt jsrt hdbrym vyktbm jl- sny

lxvt `bnym. ¹⁴ v`ty &vh yvh bjt hhv` llmd `tkm xqym vmsp+ym ljstkm `tm b`r& `sr `tm jbrym smh lrsth. ¹⁵ vnsrmt m`d lnpstyk ky l` r`ytm kl-tmnh byvm dbr yvh `lykm bxb mtvk h`s. ¹⁶ pn-tsxtvn vjsytm lkm p\$l tmvnt kl-\$ml tbnyt zkr `v nqbh. ¹⁷ tbnyt kl-bhmh `sr b`r& tbnyt kl-&pvr knp `sr tjvp bsmym. ¹⁸ tbnyt kl-rms b`dmh tbnyt kl-dgh `sr-bmym mtxt l`r&. ¹⁹ vpn-ts` jynyk hsmymh vr`yt `t-hsms v`t-hyrx v`t-hkvkbym kl &b` hsmym vndxt vhsxtvyt lhm vjbdtm `sr xlq yvh `lhyk `tm lkl hjmym txt kl-hsmym. ²⁰ v`tkm lqx yvh vyv& `tkm mkvr hbrzl mm&rym lhyvt lv ljm nxlh kyvm hzh. ²¹ vyvh ht`np-by jl-dbrykm vysbj lblty jbry `t-hyrdn vlblty-b` `l-h`r& h+vbh `sr yvh `lhyk ntn lk nxlh. ²² ky `nky mt b`r& hz`t `ynny jbr `t-hyrdn v`tm jbrym vyrstm `t-h`r& h+vbh hz`t. ²³ hsmrv lkm pn-tskxv `t-bryt yvh `lhykm `sr krt jmkm vjsytm lkm p\$l tmvnt kl `sr &vk yvh `lhyk. ²⁴ ky yvh `lhyk `s `klh hv` `l qn`. ²⁵ ky-tvlyd bnym vbny bnym vnvsntm b`r& vhsxtm vjsytm p\$l tmvnt kl vjsytm hrj bjny yvh-`lhyk lkhjy\$v. ²⁶ hjydy bkm hyvm `t-hsmym v`t-h`r& ky-`bd t`bdvn mhr mjl h`r& `sr `tm jbrym `t-hyrdn smh lrsth l`-t`rykn ymym jlyh ky hsmd tsmdvn. ²⁷ vhyv& yvh `tkm bjmy vns`rtm mty m\$pr bgvym `sr ynhg yvh `tkm smh. ²⁸ vjbdtm-sm `lhy m jsh ydy `dm j& v`bn `sr l`-yr`vn vl` ysmjvn vl` y`klvn vl` yryxn. ²⁹ vbqstm msm `t-yvh `lhyk vm&t ky tdrsnv bkl-lbbk vbkl-npsk. ³⁰ b&r lk vm&vk kl hdbrym h`lh b`xryt hymym vsbt jd-yvh `lhyk vsmjt bqlv. ³¹ ky `l rxvm yvh `lhyk l` yrpk vl` ysytk vl` yskx `t-bryt `btyk `sr nsbj lhm. ³² ky s`l-n` lymym r`snym `sr-hyv lpnyk lmn-hyvm `sr br` `lhy m`dm jl-h`r& vlmq&h hsmym vjd-q&h hsmym hnhyh kdbr hgdvl hzh `v hnsmj kmhv. ³³ hsmj jm qvl `lhy m dbr mtvk-h`s k`sr-smjt `th vyxy. ³⁴ v` hn\$h `lhy m lbv` lqxt lv gvy mqrb gvy bm\$t b`tt vbmvp tym vbm lxm h vbyd xzqh vbzrv n+vvyh vbmvr`ym gdlym kkl `sr-jsh lkm yvh `lhykm bm&rym ljnyk. ³⁵ `th hr`tdjt ky yvh hv` h`lhy m `yn jvd mlbdv. ³⁶ mn-hsmym hsmjyk `t-qlv ly\$rk vjl-h`r& hr`k `t`sv hgdvlh vdbry smjt mtvk h`s. ³⁷ vttx ky `hb `t`btyk vybxb bzrv `xryv vyv&k bpnv bxxv hgdl mm&rym. ³⁸ lhvrys gvym gdlym vj&mym mmk mpnyk lhby`k ltt-lk `t`r&m nxlh kyvm hzh. ³⁹ vydjt hyvm vhsbt `l-lbbk ky yvh hv` h`lhy m bsmym mmjl vjl- h`r& mtxt `yn jvd. ⁴⁰ vsmrt `t-xqyv v`t-m&vtyv `sr `nky m&vk hyvm `sr yy+b lk vlbnyk `xryk vlmjn t`ryk ymym jl-h`dmh `sr yvh `lhyk ntn lk kl- hymym. ⁴¹ `z ybdyl msh sls jrym bjbr hyrdn mzxh sms. ⁴² ln\$ smh rv&x `sr yr&x `t-rjhv bbly-djt vhw` l`-sn` lv mtml slsm vn\$ `l`xt mn-hjrym h`l vxy. ⁴³ `t-b&r bmdbr b`r& hmysr lr`vbny v`t-r`mt bglijd lgdy v`t-gvln bbsn lmsy. ⁴⁴ vz`t htvrh `sr-sm msh lpny bny ysrl. ⁴⁵ `lh hjdt vhxqym vmsp+ym `sr dbr msh `l-bny ysrl b&`tm mm&rym. ⁴⁶ bjbr hyrdn bgy` mvl byt pjvr b`r& \$yxn mlk h`mry `sr yvsv bxsbnv `sr hkh msh vbny ysrl b&`tm mm&rym. ⁴⁷ vvyrsv `t`r&v v`t`r& jvg mlk-hbsn sny mlky h`mry `sr bjbr hyrdn mzxh sms. ⁴⁸ mjrjr `sr jl-spt-nxl `rnn vjd-hr sy`n hv` xrmvn. ⁴⁹ vkl-hjrbh jbr hyrdn mzxh vjd ym hjrbh txt `sdt hp\$gh.

Chapter 5

¹ vyqr` msh `l-kl-ysr`l vy`mr `lhm smj ysrl `t-hxqym v`-t- hmsp+ym `sr `nky dbr b`znykm
 hyvm vlmtdm `tm vsmrtm ljsm. ² yvhv `lhynv krt jmnv bryt bxb. ³ l`-t`btynv krt yvhv `t-hbryt
 hz`t ky `tnv `nxnv `lh ph hyvm klnv xyym. ⁴ pnym bpnym dbr yvhv jmkkm bhr mtvk h`s. ⁵ `nky
 jmd byn-yvhv vbynykm bjt hhv` lhgyd lkm `t-dbr yvhv ky yr`tm mpny h`s vl`-jlytm bhr l`mr. ⁶
 `nky yvhv `lhyk `sr hv&`tyk m`r& m&rym mbytb jbdym. ⁷ l` yhyh-lk `lhym `xrym jl-pny. ⁸ l`-tjsh-lk
 p\$kl-kl-tmvnh `sr bsmym mmjl v`sr b`r& mtxt v`sr bmy mtxt l`r&. ⁹ l`-tstxvh lhm vl` tjbdm ky
 `nky yvhv `lhyk `l qn` pqd jvn `bvt jl-bnym vjl-slsym vjl-rbjym lsn`y. ¹⁰ vjsh x\$dl`lpym l`hby
 vlsmy m&vvtv. ¹¹ l` ts` `t-sm-yvhv `lhyk lsv` ky l` ynqh yvhv `t`sr-ys` `t-smv lsv`. ¹² smvr `t-yvm
 hsbt lqdsv k`sr &vk yvhv `lhyk. ¹³ sst ymym tjbd vjsyt kl-ml`ktk. ¹⁴ vyvm hsbyjy sbt lyhvh `lhyk
 l` tjsh kl-ml`kh `th vbnk-vbtk vjbdk-v`mtk vsvrk vxmrk vkl-bhmtk vgrk `sr bsjryk lmjn ynvx jbdk
 v`mtk kmvk. ¹⁵ vzkrt ky-jbd hyyt b`r& m&rym vy&`k yvhv `lhyk msm byd xzqh vbzry n+vyh
 jl-kn &vk yvhv `lhyk ljsvt `t-yvm hsbt. ¹⁶ kbd `t`byk v`-t`mk k`sr &vk yvhv `lhyk lmjn y`rykn
 ymyk vlmjn yy+b lk jl h`dmh `sr-yvhv `lhyk ntn lk. ¹⁷ l` tr&x. ¹⁸ vl` tn`p. ¹⁹ vl` tgnb. ²⁰ vl`-tjnh
 brjk jd sv`. ²¹ vl` txmd `st rjk vl` tt`vh byt rjk sdhv vjbdv v`mtv svrv vxmrv vkl `sr lrjk. ²² `t-hdbrym
 h`lh dbr yvhv `l-kl-qhklm bhr mtvk h`s hjnn vhrpl qvl gdvl vl` y\$pv vyktbm jl-sny lxt `bny mvytnm
 `ly. ²³ vyhy ksmjkm `t-hqvl mtvk hxsk vhr bjr b`s vtqravn `ly kl- r`sy sb+ykm vzqnykm. ²⁴
 vt`mr v hn hr`nv yvhv `lhynv `t-kbdv v`-t-gdlv v`-t-qlv smjnv mtvk h`s hyvm hzh r`ynv ky-ydbr
 `lhym `t-h`dm vxy. ²⁵ vjth lmh nmvt ky t`klnv h`s hgdll hz`t `m-y\$py m`nxnv lsmj `t-qvl yvhv
 `lhynv jvd vmtnv. ²⁶ ky my kl-bsr `sr smj qvl `lhym xyym mdr mtvk-h`s kmnv vxy. ²⁷ qrb `th
 vsmj `t kl`sr y`mr yvhv `lhynv v`tdbr `lynv `t kl`sr ydbr yvhv `lhynv `lyk vsmjnv vjsynv. ²⁸
 vysmj yvhv `t-qvl dbrykm bdbrykm `ly vy`mr yvhv `ly smjty `t- qvl dbry hjm hzh `sr dbrv `lyk
 hy+ybv kl`sr dbrv. ²⁹ my-ytn vhyh lbbm zh lhm lyr`h `ty vlsmr `t-kl-m&vty kl-hymym lmjn yy+b
 lhm vlbnyhm lilm. ³⁰ lk `mr lhm svbv lkm l`hlykm. ³¹ v`th ph jmd jmdy v`dbrh `lyk `t kl-hm&vh
 vhxqym vmsp+ym `sr tlmdm vjsv b`r& `sr `nky ntn lhm lrsth. ³² vsmrtm ljsvt k`sr &vh yvhv
 `lhykm `tkm l` t\$rv ymyn vsm`l. ³³ bkl-hdrk `sr &vh yvhv `lhykm `tkm tlkv lmjn txyvn v+vb lkm
 vhrktm ymym b`r& `sr tyrsvn.

Chapter 6

¹ vz`t hm&vh hxqym vmsp+ym `sr &vh yvhv `lhykm llmd `tkm ljsvt b`r& `sr `tm jbrym smh
 lrsth. ² lmjn tyr` `t-yvhv `lhyk lsmr `t-kl-xqtyv vm&vtyv `sr `nky m&vk `th vbnk vbn-bnk kl ymy
 xyyk vlmjn y`rkn ymyk. ³ vsmjt ysrl vsmrt ljsvt `sr yy+b lk v`sr trbv m`d k`sr dbr yvhv `lhy
 `btyk lk`r& zbt xlb vdb. ⁴ smj ysrl yvhv `lhynv yvhv `xd. ⁵ v`hbt `t yvhv `lhyk bkl-lbbk vbkl-npsk
 vbkl-m`dk. ⁶ vhyv hdbrym h`lh `sr `nky m&vk hyvm jl-lbbk. ⁷ vsntm lbnyk vdbrt bm bsbt bbytk
 vbltk bdrk vbsbk vbqvmk. ⁸ vqsr m l`vt jl-ydk vhyv l++pt byn jnyk. ⁹ vktbm jl-mzzvt bytk
 vbsjryk. ¹⁰ vhyh ky yby`k yvhv `lhyk `l-h`r& `sr nsbj l`btyk l`brhm ly&xq vlyjqb ltt lk jrym gdl
 v+bt `sr l`-bny. ¹¹ vbtym ml`ym kl+vb `sr l`-ml`t vbrt x&vby m `sr l`-x&bt krmym vzyty m `sr

l`-n+jt v`klt vsbjt. ¹² hsmr lk pn-tskx `t-yhvh `sr hv&y`k m`r& m&rym mbyt jbdym. ¹³ `t-yhvh
 `lhyk tyr` v`tv tjbv vbsmv tsbj. ¹⁴ l` tlkvn `xry `lhy m`xry m`lhy hjmym `sr \$bybvtykm. ¹⁵ ky
 `l qn` yvhv `lhyk bqrk pn-yxrh `p-yhvh `lhyk bk vhsmydk mjl pny h`dmh. ¹⁶ l` tn\$y `t-yhvh
 `lhykm k`sr n\$ytm bm\$h. ¹⁷ smvr tsmrvn `t-m&vt yvhv `lhykm vjdyv vxqyv `sr &vk. ¹⁸ vjsyt
 hysr vh+vb bjny yvhv lmjn yy+b lk vb`t vyrst `t-h`r& h+bh `sr-nsbj yvhv l`btyk. ¹⁹ lhdp `t-kl`ybyk
 mpnyk k`sr dbr yvhv. ²⁰ ky-ys`lk bnk mxr l`mr mh hjdt vhxqym vhm\$y+ym `sr &vh yvhv `lhynv
 `tkm. ²¹ v`mrt lbnk jbdym hyynv lprjh bm&rym vy&y`nv yvhv mm&rym byd xzqh. ²² vytn yvhv
 `vtt vmptym gdlym vrjym bm&rym bprjh vbkl-bytv ljynynv. ²³ v`vtnv hv&y`msm lmjn hby` `tnv
 ltt lnv `t-h`r& `sr nsbj l`btyv. ²⁴ vy&vny yvhv ljsvt `t-kl-hxqym h`lh lyr`h `t-yhvh `lhynv l+vb
 lnv kl-hymym lxytnv khyvm hzh. ²⁵ v&dqh thyh-lnv ky-nsmr ljsvt `t-kl-hm&vh hz`t lpony yvhv
 `lhynv k`sr &vny.

Chapter 7

¹ ky yby`k yvhv `lhyk `l-h`r& `sr-`th b`-smh lrsth vns lgvym- rbym mpnyk hxyt vhgrysy vh`mry
 vhnjny vhrzy vhxvy vhybv\$y sbjh gvym rbym vj&vmym mmk. ² vntnm yvhv `lhyk lpnyk
 vkytm hxrm txrym `tm l`-tkrt lhm bryt vl` txnm. ³ vl` ttxtn bm btk l`-ttn lbnv vbtv l`-txq lbnk. ⁴
 ky-y\$yr `t-bnk m`xry vjbdv `lhy m`xry vxrh `p-yhvh bkm vhsmydk mhr. ⁵ ky-`m-kh tjsv lhm
 mzbxyhm tt&v vm&btm tsbrv v`syrm tgdjvn vp\$ylyhm tsrpn b`s. ⁶ ky jm qdvs `th lyvhv `lhyk
 bk bxr yvhv `lhyk lhyvt lv ljm \$glh mkl hjmym `sr jl-pny h`dmh. ⁷ l` mrbkm mkl-hjmym xsq yvhv
 bkm vybxr bkm ky-`tm hmj+ mkl- hjmym. ⁸ ky m`hbt yvhv `tkm vmsmr v`t-hsbjh `sr nsbj l`btykm
 hv&y` yvhv `tkm byd xzqh vpydk mbyt jbdym myd prjh mlk-m&rym. ⁹ vydjt ky-yhvh `lhyk hv`
 h`lhy m`h`l h`mn smr hbryt vhx\$d l`hbyv vlsmy m&vtv l`lp dvr. ¹⁰ vmslm lsn`yv `l-pnyv lh`bydv
 l`y`xr lsn`v `l-pnyv yslm-lv. ¹¹ vsmrt `t-hm&vh v`t-hxqym v`t-hmsp+ym `sr `nky m&vk hyvm
 ljsvtm. ¹² vhyh jqb tsmjvn `t hmsp+ym h`lh vsmrtm vjsytm `tm vsmr yvhv `lhyk lk `t-hbryt v`t-hx\$d
 `sr nsbj l`btyk. ¹³ v`hbk vbrkk vhrbk vbrk pry-b+nk vpry-`dmtk dgnk vtyrsk vy&hrk sgr-`lpyk
 vjstrt &`nk jl h`dmh `sr-nsbj l`btyk ltt lk. ¹⁴ brvk thyh mkl-hjmym l`-yhyh bk jqr vjqrh vbbhmtk.
¹⁵ vh\$yr yvhv mmk kl-xly vkl-mdvy m&rym hrjym `sr ydjt l` ysymm bk vntnm bkl-sn`yk. ¹⁶ v`klt
 `t-kl-hjmym `sr yvhv `lhyk ntn lk l`-txv\$ jnyk jlyhm vl` tjbv `t-`lhyhm ky-mvqs hv` lk. ¹⁷ ky t`mr
 blbbk rbym hgvy m`h`lh mmny `ykh `vkl lhvrysm. ¹⁸ l` tyr` mhm zkr tzkr `t `sr-jsh yvhv `lhyk lprjh
 vlkl-m&rym. ¹⁹ hm\$st hgdlt `sr-r`v jnyk v`tt vhmptym vhyd hxzqh vhzrj hn+vyh `sr hv&`k yvhv
 `lhyk kn-yjsh yvhv `lhyk lkl-hjmym `sr-`th yr` mpnyhm. ²⁰ vgm `t-h&rjh yslx yvhv `lhyk bm
 jd-`bd hns`rym vhn\$trym mpnyk. ²¹ l` tjr& mpnyhm ky-yhvh `lhyk bqrk `l gdvl vnvr`. ²² vns l
 yvhv `lhyk `t-hgvym h`l mpnyk mj+ mj+ l` tvkl klm mhr pn-trbh jlyk xyt hsdh. ²³ vntnm yvhv
 `lhyk lpnyk vhmh mhvmh gdll jd hsmdm. ²⁴ vntn mlkyhm bydk v`bdt `t-smm mtxt hsmym
 l`-yty&b `ys bpnky jd hsmdk `tm. ²⁵ p\$yly `lhyhm tsrpn b`s l`-txmd k\$y vzhb jlyhm vlqxt lk pn

tvqs bv ky tvjbt yvhv `lhyk hv`. ²⁶ vl`-tby` tvjhb `l-bytk vhyyt xrm kmhv sq& tsq&nv vtjb ttjbnv ky-xrm hv`.

Chapter 8

¹ kl-hm&vh `sr`nky m&vk hyvm tsmrvn ljsvt lmjn txyvn vrbytm vb`tm vyrstm `t-h`r& `sr-nsbj yvhv l`btykm. ² vzkrt `t-kl-hdrk `sr hvlykk yvhv `lhyk zh `rbjym snh bmdbr lmjn jntk ln\$tk ldjt `t`sr blbbk htmsr m&vtv `m-l`. ³ vyjnk vyrbk vy`klk `t-hmn `sr l`-ydjt vl` ydjvn `btyk lmjn hvdyjk ky l` jl-hlxm lbdv yxyh h`dm ky jl-kl-mv&` py-yvhv yxyh h`dm. ⁴ smltk l` blth mjlyk vrglk l` b&qh zh `rbjym snh. ⁵ vydjt jm-lbbk ky k`sr yy\$`r `ys `t-bnv yvhv `lhyk my\$rk. ⁶ vsmrt `t-m&vt yvhv `lhyk llkt bdrkyv vlyr`h `tv. ⁷ ky yvhv `lhyk mby`k `l`-r& +vbh `r& nxly mym jynt vthmt y&`ym bbqjh vbhr. ⁸ `r& x+h vsjrh vgpv vt`nh vrmvn `r&-zyt smn vdbs. ⁹ `r& `sr l` bm\$kt t`kl-bh lxm l`-tx\$`r kl bh `r& `sr `bnyh brzl vmhrryh tx&b nxst. ¹⁰ v`klt vsbjt vbrkt `t-yvhv `lhyk jl-h`r& h+bh `sr ntn-lk. ¹¹ hsmr lk pn-tskx `t-yvhv `lhyk lblty smr m&vtyv vmsp+yv vxqtyv `sr `nky m&vk hyvm. ¹² pn-t`kl vsbjt vbtym +bym tbnh vysbt. ¹³ vbqrk v&`nk yrbyn vk\$`p vzhb yrbh-lk vkl `sr-lk yrbh. ¹⁴ vrm lbbk vskxt `t-yvhv `lhyk hmv&y`k m`r& m&rym mbyt jbdym. ¹⁵ hmvlykk bmdbr hgdl vhnvr` nxs srp vjqr b v&m`vn `sr `yn-mym hmv&y` lk mym m&vr hxlmys. ¹⁶ hm`klk mn bmdbr `sr l`-ydjvn `btyk lmjn jntk vlmjn n\$tk lhy+bk b`xrytk. ¹⁷ v`mrt blbbk kxy vj&m ydy jsh ly `t-hxyl hzh. ¹⁸ vzkrt `t-yvhv `lhyk ky hv` hntn lk kx ljsvt xyl lmjn hqym `t- brytv `sr-nsbj l`btyk kyvm hzh. ¹⁹ vhyh `m-skx tsqx `t-yvhv `lhyk vhlkt `xry `lhym `xrym vjbdm vbstxvyt lhm hjdty bkm hyvm ky `bd t`bdvn. ²⁰ kgvym `sr yvhv m`byd mpnykm kn t`bdvn jqb l` tsmjvn bqvl yvhv `lhykm.

Chapter 9

¹ smj ysrl `th jbr hyvm `t-hyrdn lb` lrst gvym gdlym vj&mym mmk jrym gdlv vb&rt bsmym. ² jm-gdvl vrm bny jnqym `sr `th ydjt v`th smjt my yty&b lpny bny jnq. ³ vydjt hyvm ky yvhv `lhyk hv`-hjbr lpnyk `s`klh hv` ysmymd vhv` yknyjm lpnyk vhrstm vh`bdtm mhr k`sr dbr yvhv lk. ⁴ `l-t`mr blbbk bhdp yvhv `lhyk `tm mlpnyk l`mr b&dqty hby`ny yvhv lrst `t-h`r& hz`t vbbsjt hgvym h`lh yvhv mvrysm mpnyk. ⁵ l` b&dqtq vbysr lbbk `th b` lrst `t`-r&m ky brsyt hgvym h`lh yvhv `lhyk mvrysm mpnyk vlmjn hqym `t-hdbr `sr nsbj yvhv l`btyk l`brhm ly&xq vlyjqb. ⁶ vydjt ky l` b&dqtq yvhv `lhyk ntn lk `t-h`r& h+vbh hz`t lrsth ky jm-qsh-jrp `th. ⁷ zkr `l-tskx `t `sr-hq&pt `t-yvhv `lhyk bmdbr lmn-hyvm `sr- y&`t m`r& m&rym jd-b`km jd-hmqvm hzh mmrym hyytm jm-yvhv. ⁸ vbxb hq&ptm `t-yvhv vyt`np yvhv bkm lhsmyd `tkm. ⁹ bjly hhrh lqxt lvxt h`bnym lvxt hbryt `sr-krt yvhv jmkv v`sb bhr `rbjym yvm v`rbjym lyh lxm l` `kly vmym l` styty. ¹⁰ vytn yvhv `ly `t-sny lvxt h`bnym ktby m b`&bj `lhym vjlyhm kkl-hdbrym `sr dbr yvhv jmkv bhr mtvk

h`s byvm hqhl. ¹¹ vyhy mq& `rbjym yvm v`rbjym lyh ntn yvhv `ly `t-sny lxt h`bnym lxvt hbryt. ¹² vy`mr yvhv `ly qvm rd mhr mzh ky sxt jmk `sr hv&`t mm&rym \$rv mhr mn-hdrk `sr &vytm jsv lhm m\$kh. ¹³ vy`mr yvhv `ly l`mr r`yty `t-hjm hzh vnhh jm-qsh-jrp hv`. ¹⁴ hrp mmny v`smydm v`mxh `t-smm mtxt hsmym v`jsh `vtk lgvy- j&vm vrb mmnv. ¹⁵ v`pn v`rd mn-hhr vhhv bjr b`s vsny lvxt hbryt jl sty ydy. ¹⁶ v`r` vnhh x+`tm lyhv `lhykm jsytm lkm jgl m\$kh \$rtm mhr mn- hdrk `sr-&vh yvhv `tkm. ¹⁷ v`tps bsny hlxt v`slkm mj l sty ydy v`sbrm ljynykm. ¹⁸ v`tnpl lpny yvhv kr`snh `rbjym yvm v`rbjym lyh lxm l` `klty vmym l` styty jl kl-x+`tkm `sr x+`tm ljsvt hrj bjyny yvhv lhky\$. ¹⁹ ky ygrty mpny h`p vhxmh `sr q&p yvhv jlykm lhsmyd `tkm vysmj yvhv `ly gm bpjm hhv`. ²⁰ vb`hrn ht`np yvhv m`d lhsmydv v`tpll gm-bjd `hrn bjt hhv`. ²¹ v`t-x+`tkm `sr-jsytm `t-hjgl lqxy v`srp `tv b`s v`kt `tv +xvn hy+b jd `sr-dq ljpr v`slk `t-jprv `l-hnxl hyrd mn-hhr. ²² vbtbjrh vbm\$h vbqbrt ht`vh mq&pym hyytm `t-yvhv. ²³ vbslx yvhv `tkm mqds brnj l`mr jlv vrsv `t-h`r& `sr nty lkm vtmrv `t-py yvhv `lhykm vl` h`mntm lv vl` smjtm bqlv. ²⁴ mmrym hyytm jm-yvhv myvm djty `tkm. ²⁵ v`tnpl lpny yvhv `t`rbjym hyvm v`t`rbjym hlylh `sr htnpity ky`mr yvhv lhsmyd `tkm. ²⁶ v`tpll `l-yvhv v`mr `dny yvhv `l-tsxt jmk vnxltk `sr pdyt bgdlk `sr-hv&`t mm&rym byd xzqh. ²⁷ zkr ljbyd l`brhm ly&xq vlyjqb `l-tpn `l-qsy hjm hzh v`l- rsjv v`l-x+`tv. ²⁸ pn-y`mrv h`r& `sr hv&`tnv msm mbly yklt yvhv lhby`m `l-h`r& `sr-dbr lhm vmsn`tv `vtm hv&`m lhmtm bmdbr. ²⁹ vhm jmk vnxltk `sr hv&`t bkxk hgdl vbzrjk hn+vyh.

Chapter 10

¹ bjt hhv `mr yvhv `ly p\$l-lk sny-lvxt `bnym kr`snym vjhl `ly hhrh vjsyt lk `rvn j&. ² v`ktb jl-hlxt `t-hdbrym `sr hyv jl-hlxt hr`snym `sr sbrt vsmtm b`rvn. ³ v`js `rvn j&y s+yvm v`p\$l sny-lxt `bnym kr`snym v`jl hhrh vsny hlxt bydy. ⁴ vyktb jl-hlxt kmktb hr`svn `t jsrt hdbrym `sr dbr yvhv `lykm bhr mtvk h`s byvm hqhl vytnm yvhv `ly. ⁵ v`pn v`rd mn-hhr v`sm `t-hlxt b`rvn `sr jsyty vyhyv sm k`sr &vny yvhv. ⁶ vbny ysrl n\$yv mb`rt bny-yjqn mv\$rh sm mt `hrn vyqbr sm vykhn `ljzr bnv txyv. ⁷ msm n\$yv hgdgdh vmn-hgdgdh y+bth `r& nxly mym. ⁸ bjt hhv` hbdyl yvhv `t-sb+ hlvy ls`t `t`rvn bryt-yvhv ljmd lpny yvhv lsrtv vlbrk bsmv jd hyvm hzh. ⁹ jl-kn l`-hyh llvy xlq vnxlh jm`xyv yvhv hv` nxlty k`sr dbr yvhv `lhyk lv. ¹⁰ v`nky jmdty bhr kymym hr`snym `rbjym yvm v`rbjym lyh vysmj yvhv `ly gm bpjm hhv` l`-`bh yvhv hsxtyk. ¹¹ vy`mr yvhv `ly qvm lk lm\$j lpny hjm vyb`v vyyrsv `t-h`r& `sr- nsbjty l`btm ltt lhm. ¹² vjth ysrl mh yvhv `lhyk s`l mjmk ky `m-lyr`h `t-yvhv `lhyk llkt bkl-drkyv vl`hbh `tv vljbd `t-yvhv `lhyk bkl-lbbk vbkl- npsk. ¹³ lsmr `t-m&vt yvhv v`t-xqtyv `sr `nky m&vk hyvm l+vb lk. ¹⁴ hn lyhv `lhyk hsmym vsmy hsmym h`r& vkl`sr-bh. ¹⁵ rq b`btyk xsq yvhv l`hbh `vtm vybvx bzrjm `xryhm bkm mkl- hjmym kyvm hzh. ¹⁶ vmltm `t jrlt lbbkm vjrpkm l` tqsv jvd. ¹⁷ ky yvhv `lhykm hv` `lhy h`lhym v`dny h`dnym h`l hgdl hgbr vhnvr` `sr l`-ys` pnym vl` yqx sxd. ¹⁸ jsh msp+ ytm v`lmnh v`hb gr ltt lv lxm vsmlh. ¹⁹ v`hbtm `t-hgr ky-grym hyytm b`r& m&rym. ²⁰ `t-yvhv `lhyk tyr` `tv tjbd vbv tdbq vbsmv tsbj. ²¹

hv` thltk vvh` `lhyk `sr-jsh `tk `t-hgdlt v`-t-hnvr` h`lh `sr r`v jynyk. ²² bsbjym nps yrdrv `btyk m&rymh vjth smk yvhv `lhyk kkvkby hsmym lrb.

Chapter 11

¹ v`hbt `t yvhv `lhyk vsmrt msmrtv vxqtyv vmsp+yv vm&vtyv kl- hymym. ² vydjtm hyvm ky l`-t-bnykm `sr l`-ydjv v`sr l`-r`v `t-mv\$y yvhv `lhykm `t-gdlv `t-ydv hxzqh vzrjv hn+vyh. ³ v`-t`-tityv v`-t-mjsyv `sr jsh btvk m&rym lprjh mlk-m&rym vlkl- `r&v. ⁴ v`sr jsh lxyl m&rym l\$y\$yv vlrkbv `sr h&yp `t-my ym-\$vp jl- pnyhm brdpm `xrykm vy`bdm yvhv jd hyvm hzh. ⁵ v`sr jsh lkm bmdbr jd-b`km jd-hmqvm hzh. ⁶ v`sr jsh ldtv vl`byrm bny `ly`b bn-r`vbn `sr p&th h`r& `t-pyh vtbljm v`-t-btyhm v`-t`-hlyhm v`-t kl-hyqvm `sr brglyhm bqrh kl- ysr`l. ⁷ ky jynykm hr`-t `t-kl-mjsh yvhv hgdlt `sr jsh. ⁸ vsmrtm `t-kl-hm&vh `sr `nky m&vk hyvm lmjn txzqv vb`tm vyrstm `t-h`r& `sr `tm jbrym smh lrsth. ⁹ vlmjn t`rykv ymym jl-h`dmh `sr nsbj yvhv l`btykm ltt lhm vlzrjm `r& zbt xlb vdb. ¹⁰ ky h`r& `sr `th b`-smh lrsth l`k`r& m&rym hv` `sr y&`tm msm `sr tzrj `t-zrjk vhsqyt brgk kgn hyrq. ¹¹ v`h`r& `sr `tm jbrym smh lrsth `r& hrym vbqjt lm+r hsmym tsth- mym. ¹² `r& `sr-yvhv `lhyk drs `th tmyd jyny yvhv `lhyk bh mrsyt hsnh vjd `xryt snh. ¹³ vhyh `m-smj tsmjv `l-m&vty `sr `nky m&vh `tkm hyvm l`hbh `t- yvhv `lhykm vljbdv bkl-lbbkm vbkl-npskm. ¹⁴ vntty m+r-`r&km bjtv yvrh vmlqvs v`\$pt dgnk vtyrsk vy&hrk. ¹⁵ vntty jsb bsdk lbhmtk v`klt vsbjt. ¹⁶ hsmrv lkm pn ypth lbbkm v\$rtm vjbdtm `lhym `xrym vbstxyvym lhm. ¹⁷ vxrh `p-yvhv bkm vj&r `t-hsmym vl`-yhyh m+r v`dmh l`-ttn `t- ybvlh v`bdtm mhrh mjl h`r& h+bh `sr yvhv ntn lkm. ¹⁸ vsmtm `t-dbry `lh jl-lbbkm vjl-npskm vqsrtn `tm l`vt jl-ydkm vhyv l+v+pt byn jynykm. ¹⁹ vlmtdm `tm `t-bnykm ldbr bm bsbt bbytk vbltk bdrk vbskbk vbqvmk. ²⁰ vktbtm jl-mzvzv bytk vbsjryk. ²¹ lmjn yrbv ymykm vmy bnykm jl h`dmh `sr nsbj yvhv l`btykm ltt lhm kymy hsmym jl-h`r&. ²² ky `m-smr tsmrvn `t-kl-hm&vh hz`-t `sr `nky m&vh `tkm ljsth l`hbh `t-yvhv `lhykm llkt bkl-drkyv vldbqh-bv. ²³ vhvrys yvhv `t-kl-hgvym h`lh mlpnykm vyrstm gvym gdlym vj&my mkm. ²⁴ kl-hmqvm `sr tdrk kp-rglkm bv lkm yhyh mn-hmdbr vhlbnvn mn- hnhr nhr-prt vjd hym h`xrvn yhyh gblkm. ²⁵ l`-yty&b `ys bpnykm pxdkm vmvr`km ytn yvhv `lhykm jl-pny kl- h`r& `sr tdrkv-bh k`sr dbr lkm. ²⁶ r`h `nky ntn lpnykm hyvm brkh vqllh. ²⁷ `t-hbrkh `sr tsmjv `l-m&vt yvhv `lhykm `sr `nky m&vh `tkm hyvm. ²⁸ vqllh `m-l` tsmjv `l-m&vt yvhv `lhykm v\$rtm mn-hdrk `sr `nky m&vh `tkm hyvm llkt `xry `lhym `xrym `sr l`-ydjtm. ²⁹ vhyh ky yby`k yvhv `lhyk `l-h`r& `sr-`th b`-smh lrsth vntth `t-hbrkh jl-hr grzym v`-t-hqllh jl-hr jybl. ³⁰ hl`-hnh bjbr hyrdn `xry drk mbv` hsms b`r& hknjny hysb bjrth mvl hglgl `&l `lvny mrh. ³¹ ky `tm jbrym `t-hyrdn lb`-lrst `t-h`r& `sr-yvhv `lhykm ntn lkm vyrstm `th vysbtm-bh. ³² vsmrtm ljsvt `t kl-hxqvm v`-t-hmsp+ym `sr `nky ntn lpnykm hyvm.

Chapter 12

¹ l'h hxyqm vhmshp+ym `sr tsmrvn ljsvt b`r& `sr ntn yvhv `lhy `btyk lk lrsth kl-hymym `sr-`tm xyym jl-h`dmh. ² `bd t`bdvn `t-kl-hmqmvt `sr jbdv-sm hgvym `sr `tm yrsym `tm `t-`lhyhm jl-hhrym hrmyy vjl-hgbjvt vtxt kl-j& rjnn. ³ vnt&tm `t-mzbxm vsbrtm `t-m&btm v`srwym tsrprv b`s vp\$yly `lhyhm tgdjvn v`bdtm `t-smm mn-hmqvm hhv`. ⁴ l`-tjsvn kn lyvhv `lhykm. ⁵ ky `m-`l-hmqvm `sr-ybxr yvhv `lhykm mkl-sb+ykm lsvm `t-smv sm lsknv tdrsv vb`t smh. ⁶ vhb`tm smh jltykm vzbxykm v`t mjsrtykm v`t trvmt ydkm vndrykm vndbtykm vbkrt bqrkm v&`nkm. ⁷ v`klm-sm lpny yvhv `lhykm vsmxtm bkl mslx ydkm `tm vbtykm `sr brkk yvhv `lhyk. ⁸ l` tjsvn kkl `sr `nxnv jsym ph hyvm `ys kl-hysr bjynyv. ⁹ ky l`-b`tm jd-jth `l-hmnvxh v`l-hnxlh `sr-yvhv `lhyk ntn lk. ¹⁰ vjbrtm `t-hyrdn vysbtm b`r& `sr-yvhv `lhykm mnxyl `tkm vhnvx lkm mkl-`ybykm m\$yby vysbtm-b+x. ¹¹ vhyh hmqvm `sr-ybxr yvhv `lhykm bv lskn smv sm smh tby`v `t kl-`sr `nky m&vh `tkm jvlytykm vzbxykm mjsrtykm vtrmt ydkm vkl mbxr ndrykm `sr tdrv lyvhv. ¹² vsmxtm lpny yvhv `lhykm `tm vbnykm vbntykm vjbdykm v`mhtykm vhlvy `sr bsjrykm ky `yn lv xlq vnxlh `tkm. ¹³ hsmr lk pn-tjll jltyk bkl-mqvm `sr tr`h. ¹⁴ ky `m-bmqvm `sr-ybxr yvhv b`xd sb+yk sm tjll jltyk vsm tjsh kl `sr `nky m&vk. ¹⁵ rq bkl-`vt npsk tzbx v`klt bsr kbrkt yvhv `lhyk `sr ntn-lk bkl-sjryk h+m` vh+hvr y`klnv k&by vk`yl. ¹⁶ rq hdm l` t`klv jl-h`r& tspknv kmym. ¹⁷ l`-tvkl l`kl bsjryk mjsr dgnk vtyrsk vy&hrk vbkrt bqrk v&`nk vkl-ndryk `sr tdr vndbtyk vtrvmt ydk. ¹⁸ ky `m-lpny yvhv `lhyk t`klnv bmqvm `sr ybxr yvhv `lhyk bv `th vbnk vbtk vjbdk v`mtk vhlvy `sr bsjryk vsmxt lpny yvhv `lhyk bkl mslx ydk. ¹⁹ hsmr lk pn-tjzb `t-hlvy kl-ymyk jl-`dmtk. ²⁰ ky-yrxyb yvhv `lhyk `t-gblk k`sr dbr-lk v`mrt `klh bsr ky- t`vh npsk l`kl bsr bkl-`vt npsk t`kl bsr. ²¹ ky-yrxq mmk hmqvm `sr ybxr yvhv `lhyk lsvm smv sm vzbxt mbqrk vm&`nk `sr ntn yvhv lk k`sr &vtyk v`klt bsjryk bkl `vt npsk. ²² `k k`sr y`kl `t-h&by v`t-h`yl kn t`klnv h+m` vh+hvr yxdv y`klnv. ²³ rq xzq lblyt `kl hdm ky hdm hv` hnps vl-`t`kl hnps jm-hbsr. ²⁴ l` t`klnv jl-h`r& tspknv kmym. ²⁵ l` t`klnv lmjn yy+b lk vlbnyk `xryk ky-tjsh hysr bjyny yvhv. ²⁶ rq qdsyk `sr-yhyv lk vndryk ts` vb`t `l-hmqvm `sr-ybxr yvhv. ²⁷ vjsyt jltyk hbsr vhdn jl-mzbx yvhv `lhyk vdm-zbxyk yspk jl- mzbx yvhv `lhyk vhsr t`kl. ²⁸ smr vsmjt `t kl-hdbrym h`lh `sr `nky m&vk lmjn yy+b lk vlbnyk `xryk jd-jvlm ky tjsh h+vb vhsr bjyny yvhv `lhyk. ²⁹ ky-ykryt yvhv `lhyk `t-hgvym `sr `th b`-smh lrst `vtm mpnyk vyrst `tm vysbt b`r&m. ³⁰ hsmr lk pn-tnqs `xryhm `xry hsmdm mpnyk vpn-tdrs l`lhyhm l`mr `ykh yjbdv hgvym h`lh `t-`lhyhm v`jsh-kn gm-`ny. ³¹ l`-tjsh kn lyvhv `lhyk ky kl-tvjbt yvhv `sr sn` jsv l`lhyhm ky gm `t-bnyhm v`t-bntyhm ysrvp b`s l`lhyhm.

Chapter 13

¹ `t kl-hdbr `sr `nky m&vh `tkm `tv tsmrv ljsvt l`-t\$ p jlyv vl` tgrj mmnv. ² ky-yqvm bqrkb nby` `v xlm xlvn vntn `lyk `vt `v mvpt. ³ vb` h`vt vhmvpv `sr-dbr `lyk l`mr nlkh `xry `lhyhm `xrym `sr l`-ydtm vnjbdm. ⁴ l` tsmj `l-dbry hnby` hhv` `v `l-xvlm hxlvm hhv` ky mn\$h yvhv `lhykm `tkm

ldjt hyskm `hby m `t-yvhv `lhykm bkl-lbbkm vbkl- npskm. ⁵ `xry yvhv `lhykm tlkv v`tv tyr`v v`t-m&vtyv tsmrv vbqlv tsmjv v`tv tjbdv vbv tdbqvn. ⁶ vhnby` h hv` `v xlm hxlvm h hv` yvmt ky dbr-\$rh jl-yvhv `lhykm hmv&y` `tkm m`r& m&rym vhpdk mby t jbdym lhdyxk mn-hdrk `sr &vk yvhv `lhyk llkt bh vbjrt hrj mqr bk. ⁷ ky y\$ytk `xyk bn-`mk `v-bnk `v-btk `v `st xyqk `v rjk `sr knpsk b\$tr l`mr nlkh vnjbdh `lhym `xry m `sr l` ydjt `th v`btyk. ⁸ m`lhy hjmym `sr \$bybtykm hqrbym `lyk `v hrxqym mmk mq&h h`r& vjd-q&h h`r&. ⁹ l`-t`bh lv vl` tsmj `lyv vl`-txv\$ jynk jlyv vl`-txml vl`-tk\$ h jlyv. ¹⁰ ky hrg thr gnv ydk thyh-bv br`svnh lhmytv vyd kl-hjm b`xrn h. ¹¹ v\$qltv b`bnym vmt ky bqs lhdyxk mj l yvhv `lhyk hmv&y` k m`r& m&rym mby t jbdym. ¹² vkl-ysr`l ysmjv vyr`vn vl`-yv\$pv ljsvt kdbr hrj hzh bqr bk. ¹³ ky-tsmj b`xt jryk `sr yvhv `lhyk ntn lk lsbt sm l`mr. ¹⁴ y&`v `nsym bny-blyjl mqr bk vydyxv `t-ysby jyrm l`mr nlkh vnjbdh `lhym `xry m `sr l`-ydjtm. ¹⁵ vdrst vxqrt vs`lt hy+b vnhh `mt nkv n h dbr njsth ht vj b h hz`t bqr bk. ¹⁶ hkh tkh `t-ysby hjyr h hv` lpy-xrb h xrm `th v`t-kl-`sr-bh v`t- bhmth lpy-xrb. ¹⁷ v`t-kl-sllh tqb& `l-tvk rxbh vsrpt b`s `t-hjyr v`t-kl-sllh klyl lyhv h `lhyk vhyth tl jv l m l` tbnh jvd. ¹⁸ vl`-ydbq bydk m`vmh mn-hxrm lmjn ysvb yvhv mxrvn `pv vntn-lk rxmym vrxmk vhrbk k`sr nsbj l`btyk. ¹⁹ ky tsmj bqvl yvhv `lhyk lsmr `t-kl-m&vtyv `sr `nky m&vk hyvm ljsvt hysr bjyny yvhv `lhyk.

Chapter 14

¹ bnym `tm lyhv h `lhykm l` ttgddv vl`-tsymv qrxh byn jynykm lmt. ² ky jm qdvs `th lyhv h `lhyk vbk bxr yvhv lhyvt lv ljm \$glh mkl hjmym `sr jl-pny h`dmh. ³ l` t`kl kl-tvjbh. ⁴ z` t h b h m h `sr t`klv svr sh ksby m vsh jzym. ⁵ `yl v&by vyxmvr v`qv vdysn vt`v vzmr. ⁶ vkl-bhmh mpr\$ t pr\$ h vs\$jt s\$ j sty pr\$vt mjlt grh b b h m h `th t`klv. ⁷ `k `t-zh l` t`klv mmjly hgrh vmmpry\$ hpr\$ h hs\$vj h `t-hgml v`t-h`mbt v`t-hspn ky-mj l h grh h m h vpr\$ h l` hpry\$ v +m`ym hm lkm. ⁸ v`t-hxzyr ky-mpry\$ pr\$ h hv` vl` grh +m` hv` lkm mbsrm l` t`klv vbnbltm l` tgjv. ⁹ `t-zh t`klv mkl `sr bmy m kl `sr-lv \$npyr vqsqst t`klv. ¹⁰ vkl `sr `yn-lv \$npyr vqsqst l` t`klv +m` hv` lkm. ¹¹ kl-&pvr +hrh t`klv. ¹² vzh `sr l`-t`klv mhm hnsr vhpr\$ v h j z n y h. ¹³ vhr`h v`t-h`yh v h d y h l m y n h. ¹⁴ v` t kl-jrb l m y n v. ¹⁵ v` t b t h y j n h v` t-h t x m \$ v` t-h s x p v` t-h n & l m y n h v. ¹⁶ `t-hkv\$ v` t-h y n s v p v h t n s m t. ¹⁷ v h q ` t v` t-h r x m h v` t-h s l k. ¹⁸ v h x \$ y d h v h ` n p h l m y n h v h d v k y p t v h j + l p. ¹⁹ vkl sr& hjvp +m` hv` lkm l` y`klv. ²⁰ kl-jvp +hvr t`klv. ²¹ l` t`klv kl-nblh lgr `sr-bsjryk tt n n h v`klh `v mkr l n k r y ky jm qdvs `th lyhv h `lhyk l`-tbsl gdy b x l b `m v. ²² jsr tj sr `t kl-tbv` t z r j k h y & ` h s d h s n h s n h. ²³ v` k l t l p n y y v h v `lhyk b m q v m `sr-yb x r l s k n s m v s m m j s r d g n k t y r s k v y & h r k v b k r t b q r k v & `n k l m j n t l m d l y r `h `t-yvhv `lhyk kl- h y m y m. ²⁴ v k y -y r b h m m k h d r k ky l` t v k l s `t v ky-y r x q m m k h m q v m `sr y b x r y v h v `lhyk l s v m s m v s m ky y b r k k y v h v `lhyk. ²⁵ v n t t h b k \$ p v & r t h k \$ p b y d k v h l k t `l-h m q v m `sr y b x r y v h v `lhyk b v. ²⁶ v n t t h h k \$ p b k l `sr-t`v h n p s k b b q r v b & `n v b y y n v b s k r v b k l `sr t s `l k n p s k v`k l t s m l p n y y v h v `lhyk v s m x t `th v b y t k. ²⁷ v h l v y `sr-b s j r y k l` t j z b n v ky `yn lv x l q v n x l h j m k. ²⁸ m q & h s l s

sny m tv&y` `t-kl-mjsr tbv`tk bsnh hlv` vhnxt bsjryk. ²⁹ vb` hlvy ky `yn-lv xlq vnxlh jmk vhg
vhytm vh`lmnh `sr bsjryk v`klv vsbjv lmjn ybrkk yvhv `lhyk bkl-mjsh ydk `sr tjsh.

Chapter 15

¹ mq& sbj-snym tjsh sm+h. ² vzh dbr hsm+h smv+ kl-bjl msh ydv `sr ysh brjvh l`-ygs `t- rjvh
v`-t`xyv ky-qr` sm+h lyvh. ³ `t-hnkry tgs v`sr yhyh lk `t`xyk tsm+ ydk. ⁴ `p\$ ky l` yhyh-bk `byvn
ky-brk ybrkk yvhv b`r& `sr yvhv `lhyk ntn-lk nxlh lrsth. ⁵ rq `m-smvj tsmj bqvl yvhv `lhyk lsmr
ljsvt `t-kl-hm&vh hz`t `sr `nky m&vk hyvm. ⁶ ky-yvhv `lhyk brkk k`sr dbr-lk vjhb+ gvy m rby m
v`th l` tjb+ vmslt bgvym rby m vbk l` ymslv. ⁷ ky-yhyh bk `byvn m`xd `xyk b`xd sjryk b`r&k
`sr-yvhv `lhyk ntn lk l` t`m& `t-lbbk vl` tqp& `t-ydk m`xyk h`byvn. ⁸ ky-ptx tptx `t-ydk lv vjhb+
tjby+nv dy mx\$rv `sr yx\$rv lv. ⁹ hsmr lk pn-yhyh dbr jm-lbbk blyjl l`mr qrbh snt-hsbj snt hsm+h
vrjh jynk b`xyk h`byvn vl` ttn lv vqr` jlyk `l-yvhv vhyh bk x+`. ¹⁰ ntvn ttn lv vl`-yrj lbbk bttk lv
ky bgll hdbz hzh ybrkk yvhv `lhyk bkl-mjsh vbkl mslx ydk. ¹¹ ky l`-yxdl `byvn mqrb h`r& jl-kn
`nky m&vk l`mr ptx tptx `t- ydk l`xyk ljnyk vl`bynk b`r&k. ¹² ky-ymkr lk `xyk hjbry `v hjbryh
vjbdk ss sny m vbsnh hsbyjt tslxnv xpsy mjmk. ¹³ vky-tslxnv xpsy mjmk l` tslxnv ryqm. ¹⁴ hjnyq
tjnyq lv m&`nk vmgrnk vmyqbk `sr brkk yvhv `lhyk ttn- lv. ¹⁵ vzkrt ky jbd hyt b`r& m&rym
vypdk yvhv `lhyk jl-kn `nky m&vk `t-hdbz hzh hyvm. ¹⁶ vhyh ky-y`mr `lyk l` `&` mjmk ky `hbv
v`-t-bytk ky-+vb lv jmk. ¹⁷ vlqxt `t-hmr&j vntth b`zvn vbdlt vhyh lk jbd jvln v`p l`mtk tjsh-kn. ¹⁸
l`-yqsh bjynk bslxk `tv xpsy mjmk ky msnh skr skyr jbdk ss sny m vbrkk yvhv `lhyk bkl `sr tjsh.
¹⁹ kl-hbkvr `sr yvld bbqrk vb&`nk hzkr tqdys lyvhv `lhyk l` tjbd bbkr svrk vl` tgz bkvr &`nk. ²⁰
lpny yvhv `lhyk t`klnv snh bsnh bmqvm `sr-ybxr yvhv `th vbytk. ²¹ vky-yhyh bv mvm p\$`v jvr
kl mvm rj l` tzbxnv lyvhv `lhyk. ²² bsjryk t`klnv h+m` vh+hvr yxdv k&by vk`yl. ²³ rq `t-dmv l`
t`kl jl-h`r& tspknv kmym.

Chapter 16

¹ smvr `t-xds h`byb vjsyt p\$`x lyvhv `lhyk ky bxds h`byb hv&y`k yvhv `lhyk mm&rym lyh. ²
vzbxt p\$`x lyvhv `lhyk &`n vbqr bmqvm `sr-ybxr yvhv lskn smv sm. ³ l`-t`kl jlyv xm& sbjt ymym
t`kl-jlyv m&vt lxm jny ky bxpzvn y&`t m`r& m&rym lmjn tzkr `t-yvm &`tk m`r& m&rym kl ymy
xyyk. ⁴ vl`-yr`h lk s`r bkl-gblk sbjt ymym vl`-ylyn mn-hbsr `sr tzbx bjr b byvm hr`svn lbqr. ⁵ l`
tvkl lzbv `t-hp\$`x b`xd sjryk `sr-yvhv `lhyk ntn lk. ⁶ ky `m`-l-hmqvm `sr-ybxr yvhv `lhyk lskn smv
sm tzbv `t-hp\$`x bjr b kbv` hsms mvjd &`tk mm&rym. ⁷ vbslt v`klt bmqvm `sr ybxr yvhv `lhyk bv
vpnyt bbqr vhlkt l`hlyk. ⁸ sst ymym t`kl m&vt vbyvm hsbyjy j&rt lyvhv `lhyk l` tjsh ml`kh. ⁹ sbjh
sbjt t\$pr-lk mxl xrms bqmh txl l\$pr sbjh sbjvt. ¹⁰ vjsyt xg sbjvt lyvhv `lhyk m\$`ndbt ydk `sr ttn

k`sr ybrkk yvh `lhyk. ¹¹ vsmxt lpny yvh `lhyk `th vbnk vbtv vjbdk v`mtk vhlvy `sr bsjryk vgr vhytvm vh`lmnh `sr bqrk bmqvm `sr ybxr yvh `lhyk lskn smv sm. ¹² vzkrt ky-jbd hyt bmqvm vsmrt vjsyt `t-hxqym h`lh. ¹³ xg h\$kt tjsh lk sbjt ymym b`\$pk mgrnk vmyqbk. ¹⁴ vsmxt bxgk `th vbnk vbtv vjbdk v`mtk vhlvy vgr vhytvm vh`lmnh `sr bsjryk. ¹⁵ sbjt ymym txg lyvh `lhyk bmqvm `sr-ybxr yvh ky ybrkk yvh `lhyk bkl tbv`tk vbkl mjsh ydyk vhyt `k smx. ¹⁶ slvs pjmy bsnh yr`h kl-zkvrk `t-pny yvh `lhyk bmqvm `sr ybxr bxg hm&vt vbxg hsbjvt vbxg h\$kt vl` yr`h `t-pny yvh ryqm. ¹⁷ `ys kmtnt ydv kbrkt yvh `lhyk `sr ntn-lk. ¹⁸ sp+ym vs+rym ttn-lk bkl-sjryk `sr yvh `lhyk ntn lk lsb+yk vsp+v `t-hjm msp+-&dq. ¹⁹ l`-t+h msp+ l` tkyr pny vl`-tqx sxd ky hsd yjvr jyny xkmym vy\$lp dbry &dyqm. ²⁰ &dq &dq trdp lmjn txyh vyrst `t-h`r& `sr-yvh `lhyk ntn lk. ²¹ l`-t+j lk `srh kl-j& `&l mzbv yvh `lhyk `sr tjsh-lk. ²² vl`-tqym lk m&bh `sr sn` yvh `lhyk.

Chapter 17

¹ l`-tzbv lyvh `lhyk svr vsh `sr yhyh bv mvm kl dbr rj ky tvjbt yvh `lhyk hv`. ² ky-ym&` bqrk b`xd sjryk `sr-yvh `lhyk ntn lk `ys `v`-sh `sr yjsh `t-hrj bjny yvh-`lhyk ljbr brytv. ³ vylk vyjbd `lhyk `xrym vystv lhm vlsms `v lrx `v lkl-&b` hsmym `sr l`-&vyty. ⁴ vhgdlk vsmjt vdrst hy+b vnh `mt nkv hdbv njst htvjbh hz`t bysr`l. ⁵ vhv&`t `t-h`ys hhv` `v `t-h`sh hhv` `sr jsv `t-hdbv hrj hzh `l-sjryk `t-h`ys `v `t-h`sh v\$qltm b`bnym vmtv. ⁶ jl-py snym jdym `v slsh jdym yvmt hmt l` yvmt jl-py jd`xd. ⁷ yd hjdym thyh-bv br`snh lhmytv vyd kl-hjm b`xrnv vbjrt hrj mqrk. ⁸ ky ypl` mmk dbr lmsp+ byn-dm ldm byn-dyn ldyn vbyn ngj lngj dbry rybt bsjryk vqmt vjlyt `l-hmqvm `sr ybxr yvh `lhyk bv. ⁹ vb`l`-lhkny hlvym v`l-hsp+ `sr yhyh bymym hhm vdrst vhgdyv lk `t dbr hmsp+. ¹⁰ vjsyt jl-py hdbv `sr ygydv lk mn-hmqvm hhv` `sr ybxr yvh vsmrt ljsvt kkl `sr yvrk. ¹¹ jl-py htvrh `sr yvrk vjl-hmsp+ `sr-y`mrv lk tjsh l` t\$vr mn- hdbv `sr-ygydv lk ymym vsm`l. ¹² vh`ys `sr-yjsh bzdv lblty smj `l-hkhn hjmd lsrt sm `t-yvh `lhyk `v `l-hsp+ vmt h`ys hhv` vbjrt hrj mysr`l. ¹³ vkl-hjm ysmjv vyr`v vl` zzydv jvd. ¹⁴ ky-tb` `l-h`r& `sr yvh `lhyk ntn lk vyrst vbsbth bh v`mrt `symh jly mlk kkl-hgvym `sr \$byty. ¹⁵ svm tsym jly mlk `sr ybxr yvh `lhyk bv mqrk `xyk tsym jly mlk l` tvkl ltt jlyk `ys nkry `sr l`-`xyk hv`. ¹⁶ rq l`-yrbh-lv \$v\$ym vl`-ysy `t-hjm m&rymh lmjn hrbvt \$v\$ vyvh `mr lkm l` t\$pv lsvb bdrk hzh jvd. ¹⁷ vl` yrbh-lv nsym vl` y\$vr lbbv vk\$pvz h`l` yrbh-lv m`d. ¹⁸ vhyh ksbtv jl k\$` mmlktv vktb lv `t-msnh htvrh hz`t jl-\$pr mlpny hkhny hlvym. ¹⁹ vhyth jmv vqr` bv kl-ymy xyyv lmjn ylmd lyr`h `t-yvh `lhyv lsmr `t-kl-dbry htvrh hz`t v`t-hxqym h`lh ljestm. ²⁰ lblty rvm-lbbv m`xyv vlbly \$vr mn-hm&vh ymym vsm`vl lmjn y`ryk ymym jl-mmlktv hv` vbnv bqrk ysr`l.

Chapter 18

¹ l`-yhyh lkhnym hlvy m kl-sb+ lvy xly vnxlh jm-ysr`l`sy yvh vnxlty y`klvn. ² vnxlh l`-yhyh-lv bqr b `xyv yvh hv` nxlty k`sr dbr-lv. ³ vzh yhyh msp+ hkhnym m`t hjm m`t zbx y hzb x `m-svr `m-sh vntn lkh n hzrj vhlxyym vqhb. ⁴ r`sy t dgnk tyrsk vy&hrk vr`sy t gz &`nk ttn-lv. ⁵ ky bv bxr yvh `lhyk mkl-sb+yk l jmd lsrt bsm-yvh hv` vbnyv kl-hymym. ⁶ vky-yb` hlvy m`xd sjryk mkl-ysr`l `sr-hv` gr sm vb` bkl-`vt npsv `l-hmqvm `sr-ybxr yvh. ⁷ vsrt bsm yvh `lhyv kkl-`xyv hlvy m hjmdym sm l pny yvh. ⁸ xly kxly y`klv lbd mmkryv jl-h`bvt. ⁹ ky `th b` `l-h`r& `sr-yvh `lhyk ntn lk l`-tlmd ljsvt ktvjbt hgvym hhm. ¹⁰ l`-ym&` bk mjbyr bnv-vbtv b`s q\$m q\$mym mjvnn vmnxs vmksp. ¹¹ vxbr xbr vs`l `vb vydjny vdrs `l-hmtym. ¹² ky-tvjbt yvh kl-jsh `lh vbgll htvjbt h`lh yvh `lhyk mvrys `vtm mpnyk. ¹³ tmym thyh jm yvh `lhyk. ¹⁴ ky hgvym h`lh `sr `th yvrs `vtm `l-mjnnym v`l-q\$mym ysmjv v`th l` kn ntn lk yvh `lhyk. ¹⁵ nby` mqr bk m`xyk kmny yqym lk yvh `lhyk `lyv tsmjvn. ¹⁶ kkl `sr-s`lt mj m yvh `lhyk bxb byvm hqhl l`mr l` `p lsmj `t-qvl yvh `lhy v`-t-h`s hgdh hz`t l`-`r`h jvd vl` `mvt. ¹⁷ vy`mr yvh `ly hy+ybv `sr dbrv. ¹⁸ nby` `qym lhm mqr b `xyhm kmvk vntty dbry bpyv vdb r `lyhm `t kl-`sr `&vnnv. ¹⁹ vhyh h`ys `sr l`-ysmj `l-dbry `sr ydbr bsm y `nky `drs mjmv. ²⁰ `k hnby` `sr zy d l dbr dbr bsm y `t `sr l`-&vytyv l dbr v`sr ydbr bsm `lhy m `xrym vmt hnby` h hv`. ²¹ vky t`mr blbbk `ykh ndj `t-hdbr `sr l`-dbrv yvh. ²² `sr ydbr hnby` bsm yvh vl`-yhyh hdbr vl` yb` hv` hdbr `sr l`-dbrv yvh bz dvn dbrv hnby` l` tgv r mmnv.

Chapter 19

¹ ky-ykryt yvh `lhyk `t-hgvym `sr yvh `lhyk ntn lk `t-`r&m vyrstm vysbt bjryhm vbbtyhm. ² slvs jrym tbdyl lk btkv `r&k `sr yvh `lhyk ntn lk lrsth. ³ tkyn lk hdk vslst `t-gbvl `r&k `sr ynxylyk yvh `lhyk vhyh lnv\$ smh kl-r&x. ⁴ vzh dbr hr&x `sr-ynv\$ smh vxy `sr ykh `t-rjhv bbly-djt vhv` l`-sn` lv mtml slsm. ⁵ v`sr yb` `t-rjhv byjr lx+b j&y m vndxh ydv bgrzn lkrt hj& vns l hbrzl mn-hj& vm& `t-rjhv vmt hv` ynv\$ `l-`xt hjrym-h`lh vxy. ⁶ pn-yrdp g`l hdm `xry hr&x ky-yxm lbbv vhsygv ky-yrbh hdk vkhv nps vlv `yn msp+-mvt ky l` sn` hv` lv mtmvl slsvm. ⁷ jl-kn `nky m&vk l`mr sls jrym tbdyl lk. ⁸ v`m-yrxyb yvh `lhyk `t-gblk k`sr nsbj l`btyk vntn lk `t-kl- h`r& `sr dbr ltt l`btyk. ⁹ ky-tsmr `t-kl-hm&vh hz`t ljsth `sr `nky m&vk hyvm l`hbh `t- yvh `lhyk vllkt bdrkyv kl-hymym vy\$pt lk jvd sls jrym jl hsls h`lh. ¹⁰ vl` yspk dm nqy bqr b `r&k `sr yvh `lhyk ntn lk nxlh vhyh jlyk dmym. ¹¹ vky-yhyh `ys sn` lrjhv v`rb lv vqm jlyv vkhv nps vmt vn\$ `l- `xt hjrym h`l. ¹² vslxv zqny jyr v lq xv `tv msm vntnv `tv byd g`l hdm vmt. ¹³ l`-txv\$ jynk jlyv vbjrt dm-hnqy mysr`l v+vb lk. ¹⁴ l` t\$yg gbvl rjk `sr gblv r`snym bnxltk `sr tnxl b`r& `sr yvh `lhyk ntn lk lrsth. ¹⁵ l`-yqvm jd `xd b`ys lkl-jvn vlkl-x+`t bkl-x+` `sr yx+` jl-py sny jdym `v jl-py slsh-jdym yqvm dbr. ¹⁶ ky-yqvm jd-xm\$ b`ys l jnvt bv \$rh. ¹⁷ vjmdv sny-h`nsym `sr-lhm hryb l pny yvh l pny hkhnym vhs p+y m `sr yhyv bymym hhm. ¹⁸ vdrsv hsp+y m hy+b vnhh jd-sqr hjd sqr jnh b`xyv. ¹⁹ vjsytm lv k`sr zmm ljsvt l`xyv vbjrt hrj mqr bk. ²⁰ vhs`rym ysmjv vyr`v vl`-y\$pv ljsvt jvd kdbr hrj hzh bqr bk. ²¹ vl` txv\$ jynk nps bnps jyn bjyn sn bsn yd byd rgl brgl.

Chapter 20

¹ ky-t&` lmlxmh jl-`ybk vr`yt \$v\$ vrkb jm rb mmk l` tyr` mhm ky- yvh `lhyk jmk hmjlk m`r& m&rym. ² vhyh kqrbkm `l-hmlxmh vngs hkhn vdbr `l-hjm. ³ v`mr `lhm smj ysrl`tm qrbym hyvm lmlxmh jl-`ybykm `l-yrk lbbkm `l-tyr`v v`l-tpzv v`l-tjr&v mpnyhm. ⁴ ky yvh `lhykm hhlk jmkml lhlxm lkm jm-`ybykm lhvsvj `tkm. ⁵ vdbrv hs+rym `l-hjm l`mr my-h`ys `sr bnh byt-xds vl` xnkvy ylk vysb lbytv pn-ymvt bmlxmh v`ys `xr yxnkv. ⁶ vmy-h`ys `sr-n+j krm vl` xllv ylk vysb lbytv pn-ymvt bmlxmh v`ys `xr yxllnv. ⁷ vmy-h`ys `sr-rs `sh vl` lqhx ylk vysb lbytv pn-ymvt bmlxmh v`ys `xr yqxn. ⁸ vy\$pv hs+rym ldbv `l-hjm v`mrv my-h`ys hyr` vrk hlbb ylk vysb lbytv vl` ym\$ `t-lbb `xyv klbbv. ⁹ vhyh kklt hs+rym ldbv `l-hjm vpdv sry &b`vt br`s hjm. ¹⁰ ky-tqr `l-jyr lhlxm jlyh vqr`t `lyh lslm. ¹¹ vhyh `m-slvn tjnk vptxh lk vhyh kl-hjm hnm&`-bh yhyv lk lm\$ vjbdvk. ¹² v`m-l` tslym jmk vjsth jmk mlxmh v&rt jlyh. ¹³ vntnh yvh `lhyk bydk vhyt `t-kl-zkvrh lpy-xrb. ¹⁴ rq hnsym vh+p vhbhmh vkl `sr yhyh bjyr kl-sllh tbz lk v`klt `t-sll `ybyk `sr ntn yvh `lhyk lk. ¹⁵ kn tjsh lkl-hjrym hrxt mmk m`d `sr l`-mjry hgvym-h`lh hnh. ¹⁶ rq mjry hjmym h`lh `sr yvh `lhyk ntn lk nxlh l` txyh kl- nsmh. ¹⁷ ky-hxrm txrymm hxyt v`mry hknjny vhpzy hxvy vhybv\$y k`sr &vk yvh `lhyk. ¹⁸ lmjn `sr l`-ylmdv `tkm ljsvt kkl tvjbtm `sr jsv l`lhyhm vx+`tm lyvh `lhykm. ¹⁹ ky-t&vr `l-jyr ymym rbym lhlxm jlyh ltpsh l`-tsxyt `t-j&h lndx jlyv grzn ky mmnv t`kl v`tv l`tkrt ky h`dm j& hsdh lb` mpnyk bm&vr. ²⁰ rq j& `sr-tdj ky-l`-j& m`kl hv` `tv tsxyt vkrt vbnyt m&vr jl- hjyr `sr-hv` jsh jmk mlxmh jd rdth.

Chapter 21

¹ ky-ym&` xll b`dmh `sr yvh `lhyk ntn lk lrsth npl bsdh l` nvdj my hkhv. ² vy&`v zqnyk vsp+yk vmddv `l-hjrym `sr \$bybt hxll. ³ vhyh hjyr hqrbh `l-hxll vlqvx zqny hjyr hhv` jglbt bqr `sr l`-jbd bh `sr l`-mskh bj. ⁴ vhrdv zqny hjyr hhv` `t-hjglh `l-nxl `ytn `sr l`-yjbd bv vl` yzry vjrpv-sm `t-hjglh bnxl. ⁵ vngsv hkhnym bny lvy ky bm bxr yvh `lhyk lsrtv vlbrk bsm yvh vjl-pyhm yhyh kl-ryb vkl-ngj. ⁶ vkl zqny hjyr hhv` hqrbym `l-hxll yrx&v `t-ydyhm jl-hjglh hjrvph bnxl. ⁷ vjnv v`mrv ydynv l` spkh `t-hdm hzh vjynynv l` r`v. ⁸ kpr ljmky ysrl`sr-pdyt yvh v`l-ttn dm nqy bqrj jmk ysrl`vnkpr lhm hdm. ⁹ v`th tbjr hdm hnqy mqrbk ky-tjsh hysr bjny yvh. ¹⁰ ky-t&` lmlxmh jl-`ybyk vntnv yvh `lhyk bydk vsbyt sbyv. ¹¹ vr`yt bsbyh `st ypt-t`r vxst bh vlqxt lk l`sh. ¹² vhb`th `l-tvk bytk vglxh `t-r`sh vjsth `t-&prnyh. ¹³ vhsyrh `t-smlt sbyh mjlyh vysbh bbytk vbkth `t`byh v`t`mh yrx ymym v`xr kn tbv` `lyh vbjlt vhyth lk l`sh. ¹⁴ vhyh `m-l` xp&t bh vslxth lnpsh vmkr l`-tmkrnh bk\$ l`-ttjmr bh txt `sr jnyth. ¹⁵ ky-thyyn l`ys sty nsym h`xt `hvbh v`xt snv`h vyldv-lv bnym h`hvbh vhsnv`h vhyh hbn hbkr lsny`h. ¹⁶ vhyh byvm hnxylv `t-bnyv `t`sr-yhyh lv l` yvkl lbkr `t-bn- h`hvbh jl-pny bn-hsnv`h hbkr. ¹⁷ ky `t-hbkr bn-hsnv`h ykyr ltt lv py snym bkl `sr-ym&` lv ky- hv` r`synt`nv lv msp+ hbkrh. ¹⁸ ky-yhyh l`ys bn \$vrr vmvrh `ynnv smj bqvl `byv

vbqvl `mv vy\$rv `tv vl` ysmj `lyhm. ¹⁹ vtpsv bv `byv v`mv vhw&y`v `tv `l-zqny jyrv v`l-sjr mqmv. ²⁰ v`mr v`l-zqny jyrv bnnv zh \$vrr vmrh `ynnv smj bqlnv zvll v\$b`. ²¹ vrgmhv kl`nsy jyrv b`bnym vmt vbjrt hrj mqrbk vkl-ysr`l ysmjv vyr`v. ²² vky-yhyh b`ys x+` msp+-mvt vhwmt vtlyt `tv jl-j&. ²³ l`-tlyn nbltv jl-hj& ky-qbvr tqbrnv byvm hhv` ky-qlt `lhym tlvy vl` t+m` `t-`dmtk `sr yvhv `lhyk ntn lk nxlh.

Chapter 22

¹ l`-tr`h `t-svr `xyk `v `t-syv ndxym vhtjlm mhm hsb tsybm l`xyk. ² v`m-l` qrvb `xyk `lyk vl` ydjtv v`\$ptv `l-tvk bytk vhyh jmk jd drs `xyk `tv vhsbtv lv. ³ vkn tjsh lxmrv vkn tjsh lsmltv vkn tjsh lkl`bdt `xyk `sr- t`bd mmnv vm&`th l` tvkl lhtjlm. ⁴ l`-tr`h `t-xmvr `xyk `v svrv nplym bdrk vhtjlm mhm hqm tqym jmv. ⁵ l`-yhyh kly-gbr jl-`sh vl`-ylbs gbr smlt `sh ky tvjbt yvhv `lhyk kl-jsh `lh. ⁶ ky yqr` qn-&pvr lpnyk bdrk bkl-j& `v jl-h`r& `prxym `v by&ym vh`m rb&t jl-h`prxym `v jl-hby&ym l`-tqx h`m jl-hbnym. ⁷ slx tslx `t-h`m v`t-hbnym tqx-lk lmjn yy+b lk vh`rkt ymym. ⁸ ky tbnh byt xds vjsyt mjqh lggk vl`-tsym dmym bbytk ky-ypl hnpl mmnv. ⁹ l`-tzrj krmk kl`ym pn-tqds hml`h hzrj `sr tzrj vtbtv` t hkrm. ¹⁰ l`-txrs bsvr-vbxmr yxdv. ¹¹ l` tlbs sj+nz &mr vpstym yxdv. ¹² gdlym tjsh-lk jl-`rbj knpvt k\$vtk `sr tk\$h-bh. ¹³ ky-yqx `ys `sh vb` `lyh vsn`h. ¹⁴ vsm lh jlylt dbrym vhw&` jlyh sm rj v`mr `t-h`sh hz` t lqxy v`qrb `lyh vl`-m&`ty lh btvlym. ¹⁵ vlqx `by hnjr v`mh vhw&y`v `t-btvly hnjr `l-zqny hjyr hsrh. ¹⁶ v`mr `by hnjr `l-hzqnym `t-bty nty l`ys hzh l`sh vvsn`h. ¹⁷ vnhh-hv` sm jlylt dbrym l`mr l`-m&`ty lbtv btvlym v`lh btvly bty vprsv hsmllh lpny zqny hjyr. ¹⁸ vlqvx zqny hjyr-hhv` `t-h`ys vy\$rv `tv. ¹⁹ vjnsv `tv m`h k\$sp vntv l`by hnjr ky hv&y` sm rj jl btvlt ysr`l vlv-thyh l`sh l`-yvkl lslx kl-ymyv. ²⁰ v`m-`mt hyh hdbv hzh l`-nm&`v btvlym lnjr. ²¹ vhw&y`v `t-hnjr `l-ptx byt-`byh v\$qlvh `nsy jyrh b`bnym vmth ky-jsth nblh bysr`l lznvt byt `byh vbjrt hrj mqrbk. ²² ky-ym&` `ys skb jm-`sh bjlt-bjl vmtv gm-snyhm h`ys hskb jm- h`sh vh`sh vbjrt hrj mysr`l. ²³ ky yhyh njr btvlh m`rsh l`ys vm&`h `ys bjyr vskb jmh. ²⁴ vhw&`tm `t-snyhm `l-sjr hjyr hhv` v\$qltm `tm b`bnym vmtv `t- hnjr jl-dbr `sr l`-&jqh bjyr v`t-h`ys jl-dbr `sr-jnh `t-`st rjhv vbjrt hrj mqrbk. ²⁵ v`m-bsdh ym&` h`ys `t-hnjr hm`rsh vhxzyq-bh h`ys vskb jmh vmt h`ys `sr-skb jmh lbdv. ²⁶ vlnjr l`-tjsh dbr `yn lnjr x+` mvt ky k`sr yqvm `ys jl-rjhv vr&xv nps kn hdbv hzh. ²⁷ ky bsdh m&`h &jqh hnjr hm`rsh v`yn mvsvj lh. ²⁸ ky-ym&` `ys njr btvlh `sr l`-`rsh vtpsh vskb jmh vnm&`v. ²⁹ vntn h`ys hskb jmh l`by hnjr xmsym k\$sp vlv-thyh l`sh txt `sr jnh l`-yvkl slx kl-ymyv.

Chapter 23

¹ Γ-yqx `ys `t-`st `byv vl` yglh knp `byv. ² Γ-yb` p&vj-dkh vkrvt spkh bqhl yvh. ³ Γ-yb` mmzr bqhl yvh gm dvr jsyry Γ-yb` lv bqhl yvh. ⁴ Γ-yb` jmvny vmv`by bqhl yvh gm dvr jsyry Γ-yb` lhm bqhl yvh jd-jvlm. ⁵ jl-dbr `sr Γ-qdmv `tkm blxm vbmym bdrk b&tkm mm&rym v`sr skr jlyk `t-bljm bn-bjvr mptvr `rm nhrym lqllk. ⁶ vl`-`bh yvh `lhyk lsmj `l-bljm vyhpk yvh `lhyk lk `t-hqllh lbrkh ky `hbk yvh `lhyk. ⁷ Γ-tdrs slmm v+btm kl-ymyk ljvml. ⁸ Γ-ttjb `dmy ky `xyk hv` Γ-ttjb m&ry ky-gr hyyt b`r&v. ⁹ bnym `sr-yvldv lhm dvr slysy yb` lhm bqhl yvh. ¹⁰ ky-t&` mxnh jl`-ybyk vnsmt mkl dbr rj. ¹¹ ky-yhyh bk `ys `sr Γ-yhyh +hvr mqrh-lylh vy&`l-mxv& lmxnh Γ yb` `l-tvk hmxnh. ¹² vhyh lpnvt-jrb yrx& bmy m vkb` hsms yb` `l-tvk hmxnh. ¹³ vyd thyh lk mxv& lmxnh vy&`t smh xv&. ¹⁴ vytd thyh lk jl`-znk vhyh bsbt xv& vxprth bh vsbt vk\$yt `t-&`tk. ¹⁵ ky yvh `lhyk mthlk bqr b mxnk lh&ylk vltt `ybyk lpnyk vhyh mxnyk qdvs vl`-yr`h bk jrvt dbr vsb m`xryk. ¹⁶ Γ-t\$gyr jbd `l`-dnyv `sr-yn&l `lyk mjm `dnyv. ¹⁷ jmk ysb bqr bk bmqvm `sr-ybxr b`xd sjryk b+vb lv Γ tvnnv. ¹⁸ Γ-thyh qdsh mbnvt ysr`l vl`-yhyh qds mbny ysr`l. ¹⁹ Γ-tby` `tnn zvnh vmxyr klb byt yvh `lhyk lkl-ndr ky tvjbt yvh `lhyk gm-snyhm. ²⁰ Γ-tsyk Γxyk nsk k\$P nsk `kl nsk kl-dbr `sr ysk. ²¹ Inkry tsyk vl`xyk Γ tsyk lmjn ybrkk yvh `lhyk bkl mslx ydk jl-h`r& `sr`th b`-smh lrsth. ²² ky-tdr ndr lyvh `lhyk Γ t`xr lslmv ky-drs ydrsnv yvh `lhyk mjmk vhyh bk x+. ²³ vky txdl lndr Γ-yhyh bk x+. ²⁴ mv&` sptyk tsmr vjsyt k`sr ndr lyvh `lhyk ndbh `sr dbrt bpyk. ²⁵ ky tb` bkrm rjk v`klt jnbym knpsk sbjk v`l-klyk Γ ttn. ²⁶ ky tb` bqmt rjk vq+pt mlylt bydk vxrms Γ tny pjl qmt rjk.

Chapter 24

¹ ky-yqx `ys `sh vbjhl vhyh `m-l` tm&-xn bjnyv ky-m&` bh jrvt dbr vktb lh \$pr krytt vntn bydh vslxh mbytv. ² vy&`h mbytv vhlkh vhyth Γ ys`-xr. ³ vsn`h h`ys h`xrvn vktb lh \$pr krytt vntn bydh vslxh mbytv `v ky ymvt h`ys h`xrvn `sr-lqxh lv Γ sh. ⁴ Γ-yvkl bjhl hr`svn `sr-slxh lsvb lqxth lhyvt lv Γ sh `xry `sr h+m`h ky-tvjbh hv` lpny yvh vl` tx+y` `t-h`r& `sr yvh `lhyk ntn lk nxlh. ⁵ ky-yqx `ys `sh xdsh Γ y&` b&b` vl`-yjbr jlyv lkl-dbr nqy yhyh lbytv snh `xt vsmx `t`-stv `sr-lqx. ⁶ Γ-yxbl rxym vrkb ky-nps hv` xbl. ⁷ ky-ym&` `ys gnb nps m`xyv mbny ysr`l vhtjmr-bv vmkrv vmt hgnb hhv` vbjrt hrj mqr bk. ⁸ hsmr bngj-h&rjt lsmr m`d vljsvt kkl `sr-yvrv `tkm hkhnym hlvy m k`sr &vytm tsmrv ljsvt. ⁹ zkvr `t `sr-jsh yvh `lhyk lmrym bdrk b&tkm mm&rym. ¹⁰ ky-tsh brjk ms`t m`vmh Γ-tb` `l-bytv ljb+ jb+v. ¹¹ bxv& tjmd vh`ys `sr`th nsh bv yv&y` `lyk `t-hjv+ hxv&h. ¹² v`m`ys jny hv` Γ tskb bjb+v. ¹³ hsb tsyb lv `t-hjv+ kbv` hsms vskb bsmtv vbrkk vlk thyh &dqh lpny yvh `lhyk. ¹⁴ Γ-tjsq skyr jny v`byvn m`xyk `v mgrk `sr b`r&k bsjryk. ¹⁵ byvmv ttn skrv vl`-tbv` jlyv hsms ky jny hv` v`lyv hv` ns` `t-npsv vl`-yqr` jlyk `l-yvh vhyh bk x+. ¹⁶ Γ-yvmtv `bvt jl-bnym vbnym Γ-yvmtv jl`bvt `ys bx+`v yvmtv. ¹⁷ Γ t+h msp+ gr ytm vl` txbl bgd `lmnh. ¹⁸ vzkr ky jbd hyyt bm&rym vypdk yvh `lhyk msm jl-kn `nky m&vk ljsvt `t-hdbr hzh. ¹⁹ ky tq&r q&yrk bsdk vskxt jmr bsdh Γ tsvb lqxtv lgr lytm vl`lmnh yhyh lmjn ybrkk yvh `lhyk bkl mjsh

ydyk. ²⁰ ky txb+ zyt l' tp`r`xryk lgr lytvm vl`lmnh yhyh. ²¹ ky tb&r krmk l' tjvll`xryk lgr lytvm vl`lmnh yhyh. ²² vzkrt ky-jbd hyt b`r& m&rym jl-kn`nky m&vk ljsvt`t-hdbr hzh.

Chapter 25

¹ ky-yhyh ryb byn`nsym vngsv`l-hmsp+ vsp+vm vh&dyqv`t-h&dyq vhrsylv`t-hrsj. ² vhyh`m-bn hkv t hrsj vhpvlv hsp+ vkhv lpyv kdy rsjtv bm\$pr. ³ `rbjym yknv l' y\$yp pn-y\$yp lhktv jl`lh mkh rbh vnqlh`xyk ljynyk. ⁴ l'-tx\$m svr bdysv. ⁵ ky-ysbv`xym yxdv vmt`xd mhm vbn`yn-lv l'-thyh`st-hmt hxv&h l'ys zr ybmh yb`jlyh vlqxh lv l'sh vybmh. ⁶ vhyh hbkvr`sr tld yqvm jl-sm`xyv hmt vl`-ymxh smv mysr`l. ⁷ v`m-l' yxp& h`ys lqxt`t-ybmtv vjlth ybmtv hsrh`l-hzqnym v`mrh m`n ybmy lhqym l'xyv sm bysr`l l'`bh ybmy. ⁸ vqr`v-lv zqny-jyrv vdbrv`lyv vjmd v`mr l' xp&ty lqth. ⁹ vngsh ybmtv`lyv ljyny hzqnym vxl&h njlv mj l'rglv vyrqh bpnv vjnth v`mrh kkh yjsh l'ys`sr l'-ybnh`t-byt`xyv. ¹⁰ vnqr`smv bysr`l byt xlv& hnj. ¹¹ ky-yn&v`nsym yxdv`ys v`xyv vqrh`st h`xd lh&yl`t`ysh myd mkhv vslxh ydh vhxzyqh bmsy. ¹² vq&th`t-kph l' txv\$ jynk. ¹³ l'-yhyh lk bky\$k`bn v`bn gdvlh vq+nh. ¹⁴ l'-yhyh lk bbytk`yph v`yph gdvlh vq+nh. ¹⁵ `bn slmh v&dq yhyh-lk`yph slmh v&dq yhyh-lk lmjn y`rykv ymyk jl h`dmh`sr-yvh`lhyk ntn lk. ¹⁶ ky tvjbt yvh`lhyk kl-jsh`lh kl jsh jvl. ¹⁷ zkvr`t`sr-jsh lk jmlq bdrk b&tkm mm&rym. ¹⁸ `sr qrk bdrk vyznb bk kl-hnxslym`xryk v`th jyp vygj vl`yr`lhym. ¹⁹ vhyh bhnyx yvh`lhyk lk mkl`ybyk m\$byb b`r&`sr yvh`lhyk ntn lk nxlh lrsth tmxh`t-zkr jmlq mtxt hsmym l' tsx.

Chapter 26

¹ vhyh ky-tbv`l-h`r&`sr yvh`lhyk ntn lk nxlh vyrsths vsbt bh. ² vlqxt mr`syt kl-pry h`dmh`sr tby`m`r&k`sr yvh`lhyk ntn lk vsmt b+n`vhlkt`l-hmqvm`sr ybxr yvh`lhyk lskn smv sm. ³ vb`t`l-hkhn`sr yhyh bymym hhm v`mrt`lyv hgdy hyvm lyvh`lhyk ky-b`ty`l-h`r&`sr nsbj yvh l'btynv ltt lnv. ⁴ vlqx hkhn h+n`mydk vhnxyv lpy mzbx yvh`lhyk. ⁵ vjnyt v`mrt lpy yvh`lhyk`rmy`bd`by vyrd m&rymh vygr sm bmtv mj+ vyhy-sm lgyv gdvl j&vm vrb. ⁶ vyrjv`tnv hm&rym vyjnv vntv jlynv jbdh qsh. ⁷ vn&jq`l-yvh`lhy`btynv vysmj yvh`t-qlnv vyr`t-jnyv v`t-jmlnv v`t-lx&nv. ⁸ vyv&`nv yvh mm&rym byd xzqh vbzrj n+vyh vbmrv`gdl vb`vtv vbmptym. ⁹ vyb`nv`l-hmqvm hzh vntv-lnv`t-h`r&hz`t`r&zbt xlb vdb. ¹⁰ vjth hnh hb`ty`t-r`syt pry h`dmh`sr-ntth ly yvh vhnxtv lpy yvh`lhyk vstxv lpy yvh`lhyk. ¹¹ vsmxt bkl-h+vb`sr ntn-lk yvh`lhyk vlbytk`th vhlvy vgr`sr bqrk. ¹² ky tkh ljsr`t-kl-mjsr tbv`tk bsnh hslst snt hmjsr vntth llvy lgr lytvm vl`lmnh v`klv bsjryk vsbjv. ¹³ v`mrt lpy yvh`lhyk bjrtv hqds mn-hbyt vgm ntyv llvy vlgr lytvm vl`lmnh kkl-m&vtk`sr &vytny l'-jbrty mm&vtyk vl`skxy. ¹⁴ l'`klty b`ny mmnv vl`-bjrtv mmnv b+m`vl`-ntty mmnv lmt smjty bqlv yvh`lhy jsyty kkl`sr

&vytny. ¹⁵ hsqyph mmjvn qdsk mn-hsmym vbrk `t-jmk `t-ysr`l v` t h`dmh `sr ntth lnv k`sr nsbjt l`btynv `r& zbt xlb vdb. ¹⁶ hyvm hzh yvh `lhyk m&vk ljsvt `t-hxqym h`lh v`t-hmsp+ym vsmrt vjsyt `vtm bkl-lbbk vbkl-npsk. ¹⁷ `t-yvh h`mrt hyvm lhyvt lk l`lhym vllkt bdrkyv vlsmr xqyv vm&vtyv vmsp+yv vlsmj bqlv. ¹⁸ vyvh h`myrk hyvm lhyvt lv ljm \$glh k`sr dbr-lk vlsmr kl-m&vtyv. ¹⁹ vlttk jlyvn jl kl-hgvym `sr jsh lthlh vlsm vltp`rt vlhytk jm- qds lyvh `lhyk k`sr dbr.

Chapter 27

¹ vy&v msh vzqny ysr`l `t-hjm l`mr smr `t-kl-hm&vh `sr `nky m&vh `tkm hyvm. ² vhyh byvm `sr tjbrv `t-hyrdn `l-h`r& `sr-yvh `lhyk ntn lk vqmt lk `bnym gdlvt vsdt `tm bsyd. ³ vktbt jlyhn `t-kl-dbry htvrh hz` t bjrkm lmjn `sr tb` `l-h`r& `sr-yvh `lhyk ntn lk `r& zbt xlb vdb k`sr dbr yvh `lhy-`btyk lk. ⁴ vhyh bjrkm `t-hyrdn tqymv `t-h`bnym h`lh `sr `nky m&vh `tkm hyvm bhr jybl vsdt `vtm bsyd. ⁵ vbnyt sm mzbx lyvh `lhyk mzbx `bnym l`-tnyp jlyhm brzl. ⁶ `bnym slmvt tbnh `t-mzbx yvh `lhyk vhljt jlyv jvlt lyvh `lhyk. ⁷ vzbxt slmym v`klt sm vsmxt lpny yvh `lhyk. ⁸ vktbt jl-h`bnym `t-kl-dbry htvrh hz` t b`r hy+b. ⁹ vydbr msh vkhnym hlvyv `l kl-ysr`l l`mr h\$kt vsmj ysr`l hyvm hzh nhyt ljm lyvh `lhyk. ¹⁰ vsmjt bqlv yvh `lhyk vjsyt `t-m&vtv v`t-xqyv `sr `nky m&vk hyvm. ¹¹ vy&v msh `t-hjm byvm hhv` l`mr. ¹² `lh yjmdv lbrk `t-hjm jl-hr grzym bjrkm `t-hyrdn smjvn vlv vyvhdh vysskr vyv\$ vbnyvn. ¹³ v`lh yjmdv jl-hqllh bhr jybl r`vbn gd v`sr vzbvln dn vnptly. ¹⁴ vjnv hlvyv v`mrv `l-kl-`ys ysr`l qvl rm. ¹⁵ `rvr h`ys `sr yjsh p\$l vm\$kh tvjbt yvh mjsh ydy xrs vsm b\$tr vjnv kl-hjm v`mrv `mn. ¹⁶ `rvr mqlh `byv v`mv v`mr kl-hjm `mn. ¹⁷ `rvr m\$yg gbvl rjhv v`mr kl-hjm `mn. ¹⁸ `rvr msgh jvr bdrk v`mr kl-hjm `mn. ¹⁹ `rvr m+h msp+ gr-ytm v`lmnh v`mr kl-hjm `mn. ²⁰ `rvr skb jm-`st `byv ky glh knp `byv v`mr kl-hjm `mn. ²¹ `rvr skb jm-kl-bhmh v`mr kl-hjm `mn. ²² `rvr skb jm-`xtv bt-`byv v`bt-`mv v`mr kl-hjm `mn. ²³ `rvr skb jm-xtntv v`mr kl-hjm `mn. ²⁴ `rvr mkh rjhv b\$tr v`mr kl-hjm `mn. ²⁵ `rvr lqx sxd lkhvt nps dm nqy v`mr kl-hjm `mn. ²⁶ `rvr `sr l`-yqym `t-dbry htvrh-hz` t ljsvt `vtm v`mr kl-hjm `mn.

Chapter 28

¹ vhyh `m-smvj tsmj bqlv yvh `lhyk lsmr ljsvt `t-kl-m&vtyv `sr `nky m&vk hyvm vntnk yvh `lhyk jlyvn jl kl-gvyv h`r&. ² vb`v jlyk kl-hbrkvt h`lh vhsygy ky tsmj bqlv yvh `lhyk. ³ brvk `th bjyr vbrvk `th bsdh. ⁴ brvk pry-b+nk vpry `dmtk vpry bhmtk sgr `lpyk vjstrvt &`nk. ⁵ brvk +n`k vms`rtk. ⁶ brvk `th bb`k vbrvk `th b&`tk. ⁷ ytn yvh `t-`ybyk hqmym jlyk ngpym lpny bdrk `xd y&v `lyk vbsbjh drkym ynv\$ lpnyk. ⁸ y&v yvh `tk `t-hbrkh b`\$myk vbkl mslx ydk vbrkk b`r& `sr- yvh `lhyk ntn lk. ⁹ yqymk yvh lv ljm qdvs k`sr nsbj-lk ky tsmr `t-m&vt yvh `lhyk vhlkt bdrkyv. ¹⁰ vr`v kl-jmy h`r& ky sm yvh nqr` jlyk vyr`v mmk. ¹¹ vlvtrk yvh l+vbh bpny b+nk

vbpry bhmtk vbpry `dmtk jl h`dmh `sr nsbj yvhv l`btyk ltt lk. ¹² yptx yvhv lk `t-`v&rv h+vb
 `t-hsmym ltt m+r-`r&k bjtvlbrk `t kl-mjsh ydk vhlvyt gvym rbyvm v`th l` tlvh. ¹³ vntnk yvhv lr`s
 vl` lznv vhyt rq lmljh vl` thyh lm+h ky- tsmj `l-m&vtyv yvhv `lhyk `sr `nky m&vk hyvm lsmr vljsvt.
¹⁴ vl` t\$vr mkl-hdbrym `sr `nky m&vh `tkm hyvm ymyn vsm`vl llkt `xry `lhym `xrym ljbdm. ¹⁵
 vhyh `m-l` tsmj bqvl yvhv `lhyk lsmr ljsvt `t-kl-m&vtyv vxqtyv `sr `nky m&vk hyvm vb`v jlyk
 kl-hqllvt h`lh vhsygvk. ¹⁶ `rvr `th bjyr v`rvr `th bsdh. ¹⁷ `rvr +n`k vms`rtk. ¹⁸ `rvr pry-b+nk vpry
 `dmtk sgr `lpyk vjstrt &`nk. ¹⁹ `rvr `th bb`k v`rvr `th b&`tk. ²⁰ yslx yvhv bk `t-hm`rh `t-hmhvmh
 v`t-hmgjrt bkl-mslx ydk `sr tjsh jd hsmdk vjd-`bdk mhr mpny rj mjlyk `sr jzbtny. ²¹ ydbq yvhv
 bk `t-hdbr jd klvt `tk mjl h`dmh `sr-`th b`-smh lrsth. ²² ykkh yvhv bsxpt vbqdxv vbdltq vbxxr
 vbxxrb vbsdprv vbyrqvn vrdpvk jd `bdk. ²³ vhyv smyk `sr jl-r`sk nxst vh`r& `sr-txyk brzl. ²⁴ ytn
 yvhv `t-m+r `r&k `bq vjpr mn-hsmym yrd jlyk jd hsmdk. ²⁵ ytnk yvhv ngp lpny `ybyk bdrk `xd
 t& `lyv vbsbjh drkym tnvs\$ lpnyv vhyt lzjvh lkl mmlkvt h`r&. ²⁶ vhyth nbltk lm`kl lkl-jvp hsmym
 vlbhmt h`r& v`yn mxryd. ²⁷ ykkh yvhv bsxyn m&rym vbjplym vbgrb vbxr\$ `sr l`-tvkl lhrp`. ²⁸
 ykkh yvhv bsgjvn vbjvrn vbtmhnv lbb. ²⁹ vhyt mmss b&hrym k`sr ymss hjvr b`plh vl` t&lyx
 `t-drkyk vhyt `k jsvq vgzvl kl-hymym v`yn mvsvj. ³⁰ `sh t`rs v`ys `xr ysghn byt tbnh vl`-tsb bv
 krm t+j vl` txllnv. ³¹ svrk +bvx ljnyk vl` t`kl mmnv xmrk gzvl mlpnyk vl` ysvb lk &`nk ntnvt
 l`ybyk v`yn lk mvsvj. ³² bnyk vbntyk ntnym ljm `xr vjnyk r`vt vklvt `lyhm kl-hyvm v`yn l`l ydk.
³³ pry `dmtk vkl-ygyjk y`kl jm `sr l`-ydjt vhyt rq jsvq vr&v& kl-hymym. ³⁴ vhyt msgj mmr`h
 jnyk `sr tr`h. ³⁵ ykkh yvhv bsxyn rj jl-hbrkym vjl-hsqym `sr l`-tvkl lhrp` mkp rglk vjd qdqdk. ³⁶
 yvlk yvhv `tk v`t-mlkk `sr tqym jlyk `l-gvy `sr l`-ydjt `th v`btyk vjbdv sm `lhym `xrym j& v`bn.
³⁷ vhyt lsmh lmsl vlsnyh bkl hjmym `sr-synhgk yvhv smh. ³⁸ zrj rb tv&y` hsdh vmj+ t`\$p ky
 yx\$lnv h`rbh. ³⁹ krmym t+j vjbdv vryn l`-tsth vl` t`gr ky t`klnv htljt. ⁴⁰ zytyvm yhyv lk bkl-gbvlk
 vsmn l` t\$vk ky ysl zytk. ⁴¹ bnym vbnvt tvlyd vl`-yhyv lk ky ylkv bsby. ⁴² kl-j&k vpry `dmtk yys
 h&l&l. ⁴³ hgr `sr bqrk yjll jlyk mjll mjll v`th trd m+h m+h. ⁴⁴ hv` ylvk v`th l` tlvnv hv` yhyh
 lr`s v`th thyh lznv. ⁴⁵ vb`v jlyk kl-hqllvt h`lh vrdpvk vhsygvk jd hsmdk ky-l` smjt bqvl yvhv `lhyk
 lsmr m&vtyv vxqtyv `sr &vk. ⁴⁶ vhyv bk l`vt vlmvpt vbzryk jd-jvlm. ⁴⁷ txt `sr l`-jbdv `t-yvhv `lhyk
 bsmxh vb+vb lbb mrb kl. ⁴⁸ vjbdv `t-`ybyk `sr yslxnv yvhv bk brjb vb&m` vbjyrm vbx\$r kl vntn
 jl brzl jl-&v`rk jd hsmydv `tk. ⁴⁹ ys` yvhv jlyk gvy mrxq mq&h h`r& k`sr yd`h hnsr gvy `sr l`-
 tsmj lsnv. ⁵⁰ gvy jz pnym `sr l`-ys` pnym lzqn vnjr l` yxn. ⁵¹ v`kl pry bhmtk vpry-`dmtk jd hsmdk
 `sr l`-ys`yr lk dgn tyrvs vy&hr sgr `lpyk vjstrt &`nk jd h`bydv `tk. ⁵² vh&r lk bkl-sjryk jd rdt xmytk
 hgbht vhb&rvt `sr `th b+x bhv bkl-`r&k vh&r lk bkl-sjryk bkl-`r&k `sr ntn yvhv `lhyk lk. ⁵³ v`kl
 pry-b+nk bsr bnyk vbntyk `sr ntn-lk yvhv `lhyk bm&vr vbm&vq `sr-y&yq lk `ybk. ⁵⁴ h`ys hrk bk
 vjhng m`d trj jynv b`xyv vb`st xyqv vbytr bnyv `sr yvtyr. ⁵⁵ mtt l`xd mhm mbsr bnyv `sr y`kl mbly
 hs`yr-lv kl bm&vr vbm&vq `sr y&yq lk `ybk bkl-sjryk. ⁵⁶ hrkh bk vjhng `sr l`-n\$th kp-rglh h&g
 jl-h`r& mhtjng vmrk trj jynh b`ys xyqh vbbnh vbbth. ⁵⁷ vbslyth hyv&t mbyn rglyh vbbnyh `sr tld
 ky-t`klm bx\$-r-kl b\$tr bm&vr vbm&vq `sr y&yq lk `ybk bsjryk. ⁵⁸ `m-l` tsmr ljsvt `t-kl-dbry htvrh
 hz`t hktbym b\$pr hzh lyr`h `t-hsm hnkbd vhnvr` hzh `t yvhv `lhyk. ⁵⁹ vhp`l` yvhv `t-mkkt v`t mkvt

zrjk mkvt gdltn`mnvt vxlym rjym vn`mny. ⁶⁰ vhsyb bk`tkl-mdvh m&rym`sr ygrt mpyhmvdbqv bk. ⁶¹ gm kl-xly vkl-mkh`sr l`ktvb b\$pr htvrh hz`tyjlm yvhv jlyk jd hsmdk. ⁶² vns`rtm bmtymj+txt`sr hytym kkvkby hsmym lrb ky-l`smjt bqvl yvhv`lhyk. ⁶³ vhyh k`sr-ss yvhv jlykm lhy+yb`tkm vlhrbvt`tkm kn ysys yvhv jlykm lh`byd`tkm vlhsmyd`tkm vn\$xtm mjl h`dmh`sr`th b`-smh lrsth. ⁶⁴ vhp&k yvhv bkl-hjmym mq&h h`r& vjd-q&h h`r& vjbd sm`lhy m`xrym`sr l`-ydjt`th v`btyk j&v`bn. ⁶⁵ vbgvym hhm l`trgyj vl`-yhyh mnvx lkp-rglk vntn yvhv lk sm lb rgz vklyvn jynym vd`bn nps. ⁶⁶ vhyv xyyk tl`ym lk mngd vpxdt lyh vyvmm vl`t`myn bxyyk. ⁶⁷ bbqr t`mr my-ytn jrb vbjrb t`mr my-ytn bqr mpxd lbbk`sr tpxd vmmr`h jynyk`sr tr`h. ⁶⁸ vhsybk yvhv m&rym b`nyvt bdrk`sr`mrty lk l`-t\$yp jvd lr`th vhtmkrtn sm l`ybyk ljbdom vlspxvt v`yn qnh. ⁶⁹ lh dbry hbryt`sr-&vh yvhv`t-msh lkrt`t-bny ysrl b`r& mv`b mlbd hbryt`sr-krt`tm bxb.

Chapter 29

¹ vyqr`msh`l-kl-ysr`l vy`mr`lhm`tm r`ytm`tkl`sr jsh yvhv ljnykm b`r& m&rym lprjh vlkl-jbdyv vlkl`r&v. ² hm\$vt hgdlt`sr r`v jynyk h`tt vhmptym hgdlym hhm. ³ vl`-ntn yvhv lkm lb ldjt vjynym lr`vt v`znym lsmj jd hyvm hzh. ⁴ v`vlk`tkm`rbjym snh bmdbr l`-blv slmtykm mjlykm vnjlk l`-blth mjl rglk. ⁵ lxm l``kltn vyyn vskr l`stytm lmjn tdjv ky`ny yvhv`lhykm. ⁶ vtb`v`l-hmqvm hzh vy&`\$yxn mlk-xsbvn vjvg mlk-hbsn lqr`tnv lmlxmh vnk. ⁷ vnqx`t`-r&m vntnh lxlh lr`vbny vlgdy vlx&y sb+ hmnsy. ⁸ vsmrtm`t-dbry hbryt hz`t vjsytm`tm lmjn tskylyv`tkl`sr tjsvn. ⁹ tm n&bym hyvm klkm lpny yvhv`lhykm r`sykm sb+ykm zqnykm vs+rykm kl`ys ysrl. ¹⁰ +pkm nsykm vgrk`sr bqrb mxnyk mx+b j&yk jd s`b mymyk. ¹¹ ljbrc bbryt yvhv`lhyk vb`ltv`sr yvhv`lhyk krt jmk hyvm. ¹² lmjn hqym`tk hyvm lv ljm vhv`yhyh-lk l`lhy m`k`sr dbr-lk vk`sr nsbj l`btyk l`brhm ly&xq vlyjqb. ¹³ vl`tkm lbdkm`nky krt`t-hbryt hz`t v`t-h`lh hz`t. ¹⁴ ky`t`sr ysnv ph jmnv jmd hyvm lpny yvhv`lhynv v`t`sr`ynnv ph jmnv hyvm. ¹⁵ ky`tm ydjtm`t`sr-ysbnv b`r& m&rym v`t`sr-jbrnv bqrb hgvym`sr jbrtm. ¹⁶ vtr`v`t-sq&yhm v`t glllyhm j&v`bn k\$pvz`sr jmhm. ¹⁷ pn-ys bkm`ys`v`-sh`v msp`xh`v-sb+`sr lbbv pnh hyvm mjym yvhv`lhynv llkt ljbdt`lhy hgvym hhm pn-ys bkm srs prh r`s vljnh. ¹⁸ vhyh bsmjv`t-dbry h`lh hz`t vhtbrk blbbv l`mr slvm yhyh-ly ky bsrrvt lby`lk lmjn \$pvt hrhv`t-h&m`h. ¹⁹ l`-y`bh yvhv \$lx lv ky`z yjsn`p-yvhv vqn`tv b`ys hhv`vrb&h bv kl-h`lh hktvbh b\$pr hzh vmxh yvhv`t-smv mtxt hsmym. ²⁰ vhbdylv yvhv lrjh mkl sb+y ysrl kkl`lvt hbryt hktvbh b\$pr htvrh hzh. ²¹ v`mr hdvr h`xrvn bnykm`sr yqvmv m`xrykm vhnkry`sr yb`m`r& rxvqh vr`v`t-mkvt h`r& hhv`v`t-txl`yh`sr-xlh yvhv bh. ²² gpryt vmlx srph kl`-r&h l`tzrj vl`t&mx vl`-yjlh bh kl-jsb kmhpktdm vjmrh`dmh v&byym`sr hpk yvhv b`pv vbxmtv. ²³ v`mrv kl-hgvym jl-mh jsh yvhv kkh l`r& hz`t mh xry h`p hgdvl hzh. ²⁴ v`mrv jl`sr jzbv`t-bryt yvhv`lhy`btm`sr krt jmm bhv&y`v`tm m`r& m&rym. ²⁵ vylkv vyjbdv`lhy m`xrym vystxvv lhm`lhy m`sr l`-ydjvm vl`xlq lhm. ²⁶ vyxr`p yvhv b`r& hhv`lhby`jlyh`t-kl-hqllh hktvbh b\$pr hzh. ²⁷ vytsm yvhv mjl`dmtm b`p vbxmh vbq&p gdvl

vyslkm `l-r& `xrt kyvm hzh. ²⁸ hn\$trt lyhvh `lhynv vhnagl Inv vlbnyv jd-jvIm ljsvt `t-kl- dbry htvrh hz`t.

Chapter 30

¹ vhyh ky-yb`v jlyk kl-hdbrym h`lh hbrkh vqllh `sr nttY lpnyk vhsbt `l-lbbk bkl-hgvym `sr hdyxk yvhv `lhyk smh. ² vsbt jd-yvhv `lhyk vsmjt bqlv kkl `sr-`nky m&vk hyvm `th vbnyk bkl-lbbk vbkl-npsk. ³ vsb yvhv `lhyk `t-sbvtk vrxmk vsb vqb&k mkl-hjmym `sr hpy&k yvhv `lhyk smh. ⁴ `m-yhyh ndxk bq&h hsmym msm yqb&k yvhv `lhyk vmsm yqyk. ⁵ vhbby`k yvhv `lhyk `l-h`r& `sr-yrsv `btyk vyrsth vhy+bk vhrbk m`btyk. ⁶ vml yvhv `lhyk `t-lbbk v`t-lbb zrjk l`hbh `t-yvhv `lhyk bkl- lbbk vbkl-npsk lmjn xyyk. ⁷ vntn yvhv `lhyk `t kl-h`lvt h`lh jl-`ybyk vjl-sn`yk `sr rdpvk. ⁸ v`th tsvb vsmjt bqlv yvhv vjsyt `t-kl-m&vtyv `sr `nky m&vk hyvm. ⁹ vhvtyrk yvhv `lhyk bkl mjsh ydk bpny b+nk vbpyr bhmtk vbpyr `dmtk l+bh ky ysvb yvhv lsvs jlyk l+vb k`sr-ss jl-`btyk. ¹⁰ ky tsmj bqlv yvhv `lhyk lsmr m&vtyv vxqyv hktvvh b\$pr htvrh hzh ky tsvb `l-yvhv `lhyk bkl-lbbk vbkl-npsk. ¹¹ ky hm&vh hz`t `sr `nky m&vk hyvm l`-npl`t hv` mmk vl` rxqh hv`. ¹² l` bsmym hv` l`mr my yjllh-lnv hsmymh vyqxh Inv vsmjnv `th vnjsnh. ¹³ vl`-mjbr lym hv` l`mr my yjbr-lnv `l-jbr hym vyqxh Inv vsmjnv `th vnjsnh. ¹⁴ ky-qrvb `lyk hdbm m`d bpyk vblbbk ljstv. ¹⁵ r`h nttY lpnyk hyvm `t-hxyym v`t-h+vb v`t-hmvt v`t-hrj. ¹⁶ `sr `nky m&vk hyvm l`hbh `t-yvhv `lhyk llkt bdrkyv vlsmr m&vtyv vxqyv vmsp+yv vxyyt vrbyt vbrkk yvhv `lhyk b`r& `sr-`th b`-smh lrsth. ¹⁷ v`m-yphn lbbk vl` tsmj vndxt vbstxvvt l`lhym `xrym vjbdm. ¹⁸ hgdty lkm hyvm ky `bd t`bdvn l`-t`rykn ymym jl-h`dmh `sr `th jbr `t-hyrdn lbv` smh lrsth. ¹⁹ hjdty bkm hyvm `t-hsmym v`t-h`r& hxyym vhmvt nttY lpnyk hbrkh vqllh vbxt bxyym lmjn txyh `th vzrjk. ²⁰ l`hbh `t-yvhv `lhyk lsmj bqlv vldbqh-bv ky hv` xyyk v`rk ymyk lsbt jl-h`dmh `sr nsbj yvhv l`btyk l`brhm ly&xq vlyjqb ltt lhm.

Chapter 31

¹ vylk msh vydbr `t-hdbrym h`lh `l-kl-ysr`l. ² vy`mr `lhm bn-m`h vjsrym snh `nky hyvm l`-`vkl jvd l&`t vlvv` vyvhv `mr `ly l` tjbr `t-hyrdn hzh. ³ yvhv `lhyk hv` jbr lpnyk hv`-ysmyd `t-hgvym h`lh mlpnyk vyrstm yhvsj hv` jbr lpnyk k`sr dbr yvhv. ⁴ vjsh yvhv lhm k`sr jsh l\$yxvn vljvg mlky h`mry vl`r&m `sr hsmyd `tm. ⁵ vntnm yvhv lpnykm vjsytm lhm kkl-hm&vh `sr &vyty `tkm. ⁶ xzqv v`m&v `l-tyr`v v`l-tjr&v mpnyhm ky yvhv `lhyk hv` hhlk jmk l` yrpk vl` yjzvk. ⁷ vyqr` msh lyhvsj vy`mr `lyv ljny kl-ysr`l xzq v`m& ky `th tbv` `t-hjm hzh `l-h`r& `sr nsbj yvhv l`btm ltt lhm v`th tnxylnh `vtm. ⁸ vyvhv hv` hhlk lpnyk hv` yhyh jmk l` yrpk vl` yjzvk l` tyr` vl` txt. ⁹ vyktb msh `t-htvrh hz`t vytah `l-hkhnym bny lvy hns`ym `t- `rvn bryt yvhv v`l-kl-zqny ysrl. ¹⁰ vy&v msh `vtm l`mr mq& sbj snym bmjd snt hsm+h bxg h\$skvt. ¹¹ bbv` kl-ysr`l lr`vt `t-pny yvhv `lhyk

bmqvm `sr ybxr tqr` `t- htvrh hz` t ngd kl-ysr` l b` znyhm. ¹² hqhl `t-hjm h` nsym vhsym vh+p vgrk
 `sr bsjryk lmjn ysmjv vlmjn ylmvd vyr` v `t-yhvh `lhykm vsmrv ljsvt `t-kl-dbry htvrh hz` t. ¹³
 vbnyhm `sr l`-ydjv ysmjv vlmvd lyr` h `t-yhvh `lhykm kl-hymym `sr `tm xyym jl-h` dmh `sr `tm
 jbrym `t-hyrdn smh lrsth. ¹⁴ vy` mr yvh `l-msh hn qrbv ymyk lmvv qr` `t-yhvsj vhty&bv b` hl mvjd
 v`&vny vylk msh vyhvsj vyty&bv b` hl mvjd. ¹⁵ vyr` yvh b` hl bjmvv jnn vyjmd jmvv hjnn jl-ptx
 h` hl. ¹⁶ vy` mr yvh `l-msh hnk skb jm-` btyk vqm hjm hzh vzhn `xry `lhy nkr-h` r& `sr hv` b`-smh
 bqrqv vjzbnv vhpv `t-bryty `sr krty `tv. ¹⁷ vxrh `py bv byvm-hhv` vjzbtym vhsrty pny mhm vhyh
 l` kl vm&` hv rjvt rbvt v&rvt v` mr byvm hhv` hl` jl ky-` yn `lhy bqrby m&` vny hrjvt h` lh. ¹⁸ v` nky
 h\$tr` \$tyr pny byvm hhv` jl kl-hrjh `sr jsh ky pnh `l- `lhy m` xrym. ¹⁹ vjth ktbv lkm `t-hsyh hz` t
 vlmvd `t-bny-ysr` l symh bpyhm lmjn thyh-ly hsyh hz` t ljd bbnv ysrl. ²⁰ ky-` by` nv `l-h` dmh
 `sr-nsbjty l` btyv zbt xlv vdbv v` kl vsbj vdsn vphn `l-` lhy m` xrym vjbdvm vn`&vny vhpv `t-bryty.
²¹ vhyh ky-tm&` n` tv rjvt rbvt v&rvt vjnth hsyh hz` t lpyv ljd ky l` tskx mpy zrjv ky ydjty `t-y&rv
 `sr hv` jsh hyvm b+rm `by` nv `l-h` r& `sr nsbjty. ²² vyktb msh `t-hsyh hz` t byvm hhv` vylmdh
 `t-bny ysrl. ²³ vy&v `t-yhvsj bn-nvn vy` mr xzq v` m& ky `th tby` `t-bny ysrl `l-h` r& `sr-nsbjty
 lhm v` nky `hyh jmk. ²⁴ vyhy kklvt msh lktb `t-dbry htvrh-hz` t jl-\$pr jd tmm. ²⁵ vy&v msh `t-hlvym
 ns` y `rvn bryt-yhvh l` mr. ²⁶ lqx `t \$pr htvrh hzh vsmtm `tv m&d `rvn bryt-yhvh `lhykm vhyh-sm
 bk ljd. ²⁷ ky `nky ydjty `t-mryk v` t-jrpq hqsh hn bjvdy xy jmkm hyvm mmrym hytm jm-yhvh
 v` p ky-` xry mvty. ²⁸ hqhylv `ly `t-kl-zqny sb+ykm vs+rykm v` dbrh b` znyhm `t hdbrym h` lh v` jyd
 bm `t-hsmym v` t-h` r&. ²⁹ ky ydjty `xry mvty ky-hsxt tsxtvn v\$rtm mn-hdrk `sr &vyty `tkm vqr` t
 `tkm hrjh b` xryt hymym ky-tjst `t-hrj bjny yvh lhky\$ v bmjsh ydykm. ³⁰ vydbv msh b` zny kl-qhl
 ysrl `t-dbry hsyh hz` t jd tmm.

Chapter 32

¹ h` zynv hsmym v` dbrh vtsmj h` r& `mry-py. ² yjrp km+r lqxy tzl k+l `mrty ksrym jly-ds`
 vkrbybym jly-jsb. ³ ky sm yhvh `qr` hbv gdl l` lhyv. ⁴ h&vr tmym pjlv ky kl-drkyv msp+ `l` mvnh
 v` yn jvl &dyq vsr hv`. ⁵ sxt lv l` bnyv mvmm dvr jqs vptltl. ⁶ h-lyhvh tgmlv-z` t jm nbl vl` xkm
 hlv`-hv` `byk qnk hv` jsk vyknk. ⁷ zkr ymvt jvlm bynv snvt dr-vdr s` l` `byk vygdq zqnyk vy` mrv
 lk. ⁸ bhnxl jlyvn gvym bhprydv bny `dm y&b gbvt jmy m lm\$pr bny ysrl. ⁹ ky xlv yvh jmv yjqb
 xbl nxlvt. ¹⁰ ym&` hv b` r& mdbr vbthv yll ysmn y\$bbnhv ybvnnhv y&rnvh k` ysvn jynv. ¹¹ knsr
 yjyr qnv jl-gvzlyv yrpx yprs knpyv yqxhv ys` hv jl- `brtv. ¹² yvh bdd ynxnv v` yn jmv `l nkr. ¹³
 yrkbhv jl-bmvty `r& vy` kl tnvbt sdy vynqhv dbs m\$lj vsmn mxlmys &vr. ¹⁴ xm` t bqr vxlb &` n
 jm-xlb krym v` ylym bny-bsn vjtvdy m-jm-xlb klyvt x+h vdm-jnb tsth-xmr. ¹⁵ vsmn ysrvn vybj+
 smnt jbyt ksyt vy+s `lvh jshv vynbl &vr ysjtv. ¹⁶ yqn` hv bzrym btvjbt ykly\$hv. ¹⁷ yzbxv lsdym
 l` `lh `lhy m l` ydjvm xdsym mqrb b` v l` sjrv m` btykm. ¹⁸ &vr yldk tsy vtskx `l mxllk. ¹⁹ vyr` yvh
 vyn`& mkj\$ bnyv vbntyv. ²⁰ vy` mr `Styrh pny mhm `r` h mh `xrytm ky dvr thpkt hmh bny m l`-

`mn bm. ²¹ hm qn`vny bl`-l kj\$vnv bbblyhm v`ny `qny`m bl`-jm bgvy nbl`kjsm. ²² ky`s qdxh
 b`py vtyqd jd-s`vl txyt vt`kl`r& vyblh vtlh+ mv\$dy hrym. ²³ `Sph jlymv rjvt x&y `klh-bm. ²⁴
 mzy rjb vlxmy rsp vq+b mryry vsn-bhmt `slx-bm jm-xmt zxly jpr. ²⁵ mxv& tskl-xrb vmxdrym
 `ymh gm-bxvr gm-btvhl yvnq jm-`ys sybh. ²⁶ `mrty `p`yhm `sbyth m`nvs zkrm. ²⁷ lvly kj\$ `vyb
 `gvr pn-ynkrv &rymv pn-y`mrv ydnv rmh vl` yvhv pjl kl-z`t. ²⁸ ky-gvy `bd j&vt hmh v`yn bhm
 tbvnh. ²⁹ lv xkmv yskylv z`t ybynv l`xrytm. ³⁰ `ykh yrdp `xd`lp vsnym yny\$y rbbh `m-l` ky-&vrm
 mkrm vyhvh h\$gyrm. ³¹ ky l` k&vrnv &vrm v`ybynv plylym. ³² ky-mgpn \$dm gpm vmsdmt
 jmrh jnbmv jnby-rvs `sklt mrrt lmv. ³³ xmt tnyym ynym vr`s ptnym `kzr. ³⁴ hl`-hv` km\$ jmdy
 xtvm b`v&rty. ³⁵ ly nqm vslm ljt tmv+ rglm ky qrvb yvm `ydm vxs jtdt lmv. ³⁶ ky-ydyn yvhv jmv
 vjl-jbdyv ytnxm ky yr`h ky-`zlt yd v`p\$ j&vr vjzvb. ³⁷ v`mr `y`lhymv &vr x\$yv bv. ³⁸ `sr xlb
 zbxyvm y`klv ystv yyn n\$ykm yqvmv vyjzrkm yhy jlykm \$trh. ³⁹ r`v jth ky`ny`ny hv`v`yn`lhym
 jmdy `ny`myt v`xyh mx&ty v`ny`rp`v`yn mydy m&yl. ⁴⁰ ky-`s`l-smym ydy v`mrty xy`nky
 ljlm. ⁴¹ `m-snvty brq xrby vt`xz bmsp+ ydy `syb nqm l&ry vlmsn`y`slm. ⁴² `skyr x&y mdm vxrby
 t`kl bsr mdm xll vsbyh mr`s prjvt `vyb. ⁴³ hrnyv gvym jmv ky dm-jbdyv yqvm vnqm ysyb l&ryv
 vkpr `dmtv jmv. ⁴⁴ vyb` msh vydbv `t-kl-dbry hsyrh-hz`b`zny hjm hv`vhvsj bn- nvn. ⁴⁵ vykl
 msh ldbv `t-kl-hdbrym h`lh`l-kl-ysr`l. ⁴⁶ vy`mr`lhm symv lbbkm lkl-hdbrym `sr`nky mjyd bkm
 hyvm `sr t&vm `t-bnykm lsmr ljsvt `t-kl-dbry htvrh hz`t. ⁴⁷ ky l`-dbr rq hv`mkm ky-hv`xyykm
 vdbv hzh t`rykv ymym jl- h`dmh `sr`tm jbrym `t-hyrdn smh lrsth. ⁴⁸ vydbv yvhv `l-msh bj&m
 hyvm hzh l`mr. ⁴⁹ jlh`l-hr hjbrym hzh hr-nbv `sr b`r& mv`b`sr jl-pny yrsv vr`h`-t`r& knjn `sr
 `ny ntn lbny ysr`l l`xzh. ⁵⁰ vmt bhr `sr`th jlh smh vh`\$p`l-jmyk k`sr-mt`hrn`xyk bhr hhr vy`\$p
 `l-jmyv. ⁵¹ jl`sr mjltm by btkv bny ysr`l bmy-mrybt qds mdr-&n jl`sr l`-qdstm `vty btkv bny
 ysr`l. ⁵² ky mngd tr`h`-t`h`r& vsmh l`tbv`l-h`r& `sr-`ny ntn lbny ysr`l.

Chapter 33

¹ vz`t hbrkh `sr brk msh `ys h`lhym `t-bny ysr`l lpny mvvtv. ² vy`mr yvhv m\$yny b`vzrx msjyr
 lmv hvpyj mhr p`rn v`th mrbbt qds mymyv `sdt lmv. ³ `p xbb jmyv kl-qdsyv bydk vhm tkv lrglk
 ys`mdbrtyk. ⁴ tvrh &vh-lnv msh mvrsh qhlt yjqb. ⁵ vyhy bysrvn mlk bht`\$p r`sy jm yxd sb+y
 ysr`l. ⁶ yxy r`vbn v`l-ymt vyhy mtyv m\$pr. ⁷ vz`t lyhvdh vy`mr smj yvhv qvl yhvdh v`l-jmv tby`nv
 ydyv rb lv vjzr m&ryv thyh. ⁸ vllvy `mr tmyk v`vryk l`ys x\$ydk `sr n\$yvtv bm\$h trybhv jl-my
 mrybh. ⁹ h`mr l`byv vl`mv l`r`ytyv v`t-`xyv l`hkyr v`t-bnv l`ydj ky smrv `mrtk vbrytk yn&rv.
¹⁰ yvrv msp+yk lyjqb vtrtk lysr`l ysymv q+vrh b`pk vklyl jl- mzbkx. ¹¹ brk yvhv xylv vpjl ydyv
 tr&h mx& mtym qmyv vmsn`yv mn- yqvmv. ¹² lbnyv `mr ydyd yvhv yskn lb+x jlyv xpp jlyv
 kl-hyvm vbyn ktpyv skn. ¹³ vlyv\$`p`mr mbrkt yvhv `r&v mngd smym m+l vmthv rb&t txt. ¹⁴
 vmmgd tbv`t sms vmmgd grs yrxyv. ¹⁵ vmr`s hrry-qdm vmmgd gbjvt jvlm. ¹⁶ vmmgd `r& vml`h
 vr&vn skny \$nh tbv`th lr`s yv\$pldqdqd nzyr `xyv. ¹⁷ bkvr svrv hdr lv vqrny r`m qrnyv bhm jmyv

yngx yxdv `p\$y-`r& vhm rbbvt `prym vhm `lpy mnsh. ¹⁸ vlvbvl n `mr smx zbvl n b&`tk vysskr b`hlyk. ¹⁹ jmy m hr-yqr`v sm yzbxv zbxy-&dq ky spj ymym yynqv vspny +mvny xvl. ²⁰ vlgd `mr brvk mrxyb gd klby` skn v+rp zrvj `p-qdq. ²¹ vyr` r`sy t lv ky-sm xlqt mxqq \$pvn vyt` r`sy jm &dq yvhv jsh vmsp+yv jm-ysr`l. ²² vldn `mr dn gvr `ryh yznq mn-hbsn. ²³ vlnptly `mr nptly sbj r&vn vml` brkt yvhv ym vdrvm yrsh. ²⁴ vl`sr `mr brvk mbnym `sr yhy r&vy `xyv v+bl bsmn rglv. ²⁵ brzl vnxst mnjlk vkymyk db`k. ²⁶ `yn k`l ysrvn rkb smym bjzrk vbg`vtv sxqym. ²⁷ mjnh `lhy qdm vmtxt zrjt jvlm vygrs mpnyk `vyb vy`mr hsmd. ²⁸ vyskn ysr`l b+x bdd jyn yjqb `l-`r& dgn vtyrvs `p-smyv yjrpv +l. ²⁹ `sryk ysr`l my kmvk jm nvsj byvhv mgn jzrk v`sr-xrb g`vtk vykxsv `ybyk lk v`th jl-bmvtymv tdrk.

Chapter 34

¹ vyjl msh mjrbt mv`b `l-hr nbv r`s hp\$gh `sr jl-pny yrsv vyr`hv yvhv `t-kl-h`r& `t-hgljd jd-dn. ² v`t kl-nptly v`t-`r& `prym vmnsh v`t kl-`r& yhv dh jd hym h`xrvn. ³ v`t-hngb v`t-hkkr bqjt yrsv jyr htmrym jd-&jr. ⁴ vy`mr yvhv `lyv z` t h`r& `sr nsbjty l`brhm ly&xq vlyjqb l`mr lzrjk `tnnh hr`tyk bjnyk vsmh l` tjbr. ⁵ vymt sm msh jbd-yvhv b`r& mv`b jl-py yvhv. ⁶ vyqbr `tv bgy b`r& mv`b mvl byt pjvr vl`-ydj `ys `t-qbrtv jd hyvm hzh. ⁷ vmsh bn-m`h vjsrym snh bmtv l`-khth jynv vl`-n\$ lxx. ⁸ vybkv bny ysr`l `t-msh bjrvt mv`b slsym yvm vytmv ymy bky `bl msh. ⁹ vyhvsj bn-nvn ml`rvx xkmh ky-\$mk msh `t-ydyv jlyv vysmjv `lyv bny-ysr`l vyjsv k`sr &vh yvhv `t-msh. ¹⁰ vl`-qm nby`jvd bysr`l kmsh `sr ydjv yvhv pnym `l-pnym. ¹¹ lkl-h`tt vhmvtym `sr slxv yvhv ljsvt b`r& m&rym lprjh vlkl- jbdyv vlkl-`r&v. ¹² vlkl hyd hxzqh vlkl hmvr` hgdvl `sr jsh msh ljyny kl-ysr`l.

Joshua

Chapter 1

¹ vyhy `xry mvt msh jbd yvhv vy`mr yvhv `l-yhvsj bn-nvn msrt msh l`mr. ² msh jbdy mt vjth qvm jbr `t-hyrdn hzh `th vkl-hjm hzh `l-h`r& `sr `nky ntn lhm lbny ysr`l. ³ kl-mqvm `sr tdrk kp-rglkm bv lkm nttv k`sr dbrty `l-msh. ⁴ mhmdbr vhlbnvn hzh vjd-hnhr hgdvl nhr-prt kl `r& hxtym vjd- hym hgdvl mbv` hsms yhyh gbvlkm. ⁵ l`-yty&b `ys lpnyk kl ymy xyyk k`sr hyty jm-msh `hyh jmk l` `rpk vl` `jzvk. ⁶ xzq v`m& ky `th tnxy l `t-hjm hzh `t-h`r& `sr-nsbjty l`bvtm ltt lhm. ⁷ rq xzq v`m& m`d lsmr ljsvt kkl-htvrh `sr &vk msh jbdy `l-t\$vr mmnv ymyn vsm`vl lmjn tskyl bkl `sr tlk. ⁸ l`-ymvs \$pr htvrh hzh mpyk vhyt bv yvmm vlylh lmjn tsmr ljsvt kkl-hktvb bv ky-`z t&lyx `t-drkk v`z tskyl. ⁹ hlv` &vytyk xzq v`m& `l-tjr& v`l-txt ky jmk yvhv `lhyk bkl `sr

tlk. ¹⁰ vy&v yhvsj `t-s+ry hjm l`mr. ¹¹ jbrv bqrb hmxnh v&vv `t-hjm l`mr hkynv lkm &ydh ky
 bjvd slst ymym `tm jbrym `t-hyrdn hzh lbv` lrst `t-h`r& `sr yvhv `lhykm ntn lkm lrsth. ¹² vlr`vbny
 vlgdy vlx&y sb+ hmnsj `mr yhvsj l`mr. ¹³ zkvr `t-hdbr `sr &vh `tkm msh jbd-yvhv l`mr yvhv
 `lhykm mnyx lkm vntn lkm `t-h`r& hz`t. ¹⁴ nsykm +pkm vmqnykm ysbv b`r& `sr ntn lkm msh
 bjbr hyrdn v`tm tjbrv xmsym lpny `xykm kl gbvry hxyl vjzrtm `vtm. ¹⁵ jd `sr-ynyx yvhv l`xykm
 kkm vyrsv gm-hmh `t-h`r& `sr-yvhv `lhykm ntn lhm vsbtm l`r& yrstkm vyrstm `vth `sr ntn lkm
 msh jbd yvhv bjbr hyrdn mzrx hsms. ¹⁶ vyjnv `t-yhvsj l`mr kl `sr-&vytnv njsh v`l-kl-`sr tslnv
 nlk. ¹⁷ kkl `sr-smjnv `l-msh kn nsmj `lyk rq yhyh yvhv `lhyk jmk k`sr hyh jm-msh. ¹⁸ kl-`ys
 `sr-ymrh `t-pyk vl-`ysmj `t-dbryk lkl `sr-t&vnn yvmt rq xzq v`m&.

Chapter 2

¹ vyslx yhvsj-bn-nvn mn-hs+y m snym-`nsym mrglym xrs l`mr lkv r`v `t-h`r& v`t-yryxv vylkv
 vyb`v byt-`sh zvnh vsmh rxv vyskbv- smh. ² vy`mr lmlk yryxv l`mr hnh `nsym b`v hnh hlylh mbny
 ysr`l lxpr `t-h`r&. ³ vyslx mlk yryxv `l-rxb l`mr hv&y`y h`nsym hb`ym `lyk `sr-b`v lbytk ky lxpr
 `t-kl-h`r& b`v. ⁴ vtqx h`sh `t-sny h`nsym vt&pnv vt`mr kn b`v `ly h`nsym vl` ydjty m`yn hmh. ⁵
 vyhy hsjr l\$gvr bxsk vh`nsym y&`v l` ydjty `nh hlkv h`nsym rdpv mhr `xryhm ky tsygv. ⁶ vhy`
 hjltm hggh vt+mnm bpsty hj& hjrkvt lh jl-hgg. ⁷ vh`nsym rdpv `xryhm drk hyrdn jl hmjbrvt vhsjr
 \$grv `xry k`sr y&`v hrdpym `xryhm. ⁸ vhmh +rm yskbvn vhy` jlth jlyhm jl-hgg. ⁹ vt`mr `l-h`nsym
 ydjty ky-ntn yvhv lkm `t-h`r& vky-nplh `ymtkm jlynv vky nmgv kl-ysby h`r& mpnykm. ¹⁰ ky
 smjnv `t `sr-hvbys yvhv `t-my ym-\$vp mpnykm b&`tkm mm&rym v`sr jsytm lsny mlky h`mry `sr
 bjbr hyrdn l\$yxv vljvg `sr hxrmtm `vtm. ¹¹ vnsmj vym\$ lbbnv vl-`qmh jvd rvx b`ys mpnykm ky
 yvhv `lhykm hv` `lhy m bsmym mmjl vjl-h`r& mtxt. ¹² vjth hsbjv-n` ly byvhv ky-jsyty jmkm x\$d
 vjsytm gm-`tm jm- byt `by x\$d vnttm ly `vt `mt. ¹³ vhxytm `t-`by v`t-`my v`t-`xy v`t-`xvty v`t
 kl-`sr lhm vh<m `t-npstyvn mmvt. ¹⁴ vy`mrv lh h`nsym npsnv txykm lmvt `m l` tgydv `t-dbrnv
 zh vhyh btt-yvhv lnv `t-h`r& vjsynv jmk x\$d v`mt. ¹⁵ vtvr dm bxbl bjd hxlvn ky byth bqyr hxvmh
 vbxvmh hy` yvsbt. ¹⁶ vt`mr lhm hhrh lkv pn-ypgjv bkm hrdpym vnxbtm smh slst ymym jd svb
 hrdpym v`xr tlkv ldrkkm. ¹⁷ vy`mrv `lyh h`nsym nqym `nxnv msbjtk hzh `sr hsbjtnv. ¹⁸ hnh `nxnv
 b`ym b`r& `t-tqvt xv+ hsny hzh tqsy bxlvn `sr hvrtdnv bv v`t-`byk v`t-`mk v`t-`xyk v`t kl-byt `byk
 t`\$py `lyk hbyth. ¹⁹ vhyh kl `sr-y&` mdltly bytk hxv&h dmv br`sv v`nxnv nqym vkl `sr yhyh `tk
 bbytdmv br`snv `m-yd thyh-bv. ²⁰ v`m-tgydy `t-dbrnv zh vhyynv nqym msbjtk `sr hsbjtnv. ²¹
 vt`mr kdbrykm kn-hv` vtslxm vylkv vtqsr `t-tqvt hsny bxlvn. ²² vylkv vyb`v hhrh vysbv sm slst
 ymym jd-sbv hrdpym vybqsv hrdpym bkl-hdrk vl` m&`v. ²³ vysbv sny h`nsym vyrdv mhr vyjbrv
 vyb`v `l-yhvsj bn-nvn vy\$prv-lv `t kl-hm&`vt `vtm. ²⁴ vy`mrv `l-yhvsj ky-ntn yvhv bydnv `t-kl-h`r&
 vgm-nmgv kl- ysby h`r& mpnynv.

Chapter 3

¹ vyskm yhvsj bbqr vy\$yv mhs+ym vyb`v jd-hyrdn hv` vkl-bny ysr`l vylvn sm +rm yjbrv. ² vyhy mq&h slst ymym vyjbrv hs+rym bqrb hmxnh. ³ vy&vv `t-hjm l`mr kr`vtkm `t`rvn bryt-yhvh `lhykm vkhknyym hlvyym ns`ym `tv v`tm t\$yv mmqvmkm vhlktm `xryv. ⁴ `k rxvq yhyh bynykm vbynv k`lpym `mh bmdh `l-tqrbv `lyv lmjn `sr-tdjv `t-hdrk `sr tlkv-bh ky l`jbrtm bdrk mtmvl slsvm. ⁵ vy`mr yhvsj `l-hjm htqdsv ky mxr yjsh yhvh bqrbk npl`vt. ⁶ vy`mr yhvsj `l-hkhnym l`mr s`v `t`rvn hbryt vjbrv lpny hjm vys`v `t`rvn hbryt vylkv lpny hjm. ⁷ vy`mr yhvh `l-yhvsj hyvm hzh `xl gdlk bjny kl-ysr`l `sr ydjvn ky k`sr hyyty jm-msh `hyh jmk. ⁸ v`th t&vh `t-hkhnym ns`y `rvn-hbryt l`mr kb`km jd-q&h my hyrdn byrdn tjmdv. ⁹ vy`mr yhvsj `l-bny ysr`l gsv hnh vsmjv `t-dbry yhvh `lhykm. ¹⁰ vy`mr yhvsj bz`t tdjvn ky `l xy bqrbk vhvrs yvrys mpnykm `t- hknjny v`t-hxyt v`t-hxvy v`t-hprzy v`t-hgrgsy vh`mry vhybv\$y. ¹¹ hnh `rvn hbryt `dvn kl-h`r& jbr lpnykm byrdn. ¹² vjth qxv lkm sny jsr `ys msb+y ysr`l `ys-`xd `ys-`xd lsb+. ¹³ vhyh knvx kpvt rgly hkhnyym ns`y `rvn yhvh `dvn kl-h`r& bmy hyrdn my hyrdn ykrtvn hmym hyrdym mlmjhl vyjmdv nd `xd. ¹⁴ vyhy bn\$y hjm m`hlyhm ljbr `t-hyrdn vkhknyym ns`y h`rvn hbryt lpny hjm. ¹⁵ vkbv` ns`y h`rvn jd-hyrdn vrgly hkhnyym ns`y h`rvn n+blv bq&h hmym vhyrdn ml` jl-kl-gdvtyv kl ymy q&yr. ¹⁶ vyjmdv hmym hyrdym mlmjhl qmv nd-`xd hrqx m`d b`dm hjyr `sr m&d &rtv vhyrdym jl ym hjrbh ym-hmlx tmv nkrtv vjhm jbrv ngd yryxv. ¹⁷ vyjmdv hkhnyym ns`y h`rvn bryt-yhvh bxbh btkv hyrdn hkn vkl- ysr`l jbrym bxbh jd `sr-tmv kl-hgvy ljbr `t-hyrdn.

Chapter 4

¹ vyhy k`sr-tmv kl-hgvy ljbvr `t-hyrdn vy`mr yhvh `l-yhvsj l`mr. ² qxv lkm mn-hjm sny jsr `nsym `ys-`xd `ys-`xd msb+. ³ v&vv `vtm l`mr s`v-lkm mzh mtvk hyrdn mm&b rgly hkhnyym hkyn stym-jsrh `bnym vjbrtm `vtm jmkm vhnxtm `vtm bmlvn `sr-tlynv bv hlylh. ⁴ vyqr` yhvsj `l-snym hjsr `ys `sr hkyn mbny ysr`l `ys-`xd `ys-`xd msb+. ⁵ vy`mr lhm yhvsj jbrv lpny `rvn yhvh `lhykm `l-tvk hyrdn vhyrmv lkm `ys `bn `xt jl-skmv lm\$pr sb+y bny-ysr`l. ⁶ lmjn thyh z`t `vt bqrbk ky-ys`lvn bnykm mxr l`mr mh h`bnym h`lh lkm. ⁷ v`mrtm lhm `sr nkrtv mymy hyrdn mpny `rvn bryt-yhvh bjbrv byrdn nkrtv my hyrdn vhyv h`bnym h`lh lzkrvn lbny ysr`l jd- jvlm. ⁸ vyjv-kn bny-ysr`l k`sr &vh yhvsj vys`v sty-jsrh `bnym mtvk hyrdn k`sr dbr yhvh `l-yhvsj lm\$pr sb+y bny-ysr`l vyjbrvm jmm `l-hmlvn vynxvm sm. ⁹ vstym jsrh `bnym hqym yhvsj btkv hyrdn txt m&b rgly hkhnyym ns`y `rvn hbryt vyhyv sm jd hyvm hzh. ¹⁰ vkhknyym ns`y h`rvn jmdym btkv hyrdn jd tm kl-hdbr `sr-&vh yhvh `t-yhvsj ldbr `l-hjm kkl `sr-&vh msh `t-yhvsj vymhrv hjm vyjbrv. ¹¹ vyhy k`sr-tm kl-hjm ljbvr vyjbr `rvn-yhvh vkhknyym lpny hjm. ¹² vyjbrv bny-r`vbn vbny-gd vx&y sb+ hmsh xmsym lpny bny ysr`l k`sr dbr `lyhm msh. ¹³ k`rbjym `lp xlv&y h&b` jbrv lpny yhvh lmlxmh `l jrbvt yryxv. ¹⁴ byvm hhv` gdl yhvh `t-yhvsj bjny kl-ysr`l vyr`v `tv k`sr yr`v `t-msh kl-ymy xyyv. ¹⁵ vy`mr yhvh `l-yhvsj l`mr. ¹⁶ &vh `t-hkhnym ns`y `rvn hjdvt vyjlv mn-hyrdn. ¹⁷

vy&v yhvsj `t-hkhnym l`mr jlv mn-hyrdn. ¹⁸ vyhy bjlv hkhnym ns`y `rvn bryt-yvh mtvk hyrdn ntqv kpvrt rgly hkhnym `l hxrbb vysbv my-hyrdn lmqvmm vylkv ktmvl-slsvm jl- kl-gdvtvy. ¹⁹ vhmj jlv mn-hyrdn bjsvr lxds hr`svn vyxnv bglgl bq&h mzxv yryxv. ²⁰ v`t stym jsrh h`bnym h`lh `sr lqvx mn-hyrdn hqym yhvsj bglgl. ²¹ vy`mr `l-bny ysrl l`mr `sr ys`lvn bnykm mxr `t-`bvtm l`mr mh h`bnym h`lh. ²² vhdjtm `t-bnykm l`mr bybsh jbr ysrl `t-hyrdn hzh. ²³ `sr-hvbys yvh `lhykm `t-my hyrdn mpnykm jd-jbrkm k`sr jsh yvh `lhykm lym-\$vp `sr-hvbys mpnyv jd-jbrnv. ²⁴ lmjn djt kl-jmy h`r& `t-yd yvh ky xzqh hy` lmjn yr`tm `t- yvh `lhykm kl-hymym.

Chapter 5

¹ vyhy ksmj kl-mlky h`mry `sr bjbr hyrdn ymh vkl-mlky hknjny `sr jl-hym `t `sr-hvbys yvh `t-my hyrdn mpny bny-ysrl jd- jbrnv vym\$ lbbm vl`-hyh bm jvd rvx mpny bny-ysrl. ² bjt hhy` `mr yvh `l-yhvsj jsh lk xrbvt &rym vsvb ml `t-bny- ysrl snyt. ³ vyjs-lv yhvsj xrbvt &rym vmyl `t-bny ysrl `l-gbjt hjrlvt. ⁴ vzh hdbv `sr-ml yhvsj kl-hjm hy&` mm&rym hzkrym kl `nsy hmlxmh mtv bmdbr bdrk b&`tm mm&rym. ⁵ ky-mlym hyv kl-hjm hy&`ym vkl-hjm hyldym bmdbr bdrk b&`tm mm&rym l`-mlv. ⁶ ky`rbjym snh hlkv bny-ysrl bmdbr jd-tm kl-hgvy `nsy hmlxmh hy&`ym mm&rym `sr l`-smjv bqvl yvh `sr nsbj yvh lhm lbtly hr`vtm `t-h`r& `sr nsbj yvh l`bvtm ltt lnv `r& zbt xlb vdbs. ⁷ v`t-bnyhm hqym txtm `tm ml yhvsj ky-jrlym hyv ky l`-mlv `vtm bdrk. ⁸ vyhy k`sr-tmv kl-hgvy lhmvl vysbv txtm bmxnh jd xyvtm. ⁹ vy`mr yvh `l-yhvsj hyvm glvty `t-xrpt m&rym mjlykm vyqr` sm hmqvmm hhv` glgl jd hyvm hzh. ¹⁰ vyxnv bny-ysrl bglgl vyjsv `t-hp\$x b`rbjh jsr yvm lxds bjrb jbrvt yryxv. ¹¹ vy`klv mjbvr h`r& mmxrt hp\$x m&vt vqlvy bj&m hyvm hzh. ¹² vysbt hm mmxrt b`klm mjbvr h`r& vl`-hyh jvd lbny ysrl mn vy`klv mtbv`t `r& knjn bsnh hhy`. ¹³ vyhy bhyvt yhvsj byryxv vys` jnyv vyr` vnhh`ys jmd lngdv vxrbv slvph bydv vylk yhvsj `lyv vy`mr lv hlnv `th `m-l&rynv. ¹⁴ vy`mr l` ky `ny sr-&b`-yvh jth b`ty vypl yhvsj `l-pnyv `r&h vystxv vy`mr lv mh `dny mdr `l-jbdv. ¹⁵ vy`mr sr-&b` yvh `l-yhvsj sl-njlk mj lrglk ky hmqvmm `sr `th jmd jlyv qds hv` vyjs yhvsj kn.

Chapter 6

¹ vyryxv \$grt vm\$grt mpny bny ysrl `yn yv&` v`yn b`. ² vy`mr yvh `l-yhvsj r`h nttv bydk `t-yryxv v`t-mlkh gbvry hxyl. ³ v\$btm `t-hjyr kl `nsy hmlxmh hqyp `t-hjyr pjv `xt kh tjsh sst ymym. ⁴ vsbjh khnym ys`v sbjh svprvt hyvblym lpny h`rvn vbyvm hsbyjy t\$bv `t-hjyr sbj pjmyv vkhnym ytqjv bsvprvt. ⁵ vhyh bmsk bqrn hyvbl bsmjkm `t-qvl hsvpr yryjv kl-hjm trvjh gdvlh vnplh xvmt hjyr txtyh vjlv hjm `ys ngdv. ⁶ vyqr` yhvsj bn-nvn `l-hkhnym vy`mr `lhm s`v `t-`rvn hbryt vsbjh khnym ys`v sbjh svprvt yvblym lpny `rvn yvh. ⁷ vy`mrv `l-hjm jbrv v\$bv `t-hjyr

vhxlv& yjbr lpny `rvn yvh. ⁸ vyhy k`mr yhvsj `l-hjm vsbjh hkhnym ns`ym sbjh svprvt hyvblym
 lpny yvh jbrv vtqjv bsvprvt v`rvn bryt yvh hlk `xryhm. ⁹ vhxlv& hlk lpny hkhnym tqjv hsvprvt
 vhm`\$p hlk `xry h`rvn hlvk vtqjv bsvprvt. ¹⁰ v`t-hjm &vh yhvsj l`mr l` tryjv vl`-tsmyjv `t-qvlkm
 vl`-y&` mpykm dbr jd yvm `mry `lykm hryjv vhryjtm. ¹¹ vy\$b `rvn-yvh `t-hjyr hqp pjv `xt vyb`v
 hmxnh vylynv bmxnh. ¹² vyskm yhvsj bbqr vys`v hkhnym `t`rvn yvh. ¹³ vsbjh hkhnym ns`ym
 sbjh svprvt hyblym lpny `rvn yvh hlkym hlvk vtqjv bsvprvt vhxlv& hlk lpnyhm vhm`\$p hlk `xry
 `rvn yvh hlvk vtqjv bsvprvt. ¹⁴ vy\$b v`t-hjyr byvm hsny pjv `xt vysbv hmxnh kh jsv sst ymym.
¹⁵ vyhy byvm hsbyjy vyskmv kjlvv hsr vy\$b v`t-hjyr kmsp+ hzh sbj pjvym rq byvm hhv` \$bbv
 `t-hjyr sbj pjvym. ¹⁶ vyhy bpjv hsbyjy tqjv hkhnym bsvprvt vy`mr yhvsj `l-hjm hryjv ky-ntn
 yvh lkm `t-hjyr. ¹⁷ vhyth hjyr xrm hy` vkl`-sr-bh lyvh rq rxv hzvn txyh hy` vkl`-sr `th bbyr ky
 hxb`th `t-hml`kym `sr slxv. ¹⁸ vrq`-tm smrv mn-hxrm pn-txrymv vlqxtm mn-hxrm vsmtm `t-mxnh
 ysrl lxm vjkrv `tv. ¹⁹ vkl k\$p vzhb vkly nxst vbrzl qds hv` lyvh `v&r yvh ybv`. ²⁰ vyrj hjm
 vytqjv bsvprvt vyhy ksmj hjm `t-qvl hsvpr vyryjv hjm trvjh gdvlh vtpl hxvmh txyh vyjl hjm hjyrh
 `ys ngdv vylkdv `t- hjyr. ²¹ vyxrymv `t-kl`-sr bjyr m`ys vjd`-sh mnjr vjd-zqn vjd svr vsh vxmvr
 lpy-xrb. ²² vlsnym h`nsym hmrglym `t-h`r& `mr yhvsj b`v byt-h`sh hzvn hv&y`v msm `t-h`sh
 v`t-kl`-sr-lh k`sr nsbjtm lh. ²³ vyb`v hnrym hmrglym vy&y`v `t-rxb v`-t`-byh v`-t`-mh v`-t`-xyh
 v`-t-kl`-sr-lh v`-t kl-mspxvtyh hv&y`v vynyxvm mxv& lmxnh ysrl. ²⁴ vhjyr srpv b`s vkl`-sr-bh rq
 hk\$p vzhb vkly hnxst vbrzl ntv `v&r byt-yvh. ²⁵ v`-t-rxb hzvn v`-t-byt `byh v`-t-kl`-sr-lh hxyh
 yhvsj vtsb bqr yrsl jd hyvm hzh ky hxyb`h `t-hml`kym `sr-slx yhvsj lrgl `t-yryxv. ²⁶ vysbj yhvsj
 bjt hhy` l`mr `rvr h`ys lpny yvh `sr yqvm vbnh `t-hjyr hz`-t`-t-yryxv bkrv yy\$dnh vb&jyrv y&yb
 dltyh. ²⁷ vyhy yvh `t-yhvsj vyhy smjv bkl-h`r&.

Chapter 7

¹ vymjlv bny-ysrl mjl bxrm vyqx jkn bn-krmv bn-zbdy bn-zrx lm+h yvhdm mn-hxrm vyxr`p
 yvh bbny ysrl. ² vyslx yhvsj `nsym myryxv hjy `sr jm-byt `vn mqdm lbyr`l vy`mr `lyhm l`mr
 jlv vrglv `t-h`r& vyjlv h`nsym vrglv `t-hjy. ³ vysbv `l-yhvsj vy`mrv `lyv `l-yjl kl-hjm k`lpym `ys
 `v kslst `lpym `ys yjlv vykv `t-hjy `l-tygj-smh `t-kl-hjm ky mj+ hmh. ⁴ vyjlv mn-hjm smh kslst
 `lpym `ys vyn\$v lpny `nsy hjy. ⁵ vykv mhm `nsy hjy kslsym vssh `ys vyrpvm lpny hsr jd-hsbrym
 vykvv bmvrd vym\$ lbb-hjm vyhy lmy. ⁶ vyqrj yhvsj smlyv vypl jl-pnyv `r&h lpny `rvn yvh
 jd-hjrb hv` vzqny ysrl vyjlv jpr jl-r`sm. ⁷ vy`mr yhvsj `hh `dny yvh lmh hjbrt hjbyr `t-hjm hzh
 `t-hyrdn ltt `tnv byd h`mry lh`bydnv vlv hv`lnv vnsb bjbr hyrdn. ⁸ by `dny mh `mr `xry `sr hpk
 ysrl jrp lpny `ybyv. ⁹ vysmjv hknjny vkl ysby h`r& vn\$b vjlyv vkhryv `t-smnv mn- h`r& vmh-tjsh
 lsmk hgdvl. ¹⁰ vy`mr yvh `l-yhvsj qm lk lmh zh`th npl jl-pnyk. ¹¹ x+` ysrl vgm jbrv `t-bryty `sr
 &vyty `vtm vgm lqxv mn-hxrm vgm gnbv vgm kxsv vgm smv bklyhm. ¹² vl` yklv bny ysrl lqvm
 lpny `ybyhm jrp ypnv lpny `ybyhm ky hyv lxm l` `v\$yp lhyvt jmkm `m-l` tsmylv hxrm mqrbkm.

¹³ qm qds `t-hjm v`mrt htqdsv lmxr ky kh `mr yvh `lhy ysr`l xrm bqrbk ysr`l l` tvkl lqvm lpny `byk jd-h\$yrkm hxrm mqrkkm. ¹⁴ vnqrbtn bbqr lsb+ykm vhyh hsb+ `sr-ylkdnv yvh yqrb lmspxvt vhm sphx `sr-ylkdnh yvh tqrb lbtym vhyt `sr ylkdnv yvh yqrb lgbrym. ¹⁵ vhyh hnlkd bxrm ysrb b`s `tv v`t-kl-`sr-lv ky jbr `t-bryt yvh vky-jsh nblh bysr`l. ¹⁶ vyskm yhvsj bbqr vyqrb `t-ysr`l lsb+yv vylkd sb+ yhv dh. ¹⁷ vyqrb `t-mspxt yhv dh vylkd `t mspxt hzrxy vyqrb `t-mspxt hzrxy lgbrym vylkd zbdy. ¹⁸ vyqrb `t-bytv lgbrym vylkd jkn bn-krm y bn-zbdy bn-zrx lm+h yhv dh. ¹⁹ vy`mr yhvsj `l-jkn bny sym-n` kbvd lyvh `lhy ysr`l vtn-lv tvdh vhg-d-n` ly mh jsyt `l-tkxd mmny. ²⁰ vyjn jkn `t-yhvsj vy`mr `mnh `nky x+`ty lyvh `lhy ysr`l vkz`t vkz`t jsyty. ²¹ v`r`h bsll `drt snjr `xt +vbh vm`tym sqlym k\$ p vlsvn zhb `xd xmsym sqlym msqly v`xmdm v`qxm vhn m +mvnym b`r& btk h`hly vkh\$ p txyh. ²² vyslx yhvsj ml`kym vyr&v h`hlh vnh +mvnh b`hlv vkh\$ p txyh. ²³ vyqxvm mtvk h`hl vyb`vm `l-yhvsj v`l kl-bny ysr`l vy&qm lpny yvh. ²⁴ vyqx yhvsj `t-jkn bn-zrx v`t-hk\$ p v`t-h`drt v`t-lsvn hzhb v`t-bnyv v`t-bntyv v`t-srv v`t-xmrv v`t-&`nv v`t-`hlv v`t-kl-`sr-lv vkl-ysr`l jmv vyjlv `tm jmq jkvr. ²⁵ vy`mr yhvsj mh jkrtnv yjkr yvh byvm hzh vyrgmv `tv kl- ysr`l `bn vysrvp `tm b`s vy\$qlv `tm b`bnym. ²⁶ vyqymv jlyv gl-`bnym gdvl jd hyvm hzh vysb yvh mxrvn `pv jl- kn qr` sm hmqvm hhv` jmq jkvr jd hyvm hzh.

Chapter 8

¹ vy`mr yvh `l-yhvsj `l-tyr` v`l-txt qx jmk `t kl-jm hmlxmh vqvm jlh hjy r`h ntty bydk `t-mlk hjy v`t-jmv v`t-jyrv v`t-`r&v. ² vjsyt lly vlmlkh k`sr jsyt lyryxv vlmlkh rq-sllh vbh mth tbzv lkm sym-lk `rb llyr m`xryh. ³ vyqm yhvsj vkl-jm hmlxmh ljlvt hjy vybxr yhvsj slsym `lp `ys gbvry hxyl vyslxm lyh. ⁴ vy&v `tm l`mr r`v `tm `rbym llyr m`xry hjy `l-trxyqv mn-hjy m`d vhytm klkm nknym. ⁵ v`ny vkl-hjm `sr `ty nqr `l-hjy vhyh ky-y&`v lqr`tnv k`sr br`snh vn\$nv lpnyhm. ⁶ vy&`v `xrynv jd htyqnv `vtm mn-hjy ky y`mrv n\$ym lpnyv k`sr br`snh vn\$nv lpnyhm. ⁷ v`tm tqmv mh`vrb vhrstm `t-hjy vntnh yvh `lhykm bydkm. ⁸ vhyh ktpskm `t-hjy t&ytv `t-hjy b`s kdbr yvh tjsv r`v &vyty `tkm. ⁹ vyslxm yhvsj vylkv `l-hm`rb vysbv byn byt-`l vbyn hjy mym lly vyln yhvsj blylh hhv` btk hjm. ¹⁰ vyskm yhvsj bbqr vypqd `t-hjm vyjl hv` vzqny ysr`l lpny hjm hjy. ¹¹ vkl-hjm hmlxmh `sr `tv jlv vygsv vyb`v ngd hjy vyxnv m&pv n lly vhy bynv vbyn-hjy. ¹² vyqx kxmst `lpym `ys vysm `vtm `rb byn byt-`l vbyn hjy mym llyr. ¹³ vysymv hjm `t-kl-hmxnh `sr m&pv n llyr v`t-jqbv mym llyr vylk yhvsj blylh hhv` btk hjmq. ¹⁴ vyhy kr`vt mlk-hjy vymhrv vyskymv vy&`v `nsy-hjy lqr`t- ysr`l lmlxmh hv` vkl-jmv lmvjd lpny hjrbh vhv` l` ydj ky-`rb lv m`xry hjy. ¹⁵ vnygv yhvsj vkl-ysr`l lpnyhm vyn\$ v drk hmdbr. ¹⁶ vyzjqv kl-hjm `sr bjy lrdp `xryhm vyrp v `xry yhvsj vyntqv mn-hjy. ¹⁷ vl-`ns`r `ys bjy vby t`l `sr l`-y&`v `xry ysr`l vyjzbv `t-`hjr ptvxh vyrp v `xry ysr`l. ¹⁸ vy`mr yvh `l-yhvsj n+h bkydvn `sr-bydk `l-hjy ky bydk `tnh vy+ yhvsj bkydvn `sr-bydv `l-hjy. ¹⁹ v`vrb qm mhrh mmqvmv vyrv&v kn+vt ydv vyb`v hjy vylkdvh vymhrv vy&ytv `t-hjy b`s. ²⁰ vypnv `nsy hjy `xryhm vyr`v vnh jlh jsn hjy hsmymh vl`-hyh bhm ydym lnv\$ hnh vnh vjhm hn\$ hmdbr nhpk `l-hrvdp. ²¹ vyhvsj vkl-ysr`l r`v ky-lkd

h`rb `t-hjyr vky jlh jsn hjyr vysbv vykv `t-`nsy hjy. ²² v`lh y&`v mn-hjyr lqr`tm vyhyv lysr`l btvk
 `lh mzh v`lh mzh vykv `vtm jd-blty hs`yr-lv sryd vply+. ²³ v`t-mlk hjy tpsv xy vyqrbv `tv `l-yhvsj.
²⁴ vyhy kklvt ysrl lhrq `t-kl-ysby hjy bsdh bmdbr `sr rdpvm bv vyplv klm lpy-xrb jd-tmm vysbv
 kl-ysr`l hjy vykv `th lpy-xrb. ²⁵ vyhy kl-hnplym byvm hhv` m`ys vjd-`sh snym jsr `lp kl `nsy hjy.
²⁶ vyhvsj l`-hsyb ydv `sr n+h bkydvn jd `sr hxrym `t kl-ysby hjy. ²⁷ rq hbhnh vsll hjyr hhy` bzzv
 lhm ysrl kdbr yvhv `sr &vh `t- yhvsj. ²⁸ vysrp yhvsj `t-hjy vysymh tl-jvml smmh jd hyvm hzh.
²⁹ v`t-mlk hjy tlh jl-hj& jd-jt hjrb vkbv` hsm &vh yhvsj vyrydv `t-nbltv mn-hj& vyslykv `vth `l-ptx
 sjr hjyr vyqymv jlyv gl-`bnym gdvl jd hyvm hzh. ³⁰ z ybnh yhvsj mzbv lyvhv `lhy ysrl bhr jybl.
³¹ k`sr &vh msh jbd-yvhv `t-bny ysrl kktvb b\$pr tvrt msh mzbv `bnym slmvt `sr l`-hnyp jlyhn brzl
 vyjlv jlyv jlvt lyvhv vyzbxv slmym. ³² vyktb-sm jl-h`bnym `t msnh tvrt msh `sr ktb lpy bny ysrl.
³³ vkl-ysr`l vqnyv vs+rym vsp+yv jmdym mzh vmzh l`rvn ngd hkhnyh hlvyh ns`y `rvn bryt-yvhv
 kgr k`zrx x&yv `l-mvl hr-grzym vhx&yv `l-mvl hr-jybl k`sr &vh msh jbd-yvhv lbrk `t-hjm ysrl
 br`snh. ³⁴ v`xry-kn qr` `t-kl-dbry htvhr hbrkh vqllh kkl-hktvb b\$pr htvhr. ³⁵ l`-hyh dbr mkl
 `sr-&vh msh `sr l`-qr` yhvsj ngd kl-qhl ysrl vhnym vh+p vgr hhlk bqrvm.

Chapter 9

¹ vyhy ksmj kl-hmlkym `sr bjbr hyrdn bhr vbspvh vbkl xvp hym hgdlv `l-mvl hlnvn hxy
 v`mry hknjny hpry hxy vhybv\$. ² vytqb&v yxdv lhlxm jm-yhvsj vjm-ysr`l ph `xd. ³ vysby
 gbjvn smjv `t `sr jsh yhvsj lyryxv vljy. ⁴ vyjv gm-hmh bjrmh vylkv vy&+yrv vyqxv sqym blym
 lxmvyhm vn`dvt yyn blym vmbqjym vm&rrym. ⁵ vnjlv blvt vm+l`vt brglyhm vslmvt blvt jlyhm
 vkl lxm &ydm ybs hyh nqdyh. ⁶ vylkv `l-yhvsj `l-hmxnh hglgl vy`mrv `lyv v`l-`ys ysrl m`r&
 rxvqh b`nv vjth krtv-lnv bryt. ⁷ vy`mrv `ys-ysr`l `l-hxyv `vly bqrby `th yvsv `yk `krvt-lk bryt. ⁸
 vy`mrv `l-yhvsj jbdyk `nxn vy`mr `lhm yhvsj my `tm vm`yn tb`v. ⁹ vy`mrv `lyv m`r& rxvqh m`d
 b`v jbdyk lsm yvhv `lhyk ky-smjvn smjv v`t kl-`sr jsh bm&rym. ¹⁰ v`t kl-`sr jsh lsny mlky h`mry
 `sr bjbr hyrdn l\$yxvn mlk xsbvn vljvg mlk-hbsn `sr bjstrvt. ¹¹ vy`mrv `lyv zqynynv vkl-ysby
 `r&nv l`mr qxv bydkm &ydh ldrk vlkv lqr`tm v`mrtm `lyhm jbdykm `nxn vjth krtv-lnv bryt. ¹²
 zh lxmnnv xm h&+ydnv `tv mbtynv byvm &`tnv llkt `lykm vjth hnh ybs vhyh nqdyh. ¹³ v`lh n`dvt
 hyyn `sr ml`nv xdsym vnhh htbqv v`lh slmvtynv vnjlynv blv mrb hdrk m`d. ¹⁴ vyqxv h`nsym
 m&ydm v`t-py yvhv l` s`lv. ¹⁵ vyjs lhm yhvsj slvm vykrt lhm bryt lxyvtm vysbjv lhm nsy`y hjdh.
¹⁶ vyhy mq&h slst ymym `xry `sr-krtv lhm bryt vysmjv ky-qrbym hm `lyv vbqrbv hm ysby. ¹⁷
 vy\$yv bny-ysr`l vyb`v `l-jryhm byvm hslsy vjryhm gbjvn vkhpyrh vb`rvt vqryt yjrym. ¹⁸ vl` hkvm
 bny ysrl ky-nsbjv lhm nsy`y hjdh byvhv `lhy ysrl vylv kl-hjdh jl-hnsy`ym. ¹⁹ vy`mrv kl-hnsy`ym
 `l-kl-hjdh `nxn nsbjv lhm byvhv `lhy ysrl vjth l` nvkl lngj bhm. ²⁰ z`t njsh lhm vhxv `vtm
 vl`-yhyh jlynv q&p jl-hsbvjh `sr- nsbjv lhm. ²¹ vy`mrv `lyhm hnsy`ym yxyv vyhyv x+by j&y
 vs`by-mym lkl-hjdh k`sr dbrv lhm hnsy`ym. ²² vyqr` lhm yhvsj vydbv `lyhm l`mr lmh rmytm `tnv

l'mr rxvqym `nxnv mkm m`d v`tm bqrbnv ysbym. ²³ vjth `rvrym `tm vl`-ykrk mkm jbd vx+by j&y m vs`by-mym lby t `lhy. ²⁴ vyjnv `t-yhvsj vy`mrv ky hgd hgd ljbdyk `t `sr &vh yvhv `lhyk `t-msh jbdv ltt lkm `t-kl-h`r& vlhsmyd `t-kl-ysby h`r& mpnykm vnry` m`d lnpstynv mpnykm vnjsh `t-hdbr hzh. ²⁵ vjth hnnv bydk k+vb vkysr bjnyk ljsvt lnv jsh. ²⁶ vyjs lhm kn vy&l `vtm myd bny-ysr`l vl` hrgvm. ²⁷ vytm yhvsj byvm hhv` x+by j&y m vs`by mym ljd h vlmzbx yvhv jd-hyvm hzh `l-hmqvm `sr ybxr.

Chapter 10

¹ vyhy ksmj `dny-&dq mlk yrvslm ky-lkd yhvsj `t-hjy vyxrymh k`sr jsh lyryxv vlmlkh kn-jsh lly vlmlkh vky hslymv ysby gbjvn `t-ysr`l vyhyv bqrvm. ² vyyr`v m`d ky jyr gdvlh gbjvn k`xt jry hmmlkh vky hy` gdvlh mn-hjy vkl`nsyh gbrym. ³ vyslx `dny-&dq mlk yrvslm `l-hvhm mlk-xbrvn v`l-pr`m mlk- yrmvt v`l-ypyj mlk-lkys v`l-dbyr mlk-jglvn l`mr. ⁴ jlv`ly vjzrny vnkx `t-gbjvn ky-hslymh `t-yhvsj v`t-bny ysrl. ⁵ vy`\$pv vyjlv xmst mlky h`mry mlk yrvslm mlk-xbrvn mlk-yrmvt mlk-lkys mlk-jglvn hm vkl-mxnyhm vyxnv jl-gbjvn vylxmv jlyh. ⁶ vyslxv `nsy gbjvn `l-yhvsj `l-hmxnh hglglh l`mr `l-trp ydyk mjbdyk jlh `lynv mhrh vhsyjh lnv vjzrny ky nqb&v `lynv kl-mlky h`mry ysby hhr. ⁷ vyjl yhvsj mn-hglgl hv` vkl-jm hmlxmh jmv vkl gbvry hxyl. ⁸ vy`mr yvhv `l-yhvsj `l-tyr` mhm ky bydk nttym l`-yjmd `ys mhm bpnyk. ⁹ vyb` `lyhm yhvsj pt`m kl-hlylh jlh mn-hglgl. ¹⁰ vyhmm yvhv lpny ysrl vykm mkh-gdvlh bgbjvn vyrpdm drk mjlh byt-xvrn vykm jd-jzqh vjd-mqdh. ¹¹ vyhy bn\$ mmpny ysrl hm bmvr d byt-xvrn vyvhv hsyk jlyhm `bnym gdlvt mn-hsmym jd-jzqh vymtv rbym `sr-mtv b`bny hbrd m`sr hrgv bny ysrl bxb. ¹² `z ydbr yhvsj lyvhv byvm tt yvhv `t-h`mry lpny bny ysrl vy`mr ljny ysrl sms bgbjvn dvm vyrx bjmq `ylv. ¹³ vydm hsms vyrx jmd jd-yqm gvy `byyv hl`-hy` ktvvh jl-\$pr hysr vyjmd hsms bx&y hsmym vl`-& lbv` kyvm tmym. ¹⁴ vl` hyh kyvm hhv` lpnyv v`xryv lsmj yvhv bqvl `ys ky yvhv nlxm lysrl. ¹⁵ vysb yhvsj vkl-ysrl jmv `l-hmxnh hglglh. ¹⁶ vyn\$ xmst hmlkym h`lh vyxb`v bmjrh bmqdh. ¹⁷ vygd lyhvsj l`mr nm&`v xmst hmlkym nxb`ym bmjrh bmqdh. ¹⁸ vy`mr yhvsj glv `bnym gdlvt `l-py hmjrh vhpqydv jlyh `nsym lsmm. ¹⁹ v`tm `l-tjmdv rdpv `xry `ybykm vznbtm `vtm `l-ttnvm lbv` `l- jryhm ky ntnm yvhv `lhykm bydkm. ²⁰ vyhy kklvt yhvsj vbny ysrl lhkv m kh gdvlh-m`d jd-tmm vhsrydym srdv mhm vyb`v `l-jry hmb&r. ²¹ vysbv kl-hjm `l-hmxnh `l-yhvsj mqdh bslm l`-xr& lbny ysrl l`ys `t-lsnv. ²² vy`mr yhvsj ptxv `t-py hmjrh vhw&y`v `ly `t-xmst hmlkym h`lh mn-hmjrh. ²³ vyjsv kn vy&y`v `lyv `t-xmst hmlkym h`lh mn-hmjrh `t mlk yrvslm `t-mlk xbrvn `t-mlk yrmvt `t-mlk lkys `t-mlk jglvn. ²⁴ vyhy khv&y`m `t-hmlkym h`lh `l-yhvsj vyqr` yhvsj `l-kl`ys ysrl vy`mr `l-q&yny `nsy hmlxmh hhlkv` `tv qrbv symv `t-rglykm jl-&v`ry hmlkym h`lh vyqrbv vysymv `t-rglyhm jl-&v`ryhm. ²⁵ vy`mr `lyhm yhvsj `l-tyr`v v`l-txtv xzqv v`m&v ky kkh yjsh yvhv lkl`-ybykm `sr `tm nlxmym `vtm. ²⁶ vykm yhvsj `xry-kn vymyt m vytm jl xmsh j&y m vyhyv tlvy m jl- hj&y m jd-hjrb. ²⁷ vyhy ljt bv` hsms &vh yhvsj vyrpdm mj l hj&y m vyslkm `l- hmjrh `sr nxb`v-sm vysmv `bnym gdlvt jl-py hmjrh jd-j&m hyvm hzh. ²⁸ v`t-mqdh lkd

yhvsj byvm hhv` vykh lpy-xrb v` t-mlkh hxrm `vtm v` t-kl-hnps `sr-bh l` hs`yr sryd vyjs lmlk mqdh k`sr jsh lmlk yryxv. ²⁹ vyjbr yhvsj vkl-ysr`l jmv mmqdh lbnh vylxm jm-lbnh. ³⁰ vytn yvh gm-`vth byd ysrl v` t-mlkh vykh lpy-xrb v` t-kl- hnps `sr-bh l` -hs`yr bh sryd vyjs lmlkh k`sr jsh lmlk yryxv. ³¹ vyjbr yhvsj vkl-ysr`l jmv mlbnh lkysh vyxn jlyh vylxm bh. ³² vytn yvh `t-lkys byd ysrl vylkdh byvm hsnv vykh lpy-xrb v` t-kl-hnps `sr-bh kkl `sr-jsh llbnh. ³³ `z jlh hrm mlk gsr ljzr `t-lkys vykhv yhvsj v` t-jmv jd-blty hs`yr-lv sryd. ³⁴ vyjbr yhvsj vkl-ysr`l jmv mlkys jglh vyxnv jlyh vylxmv jlyh. ³⁵ vylkdvh byvm hhv` vykhv lpy-xrb v` t kl-hnps `sr-bh byvm hhv` hxrym kkl `sr-jsh llkys. ³⁶ vyjl yhvsj vkl-ysr`l jmv mjglvnh xbrvnh vylxmv jlyh. ³⁷ vylkdvh vykhv-lpy-xrb v` t-mlkh v` t-kl-jryh v` t-kl-hnps `sr- bh l` -hs`yr sryd kkl `sr-jsh ljglv vyxrm `vth v` t-kl-hnps `sr- bh. ³⁸ vysb yhvsj vkl-ysr`l jmv dbrh vylxm jlyh. ³⁹ vylkdh v` t-mlkh v` t-kl-jryh vykv m lpy-xrb vyxrymv `t-kl-nps `sr-bh l` hs`yr sryd k`sr jsh lxbvnh kn-jsh ldrh vlmlkh vk`sr jsh llbnh vlmlkh. ⁴⁰ vykh yhvsj `t-kl-h`r& hhr vngb vhsplh vh`sdvt v` t kl-mlkyhm l` hs`yr sryd v` t kl-hnsmh hxrym k`sr &vh yvh `lhy ysrl. ⁴¹ vykm yhvsj mqds brnj vjd-jzh v` t kl-`r& gsn vjd-gbjvn. ⁴² v` t kl-hmlkym h`lh v` t-`r&m lkd yhvsj pjv `xt ky yvh `lhy ysrl nlxm lysrl. ⁴³ vysb yhvsj vkl-ysr`l jmv `l-hmxnh hglgh.

Chapter 11

¹ vyhy ksmj ybyn mlk-x&vr vyslx `l-yvbb mlk mdvn v` l-mlk smrvn v` l-mlk `ksp. ² v` l-hmlkym `sr m&pvb bhr vbjrbh ngb knrvt vbspvh vbnvpt dvr mym. ³ hknjny mmzrx vmym vh`mry vhty vhpzy vhybv\$y bhr vhxvy txt xrmvn b`r& hm&ph. ⁴ vy&`v hm vkl-mxnyhm jmm jm-rb kxvl `sr jl-spt-hym lrb v\$v\$v vrkb rb-m`d. ⁵ vyvjdv kl hmlkym h`lh vyb`v vyxnv yxdv `l-my mrvm lhlxm jm- ysrl. ⁶ vy`mr yvh `l-yhvsj `l-tyr` mpyhm ky-mxr kjt hz`t `nky ntn `t-klm xlym lpny ysrl `t-\$v\$yhm tjqr v` t-mrkbyhm tsrp b`s. ⁷ vyb` yhvsj vkl-jm hmlxmh jmv jlyhm jl-my mrvm pt`m vyplv bhm. ⁸ vytnm yvh byd-ysr`l vykv vyrdpvm jd-&ydv rbh vjd msrpvt mym vjd-bqjt m&ph mzxh vykm jd-blty hs`yr-lhm sryd. ⁹ vyjs lhm yhvsj k`sr `mr-lv yvh `t-\$v\$yhm jqr v` t-mrkbyhm srp b`s. ¹⁰ vysb yhvsj bjt hhy` vylkd `t-x&vr v` t-mlkh hkh bxb ky-x&vr lpnym hy` r`s kl-hmmlkvt h`lh. ¹¹ vykv `t-kl-hnps `sr-bh lpy-xrb hxrm l` nvtr kl-nsmh v` t-x&vr srp b`s. ¹² v` t-kl-jry hmlkym-h`lh v` t-kl-mlkyhm lkd yhvsj vykm lpy-xrb hxrym `vtm k`sr &vh msh jbd yvh. ¹³ rq kl-hjrym hjmdvt jl-tlm l` srpm ysrl zvltv `t-x&vr lbdh srp yhvsj. ¹⁴ vkl sll hjrym h`lh vhbhmh bzzv lhm bny ysrl rq `t-kl-h`dm hkv lpy-xrb jd-hsmdm `vtm l` hs`yrv kl-nsmh. ¹⁵ k`sr &vh yvh `t-msh jbdv kn-&vh msh `t-yhvsj vkn jsh yhvsj l` -h\$yr dbr mkl `sr-&vh yvh `t-msh. ¹⁶ vyqx yhvsj `t-kl-h`r& hz`t hhr v` t-kl-hngb v` t kl-`r& hgsn v` t-hsplh v` t-hjrbh v` t-hr ysrl vsplth. ¹⁷ mn-hhr hxlq hvvlh sjyr vjd-bjl gd bbqjt hlbnvnt txt hr-xrmvn v` t kl-mlkyhm lkd vykm vymytm. ¹⁸ ymym rbym jsh yhvsj `t-kl-hmlkym h`lh mlxmh. ¹⁹ l`-hyth jyr `sr hslymh `l-bny ysrl blty hxvy ysby gbjvn `t- hkl lqxv bmlxmh. ²⁰ ky m`t yvh hyth lxzq `t-lbm lqr` t hmlxmh `t-ysr`l lmjn hxrymm

lbtly hyvt-lhm txnh ky lmjn hsmymd k`sr &vh yvhv `t-msh. ²¹ vyb` yhvsj bjt hhy` vykrt `t-hjnyqm mn-hhr mn-xbrvn mn-dbr mn-jnb vmkl hr yvhv vmkl hr ysr`l jm-jryhm hxrymm yhvsj. ²² l`-nvtr jnyqm b`r& bny ysr`l rq bjzh bgt vb`sdvd ns`rv. ²³ vyqx yhvsj `t-kl-h`r& kkl `sr dbr yvhv `l-msh vytah yhvsj lnxlh lysr`l kmxlqtm lsb+yhm vh`r& sq+h mmlxmh.

Chapter 12

¹ v`lh mlky h`r& `sr hkv bny-ysr`l vyrsv `t-r&m bjbr hyrdn mzxrh hsms mnxl `ravn jd-hr xrmvn vkl-hjrbh mzxrh. ² \$yxvn mlk h`mry hyvsb bxsbnv msl mjrvjr `sr jl-spt-nxl `ravn vtvk hnxl vx&y hgljd vjd ybq hnxl gbvl bny jmvn. ³ vjrbh jd-ym knrvt mzxrh vjd ym hjrbh ym-hmlx mzxrh drk byt hysmvt vmtymn txt `sdvt hp\$gh. ⁴ vgbvl jvg mlk hbsn mytr hrp`ym hyvsb bjstrvt vb`drjy. ⁵ vmsl bhr xrmvn vb\$lkh vbkl-hbsn jd-gbvl hgsrvy vhmjky vx&y hgljd gbvl \$yxvn mlk-xsbvn. ⁶ msh jbd-yvhv vbny ysr`l hkvm vytah msh jbd-yvhv yrsh lr`vbny vlgdy vlx&y sb+ hmsh. ⁷ v`lh mlky h`r& `sr hkh yhvsj vbny ysr`l bjbr hyrdn ymh mbjl gd bbqjt hlbvn vjd-hhr hxlq hjlh sjryh vytah yhvsj lsb+y ysr`l yrsh kmxlqtm. ⁸ bhr vbsplh vjrbh vb`sdvt vbmdbr vbngb hxy h`mry vknjny hpry hxvy vhybv\$. ⁹ mlk yryxv `xd mlk hjy `sr-m&d byt-`l`xd. ¹⁰ mlk yrvslm `xd mlk xbrvn `xd. ¹¹ mlk yrmvt `xd mlk lkys `xd. ¹² mlk jglvn `xd mlk gzv `xd. ¹³ mlk dbr `xd mlk gdr `xd. ¹⁴ mlk xrmh `xd mlk jrd `xd. ¹⁵ mlk lbnh `xd mlk jdlm `xd. ¹⁶ mlk mqdh `xd mlk byt-`l`xd. ¹⁷ mlk tpvx `xd mlk xpr `xd. ¹⁸ mlk `pq `xd mlk lsrvn `xd. ¹⁹ mlk mdvn `xd mlk x&vr `xd. ²⁰ mlk smrvn mr`vn `xd mlk `ksp `xd. ²¹ mlk tjnk `xd mlk mgdv `xd. ²² mlk qds `xd mlk-yqnm lkrml `xd. ²³ mlk dvr lapt dvr `xd mlk-gvym lglgl `xd. ²⁴ mlk tr&h `xd kl-mlkym slsym v`xd.

Chapter 13

¹ vyhvsj zqn b` bymym vy`mr yvhv `lyv `th zqnth b`t bymym vh`r& ns`rh hrbh-m`d lrsth. ² z`th`r& hns`rt kl-glylv hplstym vkl-hgsrvy. ³ mn-hsyxvr `sr jl-pny m&rym vjd gbvl jqrvn &pvnh lknjny txsb xmst \$rny plstym hjzty vh`sdvdy h`sqlvny hgty vjqrzny vjvym. ⁴ mtymn kl-`r& hknjny vmjrh `sr l&ydnym jd-`pqh jd gbvl h`mry. ⁵ vh`r& hgbly vkl-hlbvn mzxrh hsms mbjl gd txt hr-xrmvn jd lbv`xmt. ⁶ kl-ysby hhr mn-hlbvn jd-msrpt mym kl-&ydnym `nky `vrysm mpny bny ysr`l rq hplh lysr`l bnxlh k`sr &vytyk. ⁷ vjth xlg `t-h`r& hz`t bnxlh ltsjt hsb+y vx&y hsb+ hmsh. ⁸ jmv hr`vbny vhgdy lqvx nxltn `sr ntn lhm msh bjbr hyrdn mzxrh k`sr ntn lhm msh jbd yvhv. ⁹ mjrvjr `sr jl-spt-nxl `ravn vjryr `sr btk-hnxl vkl-hmysr mydb`jd-dybn. ¹⁰ vkl jry \$yxvn mlk h`mry `sr mlk bxsbnv jd-gbvl bny jmvn. ¹¹ vhgld vgbvl hgsrvy vhmjky vkl hr xrmvn vkl-hbsn jd-\$lkh. ¹² kl-mmlkvt jvg bbsn `sr-mlk bjstrvt vb`drjy hv`ns`r mytr hrp`ym vykm msh vyrsm. ¹³ vl`hvrysv bny ysr`l `t-hgsrvy v`t-hmjky vysb gsvr vmjkt bqrh ysr`l jd hyvm hzh. ¹⁴ rq lsb+ hlvy

l` ntn nxlh `sy yvh `lhy ysr`l hv` nxlvt k`sr dbr-lv. ¹⁵ vytn msh lm+h bny-r`vbn lmspxtm. ¹⁶ vyhy lhm hgbvl mjrvjr `sr jl-spt-nxl `rnvn vhjyr `sr btkv- hnxl vkl-hmysr jl-mydb`. ¹⁷ xsbvn vkl-jryh `sr bmysr dybvn vbmvt bjl vbyt bjl mjvn. ¹⁸ vyh&h vqdmv vmpjt. ¹⁹ vqrytym vsbmh v&rt hsr bhr hjmq. ²⁰ vbyt pjvr v`sdvt hp\$gh vbyt hysmvt. ²¹ vkl jry hmysr vkl-mmlkvt \$yxvn mlk h`mry `sr mlk bxsbvn `sr hkh msh `tv v`t-nsy`y mdyn `t`vy v`t-rqm v`t-&vr v`t-xvr v`t- rbj n\$yky \$yxvn ysby h`r&. ²² v`t-bljm bn-bjvr hqv\$m hrgv bny-ysr`l bxb`l-xllyhm. ²³ vyhy gbvl bny r`vbn hyrdn vgbvl z`t nxlvt bny-r`vbn lmspxtm hjrym vx&ryhn. ²⁴ vytn msh lm+h-gd lbny-gd lmspxtm. ²⁵ vyhy lhm hgbvl yjzr vkl-jry hgljd vx&y `r& bny jmvn jd-jrvjr `sr jl-pny rbh. ²⁶ vmxsbvn jd-rmt hm&ph vb+nym vmmxnym jd-gbvl ldbr. ²⁷ vbjmq byt hrm vbyt nmrh v\$kvv v&pvv ytr mmlkvt \$yxvn mlk xsbvn hyrdn vgbvl jd-q&h ym-knrt jbr hyrdn mzxh. ²⁸ z`t nxlvt bny-gd lmspxtm hjrym vx&ryhm. ²⁹ vytn msh lx&y sb+ mnsh vyhy lx&y m+h bny-mnsh lmspxvtm. ³⁰ vyhy gbvlm mmmxnym kl-hbsn kl-mmlkvt jvg mlk-hbsn vkl-xvt y`yr `sr bbsn ssym jyr. ³¹ vx&y hgljd vjstrvt v`drjy jry mmlkvt jvg bbsn lbny mkyr bn- mnsh lx&y bny-mkyr lmspxvtm. ³² `lh `sr-nxl msh bjbvt mv`b mjbr lyrdn yryxv mzxh. ³³ vlsb+ hlvy l`-ntn msh nxlh yvh `lhy ysr`l hv` nxlvm k`sr dbr lhm.

Chapter 14

¹ v`lh `sr-nxlv bny-ysr`l b`r& knjn `sr nxlv `vtm `ljzr hkhn vyhvsj bn-nvn vr`sy `bvt hm+vt lbny ysr`l. ² bgvrl nxlvm k`sr &vh yvh byd-msh ltsjt hm+vt vx&y hm+h. ³ ky-ntn msh nxlvt sny hm+vt vx&y hm+h mjbr lyrdn vllvym l`-ntn nxlh btkvm. ⁴ ky-hyv bny-yv\$sp sny m+vt mnsh v`prym vl`-ntnv xlq llvym b`r& ky `m-jrym lsbt vmgrsyhm lmqnyhm vlqnyvm. ⁵ k`sr &vh yvh `t-msh kn jsv bny ysr`l vyxlqv `t-h`r&. ⁶ vygsv bny-yhvdh `l-yhvsj bglgl vy`mr `lyv klb bn-ypnh hqnzy `th ydjt `t-hdbr `sr-dbr yvh `l-msh `ys-h`llym jl `dvty vjl `dvtyk bqds brnj. ⁷ bn-`rbjym snh `nky bsx msh jbd-yvh `ty mqds brnj lrgl `t- h`r& v`sb `tv dbr k`sr jm-lbby. ⁸ v`xy `sr jlv jmy hm\$yv `t-lb hjm v`nky ml`ty `xry yvh `lhy. ⁹ vysbj msh byvm hhv` l`mr `m-l` h`r& `sr drkh rglk bh lk thyh lnxlh vlbnyk jd-jvlm ky ml`t `xry yvh `lhy. ¹⁰ vjth hnh hxyh yvh `vty k`sr dbr zh `rbjym vxms snh m`z dbr yvh `t-hdbr hzh `l-msh `sr-hlk ysr`l bmdbr vjth hnh `nky hyvm bn-xms vsmvnyvm snh. ¹¹ jvdny hyvm xzq k`sr byvm slx `vty msh kkxy `z vkkxy jth lmlxmh vl&`t vlvv`. ¹² vjth tnh-ly `t-hhr hzh `sr-dbr yvh byvm hhv` ky `th-smjt byvm hhv` ky-jnqym sm vjrym gdlvt b&rvt `vly yvh `vty vhrstym k`sr dbr yvh. ¹³ vybrkhv yhvsj vytn `t-xbrvn lklb bn-ypnh lnxlh. ¹⁴ jl-kn hyth-xbrvn lklb bn-ypnh hqnzy lnxlh jd hyvm hzh yjn `sr ml` `xry yvh `lhy ysr`l. ¹⁵ vsm xbrvn lpnym qryt `rbj h`dm hgdlv bjnqym hv` vh`r& sq+h mmlxmh.

Chapter 15

¹ vyhy hgvrl lm+h bny yhvdh lmspxtm `l-gbvl `dvm mdr-&n ngbh mq&h tymn. ² vyhy lhm gbvl ngb mq&h ym hmlx mn-hlsn hpnh ngbh. ³ vy& `l-mngb lmjlh jqrbym vjbr &nh vjlh mngb lqds brnj vjbr x&rvn vjlh `drh vn\$b hqrqjh. ⁴ vjbr j&mvnh vy& `nxl m&rym vhyh t& `vt hgbvl ymh zh-yhyh lkm gbvl ngb. ⁵ vgbvl qdmh ym hmlx jd-q&h hyrdn vgbvl lp` t &pvnh mlsvn hym mq&h hyrdn. ⁶ vjlh hgbvl byt xglh vjbr m&pv n lby t hjrbh vjlh hgbvl `bn bhn bn-r`vbn. ⁷ vjlh hgbvl dbrh mjmq jkvr v&pvnh pnh `l-hglgl `sr-nkx lmjlh `dmym `sr mngb lnxl vjbr hgbvl `l-my-jyn sms vhyv t& `tyv `l-jyn rgl. ⁸ vjlh hgbvl gy bn-hnm `l-ktp hybv\$y mngb hy` yrvslm vjlh hgbvl `l-r`s hhr `sr jl-pny gy-hnm ymh `sr bq&h jmq-rp`ym &pnh. ⁹ vt`r hgbvl mr`s hhr `l-mjyn my nptvx vy& `l-jry hr-jprvn vt`r hgbvl bjlh hy` qryt yjrym. ¹⁰ vn\$b hgbvl mbjlh ymh `l-hr sjyr vjbr `l-ktp hr-yjrym m&pvnh hy` k\$lvn vyrd byt-sms vjbr tmnh. ¹¹ vy& `hgbvl `l-ktp jqrvn &pvnh vt`r hgbvl skrvnh vjbr hr- hbjlh vy& `ybn`l vhyv t& `vt hgbvl ymh. ¹² vgbvl ym hymh hgdlv vgbvl zh gbvl bny-yhvdh \$byb lmspxtm. ¹³ vlklb bn-yph ntn xlq btvk bny-yhvdh `l-py yvh lyhvsj `t- qryt `rbj `by hjnq hy` xbrvn. ¹⁴ vyrs msm klb `t-slvsh bny hjnq `t-ssy v`t-`xymn v`t-tlmy ylydy hjnq. ¹⁵ vyjl msm `l-ysby dbr vsm-dbr lpnym qryt-\$pr. ¹⁶ vy`mr klb `sr-ykh `t-qryt-\$pr vlkdh vntty lv `t-jk\$h bty l`sh. ¹⁷ vylkdh jtny`l bn-qnz `xy klb vytn-lv `t-jk\$h btv l`sh. ¹⁸ vyhy bbv`h vt\$ythv ls`vl m`t-`byh sdh vt&nx mj l hxmvr vy`mr- lh klb mh-lk. ¹⁹ vt`mr tnh-ly brkh ky `r& hngb ntny vntth ly glt mym vytn-lh `t glt jlyvt v`t glt txtytv. ²⁰ z`t nxl m+h bny-yhvdh lmspxtm. ²¹ vyhyv hjrym mq&h lm+h bny-yhvdh `l-gbvl `dvm bngbh qb&`l vjdr vygv. ²² vqynh vdymvnh vjdjdh. ²³ vqds vx&vr vytn. ²⁴ zyp v+lm vbjlv. ²⁵ vx&vr xdh vqryvt x&rvn hy` x&vr. ²⁶ `mm vsmj vmvldh. ²⁷ vx&r gdh vxsmvn vby t pl+. ²⁸ vx&r svjl vb`r sbj vbzyvtyh. ²⁹ bjlh vjyym vj&m. ³⁰ v`ltvld vk\$yl vxrmh. ³¹ v&qlg vmdmnh v\$n\$h. ³² vlb`vt vslxym vjyn vrmvn kl-jrym jsrym vtsj vx&ryhn. ³³ bsplh `st`vl v&rjh v`snh. ³⁴ vznvx vjyn gnym tpx vhjynm. ³⁵ yrmvt vjdlm svkh vjzqh. ³⁶ vsjrym vjdytym vhgdrh vgdrtym jrym `rbj-jsrh vx&ryhn. ³⁷ &nn vxds vmgdl-gd. ³⁸ vdljn vhm&ph vyqt`l. ³⁹ lkys vb&qt vjglvn. ⁴⁰ vkbn vlxm\$ vktlys. ⁴¹ vgdrtv byt-dgvn vjmh vmqdh jrym ss-jsrh vx&ryhn. ⁴² lbnh vjtr vjsn. ⁴³ vyptx v`snh vn&yb. ⁴⁴ vqjylh v`kzyb vmr`sh jrym tsj vx&ryhn. ⁴⁵ jqrvn vbntyh vx&ryh. ⁴⁶ mjqrvn vymh kl `sr-jl-yd `sdvd vx&ryhn. ⁴⁷ `sdvd bnvtyh vx&ryh jzh bnvtyh vx&ryh jd-nxl m&rym vhyh hgbvl vgbvl. ⁴⁸ vbhr smyr vytyr vsvk. ⁴⁹ vdnh vqryt-\$nh hy` dbr. ⁵⁰ vjnb v`stmh vjnym. ⁵¹ vgsn vxln vglh jrym `xt-jsrh vx&ryhn. ⁵² `rb vrvmh v`sjn. ⁵³ vynym vby t-tpvx v`pqh. ⁵⁴ vxm+h vqryt `rbj hy` xbrvn v&yjr jrym tsj vx&ryhn. ⁵⁵ mjvn krml vzyp vyv+h. ⁵⁶ vyzrj`l vyqjdm vznvx. ⁵⁷ hqyn gbjh vtmmh jrym jsr vx&ryhn. ⁵⁸ xlavl byt-&vr vgdvr. ⁵⁹ vmjrt vby t-jnvt v`ltqn jrym ss vx&ryhn. ⁶⁰ qryt-bjl hy` qryt yjrym vhrbh jrym stym vx&ryhn. ⁶¹ bmdbr byt hjrbh mdyn v\$kkh. ⁶² vhnbsn vjyr-hmlx vjyn gdy jrym ss vx&ryhn. ⁶³ v`t-hybv\$y yvsby yrvslm l`-yvkly bny-yhvdh lhvrysm vysb hybv\$y `t-bny yhvdh byrvslm jd hyvm hzh.

Chapter 16

¹ vy&` hgvrl lbny yv\$ p myrdn yryxv lmy yryxv mzxh hmdbr jlh myryxv bhr byt-`l. ² vy&` mby-`l lvzh vjbr `l-gbvl h`rky j+rvt. ³ vyrd-ymh `l-gbvl hypl+y jd gbvl byt-xvrn txtvn vjd-gzr vhyv t&`tv ymh. ⁴ vynxlv bny-yv\$ p mnsh v`prym. ⁵ vyhy gbvl bny-`prym lmspxtm vyhy gbvl nxltn mzxh j+rvt `dr jd-byt xvrn jlyvn. ⁶ vy&` hgbvl hymh hmkmtt m&pvn vn\$b hgbvl mzxh t`nt slh vjbr `vtv mmzrx ynvxh. ⁷ vyrd mynvxh j+rvt vnjrth vpgj byryxv vy&` hyrdn. ⁸ mtpvx ylk hgbvl ymh nxl qnh vhyv t&`tyv hymh z`t nxl m+h bny-`prym lmspxtm. ⁹ vhjrym hmbdlvt lbny `prym btk nxl bny-mnsh kl-hjrym vx&ryhn. ¹⁰ vl` hvrysv `t-hknjny hyvsb bgzr vysb hknjny bqrb `prym jd- hyvm hzh vyhy lm\$-jbd.

Chapter 17

¹ vyhy hgvrl lm+h mnsh ky-hv` bkvr yv\$ p lmkvr bkvr mnsh `by hgljd ky hv` hyh `ys mlxmh vyhy-lv hgljd vhbsn. ² vyhy lbny mnsh hnvtrym lmspxtm lbny `byjzr vlbny-xlq vlbny `sry`l vlbny-skm vlbny-xpr vlbny smydj `lh bny mnsh bn-yv\$ p hzkrym lmspxtm. ³ vl&lpxd bn-xpr bn-gljd bn-mkyr bn-mnsh l`-hyv lv bnym ky `m- bnvt v`lh smvt bntyv mxlh vnjh xglh mlkh vtr&h. ⁴ vtqrbnh lpny `ljzr hkhn vlpny yhvsj bn-nvn vlpny hnsy`ym l`mr yvh &vh `t-msh ltt-lnv nxlh btk `xynv vytn lhm `l-py yvh nxlh btk `xy `byhn. ⁵ vyplv xbly-mnsh jsrh lbd m`r& hgljd vhbsn `sr mjbr lyrdn. ⁶ ky bnvt mnsh nxlv nxlh btk bnyv v`r& hgljd hyth lbny-mnsh hnvtrym. ⁷ vyhy gbvl-mnsh m`sr hmkmtt `sr jl-pny skm vhlk hgbvl `l-hymyn `l-ysby jyn tpx. ⁸ lmnsh hyth `r& tpx vtpvx `l-gbvl mnsh lbny `prym. ⁹ vyrd hgbvl nxl qnh ngbh lnxl jrym h`lh l`prym btk jry mnsh vgbvl mnsh m&pvn lnxl vyhy t&`tyv hymh. ¹⁰ ngbh l`prym v&pvnh lmnsh vyhy hym gbvlv vb`sr ypgjvn m&pvn vbysskr mmzrx. ¹¹ vyhy lmnsh bysskr vb`sr byt-s`n vbnvtyh vybljm vbnvtyh v`t- ysby d`r vbnvtyh vysby jyn-dr vbntyh vysby tjnk vbntyh vysby mgdv vbnvtyh slst hnpt. ¹² vl` yklv bny mnsh lhvrys `t-hjrym h`lh vyv`l hknjny lsbt b`r& hz`t. ¹³ vyhy ky xzqv bny ysr`l vytnv `t-hknjny lm\$ vhvrs l` hvrysv. ¹⁴ vydbrv bny yv\$ p `t-yhvsj l`mr mdvj ntth ly nxlh gvrl `xd vxbl `xd v`ny jm-rb jd `sr-jd-kh brkny yvh. ¹⁵ vy`mr `lyhm yhvsj `m-jm-rb `th jlh lk hyjrh vbr`t lk sm b`r& hprzy vhrp`ym ky-`& lk hr-`prym. ¹⁶ vy`mrv bny yv\$ p l`-ym&` lnv hhr vrkb brzl bkl-hknjny hysb b`r&-hjm q l`sr bby-`s`n vbnvtyh vl`sr bjmq yzrj`l. ¹⁷ vy`mr yhvsj `l-byt yv\$ p l`prym vlmnsh l`mr jm-rb `th vkx gdvl lk l`-yhyh lk gvrl `xd. ¹⁸ ky hr yhyh-lk ky-yjr hv` vbr`tv vhyh lk t&`tyv ky-tvrys `t- hknjny ky rkb brzl lv ky xzq hv`.

Chapter 18

¹ vyqhlv kl-jdt bny-ysr`l slh vyskynv sm `t-`hl mvjd vh`r& nkbsl lpnyhm. ² vyvtrv bbny ysr`l `sr l`-xlqv `t-nxltm sbjh sb+ym. ³ vy`mr yhvsj `l-bny ysr`l jd-`nh `tm mtrpym lbv` lrst `t-h`r& `sr ntn lkm yvhv `lhy `bvtykm. ⁴ hbv lkm slsh `nsym lsb+ v`slxm vyqmv vythlkv b`r& vyktbv `vth lpy nxltm vyb`v `ly. ⁵ vhtxlqv `th lsbjh xlqym yhvdh yjmd jl-gbvlv mngb vbytv yv\$y yjmdv jl-gbvlm m&pv. ⁶ v`tm tktbv `t-h`r& sbjh xlqym vhb`tm `ly hnh vyryty lkm gvrl ph lpny yvhv `lhynv. ⁷ ky `yn-xlq llvym bqrqkm ky-khnt yvhv nxltv vgd vr`vbn vx&y sb+ hmns hlxv nxltm mjbr lyrdn mzxh `sr ntn lhm msh jbd yvhv. ⁸ vyqmv h`nsym vylkv vy&v yhvsj `t-hhlkym lktb `t-h`r& l`mr lkv vthlkv b`r& vktbv `vth vsbv `ly vph `slyk lkm gvrl lpny yvhv bslh. ⁹ vylkv h`nsym vyjbrv b`r& vyktbv h`lrym lsbjh xlqym jl-\$pr vyb`v `l-yhvsj `l-hmxnh slh. ¹⁰ vyslk lhm yhvsj gvrl bslh lpny yvhv vyxlq-sm yhvsj `t-h`r& lbny ysr`l kmxlqtm. ¹¹ vyjl gvrl m+h bny-bnymn lmspxtm vy&`gbvl gvrlm byn bny yhvdh vbyn bny yv\$y. ¹² vyhy lhm hgbvl lp`t &pvnh mn-hyrdn vjhl hgbvl `l-ktp yryxv m&pv vjhl bhr ymh vhyh t&`tyv mdrh byt `vn. ¹³ vjbr msm hgbvl lvzh `l-ktp lvzh ngbh hy` byt-`l vyrd hgbvl j+rvt `dr jl-hhr `sr mngb lbytv-xrvn txtvn. ¹⁴ vt`r hgbvl vn\$b lp`t-ym ngbh mn-hhr `sr jl-pny byt-xrvn ngbh vhyh t&`tyv `l-qryt-bjl hy` qryt yjrym jyr bny yhvdh z`t p`t-ym. ¹⁵ vp`t-ngbh mq&h qryt yjrym vy&` hgbvl ymh vy&` `l-mjyn my nptvx. ¹⁶ vyrd hgbvl `l-q&h hhr `sr jl-pny gy bn-hnm `sr bjmq rp`ym &pvnh vyrd gy hnm `l-ktp hybv\$y ngbh vyrd jyn rgl. ¹⁷ vt`r m&pv vy&` jyn sms vy&` `l-glyvt `sr-nkx mjhl `dmym vyrd `bn bhn bn-r`vbn. ¹⁸ vjbr `l-ktp mvl-hjrbh &pvnh vyrd hjrbth. ¹⁹ vjbr hgbvl `l-ktp byt-xglh &pvnh vhyh t&`tyv hgbvl `l-lsvn ym-hmlx &pvnh `l-q&h hyrdn ngbh zh gbvl ngb. ²⁰ vhyrdn ygbl-`tv lp`t-qdmh z`t nxlt bny bynymn lgbvlyh \$by lmspxtm. ²¹ vhyv hjrym lm+h bny bynymn lmspxvtyhm yryxv vbytv-xglh vjmq q&y&. ²² vbytv hjrbh v&mrym vbytv-`l. ²³ vhyvym vhpvh vjprh. ²⁴ vkpr hjmny vjpnv vgbj jrym stym-jsrh vx&ryhn. ²⁵ gbjvn vhrmh vb`rvt. ²⁶ vhm&ph vhpkyrh vhm&h. ²⁷ vrqm vyrv`l vtr`lh. ²⁸ v&lj h`lp vhybv\$y hy` yrvslm gbjt qryt jrym `rbj-jsrh vx&ryhn z`t nxlt bny-bnymn lmspxtm.

Chapter 19

¹ vy&` hgvr l hsnv lsmjvn lm+h bny-smjvn lmspxvtyhm vyhy nxltm btvk nxlt bny-yhvdh. ² vyhy lhm bnxltm b`r-sbj vsbj vmvldh. ³ vx&r svjl vblh vj&m. ⁴ v`ltvld vbtvl vxrmh. ⁵ v&qlg vbytv-hmrkbt vx&r \$v\$h. ⁶ vbytv lb`vt vsrvxn jrym sls-jsrh vx&ryhn. ⁷ jyn rmvn vjtr vjsn jrym `rbj vx&ryhn. ⁸ vkl-hx&rym `sr \$bybvt hjrym h`lh jd-bjlt b`r r`mt ngb z`t nxlt m+h bny-smjvn lmspxtm. ⁹ mxbl bny yhvdh nxlt bny smjvn ky-hyh xlq bny-yhvdh rb mhm vynxlv bny-smjvn btvk nxltm. ¹⁰ vyjl hgvr l hslsylv lbny zbvl lmspxtm vyhy gbvl nxltm jd- sryd. ¹¹ vjhl gbvlm lymh vmrjhl vpgj bdbst vpgj `l-hnxl `sr jl-pny yqnm. ¹² vsb msryd qdmh mzxh hsms jl-gbvl k\$lt tbr vy&` `l-hdbrt vjhl ppyj. ¹³ vmsm jbr qdmh mzxh gth xpr jth q&yv vy&` rmvn hmt`r hnjh. ¹⁴ vn\$b `tv hgbvl m&pv xntn vhyv t&`tyv gy yptx-`l. ¹⁵ vq+tvnhll vsmrvn vyd`lh vbytv lxm jrym stym-jsrh vx&ryhn. ¹⁶ z`t nxlt bny-zbvl lmspxvtyhm hjrym h`lh vx&ryhn. ¹⁷ lysskr y&` hgvr l hrbjy lbny

ysskr lmspxvtm. ¹⁸ vyhy gbvlm yzrj`lh vkh\$vlv vsvnm. ¹⁹ vxprym vsy`n v`nxrt. ²⁰ vhrbyt vqsyvn v`b&. ²¹ vrmt vjyn-gnym vjyn xdh vbyv p&&. ²² vpgj hgbvl btbvr vsx&vmh vbyv sms vhyv t&`vt gbvlm hyrdn jrym ss-jsrh vx&ryhn. ²³ z`t nxlvt m+h bny-ysskr lmspxtm hjrym vx&ryhn. ²⁴ vy&` hgvr l hxmisy lm+h bny-`sr lmspxvtm. ²⁵ vyhy gbvlm xlqt vxly vb+n v`ksp. ²⁶ v`lmlk vjmd vms`l vpgj bkrml hymh vbsyxvr lbnt. ²⁷ vsb mzx hsms byt dgn vpgj bzblvn vbgv yptx-`l &pvnh byt hjmq vnjy`l vy&` `l-kbvl msm`l. ²⁸ vjbrn vrxv vxmvm vqnh jd &ydv nrbh. ²⁹ vsb hgbvl hrnh vjd-jyr mb&r-`r vsb hgbvl x\$h vyhyv t&`tyv hymh mxbl `kzybh. ³⁰ vjmh v`pq vrxv jrym jsrym vstym vx&ryhn. ³¹ z`t nxlvt m+h bny-`sr lmspxtm hjrym h`lh vx&ryhn. ³² lbny nptly y&` hgvr hssy lbny nptly lmspxtm. ³³ vyhy gbvlm mxlp m`lvn b&jnnym v`dmy hnqb vybn`l jd-lqvm vyhy t&`tyv hyrdn. ³⁴ vsb hgbvl ymh `znvt tbvr vy&` msm xvqqh vpgj bzblvn mngb vb`sr pgj mym vbyhvdh hyrdn mzx hsms. ³⁵ vjry mb&r h&dym &r vxmt rqt vknrt. ³⁶ v`dmh vhrmh vx&vr. ³⁷ vqds v`drjy vjyn x&vr. ³⁸ vyr`vn vmgd-`l xrm vbyv-jnt vbyv sms jrym tsj-jsrh vx&ryhn. ³⁹ z`t nxlvt m+h bny-nptly lmspxtm hjrym vx&ryhn. ⁴⁰ lm+h bny-dn lmspxtm y&` hgvr l hsbjy. ⁴¹ vyhy gbvl nxlvt &rjh v`st`vl vjyr sms. ⁴² vsjlybn v`ylvn vytlh. ⁴³ v`ylvn vtmnth vjqrn. ⁴⁴ v`ltqh vgbtvn vbjlt. ⁴⁵ vyhd vbny-brq vgt-rmvm. ⁴⁶ vmy hyrqvn vhrqvn jm-hgbvl mvl ypv. ⁴⁷ vy&` gbvl-bny-dn mhm vyjlv bny-dn vylxmv jm-lsm vylkdv `vth vykv `vth lpy-xrb vyrsv `vth vysbv bh vyqr`v lism dn ksm dn `byhm. ⁴⁸ z`t nxlvt m+h bny-dn lmspxtm hjrym h`lh vx&ryhn. ⁴⁹ vyklv lnxl-`t-h`r& lgbvlyh vytv bny-ysr`l nxlh lyhvsj bn- nvn btkm. ⁵⁰ jl-py yvh ntv lv `t-hjyr `sr s`l `t-tmnt-`\$rx bhr `prym vybnh `t-hjyr vysb bh. ⁵¹ `lh hnxlt `sr nxlv `ljzr hkhn vyhvsj bn-nvn vr`sy h`bvt lm+vt bny-ysr`l bgvr l bslh lpny yvh ptx `hl mvjd vyklv mxlv `t- h`r&.

Chapter 20

¹ vydbr yvh `l-yhvsj l`mr. ² dbr `l-bny ysrl l`mr tnv lkm `t-jry hmql+ `sr-dbrty `lykm byd-msh. ³ lnv\$ smh rv&x mkh-nps bsggh bbly-djt vhyv lkm lmql+ mg`l hdm. ⁴ vn\$ `l-`xt mhjrym h`lh vjmd ptx sjr hjyr vdbr b`zny zqny hjyr- hhy` `t-dbryv v`\$pv `tv hjyrh `lyhm vntv-lv mqvm vysb jmm. ⁵ vky yrdp g`l hdm `xryv vl`-y\$grv `t-hr&x bydv ky bbly-djt hkh `t-rjhv vl`-sn` hv` lv mtmvl slsvm. ⁶ vysb bjyr hhy` jd-jmdv lpny hjdh lmsp+ jd-mvt hkhn hgdvl `sr yhyh bymym hhm `z ysvb hrv&x vb` `l-jyrv v`l-bytv `l-hjyr `sr- n\$ msm. ⁷ vyqdsv `t-qds bglyl bhr nptly v`t-skm bhr `prym v`t-qryt `rbj hy` xbrvn bhr yhvdh. ⁸ vmjbr lyrdn yryxv mzxh ntv `t-b&r bmdbr bmysr mm+h r`vbn v`t-r`mt bgld mm+h-gd v`t-glvn bbsn mm+h mnsh. ⁹ `lh hyv jry hmvjdh lkl bny ysrl vlgr hgr btkm lnv\$ smh kl- mkh-nps bsggh vl` ymvt byd g`l hdm jd-jmdv lpny hjdh.

Chapter 21

¹ vygsv r`sy `bvt hlvy m `l-`ljzr hkhn v`l-yhvsj bn-nvn v`l-r`sy `bvt hm+vt lbny ysr`l. ² vydbrv `lyhm bslh b`r& knjn l`mr yvh &vh byd-msh ltt-lnv jrym lsbt vmgrsyhn lbhmtv. ³ vytnv bny-ysr`l llvym mnxltm `l-py yvh `t-hjrym h`lh v`t- mgrsyhn. ⁴ vy&` hgvr l lmspxt hqhty vyhy lbny `hrn hkhn mn-hlvym mm+h yvhvdh vmm+h hsmjny vmm+h bnymn bgvrl jrym sls jsrh. ⁵ vlbny qht hnvtrym mmspxt m+h-`prym vmm+h-dn vmx&y m+h mnsh bgvrl jrym jsr. ⁶ vlbny grsvn mmspxvt m+h-ysskr vmm+h-`sr vmm+h nptly vmx&y m+h mnsh bbsn bgvrl jrym sls jsrh. ⁷ lbny mrry lmspxtm mm+h r`vbn vmm+h-gd vmm+h zbvl n jrym stym jsrh. ⁸ vytnv bny-ysr`l llvym `t-hjrym h`lh v`t-mgrsyhn k`sr &vh yvh byd-msh bgvrl. ⁹ vytnv mm+h bny yvhvdh vmm+h bny smjvn `t hjrym h`lh `sr-yqr` `thn bsm. ¹⁰ vyhy lbny `hrn mmspxvt hqhty mbny lvy ky lhm hyh hgvr l ry`snh. ¹¹ vytnv lhm `t-qryt `rbj `by hjnvq hy` xbrvn bhr yvhvdh v`t- mgrsh \$bybtyh. ¹² v`t-sdh hjyr v`t-x&ryh ntnv lklb bn-yphn b`xztv. ¹³ vlbny `hrn hkhn ntnv `t-jyr mql+ hr&x `t-xbrvn v`t-mgrsh v`t- lbnh v`t-mgrsh. ¹⁴ v`t-ytr v`t-mgrsh v`t-`stmj v`t-mgrsh. ¹⁵ v`t-xln v`t-mgrsh v`t-dbr v`t-mgrsh. ¹⁶ v`t-jyn v`t-mgrsh v`t-y+h v`t-mgrsh `t-byt sms v`t-mgrsh jrym tsj m`t sny hsb+y m h`lh. ¹⁷ vmm+h bnymn `t-gbjvn v`t-mgrsh `t-gbj v`t-mgrsh. ¹⁸ `t-jntvt v`t-mgrsh v`t-jlmvn v`t-mgrsh jrym `rbj. ¹⁹ kl-jry bny-`hrn hkhnym sls-jsrh jrym vmgrsyhn. ²⁰ vlmspxvt bny-qht hlvy m hnvtrym mbny qht vyhy jry gvrlm mm+h `prym. ²¹ vytnv lhm `t-jyr mql+ hr&x `t-skm v`t-mgrsh bhr `prym v`t- gzv v`t-mgrsh. ²² v`t-qb&y m v`t-mgrsh v`t-byt xvrn v`t-mgrsh jrym `rbj. ²³ vmm+h-dn `t-`ltq v`t-mgrsh `t-gbtvn v`t-mgrsh. ²⁴ `t-`ylvn v`t-mgrsh `t-gt-rmvn v`t-mgrsh jrym `rbj. ²⁵ vmmx&y m+h mnsh `t-tjnk v`t-mgrsh v`t-gt-rmvn v`t-mgrsh jrym stym. ²⁶ kl-jrym jsr vmgrsyhn lmspxvt bny-qht hnvtrym. ²⁷ vlbny grsvn mmspxt hlvy m mx&y m+h mnsh `t-jyr mql+ hr&x `t- glvn bbsn v`t-mgrsh v`t-bjstrh v`t-mgrsh jrym stym. ²⁸ vmm+h ysskr `t-qsyvn v`t-mgrsh `t-dbrt v`t-mgrsh. ²⁹ `t-yrmt v`t-mgrsh `t-jyn gnym v`t-mgrsh jrym `rbj. ³⁰ vmm+h `sr `t-ms`l v`t-mgrsh `t-jbdvn v`t-mgrsh. ³¹ `t-xlqt v`t-mgrsh v`t-rgb v`t-mgrsh jrym `rbj. ³² vmm+h nptly `t-jyr mql+ hr&x `t-qds bglyl v`t-mgrsh v`t-xmt d`r v`t-mgrsh v`t-qrt n v`t-mgrsh jrym sls. ³³ kl-jry hgrsn y lmspxtm sls-jsrh jyr vmgrsyhn. ³⁴ vlmspxvt bny-mrry hlvy m hnvtrym m`t m+h zbvl n `t-yqnjm v`t- mgrsh `t-qrth v`t-mgrsh. ³⁵ `t-dmnh v`t-mgrsh `t-nhll v`t-mgrsh jrym `rbj. ³⁶ vmm+h r`vbn `t-b&r v`t-mgrsh v`t-yh&h v`t-mgrsh. ³⁷ `t-qdmvt v`t-mgrsh v`t-mypjt v`t-mgrsh jrym `rbj. ³⁸ vmm+h-gd `t-jyr mql+ hr&x `t-rmt bgld v`t-mgrsh v`t-mxnym v`t-mgrsh. ³⁹ `t-xsbvn v`t-mgrsh `t-yjzr v`t-mgrsh kl-jrym `rbj. ⁴⁰ kl-hjrym lbny mrry lmspxtm hnvtrym mmspxvt hlvy m vyhy gvrlm jrym stym jsrh. ⁴¹ kl jry hlvy m btkv `xzt bny-ysr`l jrym `rbjym vsmnh vmgrsyhn. ⁴² thyynh hjrym h`lh jyr jyr vmgrsyh \$bybtyh kn lkl-hjrym h`lh. ⁴³ vytn yvh lysr`l `t-kl-h`r& `sr nsbj ltt l`bvtm vyrsvh vysbv bh. ⁴⁴ vynx yvh lhm m\$byb kkl `sr-nsbj l`bvtm vl`-jmd `ys bpnyhm mkl-`ybyhm `t kl-`ybyhm ntn yvh byd m. ⁴⁵ l`-npl dbr mkl hdb r h+vb `sr-dbr yvh `l-byt ysr`l hkl b`.

Chapter 22

¹ `z yqr` yhvsj lr`vbny vlgdy vlx&y m+h mnsh. ² vy`mr `lyhm `tm smrtm `t kl`sr &vh `tkm msh jbd yvhv vtsmjv bqvlv lkl `sr-&vyty `tkm. ³ l`-jzbtm `t`xykm zh ymym rbym jd hyvm hzh vsmrtm `t-msmrt m&vt yvhv `lhykm. ⁴ vjth hnyx yvhv `lhykm l`xykm k`sr dbr lhm vjth pnv vlkv lkm l`hlykm `l`r& `xztkm `sr ntn lkm msh jbd yvhv bjbr hyrdn. ⁵ rq smrv m`d ljsvt `t-hm&vh v`t-htvrh `sr &vh `tkm msh jbd- yvhv l`hbh `t-yvhv `lhykm vllkt bkl-drkyv vlsmr m&vtyv vldbqh-bv vljbdv bkl-lbbkm vbkl-npskm. ⁶ vybrkm yhvsj vyslxm vylkv `l`hlyhm. ⁷ vlx&y sb+ hmnsn ntn msh bbsn vlx&yv ntn yhvsj jm`xyhm mjbr hyrdn ymh vgm ky slxm yhvsj `l`hlyhm vybrkm. ⁸ vy`mr `lyhm l`mr bnk\$ym rbym svbv `l`hlykm vbmqnh rb-m`d bk\$pbvzbh vbvxst vbbzrl vbslmvt hrbh m`d xlqv sll`ybykm jm`xykm. ⁹ vysbv vylkv bny-r`vbn vbny-gd vx&y sb+ hmnsn m`t bny ysr`l mslh `sr b`r&-knjn llkt `l`r& hgljd `l`r& `xztm `sr n`xzv-bh jl-py yvhv byd-msh. ¹⁰ vyb`v `l-glylv t hyrdn `sr b`r& knjn vybnv bny-r`vbn vbny-gd vx&y sb+ hmnsn sm mzbx jl-hyrdn mzbx gdvl lmr`h. ¹¹ vysmjv bny-ysr`l l`mr hnh bnv bny-r`vbn vbny-gd vx&y sb+ hmnsn `t-hmzbx `l-mvl `r& knjn `l-glylv t hyrdn `l-jbr bny ysr`l. ¹² vysmjv bny ysr`l vyqhlv kl-jdt bny-ysr`l slh ljlvt jlyhm l&b`. ¹³ vyslxv bny-ysr`l `l-bny-r`vbn v`l-bny-gd v`l-x&y sb+-mnsh `l`r& hgljd `t-pynx\$ bn`ljzr hkhn. ¹⁴ vjsrh ns`ym jmv nsy` `xd nsy` `xd lby t`b lkl m+vt ysr`l v`ys r`s byt`bvtm hmh l`lpy ysr`l. ¹⁵ vyb`v `l-bny-r`vbn v`l-bny-gd v`l-x&y sb+-mnsh `l`r& hgljd vydbrv `tm l`mr. ¹⁶ kh `mrv kl jdt yvhv mh-hmj l hzh `sr mjltm b`lhy ysr`l lsvb hyvm m`xry yvhv bbnvtkm lkm mzbx lmrdkm hyvm byvhv. ¹⁷ hmj+-lnv `t-jvn pjvr `sr l`-h+hrnv mmnv jd hyvm hzh vyhy hngp bjdt yvhv. ¹⁸ v`tm tsbv hyvm m`xry yvhv vhyh `tm tmrdrv hyvm byvhv vmxr `l- kl-jdt ysr`l yq&p. ¹⁹ v`k `m-m`h `r& `xztkm jbrv lkm `l`r& `xzt yvhv `sr skn-sm mskn yvhv v`xzv btknv vbyvhv `l-tmrdrv v`tnv `l-tmrdrv bbntkm lkm mzbx mbljdy mzbx yvhv `lhynv. ²⁰ hlv` jkn bn-zrx mj l mj l bxrm vjl-kl-jdt ysr`l hyh q&p vhv` `ys `xd l` gvj bjvrv. ²¹ vyjnv bny-r`vbn vbny-gd vx&y sb+ hmnsn vydbrv `t-r`sy `lpy ysr`l. ²² l`l`hym yvhv `l`l`hym yvhv hv` ydj vysr`l hv` ydj `m-bmrd v`m-bmj l byvhv `l-tvsyjn v hyvm hzh. ²³ lbnvt lnv mzbx lsvb m`xry yvhv v`m-lhjlvt jlyv jvlh vmnxh v`m-ljsvt jlyv zbxy slmym yvhv hv` ybqs. ²⁴ v`m-l` md`gh mdrv jsynv `t-z` t l`mr mxr y`mrv bnykm lbnynv l`mr mh-lkm vlyvhv `lhy ysr`l. ²⁵ vgbvl ntn-yvhv bynnv vbynykm bny-r`vbn vbny-gd `t-hyrdn `yn-lkm xlq byvhv vhsbytv bnykm `t-bnynv lbtly yr` `t-yvhv. ²⁶ vn`mr njsh-n` lnv lbnvt `t-hmzbx l`ljvlh vl` lzbx. ²⁷ ky jd hv` bynynv vbynykm vbyn drvtynv `xrynv ljbd `t-jbdt yvhv lpyv bjlvtynv vbzbxynv vbslmynv vl`-y`mrv bnykm mxr lbnynv `yn-lkm xlq byvhv. ²⁸ vn`mr vhyh ky-y`mrv `lynv v`l-drtynv mxr v`mrv r`v `t-tbnyt mzbx yvhv `sr-jsv `bvtynv l`ljvlh vl` lzbx ky-jd hv` bynynv vbynykm. ²⁹ xlylh lnv mmnv lmrdrv byvhv vlsvb hyvm m`xry yvhv lbnvt mzbx ljlh lmnxh vlzbx mlbd mzbx yvhv `lhynv `sr lpy msknv. ³⁰ vysmj pynx\$ hkhn vnsy`y hjdh vr`sy `lpy ysr`l `sr `tv `t- hdbrym `sr dbrv bny-r`vbn vbny-gd vbny mnsh vyy+b bjnyhm. ³¹ vy`mr pynx\$ bn`ljzr hkhn `l-bny-r`vbn v`l-bny-gd v`l-bny mnsh hyvm ydjnv ky-btknv yvhv `sr l`-mjltm byvhv hmj l hzh `z h<m `t-bny ysr`l myd yvhv. ³² vysb pynx\$ bn`ljzr hkhn vhsy`ym m`t bny-r`vbn vm`t bny-gd m`r& hgljd `l`r& knjn `l-bny ysr`l vysbv `vtm dbr. ³³ vyy+b hdbv bjny bny ysr`l vybrkv `l`hym bny ysr`l vl` `mrv ljlvt jlyhm l&b` lsxt `t-h`r& `sr bny-r`vbn vbny-gd ysbym bh. ³⁴ vyqr`v bny-r`vbn vbny-gd lmzbx ky jd hv` byntynv ky yvhv h`l`hym.

Chapter 23

¹ vyhy mymym rbym `xry `sr-hnyx yvh lysr`l mkl-`ybyhm m\$byb vyhvsj zqn b` bymym. ² vyqr` yhvsj lkl-ysr`l lzqnyv vlr`syv vls+yv vls+ryv vy`mr `lhm `ny zqnty b`ty bymym. ³ v`tm r`ytm `t kl-`sr jsh yvh `lhykm lkl-hgvym h`lh mpnykm ky yvh `lhykm hv` hnlxm lkm. ⁴ r`v hplty lkm `t-hgvym hns`rym h`lh bnxlh lsb+ykm mn-hyrdn vkl-hgvym `sr hkrty vhm hgdl mbv` hsms. ⁵ vyvhv `lhykm hv` yhdpm mpnykm vhrvys `tm mlpnykm vyrstm `t- `r&m k`sr dbr yvh `lhykm lkm. ⁶ vxzqtm m`d lsmr vljsvt `t kl-hktvb b\$pr tvrt msh lblty \$vr- mmnv ymyn vsm`vl. ⁷ lblty-bv` bgvym h`lh hns`rym h`lh `tkm vbsm `lhyhm l`-tzkyrv vl` tsbyjv vl` tjbvdm vl` tstxvv lhm. ⁸ ky `m-byvhv `lhykm tdbqv k`sr jsytm jd hyvm hzh. ⁹ vyvrs yvh mpnykm gvym gdlym vj&vmym v`tm l`-jmd `ys bpnykm jd hyvm hzh. ¹⁰ `ys-`xd mkm yrpd-`lp ky yvh `lhykm hv` hnlxm lkm k`sr dbr lkm. ¹¹ vnsrmtm m`d lnpstykm l`hbh `t-yvhv `lhykm. ¹² ky `m-svb tsbv vdbqtm bytr hgvym h`lh hns`rym h`lh `tkm vhtxtntm bhm vb`tm bhm vhm bkm. ¹³ ydvj tdjv ky l` yv\$yp yvh `lhykm lhvrys `t-hgvym h`lh mlpnykm vhyv lkm lpx vlmvqs vls++ b&dykm vl&nnym bjnykm jd- `bdkm mjl h`dmh h+vbh hz`t `sr ntn lkm yvh `lhykm. ¹⁴ vnhh `nky hvlk hyvm bdrk kl-h`r& vydjtm bkl-lbbkm vbkl-npskm ky l`-npl dbr `xd mkl hdbrym h+vbym `sr dbr yvh `lhykm jlykm hkl b`v lkm l`-npl mmnv dbr `xd. ¹⁵ vyhy k`sr-b` jlykm kl-hdbr h+vb `sr dbr yvh `lhykm `lykm kn yby` yvh jlykm `t kl-hdbr hrj jd-hsmydv `vtkm mjl h`dmh h+vbh hz`t `sr ntn lkm yvh `lhykm. ¹⁶ bjbrkm `t-bryt yvh `lhykm `sr &vh `tkm vhlktm vjbdtm `lhykm `xrym vhtxvym lhm vxrh `p-yvh bkm v`bdtm mhrh mjl h`r& h+vbh `sr ntn lkm.

Chapter 24

¹ vy`\$p yhvsj `t-kl-sb+y ysrl skmh vyqr` lzqny ysrl vlr`syv vls+yv vls+ryv vyty&bv lyny h`lhykm. ² vy`mr yhvsj `l-kl-hjm kh-`mr yvh `lhy ysrl bjbr hnhr ysbv `bvtykm mjvlm trx `by `brhm v`by nxvr vyjbdv `lhykm `xrym. ³ v`qx `t-`bykm `t-`brhm mjbr hnhr v`vlk `vtv bkl-`r& knjn v`rb `t-zrjv v`tn-lv `t-y&xq. ⁴ v`tn ly&xq `t-yjqb v`t-jsv v`tn ljsv `t-hr sjyr lrst `vtv vyjqb vbnyv yrdv m&rym. ⁵ v`slx `t-msh v`t-`hrn v`gp `t-m&rym k`sr jsyty bqrqv v`xr hv&`ty `tkm. ⁶ v`v&y` `t-`bvtykm mm&rym vtb`v hymh vyrdpv m&rym `xry `bvtykm brkb vbprsym ym-`\$vp. ⁷ vy&jqv `l-yvh vysm m`pl bynykm vbyn hm&rym vyb` jlyv `t-hym vyk\$hv vtr`ynh jnykm `t `sr-jsyty bm&rym vtsbv bmdbr ymym rbym. ⁸ v`b`h `tkm `l-`r& h`mry hyvsb bjbr hyrdn vylxmv `tkm v`tn `vtm bydkm vtyrsv `t-`r& v`smymd mpnykm. ⁹ vyqm blq bn-`pvr mlk mv`b vylxm bysr`l vyslx vyqr` lbljm bn- bjvr lqll `tkm. ¹⁰ vl` `byty lsmj lbljm vybrk brvk `tkm v`&l `tkm mydv. ¹¹ vtjbrv `t-hyrdn vtb`v `l-yryxv vylxmv bkm bjly-yryxv h`mry vhrpy vhnjny vhxty vhgrgsy hxvy vhybv\$y v`tn `vtm bydkm. ¹² v`slx lynykm `t-h&rjh vtgrs `vtm mpnykm sny mlky h`mry l` bxbk vl` bqstk. ¹³ v`tn lkm `r& `sr l`-ygjt bh vjrym `sr l`-bnytm vtsbv bhm krmym vzyty `sr l`-n+jtm `tm `klym. ¹⁴ vjth yr`v `t-yvhv vjbdv `tv btmyv vb`mt vh\$yrv `t-`lhykm `sr jbdv `bvtykm bjbr hnhr vbm&rym

vjbdv `t-yhvh. ¹⁵ v`m rj bjynykm ljbd `t-yhvh bxxv lkm hyvm `t-my tjbdvn `m `t-`lhy m `sr-jbdv
 `bvtymk `sr bjbr hnhv v`m `t-`lhy h`mry `sr `tm ysbym b`r&m v`nky vbyty njbd `t-yhvh. ¹⁶ vyjn
 hjm vy`mr xlylh lnv mjzb `t-yhvh ljbd `lhy m `xrym. ¹⁷ ky yhvh `lhynv hv` hmjhl `tnv v`t-`bvtynv
 m`r& m&rym mby t jbdym v`sr jsh ljynynv `t-h`vtv hgdlvt h`lh vysmrnv bkl-hdrk `sr hlknv bh vbkl
 hjmym `sr jbrnv bqrvm. ¹⁸ vygrs yhvh `t-kl-hjmym v`t-h`mry ysb h`r& mpnynv gm-`nxnv njbd
 `t-yhvh ky-hv` `lhynv. ¹⁹ vy`mr yhvsj `l-hjm l` tvklv ljbd `t-yhvh ky-`lhy m qdsym hv` `l-qnv` hv`
 l`-ys` lpsjkm vlx+`vtykm. ²⁰ ky tjzbv `t-yhvh vjbdtm `lhy nkr vsb vhrj lkm vklh `tkm `xry `sr-hy+yb
 lkm. ²¹ vy`mr hjm `l-yhvsj l` ky `t-yhvh njbd. ²² vy`mr yhvsj `l-hjm jdym `tm bkm ky-`tm bxrtm
 lkm `t-yhvh ljbd `vtv vy`mrv jdym. ²³ vjth h\$yrv `t-`lhy hnrk `sr bqrvm vh+v `t-lbbkm `l-yhvh
 `lhy ysr`l. ²⁴ vy`mrv hjm `l-yhvsj `t-yhvh `lhynv njbd vbqvlv nsmj. ²⁵ vykrt yhvsj bryt ljm byvm
 hhv` vysm lv xq vmsp+ bskm. ²⁶ vyktb yhvsj `t-hdbrym h`lh b\$pr tvrt `lhy m vyqx `bn gdvlh
 vyqymh sm txt h`lh `sr bmqds yhvh. ²⁷ vy`mr yhvsj `l-kl-hjm hnh h`bn hz`t thyh-bnv ljd h ky-hy`
 smjh `t kl-`mry yhvh `sr dbr jmnv vhyth bkm ljd h pn-tkxsvn b`lhykm. ²⁸ vyslx yhvsj `t-hjm `ys
 lnxltv. ²⁹ vyhy `xry hdbrym h`lh vymt yhvsj bn-nvn jbd yhvh bn-m`h vjsr snym. ³⁰ vyqbrv `tv
 bgbvl nxlvt btmnt-\$rx `sr bhr-`prym m&pvn lhr- gjs. ³¹ vyjbd ysr`l `t-yhvh kl ymy yhvsj vkl ymy
 hzqnym `sr h`rykv ymym `xry yhvsj v`sr ydvv `t kl-mjsh yhvh `sr jsh lysr`l. ³² v`t-j&mvt yv\$
 `sr-hjlv bny-ysr`l mm&rym qbrv bskm bxlqt hsdh `sr qnh yjqb m`t bny-xmvr `by-skm bm`h qsy+h
 vyhyv lbny- yv\$ lnxlh. ³³ v`ljzr bn-`hrn mt vyqbrv `tv bgbjt pynx\$ bnv `sr ntn-lv bhr `prym.

Judges

Chapter 1

¹ vyhy `xry mvt yhvsj vys`lv bny ysr`l byhvh l`mr my yjhl-lnv `l-hknjny btxlh lhlxm bv. ²
 vy`mr yhvh yhvdh yjhl hnh nttv `t-h`r& bydv. ³ vy`mr yhvdh lsmjvn `xyv jlh `ty bgvrly vnlxmh
 bknjny vhlkty gm-`ny `tk bgvrlyk vylk `tv smjvn. ⁴ vyjl yhvdh vytn yhvh `t-hknjny vhrpy bydm
 vykv m bbzq jsrt `lpym `ys. ⁵ vym&`v `t-`dny bzq bbzq vylxmv bv vykv `t-hknjny v`t-hprzy. ⁶
 vyn\$ `dny bzq vyrp v`xryv vy`xzv `tv vyq&&v `t-bhnvt ydyv vrglyv. ⁷ vy`mr `dny-bzq sbjym
 mlkym bhntv ydyhm vrglyhm mq&&y mhyv mlq+y m txt slxny k`sr jsyty kn slm-ly `lhy m vyby`hv
 yrvslm vymt sm. ⁸ vylxmv bny-yhvdh byrvslm vylkdv `vth vykvh lpy-xrb v`t-hjyr slxv b`s. ⁹ v`xr
 yrdv bny yhvdh lhlxm bknjny yvsb hhr vhnbg vhsplh. ¹⁰ vylk yhvdh `l-hknjny hyvsb bxbrvn
 vsm-xbrvn lpnym qryt `rbj vykv `t-ssy v`t-`xymn v`t-tlmy. ¹¹ vylk msm `l-yvsby dbyr vsm-dbyr
 lpnym qryt-\$pr. ¹² vy`mr klb `sr-ykh `t-qryt-\$pr vlkdh vntty lv `t-jk\$ h bty l`sh. ¹³ vylkdh jtny`l
 bn-qnz `xy klb hq+n mmmv vytn-lv `t-jk\$ h bty l`sh. ¹⁴ vyhy bbv`h vt\$ythv ls`vl m`t-`byh hsdh
 vt&nx mj l hxmvr vy`mr- lh klb mh-lk. ¹⁵ vt`mr lv hbh-ly brkh ky `r& hngb nttny vntth ly glt mym
 vytn- lh klb `t glt jlyt v`t glt txyt. ¹⁶ vbny qyny xtn msh jlv mjyr htmrym `t-bny yhvdh mdr yhvdh

`sr bngb jrd vylk vysb `t-hjm. ¹⁷ vylk yhvdh `t-smjvn `xyv vykv `t-hknjny yvsb &pt vyxrymv `vth
 vyqr `t-sm-hjyr xrmh. ¹⁸ vylkd yhvdh `t-jzh v`-t-gbvlh v`-t-sqlvn v`-t-gbvlh v`-t-jqrvn v`-t-gbvlh. ¹⁹
 vyhy yvhv `t-yhvdh vyrs `t-hhr ky l` lhvrys `t-ysby hjmq ky- rkb brzl lhm. ²⁰ vytv klb `t-xbrvn
 k`sr dbr msh vyvrs msm `t-slsh bny hjnq. ²¹ v`-t-hybv\$y ysb yrvslm l` hvrysv bny bnymn vysb
 hybv\$y `t-bny bnymn byrvslm jd hyvm hzh. ²² vyjlv byt-yv\$p gm-hm byt-`l vyvhv jmm. ²³ vytyrv
 byt-yv\$p bbyt-`l vsm-hjyr lpnym lvz. ²⁴ vyr`v hsmrym `ys yv&` mn-hjyr vy`mr lv hr`nv n` `t-mbv`
 hjyr vjsynv jmk x\$d. ²⁵ vyr`m `t-mbv` hjyr vykv `t-hjyr lpy-xrb v`-t-h`ys v`-t-kl- mspxtv slxv. ²⁶
 vylk h`ys `r& hxtym vybn jyr vyqr` smh lvz hv` smh jd hyvm hzh. ²⁷ vl`-hvrys mnsh `t-byt-s`n
 v`-t-bnvtyh v`-t-tjnk v`-t-bntyh v`-t- ysb dvr v`-t-bnvtyh v`-t-yvsby ybljm v`-t-bntyh v`-t-yvsby mgdv
 v`-t- bnvtyh vyv`l hknjny lsbt b`r& hz`t. ²⁸ vyhy ky-xzq ysrl` vism `t-hknjny lm\$ hvhrys l` hvrysv.
²⁹ v`prym l` hvrys `t-hknjny hyvsb bgzr vysb hknjny bqrqv bgzr. ³⁰ zbvln l` hvrys `t-yvsby q+rvn
 v`-t-yvsby nhll vysb hknjny bqrqv vyhyv lm\$. ³¹ `sr l` hvrys `t-ysby jkv v`-t-yvsby &ydv n v`-t-`xl
 v`-t-`kzyb v`-t-`xlh v`-t-`pyq v`-t-`rx. ³² vysb h`sry bqrh hknjny ysby h`r& ky l` hvrysv. ³³ nptly
 l`-hvrys `t-ysby byt-sms v`-t-ysby byt-jnt vysb bqrh hknjny ysby h`r& vysby byt-sms vbynt jnt hyv
 lhm lm\$. ³⁴ vylx&v h`mry `t-bny-dn hhrh ky-l` ntnv lrdt ljm. ³⁵ vyv`l h`mry lsbt bhr-xr\$ b`ylvn
 vbsjlbym vtkbd yd byt-yv\$p vyhyv lm\$. ³⁶ vgbvl h`mry mmjhl jqrbym mh\$lj vmjhl.

Chapter 2

¹ vyjlv ml`k-yvhv mn-hglgl `l-hbkym vy`mr `jlh `tkm mm&rym v`by` `tkm `l-h`r& `sr nsbjty
 l`btykm v`mr l`-`pr bryty `tkm ljlvm. ² v`tm l`-tkrtv bryt lyvsby h`r& hz`t mzbvtyhm tt&vn
 vl`-smjtm bqly mh-z`t jsytm. ³ vgm `mrty l`-`grs `vtm mpnykm vhyv lkm l&dym v`lhyhm yhyv
 lkm lmvqs. ⁴ vyhy kdbr ml`k yvhv `t-hdbrym h`lh `l-kl-bny ysrl` vys`v hjm `t-qvlm vybkv. ⁵
 vyqr`v sm-hmqvm hhv` bkym vyzbxv-sm lyvhv. ⁶ vyslx yhvsj `t-hjm vylkv bny-ysrl` `ys lnxltv
 lrst `t-h`r&. ⁷ vyjbdv hjm `t-yvhv kl ymy yhvsj vkl ymy hzqnym `sr h`rykv ymym `xry yhvsj `sr
 r`v `t kl-mjsh yvhv hgdvl `sr jsh lysr`l. ⁸ vytm yhvsj bn-nvn jbd yvhv bn-m`h vjsr sny. ⁹ vyqbrv
 `vtv vgbvl nxlvtv btmnt-xr\$ bhr `prym m&pv n lhr-gjs. ¹⁰ vgm kl-hdvr hhv` n`\$pv `l-`bvtv vyqm
 dvr `xr`xryhm `sr l`- ydjv `t-yvhv vgm `t-hmjsh `sr jsh lysr`l. ¹¹ vyjv bny-ysrl` `t-hrj bjny yvhv
 vyjbdv `t-hbjlym. ¹² vyjzbv `t-yvhv `lhy `bvtm hmvy` `vtm m`r& m&rym vylkv `xry `lhy
 `xrym m`lhy hjmym `sr \$bybtyhm vystxv lhm vykjsv `t- yvhv. ¹³ vyjzbv `t-yvhv vyjbdv lbjl
 vljstrvt. ¹⁴ vyxr-`p yvhv bysr`l vytm byd-s\$ym vysv`v vtm vymkrm byd `vybyhm m\$byb vl`-yklv
 jvd ljm lpy `vybyhm. ¹⁵ bkl `sr y&`v yd-yvhv hyth-bm lrjh k`sr dbr yvhv vk`sr nsbj yvhv lhm
 vy&r lhm m`d. ¹⁶ vyqm yvhv sp+ym vyvsyvm myd s\$yhm. ¹⁷ vgm `l-sp+yhm l` smjv ky znv
 `xry `lhy `xrym vystxv lhm \$rv mhr mn-hdrk `sr hlkv `bvtm lsmj m&vt-yvhv l`-jsv kn. ¹⁸
 vky-hqym yvhv lhm sp+ym vhyh yvhv jm-hsp+ vhsyjm myd `ybyhm kl ymy hsvp+ ky-ynxm
 yvhv mn`qtm mpny lx&yhm vdxqym. ¹⁹ vhyh bmv hsvp+ ysbv vhsxytv m`bvtm llkt `xry `lhy

`xrym ljbdm vlhstxvt lhm l` hpylv mmjlyhm vmdrkm hqsh. ²⁰ vyxr-`p yvhv bysr`l vy`mr yjn `sr jbrv hgyv hzh `t-bryty `sr &vyty `t-`bvtm vl` smjv lqvly. ²¹ gm-`ny l` `v\$yp lhvrys `ys mpyhym mn-hgvym `sr-jzb yhvsj vytm. ²² lmyj n\$vt bm `t-ysr`l hsmrym hm `t-drk yvhv llkt bm k`sr smrv `bvtm `m-l`. ²³ vynx yvhv `t-hgvym h`lh lblty hvrysm mhr vl` ntnm byd-yhvsj.

Chapter 3

¹ v`lh hgvym `sr hnyx yvhv ln\$vt bm `t-ysr`l `t kl-`sr l`-ydvjv `t kl-mlxmvv knjn. ² rq lmyj djt drvt bny-ysr`l llmdm mlxmh rq `sr-lpnyl` ydjvm. ³ xmst \$rny plstym vkl-hknjny vh&ydney vhxvy ysb hr hlbnvn mhr bjv xrmvn jd lbv` xmt. ⁴ vyhyv ln\$vt bm `t-ysr`l ldjt hysmjv `t-m&vt yvhv `sr-&vh `t-`bvtm byd-msh. ⁵ vbny ysrl` ysbv bqrh hknjny hxyt vhmry vhpzy vhxvy vhybv\$y. ⁶ vyqxv `t-bnvtyhm lhm lnsym v`t-bnvtyhm ntnv lbnyhm vyjbdv `t-`lhyhm. ⁷ vyjsv bny-ysr`l `t-hrj bjny yvhv vyskxv `t-yvhv `lhyhm vyjbdv `t-hbjlym v`h`srvt. ⁸ vyxr-`p yvhv bysr`l vymkrm byd kvsn rsjty mkl `rm nhrym vyjbdv bny-ysr`l `t-kvsn rsjty smnh snym. ⁹ vyjzqv bny-ysr`l `l-yvhv vyqm yvhv mvsvj lbny ysrl` vyvsyj `t jtny`l bn-qnz `xy klb hq+n mmmv. ¹⁰ vthy jlyv rvx-yvhv vysp+ `t-ysr`l vy&` lmlxmh vytn yvhv bydv `t-kvsn rsjty mkl `rm vtjz ydv jl kvsn rsjty. ¹¹ vtsq+ h`r&`rbjym snh vytm jtny`l bn-qnz. ¹² vy\$pv bny ysrl` ljsvt hrj bjny yvhv vyxqz yvhv `t-jglvn mlk- mv`b jl-ysr`l jl ky-jsv `t-hrj bjny yvhv. ¹³ vy`\$p `lyv `t-bny jmvn vjmlq vylk vyk `t-ysr`l vyvrsv `t-jyr htmrym. ¹⁴ vyjbdv bny-ysr`l `t-jglvn mlk-mv`b smvnh jsrh snh. ¹⁵ vyjzqv bny-ysr`l `l-yvhv vyqm yvhv lhm mvsvj `t-`hvd bn-gr` bn-hymyny `ys `+r yd-ymynv vyslxv bny-ysr`l bydv mnxh ljglvn mlk mv`b. ¹⁶ vyjs lv `hvd xrb vlh sny pyvt gmd `rkh vyxgr `vth mtxt lmdyv jl yrk ymynv. ¹⁷ vyqrb `t-hmnhx ljglvn mlk mv`b vjglvn `ys bry` m`d. ¹⁸ vyhy k`sr klh lhqryb `t-hmnhx vyslx `t-hjm ns`y hmnhx. ¹⁹ vhv` sb mn-hp\$ylym `sr `t-hglgl vy`mr dbr-\$tr ly `lyk hmlk vy`mr h\$ vy&`v mjlyv kl-hjmdym jlyv. ²⁰ v`hvd b` `lyv vhv`-ysb bjlyt hmqrh `sr-lv lbdv vy`mr `hvd dbr-`lhy m ly `lyk vyqm mjv hk\$. ²¹ vyslx `hvd `t-yd sm`lv vyqx `t-hxrb mjv yrk ymynv vytqjh bb+nv. ²² vyb` gm-hn&b `xr hlhb vy\$gr hxlh bjd hlhb ky l` slp hxrb mb+nv vy&` hprsdnh. ²³ vy&` `hvd hm\$drvnh vy\$gr dltvt hjlyh bjdv vnjl. ²⁴ vhv` y&` vjbdyv b`v vyr`v vnhh dltvt hjlyh njlvt vy`mr v`k m\$yk hv` `t-rglyv bxdh hmqrh. ²⁵ vyxylv jd-bvs vnhh `ynn v ptx dltvt hjlyh vyqxv `t-hmptx vyptxv vnhh `dnyhm npl `r&h mt. ²⁶ v`hvd nml+ jd htmhmhm vhv` jbr `t-hp\$ylym vyml+ hsjrth. ²⁷ vyhy bbv`v vytqj bsvpr bhr `prym vyrdv jmv bny-ysr`l mn-hhr vhv` lpnyhm. ²⁸ vy`mr `lhm rdpv `xry ky-ntn yvhv `t-`ybykm `t-mv`b bydkm vyrdv `xryv vylkdv `t-mjbrvt hyrdn lmv`b vl`-ntnv `ys ljbr. ²⁹ vykv `t-mv`b bjt hhy` kjsrt `lpym `ys kl-smn vkl-`ys xyl vl` nml+ `ys. ³⁰ vtknj mv`b byvm hhv` txt yd ysrl` vtsq+ h`r& smvny msnh. ³¹ v`xryv hyh smgr bn-jnt vyk `t-plstym ss-m`vt `ys bmlmd hbqr vysj gm-hv` `t-ysr`l.

Chapter 4

¹ vy\$pv bny ysrl ljsvt hrj bjyny yvh v`hvd mt. ² vymkrm yvh byd ybyn mlk-knjn `sr mlk bx&vr vsr-&b`v \$y\$`r` vlv` yvsb bxrst hgvym. ³ vy&jqv bny-ysrl `l-yvh ky tsj m`vt rkb-brzl lv vlv` lx& `t- bny ysrl bxzqh jsrym snh. ⁴ vdbvrh `sh nby`h `st lpydvt hy` sp+h `t-ysrl bjt hhy`. ⁵ vhy` yvsbt txt-tmr dbvrh byn hrnh vbyn byt-`l bhr `prym vyjlv `lyh bny ysrl lmsp+. ⁶ vtslx vtqr` lbrq bn-`bynjm mqds nptly vt`mr `lyv hl` &vh yvh `lhy-ysrl lk vmskt bhr tbvr vlqxt jmk jsrt `lpym `ys mbny nptly vmbny zblvn. ⁷ vmskty `lyk `l-nxl qysvn `t-\$y\$`r` sr-&b` ybyn v`t-rkbv v`t-hmvnv vnttyhv bydk. ⁸ vy`mr `lyh brq `m-tlky jmy vhlkty v`m-l` tlky jmy l` `lk. ⁹ vt`mr hlk `lk jmk `p\$ ky l` thyh tp`rtk jl-hdrk `sr `th hvk ky byd-`sh ymkr yvh `t-\$y\$`r` vtqm dbvrh vtlk jm-brq qdsh. ¹⁰ vyzjq brq `t-zbvlv v`t-nptly qdsh vyjl brglyv jsrt `lpy `ys vtjl jmv dbvrh. ¹¹ vxbr hqyny nprd mqyn mbny xbb xtn msh vy+ `hlv jd-`lvn b&jnym `sr `t-qds. ¹² vygdv l\$y\$`r` ky jlh brq bn-`bynjm hr-tbvr. ¹³ vyzjq \$y\$`r` `t-kl-rkbv tsj m`vt rkb brzl v`t-kl-hjm `sr `tv mxrst hgvym `l-nxl qysvn. ¹⁴ vt`mr dbrh `l-brq qvm ky zh hvvm `sr ntn yvh `t-\$y\$`r` bydk hl` yvh y&` lpyk vyrd brq mhr tbvr vjsrt `lpym `ys `xryv. ¹⁵ vyhm yvh `t-\$y\$`r` v`t-kl-hrkb v`t-kl-hmxnh lpy-xrb lpy brq vyrd \$y\$`r` mjv hmrkbh vvn\$ brglyv. ¹⁶ vbrq rdp `xry hrkb v`xry hmxnh jd xrst hgvym vypl kl-mxnh \$y\$`r` lpy-xrb l` ns`r jd-`xd. ¹⁷ v\$y\$`r` n\$ brglyv `l-`hl yjl `st xbr hqyny ky slvm byn ybyn mlk-x&vr vbyn byt xbr hqyny. ¹⁸ vt&` yjl lqr`t \$y\$`r` vt`mr `lyv \$vrh `dny \$vrh `ly `l-tyr` vy\$`r` `lyh h`hlh vtk\$hv bsmykh. ¹⁹ vy`mr `lyh hsqyny-n` mj+-mym ky &m`ty vtptx `t-n`vd hxlh vtsqhv vtk\$hv. ²⁰ vy`mr `lyh jmd ptx h`hl vhyh `m-`ys ybv` vs`lk v`mr hys-ph `ys v`mrt `yn. ²¹ vtqx yjl `st-xbr `t-ytd h`hl vtsm `t-hmqbt bydh vtbv` `lyv bl`+ vttqj `t-hytd brqtv vt&nx b`r& vlv-`nrdm vyjp vymt. ²² vnhh brq rdp `t-\$y\$`r` vt&` yjl lqr`tv vt`mr lv lk v`r`k `t- h`ys `sr-`th mbqs vyb` `lyh vnhh \$y\$`r` npl mt vhytd brqtv. ²³ vyknj `lhym byvm hlv` `t ybyn mlk-knjn lpy bny ysrl. ²⁴ vtlk yd bny-ysrl hlvk vqsh jl ybyn mlk-knjn jd `sr hkrytv `t ybyn mlk-knjn.

Chapter 5

¹ vtsr dbvrh vbrq bn-`bynjm byvm hlv` l`mr. ² bprj prjvt bysr`l bhtndb jm brkv yvh. ³ smjv mlkym h`zynv rznyv `nky lyvh `nky `syh `zmr lyvh `lhy ysrl. ⁴ yvh b&`tk msjyr b&jdk msdh `dvm `r& rjsh gm-smym n+pv gm- jbyv n+pv mym. ⁵ hrym nzlv mpny yvh zh \$yny mpny yvh `lhy ysrl. ⁶ bymy smgr bn-jnt bymy yjl xdlv `rxvt vhlky ntybvt ylkv `rxvt jqlqlvt. ⁷ xdlv przvn bysr`l xdlv jd sqmty dbvrh sqmty `m bysr`l. ⁸ ybvr `lhym xdsym `z lxm sjrym mgn `m-yr`h vrmx b`rbjym `lp bysr`l. ⁹ lby lxxvqy ysrl hmtndbym bjv brkv yvh. ¹⁰ rkby `tnvt &xrvt ysby jl-mdyn vhlky jl-drk syxv. ¹¹ mqvl mx&&yv byn ms`bym sm ytnv &dqvt yvh &dqvt przvn bysr`l `z yrdv lsjrym jm-yvh. ¹² jvry jvry dbvrh jvry jvry dbry-syr qvm brq vsbh sbyk bn- `bynjm. ¹³ `z yrd sryd l`dyrym jm yvh yrd-ly bgbvrym. ¹⁴ mny `prym srsb bjmlq `xryk bnymyn bjmmyk mny mkyr yrdv mxqqym vmzblv mskym bsb+ \$pr. ¹⁵ vsry bysskr jm-dbrh vysskr kn brq bjmq slx

brglyv bplgvt r`vbn gdlym xqqy-lb. ¹⁶ lmh ysbt byn hmsptym lsmj srqvt jdrym lplgvt r`vbn gdvlym xqry-lb. ¹⁷ gljd bjbr hyrdn skn vdn lmh ygvv `nyvt `sr ysb lxvp ymym vjl mpr&yv yskvn. ¹⁸ zblvn jm xrp npsv lmvt vnptly jl mrvmy sdh. ¹⁹ b`v mlkym nlxmv `z nlxmv mlky knjn btjnk jl-my mgdv b&j k\$pl` lq xv. ²⁰ mn-smym nlxmv hkvkbym mm\$lvtn nlxmv jm-\$y\$`. ²¹ nxl qysvn grpm nxl qdvmym nxl qysvn tdrky npsy jz. ²² `z hlmv jqby-\$v\$ mdhrvt dhrvt `byryv. ²³ `vrv mrvz `mr ml`k yvhv `rv `rvr ysbyh ky l`-b`v ljzrt yvhv ljzrt yvhv bgbvrym. ²⁴ tbrk mnsym yjl `st xbr hqyny mnsym b`hl tbrk. ²⁵ mym s`l xlb ntnh b\$pl` dyrym hqrybh xm`h. ²⁶ ydh lytd tslnh vymynh lhlmvt jmlym vhlmh \$y\$` mxqh r`sv vmx&h vxlph rqtv. ²⁷ byn rglyh krj npl skb byn rglyh krj npl b`sr krj sm npl sdvd. ²⁸ bjd hxlvn nsqph vtybb `m \$y\$` bjd h`snb mdvj bss rkbv lbv` mdvj `xrv pjmy mrkbvtyv. ²⁹ xkmvt srvt yh tjnyh `p-hy` tsyb `mryh lh. ³⁰ hl` ym&`v yxlqv sll rxm rxmtym lr`s gbr sll &bjym l\$y\$` sll &bjym rqmh &bj rqmtym l&v`ry sll. ³¹ kn y`bdv kl-`vybyk yvhv v`hbyv k&`t hsms bgbtrv vtsq+ h`r& `rbjym snh.

Chapter 6

¹ vyjsv bny-ysr`l hrj bjyny yvhv vytm yvhv byd-mdyn sbj snym. ² vtjz yd-mdyn jl-ysr`l mpny mdyn jsv lhm bny ysr`l `t-hmnhrtv `sr bhrym v`t-hmjrvt v`t-hm&dvt. ³ vhyh `m-zry ysr`l vjll mdyn vjmlq vbny-qdm vjlv jlyv. ⁴ vyxnv jlyhm vysxytv `t-ybvl h`r& jd-bv`k jzh vl`-ys`yrv mxyh bysr`l vsh vsvr vxmvr. ⁵ ky hm vmqnyhm yjlv v`hlyhm yb`v kdy-`rbh lrb vlhm vlgmlyhm `yn m\$pr vyb`v b`r& lsxth. ⁶ vydl ysr`l m`d mpny mdyn vyzjqv bny-ysr`l `l-yvhv. ⁷ vyhy ky-zjqv bny-ysr`l `l-yvhv jl `dvt mdyn. ⁸ vyslx yvhv `ys nby` `l-bny ysr`l vy`mr lhm kh-`mr yvhv `lhy ysr`l `nky hjlyty `tkm mm&rym v`&y` `tkm mbytbjdy. ⁹ v`&l `tkm myd m&rym vmyd kl-lx&ykm v`grs `vtm mpnykm v`tnh lkm `t-`r&m. ¹⁰ v`mrh lkm `ny yvhv `lhykm l` tyr`v `t-`lhy h`mry `sr `tm yvsbym b`r&m vl` smjtm bqvy. ¹¹ vyb` ml`k yvhv vysb txt h`lh `sr bjprh `sr lyv`s `by hjzry vgdjvn bnv xb+ x+y m bgt lhny\$ mpny mdyn. ¹² vyr` `lyv ml`k yvhv vy`mr `lyv yvhv jmk gbvr hxy. ¹³ vy`mr `lyv gdjvn by `dny vys yvhv jmnv vlmh m&`tnv kl-z`t v`yh kl-npl`tyv `sr \$prv-lnv `bvtynv l`mr hl` mm&rym hjlnv yvhv vjth n+snv yvhv vytm bkp-mdyn. ¹⁴ vvpn `lyv yvhv vy`mr lk bkxk zh vhsjt `t-ysr`l mkp mdyn hl` slxyk. ¹⁵ vy`mr `lyv by `dny bmh `vsyj `t-ysr`l hnh `lpy hdl bmsh v`nky h&jyr bbyb `by. ¹⁶ vy`mr `lyv yvhv ky `hyh jmk vhyk `t-mdyn k`ys `xd. ¹⁷ vy`mr `lyv `m-n` m&`ty xn bjnyk vjsyt ly `vt s`th mdr jmy. ¹⁸ `l-n` tms mzh jd-b`y `lyk vh&`ty `t-mnxty vhnxy lpyk vy`mr `nky `sb jd svbk. ¹⁹ vgdjvn b` vyjs gdy-jzym v`ypt-qmx m&vt hbsr sm b\$l vhmqr sm bprvr vyv& `lyv `l-txt h`lh vygs. ²⁰ vy`mr `lyv ml`k h`lhym qx `t-hbsr v`t-hm&vt vhnx `l-h\$lj hlz v`t-hmrq spvk vyjs kn. ²¹ vyslx ml`k yvhv `t-q&h hmsjnt `sr bydv vygj bbsr vbm&vt vtjl h`s mn-h&vr vt`kl `t-hbsr v`t-hm&vt vml`k yvhv hlk mjnyv. ²² vyr` gdjvn ky-ml`k yvhv hv` vy`mr gdjvn `hh `dny yvhv ky-jl- kn r`yty ml`k yvhv pnym `l-pnym. ²³ vy`mr lv yvhv slvm lk `l-tyr` l` tmvt. ²⁴ vybn sm gdjvn mzbx lyvhv vyqr`-lv yvhv slvm jd hyvm hzh jvdnv bjprt `by hjzry. ²⁵ vyhy

blylh hhv` vy`mr lv yvh qx `t-pr-hsvr `sr l`byk vpr hsnv sbj snym vhr\$`t`-mzbx hbjl `sr l`byk v`h`srh `sr-jlyv tkrt. ²⁶ vbnyt mzbx lyvh `lhyk jl r`s hmjvz hzh bmjrk vlqxt `t-hpr hsnv vhljyt jvlh bj&y h`srh `sr tkrt. ²⁷ vyqx gdjvn jsrh `nsym mjbdyv vyjs k`sr dbr `lyv yvh vyhy k`sr yr` `t-byt `byv v`-t`nsy hjyr mjsvt yvmm vyjs lylh. ²⁸ vyskymv `nsy hjyr bbqr vnhh nt& mzbx hbjl vh`srh `sr-jlyv krth v`t hpr hsnv hjlh jl-hmzbx hbnvy. ²⁹ vy`mrv `ys `l-rjhv my jsh hdbz hzh vydrsv vybqsv vy`mrv gdjvn bn-yv`s jsh hdbz hzh. ³⁰ vy`mrv `nsy hjyr `l-yv`s hv& `t-bnk vynt ky nt& `t-mzbx hbjl vky krt h`srh `sr-jlyv. ³¹ vy`mr yv`s lkl `sr-jmdv jlyv h`tm trybvn lbjl `m-`tm tvsyjvn `vtv `sr yryb lv yvmt jd-hbqr `m-`lhym hv` yrb lv ky nt& `t- mzbxv. ³² vyqr`-lv byvm-hhv` yrbjl l`mr yrb bv hbjl ky nt& `t-mzbxv. ³³ vkl-mdyn vjmlq vbny-qdm n`\$pv yxdv vyjbrv vyxnv bjmq yzrj`l. ³⁴ vrvx yvh lsh `t-gdjvn vytqj bsvpr vyziq `byzr `xryv. ³⁵ vml`kym slx bkl-mnsh vyziq gm-hv` `xryv vml`kym slx b`sr vbzblvn vbnptly vyjlv lqr`tm. ³⁶ vy`mr gdjvn `l-h`lhym `m-ysh mvsyj bydy `t-ysr`l k`sr dbt. ³⁷ hnh `nky m&yg `t-gzt h&mr bgrn `m +l yhyh jl-hgz h lbdh vjl-kl-h`r& xrb vydjty ky-tvsyj bydy `t-ysr`l k`sr dbt. ³⁸ vyhy-kn vyskm mmxrt yzr `t-hgz h vym& +l mn-hgz h mlv` h\$pl mym. ³⁹ vy`mr gdjvn `l-h`lhym `l-yx`pk by v`dbrh `k hpjm `n\$ h n`- r q-hpjm bgzh yhy-n` xrb `l-hgz h lbdh vjl-kl-h`r& yhyh-+l. ⁴⁰ vyjs `lhym kn blylh hhv` vyhy-xrb `l-hgz h lbdh vjl-kl-h`r& hyh +l.

Chapter 7

¹ vyskm yrbjl hv` gdjvn vkl-hjm `sr `tv vyxnv jl-jyn xrd vmxnh mdyn hyh-lv m&pv n mgbjt hmvrh bjmq. ² vy`mr yvh `l-gdjvn rb hjm `sr `tk mty `t-mdyn bydm pn-yp`r jly ysr`l l`mr ydy hvsyjh ly. ³ vjth qr` n` b`zny hjm l`mr my-yr` vxrd ysb vy&pr mhr hgljd vysb mn-hjm jsrym vsnym `lp vjsrt `lpym ns`rv. ⁴ vy`mr yvh `l-gdjvn jvd hjm rb hvrd `vtm `l-hmym v`&rpnv lk sm vhyh `sr `mr `lyk zh ylk `tk hv` ylk `tk vkl `sr-`mr `lyk zh l`-ylk jmk hv` l` ylk. ⁵ vyvrd `t-hjm `l-hmym vy`mr yvh `l-gdjvn kl `sr-ylq blsvnv mn- hmym k`sr ylq hklb t&yg `vtv lbd vkl `sr-ykrj jl-brkyv lstvt. ⁶ vyhy m\$pr hmlqqym bydm `l-pyhm sls m`vt `ys vkl ytr hjm krjv jl-brkyhm lstvt mym. ⁷ vy`mr yvh `l-gdjvn bsls m`vt h`ys hmlqqym `vsyj `tkm vntty `t-mdyn bydk vkl-hjm ylv `ys lmqmv. ⁸ vyqxv `t-&dh hjm bydm v`t svprtyhm v`t kl-`ys ysr`l slx `ys l`hlyv vbsls-m`vt h`ys hxzyq vmxnh mdyn hyh lv mtxt bjmq. ⁹ vyhy blylh hhv` vy`mr `lyv yvh qvm rd bmxnh ky ntyv bydk. ¹⁰ v`m-yr` `th lrdt rd `th vprh njrk `l-hmxnh. ¹¹ vsmjt mh-ydbrv v`xr txzqn ydyk vyrdt bmxnh vyrd hv` vprh njrv `l-q&h hxmsym `sr bmxnh. ¹² vmdyn vjmlq vkl-bny-qdm nplym bjmq k`rbh lrb vlgmlyhm `yn m\$pr kxvl sjl-spt hym lrb. ¹³ vyb` gdjvn vnhh-`ys m\$pr lrjhv xlv vy`mr hnh xlv xlvmt yvnh &lvl lxm sjrym mthpk bmxnh mdyn vyb` jd-h`hl vykhv vypl vyhpkhv lmjlv vnpl h`hl. ¹⁴ vyjn rjhv vy`mr `yn z`t blty `m-xrb gdjvn bn-yv`s `ys ysr`l ntn h`lhym bydv `t-mdyn v`t-kl-hmxnh. ¹⁵ vyhy ksmj gdjvn `t-m\$pr hxlvm v`t-sbrv vystxv vysb `l-mxnh ysr`l vy`mr qvmv ky-ntn yvh bydkm `t-mxnh mdyn. ¹⁶ vyx& `t-sls-m`vt h`ys slsh r`sym vytn svprvt byd-klm vkdym rqym vlpdym btvk hkdy. ¹⁷ vy`mr `lyhm mmny tr`v vkn tjsv vnhh `nky b` bq&h hmxnh vhyh

k`sr-`jsh kn tjsvn. ¹⁸ vtqjty bsvpr `nky vkl-`sr `ty vtqjtm bsvprvt gm-`tm \$bybvt kl-hmxnh v`mrtm lyhvh vlgdjvn. ¹⁹ vyb` gdjvn vm`h-`ys `sr-`tv bq&h hmxnh r`s h`smrt htykvnh `k hqm hqymv `t-hsmrym vytqjv bsvprvt vnpv& hkdy m `sr bydm. ²⁰ vytqjv slst hr`sym bsvprvt vysbrv hkdy m vyxzyqv byd-sm`vbm blpdym vbyd-y mynm hsvprvt ltqvj vyqr`v xrb lyhvh vlgdjvn. ²¹ vyjmdv `ys txtyv \$byb lmxnh vyr& kl-hmxnh vyryjv vyny\$. ²² vytqjv sls-m`vt hsvprvt vysm yhvh `t xrb `ys brjhv vbkl- hmxnh vyn\$ hmxnh jd-byt hs+h &rrth jd spt-`bl mxvlh jl-+bt. ²³ vy&jq `ys-ysr`l mnptly vmn-`sr vmn-kl-mnsh vyrdpv `xry mdyn. ²⁴ vml`kym slx gdjvn bkl-hr `prym l`mr rdv lqr`t mdyn vlkdv lhm `t-hmym jd byt brh v`t-hyrdn vy&jq kl-`ys `prym vylkdv `t-hmym jd byt brh v`t-hyrdn. ²⁵ vylkdv sny-sry mdyn `t-jrb v`t-z`b vyhrgv `t-jvrb b&vr-jvrb v`t-z`b hrgv byqb-z`b vyrdpv `l-mdyn vr`s-jrb vz`b hby`v `l- gdjvn mjbr lyrdn.

Chapter 8

¹ vy`mrv `lyv `ys `prym mh-hdbr hzh jsyt lnv lblty qr`vt lnv ky hlkt lhlxm bmdyn vyrybvn `tv bxzqh. ² vy`mr `lyhm mh-jsyty jth kkm hlv` +vb jllvt `prym mb&yr `byjzr. ³ bydkm ntn `lhym `t-sry mdyn `t-jrb v`t-z`b vmh-yklyt jsvt kkm `z rpth rvxm mjlyv bdbv hdbr hzh. ⁴ vyb` gdjvn hyrdnh jbr hv` vsls-m`vt h`ys `sr `tv jypym vrdpym. ⁵ vy`mr l`nsy \$kvt tnv-n` kkrvt lxm ljm `sr brgly ky-jypym hm v`nky rdp `xry zbx v&l m n j mlky mdyn. ⁶ vy`mr sry \$kvt hkp zbx v&l m n j jth bydk ky-ntn l&b`k lxm. ⁷ vy`mr gdjvn lkn btt yhvh `t-zbx v`t-&l m n j bydy vdsty `t-bsrkm `t-qv&y hmdbr v`t-hbrqnym. ⁸ vyjl msm pnv`l vydbv `lyhm kz`t vyjnv `vtv `nsy pnv`l k`sr jnv `nsy \$kvt. ⁹ vy`mr gm-l`nsy pnv`l l`mr bsvby bslvm `t& `t-hmgdl hzh. ¹⁰ vzbv v&l m n j bqrqr vmxnyhm jmm kxmst jsr `lp kl hnvtrym mkl mxnh bny-qdm vhnplym m`h vjsrym `lp `ys slp xrb. ¹¹ vyjl gdjvn drk hskvny b`hlym mqdm lnbx vygbhh vyk `t-hmxnh vhmnh hyh b+x. ¹² vynv\$v zbx v&l m n j vyrdpv `xryhm vylkd `t-sny mlky mdyn `t-zbx v`t-&l m n j vkl-hmxnh hxryd. ¹³ vysb gdjvn bn-yv`s mn-hmlxmh mlmjhl hxr\$. ¹⁴ vylkd-njr m`nsy \$kvt vys`lhv vyktb `lyv `t-sry \$kvt v`t- zqnyh sbjym vsbjh `ys. ¹⁵ vyb` `l-`nsy \$kvt vy`mr hnh zbx v&l m n j `sr xrptm `vty l`mr hkp zbx v&l m n j jth bydk ky ntn l`nsy hyjypym lxm. ¹⁶ vyqx `t-zqny hjyr v`t-qv&y hmdbr v`t-hbrqnym vydj bhm `t `nsy \$kvt. ¹⁷ v`t-mgdl pnv`l nt& vyhrg `t-`nsy hjyr. ¹⁸ vy`mr `l-zbx v`l-&l m n j `yph h`nsym `sr hrgtm btbv vy`mrv kmvk kmvhm `xd kt`r bny hmlk. ¹⁹ vy`mr `xy bny-`my hm xy-yhvh lv hxytm `vtm l` hrgty `tkm. ²⁰ vy`mr lytr bkvrv qvm hrg `vtm vl-`slp hnjr xrbv ky yr` ky jv d n v n j r. ²¹ vy`mr zbx v&l m n j qvm `th vpgj-bnv ky k`ys gbvrtv vyqm gdjvn vyhrg `t-zbx v`t-&l m n j vyqx `t-hshrnym `sr b&v`ry gmlyhm. ²² vy`mrv `ys-ysr`l `l-gdjvn msl-bnv gm-`th gm-bnk gm bn-bnk ky hvsjtnv myd mdyn. ²³ vy`mr `lhm gdjvn l-`msl `ny bkm vl-`ym sl bny bkm yhvh ymsl bkm. ²⁴ vy`mr `lhm gdjvn `s`lh mkm `s`lh vtnv-ly `ys nzm sllv ky-nzmy zhb lhm ky ysmj`lym hm. ²⁵ vy`mrv ntn ntn vyprsv `t-hsmllh vyslykv smh `ys nzm sllv. ²⁶ vyhy msq l nzmy hzhb `sr s`l `lp vsbj-m`vt zhb lbd mn-hshrnym vhn+pvt vbgdy h`rgmn sjl mlky mdyn vlbd mn-hjnqvt `sr b&v`ry gmlyhm. ²⁷ vyjs

`vtv gdjvn l`pvd vy&g `vtv bjyrv bjprh vyznv kl-ysr`l `xryv sm vyhy lgdjvn vlbytv lmvqs. ²⁸ vykny mdyn l'ny bny ysr`l vl` y\$pv ls`t r`sm vtsq+ h`r& `rbjym snh bymy gdjvn. ²⁹ vylk yrbjl bn-yv`s vysb bbytv. ³⁰ vlgdjvn hyv sbjym bnym y&`y yrkv ky-nsym rbvt hyv lv. ³¹ vpylgsv `sr bskm yldh-lv gm-hy` bn vysm `t-smv `bymlk. ³² vynt gdjvn bn-yv`s bsybh +vbh vyqbr bqbr yv`s `byv bjprh `by hjzry. ³³ vyhy k`sr mt gdjvn vysvbn bny ysr`l vyznv `xry hbjlym vysymv lhm bjl bryt l`lhy. ³⁴ vl` zkrv bny ysr`l `t-yvhv `lhyhm hm&yl `vtm myd kl-`ybyhm m\$byb. ³⁵ vl`-jv x\$d jm-byt yrbjl gdjvn kkl-h+vbh `sr jsh jm-ysr`l.

Chapter 9

¹ vylk `bymlk bn-yrbjl skmh `l-`xy `mv vydbv `lyhm v`l-kl-mpxt byt-`by `mv l`mr. ² dbrv-n` b`zny kl-bjly skm mh-+vb lkm hmsl bkm sbjym `ys kl bny yrbjl `m-mls bkm `ys `xd vzkrtm ky-j&mkm vbsrkm `ny. ³ vydbv `xy-`mv jlyv b`zny kl-bjly skm `t kl-hdbrym h`lh vy+ lbm `xry `bymlk ky `mrv `xynv hv`. ⁴ vytv-lv sbjym k\$ p mbyv bjl bryt vyskr bhm `bymlk `nsym ryqym vpxzym vylkv `xryv. ⁵ vyb` byt-`byv jprth vyhrv `t-`xyv bny-yrbjl sbjym `ys jl-`bn `xt vyvtr yvtm bn-yrbjl hq+n ky nxb`. ⁶ vy`\$pv kl-bjly skm vkl-byt mlv` vylkv vymlykv `t-`bymlk lmlk jm-`lvn m&b `sr bskm. ⁷ vygdv lyvtm vylk vyjmd br`s hr-grzym vys` qvlv vyqr` vy`mr lhm smjv `ly bjly skm vysmj `lykm `lhy. ⁸ hlvk hlvk hj&ym lmsx jlyhm mlk vy`mrv lzyt mlvkh jlynv. ⁹ vy`mr lhm hzyt hxdly `t-dsny `sr-by ykdv `lhy v`nsym vhlkty lnvj jl-hj&ym. ¹⁰ vy`mrv hj&ym l`nh lky-`t mlky jlynv. ¹¹ vt`mr lhm ht`nh hxdly `t-mtqy v`t-tnvty h+vbh vhlkty lnvj jl-hj&ym. ¹² vy`mrv hj&ym lgpv lky-`t mlvky jlynv. ¹³ vt`mr lhm hgpn hxdly `t-tyrvsy hmsmx `lhy v`nsym vhlkty lnvj jl-hj&ym. ¹⁴ vy`mrv kl-hj&ym `l-h`+d lk `th mlk-jlynv. ¹⁵ vy`mr h`+d `l-hj&ym `m b`mt `tm msxym `ty lmlk jlykm b`v x\$v b&ly v`m-`yn t& `s mn-h`+d vt`kl `t-`rzy hlvbn. ¹⁶ vjth `m-b`mt vbtmym jsytm vtmykv `t-`bymlk v`m-+vbh jsytm jm-yrbjl vjm-bytv v`m-kgmvl ydyv jsytm lv. ¹⁷ `sr-nlxm `by jlykm vyslk `t-npsv mngd vy&l `tkm myd mdyn. ¹⁸ v`tm qmtm jl-byt `by hyvm vthrgv `t-bnyv sbjym `ys jl-`bn `xt vtmykv `t-`bymlk bn-`mtv jl-bjly skm ky `xykm hv`. ¹⁹ v`m-b`mt vbtmym jsytm jm-yrbjl vjm-bytv hyvm hzh smxv b`bymlk vysmx gm-hv` bkm. ²⁰ v`m-`yn t& `s m`bymlk vt`kl `t-bjly skm v`t-byt mlv` vt& `s mbjly skm vmbyv mlv` vt`kl `t-`bymlk. ²¹ vyn\$ yvtm vybrx vylk b`rh vysb sm mpyv `bymlk `xyv. ²² vysr `bymlk jl-ysr`l sls snym. ²³ vyslx `lhy rvx rjh byn `bymlk vbyv bjly skm vybgdv bjly-skm b`bymlk. ²⁴ lbv` xm\$ sbjym bny-yrbjl vdmv lsvm jl-`bymlk `xyhm `sr hrg `vtm vjl bjly skm `sr-xzqv `t-ydyv lhrv `t-`xyv. ²⁵ vysymv lv bjly skm m`rbyv jl r`sy hhrym vygzlv `t kl-`sr- yjbr jlyhm bdrk vygd l`bymlk. ²⁶ vyb` gjl bn-jbd v`xyv vyjbrv bskm vyb+ xv-bv bjly skm. ²⁷ vy&`v hsdh vyb&rv `t-krmyhm vydrkv vyjv hlvlym vyb`v byt `lhyhm vy`klv vystv vyqllv `t-`bymlk. ²⁸ vy`mr gjl bn-jbd my-`bymlk vmy-skm ky njbdnv hl` bn-yrbjl vzbl pqydv jbdv `t-`nsy xmvr `by skm vmdvj njbdnv `nxnv. ²⁹ vmy ytn `t-hjm hzh bydy v`\$yrh `t-`bymlk vy`mr l`bymlk rbh &b`k v&`h. ³⁰ vysmj zbl sr-hjyr `t-dbry gjl bn-jbd vyxr `pv. ³¹ vyslx ml`kym `l-`bymlk btrmh l`mr hnh gjl bn-jbd v`xyv b`ym skmh vhm

&rym `t-hjyr jlyk. ³² vjth qvm lylh `th vhmj `sr-`tk v`rb bsdh. ³³ vhyh bbqr kzrx hsms tskym vps+t jl-hjyr vnhh-hv` vhmj `sr- `tv y&`ym `lyk vjsyt lv k`sr tm&` ydk. ³⁴ vyqm `bymlk vkl-hjm `sr-jmv lylh vy`rbv jl-skm `rbjh r`sym. ³⁵ vy&` gjl bn-jbd vyjmd ptx sjr hjyr vyqm `bymlk vhmj `sr-`tv mn-hm`rb. ³⁶ vyr`-gjl `t-hjm vy`mr `l-zbl hnh-jm yvrd mr`sy hhrym vy`mr `lyv zbl `t &l hhrym `th r`h k`nsym. ³⁷ vy\$ p jvd gjl ldr vy`mr hnh-jm yvrdym mjm +bvr h`r& vr`s-`xd b` mdrk `lvn mjvnnym. ³⁸ vy`mr `lyv zbl `yh `pv` pyk `sr t`mr my `bymlk ky njbdnv hl` zh hjm `sr m`\$th bv &-n` jth vhlxm bv. ³⁹ vy&` gjl lpny bjly skm vylxm b`bymlk. ⁴⁰ vyrdphv `bymlk vyn\$ mpnyv vyplv xllym rbym jd-ptx hsjr. ⁴¹ vysb `bymlk b`rvmh vygrs zbl `t-gjl v`t-`xyv msbt bskm. ⁴² vyhy mmxrt vy&` hjm hsdh vygdv l`bymlk. ⁴³ vyqx `t-hjm vvx&m lslsh r`sym vy`rb bsdh vyr` vnhh hjm y&` mn-hjyr vyqm jlyhm vykm. ⁴⁴ v`bymlk vhr`sym `sr jmv ps+v vyjmdv ptx sjr hjyr vsny hr`sym ps+v jl-kl-`sr bsdh vykvm. ⁴⁵ v`bymlk nlxm bjyr kl hyvm hhv` vylkd `t-hjyr v`t-hjm `sr-bh hrg vyt& `t-hjyr vyzrjh mlx. ⁴⁶ vysmjv kl-bjly mgdl-skm vyb`v `l-&ryx byt `l bryt. ⁴⁷ vygd l`bymlk ky htqb&v kl-bjly mgdl-skm. ⁴⁸ vyjl `bymlk hr-&lmvn hv` vkl-hjm `sr-`tv vyqx `bymlk `t-hqrdmvt bydv vykrt svkt j&ym vys`h vysm jl-skmv vy`mr `l-hjm `sr-jmv mh r`ytm jsyty mhrv jsv kmvny. ⁴⁹ vykrtv gm-kl-hjm `ys svkh vylkv `xry `bymlk vysymv jl-h&ryx vy&yv jlyhm `t-h&ryx b`s vymtv gm kl-`nsy mgdl-skm k`lp `ys v`sh. ⁵⁰ vylk `bymlk `l-tb& vvxn btb& vylkdh. ⁵¹ vmgd-l-jz hyh btvk-hjyr vyn\$v smh kl-h`nsym vhsym vkl bjly hjyr vy\$grv bjdm vyjlv jl-gg hmgdl. ⁵² vyb` `bymlk jd-hmgdl vylxm bv vygs jd-ptx hmgdl lsrpv b`s. ⁵³ vtslk `sh `xt plx rkb jl-r`s `bymlk vtr& `t-glglv. ⁵⁴ vyqr` mhrh `l-hnjr ns` klyv vy`mr lv slp xrbk vmvtny pn- y`mrv ly `sh hrgthv vydqrhv njrv vymt. ⁵⁵ vyr`v `ys-ysr`l ky mt `bymlk vylkv `ys lmqmv. ⁵⁶ vysb `lhym `t rjt `bymlk `sr jsh l`byv lhrq `t-sbjym `xyv. ⁵⁷ v`t kl-rjt `nsy skm hsyb `lhym br`sm vtb` `lyhm qlt yvtn bn- yrbjl.

Chapter 10

¹ vyqm `xry `bymlk lhvsyj `t-ysr`l tvlj bn-pv`h bn-dvdv `ys ysskr vhv`-ysb bsmyr bhr `prym. ² vysp+ `t-ysr`l jsrym vsls snh vymt vyqbr bsmyr. ³ vyqm `xryv y`yr hgljdy vysp+ `t-ysr`l jsrym vstym snh. ⁴ vyhy-lv slsym bnym rkbym jl-slsym jyrym vslym jyrym lhm lhm yqr`v xvt y`yr jd hyvm hzh `sr b`r& hgljd. ⁵ vymt y`yr vyqbr bqmvn. ⁶ vy\$pv bny ysr`l ljsvt hrj bjyny yvhv vyjbdv `t-hbjlym v`t-hjstrvt v`t-`lhy `rm v`t-`lhy &ydv v`t `lhy mv`b v`t `lhy bny- jmvn v`t `lhy plstym vyjzbv `t-yvhv vl` jbdvhv. ⁷ vyxr-`p yvhv bysr`l vymkrm byd-plstym vbyd bny jmvn. ⁸ vyrj&v vyr&&v `t-bny ysr`l bsnh hhy` smnh jsrh snh `t-kl-bny ysr`l `sr bjbr hyrdn b`r& h`mry `sr bgljd. ⁹ vyjbrv bny-jmvn `t-hyrdn lhlxm gm-byhvdh vbbnymyn vbyy `prym vt&r lysr`l m`d. ¹⁰ vyjzqv bny ysr`l `l-yvhv l`mr x+`nv lk vky jzbnv `t-`lhynv vnjbd `t-hbjlym. ¹¹ vy`mr yvhv `l-bny ysr`l hl`mm&rym vmn-h`mry vmn-bny jmvn vmn-plstym. ¹² v&ydvny vjmlq vmjvn lx&v `tkm vt&jqv `ly v`vsyjh `tkm mydm. ¹³ v`tm jzbtm `vty vtjbdv `lhym `xrym lkn l`-`v\$yp lhvsyj `tkm. ¹⁴ lkv vzjqv `l-h`lhym `sr bxrtm bm hmh yvsyvj lkm bjt &rtkm. ¹⁵ vy`mr v bny-ysr`l `l-yvhv x+`nv jsh-`th

lnv kkl-h+vb bjnyk `k h&ylnv n` hyvm hzh. ¹⁶ vy\$yrv `t-`lhy hnkr mqrbm vyjbdv `t-yhvh vtq&r npsv bjml ysr`l. ¹⁷ vy&jqv bny jmvn vyxnv bglijd vy`\$pv bny ysr`l vyxnv bm&ph. ¹⁸ vy`mr v hjm sry gljd `ys `l-rjvh my h`ys `sr yxl lhlxm bbny jmvn yhyh lr`s lkl ysby gljd.

Chapter 11

¹ vyptx hgljdy hyh gbvr xyl vhv` bn-`sh zvnh vyvld gljd `t- yptx. ² vtld `st-gljd lv bnym vygdv bny-h`sh vygrsv `t-yptx vy`mr v lv l`-tnxl bbyt-`bynv ky bn-`sh `xrt `th. ³ vybrx yptx mpny `xyv vysb b`r& +vb vytlq+v `l-yptx `nsym ryqym vy&`v jmv. ⁴ vyhy mymym vylxmv bny-jmvn jm-ysr`l. ⁵ vyhy k`sr-nlxmv bny-jmvn jm-ysr`l vylkv zqny gljd lqxt `t- yptx m`r& +vb. ⁶ vy`mr v lyptx lkh vhyyth lnv lq&yv vnlxmh bbny jmvn. ⁷ vy`mr yptx lzqny gljd hl` `tm sn`tm `vty vtgrsvny mbyt `by vmdvj b`tm `ly jth k`sr &r lkm. ⁸ vy`mr v zqny gljd `l-yptx lkn jth sbnv `lyk vhlkt jmnv vnlxmt bbny jmvn vhyt lnv lr`s lkl ysby gljd. ⁹ vy`mr yptx `l-zqny gljd `m-msybym `tm `vty lhlxm bbny jmvn vntn yhvh `vtm lpny `nky `hyh lkm lr`s. ¹⁰ vy`mr v zqny-gljd `l-yptx yhvh yhyh smj bynvtynv `m-l` kdbrk kn njsh. ¹¹ vylk yptx jm-zqny gljd vysymv hjm `vtv jlyhm lr`s vlq&yv vydbv yptx `t-kl-dbryv lpny yhvh bm&ph. ¹² vyslx yptx ml`kym `l-mlk bny-jmvn l`mr mh-ly vlk ky-b`t `ly lhlxm b`r&y. ¹³ vy`mr mlk bny-jmvn `l-ml`ky yptx ky-lqx ysr`l `t-`r& bjlvtv mm&rym m`rnv vjd-hybq vjd-hyrdn vjth hsybh `thn bslvm. ¹⁴ vyv\$pv jvd yptx vyslx ml`kym `l-mlk bny jmvn. ¹⁵ vy`mr lv kh `mr yptx l`-lqx ysr`l `t-`r& mv`b v`-`r& bny jmvn. ¹⁶ ky bjlvtm mm&rym vylk ysr`l bmdbr jd-ym-\$vp vyb` qdsh. ¹⁷ vyslx ysr`l ml`kym `l-mlk `dvm l`mr `jbrh-n` b`r&k vl` smj mlk `dvm vgm `l-mlk mv`b slx vl` `bh vysb ysr`l bqds. ¹⁸ vylk bmdbr vy\$b `t-`r& `dvm v`-`r& mv`b vyb` mmzrx-sms l`r& mv`b vyxnv bjbr `rnv vl`-b`v bgbvl mv`b ky `rnv gbvl mv`b. ¹⁹ vyslx ysr`l ml`kym `l-\$yxvn mlk-h`mry mlk xsbvn vy`mr lv ysr`l njbrh-n` b`r&k jd-mqvm. ²⁰ vl`-h`myn \$yxvn `t-ysr`l jbr bgbvl vy`\$p \$yxvn `t-kl-jmv vyxnv byh&h vylxm jm-ysr`l. ²¹ vytn yhvh `lhy-ysr`l `t-\$yxvn v`-kl-jmv byd ysr`l vykvm vyyrs ysr`l `t kl-`r& h`mry yvsb h`r& hhy`. ²² vyyrsv `t kl-gbvl h`mry m`rnv vjd-hybq vmn-hmdbr vjd-hyrdn. ²³ vjth yhvh `lhy ysr`l hvrys `t-h`mry mpny jmv ysr`l v`th tyrsnv. ²⁴ hl` `t `sr yvrysk kmvs `lhyk `vtv tyrs v`-kl-`sr hvrys yhvh `lhyv mpnyv `vtv nyrs. ²⁵ vjth h+vb +vb `th mblq bn-&pvr mlk mv`b hrvb rb jm-ysr`l `m- nlxm nlxm bm. ²⁶ bsbt ysr`l bxsbn vbbnvtyh vbjrvr vbbnvtyh vbkl-hjrym `sr jl-ydy `rnv sls m`vt snh vmdvj l`-h<m bjt hhy`. ²⁷ v`nky l`-x+`ty lk v`th jsh `ty rjh lhlxm by ysp+ yhvh hsp+ hyvm byn bny ysr`l vbyn bny jmvn. ²⁸ vl` smj mlk bny jmvn `l-dbry yptx `sr slx `lyv. ²⁹ vthy jl-yptx rvx yhvh vyjbr `t-hgljd v`-t-mnsh vyjbr `t-m&ph gljd vmm&ph gljd jbr bny jmvn. ³⁰ vydr yptx ndr lyhvh vy`mr `m-ntvn ttn `t-bny jmvn bydy. ³¹ vhyh hyv&` `sr y&` mdlty byty lqr`ty bsvby bslvm mbny jmvn vhyh lyhvh vhylythv jvlh. ³² vyjbr yptx `l-bny jmvn lhlxm bm vytm yhvh bydv. ³³ vykm mjrvr vjd-bv`k mnyt jsrym jyr vjd `bl krmym mkh gdvlh m`d vyknyv bny jmvn mpny bny ysr`l. ³⁴ vyb` yptx hm&ph `l-bytv vnhh btv y&`t lqr`tv btpym vbmxlvt vrq hy` xydh `yn-lv mmnv bn `v-bt. ³⁵ vyhy

kr`vtv `vth vyqrj `t-bgdyv vy`mr `hh bty hkrj hkrjtny v`t hyyt bjkry v`nky p&yty-py `l-yhvh vl`
 `vkl lsvb. ³⁶ vt`mr `lyv `by p&yth `t-pyk `l-yhvh jsh ly k`sr y&` mpyk `xry `sr jsh lk yhvh nqmv
 m`ybyk mbny jmvn. ³⁷ vt`mr `l-`byh yjsh ly hdbz hzh hrph mmny snym xdsym v`lkh vyrdy
 jl-hhrym v`bkh jl-btvly `nky vrjyty. ³⁸ vy`mr lky vyslx `vth sny xdsym vtlk hy` vrjvtyh vtbk jl-
 btvlyh jl-hhrym. ³⁹ vyhy mq& snym xdsym vtsb `l-`byh vyjs lh `t-ndrv `sr ndr vhy` l`-ydyh `ys
 vthy-xq bysr`l. ⁴⁰ mymym ymymh tlknh bnvt ysr`l ltnvt lbt-yptx hgljdy `rbjt ymym bsnh.

Chapter 12

¹ vy&jq `ys `prym vyjbr &pvnh vy`mr vlyptx mdvj jbrt lhlxm bbny- jmvn vlnv l` qr`t llkt jmk
 bytk nsrp jlyk b`s. ² vy`mr yptx `lyhm `ys ryb hyyty `ny vjmy vbny-jmvn m`d v`zjq `tkm vl`-hvsjtm
 `vty mydm. ³ v`r`h ky-`ynk mvsyj v`symh npsy bkpy v`jbrh `l-bny jmvn vytm yhvh bydy vlmh
 jlytm `ly hyvm hzh lhlxm by. ⁴ vyqb& yptx `t-kl-`nsy gljd vylxm `t-`prym vykv `nsy gljd `t-`prym
 ky `mr vply+y `prym `tm gljd btvk `prym btvk mnsh. ⁵ vylkd gljd `t-mjbrvt hyrdn l`prym vhyh ky
 y`mr vply+y `prym `jbrh vy`mr lv `nsy-gljd h`prty `th vy`mr l`. ⁶ vy`mr lv `mr-n` sblt vy`mr
 \$blt vl` ykyn ldbr kn vy`xzv `vtv vysx+vhv `l-mjbrvt hyrdn vypl bjt hhy` m`prym `rbjym vsnym
 `lp. ⁷ vysp+ yptx `t-ysr`l ss snym vytm yptx hgljdy vyqbr bjry gljd. ⁸ vysp+ `xryv `t-ysr`l `b&n
 mbyl lxm. ⁹ vyhy-lv slsym bnym vslsym bnvt slx hxv&h vslsym bnvt hby` lbnyv mn-hxv& vysp+
 `t-ysr`l sbj snym. ¹⁰ vytm `b&n vyqbr bbyl lxm. ¹¹ vysp+ `xryv `t-ysr`l `ylvn hzbvlny vysp+ `t-ysr`l
 jsr snym. ¹² vytm `lvn hzbvlny vyqbr b`ylvn b`r& zbvln. ¹³ vysp+ `xryv `t-ysr`l jbdvn bn-hll
 hprjtvny. ¹⁴ vyhy-lv `rbjym bnym vslsym bny bnym rkbym jl-sbjym jym vysp+ `t-ysr`l smnh
 snym. ¹⁵ vytm jbdvn bn-hll hprjtvny vyqbr bprjtvn b`r& `prym bhr hjmlqy.

Chapter 13

¹ vy\$pv bny ysr`l ljsvt hrj bjny yhvh vytm yhvh byd-plstym `rbjym snh. ² vyhy `ys `xd
 m&rjh mmspxt hdny vsmv mnvx v`stv jqrh vl` yldh. ³ vyr` ml`k-yhvh `l-h`sh vy`mr `lyh hnh-n`
 `t-jqrh vl` yldt vhrty vyldt bn. ⁴ vjth hsmry n` v`l-tsty yyn vskr v`l-t`kly kl-+m`. ⁵ ky hnk hrh vyldt
 bn vmvrh l`-yjlh jl-r`sv ky-nzyr `lhym yhyh hnjr mn-hb+n vhw` yxl lhvsyj `t-ysr`l myd plstym. ⁶
 vtb` h`sh vt`mr l`ysh l`mr `ys h`lhym b` `ly vmr`hv kmr`h ml`k h`lhym nvr` m`d vl` s`ltyhv `y-mzh
 hv` v`t-smv l`-hgyd ly. ⁷ vy`mr ly hnk hrh vyldt bn vjth `l-tsty yyn vskr v`l-t`kly kl- +m`h ky-nzyr
 `lhym yhyh hnjr mn-hb+n jd-yvm mvtv. ⁸ vyjtr mnvx `l-yhvh vy`mr by `dvny `ys h`lhym `sr slxt
 ybv`-n` jvd `lynv vyvrnv mh-njsh lnjr hyvld. ⁹ vysmj h`lhym bqvl mnvx vyb` ml`k h`lhym jvd
 `l-h`sh vhy` yvsbt bsdh vmnvx `ysh `yn jmh. ¹⁰ vtmhr h`sh vtr& vtgd l`ysh vt`mr `lyv hnh nr`h `ly
 h`ys `sr- b` byvm `ly. ¹¹ vyqm vylk mnvx `xry `stv vyb` `l-h`ys vy`mr lv h`th h`ys `sr- dbrt `l-h`sh

vy`mr `ny. ¹² vy`mr mnvx jth yb` dbryk mh-yhyh msp+-hnjr vmjshv. ¹³ vy`mr ml`k yvhv `l-mnvx mkl `sr-`mrty `l-h`sh tsmr. ¹⁴ mkl `sr-y&` mgpn hyyn l` t`kl vryn vskr `l-tst vkl-+m`h `l- t`kl kl `sr-&vytyh tsmr. ¹⁵ vy`mr mnvx `l-ml`k yvhv nj&rh-n` `vtk vnjsh lpnyk gdy jzym. ¹⁶ vy`mr ml`k yvhv `l-mnvx `m-tj&rny l`-`kl blxmk v`m-tjsh jlh lyvhv tjlnh ky l`-ydyj mnvx ky-ml`k yvhv hv`. ¹⁷ vy`mr mnvx `l-ml`k yvhv my smk ky-yb` dbryk vkbdnvk. ¹⁸ vy`mr lv ml`k yvhv lmh zh ts`l lsmv vlv`-pl`y. ¹⁹ vyqx mnvx `t-gdy hjzym v`t-hmnxh vyjl jl-h&vr lyvhv vmp`l` ljsvt vmnvx v`stv r`ym. ²⁰ vyhy bjlv hlhb mj lhmzbx hsmymh vyjl ml`k-yvhv blhb hmzbx vmnvx v`stv r`ym vyplv jl-pnyhm `r&h. ²¹ vl`-y\$`p jvd ml`k yvhv lhr`h `l-mnvx v`l`-stv `z ydyj mnvx ky- ml`k yvhv hv`. ²² vy`mr mnvx `l`-stv mvt nmvt ky`lhym r`ynv. ²³ vt`mr lv `stv lv xp& yvhv lhmytnv l`-lqx mydnv jlh vmnxh vl` hr`nv `t-kl`lh vkjt l` hsmjynv kz`t. ²⁴ vtld h`sh bn vtqr` `t-smv smsvn vygd l`hnjr vybrkhv yvhv. ²⁵ vtlx rvx yvhv lpjmv bmxnh-dn byn &trjh vbyn `st`l.

Chapter 14

¹ vyrd smsvn tmnth vyr` `sh btmnt hmbnvt plstym. ² vyjl vygd l`byv vl`mv vy`mr `sh r`yty btmnt hmbnvt plstym vjth qxv-`vth ly l`sh. ³ vy`mr lv `byv v`mv h`yn bbnvt `xyk vbkl-jmy `sh ky-`th hlvk lqxt `sh mplstym hjrlym vy`mr smsvn `l`-byv `vth qx-ly ky-hy` ysrh bjyny. ⁴ v`byv v`mv l` ydyj ky myvhv hy` ky-t`nh hv`-mbqs mplstym vbjt hhy` plstym mslym bysr`l. ⁵ vyrd smsvn v`byv v`mv tmnth vyb`v jd-krmy tmnth vnhh kpyr `ryvt s`g lqr`tv. ⁶ vt&l x jlyv rvx yvhv vys\$jhv ks\$`j hgdy vm`vmh `yn bydv vl` hgyd l`byv vl`mv `t`sr jsh. ⁷ vyrd vydb l`sh vtysr bjyny smsvn. ⁸ vysb mymym lqxth vy\$`r lr`vt `t mplt h`ryh vnhh jdt dbvrym bgvyt h`ryh vdb. ⁹ vyrdhv `l-kpyv vylk hlvk v`kl vylk `l`-byv v`l`-mv vytn lhm vy`klv vl`-hgyd lhm ky mgvyt h`ryh rdh hdb. ¹⁰ vyrd `byhv `l-h`sh vyjs sm smsvn msth ky kn yjv hbxvrym. ¹¹ vyhy kr`vtm `vtv vyqxv slsym mrjym vyhyv `tv. ¹² vy`mr lhm smsvn `xvdh-n` lkm xydh `m-hgd tgydv `vth ly sbjt ymy hmsth vm&`tm vntty lkm slsym \$dynym vslym xlypt bgdym. ¹³ v`m-l` tvklv lhgyd ly vnttm `tm ly slsym \$dynym vslym xlypvt bgdym vy`mr lv xvdh xydtk vnsmjnh. ¹⁴ vy`mr lhm mh`kl y&` m`kl vmjz y&` mtvq vl` yklv lhgyd hxydh slst ymym. ¹⁵ vyhy byvm hsbjy vy`mr l`st-smsvn pty `t-`ysk vygd-lnv `t- hxydh pn-nsrp `vtk v`t-byt `byk b`s hlyrsnv qr`tm lnv hl`. ¹⁶ vtbk `st smsvn jlyv vt`mr rq-sn`tny vl` `hbtny hxydh xdt lbny jmy vly l` hgdth vy`mr lh hnh l`by vl`my l` hgdty vlk `gyd. ¹⁷ vtbk jlyv sbjt hymym `sr-hyh lhm hmsth vyhy byvm hsbjy vygd- lh ky h&yqthv vtgd hxydh lbny jmh. ¹⁸ vy`mr lv `nsy hjyr byvm hsbjy b+rm yb` hxr\$h mh-mtvq mdbs vmh jz m`ry vy`mr lhm lv l`xrstm bjglt l` m&`tm xydy. ¹⁹ vt&l x jlyv rvx yvhv vyrd `sqlvn vyk mhm slsym `ys vyqx `t-xly&vtm vytn hxlypvt lmgdy hxydh vyxr `pv vyjl byt `byhv. ²⁰ vthy `st smsvn lmrjhv `sr rjh lv.

Chapter 15

¹ vyhy mymym bymy q&yr-x+ym vypqd smsvn `t-`stv bgdy jzym vy`mr `b`h `l-`sty hxdrh vl`-ntnv `byh lbv`. ² vy`mr `byh `mr `mrty ky-sn` sn`th v`tnnh lmrjk hl` `xth hq+nh +vbh mmnh thy-n` lk txyh. ³ vy`mr lhm smsvn nqyty hpjm mplstym ky-jsh `ny jmm rjh. ⁴ vylk smsvn vylkd sls-m`vt svjlym vyqx lpdym vypn znb `l-znb vysm lpyd `xd byn-sny hznbvt btkv. ⁵ vybjr-`s blpydym vyslx bqmvt plstym vybjr mgdys vjd-qmh vjd- krm zyt. ⁶ vy`mrv plstym my jsh z`t vy`mrv smsvn xtn htmny ky lqx `t- `stv vytah lmrjvh vyjlv plstym vysrpv `vth v`t-`byh b`s. ⁷ vy`mr lhm smsvn `m-tjsvn kz`t ky `m-nqmtly bkm v`xr `hdl. ⁸ vyk `vtm svq jl-yrk mkh gdvlh vyrd vysb b\$jjp \$lj jy+m. ⁹ vyjlv plstym vyxnv byhvdh vyn+sv blxy. ¹⁰ vy`mrv `ys yhvdh lmh jlytm jlynv vy`mrv l`\$vr `t-smsvn jlynv ljsvt lv k`sr jsh lnv. ¹¹ vyrdv slst `lpym `ys myhvdh `l-\$jyp \$lj jy+m vy`mrv lsmsvn hl` ydjt ky-mslym bnv plstym vmh-z`t jsyt lnv vy`mr lhm k`sr jsv ly kn jsyty lhm. ¹² vy`mrv lv l`\$rk yrdnv lttk byd-plstym vy`mr lhm smsvn hsbjv ly pn-tpgjvn by `tm. ¹³ vy`mrv lv l`mr l`ky-`\$r n`\$rk vntnkv bydm vhm l` nmytk vy`\$rhv bsnym jbtym xdsym vyjlvhv mn-h\$lj. ¹⁴ hv`-b`jd-lxy vplstym hryjv lqr`tv vt&l x jlyv rvx yvh vthyyh hbjtym `sr jl-zrvjtyv kpstym `sr bjrv b`s vym\$ v`\$vryv mjlydyv. ¹⁵ vym&` lxy-xmvr +ryh vyslx ydv vyqxh vyk-bh `lp `ys. ¹⁶ vy`mr smsvn blxy hxmvr xmvr xmrtym blxy hxmvr hkyty `lp `ys. ¹⁷ vyhy kkltv ldbv vyslk hlxy mydv vyqr` lmqvm hhv` rmt lxy. ¹⁸ vy&m` m`d vyqr` `l-yvh vy`mr `th ntt byd-jbdk `t-htsvjh hgdllhz`t vjth `mvt b&m` vnplty byd hjrlm. ¹⁹ vybqj `lhytm `t-hmkt`sr-blxy vy&`v mmnv mym vyst vtsb rvxv vyxy jl-kn qr` smh jyn hqvr` `sr blxy jd hyvm hzh. ²⁰ vysp+ `t-ysr`l bymy plstym jsrym snh.

Chapter 16

¹ vylk smsvn jzth vyr`-sm `sh zvnv vyb` `lyh. ² ljztym l`mr b` smsvn hnh vy\$bv vy`rbv-lv kl-hlylh bsjr hjyr vytxrsv kl-hlylh l`mr jd-`vr hbqr vhrghv. ³ vyskb smsvn jd-x&y hlylh vyqm bx&y hlylh vy`xz bdlvtv sjr- hjyr vbsty hmzvzvt vy\$jm jm-hbryx vysm jl-ktpyv vyjlm `l-r`s hhr `sr jl-pny xbrvn. ⁴ vyhy `xry-kn vy`hb `sh bnxl srq vsmh dlylh. ⁵ vyjlv `lyh \$rny plstym vy`mrv lh pty `vtv vr`y bmh kxv gdvl vbmh nvkl lv v`\$rnvh ljntv v`nxnv ntn-lk `ys `lp vm`h k\$P. ⁶ vt`mr dlylh `l-smsvn hgydh-n` ly bmh kxk gdvl vbmh t`\$r ljnvtk. ⁷ vy`mr `lyh smsvn `m-y`\$rny bsbjh ytrym lxym `sr l`-xrbv vxlyty vhyty k`xd h`dm. ⁸ vyjlv-lh \$rny plstym sbjh ytrym lxym `sr l`-xrbv vt`\$rhv bhm. ⁹ vh`rb ysb lh bxdr vt`mr `lyv plstym jlyk smsvn vyntq `t- hytrym k`sr yntq ptyl-hnjrt bhryxv `s vl` nvdj kxv. ¹⁰ vt`mr dlylh `l-smsvn hnh htlt by vtddb `ly kzbym jth hgydh- n` ly bmh t`\$r. ¹¹ vy`mr `lyh `m-`\$vr y`\$rvny bjbty xdsym `sr l`-njsh bhm ml`kh vxlyty vhyty k`xd h`dm. ¹² vtqx dlylh jbtym xdsym vt`\$rhv bhm vt`mr `lyv plstym jlyk smsvn vh`rb ysb bxdr vyntqm mjlyzjtyv kxv+. ¹³ vt`mr dlylh `l-smsvn jd-hnh htlt by vtddb `ly kzbym hgydh ly bmh t`\$r vy`mr `lyh `m-t`rgy `t-sbj mxlpvt r`sy jm-hm\$kt. ¹⁴ vttqj bytd vt`mr `lyv plstym jlyk smsvn vyyq& msntv

vy\$jt-hytd h`rg v`t-hm\$kt. ¹⁵ vt`mr`lyv`yk t`mr`hbtyk vlbk`yn`ty zh sls pjmy m hltl by vl`-hgd
 ly bmh kxk gdvl. ¹⁶ vyhy ky-h&yqh lv bdbryh kl-hymym vt`l&hv vtq&r npsv lmv. ¹⁷ vygd-lh
 `t-kl-lbv vy`mr lh mvrh l`-jll jl-r`sy ky-nzyr`lhym`ny mb+n`my`m-glxty v\$ r mmny kxy vxlyty
 vhyty kkl-h`dm. ¹⁸ vtr` dlylh ky-hgyd lh`-t-kl-lbv vtslx vtqr` l\$ rny plstym l`mr jlv hpjm ky-hgyd
 lh`-t-kl-lbv vjlv`lyh \$ rny plstym vyjlv hk\$ p bydm. ¹⁹ vtysnhv jl-brkyh vtqr` l`ys vtglx`-t-sbj mxlpvt
 r`sv vtlx ljnvtv vy\$ r kxv mjlyv. ²⁰ vt`mr plstym jlyk smsvn vyq& msntv vy`mr`&` kpbm bpjm
 v`nir vlv` l` ydj ky yvh \$ r mjlyv. ²¹ vy`xzvhv plstym vynqrv`-t-jynyv vyvrydv`vtv jzth vy`\$rvh
 bnxstym vyhy +vx n bby t h`\$rym. ²² vyxl sjr-r`sv l&mx k`sr glx. ²³ v\$ rny plstym n`\$pv lzb
 zbx-gdvl ldgvn`lhyhm vlsmxh vy`mrv ntn`lhynv bydnv`-t smsvn`vybynv. ²⁴ vyr`v`tv hjm vyhllv
 `t`-lhyhm ky`mrv ntn`lhynv bydnv`-t`-vybnv v`t mxryb`r&nv v`sr hrbh`-t-xllynv. ²⁵ vyhy ky
 +vb lbm vy`mrv qr`v lsmsvn vysxq-lnv vyqr`v lsmsvn mby t h`\$rym vy&xq lpyhm vyjmydv
 `vtv byn hjmvdym. ²⁶ vy`mr smsvn`-l-hnjr hmxzyq bydv hnyxh`vty vhymsny`-t-hjmdym`sr hby t
 nkvn jlyhm v`sjn jlyhm. ²⁷ vhyt ml` h`nsym vhsym vsmh kl \$ rny plstym vjl-hgg kslst`lpym`ys
 v`sh hr`ym bsxvq smsvn. ²⁸ vyqr` smsvn`-l-yvh vy`mr`dny yvh zkrny n`vxzqny n`k hpjm
 hzh h`lhym v`nqmh nqm`-xt msty jyny mplstym. ²⁹ vylpt smsvn`-t-sny jmvdy htvk`sr hby t nkvn
 jlyhm vy\$mk jlyhm`xd bymynv v`xd bsm`lv. ³⁰ vy`mr smsvn tmvt npsy jm-plstym vy+ bkx vypl
 hby t jl-h\$ rnym vjl-kl-hjm`sr-bv vyhyv hmtym`sr hmy t bmv tv rby m`sr hmy t bxyyv. ³¹ vyrdv
 `xyv vkl-byt`byhv vys`v`tv vyjlv vyqbrv`vtv byn &rjh vby n`st`l bqbr mnxv`byv vlv`sp+`-t-ysr`l
 jsrym snh.

Chapter 17

¹ vyhy-`ys mhr-`prym vsmv mykyhv. ² vy`mr l`mv`lp vm`h hk\$ p`sr lqx-lk v`ty`lyt vgm`mrt
 b`zny hnh-hk\$ p`ty`ny lqxyv vt`mr`mv brvk bny lyvh. ³ vysb`-t`lp-vm`h hk\$ p l`mv vt`mr`mv
 hqds hqdsty`-t-hk\$ p lyvh mydy lbny ljsvt p\$ l vm\$kh vjth`sybnv lk. ⁴ vysb`-t-hk\$ p l`mv vtqx
 `mv m`tym k\$ p vttnhv l&vrp vyjshv p\$ l vm\$kh vyhy bby t mykyhv. ⁵ v`ys mykh lv byt`lhym
 vyjs`pvd vtrpym vyml`-t-yd`xd mbnyv vyhy-lv lkhn. ⁶ bymym hhm`yn mlk bysr`l`ys hysr
 bjynyv yjsh. ⁷ vyhy-njr mby t lxm yvhdh mmspxt yvhdh vlv`lv vlv`gr-sm. ⁸ vylk h`ys mhjyr
 mby t lxm yvhdh lgvr b`sr ym&`vyb`hr-`prym jd-byt mykh ljsvt drkv. ⁹ vy`mr-lv mykh m`yn tbv`
 vy`mr`lyv lvy`nky mby t lxm yvhdh v`nky hlk lgvr b`sr`m&`. ¹⁰ vy`mr lv mykh sbh jmdy vhyh-ly
 l`b vlkhn v`nky`tn-lk jsrt k\$ p lymym vjrk bgdym vmxytk vylk hlvy. ¹¹ vyv`l hlvy lsbt`-t-h`ys
 vyhy hnjr lv k`xd mbnyv. ¹² vyml`mykh`-t-yd hlvy vyhy-lv hnjr lkhn vyhy bby t mykh. ¹³ vy`mr
 mykh jth ydjty ky-yy+yb yvh ly ky hyh-ly hlvy lkhn.

Chapter 18

¹ bymym hhm `yn mlk bysr`l vbymym hhm sb+ hdny mbqs-lv nxlh lsbt ky l`-nplh lv jd-hyvm hlv` btkv-sb+y ysrl bnxlh. ² vyslxv bny-dn mmspxtm xmsl `nsym mq&vtm `nsym bny-xyl m&rjh vm`st`l lrgl `t-h`r& vlxqrh vy`mrv `lhm lkv xqrv `t-h`r& vyb`v hr-`prym jd-byt mykh vylynv sm. ³ hmh jm-byt mykh vhmh hkyrv `t-qvl hnjr hlvy vy\$vrsv sm vy`mrv lv my-hby`k hlm vmh-`th jsh bzh vmh-lk ph. ⁴ vy`mr `lhm kzh vkzh jsh ly mykh vyskrny v`hy-lv lkhn. ⁵ vy`mrv lv s`l-n` b`lhym vndjh ht&lyx drknv `sr `nxnv hlkyv jlyh. ⁶ vy`mr lhm hkhn lkv lslvm nkx yvhv drkkm `sr tlkv-bh. ⁷ vylkv xmst h`nsym vyb`v lysh vyr`v `t-hjm `sr-bqrbh yvsbt- lb+x kmsp+ &dnyv sq+ vb+x v`yn-mklym dbr b`r& yvrs j&r vrxqym hmh m&dnyv vdbr `yn-lhm jm-`dm. ⁸ vyb`v `l-`xyhm &rjh v`st`l vy`mrv lhm `xyhm mh `tm. ⁹ vy`mrv qvmh vnjlh jlyhm ky r`ynv `t-h`r& vnhh +vbh m`d v`tm mxsym `l-tj&lv llkt lb` lrst `t-h`r&. ¹⁰ kb`km tb`v `l-jm b+x vh`r& rxbt ydym ky-ntnh `lhym bydkm mqvm `sr `yn-sm mx\$vr kl-dbr `sr b`r&. ¹¹ vy\$jv msm mmspxt hdny m&rjh vm`st`l ss-m`vt `ys xgvr kly mlxmh. ¹² vyjlv vyxnv bqrv yjryv byhvdh jl-kn qr`v lmqvm hlv` mxnh-dn jd hyvm hzh hnh `xry qrv yjryv. ¹³ vyjbrv msm hr-`prym vyb`v jd-byt mykh. ¹⁴ vyjnv xmst h`nsym hhlkyv lrgl `t-h`r& lys vy`mrv `l-`xyhm hydjt看 ky ys bbtym h`lh `pvd vtrpym vp\$l vm\$kh vjth djv mh- tjsv. ¹⁵ vy\$vrsv smh vyb`v `l-byt-hnjl hlvy byt mykh vys`lv-lv lslvm. ¹⁶ vss-m`vt `ys xgvryv kly mlxmtm n&byv ptx hsjr `sr mbny-dn. ¹⁷ vyjlv xmst h`nsym hhlkyv lrgl `t-h`r& b`v smh lqxv `t-hp\$l v`t-h`pvd v`t-htrpym v`t-hm\$kh vkhkn n&b ptx hsjr vss-m`vt h`ys hxgvr kly hmlxmh. ¹⁸ v`lh b`v byt mykh vyqxv `t-p\$l h`pvd v`t-htrpym v`t-hm\$kh vy`mr `lyhm hkhn mh `tm jsym. ¹⁹ vy`mrv lv hxrs sym-ydk jl-pyk vlk jmnv vhyh-lnv l`b vlkhn h+vb hyvtk khn lbyv `ys `xd `v hyvtk khn lsb+ vlmspxh bysr`l. ²⁰ vyy+b lb hkhn vyqx `t-h`pvd v`t-htrpym v`t-hp\$l vyb` bqrh hjm. ²¹ vypnv vylkv vysymv `t-h+p v`t-hmqnh v`t-hkbvdh lpnyhm. ²² hmh hrxyqv mbyv mykh v`nsym `sr bbtym `sr jm-byt mykh nzjqv vydyqv `t-bny-dn. ²³ vyqr`v `l-bny-dn vy\$bv pnyhm vy`mrv lmykh mh-lk ky nzjqt. ²⁴ vy`mr `t-`lhy `sr-jsyty lqxtm v`t-hkhn vtlkv vmh-ly jvd vmh- zh t`mrv `ly mh-lk. ²⁵ vy`mrv `lyv bny-dn `l-tsmj qvlk jmnv pn-ypgfv bkm `nsym mry nps v`\$pth npsk vnps bytk. ²⁶ vylkv bny-dn ldrkm vyr` mykh ky-xzqym hmh mnmv vypn vysb `l-bytv. ²⁷ vhmh lqxv `t `sr-jsh mykh v`t-hkhn `sr hyh-lv vyb`v jl-lys jl-jm sq+ vb+x vykv `vtm lpy-xrb v`t-hjyr srpv b`s. ²⁸ v`yn m&yl ky rxvqh-hy` m&ydvv vdbr `yn-lhm jm-`dm vhy` bjmq `sr lbyv-rxvb vybnv `t-hjyr vysbv bh. ²⁹ vyqr`v sm-hjyr dn bsm dn `byhm `sr yvld lysr`l v`vlm lys sm- hjyr lr`snh. ³⁰ vyqymv lhm bny-dn `t-hp\$l vyhvntn bn-grsm bn-mnsh hv` vbnv hyv khnym lsb+ hdny jd-yvm glvt h`r&. ³¹ vysymv lhm `t-p\$l mykh `sr jsh kl-yvy hyvt byt-h`lhym bslh.

Chapter 19

¹ vyhy bymym hhm vmlk `yn bysr`l vyhy `ys lvy gr byrky hr- `prym vyqx-lv `sh pylgs mbyv lxm yhvdh. ² vtznh jlyv pylgsv vtlk m`tv `l-byt `byh `l-byt lxm yhvdh vthy- sm ymym `rbjh xdsym.

³ vyqm `ysh vylk `xryh ldbv jl-lbh lshybv vjrv jmv v&md xmrym vtby`hv byt `byh vyr`hv `by hnjrh vysmx lqr`tv. ⁴ vyxqz-bv xtnv `by hnjrh vysb `tv slst ymym vy`klv vystv vylynv sm. ⁵ vyhy byvm hrbyjy vyskymv bbqr vyqm llkt vy`mr `by hnjrh `l- xtnv \$jd lbk pt-lxm v`xr tlkv. ⁶ vysbv vy`klv snyhm yxdv vystv vy`mr `by hnjrh `l-h`ys hv`l-n` vlyn vy+b lbk. ⁷ vyqm h`ys llkt vyp&r-bv xtnv vysb vyln sm. ⁸ vyskm bbqr byvm hxmysy llkt vy`mr `by hnjrh \$jd-n` lbbk vhtmhmv jd-n+vt hyvm vy`klv snyhm. ⁹ vyqm h`ys llkt hv` vpylgsv vjrv vy`mr lv xtnv `by hnjrh hnh n` rph hyvm ljrby lnyv-n` hnh xnvt hyvm lyn ph vyy+b lbbk vshkmtm mxr ldrkkm vhlkt l`hkl. ¹⁰ vl`-`bh h`ys llvn vyqm vylk vyb` jd-nkx ybv\$ hy` yrvslm vjmv &md xmrym xbvsym vpylgsv jmv. ¹¹ hm jm-ybv\$ vhyvm rd m`d vy`mr hnjr `l`dnyv lkh-n` vn\$vrh `l- jyr-hybv\$y hz`t vnlyn bh. ¹² vy`mr `lyv `dnyv l` n\$vr `l-jyr nkry `sr l`-mbny ysrl hnh vjbrnv jd-gbjh. ¹³ vy`mr lnjrv lk vnqrbh b`xd hmqmvt vlnv bgbjh `v brmh. ¹⁴ vyjbrv vylkv vtb` lhm hsms `&l hgbjh `sr lbnymn. ¹⁵ vy\$rv sm lbv` llvn bgbjh vyb` vysb brxvb hjyr v`yn `ys m`\$p- `vtm hbyth llvn. ¹⁶ vnhh `ys zqn b` mn-mjshv mn-hsdh bjrb vh`ys mhr `prym vhw`- gr bgbjh v`nsy hmqvm bny ymyny. ¹⁷ vys` jynv vyr`-t-h`ys h`rx brxb hjyr vy`mr h`ys hzqn `nh tlk vm`yn tbv`. ¹⁸ vy`mr `lyv jbrym `nxnv mbyth-lxm yhvhdh jd-yrky hr`prym msm `nky v`lk jd-byt lxm yhvhdh v`-t-byt yvhv `ny hlk v`yn `ys m`\$p `vty hbyth. ¹⁹ vgm-tbn gm-m\$pv` ys lxmrvynv vgm lxm vryn ys-ly vl`mtk vlnjv jm-jbdk `yn mx\$vr kl-dbr. ²⁰ vy`mr h`ys hzqn slvm lk rq kl-mx\$vrk jly rq brxvb `l-tln. ²¹ vyby`hv lbytv vybvl lxmrym vyrx&v rglyhm vy`klv vystv. ²² hmh my+ybym `t-lbm vnhh `nsy hjyr `nsy bny-blyjl n\$bv `t- hbyt mtdpqym jl-hdlt vy`mrv `l-h`ys bjl hbyt hzqn l`mr hv&` `t- h`ys `sr-b` `l-bytk vndjnv. ²³ vy&` `lyhm h`ys bjl hbyt vy`mr `lhm `l`xy `l-trjv n` `xry `sr-b` h`ys hzh `l-byty `l-tjsv `t-hnblh hz`t. ²⁴ hnh bty hbtvlh vpylgshv `v&y`h-n` `vtm vjnv `vtm vjsv lhm h+vb bjnykm vl`ys hzh l` tjsv dbr hnblh hz`t. ²⁵ vl`-`bv h`nsym lsmj lv vyxqz h`ys bpylgsv vy&` `lyhm hxv& vydjv `vth vytjllv-bh kl-hlylh jd-hbqr vyslxvh bjlvt hsr. ²⁶ vtb` h`sh lpnvt hbqr vtpl ptx byt-h`ys `sr-`dnyh sm jd- h`vr. ²⁷ vyqm `dnyh bbqr vyptx dltvt hbyt vy&` llkt ldrkv vnhh h`sh pylgsv nplt ptx hbyt vydyh jl-h\$ph. ²⁸ vy`mr `lyh qvmy vnlkh v`yn jnh vyqxh jl-hxmvr vyqm h`ys vylk lmqmv. ²⁹ vyb` `l-bytv vyqx `t-hm`klt vyxqz bpylgsv vyntxh lj&myh lsnym jsr ntxym vyslxh bkl gbvl ysrl. ³⁰ vhyh kl-hr`h v`mr l`-nhyth vl`-nr`th kz`t lmyvm jlvt bny- ysrl m`r& m&rym jd hyvm hzh symv-lkm jlyh j&v vdbv.

Chapter 20

¹ vy&`v kl-bny ysrl vtqhl hjdh k`ys `xd lmdn vjd-b`r sbj v`r& hgljd `l-yvh hm&ph. ² vyty&bv pnvt kl-hjm kl sb+y ysrl bqhl jm h`lhy m`rbj m`vt `lp `ys rgly slp xrb. ³ vysmjv bny bnymn ky-jlv bny-ysrl hm&ph vy`mrv bny ysrl dbrv `ykh nhyth hrjh hz`t. ⁴ vyjn h`ys hlvy `ys h`sh hnr&xh vy`mr hgbjth `sr lbny mn b`ty `ny vpylgsv llvn. ⁵ vyqm vjly bjly hgbjh vy\$bv jly `t-hbyt lyh `vty dm v lhrv v`- pylgsv jnv vtmt. ⁶ v`xz bpylgsv v`ntxh v`slxh bkl-sdh nxlts ysrl ky jsv zmh vnblh

bysr`l. ⁷ hnh klkm bny ysr`l hbv lkm dbr vj&h hlm. ⁸ vyqm kl-hjm k`ys `xd l`mr l` nlk `ys l`hlv
 vl` n\$vr `ys lbytv. ⁹ vjth zh hdbv `sr njsh lgbjh jlyh bgvrl. ¹⁰ vlqxnv jsrh `nsym lm`h lkl sb+y ysr`l
 vm`h l`lp v`lp lrbbh lqxt &dh ljm ljsvt lbv`m lgbj bny mn kkl-hnblh `sr jsh bysr`l. ¹¹ vy`\$p kl`ys
 ysr`l `l-hjyr k`ys `xd xbrym. ¹² vyslxv sb+y ysr`l `nsym bkl-sb+y bny mn l`mr mh hrjh hz`t `sr
 nhyth bkm. ¹³ vjth tnv `t-h`nsym bny-blyjl `sr bgbjh vnytm vnbjrh rjh mysr`l vl` `bv bny mn lsmj
 bqvl `xyhm bny-ysr`l. ¹⁴ vy`\$pv bny-bny mn-hjrym hgbjth l&`t lmlxmh jm-bny ysr`l. ¹⁵ vytpqdv
 bny bny mn byvm hhv` mhjrym jsrym vssh `lp `ys slp xrb lbd mysby hgbjh htpqdv sbj m`vt `ys
 bxvr. ¹⁶ mkl hjm hzh sbj m`vt `ys bxvr `+r yd-ymyv kl-zh qlj b`bn `l- hsrh vl` yx+`. ¹⁷ v`ys ysr`l
 htpqdv lbd mbny mn `rbj m`vt `lp `ys slp xrb kl-zh `ys mlxmh. ¹⁸ vyqmv vyjlv byt`l vylv b`lhym
 vy`mrv bny ysr`l my yjth- lnv btxlh lmlxmh jm-bny bny mn vy`mr yvh yvhdh btxlh. ¹⁹ vyqmv
 bny-ysr`l bbqr vyxnv jl-hgbjh. ²⁰ vy&` `ys ysr`l lmlxmh jm-bny mn vyjrv `tm `ys-ysr`l mlxmh
 `l- hgbjh. ²¹ vy&`v bny-bny mn-hgbjh vysxytv bysr`l byvm hhv` snym vjsrym `lp `ys `r&h. ²²
 vytxzq hjm `ys ysr`l vy\$pv ljrkl mlxmh bmqvm `sr-jrv sm byvm hr`svn. ²³ vyjlv bny-ysr`l vybkv
 lpny-yvh jd-hjrb vylv byvh l`mr h`v\$yp lgst lmlxmh jm-bny bny mn `xy vy`mr yvh jlv `lyv.
²⁴ vyqrbv bny-ysr`l `l-bny bny mn byvm hsnv. ²⁵ vy&` bny mn lqr`tm mn-hgbjh byvm hsnv vysxytv
 bbny ysr`l jvd smnt jsr`lp `ys `r&h kl`lh slpy xrb. ²⁶ vyjlv kl-bny ysr`l vkl-hjm vyb`v byt`l vybkv
 vylv sm lpny yvh vy&vmv byvm-hhv` jd-hjrb vyjlv jlv vslmym lpny yvh. ²⁷ vylv bny-ysr`l
 byvh vsm `rvn bryt h`lhym bymym hhm. ²⁸ vpyx\$ bn-`ljz bn-`hrn jmd lpnyv bymym hhm l`mr
 h`v\$pv jvd l&`t lmlxmh jm-bny-bny mn `xy `m-`xdl vy`mr yvh jlv ky mxr `tnv bydk. ²⁹ vsm
 ysr`l `rbym `l-hgbjh \$byb. ³⁰ vyjlv bny-ysr`l `l-bny bny mn byvm hslsy vyjrv `l-hgbjh kpjm
 bpjm. ³¹ vy&`v bny-bny mn lqr`t hjm hntqv mn-hjyr vylv lhkv mhjm xlym kpjm bpjm bm\$lv
 `sr `xt jlh byt`l v`xt gbjh bsdh kslsym `ys bysr`l. ³² vy`mrv bny bny mn ngpym hm lpnyv kbr`snh
 vbny ysr`l `mrv nnv\$h vntqnhv mn-hjyr `l-hm\$lv. ³³ vkl `ys ysr`l qmv mmqvmv vyjrv bbjl tmr
 v`rb ysr`l mgyx mmqmv mmjrh-gbj. ³⁴ vyb`v mngd lgbjh jsrt `lpym `ys bxvr mkl-ysr`l vhmlymh
 kbdh vhm l` ydgv ky-ngjt jlyhm hrjh. ³⁵ vygp yvh `t-bny mn lpny ysr`l vysxytv bny ysr`l bbny mn
 byvm hhv` jsrym vxmsh `lp vm`h `ys kl`lh slp xrb. ³⁶ vyr`v bny-bny mn ky ngpv vytnv `ys-ysr`l
 mqvm lbny mn ky b+xv `l-h`rb `sr smv `l-hgbjh. ³⁷ v`rb hxysv vyps+v `l-hgbjh vmsk h`rb vyk
 `t-kl-hjyr lpy- xrb. ³⁸ vhmvd hyh l`ys ysr`l jm-h`rb hrb lhjlv tm ms`t hjsn mn-hjyr. ³⁹ vyhpk
 `ys-ysr`l bmlxmh vbny mn hxl lhkv xlym b`ys-ysr`l kslsym `ys ky `mrv `k ngpv ngp hv` lpnyv
 kmlxmh hr`snh. ⁴⁰ vhmst` hxl ljlvt mn-hjyr jmvd jsn vpy bny mn `xryv vnh jlh klyl-hjyr hsmymh.
⁴¹ v`ys ysr`l hpk vybhl `ys bny mn ky r`h ky-ngjt jlyv hrjh. ⁴² vpyv lpny `ys ysr`l `l-drk hmdbr
 vhmlymh hdbqthv v`sr mhjrym msxytm `vtv btkv. ⁴³ ktrv `t-bny mn hrdyphv mnvxh hdrykhv
 jd nkx hgbjh mmzrx-sm. ⁴⁴ vyplv mbny mn smnh-jsr`lp `ys `t-kl`lh `nsy-xyl. ⁴⁵ vpyv vyn\$v
 hmdbrh `l-\$lj hrmv vyjllhv bm\$lv xmst `lpym `ys vydyqv `xryv jd-gdjv vyk mmnv `lpym `ys.
⁴⁶ vyhy kl-hnplym mbny mn jsrym vxmsh `lp `ys slp xrb byvm hhv` `t-kl`lh `nsy-xyl. ⁴⁷ vpyv
 vyn\$v hmdbrh `l-\$lj hrmv ss m`vt `ys vylv b\$lj rmv `rbjh xdsym. ⁴⁸ v`ys ysr`l sbv `l-bny
 bny mn vykvm lpy-xrb mjyr mtm jd-bhmh jd kl-hnm&` gm kl-hjrym hnm&`vt slxv b`s.

Chapter 21

¹ v`ys ysr`l nsbj bm&ph l`mr `ys mmnv l`-ytn btv lbnymn l`sh. ² vyb` hjm byt-`l vysbv sm jd-hjrb lpy h`l hym vys`v qvlm vybkv bky gdl. ³ vy`mrv lmh yvh `lhy ysr`l hyth z`t bysr`l lhpqd hyvm mysr`l sb+ `xd. ⁴ vyhy mmxrt vyskymv hjm vybnv-sm mzbv vyjlv jlvt vslmym. ⁵ vy`mrv bny ysr`l my `sr l`-jll bql mkl-sb+y ysr`l `l-yvh ky hsbvjh hgdvlh hyth l`sr l`-jll `l-yvh hm&ph l`mr mvt yvmt. ⁶ vynxmv bny ysr`l `l-bnymn `xyv vy`mrv ngdj hyvm sb+ `xd mysr`l. ⁷ mh-njsh lhm Invtrym lnsym v`nxnv nsbjv byvh lbtly tt-lhm mbnvtynv lnsym. ⁸ vy`mrv my `xd msb+y ysr`l `sr l`-jll `l-yvh hm&ph vnh l` b`- `ys `l-hmxnh mybys gljd `l-hqhl. ⁹ vytpqd hjm vnh `yn-sm `ys myvsby ybs gljd. ¹⁰ vyslxv-sm hjdh sny-mjsr `lp `ys mbny hxyv vy&v vtm l`mr lkv vkytm `t-yvsby ybs gljd lpy-xrb vhsym vh+p. ¹¹ vzh hdb `sr tjsv kl-zkr vkl-`sh ydjt mskb-zkr txrymv. ¹² vym&v myvsby ybys gljd `rbj m`vt njr btvlh `sr l`-ydjh `ys lmskb zkr vyby`v `tm `l-hmxnh slh `sr b`r& knjn. ¹³ vyslxv kl-hjdh vydbv `l-bny bnymn `sr b\$lj rmv vyqr`v lhm slvm. ¹⁴ vysb bnymn bjt hhy` vytnv lhm hnsym `sr xyv mnsy ybs gljd vl`-m&v lhm kn. ¹⁵ vjhm nxm lbnymn ky-jsh yvh pr& bsb+y ysr`l. ¹⁶ vy`mrv zqny hjdh mh-njsh Invtrym lnsym ky-nsmhd mbnymn `sh. ¹⁷ vy`mrv yrst ply+h lbnymn vl`-ymxh sb+ mysr`l. ¹⁸ v`nxnv l` nvkl ltt-lhm nsym mbnvtynv ky-nsbjv bny-ysr`l l`mr `rvr ntn `sh lbnymn. ¹⁹ vy`mrv hnh xg-yvh bslv mymym ymymh `sr m&pvnh lby-`l mzxh hsms lm\$lh hjlh mby-`l skmh vmngb llbvn. ²⁰ vy&v `t-bny bnymn l`mr lkv v`rbtm bkrmym. ²¹ vr`ym vnh `m-y&v bnvt-sylv lxvl bmxlv vy&`tm mn-hkrmy vx+ptm lkm `ys `stv mbnvt sylv vhlktm `r& bnymn. ²² vhyh ky-yb`v `bvtm `v `xyhm lrvb `lynv v`mrnv `lyhm xnv v`tm ky l` lqxnv `ys `stv bmlxmh ky l` `tm nttm lhm kjt t`smv. ²³ vyjv-kn bny bnymn vys`v nsym lm\$prm mn-hmxllv `sr gzlv vylkv vysbv `l-nxltm vybnv `t-hjrym vysbv bhm. ²⁴ vythkv msm bny-ysr`l bjt hhy` `ys lsb+v vlmstxv vy&v msm `ys lnxlv. ²⁵ bymym hhm `yn mlk bysr`l `ys hysr bjnyv yjsh.

Ruth

Chapter 1

¹ vyhy bymy sp+ hsp+ym vyhy rjb b`r& vylk `ys mbyt lxm yvh lgv bsdv mv`b hv` v`stv vsny bnyv. ² vsm h`ys `lymlk vsm `stv njmy vsm sny-bnyv mxlvn vklyvn `prym mbyt lxm yvh vyb`v sdy-mv`b vyhyv-sm. ³ vymt `lymlk `ys njmy vts`r hy` vsny bnyh. ⁴ vys`v lhm nsym m`byvt sm h`xt jrph vsm hsyrt rvt vysbv sm kjsr sny. ⁵ vymv tv gm-snyhm mxlvn vklyvn vts`r h`sh msny yldy vm`ysh. ⁶ vtqm hy` vkltyh vtsb msdy mv`b ky smjh bsdh mv`b ky-pqd yvh `t-jmv ltt lhm lxm. ⁷ vt&` mn-hmqvm `sr hyth-smh vsty kltyh jmh vtlkn bdrk lsvb `l- `r& yvh. ⁸ vt`mr njmy lsty kltyh lkn sbnh `sh lby-`mh yjsh yvh jmkm x\$d k`sr jsytm jm-hmty vmjdy. ⁹ ytn yvh

lkm vm&`n mnvxb `sh byt `ysh vtsq lhn vts`nh qvln vtbkynh. ¹⁰ vt`mrnh-lh ky-`tk nsvb ljm. ¹¹ vt`mr njmy sbnh bnty lmh tlknh jmy hjvd-ly bnym bmjy vhyv lkm l`nsym. ¹² sbnh bnty lkn ky zqnty mhyvt l`ys ky `mrty ys-ly tqvh gm hyyty hlylh l`ys vgm yldty bnym. ¹³ hlhn tsbrnh jd `sr ygdvl hlhn tjgnh lbtly hyvt l`ys `l bnty ky-mr-ly m`d mkm ky-y&`h by yd-yvh. ¹⁴ vtsnh qvln vtbkynh jvd vtsq jrph lxmvt vrvt dbqh bh. ¹⁵ vt`mr hnh sbh ybmtk `l-jmh v`l-`lhyh svby `xry ybmtk. ¹⁶ vt`mr rvt `l-tpgjy-by ljzvk lsvb m`xryk ky `l-`sr tlky `lk vb`sr tlyny `lyn jmk jmy v`lhyk `lhy. ¹⁷ b`sr tmvty `mvt vsm `qbr kh yjsh yvh ly vkh y\$yp ky hmv ypryd byny vbynk. ¹⁸ vtr` ky-mt`m&t hy` llkt `th vtddl ldr `lyh. ¹⁹ vtlknh styhm jd-b`nh byt lxm vyhy kb`nh byt lxm vthm kl-hjyr jlyhn vt`mrnh hz`t njmy. ²⁰ vt`mr `lyhn `l-tqr`nh ly njmy qr`n ly mr` ky-hmr sdy ly m`d. ²¹ `ny ml`h hlky vryqm hsybny yvh lmh qr`nh ly njmy vyvh jnh by vsdy hrj ly. ²² vtsb njmy vrvt hmv`byh klth jmh hsbh msdy mv`b vhmh b`v byt lxm btxlt q&yr sjrym.

Chapter 2

¹ vlnjmy mydj l`ysh `ys gbvr xyl mmspxt `lymlk vsmv bjk. ² vt`mr rvt hmv`byh `l-njmy `lkh-n` hsdh v`lq+h bsblm `xr `sr `m&`-xn bjnyv vt`mr lh lky bty. ³ vtlk vtbv` vtlq+ bsdh `xry hq&rym vyqr mqrh xlqt hsdh lbjz `sr mmspxt `lymlk. ⁴ vnhh-bjz b` mbyl lxm vy`mr lqv&rym yvh jmkm vy`mr lv ybrkk yvh. ⁵ vy`mr bjz lnjrv hn&b jl-hqv&rym lmy hnjrhz`t. ⁶ vyjn hnjr hn&b jl-hqv&rym vy`mr njrh mv`byh hy` hsbh jm-njmy msdh mv`b. ⁷ vt`mr `lq+h-n` v`\$pty bjmyr `xry hqv&rym vtbv` vtjmvd m`z hbqr vjd-jth zh sbth hbyt mj+. ⁸ vy`mr bjz `l-rvt hlv` smjt bty `l-tlky llq+ bsdh `xr vgm l` tjbvry mzh vkh tdbqyn jm-njrty. ⁹ jyky bsdh `sr-yq&rvn vhlkt `xryhn hlv` &vyty `t-hnjrym lbtly ngjk v&mt vhlkt `l-hklym vstyt m`sr ys`bn hnrym. ¹⁰ vtpl jl-pnyh vtstxv `r&h vt`mr `lyv mdvj m&`ty xn bjnyk lhkyrny v`nky nkryh. ¹¹ vyjn bjz vy`mr lh hgd hgd ly kl `sr-jsyt `t-xmvtk `xry mvt `ysk vtjzby `byk v`mk v`r& mvltdk vtlky `l-jm `sr l`-ydjt tmvl slsvm. ¹² yslm yvh pjlk vthy mskrtk slmh mjy yvh `lhy ysrl `sr-b`t lx\$vt txt-knyv. ¹³ vt`mr `m&`-xn bjnyk `dny ky nxmtny vky dbrt jl-lb spxtk v`nky l` `hyh k`xt spxyk. ¹⁴ vy`mr lh bjz ljt h`kl gsy hlm v`klt mn-hlxm v+blt ptk bxm& vtsb m&d hqv&rym vy&b+-lh qly vt`kl vtsbj vttr. ¹⁵ vtqm llq+ vy&v bjz `t-njryv l`mr gm byn hjmyr tlq+ vl` tklymvh. ¹⁶ vgm sl-tslv lh mn-h&btym vjzbtm vlq+h vl` tgjrv-bh. ¹⁷ vtlq+ bsdh jd-hjrb vtb+ `t `sr-lq+h vyhy k`yph sjrym. ¹⁸ vts` vtbv` hjyr vtr` xmvth `t `sr-lq+h vtv&` vtn-lh `t `sr- hvtrh msbjh. ¹⁹ vt`mr lh xmvth `yph lq+t hyvm v`nh jsyt yhy mkyrk brvk vtgd lxmvt `t `sr-jstj jmv vt`mr sm h`ys `sr jsyty jmv hyvm bjk. ²⁰ vt`mr njmy klth brvk hv` lyvh `sr l`-jzb x\$dv `t-hxyym v`t- hmtym vt`mr lh njmy qrvb lnv h`ys mg`lnv hv`. ²¹ vt`mr rvt hmv`byh gm ky-`mr `ly jm-hnjrym `sr-ly tdbqyn jd `m-klv `t kl-hq&yr `sr-ly. ²² vt`mr njmy `l-rvt klth +vb bty ky t&`y jm-njrvtyv vl` ypgjv- bk bsdh `xr. ²³ vtdbq bnjrvt bjz llq+ jd-klvt q&yr-hsjrym vq&yr hx+ym vtsb `t-xmvth.

Chapter 3

¹ vt`mr lh njmy xmvth bty hl`bqs-lk mnvx `sr yy+b-lk. ² vjth hl`bjz mdjtnv `sr hyyt `t-njrvtyv hnh-hv`zrh `t-grn hsjrym hlylh. ³ vrx&t v\$kt vsmt smltk jlyk vyrdty hgrn `l-tvdjy l`ys jd klvt l`kl vlstvt. ⁴ vyhy bskbv vydjt `t-hmqvm `sr yskb-sm vb`t vglyt mrgltyv vskbty vhw`ygyd lk `t `sr tjsyn. ⁵ vt`mr `lyh kl `sr-t`mry `jsh. ⁶ vtrd hgrn vtjs kkl `sr-&vth xmvth. ⁷ vy`kl bjz vyst vyy+b lbv vyb`lskb bq&h hjrmh vtb`bl+ vtgl mrgltyv vtskb. ⁸ vyhy bx&y hlylh vyxrd h`ys vylpt vnhh `sh skbt mrgltyv. ⁹ vy`mr my-`t vt`mr `nky rvt `mtk vprst knpk jl-`mtk ky g`l`th. ¹⁰ vy`mr brvkh `t lyvhv bty hy+bt x\$dk h`xrvn mn-hr`svn lbtly- lkt `xry hbvrym `m-dl v`m-jsyr. ¹¹ vjth bty `l-tyr`y kl `sr-t`mry `jsh-lk ky yvdj kl-sjr jmy ky `st xyl `t. ¹² vjth ky `mnm ky `m g`l`nky vgm ys g`l qrvb mmny. ¹³ lyny hlylh vhyh bbqr `m-yg`lk +vb yg`l v`m-l`yxp& lg`lk vg`ltyk `nky xy-yvhv skby jd-hbqr. ¹⁴ vtskb mrgltv jd-hbqr vtqm b+rvm ykyr `ys `t-rjhv vy`mr `l- yvdj ky-b`h h`sh hgrn. ¹⁵ vy`mr hby hm+pxt `sr-jlyk v`zzy-bh vt`xz bh vymd ss-sjrym vyst jlyh vyb`hjyr. ¹⁶ vtbv `l-xmvth vt`mr my-`t bty vtgd-lh `t kl-`sr jsh-lh h`ys. ¹⁷ vt`mr ss-hsjrym h`lh ntn ly ky `mr `l-tbv`y ryqm `l-xmvtk. ¹⁸ vt`mr sby bty jd `sr tdjyn `yk ypl dbr ky l`ysq+ h`ys ky-`m- klh hdbv hyvm.

Chapter 4

¹ vbjz jlh hsjr vysb sm vnhh hg`l jbr `sr dbr-bjz vy`mr \$vrh sbh-ph plny `lmny vy\$sr vysb. ² vyqx jsrh `nsym mzqny hjyr vy`mr sbv-ph vysbv. ³ vy`mr lg`l xlqt hsdh `sr l`xynv l`lymlk mkrh njmy hsbh msdh mv`b. ⁴ v`ny `mrty `glh `znk l`mr qnh ngd hysbym vngd zqny jmy `m- tg`l g`l v`m-l`yg`l hgydh ly v`dj ky `yn zvltk lg`vl v`nky `xryk vy`mr `nky `g`l. ⁵ vy`mr bjz byvm-qnvtk hsdh myd njmy vm`t rvt hmv`byh `st-hmt qnyty lhqym sm-hmt jl-nxltv. ⁶ vy`mr hg`l l`vkl lg`vl-ly pn-`sxyt `t-nxltv g`l-lk `th `t- g`lty ky l-`vkl lg`l. ⁷ vz`t lpnym bysr`l jl-hg`vlh vjl-htmvrh lqym kl-dbr slp `ys njlv vntn lrjhv vz`t htjvdh bysr`l. ⁸ vy`mr hg`l lbjz qnh-lk vyslp njlv. ⁹ vy`mr bjz lzqnym vkl-hjm jdym `tm hyvm ky qnyty `t-kl-`sr l`lymlk v`t kl-`sr lklyvn vmxlvn myd njmy. ¹⁰ vgm `t-rvt hm`byh `st mxlvn qnyty ly l`sh lhqym sm-hmt jl- nxltv vl-`ykrt sm-hmt mjym `xyv vmsjr mqvmv jdym `tm hyvm. ¹¹ vy`mr kl-hjm `sr-bsjr vhzqnym jdym ytn yvhv `t-h`sh hb`h `l- bytk krxl vkl`h `sr bnv styhm `t-byt ysr`l vjsh-xyl b`prth vqr- sm bbyt lxm. ¹² vyhy bytk kbyt pr& `sr-yldh tmr lyhvdh mn-hzrj `sr ytn yvhv lk mn-hnjrh hz`t. ¹³ vyqx bjz `t-rvt vthy-lv l`sh vyb`lyh vytn yvhv lh hryvn vtld bn. ¹⁴ vt`mrnh hnsym `l-njmy brvk yvhv `sr l`hsbyt lk g`l hyvm vyqr`smv bysr`l. ¹⁵ vhyh lk lmsyb nps vlklkl `t-sybt ky klk `sr-`hbt yldtv `sr-hy`+vbh lk msbjh bnym. ¹⁶ vtqx njmy `t-hyld vtsthv bxyqh vthy-lv l`mnt. ¹⁷ vtqr`nh lv hsknvt sm l`mr yld-bn lnjmy vtqr`nh smv jvbd hv `by-ysy `by dvd. ¹⁸ v`lh tvldvt pr& pr& hvlyd `t-x&rvn. ¹⁹ vx&rvn hvlyd `t-rm vrm hvlyd `t-jmyndb. ²⁰ vjmyndb hvlyd `t-nxsvn vnsvn hvlyd `t-slmh. ²¹ vslmvn hvlyd `t-bjz vbjz hvlyd `t-jvbd. ²² vjbd hvlyd `t-ysy vysy hvlyd `t-dvd.

1 Samuel

Chapter 1

¹ vyhy `ys `xd mn-hrmtym &vpym mhr `prym vsmv `lqnh bn-yrxm bn- `lyhv` bn-txv bn-&vp
 `prty. ² vlv sty nsym sm `xt xnh vsm hsnyt pnnh vyhy lppnh yldym vlxnh `yn yldym. ³ vjlh h`ys
 hhv` mjyrv mymym ymyhm lhstxvt vlzbx lyhvh &b`vt bslh vsm sny bny-jly xpny vpx\$ khnym
 lyhvh. ⁴ vyhy hyvm vyzbx `lqnh vntn lppnh `stv vlkl-bnyh vbnvtyh mnvt. ⁵ vlxnh ytn mnh `xt
 `pym ky `t-xnh `hb vyhvh \$gr rxmh. ⁶ vkj\$th &rth gm-kj\$ bjbvr hrjmh ky-\$gr yhvh bjd rxmh. ⁷
 vkn yjsh snh bsnh mdy jlth bbyt yhvh kn tkj\$nh vtbkh vl` t`kl. ⁸ vy`mr lh `lqnh `ysh xnh lmh tbky
 vlmh l` t`kly vlmh yrj lbbk hlv` `nky +vb lk mjsrh bnym. ⁹ vtqm xnh `xry `klh bslh v`xry sth vjly
 hkhn ysb jl-hk\$` jl- mzvzt hykl yhvh. ¹⁰ vhy` mrt nps vtppll jl-yhvh vbkh tbkh. ¹¹ vtdr ndr vt`mr
 yhvh &b`vt `m-r`h tr`h bjny `mtk vzkrtny vl`- tsxk `t-`mtk vntth l`mtk zrj `nsym vnttyv lyhvh
 kl-ymy xyyv vmvrh l`-yjll jl-r`sv. ¹² vhyh ky hrbth lhtpll lpny yhvh vjly smr `t-pyh. ¹³ vxnh hy`
 mdbrt jl-lbh rq sptyh njvt vqvlh l` ysmj vyxsbh jly lskrh. ¹⁴ vy`mr `lyh jly jd-mty tstkryn h\$yry
 `t-yynk mjlyk. ¹⁵ vtjn xnh vt`mr l` `dny `sh qst-rvx `nky vryn vskr l` styty v`spk `t-npsy lpny yhvh.
¹⁶ `l-ttn `t-`mtk lpny bt-blyjl ky-mrb syxy vkj\$y dbrty jd-hnh. ¹⁷ vyjn jly vy`mr lky lslvm v`lhy
 ysr`l ytn `t-sltk `sr s`lt mjmv. ¹⁸ vt`mr tm&` spxk xn bjnyk vtlk h`sh ldrkh vt`kl vpony l`- hyv-lh
 jvd. ¹⁹ vyskmv bbqr vystxv lpny yhvh vysbv vyb`v `l-bytm hrmth vydj `lqnh `t-xnh `stv vyzkrh
 yhvh. ²⁰ vyhy ltqpv hymym vthr xnh vtld bn vtqr` `t-smv smv`l ky myhvh s`ltyv. ²¹ vyjl h`ys
 `lqnh vkl-bytv lzbh lyhvh `t-zbx hymym v`t-ndrv. ²² vxnh l` jlth ky-`mrh l`ysh jd ygml hnjr vhb`tyv
 vnr`h `t-pny yhvh vysb sm jd-jvml. ²³ vy`mr lh `lqnh `ysh jsy h+vb bjnyk sby jd-gmlk `tv `k yqm
 yhvh `t-dbrv vtsb h`sh vtynq `t-bnh jd-gmlh `tv. ²⁴ vtjlhv jmh k`sr gmltv bprym slsh v`yph `xt qmx
 vnbl yyn vtb`hv byt-yhvh slv vhnjr njr. ²⁵ vysx+v `t-hpr vyby`v `t-hnjr `l-jly. ²⁶ vt`mr by `dny xy
 npsk `dny `ny h`sh hn&bt jmkh bzh lhtpll `l- yhvh. ²⁷ `l-hnjr hzh htplly vytn yhvh ly `t-s`lty `sr
 s`lty mjmv. ²⁸ vgm `nky hs`lthv lyhvh kl-hymym `sr hyh hv` s`vl lyhvh vystxv sm lyhvh.

Chapter 2

¹ vtppll xnh vt`mr jl& lby byhvh rmh qny byhvh rxb py jl-`vyby ky smxty bysvjtk. ² `yn-qdvs
 kyhvh ky `yn bltk v`yn &vr k`lhynv. ³ `l-trbv tdrv gbhh gbhh y&` jtq mpykm ky `l djvt yhvh vl`
 ntknv jllvt. ⁴ qst gbrym xtym vnkslym `zrv xyl. ⁵ sbjym blxm nskrv vrjbym xdlv jd-jqrh yldh sbjh
 vrbt bnym `mllh. ⁶ yhvh mmyt vmxyh mvryd s`vl vyjl. ⁷ yhvh mvrys vmjsyr mspyl `p-mrvmm.
⁸ mqym mjpr dl m`spt yrym `byvn lhvsyb jm-ndybym vk\$` kbvd ynxlm ky lyhvh m&qy `r& vyst
 jlyhm tbl. ⁹ rgly x\$ydv ysmr vrsjym bxsk ydmv ky-l` bkx ygbr-`ys. ¹⁰ yhvh yxtv mrybv jlv bsmym
 yrjm yhvh ydyn `p\$y-`r& vytn-jz lmlkv vurm qrn msyxv. ¹¹ vylk `lqnh hrmth jl-bytv vhnjr hyh

msrt `t-yhvh `t-pny jly hkhn. ¹² vbny jly bny blyjl l` ydgv `t-yhvh. ¹³ vmsp+ hkhnym `t-hjm kl-`ys zbx zbx vb` njr hkhn kbsl hbsr vhmzlg sls-hsnym bydv. ¹⁴ vkhk bkyvr `v bdvd `v bqlxt `v bprvr kl `sr yjhl hmzlg yqx hkhn bv kkh yjsv lkl-ysr`l hb`ym sm bslh. ¹⁵ gm b+rm yq+rvn `t-hxlb vb` njr hkhn v`mr l`ys hzbx tnh bsr l<v lkhn vl`-yqx mmk bsr mbsl ky `m-xy. ¹⁶ vy`mr `lyv h`ys q+r yq+yrvn kyvm hxl b vqx-lk k`sr t`vh npsk v`mr lv ky jth ttn v`m-l` lqxy bxzqh. ¹⁷ vthy x+`t hnjrym gdlv m`d `t-pny yhvh ky n`&v h`nsym `t mnxt yhvh. ¹⁸ vsmv`l msrt `t-pny yhvh njr xgvr `pvd bd. ¹⁹ vmjyl q+n tjsl-lv `mv vhlth lv mymym ymymh bjlvt `t-`ysh lzbv `t-zbx hymym. ²⁰ vbrk jly `t-`lqnh v`t-`stv v`mr ysm yhvh lk zry mn-h`sh hz`t txt h`lh `sr s`l lyhvh vhlkv lmqmv. ²¹ ky-pqd yhvh `t-xnh vthr vtld slsh-bnym vsty bnvt vygd l hnjr smv`l jm-yhvh. ²² vjly zqn m`d vsmj `t kl-`sr yjsv nbyv lkl-ysr`l v`t `sr- yskbv n`-hnsym h&b`vt ptx `hl mvjd. ²³ vy`mr lhm lmh tjsv nkbrym h`lh `sr `nky smj `t-dbrykm rjym m`t kl-hjm `lh. ²⁴ `l bny ky lv`-+vbh hsmjh `sr `nky smj mjbyr jm-yhvh. ²⁵ `m-yx+` `ys l`ys vpll v`lhym v`m lyhvh yx+`-`ys my ytpll-lv vl` ysmjv lqvl `byhm ky-xp& yhvh lhmytm. ²⁶ vhnjr smv`l hlk vgd l v+vb gm jm-yhvh vgm jm-`nsym. ²⁷ vyb` `ys-`lhym `l-jly vy`mr `lyv kh `mr yhvh hnglh nglyty `l- byt `byk bhyvtm bm&rym lbyt prjh. ²⁸ vbxr `tv mkl-sb+y ysr`l ly lkhn ljlvt jl-mzbxv lhq+yv q+rt ls`t `pvd lpny v`tnh lbyt `byk `t-kl-`sy bny ysr`l. ²⁹ lmh tbj+v bzbxy vbmnxty `sr &vyty mjvn vtkbd `t-bnyk mmny lhbry`km mr`sy kl-mnxt ysr`l lmy. ³⁰ lkn n`m-yhvh `lhy ysr`l `mvr `mrty bytk vbyt `byk ythkv lpny jd-jvml vjth n`m-yhvh xlylh ly ky-mkby `kby vbzy yqlv. ³¹ hnh ymym b`ym vgdjty `t-zrjk v`t-zrj byt `byk mhvyt zqn bbytk. ³² vhb+t &r mjvn bkl `sr-yy+yb `t-ysr`l vl`-yhyh zqn bbytk kl- hymym. ³³ v`ys l-`kryt lk mjv mzbxy lklvt `t-jyny vl`dyb `t-npsk vkl- mrbyt bytk ymvtv `nsym. ³⁴ vzh-lk h`vt `sr yb` `l-sny bnyk `l-xpny vpynx\$ byvm `xd ymvtv snyhm. ³⁵ vhyqmy ly kh n`mn k`sr blbby vbnsy yjsh vbyty lv byt n`mn vthlk lpny-msyxy kl-hymym. ³⁶ vhyh kl-hnvtr bbytk ybv` lhstxvt lv l`gvrt k\$px vkr-lxm v`mr \$pxny n` `l-`xt hkhnvt l`kl pt-lxm.

Chapter 3

¹ vhnjr smv`l msrt `t-yhvh lpny jly vdbr-yhvh hyh yqr bymym hhm `yn xzvn npr&. ² vyhy byvm hhv` vjly skb bmqmv vjynv hxlv khvt l` yvkl lr`vt. ³ vnr `lhym +rm ykbh vsmv`l skb bhykl yhvh `sr-sm `rvn `lhym. ⁴ vyqr` yhvh `l-smv`l vy`mr hnny. ⁵ vyr& `l-jly vy`mr hnny ky-qr`t ly vy`mr l-qr`ty svb skb vylk vyskb. ⁶ vy\$ph yhvh qr`jvd smv`l vyqm smv`l vylk `l-jly vy`mr hnny ky qr`t ly vy`mr l-qr`ty bny svb skb. ⁷ vsmv`l +rm ydj `t-yhvh v+rm yglh `lyv dbr-yhvh. ⁸ vy\$ph yhvh qr-`smv`l bslyt vyqm vylk `l-jly vy`mr hnny ky qr`t ly vybn jly ky yhvh qr`lnjr. ⁹ vy`mr jly lsmv`l lk skb vhyh `m-yqr` `lyk v`mrt dbr yhvh ky smj jbdk vylk smv`l vyskb bmqvmv. ¹⁰ vyb` yhvh vyty&b vyqr` kpjm-bpjm smv`l smv`l vy`mr smv`l dbr ky smj jbdk. ¹¹ vy`mr yhvh `l-smv`l hnh `nky jsh dbr bysr`l `sr kl-smjv t&lynh sty `znyv. ¹² byvm hhv` `qym `l-jly `t kl-`sr dbrty `l-bytv hxl vkh. ¹³ vhgdy lv ky-sp+ `ny `t-bytv jd-jvml bjvn `sr-ydj ky-mqllym lhm bnyv vl` khh bm.

¹⁴ vlkn nsbjty lbyt jly `m-ytkpr jvn byt-jly bzbx vbmnxh jd- jvIm. ¹⁵ vyskb smv`l jd-hbqr vyptx `t-dltvt byt-yhvh vsmv`l yr` mhgyd `t-hmr`h `l-jly. ¹⁶ vyqr` jly `t-smv`l vy`mr smv`l bny vy`mr hnny. ¹⁷ vy`mr mh hdb`sr dbr `lyk `l-n` tkxd mmny kh yjsh-lk `lhym vkh yv\$yp `m-tkxd mmny dbr mkl-hdb`sr-dbr `lyk. ¹⁸ vygd-lv smv`l `t-kl-hdbrym vl` kxd mmnv vy`mr yhvh hv` h+vb bjynv yjsh. ¹⁹ vygdI smv`l vyhvh hyh jmv vl`-hpyl mkl-dbryv `r&h. ²⁰ vydj kl-ysr`l mdn vjd-b`r sbj ky n`mn smv`l lnby` lyhvh. ²¹ vy\$P yhvh lhr`h bslh ky-nglh yhvh `l-smv`l bslv bdb`r yhvh.

Chapter 4

¹ vyhy dbr-smv`l lkl-ysr`l vy&` ysr`l lqr` t plstym lmlxmh vyxnv jl-h`bn hjzr vplstym xnv b`pq. ² vyjrv plstym lqr` t ysr`l vt+s hmlxmh vyngp ysr`l lpny plstym vykv bmjrkx bsdh k`rbjt `lpym `ys. ³ vyb` hjm `l-hmxnh vy`mrv zqny ysr`l lmh ngpnv yhvh hyvm lpny plstym nqhx `lynv mslh `t`rvn bryt yhvh vyb` bqrbnv vysjnv mkp `ybynv. ⁴ vyslx hjm slh vys`v msm `t `rvn bryt-yhvh &b`vt ysb hkrbym vsm sny bny-jly jm`rvn bryt h`lhym xpny vpynx\$. ⁵ vyhy kbv` `rvn bryt-yhvh `l-hmxnh vyrjv kl-ysr`l trvjh gdvlh vthm h`r&. ⁶ vysmjv plstym `t-qvl htrvjh vy`mrv mh qvl htrvjh hgdvlh hz`t bmxnh hjbrym vydjv ky `rvn yhvh b` `l-hmxnh. ⁷ vyr`v hplstym ky `mrv b` `lhym `l-hmxnh vy`mrv `vy lnv ky l` hyth kz`t `tmvl slsm. ⁸ `vy lnv my y&ylnv myd h`lhym h`dyrym h`lh `lh hm h`lhym hmkym `t-m&rym bkl-mkh bmdbr. ⁹ htzqv vhyv l`nsym plstym pn tjbv ljbrym k`sr jbdv lkm vhytm l`nsym vnlxmtm. ¹⁰ vylxmv plstym vyngp ysr`l vyn\$ v`ys l`hlyv vthy hmkh gdvlh m`d vypl mysr`l slsym `lp rgly. ¹¹ v`rvn `lhym nlqx vsny bny-jly mtv xpny vpynx\$. ¹² vyr& `ys-bnymn mhmjrkx vyb` slh byvm hlv` vmdyv qrym v`dmh jl-r`sv. ¹³ vybv` vnhh jly ysb jl-hk\$` yk drk m&ph ky-hyh lbv xrd jl`rvn h`lhym vh`ys b` lhgyd bjyr vtzjq kl-hjyr. ¹⁴ vysmj jly `t-qvl h&jqh vy`mr mh qvl hhmvn hzh vh`ys mhr vyb` vygd ljly. ¹⁵ vjly bn-tsjym vsmnh snh vjynv qmh vl` ykvl lr`vt. ¹⁶ vy`mr h`ys `l-jly `nky hb` mn-hmjrkx v`ny mn-hmjrkx n\$ty hyvm vy`mr mh-hyh hdb`r bny. ¹⁷ vyjn hmbsr vy`mr n\$ ysr`l lpny plstym vgm mgph gdvlh hyth bjm vgm-sny bnyk mtv xpny vpynx\$ v`rvn h`lhym nlqxh. ¹⁸ vyhy khzkyrv `t`rvn h`lhym vypl mjI-hk\$` `xrnyt bjd yd hsjr vtsbr mprqtv vytm ky-zqn h`ys vkbd vlv` sp+ `t-ysr`l `rbjym snh. ¹⁹ vkltv `st-pynx\$ hrh llt vtsmj `t-hsmjh `l-hlqx `rvn h`lhym vmt xmyh v`ysh vtrj vtld ky-nhpkv jlyh &ryh. ²⁰ vkjt mvth vtbrnh hn&bvt jlyh `l-tyr`y ky bn yldt vl` jnth vl`-sth lbh. ²¹ vtqr` lnjr `y-kbvd l`mr glh kbvd mysr`l `l-hlqx `rvn h`lhym v`l-xmyh v`ysh. ²² vt`mr glh kbvd mysr`l ky nlqx `rvn h`lhym.

Chapter 5

¹ vplstym lqvx `t`rvn h`lhym vyb`hv m`bn hjzr `sdvdh. ² vyqvx plstym `t`rvn h`lhym vyby`v `tv byt dgvn vy&ygv `tv`&l dgvn. ³ vyskmv `sdvdym mmxrt vhnh dgvn npl lpnyv `r&h lpny`rvn yvhv vyqvx `t-dgvn vysbv `tv lmqvmv. ⁴ vyskmv bbqr mmxrt vhnh dgvn npl lpnyv `r&h lpny`rvn yvhv vr`s dgvn vsty kpvt ydyv krtvt `l-hmptn rq dgvn ns`r jlyv. ⁵ jl-kn l`-ydrkv khny dgvn vkl-hb`ym byt-dgvn jl-mptn dgvn b`sdvd jd hyvm hzh. ⁶ vtkbd yd-yvhv `l-h`sdvdym vysmm vyk`tm bjplym `t`sdvd v`t- gbvlyh. ⁷ vyr`v `nsy-`sdvd ky-kn v`mrv l`-ysb `rvn `lhy ysr`l jmnv ky- qsth ydv jlynv vjl dgvn `lhynv. ⁸ vyslxv vy`\$pv `t-kl-\$rny plstym `lyhm vy`mrv mh-njsh l`rvn `lhy ysr`l vy`mrv gt y\$b `rvn `lhy ysr`l vy\$b v`t`rvn `lhy ysr`l. ⁹ vyhy `xry h\$b v`tv vthy yd-yvhv bjyr mhvmh gdvlh m`d vyk `t- `nsy hjyr mq+n vjd-gdvl vystrv lhm jplym. ¹⁰ vyslxv `t`rvn h`lhym jqrnv vyhy kbv` `rvn h`lhym jqrnv vyzjqv hjqrnym l`mr h\$b v`ly `t`rvn `lhy ysr`l lhmytny v`t- jmy. ¹¹ vyslxv vy`\$pv `t-kl-\$rny plstym vy`mrv slxv `t`rvn `lhy ysr`l vysb lmqmv vl`-ymyt `ty v`t-jmy ky-hyth mhvmt-mvt bkl- hjyr kbdh m`d yd h`lhym sm. ¹² vh`nsym `sr l`-mtv hkv bjplym vtjl svjt hjyr hsmym.

Chapter 6

¹ vyhy `rvn-yvhv bsdh plstym sbjh xdsym. ² vyqr`v plstym lkhnym vlq\$mym l`mr mh-njsh l`rvn yvhv hvdjnv bmh nslxnv lmqvmv. ³ vy`mrv `m-mslxym `t`rvn `lhy ysr`l `l-tslxv `tv ryqm ky-hsb tsybv lv`sm `z trp`v vnvdj lkm lmh l`-t\$vr ydv mkm. ⁴ vy`mrv mh h`sm `sr nsyb lv vy`mrv m\$pr \$rny plstym xmsh jply zhb vxmsh jkbry zhb ky-mgph `xt lkml vl\$rnykm. ⁵ vjsytm &lmy jplykm v&lmy jkbrykm hmsxytm `t-h`r& vnttm l`lhy ysr`l kbvd `vly yql `t-ydv mjlykm vmjl `lhykm vmjl `r&km. ⁶ vlmh tkbdv `t-lbbkm k`sr kbv m&rym vprjh `t-lbm hl v`k`sr htjll bhm vyslxvm vylkv. ⁷ vjth qxv vjsv jglh xdsh `xt vsty prvt jlvt `sr l`-jll jlyhm jl v`\$rtm `t-hprvt bjglh vhsybtm bnyhm m`xryhm hbyth. ⁸ vlqxtm `t`rvn yvhv vnttm `tv `l-hjglh v`t kly hzhb `sr hsbtm lv`sm tsymv b`rgz m&dv vslxm `tv vhlk. ⁹ vr`ytm `m-drk gblv yjll byt sms hv`jsh lnv `t-hrjh hgdvlh hz`t v`m-l` vydjnv ky l` ydv ngjh bnv mqrh hv`hyh lnv. ¹⁰ vyjsv h`nsym kn vyqvx sty prvt jlvt vy`\$rvm bjglh v`t-bnyhm klv bby. ¹¹ vysmv `t`rvn yvhv `l-hjglh v`t h`rgz v`t jkbry hzhb v`t &lmy +xryhm. ¹² vysrnh hprvt bdrk jl-drk byt sms bm\$lh `xt hlkv hlk vgjv vl`-\$rv ymyn vsm`vl v\$rny plstym hlky m`xryhm jd-gbvl byt sms. ¹³ vbyt sms q&rym q&yr-x+ym bjmq vys`v `t-jynyhm vyr`v `t-h`rvn vysmxv lr`vt. ¹⁴ vhjglh b`h `l-sdh yhvsj byt-hmsy vtjmd sm vsm `bn gdvlh vybqjv `t-j&y hjglh v`t-hprvt hjlv jll lyvhv. ¹⁵ vhlvym hvrydv `t`rvn yvhv v`t-h`rgz `sr`tv `sr-bv kly-zhb vysmv `l-h`bn hgdvlh v`nsy byt-sms hjlv jlvt vyzbxv zbxym byvm hhv`lyvh. ¹⁶ vxmsh \$rny-plstym r`v vysbv jqrnv byvm hhv`. ¹⁷ v`lh +xry hzhb `sr hsybv plstym `sm lyvhv l`sdvd `xd ljzh `xd l`sqlvn `xd lgt `xd ljqrnv `xd. ¹⁸ vjkbry hzhb m\$pr kl-jry plstym lxmst h\$rny mjyr mb&r vjd kpr hprzy vjd `bl hgdvlh `sr hnyxv jlyh `t`rvn yvhv jd hyvm hzh bsdh yhvsj byt-hmsy. ¹⁹ vyk b`nsy byt-sms ky r`v b`rvn yvhv vyk bjm sbjym `ys xmsym `lp`ys vyt`blv hjm ky-hkh yvhv bjm mkh gdvlh. ²⁰

vy`mrv `nsy byt-sms my yvkl ljmd lpny yvhv h`lhym hqdvshzh v`l-my yjlv mjlynv. ²¹ vyslxv ml`kym `l-yvsby qryt-yjrym l`mr hsbv plstym `t-`rvn yvhv rdv hjlv `tv `lykm.

Chapter 7

¹ vyb`v `nsy qryt yjrym vyjlv `t-`rvn yvhv vyb`v `tv `l-byt `byndb bgbjh v`t-`ljzr bnv qdsv lsmr `t-`rvn yvhv. ² vyhy myvm sbt h`rvn bqryt yjrym vyrbv hymym vyhyv jsrym snh vynhv kl-byt ysr`l `xry yvhv. ³ vy`mr smv`l `l-kl-byt ysr`l l`mr `m-bkl-lbbkm `tm sbym `l- yvhv h\$yrv `t-`lhy hnkr mtvkkm vjstrvt vhkynv lbbkm `l-yvhv vjbdhv lbdv vy&l `tkm myd plstym. ⁴ vy\$yrv bny ysr`l `t-hbjlym v`t-hjstrt vyjbdv `t-yvhv lbdv. ⁵ vy`mr smv`l qb&v `t-kl-ysr`l hm&pth v`tpll bjdkm `l-yvhv. ⁶ vyqb&v hm&pth vys`bv-mym vyspkv lpny yvhv vy&vmv byvm hhv` vy`mrv sm x+`nv lyhv vvsp+ smv`l `t-bny ysr`l bm&ph. ⁷ vysmjv plstym ky-htqb&v bny-ysr`l hm&pth vyjlv \$rny-plstym `l- ysr`l vysmjv bny ysr`l vyr`v mpny plstym. ⁸ vy`mrv bny-ysr`l `l-smv`l `l-txrs mmnv mzzq `l-yvhv `lhynv vysjnv myd plstym. ⁹ vyqx smv`l +lh xlb `xd vyjlv jvlh klyl lyhv vyzjq smv`l `l- yvhv bjd ysr`l vyjnhv yvhv. ¹⁰ vyhy smv`l mjlv hjvlh vplstym ngsv lmlxmh bysr`l vyrjm yvhv bqvl-gdvl byvm hhv` jl-plstym vyhmm vyngpv lpny ysr`l. ¹¹ vy&`v `nsy ysr`l mn-hm&ph vyrdpv `t-plstym vykvm jd-mtxt lbyt kr. ¹² vyqx smv`l `bn `xt vysm byn-hm&ph vbyn hsn vyqr` `t-smh `bn hjzr vy`mr jd-hnh jzrvn yvhv. ¹³ vyknyv hplstym vl`-y\$pv jvd lbv` bgbvl ysr`l vthy yd-yvhv bplstym kl ymy smv`l. ¹⁴ vtsbnh hjrym `sr lqyv-plstym m`t ysr`l lysr`l mjqrnv vjd-gt v`t-gbvlh h&yl ysr`l myd plstym vyhy slvm byn ysr`l vbyn h`mry. ¹⁵ vvsp+ smv`l `t-ysr`l kl ymy xyyv. ¹⁶ vhlk mdy snh bsnh v\$bb byt-`l vhggl vhm&ph vsp+ `t-ysr`l `t kl-hmqvmv h`lh. ¹⁷ vtsbtv hrmth ky-sm bytv vsm sp+ `t-ysr`l vybns-sm mzbv lyhv.

Chapter 8

¹ vyhy k`sr zqn smv`l vysm `t-bnyv sp+ym lysr`l. ² vyhy sm-bnv hbkv yv`l vsm msnhv `byh sp+ym bb`r sbj. ³ vl`-hlkv bnyv bdrkv vy+v `xry hb&j vyqxv-sxd vy+v msp+. ⁴ vytqb&v kl zqny ysr`l vyb`v `l-smv`l hrmth. ⁵ vy`mrv `lyv hnh `th zqnt vbyk l` hlkv bdrkyk jth symh-lnv mlk lsp+nv kkl-hgvym. ⁶ vyrj hdbv bjny smv`l k`sr `mrv tnlnv mlk lsp+nv vytppl smv`l `l-yvhv. ⁷ vy`mr yvhv `l-smv`l smj bqvl hjm lkl `sr-y`mrv `lyk ky l` `tk m`\$v ky-`ty m`\$v mmlk jlyhm. ⁸ kkl-hmjsym `sr-jsv myvm hjlyt `tm mm&rym vjd-hyvm hzh vyjzbnv vyjbdv `lhym `xrym kn hmh jsym gm-lk. ⁹ vjth smj bqvlm `k ky-hjd tjyd bhm vhgdt lhm msp+ hmlk `sr ymlk jlyhm. ¹⁰ vy`mr smv`l `t kl-dbry yvhv `l-hjm hs`lym m`tv mlk. ¹¹ vy`mr zh yhyh msp+ hmlk `sr ymlk jlykm `t-bnykm yqx vsm lv bmrkbtv vbprsyv vr&v lpny mrkbtv. ¹² vlsvm lv sry `lpym vsry xmsym vlxrs xrysv vlq&r q&yrv vljsvt kly-mlxmtv vkly rkbv. ¹³ v`t-bnvtykm yqx lrqxvt vl+bxvt vl`pvt. ¹⁴ v`t-sdvtykm

v`-t-krmymk vzytykm h+vbyvm yqx vntn ljbdyv. ¹⁵ vzryjkm vkrmykm yjsr vntn l\$ry\$yv vljbdyv. ¹⁶ v`-t-jbdykm v`-t-spxvtykm v`-t-bxvrykm h+vbyvm v`-t-xmvrykm yqx vjsh lml`ktv. ¹⁷ &`nkm yjsr v`tm thyv-lv ljbdom. ¹⁸ vzjqtvm byvm hhv` mlpny mlkkm `sr bxrtm lkm vl`-yjn h yvhv `tkm byvm hhv`. ¹⁹ vvm`nv hjm lsmj bqvl smv`l vy`mr v l` ky `m-mlk yhyh jlynv. ²⁰ vhyynv gm-`nxnv kkl-hgvym vsp+nv mlknv vy&` lpnyv vnlxm `t- mlxmtv. ²¹ vysmj smv`l `t kl-dbry hjm vydbm b`zny yvhv. ²² vy`mr yvhv `l-smv`l smj bqvlm vhmkt lhm mlk vy`mr smv`l `l- `nsy ysrl lkv `ys ljrv.

Chapter 9

¹ vyhy-`ys mbn-ymyn vsmv qys bn-`by`l bn-&rvr bn-bkvt bn-`pyx bn-`ys ymyny gbvr xyl. ² vlv-hyh bn vsmv s`vl bxvr v+vb v`yn `ys mbny ysrl +vb mmmv mskmv vmjlh gbh mkl-hjm. ³ vt`bdnh h`tnvt lqys `by s`vl vy`mr qys `l-s`vl bnv qx-n` `tk `t-`xd mhnjrym vqvm lk bqs `t-h`nt. ⁴ vyjbr bhr-`prym vyjbr b`r&-slsh vl` m&`v vyjbrv b`r&-sjlym v`yn vyjbr b`r&-ymyny vl` m&`v. ⁵ hmh b`v b`r& &vp vs`vl `mr lnjrv `sr-jmv lkh vnsvbh pn-yxdl `by mn-h`tnvt vd`g lnv. ⁶ vy`mr lv hnh-n` `ys-`lhym bjyr hz`t vh`ys nkbd kl `sr-ydbr bv` ybv` jth nlkh sm `vly ygyd lnv `t-drknv `sr-hlknv jlyh. ⁷ vy`mr s`vl lnjrv vnhh nlk vmh-nby` l`ys ky hlxm `zl mklynv vtsvrh `yn-lhby` l`ys h`lhym mh `tnv. ⁸ vy\$phnjr lnjvt `t-s`vl vy`mr hnh nm&` bydy rbj sql k\$pvntty l`ys h`lhym vhygd lnv `t-drknv. ⁹ lpnym bysr`l kh-`mr h`ys blktv ldrvs `lhym lkv vnlkh jd-hr`h ky lnby` hyvm yqr` lpnym hr`h. ¹⁰ vy`mr s`vl lnjrv +vb dbrk lkh nlkh vylkv `l-hjyr `sr-sm `ys h`lhym. ¹¹ hmh jlym bmjlh hjyr vhmh m&`v njrvt y&`vt ls`b mym vy`mr v lhn hys bzh hr`h. ¹² vtjnyh `vtm vt`mrnh ys hnh lpnyk mhr jth ky hyvm b` ljyr ky zbx hyvm ljm bbmh. ¹³ kb`km hjyr kn tm&`vn `tv b+rm yjlh hbmth l`kl ky l`-y`kl hjm jd-b`v ky-hv` ybrk hzbx `xry-kn y`klv hqr`ym vjth jlv ky-`tv khyvm tm&`vn `tv. ¹⁴ vyjlv hjyr hmh b`ym btvk hjyr vnhh smv`l y&` lqr`tm ljlvt hbmh. ¹⁵ vyvhv glh `t-`zn smv`l yvm `xd lpny bv-`s`vl l`mr. ¹⁶ kjt mxr `slx `lyk `ys m`r& bnymn vmsxtv lngyd jl-jmy ysrl vhsyj `t-jmy myd plstym ky r`yty `t-jmy ky b`h &jqtv `ly. ¹⁷ vsmv`l r`h `t-s`vl vyvhv jnhv hnh h`ys `sr `mrty `lyk zh yj&r bjmy. ¹⁸ vygs s`vl `t-smv`l btvk hsjr vy`mr hgydh-n` ly `y-zh byt hr`h. ¹⁹ vyjn smv`l `t-s`vl vy`mr `nky hr`h jlh lpny hbmh v`klm jmy hyvm vslxyk bbqr vkl `sr blbbk `gyd lk. ²⁰ vl`tnvt h`bdvt lk hyvm slst hymym `l-tsm `t-lbk lhm ky nm&`v vlmy kl-xmdt ysrl hl v`lk byt `byk. ²¹ vyjn s`vl vy`mr hl v`bn-ymyny `nky mq+ny sb+y ysrl vmspxty h&jrh mkl-mspxvt sb+y bnymn vlmh dbvt `ly kdbr hzh. ²² vyqx smv`l `t-s`vl v`t-njrv vyby`m lskth vytn lhm mqvm br`s hqr`ym vhmh kslym `ys. ²³ vy`mr smv`l l+bx tnh `t-hmnh `sr ntty lk `sr `mrty `lyk sym `th jmk. ²⁴ vyrm h+bx `t-hsvq vhjlyh vysm lpny s`vl vy`mr hnh hns`r sym- lpnyk `kl ky lmvjd smvr-lk l`mr hjm qr`ty vy`kl s`vl jm-smv`l byvm hhv`. ²⁵ vyrdv mhbmh hjyr vydbm jm-s`vl jl-hgg. ²⁶ vyskmv vyhy kjlvt hsxr vyqr` smv`l `l-s`vl hgg l`mr qvmh v`slxk vyqm s`vl vy&`v snyhm hv` vsmv`l hxv&h. ²⁷ hmh yvrdym bq&h hjyr vsmv`l `mr `l-s`vl `mr lnjrv vyjbr lpnyv vyjbr v`th jmd kyvm v`smjyk `t-dbr `lhym.

Chapter 10

¹ vyqx smv`l `t-pk hsmn vy&q jl-r`sv vysqhv vy`mr hlv` ky-msxk yvhv jl-nxltv lngyd. ² blktk hyvm mjmdy vm&`t sny `nsym jm-qbrt rxl bgbvl bnymn b&l&x v`mrv `lyk nm&`v h`tnvt `sr hlkt lbqs vnhh n+s `byk `t- dbry h`tnvt vd`g lkm l`mr mh `jsh lbny. ³ vxlpt msm vhl`h vb`t jd-`lvn tbvr vm&`vk sm slsh `nsym jlym `l-h`lhym byt-`l `xd ns` slsh gdyym v`xd ns` slst kkrvt lxm v`xd ns` nbl-yyn. ⁴ vs`lv lk lslvm vntnv lk sty-lxm vlqxt mydm. ⁵ `xr kn tbv` gbjt h`lhym `sr-sm n&by plstym vyhy kb`k sm hjyr vpgjt xbl nby`ym yrdym mhbmh vlpnyhm nbl vtp vxlyl vknvr vhmh mtbn`ym. ⁶ v&lhx jlyk rvx yvhv vhtnbyt jmm vnhpkt l`ys `xr. ⁷ vhyh ky tb`ynh h`vtv h`lh lk jsh lk `sr tm&` ydk ky h`lhym jmk. ⁸ vyrdt lpny hglgl vnhh `nky yrd `lyk lhjlv jlvz lzbv zbxv slmym sbjt ymym tvxl jd-bv`y `lyk vhdjty lk `t `sr tjsh. ⁹ vhyh khpntv skmv llkt mjm smv`l vyhpk-lv `lhym lb `xr vyb`v kl-h`vtv h`lh byvm hlv`. ¹⁰ vyb`v sm hgbjth vnhh xbl-nb`ym lqr`tv vt&l x jlyv rvx `lhym vytnb` btkm. ¹¹ vyhy kl-yvdjv m`tmvl slsvm vyr`v vnhh jm-nb`ym nb` vy`mr hjm `ys `l-rjhv mh-zh hyh lbn-qys hgm s`vl bnby`ym. ¹² vyjn `ys msm vy`mr vmy `byhm jl-kn hyth lmsl hgm s`vl bnb`ym. ¹³ vykl mhtnbvt vyb` hbmh. ¹⁴ vy`mr dvd s`vl `lyv v`l-njrv `n hlktm vy`mr lbqs `t-h`tnvt vnr`h ky-`yn vnbv `l-smv`l. ¹⁵ vy`mr dvd s`vl hgydh-n` ly mh-`mr lkm smv`l. ¹⁶ vy`mr s`vl `l-dv dv hgd hgyd lnv ky nm&`v h`tnvt v`t-dbr hmlvk l`-hgyd lv `sr `mr smv`l. ¹⁷ vy&jq smv`l `t-hjm `l-yvhv hm&ph. ¹⁸ vy`mr `l-bny ysrl kh-`mr yvhv `lhy ysrl `nky hjlyty `t- ysrl mm&rym v`&yl `tkm myd m&rym vmyd kl-hmmlkvt hlx&ym `tkm. ¹⁹ v`tm hyvm m`\$tm `t-`lhykm `sr-hv` mvsyj lkm mkl-rjvtykm v&rtym vt`mrv lv ky-mlk tsym jlynv vjth hty&bv lpny yvhv lsb+ykm vl`lpykm. ²⁰ vyqrb smv`l `t kl-sb+y ysrl vylkd sb+ bnymn. ²¹ vyqrb `t-sb+ bnymn lmspxtv vtlkd mspxt hm+ry vylkd s`vl bn- qys vybqshv vl` nm&`. ²² vys`lv-jvd byhvh hb` jvd hlm `ys vy`mr yvhv hnh-hv` nxb` `l- hklym. ²³ vyr&v vyqxhv msm vyty&b btkv hjm vygbh mkl-hjm mskmv vmjhl. ²⁴ vy`mr smv`l `l-kl-hjm hr`ytm `sr bxr-bv yvhv ky `yn kmhv bkl- hjm vyrjv kl-hjm vy`mrv yxy hmlk. ²⁵ vydbv smv`l `l-hjm `t msp+ hmlkh vyktb b\$pr vynx lpny yvhv vyslx smv`l `t-kl-hjm `ys lbytv. ²⁶ vgm-s`vl hlk lbytv gbjth vylkv jmv hxy l `sr-ngj `lhym blbm. ²⁷ vbny blyjl `mrv mh-ysjnv zh vybzhv vl`-hby`v lv mnxh vyhy kmxrys.

Chapter 11

¹ vyjl nxs hjmvny vyxn jl-ybs gljd vy`mrv kl-`nsy ybys `l-nxs krt-lnv bryt vnjbdk. ² vy`mr `lyhm nxs hjmvny bz`t `krt lkm bnqvr lkm kl-jyn ymyn vsmyty xrph jl-kl-ysr`l. ³ vy`mrv `lyv zqny ybys hrp lnv sbjt ymym vnslxh ml`kym bkl gbvl ysrl v`m-`yn mvsyj `tnv vy&`nv `lyk. ⁴ vyb`v hml`kym gbjt s`vl vydbv hdbrym b`zny hjm vys`v kl-hjm `t-qvlm vybkv. ⁵ vnhh s`vl b` `xry hbqr mn-hsdh vy`mr s`vl mh-ljm ky ybkv vy\$prv-lv `t-dbry `nsy ybys. ⁶ vt&l x rvx-`lhym jl-s`vl bsmjv `t-hdbrym h`lh vyxr `pv m`d. ⁷ vyqx &md bqr vyntxhv vyslx bkl-gbvl ysrl byd hml`kym l`mr `sr `ynnv y&` `xry s`vl v`xr smv`l kh yjsh lbqrv vypl pxd-yvhv jl-hjm vy&`v k`ys `xd. ⁸ vppqdm bbzq

vyhyv bny-ysr`l sls m`vt `lp v`ys yhvdh slsym `lp. ⁹ vy`mrv lml`kym hb`ym kh t`mrvn l`ys ybys gljd mxr thyh-lkm tsvjh bxm hsms vyb`v hml`kym vygydv l`nsy ybys vysmxv. ¹⁰ vy`mrv `nsy ybys mxr n&`lykm vjsytm lnv kkl-h+vb bjynykm. ¹¹ vyhy mmxrt vysm s`vl `t-hjm slsh r`sym vyb`v btvk-hmxnh b`smrt hbqr vykv `t-jmrvn jd-xm hyvm vyhy hns`rym vyp&v vl`ns`rv-bm snym yxd. ¹² vy`mr hjm `l-smv`l my h`mr s`vl ymlk jlynv tnv h`nsym vnmytm. ¹³ vy`mr s`vl l`-yvmt `ys byvm hzh ky hyvm jsh-yvhv tsvjh bysr`l. ¹⁴ vy`mr smv`l `l-hjm lkv vnlkh hglgl vnxds sm hmlvkh. ¹⁵ vylkv kl-hjm hglgl vymlkv sm `t-s`vl lpny yvhv bglgl vyzbxv- sm zbxym slmym lpny yvhv vysmx sm s`vl vkl`nsy ysr`l jd-m`d.

Chapter 12

¹ vy`mr smv`l `l-kl-ysr`l hnh smjty bqlkm lkl `sr`mrtm ly v`mlyk jlykm mlk. ² vjth hnh hmlk mthlk lpnykm v`ny zqnty vsbty vbny hnm `tkm v`ny hthlky lpnykm mnjry jd-hyvm hzh. ³ hny jnv by ngd yvhv vngd msyxv `t-svr my lqxy vxmvr my lqxy v`t-my jsqy `t-my r&vty vmyd-my lqxy kpr v`jlym jyny bv v`syb lkm. ⁴ vy`mrv l`jsqtnv vl`r&vtnv vl`-lqxt myd`ys m`vmh. ⁵ vy`mr `lyhm jd yvhv bkm vjd msyxv hyvm hzh ky l`m&`tm bydy m`vmh vy`mr jd. ⁶ vy`mr smv`l `l-hjm yvhv `sr jsh `t-msh v`t`hrn v`sr hjlh `t`btykm m`r& m&rym. ⁷ vjth hty&bv v`sp+h `tkm lpny yvhv `t kl-&dqvt yvhv `sr-jsh `tkm v`t`btykm. ⁸ k`sr-b`yjqb m&rym vyzjqv `btykm `l-yvhv vyslx yvhv `t-msh v`t`hrn vyv&y`v `t`btykm mm&rym vysbvm bmqvm hzh. ⁹ vyskxv `t-yvhv `lhyhm vymkr `tm byd \$y\$sr`sr-&b`x&vr vbyd- plstym vbyd mlk mv`b vylxmv bm. ¹⁰ vyzjqv `l-yvhv vy`mr x+`nv ky jzbnv `t-yvhv vnjbd `t-hbjlym v`t-hjstrvt vjth h&ylnv myd`ybynv vnjbdk. ¹¹ vyslx yvhv `t-yrbjl v`t-bdn v`t-yptx v`t-smv`l vy&l`tkm myd`ybykm m\$byb vtsbv b+x. ¹² vtr`v ky-nxs mlk bny-jmrvn b`jlykm vt`mrv ly l`ky-mlk ymlk jlynv vyvhv `lhykm mlkkm. ¹³ vjth hnh hmlk `sr bxrtm `sr s`ltm vnhh ntn yvhv jlykm mlk. ¹⁴ `m-tyr`v `t-yvhv vjbdtm `tv vsmjtm bqlv vl`tmrv `t-py yvhv vhytm gm-`tm vgm-hmlk `sr mlk jlykm `xr yvhv `lhykm. ¹⁵ v`m-l`tsmjv bqlv yvhv vmrytm `t-py yvhv vhyth yd-yvhv bkm vb`btykm. ¹⁶ gm-jth hty&bv vr`v `t-hdbr hgdvl hzh `sr yvhv jsh ljynykm. ¹⁷ hlv`q&yr-x+ym hyvm `qr`l-yvhv vytn qlvt vm+r vdjv vr`v ky- rjtkm rbh `sr jsytm bjyny yvhv ls`vl lkm mlk. ¹⁸ vyqr`smv`l `l-yvhv vytn yvhv qlt vm+r byvm hhv`vyyr`kl- hjm m`d `t-yvhv v`t-smv`l. ¹⁹ vy`mrv kl-hjm `l-smv`l htpll bjd-jbdyk `l-yvhv `lhyk v`l-nmvt ky-y\$pnv jl-kl-x+`tynv rjh ls`l lnv mlk. ²⁰ vy`mr smv`l `l-hjm `l-tyr`v `tm jsytm `t kl-hrjh hz`t`k`l- t\$vrv m`xry yvhv vjbdtm `t-yvhv bkl-lbbkm. ²¹ vl`t\$vrv ky `xry hthv `sr l`-yvjylv vl`y&ylv ky-thv hmh. ²² ky l`-y+s yvhv `t-jmv bjbvr smv hgdvl ky hv`yl yvhv ljsvt `tkm lv ljm. ²³ gm`nky xlylh ly mx+`lyvhv mxdl htpll bjdkm vhvryty `tkm bdrk h+vbh vhsrh. ²⁴ `k yr`v `t-yvhv vjbdtm `tv b`mt bkl-lbbkm ky r`v `t`sr-hgdvl jmk. ²⁵ v`m-hrj trjv gm-`tm gm-mlkkm t\$pv.

Chapter 13

¹ bn-snh s`vl bmlkv vsty snym mlk jl-ysr`l. ² vybxxr-lv s`vl slst `lpym mysr`l vyhyv jm-s`vl `lpym bmkms vbhr byt-`l v`lp hyv jm-yvntn bgbjt bnymyn vytr hjm slx `ys l`hlyv. ³ vyk yvntn `t n&yb plstym `sr bgbj vysmjv plstym vs`vl tqj bsvpr bkl-h`r& l`mr ysmjv hjbrym. ⁴ vkl-ysr`l smjv l`mr hkh s`vl `t-n&yb plstym vgm-nb`s ysr`l bplstym vy&jqv hjm `xry s`vl hglgl. ⁵ vplstym n`\$pv lhlxm jm-ysr`l slsym `lp rkb vsst `lpym prsym vjm kxvl `sr jl-spt-hym lrb vyjlv vyxnv bmkms qdmt byt `vn. ⁶ v`ys ysr`l r`v ky &r-lv ky ngs hjm vytxb`v hjm bmjrvt vbxxvym vb\$ljym vb&rxym vbbrrt. ⁷ vjbrym jbrv `t-hyrdn `r& gd vgljd vs`vl jvdmv bglgl vkl-hjm xrdv `xryv. ⁸ vyyxl sbjt ymym lmvjd `sr smv`l vl`-b` smv`l hglgl vvp& hjm mjlyv. ⁹ vy`mr s`vl hgsv `ly hjlh vhslym vyjl hjlh. ¹⁰ vyhy kklvt lhjlv hjlh vnh smv`l b` vy& s`vl lqr`tv lbrkv. ¹¹ vy`mr smv`l mh jsyt vy`mr s`vl ky-r`yty ky-np& hjm mjly v`th l`-b` t lmvjd hymym vplstym n`\$pym mkms. ¹² v`mr jth yrdv plstym `ly hglgl vpny yvh l` xlyty v`t`pq v`jhl hjlh. ¹³ vy`mr smv`l `l-s`vl n\$kl l` smrt `t-m&vt yvh `lhyk `sr &vk ky jth hkyn yvh `t-mmlktk `l-ysr`l jd-jvml. ¹⁴ vjth mmlktk l`-tqvm bqs yvh lv `ys klbbv vy&vhv yvh lngyd jl-jmv ky l` smrt `t `sr-&vk yvh. ¹⁵ vyqm smv`l vyjl mn-hglgl gbjt bnymn vppqd s`vl `t-hjm hnm&`ym jmv kss m`vt `ys. ¹⁶ vs`vl vyvntn bnv vjhm hnm&` jmm ysbym bgbj bnymn vplstym xnv bmkms. ¹⁷ vy&` hmsxyt mxxnh plstym slsh r`sym hr`s `xd ypnh `l-drk jprh `l-`r& svjl. ¹⁸ vhr`s `xd ypnh drk byt xrvn vhr`s `xd ypnh drk hgbvl hnsqp jl-gy h&bjym hmdbrh. ¹⁹ vxrs l` ym&` bkl `r& ysr`l ky-`mr plstym pn yjsv hjbrym xrb `v xnyt. ²⁰ vyrdv kl-ysr`l hplstym ll+vs `ys `t-mxrstv v`-t`tv v`t-qrdmv v`t mxrstv. ²¹ vhyth hp&yrrh pym lmxrst vl`tym vlsls qlsvn vlhqrmdym vlh&yb hdrbn. ²² vhyh byvm mlxmt vl` nm&` xrb vxnyt byd kl-hjm `sr `t-s`vl v`t-yvntn vtm&` ls`vl vlyvntn bnv. ²³ vy&` m&b plstym `l-mjbr mkms.

Chapter 14

¹ vyhy hyvm vy`mr yvntn bn-s`vl `l-hnjr ns` klyv lkh vnjbrh `l- m&b plstym `sr mjbr hlz vl`byv l` hgyd. ² vs`vl yvsv bq&h hgbjh txt hrnvn `sr bmgrrv vjhm `sr jmv kss m`vt `ys. ³ v`xyh bn-`x+vb `xy `ykbvd bn-pynx\$ bn-jly khn yvh bslv ns` `pvd vjhm l` ydj ky hlk yvntn. ⁴ vbyn hmjbrvt `sr bqs yvntn ljbr jl-m&b plstym sn-h\$lj mhjbr mzh vsn-h\$lj mhjbr mzh vsm h`xd bv&& vsm h`xd \$nh. ⁵ hsn h`xd m&vq m&pvv mvl mkms vh`xd mngb mvl gbj. ⁶ vy`mr yhvntn `l-hnjr ns` klyv lkh vnjbrh `l-m&b hjrlym h`lh `vly yjsh yvh lnv ky `yn lyvh mj&vr lhvsyj brb `v bmj+. ⁷ vy`mr lv ns` klyv jsh kl-`sr blbbk n+h lk hny jmk klbbk. ⁸ vy`mr yhvntn hnh `nxnv jbrym `l-h`nsym vnglynv `lyhm. ⁹ `m-kh y`mrv `lynv dmvd jd-hgyjv `lykm vjmdnv txtynv vl` njlh `lyhm. ¹⁰ v`m-kh y`mrv jlv jlynv vjlynv ky-ntnm yvh bydnv vzh-lnv h`vt. ¹¹ vyglv snyhm `l-m&b plstym vy`mrv plstym hnh jbrym y&`ym mn- hxrym `sr htxb`v-sm. ¹² vyjnv `nsy hm&bh `t-yvntn v`-t-ns` klyv vy`mrv jlv `lynv vnvdyjh `tkm dbr vy`mr yvntn `l-ns` klyv jlh `xry ky-ntnm yvh byd ysr`l. ¹³ vyjl

yvntn jl-ydyv vjl-rglyv vns` klyv `xryv vyplv lpny yvntn vns` klyv mmvtt `xryv. ¹⁴ vthy hmkh
 hr`snh `sr hkh yvntn vns` klyv kjsrym `ys kbx&y mjnh &md sdh. ¹⁵ vthy xrdh bmxnh bsdh vbkl-hjm
 hm&b vhmxyt xrdv gm-hmh vtrgz h`r& vthy lxrtd `lhym. ¹⁶ vyr`v h&pym ls`vl bgbjt bnymn
 vnhh hhmvn nmvg vylk vhlm. ¹⁷ vy`mr s`vl ljm `sr `tv pqdv-n` vr`v my hlk mjmnv vypqdv vnhh
 `yn yvntn vns` klyv. ¹⁸ vy`mr s`vl l`xyh hgysh `rvn h`lhym ky-hyh `rvn h`lhym byvm hhv` vbny
 ysr`l. ¹⁹ vyhy jd dbr s`vl `l-hkhn vhhmvn `sr bmxnh plstym vylk hlvk vrb vy`mr s`vl `l-hkhn `p
 ydk. ²⁰ vyzjq s`vl vkl-hjm `sr `tv vyb`v jd-hmlxmh vnhh hyth xrb `ys brjyv mhvmh gdvlh m`d.
²¹ vhbrym hyv lplstym k`tmvl slsvm `sr jlv jmm bmxnh \$byb vgm- hmh lhyvt jm-ysr`l `sr jm-s`vl
 vyvntn. ²² vkl `ys ysr`l hmtxb`ym bhr-`prym smjv ky-n\$y plstym vydbqv gm-hmh `xryhm bmlxmh.
²³ vyvsj yhv byvm hhv` `t-ysr`l vhmlymh jbrh `t-byt `vn. ²⁴ v`ys-ysr`l ngs byvm hhv` vy`l s`vl
 `t-hjm l`mr `rvr h`ys `sr- y`kl lxm jd-hjrb vnqmt y m`yby vl` +jm kl-hjm lxm. ²⁵ vkl-h`r& b`v byjr
 vyhy dbs jl-pny hsdh. ²⁶ vyb` hjm `l-hjyr vnhh hlk dbs v`yn-msyg ydv `l-pyv ky-yr` hjm `t-hsbjh.
²⁷ vyvntn l`-smj bhsbyj `byv `t-hjm vyslx `t-q&h hm+h `sr bydv vy+bl `vth byjrt hdbv vysb ydv
 `l-pyv vtr`nh jnyv. ²⁸ vyjn `ys mhjm vy`mr hsbj hsbjy `byk `t-hjm l`mr `rvr h`ys `sr-y`kl lxm
 hyvm vyjp hjm. ²⁹ vy`mr yvntn jkr `by `t-h`r& r`v-n` ky-`rv jny ky +jmt y mj+ dbs hzh. ³⁰ p ky
 lv` `kl `kl hyvm hjm msll `ybyv `sr m&` ky jth l`-rbth mkh bplstym. ³¹ vykv byvm hhv` bplstym
 mmkms `ylnh vyjp hjm m`d. ³² vyjs hjm `l-sll vyqvx &`n vbqr vbny bqr vysx+v-`r&h vy`kl hjm
 jl-hdm. ³³ vygydv ls`vl l`mr hnh hjm x+`ym lyvh l`kl jl-hdm vy`mr bgdtm glv-`ly hyvm `bn
 gdvlh. ³⁴ vy`mr s`vl p&v bjv v`mrtm lhm hgysv `ly `ys svrv v`ys syhv vsx+tm bzh v`klm vl`-tx+`v
 lyvh l`kl `l-hdm vygsv kl-hjm `ys svrv bydv hlylh vysx+v-sm. ³⁵ vybn s`vl mzbv lyvh `tv hxl
 lbnvt mzbv lyvh. ³⁶ vy`mr s`vl nrhd `xry plstym lylh vnbzh bhm jd-`vr hbqr vl`- ns`r bhm `ys
 vy`mrv kl-h+vb bjnyk jsh vy`mr hkh nqrh hlm `l- h`lhym. ³⁷ vys`l s`vl b`lhym h`rd `xry plstym
 httm byd ysr`l vl` jnhv byvm hhv`. ³⁸ vy`mr s`vl gsv hlm kl pnvt hjm vdjv vr`v bmh hyth hx+`t
 hz`t hyvm. ³⁹ ky xy-yvh hmvsyj `t-ysr`l ky `m-ysnv byvntn bny ky mvt ymvt v`yn jnhv mkl-hjm.
⁴⁰ vy`mr `l-kl-ysr`l `tm thyv ljbr `xd v`ny vyvntn bny nyh ljbr `xd vy`mrv hjm `l-s`vl h+vb bjnyk
 jsh. ⁴¹ vy`mr s`vl `l-yvh `lhy ysr`l hbh tmym vylkd yvntn vs`vl vhm y&`v. ⁴² vy`mr s`vl hpylv
 byny vbyn yvntn bny vylkd yvntn. ⁴³ vy`mr s`vl `l-yvntn hgydh ly mh jsyth vygd-lv yvntn vy`mr
 +jm +jmt y bq&h hm+h `sr-bydy mj+ dbs hnny `mvt. ⁴⁴ vy`mr s`vl kh-yjsh `lhym vkh yv\$y ky-mvt
 tmvt yvntn. ⁴⁵ vy`mr hjm `l-s`vl hyvntn ymvt `sr jsh hysvjh hgdlh hz`t bysr`l xlylh xy-yvh `m-ypl
 msjrt r`sv `r&h ky-jm-`lhym jsh hyvm hzh vypdv hjm `t-yvntn vl`-mt. ⁴⁶ vyjl s`vl m`xry plstym
 vplstym hlkv lmqvmm. ⁴⁷ vs`vl lkd hmlvkj jl-ysr`l vylxm \$byb bkl-`ybyv bmv`b vbbny- jmvn
 vb`dvm vbmlky &vbh vbplstym vbkl `sr-ypnh yrsyj. ⁴⁸ vyjs xyl vyk `t-jmlq vy&l `t-ysr`l myd
 s\$hv. ⁴⁹ vyhyv bny s`vl yvntn vysvy vmlky-svj vsm sty bntyv sm hbkyrh mrv vsm hq+nh mykl.
⁵⁰ vsm `st s`vl `xynjm bt-`xymj& vsm sr-&b`v `bynr bn-nr dvd s`vl. ⁵¹ vqys `by-s`vl vnr `by-`bnr
 bn-`byl. ⁵² vthy hmlxmh xzqh jl-plstym kl ymy s`vl vr`h s`vl kl-`ys gbvr vkl-bn-xyl vy`\$phv `lyv.

Chapter 15

¹ vy`mr smv`l `l-s`vl `ty slx yvh lmsxk lmlk jl-jmv jl-ysr`l vjth smj lqvl dbry yvh. ² kh `mr yvh &b`vt pqdty `t `sr-jsh jmlq lysr`l `sr-sm lv bdrk bjltv mm&rym. ³ jth lk vhkyth `t-jmlq vhxrmtm `t-kl-`sr-lv vl` txml jlyv vhmth m`ys jd-`sh mjll vjd-yvny msvr vjd-sh mgml vjd-xmv. ⁴ vysmj s`vl `t-hjm vypqdm b+l`ym m`tym `lp rgly vjsrt `lpym `t- `ys yvhdh. ⁵ vyb` s`vl jd-jyr jmlq vyrb bnxl. ⁶ vy`mr s`vl `l-hqyny lkv \$rv rdv mtvk jmlqy pn-`\$pk jmv v`th jsyth x\$d jm-kl-bny ysrl bjlvtm mm&rym vy\$ r qyny mtvk jmlq. ⁷ vyk s`vl `t-jmlq mxvylyh bv`k svr `sr jl-pny m&rym. ⁸ vytps `t-`gg mlk-jmlq xy v`t-kl-hjm hxrym lpy-xrb. ⁹ vyxml s`vl vhmj jl-`gg vjl-my+b h&n vhbqr vhmshym vjl-hkrym vjl-kl-h+vb vl` `bv hxrymm vkl-hml`kh nmbzh vnm\$ `th hxrymv. ¹⁰ vyhy dbr-yvh `l-smv`l l`mr. ¹¹ nxmty ky-hmlkty `t-s`vl lmlk ky-sb m`xry v`t-dbry l`hqym vyxr lsmv`l vyzjq `l-yvh kl-hlylh. ¹² vyskm smv`l lqr` t s`vl bbqr vygd lsmv`l l`mr b`-s`vl hkrmlh vnh m&yb lv yd vy\$b vyjbr vyrd hglgl. ¹³ vyb` smv`l `l-s`vl vy`mr lv s`vl brvk `th lyvh hqymty `t-dbr yvh. ¹⁴ vy`mr smv`l vmh qvl-h&n hzh b`zny vqvl hbqr `sr `nky smj. ¹⁵ vy`mr s`vl mjmlqy hby`vm `sr xml hjm jl-my+b h&n vhbqr lmjn zbx lyvh `lhyk v`t-hyvtr hxrmv. ¹⁶ vy`mr smv`l `l-s`vl hrp v`gydh lk `t `sr dbr yvh `ly hlylh vy`mrv lv dbr. ¹⁷ vy`mr smv`l hl v`m-q+n `th bjnyk r`s sb+y ysrl `th vmsxk yvh lmlk jl-ysr`l. ¹⁸ vyslxk yvh bdrk vy`mr lk vhxrmtm `t-hx+`ym `t-jmlq vnlxmt bv jd klvtm `tm. ¹⁹ vlmh l`-smjt bqvl yvh vtj+ `l-hsll vtjs hrj bjny yvh. ²⁰ vy`mr s`vl `l-smv`l `sr smjty bqvl yvh v`lk bdrk `sr-slxny yvh v`by` `t-`gg mlk jmlq v`t-jmlq hxrmty. ²¹ vyqx hjm mhsll &n vbqr r`syt hxrm lzbz lyvh `lhyk bglgl. ²² vy`mr smv`l hxp& lyvh bjlv vzbzym ksmj bqvl yvh hnh smj mzbz +vb lhqsyb mxlb `ylym. ²³ ky x+`t-q\$m mry v`vn vtrpym hp&r yjn m`\$t `t-dbr yvh vym`\$k mmlk. ²⁴ vy`mr s`vl `l-smv`l x+`ty ky-jbrty `t-py-yvh v`t-dbryk ky yr`ty `t-hjm v`smj bqvlm. ²⁵ vjth s`n `t-x+`ty vsvb jmy v`stxv lyvh. ²⁶ vy`mr smv`l `l-s`vl l`svb jmk ky m`\$th `t-dbr yvh vym`\$k yvh mhyvt mlk jl-ysr`l. ²⁷ vy\$b smv`l llkt vyxqz bknp-mjylv vyqrj. ²⁸ vy`mr `lyv smv`l qrj yvh `t-mmlkvt ysrl mjlyk hyvm vntnh lrjk h+vb mmk. ²⁹ vgm n&x ysrl l`ysqr vl` ynxm ky l`dm hv` lhnxm. ³⁰ vy`mr x+`ty jth kbdny n`ngd zqny-jmy vngd ysrl vsvb jmy vhtxvyty lyvh `lhyk. ³¹ vysb smv`l `xry s`vl vystxv s`vl lyvh. ³² vy`mr smv`l hgysv `ly `t-`gg mlk jmlq vylk `lyv `gg mjndt vy`mr `gg `kn \$r mr-hmvt. ³³ vy`mr smv`l k`sr skl h nsym xrbk kn-tskl mnsym `mk vysp smv`l `t-`gg lpny yvh bglgl. ³⁴ vylk smv`l hrmth vs`vl jlh `l-bytv gbjt s`vl. ³⁵ vl`-y\$p smv`l lr`vt `t-s`vl jd-yvm mvtv ky-ht`bl smv`l `l-s`vl vyvh nxm ky-hmlyk `t-s`vl jl-ysr`l.

Chapter 16

¹ vy`mr yvh `l-smv`l jd-mty `th mt`bl `l-s`vl v`ny m`\$tyv mmlk jl-ysr`l ml`qrnk smn vlk `slxk `l-ysy byt-hlxmy ky-r`ty bbnv ly mlk. ² vy`mr smv`l `yk `lk vsmj s`vl vhrny vy`mr yvh jglt bqr tqx bydk v`mrt lzbz lyvh b`ty. ³ vqr` t lysz bzbz v`nky `vdyk `t `sr-tjsh vmsxt ly `t `sr-`mr

`lyk. ⁴ vyjs smv`l `t `sr dbr yvh vyb` byt lxm vyxrdv zqny hjyr lqr`tv vy`mr slm bv`k. ⁵ vy`mr slvm lzbv lyvhv b`ty htqdsv vb`tm `ty bzbv vyqds `t-ysy v`t-bnyv vyqr` lhm lzbv. ⁶ vyhy bbv`m vyr` `t-ly`b vy`mr `k ngd yvh msyxv. ⁷ vy`mr yvh `l-smv`l `l-tb+ `l-mr`hv v`l-gbh qvmtv ky m`\$tyhv ky l` `sr yr`h h`dm ky h`dm yr`h ljynym vyvh yr`h llbb. ⁸ vyqr` ysy `l-`byndb vyjbrhv lpny smv`l vy`mr gm-bzh l`-bxr yvh. ⁹ vyjbr ysy smh vy`mr gm-bzh l`-bxr yvh. ¹⁰ vyjbr ysy sbjt bnyv lpny smv`l vy`mr smv`l `l-ysy l`-bxr yvh b`lh. ¹¹ vy`mr smv`l `l-ysy htmv hnjrym vy`mr jvd s`r hq+n vnhh rjh b&`n vy`mr smv`l `l-ysy slxh vxqnv ky l`-n\$b jd-b`v ph. ¹² vyslx vyby`hv vhv` `dmvny jm-yph jynym v+vb r`y vy`mr yvh qvm msxhv ky-zh hv`. ¹³ vyqx smv`l `t-qrn hsmn vmsx `tv bqr b`xyv vt&l xrvx-yvhv `l- dvd mhyvm hhv` vmjlv vyqm smv`l vylk hrmth. ¹⁴ vrvx yvhv \$rh mjm s`vl vbjttv rvx-rjh m`t yvh. ¹⁵ vy`mrv jbdy-s`vl `lyv hnh-n` rvx-`l hym rjh mbjtk. ¹⁶ y`mr-n` `dnnv jbdyk lpnyk ybqsv `ys ydj mngn bknvr vhyh bhyvt jlyk rvx-`l hym rjh vngn bydv v+vb lk. ¹⁷ vy`mr s`vl `l-jbdyv r`v-n` ly `ys my+yb lngn vhbv`vtm `ly. ¹⁸ vyjn `xd mhnjrym vy`mr hnh r`yty bn lysy byt hlxy ydj ngn vgbvr xyl v`ys mlxmh vnbnv dbr v`ys t`r vyvhv jmv. ¹⁹ vyslx s`vl ml`kym `l-ysy vy`mr slxh `ly `t-dvd bnk `sr b&`n. ²⁰ vyqx ysy xmv lxm vn`d yyn vgdy jzym `xd vyslx byd-dvd bnv `l-s`vl. ²¹ vyb` dvd `l-s`vl vyjmd lpnyv vy`hbhv m`d vyhy-lv ns` klym. ²² vyslx s`vl `l-ysy l`mr yjmd-n` dvd lpny ky-m&` xn bjny. ²³ vhyh bhyvt rvx-`l hym `l-s`vl vlqx dvd `t-hknvr vngn bydv vrvx ls`vl v+vb lv v\$rh mjlyv rvx hrjh.

Chapter 17

¹ vy`\$pv plstym `t-mxnyhm lmlxmh vy`\$pv skh `sr lyhvdh vyxnv byn-svkh vbyn-jzqh b`p\$ dmym. ² vs`vl v`ys-ysr`l n`\$pv vyxnv bjmq h`lh vyjrv mlxmh lqr`t plstym. ³ vplstym jmdym `l-hhr mzh vsr`l jmdym `l-hhr mzh vhyg` bynyhm. ⁴ vy&` `ys-hbnym mmmxvnt plstym glyt smv mgt gbhv ss `mvt vzrt. ⁵ vkvbj nxst jl-r`sv vsryvn qsqsym hv` lbvs vmsql hsryvn xmst- `lpym sqlym nxst. ⁶ vm&xt nxst jl-rglyv vkydvn nxst byn ktpyv. ⁷ vx& xnytv kmnvr `rgym vlhbt xnytv ss-m`vt sqlym brzl vns` h&nh hlk lpnyv. ⁸ vyjmd vyqr` `l-mjrkt ysrl vy`mr lhm lmh t&`v ljr mlxmh hlv` `nky hplsty v`tm jbdym ls`vl brv-lkm `ys vyrd `ly. ⁹ m-yvkl lhlxm `ty vhnky vhyynv lkm ljbdym v`m-ny `vkl-lv vkytyv vhyym lnv ljbdym vjbdm `tnv. ¹⁰ vy`mr hplsty `ny xrpty `t-mjrkt ysrl hyvm hzh tnv-ly `ys vnlxmh yxd. ¹¹ vysmj s`vl vkl-ysr`l `t-dbry hplsty h`lh vyxtv vyr`v m`d. ¹² vdvd bn-`ys `prty hzh mbyt lxm yhvdh vsmv ysy vlv smnh bnym v`ys bymy s`vl zqn b` b`nsym. ¹³ vylkv slst bny-ysy hgdlym hlkv `xry-s`vl lmlxmh vsm slst bnyv `sr hlkv bmlxmh `ly`b hbkv vmsnhv `byndb vhsly smh. ¹⁴ vdvd hv` hq+n vsish hgdlym hlkv `xry s`vl. ¹⁵ vdvd hlk vsb mjlv s`vl lrjvt `t-`n `byv byt-lxm. ¹⁶ vygs hplsty hskm vjrb vyty&b `rbjym yvm. ¹⁷ vy`mr ysy ldvd bnv qx-n` l`xyk `ypt hqly` hzh vjsh lxm hzh vhr& hmxnh l`xyk. ¹⁸ v`t jsrt xr&y hxlh h`lh tby` lsr-h`lp v`t-`xyk tpqd lslvm v`t-jrbtm tqx. ¹⁹ vs`vl vhmh vkl-`ys ysrl bjmq h`lh nlxmym jm-plstym. ²⁰ vyskm dvd bbqr vy+s `t-h&`n jl-smr vys` vylk k`sr &vhv ysy vyb` hmjglh vhxyl

hy&`l-hmjrk hvrjv bmlxmh. ²¹ vtjrk ysr`l vplstym mjrk h lqr` t mjrk h. ²² vy+s dvd `t-hklym
 mjlyv jl-yd svmr hklym vyr& hmjrk h vyb` vys`l l`xyv lslvm. ²³ vhv` mdr jmm vnhh `ys hbnym
 jvlh glyt hplsty smv mgt mmjrvt plstym vydb r kdbrym h`lh vysmj dvd. ²⁴ vkl `ys ysr`l br`vtm
 `t-h`ys vyn\$ v mpyv vyyr`v m`d. ²⁵ vy`mr `ys ysr`l hr`ytm h`ys hjlh hzh ky lxp r `t-ysr`l jlh vhyh
 h`ys `sr-yknv yjsrnv hmlk jsr gdvl v` t-btv ytn-lv v` t byt `byv yjsh xpsy bysr`l. ²⁶ vy`mr dvd
 `l-h`nsym hjmdym jmv l`mr mh-yjsh l`ys `sr ykh `t- hplsty hlz vh\$yr xrp h mj l ysr`l ky my hplsty
 hjrl hzh ky xrp mjrkvt `lhym xyym. ²⁷ vy`mr lv hjm kdbr hzh l`mr kh yjsh l`ys `sr yknv. ²⁸ vysmj
 `ly`b `xyv hgdlv bdbrv `l-h`nsym vyxr-`p `ly`b bdvd vy`mr lmh-zh yrdt vjl-my n+st mj+ h&`n
 hnhh bmdbr `ny djty `t- zdnk v` t rj lbbk ky lmjn r`vt hmlxmh yrdt. ²⁹ vy`mr dvd mh jsyty jth hl v`
 dbr hv`. ³⁰ vy\$b m`&lv `l-mvl `xr vy`mr kdbr hzh vysbhv hjm dbr kdbr hr`svn. ³¹ vysmjv hdbrym
 `sr dbr dvd vygdv lpny-s`vl vyqxhv. ³² vy`mr dvd `l-s`vl `l-ypl lb-`dm jlyv jbdk ylk vnlxm jm-
 hplsty hzh. ³³ vy`mr s`vl `l-dvd l` tvkl llkt `l-hplsty hzh lhlxm jmv ky- njr `th vhv` `ys mlxmh
 mnjryv. ³⁴ vy`mr dvd `l-s`vl rjh hyh jbdk l`byv b&`n vb` h`ry v` t-hdvd vns` sh mhjdr. ³⁵ vy&`ty
 `xryv vkh tyv v h< y mpyv vyqm jly vhxzqy bzqnv vkh tyv v hmy tyv. ³⁶ gm `t-h`ry gm-hdvd hkh
 jbdk vhyh hplsty hjrl hzh k`xd mhm ky xrp mjrkvt `lhym xyym. ³⁷ vy`mr dvd yvhv `sr h&lny myd
 h`ry vmyd hdb hv` y&lyny myd hplsty hzh vy`mr s`vl `l-dvd lk vyhv h yhyh jmk. ³⁸ vylbs s`vl
 `t-dvd mdyv vntn qvb j nxst jl-r`sv vylbs `tv sryvn. ³⁹ vyxgr dvd `t-xrbv mj l lmdyv vy`l llkt ky
 l`n\$ h vy`mr dvd `l- s`vl l` `vkl llkt b`lh ky l` n\$ty vy\$rm dvd mjlyv. ⁴⁰ vyqx mqlv bydv vybxr-lv
 xmsh xlqy-`bnym mn-hn xl vysm `tm bkly hrjym `sr-lv vbylqv+ vqljv bydv vygs `l-hplsty. ⁴¹ vylk
 hplsty hlk vqrb `l-dvd v h`ys ns` h&nh lpnyv. ⁴² vyb+ hplsty vyr`h `t-dvd vybzhv ky-hyh njr v`dmny
 jm-yph mr`h. ⁴³ vy`mr hplsty `l-dvd hklb `nky ky-`th b`-ly bmqlvt vyqll hplsty `t-dvd b`lhyv. ⁴⁴
 vy`mr hplsty `l-dvd lkh `ly v`tnh `t-bsrk ljvp hsmym vlbhmt hsdh. ⁴⁵ vy`mr dvd `l-hplsty `th b`
 `ly bxbv vbxnyt vbkydvn v`nky b`- `lyk bsm yvhv &b`vt `lhy mjrkvt ysr`l `sr xrpt. ⁴⁶ hyvm hzh
 y\$grk yvhv bydy vkh ytk v h\$rt y `t-r`sk mjlyk vntty pgr mxnh plstym hyvm hzh ljvp hsmym vlxyt
 h`r& vydjv kl-h`r& ky ys `lhym lysr`l. ⁴⁷ vydjv kl-hqhl hzh ky-l` bxbv vbxnyt yhv sy yvhv ky
 lyhv hmlxmh vntn `tkm bydnv. ⁴⁸ vhyh ky-qm hplsty vylk vyqrb lqr` t dvd vymhr dvd vyr&
 hmjrk h lqr` t hplsty. ⁴⁹ vyslx dvd `t-ydv `l-hkly vyqx msm `bn vyqlj vyk `t-hplsty `l- m&xv vt+bj
 h`bn bm&xv vypl jl-pnyv `r&h. ⁵⁰ vyxqz dvd mn-hplsty bqlj vb`bn vyk `t-hplsty vymythv vxrb
 `yn byd-dvd. ⁵¹ vyr& dvd vyjmd `l-hplsty vyqx `t-xrbv vyslph mtjrh vymtthv vykrt-bh `t-r`sv vyr`v
 hplstym ky-mt gbvrn vyn\$. ⁵² vyqmv `nsy ysr`l vyhvdh vyrjv vyrdpv `t-hplstym jd-bv`k gy` vjd
 sjry jqrn vyplv xly plstym bdrk sjrym vjd-gt vjd-jqrn. ⁵³ vysbv bny ysr`l mdlq `xry plstym vys\$ v
 `t-mxnyhm. ⁵⁴ vyqx dvd `t-r`s hplsty vyb`hv yrslm v` t-klyv sm b`hlv. ⁵⁵ vkr`vt s`vl `t-dvd y&
 lqr` t hplsty `mr `l-`bnr sr h&b` bn- my-zh hnjr `bnr vy`mr `bnr xy-npsk hmlk `m-ydjty. ⁵⁶ vy`mr
 hmlk s`l `th bn-my-zh hjlm. ⁵⁷ vksvb dvd mhkvt `t-hplsty vyqx `tv `bnr vyb`hv lpny s`vl vr`s hplsty
 bydv. ⁵⁸ vy`mr `lyv s`vl bn-my `th hnjr vy`mr dvd bn-jbdk ysy byt hlxy.

Chapter 18

¹ vyhy kkltv ldbr `l-s`vl vnps yhvntn nqsrh bnps dvd vy`hvb yhvntn knpsv. ² vyqxhv s`vl byvm hhv` vl` ntnv lsvb byt `byv. ³ vykrt yhvntn vdvd bryt b`hbtv `tv knpsv. ⁴ vytps+ yhvntn `t-hmjyl `sr jlyv vytnhv ldvd vmdyv vjd-xrbv vjd-qstv vjd-xgrv. ⁵ vy&` dvd bkl `sr yslxnv s`vl yskyl vysmhv s`vl jl `nsy hmlxmh vyy+b bjyny kl-hjm vgm bjyny jbdy s`vl. ⁶ vyhy bbv`m bsvb dvd mhkvt `t-hplsty vt&`nh hnsym mkl-jry ysr`l lsvr vhmxlvt lqr` t s`vl hmlk btpym bsmxh vbslsym. ⁷ vtjnynh hnsym hmsxqvt vt`mrn hkh s`vl b`lpv vdvd brbbtyv. ⁸ vyxr ls`vl m`d vyrj bjynyv hdbz hzh vy`mr ntnv ldvd rbbvt vly ntnv h`lpym vjvd lv `k hmlvkh. ⁹ vyhy s`vl jvn `t-dvd mhyvm hhv` vhl`h. ¹⁰ vyhy mmxrt vt&l xrv `lhym rjh `l-s`vl vytb` btk-hbyt vdvd mngn bydv kyvm byvm vhxnyt byd-s`vl. ¹¹ vy+l s`vl `t-hxnyt vy`mr `kh bdvd vbqyr vy\$b dvd mpnyv pjym. ¹² vyr` s`vl mlpny dvd ky-hyh yvh jmv vmjm s`vl \$r. ¹³ vy\$rhv s`vl mjmv vysmhv lv sr-`lp vy&` vyb` lpny hjm. ¹⁴ vyhy dvd lkl-drkv mskyl vyvh jmv. ¹⁵ vyr` s`vl `sr-hv` mskyl m`d vygr mpnyv. ¹⁶ vkl-ysr`l vyhvdh `hb `t-dvd ky-hv` yv&` vb` lpnyhm. ¹⁷ vy`mr s`vl `l-dvd hnh bty hgdvhl mrb `th `tn-lk l`sh `k hyh- ly lbn-xyl vhlxm mlxmtv yvh vs`vl `mr `l-thy ydy bv vthy-bv yd- plstym. ¹⁸ vy`mr dvd `l-s`vl my `nky vmy xyy mspxt `by bysr`l ky-`hyh xtn lmlk. ¹⁹ vyhy bjt tt `t-mrb bt-s`vl ldvd vhy` ntnh ljdry`l hmxly l`sh. ²⁰ vt`hb mykl bt-s`vl `t-dvd vygdv ls`vl vysr hdbz bjynyv. ²¹ vy`mr s`vl `tnh lv vthy-lv lmvqs vthy-bv yd-plstym vy`mr s`vl `l-dvd bstym ttxtn by hyvm. ²² vy&v s`vl `t-jbdv dbrv `l-dvd bl+ l`mr hnh xp& bk hmlk vkl- jbdyv `hbvk vjth httxtn bmlk. ²³ vydbrv jbdy s`vl b`zny dvd `t-hdbrym h`lh vy`mr dvd hnqlh bjynykm httxtn bmlk v`nky `ys-rs vnqlh. ²⁴ vygdv jbdy s`vl lv l`mr kdbrym h`lh dbr dvd. ²⁵ vy`mr s`vl kh-t`mrv ldvd `yn-xp& lmlk bmhr ky bm`h jrlvt plstym lhnqm b`yby hmlk vs`vl xsb lhpyl `t-dvd byd-plstym. ²⁶ vygdv jbdyv ldvd `t-hdbrym h`lh vysr hdbz bjyny dvd lhtxtn bmlk vl` ml`v hymym. ²⁷ vyqm dvd vylk hv` v`nsyv vyk bplstym m`tym `ys vyb` dvd `t- jrltyhm vyml`vm lmlk lhtxtn bmlk vytv-lv s`vl `t-mykl btv l`sh. ²⁸ vyr` s`vl vydj ky yvh jm-dvd vmykl bt-s`vl `hbthv. ²⁹ vy`\$p s`vl lr` mpny dvd jvd vyhy s`vl `yb `t-dvd kl-hymym. ³⁰ vy&`v sry plstym vyhy mdy &`tm skl dvd mkl jbdy s`vl vyyqr smv m`d.

Chapter 19

¹ vydbr s`vl `l-yvntn bnv v`l-kl-jbdyv lhmyt `t-dvd vyhvntn bn- s`vl xp& bdvd m`d. ² vygd yhvntn ldvd l`mr mbqs s`vl `by lhmytk vjth hsmr-n` bbqr vysbt b\$tr vnxb`t. ³ v`ny `&` vjmdty lyd-`by bsdh `sr `th sm v`ny `dbr bk `l-`by vr`yty mh vhgdy lk. ⁴ vydbr yhvntn bdvd +vb `l-s`vl `byv vy`mr `lyv `l-yx+` hmlk bjbdv bdvd ky lv` x+` lk vky mjsyv +vb-lk m`d. ⁵ vysm `t-npsv bkpvyk `t-hplsty vyjs yvh tsvjh gdlh lkl- ysr`l r`yt vtsmx vlmh tx+` bdm nqy lhmyt `t-dvd xnm. ⁶ vysmj s`vl bqvl yhvntn vysbj s`vl xy-yvh `m-yvmt. ⁷ vyqr` yhvntn ldvd vygd-lv yhvntn `t kl-hdbrym h`lh vyb` yhvntn `t-dvd `l-s`vl vyhy lpnyv k`tmvl slsvm. ⁸ vtv\$phmlxmh lhyvt vy&`

dvd vylxm bplstym vyk bhm mkh gdvlh vyn\$ v mpnyv. ⁹ vthy rvx yvh rjh `l-s`vl vvh` bbytv yvsb vxnytv bydv vdvd mngn byd. ¹⁰ vybqs s`vl lhkvv bxnyt bdvd vbqyr vyp+r mpny s`vl vyk `t- hxyt bqyr vdvd n\$ vyml+ blylh hv`. ¹¹ vyslx s`vl ml`kym `l-byt dvd lsmrv vlhmytv bbqr vtgd ldvd mykl `stv l`mr `m-`ykn mml+ `t-npsk hlylh mxr `th mvmt. ¹² vtrd mykl `t-dvd bjd hxlvn vylk vybrx vyml+. ¹³ vtqx mykl `t-htrpym vtsm `l-hm+h v`tk byr hjzym smh mr`styv vtk\$ bbgd. ¹⁴ vyslx s`vl ml`kym lqxt `t-dvd vt`mr xlh hv`. ¹⁵ vyslx s`vl `t-hml`kym lr`vt `t-dvd l`mr hjlv `tv bm+h `ly lhmtv. ¹⁶ vyb`v hml`kym vnhh htrpym `l-hm+h vkbyr hjzym mr`styv. ¹⁷ vy`mr s`vl `l-mykl lmh kkh rmytny vtslyx `t-`yby vyml+ vt`mr mykl `l-s`vl hv`-`mr `ly slxny lmh `mytk. ¹⁸ vdvd brx vyml+ vyb` `l-smv`l hrmth vygd-lv `t kl-`sr jsh-lv s`vl vylk hv` vsmv`l vysbv bnvyt. ¹⁹ vygd ls`vl l`mr hnh dvd bnvyt brmh. ²⁰ vyslx s`vl ml`kym lqxt `t-dvd vyr` `t-lhqt hnby`ym nb`ym vsmv`l jmd n&b jlyhm vthy jl-ml`ky s`vl rvx `lhym vytbv`v gm- hmh. ²¹ vygdv ls`vl vyslx ml`kym `xrym vytbv`v gm-hmh vy\$ p s`vl vyslx ml`kym slsym vytbv`v gm-hmh. ²² vylk gm-hv` hrmth vyb` jd-bvr hgdlv `sr bskv vys`l vy`mr `yph smv`l vdvd vy`mr hnh bnvyt brmh. ²³ vylk sm `l-nvyt brmh vthy jlyv gm-hv` rvx `lhym vylk hlkv vytbv` jd-b`v bnvyt brmh. ²⁴ vyys+ gm-hv` bgdyv vytbv` gm-hv` lpy smv`l vypl jrm kl-hyvm hhv` vkl-hlylh jl-kn y`mrv hgm s`vl bnby`m.

Chapter 20

¹ vybrx dvd mnvvt brmh vyb` vy`mr lpy yhvntn mh jsyty mh-jvny vmh-x+`ty lpy `byk ky mbqs `t-npsy. ² vy`mr lv xlylh l` tmvt hnh lv jsh `by dbr gdvl `v dbr q+n vl` yglh `t-`zny vmdvj y\$tyr `by mmny `t-hdbr hzh `yn z`t. ³ vysbj jvd dvd vy`mr ydj ydj `byk ky-m&`ty xn bjnyk vy`mr `l- ydj-z`t yhvntn pn-yj&b v`vlm xy-yvh vxy npsk ky kpsj byny vbyn hmv. ⁴ vy`mr yhvntn `l-dvd mh-t`mr npsk v`jsh-lk. ⁵ vy`mr dvd `l-yhvntn hnh-xds mxr v`nky ysb-`sb jm-hmlk l`kvl vslxtny vn\$trty bsdh jd hjrb hslsyt. ⁶ `m-pqd ypqdny `byk v`mrt ns`l ns`l mmny dvd lrv& byt-lxm jyrv ky zbx hymym sm lkl-hmspxh. ⁷ `m-kh y`mr +vb slvm ljbdk v`m-xrh yxrh lv dj ky-klth hrjh mjmv. ⁸ vjsyt x\$d jl-jbdk ky bbryt yvh hb`t `t-jbdk jmk v`m-ys-by jvn hmytny `th vjd-`byk lmh-zh tby`ny. ⁹ vy`mr yhvntn xlylh lk ky `m-ydj `dj ky-klth hrjh mjmv `by lbv` jlyk vl` `th `gyd lk. ¹⁰ vy`mr dvd `l-yhvntn my ygyd ly `v mh-yjnk `byk qsh. ¹¹ vy`mr yhvntn `l-dvd lkh vn&` hsdh vy&`v snyhm hsdh. ¹² vy`mr yhvntn `l-dvd yvh `lhy ysrl ky-`xqr `t-`by kjt mxr hslsyt vnhh-+vb `l-dvd vl-`z `slx `lyk vglyty `t-`znk. ¹³ kh-yjsh yvh lyhvntn vkh y\$yp ky-yy+b `l-`by `t-hrjh jlyk vglyty `t-`znk vslxyk vhlkt lslvm vyhy yvh jmk k`sr hyh jm- `by. ¹⁴ vl` `m-jvdny xy vl-`tjsh jmdy x\$d yvh vl` `mvt. ¹⁵ vl-`tkrt `t-x\$d k mjmv byty jd-jvml vl` bhkrt yvh `t-`yby dvd `ys mjv pny h`dmh. ¹⁶ vykrt yhvntn jm-byt dvd vbqs yvh myd `yby dvd. ¹⁷ vyv\$ p yhvntn lhsbyj `t-dvd b`hbtv `tv ky-`hbt npsv `hbv. ¹⁸ vy`mr-lv yhvntn mxr xds vnpqdt ky ypqd mvsbk. ¹⁹ vslst trd m`d vb`t `l-hmqvm `sr-n\$trt sm byvm hmjsh vysbt `&l h`bn h`zl. ²⁰ v`ny slst hx&ym &dh `vrh lslx-ly lm+rh. ²¹ vnhh `slx `t-hnjr lk m& `t-hx&ym `m-`mr `mr lnjr hnh hx&ym mmk vnhh qxnv vb`h ky-slvm lk v`yn

dbr xy-yhvh. ²² v`m-kh `mr ljlh hnh hx&y mmmk vhl`h lk ky slxx yhvh. ²³ vhdbr `sr dbrnv `ny v`th hnh yhvh byny vbynk jd-jvlm. ²⁴ vy\$tr dvd bsdh vyhy hxds vysb hmlk jl-hlxm l`kvl. ²⁵ vysb hmlk jl-mvsbv kpjm bpjm `l-mvsb hqyr vyqm yhvntn vysb `bnr m&d s`vl vppqd mqvm dvd. ²⁶ vl`-dbr s`vl m`vmh byvm hlv` ky `mr mqrh hv` blty +hvr hv` ky-l` +hvr. ²⁷ vyhy mmxrt hxds hsny vppqd mqvm dvd vy`mr s`vl `l-yhvntn bnv mdvj l`-b` bn-ysy gm-tmvl gm-hyvm `l-hlxm. ²⁸ vyjn yhvntn `t-s`vl ns`l ns`l dvd mjmdy jd-byt lxm. ²⁹ vy`mr slxny n` ky zbx mspkh lnv bjyr vhw` &vh-ly `xy vjth `m- m&`ty xn bjynyk `ml+h n` v`r`h `t`-xy jl-kn l`-b` `l-slxn hmlk. ³⁰ vyxr`p s`vl byhvntn vy`mr lv bn-njvt hmrdivt hlv` ydjty ky- bxr `th lbn-ysy lbst vlbst jrvt `mk. ³¹ ky kl-hymym `sr bn-ysy xy jl-h`dmh l` tkvn `th vmlkvtk vjth slx vqx `tv `ly ky bn-mvt hv`. ³² vyjn yhvntn `t-s`vl `byv vy`mr `lyv lmh yvmt mh jsh. ³³ vy+l s`vl `t-hxnyt jlyv lhktv vydj yhvntn ky-klh hy` mjm `byv lhmyt `t-dvd. ³⁴ vyqm yhvntn mjm hslxn bxry-`p vl`-`kl byvm-hxds hsny lxm ky nj&b `l-dvd ky hklmv `byv. ³⁵ vyhy bbqr vy&` yhvntn hsdh lmvjd dvd vnjr q+n jmv. ³⁶ vy`mr lnjrv r& m&` n` `t-hx&y m`sr `nky mvrh hnjr r& vhw`- yrh hx&y lhjbrv. ³⁷ vyb` hnjr jd-mqvm hx&y `sr yrh yhvntn vyqr` yhvntn `xry hnjr vy`mr hlv` hx&y mmmk vhl`h. ³⁸ vyqr` yhvntn `xry hnjr mhrh xvsh `l-tjmd vylq+ njr yhvntn `t- hx&y vyb` `l`-dnyv. ³⁹ vhnjr l`-ydy m`vmh `k yhvntn vdvd ydjv `t-hdbr. ⁴⁰ vytn yhvntn `t-klyv `l-hnjr `sr-lv vy`mr lv lk hby` hjyr. ⁴¹ hnjr b` vdvd qm m`&l hngb vypl l`pyv `r&h vystxv sls pjmyv vysqv `ys `t-rjhv vybkv `ys `t-rjhv jd-dvd hgdy. ⁴² vy`mr yhvntn ldvd lk lslvm `sr nsbjnv snyv `nxv bsm yhvh l`mr yhvh yhyh byny vbynk vbyn zryj vbyn zryk jd-jvlm.

Chapter 21

¹ vyqm vylk vyhvntn b` hjyr. ² vyb` dvd nbh `l`-xymk hkhn vyxrd `xymk lqr` t dvd vy`mr lv mdvj `th lbdk v`ys `yn `tk. ³ vy`mr dvd l`xymk hkhn hmlk &vny dbr vy`mr `ly `ys `l-ydy m`vmh `t-hdbr `sr-`nky slxx v`sr &vytk v`t-hnjrym yvdjty `l- mqvm plny `lmvny. ⁴ vjth mh-ys txt-ydk xmsh-lxm tnh bydy `v hnm&`. ⁵ vyjn hkhn `t-dvd vy`mr `yn-lxm xl `l-txt ydy ky-`m-lxm qds ys `m-nsmrv hnrym `k m`sh. ⁶ vyjn dvd `t-hkhn vy`mr lv ky `m-`sh j&rh-lnv ktmvl slsm b&`ty vyhyv kly-hnjrym qds vhw` drk xl v`p ky hyvm yqds bkly. ⁷ vytn-lv hkhn qds ky l`-hyh sm lxm ky-`m-lxm hpnym hmv\$rym mlpny yhvh lsvm lxm xm byvm hlqvx. ⁸ vsm `ys mjbdy s`vl byvm hlv` nj&r lpny yhvh vsmv d`g h`dmy `byr hrjym `sr ls`vl. ⁹ vy`mr dvd l`xymk v`yn ys-ph txt-ydk xnyt `v-xrb ky gm-xrby vgm-kly l`-lqxy bydy ky-hyh dbr-hmlk nxv&. ¹⁰ vy`mr hkhn xrb glyt hplsty `sr-hkyt bjmq h`lh hnh-hy` lv+h bsmlh `xry h`pvd `m-`th tqx-lk qx ky `yn `xrt zvlth bzh vy`mr dvd `yn kmvh tnh ly. ¹¹ vyqm dvd vybrx byvm-hhv` mpny s`vl vyb` `l-`kys mlk gt. ¹² vy`mr vjbdy `kys `lyv hlv`-zh dvd mlk h`r& hlv` lz yjnv bmxlv l`mr hkh s`vl b`lpv vdvd brbbtv. ¹³ vysm dvd `t-hdbrym h`lh blbbv vyr` m`d mpny `kys mlk-gt. ¹⁴ vysnv `t-+jmv bjynyhm vythll bydm vytv jl-dltvt hsjr vyvrd ryrv `l-zqnv. ¹⁵ vy`mr `kys `l-jbdyv hnh tr`v `ys mstgj lmh tby`v `tv `ly. ¹⁶ x\$R msgjym `ny ky-hb`tm `t-zh lhstgj jly hzh ybv` `l-byty.

Chapter 22

¹ vylk dvd msm vyml+ `l-mjrt jdml vysmjv `xyv vkl-byt `byv vyrdv `lyv smh. ² vytqb&v `lyv kl-`ys m&vq vkl-`ys `sr-lv ns` vkl-`ys mr-nps vyhy jlyhm lsr vyhyv jmv k`rbj m`vt `ys. ³ vylk dvd msm m&ph mv`b vy`mr `l-mlk mv`b y&`-n` `by v`my `tkm jd `sr `dj mh-yjsh-ly `lhym. ⁴ vynxm `t-pny mlk mv`b vysbv jmv kl-ymy hyvt-dvd bm&vdh. ⁵ vy`mr gd hnby` `l-dvd l` tsb bm&vdh lk vb`t-lk `r& yhvdh vylk dvd vyb` yjr xrt. ⁶ vysmj s`vl ky nvdj dvd v`nsym `sr `tv vs`vl yvsb bgbjh txt- h`sl brmh vxnytv bydv vkl-jbdyv n&bym jlyv. ⁷ vy`mr s`vl ljbdyv hn&bym jlyv smjv-n` bny ymyny gm-lklkm ytn bn-ysy sdvt vkrmym lklkm ysym sry `lpym vsry m`vt. ⁸ ky qsrtm klkm jly v`yn-ghl `t-`zny bkrt-bny jm-bn-ysy v`yn- xlh mkm jly vglh `t-`zny ky hqym bny `t-jbdy jly l`rb kyvm hzh. ⁹ vyjn d`g h`dmy vhv` n&b jl-jbdy-s`vl vy`mr r`yty `t-bn-ysy b` nbh `l-`xymlk bn-`x+vb. ¹⁰ vys`l-lv byhvh v&ydh ntn lv v`t xrb glyt hplsty ntn lv. ¹¹ vyslx hmlk lqr` `t-`xymlk bn-`xy+vb hkhn v`t kl-byt `byv hkhnym `sr bnb vyb`v klm `l-hmlk. ¹² vy`mr s`vl smj-n` bn-`xy+vb vy`mr hnny `dny. ¹³ vy`mr `lv s`vl lmh qsrtm jly `th vbn-ysy bttk lv lxm vxrb vs`vl lv b`lhym lqvm `ly l`rb kyvm hzh. ¹⁴ vyjn `xymlk `t-hmlk vy`mr vmy bkl-jbdyk kdvd n`mn vxtn hmlk v\$`l-msmjtk vnkbd bbytk. ¹⁵ hyvm hxly ls`vl-lv b`lhym xlylh ly `l-ysm hmlk bjbv dbr bkl-byt `by ky l`-yjd jbdk bkl-z`t dbr q+n `v gdvl. ¹⁶ vy`mr hmlk mvt tmvt `xymlk `th vkl-byt `byk. ¹⁷ vy`mr hmlk lr&y hn&bym jlyv \$bv vhmytv khny yvh ky gm-ydm jm-dvd vky ydjv ky-brx hv` vl` glv `t-`znv vl-`bv jbdy hmlk lsx `t-ydm lpgj bkhn yvh. ¹⁸ vy`mr hmlk ldvyg \$b `th vpgj bkhnym vy\$b dvyg h`dmy vypgj- hv` bkhnym vynt byvm hhv` smnym vxmsh `ys ns` `pvd bd. ¹⁹ v`t nb jyr-hkhnym hkh lpy-xrb m`ys vjd-`sh mjvll vjd-yvnq vsvr vxmvr vsh lpy-xrb. ²⁰ vyml+ bn-`xd l`xymlk bn-`x+vb vsmv `bytr vybrx `xry dvd. ²¹ vygd `bytr ldvd ky hrg s`vl `t khny yvh. ²² vy`mr dvd l`bytr ydjty byvm hhv` ky-sm dvyg h`dmy ky-hgd ygyd ls`vl `nky \$bty bkl-nps byt `byk. ²³ sbh `ty `l-tyr` ky `sr-ybqs `t-npsy ybqs `t-npsk ky-msmrt `th jmdy.

Chapter 23

¹ vygdv ldvd l`mr hnh plstym nlxmym bqjylh vhmh s\$ym `t-hgrnvt. ² vys`l dvd byhvh l`mr h`lk vkyty bplstym h`lh vy`mr yvh `l- dvd lk vkyt bplstym vhsjt `t-qjylh. ³ vy`mr v`nsy dvd `lyv hnh `nxnv ph byhvdh yr`ym v`p ky-nlk qjylh `l-mjrkvt plstym. ⁴ vyv\$`p jvd dvd ls`l byhvh vyjnhv yvh vy`mr qvm rd qjylh ky- `ny ntn `t-plstym bydk. ⁵ vylk dvd v`nsv qjylh vylxm bplstym vynhg `t-mqnyhm vyk bhm mkh gdvlh vysj dvd `t ysby qjylh. ⁶ vyhy bbrx `bytr bn-`xymlk `l-dvd qjylh `pvd yrd bydv. ⁷ vygd ls`vl ky-b` dvd qjylh vy`mr s`vl nkr `tv `lhym bydy ky n\$gr lbv` bjyr dltyv vbryx. ⁸ vysmj s`vl `t-kl-hjm lmlxmh lrdt qjylh l&vr `l-dvd v`l-`nsyv. ⁹ vydj dvd ky jlyv s`vl mxrys hrjh vy`mr `l-`bytr hkhn hgysh h`pvd. ¹⁰ vy`mr dvd yvh `lhy ysrl smj smj jbdk ky-mbqs s`vl lbv` `l- qjylh lsxt ljr bjbvry. ¹¹ hy\$grny bjly qjylh bydv hyrd s`vl k`sr smj jbdk yvh `lhy ysrl hgd-n` ljbdk vy`mr yvh yrd. ¹² vy`mr dvd hy\$grv bjly qjylh `ty v`t-`nsy byd-s`vl vy`mr yvh

y\$gyrv. ¹³ vyqm dvd v`nsyv kss-m`vt `ys vy&`v mqjlh vythlkv b`sr ythlkv vls`vl hgd ky-nml+
 dvd mqjylh vyxdl l&`t. ¹⁴ vysb dvd bmdbr bm&dvt vysb bhr bmdbr-zyp vybqshv s`vl kl- hymym
 vl`ntnv `lhym bydv. ¹⁵ vyr` dvd ky-y&` s`vl lbqs `t-npsv vdvd bmdbr-zyp bxrsh. ¹⁶ vyqm yhvntn
 bn-s`vl vylk `l-dvd xrsh vyxzc `t-ydv b`lhym. ¹⁷ vy`mr `lyv `l-tyr` ky l` tm&`k yd s`vl `by v`th
 tmlk jl- ysr`l v`nky `hyh-lk lmsnh vgm-s`vl `by ydj kn. ¹⁸ vykrtv snyhm bryt lpny yvhv vysb dvd
 bxrsh vyhvntn hlk lbytv. ¹⁹ vyjlv zpym `l-s`vl hgbjth l`mr hlv` dvd m\$tr jmnv bm&dvt bxrsh bgbjt
 hxkylh `sr mymyn hysymvn. ²⁰ vjth lkl-`vt npsk hmlk lrdt rd vlnv h\$gyrv byd hmlk. ²¹ vy`mr s`vl
 brvkym `tm lyhv ky xmltm jly. ²² lkv-n` hkynv jvd vdjv vr`v `t-mqvmv `sr thyh rglv my r`hv sm
 ky `mr `ly jrvm yjrm hv`. ²³ vr`v vdjv mkl hmxb`ym `sr ytxb` sm vsbtm `ly `l-nkvn vhlkty `tkm
 vhyh `m-ysnv b`r& vxpsty `tv bkl `lpy yhvhd. ²⁴ vyqvmv vylkv zyph lpny s`vl vdvd v`nsyv bmdbr
 mjvn bjrbb `l ymyn hysymvn. ²⁵ vylk s`vl v`nsyv lbqs vygdv ldvd vyrd h\$lj vysb bmdbr mjvn
 vysmj s`vl vyrdp `xry-dvd mdr mjvn. ²⁶ vylk s`vl m&d hhr mzh vdvd v`nsyv m&d hhr mzh vyhy
 dvd nxpz llkt mpny s`vl vs`vl v`nsyv j+rym `l-dvd v`l-`nsyv ltpsm. ²⁷ vml`k b` `l-s`vl l`mr mhrh
 vlkh ky-ps+v plstym jl-h`r&. ²⁸ vysb s`vl mrdp `xry dvd vylk lqr`t plstym jl-kn qr`v lmqvm hhv`
 \$lj hmxlqvt.

Chapter 24

¹ vyjl dvd msm vysb bm&dvt jyn-gdy. ² vyhy k`sr sb s`vl m`xry plstym vygdv lv l`mr hnh dvd
 bmdbr jyn gdy. ³ vyqx s`vl slst `lpym `ys bxvr mkl-ysr`l vylk lbqs `t-dvd v`nsyv jl-pny &vry
 hyjlym. ⁴ vyb` `l-gdrvt h&`n jl-hdrk vsm mjrh vyb` s`vl lh\$`k `t-rglyv vdvd v`nsyv byrkty hmjrh
 ysbym. ⁵ vy`mr v`nsy dvd `lyv hnh hyvm `sr-`mr yvhv `lyk hnh `nky ntn `t-`ybyk bydk vjsyt lv
 k`sr y+b bjnyk vyqm dvd vykrt `t-knp- hmjyl `sr-ls`vl bl+. ⁶ vyhy `xry-kn vyk lb-dvd `tv jl `sr
 krt `t-knp `sr ls`vl. ⁷ vy`mr l`nsyv xlylh ly myvhv `m-`jsh `t-hdbr hzh l`dny lmsyx yvhv lslx ydy
 bv ky-msyx yvhv hv`. ⁸ vys\$`j dvd `t-`nsyv bdbrym vl`ntnm lqvm `l-s`vl vs`vl qm mhmjrh vylk
 bdrk. ⁹ vyqm dvd `xry-kn vy&` mn-hmjrh vyqr` `xry-s`vl l`mr `dny hmlk vyb+ s`vl `xryv vyqd
 dvd `pym `r&h vystxv. ¹⁰ vy`mr dvd ls`vl lmh tsmj `t-dbry `dm l`mr hnh dvd mbqs rjtk. ¹¹ hnh
 hyvm hzh r`v jynyk `t `sr-ntnk yvhv hyvm bydy bmjrh v`mr lhrgek vt\$`jlyk v`mr l`-`slx ydy b`dny
 ky-msyx yvhv hv`. ¹² v`by r`h gm r`h `t-knp mjylk bydy ky bkrty `t-knp mjylk vl`hrgtyk dj vr`h
 ky `yn bydy rjh vpsj vl`-x+`ty lk v`th &dh `t- npsy lqxt. ¹³ ysp+ yvhv byny vbynk vnqmny yvhv
 mmk vydy l`thyh-bk. ¹⁴ k`sr y`mr msl hqdmny mrsjym y&`rsj vydy l`thyh-bk. ¹⁵ `xry my y&`
 mlk ysr`l `xry my `th rdp `xry klb mt `xry prjs `xd. ¹⁶ vhyh yvhv ldyn vsp+ byny vbynk vyr`vyrb
 `t-ryby vsp+ny mydk. ¹⁷ vyhy kklvt dvd ldbr `t-hdbrym h`lh `l-s`vl vy`mr s`vl hqlk zh bny dvd
 vys` s`vl qlv vybk. ¹⁸ vy`mr `l-dvd &dyq `th mmny ky `th gmltny h+vbh v`ny gmltyk hrjh. ¹⁹ v`t
 hgdt hyvm `t `sr-jsyth `ty +vbh `t `sr \$grny yvhv bydk vl`hrgtny. ²⁰ vky-ym&` `ys `t-`ybv vslxv
 bdrk +vbh vyvhv yslmk +vbh txt hyvm hzh `sr jsyth ly. ²¹ vjth hnh ydjty ky mlk tmlvk vqmh bydk

mmlkt ysr`l. ²² vjth hsbjh ly byhvh `m-tkryt `t-zrjy `xry v`m-tsmyd `t-smy mbyt `by. ²³ vysbj dvd ls`vl vylk s`vl `l-bytv vdvd v`nsyv jlv jl-hm&vdh.

Chapter 25

¹ vymt smv`l vyqb&v kl-ysr`l vy\$pdv-lv vyqbrhv bbytv brmh vyqm dvd vyrd `l-mdbr p`rn. ² v`ys bmjvn vmjshv bkrml vh`ys gdvl m`d vlv &`n slst-`lpym v`lp jzym vyhy bgzz `t-&`nv bkrml. ³ vsm h`ys nbl vsm `stv `bgyl vh`sh +vbt-skl vypt `r vh`ys qsh vrj mjllym vhw` klbv. ⁴ vysmj dvd bmdbr ky-gzz nbl `t-&`nv. ⁵ vyslx dvd jsrh njrym vy`mr dvd lnjrym jlv krmllh vb`tm `l-nbl vs`ltm-lv bsmv lslvm. ⁶ v`mrtn kh lxy v`th slvm vbytk slvm vkl `sr-lk slvm. ⁷ vjth smjty ky gzzym lk jth hrjym `sr-lk hyv jmnv l` hklmnmv vl`-npqd lhm m`vmh kl-ymy hyvtm bkrml. ⁸ s`l `t-njryk vygydv lk vym&`v hnrym xn bjnyk ky-jl-yvm +vb bnv tnh-n` `t `sr tm&` ydk ljbdyk vlnk ldvd. ⁹ vyb`v njry dvd vydbrv `l-nbl kkl-hdbrym h`lh bsm dvd vynvxv. ¹⁰ vyjn nbl `t-jbdy dvd vy`mr my dvd vmy bn-ysy hyvm rbv jbdym hmtpr&ym `ys mpny `dnyv. ¹¹ vlqxy `t-lxmy v`t-mymy v`t +bxyt `sr +bxyt lgzzy vntty l`nsym `sr l` ydjty `y mzh hmh. ¹² vyhpkv njry-dvd ldrkm vysbv vyb`v vygdv lv kkl hdbrym h`lh. ¹³ vy`mr dvd l`nsyv xgrv `ys `t-xrbv vyxgrv `ys `t-xrbv vyxgr gm-dvd `t-xrbv vyjlv `xry dvd k`rbj m`vt `ys vm`tym ysbv jl- hklm. ¹⁴ vl`bygyl `st nbl hgyd njr-`xd mhnjrym l`mr hnh slx dvd ml`kym mhmdbr lbrk `t-`dnynv vyj+ bhm. ¹⁵ vh`nsym +bym lmv m`d vl` hklmnmv vl`-pqdnv m`vmh kl-ymy hthlknv `tm bhyvtv bsdh. ¹⁶ xvmh hyv jlynv gm-lylh gm-yvmm kl-ymy hyvtv jmm rjym h&`n. ¹⁷ vjth djy vr`y mh-tjy ky-klth hrjh `l-`dnynv vjl kl-bytv vhw` bn-blyjl mdbr `lyv. ¹⁸ vtmhr `bvgyl vtqx m`tym lxm vsnym nbly-yyn vxms &`n jsvvt vxms \$`ym qly vm`h &mqym vm`tym dblym vtms jl-hxmrym. ¹⁹ vt`mr lnjryh jbrv lpny hnny `xrykm b`h vl`ysh nbl l` hgydh. ²⁰ vhyh hy` rkbv jl-hxmvr vyrdt b\$tr hhr vnhh dvd v`nsyv yrdym lqr`th vtpgs `tm. ²¹ vdvd `mr `k lsqr smrty `t-kl-`sr lzh bmdbr vl`-npqd mkl-`sr- lv m`vmh vysb-ly rjh txt +vbh. ²² kh-yjsh `lhy m l`yby dvd vkh y\$yp `m-`s`yr mkl-`sr-lv jd-hbqr mstyn bqyr. ²³ vtr` `bygyl `t-dvd vtmhr vtrd mjv hxmvr vtpl l`py dvd jl- pnyh vtstxv `r&. ²⁴ vtpl jl-rglyv vt`mr by-`ny `dny hjvn vtdbr-n` `mtk b`znyk vsmj `t dbry `mtk. ²⁵ `l-n` ysym `dny `t-lbv `l-`ys hblyjl hzh jl-nbl ky ksmv kn- hv` nbl smv vnblh jmv v`ny `mtk l` r`yty `t-njry `dny `sr slxt. ²⁶ vjth `dny xy-yhvh vxy-npsk `sr mnjk yhvh mbv` bdmym vhsj ydk lk vjth yhyv knbl `ybyk vhmbsqsym `l-`dny rjh. ²⁷ vjth hbrkh hz`t `sr-hby` spxtk l`dny vntnh lnjrym hmthlkym brgly `dny. ²⁸ s`n `lpsj `mtk ky jsh-yjsh yhvh l`dny byt n`mn ky-mlxmvv yhvh `dny nlxm vrjh l`-tm&` bk mymyk. ²⁹ vyqm `dm lrdpk vlbqs `t-npsk vhyth nps `dny &rvrh b&rvr hxyym `t yhvh `lhyk v`t nps `ybyk yqljnh btvk kp hqlj. ³⁰ vhyh ky-yjsh yhvh l`dny kkl `sr-dbr `t-h+vbh jlyk v&vk lngyd jl-ysr`l. ³¹ vl` thyh z`t lk lpvqh vlmksvl lb l`dny vlspk-dm xnm vlhvsy `dny lv vhy+b yhvh l`dny vzkrt `t-`mtk. ³² vy`mr dvd l`bygl brvk yhvh `lhy ysr`l `sr slxk hyvm hzh lqr`ty. ³³ vbrvk +jmk vbrvkh `t `sr kltny hyvm hzh mbv` bdmym vhsj ydy ly. ³⁴ v`vlm xy-yhvh `lhy ysr`l `sr mnjny mhrj `tk ky lvly mhrt vtb`ty lqr`ty ky `m-nvtr lnbl jd-`vr hbqr

mstyn bqyr. ³⁵ vyqx dvd mydh `t `sr-hby`h lv vlh `mr jly lslvm lbytk r`y smjty bqvlk v`s` pnyk. ³⁶ vtb` `bygyl `l-nbl vnhh-lv msth bbytv kmsth hmlk vlb nbl +vb jlyv vhw` skr jd-m`d vl`-hgydh lv dbr q+n vgdvl jd-`vr hbqr. ³⁷ vyhy bbqr b&`t hyyn mnbl vtgd-lv `stv `t-hdbrym h`lh vynt lbv bqrav vhw` hyh l`bn. ³⁸ vyhy kjsrt hymym vygp yvhv `t-nbl vynt. ³⁹ vysmj dvd ky mt nbl vy`mr brvk yvhv `sr rb `t-ryb xrpty myd nbl v`t-jbdv xsk mrjh v`t rjt nbl hsyb yvhv br`sv vyslx dvd vydbv b`bygyl lqxt h lv l`sh. ⁴⁰ vyb`v jbdy dvd `l-`bygyl hkrmlh vydbv `lyh l`mr dvd slxnv `lyk lqxtk lv l`sh. ⁴¹ vtqm vtstxv `pym `r&h vt`mr hnh `mtk lspxh lrx& rgly jbdy `dny. ⁴² vtmhr vtqm `bygyl vtrkb jl-hxmvr vxms nrjtyh hhlkv t lrglh vtlk `xry ml`ky dvd vthy-lv l`sh. ⁴³ v`t-`xynjm lqx dvd myzrj`l vthyyn gm-styhn lv lnsym. ⁴⁴ vs`vl ntn `t-mykl btv `st dvd lpl+y bn-lys `sr mglym.

Chapter 26

¹ vyb`v hzpy m `l-s`vl hgbjth l`mr hlv` dvd m\$tr bgbjt hxkylh jl pny hysymn. ² vyqm s`vl vyr d `l-mdbv-zyp v`tv slst-`lpym `ys bxvry ysrl lbqs `t-dvd bmdbr-zyp. ³ vyxn s`vl bgbjt hxkylh `sr jl-pny hysymn jl-hdrk vdvd ysb bmdbr vyr` ky b` s`vl `xryv hmdbrh. ⁴ vyslx dvd mrglym vydj ky-b` s`vl `l-nkvn. ⁵ vyqm dvd vyb` `l-hmqvm `sr xnh-sm s`vl vyr` dvd `t-hmqvm `sr skb-sm s`vl v`bnr bn-nr sr-&b`v vs`vl skb bmjgl vjhm xnym \$bybtv. ⁶ vyjn dvd vy`mr `l-`xymk hxyt v`l-`bysy bn-&rvyh `xy yv`b l`mr my-yrd `ty `l-s`vl `l-hmxnh vy`mr `bysy `ny `rd jmk. ⁷ vyb` dvd v`bysy `l-hjm lyll vnhh s`vl skb ysn bmjgl vxnytv mjvkh-b`r& mr`stv v`bnr vjhm skbym \$bybtv. ⁸ vy`mr `bysy `l-dvd \$gr `lhym hyvm `t-`vybk bydk vjth `knv n` bxnyt vb`r& pj m `xt vl` `snh lv. ⁹ vy`mr dvd `l-`bysy `l-tsxythv ky my slx ydv bmsyx yvhv vnqh. ¹⁰ vy`mr dvd xy-yvhv ky `m-yvhv ygpnv `v-yvmv ybv` vmt `v bmlxmh yrd vn\$ph. ¹¹ xlylh ly myvhv mslx ydy bmsyx yvhv vjth qx-n` `t-hxnyt `sr mr`stv v`t-&pxt hmym vnlkh lrv. ¹² vyqx dvd `t-hxnyt v`t-&pxt hmym mr`sty s`vl vylkv lhm v`yn r`h v`yn yvdj v`yn mqy& ky klm ysnym ky trdmt yvhv nplh jlyhm. ¹³ vyjbr dvd hjbr vyjmd jl-r`s-hhr mrxq rb hmqvm bynyhm. ¹⁴ vyqr` dvd `l-hjm v`l-`bnr bn-nr l`mr hlv` tjnh `bnr vyjn `bnr vy`mr my `th qr`t `l-hmlk. ¹⁵ vy`mr dvd `l-`bnr hlv`-`ys `th vmy kmvk bysr`l vlmh l` smrt `l-`dnyk hmlk ky-b` `xd hjm lhsxyt `t-hmlk `dnyk. ¹⁶ l`-+vb hdbv hzh `sr jsyt xy-yvhv ky bny-mvt `tm `sr l`-smrtm jl-`dnykm jl-msyx yvhv vjth r`h `y-xnyt hmlk v`t-&pxt hmym `sr mr`stv. ¹⁷ vykr s`vl `t-qvl dvd vy`mr hqvlk zh bny dvd vy`mr dvd qvly `dny hmlk. ¹⁸ vy`mr lmh zh `dny rdp `xry jbdv ky mh jsyty vmh-bydy rjh. ¹⁹ vjth ysmj-n` `dny hmlk `t dbry jbdv `m-yvhv h\$ytk by yrx mnxh v`m bny h`dm `rvrym hm lpny yvhv ky-grsvny hyvm mh\$tpx bnxlt yvhv l`mr lk jbd `lhym `xrym. ²⁰ vjth `l-ypl dmy `r&h mngd pny yvhv ky-y&` mlk ysrl lbqs `t- prjs `xd k`sr yrdp hqr` bhrym. ²¹ vy`mr s`vl x+`ty svb bny-dvd ky l`-rj lk jvd txt `sr yqrh npsy bjnyk hyvm hzh hnh h\$klty v`sg hrbh m`d. ²² vyjn dvd vy`mr hnh hxnyt hmlk vyjbr `xd mhnjrym vyqxh. ²³ vyvhv ysyb l`ys `t-&dqvt v`t-`mntv `sr ntnk yvhv hyvm byd vl` `byty lslx ydy bmsyx yvhv. ²⁴ vnhh k`sr

gdllh npsk hyvm hzh bjyny kn tgdl npsy bjyny yvh vy&lly mkl-&rh. ²⁵ vy`mr s`vl `l-dvd brvk
`th bny dvd gm jsh tjsh vgm ykl tvkl vylk dvd ldrkv vs`vl sb lmqvmv.

Chapter 27

¹ vy`mr dvd `l-lbv jth `ph yvm-`xd byd-s`vl `yn-ly +vb ky hml+ `ml+ `l-`r& plstym vnv`s
mmny s`vl lbqsny jvd bkl-gbvl yrs`l vnml+ty mydv. ² vyqm dvd vyjbr hv` vss-m`vt `ys `sr jmv
`l-`kys bn-mjvk mlk gt. ³ vysb dvd jm-`kys bgt hv` v`nsyv `ys vbytv dvd vsty nsyv `xynjm hyzrj`lyt
v`bygyl `st-nbl hkrmlyt. ⁴ vygd ls`vl ky-brx dvd gt vl`-yv\$ph jvd lbqsv. ⁵ vy`mr dvd `l-`kys `m-n`
m&`ty xn bjynyk ytnv-ly mqvm b`xt jry hsdh v`sbh sm vlmh ysb jbdk bjyr hmmlkh jmk. ⁶ vytn-lv
`kys byvm hhv` `t-&qlg lkn hyth &qlg lmlky yhvdh jd hyvm hzh. ⁷ vyhy m\$pr hymym `sr-ysb
dvd bsdh plstym ymym v`rbjh xdsym. ⁸ vyjl dvd v`nsyv vyps+v `l-hgsvry vhrzy vjmlqy ky hnh
ysbvt h`r& `sr mjvml bv`k svrh vjd-`r& m&rym. ⁹ vkhk dvd `t-h`r& vl` yxyh `ys v`sh vlqx &`n
vbqr vxmrym vgmlym vbgdym vysb vyb` `l-`kys. ¹⁰ vy`mr `kys `l-ps+tm hyvm vy`mr dvd jl-ngb
yhvdh vjl-ngb hyrxm`ly v`l-ngb hqyny. ¹¹ v`ys v`sh l`-yxyh dvd lhby` gt l`mr pn-ygdv jlynv l`mr
kh- jsh dvd vkh msp+v kl-hymym `sr ysb bsdh plstym. ¹² vy`mn `kys bdvd l`mr hb`s hb`ys bjmv
bysr`l vhyh ly ljbd jvlm.

Chapter 28

¹ vyhy bymym hhm vyqb&v plstym `t-mxnyhm l&b` lhlxm bysr`l vy`mr `kys `l-dvd ydj tdj ky
`ty t&` bmxnh `th v`nsyk. ² vy`mr dvd `l-`kys lkn `th tdj `t `sr-yjsh jbdk vy`mr `kys `l- dvd lkn
smr lr`sy `symk kl-hymym. ³ vsmv`l mt vy\$pdv-lv kl-ysr`l vyqbrhv brmh vbjyrv vs`vl h\$yr h`bvt
v`t-hydjnym mh`r&. ⁴ vyqb&v plstym vyb`v vyxnv bsvnm vyqb& s`vl `t-kl-ysr`l vyxnv bglbj. ⁵
vyr` s`vl `t-mxnh plstym vyr` vyxrd lbv m`d. ⁶ vys`l s`vl byhvh vl` jnhv yvh gm bxlmtv gm
b`vrym gm bnby`m. ⁷ vy`mr s`vl ljbdyv bqsv-ly `st bjlt-`vb v`lkh `lyh v`drsh-bh vy`mr v jbdyv
`lyv hnh `st bjlt-`vb bjyn dvr. ⁸ vytxps s`vl vylbs bgdym `xrym vylk hv` vsny `nsym jmv vyb`v
`l-h`sh lyh vy`mr q\$vmym-n` ly b`vb vjhly ly `t `sr-`mr `lyk. ⁹ vt`mr h`sh `lyv hnh `th ydjt `t `sr-jsh
s`vl `sr hkryt `t- h`bvt v`t-hydjny mn-h`r& vlmh `th mtnqs bnpsy lhmytny. ¹⁰ vysbj lh s`vl byhvh
l`mr xy-yvh `m-yqrk jvn bdbv hzh. ¹¹ vt`mr h`sh `t-my `jlh-lk vy`mr `t-smv`l hjly-ly. ¹² vtr` h`sh
`t-smv`l vtzjq bqvl gdvl vt`mr h`sh `l-s`vl l`mr lmh rmytny v`th s`vl. ¹³ vy`mr lh hmlk `l-tyr`y ky
mh r`yt vt`mr h`sh `l-s`vl `lhym r`yty jlym mn-h`r&. ¹⁴ vy`mr lh mh-t`rv vt`mr `ys zqn jlh vhv`
j+h mjyl vydj s`vl ky-smv`l hv` vyqd `pym `r&h vystxv. ¹⁵ vy`mr smv`l `l-s`vl lmh hrgztny lhjlv
`ty vy`mr s`vl &r-ly m`d vplstym nlxmym by v`lhym \$r mjly vl`-jnny jvd gm byd-hnby`m gm-bxlmtv
v`qr`h lk lhvdjny mh `jsh. ¹⁶ vy`mr smv`l vlmh ts`lly vyhvh \$r mjlyk vyhy jrk. ¹⁷ vyjs yvhv lv

k`sr dbr bydy vyqrj yvhv `t-hmmlkh mydk vytmh lrjk ldvd. ¹⁸ k`sr l`-smjt bqvl yvhv vl`-jsyt xrvn-`pv bjmlq jl-kn hdbz hzh jsh-lk yvhv hyvm hzh. ¹⁹ vytn yvhv gm `t-ysr`l jmk byd-plstym vmxr `th vbnyk jmy gm `t-mxnh ysr`l ytn yvhv byd-plstym. ²⁰ vymhr s`vl vypl ml`-qvmtv `r&h vyr` m`d mdbry smv`l gm-kx l`- hyh bv ky l` `kl lxm kl-hyvm vkl-hlylh. ²¹ vtbv` h`sh `l-s`vl vtr` ky-nbhl m`d vt`mr `lyv hnh smjh spxtk bqvlk v`sym npsy bkpy v`smj `t-dbryk `sr dbrt `ly. ²² vjth smj-n` gm-`th bqvl spxtk v`smh lpnyk pt-lxm v`kvl vyhy bk kx ky tlk bdrk. ²³ vym`n vy`mr l` `kl vypr&v-bv jbdyv vgm-h`sh vysmj lqlm vyqm mh`r& vysb `l-hm+h. ²⁴ vl`sh jgl-mrbq bbyt vtmr vtzbxhv vtqx-qmx vtls vtphv m&vt. ²⁵ vtgs lpny-s`vl vlpny jbdyv vy`klv vyqmv vylkv blylh hhv`.

Chapter 29

¹ vyqb&v plstym `t-kl-mxnyhm `pqh vysr`l xnym bjyn `sr byzrj`l. ² v\$rnv plstym jbrym lm`vt vl`lpym vdvd v`nsyv jbrym b`xrnj jm-`kys. ³ vy`mrv sry plstym mh hjbrym h`lh vy`mr `kys `l-sry plstym hlv`-zh dvd jbd s`vl mlk-ysr`l `sr hyh `ty zh ymym `v-zh snym vl`-m&`ty bv m`vmh myvm nplv jd-hyvm hzh. ⁴ vyq&pv jlyv sry plstym vy`mrv lv sry plstym hsb `t-h`ys vysb `l-mqvmv `sr hpqdtv sm vl`-yrd jmnv bmlxmh vl`-yhyh-lnv ls+n bmlxmh vbmh ytr&h zh `l-`dnyv hlv` br`sy h`nsym hhm. ⁵ hlv`-zh dvd `sr yjnv-lv bmxlv l`mr hkh s`vl b`lpyv vdvd brbbtv. ⁶ vyqr` `kys `l-dvd vy`mr `lyv xy-yvhv ky-ysr `th v+vb bjny &`tk vb`k `ty bmxnh ky l`-m&`ty bk rjh myvm b`k `ly jd-hyvm hzh vbjny h\$rnym l`-+vb `th. ⁷ vjth svb vlk bslvm vl`-tjsh rj bjny \$rnv plstym. ⁸ vy`mr dvd `l-`kys ky mh jsyty vmh-m&`t bjbdk myvm `sr hyyty lpnyk jd hyvm hzh ky l` `bv` vnlxnty b`byb `dny hmlk. ⁹ vyjn `kys vy`mr `l-dvd ydjty ky +vb `th bjny kml`k `lhym `k sry plstym `mrv l`-yjlh jmnv bmlxmh. ¹⁰ vjth hskm bbqr vjbdy `dnyk `sr-b`v `tk vshkmtm bbqr v`vr lkm vlkv. ¹¹ vyskm dvd hv` v`nsyv llkt bbqr lsvb `l-`r& plstym vplstym jlv yzrj`l.

Chapter 30

¹ vyhy bb` dvd v`nsyv &qlg byvm hslsyt vjmlqy ps+v `l-ngb v`l- &qlg vykv `t-&qlg vysrpv `th b`s. ² vysbv `t-hnsym `sr-bh mq+n vjd-gdvl l` hmytv `ys vynhgv vylkv ldrkm. ³ vyb` dvd v`nsyv `l-hjyr vnhh srph b`s vnsyhm vbnyhm vbntyhm nsbv. ⁴ vys` dvd vjhm `sr-`tv `t-qvlm vybkv jd `sr `yn-bhm kx lbkvt. ⁵ vsty nsy-dvd nsbv `xynjm hyzrjlyt v`bygyl `st nbl hkrmly. ⁶ vt&r ldvd m`d ky-`mrv hjm l\$qlv ky-mrh nps kl-hjm `ys jl-bnv vjl-bntyv vytxzq dvd byvhv `lhyv. ⁷ vy`mr dvd `l-`bytr hkhn bn-`xymk hgysh-n` ly h`pd vygs `bytr `t-h`pd `l-dvd. ⁸ vys`l dvd byvhv l`mr `rdp `xry hgdvd-hzh h`sgnv vy`mr lv rdp ky-hsg tsyg vh&l t&yl. ⁹ vylk dvd hv` vss-m`vt `ys `sr `tv vyb`v jd-nxl hbsvr vhnvtrym jmdv. ¹⁰ vyrdp dvd hv` v`rbj-m`vt `ys vyjmdv m`tym `ys `sr pgrv mjbr `t-nxl hbsvr. ¹¹ vym&`v `ys-m&ry bsdh vyqxv `tv `l-dvd vytnv-lv lxm vy`kl vysqhv

mym. ¹² vytnv-lv plx dblh vsny &mqym vy`kl vtsb rvxv `lyv ky l`-`kl lxm vl`-sth mym slsh ymym vslsh lylv. ¹³ vy`mr lv dvd lmy-`th v`y mzh `th vy`mr njr m&ry `nky jbd l`ys jmlqy vyjzbnv `dny ky xlyty hyvm slsh. ¹⁴ `nxnv ps+nv ngb hkrty vjl-`sr lyhvdh vjl-ngb klb v`t-&qlg srpnv b`s. ¹⁵ vy`mr `lyv dvd htvrndy `l-hgdvd hzh vy`mr hsbjh ly b`lhym `m- tmytny v`m-t\$grny byd-`dny v`vrkd `l-hgdvd hzh. ¹⁶ vyrdhv vnhh n+sym jl-pny kl-h`r& `klym vstym vxggym bkl hsl hgdvl `sr lqyv m`r& plstym vm`r& yhvdh. ¹⁷ vykm dvd mhnspl vjd-hjrb lmxrtm vl`-nml+ mhm `ys ky `m-`rbj m`vt `ys-njr `sr-rkbv jl-hgmlym vyn\$. ¹⁸ vy&l dvd `t kl-`sr lqyv jmlq v`t-sty nsyv h&yl dvd. ¹⁹ vl` njdr-lhm mn-hq+n vjd-hgdvl vjd-bnym vbnvt vmsll vjd kl- `sr lqyv lhm hkl hsyb dvd. ²⁰ vyqx dvd `t-kl-h&`n vhbqr nhgv lpny hmqnh hhv` vy`mr zh sll dvd. ²¹ vyb` dvd `l-m`tym h`nsym `sr-pgrv mlkt `xry dvd vysybm bnxl hbsvr vy&`v lqr`t dvd vlqr`t hjm `sr-`tv vygs dvd `t-hjm vys`l lhm lslvm. ²² vyjn kl-`ys-rj vblyjl mh`nsym `sr hlkv jm-dvd vy`mr vjn `sr l`-hlkv jmy l`-ntn lhm mhsll `sr h&lnv ky-`m-`ys `t-`stv v`t- bnyv vynhgv vylkv. ²³ vy`mr dvd l`-tjv kn `xy `t `sr-ntn yvhv lnv vysmr `tnv vytn `t-hgdvd hb` jlynv bydvn. ²⁴ vmy ysmj lkm ldbr hzh ky kxlq hyrd bmlxmh vkxlq hysb jl- hklym yxdv yxlqv. ²⁵ vyhy mhyvm hhv` vmjhl vysmh lxq vlmst+ lysr`l jd hyvm hzh. ²⁶ vyb` dvd `l-&qlg vyslx mhsll lzqny yhvdh lrjvh l`mr hnh lkm brkh msl `yby yvhv. ²⁷ l`sr bbyl-vl vl`sr brmvt-ngb vl`sr bytr. ²⁸ vl`sr bjrr vl`sr bspmv vl`sr b`stmj. ²⁹ vl`sr brkl vl`sr bjry hyrxm`ly vl`sr bjry hqyny. ³⁰ vl`sr bxrmh vl`sr bbvr-jsn vl`sr bjtk. ³¹ vl`sr bxbrvn vlkl-hmqmvt `sr-hthlk-sm dvd hv` v`nsyv.

Chapter 31

¹ vplstym nlxmym bysr`l vyn\$v `nsy ysr`l mpny plstym vyplv xlym bhr hglbj. ² vydbqv plstym `t-s`vl v`t-bnyv vykv plstym `t-yhvntn v`t- `byndb v`t-mlky-svj bny s`vl. ³ vtkbd hmlxmh `l-s`vl vym&`hv hmvrym `nsym bqst vyxl m`d mhmvyrym. ⁴ vy`mr s`vl lns` klyv slp xrbk vdqrny bh pn-ybv`v hjrlm h`lh vdqrny vhtjllv-by vl` `bh ns` klyv ky yr` m`d vyqx s`vl `t-hxrb vypl jlyh. ⁵ vyr` ns`-klyv ky mt s`vl vypl gm-hv` jl-xrbv vytm jmv. ⁶ vytm s`vl vslst bnyv vns` klyv gm kl-`nsyv byvm hhv` yxdv. ⁷ vyr`v `nsy-ysr`l `sr-bjbr hjmq v`sr bjbr hyrdn ky-n\$v `nsy ysr`l vky-mtv s`vl vbnyv vyjzvb `t-hjrym vyn\$v vyb`v plstym vysbv bhn. ⁸ vyhy mmxrt vyb`v plstym lps+ `t-hxlym vym&`v `t-s`vl v`t- slst bnyv nplym bhr hglbj. ⁹ vykrtv `t-r`sv vypsy+v `t-klyv vyslxv b`r&-plstym \$byb lbr byt j&byhm v`t-hjm. ¹⁰ vysmv `t-klyv byt jstrvt v`t-gvytv tqjv bxvmt byt sn. ¹¹ vysmjv `lyv ysby ybys gljd `t `sr-jsv plstym ls`vl. ¹² vyqvmv kl-`ys xyl vylkv kl-hlylh vyqxv `t-gvyt s`vl v`t gvyt bnyv mxvmt byt sn vyb`v ybsh vysrpv `tm sm. ¹³ vyqxv `t-j&mtym vyqbrv txt-h`sl bybsh vy&mv sbjt ymym.

2 Samuel

Chapter 1

¹ vyhy `xry mvt s`vl vdvd sb mhkv t`-hjmly vysb dvd b&qlg ymym snym. ² vyhy byvm hslsyt vnhh `ys b` mn-hmxnh mj m s`vl vbgdyv qrjym v`dmh jl-r`sv vyhy bb`v `l-dvd vypl `r&h vystxv. ³ vy`mr lv dvd `y mzh tbv` vy`mr `lyv mmxnh ysrl nml+ty. ⁴ vy`mr `lyv dvd mh-hyh hdb hgd-n` ly vy`mr `sr-n\$ hjm mn- hmlxmh vgm-hrbh npl mn-hjm vymtv vgm s`vl vyhvntn bnv mtv. ⁵ vy`mr dvd `l-hnjr hmgyd lv `yk ydjt ky-mt s`vl vyhvntn bnv. ⁶ vy`mr hnjr hmgyd lv nqr` nqyty bhr hglbj vnhh s`vl nsjn jl- xnytv vnhh hrkb vbjly hprsym hdbqhv. ⁷ vypn `xryv vyr`ny vyqr` `ly v`mr hnny. ⁸ vy`mr ly my-`th vy`mr `lyv jmlqy `nky. ⁹ vy`mr `ly jmd-n` jly vmttny ky `xzny hsb& ky-kl-jvd npsy by. ¹⁰ v`jmd jlyv v`mtthv ky ydjty ky l` yxyh `xry nplv v`qx hnrz `sr jl-r`sv v`&jdh `sr jl-zrv v`by`m `l-`dny hnh. ¹¹ vyxzq dvd bbgdv vyqrjm vgm kl-h`nsym `sr `tv. ¹² vy\$pdv vybkv vy&mv jd-hjrb jl-s`vl vjl-yhvntn bnv vjl-jm yvh vjl-byt ysrl ky nplv bxb. ¹³ vy`mr dvd `l-hnjr hmgyd lv `y mzh `th vy`mr bn-`ys gr jmlqy `nky. ¹⁴ vy`mr `lyv dvd `yk l` yr` t lslx ydk lsxt `t-msyx yvh. ¹⁵ vyqr` dvd l`xd mhnjrym vy`mr gs pgj-bv vykhv vymt. ¹⁶ vy`mr `lyv dvd dmyk jl-r`sk ky pyk jnh bk l`mr `nky mty `t- msyx yvh. ¹⁷ vyqnn dvd `t-hqynh hz` t jl-s`vl vjl-yhvntn bnv. ¹⁸ vy`mr llmd bny-yvhdqst hnh ktvbjl-\$pr hysr. ¹⁹ h&by ysrl jl-bmvyk xll `yk nplv gbvrym. ²⁰ l-tgydv bgt `l-tbsrv bxv&t `sqlvn pn-tsmxnh bnvt plstym pn- tjlnh bnvt hjrlym. ²¹ hry bglbj `l-+l v`l-m+r jlykm vsdy trvmt ky sm ngjl mgn gbvrym mgn s`vl bly msyx bsmn. ²² mdm xlym mxlb gbvrym qst yhvntn l` nsvg `xvr vxrb s`vl l` tsvb ryqm. ²³ s`vl vyhvntn hn`hbym vhnjymm bxyyhm vbmvtm l` nprdv mnsrym qlv m`ryvt gbrv. ²⁴ bnvt ysrl `l-s`vl bkynh hmlbskm sny jm-jdny hmjlh jdy zhb jl lbvskn. ²⁵ `yk nplv gbrym btvk hmlxmh yhvntn jl-bmvyk xll. ²⁶ &r-ly jlyk `xy yhvntn njmt ly m`d npl`th `hbt k ly m`hbt nsym. ²⁷ `yk nplv gbvrym vy`bdv kly mlxmh.

Chapter 2

¹ vyhy `xry-kn vys`l dvd byvh l`mr h`jll b`xt jry yvhdy vy`mr yvh `lyv jlh vy`mr dvd `nh `jll vy`mr xbrnh. ² vyjl sm dvd vgm sty nsyv `xynjm hyzrylyt v`bygyl `st nbl hkrmly. ³ v`nsyv `sr-jmv hjll dvd `ys vbytv vysbv bjry xbrvn. ⁴ vyb`v `nsy yvhdy vmsxv-sm `t-dvd lmlk jl-byt yvhdy vygdv ldvd l`mr `nsy ybys gljd `sr qbrv `t-s`vl. ⁵ vyslx dvd ml`kym `l-`nsy ybys gljd vy`mr `lyhm brkym `tm lyvh `sr jsytm hx\$d hzh jm-`dnykm jm-s`vl vtqbrv `tv. ⁶ vjth yjs-yvh jmkm x\$d v`mt vgm `nky `jsh `tkm h+vbh hz` t `sr jsytm hdb hzh. ⁷ vjth txzqnh ydykm vhyv lbny-xyl ky-mt `dnykm s`vl vgm-`ty msxv byt-yvhdy lmlk jlyhm. ⁸ v`bnr bn-nr sr-&b` `sr ls`vl lqx `t-`ys bst bn-s`vl vyjbrhv mxnym. ⁹ vymlkhv `l-hgljd v`l-h`svry v`l-yzrj`l vjl-`prym vjl-bnymn vjl-ysr`l klh. ¹⁰ bn-`rbjym snh `ys-bst bn-s`vl bmlkv jl-ysr`l vstym snym mlk `k byt yvhdy hyv `xry dvd.

¹¹ vyhy m\$pr hymym `sr hyh dvd mlk bxbrvn jl-byt yhvhdh sbj snym vssh xdsym. ¹² vy&` `bnr bn-nr vjbdy `ys-bst bn-s`vl mmmxnym gbjvnh. ¹³ vyv`b bn-&rvyh vjbdy dvd y&`v vypgsvm jl-brkt gbjvn yxdv vysbv `lh jl-hbrkh mzh v`lh jl-hbrkh mzh. ¹⁴ vy`mr `bnr `l-yv`b yqvmv n` hnjrym vysxqv lpnyv vy`mr yv`b yqmv. ¹⁵ vyqmv vyjbrv bm\$pr snym jsr lbnymn vl`ys bst bn-s`vl vsnym jsr mjbdy dvd. ¹⁶ vyxzqv `ys br`s rjhw vxrbv b&d rjhv vyplv yxdv vyqr` lmqvm hhv` xlqt h&rym `sr bgbjvn. ¹⁷ vthy hmlxmh qsh jd-m`d byvm hhv` vyngp `bnr v`nsy ysrl`lpny jbdy dvd. ¹⁸ vyhyv-sm slsh bny &rvyh yv`b v`bysy vjsh`l vjsh`l ql brglyv k`xd h&bym `sr bsdh. ¹⁹ vyrdp jsh`l `xry `bnr vl`-n+h llkt jl-hymyn vjl-hsm`vl m`xry `bnr. ²⁰ vvpn `bnr `xryv vy`mr h`th zh jsh`l vy`mr `nky. ²¹ vy`mr lv `bnr n+h lk jl-ymynk `v jl-sm`lk v`xz lk `xd mhnjrym vqx-lk `t-xl&tv vl`-`bh jsh`l l\$vr m`xryv. ²² vy\$pv jvd `bnr l`mr `l-jsh`l \$vr lk m`xry lmh `khh `r&h v`yk `s` pny `l-yv`b `xyk. ²³ vym`n l\$vr vykhv `bnr b`xry hxnyt `l-hxms vt&` hxnyt m`xryv vypl-sm vynt txtv vyhy kl-hb` `l-hmqvm `sr-npl sm jsh`l vynt vyjmdv. ²⁴ vyrdpv yv`b v`bysy `xry `bnr vhsms b`h vhmh b`v jd-gbjt `mh `sr jl-pny-gyx drk mdrb gbjvn. ²⁵ vytqb&v bny-bnymn `xry `bnr vyhyv l`gdh `xt vyjmdv jl r`s- gbjh `xt. ²⁶ vyqr` `bnr `l-yv`b vy`mr hln&x t`kl xrb hlv` ydjth ky-mrh thyh b`xrvnh vjd-mty l`-t`mr ljm lsvb m`xry `xyhm. ²⁷ vy`mr yv`b xy h`lhym ky lvl` dbrt ky `z mhbqr njlh hjm `ys m`xry `xyv. ²⁸ vytqj yv`b bsvpr vyjmdv kl-hjm vl`-yrdpv jvd `xry ysrl`vl`- y\$pv jvd lhlxm. ²⁹ v`bnr v`nsyv hlkv bjrbb kl hlylh hhv` vyjbrv `t-hyrdn vylkv kl-hbtrvn vyb`v mxnym. ³⁰ vyv`b sb m`xry `bnr vyqb& `t-kl-hjm vppqdv mjbdy dvd tsjh- jsr `ys vjsh`l. ³¹ vjbdy dvd hkv mbnymn vb`nsy `bnr sls-m`vt vssym `ys mtv. ³² vys`v `t-jsh`l vyqbrhv bqbr `byv `sr byt lxm vylkv kl-hlylh yv`b v`nsyv vy`r lhm bxbrvn.

Chapter 3

¹ vthy hmlxmh `rkh byn byt s`vl vbyn byt dvd vdvd hlk vxzq vbyt s`vl hlkyv vdlym. ² vyldv ldvd bnym bxbrvn vyhy bkvrv `mnvn l`xynjm hyzrj`lt. ³ vmsnhv kl`b l`bygl `st nbl hkrmly vhsly `bslvn bn-mjkh bt- tlmy mlk gsvr. ⁴ vhrbyjy `dnyh bn-xgyt vhxmysy sp+yh bn`by+l. ⁵ vhssy ytrjm ljglh `st dvd `lh yldv ldvd bxbrvn. ⁶ vyhy bhyvt hmlxmh byn byt s`vl vbyn byt dvd v`bnr hyh mtxzq bbyt s`vl. ⁷ vls`vl plgs vsmh r&ph bt`yh vy`mr `l`bnr mdvj b`th `l-pylgs `by. ⁸ vyxr l`bnr m`d jl-dbry `ys-bst vy`mr hr`s klb `nky `sr lyhvdh hyvm `jsh-x\$d jm-byt s`vl `byk `l`xyv v`l-mrjhw vl` hm&ytk byd- dvd vtpqd jly jvn h`sh hyvm. ⁹ kh-yjsh `lhym l`bnr vkh y\$yp lv ky k`sr nsbj yvh ldvd ky-kn `jsh-lv. ¹⁰ lhjbyr hmmlkh mbyt s`vl vlhqym `t-k\$` dvd jl-ysr`l vjl-yhvdh mdn vjd-b`r sbj. ¹¹ vl`-ykl jvd lhsyb `t`bnr dbr myr`tv `tv. ¹² vyslx `bnr ml`kym `l-dvd txtv l`mr lmy`r& l`mr krth brytk `ty vnhh ydy jmk lh\$b `lyk `t-kl-ysr`l. ¹³ vy`mr +vb `ny `krt `tk bryt `k dbr `xd `nky s`l m`tk l`mr l`- tr`h `t-pny ky `m-lpny hby`k `t mykl bt-s`vl bb`k lr`vt `t-pny. ¹⁴ vyslx dvd ml`kym `l`ys-bst bn-s`vl l`mr tnh `t`sty `t-mykl `sr `rsty ly bm`h jrlvt plstym. ¹⁵ vyslx `ys bst vyqxh mjm `ys mjm pl+y`l bn-lvs. ¹⁶ vylk `th `ysh hlvk vbkh `xryh jd-bxrym vy`mr `lyv `bnr lk

svb vysb. ¹⁷ vdbr-`bnr hyh jm-zqny ysrl l`mr gm-tmvl gm-sls m hyytm mbqsym `t-dvd lmlk jlykm. ¹⁸ vjth jsv ky yvhv `mr `l-dvd l`mr byd dvd jbdy hvsyj `t-jmy ysrl myd plstym vmyd kl-`ybyhm. ¹⁹ vydb r gm-`bnr b`zny bnymyn vylk gm-`bnr l dbr b`zny dvd bxbrvn `t kl-`sr-+vb bjyny ysrl vbjyny kl-byt bnymn. ²⁰ vyb `bnr `l-dvd xbrvn v`tv jsrym `nsym vyjs dvd l`bnr vl`nsym `sr-`tv msth. ²¹ vy`mr `bnr `l-dvd `qvmh v`lkh v`qb&h `l-`dny hmlk `t-kl- ysrl vykrtv `tk bryt vmlkt bkl `sr-`t`vh npsk vyslx dvd `t-`bnr vylk bslvm. ²² vnhh jbdy dvd vyv`b b` mhgddvd vsll rb jmm hby`v v`bnr `ynn v jm-dvd bxbrvn ky slxv vylk bslvm. ²³ vyv`b vkl-h&b` `sr-`tv b`v vygdv lyv`b l`mr b-`bnr bn-nr `l- hmlk vyslxhv vylk bslvm. ²⁴ vyb` yv`b `l-hmlk vy`mr mh jsyth hnh-b` `bnr `lyk lmh-zh slxtv vylk hlvk. ²⁵ ydjt `t-`bnr bn-nr ky lpttk b` vldjt `t-mv&`k v`t-mbv`k vldjt `t kl-`sr `th jsh. ²⁶ vy&` yv`b mjm dvd vyslx ml`kym `xry `bnr vysbv `tv mbvr h\$rh vdvd l` ydj. ²⁷ vysb `bnr xbrvn vy+hv yv`b `l-tvk hsjr l dbr `tv bsly vykhv sm hxms vymt bdm jsh-`l `xyv. ²⁸ vysmj dvd m`xry kn vy`mr nqy `nky vmmlkty mjm yvhv jd-jvlm mdmy `bnr bn-nr. ²⁹ yxlv jl-r`s yv`b v`l kl-byt `byv v`l-ykrt mbyt yv`b zb vm&rj vmxzyq bplk vnpl bxrb vx\$-lxm. ³⁰ vyv`b v`bysy `xyv hrgv l`bnr jl `sr hmyt `t-jsh`l `xyhm bgbjvn bmlxmh. ³¹ vy`mr dvd `l-yv`b v`l-kl-hjm `sr-`tv qrjv bgdykm vxgrv sqym v\$pdv lpny `bnr vhmik dvd hlk `xry hm+h. ³² vyqbrv `t-`bnr bxbrvn vys` hmlk `t-qvlv vybk `l-qbr `bnr vybkv kl-hjm. ³³ vyqnn hmlk `l-`bnr vy`mr hkmvt nbl ymvt `bnr. ³⁴ ydk l-`\$rvt vrglyk l-`lnxstym hgsv knpvl lpny bny-jvlh nplt vy\$pv kl-hjm lbkvt jlyv. ³⁵ vyb` kl-hjm lhbrvt `t-dvd lxm bjvd hyvm vysbj dvd l`mr kh yjsh-ly `lhym vkh y\$yp ky `m-lpny bv-`hsms `+jm-lxm `v kl- m`vmh. ³⁶ vkl-hjm hkyrv vyy+b bjynyhm kkl `sr jsh hmlk bjyny kl-hjm +vb. ³⁷ vydjv kl-hjm vkl-ysrl byvm hhv` ky l` hyth mhmlk lhmyt `t- `bnr bn-nr. ³⁸ vy`mr hmlk `l-jbdyv hl v`tdjv ky-sr vgdvl npl hyvm hzh bysr`l. ³⁹ v`nky hyvm rk vmsvx mlk vh`nsym h`lh bny &rvyh qsym mmny yslm yvhv ljsh hrjh krjtv.

Chapter 4

¹ vysmj bn-s`vl ky mt `bnr bxbrvn vyrpv ydyv vkl-ysrl nbhlv. ² vsny `nsym sry-gdvdym hyv bn-s`vl sm h`xd bjnh vsm hsn y rkb bny rmvn hb`rty mbny bnymn ky gm-b`rvt txsb jl-bnymn. ³ vybrxv hb`rty m gty mh vyhyv-sm grym jd hyvm hzh. ⁴ vlyhvntn bn-s`vl bn nkh rglym bn-xms snym hyh bb` smjt s`vl vyhvntn myzrj`l vts`hv `mntv vtn\$ vyhy bxpzh lnv\$ vypl vyp\$x vsmv mpybst. ⁵ vylkv bny-rmvn hb`rty rkb vbjnh vyb`v kxm hyvm `l-byt `ys bst vhv` skb `t mskb h&hrym. ⁶ vnhh b`v jd-tvk hbyt lqxy x+y m vykhv `l-hxms vrkb vbjnh `xyv nml+v. ⁷ vyb`v hbyt vhv-`skb jl-m+tv bxdr mskbv vykhv vymthv vy\$yrv `t- r`sv vyqxv `t-r`sv vylkv drk hjrbb kl-hlylh. ⁸ vyb`v `t-r`s `ys-bst `l-dvd xbrvn vy`mr v `l-hmlk hnh-r`s `ys- bst bn-s`vl `ybk `sr bqs `t-npsk vytn yvhv l`dny hmlk nqmv t hyvm hzh ms`vl vmzrjv. ⁹ vyjn dvd `t-rkb v`t-bjnh `xyv bny rmvn hb`rty vy`mr lhm xy- yvhv `sr-pdh `t-npsy mkl-&rh. ¹⁰ ky hmgyd ly l`mr hnh-mt s`vl vhv-`hyh kmbsr bjynyv v`xzh bv v`hrghv b&qlg `sr lty-lv bsrh. ¹¹ `p ky-`nsym rsjym hrgv `t-`ys-&dyq bbytv

jl-mskbv vjth hlv` `bqs `t-dmv mydkm vbjrty `tkm mn-h`r&. ¹² vy&v dvd `t-hnjrym vyhrgvm vyq&&v `t-ydyhm v`-t-rglyhm vytlv jl-hbrkh bxbrvn v` t r`s `ys-bst lqxv vyqbrv bqbr-`bnr bxbrvn.

Chapter 5

¹ vyb`v kl-sb+y ysrl`l-dvd xbrvnh vy`mr v l`mr hnnv j&mk vbsrk `nxnv. ² gm-`tmvl gm-slsvm bhyvt s`vl mlk jlynv `th hyyth mv&y` vhmby `t-ysr`l vy`mr yvh lk `th trjh `t-jmy `t-ysr`l v`th thyh lngyd jl-ysr`l. ³ vyb`v kl-zqny ysrl`l-hmlk xbrvnh vykrt lhm hmlk dvd bryt bxbrvn lpny yvh vmsxv `t-dvd lmlk jl-ysr`l. ⁴ bn-slsym snh dvd bmlkv `rbjym snh mlk. ⁵ bxbrvn mlk jl-yhvdh sbj snyv vssh xdsym vbyrvslm mlk slsym vsls snh jl kl-ysr`l vyhvdh. ⁶ vylk hmlk v`nsyv yrslm `l-hyb\$y yvsb h`r& vy`mr ldvd l`mr l`-tbv` hnh ky `m-h\$yrk hjvrym vhp\$ym l`mr l`-ybv` dvd hnh. ⁷ vylkd dvd `t m&dt &yvny` jyr dvd. ⁸ vy`mr dvd byvm hhv` kl-mkh yb\$y vygj b&nvr v`-t-hp\$ym v`-t- hjvrym sn`v nps dvd jl-kn y`mr vjv vp\$ l` ybv` `l-hbyt. ⁹ vysb dvd bm&dh vyqr`-lh jyr dvd vybn dvd \$byb mn-hmlv` vbyth. ¹⁰ vylk dvd hlkv vgdvl vyvh `lhy &b`vt jmv. ¹¹ vyslx xym mlk-& ml`kym `l-dvd vj&y `rzym vxrsy j& vxrsy `bn qyr vybnv-byt ldvd. ¹² vydj dvd ky-hkynv yvh mlk jl-ysr`l vky ns` mmlktv bjbv jmv ysrl. ¹³ vyqx dvd jvd plgsym vnsym myrvslm `xry b`v mxbrvn vyvldv jvd ldvd bnym vbnvt. ¹⁴ v`lh smvt hlydym lv byrvslm smvj vsvbb vntn vslmh. ¹⁵ vybxr v`lysvj vnpg vpyj. ¹⁶ v`lysmj v`lydj v`lypl+. ¹⁷ vysmjv plstym ky-msxv `t-dvd lmlk jl-ysr`l vyjlv kl-plstym lbqs `t-dvd vysmj dvd vyrd `l-hm&vdh. ¹⁸ vplstym b`v vyn+sv bjmq rp`ym. ¹⁹ vys`l dvd byvh l`mr h`jlh `l-plstym httnm bydy vy`mr yvh `l-dvd jlh ky-ntn `tn `t-hplstym bydk. ²⁰ vyb`v dvd bbjl-pr&ym vykm sm dvd vy`mr pr& yvh `t-`yby lpny kpr& mym jl-kn qr` sm-hmqvm hhv` bjl pr&ym. ²¹ vyjzbv-sm `t-j&byhm vys`m dvd v`nsyv. ²² vy\$pv jvd plstym ljlv vyn+sv bjmq rp`ym. ²³ vys`l dvd byvh vy`mr l` tjlh h\$b `l-`xryhm vb`t lhm mmvl bk`ym. ²⁴ vyhy bsmjk `t-qvl &jdh br`sy hbk`ym `z txr& ky `z y&` yvh lpnyk lhkv bmxnh plstym. ²⁵ vyjs dvd kn k`sr &vhv yvh vyk `t-plstym mgbj jd-b`k gzr.

Chapter 6

¹ vy\$pv jvd dvd `t-kl-bxvr bysr`l slsym `lp. ² vyqm vylk dvd vkl-hjm `sr `tv mbjly yhvdh lhjlv msm `t `rvn h`lhyh `sr-nqr` sm sm yvh &b`vt ysb hkrbym jlyv. ³ vyrkbv `t-`rvn h`lhyh `l-jglh xdsh vys`hv mbyth `byndb `sr bgbjh vjz` v`xyv bny `byndb nhgym `t-hjglh xdsh. ⁴ vys`hv mbyth `byndb `sr bgbjh jm `rvn h`lhyh v`xyv hlk lpny h`rvn. ⁵ vdvd vkl-byt ysrl msxqym lpny yvh bkl j&y brvsym vbknrvt vbnblym vbtptym vbmjnnyjym vb&l&lym. ⁶ vyb`v jd-grn nkvn vyslx jz` `l-`rvn h`lhyh vy`xz bv ky sm+v hbqr. ⁷ vyxr-`p yvh bjzh vykhv sm h`lhyh jl-hsl vmyt sm jm `rvn h`lhyh. ⁸ vyxr ldvd jl `sr pr& yvh pr& bjzh vyqr` lmqvm hhv` pr& jzh jd hyvm hzh. ⁹ vyr`

dvd `t-yvhv byvm hlv` vy`mr `yk ybv` `ly `rvn yvhv. ¹⁰ vl`-`bh dvd lh\$yr `lyv `t-`rvn yvhv jl-jyr dvd vy+hv dvd byt jbd-`dvm hgty. ¹¹ vysb `rvn yvhv byt jbd `dm hgty slsh xdsym vybrk yvhv `t-jbd `dm v`-t-kl-bytv. ¹² vygd lmlk dvd l`mr brk yvhv `t-byt jbd `dm v`-t-kl-`sr-lv bjbvr `rvn h`lhym vylk dvd vyjl `t-`rvn h`lhym mbyt jbd `dm jyr dvd bsmxh. ¹³ vyhy ky &jdv ns`y `rvn-yvhv ssh &jdym vyzbx svr vmry`. ¹⁴ vdvd mkrkr bkl-jz lpny yvhv vdvd xgvr `pvd bd. ¹⁵ vdvd vkl-byt ysrl mjlym `t-`rvn yvhv btrvjh vbqvl svpr. ¹⁶ vhyh `rvn yvhv b` jyr dvd vmykl bt-s`vl nsqph bjd hxlvn vtr` `t-hmlk dvd mpzz vmkrkr lpny yvhv vtbz lv blbh. ¹⁷ vyb`v `t-`rvn yvhv vy&gv `tv bmqvmv btvk h`hl `sr n+h-lv dvd vyjl dvd jlvt lpny yvhv vslmym. ¹⁸ vykl dvd mhjlv hvjlv vhslym vybrk `t-hjm bsm yvhv &b`vt. ¹⁹ vyxlq lkl-hjm lkl-hmvn ysrl lm`ys vjd-`sh l`ys xlt lxm `xt v`spr `xd v`sysh `xt vylk kl-hjm `ys lbytv. ²⁰ vysb dvd lbrk `t-bytv vt&` mykl bt-s`vl lqr` t dvd vt`mr mh-nkbd hyvm mlk ysrl `sr nglh hyvm ljny `mhvt jbdyv khglvt nglvt `xd hrqym. ²¹ vy`mr dvd `l-mykl lpny yvhv `sr bxr-by m`byk vmkl-bytv l&vt `ty ngyd jl-jm yvhv jl-ysrl vsxqy lpny yvhv. ²² vnqly jvd mz` t vhyty spl bjny vjm-h`mhvt `sr `mrt jmm `kbdh. ²³ vlmykl bt-s`vl l`-hyh lh yld jd yvm mvth.

Chapter 7

¹ vyhy ky-ysb hmlk bbytv vyvhv hnyx-lv m\$byb mkl-`ybyv. ² vy`mr hmlk `l-ntn hnby` r`h n` `nky yvsb bbyt `rzym v`rvn h`lhym ysb btvk hyryjh. ³ vy`mr ntn `l-hmlk kl `sr blbbk lk jsh ky yvhv jmk. ⁴ vyhy blylh hlv` vyhy dbr-yvhv `l-ntn l`mr. ⁵ lk v`mrt `l-jbdy `l-dvd kh `mr yvhv h`th tbnh-ly byt lsby. ⁶ ky l` ysby bbyt lmyvm hjlty `t-bny ysrl mm&rym vjd hyvm hzh v`hyh mthlk b`hl vbmskn. ⁷ bkl `sr-hthlky bkl-bny ysrl hdb dbrty `t-`xd sb+y ysrl `sr &vyty lrjvt `t-jmy `t-ysrl l`mr lmh l`-bnytm ly byt `rzym. ⁸ vjth kh-t`mr ljbdy ldvd kh `mr yvhv &b`vt `ny lqxyk mn-hnv m`xr h&`n lhyvt ngyd jl-jmy jl-ysrl. ⁹ v`hyh jmk bkl `sr hlkt v`krth `t-kl-`ybyk mpnyk vjsty lk sm gdvl ksm hgdlym `sr b`r&. ¹⁰ vsmy mqv lmy lysrl vn+jtyv vskn txyv vl` yrgz jvd vl`-y\$ypv bny-jvlh ljnvtv k`sr br`svnh. ¹¹ vlmn-hyvm `sr &vyty sp+ym jl-jmy ysrl vnyxy lk mkl-`ybyk vhygd lk yvhv ky-byt yjsh-lk yvhv. ¹² ky yml`v ymyk vskbt `t-`btyk vhyqmyt `t-zryk `xryk `sr y&` mmjyk vhyty `t-mmktv. ¹³ hv` ybnh-byt lsmv vknty `t-k\$` mmlktv jd-jvlm. ¹⁴ `ny `hyh-lv l`b vlv` yhyh-ly lbn `sr bhjvtv vhxtyv bsb+ `nsym vbngjy bny `dm. ¹⁵ vx\$dy l`-y\$vr mmnv k`sr h\$rtv mjm s`vl `sr h\$rtv mlpnyk. ¹⁶ vn`mn bytk vmmlktk jd-jvlm lpnyk k\$`k yhyh nkvn jd-jvlm. ¹⁷ kkl hdbrym h`lh vkkl hxzyvn hzh kn dbr ntn `l-dvd. ¹⁸ vyb` hmlk dvd vysb lpny yvhv vy`mr my `nky `dny yvhv vmy byty ky hby`tny jd-hlm. ¹⁹ vtq+n jvd z` t bjnyk `dny yvhv vtdbr gm `l-byt-jbdk lmrxvq vz` t tvrt h`dm `dny yvhv. ²⁰ vmh-yv\$yp dvd jvd ldbr `lyk v`th ydjt `t-jbdk `dny yvhv. ²¹ bjbvr dbrk vklbk jsyt `t kl-hgdvlh hz` t lhvdyj `t-jbdk. ²² jl-kn gdlv `dny yvhv ky-`yn kmvk v`yn `lhym zvltk bkl `sr- smjnv b`znynv. ²³ vmy kjmk kysrl gvy `xd b`r& `sr hlkv-`lhym lpdvt-lv ljm vlsvm lv sm vljsvt lkm hgdvlh vnr`vt l`r&k mpny jmk `sr pdyt lk mm&rym

gvym v`lhyv. ²⁴ vtkvnn lk `t-jmk ysrl lk ljm jd-jvml v`th yvh hyt lhm l`lhym. ²⁵ vjth yvh `lhym hdbt `sr dbrt jl-jbdk vjl-bytv hqm jd-jvml vjsh k`sr dbrt. ²⁶ vygdI smk jd-jvml l`mr yvh &b`vt `lhym jl-ysr`l vbytv jbdk dvd yhyh nkvnlpnyk. ²⁷ ky-`th yvh &b`vt `lhy ysrl glyth `t-`zn jbdk l`mr byt `bnh- lk jl-kn m&` jbdk `t-lbv lhtpll `lyk `t-htplh hz`t. ²⁸ vjth `dny yvh `th-hv` h`lhym vdbryk yhyv `mt vtdbr `l-jbdk `t-h+vbh hz`t. ²⁹ vjth hv`l vbrk `t-byt jbdk lhyvt ljlml lpnyk ky-`th `dny yvh dbt vmbkrkt ybrk byt-jbdk ljlml.

Chapter 8

¹ vyhy `xry-kn vyk dvd `t-plstym vyknyjm vyqx dvd `t-mtg h`mh myd plstym. ² vyk `t-mv`b vymddm bxbl hskb `vtm `r&h vymdd sny-xblym lhmyt vml` hxbllhxyvt vthy mv`b ldvd ljbdom ns`y mnxh. ³ vyk dvd `t-hddjzr bn-rxb mlk &vbh blktv lshyb ydv bnhr-. ⁴ vylkd dvd mmnv `lp vsbj-m`vt prsym vjsrym `lp `ys rgly vyjqr dvd `t-kl-hrkb vyvtr mmnv m`h rkb. ⁵ vtb` `rm dmsq lizr lhddjzr mlk &vbh vyk dvd b`rm jsrym-vsny m`lp `ys. ⁶ vysm dvd n&bym b`rm dmsq vthy `rm ldvd ljbdom nvs`y mnxh vysj yvh `t-dvd bkl`sr hlk. ⁷ vyqx dvd `t sl+y hzhb `sr hyv `l jbdy hddjzr vyby`m yrslm. ⁸ vmb+x vmbtry jry hddjzr lqx hmlk dvd nxst hrhb m`d. ⁹ vysmj tyy mlk xmt ky hkh dvd `t kl-xyl hddjzr. ¹⁰ vyslx tyy `t-yvrm-bnv `l-hmlk-dvd ls`l-lv lslvm vlbrkv jl `sr nlxm bhddjzr vykhv ky-`ys mlxmv tyy hyh hddjzr vbydv hyv kly-k\$pkly-zhb vkly nxst. ¹¹ gm-`tm hqdys hmlk dvd lyvh jm-hk\$pvzhzb `sr hqdys mkl- hgvym `sr kbs. ¹² m`rm vmmv`b vmbny jmvn vmplstym vmjmlq vmsll hddjzr bn-rxb mlk &vbh. ¹³ vyjs dvd sm bsbv mhkvvt `t-`rm bgy`-mlx smvnh jsr `lp. ¹⁴ vysm b`dvm n&bym bkl-`dvm sm n&bym vyhy kl-`dvm jbdym ldvd vyvsj yvh `t-dvd bkl`sr hlk. ¹⁵ vymlk dvd jl-kl-ysr`l vyhy dvd jsh msp+ v&dqh lkl-jmv. ¹⁶ vyv`b bn-&rvyh jl-h&b` vyhvsp+ bn-`xylvd mzyr. ¹⁷ v&dvq bn-`xy+vb v`xymk bn-`bytr khnym vsryh \$vpr. ¹⁸ vbyhv bn-yhvydj vhrty vhpity vbyv dvd khnym hyv.

Chapter 9

¹ vy`mr dvd hky ys-jvd `sr nvtr lbytv s`vl v`jsh jmv x\$d bjbvr yhvntn. ² vlbytv s`vl jbd vsmv &yb` vyqr`v-lv `l-dvd vy`mr hmlk `lyv h`th &yb` vy`mr jbdk. ³ vy`mr hmlk h`p\$ jvd `ys lbytv s`vl v`jsh jmv x\$d `lhym vy`mr &yb` `l-hmlk jvd bn lyhvntn nkx rglym. ⁴ vy`mr-lv hmlk `yph hv` vy`mr &yb` `l-hmlk hnh-hv` byt mkyr bn- jmy`l blv dbr. ⁵ vyslx hmlk dvd vyqxhv mbytv mkyr bn-jmy`l mlv dbr. ⁶ vyb` mpybst bn-yhvntn bn-s`vl `l-dvd vypl jl-pnyv vystxv vy`mr dvd mpybst vy`mr hnh jbdk. ⁷ vy`mr lv dvd `l-tyr` ky jsh `jsh jmk x\$d bjbvr yhvntn `byk vhsbty lk `t-kl-sdh s`vl `byk v`th t`kl lxm jl-slxny tmyd. ⁸ vystxv vy`mr mh jbdk ky pnyv `l-hklb hmt `sr kmvny. ⁹ vyqr` hmlk `l-&yb` nyr s`vl vy`mr `lyv kl `sr hyh ls`vl vlkl- bytv nty lbn-`dnyk. ¹⁰ vjbdv lv `t-h`dmh

`th vbnyk vjbdyk vhb` t vhyh lbn-` dnyk lxm v`klv vmpybst bn-` dnyk y`kl tmyd lxm jl-slxny vl&yb` xmsb jsr bnyv vjsrym jbdym. ¹¹ vy`mr &yb` `l-hmlk kkl `sr y&vh `dny hmlk `t-jbdv kn yjsh jbdk vmpybst `kl jl-slxny k`xd mbny hmlk. ¹² vmpybst bn-q+n vsmv myk` vkl mvsb byt-&yb` jbdym lmpybst. ¹³ vmpybst ysb byrvslm ky jl-slxn hmlk tmyd hv` `kl vhv` p\$ x sty rglyv.

Chapter 10

¹ vyhy `xry-kn vymt mlk bny jmvn vymlk xnv bnv txyv. ² vy`mr dvd `jsh-x\$d jm-xnvn bn-nxs k`sr jsh `byv jmdy x\$d vyslx dvd lnxmv byd-jbdyv `l-`byv vyb`v jbdy dvd `r& bny jmvn. ³ vy`mr v sry bny-jmvn `l-xnvn `dnyhm hmkbd dvd `t-`byk bjnyk ky-slx lk mnxmym hl v` bjbvr xqvr `t-hjyr vlrgh vlhpkh slx dvd `t-jbdyv `lyk. ⁴ vyqx xnv `t-jbdy dvd vyglx `t-x&y zqnm vykr `t-mdvyhm bx&y jd stvtyhm vyslxm. ⁵ vygdv ldvd vyslx lqr`tm ky-hyv h`nsym nklym m`d vy`mr hmlk sbv byrxv jd-y&mx zqnm vsbtm. ⁶ vyr`v bny jmvn ky nb`sv bdvd vyslxv bny-jmvn vyskrv `t-`rm byt-rxvb v`t-`rm &vb` jsrym `lp rgly v`t-mlk mjkh `lp `ys v`ys +vb snym-jsr `lp `ys. ⁷ vysmj dvd vyslx `t-yv`b v`t kl-h&b` hgbrym. ⁸ vy&`v bny jmvn vyjrv mlxmh ptx hsr v`rm &vb` vrxvb v`ys-+vb vmjkh lbdm bsdh. ⁹ vyr` yv`b ky-hyth `lyv pny hmlxmh mpnym vm`xv vybvr mkl bxvry bysr`l vyjrv lqr`t `rm. ¹⁰ v`t ytr hjm ntn byd `bsy `xyv vyjrv lqr`t bny jmvn. ¹¹ vy`mr `m-txqz `rm mmny vhyh ly lysvjh v`m-bny jmvn yxzqv mmk vhlkty lhvsyj lk. ¹² xzq vntxzq bjd-jmnv vbjd jry `lhynv vyhv yjsh h+vb bjnyv. ¹³ vygs yv`b vhm `sr jmv lmlxmh b`rm vyn\$v mpnyv. ¹⁴ vbny jmvn r`v ky-n\$ `rm vyn\$v mpny `bysy vyb`v hjyr vysb yv`b mj l bny jmvn vyb` yrvslm. ¹⁵ vyr` `rm ky ngp lpny ysr`l vy`\$pv yxd. ¹⁶ vyslx hddjzr vy&` `t-`rm `sr mjbr hnhr vyb`v xylm vsvbk sr- &b` hddjzr lpnyhm. ¹⁷ vygd ldvd vy`\$p `t-kl-ysr`l vyjbr `t-hyrdn vyb` xl`mh vyjrv `rm lqr`t dvd vylxmv jmv. ¹⁸ vyn\$ `rm mpny ysr`l vyhrg dvd m`rm sbj m`vt rkb v`rbjym `lp prsym v`t svbk sr-&b`v hkh vymt sm. ¹⁹ vyr`v kl-hmlkym jbdy hddjzr ky ngpv lpny ysr`l vyslmv `t- ysr`l vyjbdvm vyr`v `rm lhvsyj jvd `t-bny jmvn.

Chapter 11

¹ vyhy ltsvbt hsnh ljt &`t hml`kym vyslx dvd `t-yv`b v`t-jbdyv jmv v`t-kl-ysr`l vysxtv `t-bny jmvn vy&rv jl-rbh vdvd yvsb byrvslm. ² vyhy ljt hjrb vyqm dvd mj l mskbv vythlk jl-gg byt-hmlk vyr` `sh rx&t mj l hgg vh`sh +vbt mr`h m`d. ³ vyslx dvd vydr l`sh vy`mr hl v`-z`t bt-sbj bt-`lyjm `st `vryh hxy. ⁴ vyslx dvd ml`kym vyqxh vt v` `lyv vyskb jmh vhy` mtqdst m+m`th vtsb `l-byth. ⁵ vthr h`sh vtslx vtgd ldvd vt`mr hrh `nky. ⁶ vyslx dvd `l-yv`b slx `ly `t-`vryh hxy vyslx yv`b `t-`vryh `l-dvd. ⁷ vyb` `vryh `lyv vys`l dvd lslvm yv`b vlslvm hjm vlslvm hmlxmh. ⁸ vy`mr dvd l`vryh rd lbytk vrx& rglyk vy&` `vryh mbyth hmlk vt&` `xryv ms`t hmlk. ⁹ vyskb `vryh ptx byt

hmlk `t kl-jbdy `dnyv vl` yrd `l-bytv. ¹⁰ vygdv ldvd l`mr l`-yrd `vryh `l-bytv vy`mr dvd `l`vryh hlv` mdrk `th b` mdvj l`-yrtd `l-bytk. ¹¹ vy`mr `vryh `l-dvd h`rvn vysr`l vyhvdh ysbym b\$kvv v`dny yv`b vjbdy `dny jl-pny hsdh xnym v`ny `bv` `l-byty l`kl vlstvt vlskb jm`-sty xyk vxy npsk `m`-jsh `t-hdbr hzh. ¹² vy`mr dvd `l`vryh sb bzh gm-hyvm vmxr `slxk vysb `vryh byrvslm byvm hhv` vmmxrt. ¹³ vyqr`-lv dvd vy`kl lpnyv vyst vyskrhv vy&` bjr lskb bmskbv jm-jbdy `dnyv v`l-bytv l` yrd. ¹⁴ vyhy bbqr vyktd dvd \$pr `l-yv`b vyslx byd `vryh. ¹⁵ vyktd b\$pr l`mr hbv `t`-vryh `l-mvl pny hmlxmh hxzqh vsbtm m`xryv vnkx vmt. ¹⁶ vyhy bsmvr yv`b `l-hjyr vytn `t`-vryh `l-hmqvm `sr ydj ky `nsy-xyl sm. ¹⁷ vy&`v `nsy hjyr vylxmv `t-yv`b vypl mn-hjm mjbdy dvd vymt gm `vryh hxy. ¹⁸ vyslx yv`b vygd ldvd `t-kl-dbry hmlxmh. ¹⁹ vy&v `t-hml`k l`mr kklvkt `t kl-dbry hmlxmh ldr `l-hmlk. ²⁰ vhyh `m-tjlh xmt hmlk v`mr lk mdvj ngstm `l-hjyr lhlxm hlv` ydjtm `t `sr-yrv mjl hxvmh. ²¹ my-hkh `t`-bymlk bn-yrbst hlv`-sh hslykh jlyv plx rkb mjl hxvmh vymt btb& lmh ngstm `l-hxvmh v`mrt gm jbdk `vryh hxy mt. ²² vylk hml`k vyb` vygd ldvd `t kl`-sr slxv yv`b. ²³ vy`mr hml`k `l-dvd ky-gbrv jlynv h`nsym vy&`v `lynv hsdh vnhyh jlyhm jd-ptx hsjr. ²⁴ vyr`v hmvr`ym `l-jbdk mjl hxvmh vymtv mjbdy hmlk vgm jbdk `vryh hxy mt. ²⁵ vy`mr dvd `l-hml`k kh-t`mr `l-yv`b `l-yrj bjnyk `t-hdbr hzh ky-kzh vkzh t`kl hxb hxzq mlxmtk `l-hjyr vhr\$hxzqh. ²⁶ vtsmj `st `vryh ky-mt `vryh `ysh vt\$pd jl-bjlh. ²⁷ vyjbr h`bl vyslx dvd vy`\$ph `l-bytv vthy-lv l`sh vtld lv bn vyrj hdbv `sr-jsh dvd bjyny yvh.

Chapter 12

¹ vyslx yvhv `t-ntn `l-dvd vyb` `lyv vy`mr lv sny `nsym hyv bjyr `xt `xd jsyr v`xd r`s. ² ljsyr hyh &`n vbqr hrhb m`d. ³ vlrs `yn-kl ky `m-kbsh `xt q+nh `sr qnh vyxyh vtgd l jmv vjm- bnyv yxdv mptv t`kl vmk\$y tsth vbxyqv tskb vthy-lv kbt. ⁴ vyb` hlk l`ys hjsyr vyxml lqxt m&`nv vmbqrv ljsvt l`rx hb`-lv vyqx `t-kbst h`ys hr`s vyjsh l`ys hb` `lyv. ⁵ vyxr`p dvd b`ys m`d vy`mr `l-ntn xy-yvh ky bn-mvt h`ys hjsh z`t. ⁶ v`-t-hkbsh yslm `rbjty m jqb `sr jsh `t-hdbr hzh vjl `sr l`-xml. ⁷ vy`mr ntn `l-dvd `th h`ys kh`-mr yvhv `lhy ysr`l `nky msxyk lmlk jl-ysr`l v`nky h<yk myd s`vl. ⁸ v`tnh lk `t-byt `dnyk v`-t-nsy `dnyk bxyqk v`tnh lk `t-byt ysr`l vyhvdh v`m-mj+ v`\$ph lk khnh vknh. ⁹ mdvj bzyt `t-dbr yvhv ljsvt hrj bjynv `t `vryh hxy hkyt bxbv v`-t`stv lqxt lk l`sh v`tv hrgt bxbv bny jmvn. ¹⁰ vjth l`-t\$vr xrb mbytk jd-jvlm jqb ky bztny vtqx `t`-st `vryh hxy lhyvt lk l`sh. ¹¹ kh `mr yvhv hnny mqym jlyk rjh mbytk vlqxyt `t-nsyk ljnyk vntty lrjyk vskb jm-nsyk ljny hsms hz`t. ¹² ky `th jsyt b\$tr v`ny `jsh `t-hdbr hzh ngd kl-ysr`l vngd hsms. ¹³ vy`mr dvd `l-ntn x+ty lyvh vy`mr ntn `l-dvd gm-yvhv hjbyr x+tk l` tmvt. ¹⁴ p\$ ky-n`& n`&t `t`-yby yvhv bdbv hzh gm hbn hylvd lk mvt ymvt. ¹⁵ vylk ntn `l-bytv vygp yvhv `t-hyld `sr yldh `st`-vryh ldvd vy`ns. ¹⁶ vybqs dvd `t-h`lhym bjd hnjr vy&m dvd &vm vb` vln vskb `r&h. ¹⁷ vyqmv zqny bytv jlyv lhqymv mn-h`r& vl` `bh vl`-br` `tm lxm. ¹⁸ vyhy byvm hsbyjy vymt hyld vyr`v jbdy dvd lhgyd lv ky-mt hyld ky `mrv hnh bhyvt hyld xy dbrnv `lyv vl`-smj bqvlv v`yk n`mr `lyv mt hyld vjsh rjh.

¹⁹ vyr` dvd ky jbdyv mtlxsym vybn dvd ky mt hyld vy`mr dvd `l- jbdyv hmt hyld vy`mrvt mt. ²⁰ vyqm dvd mh`r& vyrx& vy\$ky vxlp smltv vyb` byt-yvhv vystxv vyb` `l-bytv vys`l vysymv lv lxm vy`kl. ²¹ vy`mrvt jbdyv `lyv mh-hdbr hzh `sr jsyth bjbvr hyld xy &mt vtbk vk`sr mt hyld qmt vt`kl lxm. ²² vy`mr bjvd hyld xy &mtv `bkh ky `mrty my yvdj yxny yvhv vxy hyld. ²³ vjth mt lmh zh `ny &m h`vkl lhsybv jvd `ny hlk `lyv vhw` l`- ysvb `ly. ²⁴ vynxm dvd `t bt-sbj `stv vyb` `lyh vyskb jmh vtld bn vyqr` `t-smv slmh vyvhv `hbv. ²⁵ vyslx byd ntn hnby` vyqr` `t-smv ydydyh bjbvr yvhv. ²⁶ vylxm yv`b brbt bny jmvn vylkd `t-jyr hmlvkh. ²⁷ vyslx yv`b ml`kym `l-dvd vy`mr nlxmtv brbh gm-lkdyt `t-jyr hmym. ²⁸ vjth `s\$ `t-ytr hjm vxnh jl-hjyr vlkdh pn`lkd `ny `t-hjyr vnqr` smy jlyh. ²⁹ vy`\$p dvd `t-kl-hjm vylk rbth vylxm bh vylkdh. ³⁰ vyqx `t-j+rt-mlkm mj l r`sv vmsqlh kkr zhb v`bn yqrh vthy jl- r`s dvd vsll hjyr hv&y` hrbh m`d. ³¹ v`t-hjm `sr-bh hv&y` vysm bmgrh vbxr&y hbrzl vbmgrt hbrzl vjhjyr `vtm bmlkn vkn yjsh lkl jry bny-jmvn vysb dvd vkl-hjm yrvslm.

Chapter 13

¹ vyhy `xry-kn vl`bslvn bn-dvd `xvt yph vsmh tmr vy`hbh `mnvn bn-dvd. ² vy&r l`mnvn lhtxlv bjbvr tmr `xtv ky btvlh hy` vypl` bjny `mnvn ljsvt lh m`vmh. ³ vl`mnvn rj vsmv yvndb bn-smjh `xy dvd vyvndb `ys xkm m`d. ⁴ vy`mr lv mdvj `th kkh dl bn-hmlk bbqr bbqr hlv` tgyd ly vy`mr lv `mnvn `t-tmr `xvt `bslm `xy `ny `hb. ⁵ vy`mr lv yhvndb skb jl-mskbk vhtxl vb` `byk lr`vtk v`mrt `lyv tb`n` tmr `xvty vtbrny lxm vjsth ljny `t-hbryh lmjn `sr `r`h v`klyt mydh. ⁶ vyskb `mnvn vytxl vyb` hmlk lr`tv vy`mr `mnvn `l-hmlk tbv`-n` tmr `xty vtlbb ljny sty lbbvt v`brh mydh. ⁷ vyslx dvd `l-tmr hbyth l`mr lky n` byt `mnvn `xyk vjsy-lv hbryh. ⁸ vtlk tmr byt `mnvn `xyh vhw` skb vtqx `t-hb&q vtlvs vtlbb ljnyv vtbsl `t-hlbbvt. ⁹ vtqx `t-hmsrt vt&q lpnyv vym`n l`kvl vy`mr `mnvn hv&y`v kl- `ys mjly vy&`v kl-`ys mjlyv. ¹⁰ vy`mr `mnvn `l-tmr hby`y hbryh hxdv v`brh mydk vtqx tmr `t- hlbbvt `sr jsth vt` l`mnvn `xyh hxdv. ¹¹ vtgs `lyv l`kl vyxqz-bh vy`mr lh bv`y skby jmy `xvty. ¹² vt`mr lv `l`xy `l-tjnny ky l`-yjsh kn bysr`l `l-tjsh `t- hnblh hz`t. ¹³ v`ny `nh `vlyk `t-xrpty v`th thyh k`xd hnblym bysr`l vjth dbr-n` `l-hmlk ky l` ymnjny mmk. ¹⁴ vl` `bh lsmj bqvlh vyxqz mmnh vyjnh vyskb `th. ¹⁵ vysn`h `mnvn sn`h gdvlh m`d ky gdvlh hsn`h `sr sn`h m`hbh `sr `hbh vy`mr-lh `mnvn qvmy lky. ¹⁶ vt`mr lv `l`vdt hrjh hgdvlh hz`t m`xrt `sr-jsyt jmy lsxny vl` `bh lsmj lh. ¹⁷ vyqr` `t-njrv msrtv vy`mr slxv-n` `t-z`t mjly hxv&h vnjl hdlt `xryh. ¹⁸ vjlyh ktnt p\$ym ky kn tlbsn bnvt-hmlk hbtvlt mjylym vy&` `vth msrtv hxv& vnjl hdlt `xryh. ¹⁹ vtqx tmr `pr jl-r`sh vktnt hp\$ym `sr jlyh qrjh vtsm ydh jl- r`sh vtlk hlvk vzjqh. ²⁰ vy`mr `lyh `bslvn `xyh h`mynvn `xyk hyh jmk vjth `xvty hxrysy `xyk hv` `l-tsyty `t-lbk ldbr hzh vtsb tmr vsmmh byt `bslvn `xyh. ²¹ vhmkl dvd smj `t kl-hdbrym h`lh vyxr lv m`d. ²² vl`-dbr `bslvn jm-`mnvn lmrj vjd-+vb ky-sn` `bslvn `t-`mnvn jl-dbr `sr jnh `t tmr `xtv. ²³ vyhy lsntym ymym vyhyv gzzym l`bslvn bbjl x&vr `sr jm-`prym vyqr` `bslvn lkl-bny hmlk. ²⁴ vyb` `bslvn `l-hmlk vy`mr hnh-n`

gzzym ljbdk ylk-n` hmlk vjbdyv jm-jbdk. ²⁵ vy`mr hmlk `l-`bslvm `l-bny `l-n` nlk klnv vl` nkbd jlyk vypr&-bv vl`-`bh llkt vybrkhv. ²⁶ vy`mr `bslvm vl` ylk-n` `tnv `mnvn `xy vy`mr lv hmlk lmh ylk jmk. ²⁷ vypr&-bv `bslvm vyslx `tv `t-`mnvn v`t kl-bny hmlk. ²⁸ vy&v `bslvm `t-njryv l`mr r`v n` k+vb lb-`mnvn byyn v`mrty `lykm hkv `t-`mnvn vhmtn `tv `l-tyr`v hlv` ky `nky &vyty `tkm xzqv vhyv lbny-xyl. ²⁹ vyjsv njry `bslvm l`mnvn k`sr &vh `bslvm vyqmv kl-bny hmlk vyrkbv `ys jl-prdv vyn\$. ³⁰ vyhy hmh bdrk vhsnjh b`h `l-dvd l`mr hkh `bslvm `t-kl-bny hmlk vl`-nvtr mhm `xd. ³¹ vyqm hmlk vyqrj `t-bgdyv vyskb `r&h vkl-jbdyv n&bym qrjy bgdym. ³² vyjn yvndb bn-smjh `xy-dvd vy`mr `l-y`mr `dny `t kl-hnjrym bny-hmlk hmytv ky-`mnvn lbdv mt ky-jl-py `bslvm hyth svmh myvm jntv `t tmr `xtv. ³³ vjth `l-ysm `dny hmlk `l-lbv dbr l`mr kl-bny hmlk mtv ky-`m-`mnvn lbdv mt. ³⁴ vybrx `bslvm vys` hnjr h&ph `t-jynv vyr` vnhh jm-rb hlky mdrk `xryv m&d hhr. ³⁵ vy`mr yvndb `l-hmlk hnh bny-hmlk b`v kdbr jbdk kn hyh. ³⁶ vyhy kkltv ldr vnhh bny-hmlk b`v vys`v qvlm vybkv vgm-hmlk vkl-jbdyv bk vky gdvl m`d. ³⁷ v`bslvm brx vylk `l-tlmy bn-jmyxvr mlk gsvr vyt`bl jl-bnv kl- hymym. ³⁸ v`bslvm brx vylk gsvr vyhy-sm sls snym. ³⁹ vt kl dvd hmlk l&t `l-`bslvm ky-nxm jl-`mnvn ky-mt.

Chapter 14

¹ vydj yv`b bn-&ryh ky-lb hmlk jl-`bslvm. ² vyslx yv`b tqvjh vyqx msm `sh xkmh vy`mr `lyh ht`bly-n` vlbsy- n` bgdy-`bl v`l-t\$ky smn vhyt k`sh zh ymym rbym mt`blt jl-mt. ³ vb`t `l-hmlk vdbrt `lyv kdbr hzh vysm yv`b `t-hdbrym bpyh. ⁴ vt`mr h`sh htqjyt `l-hmlk vtpl jl-`pyh `r&h vtstxv vt`mr hvsjh hmlk. ⁵ vy`mr-lh hmlk mh-lk vt`mr `bl `sh-`lmnh `ny vytm `ysy. ⁶ vlspxtk sny bnym vyn&v snyhm bsdh v`yn m&yl bynyhm vykv h`xd `t-h`xd vytm `tv. ⁷ vnhh qmh kl-hmspxh jl-spctxk vy`mr v tny `t-mkh `xyv vnmthv bnps `xyv `sr hrg vnsmydh gm `t-hyvrs vkbv `t-gxlty `sr ns`rh lblty svm-l`ysy sm vs`ryt jl-pny h`dmh. ⁸ vy`mr hmlk `l-h`sh lky lbytk v`ny `&vh jlyk. ⁹ vt`mr h`sh htqvjyt `l-hmlk jly `dny hmlk hjvn vjl-byt `by vhmkl vk\$`v nqy. ¹⁰ vy`mr hmlk hmdbr `lyk vhb`tv `ly vl`-y\$yp jvd lgjt bk. ¹¹ vt`mr yzkr-n` hmlk `t-yhvh `lhyk mhrbyt g`l hdm lsxt vl` ysmydv `t-bny vy`mr xy-yhvh `m-ypl msjrt bnk `r&h. ¹² vt`mr h`sh tdbn-` spctxk `l-`dny hmlk dbr vy`mr dbry. ¹³ vt`mr h`sh vlmh xsbth kz`t jl-jm `lhym vmdbr hmlk hdbz hzh k`sm lblty hsyb hmlk `t-ndxv. ¹⁴ ky-mvt nmvt vkmym hngrym `r&h `sr l`y`\$pv vl`-ys` `lhym nps vxsb mxsbvt lblty ydx mmnv ndx. ¹⁵ vjth `sr-b`ty ldr `l-hmlk `dny `t-hdbz hzh ky yr`ny hjm vt`mr spctxk `dbrh-n` `l-hmlk `vly yjsh hmlk `t-dbr `mtv. ¹⁶ ky ysmj hmlk lh&yl `t-`mtv mkp h`ys lhsmyd `ty v`t-bny yxd mnxlt `lhym. ¹⁷ vt`mr spctxk yhyh-n` dbr-`dny hmlk lmnvvh ky kml`k h`lhym kn `dny hmlk lsmj h+vb vhrj vyhvh `lhyk yhy jmk. ¹⁸ vyjn hmlk vy`mr `l-h`sh `l-n` tkxdy mmny dbr `sr `nky s`l`tk vt`mr h`sh ydbr-n` `dny hmlk. ¹⁹ vy`mr hmlk hyd yv`b `tk bkl-z`t vtjn h`sh vt`mr xy-npsk `dny hmlk `m-`s lhym vlhsmyl mkl `sr-dbr `dny hmlk ky-jbdk yv`b hv` &vny vhv` sm bpy spctxk `t kl-hdbrym h`lh. ²⁰ ljbvr \$bb `t-pny hdbz jsh jbdk yv`b `t-hdbz hzh v`dny xkm kxkmt ml`k h`lhym ldjt `t-kl-`sr b`r&. ²¹ vy`mr hmlk `l-yv`b hnh-n` jsyty `t-hdbz hzh vlk hsb `t-hnjr `t-`bslvm. ²² vypl yv`b `l-pnyv

`r&h vystxv vybrk `t-hmlk vy`mr yv`b hyvm ydj jbdk ky-m&`ty xn bjynyk `dny hmlk `sr-jsh hmlk
 `t-dbr jbdv. ²³ vyqm yv`b vylk gsvrh vyb` `t-`bslv m yrvslm. ²⁴ vy`mr hmlk y\$b `l-bytv vpny l`
 yr`h vy\$b `bslv m `l-bytv vpny hmlk l` r`h. ²⁵ vk`bslv m l`-hyh `ys-yph bkl-ysr`l lhll m`d mcp rglv
 vjd qdqdv l`-hyh bv mvm. ²⁶ vbglxv `t-r`sv vhyh mq& ymym lymym `sr yglx ky-kbd jlyv vglxv
 vsql `t-sjr r`sv m`tym sqlym b`bn hmlk. ²⁷ vyvldv l`bslv m slvsh bnym vbt `xt vsmh tmr hy` hyth
 `sh ypt mr`h. ²⁸ vysb `bslv m byrvslm sntym ymym vpny hmlk l` r`h. ²⁹ vyslx `bslv m `l-yv`b lslx
 `tv `l-hmlk vl` `bh lbv` `lyv vyslx jvd snyt vl` `bh lbv`. ³⁰ vy`mr `l-jbdyv r`v xlqt yv`b `l-ydy vlv-sm
 sjrym lkv vhw&tyh b`s vy&tv jbdy `bslv m `t-hxlqh b`s. ³¹ vyqm yv`b vyb` `l-`bslv m hbyth vy`mr
 `lyv lmh h&ytv jbdk `t- hxlqh `sr-ly b`s. ³² vy`mr `bslv m `l-yv`b hnh slxty `lyk l`mr b` hnh v`slxh
 `tk `l-hmlk l`mr lmh b`ty mgsvr +vb ly jd `ny-sm vjth `r`h pny hmlk v`m-ys-by jvn vhmtny. ³³
 vyb` yv`b `l-hmlk vygd-lv vyqr` `l-`bslv m vyb` `l-hmlk vystxv lv jl-`pyv `r&h lpny hmlk vysq
 hmlk l`bslv m.

Chapter 15

¹ vyhy m`xry kn vyjs lv `bslv m mrkbh v\$\$ym vxmsym `ys r&ym lpnyv. ² vhsykm `bslv m
 vjmd jl-yd drk hsjr vyhy kl-h`ys `sr-yhyh-lv- ryb lbv` `l-hmlk lmsp+ vyqr` `bslv m `lyv vy`mr
 `y-mzh jyr `th vy`mr m`xd sb+y-ysr`l jbdk. ³ vy`mr `lyv `bslv m r`h dbrk +vbym vnkxym vsmj
 `yn-lk m`t hmlk. ⁴ vy`mr `bslv m my-ysmny sp+ b`r& vjly ybv` kl-`ys `sr-yhyh-lv- ryb vmsp+
 vh&dqtyv. ⁵ vhyh bqr-`ys lhstxvt lv vslx `t-ydv vhxzyq lv vnsq lv. ⁶ vyjs `bslv m kdbr hzh lkl-ysr`l
 `sr-yb`v lmsp+ `l-hmlk vygnb `bslv m `t-lb`nsy ysr`l. ⁷ vyhy mq& `rbjym snh vy`mr `bslv m `l-hmlk
 `lkh n` v`slm `t- ndry `sr-ndrty lyhvh bxbrvn. ⁸ ky-ndr ndr jbdk bsbty bgsvr b`rm l`mr `m-ysyb
 ysybny yhvh yrvslm vjbdty `t-yhvh. ⁹ vy`mr-lv hmlk lk bslv m vyqm vylk xbrvnh. ¹⁰ vyslx `bslv m
 mrglym bkl-sb+y ysr`l l`mr ksmjkm `t-qvl hspr v`mrtm mlk `bslv m bxbrvn. ¹¹ v`t-`bslv m hlkv
 m`tym `ys myrvslm qr`ym vhlkym ltmm vl` ydjv kl-dbr. ¹² vyslx `bslv m `t-`xytpl hgylny vyj&
 dvd mjyrv mglh bzbxv `t- hzbxy m vyhy hqsr `m& vhmj hvlk vrb `t-`bslv m. ¹³ vyb` hmgyd `l-dvd
 l`mr hyh lb-`ys ysr`l `xry `bslv m. ¹⁴ vy`mr dvd lkl-jbdyv `sr-`tv byrvslm qvmv vnbrxh ky l`-thyh-
 lnv ply+h mpny `bslv m mhrv llkt pn-ymhr vhsgrv vhdyx jlynv `t- hrjh vkhk hjyr lpy-xrb. ¹⁵ vy`mr
 jbdy-hmlk `l-hmlk kkl `sr-ybxr `dny hmlk hnh jbdyk. ¹⁶ vy&` hmlk vkl-bytv brglyv vyjzb hmlk
 `t jsr nsym plgsym lsmr hbyt. ¹⁷ vy&` hmlk vkl-hjm brglyv vyjmdv byt hmrqx. ¹⁸ vkl-jbdyv jbrym
 jl-ydv vkl-hkrty vkl-hpity vkl-hgtym ss-m`vt `ys `sr-b`v brglv mgt jbrym jl-pny hmlk. ¹⁹ vy`mr
 hmlk `l-`ty hgyt lmh tlk gm-`th `tnv svb vsb jm-hmlk ky-nkry `th vgm-glh `th lmqvmk. ²⁰ tmvl
 bv`k vhyvm `nvjk jmnv llkt v`ny hvlk jl `sr-`ny hvlk svb vhsb `t-`xyk jmk x\$d v`mt. ²¹ vyjn `ty
 `t-hmlk vy`mr xy-yhvh vxy `dny hmlk ky `m-bmqvm `sr yhyh-sm `dny hmlk `m-lmvt `m-lxyym
 ky-sm yhyh jbdk. ²² vy`mr dvd `l-`ty lk vjbr vyjbr `ty hgyt vkl-`nsyv vkl-h+p `sr `tv. ²³ vkl-h`r&
 bvkym qvl gdvl vkl-hjm jbrym vhmkl jbr bnxl qdrvn vkl-hjm jbrym jl-pny-drk `t-hmdbr. ²⁴ vnhh
 gm-&dvq vkl-hlvym `tv ns`ym `t-`rvn bryt h`lhym vy&qv `t-`rvn h`lhym vyjl `bytr jd-tm kl-hjm

ljbr mn-hjyr. ²⁵ vy`mr hmlk l&dvq hsb `t-`rvn h`lhym hjyr `m-`m&` xn bjyny yvh vhsbny vhr`ny
 `tv v`t-nvhv. ²⁶ v`m kh y`mr l` xp&ty bk hnny yjsh-ly k`sr +vb bjynyv. ²⁷ vy`mr hmlk `l-&dvq
 hkhn hrv`h `th sbh hjyr bslvm v`xymj& bnk vyhvntn bn-`bytr sny bnykm `tkm. ²⁸ r`v `nky mtmhmh
 bjbrvt hmdbr jd bv` dbr mjmkm lhgyd ly. ²⁹ vysb &dvq v`bytr `t-`rvn h`lhym yrvslm vysbv sm.
³⁰ vdvd jlh bmjlh hzytym jlh vbvkh vr`s lv xpvy vhv` hlk yxp vkl-hjm `sr-`tv xpv `ys r`sv vjlv jlh
 vbkh. ³¹ vdvd hgyd l`mr `xytpl bqsrym jm-`bslvm vy`mr dvd \$kl-n` `t- j&t `xytpl yvh. ³² vyhy
 dvd b` jd-hr`s `sr-ystxvh sm l`lhym vnhh lqr`tv xvsv h`rky qrvj ktntv v`dmh jl-r`sv. ³³ vy`mr lv
 dvd `m jbrt `ty vhyt jly lms`. ³⁴ v`m-hjyr tsvb v`mrt l`bslvm jbdbk `ny hmlk `hyh jbd `byk v`ny m`z
 vjth v`ny jbdbk vhrprh ly `t j&t `xytpl. ³⁵ vhlv` jmk sm &dvq v`bytr hkhnym vhyh kl-hdbr `sr tsmj
 mbyt hmlk tgyd l&dvq vl`bytr hkhnym. ³⁶ hnh-sm jmm sny bnyhm `xymj& l&dvq vyhvntn l`bytr
 vslxm bydm `ly kl-dbr `sr tsmjv. ³⁷ vyb` xvsv rjh dvd hjyr v`bslm yb` yrvslm.

Chapter 16

¹ vdvd jbr mj+ mhr`s vnhh &yb` njr mpy-bst lqr`tv v&md xmrym xbsym vjlyhm m`tym lxm
 vm`h &mvqym vm`h qy& vnbl yyn. ² vy`mr hmlk `l-&yb` mh-`lh lk vy`mr &yb` hxmvrym
 lbyt-hmlk lrkb vlhlxm vhyq& l`kvl hnrym vhyyn lstvt hyjp bmdbr. ³ vy`mr hmlk v`yh bn-`dnyk
 vy`mr &yb` `l-hmlk hnh yvsb byrvslm ky `mr hyvm ysybv ly byt ysr`l `t mmlkvt `by. ⁴ vy`mr
 hmlk l&b` hnh lk kl `sr lmpy-bst vy`mr &yb` hstxvyty `m&-xn bjynyk `dny hmlk. ⁵ vb` hmlk
 dvd jd-bxvrym vnhh msm `ys yv&` mmspxt byt-s`vl vsmv smjy bn-gr` y&` y&v` vmqll. ⁶ vy\$ql
 b`bnym `t-dvd v`t-kl-jbdy hmlk dvd vkl-hjm vkl-hgbrym mymynv vmsm`lv. ⁷ vkh-`mr smjy bqllv
 &` &` `ys hdmym v`ys hblyjl. ⁸ hsyb jlyk yvh kl dmy byt-s`vl `sr mlkt txtv vytv yvhv `t- hmlvkh
 byd `bslvm bnk vnk brjtk ky `ys dmym `th. ⁹ vy`mr `bysy bn-&rvyh `l-hmlk lmh yqll hklb hmt
 hzh `t-`dny hmlk `jbrh-n` v`\$yrh `t-r`sv. ¹⁰ vy`mr hmlk mh-ly vlkm bny &ryh ky yqll vky yvh
 `mr lv qll `t-dvd vmy y`mr mdvj jsyth kn. ¹¹ vy`mr dvd `l-`bysy v`l-kl-jbdyv hnh bny `sr-y&`
 mmjy mbqs `t- npsy v`p ky-jth bn-hymyny hnxv lv vyqll ky `mr-lv yvh. ¹² `vly yr`h yvh bjvny
 vhsyb yvh ly +vbh txt qltv hyvm hzh. ¹³ vylk dvd v`nsyv bdrk vsmjy hlk b&lj hhr ljmtv hlvk
 vyqll vy\$ql b`bnym ljmtv vjpr bjpr. ¹⁴ vyb` hmlk vkl-hjm `sr-`tv jypym vynps sm. ¹⁵ v`bslvm
 vkl-hjm `ys ysr`l b`v yrvslm v`xytpl `tv. ¹⁶ vyhy k`sr-b` xvsv h`rky rjh dvd `l-`bslvm vy`mr xvsv
 `l-`bslvm yxy hmlk yxy hmlk. ¹⁷ vy`mr `bslvm `l-xvsv zh x\$dk `t-rjk lmh l`-hlkt `t-rjk. ¹⁸ vy`mr
 xvsv `l-`bslm l` ky `sr bxr yvh vhm hzh vkl-`ys ysr`l l` `hyh v`tv `sb. ¹⁹ vhsnyt lmy `ny `jbd hlv`
 lpny bnv k`sr jbdty lpny `byk kn `hyh lpnyk. ²⁰ vy`mr `bslvm `l-`xytpl hbv lkm j&h mh-njsh. ²¹
 vy`mr `xytpl `l-`bslm bv` `l-plgsy `byk `sr hnyx lsmvr hbyt vsmj kl-ysr`l ky-nb`st `t-`byk vxzqv
 ydy kl-`sr `tk. ²² vy+v l`bslvm h`hl jl-hgg vyb` `bslvm `l-plgsy `byv ljyny kl- ysr`l. ²³ vj&t `xytpl
 `sr yj& bymym hhm k`sr ys`l- bdbh h`lhym kn kl- j&t `xytpl gm-ldvd gm l`bslm.

Chapter 17

¹ vy`mr `xytpl `l-`bslm `bxrh n` snym-jsr `lp `ys v`qvmh v`rdph `xry-dvd hlylh. ² v`bv` jlyv vhv` ygj vrph ydym vhrdty `tv vn\$ kl-hjm `sr-`tv vhkyty `t-hmlk lbdv. ³ v`sybh kl-hjm `lyk ksvb hkl h`ys `sr `th mbqs kl-hjm yhyh slvm. ⁴ vyysr hdbv bjyny `bslm vbjyny kl-zqny ysr`l. ⁵ vy`mr `bslvm qr` n` gm lxvsy h`rky vnsmjh mh-bpyv gm-hv`. ⁶ vyb` xvsy `l-`bslvm vy`mr `bslvm `lyv l`mr kdbr hzh dbr `xytpl hnjsh `t-dbrv `m-`yn `th dbr. ⁷ vy`mr xvsy `l-`bslvm l`-+vbh hj&h `sr-yj& `xytpl bpjm hz`t. ⁸ vy`mr xvsy `th ydjt `t-`byk v`t-`nsyv ky gbrym hmh vmry nps hmh kdb skvl bsdh v`byk `ys mlxmh vl` ylyn `t-hjm. ⁹ hnh jth hv`-nxb` b`xt hpxtym `v b`xd hmqvmt vhyh knpl bhm btxlh vsmj hsmj v`mr hyth mgph bjm `sr `xry `bslm. ¹⁰ vhv` gm-bn-xyl `sr lbv klb h`ryh hm\$ ym\$ ky-ydj kl-ysr`l ky- gbvr `byk vbny-xyl `sr `tv. ¹¹ ky yj&ty h`\$p y`\$p jlyk kl-ysr`l mdn vjd-b`r sbj kxvl `sr-jl- hym lrb vponyk hlky m bqr. ¹² vb`nv `lyv b`xt hmqvmt `sr nm&` sm vnxnv jlyv k`sr ypl h+l jl-h`dmh vl`-nvtr bv vbkl-h`nsym `sr-`tv gm-`xd. ¹³ v`m-`l-jyr y`\$p vhsy`v kl-ysr`l `l-hjyr hhy` xblym v\$xbnv `tv jd-hnxl jd `sr-l`-nm&` sm gm-&rvr. ¹⁴ vy`mr `bslvm vkl-`ys ysr`l +vbh j&t xvsy h`rky mj&t `xytpl vyvhv &vh lhpr `t-j&t `xytpl h+vbh lbjvvr hby` yvhv `l-`bslvm `t-hrjh. ¹⁵ vy`mr xvsy `l-`dvq v`l-`bytr hkhnym kz`t vkz`t yj& `xytpl `t- `bslm v`t zqny ysr`l vkz`t vkz`t yj&ty `ny. ¹⁶ vjth slxv mhrh vhgdyv ldvd l`mr `l-tln hlylh bjrvt hmdbr vgm jbv tjbv pn yblj lmlk vlkl-hjm `sr `tv. ¹⁷ vyhvntn v`xymj& jmdym bjyn-rgl vhlkh hspvh vhgdyh lhm vhm ylkv vhgdyv lmlk dvd ky l` yvklv lhr`vt lbv` hjyrh. ¹⁸ vyr` `tm njr vygd l`bslm vylkv snyhm mhrh vyb`v `l-byt-`ys bbxvrym vlv b`r bx&rv vyrdv sm. ¹⁹ vtqx h`sh vtprs `t-hm\$k jl-pny hb`r vts+x jlyv hrpvt vl` nvdj dbr. ²⁰ vyb`v jbdy `bslvm `l-h`sh hbyth vy`mrv `yh `xymj& vyhvntn vt`mr lhm h`sh jbrv mykl hmym vybqsv vl` m&`v vysbv yrsvl. ²¹ vyhy `xry lktm vyjlv mhb`r vylkv vygdv lmlk dvd vy`mrv `l- dvd qvmv vjbrv mhrh `t-hmym ky-kkh yj& jlykm `xytpl. ²² vyqm dvd vkl-hjm `sr `tv vyjbrv `t-hyrdn jd-`vr hbqr jd-`xd l` njdr `sr l-`jbr `t-hyrdn. ²³ v`xytpl r`h ky l` njsth j&tv vyxbs `t-hxmvr vyqm vylk `l- bytv `l-jyrv vy&v `l-bytv vyxnq vymt vyqbr bqr `byv. ²⁴ vdvd b` mxnymh v`bslm jbr `t-hyrdn hv` vkl-`ys ysr`l jmv. ²⁵ v`t-jms` sm `bslm txt yv`b jl-h&b` vjms` bn-`ys vsmv ytr` hysr`ly `sr-b` `l-`bygl bt-nxs `xvt &rvyh `m yv`b. ²⁶ vyxn ysr`l v`bslm `r& hgljd. ²⁷ vyhy kbv` dvd mxnymh vsby bn-nxs mrbt bny-jmvn vmkyr bn- jmy`l ml` dbr vbrzly hgljdy mrglym. ²⁸ mskb v\$pvvt vkly yv&r vx+ym vsjrym vqmx vqly vpvv vjdsym vqly. ²⁹ vdbs vxm`h v&`n vspvt bqr hgysv ldvd vljm `sr-`tv l`kvl ky `mrv hjm rjb vjyp v&m` bmdbr.

Chapter 18

¹ vppqd dvd `t-hjm `sr `tv vysm jlyhm sry `lpym vsry m`vt. ² vyslx dvd `t-hjm hslsyt byd-yv`b vhslyt byd `bysy bn-&rvyh `xy yv`b vhslyt byd `ty hgty vy`mr hmlk `l-hjm y&` `&` gm-`ny jmkm. ³ vy`mr hjm l` t&` ky `m-n\$ nnv\$ l`-ysymv `lynv lb v`m-ymtv x&yv l`-ysymv `lynv lb ky-jth kmnv jsrh `lpym vjth +vb ky-thyh- lnv mjyr ljzyr. ⁴ vy`mr `lyhm hmlk `sr-yy+b bjnykm `jsh

vyjmd hmlk `l-yd hsjr vkl-hjm y&v lm`vt vl`lpym. ⁵ vy&v hmlk `t-yv`b v`-t`bysy v`-t`ty l`mr l`+-ly lnjr l`bslvn vkl-hjm smjv b&vt hmlk `t-kl-hsrym jl-dbr `bslvn. ⁶ vy&` hjm hsdh lqr` t ysr`l vthy hmlxmh byjr `prym. ⁷ vyngpv sm jm ysr`l lpny jbdy dvd vthy-sm hmghph gdvlh byvm hhv` jsrym `lp. ⁸ vthy-sm hmlxmh np&yt jl-pny kl-h`r& vyrb hyjr l`kl bjm m`sr `klh hxb byvm hhv`. ⁹ vyqr` `bslvn lpny jbdy dvd v`bslvn rkb jl-hprd vyb` hprd txt svbk h`lh hgdvlh vyxqz r`sv b`lh vytn byn hsmym vbyn h`r& vhrpd `sr-txyv jbr. ¹⁰ vyr` `ys`xd vygd lyv`b vy`mr hnh r`yty `t`bslm tlvy b`lh. ¹¹ vy`mr yv`b l`ys hmgyd lv vnhh r`yt vmdvj l`-hkytv sm `r&h vjly ltt lk jsrh k\$P vxgrh `xt. ¹² vy`mr h`ys `l-yv`b vl` `nky sql jl-kpy `lp k\$P l`-slx ydy `l-bn-hmlk ky b`zynyv &vh hmlk `tk v`-t`bysy v`-t`ty l`mr smrv- my bnjr b`bslvn. ¹³ `v-jsyty bnpsv sqr vkl-dbr l`-ykxd mn-hmlk v`th tty&b mngd. ¹⁴ vy`mr yv`b l`-kn `xylh lpnyk vyqx slsh sb+ym bkpvy vtqjm blb `bslvn jvdnv xy blb h`lh. ¹⁵ vy\$bv jsrh njrym ns`y kly yv`b vykv `t`bslvn vmythv. ¹⁶ vytqj yv`b bspr vysb hjm mrdp `xry ysr`l ky-xsk yv`b `t-hjm. ¹⁷ vyqxv `t`bslvn vyslykv `tv byjr `l-hpxt hgdvl vy&bv jlyv gl-`bnym gdvl m`d vkl-ysr`l n\$V `ys l`hlv. ¹⁸ v`bslm lqx vy&b-lv bxyv `t-m&bt `sr bjmq-hmlk ky `mr `yn-ly bn bjbvr hzkyr smy vyqr` lm&bt jl-smv vyqr` lh yd `bslm jd hyvm hzh. ¹⁹ v`xymj& bn-&dvq `mr `rv&h n` v`bsrh `t-hmlk ky-sp+v yvh myd `ybyv. ²⁰ vy`mr lv yv`b l` `ys bsrh `th hyvm hzh vbsrt byvm `xr vhyvm hzh l` tbsr ky jl- bn-hmlk mt. ²¹ vy`mr yv`b lkvsy lk hgd lmlk `sr r`yth vystxv kvsy lyv`b vyr&. ²² vy\$P jvd `xymj& bn-&dvq vy`mr `l-yv`b vyhy mh `r&h-n` gm-ny `xry hkvsy vy`mr yv`b lmh-zh `th r& bny vlkh `yn-bsvrh m&`t. ²³ vyhy-mh `rv& vy`mr lv rv& vyr& `xymj& drk hkkv vyjbr `t- hkvsy. ²⁴ vdvd yvsv byn-sny hsjrym vylk h&ph `l-gg hsjr `l-hxvmh vys` `t-jynyv vyr` vnhh-`ys r& lbdv. ²⁵ vyqr` h&ph vygd lmlk vy`mr hmlk `m-lbdv bsvrh bpyv vylk hlvk vqrb. ²⁶ vyr` h&ph `ys-`xr r& vyqr` h&ph `l-hsjr vy`mr hnh-`ys r& lbdv vy`mr hmlk gm-zh mbsr. ²⁷ vy`mr h&ph `ny r`h `t-mrv&t hr`svn kmr&t `xymj& bn-&dvq vy`mr hmlk `ys-+vb zh v`l-bsvrh +vbh ybv`. ²⁸ vyqr` `xymj& vy`mr `l-hmlk slvm vystxv lmlk l`pyv `r&h vy`mr brvk yvh `lhyk `sr \$gr `t-h`nsym `sr-ns`v `t-ydm b`dny hmlk. ²⁹ vy`mr hmlk slvm lnjr l`bslvn vy`mr `xymj& r`yty hhmvn hgdvl lslx `t-jbd hmlk yv`b v`-t-jbdk vl` ydjty mh. ³⁰ vy`mr hmlk \$b hty&b kh vy\$b vyjmd. ³¹ vnhh hkvsy b` vy`mr hkvsy ytbsr `dny hmlk ky-sp+k yvh hyvm myd kl-hqmym jlyk. ³² vy`mr hmlk `l-hkvsy hslvm lnjr l`bslvn vy`mr hkvsy yhyv knjr `yby `dny hmlk vkl `sr-qmv jlyk lrjh.

Chapter 19

¹ vyrgz hmlk vyjl jl-jlyt hsjr vybk vkh `mr blktv bny `bslvn bny bny `bslvn my-ytn mvty `ny txyk `bslvn bny bny. ² vygd lyv`b hnh hmlk bkh vyt`bl jl-`bslm. ³ vthy htsjh byvm hhv` l`bl lkl-hjm ky-smj hjm byvm hhv` l`mr nj&b hmlk jl-bnv. ⁴ vytgnb hjm byvm hhv` lbv` hjyr k`sr ytgmb hjm hnklmym bnv\$m bmlxmh. ⁵ vhmkl l`+ `t-pnyv vyzjq hmlk qvl gdvl bny `bslvn `bslvn bny bny. ⁶ vyb` yv`b `l-hmlk hbyt vy`mr hbst hyvm `t-pny kl-jbdyk hmml+ym `t-npsk hyvm v`t

nps bnyk vbntyk vnps nsyk vnps plgsyk. ⁷ l'hhb `t-sn`yk vlsn` `t-`hbyk ky hgdh hyvm ky `yn lk srym vjbdym ky ydjty hyvm ky l' `bslvm xy vklnv hyvm mtym ky-`z ysyr bjnyk. ⁸ vjth qvm &` vdbr jl-lb jbdyk ky byhvh nsbjty ky-`ynk yv&` `m- ylyn `ys `tk hlylh vrjh lk z` t mkl-hrjh `sr-b`h jlyk mnjryk jd- jth. ⁹ vyqm hmlk vysb bsjr vlkl-hjm hgydv l`mr hnh hmlk yvsb bsjr vyb` kl-hjm lpny hmlk vysr`l n\$ `ys l`hlyv. ¹⁰ vyhy kl-hjm ndvn bkl-sb+y ysrl l`mr hmlk h&ylnv mkp `ybynv vvh` ml+nv mkp plstym vjth brx mn-h`r& mjl `bslvm. ¹¹ v`bslvm `sr msxnv jlynv mt bmlxmh vjth lmh `tm mxrsym lhsyb `t-hmlk. ¹² vhmkl dvd slx `l-&dvq v`l-`bytr hkhny m l`mr dbrv `l-zqny yhvhdh l`mr lmh thyv `xrnym lhsyb `t-hmlk `l-bytv vdbr kl-ysr`l b` `l-hmlk `l-bytv. ¹³ `xy `tm j&my vbsry `tm vlmh thyv `xrnym lhsyb `t-hmlk. ¹⁴ vljms` tmrv hlv` j&my vbsry `th kh yjsh-ly `lhym vkh yv\$yp `m-l` sr-&b` thyh lpny kl-hymym txt yv`b. ¹⁵ vy+ `t-lbb kl-`ys-yhvhdh k`ys `xd vyslxv `l-hmlk svb `th vkl- jbdyk. ¹⁶ vysb hmlk vyb` jd-hyrdn vyhvhdh b` hglglh llkt lqr` t hmlk lhjbyr `t-hmlk `t-hyrdn. ¹⁷ vymhr smjy bn-gr` bn-hymyny `sr mbxvrym vyrd jm-`ys yhvhdh lqr` t hmlk dvd. ¹⁸ v`lp `ys jmv mbnymn v&yb` njr byt s`vl vxmst jsr bnyv vjsrym jbdyv `tv v&lxv hyrdn lpny hmlk. ¹⁹ vjbrh hjbrh ljbyr `t-byt hmlk vljsvt h+vb bjnyv vsmjy bn-gr` npl lpny hmlk bjbrv byrdn. ²⁰ vy`mr `l-hmlk `l-yxsb-ly `dny jvn v`l-tzkr `t `sr hjvh jbdk byvm `sr-y&` `dny-hmlk myrvslm lsvm hmlk `l-lbv. ²¹ ky ydj jbdk ky `ny x+`ty vnhh-b`ty hyvm r`svn lkl-byt yv\$plrdt lqr` t `dny hmlk. ²² vyjn `bisy bn-&rvyh vy`mr httx z` t l` yvmt smjy ky qll `t- msyx yhvh. ²³ vy`mr dvd mh-ly vlkm bny &rvyh ky-thyv-ly hyvm ls+n hyvm yvmt `ys bysr`l ky hlv` ydjty ky hyvm `ny-mlk jl-ysr`l. ²⁴ vy`mr hmlk `l-smjy l` tmvt vysbj lv hmlk. ²⁵ vmpbst bn-s`vl yrd lqr` t hmlk vl`-jsh rglyv vl`-jsh spmv v`t- bgdyv l` kb\$ lmn-hyvm lkt hmlk jd-hyvm `sr-b` bslvm. ²⁶ vyhy ky-b` yrvslm lqr` t hmlk vy`mr lv hmlk lmh l`-hlkt jmy mpybst. ²⁷ vy`mr `dny hmlk jbdy rmny ky-`mr jbdk `xbsh-ly hxmvr v`rkb jlyh v`lk `t-hmlk ky p\$ x jbdk. ²⁸ vyrgl bjbdk `l-`dny hmlk v`dny hmlk kml`k h`lhym vjsh h+vb bjnyk. ²⁹ ky l` hyh kl-byt `by ky `m-`nsy-mvt l`dny hmlk vtst `t-jbdk b`kly slxnk vmh-ys-ly jvd &dqh vlzjq jvd `l-hmlk. ³⁰ vy`mr lv hmlk lmh tdbv jvd dbryk `mrty `th v&yb` txlqv `t- hsdh. ³¹ vy`mr mpybst `l-hmlk gm `t-hkl yqx `xry `sr-b` `dny hmlk bslvm `l-bytv. ³² vbrzly hgljdy yrd mrglym vyjbr `t-hmlk hyrdn lslxv `t-byrdn. ³³ vbrzly zqn m`d bn-smnym snh vvh`-klkl `t-hmlk bsybtv bmxnym ky-`ys gdvl hv` m`d. ³⁴ vy`mr hmlk `l-brzly `th jbr `ty vklkly `tk jmdy byrvslm. ³⁵ vy`mr brzly `l-hmlk kmh ymy sny xyy ky-`jlh `t-hmlk yrvslm. ³⁶ bn-smnym snh `nky hyvm h`dj byn-+vb lrj `m-y+jm jbdk `t-`sr `kl v`t-`sr `sth `m-`smj jvd bqvl srym vsrvt vlmh yhyh jbdk jvd lms` `l-`dny hmlk. ³⁷ kmj+ yjbr jbdk `t-hyrdn `t-hmlk vlmh ygmlny hmlk hgmvlh hz` t. ³⁸ ysb-n` jbdk v`mt bjry jm qbr `by v`my vnhh jbdk kmhm yjbr jm-`dny hmlk vjsh-lv `t `sr-+vb bjnyk. ³⁹ vy`mr hmlk `ty yjbr kmhm v`ny `jsh-lv `t-h+vb bjnyk vkl `sr- tbr jly `jsh-lk. ⁴⁰ vyjbr kl-hjm `t-hyrdn vhmkl jbr vysq hmlk lbrzly vybrkhv vysb lmqmv. ⁴¹ vyjbr hmlk hglglh vkmhn jbr jmv vkl-jm yhvhdh vyjbrv `t-hmlk vgm x&y jm ysrl. ⁴² vnhh kl-`ys ysrl b`ym `l-hmlk vy`mr v`l-hmlk mdvj gnbvk `xynv `ys yhvhdh vyjbrv `t-hmlk v`t-bytv `t-hyrdn vkl-`nsy dvd jmv. ⁴³ vyjn kl-`ys yhvhdh jl-`ys ysrl ky-qrvb hmlk `ly vlmh zh xrh lk jl-hdbr hzh h`kvl `klv mn-hmlk `m-ns` t ns` lnv. ⁴⁴ vyjn `ys-ysr`l `t-`ys yhvhdh vy`mr jsr-ydvt ly bmlk vgm-bdvd `ny mmk vmdvj hqltny vl-`hyh dbry r`svn ly lhsyb `t-mlky vyqs dbr-`ys yhvhdh mdrv `ys ysrl.

Chapter 20

¹ vsm nqr` `ys blyjl vsmv sbj bn-bkry `ys ymyny vytqj bspr vy`mr `yn-lnv xlg bdvd vl` nxlh-lnv bbn-ysy `ys l`hlyv ysrl. ² vyjl kl-`ys ysrl m`xry dvd `xry sbj bn-bkry v`ys yhvhd dbqv bmlkm mn-hyrdn vjd-yrvslm. ³ vyb` dvd `l-bytv yrvslm vyqx hmlk `t jsr-nsym plgsym `sr hnyx lsmr hbyt vytm byt-msmrt vyklklm v`lyhm l`-b` vthyynh &rrvt jd- yvm mtm `lmmvt xyvt. ⁴ vy`mr hmlk `l-jms` hzjq-ly `t-`ys-yhvhd slst ymym v`th ph jmd. ⁵ vylk jms` lhzyq `t-yhvhd vyyxr mn-hmvjd `sr yjdv. ⁶ vy`mr dvd `l-`bysy jth yrj lnv sbj bn-bkry mn-`bslv m`th qx `t-jbdy `dnyk vrdp `xryv pn-m&` lv jrym b&rvt vh&yl jynnv. ⁷ vy&v `xryv `nsy yv`b vhrty vhpity vkl-hgbrym vy&v myrvslm lrdp `xry sbj bn-bkry. ⁸ hm jm-h`bn hgdvhl `sr bgbjvn vjms` b` lpanyhm vyv`b xgvr mdv lbsv vjlv xgvr xrb m&mdt jl-mtnyv btjrh vhv` y&` vtpl. ⁹ vy`mr yv`b ljms` hslvm `th `xy vtzx yd-ymyn yv`b bzqn jms` lnsq-lv. ¹⁰ vjms` l`-nsmr bxb `sr byd-yv`b vykhv bh `l-hxms vyspk mjyv `r&h vl`-snh lv vytm vyv`b v`bysy `xyv rdp `xry sbj bn-bkry. ¹¹ v`ys jmd jlyv mnjry yv`b vy`mr my `sr xp& byv`b vmy `sr-ldvd `xry yv`b. ¹² vjms` mtgll bdm btk hm\$lh vyr` h`ys ky-jmd kl-hjm vy\$b `t- jms` mn-hm\$lh hsdh vyslk jlyv bgd k`sr r`h kl-hb` jlyv vjmd. ¹³ k`sr hgh mn-hm\$lh jbr kl-`ys `xry yv`b lrdp `xry sbj bn- bkry. ¹⁴ vyjbr bkl-sb+y ysrl `blh vbyt mjkh vkl-hbrym vyqlhv vyb`v `p-`xryv. ¹⁵ vyb`v vy&rv jlyv b`blh byt hmjkh vyspkv \$llh `l-hjyr vtjmd bxl vkl-hjm `sr `t-yv`b msxytm lhpyl hxvmh. ¹⁶ vtqr` `sh xkmh mn-hjyr smjv smjv `mrv-n` `l-yv`b qrb jd-hnh v`dbrh `lyk. ¹⁷ vyqrb `lyh vt`mr h`sh h`th yv`b vy`mr `ny vt`mr lv smj dbry `mtk vy`mr smj `nky. ¹⁸ vt`mr l`mr dbr ydbrv br`snh l`mr s`l ys`lv b`bl vkn htmv. ¹⁹ `nky slmy `mvny ysrl `th mbqs lhmyt jyr v`m bysr`l lmh tblj nxlth yvh. ²⁰ vyjn yv`b vy`mr xlylh xlylh ly `m-`blj v`m-`sxyt. ²¹ l`-kn hdbv ky `ys mhr `prym sbj bn-bkry smv ns` ydv bmlk bdvd tnv-`tv lbdv v`lkh mjv hjyr vt`mr h`sh `l-yv`b hnh r`sv mslk `lyk bjd hxvmh. ²² vtbv` h`sh `l-kl-hjm bxkmth vykrtv `t-r`s sbj bn-bkry vyslkv `l-yv`b vytqj bsvpr vyp&v mjv-hjyr `ys l`hlyv vyv`b sb yrvslm `l-hmlk. ²³ vyv`b `l kl-h&b` ysrl vbnyh bn-yhvdy jl-hkry vjl-hpity. ²⁴ v`drm jl-hm\$ vyhvsp+ bn-`xylvd hmzkyr. ²⁵ vsy` \$pr v&dvq v`bytr khnym. ²⁶ vgm jyr` hy`ry hyh khn ldvd.

Chapter 21

¹ vyhy rjb bymy dvd sls snym snh `xry snh vybqs dvd `t-pny yvh vy`mr yvh `l-s`vl v`l-byt hdmym jl-`sr-hmyt `t-hgbjnym. ² vyqr` hmlk lgbjnym vy`mr `lyhm vhgbynym l` mbny ysrl hmh ky `m-mytr h`mry vbny ysrl nsbjv lhm vybqs s`vl lhktm bqntv lbny- ysrl vyvhd. ³ vy`mr dvd `l-hgbjnym mh `jsh lkm vbmh `kpr vbrkv `t-nxlt yvh. ⁴ vy`mrv lv hgbjnym `yn-ly k\$P vzhb jm-s`vl vjm-bytv v`yn-lnv `ys lhmyt bysr`l vy`mr mh-`tm `mrym `jsh lkm. ⁵ vy`mrv `l-hmlk h`ys `sr klnv v`sr dmh-lnv nsmdnv mhty&b bkl- gbl ysrl. ⁶ yntn-lnv sbjh `nsym mbnyv vlvqjnym lyvh bgbjt s`vl bxyr yvh vy`mr hmlk `ny `tn. ⁷ vyxml hmlk jl-mpybst bn-yhvntn bn-s`vl jl-sbjt

yhvh `sr byntm byn dvd vbyn yhvntn bn-s`vl. ⁸ vyqx hmlk `t-sny bny r&ph bt-`yh `sr yldh ls`vl
 `t-`rmny v`-t-mpbst v`-t-xmst bny mykl bt-s`vl `sr yldh ljdry`l bn-brzly hmxlty. ⁹ vytnm byd hgbjnym
 vyqyjm bhr lpny yhvh vyplv sbjty yxd vhm hmtv bymy q&yr br`snym txlt q&yr sjrym. ¹⁰ vtqx
 r&ph bt-`yh `t-hsq vt+hv lh `l-h&vr mtxtl q&yr jd ntk- mym jlyhm mn-hsmym vl`-ntnh jvp hsmym
 lnx jlyhm yvmm v`-t-xyt hsdh lylh. ¹¹ vygd ldvd `t`-sr-jsth r&ph bt-`yh plgs s`vl. ¹² vylk dvd vyqx
 `t-j&mvt s`vl v`-t-j&mvt yhvntn bnv m`-t bjly ybys gljd `sr gnbv `tm mrxv byt-sn `sr tlvm sm hplstym
 byvm hkvt plstym `t-s`vl bglbj. ¹³ vyjl msm `t-j&mvt s`vl v`-t-j&mvt yhvntn bnv vy`\$pv `t-j&mvt
 hmvqjym. ¹⁴ vyqbrv `t-j&mvt-s`vl vyhvntn-bnv b`r& bny mn b&lj bqbr qys `byv vyjsv kl `sr-&vh
 hmlk vyjtr `lhym l`r& `xry-kn. ¹⁵ vthy-jvd mlxmh lplstym `t-ysr`l vyrd dvd vjbdiv jmv vylxmv
 `t-plstym vyjp dvd. ¹⁶ vysbv bnb `sr bylydy hrph vmsql qynv sls m`vt msql nxst vhw` xgvr xdsh
 vy`mr lhkv t-dvd. ¹⁷ vyjzr-lv `bysy bn-&rvyh vyk `t-hplsty vmythv `z nsbjv `nsy- dvd lv l`mr
 l`-t&` jvd `tnv lmlxmh vl` tkbh `t-nr ysr`l. ¹⁸ vyhy `xry-kn vthy-jvd hmlxmh bgvb jm-plstym `z
 hkh \$bky hxsty `t-\$p `sr byldy hrph. ¹⁹ vthy-jvd hmlxmh bgvb jm-plstym vyk `lxnn bn-yjry `rgym
 byt hlxy `t glyt hgty vj& xnytv kmnvr `rgym. ²⁰ vthy-jvd mlxmh bgt vyhy `ys mdyn v`&bjt ydyv
 v`&bjt rglyv ss vss jsrym v`rbj m\$pr vgm-hv` yld lhrph. ²¹ vyxrp `t-ysr`l vykhv yhvntn bn-smjy
 `xy dvd. ²² `t-`rbjt `lh yldv lhrph bgt vyplv byd-dvd vbyd jbdyv.

Chapter 22

¹ vydbv dvd lyhvh `t-dbry hsyh hz`t byvm h&yl yhvh `tv mkp kl- `ybyv vmkp s`vl. ² vy`mr
 yhvh \$lly vm&dty vmply-ly. ³ `lhy &vry `x\$h-bv mgny vqrn ysly msgby vmmv\$y msjy mxm\$
 tsjny. ⁴ mhll `qr` yhvh vm`yby `vsj. ⁵ ky `ppny msbry-mvt nxly blyjl ybjtjny. ⁶ xbly s`vl \$bny
 qdmny mqsy-mvt. ⁷ b&r-ly `qr` yhvh v`l-`lhy `qr` vysmj mhyklv qvly vsvjty b`znyv. ⁸ vtgjs vtrjs
 h`r& mv\$dv hsmym yrgzv vytgjsv ky-xrh lv. ⁹ jlh jsn b`pv v`s mpyv t`kl gxlym bjrv mmmv. ¹⁰
 vy+ smym vyrd vjrpl txt rglyv. ¹¹ vyrkb jl-krvb vyjp vyr` jl-knpy-rvx. ¹² vyst xsk \$bybtyv \$kvt
 xsrt-mym jby sxqym. ¹³ mngh ngdv bjrv gxly-`s. ¹⁴ yrjm mn-smym yhvh vjlyvn ytn qvlv. ¹⁵ vyslx
 x&yv vpy&m brq vyhmm. ¹⁶ vyr`v `pqy ym yglv m\$dv tbl bgjt yhvh mnsmt rvx `pv. ¹⁷ yslx
 mmrvm yqxny ymsny mmym rbym. ¹⁸ y&ylny m`yby jz msn`y ky `m&v mmny. ¹⁹ yqdmny byvm
 `ydy vyhy yhvh msjn ly. ²⁰ vy&` lmrxb `ty yxl&ny ky-xp& by. ²¹ ygmlny yhvh k&dty kbr ydy
 ysyb ly. ²² ky smrty drky yhvh vl` rsjty m`lhy. ²³ ky kl-msp+v lngdy vxqyv l`-`\$vr mmmh. ²⁴
 v`hyh tmym lv v`stmrh mjvny. ²⁵ vysb yhvh ly k&dty kbry lngd jnyv. ²⁶ jm-x\$yd ttx\$d jm-gbvr
 tmym tmm. ²⁷ jm-nbr ttbr vjm-jqs ttpl. ²⁸ v`-t-jm jny tvsyj vjnyk jl-rmym tspyl. ²⁹ ky-`th nyry
 yhvh vyhvh ygyh xsky. ³⁰ ky bkh `rv& gdvd b`lhy `dlg-svr. ³¹ h`l tmym drkv `mrt yhvh &rvph
 mgn hv` lkl hx\$ym bv. ³² ky my-`l mbljdy yhvh vmy &vr mbljdy `lhynv. ³³ h`l mjvzy xyl vytr
 tmym drkv. ³⁴ msvh rglyv k`ylvt vjl bmvty yjmdny. ³⁵ mlmd ydy lmlxmh vnxt qst-nxvsh zrjty.
³⁶ vttm-ly mgn ysjk vjntk trbny. ³⁷ trxyb &jdy txtny vl` mjdv qr\$ly. ³⁸ `rdph `yby v`smym vl`

`svb jd-klvtm. ³⁹ v`klm v`mx&m vl` yqvmvn vyplv txt rgly. ⁴⁰ vtzrny xyl lmlxmh tkryj qmy txtny. ⁴¹ v`yby tth ly jrp msn`y v`&mytm. ⁴² ysiv v`yn msyj `l-yhvh vl` jnm. ⁴³ v`sxqm kjpr-`r&k+y+-xv&vt `dqm `rqjm. ⁴⁴ vtpl+ny mryby jmy tsmrny lr`s gvym jm l`-ydyty yjbdny. ⁴⁵ bny nkr ytkxsv-ly lsmvj `zn ysmjv ly. ⁴⁶ bny nkr yblv vyxgrv mm\$grvtm. ⁴⁷ xy-yhvh vbrvk &vry vurm `lhy &vr ysyy. ⁴⁸ h`l hntn nqmt ly vmvryd jmym txtny. ⁴⁹ vmv&y`y m`yby vmqmy trvmmny m`ys xm\$ym t&ylny. ⁵⁰ jl-kn `vdk yhvh bgvym vlsmk `zmr. ⁵¹ mgdyl ysvjvt mlkv vjsh-x\$d lmsyxv ldvd vlzrv jd-jvlm.

Chapter 23

¹ v`lh dbry dvd h`xrny n`m dvd bn-ysy vn`m hgbr hqm jl msyx `lhy yjqb vnjym zmrvt ysrl. ² rvx yhvh dbr-by vmltv jl-lsvny. ³ `mr `lhy ysrl ly dbr &vr ysrl mvsl b`dm &dyq mvsl yr`t `lhy. ⁴ vk`vr bqr yzrx-sms bqr l` jbvt mngh mm+r ds` m`r&. ⁵ ky-l`-kn byty jm-`l ky bryt jvlm sm ly jrvkh bkl vsmrh ky-kl- ysyy vkl-xp& ky-l` y&myx. ⁶ vblyjl kqv& mnd klhm ky-l` byd yqyv. ⁷ v`ys ygj bhm yml` brzl vj& xnyt vb`s srpv ysrvp bsbt. ⁸ `lh smvt hgbrym `sr ldvd ysb bsbt txkmy r`s hslsy hv` jdynv hj&nv jl-smnh m`vt xll bpjm `xd. ⁹ v`xrv `ljzr bn-ddy bn-`xxy bsllsh gbrym jm-dvd bxrpm bplstym n`\$pv-sm lmlxmh vyjlv `ys ysrl. ¹⁰ hv` qm vyk bplstym jd ky-ygjh ydv vtldbq ydv `l-hxrb vyjs yhvh tsvjh gdvlh byvm hhv` vjhm ysbv `xryv `k-lps+. ¹¹ v`xryv sm` bn-`g` hrry vy`\$pv plstym lxyh vthy-sm xlqt hsdh ml`h jdsym vjhm n\$ mpny plstym. ¹² vyty&b btkv-hxlqh vy&yhl vyk `t-plstym vyjs yhvh tsvjh gdvlh. ¹³ vyrdv slsym mhslsym r`s vyb`v `l-q&yr `l-dvd `l-mjrt jdml vxyt plstym xnh bjmq rp`ym. ¹⁴ vdvd `z bm&vdh vm&b plstym `z byt lxm. ¹⁵ vyt`vh dvd vy`mr my ysny mym mb`r byt-lxm `sr bsjr. ¹⁶ vybjv slst hgbrym bmxnh plstym vys`bv-mym mb`r byt-lxm `sr bsjr vys`v vyb`v `l-dvd vl` `bh lstvtm vy\$`k `tm lyhvh. ¹⁷ vy`mr xlylh ly yhvh mjsty z`t hdm h`nsym hhlkym bnpsvtm vl` `bh lstvtm `lh jsv slst hgbrym. ¹⁸ v`bysy `xy yv`b bn-&rvyh hv` r`s hslsy vhw` jvrr `t-xnytv jl- sls m`vt xll vlv-sm bsllsh. ¹⁹ mn-hslsh hky nkbd vyhy lhm lsr vjd-hslsh l`-b`. ²⁰ vbnyhv bn-yhvydj bn-`ys-xy rb-pjlym mqb&`l hv` hkh `t sny `r`l mv`b vhw` yrd vkhk `t-h`ryh btkv hb`r byvm hslg. ²¹ vhw`-hkh `t-`ys m&ry `sr mr`h vbyd hm&ry xnyt vyrd `lyv bsb+ vygzl `t-hxnyt myd hm&ry vyhrghv bxnytv. ²² `lh jsh bnyhv bn-yhvydj vlv-sm bsllsh hgbrym. ²³ mn-hslsym nkbd v`l-hslsh l`-b` vysmhv dvd `l-msmjtv. ²⁴ jsh-`l `xy-yv`b bsllsym `lxnn bn-ddv byt lxm. ²⁵ smh hxrdy `lyq` hxrdy. ²⁶ xl& hpl+y jyr` bn-jqs htqvyy. ²⁷ `byjzr hjntty mbny hxsty. ²⁸ &lsvn h`xxy mhry hn+pty. ²⁹ xlb bn-bjnh hn+pty `ty bn-ryby mgbjt bny bnymn. ³⁰ bnyhv prjntny hdy mnxly gjs. ³¹ `by-jlvn hjrbty jzmv t hbrxmy. ³² `lyxb` hsjlbny bny ysn yhvntn. ³³ smh hhrry `xy`m bn-srr h`rry. ³⁴ `lypl+ bn-`x\$by bn-hmjky `lyjm bn-`xytvl hglny. ³⁵ x&rv hkrmly pjry h`rby. ³⁶ yg`l bn-ntn m&bh bny hgdy. ³⁷ &lq hjmny nxry hb`rty ns`y kly yv`b bn-&ryh. ³⁸ jyr` hytry grb hytry. ³⁹ `vryh hxyt kl slsym vsbjh.

Chapter 24

¹ vy\$ p-yvh lxrvt bysr`l vy\$ t`-dvd bhm l`mr lk mnh `t- ysr`l v`-t-yhvdh. ² vy`mr hmlk `l-yv`b sr-hxyl `sr-`tv sv+-n` bkl-sb+y ysr`l mdn vjd-b`r sbj vpqdv `t-hjm vydjty `t m\$pr hjm. ³ vy`mr yv`b `l-hmlk vyv\$ p-yvh `lhyk `l-hjm khm vkhm m`h pjmy m vjny `dny-hmlk r`vt v`dny hmlk lmh xp& bdb r hzh. ⁴ vyxqz dbr-hmlk `l-yv`b vjl sry hxyl vy&` yv`b vsry hxyl lpny hmlk lpqd `t-hjm `t-ysr`l. ⁵ vyjbrv `t-hyrdn vyxnv bjrjv ymyn hjyr `sr btk-hnxl hgd v`l- yjzr. ⁶ vyb`v hgljdh v`l-`r& txtym xdsy vyb`v dnh yjn v\$byb `l-&ydvn. ⁷ vyb`v mb&r-`r vcl-jry hxvy vhnjny vy&`v `l-ngb yhvdh b`r sbj. ⁸ vys+v bkl-h`r& vyb`v mq&h tsjh xdsym vjsrym yvm yrvslm. ⁹ vytn yv`b `t-m\$pr mpqd-hjm `l-hmlk vthy ysr`l smnh m`vt `lp `ys-xyl slp xrb v`ys yhvdh xms-m`vt `lp `ys. ¹⁰ vyk lb-dvd `tv `xry-kn \$pr `t-hjm vy`mr dvd `l-yvh x+`ty m`d `sr jsy vjth yvh hjbr-n` `t-jvn jbdk ky n\$klty m`d. ¹¹ vyqm dvd bbqr vdbr-yvh hyh `l-gd hnby` xzh dvd l`mr. ¹² hlvk vdbrt `l-dvd kh `mr yvh sls `nky nv+l jlyk bxr-lk `xt- mhm v`jsh-lk. ¹³ vyb`-gd `l-dvd vygd-lv vy`mr lv htbv` lk sbj snym rjb b`r&k `m-slsh xdsym n\$klpny-&ryk vhv` rdpk v`m-hyvt slst ymym dbr b`r&k jth dj vr`h mh-`syb slxy dbr. ¹⁴ vy`mr dvd `l-gd &r-ly m`d nplh-n` byd-yvh ky-rbym rxmv vbyd- `dm `l-`plh. ¹⁵ vytn yvh dbr bysr`l mhbqr vjd-jt mvjd vytm mn-hjm mdn vjd- b`r sbj sbjym `lp `ys. ¹⁶ vyslx ydv hml`k yrvslm lsxth vynxm yvh `l-hrjh vy`mr lml`k hmsxyt bjm rb jth hrp ydk vml`k yvh hyh jm-grn h`vrnh hyb\$y. ¹⁷ vy`mr dvd `l-yvh br`tv `t-hml`k hmkh bjm vy`mr hnh `nky x+`ty v`nky hjvyty v`lh h&`n mh jsv thy n` ydk by vbyty `by. ¹⁸ vyb`-gd `l-dvd byvm hvv` vy`mr lv jlh hqm lyvh mzbx bgrn `rnyh hyb\$y. ¹⁹ vyjl dvd kdbr-gd k`sr &vh yvh. ²⁰ vysqp `rvnh vyr` `t-hmlk v`-t-jbdyv jbrym jlyv vy&` `rvnh vystxv lmlk `pyv `r&h. ²¹ vy`mr `rvnh mdvj b` `dny-hmlk `l-jbdv vy`mr dvd lqnv mjm k `t-hgrn lbnvt mzbx lyvh vtj&r hmgh mj l hjm. ²² vy`mr `rvnh `l-dvd yqx vyjl `dny hmlk h+vb bjynv r`h hbqr ljlh vhmrgym vkly hbqr lj&ym. ²³ hkl ntn `rvnh hmlk lmlk vy`mr `rvnh `l-hmlk yvh `lhyk yr&k. ²⁴ vy`mr hmlk `l-`rvnh l` ky-qnv `qnh m`vtk bmxyr vl` `jlh lyvh `lhy jlv xnm vyqn dvd `t-hgrn v`-t-hbqr bk\$ p sqlym xmsym. ²⁵ vybn sm dvd mzbx lyvh vyjl jlv vslmym vyjtr yvh l`r& vtj&r hmgh mj l ysr`l.

1 Kings

Chapter 1

¹ vhm k dvd zqn b` bymym vyk\$hv bbgdym vl` yxm lv. ² vy`mr v lv jbdyv ybqsv l`dny hmlk njrh btlv vjmdh lpny hmlk vthy-lv \$knt vskbh bxyqk vxm l`dny hmlk. ³ vybqsv njrh yph bkl gbvl ysr`l vym&`v `t-`bysg hsvnmyt vyb`v `th lmlk. ⁴ vhnjrh yph jd-m`d vthy lmlk \$knt vtsrthv vhm k l` ydjh. ⁵ v`dnyh bn-xgyt mtns` l`mr `ny `mlk vyjs lv rkb vprsym vxmsym `ys r&ym lpnyv. ⁶ vl`-j&bv `byv mymyv l`mr mdvj kkh jsyt vgm-hv` +vb-`r m`d v`tv yldh `xry `bslv. ⁷ vyhyv

dbryv jm yv`b bn-&rvyh vjm `bytr hkhn vyjzrv `xry `dnyh. ⁸ v&dvq hkhn vbnyhv bn-yhvdyj vntn
 hnby` vsmjy vrjy vhgbyrym `sr ldvd l` hyv jm-`dnyhv. ⁹ vyzbx `dnyhv &`n vbqr vmry` jm `bn
 hzxlt `sr-`&l jyn rgl vyqr` `t-kl-`xyv bny hmlk vlkl-`nsy yhvdh jbdy hmlk. ¹⁰ v`t-ntn hnby` vbnyhv
 v`t-hgbvrym v`t-slmh `xyv l` qr`. ¹¹ vy`mr ntn `l-bt-sbj `m-slmh l`mr hl v` smjt ky mlk `dnyhv bn-
 xgyt v`dnynv dvd l` ydj. ¹² vjth lky `yj&k n` j&h vml+y `t-npsk v`t-nps bnk slmh. ¹³ lky vb`y
 `l-hmlk dvd v`mrt `lyv hl-`th `dny hmlk nsbjt l`mtk l`mr ky-slmh bnk ymlk `xry vhv` ysb jl-k\$`y
 vmdvj mlk `dnyhv. ¹⁴ hnh jvdk mdbrt sm jm-hmlk v`ny `bv` `xryk vml`ty `t-dbryk. ¹⁵ vtb` bt-sbj
 `l-hmlk hxdrh vhmkl zqn m`d v`bysg hsvnmyt msrt `t-hmlk. ¹⁶ vtqd bt-sbj vtstxv lmlk vy`mr hmlk
 mh-lk. ¹⁷ vt`mr lv `dny `th nsbjt byvhv `lhy l`mtk ky-slmh bnk ymlk `xry vhv` ysb jl-k\$`y. ¹⁸
 vjth hnh `dnyh mlk vjth `dny hmlk l` ydjt. ¹⁹ vyzbx svr vmry`-v&`n lrb vyqr` lkl-bny hmlk vl`bytr
 hkhn vly`b sr h&b` vlslmh jbdk l` qr`. ²⁰ v`th `dny hmlk jyny kl-ysr`l jlyk lhgyd lhm my ysb jl-k\$`
 `dny-hmlk `xryv. ²¹ vhyh kskb `dny-hmlk jm-`btv vhyty `ny vbny slmh x+`ym. ²² vnhh jvdnh
 mdbrt jm-hmlk vntn hnby` b`. ²³ vygydv lmlk l`mr hnh ntn hnby` vyb` lpony hmlk vystxv lmlk jl-
 `pyv `r&h. ²⁴ vy`mr ntn `dny hmlk `th `mrt `dnyhv ymlk `xry vhv` ysb jl- k\$`y. ²⁵ ky yrd hyvm
 vyzbx svr vmry`-v&`n lrb vyqr` lkl-bny hmlk vlsry h&b` vl`bytr hkhn vnm `klym vstym lpony
 vy`mr vxy hmlk `dnyhv. ²⁶ vly `ny-jbdk vl&dq hkhn vlbnyhv bn-yhvdyj vlslmh jbdk l` qr`. ²⁷
 `m m`t `dny hmlk nhyh hdbz hzh vl` hvdjt `t-jbdyk my ysb jl- k\$` `dny-hmlk `xryv. ²⁸ vyjn hmlk
 dvd vy`mr qr`v-ly lbt-sbj vtb` lpony hmlk vtjmd lpony hmlk. ²⁹ vysbj hmlk vy`mr xy-yvhv `sr-pdh
 `t-npsy mkl-&rh. ³⁰ ky k`sr nsbjty lk byvhv `lhy ysrl l`mr ky-slmh bnk ymlk `xry vhv` ysb jl-k\$`y
 txy ky kn `jsh hyvm hzh. ³¹ vtqd bt-sbj `pym `r& vtstxv lmlk vt`mr xxy `dny hmlk dvd ljm. ³²
 vy`mr hmlk dvd qr`v-ly l&dvq hkhn vntn hnby` vlbnyhv bn- yhvdyj vyb`v lpony hmlk. ³³ vy`mr
 hmlk lhm qxv jmkm `t-jbdy `dnykm vhrkbtm `t-slmh bny jl-hprdh `sr-ly vhrdtm `tv `l-gxvn. ³⁴
 vmsx `tv sm &dvq hkhn vntn hnby` lmlk jl-ysr`l vtqjtm bsvpr v`mrtm xxy hmlk slmh. ³⁵ vjlytm
 `xryv vb` vysb jl-k\$`y vhv` ymlk txy v`tv &vyty lhyvt ngyd jl-ysr`l vjl-yvhv. ³⁶ vyjn bnyhv
 bn-yhvdyj `t-hmlk vy`mr `mn kn y`mr yvhv `lhy `dny hmlk. ³⁷ k`sr hyh yvhv jm-`dny hmlk kn
 yhy jm-slmh vygd l`t-k\$`v mk\$` `dny hmlk dvd. ³⁸ vyrd &dvq hkhn vntn hnby` vbnyhv bn-yhvdyj
 vkrty vhpity vyrkbv `t-slmh jl-prdt hmlk dvd vylkv `tv jl-gxvn. ³⁹ vyqx &dvq hkhn `t-qrn hsmn
 mn-h`hl vmsx `t-slmh vytqjv bsvpr vy`mr kl-hjm xxy hmlk slmh. ⁴⁰ vyjlv kl-hjm `xryv vjhm
 mxlym bxlym vsmxym smxh gdvlh vtbqj h`r& bqvlm. ⁴¹ vsmj `dnyhv vkl-hqr`ym `sr `tv vhm
 klv l`kl vsmj yv`b `t- qvl hsvpr vy`mr mdvj qvl-hqryh hvhm. ⁴² jvdnv mdbr vnhh yvntn bn-`bytr
 hkhn b` vy`mr `dnyhv b` ky `ys xyl `th v+vb tbsr. ⁴³ vyjn yvntn vy`mr l`dnyhv `bl `dnynv hmlk-dvd
 hmlyk `t-slmh. ⁴⁴ vyslx `tv-hmlk `t-&dvq hkhn v`t-ntn hnby` vbnyhv bn-yhvdyj vkrty vhpity
 vyrkbv `tv jl prdt hmlk. ⁴⁵ vmsxv `tv &dvq hkhn vntn hnby` lmlk bgxvn vyjlv msm smxym vthm
 hqryh hv` hqvl `sr smjtm. ⁴⁶ vgm ysb slmh jl k\$` hmlvkh. ⁴⁷ vgm-b`v jbdy hmlk lbrk `t-`dnynv
 hmlk dvd l`mr yy+b `lhyk `t- sm slmh msmk vygd l`t-k\$`v mk\$`k vystxv hmlk jl-hmskb. ⁴⁸ vgm-kkh
 `mr hmlk brvk yvhv `lhy ysrl `sr ntn hyvm ysb jl- k\$`y vjny r`vt. ⁴⁹ vyxrdv vyqm vylk vyxzq bqrvt hmzbx. ⁵¹ vygd
 `sr l`dnyhv vylkv `ys ldrkv. ⁵⁰ v`dnyhv yr` mpny slmh vyqm vylk vyxzq bqrvt hmzbx. ⁵¹ vygd

lslmh l`mr hnh `dnyhv yr` `t-hmlk slmh vnhh `xz bqrnvt hmzbx l`mr ysbj-ly kyvm hmlk slmh
 `m-ymyt `t-jbdv bxxrb. ⁵² vy`mr slmh `m yhyh lbn-xyl l`-ypl msjrtv `r&h v`m-rjh tm&` - bv vmt.
⁵³ vyslx hmlk slmh vyrdhv mjl hmzbx vyb` vystxv lmlk slmh vy`mr- lv slmh lk lbytk.

Chapter 2

¹ vyqrbv ymy-dvd lmvv vy&v `t-slmh bnv l`mr. ² `nky hlk bdrk kl-h`r& vxzqt vhyyt l`ys. ³
 vsmrt `t-msmrt yvhv `lhyk llkt bdrkyv lsmr xqtyv m&vtyv vmsp+yv vjdvtyv kktvb btvrt msh lmjn
 tskyl `t kl`sr tjsh v` t kl`sr tpmh sm. ⁴ lmjn yqym yvhv `t-dbrv `sr dbr jly l`mr `m-ysmrv bnyk
 `t-drkm llkt lpmv b`mt bkl-lbbm vbkl-npsm l`mr l`-ykrt lk `ys mjl k\$` ysr`l. ⁵ vgm `th ydjt `t `sr-jsh
 ly yv`b bn-&rvyh `sr jsh lsny-sry &b`vt ysr`l l`bnr bn-nr vljms` bn-ytr vyhrgm vysm dmy-mlxmh
 bslm vytn dmy mlxmh bxgrtv `sr bmtnyv vbnjlv `sr brglyv. ⁶ vjsyt kxkmtk vl`-tvrd sybtv bslm s`l.
⁷ vlbny brzly hgljdy tjsh-x\$d vhyv b`kly slxnk ky-kn qrbv `ly bbrxy mpmv `bslvm `xyk. ⁸ vnhh
 jmk smjy bn-gr` bn-hymyny mbxrym vvh` qlly qlh nmr&t byvm lkty mxnym vvh`-yrd lqr`ty
 hyrdn v`sbj lv byvhv l`mr `m-`mytk bxxrb. ⁹ vjth `l-tqhv ky `ys xkm `th vydjt `t `sr tjsh-lv vhrdt
 `t- sybtv bdm s`vl. ¹⁰ vyskb dvd jm-`btyv vyqbr bjyr dvd. ¹¹ vhyym `sr mlk dvd jl-ysr`l `rbjym
 snh bxxrvn mlk sbj snym vbyrvslm mlk slsym vsls snym. ¹² vslmh ysb jl-k\$` dvd `byv vtkn mlktv
 m`d. ¹³ vyb` `dnyhv bn-xgyt `l-bt-sbj `m-slmh vt`mr hslvm b`k vy`mr slvm. ¹⁴ vy`mr dbr ly `lyk
 vt`mr dbr. ¹⁵ vy`mr `t ydjt ky-ly hyth hmlvkh vjly smv kl-ysr`l pnyhm lmlk vt\$b hmlvkh vthy l`xy
 ky myvhv hyth lv. ¹⁶ vjth s`lh `xt `nky s`l m`tk `l-tsbv `t-pny vt`mr `lyv dbr. ¹⁷ vy`mr `mry-n`
 lslmh hmlk ky l`-ysyb `t-pnyk vytn-ly `t-`bysg hsnmyt l`sh. ¹⁸ vt`mr bt-sbj +vb `nky `dbr jlyk
 `l-hmlk. ¹⁹ vtb` bt-sbj `l-hmlk slmh ldbr-lv jl-`dnyhv vyqm hmlk lqr`th vystxv lh vysb jl-k\$` v vysm
 k\$` l`m hmlk vtsb lymynv. ²⁰ vt`mr s`lh `xt q+nh `nky s`lt m`tk `l-tsb `t-pny vy`mr-lh hmlk s`ly
 `my ky l`-`syb `t-pnyk. ²¹ vt`mr ytn `t-`bysg hsnmyt l`dnyhv `xyk l`sh. ²² vyjn hmlk slmh vy`mr
 l`mv vlmh `t s`lt `t-`bysg hsnmyt l`dnyhv vs`ly-lv `t-hmlvkh ky hv` `xy hgdlv mmny vlv vl`bytr
 hkhn vlyv`b bn-&rvyh. ²³ vysbj hmlk slmh byvhv l`mr kh yjsh-ly `lhym vkh yv\$yp ky bnpsv dbr
 `dnyhv `t-hdbr hzh. ²⁴ vjth xy-yvhv `sr hkynny vyvsybyny jl-k\$` dvd `by v`sr jsh-ly byt k`sr dbr
 ky hyvm yvmt `dnyhv. ²⁵ vyslx hmlk slmh byd bnyhv bn-yhvdyj vpgj-bv vmt. ²⁶ vl`bytr hkhn
 `mr hmlk jntt lk jl-sdyk ky `ys mvt `th vbyvm hzh l` `mytk ky-ns` t `t-`rvn `dny yvhv lpmv dvd `by
 vky htjnyt bkl `sr-htjnh `by. ²⁷ vygrs slmh `t-`bytr mhyvt khn lyvhv lml` `t-dbr yvhv `sr dbr jl-byt
 jly bslh. ²⁸ vhsnjh b`h jd-yv`b ky yv`b n+h `xry `dnyh v`xry `bslvm l` n+h vyn\$ yv`b `l-`hl yvhv
 vyxqzq bqrnvt hmzbx. ²⁹ vygd lmlk slmh ky n\$ yv`b `l-`hl yvhv vnhh `&l hmzbx vyslx slmh `t-bnyhv
 bn-yhvdyj l`mr lk pgj-bv. ³⁰ vyb` bnyhv `l-`hl yvhv vy`mr `lyv kh-`mr hmlk &` vy`mr l` ky ph
 `mvt vysb bnyhv `t-hmlk dbr l`mr kh-dbr yv`b vkh jny. ³¹ vy`mr lv hmlk jsh k`sr dbr vpgj-bv
 vqbrtv vh\$yrt dmy xnm `sr spk yv`b mjly vmjl byt `by. ³² vhsyb yvhv `t-dmv jl-r`sv `sr pgj
 bsny-`nsym &dqym v+bym mmnv vyhrgm bxxrb v`by dvd l` ydj `t-`bnr bn-nr sr-&b` ysr`l v`t- jms`
 bn-ytr sr-&b` yvhv. ³³ vsbv dmyhm br`s yv`b vbr`s zrvj lilm vldvd vlzrvj vlbytv vlk\$` v yhyh

slvm jd-jvml mj m yvhv. ³⁴ vyjl bnyhv bn-yhvdyj vpygj-bv vymthv vyqbr bbytv bmdbr. ³⁵ vytn hmlk `t-bnyhv bn-yhvdyj txyv jl-h&b` v`-t-&dvq hkhn ntn hmlk txt `bytr. ³⁶ vyslx hmlk vyqr` lsmjy vy`mr lv bnh-lk byt byrvslm vysbt sm vl`-t&` msm `nh v`nh. ³⁷ vhyh byvm &`tk vjbrt `t-nxl qdrvn ydj tdj ky mvt tmvt dmky yhyh br`sk. ³⁸ vy`mr smjy lmlk +vb hdb r k`sr dbr `dny hmlk kn yjsh jbdk vysb smjy byrvslm ymym rbym. ³⁹ vyhy mq& sls snym vybrxv sny-jbdym lsmjy `l`kys bn-mjkh mlk gt vygydv lsmjy l`mr hnh jbdyk bgt. ⁴⁰ vyqm smjy vyxbs `t-xmrv vylk gth `l`kys lbqs `t-jbdyv vylk smjy vyb` `t-jbdyv mgt. ⁴¹ vygd lsmh ky-hlk smjy myrvslm gt vysb. ⁴² vyslx hmlk vyqr` lsmjy vy`mr `lyv hlv` hsbjtyk byvh v`jd bk l`mr byvm &`tk vhlkt `nh v`nh ydj tdj ky mvt tmvt vt`mr `ly +vb hdb r smjty. ⁴³ vmdvj l` smrt `t sbjt yvh v`-hm&vh `sr-&vyty jlyk. ⁴⁴ vy`mr hmlk `l-smjy `th ydj `t kl-hrjh `sr ydj lbbk `sr jsyt ldvd `by vhsyb yvh `t-rjtk br`sk. ⁴⁵ vhmh slmh brvk vk\$` dvd yhyh nkvn lpny yvh jd-jvml. ⁴⁶ vy&v hmlk `t-bnyhv bn-yhvdyj vy&` vpygj-bv vytm vhmhmlk nkvnh byd-slmh.

Chapter 3

¹ vytxtn slmh `t-prjh mlk m&rym vyqx `t-bt-prjh vyby`h `l-jyr dvd jd kltv lbavt `t-bytv v`-t-byt yvhv v`-t-xvmt yrvslm \$byb. ² rq hjm mzbxy mbbmvt ky l`-nbnh byt lsm yvhv jd hymym hhm. ³ vy`hb slmh `t-yvhv llkt bxqvt dvd `byv rq bmmvt hv` mzbx vmq+yr. ⁴ vylk hmlk gbjnh lzbx sm ky hy` hbmh hgdvlh `lp jlvt yjhl slmh jl hmzbx hmv`. ⁵ bgbjvn nr`h yvhv `l-slmh bxlvm hlylh vy`mr `lhym s`l mh `tn- lk. ⁶ vy`mr slmh `th jsyt jm-jbdk dvd `by x\$d gdvl k`sr hlk lpnyk b`mt vb&dqh vbysrt lbb jmk vtsmr-lv `t-hx\$d hgdvl hzh vttv-lv bn ysb jl-k\$`v kyvm hzh. ⁷ vjth yvhv `lhy `th hmlkt `t-jbdk txt dvd `by v`nky njr q+n l` `dj &`t vb`. ⁸ vjbdk btvk jmk `sr bxrt jm-rb `sr l`-ymnh vl` y\$pr mrb. ⁹ vntt ljbdk lb smj lsp+ `t-jmk lhbyn byn-+vb lrj ky my yvkl lsp+ `t-jmk hkbd hzh. ¹⁰ vyy+b hdb r bjny `dny ky s`l slmh `t-hdb r hzh. ¹¹ vy`mr `lhym `lyv yjn `sr s`lt `t-hdb r hzh vl`-s`lt lk ymym rbym vl`-s`lt lk jsr vl` s`lt nps `ybyk vs`lt lk hbyn lsmj msp+. ¹² hnh jsyty kdbryk hnh ntty lk lb xkm vnbvn `sr kmvk l`-hyh lpnyk v`xryk l`-yqvm kmvk. ¹³ vgm `sr l`-s`lt ntty lk gm-jsr gm-kbvd `sr l`-hyh kmvk `ys bmlkym kl-ymyk. ¹⁴ v`m tlk bdrky lsmr xqy vm&vty k`sr hlk dvyd `byk vhrkty `t- ymyk. ¹⁵ vyq& slmh vnhh xlv m vybv` yrvslm vyjmd lpny `rvn bryt-`dny vyjl jlvt vyjs slmym vyjs msth lkl-jbdyv. ¹⁶ `z tb`nh stym nsym znvt `l-hmlk vtjmdnh lpnyv. ¹⁷ vt`mr h`sh h`xt by `dny `ny v`sh hz`t ysbt bbytv `xd v`ld jmh bbytv. ¹⁸ vyhy byvm hslsyt lldty vtld gm-h`sh hz`t v`nxnv yxdv `yn-zr `tnv bbytv vzlty stym-`nxnv bbytv. ¹⁹ vytm bn-h`sh hz`t lylh `sr skbh jlyv. ²⁰ vtqm btvk hlylh vtqx `t-bny m`&ly v`mtk ysnh vtskybhv bxyqh v`t-bnh hmt hskybh bxyqy. ²¹ v`qm bbqr lhynyq `t-bny vnhh-mt v`tbvnn `lyv bbqr vnhh l`- hyh bny `sr yldty. ²² vt`mr h`sh h`xrt l` ky bny hxy vbnk hmt vz`t `mrt l` ky bnk hmt vbny hxy vtdbrnh lpny hmlk. ²³ vy`mr hmlk z`t `mrt zh-bny hxy vbnk hmt vz`t `mrt l` ky bnk hmt vbny hxy. ²⁴ vy`mr hmlk qxv ly-xrb vyb`v hxb r lpny hmlk. ²⁵ vy`mr hmlk gzrv `t-hyld hxy lsny m vtnv `t-hx&y l`xt v`-t-hx&y l`xt. ²⁶ vt`mr h`sh

`sr-bnh hxy `l-hmlk ky-nkmrv rxmyh jl-bnh vt`mr by `dny tnv-lh `t-hylvd hxy vhm t`l-tmythv vz` t
 `mrt gm-ly gm- lk l` yhyh gzrv. ²⁷ vyjn hmlk vy`mr tnv-lh `t-hylvd hxy vhm t l` tmythv hy` `mv.
²⁸ vysmjv kl-ysr`l `t-hmsp+ `sr sp+ hmlk vyr`v mpny hmlk ky r`v ky-xkmt `lhym bqrqv ljsvt msp+.

Chapter 4

¹ vyhy hmlk slmh mlk jl-kl-ysr`l. ² v`lh hsrym `sr-lv jzryhv bn-&dvq hkhn. ³ `lyxrp v`xyh bny
 sys` \$prym yhvsp+ bn-`xylvd hmzkyr. ⁴ vbnyhv bn-yhvdyj jl-h&b` v&dvq v`bytr khnym. ⁵ vjzryhv
 bn-ntn jl-hn&bym vzbvd bn-ntn khn rjh hmlk. ⁶ v`xysr jl-hbyt v`dnyrm bn-jbd` jl-hm\$. ⁷ vlslmh
 snym-jsr n&bym jl-kl-ysr`l vklklv `t-hmlk v`t-bytv xds bsnh yhyh jl-`xd lklkl. ⁸ v`lh smvtm bn-xvr
 bhr `prym. ⁹ bn-dqr bmq& vbsjlbym vbyt sms v`ylvn byt xnn. ¹⁰ bn-x\$d b`rbvt lv skh vkl-`r&
 xpr. ¹¹ bn-`byndb kl-npt d`r +pt bt-slmh hyth lv l`sh. ¹² bjn` bn-`xylvd tjnk vmgdv vkl-byt s`n `sr
 `&l &rtnh mtxt lyzrj`l mbyt s`n jd `bl mxvlh jd mjbr lyqmjm. ¹³ bn-gbr brmt gljd lv xvt y`yr
 bn-mnsh `sr bgljd lv xbl`rgb `sr bbsn ssym jrym gdlvt xvmh vbryx nxst. ¹⁴ `xyndb bn-jd` mxnymh.
¹⁵ `xymj& bnptly gm-hv` lqx `t-bsmt bt-slmh l`sh. ¹⁶ bjn` bn-xvsv b`sr vbjlv. ¹⁷ yhvsp+ bn-prvx
 bysskr. ¹⁸ smjy bn-`l` bbnymn. ¹⁹ gbr bn-`ry b`r& gljd `r& \$yxvn mlk h`mry vjg mlk hbsn vn&yb
 `xd `sr b`r&. ²⁰ yhvdh vysr`l rbym kxvl `sr-jl-hym lrb `klym vstym vsmxym.

Chapter 5

¹ vslmh hyh mvsl bkl-hmmlkvt mn-hnhr `r& plstym vjd gbvl m&rym mgsym mnxh vjbdym
 `t-slmh kl-ymy xyyv. ² vyhy lxm-slmh lyvm `xd slsym kr \$lt vssym kr qmx. ³ jsrh bqr br`ym
 vjsrym bqr rjy vm`h &`n lbd m`yl v&by vyxmvr vbrbrym `bv\$ym. ⁴ ky-hv` rdh bkl-jbr hnhr mtp\$x
 vjd-jzh bkl-mlky jbr hnhr vslvm hyh lv mkl-jbryv m\$byb. ⁵ vysb yhvdh vysr`l lb+x `ys txt gpnv
 vtxt t`ntv mdn vjd-b`r sbj kl ymy slmh. ⁶ vyhy lslmh `rbjym `lp `rvt \$v\$ym lmrkbv vsnym-jsr `lp
 prsym. ⁷ vklklv hn&bym h`lh `t-hmlk slmh v`t kl-hqrb `l-slxn hmlk-slmh `ys xds v l` yjdrv dbr. ⁸
 vhsjrym vhtbn l\$v\$ym vlrks yb`v `l-hmqvm `sr yhyh-sm `ys kmsp+v. ⁹ vytn `lhym xkmh lslmh
 vtbnh hrbh m`d vrbx lb kxvl `sr jl-spt hym. ¹⁰ vtrb xkmt slmh mxkmt kl-bny-qdm vmkl xkmt
 m&rym. ¹¹ vyxkm mkl-h`dm m`ytn h`zrxy vhytm vklkl vdrdj bny mxvl vyhy- smv bkl-hgvym
 \$byb. ¹² vydbr slst `lpym msl vyhy syrv xmsh v`lp. ¹³ vydbr jl-hj&yym mn-h`rz `sr blbnvn vjd
 h`zvz `sr y&` bqyr vydbr jl-hbhmh vjl-hjvp vjl-hrms vjl-hdgym. ¹⁴ vyb`v mkl-hjmym lsmj `t xkmt
 slmh m`t kl-mlky h`r& `sr smjv `t-xkmtv. ¹⁵ vyslx xyrm mlk-&vr `t-jbdyv `l-slmh ky smj ky `tv
 msxv lmlk txt `byhv ky `hb hyh xyrm ldvd kl-hymym. ¹⁶ vyslx slmh `l-xyrm l`mr. ¹⁷ `th ydjt `t-dvd
 `by ky l` ykl lbnvt byt lsm yvhv `lhyv mpny hmlxmh `sr \$bbhv jd tt-yvhv `tm txt kpvt rglv. ¹⁸ vjth
 hnyx yvhv `lhy ly m\$byb `yn s+n v`yn pgj rj. ¹⁹ vhnny `mr lbnvt byt lsm yvhv `lhy k`sr dbr yvhv

`l-dvd `by l`mr bnk `sr `tn txyk jl-k\$`k hv`-ybnh hbyt lsmly. ²⁰ vjth &vh vykrtv-ly `rzym mn-hlbnvn
 vjbdy yhyv jm-jbdyk vskr jbdyk `tn lk kkl `sr t`mr ky `th ydjt ky `yn bnv `ys ydj lkrt- j&ym k&dnym.
²¹ vyhy ksmj xyrm `t-dbry slmh vysmx m`d vy`mr brvk yhvh hyvm `sr ntn ldvd bn xkm jl-hjm hrb
 hzh. ²² vyslx xyrm `l-slmh l`mr smjty `t `sr-slxt `ly `ny `jsh `t-kl- xp&k bj&y `rzym vbj&y brvsym.
²³ jbdy yrdv mn-hlbnvn ymh v`ny `symm dbrvt bym jd-hmqvm `sr- tslx `ly vnp&tym sm v`th ts`
 v`th tjsh `t-xp&y ltt lxm byty. ²⁴ vyhy xyrvm ntn lslmh j&y `rzym vj&y brvsym kl-xp&v. ²⁵ vslmh
 ntn lxyrm jsrym `lp kr x+y m mkl lbytv vjsrym kr smn ktyt kh-ytn slmh lxyrm snh bsnh. ²⁶ vyhvh
 ntn xkmh lslmh k`sr dbr-lv vyhy slm byn xyrm vbyn slmh vykrtv bryt snyhm. ²⁷ vyjl hmlk slmh
 m\$ mkl-ysr`l vyhy hm\$ slsym `lp `ys. ²⁸ vyslxm lbnvnh jsrt `lpym bxds xlypvt xds yhyv blbnvn
 snym xdsym bbytv v`dnyrm jl-hm\$. ²⁹ vyhy lslmh sbjym `lp ns` \$bl vsmnym `lp x&b bhr. ³⁰ lbd
 msry hn&bym lslmh `sr jl-hml`kh slst `lpym vsls m`vt hrzym bjm hjsym bml`kh. ³¹ vy&v hmlk
 vy\$yv `bnym gdlvt `bnym yqrvt ly\$d hbyt `bny gzyt. ³² vvp\$lv bny slmh vbny xyrvm vhgblm
 vykynv hj&ym vh`bnym lbnvt hbyt.

Chapter 6

¹ vyhy bsmvny m snh v`rbj m`vt snh l&t bny-ysr`l m`r&-m&rym bsnh hrbyjyt bxds zv hv`
 hxds hsny lmlk slmh jl-ysr`l vybn hbyt lyhvh. ² vhbyt `sr bnh hmlk slmh lyhvh ssym-`mh `rkv
 vjsrym rxbv vslym `mh qvmtv. ³ vh`vlm jl-pny hykl hbyt jsrym `mh `rkv jl-pny rxv hbyt jsr b`mh
 rxbv jl-pny hbyt. ⁴ vyjs lbytv xlvny sqpym `+mym. ⁵ vybn jl-qyr hbyt y&vj \$byb `t-qyrvt hbyt \$byb
 lhykl vldbyr vyjs &ljvt \$byb. ⁶ hy&vj htxtnh xms b`mh rxbh vhtyknh ss b`mh rxbh vhslyst sbj
 b`mh rxbh ky mgrjvt ntn lbytv \$byb xv&h lbtly `xz bqyrvt-hbyt. ⁷ vhbyt bhbntv `bn-slmh m\$ j nbnh
 vmqbtv vhrzn kl-kly brzl l`- nsmj bbytv bhbntv. ⁸ ptx h&lj htyknh `l-ktp hbyt hymnyt vblvlym
 yjlv jl-htyknh vmn- htyknh `l-hslsym. ⁹ vybn `t-hbyt vyklyv vy\$pn `t-hbyt gbym vsdrt b`rzym. ¹⁰
 vybn `t-hy&vj jl-kl-hbyt xms `mvt qvmtv vy`xz `t-hbyt bj&y `rzym. ¹¹ vyhy dbr-yhvh `l-slmh
 l`mr. ¹² hbyt hzh `sr-`th bnh `m-tlk bxqty v`t-msp+y tjsh vsmrt `t-kl- m&vty llkt bhm vqmtv
 `t-dbry `tk `sr dbrty `l-dvd `byk. ¹³ vsknty btvk bny ysrl vl` `jzb `t-jmy ysrl. ¹⁴ vybn slmh `t-hbyt
 vyklyv. ¹⁵ vybn `t-qyrvt hbyt mbyth b&ljvt `rzym mqrqj hbyt jd-qyrvt h\$pn &ph j& mbytv vy&p
 `t-qrqj hbyt b&ljvt brvsym. ¹⁶ vybn `t-jsrym `mh myrkvty hbyt b&ljvt `rzym mn-hqrqj jd- hqyrvt
 vybn lv mbytv ldbyr lqds hqdsym. ¹⁷ v`rbjym b`mh hyh hbyt hv` hhykl lpny. ¹⁸ v`rz `l-hbyt pnymh
 mqljt pqjym vp+vry &&ym hkl `rz `yn `bn nr`h. ¹⁹ vdbyr btvk-hbyt mpnymh hkyn lttm sm `t-`rvn
 bryt yhvh. ²⁰ vlpny hdbyr jsrym `mh `rk vjsrym `mh rxv vjsrym `mh qvmtv vy&phv zhb \$gvr
 vy&p mzbv `rz. ²¹ vy&p slmh `t-hbyt mpnymh zhb \$gvr vyjbr brtyqvt zhb lpny hdbyr vy&phv
 zhb. ²² v`t-kl-hbyt &ph zhb jd-tm kl-hbyt vkl-hmzbv `sr-lbyr &ph zhb. ²³ vyjs dbyr sny krbym
 j&y-smn jsr `mvt qvmtv. ²⁴ vxms `mvt knp hkrvb h`xt vxms `mvt knp hkrvb hsnyt jsr `mvt mq&vt
 knpyv vjd-q&vt knpyv. ²⁵ vjsr b`mh hkrvb hsny mdh `xt vq&b `xd lsnv hkrbym. ²⁶ qvmt hkrvb

h`xd jsr b`mh vkn hkrvb hsny. ²⁷ vytn `t-hkrvbym btvk hbyt hpnymy vyprsv `t-knpy hkrbym vtgj knp-h`xd bqyr vknp hkrvb hsny ngjt bqyr hsny vknpymh `l-tvk hbyt ngjt knp `l-knp. ²⁸ vy&p `t-hkrvbym zhb. ²⁹ v` t kl-qyrvt hbyt m\$ b qlj ptvxy mqljvt krvbym vtmrt vp+vry &&y mlpnym vlxv&vn. ³⁰ v` t-qrqj hbyt &ph zhb lpnymh vlxv&vn. ³¹ v` t ptx hdbyr jsh dltvt j&y-smn h`yl mzvzvt xmsyt. ³² vsty dltvt j&y-smn vqlj jlyhm mqljvt krvbym vtmrt vp+vry &&y v&ph zhb vyrd jl-hkrvbym vjl-htmrvt `t-hzhh. ³³ vkn jsh lptx hhykl mzvzvt j&y-smn m` t rbjyt. ³⁴ vsty dltvt j&y brvsym sny &ljym hdlt h`xt glylym vsny qljym hdlt hsnyt glylym. ³⁵ vqlj krvbym vtmrt vp+ry &&y v&ph zhb mysr jl-hmxqh. ³⁶ vybn `t-hx&r hpnymt slsh +vry gzyt v+vr krtt `ryzm. ³⁷ bsnh hrbyjyt y\$d byt yvh byrx zv. ³⁸ vbsnh h`xt jsrh byrx bvl hv` hxd hsmyny klh hbyt lkl-dbryv vlkl-msp+v vybnhv sbj snym.

Chapter 7

¹ v` t-bytv bnh slmh sls jsrh snh vykl `t-kl-bytv. ² vybn `t-byt yjr hlbvnm m`h `mh `rkv vxmsym `mh rxbv vslsym `mh qvmtv jl`rbjh +vry jmvdy `ryzm vkrtvt `ryzm jl-hjmvdy. ³ v\$pn b`rz mmjl jl-h&ljt `sr jl-hjmvdy `rbjym vxmsh xms h+vr. ⁴ vsqpy slsh +vrym vmxzh `l-mxzh sls pjmy. ⁵ vkl-hptxym vhmzvzvt rbjym sqp vmvl mxzh `l-mxzh sls pjmy. ⁶ v` t `vlm hjmvdy jsh xmsym `mh `rkv vslsym `mh rxbv v`vlm jl- pnyhm vjmdym vjb jl-pnyhm. ⁷ v`vlm hk\$ `sr ysp+-sm `lm hmsp+ jsh v\$pv b`rz mhqrqj jd- hqrqj. ⁸ vbytv `sr-ysb sm x&r h`xrt mbyt l`vlm kmjsh hzh hyh vbyt yjsh lbt-prjh `sr lqx slmh k`vlm hzh. ⁹ kl-`lh `bnym yqrt kmdt gzyt mgrrvt bmgrh mbyt vmxv& vmm\$d jd- h+pxvt vmxv& jd-hx&r hgdlv. ¹⁰ vmy\$d `bnym yqrvt `bnym gdlvt `bny jsr `mvt v`bny smnh `mvt. ¹¹ vmlmjlh `bnym yqrvt kmdvt gzyt v`rz. ¹² vx&r hgdlv \$byb slsh +vrym gzyt v+vr krtt `ryzm vlx&r byt- yvh hpnymt vl`lm hbyt. ¹³ vyslx hmlk slmh vyqx `t-xrym m&r. ¹⁴ bn-`sh `lmnh hv` mm+h nptly v`byv `ys-&ry xrs nxst vml `t- hxkmh v`t-htbvn v`t-hdjt ljsvt kl-ml`kh bnxst vybv `l-hmlk slmh vyjs `t-kl-ml`ktv. ¹⁵ vy&r `t-sny hjmvdy nxst smnh jsrh `mh qvmt hjmvd h`xd vxv+ stym-jsrh `mh y\$b `t-hjmvd hsny. ¹⁶ vsty ktrt jsh ltt jl-r`sy hjmvdy m&q nxst xms `mvt qvmt hktrt h`xt vxms `mvt qvmt hktrt hsnyt. ¹⁷ sbkym mjsh sbkh gdlym mjsh srsrvt lktrt `sr jl-r`s hjmvdy sbjh lktrt h`xt vsbjh lktrt hsnyt. ¹⁸ vyjs `t-hjmvdy vsny +vrym \$byb jl-hsbkh h`xt lk\$vt `t-hktrt `sr jl-r`s hrmnym vkn jsh lktrt hsnyt. ¹⁹ vktrt `sr jl-r`s hjmvdy mjsh svsn b`vlm `rbj `mvt. ²⁰ vktrt jl-sny hjmvdy gm-mmjl mljmt hb+n `sr ljbr sbkh vhrmvnym m`ty +rym \$byb jl hktrt hsnyt. ²¹ vyqm `t-hjmdym l`lm hhykl vyqm `t-hjmvd hymny vyqr `t-smv ykyn vyqm `t-hjmvd hsm`ly vyqr `t-smv bjz. ²² vjl r`s hjmvdy mjsh svsn vttm ml`kt hjmvdy. ²³ vyjs `t-hym mv&q jsr b`mh msptv jd-sptv jgl \$byb vxms b`mh qvmtv vqvh slsym b`mh y\$b `tv \$byb. ²⁴ vpqjym mtxt lsptv \$byb \$bbym `tv jsr b`mh mqpy `t-hym \$byb sny +vrym hpqjym y&qym by&qtv. ²⁵ jmd jl-sny jsr bqr slsh pny &pvnh vslsh pny ymh vslsh pny ngbh vslsh pny mzxh vhy jlyhm mmljhl vkl-`xryhm byth. ²⁶ vjbyv

+px vsptv kmjsh spt-kv\$ prx svsn `lpym bt ykyl. ²⁷ vyjs `t-hmknvt jsr nxst `rbj b`mh `rk hmkvnh h`xt v`rbj b`mh rxbh vsls b`mh qvmth. ²⁸ vzh mjsh hmkvnh m\$grt lhm vm\$grt byn hslbym. ²⁹ vjl-hm\$grvt `sr byn hslbym `ryvt bqr vkrvbym vjl-hslbym kn mmjl vmtxt l`ryvt vlbqr lyvt mjsh mvrđ. ³⁰ v`rbjh `vpny nxst lmkvnh h`xt v\$rnny nxst v`rbjh pjmtyv ktpt lhm mtxt lkyr hktpt y&qvt mjbr `ys lyvt. ³¹ vpyhv mbyl lktrt vmjhl b`mh vpyh jgl mjsh-kn `mh vx&y h`mh vgm-jl-pyh mqljvt vm\$grtyhm mrbjvt l`jglvt. ³² v`rbjt h`vpnym lmtxt lm\$grvt vydvt h`vpnym bmkvnh vqvmth h`vpn h`xd `mh vx&y h`mh. ³³ vmjsh h`vpnym kmjsh `vpn hmrkbh ydvtm vgbyhm vxsqyhm vxsryhm hkl mv&q. ³⁴ v`rbj ktpvt `l`rbj pnvt hmknh h`xt mn-hmknh ktyh. ³⁵ vbr`s hmkvnh x&y h`mh qvmth jgl \$byb vjl r`s hmknh ydtyh vm\$grtyh mmnh. ³⁶ vyptx jl-hlxt ydtyh vjl vm\$grtyh krvbym `ryvt vtmrt kmjr-`ys vlyvt \$byb. ³⁷ kz`t jsh `t jsr hmknvt mv&q `xd mdh `xt q&b `xd kllnh. ³⁸ vyjs jsrh kyrvt nxst `rbjym bt ykyl hkyvr h`xd `rbj b`mh hkyvr h`xd kyvr `xd jl-hmkvnh h`xt ljsr hmknvt. ³⁹ vytn `t-hmknvt xms jl-ktp hbyt mymyn vxms jl-ktp hbyt msm`lv v`t-hym ntn mktp hbyt hymnyt qdmh mmvl ngb. ⁴⁰ vyjs xyrvm `t-hkyrvt v`t-hyjym v`t-hmzrqvt vykl xyrm ljsvt `t-kl-hml`kh `sr jsh lmlk slmh byt yvh. ⁴¹ jmdym snym vgl hkttrt `sr-jl-r`s hjmdym stym vhsbkvt stym lk\$vt `t-sty glt hkttrt `sr-jl-r`s hjmvdym. ⁴² v`t-hrmnym `rbj m`vt lsty hsbkvt sny-+vrym rmnym lsbkh h`xt lk\$vt `t-sty glt hkttrt `sr-jl-pny hjmvdym. ⁴³ v`t-hmknvt jsr v`t-hkyrt jsrh jl-hmknvt. ⁴⁴ v`t-hym h`xd v`t-hbqr snym-jsr txt hym. ⁴⁵ v`t-h\$yrvt v`t-hyjym v`t-hmzrqvt v`t-kl-hklym h`hl `sr jsh xyrm lmlk slmh byt yvh nxst mnr+. ⁴⁶ bkkr hyrdn y&qm hmlk bmjhb h`dmh byn \$kvt vbyn &rtn. ⁴⁷ vynx slmh `t-kl-hklym mrb m`đ m`đ l`nxqr msq lhnst. ⁴⁸ vyjs slmh `t-kl-hklym `sr byt yvh `t mzbh hzhb v`t-hslxn `sr jlyv lxm hpnym zhb. ⁴⁹ v`t-hmnrvt xms mymyn vxms msm`vl lpny hdbyr zhb \$gvr vhrx vhnrt vhmqlxym zhb. ⁵⁰ vhpvt vhmzmrvt vhmzrqvt vhpvt vhmxtvt zhb \$gvr vhpvt ldltvt hbyt hpnymy lqds hqdsym ldty hbyt lhykl zhb. ⁵¹ vtslm kl-hml`kh `sr jsh hmlk slmh byt yvh vyb` slmh `t-qdsy dvd `byv `t-hk\$ p v`t-hzhb v`t-hklym ntn b`&rvt byt yvh.

Chapter 8

¹ `z yqhl slmh `t-zqny ysrl `t-kl-r`sy hm+vt nsy`y h`bvt lbny ysrl `l-hmlk slmh yrslm lhjlv `t-`rvn bryt-yvh mjyr dvd hy` &yvn. ² vyqhlv `l-hmlk slmh kl-`ys ysrl byrx h`tnym bxg hv` hxdh hsbyjy. ³ vyb`v kl zqny ysrl vys`v hkhnym `t-h`rvn. ⁴ vyjlv `t-`rvn yvh v`t-`hl mvjd v`t-kl-kly hqds `sr b`hl vyjlv `tm hkhnym vhlvym. ⁵ vhmkl slmh vkl-jdt ysrl hnvjdym jlyv `tv lpny h`rvn mzbxy m &n vbqr `sr l`-y\$prv vl` ymnv mrb. ⁶ vyb`v hkhnym `t-`rvn bryt-yvh `l-mqvmv `l-dbyr hbyt `l-qds hqdsym `l-txt knpy hkrvbym. ⁷ ky hkrvbym prsym knpym `l-mqvm h`rvn vy\$kv hkrbym jl-h`rvn vjl-bdyv mlmjhl. ⁸ vy`rkv hbdym vyr`v r`sy hbdym mn-hqds jl-pny hdbyr vl` yr`v hxv&h vyhyv sm jd hyvm hzh. ⁹ `yn b`rvn rq sny lxvt h`bnym `sr hnx sm msh bxrb `sr krt yvh jm-bny ysrl b&`tm m`r& m&rym. ¹⁰ vyhy b&`t hkhnym mn-hqds vjhnn ml` `t-byt yvh. ¹¹ vl`-yklv hkhnym ljmd lsrt mpny hjnn ky-ml` kbvd-yvh `t-byt yvh. ¹² `z `mr slmh yvh `mr lskn bjrpl.

¹³ bnh bnyty byt zbl lk mkvn lsbtk jvlmym. ¹⁴ vy\$b hmlk `t-pnyv vybrk `t kl-qhl ysr`l vkl-qhl ysr`l jmd. ¹⁵ vy`mr brvk yvhv `lhy ysr`l `sr dbr bpyv `t dvd `by vbydv ml` l`mr. ¹⁶ mn-hyvm `sr hv&`ty `t-jmy `t-ysr`l mm&rym l`-bxrty bjyr mkl sb+y ysr`l lbnvt byt lhyvt smy sm v`bxr bdvd lhyvt jl-jmy ysr`l. ¹⁷ vyhy jm-lbb dvd `by lbnvt byt lsm yvhv `lhy ysr`l. ¹⁸ vy`mr yvhv `l-dvd `by yjn `sr hyh jm-lbbk lbnvt byt lsm y h+ybt ky hyh jm-lbbk. ¹⁹ rq `th l` tbnh hbyt ky `m-bnk hy&` mxl&yk hv`-ybnh hbyt lsm y. ²⁰ vyqm yvhv `t-dbrv `sr dbr v`qm txt dvd `by v`sb jl-k\$` ysr`l k`sr dbr yvhv v`bnh hbyt lsm yvhv `lhy ysr`l. ²¹ v`sm sm mqvm l`rvn `sr-sm bryt yvhv `sr krt jm-`btynv bhv&y`v `tm m`r& m&rym. ²² vyjmd slmh lpny mzbk yvhv ngd kl-qhl ysr`l vyprs kpyv hsmym. ²³ vy`mr yvhv `lhy ysr`l `yn-kmvr `lhy bsmym mmjl vjl-h`r& mtxt smr hbryt vhx\$d ljbdk hhlkym lpny bkl-lbm. ²⁴ `sr smrt ljbdk dvd `by `t `sr-dbrt lv vtldr bpyk vbydk ml`t kyvm hzh. ²⁵ vjth yvhv `lhy ysr`l smr ljbdk dvd `by `t `sr-dbrt lv l`mr l`-ykr l`k `ys mlpny ysb jl-k\$` ysr`l rq `m-ysmrv bnyk `t-drkm llkt lpny k`sr hlkt lpny. ²⁶ vjth `lhy ysr`l y`mn n` dbryk `sr-dbrt ljbdk dvd `by. ²⁷ ky h`mnm ysb `lhy ysr`l hnh hsmym vsmy hsmym l` yklklv `p ky-hbyt hzh `sr bnyty. ²⁸ vpnyt `l-tplt jbdk v`l-txntv yvhv `lhy lsmj `l-hrnv v`l-htplh `sr jbdk mtpll lpny hyvm. ²⁹ lhyvt jynk ptxvt `l-hbyt hzh lylh vyvm `l-hmqvm `sr `mrt yhyh smy sm lsmj `l-htplh `sr ytpll jbdk `l-hmqvm hzh. ³⁰ vsmjt `l-txnt jbdk vjmk ysr`l `sr ytpllv `l-hmqvm hzh v`th tsmj `l-mqvm sbtk `l-hsmym vsmjt v\$lxt. ³¹ `t `sr yx+` `ys lrjv vns`-bv `lh lh`ltv vb` `lh lpny mzbk bbyt hzh. ³² v`th tsmj hsmym vjsyt vsp+t `t-jbdy lhrsyt rsj ltt drkv br`sv vlh&dyq &dyq ltt lv k&dqtv. ³³ bhngp jmk ysr`l lpny `vyb `sr yx+`v-lk vsbv `lyk vhdv `t-smk vhtpllv vhtxnnv `lyk bbyt hzh. ³⁴ v`th tsmj hsmym v\$lxt lx+`t jmk ysr`l vhsbtm `l-h`dmh `sr ntt l`bvtm. ³⁵ bhj&r smym vl`-yhyh m+r ky yx+`v-lk vhtpllv `l-hmqvm hzh vhdv `t-smk vmx+`tm ysvbv ky tjnm. ³⁶ v`th tsmj hsmym v\$lxt lx+`t jbdy vjmk ysr`l ky tvrm `t-hdrk h+vvh `sr ylv-bh vntth m+r jl-`r&k `sr-ntth ljm lnxlh. ³⁷ rjb ky-yhyh b`r& dbr ky-yhyh sdvyr yrvn `rbh x\$yl ky yhyh ky y&r-lv `ybv b`r& sjryv kl-ngj kl-mxlh. ³⁸ kl-tplh kl-txnh `sr thyh lkl-h`dm lkl jmk ysr`l `sr ydvn `ys ngj lbbv vprs kpyv `l-hbyt hzh. ³⁹ v`th tsmj hsmym mkvn sbtk v\$lxt vjsyt vnt l`ys kkl-drkyv `sr tdj `t-lbbv ky-`th ydjt lbdk `t-lbb kl-bny h`dm. ⁴⁰ lmjn yr`vk kl-hymym `sr-hm xyym jl-pny h`dmh `sr ntt l`btynv. ⁴¹ vgm `l-hnkry `sr l`-mjmk ysr`l hv` vb` m`r& rxvqh lmjn smk. ⁴² ky ysmjvn `t-smk hgdl v`t-ydk hxzqh vzrjk hn+vyh vb` vhtpll `l-hbyt hzh. ⁴³ `th tsmj hsmym mkvn sbtk vjsyt kkl `sr-yqr` `lyk hnkry lmjn ydvn kl-jmy h`r& `t-smk lyr`h `tk kjmk ysr`l vldjt ky-smk nqr` jl-hbyt hzh `sr bnyty. ⁴⁴ ky-y&` jmk lmlxmh jl-`ybv bdrk `sr tsxm vhtpllv `l-yvhv drk hjyr `sr bxrt bh vhyt `sr-bnty lsmk. ⁴⁵ vsmjt hsmym `t-tpltm v`t-txntm vjsyt msp+m. ⁴⁶ ky yx+`v-lk ky `yn `dm `sr l`-yx+` v`npt bm vnttm lpny `vyb vsbv sbyhm `l-`r& h`vyb rxvqh `v qrvh. ⁴⁷ vhsybv `l-lbm b`r& `sr nsbv-sm vsbv vhtxnnv `lyk b`r& sbyhm l`mr x+`nv vjvynv rsjv. ⁴⁸ vsbv `lyk bkl-lbbm vbkl-npsm b`r& `ybyhm `sr-sbv `tm vhtpllv `lyk drk `r&m `sr ntt l`bvtm hjyr `sr bxrt vhyt `sr-bnyt lsmk. ⁴⁹ vsmjt hsmym mkvn sbtk `t-tpltm v`t-txntm vjsyt msp+m. ⁵⁰ v\$lxt ljm `sr x+`v-lk vlkl-psjym `sr psjv-bk vnttm lrxmym lpny sbyhm vrxmvm. ⁵¹ ky-jmk vnxltk hm `sr hv&`t mm&rym mtvk kvr hbrzl. ⁵² lhyvt jynk ptxvt `l-txnt jbdk v`l-txnt jmk ysr`l lsmj `lyhm bkl qr`m `lyk. ⁵³ ky-`th hbdltm lk lnxlh mkl jmy h`r& k`sr-dbrt byd msh jbdk bhv&y`k `t-`btynv mm&rym `dny yvhv. ⁵⁴ vyhy kklvt slmh lhtpll

`l-yhvh `t kl-htplh vhtxnh hz` t qm mlpny mzbx yhvh mkrij jl-brkyv vkpyv prsvt hsmym. ⁵⁵ vyjmd
 vybrk `t kl-qhl ysrl qvl gdvl l`mr. ⁵⁶ brvk yhvh `sr ntn mnvxh ljmvs ysrl kkl `sr dbr l`-npl dbr `xd
 mkl dbrv h+vb `sr dbr byd msh jbdv. ⁵⁷ yhy yhvh `lhynv jmnv k`sr hyh jm-`btynv `l-yjzbnv
 v`l-y+snv. ⁵⁸ lh+vt lbbnv `lyv llkt bkl-drkyv vlsmr m&vtyv vxqyv vmsp+yv `sr &vh `t-`btynv. ⁵⁹
 vyhyv dbry `lh `sr htxnnty lpny yhvh qrbym `l-yhvh `lhynv yvmm vlylh ljsvt msp+ jbdv vmsp+
 jmv ysrl dbr-yvm byvmv. ⁶⁰ lmjn djt kl-jmy h`r& ky yhvh hv` h`lhym `yn jvd. ⁶¹ vhyh lbbkm
 slm jm yhvh `lhynv llkt bxqyv vlsmr m&vtyv kyvm hzh. ⁶² vhmkl vkl-ysrl jmv zbxym zbx lpny
 yhvh. ⁶³ vyzbx slmh `t zbx hslmym `sr zbx lyhvh bqr jsrym vsnym `lp v&`n m`h vjsrym `lp vyxkv
 `t-byt yhvh hmlk vkl-bny ysrl. ⁶⁴ byvm hhv` qds hmlk `t-tvk hx&r `sr lpny byt-yhvh ky-jsh sm
 `t-hjlh v`t-hmnh v`t xlby hslmym ky-mzbx hnxst `sr lpny yhvh q+n mhkyl `t-hjlh v`t-hmnh v`t
 xlby hslmym. ⁶⁵ vyjs slmh bjt-hhy` `t-hxg vkl-ysrl jmv qhl gdvl mlbv` xmt jd-nxl m&rym lpny
 yhvh `lhynv sbjt ymym vsbjt ymym `rbjh jsr yvm. ⁶⁶ byvm hsmyny slx `t-hjm vybrkv `t-hmlk
 vylkv l`hlyhm smxym v+vby lb jl kl-h+vbh `sr jsh yhvh ldvd jbdv vlysr`l jmv.

Chapter 9

¹ vyhy kklvt slmh lbnvt `t-byt-yhvh v`t-byt hmlk v`t kl-xsq slmh `sr xp& ljsvt. ² vyr` yhvh
 `l-slmh snyt k`sr nr`h `lyv bgbjvn. ³ vy`mr yhvh `lyv smjty `t-tpltk v`t-txntk `sr htxnntx lpny hqdsty
 `t-hbyt hzh `sr bnth lsvm-smy sm jd-jvlm vhyv jyny vlby sm kl-hymym. ⁴ v`th `m-tlk lpny k`sr
 hlk dvd `byk btm-lbb vbysr ljsvt kkl `sr &vytyk xqy vmsp+y tsmr. ⁵ vhmty `t-k\$` mmlktk jl-ysrl
 ljlm k`sr dbrty jl-dvd `byk l`mr l`-ykrt lk `ys mjl k\$` ysrl. ⁶ `m-svb tsbnv `tm vbnykm m`xry vl`
 tsmrv m&vty xqy `sr nty lpnykm vhlktm vjbdtm `lhym `xrym vhtxvym lhm. ⁷ vhkrtv `t-ysrl
 mjl pny h`dmh `sr nty lhm v`t-hbyt `sr hqdsty lsmv `slx mjl pny vhyh ysrl lmsl vlsnyh bkl-hjmym.
⁸ vhyt hzh yhyh jlyvn kl-jbr jlyv ysm vsrq v`mrv jl-mh jsh yhvh kkh l`r& hz` t vlbyt hzh. ⁹ v`mrv
 jl `sr jzvbv `t-yhvh `lhym `sr hv&y` `t-`btm m`r& m&rym vyxqzv b`lhym `xrym vystxv lhm vyjbdm
 jl-kn hby` yhvh jlyhm `t kl-hrjh hz` t. ¹⁰ vyhy mq&h jsrym snh `sr-bnh slmh `t-sny hbtym `t-byt
 yhvh v`t-byt hmlk. ¹¹ xyrm mlk-&r ns` `t-slmh bj&y `rym vbj&y brvsym vbzhh lkl- xp&v `z ytn
 hmlk slmh lxyrm jsrym jyr b`r& hgyl. ¹² vy&` xyrm m&r lr`vt `t-hjrym `sr ntn-lv slmh vl` ysrv
 bjynyv. ¹³ vy`mr mh hjrym h`lh `sr-ntth ly `xy vyqr` lhm `r& kbvl jd hyvm hzh. ¹⁴ vyslx xyrm
 lmlk m`h vjsrym kkr zhb. ¹⁵ vzh dbr-hm\$ `sr-hjlh hmlk slmh lbnvt `t-byt yhvh v`t-bytv v`t-hmlv`
 v`t xvmt yrslm v`t-x&r v`t-mgdv v`t-gzr. ¹⁶ prjh mlk-m&rym jlh vylkd `t-gzr vysrph b`s v`t-hknjny
 hysb bjyr hrg vytnt slxym lbtv `st slmh. ¹⁷ vybn slmh `t-gzr v`t-byt xrn txtvn. ¹⁸ v`t-bjlt v`t-tmr
 bmdbr b`r&. ¹⁹ v`t kl-jry hm\$knvt `sr hyv lslmh v`t jry hrkb v`t jry hpsym v`t xsq slmh `sr xsq
 lbnvt byrvslm vblbnv vbkl `r& mmsltv. ²⁰ kl-hjm hnvtr mn-h`mry hxy hpry hxy vhybv\$y `sr
 l`-mbny ysrl hmh. ²¹ bnyhm `sr ntrv `xryhm b`r& `sr l`-ykv bny ysrl lhxyrm vyjlm slmh
 lm-\$jbd jd hyvm hzh. ²² vmbny ysrl l`-ntn slmh jbd ky-hm `nsy hmlxmh vjbdyv vsryv vslyv
 vsry rkbv vprsyv. ²³ `lh sry hn&bym `sr jl-hml`kh lslmh xmsym vxms m`vt hrdym bjm hjsym

bml`kh. ²⁴ `k bt-prjh jlth mjyr dvd `l-byth `sr bnh-lh `z bnh `t-hmlv`. ²⁵ vjhll slmh sls pjmy m bsnh jlv t vslmym jl-hmzbx `sr bnh lyvh v hq+yr `tv `sr lpny yvh vslm `t-hbyt. ²⁶ v`ny jsh hmlk slmh bj&cyvn-gbr `sr `t-`lvt jl-spt ym-\$vp b`r& `dvm. ²⁷ vyslx xyrm b`ny `t-jbdyv `nsy `nyvt ydgy hym jm jbdy slmh. ²⁸ vyb`v `vpyrh vyqxv msm zhb `rbj-m`vt vjsrym kkr vyb`v `l- hmlk slmh.

Chapter 10

¹ vmlkt-sb` smjt `t-smj slmh lsm yvh vtb` ln\$tv bxydvt. ² vtb` yrvslmh bxy l kbd m`d gmlym ns`ym bsmym vzhb rb-m`d v`bn yqrh vtb` `l-slmh vt dbr `lyv `t kl-`sr hyh jm-lbbh. ³ vygd-lh slmh `t-kl-dbryh l`-hyh dbr njlm mn-hmlk `sr l` hgyd lh. ⁴ vtr` mlkt-sb` `t kl-xkmt slmh v hbyt `sr bnh. ⁵ vm`kl slxnv vmvsb jbdyv vmjmd msrtv vmlbsyhm vmsqyv vjltv `sr yjll byt yvh vl`-hyh bh jvd rvx. ⁶ vt`mr `l-hmlk `mt hyh h dbr `sr smjty b`r&y jl-dbryk vjl- xkmtk. ⁷ vl`-h`mnty ldbrym jd `sr-b`ty vtr`ynh jyny vnh l`-hgd-ly hx&y hv\$pt xkmh v+vb `l-hsmvjh `sr smjty. ⁸ `sry `nsyk `sry jbdyk `lh hjmdym lpnyk tmyd hsmjym `t-xkmtk. ⁹ yhy yvh `lhyk brvk `sr xp& bk ltk jl-k\$` ysr`l b`hbt yvh `t-ysr`l ljl m vysymk lmlk ljsvt msp+ v&dqh. ¹⁰ vtn lmlk m`h vjsrym kkr zhb vbsmym hrhb m`d v`bn yqrh l`-b` kbsm hv` jvd lrb `sr-ntnh mlkt-sb` lmlk slmh. ¹¹ vgm `ny xyrm `sr-ns` zhb m`vpyr hby` m`pyr j&y `lmgym hrhb m`d v`bn yqrh. ¹² vyjs hmlk `t-j&y h`lmgym m\$jd lbyt-yvh vlbyt hmlk vknrvt vnblym lsrym l` b`-kn j&y `lmgym vl` nr`h jd hyvm hzh. ¹³ vhmkl slmh ntn lmlkt-sb` `t-kl-xp&h `sr s`lh mlbd `sr ntn-lh kyd hmlk slmh vtpn vtlk l`r&h hy` vjbdy. ¹⁴ vyhy msq l hzhb `sr-b` lslmh bsnh `xt ss m`vt ssym vss kkr zhb. ¹⁵ lbd m`nsy htrym vm\$xr hrklym vkl-mlky hjrb vpxvt h`r&. ¹⁶ vyjs hmlk slmh m`tym &nh zhb sxv+ ss-m`vt zhb yjll jl-h&nh h`xt. ¹⁷ vsls-m`vt mgnym zhb sxv+ slst mny mny zhb yjll jl-hmgn h`xt vytm hmlk byt yjr hlbnvn. ¹⁸ vyjs hmlk k\$`-sn gdvl vy&phv zhb mvpz. ¹⁹ ss mjlv l k\$`h vr`s-jgl l k\$`h m`xryv vydt mzh vmzh `l-mqvm hsbt vsnym `ryvt jmdym `&l hydvt. ²⁰ vsnym jsr `ryym jmdym sm jl-ss hmjlv mzh vmzh l`-njsh kn lkl-mmlkvt. ²¹ vkl kly msqh hmlk slmh zhb vkl kly byt-yjr hlbnvn zhb \$gvr `yn k\$`p l` nxs b bymy slmh lm`vmh. ²² ky `ny trsys lmlk bym jm `ny xyrm `xt ls ls snym tbv` `ny trsys ns`t zhb vk\$`p snhbym vqpym vkyym. ²³ vygd l hmlk slmh mkl mlky h`r& ljsr vlxkmh. ²⁴ vkl-h`r& mbqsym `t-pny slmh lsmj `t-xkmtv `sr-ntn `lhym blbv. ²⁵ vhmh mb`ym `ys mnx tv kly k\$`p vkly zhb vslmvt vnsq vbsmym \$v\$ym vprdy m dbr-snh bsnh. ²⁶ vy`\$p slmh rkb vprsym vyhy-lv `lp v`rbj-m`vt rkb vsnym-jsr `lp prsym vynxm bjry hrkb vjm-hmlk byrvslm. ²⁷ vytm hmlk `t-hk\$`p byrvslm k`bnym v`t h`rym ntn ksqmym `sr- bsplh lrb. ²⁸ vmv&` h\$`v\$ym `sr lslmh mm&rym vmqvh \$xry hmlk yqxv mqvh bmxyr. ²⁹ vtjll vt&` mrkbh mm&rym bss m`vt k\$`p v\$`v\$ bxmsym vm`h vkn lkl-mlky hxtym vlmlky `rm bydm y&`v.

Chapter 11

¹ vhmkl slmh `hb nsym nkryvt rbvt v`-t-bt-prjh mv`byvt jmnyvt `dmyt &dnyt xtyt. ² mn-hgvym `sr`mr-yvhv `l-bny ysrl l`-tb`v bhm vhm l`-yb`v bkm `kn y+v`-t-lbbkm `xry `lhyhm bhm dbq slmh l`hbh. ³ vyhy-lv nsym srvt sbj m`vt vplgsym sls m`vt vy+v nsyv `t-lbv. ⁴ vyhy ljt zqnt slmh nsyv h+v`-t-lbbv `xry `lhym `xrym vl`-hyh lbbv slm jm-yvhv `lhyv klbb dvyd `byv. ⁵ vylk slmh `xry jstrt `lhy &dnyv v`xry mlkm sq& jmnym. ⁶ vyjs slmh hrj bjyny yvhv vl` ml` `xry yvhv kdvd `byv. ⁷ `z ybnh slmh bmh lkmvs sq& mv`b bhr `sr jl-pny yrslm vlmlk sq& bny jmvn. ⁸ vkn jsh lkl-nsyv hnkryvt mq+yrvt vmzbxvt l`lhyh. ⁹ vyt`np yvhv bslmh ky-n+h lbbv mjm yvhv `lhy ysrl hnr`h `lyv pjmy. ¹⁰ v&vh `lyv jl-hdbr hzh lblty-lkt `xry `lhym `xrym vl` smr `t`sr-&vh yvh. ¹¹ vy`mr yvhv lslmh yjn `sr hyth-z` t jmk vl` smrt bryty vxqty `sr &vyty jlyk qrj `qrj `t-hmmlkh mjlyk vnttyh ljbdk. ¹² `k-bymyk l` `jsnh lmjn dvd `byk myd bnk `qrjnh. ¹³ rq `t-kl-hmmlkh l` `qrj sb+ `xd `tn lbnk lmjn dvd jbdy vlmjn yrslm `sr bxrty. ¹⁴ vyqm yvhv s+n lslmh `t hdd h`dmy mzej hmlk hv` b`dvm. ¹⁵ vyhy bhyvt dvd `t-`dvm bjlv yv`b sr h&b` lqbr `t-hxllym vyk kl-zkr b`dvm. ¹⁶ ky sst xdsym ysb-sm yv`b vkl-ysr`l jd-hkryt kl-zkr b`dvm. ¹⁷ vybrx `dd hv` v`nsym `dmyym mjbdy `byv `tv lbv` m&rym vhdd njr q+n. ¹⁸ vyqmv mmdyn vyb`v p`rn vyqxv `nsym jmm mp`rn vyb`v m&rym `l- prjh mlk-m&rym vytn-lv byt vlxm `mr lv v`r& ntn lv. ¹⁹ vym&` hdd xn bjyny prjh m`d vytn-lv `sh `t-`xvt `stv `xvt txpny\$ hgbyrh. ²⁰ vtld lv `xvt txpny\$ `t gnbt bnv vtgmlhv txpn\$ btvk byt prjh vyhy gnbt byt prjh btvk bny prjh. ²¹ vhdd smj bm&rym ky-skb dvd jm-`btyv vky-mt yv`b sr-h&b` vy`mr hdd `l-prjh slxny v`lk `l-`r&y. ²² vy`mr lv prjh ky mh-`th x\$ r jmy vhnk mbqs llkt `l-`r&k vy`mr l` ky slx tsxny. ²³ vyqm `lhym lv s+n `t-rzvn bn-`lydj `sr brx m`t hddjzr mlk- &vbh`dnyv. ²⁴ vyqb& jlyv `nsym vyhy sr-gdvd bhrj dvd `tm vylkv dmsq vysbv bh vymkv bdmsq. ²⁵ vyhy s+n lysr`l kl-ymy slmh v`t-hrjh `sr hdd vyq& bysr`l vymk jl-`rm. ²⁶ vyrbjm bn-nb+ `prty mn-h&rdh vsm `mv &rvjh `sh `lmnh jbd lslmh vurm yd bmlk. ²⁷ vzh hdbv `sr-hrym yd bmlk slmh bnh `t-hmlv` \$gr `t-pr& jyr dvd `byv. ²⁸ vh`ys yrbjm gbvr xyl vyr` slmh `t-hnjr ky-jsh ml`kh hv` vypqd `tv lkl-\$bl byt yv\$. ²⁹ vyhy bjt hhy` vyrbjm y&` myrvslm vym&` `tv `xyh hsylny hnby` bdrk vhv` mtk\$h bslmh xdsh vsnyhm lbdm bsdh. ³⁰ vytps `xyh bslmh hxdsh `sr jlyv vyqrjh snym jsr qrjym. ³¹ vy`mr lyrbjm qx-lk jsrh qrjym ky kh `mr yvhv `lhy ysrl hnny qrj `t-hmmlkh myd slmh vntty lk `t jsrh hsb+ym. ³² vhsb+ h`xd yhyh-lv lmjn jbdy dvd vlmjn yrslm hjyr `sr bxrty bh mkl sb+y ysrl. ³³ yjn `sr jzbnvy vystxvv ljstrt `lhy &dnyv lkmvs `lhy mv`b vlmlkm `lhy bny-jmvn vl`-hlkv bdrky ljsvt hysr bjyny vxqty vmsp+y kdvd `byv. ³⁴ vl-`qx `t-kl-hmmlkh mydv ky nsy` `stnv kl ymy xyv lmjn dvd jbdy `sr bxrty `tv `sr smr m&vty vxqty. ³⁵ vlqxy hmlvkh myd bnv vnttyh lk `t jsrt hsb+ym. ³⁶ vlnv `tn sb+-`xd lmjn hyvt-nyr ldvyd-jbdy kl-hymym lpny byrvslm hjyr `sr bxrty ly lsvm smy sm. ³⁷ v`tk `qx vmlkt bkl `sr-t`vh npsk vhyt mlk jl-ysr`l. ³⁸ vhyh `m-tsmj `t-kl-`sr `&vk vhlkt bdrky vjsyt hysr bjyny lsmvr xqvy vm&vty k`sr jsh dvd jbdy vhyty jmk vbnyty lk byt- n`mn k`sr bnyty ldvd vntty lk `t-ysr`l. ³⁹ v`jnh `t-zrj dvd lmjn z` t `k l` kl-hymym. ⁴⁰ vybqs slmh lhmyt `t-yrbjm vyqm yrbjm vybrx m&rym `l-sysq mlk- m&rym vyhy bm&rym jd-mvt slmh. ⁴¹ vytr dbry

slmh vkl-`sr jsh vxkmtv hlv`-hm ktby m jl-\$pr dbry slmh. ⁴² vhy m ym `sr mlk slmh byrvslm jl-kl-ysr`l `rbjym snh. ⁴³ vyskb slmh jm-`btyv vyqbr bjyr dvd `byv v ymlk rxbjm bnv txtyv.

Chapter 12

¹ vylk rxbjm skm ky skm b` kl-ysr`l lhmlyk `tv. ² vyhy ksmj yrbjm bn-nb+ vhw` jv dnv bm&rym `sr brx mpny hmlk slmh vysb yrbjm bm&rym. ³ vyslxv vyqr`v-lv vyb`v yrbjm vkl-qhl ysrl vy dbrv `l-rxbjm l`mr. ⁴ `byk hqsh `t-jlnv v`th jth hql mjbdt `byk hqsh vmjlv hkbd `sr- ntn jlynv vnjbdk. ⁵ vy`mr `lyhm lkv jd slsh ymym vsbv `ly vylkv hjm. ⁶ vyvj& hmlk rxbjm `t-hzqnym `sr-hyv jmdym `t-pny slmh `byv bhytv xy l`mr `yk `tm nvj&ym lhsyb `t-hjm-hzh dbr. ⁷ vy dbr `lyv l`mr `m-hyvm thyh-jbd ljm hzh vjbdtm vjnytm vdbrt `lyhm dbrym +vbym vhyv lk jbdym kl-hymym. ⁸ vyjzb `t-j&t hzqnym `sr yj&hv vyvj& `t-hyldym `sr gdlv `tv `sr hjmdym lpany. ⁹ vy`mr `lyhm mh `tm nvj&ym vnsyb dbr `t-hjm hzh `sr dbrv `ly l`mr hql mn-hjl `sr-ntn `byk jlynv. ¹⁰ vy dbrv `lyv hyldym `sr gdlv `tv l`mr kh-t`mr ljm hzh `sr dbrv `lyk l`mr `byk hkbyd `t-jlnv v`th hql mjlynv kh t dbr `lyhm q+ny jbh mmtny `by. ¹¹ vjth `by hjmy\$ jlykm jl kbd v`ny `v\$yp jl-jlkm `by y\$`r`tkm bsv+ym v`ny `y\$`r`tkm bjqrby m. ¹² vybv yrbjm vkl-hjm `l-rxbjm byvm hslsly k`sr dbr hmlk l`mr svbv `ly byvm hslsly. ¹³ vyjn hmlk `t-hjm qsh vyjzb `t-j&t hzqnym `sr yj&hv. ¹⁴ vy dbr `lyhm kj&t hyldym l`mr `by hkbyd `t-jlkm v`ny `yp jl- jlkm `by y\$`r`tkm bsv+ym v`ny `y\$`r`tkm bjqrby m. ¹⁵ vl`-smj hmlk `l-hjm ky-hyth \$bh mjm yvh lmjn hqym `t-dbrv `sr dbr yvh byd `xyh hsyly `l-yrbjm bn-nb+. ¹⁶ vyr` kl-ysr`l ky l`-smj hmlk `lyhm vysbv hjm `t-hmlk dbr l`mr mh-lnv xlq bdvd vl`-n xlh bbn-ysy l`hlyk ysrl jth r`h bytk dvd vylk ysrl l`hlyv. ¹⁷ vbny ysrl hysbym bjry yvhdh v ymlk jlyhm rxbjm. ¹⁸ vyslx hmlk rxbjm `t-`drm `sr jl-hm\$ vyrgmv kl-ysr`l bv `bn vy mt v hmlk rxbjm ht`m& ljlvt bmrkbh lnv\$ yrslm. ¹⁹ vypsiv ysrl bby t dvd jd hyvm hzh. ²⁰ vyhy ksmj kl-ysr`l ky-sb yrbjm vyslxv vyqr`v `tv `l-hjdh vymlykv `tv jl-kl-ysr`l l`hyh `xry byt-dvd zlvty sb+-yvhdh lbdv. ²¹ vyb`v rxbjm yrslm vyqhl `t-kl-byt yvhdh v`t-sb+ bny m m`h vsmnym `lp bxvr jsh mlxmh lhlxm jm-byt ysrl lhsyb `t-hmlvkh lrbjm bn-slmh. ²² vyhy dbr h`lhym `l-smjyh `ys-h`lhym l`mr. ²³ `mr `l-rxbjm bn-slmh mlk yvhdh v`l-kl-byt yvhdh vbny m yvtr hjm l`mr. ²⁴ kh `mr yvh l`-tjlv vl`-tlxmvn jm-`xykm bny-ysr`l svbv `ys lbytv ky m`ty nyh h dbr hzh v ysmjv `t-dbr yvh vysbv llkt kdbr yvh. ²⁵ vybn yrbjm `t-skm bhr `prym vysb bh vy&`msm vybn `t-pnv`l. ²⁶ vy`mr yrbjm blbv jth tsbv hmmlkh lby t dvd. ²⁷ `m-yjlh hjm hzh ljsvt zbxym bby t-yvh byrvslm vsb lb hjm hzh `l-`dnyhm `l-rxbjm mlk yvhdh v hrgny vsbv `l-rxbjm mlk-yvhdh. ²⁸ vyvj& hmlk vyjs sny jgly zhb vy`mr `lhm rb-lkm mjlv t yrslm hnh `lhyk ysrl `sr hjlvk m`r& m&rym. ²⁹ v ysm `t-h`xd bby t-`l v`t-h`xd ntn bdn. ³⁰ vyhy h dbr hzh lx+`t vylkv hjm lpany h`xd jd-dn. ³¹ vyjs `t-byt bmv t vyjs khnym mq&vt hjm `sr l`-hyv mbny lvy. ³² vyjs yrbjm xg bxds hsmyny bxmsh-jsr yvm lxds kxg `sr byvhdh vyjl jl-hmzbx kn jsh bby t-`l zbx l jglym `sr-jsh v h jmyd bby t `l `t-khny hmv t `sr jsh. ³³ vyjl jl-hmzbx `sr-jsh bby t-`l bxmsh jsr yvm bxds hsmyny bxds `sr-bd` mlbd vyjs xg lbny ysrl vyjl jl-hmzbx lhq+yr.

Chapter 13

¹ vnhh `ys `lhym b` myhvdh bdbd yvhv `l-byt-`l vyrbjm jmd jl- hmzbx lhq+yr. ² vyqr` jl-hmzbx bdbd yvhv vy`mr mzbx mzbx kh `mr yvhv hnh-bn nvld lbyd-dvd y`syhv smv vzbx jlyk `t-khny hbmvt hmq+rym jlyk vj&mvt `dm ysrvp jlyk. ³ vntn byvm hhv` mvpt l`mr zh hmvpt `sr dbr yvhv hnh hmzbx nqrj vnspk hdsn `sr-jlyv. ⁴ vyhy ksmj hmlk `t-dbr `ys-h`lhym `sr qr` jl-hmzbx bbyd-`l vyslx yrbjm `t-ydv mjl hmzbx l`mr tpslv vtybs ydv `sr slx jlyv vl` ykl lhsybh `lyv. ⁵ vhmzbx nqrj vyspk hdsn mn-hmzbx kmvpt `sr ntn `ys h`lhym bdbd yvhv. ⁶ vyjn hmlk vy`mr `l-`ys h`lhym xl-n` `t-pny yvhv `lhyk vhtpll bjdy vtsb ydy `ly vyxl `ys-h`lhym `t-pny yvhv vtsb yd-hmlk `lyv vthy kbr`snh. ⁷ vydbr hmlk `l-`ys h`lhym b`h-`ty hbyth v\$jdth v`tnh lk mtt. ⁸ vy`mr `ys-h`lhym `l-hmlk `m-ttn-ly `t-x&y bytk l` `b` jmk vl`-`kl lxm vl` `sth-mym bmqvm hzh. ⁹ ky-kn &vh `ty bdbd yvhv l`mr l`-t`kl lxm vl` tsth-mym vl` tsvb bdrk `sr hlkt. ¹⁰ vylk bdrk `xr vl`-sb bdrk `sr b` bh `l-byt-`l. ¹¹ vnby` `xd zqn ysb bbyd-`l vybv` bnv vy\$pr-lv `t-kl-hmjsh `sr- jsh `ys-h`lhym hyvm bbyd-`l `t-hdbrym `sr dbr `l-hmlk vy\$prvm l`byhm. ¹² vydbr `lhm `byhm `y-zh hdrk hlk vyr`v bnyv `t-hdrk `sr hlk `ys h`lhym `sr-b` myhvdh. ¹³ vy`mr `l-bnyv xbsv-ly hxmvr vyxbsv-lv hxmvr vyrkb jlyv. ¹⁴ vylk `xry `ys h`lhym vym&`hv ysb txt h`lh vy`mr `lyv h`th `ys-h`lhym `sr-b`t myhvdh vy`mr `ny. ¹⁵ vy`mr `lyv lk `ty hbyth v`kl lxm. ¹⁶ vy`mr l` `vkl lsvb `tk vlvv `tk vl`-`kl lxm vl`-`sth `tk mym bmqvm hzh. ¹⁷ ky-dbr `ly bdbd yvhv l`-t`kl lxm vl`-tsth sm mym l`-tsvb llkt bdrk `sr-hlkt bh. ¹⁸ vy`mr lv gm-`ny nby` kmvk vml`k dbr `ly bdbd yvhv l`mr hsbhv `tk `l-bytk vy`kl lxm vyst mym kxs lv. ¹⁹ vysb `tv vy`kl lxm bbytv vyst mym. ²⁰ vyhy hm ysbym `l-hslxn vyhy dbr-yvhv `l-hnby` `sr hsybv. ²¹ vyqr` `l-`ys h`lhym `sr-b` myhvdh l`mr kh `mr yvhv yjn ky mryt py yvhv vl` smrt `t-hm&vh `sr &vk yvhv `lhyk. ²² vtsb vt`kl lxm vtst mym bmqvm `sr dbr `lyk `l-t`kl lxm v`l- tst mym l`-tbv` nbltk `l-qbr `btyk. ²³ vyhy `xry `klv lxm v`xry stvtv vyxbs-lv hxmvr lnby` `sr hsybv. ²⁴ vylk vym&`hv `ryh bdrk vymythv vthy nbltv mslkt bdrk vhxmv jmd `&l h`ryh jmd `&l hnbhl. ²⁵ vnhh `nsym jbrym vyr`v `t-hnbhl mslkt bdrk v`h-ryh jmd `&l hnbhl vyb`v vydbrv bjyr `sr hnby` hzqn ysb bh. ²⁶ vysmj hnby` `sr hsybv mn-hdrk vy`mr `ys h`lhym hv` `sr mrh `t-py yvhv vytthv yvhv l`ryh vysbrhv vymthv kdbr yvhv `sr dbr- lv. ²⁷ vydbr `l-bnyv l`mr xbsv-ly `t-hxmvr vyxbsv. ²⁸ vylk vym&` `t-nbltv mslkt bdrk vxmv v`ryh jmdym `&l hnbhl l`-`kl h`ryh `t-hnbhl vl` sbr `t-hxmvr. ²⁹ vys` hnby` `t-nblt `ys-h`lhym vynxhv `l-hxmvr vysybhv vyb` `l-jyr hnby` hzqn l\$pd vlqbrv. ³⁰ vynx `t-nbltv bqbrv vy\$pdv jlyv hv`xy. ³¹ vyhy `xry qbrv `tv vy`mr `l-bnyv l`mr bmvty vqbrtm `ty bqbr `sr `ys h`lhym qbvr bv `&l j&mtyv hnyxv `t-j&mty. ³² ky hyh yhyh hdbd `sr qr` bdbd yvhv jl-hmzbx `sr bbyd-`l vjl kl-bty hbmvt `sr bjry smrvn. ³³ `xr hdbd hzh l`-sb yrbjm mdrkv hrjh vysb vyjs mq&vt hjm khny bmv hxp& yml` `t-ydv vyhy khny bmv. ³⁴ vyhy bdbd hzh lx+`t byt yrbjm vlhkxyd vlhsmyd mjl pny h`dmh.

Chapter 14

¹ bjt hhy` xlh `byh bn-yrbjm. ² vy`mr yrbjm l`stv qvmy n` vhtnyt vl` ydgv ky-`ty `st yrbjm vhlkt slh hnh-sm`xyh hnby` hv`-dbr jly lmlk jl-hjm hzh. ³ vlqxt bydk jsrh lxm vngdym vbqbdq dbs vb`t `lyv hv` ygyd lk mh- yhyh lnjr. ⁴ vtjs kn `st yrbjm vtqm vtlk slh vtb` byt `xyh v`xyhv l`-ykl lr`vt ky qmv jynyv msybv. ⁵ vyhvh `mr `l-`xyhv hnh `st yrbjm b`h ldrs dbr mjmk `l-bnh ky- xlh hv` kzh vkzh tdbv `lyh vyhy kb`h vhy` mtnkrh. ⁶ vyhy ksmj `xyhv `t-qvl rglyh b`h bptx vy`mr b`y `st yrbjm lmh zh `t mtnkrh v`nky slvx `lyk qsh. ⁷ lky `mry lyrbjm kh-`mr yvhv `lhy ysrl yjn `sr hrymtyk mtvk hjm v`tnk ngyd jl jmy ysrl. ⁸ v`qrj `t-hmmikh mbyt dvd v`tnh lk vl`-hyyt kjbdy dvd `sr smr m&vty v`sr-hlk `xry bkl-lbbv ljsvt rq hysr bjyny. ⁹ vtrj ljsvt mkl `sr-hyv lpnyk vtlk vtjsh-lk `lhym `xrym vm\$skvt lhky\$ny v`ty hslkt `xry gvk. ¹⁰ lkn hnny mby` rjh `l-byt yrbjm vhkrtv lyrbjm mstyn bqyr j&vr vjzvb bysr`l vbjrtv `xry byt-yrbjm k`sr ybjr hgll jd-tmv. ¹¹ hmt lyrbjm bjyr y`klv hklbym vhmtd bsdh y`klv jvp hsmym ky yvhv dbr. ¹² v`t qvmy lky lbytk bb`h rglyk hjyrh vmt hyld. ¹³ v\$pdv-lv kl-ysr`l vqbrv `tv ky-zh lbdv yb` lyrbjm `l-qbr yjn nm&-bv dbr +vb `l-yhvh `lhy ysrl bbyt yrbjm. ¹⁴ vhaqm yvhv lv mlk jl-ysr`l `sr ykryt `t-byt yrbjm zh hyvm vmh gm-jth. ¹⁵ vkhk yvhv `t-ysr`l k`sr ynv d hqn hbmym vnts `t-ysr`l mj l h`dmh h+vbh hz`t `sr ntn l`bvtyhm vzrm mjbr lnhr yjn `sr jsv `t- `sryhm mkjy\$ym `t-yhvh. ¹⁶ vytn `t-ysr`l bgll x+`vt yrbjm `sr x+` v`sr hx+y` `t-ysr`l. ¹⁷ vtqm `st yrbjm vtlk vtb` tr&th hy` b`h b\$-hbyv vhnjr mt. ¹⁸ vyqbrv `tv vy\$pdv-lv kl-ysr`l kdbr yvhv `sr dbr byd-jbdv `xyhv hnby`. ¹⁹ vytr dbry yrbjm `sr nlxm v`sr mlk hnm ktvbym jl-\$pr dbry hymym lmlky ysrl. ²⁰ vhmym `sr mlk yrbjm jsrym vstym snh vyskb jm-`btyv vmlk ndb bnv txtv. ²¹ vrbjbm bn-slmh mlk byhvdh bn-`rbjym v`xt snh rxbjm bmlkv vsbj jsrh snh mlk byrvslm hjyr `sr-bxr yvhv lsvm `t-smv sm mkl sb+y ysrl vsm `mv njmh hjmnyt. ²² vyjs yhvdh hrj bjyny yvhv vyqn`v `tv mkl `sr jsv `btm bx+`tm `sr x+`v. ²³ vybmv gm-hmh lhm bmvv vm&bvt v`srym jl kl-gbjh gbhh vtxt kl- j& rjnn. ²⁴ vgm-qds hyh b`r& jsv kkl htvjbt hgvyv `sr hvrys yvhv mpyy bny ysrl. ²⁵ vyhy bsnh hxmysyt lmlk rxbjm jlh svsq mlk-m&rym jl-yrvslm. ²⁶ vyqx `t-`&rvt byt-yhvh v`t-`v&rvt byt hmlk v`t-hkl lqx vyqx `t-kl-mgny hzhb `sr jsh slmh. ²⁷ vyjs hmlk rxbjm txtm mgny nxst vhpqyd jl-yd sry hr&ym hsmrym ptx byt hmlk. ²⁸ vyhy mdy-b` hmlk byt yvhv ys`vm hr&ym vhsybv m`l-t` hr&ym. ²⁹ vytr dbry rxbjm vkl-`sr jsh hl`-hmm ktvbym jl-\$pr dbry hymym lmlky yhvdh. ³⁰ vmlxmh hyth byn-rxbjm vbyn yrbjm kl-hymym. ³¹ vyskb rxbjm jm-`btyv vyqbr jm-`btyv bjyr dvd vsm `mv njmh hjmnyt vmlk `bym bnv txtv.

Chapter 15

¹ vbsnt smnh jsrh lmlk yrbjm bn-nb+ mlk `bym jl-yhvdh. ² sls snym mlk byrvslm vsm `mv mjkh bt-`byslv. ³ vylk bkl-x+`vt `byv `sr-jsh lpnyv vl`-hyh lbbv slm jm-yhvh `lhyv klbb dvd `byv. ⁴ ky lmjn dvd ntn yvhv `lhyv lv nyr byrvslm lhqm `t-bnv `xryv vlhjmyd `t-yrvslm. ⁵ `sr jsh dvd `t-hysr bjyny yvhv vl`-\$r mkl `sr-`vvh kl ymy xyyv rq bdbv `vryh hxy. ⁶ vmlxmh hyth byn-rxbjm vbyn yrbjm kl-ymy xyyv. ⁷ vytr dbry `bym vkl-`sr jsh hl-`hm ktvbym jl-\$pr dbry

hymym lmlky yhvdh vmlxmh hyth byn `bym vbyn yrbjm. ⁸ vyskb `bym jm-`btyv vyqbrv `tv bjyr dvd vymlk `\$` bnv txtyv. ⁹ vbsnt jsrym lyrbjm mlk ysr`l mlk `\$` mlk yhvdh. ¹⁰ v`rbjym v`xt snh mlk byrvslm vsm `mv mjkh bt-`byslv. ¹¹ vyjs `\$` hysr bjyny yvh kdvd `byv. ¹² vyjbr hqdsym mn-h`r& vy\$`r `t-kl-hgllym `sr jsv `btyv. ¹³ vgm `t-mjkh `mv vy\$rh mgbyrh `sr-jsth mpl&t l`srh vykrt `\$` `t-mpl&th vysrp bnxl qdrvn. ¹⁴ vhbmv l`-\$rv rq lbb-`\$` hyh slm jm-yvh kl-ymyv. ¹⁵ vyb` `t-qdsy `byv vqdsv byt yvh k\$`p vzhb vklm. ¹⁶ vmlxmh hyth byn `\$` vbyn bjs` mlk-ysr`l kl-ymyhm. ¹⁷ vyjl bjs` mlk-ysr`l jl-yhvdh vybn `t-hrmh lbtty tt y&` vb` l`\$` mlk yhvdh. ¹⁸ vyqx `\$` `t-kl-hk\$`p vzhb hnvtrym b`v&rvt byt-yvh v`t-`v&rvt byt mlk vytm byd-jbdyv vyslxm hmlk `\$` `l-bn-hdd bn- +brmn bn-xzyvn mlk `rm hysb bdmsq l`mr. ¹⁹ bryt byny vbynk byn `by vbyn `byk hnh slxy lk sxd k\$`p vzhb lk hprh `t-brytk `t-bjs` mlk-ysr`l vyjlh mjly. ²⁰ vysmj bn-hdd `l-hmlk `\$` vyslx `t-sry hxylym `sr-lv jl-jry ysr`l vyk `t-jyvn v`t-dn v`t `bl byt-mjkh v`t kl-knrvt jl kl- `r& nptly. ²¹ vyhy ksmj bjs` vyxdl mbnvt `t-hrmh vysb btr&h. ²² vhmkl `\$` hsmjy `t-kl-yhvdh `yn nqy vys`v `t-`bny hrmh v`t- j&yh `sr bnh bjs` vybn bm hmlk `\$` `t-gbj bnymn v`t-hm&ph. ²³ vytr kl-dbry-`\$` vkl-gbvrtv vkl-`sr jsh vhjrym `sr bnh hl`- hmh ktvbym jl-\$pr dbry hymym lmlky yhvdh rq ljt zqntv xlh `t- rglyv. ²⁴ vyskb `\$` jm-`btyv vyqbr jm-`btyv bjyr dvd `byv vymlk yhvsp+ bnv txtyv. ²⁵ vndb bn-yrbjm mlk jl-ysr`l bsnt stym l`\$` mlk yhvdh vymlk jl- ysr`l sntym. ²⁶ vyjs hrj bjyny yvh vylk bdrk `byv vbx+`tv `sr hx+y` `t- ysr`l. ²⁷ vyqsr jlyv bjs` bn-`xyh lbyt ysskr vykhv bjs` bgbtvn `sr lplstym vndb vkl-ysr`l &rym jl-gbtvn. ²⁸ vymthv bjs` bsnt sls l`\$` mlk yhvdh vymlk txtyv. ²⁹ vyhy kmlkv hkh `t-kl-byt yrbjm l`-hs`yr kl-nsmh lyrbjm jd- hsmdv kdbr yvh `sr dbr byd-jbdv `xyh hsylny. ³⁰ jl-x+`vt yrbjm `sr x+` v`sr hx+y` `t-ysr`l bkj\$`v `sr hkjy\$` `t-yvh `lhy ysr`l. ³¹ vytr dbry ndb vkl-`sr jsh hl`-hm ktvbym jl-\$pr dbry hymym lmlky ysr`l. ³² vmlxmh hyth byn `\$` vbyn bjs` mlk-ysr`l kl-ymyhm. ³³ bsnt sls l`\$` mlk yhvdh mlk bjs` bn-`xyh jl-kl-ysr`l btr&h jsrym v`rbj snh. ³⁴ vyjs hrj bjyny yvh vylk bdrk yrbjm vbx+`tv `sr hx+y` `t- ysr`l.

Chapter 16

¹ vyhy dbr-yvh `l-yhv` bn-xnny jl-bjs` l`mr. ² yjn `sr hrymtyk mn-hjpr v`tnk ngyd jl jmy ysr`l vtlk bdrk yrbjm vtx+` `t-jmy ysr`l lhkjy\$ny bx+`tm. ³ hnny mbjyr `xry bjs` v`xry bytv vntty `t-bytk kbyr yrbjm bn- nb+. ⁴ hmt lbjs` bjyr y`klv hklbym vhm l`v bsdh y`klv jvp hsmym. ⁵ vytr dbry bjs` v`sr jsh vgbvrtv hl`-hm ktvbym jl-\$pr dbry hymym lmlky ysr`l. ⁶ vyskb bjs` jm-`btyv vyqbr btr&h vymlk `lh bnv txtyv. ⁷ vgm byd-yhv` bn-xnny hnby` dbr-yvh hyh `l-bjs` v`l-bytv vjl kl-hrjh `sr-jsh bjyny yvh lhkjy\$`v bmjsh ydyv lhyvt kbyr yrbjm vjl `sr-hkh `tv. ⁸ bsnt jsrym vss snh l`\$` mlk yhvdh mlk `lh bn-bjs` jl-ysr`l btr&h sntym. ⁹ vyqsr jlyv jbdv zmry sr mx&yt hrkb vhw` btr&h sth skvr byt `r&` `sr jl-hbyt btr&h. ¹⁰ vyb` zmry vykhv vymythv bsnt jsrym vsbj l`\$` mlk yhvdh vymlk txtyv. ¹¹ vyhy bmlkv ksbtv jl-k\$`v hkh `t-kl-byt bjs` l`-hs`yr lv mstyn bqyr vg`lyv vrjhw. ¹² vysmd zmry `t kl-byt bjs` kdbr yvh `sr dbr `l-bjs` byd yhv` hnby`. ¹³ `l kl-x+`vt bjs` vx+`vt `lh bnv `sr

x+`v v`sr hx+y`v `t- ysr`l lhkjs` `t-yvhv `lhy ysr`l bhhlyhm. ¹⁴ vytr dbry `lh vkl-`sr jsh hlv`-hm ktvbym jl-\$pr dbry hymym lmlky ysr`l. ¹⁵ bsnt jsrym vsbj snh l`\$` mlk yhvdh mlk zmry sbjt ymym btr&h vhjm xnym jl-gbtvn `sr lplstym. ¹⁶ vysmj hjm hxnym l`mr qsr zmry vgm hkh `t-hmlk vymlkv kl- ysr`l `t-jmry sr-&b` jl-ysr`l byvm hhv` bmxnh. ¹⁷ vyjlh jmry vkl-ysr`l jmv mgbtvn vy&rv jl-tr&h. ¹⁸ vyhy kr`vt zmry ky-nlkdh hjyr vyb` `l-`rmvn byt-hmlk vysrp jlyv `t-byt-mlk b`s vymt. ¹⁹ jl-x+`tv `sr x+` ljsvt hrj bjny yvh llkt bdrk yrbjm vbx+`tv `sr jsh lhx+y` `t-ysr`l. ²⁰ vytr dbry zmry vqsrv `sr qsr hl`-hm ktvbym jl-\$pr dbry hymym lmlky ysr`l. ²¹ `z yxlq hjm ysr`l lx&y x&y hjm hyh `xry tbny bn-gynt lhmlykv vhx&y `xry jmry. ²² vyxqzq hjm `sr `xry jmry `t-hjm `sr `xry tbny bn-gynt vymt tbny vymlk jmry. ²³ bsnt slsym v`xt snh l`\$` mlk yhvdh mlk jmry jl-ysr`l stym jsrh snh btr&h mlk ss-snym. ²⁴ vyqn `t-hhr smrvn m`t smr bkkrym k\$py vbn `t-hhr vyqr` `t-sm hjyr `sr bnh jl sm-smr `dny hhr smrvn. ²⁵ vyjsh jmry hrj bjny yvh vyrj mkl `sr lpyv. ²⁶ vylk bkl-drk yrbjm bn-nb+ vbx+`tyv `sr hx+y` `t-ysr`l lhkjs` `t-yvhv `lhy ysr`l bhhlyhm. ²⁷ vytr dbry jmry `sr jsh vgbvrtv `sr jsh hl`-hm ktvbym jl-\$pr dbry hymym lmlky ysr`l. ²⁸ vyskb jmry jm-`btv vyqbr bsmrvn vymlk `x`b bnv txyv. ²⁹ v`x`b bn-jmry mlk jl-ysr`l bsnt slsym vsmnh snh l`\$` mlk yhvdh vymlk `x`b bn-jmry jl-ysr`l bsmrvn jsrym vstym snh. ³⁰ vyjs `x`b bn-jmry hrj bjny yvh mkl `sr lpyv. ³¹ vyhy hnql lktv bx+`vt yrbjm bn-nb+ vyqx `sh `t-`yzbl bt-`tbjl mlk &ydnym vylk vyjbd `t-hbjl vystxv lv. ³² vyqm mzbx lbjl byt hbjl `sr bnh bsmrvn. ³³ vyjs `x`b `t-h`srh vyv\$py `x`b ljsvt lhkjs` `t-yvhv `lhy ysr`l mkl mlky ysr`l `sr hyv lpyv. ³⁴ bymyv bnh xy`l byt h`ly `t-yryxh b`byrm bkrv y\$dh vbsgyb &jyrv h&yb dltyh kdbr yvhv `sr dbr byd yhvsj bn-nvn.

Chapter 17

¹ vy`mr `lyhv htsby mtsby gljd `l-`x`b xy-yvhv `lhy ysr`l `sr jmdty lpyv `m-yhyh hsnym h`lh +l vm+r ky `m-lpy dbry. ² vyhy dbr-yvhv `lyv l`mr. ³ lk mzh vpynt lk qdmh vn\$trt bnxl kryt `sr jl-pny hyrdn. ⁴ vhyh mhnxl tsth v`t-hjrbym &vyty lkklk sm. ⁵ vylk vyjs kdbr yvhv vylk vysb bnxl kryt `sr jl-pny hyrdn. ⁶ vjrbym mby`ym lv lxm vbsr bbqr vlxm vbsr bjrj vmn-hnxl ysth. ⁷ vyhy mq& ymym vyybs hnxl ky l`-hyh gsm b`r&. ⁸ vyhy dbr-yvhv `lyv l`mr. ⁹ qvm lk &rpth `sr l&ydnv vysbt sm hnh &vyty sm `sh `lmnh lkklk. ¹⁰ vyqm vylk &rpth vyb` `l-ptx hjyr vnhh-sm `sh `lmnh mqsst j&yv vyqr` `lyh vy`mr qxy-n` ly mj+-mym bkly v`sth. ¹¹ vtlk lqxt vyqr` `lyh vy`mr lqxy-n` ly pt-lxm bydk. ¹² vt`mr xy-yvhv `lhyk `m-ys-ly mjvg ky `m-ml` kp-qmx bkd vmj+- smn b&pxt vhnny mqsst snym j&yv vb`ty vjsythyv ly vlbny v`klnhv vmtv. ¹³ vy`mr `lyh `lyhv `l-tyr`y b`y jsy kdbrk `k jsy-ly msm jgh q+nh br`snh vhv&`t ly vlk vlnk tjsy b`xrn. ¹⁴ ky kh `mr yvhv `lhy ysr`l kd hqmx l` tklh v&pxt hsmn l` tx\$rd jd yvm ttn-yvhv gsm jl-pny h`dmh. ¹⁵ vtlk vtjsh kdbr `lyhv vt`kl hv`-vhy` vbyth ymym. ¹⁶ kd hqmx l` klth v&pxt hsmn l` x\$rd kdbr yvhv `sr dbr byd `lyhv. ¹⁷ vyhy `xr hdbrym h`lh xlh bn-h`sh bjlt hbyt vyhy xlyv xzq m`d jd `sr l`-nvtrh-bv nsmh. ¹⁸ vt`mr `l-`lyhv mh-ly vlk `ys h`lhym b`t `ly lhzyr `t-jvny vlhmyt `t-bny. ¹⁹ vy`mr `lyh tny-ly

`t-bnk vyqxhv mxyqh vyjlhv `l-hjlyh `sr- hv` ysb sm vyskbhv jl-m+tv. ²⁰ vyqr` `l-yvhv vy`mr yvhv `lhy hgm jl-h`lmnh `sr-`ny mtgvrr jmh hrjvt lhmyt `t-bnh. ²¹ vytmd d jl-hyld sls pjmy m vyqr` `l-yvhv vy`mr yvhv `lhy tsb n` nps-hyld hzh jl-qrbv. ²² vysmj yvhv bqvl `lyhv vtsb nps-hyld jl-qrbv vyxy. ²³ vyqx `lyhv `t-hyld vyrdhv mn-hjlyh hbyth vytnhv l`mv vy`mr `lyhv r`y xy bnk. ²⁴ vt`mr h`sh `l-`lyhv jth zh ydjty ky `ys `lhym `th vdbr-yvhv bpyk `mt.

Chapter 18

¹ vyhy ymym rby m vdbr-yvhv hyh `l-`lyhv bsnh hslsyt l`mr lk hr`h `l-`x`b v`tnh m+r jl-pny h`dmh. ² vylk `lyhv lhr`vt `l-`x`b vhrjb xzq bsmrvn. ³ vyqr` `x`b `l-jbdy hv `sr jl-hbyt vjbdy hv hyh yr` `t-yvhv m`d. ⁴ vyhy bhkryt `yzbl `t nby`y yvhv vyqx jbdy hv m`h nb`ym vyxby`m xmsym `ys bmjrh vklklm lxm vmym. ⁵ vy`mr `x`b `l-jbdy hv lk b`r& `l-kl-mjyny hmym v`l kl-hnxlym `vly nm&` x&yr vnxyh \$v\$ vprd vlv` nkryt mhbhmh. ⁶ vyxlqv lhm `t-h`r& ljbr-bh `x`b hlk bdrk `xd lbdv vjbdy hv hlk bdrk-`xd lbdv. ⁷ vyhy jbdy hv bdrk vnhh `lyhv lqr`tv vykrhv vypl jl-pnyv vy`mr h`th zh `dny `lyhv. ⁸ vy`mr lv `ny lk `mr l`dnyk hnh `lyhv. ⁹ vy`mr mh x+`ty ky-`th ntn `t-jbdk byd-`x`b lhmytny. ¹⁰ xy yvhv `lhyk `m-ys-gvy vmmlkh `sr l`-slx `dny sm lbqsk v`mr v`yn vhsbyj `t-hmmlkh v`t-hgvy ky l`ym&`kh. ¹¹ vjth `th `mr lk `mr l`dnyk hnh `lyhv. ¹² vhyh `ny `lk m`tk vrvx yvhv ys`k jl `sr l`-`dj vb`ty lhgyd l`x`b vl`ym&`k vhr gny vjbdk yr` `t-yvhv mnjry. ¹³ hl`-hgd l`dny `t `sr-jsyty bhr g `yzbl `t nby`y yvhv v`xb` mnby`y yvhv m`h `ys xmsym xmsym `ys bmjrh v`klklm lxm vmym. ¹⁴ vjth `th `mr lk `mr l`dnyk hnh `lyhv vhr gny. ¹⁵ vy`mr `lyhv xy yvhv &b`vt `sr jmdty l pnyv ky hyvm `r`h `lyv. ¹⁶ vylk jbdy hv lqr`t `x`b vygd-lv vylk `x`b lqr`t `lyhv. ¹⁷ vyhy kr`vt `x`b `t-`lyhv vy`mr `x`b `lyv h`th zh jkr ysr`l. ¹⁸ vy`mr l` jkrty `t-ysr`l ky `m-`th vby t`byk bjz bkm `t-m&vt yvhv vtlk `xry hbjlym. ¹⁹ vjth slx qb& `ly `t-kl-ysr`l `l-hr hkrml v`t-nby`y hbjl `rbj m`vt vxmsym vnby`y h`srh `rbj m`vt `kly slxn `yzbl. ²⁰ vyslx `x`b bkl-bny ysr`l vyqb& `t-hnby`ym `l-hr hkrml. ²¹ vygs `lyhv `l-kl-hjm vy`mr jd-mty `tm p\$xy m jl-sty h\$jpym `m- yvhv h`lhym lkv `xryv v`m-hbjl lkv `xryv vl`-jnv hjm `tv dbr. ²² vy`mr `lyhv `l-hjm `ny nvtrty nby`lyhv lbdy vnby`y hbjl `rbj-m`vt vxmsym `ys. ²³ vytnv-lnv snym prym vybxrv lhm hpr h`xd vyntxhv vysymv jl- hj&ym v`s l` ysymv v`ny `jsh `t-hpr h`xd vntty jl-hj&ym v`s l` `sym. ²⁴ vqr`tm bsm `lhykm v`ny `qr` bsm-yvhv vhyh h`lhym `sr-yjnh b`s hv` h`lhym vyjn kl-hjm vy`mr v +vb hdb r. ²⁵ vy`mr `lyhv lnby`y hbjl bxrv lkm hpr h`xd vj sv r`snh ky `tm hrby m vqr`v bsm `lhykm v`s l` tsymv. ²⁶ vyqxv `t-hpr `sr-ntn lhm vyj sv vyqr`v bsm-hbjl mhbqr vjd- h&hrym l`mr hbjl jnnv v`yn qvl v`yn jnh vyp\$ xv jl-hmzbx `sr jsh. ²⁷ vyhy b&hrym vyhtl bhm `lyhv vy`mr qr`v bqvl-gdvl ky-`lhym hv`ky syx vky-syg lv vky-drk lv `vly ysn hv`vyq&. ²⁸ vyqr`v bqvl gdvl vytgddv km sp+m bxrbvt vbrmxym jd-sp k-dm jlyhm. ²⁹ vyhy kjbr h&hrym vytnb`v jd ljlvt hmnxh v`yn-qvl v`yn-jnh v`yn qsb. ³⁰ vy`mr `lyhv lkl-hjm gsv `ly vygs v kl-hjm `lyv vyrp` `t-mzbx yvhv hhrv\$. ³¹ vyqx `lyhv stym jsrh `bnym km\$pr sb+y bny-yjqb `sr hyh dbr- yvhv `lyv l`mr ysr`l yhyh smk. ³² vybnh

`t-h`bnym mzbx bsm yvh vyjs tjlh kbyt \$`tym zry \$byb lmzbx. ³³ vyjrk `t-hj&yv vyntx `t-hpr
 vysm jl-hj&yv. ³⁴ vy`mr ml`v `rbjh kdym mym vy&qv jl-hjlh vjl-hj&yv vy`mr snv vysnv vy`mr
 slsv vyslsv. ³⁵ vylkv hmym \$byb lmzbx vgm `t-htjhl ml`-mym. ³⁶ vyhy bjlvt hmnxh vygs `lyhv
 hnby` vy`mr yvh `lhy `brhm y&xq vysr`l hyvm yvdj ky-`th `lhym bysr`l v`ny jbdk vdbdrik jsyty
 `t kl-hdbrym h`lh. ³⁷ jny yvh jny vydjv hjm hzh ky-`th yvh h`lhym v`th h\$bt `t- lbm `xryt.
³⁸ vtpl `s-yvh vt`kl `t-hjlh v`t-hj&yv v`t-h`bnym v`t-hjpr v`t- hmym `sr-btjhl lxk. ³⁹ vyr` kl-hjm
 vyplv jl-pnyhm vy`mr yvh hv` h`lhym yvh hv` h`lhym. ⁴⁰ vy`mr `lyhv lhm tpsv `t-nby`y hbjl
 `ys `l-yml+ mhm vytpsvm vyvrdm `lyhv `l-nxl qysvny vysx+m sm. ⁴¹ vy`mr `lyhv l`x`b jlh `kl vsth
 ky-qvl hmvy hgsm. ⁴² vyjhl `x`b l`kl vlstvt v`lyhv jlh `l-r`s hkrml vyghr `r&h vysm pnyv byn brkv.
⁴³ vy`mr `l-njrv jlh-n` hb+ drk-ym vyjl vyb+ vy`mr `yn m`vmh vy`mr sb sbj pjmy. ⁴⁴ vyhy bsbjyt
 vy`mr hnh-jb q+nh kkp-`ys jlh mym vy`mr jlh `mr `l-`x`b \$r vrd vl` yj&rkh hgsm. ⁴⁵ vyhy jd-kh
 vjd-kh vhsmy htqdrv jbym vrvx vyhy gsm gdvl vyrkb `x`b vylk yzrj`lh. ⁴⁶ vyd-yvh hyth `l-`lyhv
 vysn\$ mtnyv vyr& lpny `x`b jd-b`kh yzrj`lh.

Chapter 19

¹ vygd `x`b l`yzbl `t kl-`sr jsh `lyhv v`t kl-`sr hrg `t-kl- hnby`ym bxb. ² vtslx `yzbl ml`k `l-`lyhv
 l`mr kh-yjsvny `lhym vkh yv\$pvny ky- kjt mxr `sym `t-npsk knps `xd mhm. ³ vyr` vyqm vylk `l-npsv
 vyb` b`r sbj `sr lyhvdh vyny `t-njrv sm. ⁴ vhw`-hlc bmdbr drk yvm vyb` vysb txt rtm `xt vys`l
 `t-npsv lmvt vy`mr rb jth yvh qx npsy ky-l`-+vb `nky m`bty. ⁵ vyskb vyysn txt rtm `xd vnhh-zh
 ml`k ngj bv vy`mr lv qvm `kvl. ⁶ vyb+ vnhh mr`styv jgt r&pym v&pxt mym vy`kl vst vysb vyskb.
⁷ vysb ml`k yvh snyt vygj-bv vy`mr qvm `kl ky rb mmk hdk. ⁸ vyqm vy`kl vsthy vylk bkx h`kylh
 hhy` `rbjym yvm v`rbjym lyh jd hr h`lhym xrb. ⁹ vyb`-sm `l-hmjrh vyln sm vnhh dbr-yvh `lyv
 vy`mr lv mh-lk ph `lyhv. ¹⁰ vy`mr qn` qn`ty lyhv `lhy &b`vt ky-jzbv brytk bny ysrl `t- mzbxytk
 hr\$ v`t-nby`yk hrgv bxb v`vtr `ny lbdy vybqsv `t-npsy lqxt. ¹¹ vy`mr &` vjmdt bhr lpny yvh
 vnhh yvh jbr vrvx gdvlh vxzq mprq hrym vmsbr \$ljym lpny yvh l` brvx yvh v`xr hrvx rjs l`
 brjs yvh. ¹² v`xr hrjs `s l` b`s yvh v`xr h`s qvl dmmh dqh. ¹³ vyhy ksmj `lyhv vyl+ pnyv b`drtv
 vy&` vyjmd ptx hmjrh vnhh `lyv qvl vy`mr mh-lk ph `lyhv. ¹⁴ vy`mr qn` qn`ty lyhv `lhy &b`vt
 ky-jzbv brytk bny ysrl `t- mzbxytk hr\$ v`t-nby`yk hrgv bxb v`vtr `ny lbdy vybqsv `t-npsy lqxt.
¹⁵ vy`mr yvh `lyv lk svb ldrkk mdrh dmsq vb`t vmsxt `t-xz`l lmlk jl-`rm. ¹⁶ v`t yhv` bn-nmsy
 tmsx lmlk jl-ysr`l v`t-`lysj bn-sp+ m`bl mxvlh tmsx lnby` txytk. ¹⁷ vhyh hml+ mxrb xz`l ymyt
 yhv` vnhml+ mxrb yhv` ymyt `lysj. ¹⁸ vhs`rty bysr`l sbjt `lpym kl-hbrkym `sr l`-krjv lbjl vkl-hph
 `sr l`-nsq lv. ¹⁹ vylk msm vym&` `t-`lysj bn-sp+ vhw` xrs snym-jsr &mdym lpny vhw` bsnym hjsr
 vyjbr `lyhv `lyv vyslk `drtv `lyv. ²⁰ vyjzb `t-hbqr vyr&`xry `lyhv vy`mr `sqh-n` l`by vl`my v`lkh
 `xryk vy`mr lv lk svb ky mh-jsyty lk. ²¹ vysb m`xryv vyqx `t-&md hbqr vyzbxhv vbkly hbqr bslm
 hbsr vytn ljm vy`klv vyqm vylk `xry `lyhv vsrthv.

Chapter 20

¹ vbn-hdd mlk-`rm qb& `t-kl-xylv vslym vsnym mlk `tv v\$ v\$ vrkb vyjl vy&r jl-smrvn vylxm bh. ² vyslx ml`kym `l-`x`b mlk-ysr`l hjyrh. ³ vy`mr lv kh `mr bn-hdd k\$pk vzhbk ly-hv` vnsyk vbnyk h+vby m ly-hm. ⁴ vyjn mlk-ysr`l vy`mr kdbrk `dny hmlk lk `ny vkl-`sr-ly. ⁵ vysbv hml`kym vy`mr kh-`mr bn-hdd l`mr ky-slxty `lyk l`mr k\$pk vzhbk vnsyk vbnyk ly ttn. ⁶ ky `m-kjt mxr `slx `t-jbdy `lyk vxpsv `t-bytk v` t bty jbdyk vhyh kl-mxmd jynyk ysymv bydm vlqxv. ⁷ vyqr` mlk-ysr`l lkl-zqny h`r& vy`mr djv-n` vr`v ky rjh zh mbqs ky-slx `ly lnsy vlbny vlk\$py vlzhby vl` mnjty mmnv. ⁸ vy`mr v`lyv kl-hzqnym vkl-hjm `l-tsmj vlv` t`bh. ⁹ vy`mr lml`ky bn-hdd `mr l`dny hmlk kl `sr-slx t`l-jbdk br`snh `jsh vhdbr hzh l` `vkl ljsvt vylkv hml`kym vysbhv dbr. ¹⁰ vyslx `lyv bn-hdd vy`mr kh-yjsvn ly `lhym vkh yv\$pv `m-yspq jpr smrvn lsjlym lkl-hjm `sr brgly. ¹¹ vyjn mlk-ysr`l vy`mr dbrv `l-ythll xgr kmptx. ¹² vyhy ksmj `t-hdbr hzh vlv` sth hv` vhmlym b\$kv t vy`mr `l- jbdyv symv vsymv jl-hjyr. ¹³ vnh nby` `xd ngs `l-`x`b mlk-ysr`l vy`mr kh `mr yvh hr`yt `t kl-hhmvn hgdvl hzh hnny ntnv bydk hyvm vydjt ky-`ny yvh. ¹⁴ vy`mr `x`b bmy vy`mr kh-`mr yvh bnjry sry hmdynvt vy`mr my- y`\$r hmlxmh vy`mr `th. ¹⁵ vypqd `t-njry sry hmdynvt vyhyv m`ty m snym vslym v`xryhm pqd `t-kl-hjm kl-bny ysrl sbjt `lpym. ¹⁶ vy&`v b&hrym vbn-hdd sth skvr b\$kv t hv` vhmlym slsym-vsny m mlk jzr `tv. ¹⁷ vy&`v njry sry hmdynvt br`snh vyslx bn-hdd vygydv lv l`mr `nsym y&`v msmrvn. ¹⁸ vy`mr `m-lslvm y&`v tpsvm xyym v`m lmlxmh y&`v xyym tpsvm. ¹⁹ v`lh y&`v mn-hjyr njry sry hmdynvt vhxyl `sr `xryhm. ²⁰ vykv `ys `ysv vyn\$v `rm vyr dpm ysrl vylm+ bn-hdd mlk `rm jl- \$v\$ vprsym. ²¹ vy&` mlk ysrl vyk `t-h\$v\$ v`t-hrkb vkh b`rm mkh gdvlh. ²² vygs hnby` `l-mlk ysrl vy`mr lv lk htzq vdj vr`h `t`sr-tjsh ky ltsvbt hsnh mlk `rm jl hlyk. ²³ vjbdy mlk-`rm `mr v`lyv `lhy hrym `lhyhm jl-kn xzqv mmnv v`vlm nlxm `tm bmysv `m-l` nxxzq mhm. ²⁴ v`t-hdbr hzh jsh h\$ hmlkym `ys mmqmv vsym pxvt txyhm. ²⁵ v`th tmnh-lk xyl kxyl hnpl m`vtk v\$ v\$ k\$ v\$ vrkb krkb vnlxmh `vtm bmysv `m-l` nxxzq mhm vsymj lqlm vyjs kn. ²⁶ vyhy ltsvbt hsnh vypqd bn-hdd `t-`rm vyjl `pqh lmlxmh jm- ysrl. ²⁷ vbny ysrl htpqdv vklklv vylkv lqr`tm vyxnv bny-ysrl ngdm ksny xspy jzym v`rm ml`v `t-h`r&. ²⁸ vygs `ys h`lhym vy`mr `l-mlk ysrl vy`mr kh-`mr yvh yjn `sr `mr v`rm `lhy hrym yvh vl-`lhy jm qym hv` vntty `t-kl-hhmvn hgdvl hzh bydk vydjtm ky-`ny yvh. ²⁹ vyxnv `lh nkx `lh sbjt ymym vyhy byvm hsbyjy vtqrb hmlxmh vykv bny-ysrl `t-`rm m`h-`lp rgly byvm `xd. ³⁰ vyn\$v hnvtrym `pqh `l-hjyr vtpl hxvmh jl-jsrym vsbjh `lp `ys hnvtrym vbn-hdd n\$ vyb` `l-hjyr xdr bxdr. ³¹ vy`mr v`lyv jbdyv hnh-n` smjnv ky mlky byt ysrl ky-mlky x\$d hm nsymh n` sqym bmtnyv vxblym br`snv vn&` `l-mlk ysrl `vly yxyh `t-npsk. ³² vyxgrv sqym bmtnyhm vxblym br`syhm vyb`v `l-mlk ysrl vy`mr v jbdk bn-hdd `mr txy-n` npsy vy`mr hjv dnv xy `xy hv`. ³³ v`nsym ynxs v ymhrv vyxl+v hmnv vy`mr v`xyk bn-hdd vy`mr b`v qxhv vy&` `lyv bn-hdd vyjlhv jl-hmrkbh. ³⁴ vy`mr `lyv hjrym `sr-lqx-`by m`t`byk `syb vxv&vt tsym lk bdmsq k`sr-sm `by bsmrvn v`ny bbryt `slxk vykrt-lv bryt vyslxhv. ³⁵ v`ys `xd mbny hnby`ym `mr `l-rjhv bdb r yvh hkyny n` vym`n h`ys lhktv. ³⁶ vy`mr lv yjn `sr l`-smjt bqvl yvh hnk hvlk m`ty vkk h`ryh vylk m`&lv vym&`hv h`ryh vykhv. ³⁷ vym&` `ys `xr vy`mr hkyny n` vykhv h`ys hkh vp&j. ³⁸ vylk hnby` vyjmd lmlk jl-hdrk vytxps

b`pr jl-jynyv. ³⁹ vyhy hmlk jbr vhv` &jq `l-hmlk vy`mr jbdk y&` bqrb-hmlxmh vnhh-`ys \$r vyb`
 `ly`ys vy`mr smr`-t-h`ys hzh`m-hpqd ypqd vhyth npsk txt npsv`v kkr-k\$ p tsqvl. ⁴⁰ vyhy jbdk jsh
 hnh vnhh vhv` `ynnv vy`mr `lyv mlk-ysr`l kn msp+k`th xr&t. ⁴¹ vymhr vy\$`r`-t-h`pr mjl jynyv
 vykr`tv mlk ysrl ky mhnv`ym hv`. ⁴² vy`mr `lyv kh`mr yvh yjn slxt`-t-ys-xrmy myd vhyth
 npsk txt npsv vjmk txt jmv. ⁴³ vylk mlk-ysr`l jl-bytv \$r vzjp vyb` smrvnh.

Chapter 21

¹ vyhy `xr hdbrym h`lh krm hyh lnbvt hyzrj`ly `sr byzrj`l`&l hykl`x`b mlk smrvn. ² vydb
 `x`b`l-nbvt l`mr tnh-ly`-t-krmk vyhy-ly lgn-yrq ky hv` qrvb`&l byty v`tnh lk txyv krm +vb mmnv
 `m +vb bjnyk`tnh-lk k\$ p mxyr zh. ³ vy`mr nbvt`l-`x`b xlylh ly myvh mty`-t-nxlt`bty lk. ⁴
 vyb` `x`b`l-bytv \$r vzjp jl-hdbr`sr-dbr`lyv nbvt hyzrj`ly vy`mr l`-`tn lk`-t-nxlt`bty vyskb jl-m+tv
 vy\$b`-t-pnyv vl`-`kl lxm. ⁵ vtb` `lyv`yzbl`stv vtdbr`lyv mh-zh rvxk \$rh v`ynk`kl lxm. ⁶ vydb
 `lyh ky-`dbr`l-nbvt hyzrj`ly v`mr lv tnh-ly`-t-krmk bk\$ p`v`m-xp&`th`tnh-lk krm txyv vy`mr
 l`-`tn lk`-t-krm. ⁷ vt`mr`lyv`yzbl`stv`th jth tjsh mlvkh jl-ysr`l qvm`kl-lxm vy+b lbk`ny`tn lk
 `t-krm nbvt hyzrj`ly. ⁸ vktb \$pym bsm`x`b vxtm bxtmv vtslx h\$pyrml`-hzqnym v`l-hxrym`sr
 bryv hysbym`-t-nbvt. ⁹ vktb b\$pyrml`mr qr`v-&vm vhsybv`-t-nbvt br`s hjm. ¹⁰ vhsybv snym
 `nsym bny-blyjl ngdv vyjdhv l`mr brkt`lhym vmlk vhv&y`hv v\$qlhv vymt. ¹¹ vyjsv`nsy jryv
 hzqnym vxrym`sr hysbym bryv k`sr slxh`lyhm`yzbl k`sr ktv b\$pyrml`sr slxh`lyhm. ¹² qr`v
 &vm vhsybv`-t-nbvt br`s hjm. ¹³ vyb`v sny h`nsym bny-blyjl vysbv ngdv vyjdhv`nsy hblyjl`-t-
 nbvt ngd hjm l`mr brk nbvt`lhym vmlk vy&`hv mxv& lry vy\$qlhv b`bnym vymt. ¹⁴ vyslxv`l-`yzbl
 l`mr \$ql nbvt vymt. ¹⁵ vyhy ksmj`yzbl ky-\$ql nbvt vymt vt`mr`yzbl`l-`x`b qvm rs`-t-krm nbvt
 hyzrj`ly`sr m`n ltt-lk bk\$ p ky`yn nbvt xy ky-mt. ¹⁶ vyhy ksmj`x`b ky mt nbvt vyqm`x`b lrdt
 `l-krm nbvt hyzrj`ly lrv. ¹⁷ vyhy dbr-yvhv`l-`lyhv htsby l`mr. ¹⁸ qvm rd lqr`-t`x`b mlk-ysr`l`sr
 bsmrvn hnh bkrm nbvt`sr-yrd sm lrv. ¹⁹ vdbrt`lyv l`mr kh`mr yvh hr&xt vgm-yrst vdbrt`lyv
 l`mr kh`mr yvh bmqvm`sr lqv hklbym`-t-dm nbvt ylv hklbym`-t-dmk gm-`th. ²⁰ vy`mr`x`b
 `l-`lyhv hm&`tny`yby vy`mr m&`ty yjn htmkr ljsvt hrj bjny yvh. ²¹ hny mby`lyk rjh vjrt
 `xryk vkrty l`x`b mstyn bqr vj&vr vjzvb bysr`l. ²² vntty`-t-bytk kbyr yrbjm bn-nb+ vkby bjs`
 bn-`xyh`l-hkj\$`sr hkj\$`t vxt+`-t-ysr`l. ²³ vgm-lyzbl dbr yvh l`mr hklbym y`klv`-t-`yzbl bxl
 yzrj`l. ²⁴ hmt l`x`b bjy y`klv hklbym vmt bsdh y`klv jvp hsmym. ²⁵ rq l`-hyh k`x`b`sr htmkr
 ljsvt hrj bjny yvh`sr-h\$`th`tv`yzbl`stv. ²⁶ vytjb m`d llkt`xry hgllym kkl`sr jsv h`mry`sr hvry
 yvh mpny bny ysrl. ²⁷ vyhy ksmj`x`b`-t-hdbrym h`lh vyqrj bgdyv vysm-sq jl-bsrv vy&vm vyskb
 bsq vyhlk`+. ²⁸ vyhy dbr-yvhv`l-`lyhv htsby l`mr. ²⁹ hr`yt ky-nknj`x`b mlpny yjn ky-nknj mpny
 l`-by hrjh bymyv bymy bnv`by`hrjh jl-bytv.

Chapter 22

¹ vysbv sls snym `yn mlxmh byn `rm vbyn ysr`l. ² vyhy bsnh hslsyt vyrd yhvsp+ mlk-yhvdh `l-mlk ysr`l. ³ vy`mr mlk-ysr`l `l-jbdyv hydjtm ky-lnv rmt gljd v`nxnv mxsym mqxt `th myd mlk `rm. ⁴ vy`mr `l-yhvsp+ htlk `ty lmlxmh rmt gljd vy`mr yhvsp+ `l-mlk ysr`l kmvny kmvk kjmy kjmk k\$y\$y k\$y\$yk. ⁵ vy`mr yhvsp+ `l-mlk ysr`l drs-n` kyvm `t-dbr yvhv. ⁶ vyqb& mlk-ysr`l `t-hnby`ym k`rbj m`vt `ys vy`mr `lhm h`lk jl- rmt gljd lmlxmh `m-`xdl vy`mr vjll vjtn `dny byd hmlk. ⁷ vy`mr yhvsp+ h`yn ph nby` lyvhv jvd vndrsh m`vtv. ⁸ vy`mr mlk-ysr`l `l-yhvsp+ jvd `ys-`xd ldrs `t-yvhv m`tv v`ny sn`tyv ky l`-ytnb` jly +vb ky `m-rj mykyhv bn-ymlh vy`mr yhvsp+ `l-y`mr hmlk kn. ⁹ vyqr` mlk ysr`l `l-\$ry\$`xd vy`mr mhrh mykyhv bn-ymlh. ¹⁰ vmlk ysr`l vyhvsp+ mlk-yhvdh ysbym `ys jl-k\$`v mlbsym bgdym bgrn ptx sjr smrvn vkl-hnby`ym mtb`ym lpnyhm. ¹¹ vyjs lv &dqyh bn-knjnh qny brzl vy`mr kh-`mr yvhv b`lh tngx `t-`rm jd-kltm. ¹² vkl-hnb`ym nb`ym kn l`mr jlh rmt gljd vh&lx vntn yvhv byd hmlk. ¹³ vhmh`k `sr-hlk lqr` mykyhv dbr `lyv l`mr hnh-n` dbry hnby`ym ph-`xd +vb `l-hmlk yhy-n` dbryk kdbr `xd mhm vdbrt +vb. ¹⁴ vy`mr mykyhv xy-yvhv ky `t-`sr y`mr yvhv `ly `tv `dbr. ¹⁵ vybv` `l-hmlk vy`mr hmlk `lyv mykyhv hnlk `l-rmt gljd lmlxmh `m-nxdl vy`mr `lyv jlh vh&lx vntn yvhv byd hmlk. ¹⁶ vy`mr `lyv hmlk jd-kmh pjmy`ny msbjk `sr l`-tdbr `ly rq-`mt bsm yvhv. ¹⁷ vy`mr r`yty `t-kl-ysr`l np&ym `l-hhrym k&`n `sr `yn-lhm rjh vy`mr yvhv l`-`dnym l`lh ysvbv `ys-lbytv bslvm. ¹⁸ vy`mr mlk-ysr`l `l-yhvsp+ hlv` `mrty `lyk lv-`ytnb` jly +vb ky `m-rj. ¹⁹ vy`mr lkn smj dbr-yvhv r`yty `t-yvhv ysb jl-k\$`v vkl-&b` hsmym jmd jlyv mymynv vmsm`lv. ²⁰ vy`mr yvhv my ypth `t-`x`b vyjl vypl brmt gljd vy`mr zh bkh vzh `mr bkh. ²¹ vy&` hrvx vyjmd lpny yvhv vy`mr `ny `ptnv vy`mr yvhv `lyv bmh. ²² vy`mr `&` vhyty rvx sqr bpy kl-nby`yv vy`mr tpth vgm-tvkl &` vjsh-kn. ²³ vjth hnh ntn yvhv rvx sqr bpy kl-nby`yk `lh vyvhv dbr jlyk rjh. ²⁴ vygs &dqyhv bn-knjnh vykh `t-mykyhv jl-hlxy vy`mr `y-zh jbr rvx-yvhv m`ty ldr `vtk. ²⁵ vy`mr mykyhv hnk r`h byvm hhv` `sr tb` xdr bxdr lhxbh. ²⁶ vy`mr mlk ysr`l qx `t-mykyhv vhsybhv `l-`mn sr-hjyr v`l-yv`s bn-hmlk. ²⁷ v`mrt kh`mr hmlk symv `t-zh byt hkl` vh`kylhv lxm lx& vmym lx& jd b`y bslvm. ²⁸ vy`mr mykyhv `m-svb tsbv bslvm l`-dbr yvhv by vy`mr smjv jmy`m klm. ²⁹ vyjl mlk-ysr`l vyhvsp+ mlk-yhvdh rmt gljd. ³⁰ vy`mr mlk ysr`l `l-yhvsp+ htixps vb` bmlxmh v`th lbs bgdyk vytxps mlk ysr`l vybv` bmlxmh. ³¹ vmlk `rm &vh `t-sry hrkb `sr-lv slsym vsnym l`mr l` tlxmv `t- q+n v`t-gdvl ky `m-`t-mlk ysr`l lbdv. ³² vyhy kr`vt sry hrkb `t-yhvsp+ vhmh `mr v`k mlk-ysr`l hv` vy\$rv jlyv lhlxm vyzjq yhvsp+. ³³ vyhy kr`vt sry hrkb ky-l`-mlk ysr`l hv` vysvbv m`xryv. ³⁴ v`ys msk bqst ltmv vykh `t-mlk ysr`l byn hdbqym vbyn hsryn vy`mr lrkbv hpk ydk vvh&y`ny mn-hmxnh ky hxlyty. ³⁵ vtjll hmlxmh byvm hhv` vhmh`k hyh mjmd bmrkbh nkx `rm vymt bjrb vy&q dm-hmkh `l-xyq hrkb. ³⁶ vyjbr hrnh bmxnh kb` hsm l`mr `ys `l-jyrv v`ys `l-`r&v. ³⁷ vymt hmlk vybv` smrvn vyqbrv `t-hmlk bsmrvn. ³⁸ vys+p `t-hrkb jl brkt smrvn vylqv hklbym `t-dmv vhznt rx&v kdbr yvhv `sr dbr. ³⁹ vytr dbry `x`b vkl-`sr jsh vby`t hsn `sr bnh vkl-hjrym `sr bnh hlv`-hm ktvby`m jl-\$pr dbry hymym lmlky ysr`l. ⁴⁰ vyskb `x`b jm-`btyv vmlk `xzyhv bnv txyv. ⁴¹ vyhvsp+ bn-`\$` mlk jl-yhvdh bsnt `rbj l`x`b mlk ysr`l. ⁴² yhvsp+ bn-slsym vxms snh bmlkv vjsrym vxms snh mlk byrvslm vsm `mv jzvvh bt-slxy. ⁴³ vylyk

bkl-drk `\$\$ `byv l`-\$r mmnv ljsvt hysr bjyny yvh. ⁴⁴ `k hbmvt l`-\$rv jvd hjm mzbxyvm vmq+rym bbmvt. ⁴⁵ vyslm yhvsp+ jm-mlk ysr`l. ⁴⁶ vytr dbry yhvsp+ vgbvrtv `sr-jsh v`sr nlxm hl`-hm ktvbym jl- \$pr dbry hymym lmlky yvhdh. ⁴⁷ vytr hqds `sr ns`r bymy `\$\$ `byv bjr mn-h`r&. ⁴⁸ vmlk `yn b`dvm n&b mlk. ⁴⁹ yhvsp+ jsr `nyvt trsys llkt `vpyrh lzhb vl` hlk ky-nsbrh `nyvt bj&yvn gbr. ⁵⁰ `z `mr `xzyhv bn-`x`b `l-yhvsp+ ylkv jbdy jm-jbdyk b`nyvt vl` `bh yhvsp+. ⁵¹ vyskb yhvsp+ jm-`btyv vyqbr jm-`btyv bjyr dvd `byv vymlk yhvrm bnv txyv. ⁵² `xzyhv bn-`x`b mlk jl-ysr`l bsmrvn bsnt sbj jsrh lyhvsp+ mlk yvhdh vymlk jl-ysr`l sntym. ⁵³ vyjs hrj bjyny yvh vylk bdrk `byv vbdrk `mv vbdrk yrbjm bn- nb+ `sr hx+y` `t-ysr`l. ⁵⁴ vyjbd `t-hbjl vystxvh lv vykjs` `t-yvhv `lhy ysr`l kkl `sr- jsh `byv.

2 Kings

Chapter 1

¹ vyysj mv`b bysr`l `xry mvt `x`b. ² vypl `xzyh bjd hsbkh bjlytv `sr bsmrvn vyxl vyslx ml`kym vy`mr `lhm lkv drsv bbjl zbvb `lhy jqrvn `m-`xyh mxly zh. ³ vml`k yvh dbr `l-`lyh htsby qvm jlh lqr`t ml`ky mlk-smrvn vdbr `lhm hmbly `yn-`lhym bysr`l `tm hlkym ldrs bbjl zbvb `lhy jqrvn. ⁴ vlkn kh-`mr yvh hm+h `sr-jlyt sm l`-trd mmnh ky mvt tmvt vylk `lyh. ⁵ vysvbm hml`kym `lyv vy`mr `lyhm mh-zh sbtm. ⁶ vy`mr v`lyv `ys jlh lqr`tnv vy`mr `lynv lkv svbv `l-hmlk `sr- slx `tkm vdbtrm `lyv kh `mr yvh hmbly `yn-`lhym bysr`l `th slx ldrs bbjl zbvb `lhy jqrvn lkn hm+h `sr-jlyt sm l`-trd mmnh ky- mvt tmvt. ⁷ vydbtr `lhm mh msp+ h`ys `sr jlh lqr`tkm vydbtr `lykm `t-hdbrym h`lh. ⁸ vy`mr v`lyv `ys bjl sjr v`zvr jvr `zvr bmtnyv vy`mr `lyh htsby hv`. ⁹ vyslx `lyv sr-xmsym vxmsyv vyjl `lyv vhnh ysb jl-r`s hhr vydbtr `lyv `ys h`lhym hmlk dbr rdh. ¹⁰ vyjnh `lyhv vydbtr `l-sr hxmsym v`m-`ys `lhym `ny trd `s mn- hsmym vt`kl `tk v`t-xmsyk vtrd `s mn-hsmym vt`kl `tv v`t-xmsyv. ¹¹ vysb vyslx `lyv sr-xmsym `xr vxmsyv vyjn vydbtr `lyv `ys h`lhym kh-`mr hmlk mhrh rdh. ¹² vyjn `lyhv vydbtr `lyhm `m-`ys h`lhym `ny trd `s mn-hsmym vt`kl `tk v`t-xmsyk vtrd `s-`lhym mn-hsmym vt`kl `tv v`t-xmsyv. ¹³ vysb vyslx sr-xmsym slsym vxmsyv vyjl vyb` sr-hxmsym hslsyt vykrj jl-brkyv lngd `lyhv vytxnn `lyv vydbtr `lyv `ys h`lhym tyqr-n` npsy vnps jbdyk `lh xmsym bjynyk. ¹⁴ hnh yrdh `s mn-hsmym vt`kl `t-sny sry hxmsym hr`snym v`t- xmsyhm vjth tyqr npsy bjynyk. ¹⁵ vydbtr ml`k yvh `l-`lyhv rd `vtv `l-tyr` mpnyv vyqm vyrd `vtv `l-hmlk. ¹⁶ vydbtr `lyv kh-`mr yvh yjn `sr-slxt ml`kym ldrs bbjl zbvb `lhy jqrvn hmbly `yn-`lhym bysr`l ldrs bdbtrv lkn hm+h `sr-jlyt sm l`-trd mmnh ky-mvt tmvt. ¹⁷ vymt kdbr yvhv `sr-dbr `lyhv vymlk yhvrm txyv bsnt stym lyhvrm bn-yhvsp+ mlk yvhdh ky l`-hyh lv bn. ¹⁸ vytr dbry `xzyhv `sr jsh hlv`-hmk ktvbym jl-\$pr dbry hymym lmlky ysr`l.

Chapter 2

¹ vyhy bhjlv t-lyhv b\$jr hsmym vylk lyhv vlysj mn- hglgl. ² vy`mr lyhv l-lysj sb-n` ph ky yvh slxny jd-byt-l vy`mr lysj xy-yvh vxy-npsk `m-`jzvk vyrdv byt-l. ³ vy&`v bny-hnby`ym `sr-byt-l l-lysj vy`mrv lyv hydjt ky hyvm yvh lqx `t-`dnyk mjl r`sk vy`mr gm-ny ydjty hxs. ⁴ vy`mr lv lyhv lysj sb-n` ph ky yvh slxny yryxv vy`mr xy- yvh vxy-npsk `m-`jzvk vyb`v yryxv. ⁵ vygsv bny-hnby`ym `sr-byryxv l-lysj vy`mrv lyv hydjt ky hyvm yvh lqx `t-`dnyk mjl r`sk vy`mr gm-ny ydjty hxs. ⁶ vy`mr lv lyhv sb-n` ph ky yvh slxny hyrdn vy`mr xy-yvh vxy-npsk `m-`jzvk vylkv snyhm. ⁷ vxmsym `ys mbny hnby`ym hlkv vyjmdv mngd mrxvq vsnyhm jmdv jl- hyrdn. ⁸ vyqx lyhv t-`drtv vyglm vykh `t-hmym vyx&v hnh vnh vyjbrv snyhm bxbh. ⁹ vyhy kjbrm v lyhv `mr l-lysj s`l mh `jsh-lk b+rm `lqx mjmk vy`mr lysj vyhy-n` py-snym brvxk `ly. ¹⁰ vy`mr hqsy l`vl `m-tr`h `ty lqx m`tk yhy-lk kn v`m-`yn l` yhy. ¹¹ vyhy hmh hlkym hlvk vdbr vnh rkb-`s v\$y\$y `s vyprdv byn snyhm vyjl lyhv b\$jr hsmym. ¹² v`lysj r`h vhv` m&jq `by `by rkb ysrl vprsyv vl` r`hv jvd vyxzq bbgdyv vyqrm lsny qrym. ¹³ vyr m t-`drt lyhv `sr nplh mjlyv vysb vyjmd jl-spt hyrdn. ¹⁴ vyqx t-`drt lyhv `sr-nplh mjlyv vykh `t-hmym vy`mr `yh yvh `lhy lyhv `p-hv` vykh `t-hmym vyx&v hnh vnh vyjbr lysj. ¹⁵ vyr hv bny-hnby`ym `sr-byryxv mngd vy`mrv nxh rvx lyhv jl-`lysj vyb`v lqr`tv vystxv-lv `r&h. ¹⁶ vy`mrv lyv hnh-n` ys-`t-jbdk xmsym `nsym bny-xyl ylkv n` vybqsv `t-`dnyk pn-ns`v rvx yvh vyslkhv b`xd hhyr m`v`xt hgy`vt vy`mr l` tslxv. ¹⁷ vpy&rv-bv jd-bs vy`mr slxv vyslxv xmsym `ys vybqsv slsh-ymym vl` m&`hv. ¹⁸ vysbv lyv vhv` ysb byryxv vy`mr `lhm hlv-`-mrty `lykm l- tlkv. ¹⁹ vy`mrv `nsy hjr l-lysj hnh-n` mvsb hjr +vb k`sr `dny r`h vhmym rjym vh`r& msklt. ²⁰ vy`mr qxv-ly &lxyt xdsh vsymv sm mlx vyqxv lyv. ²¹ vy&` l-mv&` hmym vyslk-sm mlx vy`mr kh-`mr yvh rp`ty lmym h`lh l`-yhyh msm jvd mvt vmsklt. ²² vyrpv hmym jd hyvm hzh kdbr `lysj `sr dbr. ²³ vyjl msm byt-l vhv` jlh bdrk vnjrym q+nym y&`v mn-hjyr vytql\$-bv vy`mrv lv jlh qrx jlh qrx. ²⁴ vypn `xryv vyr`m vyqlm bsm yvh vt&`nh stym dbym mn-hjyr vtbqjnh mhm `rbjym vsny yldym. ²⁵ vylk msm l-hr hkrml vmsm sb smrvn.

Chapter 3

¹ vyhvrn bn-`x`b mlk jl-ysr`l bsmrvn bsnt smnh jsrh lyhvsp+ mlk yvhvdh vmlk stym-jsrh snh. ² vyjsh hrj bjny yvh rq l` k`byv vk`mv vy\$`t-m&bt hbjl `sr jsh `byv. ³ rq bx+`vt yrbjm bn-nb+ `sr-hx+y` t-ysr`l dbq l`-\$r mmnh. ⁴ vmysj mlk-mv`b hyh nqd vhsyb lmlk-ysr`l m`h-`lp krym vm`h `lp `ylym &mr. ⁵ vyhy kmvt `x`b vyps mlk-mv`b bmlk ysrl. ⁶ vy&` hmlk yhvrn byvm hhv` msmrvn vppd `t-kl-ysr`l. ⁷ vylk vyslx l-yhvsp+ mlk-yvhvdh l`mr mlk mv`b psj by htlk `ty l-mv`b lmlxmh vy`mr `jlh kmvny kmvk kjmy kjmk k\$y\$y k\$y\$y. ⁸ vy`mr `y-zh hdrk njlh vy`mr drk mdr `dvm. ⁹ vylk mlk ysrl vmlk-yvhvdh vmlk `dvm vy\$bv drk sbjt ymym vl`- hyh mym lmxnh vlbhnh `sr brglyhm. ¹⁰ vy`mr mlk ysrl `hh ky-qr` yvh lslst hmlkym h`lh ltt `vtm byd-mv`b. ¹¹

vy`mr yhvsp+ h`yn ph nby` lyhvh vndrsh `t-yhvh m`vtv vyjn `xd mjbdy mlk-ysr`l vy`mr ph `lysj
 bn-sp+ `sr-y&q mym jl-ydy `lyhv. ¹² vy`mr yhvsp+ ys `vtv dbr-yhvh vyrdv `lyv mlk ysr`l vyhvsp+
 vmlk `dvm. ¹³ vy`mr `lysj `l-mlk ysr`l mh-ly vlk lk `l-nby`y `byk v`l- nby`y `mk vy`mr lv mlk
 ysr`l `l ky-qr` yhvh lslst hmlkym h`lh ltt `vtm byd-mv`b. ¹⁴ vy`mr `lysj xy-yhvh &b`vt `sr jmdty
 lpnyv ky lvly pny yhvsp+ mlk-yhvdh `ny ns` `m-`by+ `lyk v`m-`r`k. ¹⁵ vjth qxv-ly mngn vhyh
 kngn hmngn vthy jlyv yd-yhvh. ¹⁶ vy`mr kh `mr yhvh jsh hnxl hzh gbym gbym. ¹⁷ ky-kh `mr yhvh
 l`-tr`v rvx vl`-tr`v gsm vhnxl hhv` yml` mym vstytm `tm vmqnykm vbhmtkm. ¹⁸ vnql z`t bjyny
 yhvh vntn `t-mv`b bydkm. ¹⁹ vhkytm kl-jyr mb&r vkl-jyr mbxvr vkl-j& +vb tpylv vkl-mjyny-
 mym t\$tmv vkl hxlqh h+vvh tk`bv b`bnym. ²⁰ vyhy bbqr kjlvt hmnhxh vnhh-mym b`ym mdrk `dvm
 vtml` h`r& `t- hmy. ²¹ vkl-mv`b smjv ky-jlv hmlkym hlhxm bm vy&jqv mkl xgr xgrh vmjlh
 vyjmdv jl-hgbvl. ²² vyskymv bbqr vhsms zrxh jl-hmym vyr`v mv`b mngd `t-hmym `dmym kdm.
²³ vy`mr v dm zh hxb nxbv hmlkym vykv `ys `t-rjhv vjth lsl mv`b. ²⁴ vyb`v `l-mxnh ysr`l vyqmv
 ysr`l vykv `t-mv`b vyn\$y mpyhm vybv-bh vkhvt `t-mv`b. ²⁵ vjhrym yhr\$y vkl-xlqh +vvh yslykv
 `ys-`bnv vml`vh vkl-mjyn- mym y\$tmv vkl-j&-+vb ypylv jd-hs`yr `bnyh bqyr xrst vy\$bv hqljym
 vykv. ²⁶ vyr` mlk mv`b ky-xzq mmmv hmlxmh vyqx `vtv sbj-m`vt `ys slp xrb lhbqyj `l-mlk `dvm
 vl` yklv. ²⁷ vyqx `t-bnv hbkv `sr-ymlk txtyv vyjlhv jl-hxmh vyhy q&p- gdvl jl-ysr`l vy\$yv
 mjlyv vysbv l`r&.

Chapter 4

¹ v`sh `xt mnsy bny-hnby`ym &jqh `l-`lysj l`mr jbdk `ysy mt v`th ydjt ky jbdk hyh yr` `t-yhvh
 vhnsh b` lqxt `t-sny yldy lv ljbdym. ² vy`mr `lyh `lysj mh `jsh-lk hgydy ly mh-ys-lky bbyt vt`mr
 `yn lspxtk kl bbyt ky `m-`\$vk smn. ³ vy`mr lky s`ly-lk klym mn-hxv& m`t kl-sknky klym rqym
 `l- tmjy+y. ⁴ vb`t v\$grt hdlt bjdk vbjd-bnyk vy&qt jl kl-hklym h`lh vhtml` t\$y. ⁵ vtlk m`tv vt\$gr
 hdlt bjd hvd bnyh hm mgsym `lyh vhy` my&qt. ⁶ vyhy kml`t hklym vt`mr `l-bnh hgysh `ly jvd
 kly vy`mr `lyh `yn jvd kly vyjmd hsmn. ⁷ vtb` vtgd l`ys h`lhym vy`mr lky mkry `t-hsmn vslmy
 `t-nsyky v`t bnyky txyy bnvr. ⁸ vyhy hyvm vyjbr `lysj `l-svnm vsm `sh gdvlh vtqxzq-bv l`kl-lxm
 vyhy mdy jbrv y\$sr smh l`kl-lxm. ⁹ vt`mr `l-`ysh hnh-n` ydjty ky `ys `lhym qdvs hv` jbr jlynv tmyd.
¹⁰ njsh-n` jlyt-qyr q+nh vnsym lv sm m+h vslxn vk\$` vmnvrh vhyh bb`v `lynv y\$vr smh. ¹¹ vyhy
 hyvm vyb` smh vy\$sr `l-hjlyh vyskb-smh. ¹² vy`mr `l-gxzy njrv qr` lsvnmyt hz`t vyqr`-lh vtjmd
 lpnyv. ¹³ vy`mr lv `mr-n` `lyh hnh xrdt `lynv `t-kl-hxrdh hz`t mh ljsvt lk hys ldbr-lk `l-hmlk `v
 `l-sr h&b` vt`mr btkv jmy `nky ysbt. ¹⁴ vy`mr vmh ljsvt lh vy`mr gyxzy `bl bn `yn-lh v`ysh zqn.
¹⁵ vy`mr qr`-lh vyqr`-lh vtjmd bptx. ¹⁶ vy`mr lmvjd hzh kjt xyh `ty xbqt bn vt`mr `l-`dny `ys h`lhym
 `l-tkzb bspxtk. ¹⁷ vthr h`sh vtld bn lmvjd hzh kjt xyh `sr-dbr `lyh `lysj. ¹⁸ vygdh hlyd vyhy hyvm
 vy&`l-`byv `l-hq&rym. ¹⁹ vy`mr `l-`byv r`sy r`sy vy`mr `l-hnjr s`hv `l-`mv. ²⁰ vys`hv vyby`hv
 `l-`mv vysb jl-brkyh jd-h&hrym vmyt. ²¹ vtjl vtskbhv jl-m+t `ys h`lhym vt\$gr bjdvt&`. ²² vtqr`

`l-`ysh vt`mr slxh n` ly `xd mn-hnjrym v`xt h`tnvt v`rv&h jd-`ys h`lhym v`svbh. ²³ vy`mr mdvj
 `ty hlkty `lyv hyvm l`-xds vl` sbt vt`mr slvm. ²⁴ vtxbs h`tvn vt`mr `l-njrh nhg vlk `l-tj&r-ly lrkb
 ky `m- `mrty lk. ²⁵ vtlk vtbv` `l-`ys h`lhym `l-hr hkrml vyhy kr`vt `ys-h`lhym `th mngd vy`mr
 `l-gyxzy njrv hnh hsvnmyt hlz. ²⁶ jth rv&-n` lqr`th v`mr-lh hslvm lk hslvm l`ysk hslvm lyld vt`mr
 slvm. ²⁷ vtb` `l-`ys h`lhym `l-hhr vtxzq brglyv vygs gyxzy lhdph vy`mr `ys h`lhym hrph-lh ky-npsh
 mrh-lh vyhv hlym mmny vl` hgyd ly. ²⁸ vt`mr hs`lty bn m`t `dny hl` `mrty l` tslh `ty. ²⁹ vy`mr
 lgyxzy xgr mtnyk vqx msjnty bydk vlk ky-tm&` `ys l` tbrknv vky-ybrkk `ys l` tjnnv vsmt msjnty
 jl-pny hnjr. ³⁰ vt`mr `m hnjr xy-yvh vxy-npsk `m-`jzvk vyqm vylk `xryh. ³¹ vgxzy jbr lpnyhm
 vysm `t-hmsjnt jl-pny hnjr v`yn qvl v`yn qsb vysb lqr`tv vygd-lv l`mr l` hqy& hnjr. ³² vyb` `lysj
 hbyth vnhn hnjr mt mskb jl-m+tv. ³³ vyb` vy\$gr hdlit bjd snyhm vytpll `l-yvh. ³⁴ vyjl vyskb jl-hyld
 vysm pyv jl-pyv vjynyv jl-jynyv vkpyv jl- kpv vyghr jlyv vyxm bsr hyld. ³⁵ vysb vylk bbyt `xt
 hnh v`xt hnh vyjl vyghr jlyv vyzvrr hnjr jd-sbj pjmyv vppqx hnjr `t-jynyv. ³⁶ vyqr` `l-gyxzy vy`mr
 qr` `l-hsnmyt hz`t vyqr`h vtbv` `lyv vy`mr s`y bnk. ³⁷ vtb` vtpl jl-rglyv vtstxv `r&h vts` `t-bnh
 vt&`. ³⁸ v`lysj sb hglglh vhrjb b`r& vbny hnby`ym ysbym lpnyv vy`mr lnjrv spt h\$yr hgdvhl vbsl
 nzyd lbny hnby`ym. ³⁹ vy&` `xd `l-hsdh llq+ `rt vym&` gpn sdh vylq+ mmmnv pqjt sdh ml` bgdv
 vyb` vyplx `l-\$yr hnzyd ky-l` ydjv. ⁴⁰ vy&qv l`nsym l`kvl vyhy k`klm mhnzyd vhmh &jqv vy`mr
 mvt b\$yr `ys h`lhym vl` yklv l`kl. ⁴¹ vy`mr vqyv-qmx vyslk `l-h\$yr vy`mr &q ljm vy`klv vl` hyh
 dbr rj b\$yr. ⁴² v`ys b` mbjl slsh vyb` l`ys h`lhym lxm bkvyrm jsrym-lxm sjrym vkrm l b&qlnv
 vy`mr tn ljm vy`klv. ⁴³ vy`mr msrtv mh `tn zh lpny m`h `ys vy`mr tn ljm vy`klv ky kh `mr yvh
 `kl vhr. ⁴⁴ vytn lpnyhm vy`klv vyvtrv kdbr yvh.

Chapter 5

¹ vnjmn sr-&b` mlk-`rm hyh `ys gdvl lpny `dnyv vns` pnym ky-bv ntn-yvhv tsvjh l`rm vh`ys
 hyh gbvr xyl m&rj. ² v`rm y&`v gdvdym vysbv m`r& ysrl njrh q+nh vthy lpny `st njmn. ³ vt`mr
 `l-gbrth `xly `dny lpny hnby` `sr bsmrvn `z y`\$p `tv m&rjtv. ⁴ vyb` vygd l`dnyv l`mr kz`t vkz`t
 dbrh hnjr `sr m`r& ysrl. ⁵ vy`mr mlk-`rm lk-b` v`slx \$pr `l-mlk ysrl vylk vyqx bydv jsr kkry-k\$pr
 vsst `lpym zhb vjsr xlypvt bgdym. ⁶ vyb` h\$pr `l-mlk ysrl l`mr vjth kbv` h\$pr hzh `lyk hnh slxy
 `lyk `t-njmn jbdy v`\$ptv m&rjtv. ⁷ vyhy kqr` mlk-ysrl `t-h\$pr vyqrj bgdyv vy`mr h`lhym `ny
 lhmyt vlhxyvt ky-zh slx `ly l`\$p `ys m&rjtv ky `k-djv-n` vr`v ky-mt`nh hv` ly. ⁸ vyhy ksmj `lysj
 `ys-h`lhym ky-qrj mlk-ysrl `t-bgdym vyslx `l- hmlk l`mr lmh qrjt bgdyk yb`-n` `ly vydj ky ys nby`
 bysr`l. ⁹ vyb` njmn b\$y\$y vbrkbv vyjmd ptx-hbyt l`lysj. ¹⁰ vyslx `lyv `lysj ml`k l`mr hlkv vrx&t
 sbj-pjmyv byrdn vysb bsrk lk v+hr. ¹¹ vyq&p njmn vylk vy`mr hnh `mrty `ly y&` y&v` vjmd vqr`
 bsm- yvhv `lhyv vhnyp ydv `l-hmqvm v`\$p hm&rj. ¹² hl` +vb `bnh vprpr nhrvt dmsq mkl mymy
 ysrl hl`-`rx& bhm v+hrty vypn vylk bxmh. ¹³ vygsv jbdyv vydbrv `lyv vy`mr v`by dbr gdvl hnby`
 dbr `lyk hl`v` tjsh v`p ky-`mr `lyk rx& v+hr. ¹⁴ vyrd vy+bl byrdn sbj pjmyv kdbr `ys h`lhym vysb

bsrv kbsr njr q+n vy+hr. ¹⁵ vysb `l`ys h`lhym hv` vkl-mxnhv vyb` vyjmd lpnyv vy`mr hnh- n` ydjty ky `yn `lhym bkl-h`r& ky `m-bysr`l vjth qx-n` brkh m`t jbdk. ¹⁶ vy`mr xy-yhvh `sr-jmdty lpnyv `m`qx vyp&r-bv lqxt vym`n. ¹⁷ vy`mr njmn vl` ytn-n` ljbdk ms` &md-prdym `dmh ky lv`-yjsh jvd jbdk jlh vzbx l`lhym `xrym ky `m-lyhvh. ¹⁸ ldr hzh y\$lx yhvh ljbdk bbv` `dny byt-rmvm lhstxvt smh vhv` nsjn jl-ydy vbstxvyty byt rmn bhstxvyty byt rmn y\$lx-n` yhvh ljbdk bdb r hzh. ¹⁹ vy`mr lv lk lslvm vylk m`tv kbrt-`r&. ²⁰ vy`mr gyxzy njr `lys j`ys-h`lhym hnh xsk `dny `t-njmn h`rmy hzh mqxt mydv `t `sr-hby` xy-yhvh ky-`m-r&ty `xryv vlqxy m`tv m`vmh. ²¹ vyrdp gyxzy `xry njmn vyr`h njmn r& `xryv vypl mjl hmrkbh lqr`tv vy`mr hslvm. ²² vy`mr slvm `dny slxny l`mr hnh jth zh b`v `ly sny-njrym mhr `prym mbny hnby`ym tnh-n` lhm kkr-k\$ p vsty xlpvt bgdym. ²³ vy`mr njmn hv`l qx kkrym vypr&-bv vy&r kkrym k\$ p bsny xr+ym vsty xlpvt bgdym vytn `l-sny njryv vys`v lpnyv. ²⁴ vyb` `l-hjpl vyqx mydm vppqd bbytv vyslx `t-h`nsym vylkv. ²⁵ vhv`-b` vyjmd `l`dnyv vy`mr `lyv `lys j m`n gxzy vy`mr l`- hlk jbdk `nh v`nh. ²⁶ vy`mr `lyv l`-lby hlk k`sr hpk-`ys mjl mrkbtv lqr`tk hjt lqxt `t-hk\$ p vlqxt bgdym vzytym vkrmym v&`n vbqr vjbdym vspxvt. ²⁷ v&rjt njmn tdbq-bk vbzrjk ljlvm vy&` mlpnyv m&rj kslg.

Chapter 6

¹ vy`mr v bny-hnby`ym `l`lys j hnh-n` hmqvm `sr `nxnv ysby m sm lpnyk &r mmnv. ² nlkh-n` jd-hyrdn vnqxh msm `ys qvrh `xt vnjsh-lnv sm mqvm lsbt sm vy`mr lkv. ³ vy`mr h`xd hv`l n` vlk `t-jbdyk vy`mr `ny `lk. ⁴ vylk `tm vyb`v hyrdnh vygzrv hj&ym. ⁵ vyhy h`xd mpyl hqvrh v`t-hbrzl npl `l-hmym vy&jq vy`mr `hh `dny vhv` s`vl. ⁶ vy`mr `ys-h`lhym `nh npl vyr`hv `t-hmqvm vyq&b-j& vyslk-smh vy&p hbrzl. ⁷ vy`mr hrm lk vyslx ydv vyqxhv. ⁸ vmlk `rm hyh nlxm bysr`l vyvj& `l-jbdyv l`mr `l-mqvm plny `lmny txnty. ⁹ vyslx `ys h`lhym `l-mlk ysr`l l`mr hsmr mjbr hmqvm hzh ky-sm `rm nxytm. ¹⁰ vyslx mlk ysr`l `l-hmqvm `sr `mr-lv `ys-h`lhym vhzhyrh vnsmr sm l` `xt vl` stym. ¹¹ vy\$j r lb mlk-`rm jl-hdr hzh vyqr` `l-jbdyv vy`mr `lyhm hlv` tgydv ly my mslnv `l-mlk ysr`l. ¹² vy`mr `xd mjbdyv lv` `dny hmlk ky-`lys j hnby` `sr bysr`l ygyd lmlk ysr`l `t-hdbrym `sr tdr bxd r mskbk. ¹³ vy`mr lkv vr`v `ykh hv` v`slx v`qxhv vygd-lv l`mr hnh bdt. ¹⁴ vyslx-smh \$v\$ym vrkb vxyl kbd vyb`v lyh vyqpvl-jlyr. ¹⁵ vyskm msrt `ys h`lhym lqvm vy&` vnhh-xyl \$vbb `t-hjyr v\$v\$ vrkb vy`mr njrv `lyv `hh `dny `ykh njsh. ¹⁶ vy`mr `l-tyr` ky rby m `sr `tnv m`sr `vtm. ¹⁷ vytpll `lys j vy`mr yhvh pqx-n` `t-jynyv vyr`h vppqx yhvh `t- jyny hnjr vyr` vnhh hhr ml` \$v\$ym vrkb `s \$bybt `lys j. ¹⁸ vyrdv `lyv vytpll `lys j `l-yhvh vy`mr hk-n` `t-hgvy-hzh b\$nvrym vykm b\$nvrym kdbr `lys j. ¹⁹ vy`mr `lhm `lys j l` zh hdrk vl` zh hjyr lkv `xry v`vlykh `tkm `l-h`ys `sr tbqsvn vylk `vtm smrvnh. ²⁰ vyhy kb`m smrvn vy`mr `lys j yhvh pqx `t-jyny-`lh vyr`v vppqx yhvh `t-jynyhm vyr`v vnhh btk smrvn. ²¹ vy`mr mlk-ysr`l `l`lys j kr`tv `vtm h`kh `kh `by. ²² vy`mr l` tkh h`sr sbyt bxbk vbqstk `th mkh sym lxm vmym lpnyhm vy`klv vystv vylkv `l`dnyhm. ²³ vykrh lhm krh gdvlh vy`klv vystv vyslxm vylkv `l`dnyhm vl`- y\$pv jvd gdvdy `rm lbv` b`r&

ysr`l. ²⁴ vyhy `xry-kn vyqb& bn-hdd mlk-`rm `t-kl-mxnhv vyjl vy&r jl- smrvn. ²⁵ vyhy rjb gdvl bsmrvn vnhh &rym jlyh jd hyvt r`s-xmvr bsmnym k\$ p vrbj hqb xryyvny m bxmsh-k\$ p. ²⁶ vyhy mlk ysr`l jbr jl-hxmh v`sh &jqh `lyv l`mr hvsvjh `dny hmlk. ²⁷ vy`mr `l-yvsjk yvh m`yn `vsvjk hmn-hgrn `v mn-hyqb. ²⁸ vy`mr-lh hmlk mh-lk vt`mr h`sh hz`t `mrh `ly tny `t-bnk vn`klv hyvm v`t-bny n`kl mxr. ²⁹ vnbsl `t-bny vn`klhv v`mr `lyh byvm h`xr tny `t-bnk vn`klv vtxb` `t-bnh. ³⁰ vyhy ksmj hmlk `t-dbry h`sh vyqrj `t-bgdv vhv` jbr jl-hxmh vyr` hjm vnhh hsq jl-bsrv mbyt. ³¹ vy`mr kh-yjsh-ly `lhym vkh yv\$ p `m-yjmd r`s `lysj bn-sp+ jlyv hyvm. ³² v`lysj ysb bbytv vhzqnym ysbym `tv vyslx `ys mlpnyv b+rm yb` hml`k `lyv vhv` `mr `l-hzqnym hr`ytm ky-slx bn-hmr&x hzh lh\$yr `t-r`sy r`v kb` hml`k \$grv hdlt vlx&tm `tv bdlt hl v` qvl rgly `dnyv `xryv. ³³ jvdnv mdr jmm vnhh hml`k yrd `lyv vy`mr hnh-z`t hrjh m`t yvh mh-`vxl lyvh jvd.

Chapter 7

¹ vy`mr `lysj smjv dbr-yvh kh `mr yvh kjt mxr \$`h-\$lt bsq v\$`tym sjrym bsq bsjr smrvn. ² vyjn hsls `sr-lmlk nsjn jl-ydv `t-`ys h`lhym vy`mr hnh yvh jsh `rbvt bsmym hyhyh hdbz hzh vy`mr hnh r`h bjnyk vmsm l` t`kl. ³ v`rbjh `nsym hyv m&rjym ptx hsjr vy`mr v`ys `l-rjvh mh `nxv ysbym ph jd-mtnv. ⁴ `m-`mrnv nbv` hjyr vhrjb bjyr vmtv sm v`m-ysbnv ph vmtv vjth lkv vnplh `l-mxnh `rm `m-yxynv nxyh v`m-ymytnv vmtv. ⁵ vyqvmv bnsq lbv` `l-mxnh `rm vyb`v jd-q&h mxnh `rm vnhh `yn- sm `ys. ⁶ v`dny hsmjy `t-mxnh `rm qvl rkb qvl \$v\$ qvl xyl gdvl vy`mr v`ys `l-`xyv hnh skr-jlynv mlk ysr`l `t-mlky hxtym v`t-mlky m&rym lbv` jlynv. ⁷ vyqvmv vynv\$ bnsq vyjzvbv `t-`hlyhm v`t-\$v\$yhm v`t-xmryhm hmxnh k`sr-hy` vyn\$ v`l-npsm. ⁸ vyb`v hm&rjym h`lh jd-q&h hmxnh vyb`v `l-`hl `xd vy`klv vystv vys`v msm k\$ p vzhb vbgdym vylkv vy+mnv vysbv vyb`v `l-`hl `xr vys`v msm vylkv vy+mnv. ⁹ vy`mr v`ys `l-rjvh l`-kn `nxv jsym hyvm hzh yvm-bsrh hv` v`nxv mxsym vxkynv jd-`vr hbqr vm&`nv jvvn vjth lkv vnb`h vngydh byt hmlk. ¹⁰ vyb`v vyqr`v `l-sjr hjyr vygydv lhm l`mr b`nv `l-mxnh `rm vnhh `yn-sm `ys vqvl `dm ky `m-h\$ v\$ `svr vhxmv `svr v`hlym k`sr-hmh. ¹¹ vyqr` hsjrym vygydv byt hmlk pnymh. ¹² vyqm hmlk lyh vy`mr `l-jbdyv `gydh-n` lkm `t `sr-jsv lnv `rm ydjv ky-rjby m`nxv vy&`v mn-hmxnh lhxbh bhsdh l`mr ky-y&`v mn-hjyr vntpsm xyym v`l-hjyr nb`. ¹³ vyjn `xd mjbdiv vy`mr vyqxv-n` xms h mn-h\$ v\$ym hns`rym `sr ns`rv-bh hnm kkl-hhmvn ysr`l `sr ns`rv-bh hnm kkl-hmvn ysr`l `sr-tmv vnslxh vnr`h. ¹⁴ vyqxv sny rkb \$v\$ym vyslx hmlk `xry mxnh-`rm l`mr lkv vr`v. ¹⁵ vylkv `xryhm jd-hyrdn vnhh kl-hdrk ml`h bgdym vklym `sr- hslkv `rm bhxpzm vysbv hml`kym vygdv lmlk. ¹⁶ vy&` hjm vybzv `t mxnh `rm vyhy \$`h-\$lt bsq v\$`tym sjrym bsq kdbr yvh. ¹⁷ vmlk hpqyd `t-hsly `sr-nsjn jl-ydv jl-hsjr vyr m\$hv hjm bsjr vytm k`sr dbr `ys h`lhym `sr dbr brdt hmlk `lyv. ¹⁸ vyhy kdbr `ys h`lhym `l-hmlk l`mr \$`tym sjrym bsq v\$`h-\$lt bsq yhyh kjt mxr bsjr smrvn. ¹⁹ vyjn hsls `t-`ys h`lhym vy`mr vnhh yvh jsh `rbvt bsmym hyhyh kdbr hzh vy`mr hnh r`h bjnyk vmsm l` t`kl. ²⁰ vyhy-lv kn vyr m\$ v`tv hjm bsjr vytm.

Chapter 8

¹ v`lysj dbr `l-h`sh `sr-hxyh `t-bnh l`mr qvmy vlky `ty vbytk vgvry b`sr tgvry ky-qr` yvhv lrjb vgm-b` `l-h`r& sbj snym. ² vtqm h`sh vtjs kdbr `ys h`lhym vtlk hy` vbyth vtgr b`r&- plstym sbj snym. ³ vyhy mq&h sbj snym vtsb h`sh m`r& plstym vt& l&jq `l-hmlk `l- byth v`l-sdh. ⁴ vhmkl mdbl `l-gxzy njr `ys-h`lhym l`mr \$prh-n` ly `t kl- hgdlvt `sr-jsh `lysj. ⁵ vyhy hv` m\$pr lmlk `t `sr-hxyh `t-hmt vnhh h`sh `sr-hxyh `t- bnh &jqt `l-hmlk jl-byth vjl-sdh vy`mr gxzy `dny hmlk z`t h`sh vzh-bnh `sr-hxyh `lysj. ⁶ vys`l hmlk l`sh vt\$pr-lv vytn-lh hmlk \$ry\$ `xd l`mr hsyb `t- kl-`sr-lh v`t kl-tbv`t hsdh myvm jzbh `t-h`r& vjd-jth. ⁷ vyb` `lysj dmsq vbn-hdd mlk-`rm xlh vygd-lv l`mr b` `ys h`lhym jd-hnh. ⁸ vy`mr hmlk `l-xzh`l qx bydk mnxh vlk lqr`t `ys h`lhym vdrst `t-yvhv m`vtv l`mr h`xyh mxly zh. ⁹ vylk xz`l lqr`tv vyqx mnxh bydv vkl-+vb dmsq ms` `rbjym gml vyb` vyjmd lponyv vy`mr bnk bn-hdd mlk-`rm slxny `lyk l`mr h`xyh mxly zh. ¹⁰ vy`mr `lyv `lysj lk `mr-l` xyh txyh vhr`ny yvhv ky-mvt ymvt. ¹¹ vyjmd `t-pnyv vysm jd-bs vybk `ys h`lhym. ¹² vy`mr xz`l mdvj `dny bkh vy`mr ky-ydjty `t `sr-tjsh lbny ysrl`l rjh mb&ryhm tsx b`s vbxryhm bxb rthrg vjlyhm tr+s vhrtyhm tbqj. ¹³ vy`mr xzh`l ky mh jbdk hklb ky yjsh hdb r hgdlv hzh vy`mr `lysj hr`ny yvhv `tk mlk jl-`rm. ¹⁴ vylk m`t `lysj vyb` `l-`dnyv vy`mr lv mh-`mr lk `lysj vy`mr `mr ly xyh txyh. ¹⁵ vyhy mmxrt vyqx hmkbr vy+bl bmym vyprs jl-pnyv vynt vymlk xzh`l txyv. ¹⁶ vbsnt xms lyvrn bn-`x`b mlk ysrl`l vyhvsp+ mlk yhv dh mlk yhvrn bn-yhvsp+ mlk yhv dh. ¹⁷ bn-slsym vstym snh hyh bmlkv vsmnh snh mlk byrvslm. ¹⁸ vylk bdrk mlky ysrl`l k`sr jsv byt `x`b ky bt-`x`b hyth-lv l`sh vyjs hrj bjyny yvhv. ¹⁹ vl-`bh yvhv lhsxyt `t-yhv dh lmjn dvd jbdv k`sr `mr-lv ltt lv nyr lbnyv kl-hymym. ²⁰ bymyv psj `dvm mtxt yd-yhv dh vymlkv jlyhm mlk. ²¹ vyjbr yvrn &jyrh vkl-hrkb jmv vyhy-hv` qm lyh vykh `t-`dvm h\$byb `lyv v`t sry hrkb vyn\$ hjm l`hlyv. ²² vyps j `dvm mtxt yd-yhv dh jd hyvm hzh `z tpsj lbnh bjt hhy`. ²³ vytr dbry yvrn vkl-`sr jsh hlv-`hm ktvbym jl-\$pr dbry hymym lmlky yhv dh. ²⁴ vyskb yvrn jm-`btyv vyqbr jm-`btyv bjyr dvd vymlk `xzyhv bnv txyv. ²⁵ bsnt stym-jsrh snh lyvrn bn-`x`b mlk ysrl`l mlk `xzyhv bn- yhvrn mlk yhv dh. ²⁶ bn-jsrym vstym snh `xzyhv bmlkv vsnh `xt mlk byrvslm vsm `mv jtlyhv bt-jmry mlk ysrl`. ²⁷ vylk bdrk byt `x`b vyjs hrj bjyny yvhv kby t `x`b ky xtn byt- `x`b hv`. ²⁸ vylk `t-yvrn bn-`x`b lmlxmh jm-xzh`l mlk-`rm brmt gljd vykv `rmym `t-yvrn. ²⁹ vysb yvrn hmlk lhtrp` byzrj`l mn-hmkym `sr ykhv `rmym brmh bhlxmv `t-xzh`l mlk `rm v`xzyhv bn-yhvrn mlk yhv dh yrd lr`vt `t- yvrn bn-`x`b byzrj`l ky-xlh hv`.

Chapter 9

¹ v`lysj hnby` qr` l`xd mbny hnby`ym vy`mr lv xgr mtnyk vqx pk hsmn hzh bydk vlk rmt gljd. ² vb`t smh vr`h-sm yhv` bn-yhvsp+ bn-nmsy vb`t v hqmtv mtvk `xyv vby`t `tv xdr bxd. ³ vlqxt pk-hsmn vy&qt jl-r`sv v`mrt kh-`mr yvhv msxyk lmlk `l- ysrl`l vptxt hdlt vn\$th vl` txkh. ⁴ vylk hnjr hnjr hnby` rmt gljd. ⁵ vyb` vnhh sry hxyl ysbym vy`mr dbr ly `lyk hsr vy`mr yhv` `l- my

mklmv vy`mr `lyk hsr. ⁶ vyqm vyb` hbyth vy&q hsmn `l-r`sv vy`mr lv kh-`mr yvhv `lhy ysr`l
 msxytk lmlk `l-jm yvhv `l-ysr`l. ⁷ vhkyth `t-byt `x`b `dnyk vnaqnty dmy jbdy hnby`ym vdmv
 kl-jbdy yvhv myd `yzbl. ⁸ v`bd kl-byt `x`b vhrty l`x`b mstyn bqyr vj&vr vjzvb bysr`l. ⁹ vntty
 `t-byt `x`b kbyt yrbjm bn-nb+ vkbyt bjs` bn-`xyh. ¹⁰ v`t-`yzbl y`klv hklbym bxlq yzrj`l v`yn qbr
 vyptx hdlit vyn\$. ¹¹ vyhv` y&` `l-jbdy `dnyv vy`mr lv hslvm mdvj b`-hmsgj hzh `lyk vy`mr `lyhm
 `tm ydjtm `t-h`ys v`t-syxv. ¹² vy`mrv sqr hgd-n` lmv vy`mr kz`t vkz`t `mr `ly l`mr kh `mr yvhv
 msxytk lmlk `l-ysr`l. ¹³ vymhrv vyqyv `ys bgdv vysymv txyv `l-grm hmjlvv vytqjv bsvpr vy`mrv
 mlk yhv`. ¹⁴ vytqsr yhv` bn-yhvsp+ bn-nmsy `l-yvrm vyvrm hyh smr brmt gljd hv` vkl-ysr`l mpny
 xz`l mlk-`rm. ¹⁵ vysb yhvrm hmlk lhtrp` byzrj`l mn-hmkym `sr ykhv `rmym bhlxmv `t-xz`l mlk
 `rm vy`mr yhv` `m-ys npskm `l-y&` ply+ mn- hjyr llkt lgyd byzrj`l. ¹⁶ vyrkb yhv` vylk yzrj`lh ky
 yvrm skb smh v`zyh mlk yhvdh yrd lr`vt `t-yvrm. ¹⁷ vh&ph jmd jl-hmgdl byzrj`l vyr` `t-spjt yhv`
 bb`v vy`mr spjt `ny r`h vy`mr yhvrm qx rkb vslx lqr`tm vy`mr hslvm. ¹⁸ vylk rkb h\$y\$ lqr`tv vy`mr
 kh-`mr hmlk hslvm vy`mr yhv` mh- lk vlslvm \$b `l-`xry vygd h&ph l`mr b`-hml`k jd-hm vl`-sb.
¹⁹ vyslx rkb \$v\$ sny vyb` `lhm vy`mr kh-`mr hmlk slvm vy`mr yhv` mh-lk vlslvm \$b `l-`xry. ²⁰
 vygd h&ph l`mr b` jd-`lyhm vl`-sb vhmnhg kmnhg yhv` bn-nmsy ky bsgjvn ynng. ²¹ vy`mr yhvrm
 `sr vy`sr rkbv vy&` yhvrm mlk-ysr`l v`zyhv mlk- yhvdh `ys brkbv vy&`v lqr`t yhv` vym&`hv
 bxlqt nbvt hyzrj`ly. ²² vyhy kr`vt yhvrm `t-yhv` vy`mr hslvm yhv` vy`mr mh hslvm jd- znvny
 `yzbl `mk vkspyh hrbym. ²³ vyhpk yhvrm ydyv vyn\$ vy`mr `l-`xzyhv mrmh `xzyh. ²⁴ vyhv` ml`
 ydv bqst vyk `t-yhvrm byn zryyv vy&` hx&y mlbv vykry brkbv. ²⁵ vy`mr `l-bdqr slsh s` hslkhv
 bxlqt sdh nbvt hyzrj`ly ky-zkr `ny v`th `t rkbym &mdym `xry `x`b `byv vyhv ns` jlyv `t-hms` hzh.
²⁶ `m-l` `t-dmy nbvt v`-dmy bnyv r`yty `ms n`m-yvhv vslmty lk bxlqh hz`t n`m-yvhv vjth s` hslkhv
 bxlqh kdbr yvhv. ²⁷ v`xzyh mlk-yhvdh r`h vyn\$ drk byt hgn vyrdp `xryv yhv` vy`mr gm-`tv hkhv
 `l-hmrkbh bmjllh-gvr `sr `t-ybljm vyn\$ mgdv vymt sm. ²⁸ vyrkbv `tv jbdyv yrvslmh vyqbrv `tv
 bqbrtv jm-`btv bjoy dvd. ²⁹ vbsnt `xt jsrh snh lyvrm bn-`x`b mlk `xzyh jl-yhvdh. ³⁰ vybv` yhv`
 yzrj`lh v`yzbl smjh vtsm bpvk jnyh vty+b `t-r`sh vtsqp bjd hxlvn. ³¹ vyhv` b` bsjr vt`mr hslvm
 zmry hrg `dnyv. ³² vys` pnyv `l-hxlvn vy`mr my `ty my vysqypv `lyv snym slsh \$ry\$ym. ³³ vy`mr
 sm+hv vysm+vh vyz mdmh `l-hqyr v`l-h\$y\$ym virm\$nh. ³⁴ vyb` vy`kl vyst vy`mr pqdv-n` `t-h`rvrh
 hz`t vqbrvh ky bt- mlk hy`. ³⁵ vylkv lqbrh vl-`m&`v bh ky `m-hglglt vhrglym vkpvt hydym. ³⁶
 vysbv vygydv lv vy`mr dbr-yvhv hv` `sr dbr byd-jbdv `lyhv htsby l`mr bxlq yzrj`l y`klv hklbym
 `t-bsr `yzbl. ³⁷ vhyt nbvt `yzbl kdmn jl-pny hsdh bxlq yzrj`l `sr l-`y`mrv z`t `yzbl.

Chapter 10

¹ vl`x`b sbjym bnym bsmrvn vyktb yhv` \$prym vyslx smrvn `l-sry yzrj`l hzqnym v`l-h`mnym
 `x`b l`mr. ² vjth kb` h\$pr hzh `lykm v`tkm bny `dnykm v`tkm hrkb vh\$y\$ym vjyr mb&r vhnsg.
³ vr`ytm h+vb vhyr mbny `dnykm vsmtm jl-k\$` `byv vhlxmv jl-byt `dnykm. ⁴ vyr`v m`d m`d

vy`mrv hnh sny hmlkym l` jmdv lpyv v`yk njmd `nxnv. ⁵ vyslx `sr-jl-hbyt v`sr jl-hjyr vhzqnym
 vh`mnym `l-yhv` l`mr jbdyk `nxnv vkl `sr-t`mr `lynv njsh l`-nmlyk `ys h+vb bjynyk jsh. ⁶ vyktb
 `lyhm \$pr snyt l`mr `m-ly `tm vlqly `tm smjym qxv `t-r`sy `nsy bny-`dnykm vb`v `ly kjt mxr yzrj`lh
 vbny hmlk sbjym `ys `t-gdly hjyr mgdlym `vtm. ⁷ vyhy kb` h\$pr `lyhm vyqyv `t-bny hmlk vysx+v
 sbjym `ys vysymv `t-r`syhm bdvdym vyslxv `lyv yzrj`lh. ⁸ vyb` hml`k vygd-lv l`mr hby`v r`sy
 bny-hmlk vy`mr symv `tm sny &brym ptx hsjr jd-hbqr. ⁹ vyhy bbqr vy&` vyjmd vy`mr `l-kl-hjm
 &dqym `tm hnh `ny qsrty jl-`dny v`hrghv vmy hkh `t-kl-`lh. ¹⁰ djv `pv` ky l` ypl mdr yvhv `r&h
 `sr-dbr yvhv jl-byt `x`b vyvhv jsh `t`sr dbr byd jbdv `lyhv. ¹¹ vyk yhv` `t kl-hns`rym lbyt-`x`b
 byzrj`l vkl-gdlyv vmydjyv vkhnyv jd-blty hs`yr-lv sryd. ¹² vyqm vyb` vylk smrvn hv` byt-jqd
 hrjym bdrk. ¹³ vyhv` m&` `t-`xy `xzyhv mlk-yhvdh vy`mr my `tm vy`mrv `xy `xzyhv `nxnv vnr
 lslvm bny-hmlk vbny hgbyrh. ¹⁴ vy`mr tpsvm xyym vytpsvm xyym vysx+vm `l-bvr byt-jqd `rbjym
 vsnym `ys vl-`hs`yr `ys mhm. ¹⁵ vylk msm vym&` `t-yhvndb bn-rkb lqr`tv vybrkhv vy`mr `lyv
 hys `t-lbbk ysr k`sr lbyy jm-lbbk vy`mr yhvndb ys vys tnh `t-ydk vytn ydv vyjllhv `lyv `l-hmrkbb.
¹⁶ vy`mr lkh `ty vr`h bqnt y lyvhv vyrkbv `tv brkbv. ¹⁷ vyb` smrvn vyk `t-kl-hns`rym l`x`b bsmrvn
 jd-hsmydv kdbr yvhv `sr dbr `l-`lyhv. ¹⁸ vyqb& yhv` `t-kl-hjm vy`mr `lhm `x`b jbd `t-hbjl mj+
 yhv` yjbdnv hrbh. ¹⁹ vjth kl-nby`y hbjl kl-jbdyv vkl-khnyv qr`v `ly `ys `l-ypqd ky zbx gdvl ly lbjl
 kl `sr-ypqd l` yxyh vyhv` jsh bjqbh lmjn h`byd `t-jbdy hbjl. ²⁰ vy`mr yhv` qdsv j&rh lbjl vyqr`v.
²¹ vyslx yhv` bkl-ysr`l vyb`v kl-jbdy hbjl vl-`ns`r `ys `sr l-`b` vyb`v byt hbjl vyml` byt-hbjl ph lph.
²² vy`mr l`sr jl-hmltxh hv&` lbvs lkl jbdy hbjl vy&` lhm hmlbvs. ²³ vyb` yhv` yhvndb bn-rkb byt
 hbjl vy`mr ljbdy hbjl xpsv vr`v pn-ys-ph jmkm mjbdy yvhv ky `m-jbdy hbjl lbdm. ²⁴ vyb`v ljsvt
 zbxym vjlv vyhv` sm-lv bxv& smnym `ys vy`mr h`ys `sr-yml+ mn-h`nsym `sr `ny mby` jl-ydykm
 npsv txt npsv. ²⁵ vyhy kkltv ljsvt hjlh vy`mr yhv` lr&ym vlslsym b`v hkvm `ys `l-y&` vykvm
 lpy-xrb vyskv hr&ym vhslym vylkv jd-jyr byt- hbjl. ²⁶ vy&`v `t-m&bvt byt-hbjl vysrpvh. ²⁷
 vyt&v `t m&bt hbjl vyt&v `t-byt hbjl vysmhv lmxr`vt jd-hyvm. ²⁸ vysmd yhv` `t-hbjl mysr`l. ²⁹
 rq x+`y yrbjm bn-nb+ `sr hx+y` `t-ysr`l l`-\$r yhv` m`xryhm jgly hzhb `sr byt-`l v`sr bdn. ³⁰ vy`mr
 yvhv `l-yhv` yjn `sr-h+ybt ljsvt hysr bjyny kkl `sr blbby jsyt lbyt `x`b bny rbjym ysbv lk jl-k\$`
 ysr`l. ³¹ vyhv` l` smr llkt btvrt-yvhv `lhy-ysr`l bkl-lbbv l` \$r mj l x+`vt yrbjm `sr hx+y` `t-ysr`l. ³²
 bymym hhm hxl yvhv lq&vt bysr`l vykml xz`l bkl-gbvl ysr`l. ³³ mn-hyrdn mzx hsms `t kl-`r&
 hgljd hgdy vhr`vbny vhmnsy mjrrj `sr jl-nxl `rnn vhgld vhsn. ³⁴ vytr dbry yhv` vkl-`sr jsh
 vkl-gbvtv hl-`hm ktvbym jl-\$pr dbry hymym lmlky ysr`l. ³⁵ vyskb yhv` jm-`btyv vyqbrv `tv
 bsmrvn vymlk yhv`xz bnv txyv. ³⁶ vhmym `sr mlk yhv` jl-ysr`l jsrym vsmnh-snh bsmrvn.

Chapter 11

¹ vjtlyh `m `xzyhv vr`th ky mt bnh vtqm vt`bd `t kl-zrj hmmlkh. ² vtqx yhvsbj bt-hmlk-yvrm
 `xvt `xzyhv `t-yv`s bn-`xzyh vtgnb `tv mtvk bny-hmlk hmvvtym `tv v`t-mynqtv bxdr hm+vt
 vy\$trv `tv mpny jtlyhv vl` hvmt. ³ vyhy `th byt yvhv mtxb` ss snym vjtlyh mlkt jl-h`r&. ⁴ vbsnh

hsbyjyt slx yhvdy vyqx `t-sry hm`yvt lkry vlr&y vyb` `tm `lyv byt yvh vykrt lhm bryt vysbj
 `tm bbyy yvh vyr` `tm `t-bn-hmlk. ⁵ vy&vm l`mr zh hdb`r `sr tjsvn hslsy mkm b`y hsbt vsmry
 msmrt byt hmlk. ⁶ vhslyt bsjr \$vr vhslyt bsjr `xr hr&y vsmrtm `t-msmrt hbyt m\$X. ⁷ vsty hydvt
 bkm kl y&y hsbt vsmrv `t-msmrt byt-yvh `l-hmlk. ⁸ vhaqtm jl-hmlk \$byb `ys vklyv bydv vhb`
 `l-hsdrv yvmt vhyv `t-hmlk b&`tv vbb`v. ⁹ vyjsv sry hm`yvt kkl `sr-&vh yhvdy hkhn vyqxv `ys
 `t-`nsyv b`y hsbt jm y&y hsbt vyb`v `l-yhvdy hkhn. ¹⁰ vytn hkhn lsry hm`yvt `t-hxnyt v`t-hsl+y
 `sr lmlk dvd `sr bbyy yvh. ¹¹ vyjmdv hr&y `ys vklyv bydv mktp hbyt hymnyt jd-ktp hbyt hsm`lyt
 lmzbx vlbyt jl-hmlk \$byb. ¹² vyv&` `t-bn-hmlk vytn jlyv `t-hnzt v`t-hjdv vmlkv `tv vmysxhv
 vykv-kp vy`mrv yxy hmlk. ¹³ vtsmj jtlyh `t-qvl hr&y njm vtb` `l-hjm byt yvh. ¹⁴ vtr` vnh hmlk
 jmd jl-hjmdv kmst+ vhsrym vhx&&rvt `l-hmlk vkl-jm h`r& smx vtqj bx&&rvt vtqrj jtlyh `t-bgdyh
 vtqr` qsr qsr. ¹⁵ vy&v yhvdy hkhn `t-sry hmy`vt pqdy hxyv vy`mr `lyhm hv&y`v `th `l-mbyt lsdrt
 vhb` `xryh hmt bxb ky `mr hkhn `l-tvmt byt yvh. ¹⁶ vysmv lh ydym vtbv` drk-mbv` h\$y\$ym byt
 hmlk vtvmt sm. ¹⁷ vykrt yhvdy `t-hbryt byn yvh vbyn hmlk vbyn hjm lhyvt ljm lyhv vbyn hmlk
 vbyn hjm. ¹⁸ vyb`v kl-jm h`r& byt-hbjl vyt&hv `t-mzbxv v`t-&lmyv sbrv hy+b v`t mtm khn hbjl
 hrgv lpy hmzbxv vsm hkhn pqdv jl-byt yvh. ¹⁹ vyqx `t-sry hm`vt v`t-hkry v`t-hr&y v`t
 kl-jm h`r& vrydv `t-hmlk mbyy yvh vybv`v drk-sjr hr&y byt hmlk vysb jl-k\$` hmlkym. ²⁰
 vysmx kl-jm-h`r& vhjyr sq+h v`t-jtlyh hmytv bxb byt mlk.

Chapter 12

¹ bn-sbj snym yhv`s bmlkv. ² bsnt-sbj lyhv` mlk yhv`s v`rbjym snh mlk byrvslm vsm `mv
 &byh mb`r sbj. ³ vyjs yhv`s hysr bjny yvh kl-ymyv `sr hvrv yhvdy hkhn. ⁴ rq hmvmt l`-\$rv
 jvd hjm mzbxy vmq+rym bbmv. ⁵ vy`mr yhv`s `l-hkhnym kl k\$ hqdsym `sr-yvb` byt-yvh
 k\$ jvbr `ys k\$ npsvt jrkv kl-k\$ `sr yjlh jl lb-`ys lhby` byt yvh. ⁶ yqxv lhm hkhnym `ys m`
 mkrv vhm yxzqv `t-bdq hbyt lkl `sr-ym&` sm bdq. ⁷ vyhy bsnt jsrym vsls snh lmlk yhv`s l`-xzqv
 hkhnym `t-bdq hbyt. ⁸ vyqr` hmlk yhv`s lyhvdy hkhn vlkhnym vy`mr `lhm mdvj `ynkm mxzqym
 `t-bdq hbyt vjth `l-tqxv-k\$ m`
 mkrym ky-lbdq hbyt ttnhv. ⁹ vy`tv hkhnym lbly qxt-k\$ m`
 hjm vlbly xzq `t-bdq hbyt. ¹⁰ vyqx yhvdy hkhn `rvn `xd vyqb xr bdltv vytn `tv `&l hmzbx bymyn
 bbv`-`ys byt yvh vntnv-smh hkhnym smry h\$ `t-kl-hk\$ hmvb` byt-yvh. ¹¹ vyhy kr`vtm ky-rb
 hk\$ b`rvn vyjl \$pr hmlk vkhg hgdvl vy&rv vymnv `t-hk\$ hnm&` byt-yvh. ¹² vntnv `t-hk\$
 hmtkn jl-yd jsy hml`kh hpdym byt yvh vyv&y`hv lxrsy hj& vlbny hjsym byt yvh. ¹³ vlgdrym
 vlx&by h`bn vlqnv j&y v`bny mx&b lxzq `t-bdq byt- yvh vlkl `sr-y&` jl-hbyt lxzqh. ¹⁴ `k l`
 yjsh byt yvh \$pvt k\$ mzmrvt mzrqvt x&&rvt kl-kly zhb vkly-k\$ mn-hk\$ hmvb` byt-yvh. ¹⁵
 ky-ljy hml`kh ytnh vxzqv-bv `t-byt yvh. ¹⁶ vl` yxsbv `t-h`nsym `sr ytnv `t-hk\$ jl-ydm ltt ljsy
 hml`kh ky b`mn hm jsym. ¹⁷ k\$ `sm vk\$ x+`vt l` yvb` byt yvh lkhnym yhyv. ¹⁸ `z yjlh xz`l
 mlk `rm vylxm jl-gt vylkdh vsm xz`l pnyv ljlvt jl-yrvslm. ¹⁹ vyqx yhv`s mlk-yhvdh `t kl-hqdsym

`sr-hqdysv yhvsp+ vyhvrn v`zzyhv `btyv mlky yhvdh v`t-qdsyv v`t kl-hzhh hnm&` b`&rvt byt-yvhv vbyt hmlk vyslx lxz`l mlk `rm vyjl mjl yrslm. ²⁰ vytr dbry yv`s vkl-`sr jsh hlv`-hm ktvbym jl-\$pr dbry hymym lmlky yhvdh. ²¹ vyqmv jbdyv vyqsrv-qsr vykv `t-yv`s byt ml` hyvrd \$l`. ²² vyvzbd bn-smjt vyhvzbd bn-smr jbdyv hkhv vynt vyqbrv `tv jm- `btyv bjyr dvd vyamlk `m&yh bnv txtyv.

Chapter 13

¹ bsnt jsrym vsls snh lyv`s bn-`zzyhv mlk yhvdh mlk yhv`xz bn- yhv` jl-ysr`l bsmrvn sbj jsrh snh. ² vyjs hrj bjyny yvhv vylk `xr x+`t yrbjm bn-nb+ `sr-hx+y` `t- ysr`l l`-\$r mmnh. ³ vyxr-`p yvhv bysr`l vytnm byd xz`l mlk-`rm vbyd bn-hdd bn- xz`l kl-hymym. ⁴ vyxl yhv`xz `t-pny yvhv vysmj `lyv yvhv ky r`h `t-lx& ysr`l ky-lx& `tm mlk `rm. ⁵ vytn yvhv lysr`l mvsvj vy&`v mtxt yd-`rm vysbv bny-ysr`l b`hlyhm ktmvl slsvm. ⁶ `k l`-\$rv mx+`vt byt-yrbjm `sr-hx+y `t-ysr`l bh hlk vgm h`srh jmdh bsmrvn. ⁷ ky l` hs`yr lyhv`xz jm ky `m-xmsym prsym vjsrh rkb vjsrt `lpym rgly ky `bdm mlk `rm vysmm kjpr lds. ⁸ vytr dbry yhv`xz vkl-`sr jsh vgbvrtv hlv`-hm ktvbym jl-\$pr dbry hymym lmlky ysr`l. ⁹ vyskb yhv`xz jm-`btyv vyqbrhv bsmrvn vyamlk yv`s bnv txtyv. ¹⁰ bsnt slsym vsbj snh lyv`s mlk yhvdh mlk yhv`s bn-yhv`xz jl- ysr`l bsmrvn ss jsrh snh. ¹¹ vyjsh hrj bjyny yvhv l` \$r mkl-x+`vt yrbjm bn-nb+ `sr-hx+y` `t-ysr`l bh hlk. ¹² vytr dbry yv`s vkl-`sr jsh vgbvrtv `sr nlxm jm `m&yh mlk- yhvdh hlv`-hm ktvbym jl-\$pr dbry hymym lmlky ysr`l. ¹³ vyskb yv`s jm-`btyv vyrbjm ysb jl-k\$`v vyqbr yv`s bsmrvn jm mlky ysr`l. ¹⁴ v`lysj xlh `t-xlyv `sr ymvt bv vyrd `lyv yv`s mlk-ysr`l vybk jl-pnyv vy`mr `by `by rkb ysr`l vprsyv. ¹⁵ vy`mr lv `lysj qx qst vx&yv vyqx `lyv qst vx&yv. ¹⁶ vy`mr lmlk ysr`l hrkb ydk jl-hqst vyrkb ydv vysm `lysj ydyv jl-ydy hmlk. ¹⁷ vy`mr ptx hxlvn qdmh vyptx vy`mr `lysj yrh vyvr vy`mr x&- tsvjh lyvhv vx& tsvjh b`rm vhkyt `t-`rm b`pq jd-klh. ¹⁸ vy`mr qx hx&yv vyqx vy`mr lmlk-ysr`l hk-`r&h vyk sls-pjmym vyjmd. ¹⁹ vyq&p jlyv `ys h`lhym vy`mr lhkvx xms `v-ss pjmyv `z hkyt `t- `rm jd-klh vjth sls pjmyv tkh `t-`rm. ²⁰ vynt `lysj vyqbrhv vgdvdy mv`b yb`v b`r& b` snh. ²¹ vyhy hm qbryv `ys vnhh r`v `t-hgdvd vyslykv `t-h`ys bqbr `lysj vylk vygj h`ys bj&mvv `lysj vyxy vyqm jl-rglyv. ²² vxz`l mlk `rm lx& `t-ysr`l kl ymy yhv`xz. ²³ vyxn yvhv `tm vyrxmm vypn `lyhm lmjn brytv `t-`brhm y&xq vyjqb vl `bh hsxytm vl `hslykm mjv-pnyv jd-jth. ²⁴ vynt xz`l mlk-`rm vyamlk bn-hdd bnv txtyv. ²⁵ vysb yhv`s bn-yhv`xz vyqx `t-hjryv myd bn-hdd bn-xz`l `sr lqx myd yhv`xz `byv bmlxmh sls pjmyv hkhv yv`s vysb `t-jry ysr`l.

Chapter 14

¹ bsnt stym lyv`s bn-yv`xz mlk ysr`l mlk `m&yhv bn-yv`s mlk yhvdh. ² bn-jsrym vxms snh hyh bmlkv vjsrym vtsj snh mlk byrvslm vsm `mv yhvjdyn mn-yrvslm. ³ vyjs hysr bjyny yvhv rq l`kdvd`byv kkl`sr-jsh yv`s `byv jsh. ⁴ rq hbmvt l`-\$rv jvd hjm mzbxyvm vmq+rym bbmvt. ⁵ vyhy k`sr xzqh hmmlkh bydv vyk `t-jbdyv hmkyvm `t-hmlk `byv. ⁶ v`t-bny hmkyvm l`hmyt kktvb b\$pr tvrt-msh `sr-&vh yvhv l`mr l`-yvmtv `bvt jl-bnym vbnym l`-yvmtv jl`bvt ky `m-`ys bx+`v ymvt. ⁷ hv`-hkh `t-`dvm bgy`-hmlx jsrt `lpym vtps `t-h\$lj bmlxmh vyqr` `t-smh yqt`l jd hyvm hzh. ⁸ `z slx `m&yh ml`kym `l-yhv`s bn-yhv`xz bn-yhv` mlk ysr`l l`mr lkh ntr`h pnym. ⁹ vyslx yhv`s mlk-ysr`l `l-`m&yhv mlk-yhvdh l`mr hxvx `sr blbnvn slx `l-h`rz `sr blbnvn l`mr tnh-`t-btk lbnym l`sh vtjbr xyt hsdh `sr blbnvn vtrm\$ `t-hxvx. ¹⁰ hkh hkyt `t-`dvm vns`k lbk hkbd vsb bbytk vlmh ttgrh brjh vnplth `th vyhvdh jmk. ¹¹ vl`-smj `m&yhv vyjl yhv`s mlk-ysr`l vytr`v pnym hv` v`m&yhv mlk-yhvdh bbyr sms `sr lyhvdh. ¹² vnygp yhvdh lpny ysr`l vyn\$v `ys l`hlv. ¹³ v`t `m&yhv mlk-yhvdh bn-yhv`s bn-`zyhv tps yhv`s mlk-ysr`l bbyr sms vyb`v yrvslm vypr& bxvmt yrvslm bsjr `prym jd-sjr hpnh `rbj m`vt `mh. ¹⁴ vlqx `t-kl-hzhh-vhk\$ p v`t kl-hklym hnm&`ym byt-yvhv vb`&rvt byt hmlk v`t bny htjrbvt vysb smrvnh. ¹⁵ vytr dbry yhv`s `sr jsh vgbvrtv v`sr nlxm jm `m&yhv mlk- yhvdh hl`-hm ktvbym jl-\$pr dbry hymym lmlky ysr`l. ¹⁶ vyskb yhv`s jm-`btyv vyqbr bsmrvn jm mlky ysr`l vymlk yrbjm bnv txyv. ¹⁷ vyxy `m&yhv bn-yv`s mlk yhvdh `xry mvt yhv`s bn-yhv`xz mlk ysr`l xms jsrh snh. ¹⁸ vytr dbry `m&yhv hl`-hm ktvbym jl-\$pr dbry hymym lmlky yhvdh. ¹⁹ vyqsrv jlyv qsr byrvslm vyn\$ lkysh vyslxv `xryv lkysh vymthv sm. ²⁰ vys`v `tv jl-h\$v\$ym vyqbr byrvslm jm-`btyv bjyr dvd. ²¹ vyqxv kl-jm yhvdh `t-jzryh vhv` bn-ss jsrh snh vymlkv `tv txt `byv `m&yhv. ²² hv` bnh `t-`ylt vysbh lyhvdh `xry skb-hmlk jm-`btyv. ²³ bsnt xms-jsrh snh l`m&yhv bn-yv`s mlk yhvdh mlk yrbjm bn- yv`s mlk-ysr`l bsmrvn `rbjym v`xt snh. ²⁴ vyjs hrj bjyny yvhv l` \$r mkl-x+`vt yrbjm bn-nb+ `sr hx+y` `t-ysr`l. ²⁵ hv` hsyb `t-gbvl ysr`l mlbv` xmt jd-ym hjrbb kdbv yvhv `lhy ysr`l `sr dbr byd-jbdv yvnh bn-`mty hnby` `sr mgt hxpr. ²⁶ ky-r`h yvhv `t-jny ysr`l mrh m`d v`p\$ j&vr v`p\$ jzvb v`yn jzr lysr`l. ²⁷ vl`-dbr yvhv lmxvt `t-sm ysr`l mtxt hsmym vyvsym byd yrbjm bn-yv`s. ²⁸ vytr dbry yrbjm vkl-`sr jsh vgbvrtv `sr-nlxm v`sr hsyb `t-dmsq v`t-xmt lyhvdh bysr`l hl`-hm ktvbym jl-\$pr dbry hymym lmlky ysr`l. ²⁹ vyskb yrbjm jm-`btyv jm mlky ysr`l vymlk zkryh bnv txyv.

Chapter 15

¹ bsnt jsrym vsbj snh lyrbjm mlk ysr`l mlk jzryh bn-`m&yh mlk yhvdh. ² bn-ss jsrh snh hyh bmlkv vxmsym vstym snh mlk byrvslm vsm `mv yklyhv myrvslm. ³ vyjs hysr bjyny yvhv kkl `sr-jsh `m&yhv `byv. ⁴ rq hbmvt l`-\$rv jvd hjm mzbxyvm vmq+rym bbmvt. ⁵ vnygj yvhv `t-hmlk vyhy m&rj jd-yvm mtv vysb bbyr hxpsyt vyvtn bn-hmlk jl-hbyt sp+ `t-jm h`r&. ⁶ vytr dbry jzryhv vkl-`sr jsh hl`-hm ktvbym jl-\$pr dbry hymym lmlky yhvdh. ⁷ vyskb jzryh jm-`btyv vyqbrv `tv jm-`btyv bjyr dvd vymlk yvtn bnv txyv. ⁸ bsnt slsym vsmnh snh ljzryhv mlk yhvdh mlk zkryhv

bn-yrbjm jl- ysr`l bsmrvn ssh xdsym. ⁹ vyjs hrj bjyny yvhv k`sr jsv `btyv l` \$r mx+`vt yrbjm bn-nb+ `sr hx+y` `t-ysr`l. ¹⁰ vyqsr jlyv slm bn-ybs vykhv qbl-jm vmythv vmylk txyv. ¹¹ vytr dbry zkryh hnm ktvbym jl-\$pr dbry hymym lmlky ysr`l. ¹² hv` dbr-yvhv `sr dbr `l-yhv` l`mr bny rbyjym ysbv lk jl-k\$` ysr`l vyhy-kn. ¹³ slvm bn-ybys mlk bsnt slsym vtsj snh ljzyh mlk yhvdh vmylk yrx-ymym bsmrvn. ¹⁴ vyjl mnxm bn-gdy mtr&h vyb` smrvn vyk `t-slvn bn-ybys bsmrvn vmythv vmylk txyv. ¹⁵ vytr dbry slvm vqsrv `sr qsr hnm ktbym jl-\$pr dbry hymym lmlky ysr`l. ¹⁶ `z ykh-mnxm `t-tp\$`x v`-t-kl-`sr-bh v`-t-gbvlyh mtr&h ky l` ptx vyk `t kl-hhrvtyh bqj. ¹⁷ bsnt slsym vtsj snh ljzryh mlk yhvdh mlk mnxm bn-gdy jl- ysr`l jsr snym bsmrvn. ¹⁸ vyjs hrj bjyny yvhv l` \$r mj l x+`vt yrbjm bn-nb+ `sr-hx+y` `t-ysr`l kl-ymyv. ¹⁹ b` pvl mlk-`svr jl-h`r& vytn mnxm lpvl `lp kkr-k\$`p lhyvt ydyv `tv lhzyq hmmlkh bydv. ²⁰ vy&` mnxm `t-hk\$`p jl-ysr`l jl kl-gbvry hxyl ltt lmlk `svr xmsym sqlym k\$`p l`ys `xd vysb mlk `svr vl`-jmd sm b`r&. ²¹ vytr dbry mnxm vkl-`sr jsh hl v`-hm ktvbym jl-\$pr dbry hymym lmlky ysr`l. ²² vyskb mnxm jm-`btyv vmylk pqxyh bnv txyv. ²³ bsnt xmsym snh ljzryh mlk yhvdh mlk pqxyh bn-mnxm jl-ysr`l bsmrvn sntym. ²⁴ vyjs hrj bjyny yvhv l` \$r mx+`vt yrbjm bn-nb+ `sr hx+y` `t- ysr`l. ²⁵ vyqsr jlyv pqx bn-rmlyhv slysv vykhv bsmrvn b`rmvn byt-mlk `t-`rgb v`-t-h`ryh vjmv xmsym `ys mbny gljdyv vmythv vmylk txyv. ²⁶ vytr dbry pqxyh vkl-`sr jsh hnm ktvbym jl-\$pr dbry hymym lmlky ysr`l. ²⁷ bsnt xmsym vstym snh ljzryh mlk yhvdh mlk pqx bn-rmlyhv jl- ysr`l bsmrvn jsrym snh. ²⁸ vyjs hrj bjyny yvhv l` \$r mn-x+`vt yrbjm bn-nb+ `sr hx+y` `t- ysr`l. ²⁹ bymy pqx mlk-ysr`l b` tgl pl` \$r mlk `svr vyqx `t-jyvn v`-t- `bl byt-mjkh v`-t-ynvx v`-t-qds v`-t-x&vr v`-t-hgljd v`-t-hglylh kl `r& nptly vyglm `svrh. ³⁰ vyqsr-qsr hvsj bn-`lh jl-pqx bn-rmlyhv vykhv vmythv vmylk txyv bsnt jsrym lyvtm bn-jzyh. ³¹ vytr dbry-pqx vkl-`sr jsh hnm ktvbym jl-\$pr dbry hymym lmlky ysr`l. ³² bsnt stym lpqx bn-rmlyhv mlk ysr`l mlk yvtm bn-jzyhv mlk yhvdh. ³³ bn-jsrym vxms snh hyh bmlkv vss-jsrh snh mlk byrvslm vsm `mv yrvs` bt-&dvq. ³⁴ vyjs hysr bjyny yvhv kkl `sr-jsh jzyhv `byv jsh. ³⁵ rq hbmvt l` \$rv jvd hjm mzbxyv vmq+rym bbmvt hv` bnh `t-sjr byt-yvhv hjlyvn. ³⁶ vytr dbry yvtm `sr jsh hl-`hm ktvbym jl-\$pr dbry hymym lmlky yhvdh. ³⁷ bymym hhm hxl yvhv lhslyx byhvdh r&yn mlk `rm v`-t pqx bn- rmlyhv. ³⁸ vyskb yvtm jm-`btyv vyqbr jm-`btyv bjyr dvd `byv vmylk `xz bnv txyv.

Chapter 16

¹ bsnt sbj-jsrh snh lpqx bn-rmlyhv mlk `xz bn-yvtm mlk yhvdh. ² bn-jsrym snh `xz bmlkv vss-jsrh snh mlk byrvslm vl`-jsh hysr bjyny yvhv `lhyv kdvd `byv. ³ vylk bdrk mlky ysr`l vgm `t-bnv hjbyr b`s ktjbvt hgvym `sr hvrys yvhv `tm mpny bny ysr`l. ⁴ vyzbx vyq+r bbmvt vjl-hgbjvt vtvt kl-j& rjnn. ⁵ `z yjlh r&yn mlk-`rm vpqx bn-rmlyhv mlk-ysr`l yrslm lmlxmh vy&rv jl-`xz vl` yklv lhlxm. ⁶ bjt hhy` hsyb r&yn mlk-`rm `t-`ylt l`rm vynsl `t-hyhdym m`ylvt v`rmym b`v `ylt vysbv sm jd hyvm hzh. ⁷ vyslx `xz ml`kym `l-tgl pl`\$r mlk-`svr l`mr jbdb vbkn `ny jlh vhsjny mkp mlk-`rm vmkp mlk ysr`l hqvmym jly. ⁸ vyqx `xz `t-hk\$`p v`-t-hzhh hnm&` byt yvhv vb`&rvt

byt hmlk vyslx lmlk-`svr sxd. ⁹ vysmj `lyv mlk `svr vyjl mlk `svr `l-dmsq vytpsh vyglh qyrh v`-t-r&yn hmyt. ¹⁰ vylk hmlk `xz lqr` t tgl t pl` \$r mlk-`svr dvmsq vyr` `t-hmzbx `sr bdmsq vyslx hmlk `xz `l-`vryh hkhn `t-dmvt hmzbx v`-t-bnytv lkl-mjshv. ¹¹ vybn `vryh hkhn `t-hmzbx kkl `sr-slx hmlk `xz mdmsq kn jsh `vryh hkhn jd-bv` hmlk-`xz mdmsq. ¹² vyb` hmlk mdmsq vyr` hmlk `t-hmzbx vyqrb hmlk jl-hmzbx vyjl jlyv. ¹³ vyq+r `t-jltv v`-t-mnxtv vy\$ k `t-n\$kv vyzrq `t-dm-hslmym `sr- lv jl-hmzbx. ¹⁴ v` t hmzbx hnxst `sr lpny yvh vyqrb m` t pny hbyt mbyn hmzbx vmbyn byt yvh vytn `tv jl-yrk hmzbx &pvnh. ¹⁵ vy&vhv hmlk-`xz `t-`vryh hkhn l` mr jl hmzbx hgdlv hq+r `t- jlt-hbqr v`-t-mnxt hjrb v`-t-jlt hmlk v`-t-mnxtv v` t jlt kl-jm h` r& vmnxtm vn\$kyhm vkl-dm jlh vkl-dm-zbx jlyv tqrq vmzbx hnxst yhyh-ly lbqr. ¹⁶ vyjs `vryh hkhn kkl `sr-&vh hmlk `xz. ¹⁷ vyq&& hmlk `xz `t-hm\$grvt hmknvt vy\$ r mjlyhm v`-t-hkyr v`-t- hym hvrd mjl hbqr hnxst `sr txyh vytn `tv jl mr&pt `bnym. ¹⁸ v`-t-my\$ k hsb t `sr-bnv bbyt v`-t-mbv` hmlk hxy&vnh h\$ b byt yvh mpny mlk `svr. ¹⁹ vytr dbry `xz `sr jsh hl`-hm ktvbym jl-\$pr dbry hymym lmlky yvhv. ²⁰ vyskb `xz jm-`btyv vyqbr jm-`btyv bjyr dvd vymlk xzqyhv bnv txyv.

Chapter 17

¹ bsnt stym jsrh l` xz mlk yvhv mlk hvsv bn-`lh bsmrvn jl-ysr` l tsj snym. ² vyjs hrj bjyny yvhv rq l` kmlky ysrl `sr hyv lpnyv. ³ jlyv jlh slmn` \$r mlk `svr vyhy-lv hvsv jbd vysb lv mnxh. ⁴ vym&` mlk-`svr bhvsj qsr `sr slx ml` kym `l-\$v` mlk-m&rym vl`- hjlh mnxh lmlk `svr ksnh bsnh vyj&rhv mlk `svr vy` \$rhv byt kl`. ⁵ vyjl mlk-`svr bkl-h` r& vyjl smrvn vy&r jlyh sls snym. ⁶ bsnt htisyjt lhvsj lkd mlk-`svr `t-smrvn vygl `t-ysr` l `svrh vysb `tm bxlx vbxbvr nhr gvzn vjry mdy. ⁷ vyhy ky-x+` v bny-ysr` l lyvh `lhyhm hmjlh `tm m` r& m&rym mtxt yd prjh mlk-m&rym vyyr` v `lhy m `xrym. ⁸ vylkv bxqvt hgvyv `sr hvrys yvh mpny bny ysrl vmlky ysrl `sr jsv. ⁹ vyxp` v bny-ysr` l dbrym `sr l`-kn jl-yvhv `lhyhm vybnv lhm bmvt bkl-jryhm mmgd l nv&rym jd-jyr mb&r. ¹⁰ vy&bv lhm m&bvt v` srym jl kl-gbjh gbhh vtxt kl-j& rjnn. ¹¹ vyq+rv-sm bkl-bmvt kgvyv `sr-hglh yvhv mpnyhm vyjsv dbrym rjym lhkyj\$ `t-yvhv. ¹² vyjbdv hgllym `sr `mr yvhv lhm l` tjsv `t-hdbr hzh. ¹³ vyjd yvhv bysr` l vbyhvdh byd kl-nby` v kl-xzh l` mr sbv mdrkykm hrjym vsmrv m&vty xqvy kkl-htvrh `sr &vyty `t-`btykm v`sr slxty `lykm byd jbdy hnby`ym. ¹⁴ vl` smjv vyqsv `t-jrpm kjrp `bvtm `sr l` h` mynv byhvh `lhyhm. ¹⁵ vym` \$v `t-xqyv v`-t-brytv `sr krt `t-`bvtm v` t jdvtyv `sr hjyd bm vylkv `xry hhlv vyhblv v` xry hgvyv `sr \$bybtm `sr &vh yvhv `tm lbly jsvt khm. ¹⁶ vyjzbv `t-kl-m&vt yvhv `lhyhm vyjsv lhm m\$kh snym jglym vyjsv `syh vystxvv lkl-&b` hsmym vyjbdv `t-hbjl. ¹⁷ vyjbyrv `t-bnyhm v`-t-bnvyhm b`s vyq\$mv q\$my m vynyxsv vytmkrv ljsvt hrj bjyny yvhv lhkyj\$. ¹⁸ vyt` np yvhv m` d bysr` l vy\$rm mjl pnyv l` ns` r rq sb+ yvhv lbdv. ¹⁹ gm-yhvdh l` smr `t-m&vt yvhv `lhyhm vylkv bxqvt ysrl `sr jsv. ²⁰ vym` \$ yvhv bkl-zrj ysrl vyjnm vytnm byd-s\$ym jd `sr hslykm mpnyv. ²¹ ky-qrj ysrl mjl byt dvd vymlykv `t-yrbjm bn-nb+ vyd` yrbjm `t-ysr` l m` xry yvhv vxh+y` m x+h gdvlh. ²² vylkv bny ysrl bkl-x+` vt yrbjm `sr jsh l`-\$rv mmnh. ²³ jd `sr-h\$yr yvhv `t-ysr` l mjl pnyv k`sr dbr byd kl-jbdyv hnby`ym vygl ysrl mjl `dmtv `svrh jd hyvm

hzh. ²⁴ vyb` mlk-`svr mbbl vmkvth vmjv` vmxmt v\$prvym vysb bjry smrvn txt bny ysrl vyrsv
 `t-smrvn vysbv bjryh. ²⁵ vyhy btxlt sbtm sm l` yr`v `t-yhvh vyslx yhvh bhm `t-h`ryvt vyhyv hrgym
 bhm. ²⁶ vy`mr v lmlk `svr l`mr hgvym `sr hglyt vtvsv bjry smrvn l` ydgv `t-msp+ `lhy h`r& vyslx-bm
 `t-h`ryvt vnm mmytym `vtm k`sr `ynm ydjym `t-msp+ `lhy h`r&. ²⁷ vy&v mlk-`svr l`mr hlykv
 smh `xd mhkhny m `sr hglytm msm vylkv vysbv sm vyrm `t-msp+ `lhy h`r&. ²⁸ vyb` `xd mhkhny m
 `sr hglv msmrvn vysb bbyl-`l vyhy mvrh `tm `yk yyr`v `t-yhvh. ²⁹ vyhyv jsym gvy gvy `lhyv
 vynyxv bbyl hbmvt `sr jsv hsmrny m gvy gvy bjryhm `sr hm ysby m sm. ³⁰ v`nsy bbl jsv `t-\$kvt
 bnvt v`nsy-kvt jsv `t-nrgl v`nsy xmt jsv `t-`sym`. ³¹ vjhvym jsv nbxz v`t-trtq vh\$prvym srpym
 `t-bnyhm b`s l`drmlk vjnmlk `lh \$prym. ³² vyhyv yr`ym `t-yhvh vyjsv lhm mq&vtm khny bmv
 vyhyv jsym lhm bbyl hbmvt. ³³ `t-yhvh hyv yr`ym v`l`lhyhm hyv jbdym kmsp+ hgvym `sr-hglv
 `tm msm. ³⁴ jd hyvm hzh hm jsym kmsp+ym hr`snym `ynm yr`ym `t-yhvh v`ynm jsym kxqtm
 vkmsp+m vktvrh vkm&vh `sr &vh yhvh `t-bny yjqb `sr- sm smv ysrl. ³⁵ vykrt yhvh `tm bryt
 vy&vm l`mr l` tyr`v `lhy m `xrym vl`- tstxv lhm vl` tjbv m vl` tzbv lhm. ³⁶ ky `m-`t-yhvh `sr
 hjlh `tkm m`r& m&rym bkx gdvl vbzrvj n+vyh `tv tyr`v vlv tstxv vlv tzbv. ³⁷ v`t-hxqym
 v`t-hmsp+ym vhtvrh vhm&vh `sr ktb lkm tsmrvn ljsvt kl-hymym vl` tyr`v `lhy m `xrym. ³⁸ vhbryt
 `sr-krty `tkm l` tskxv vl` tyr`v `lhy m `xrym. ³⁹ ky `m-`t-yhvh `lhykm tyr`v vvh` y&yl `tkm myd
 kl-`ybykm. ⁴⁰ vl` smjv ky `m-kmsp+m hr`svn hm jsym. ⁴¹ vyhyv hgvym h`lh yr`ym `t-yhvh
 v`t-p\$lyhm hyv jbdym gm- bnyhm vbny bnyhm k`sr jsv `btm hm jsym jd hyvm hzh.

Chapter 18

¹ vyhy bsnt sls lhvsj bn-`lh mlk ysrl mlk xzqyh bn-`xz mlk yhvdh. ² bn-jsrym vxms snh hyh
 bmlkv vjsrym vtsj snh mlk byrvslm vsm `mv `by bt-zkryh. ³ vyjs hysr bjny yhvh kkl `sr-jsh dvd
 `byv. ⁴ hv` h\$yr `t-hbmvt vsbr `t-hm&bt vkrt `t-h`srh vktt nxs hnxst `sr-jsh msh ky jd-hymym
 hhmh hyv bny-ysrl mq+rym lv vyqr-`lv nxstn. ⁵ byhvh `lhy-ysrl b+x v`xryv l`-hyh kmhv bkl
 mlky yhvdh v`sr hyv lpony. ⁶ vydbq byhvh l`-\$r m`xryv vysmr m&vtyv `sr-&vh yhvh `t-msh. ⁷
 vhyh yhvh jmv bkl `sr-y&` yskyl vymrd bmlk-`svr vl` jbdv. ⁸ hv-`hkh `t-plstym jd-jzh v`t-gbvlyh
 mmgd l nv&rym jd-jyr mb&r. ⁹ vyhy bsnh hrbyjyt lmlk xzqyh hy` hsnh hsbyjyt lhvsj bn-`lh mlk
 ysrl jlh slmn`\$r mlk-`svr jl-smrvn vy&r jlyh. ¹⁰ vylkdh mq&h sls snym bsnt-ss lxzqyh hy` snt-tsj
 lhvsj mlk ysrl nlkdh smrvn. ¹¹ vygl mlk-`svr `t-ysrl `svrh vynxm bxl vbxbvr nhr gvzn vjry mdy.
¹² jl `sr l`-smjv bqvl yhvh `lhyhm vyjbrv `t-brytv `t kl-`sr &vh msh jbd yhvh vl` smjv vl` jsv. ¹³
 vb`rbj jsrh snh lmlk xzqyh jlh \$nxryb mlk-`svr jl kl-jry yhvdh hb&rvt vytpsm. ¹⁴ vyslx xzqyh
 mlk-yhvdh `l-mlk-`svr lkysh l`mr x+`ty svb mjly `t `sr-ttn jly `s` vysm mlk-`svr jl-xzqyh mlk-yhvdh
 sls m`vt kkr-k\$ p vslsym kkr zhb. ¹⁵ vytn xzqyh `t-kl-hk\$ p hnm&` byt-yhvh vb`&rvt byt hmlk. ¹⁶
 bjt hhy` q&& xzqyh `t-dltvt hykl yhvh v`t-h`mnvt `sr &ph xzqyh mlk yhvdh vytnm lmlk `svr. ¹⁷
 vyslx mlk-`svr `t-trtn v`t-rb-\$ry\$ v`t-rb-sqh mn-lkys `l- hmlk xzqyhv bxy l kbd yrvslm vyjlv vyb`v

yrvslm vyjlv vyb`v vyjmdv btjlt hbrkh hjlyvnh `sr bm\$lt sdh kvb\$. ¹⁸ vyqr`v `l-hmlk vy&` `lhm
 `lyqym bn-xlqyhv `sr jl-hbyt vsbnh h\$pr vyv`x bn-`\$p hmzkyr. ¹⁹ vy`mr `lhm rb-sqh `mrv-n`
 `l-xzqyhv kh-`mr hmlk hgdlv mlk `svr mh hb+vxv hzh `sr b+xt. ²⁰ `mrt `k-dbr-sptym j&h vgbvrh
 lmlxmh jth jl-my b+xt ky mrdt by. ²¹ jth hnh b+xt lk jl-msjnt hqnh hr&v& hzh jl-m&rym `sr y\$mk
 `ys jlyv vb` bkp v nqbh kn prjh mlk-m&rym lkl-hb+xym jlyv. ²² vky-t`mrvn `ly `l-yvhv `lhynv
 b+xnv hlv`-hv` `sr h\$yr xzqyhv `t-bmtyv v`t-mzbxyv vy`mr lyhvdh vlyrvslm lpony hmzbx hzh
 tstxvv byrvslm. ²³ vjth htjrb n` `t-`dny `t-mlk `svr v`tnh lk `lpym \$v\$ym `m- tvkl ltt lk rkbym
 jlyhm. ²⁴ v`yk tsyb `t pny pxt `xd jbdy `dny hq+nym vtb+x lk jl-m&rym lrkb vlprsym. ²⁵ jth
 hmblijdy yvhv jlyty jl-hmqvm hzh lhsxtv yvhv `mr `ly jl-h`r& hz`t vhsxyth. ²⁶ vy`mr `lyqym
 bn-xlqyhv vsbnh vyv`x `l-rb-sqh dbr-n` `l-jbdyk `rmyt ky smjym `nxnv v`l-tddb jmnv yhvdyt b`zny
 hjm `sr jl- hxmh. ²⁷ vy`mr `lyhm rb-sqh hjl `dnyk v`lyk slxny `dny ldbr `t-hdbrym h`lh hl` jl-h`nsym
 hysbym jl-hxmh l`kl `t xryhm vlstvt `t- synyhm jmkm. ²⁸ vyjmd rb-sqh vyqr` bqvl-gdvl yhvdyt
 vyddb vy`mr smjv dbr- hmlk hgdlv mlk `svr. ²⁹ kh `mr hmlk `l-ysy` lkm xzqyhv ky-l` yvkl lh&yl
 `tkm mydv. ³⁰ v`l-yb+x `tkm xzqyhv `l-yvhv l`mr h&l y&ylnv yvhv vl` tntn `t-hjyr hz`t byd mlk
 `svr. ³¹ `l-tsmjv `l-xzqyhv ky kh `mr mlk `svr jsv-`ty brkh v&`v `ly v`klv `ys-gpnv v`ys t`ntv vstv
 `ys my-bvrv. ³² jd-b`y vlqxyt `tkm `l-`r& k`r&km `r& dgn vtyrvs `r& lxm vkrmym `r& zyt y&hr
 vdbv vxyv vl` tmtv v`l-tsmjv `l-xzqyhv ky- y\$yt `tkm l`mr yvhv y&ylnv. ³³ hh&l h&ylv `lhy hgvym
 `ys `t-`r&v myd mlk `svr. ³⁴ `yh `lhy xmt v`rpd `yh `lhy \$prvym hnj vjvh ky-h&ylv `t- smrvn
 mydy. ³⁵ my bkl-`lhy h`r&vt `sr-h&ylv `t-`r&m mydy ky-y&yl yvhv `t- yrvslm mydy. ³⁶ vhxrysv
 hjm vl-`jnv `tv dbr ky-m&vt hmlk hy` l`mr l` tnhv. ³⁷ vyb` `lyqym bn-xlqyhv `sr-jl-hbyt vsbn` h\$pr
 vyv`x bn-`\$p hmzkyr `l-xzqyhv qrvjy bgdym vygdv lv dbry rb-sqh.

Chapter 19

¹ vyhy ksmj hmlk xzqyhv vyqrj `t-bgdyv vytk\$ bsq vyb` byt yvhv. ² vyslx `t-`lyqym `sr-jl-hbyt
 vsbn` h\$pr v`t zqny hkhnym mtk\$ym bsqym `l-ysjyhv hnby` bn-`mv&. ³ vy`mrv `lyv kh `mr
 xzqyhv yvm-&rh vtvkxh vn`&h hyvm hzh ky b`v bnym jd-msbr vxk `yn lldh. ⁴ `vly ysmj yvhv
 `lhyk `t kl-dbry rb-sqh `sr slxv mlk-`svr `dnyv lxp `lhyxm xy vlvkyx bdbrym `sr smj yvhv `lhyk
 vns` t tplh bjd hs` ryt hnm&`h. ⁵ vyb`v jbdy hmlk xzqyhv `l-ysjyhv. ⁶ vy`mr lhm ysjyhv kh t`mrvn
 `l-`dnykm kh `mr yvhv `l-tyr` mpny hdbrym `sr smjt `sr gdpv njry mlk-`svr `ty. ⁷ hnny ntn bv rvx
 vsmj smvjh vsb l`r&v vhlptyv bxb b`r&v. ⁸ vysb rb-sqh vym&` `t-mlk `svr nlxm jl-lbnh ky smj
 ky n\$y mlkys. ⁹ vysmj `l-trhqh mlk-kvs l`mr hnh y&` lhlxm `tk vysb vyslx ml`kym `l-xzqyhv l`mr.
¹⁰ kh t`mrvn `l-xzqyhv mlk-yhvdh l`mr `l-ys`k `lhyk `sr `th b+x bv l`mr l` tntn yrvslm byd mlk
 `svr. ¹¹ hnh `th smjt `t `sr jsv mlky `svr lkl-h`r&vt lhxrymm v`th tn&l. ¹² hh&ylv `tm `lhy hgvym
 `sr sxtv `bvty `t-gvzn v`t-xrn vr&p vbny-jdn `sr btl`sr. ¹³ `yv mlk-xmt vmlk `rpd vmlk ljyr \$prvym
 hnj vjvh. ¹⁴ vyqx xzqyhv `t-h\$prym myd hml`kym vyqr`m vyjl byt yvhv vyprshv xzqyhv lpony

yhvh. ¹⁵ vytpll xzqyhv lpny yhvh vy`mr yhvh `lhy ysr`l ysb hkrbym `th- hv` h`lhym lbdk lkl mmlkvt h`r& `th jsyt `t-hsmym v`-t-h`r&. ¹⁶ h+h yhvh `znk vsmj pqx yhvh jynyk vr`h vsmj `t dbry \$nxryb `sr slxv lxp `lhym xy. ¹⁷ `mm yhvh hxrybv mlky `svr `t-hgvym v`-t-`r&m. ¹⁸ vntnv `t-`lhym b`s ky l` `lhym hmh ky `m-mjsh ydy-`dm j& v`bn vy`bdvm. ¹⁹ vjth yhvh `lhynv hvsyjn n` mydv vydjv kl-mmlkvt h`r& ky `th yhvh `lhym lbdk. ²⁰ vyslx ysjyhv bn-`mv& `l-xzqyhv l`mr kh-`mr yhvh `lhy ysr`l `sr htplt `ly `l-\$nxrb mlk-`svr smjty. ²¹ zh hdbv `sr-dbr yhvh jlyv bzh lk ljgh lk btvlt bt-&yvn `xryk r`s hnyjh bt yrvslm. ²² `t-my xrpt vgdpt vjl-my hrymvt qvl vts` mrvm jynyk jl-qdvs ysr`l. ²³ byd ml`kyk xrpt `dny vt`mr brkb rkby `ny jlyty mrvm hrym yrkty lbnvn v`krt qvmt `rzyv mbxvr brsyv v`bv`h mlvn q&h yjr krmlv. ²⁴ `ny qrty vstyty mym zrym v`xrb bkp-pjmy kl y`ry m&vr. ²⁵ hl-`smjt lmrxvq `th jsyty lmymy qdm vy&rtyh jth hby`tyh vthy lhsvt glym n&ym jrym b&rvt. ²⁶ vysbyhn q&ry-yd xtv vybsv hyv jsb sdh vyrq ds` x&yr ggvt vsdph lpny qmh. ²⁷ vsbtk v&`tk vb`k ydjty v`t htrgzk `ly. ²⁸ yjn htrgzk `ly vs`nnk jlh b`zny vsmt yxy b`pk vmtgy bsptyk vhsbtyk bdrk `sr-b`bh. ²⁹ vzh-lk h`vt `kvl hsnh \$pyx vbsnh hsnyt \$xys vbsnh hslsyt zrv vq&rv vn+jv krmym v`klv prym. ³⁰ vy\$ph ply+t byt-yhvdh hns`rh srs lm+h vjsh pry lmjhl. ³¹ ky myrvslm t& `s`ryt vply+h mhr &yvn qn`t yhvh tjsh-z`t. ³² lkn kh-`mr yhvh `l-mlk `svr l`yb `l-hjyr hz`t vl-`yvrh sm x& vl-`yqdmnh mgn vl-`yspk jlyh \$llh. ³³ bdrk `sr-yb` bh ysvb v`l-hjyr hz`t l`yb `n`m-yhvh. ³⁴ vgnvty `l-hjyr hz`t lhvsyjh lmjny vlmjn dvd jbdy. ³⁵ vyhy blylh hhv` vy&` ml`k yhvh vyk bmxnh `svr m`h smvnyv vxmsh `lp vyskymv bbqr vnhh klm pgrym mtym. ³⁶ vy\$y vylk vysb \$nxryb mlk-`svr vysb bnyvnh. ³⁷ vyhy hv` mstxvh byt n\$rk `lhyv v`drmlk vsr`&r hkhv bxbv vhmh nml+v `r& `rr+ vymlk `l-\$r-xdn bnv txyv.

Chapter 20

¹ bymym hhm xlh xzqyhv lmvt vyb` `lyv ysjyhv bn-`mv& hnby` vy`mr `lyv kh-`mr yhvh &v lbytk ky mt `th vl` txyh. ² vy\$b `t-pnyv `l-hqyr vytpll `l-yhvh l`mr. ³ `nh yhvh zkr-n` `t `sr hthlky lpnyk b`mt vblbb slm vh+vb bjynyk jsyty vybk xzqyhv bky gdvl. ⁴ vyhy ysjyhv l`y&`hjyr htyknh vdbr-yhvh hyh `lyv l`mr. ⁵ svb v`mrt `l-xzqyhv ngyd-jmy kh-`mr yhvh `lhy dvd `byk smjty `t-tpltk r`yty `t-dmjtk hnny rp` lk byvm hslsyt tjlh byt yhvh. ⁶ vh\$pty jl-ymyk xms jsrh snh vmkp mlk-`svr `&yk v`t hjyr hz`t vgnvty jl-hjyr hz`t lmjny vlmjn dvd jbdy. ⁷ vy`mr ysjyhv qxv dblt t`nym vyqyv vysymv jl-hsxyn vyxy. ⁸ vy`mr xzqyhv `l-ysjyhv mh `vt ky-yrp` yhvh ly vjlyty byvm hslsyt byt yhvh. ⁹ vy`mr ysjyhv zh-lk h`vt m`t yhvh ky yjsh yhvh `t-hdbv `sr dbr hlk h&l jsr mjlv t`m-yvb jsr mjlv. ¹⁰ vy`mr yxzqyhv nql l&l ln+vt jsr mjlv l`ky ysvb h&l `xryt jsr mjlv. ¹¹ vyqr` ysjyhv hnby` `l-yhvh vysb `t-h&l bmjlv t`sr yrdh bmjlv t`xz `xryt jsr mjlv. ¹² bjt hhy` slx br`dk bl`dn bn-bl`dn mlk-bbl \$prym vmnxh `l- xzqyhv ky smj ky xlh xzqyhv. ¹³ vysmj jlyhm xzqyhv vyr`m `t-kl-byt nkth `t-hk\$y v`t-hzhb v`t- hbsmym v`t smn h+vb v`t byt klyv v`t kl-`sr nm&` b`v&rtyv l`- hyh dbr `sr l`-hr`m xzqyhv bbytv vbkl-mmsltv. ¹⁴ vyb` ysjyhv hnby` `l-hmlk xzqyhv vy`mr

`lyv mh `mrv h`nsym h`lh vm`yn yb`v `lyk vy`mr xzqyhv m`r& rxvqh b`v mbbl. ¹⁵ vy`mr mh r`v bbytk vy`mr xzqyhv `t kl`sr bbyty r`v l`-hyh dbr `sr l`-hr`ym b`&rt. ¹⁶ vy`mr ysjyhv `l-xzqyhv smj dbr-yvh. ¹⁷ hnh ymym b`ym vns` kl`sr bbytk v`sr `&rv `btyk jd-hyvm hzh bblh l`-yvtr dbr `mr yvh. ¹⁸ vmbnyk `sr y&`v mmk `sr tvlyd yqx vhyv \$ry\$ym bhykl mlk bbl. ¹⁹ vy`mr xzqyhv `l-ysjyhv +vb dbr-yvh `sr dbrt vy`mr hl v`m- slvm v`mt yhyh bymy. ²⁰ vytr dbry xzqyhv vkl-gbtrtv v`sr jsh `t-hbrkh v`t-htjllh vyb` `t-hmym hjyrh hl`-hm ktvbym jl-\$pr dbry hymym lmlky yhvdh. ²¹ vyskb xzqyhv jm-`btyv vymlk mnsh bnv txyv.

Chapter 21

¹ bn-stym jsrh snh mnsh bmlkv vxmsym vxms snh mlk byrvslm vsm `mv xp&y-bh. ² vyjs hrj bjyny yvh ktvjbt hgvym `sr hvrys yvh mpny bny ysrl. ³ vysb vybn `t-hbmv `sr `bd xzqyhv `byv vyqm mzbxt lbjl vyjs `srh k`sr jsh `x`b mlk ysrl vystxv lkl-&b` hsmym vyjbd `tm. ⁴ vbnh mzbxt bbyty yvh `sr `mr yvh byrvslm `sym `t-smy. ⁵ vybn mzbxvt lkl-&b` hsmym bsty x&rvt byt-yvh. ⁶ vyhbyr `t-bnv b`s vjvnn vnxs vjsh `vb vydjnym hrbh ljsvt hrj bjyny yvh lkhjy\$. ⁷ vsm `t-p\$l h`srh `sr jsh bbyty `sr `mr yvh `l-dvd v`l-slmh bnv bbyty hzh vbyrvslm `sr bxrty mkl sb+y ysrl `sym `t-smy ljvml. ⁸ vl` `yp lhnyd rgl ysrl mn-h`dmh `sr ntty l`bvtm rq `m-ysmrv ljsvt kkl `sr &vytym vlkl-htvrh `sr-&vh `tm jbdy msh. ⁹ vl` smjv vytjm mnsh ljsvt `t-hrj mn-hgvym `sr hsmyd yvh mpny bny ysrl. ¹⁰ vydbry yvh byd-jbdyv hnby`ym l`mr. ¹¹ yjn `sr jsh mnsh mlk-yhvdh htjvbt h`lh hrj mkl `sr-jsv h`mry `sr lpony vyx+` gm-`t-yhvdh bglvlyv. ¹² lkn kh-`mr yvh `lhy ysrl hnny mby` rjh jl-yrvslm vyhvdh `sr kl-smjyv t&lnh sty `znyv. ¹³ vn+yty jl-yrvslm `t qv smrvn v`t-msqlyt byt `x`b vmxyty `t-yrvslm k`sr-ymxh `t-h&lxt mxh vhpkl jl-pnyh. ¹⁴ vn+sty `t s`ryt nxlty vntty byd `ybyhm vhyv lbz vlms\$h lkl- `ybyhm. ¹⁵ yjn `sr jsv `t-hrj bjyny vyhyv mkj\$ym `ty mn-hyvm `sr y&`v `bvtm mm&rym vjd hyvm hzh. ¹⁶ vgm dm nqy spk mnsh hrbh m`d jd `sr-ml` `t-yrvslm ph lph lbd mx+`tv `sr hx+y` `t-yhvdh ljsvt hrj bjyny yvh. ¹⁷ vytr dbry mnsh vkl-`sr jsh vx+`tv `sr x+` hl`-hm ktvbym jl- \$pr dbry hymym lmlky yhvdh. ¹⁸ vyskb mnsh jm-`btyv vyqbr bgn-bytv bgn-jz` vmlk `mvn bnv txyv. ¹⁹ bn-jsrym vstym snh `mvn bmlkv vstym snym mlk byrvslm vsm `mv mslmt bt-xrv& mn-y+bh. ²⁰ vyjs hrj bjyny yvh k`sr jsh mnsh `byv. ²¹ vylk bkl-hdrk `sr-hlk `byv vyjbd `t-hgllym `sr jbd `byv vystxv lhm. ²² vyjzb `t-yvh `lhy `btyv vl` hlk bdrk yvh. ²³ vyqsrj jbdy-`mvn jlyv vymyvtv `t-hmlk bbytv. ²⁴ vyk jm-h`r& `t kl-hqsrym jl-hmlk `mvn vymlykv jm-h`r& `t- y`syhv bnv txyv. ²⁵ vytr dbry `mvn `sr jsh hl`-hm ktvbym jl-\$pr dbry hymym lmlky yhvdh. ²⁶ vyqbr `tv bqbrtv bgn-jz` vmlk y`syhv bnv txyv.

Chapter 22

¹ bn-smnh snh y`syhv bmlkv vslysm v`xt snh mlk byrvslm vsm `mv ydydh bt-jdyh mb&qt. ² vyjs hysr bjyny yvhv vylk bkl-drk dvd `byv vl`-\$r ymyn vsm`vl. ³ vyhy bsmnh jsrh snh lmlk y`syhv slx hmlk `t-spn bn-`&lyhv bn- mslm h\$pr byt yvhv l`mr. ⁴ jlh `l-xlqyhv hkhn hgdvl vytm `t-hk\$pr hmvb` byt yvhv `sr`\$pv smry h\$pr m`t hjm. ⁵ vytmh jl-yd jsy hml`kh hmpqdyb bbyy yvhv vytmv `tv ljsy hml`kh `sr bbyy yvhv lxzq bdq hbyt. ⁶ lxrsym vlbnyv vlgdrym vlqnvj j&yv v`bny mx&b lxzq `t-hbyt. ⁷ `k l`-yxsb `tm hk\$pr hntn jl-ydm ky b`mvnh hm jsym. ⁸ vy`mr xlqyhv hkhn hgdvl jl-spn h\$pr \$pr htvrh m&`ty bbyy yvhv vytm xlqyh `t-h\$pr `l-spn vyqr`hv. ⁹ vyb` spn h\$pr `l-hmlk vysb `t-hmlk dbr vy`mr htykv jbdyk `t- hk\$pr hnm&` bbyy vytmhv jl-yd jsy hml`kh hmpqdyb byt yvhv. ¹⁰ vygd spn h\$pr lmlk l`mr \$pr ntn ly xlqyh hkhn vyqr`hv spn lpy hmlk. ¹¹ vyhy ksmj hmlk `t-dbry \$pr htvrh vyqrj `t-bgdyv. ¹² vy&v hmlk `t-xlqyh hkhn v`t-`xyqm bn-spn v`t-jkbvr bn-mykyh v`t spn h\$pr v`t jsyh jbd-hmlk l`mr. ¹³ lkv drsv `t-yvhv bjdy vbjd-hjm vbjd kl-yhvdh jl-dbry h\$pr hnm&` hzh ky-gdvlh xmt yvhv `sr-hy` n&th bnv jl `sr l`-smjv `btynv jl-dbry h\$pr hzh ljsvt kkl-hktvb jlynv. ¹⁴ vylk xlqyhv hkhn v`xyqm vjkbvr vspn vjsyh `l-xldh hnby`h `st slm bn-tqvh bn-xrx\$ smr hbgdyb vhy` ysbv byrvslm bmsnh vydbry `lyh. ¹⁵ vt`mr `lyhm kh-`mr yvhv `lhy ysrl `mrv l`ys `sr-slx `tkm `ly. ¹⁶ kh `mr yvhv hnny mby` rjh `l-hmqvm hzh vjl-ysbyv `t kl-dbry h\$pr `sr qr` mlk yhvdh. ¹⁷ txt `sr jzbnvy vyq+rv l`lhyv `xrym lmjn hkjy\$ny bkl mjsh ydyhm vn&th xnty bmqvm hzh vl`tkbh. ¹⁸ v`l-mlk yhvdh hslx `tkm ldrs `t-yvhv kh t`mrv `lyv kh-`mr yvhv `lhy ysrl hdbrym `sr smjt. ¹⁹ yjn rk-lbbk vtknj mpyy yvhv bsmjk `sr dbry jl-hmqvm hzh vjl- ysbyv lhyvt lsmh vlqllh vtqrj `t-bgdyk vtbkh lpy vgm `nky smjty n`m-yvhv. ²⁰ lkn hnny `spk jl-`btyk vn`\$pt `l-qbryk bslvm vl`-tr`ynh jynyk bkl hrjh `sr-`ny mby` jl-hmqvm hzh vysybv `t-hmlk dbr.

Chapter 23

¹ vyslx hmlk vy`\$pv `lyv kl-zqny yhvdh vyrvslm. ² vyjl hmlk byt-yvhv vkl-`ys yhvdh vkl-ysby yrvslm `tv vkhnyv vhnby`ym vkl-hjm lmq+n vjd-gdvl vyqr` b`znyhm `t-kl-dbry \$pr hbryt hnm&` bbyy yvhv. ³ vyjmd hmlk jl-hjmd vykrt `t-hbryt lpy yvhv llkt `xr yvhv vlsmr m&vtyv v`t-jdvtv v`t-xqtyv bkl-lb vbkl-nps lhqym `t-dbry hbryt hz`t hktbym jl-h\$pr hzh vyjmd kl-hjm bbryt. ⁴ vy&v hmlk `t-xlqyhv hkhn hgdvl v`t-khny hmsnh v`t-smry h\$pr lhw&y` mhykl yvhv `t kl-hklym hjsvym lbjl vl`srh vlkl &b` hsmym vsrpm mxv& lrvslm bsdmvt qdrvn vns` `t-jprm byt-`l. ⁵ vhsbyy `t-hkmrym `sr ntnv mlky yhvdh vyq+r bbmvt bjry yhvdh vm\$by yrvslm v`t-hmq+rym lbjl lsms vlyrx vlmzlv vlkl &b` hsmym. ⁶ vy&` `t-h`srh mbyy yvhv mxv& lrvslm `l-nxl qdrvn vsrp `th bnxl qdrvn vydq ljpr vyslk `t-jprh jl-qbr bny hjm. ⁷ vyt& `t-bty hqdsym `sr bbyy yvhv `sr hnsym `rgvt sm bty l`srh. ⁸ vyb` `t-kl-hkhnyv mjry yhvdh vy+m` `t-hbmvt `sr q+rv-smh hkhnyv mgbj jd-b`r sbj vnt& `t-bmvt hsjrym `sr-ptx sjr yhvsj sr- hjyr `sr-jl-sm`vl `ys bsjr hjyr. ⁹ `k l` yjlv khny hbmvt `l-mzbx yvhv byrvslm ky `m-`klv m&vt btvk `xyhm. ¹⁰ v+m` `t-htpt `sr bgy bny-hnm lbly lhjbyr `ys `t-bnv v`t-btv b`s lmlk. ¹¹ vysbt `t-hv\$ym `sr ntnv mlky yhvdh lsms mb` byt-yvhv `l-lskt ntn-mlk h\$ry\$ `sr bprvrym v`t-mrkbtv hsms srp b`s. ¹² v`t-hmzbxvt `sr jl-hgg jlyt `xz `sr-jsv

mlky yhvdh v`t- hmzbxvt `sr-jsh mnsh bsty x&rvt byt-yhvh nt& hmlk vyr& msm vhslyk `t-jprm
 `l-nxl qdrvn. ¹³ v`t-hbmvv `sr jl-pny yrvslm `sr mymyn lhr-hmsxyt `sr bnh slmh mlk-ysr`l ljstrt
 sq& &ydnym vlkmvs sq& mv`b vmlkm tvjbt bny-jmvn +m` hmlk. ¹⁴ vsbr `t-hm&bvt vykrt
 `t-h`sym vyaml `t-mqvmm j&mvv `dm. ¹⁵ vgm `t-hmzbx `sr bbyv-`l hbmh `sr jsh yrbjm bn-nb+
 `sr hx+y` `t-ysr`l gm `t-hmzbx hhv` v`t-hbmh nt& vysrp `t-hbmh hdq ljpr vsrp `srh. ¹⁶ vvpn y`syhv
 vyr` `t-hqbrym `sr-sm bhr vyslx vyqx `t-hj&mvv mn-hqbrym vysrp jl-hmzbx vy+m`hv kdbr yhvh
 `sr qr` `ys h`lhyv `sr qr` `t-hdbrym h`lh. ¹⁷ vy`mr mh h&yvn hlz `sr `ny r`h vy`mr v`lyv `nsy hjyr
 hqbr `ys-h`lhyv `sr-b` myhvdh vyqr` `t-hdbrym h`lh `sr jsyt jl hmzbx byt-`l. ¹⁸ vy`mr hnyxv lv
 `ys `l-ynj j&mtyv vyaml+v j&mtyv `t j&mvv hnby` `sr-b` msrmvn. ¹⁹ vgm `t-kl-bty hbmvt `sr bjry
 smrvn `sr jsv mlky ysrl lkhjy\$ h\$yr y`syhv vyjs lhm kkl-hmjsym `sr jsh bbyv-`l. ²⁰ vyzbx `t-kl-khny
 hbmvt `sr-sm jl-hmzbxvt vysrp `t-j&mvv `dm jlyhm vysb yrvslm. ²¹ vy&v hmlk `t-kl-hjm l`mr jsv
 p\$X lyhvh `lhykm kktvb jl \$pr hbryt hzh. ²² ky l` njsh kp\$X hzh mymy hsp+ym `sr sp+v `t-ysr`l
 vkl ymy mlky ysrl vmlky yhvdh. ²³ ky `m-bsmnh jsrh snh lmlk y`syhv njsh hp\$X hzh lyhvh
 byrvslm. ²⁴ vgm `t-h`bvt v`t-hydjnym v`t-htrpym v`t-hgllym v`t kl-hsq&ym `sr nr`v b`r& yhvdh
 vbyrvslm bjr y`syhv lmjn hqym `t-dbry htvrh hktbym jl-h\$pr `sr m&` xlqyhv hkhn byt yhvh. ²⁵
 vkmhv l`-hyh lpyv mlk `sr-sb `l-yhvh bkl-lbbv vbkl-npsv vbkl-m`dv kkl tvrt msh v`xryv l`-qm
 kmhv. ²⁶ `k l`-sb yhvh mxrvn `pv hgdlv `sr-xrh `pv byhvdh jl kl- hkj\$ym `sr hkjy\$y mnsh. ²⁷
 vy`mr yhvh gm `t-yhvdh `syr mjv pny k`sr h\$rtv `t-ysr`l vm`\$ty `t-hjyr hz`t `sr-bxrtv `t-yrvslm
 v`t-hbyv `sr `mrty yhyh smy sm. ²⁸ vytr dbry y`syhv vkl-`sr jsh hl`-hm ktvbym jl-\$pr dbry hymym
 lmlky yhvdh. ²⁹ bymyv jlh prjh nkh mlk-m&rym jl-mlk `svr jl-nhr-prt vylk hmlk y`syhv lqr`tv
 vymythv bmgdv kr`tv `tv. ³⁰ vyrkbhv jbdyv mt mmgdv vyb`hv yrvslm vyqbrhv bqbrtv vyqx jm-
 h`r& `t-yhv`xz bn-y`syhv vymsxv `tv vymlykv `tv txt `byv. ³¹ bn-jsrym vsls snh yhv`xz bmlkv
 vslsh xdsym mlk byrvslm vsm `mv xmv+l bt-yrmyhv mlbnh. ³² vyjs hrj bjyny yhvh kkl `sr-jsv
 `btyv. ³³ vy`srhv prjh nkh brblh b`r& xmt bmlk byrvslm vytn-jns jl- h`r& m`h kkr-k\$y vkkz zhb.
³⁴ vyaml prjh nkh `t-`lyqym bn-y`syhv txt y`syhv `byv vy\$b `t- smv yhvyqym v`t-yhv`xz lqx vyb`
 m&rym vymt sm. ³⁵ vkh\$y vzhzb ntn yhvyqym lprjh `k hjryk `t-h`r& ltt `t-hk\$y jl-py prjh `ys
 kjrkv ngs `t-hk\$y v`t-hzhh `t-jm h`r& ltt lprjh nkh. ³⁶ bn-jsrym vxms snh yhvyqym bmlkv v`xt
 jsrh snh mlk byrvslm vsm `mv zbydh bt-pdyh mn-rvmh. ³⁷ vyjs hrj bjyny yhvh kkl `sr-jsv `btyv.

Chapter 24

¹ bymyv jlh nbkdn`&r mlk bbl vyhy-lv yhvyqym jbd sls snym vysb vymrd-bv. ² vyslx yhvh
 bv `t-gdvdy ksdyv v`t-gdvdy `rm v`t gdvdy mv`b v`t gdvdy bny-jmvn vyslxm byhvdh lh`bydv
 kdbr yhvh `sr dbr byd jbdyv hnby`ym. ³ `k jl-py yhvh hyth byhvdh lh\$yr mjv pnyv bx+`t mnsh kkl
 `sr jsh. ⁴ vgm dm-hnqy `sr spk vyaml `t-yrvslm dm nqy vl`-`bh yhvh l\$lx. ⁵ vytr dbry yhvyqym
 vkl-`sr jsh hl`-hm ktvbym jl-\$pr dbry hymym lmlky yhvdh. ⁶ vyskb yhvyqym jm-`btyv vyaml
 yhvykyn bnv txyv. ⁷ vl`-h\$yp jvd mlk m&rym l&`t m`r&v ky-lqx mlk bbl mnxl m&rym jd-nhr-prt

kl `sr hyth lmlk m&rym. ⁸ bn-smnh jsrh snh yhvykyn bmlkv vslsh xdsym mlk byrvslm vsm `mv nxst` bt-`lntn myrvslm. ⁹ vyjs hrj bjyny yvhv kkl `sr-jsh `byv. ¹⁰ bjt hhy` jlh jbdy nbkdn`&r mlk-bbl yrvslm vtb` hjyr bm&vr. ¹¹ vyb` nbvkdn`&r mlk-bbl jl-hjyr vjbdyv &rym jlyh. ¹² vy&` yhvykyn mlk-yhvdh jl-mlk bbl hv` v`mv vjbdyv vsryv v\$ry\$yv vyqx `tv mlk bbl bsnt smnh lmlkv. ¹³ vyv&` msm `t-kl-`v&rvt byt yvhv v`v&rvt byt hmlk vyq&& `t-kl- kly hzhb `sr jsh slmh mlk-ysr`l bhykl yvhv k`sr dbr yvhv. ¹⁴ vhgllh `t-kl-yrvslm v`t-kl-hsrym v`t kl-gbvry hxyll jsrh `lpym gvlh vkl-hxrs vhm\$gr l` ns`r zvlt dlt jm-h`r&. ¹⁵ vygl `t-yhvykyn bblh v`t-`m hmlk v`t-nsy hmlk v`t-\$ry\$yv v`t `vly h`r& hvlyk gvlh myrvslm bblh. ¹⁶ v`t kl-`nsy hxyll sbjt `lpym vhxrs vhm\$gr `lp hkl gbvrym jsy mlxmh vyby`m mlk-bbl gvlh bblh. ¹⁷ vymlk mlk-bbl `t-mtnyh ddv txyv vy\$b `t-smv &dqyhv. ¹⁸ bn-jsrym v`xt snh &dqyhv bmlkv v`xt jsrh snh mlk byrvslm vsm `mv xmy+l bt-yrmyhv mlbnh. ¹⁹ vyjs hrj bjyny yvhv kkl `sr-jsh yhvyqym. ²⁰ ky jl-`p yvhv hyth byrvslm vbyhvdh jd-hslkv `tm mjl pnyv vymrd &dqyhv bmlk bbl.

Chapter 25

¹ vyhy bsnt htsyjyt lmlkv bxds hjsyry bjsvr lxds b` nbkdn`&r mlk-bbl hv` vkl-xylv jl-yrvslm vyxn jlyh vybnv jlyh dyq \$byb. ² vtb` hjyr bm&vr jd jsty jsrh snh lmlk &dqyhv. ³ btsjh lxds vyxqz hrjb bjyr vl`-hyh lxm ljm h`r&. ⁴ vtbqj hjyr vkl-`nsy hmlxmh hlylh drk sjr byn hxmtym `sr jl-gn hmlk vksdym jl-hjyr \$byb vylk drk hjrbh. ⁵ vyrdpv xyl-ksdym `xr hmlk vysgv `tv bjrvt yrxv vkl-xylv np&v mjlyv. ⁶ vytpsv `t-hmlk vyjlv `tv `l-mlk bbl rblth vydbrv `tv msp+. ⁷ v`t-bny &dqyhv sx+v ljynyv v`t-jyny &dqyhv jvr vy`\$rhv bnxstym vyb`hv bbl. ⁸ vbxdx hxmysy bsbjh lxds hy` snt tsj-jsrh snh lmlk nbkdn`&r mlk-bbl b` nbvzr`dn rb-+bxym jbd mlk-bbl yrvslm. ⁹ vysrp `t-byt-yvhv v`t-byt hmlk v`t kl-bty yrvslm v`t-kl-byt gdvl srp b`s. ¹⁰ v`t-xvmt yrvslm \$byb nt&v kl-xyl ksdym `sr rb-+bxym. ¹¹ v`t ytr hjm hns`rym bjyr v`t-hnplym `sr nplv jl-hmlk bbl v`t ytr hhmvn hglh nbvzr`dn rb-+bxym. ¹² vmdlt h`r& hs`yr rb-+bxym lkrmyv vlygbym. ¹³ v`t-jmvdv hnxst `sr byt-yvhv v`t-hmknvt v`t-ym hnxst `sr bbyt-yvhv sbrv ksdym vys`v `t-nxstm bblh. ¹⁴ v`t-h\$yrt v`t-hyjym v`t-hmzmrvt v`t-hkpvt v`t kl-kly hnxst `sr ysrtv-bm lqxv. ¹⁵ v`t-hmxtvt v`t-hmzrqvt `sr zhb zhb v`sr-k\$ p k\$ lqx rb- +bxym. ¹⁶ hjmvdym snym hym h`xd vhmknvt `sr-jsh slmh lbyt yvhv l`-hyh msqll inxst kl-hklym h`lh. ¹⁷ smnh jsrh `mh qvmt hjmvd h`xd vktrt jlyv nxst vqvm hkrtrt sls `mh vsbkh vrmnym jl-hkrtrt \$byb hkl nxst vk`lh ljmvd hsny jl- hsbkh. ¹⁸ vyqx rb-+bxym `t-sryh khn hr`s v`t-&pnhyv khn msnh v`t-slst smry h\$ p. ¹⁹ vmn-hjyr lqx \$ry\$ `xd `sr-hv` ppyd jl-`nsy hmlxmh vxmsh `nsym mr`y pny-hmlk `sr nm&`v bjyr v`t h\$pr sr h&b` hm&b` `t-jm h`r& vssym `ys mjm h`r& hnm&`ym bjyr. ²⁰ vyqx `tm nbvzr`dn rb-+bxym vylk `tm jl-mlk bbl rblth. ²¹ vyk `tm mlk bbl vymytm brblh b`r& xmt vygl yhvdh mjl `dmtv. ²² vhm hns`r b`r& yhvdh `sr hs`yr nbvkdn`&r mlk bbl vpyqd jlyhm `t-gdlyhv bn-`xyqm bn-sp. ²³ vysmjv kl-sry hxylym hmh v`nsym ky-hpqyd mlk-bbl `t-gdlyhv vyb`v `l-gdlyhv hm&ph vysmj`l bn-ntnyh vyvxn bn-qrx vsryh bn-

tnxmt hn+pty vy`znyhv bn-hmjky hmh v`nsyhm. ²⁴ vysbj lhm gdlyhv vl`nsyhm vy`mr lhm `l-tyr`v mjbdy hksdym sbv b`r& vjbdv `t-mlk bbl vy+b lkm. ²⁵ vyhy bxds hsbyjy b` ysmj`l bn-ntnyh bn-`lysmj mzej hmlvkh vjsrh `nsym `tv vykv `t-gdlyhv vymt v`t-hyhvdym v`t-hksdym `sr- hyv `tv bm&ph. ²⁶ vyqmv kl-hjm mq+n vjd-gdvl vsry hxylym vyb`v m&rym ky yr`v mpny ksdym. ²⁷ vyhy bslym vsbj snh lglvt yhvykyn mlk-yhvdh bsnym jsr xds bjsrym vsbjh lxds ns` `vyl mrdk mlk bbl bsnt mlkv `t-r`s yhvykyn mlk-yhvdh mbyt kl`. ²⁸ vydbr `tv +bvt vytn `t-k\$`v mjl k\$` hmlkym `sr `tv bbbl. ²⁹ vsn` `t bgdy kl`v v`kl lxm tmyd lpyv kl-ymy xyyv. ³⁰ v`rxtv `rxt tmyd ntth-lv m`t hmlk dbr-yvm byvmv kl ymy xyv.

1 Chronicles

Chapter 1

¹ `dm st `nvs. ² qynn mhll`l yrd. ³ xnvk mtvslx lmk. ⁴ nx sm xm vypt. ⁵ bny ypt gmr vmgvg vmdy vyvn vtbl vmsk vtyr\$. ⁶ vbny gmr `sknz vdypt vtvgmh. ⁷ vbny yvn `lysh vtrsysh kty m vrvdny. ⁸ bny xm kvs vm&rym pv+ vknjn. ⁹ vbny kvs \$b` vxvyh v\$bt` vrjm` v\$bt` vbny rjm` sb` vddn. ¹⁰ vkvs yld `t-nmrvd hv` hxl lhyvt gbvr b`r&. ¹¹ vm&rym yld `t-lvdyym v`t-jnmym v`t-lhby m v`t-nptxym. ¹² v`t-ptr\$ym v`t-k\$lxym `sr y&`v msm plstym v`t-kptrym. ¹³ vknjn yld `t-&yvbn bkrv v`t-xt. ¹⁴ v`t-hybv\$y v`t-h`mry v`t hgrgsy. ¹⁵ v`t-hxvy v`t-hjr qy v`t-h\$yny. ¹⁶ v`t-h`rvdy v`t-h&mry v`t-hxmty. ¹⁷ bny sm jylm v`svr v`rpksd vlvd v`rm vjv& vxvl vgrt vmsk. ¹⁸ v`rpksd yld `t-slx vslx yld `t-jbr. ¹⁹ vljbr yld sny bny sm h`xd plg ky bymyv nplgh h`r& vsm `xyv yq+n. ²⁰ vyq+n yld `t-`lmvdd v`t-slp v`t-x&rmvt v`t-yrx. ²¹ v`t-hdvr m v`t-`vzl v`t-dqlh. ²² v`t-jybl v`t-`bym`l v`t-sb`. ²³ v`t-`vpyr v`t-xvyh v`t-yvbb kl-`lh bny yq+n. ²⁴ sm `rpksd slx. ²⁵ jbr plg rjv. ²⁶ srvg nxvr trx. ²⁷ `brm hv` `brhm. ²⁸ bny `brhm y&xq vysmj`l. ²⁹ `lh tldvtm bkvr ysmj`l nbyvt vqdr v`db`l vmbsm. ³⁰ msmj vdv m h ms` xdd vtym`. ³¹ y+vr npys vqdmh `lh hm bny ysmj`l. ³² vbny q+vrh pylgs `brhm yldh `t-zmrn vyqsn vmdn vmdyn vysbq vsvx vbny yqsn sb` vddn. ³³ vbny mdy n jyph vjpr vxnvk v`bydj v`ldjh kl-`lh bny q+vrh. ³⁴ vyvld `brhm `t-y&xq bny y&xq jsv vysr`l. ³⁵ bny jsv `lypz rjv`l vyjvs vyjlm vqrx. ³⁶ bny `lypz tymn v`vmr &py vgjtm qnz vt m nj vjmlq. ³⁷ bny rjv`l nxt zrx smh vmzh. ³⁸ vbny sjyr lv+n vsvbl v&bjvn vjnh vdysn v`&r vdysn. ³⁹ vbny lv+n xry vhm m v`xvt lv+n tmnj. ⁴⁰ bny svbl jlyn v m n xt vjybl spy v`vnm vbny &bjvn `yh vjnh. ⁴¹ bny jnh dysvn vbny dysvn xmrn v`sbn vytrn vkrn. ⁴² bny-`&r blhn vzjvn yjqn bny dysvn jv& v`rn. ⁴³ v`lh hmlkym `sr mlkv b`r& `dvm lpy mlk-mlk lbny ysrl blj bn-bjvr vsm jyrv dn h bh. ⁴⁴ vymt blj v ymlk txyv yvbb bn-zrx mb&rh. ⁴⁵ vymt yvbb v ymlk txyv xvsm m`r& htymny. ⁴⁶ vymt xvsm v ymlk txyv hdd bn-bdd hmkh `t-mdyn bsdh mv`b vsm jyrv jyvt. ⁴⁷ vymt hdd v ymlk txyv smlh mmsrqh. ⁴⁸ vymt smlh v ymlk txyv s`vl mrxvbt hnhr. ⁴⁹ vymt s`vl v ymlk txyv bj l xnn bn-jkbvr. ⁵⁰ vymt bj l xnn v ymlk txyv hdd vsm jyrv pjy vsm `stv mhy+b`l bt-m+rd

bt my zhb. ⁵¹ vymt hdd vyhyv `lvpy `dvm `lvp tmnj `lvp jlyh `lvp ytt. ⁵² `lvp `hlybmh `lvp `lh `lvp pynn. ⁵³ `lvp qnz `lvp tymn `lvp mb&r. ⁵⁴ `lvp mgdy`l `lvp jyrm `lh `lvpy `dvm.

Chapter 2

¹ `lh bny ysr`l r`vbn smjvn lvy vyhvdh ysskr vzblvn. ² dn yv\$ p vbny mn nptly gd v`sr. ³ bny yhvdh jr v`vnn vslh slvsh nvld lv mbt-svj hknjnyt vyhy jr bkvr yhvdh rj bjyny yvhv vmythv. ⁴ vtmr kltv yldh lv `t-pr& v`t-zrx kl-bny yhvdh xmsh. ⁵ bny-pr& x&rvn vxmvl. ⁶ vbny zrx zmry v`ytn vhy mn vklkl vdrj klm xmsh. ⁷ vbny krmy jkr jvkr ysr`l `sr mj l b xrm. ⁸ vbny `ytn jzryh. ⁹ vbny x&rvn `sr nvld-lv `t-yrxm`l v`t-rm v`t-klvby. ¹⁰ vrm hvlyd `t-jmyndb vjmyndb hvlyd `t-nxsvn nsy` bny yhvdh. ¹¹ vnxs vn hvlyd `t-slm` vslm` hvlyd `t-bjz. ¹² vbjz hvlyd `t-jvbd vjvbd hvlyd `t-ysy. ¹³ v`ysy hvlyd `t-bkrv `t-ly`b v`byndb hsnv vsmj` hslsy. ¹⁴ ntn`l hrbyjy rdy hxmisy. ¹⁵ `&m hssy dvyd hsbjy. ¹⁶ v`xytyhm &rvyh v`bygyl vbny &rvyh `bsy vyv`b vjsh-`l slsh. ¹⁷ v`bygyl yldh `t-jms` v`by jms` ytr hysmj`ly. ¹⁸ vklb bn-x&rvn hvlyd `t-jzvvh `sh v`t-yryjvt v`lh bnyh ysr vsvbb v`rdvn. ¹⁹ vtmt jzvvh vyqx-lv klb `t-`prt vtld lv `t-xvr. ²⁰ vxvr hvlyd `t-`vry v`vry hvlyd `t-b&l`l. ²¹ v`xr b` x&rvn `l-bt-mkyr `by gljd v`v` lqxh v`v` bn-ssym snh vtld lv `t-sgvb. ²² vsgvb hvlyd `t-y`yr vyhy-lv jsrym vslvs jrym b`r& hgljd. ²³ vyqx gsvr-v`rm `t-xvt y`yr m`tm `t-qnt v`t-bntyh ssym jyr kl- `lh bny mkyr `by-gljd. ²⁴ v`xr mvt-x&rvn bklb `prth v`st x&rvn `byh vtld lv `t-`sxvr `by tqvj. ²⁵ vyhyv bny-yrxm`l bkvr x&rvn hbkrv rm v`vbnh v`rn v`&m `xyh. ²⁶ vthy `sh `xrt l yrxm`l vsmh j+rh hy` m`vnm. ²⁷ vyhyv bny-rm bkvr yrxm`l mj& vymyn vjqr. ²⁸ vyhyv bny-`vnm smy vydj vbny smy ndb v`bysvr. ²⁹ vsm `st `bysvr `byhyl vtld lv `t-`xbn v`t-mvlyd. ³⁰ vbny ndb \$ld v`pym vymt \$ld l` bnym. ³¹ vbny `pym ysjy vbny ysjy ssn vbny ssn `xly. ³² vbny ydj `xy smy ytr vyvntn vymt ytr l` bnym. ³³ vbny yvntn plt vzz` `lh hyv bny yrxm`l. ³⁴ vl-`hyh lssn bnym ky `m-bnvt vlssn jbd m&ry vsmv yrxj. ³⁵ vytn ssn `t-btv l yrxj jbdv l`sh vtld lv `t-jty. ³⁶ vjty hlyd `t-ntn vntn hvlyd `t-zbd. ³⁷ vzbd hvlyd `t-`pll v`pll hvlyd `t-jvbd. ³⁸ vjvbd hvlyd `t-yhv` vyhv` hvlyd `t-jzryh. ³⁹ vjzryh hlyd `t-xl& vxl& hlyd `t-`ljsh. ⁴⁰ v`ljsh hlyd `t-\$\$\$my v\$\$\$my hlyd `t-slv m. ⁴¹ vslv m hvlyd `t-yqmyh vyqmyh hlyd `t-`lysmj. ⁴² vbny klb `xy yrxm`l mysj bkvr hv` `by-zyp vbny mrsh `by xbrvn. ⁴³ vbny xbrvn qrx vtpx vrqm vsmj. ⁴⁴ vsmj hvlyd `t-rxm `by yrqjm vrqm hvlyd `t-smy. ⁴⁵ vbn-smy mjvn vmjvn `by byt-&vr. ⁴⁶ vjyph pylgs klb yldh `t-xrn v`t-mv&` v`t-gzz vxrn hlyd `t- gzz. ⁴⁷ vbny yhdy rgm vyvtn vgy sn vpl+ vjyph vsjp. ⁴⁸ plgs klb mjkh yld sbr v`t-trxn h. ⁴⁹ vtld sjp `by mdmnh `t-sv` `by mkbnh v`by gbj` vbt-klb jk\$. ⁵⁰ `lh hyv bny klb bn-xvr bkvr `prth svbl `by qryt yjrym. ⁵¹ slm` `by byt-lxm xrp `by byt-gdr. ⁵² vyhyv bnym lsvbl `by qryt yjrym hr`h x&y hmnxvt. ⁵³ vmspxvt qryt yjrym hytry vhpvty vhsmtv vhsrjy m`lh y&`v h&rjty v`st`ly. ⁵⁴ bny slm` byt lxm vn+vpty j+rvt byt yv`b vx&y hmnxty h&rjy. ⁵⁵ vmspxvt \$prym ysbv yjb& trjty smjty svkty hmh hqynym hb`ym mxmt `by byt-rkb.

Chapter 3

¹ v`lh hyv bny dvyd `sr nvld-lv bxbrvn hbkrv `mnn l`xynjm hyzrj`lyt sny dny`l l`bygyl hkrmlyt. ² hslsy l`bslvm bn-mjkh bt-tlmy mlk gsvr hrbyjy `dnyh bn-xgyt. ³ hxmysy sp+yh l`by+l hssy ytrjm ljglh `stv. ⁴ ssh nvld-lv bxbrvn vymlk-sm sbj snym vssh xdsym vslysym vslvs snh mlk byrvslm. ⁵ v`lh nvldv-lv byrvslym smj` vsvbb vntn vslmh `rbjh lbt-svj bt- jmy`l. ⁶ vybxx v`lysmj v`lypl+. ⁷ vngh vnpq vpyjy. ⁸ v`lysmj v`lydj v`lypl+ tsjh. ⁹ kl bny dvyd mlbd bny-pylgsym vtmr `xvtm. ¹⁰ vbn-slmh rxbjm `byh bnv `s` bnv yhvsp+ bnv. ¹¹ yvrm bnv `xzyhv bnv yv`s bnv. ¹² `m&yhv bnv jzryh bnv yvtm bnv. ¹³ `xz bnv xzqyhv bnv mnsh bnv. ¹⁴ `mvn bnv y`syhv bnv. ¹⁵ vbny y`syhv hbkrv yvxnn hsnv yhvqym hslsy &dqyhv hrbyjy slvm. ¹⁶ vbny yhvqym yknyh bnv &dqyh bnv. ¹⁷ vbny yknyh `sr s`lty`l bnv. ¹⁸ vmlkyrm vpydyh vsn`&r yqmyh hvsmj vndbyh. ¹⁹ vbny pdyh zrbbl vsmjy vbn-zrbbl mslm vxnyh vslymyt `xvtm. ²⁰ vxsbh v`hl vbrkyh vx\$dyh yvsb x\$d xms. ²¹ vbn-xnyh pl+yh vysjyh bny rpyh bny `rnn bny jbdyh bny sknyh. ²² vbny sknyh smjyh vbny smjyh x+vs vyg`l vbryx vnjryh vsp+ ssh. ²³ vbn-njryh `lyvjny vxzqyh vjzryqm slsh. ²⁴ vbny `lyvjny hdyvhv v`lysyb vplyh vjvqvb vyvxnn vdlyh vjny sbjh.

Chapter 4

¹ bny yvhdh pr& x&rvn vkrmv vxvr vsvbl. ² vr`yh bn-svbl hvlyd `t-yxt vyxt hlyd `t-`xvmy v`t-lhd `lh mspxvt h&rjty. ³ v`lh `by jy+m yzrj`l vysm` vydbv vsm `xvtm h&llpny. ⁴ vpvnl `by gdr vjzr `by xvsh `lh bny-xvr bkvr `prth `by byt lxm. ⁵ vl`sxvr `by tqvj hyv sty nsym xl`h vnjrh. ⁶ vtld lv njrh `t-`xzm v`t-xpr v`t-tymny v`t-h`xstry `lh bny njrh. ⁷ vbny xl`h &rt y&xr v`tnn. ⁸ vqv& hvlyd `t-jnvb v`t-h&bbh vmspxvt `xrxl bn-hrvm. ⁹ vyhy yjb& nkbd m`xyv v`mv qr`h smv yjb& l`mr ky yldty bj&b. ¹⁰ vyqr` yjb& l`lhy ysrl l`mr `m-brk tbrkny vhrbyt `t-gbvly vhyth ydk jmy vjsyt mrjh lblty j&by vyb` `lhy m`t `sr-s`l. ¹¹ vklvb `xy-svxh hvlyd `t-mxyr hv` `by `stvn. ¹² v`stvn hvlyd `t-byt rp` v`t-p\$x v`t-txnh `by jyr nxs `lh `nsy rkh. ¹³ vbny qnz jtny`l vsryh vbny jtny`l xtt. ¹⁴ vmjvnty hvlyd `t-jprh vsryh hvlyd `t-yv`b `by gy` xrsym ky xrsym hyv. ¹⁵ vbny klb bn-yphn jyrv `lh vnjm vbny `lh vqnz. ¹⁶ vbny yhll`l zyp vzyph tyry` v`sr`l. ¹⁷ vbn-jzrh ytr vmrd vjpr vylvn vthr `t-mrym v`t-smv v`t-ysbx `by `stmj. ¹⁸ v`stv hyhdyh yldh `t-yrd `by gdvr v`t-xbr `by svkv v`t-yqvtv`l `by znvx v`lh bny byth bt-prjh `sr lqx mrd. ¹⁹ vbny `st hvdyh `xvt nxm `by qjylh hgrmy v`stmj hmjky. ²⁰ vbny symvn `mnvn vrnh bn-xnn vtvln vbny ysjy zvxt vbn-zvxt. ²¹ bny slh bn-yvhdh jr `by lkh vljdh `by mrsh vmspxvt byt-jbdt hb& lbyt `sbj. ²² vyvqym v`nsy kzb` vyv`s vsrp `sr-bjlv lmv`b vysby lxm vhdbrym jtyqym. ²³ hmh hyv&rym vysby n+jym vgdrh jm-hmlk bml`ktv ysbv sm. ²⁴ bny smjvn nmv`l vymyn yryb zrx s`vl. ²⁵ slm bnv mbsm bnv msmj bnv. ²⁶ vbny msmj xmv`l bnv zkvr bnv smjy bnv. ²⁷ vlsmjy bny ssh jsr vbnvt ss vl`xyv `yn bny m rbym vkl mspxtm l`hrbv jd-bny yvhdh. ²⁸ vysbv bb`r-sbj vmvldh vx&r svjl. ²⁹ vbblh vbj&m vbtvld.

³⁰ vbbtv`l vbxrmh vb&yqlg. ³¹ vbbyt mrkbvt vbx&r \$v\$ym vbbyt br`y vbsjrym `lh jryhm jd-mlk dvyd. ³² vx&ryhm jy+m vjyn rmvn vtkn vjsn jrym xms. ³³ vkl-x&ryhm `sr \$bybvt hjrym h`lh jd-bjl z`t mvsbtm vhtyxsm lhm. ³⁴ vmsvbb vmlk vyvsh bn-`m&yh. ³⁵ vyv`l vyhv` bn-yvsbyh bn-sryh bn-jsy`l. ³⁶ v`lyvjyny vyjqbh vysvxyh vjsyh vjdy`l vysym`l vbnyh. ³⁷ vzyz` bn-spjy bn-`lvn bn-ydyh bn-smry bn-smjyh. ³⁸ `lh hb`ym bsmvt nsy`ym bmspxvtm vbyt `bvtyhm pr&v lrvb. ³⁹ vylkv lmbv` gdr jd lmxrx hgy` lbqs mrjh l&`nm. ⁴⁰ vym&`v mrjh smn v+vb vh`r& rxbt ydym vsq+t vslvh ky mn-xm hysbym sm lpnym. ⁴¹ vyb`v `lh hktvbym bsmvt bymy yxzqyhv mlk-yhvdh vykv `t-`hlyhm v`t-hmjynym `sr nm&`v-smh vyxrymm jd-hyvm hzh vysbv txtyhm ky-mrjh l&`nm sm. ⁴² vmhm mn-bny smjvn hlkv lhr sjyr `nsym xms m`vt vpl+yh vnjryh vrpyh vjzy`l bny ysyy br`sm. ⁴³ vykv `t-s`ryt hpl+h ljmlq vysbv sm jd hyvm hzh.

Chapter 5

¹ vbny r`vbn bkvr-ysr`l ky hv` hbkvr vbllv y&vjy `byv ntnh bkrtv lbny yv\$P bn-ysr`l vl` lhtyxs lbrkh. ² ky yhvdh gbr b`xyv vlngyd mmnv vhbkrh lyv\$P. ³ bny r`vbn bkvr ysrl`l xnvk vplv` x&rvn vkrmy. ⁴ bny yv`l smjyh bnv gvg bnv smjy bnv. ⁵ mykh bnv r`yh bnv bjl bnv. ⁶ b`rh bnv `sr hglh tlgt pln`\$r mlk `sr hv` nsy` lr`vbny. ⁷ v`xyv lmspxtyv bhtyxs lldvtm hr`s yjy`l vzkryhv. ⁸ vblj bn-jzz bn-smj bn-yv`l hv` yvsb bjrjr vjd-nbv vbjl mjvn. ⁹ vlmzrx ysb jd-lbv` mdrh lmn-hnhr prt ky mqnyhm rbv b`r& gljd. ¹⁰ vbymy s`vl jsv mlxmh jm-hhgr`ym vyplv bydm vysbv b`hlyhm jl-kl-pny mzxr lgljd. ¹¹ vbny-gd lngdm ysbv b`r& hbsn jd-\$lkh. ¹² yv`l hr`s vspm hmsnh vyjny vsp+ bbsn. ¹³ v`xyhm lbyt `bvtyhm myk`l vmslm vsbj vyvry vyjkn vzyj vjbr sbjh. ¹⁴ `lh bny `byxyl bn-xvry bn-yrvx bn-gljd bn-myk`l bn-ysysy bn- yxdv bn-bvz. ¹⁵ `xy bn-jbdy`l bn-gvny r`s lbyt `bvtm. ¹⁶ vysbv bgld bbsn vbbntyh vbkl-mgrsy srvn jl-tv&`vtm. ¹⁷ klm htyxsv bymy yvtm mlk-yhvdh vbymy yrbjm mlk-ysr`l. ¹⁸ bny-r`vbn vgdy vx&y sb+-mnsh mn-bny-xyl `nsym ns`y mgn vxrb vdrky qst vlmvdy mlxmh `rbjym v`rbjh `lp vsbj-m`vt vssym y&`y &b`. ¹⁹ vyjyv mlxmh jm-hhgry`ym vy+vr vnpys vnvdb. ²⁰ vyjzrv jlyhm vyntnv bydm hhgry`ym vkl sjmhm ky l`lhyh zjqv bmlxmh vnjtrv lhm ky-b+xv bv. ²¹ vysbv mqnyhm gmlyhm xmsym `lp v&`n m`tym vxmsym `lp vxmvrym `lpym vnps `dm m`h `lp. ²² ky-xlym rbym nplv ky mh`lhyh hmlxmh vysbv txtyhm jd-hglh. ²³ vbny x&y sb+ mnsh ysbv b`r& mbsn jd-bjl xrmvn vsnyr vhr- xrmvn hmh rbv. ²⁴ v`lh r`sy byt-`bvtm vjpr vysyy v`ly`l vjzry`l vyrmyh vhdvdyh vyxdy`l `nsym gbvry xyl `nsy smvt r`sym lbyt `bvtm. ²⁵ vymjlv b`lhy `bvtyhm vyznv `xry `lhy jmy-h`r& `sr-hsmyd `lhyh mpnyhm. ²⁶ vyjr `lhy ysrl`l `t-rvx pvl mlk-`svr v`t-rvx tlgt pln\$R mlk `svr vyglm lr`vbny vlgdy vlx&y sb+ mnsh vyby`m lxlx vxbvr vhr` vnhg gvzn jd hyvm hzh. ²⁷ bny lvy grsvn qht vmrry. ²⁸ vbny qht jmrm y&hr vxbrvn vjzy`l. ²⁹ vbny jmrm `hrn vmsh vmrym vbny `hrn ndb v`byhv` `ljzr v`ytmr. ³⁰ `ljzr hvlyd `t-pynx\$ pynx\$ hlyd `t-`bysvj. ³¹ v`bysvj hvlyd `t-bqy vbqy hvlyd `t-jzy. ³² vjzy hvlyd `t-zrxyh vzrxyh hvlyd `t-mryvt. ³³ mryvt hvlyd `t-`mryh v`mryh hvlyd `t-`xy+vb. ³⁴ v`xy+vb hvlyd

`t-&dvq v&dvq hvlyd `t-`xymj&. ³⁵ v`xymj& hvlyd `t-jzryh vjzryh hvlyd `t-yvxnn. ³⁶ vyvxnn hvlyd `t-jzryh hv `sr khn bbyd `sr-bnh slmh byrvslm. ³⁷ vyvld jzryh `t-`mryh v`mryh hvlyd `t-`xy+vb. ³⁸ v`xy+vb hvlyd `t-&dvq v&dvq hvlyd `t-slv. ³⁹ vslvm hvlyd `t-xlqyh vxlqyh hvlyd `t-jzryh. ⁴⁰ vjzryh hvlyd `t-sryh vsryh hvlyd `t-yhv&dq. ⁴¹ vyhv&dq hlk bhglvt yvhv `t-yhvdh byrvslm byd nbkdn`&r.

Chapter 6

¹ bny lvy grsm qht vmrry. ² v`lh smvt bny-grsvm lbny vsmjy. ³ vbny qht jmrm vy&hr vxbrvn vjzy`l. ⁴ bny mrry mxly vmsy v`lh mspxvt hlvy l`bvtyhm. ⁵ lgrsvm lbny bnv yxt bnv zmh bnv. ⁶ yv`x bnv jdv bnv zrx bnv y`try bnv. ⁷ bny qht jmyndb bnv qrx bnv `Syr bnv. ⁸ `lqnh bnv v`by\$P bnv v`Syr bnv. ⁹ txt bnv `vry`l bnv jzyh bnv vs`vl bnv. ¹⁰ vbny `lqnh jmsy v`xymvt. ¹¹ `lqnh bnv `lqnh &vpy bnv vnxt bnv. ¹² `ly`b bnv yrxm bnv `lqnh bnv. ¹³ vbny smv`l hbkr vsny v`byh. ¹⁴ bny mrry mxly lbny bnv smjy bnv jzh bnv. ¹⁵ smj` bnv xgyh bnv jsyh bnv. ¹⁶ v`lh `sr hjmyd dvyd jl-ydy-syr byt yvhv mmmvx h`rvn. ¹⁷ vyhyv msrtym lpny mskn `hl-mvjd bsyr jd-bnvt slmh `t-byt yvhv byrvslm vyjmdv kmsh+m jl-jbvdtm. ¹⁸ v`lh hjmdym vbnyhm mbny hqhty hymn hmsvrr bn-yv`l bn-smv`l. ¹⁹ bn-`lqnh bn-yrxm bn-`ly`l bn-tvx. ²⁰ bn-&y bn-`lqnh bn-mxt bn-jmsy. ²¹ bn-`lqnh bn-yv`l bn-jzryh bn-&pnyh. ²² bn-txt bn-`Syr bn-`by\$P bn-qrx. ²³ bn-y&hr bn-qht bn-lvy bn-ysr`l. ²⁴ v`xyv `P hjmd jl-ymyv `P bn-brkyhv bn-smj`. ²⁵ bn-myk`l bn-bjsyh bn-mlkyh. ²⁶ bn-`tny bn-zrx bn-jdyh. ²⁷ bn-`ytn bn-zmh bn-smjy. ²⁸ bn-yxt bn-grsm bn-lvy. ²⁹ vbny mrry `xyhm jl-hsm`vl `ytn bn-qsy bn-jbdy bn-mlvk. ³⁰ bn-xsbyh bn-`m&yh bn-xlqyh. ³¹ bn-`m&y bn-bny bn-smr. ³² bn-mxly bn-mvsvy bn-mrry bn-lvy. ³³ v`xyhm hlvyv ntvnym lkl-jbvdt mskn byt h`lhym. ³⁴ v`hrn vbnyv mq+yrym jl-mzbx hjvlh vjl-mzbx hq+rt lkl ml`kt qds hqdsym vlkpr jl-ysr`l kkl `sr &vh msh jbd h`lhym. ³⁵ v`lh bny `hrn `ljzr bnv pynx\$ bnv `bysvj bnv. ³⁶ bqy bnv jzy bnv zrxyh bnv. ³⁷ mryvt bnv `mryh bnv `xy+vb bnv. ³⁸ &dvq bnv `xymj& bnv. ³⁹ v`lh mvsbvtm l+yrvtm bgbvlm lbny `hrn lmspxt hqhty ky lhm hyh hgvr. ⁴⁰ vytnv lhm `t-xbrvn b`r& yhvdh v`t-mgrsyh \$bybtyh. ⁴¹ v`t-sdh hjyr v`t-x&ryh ntnv lklb bn-yph. ⁴² vlbny `hrn ntnv `t-jry hmql+ `t-xbrvn v`t-lbnh v`t-mgrsyh v`t-ytr v`t-`stmj v`t-mgrsyh. ⁴³ v`t-xylz v`t-mgrsyh `t-dbyr v`t-mgrsyh. ⁴⁴ v`t-jsn v`t-mgrsyh v`t-byt sms v`t-mgrsyh. ⁴⁵ vmm+h bnyvnm `t-gbj v`t-mgrsyh v`t-jlmt v`t-mgrsyh v`t-jntvt v`t-mgrsyh kl-jryhm sls-jsrh jyr bmspxvtyhm. ⁴⁶ vlbny qht hnvtrym mmspxt hm+h mmm&y m+h x&y mnsh bgvrl jrym jsr. ⁴⁷ vlbny grsvm lmspxvtm mm+h ysskr vmm+h `sr vmm+h nptly vmm+h mnsh bbsn jrym sls jsrh. ⁴⁸ lbny mrry lmspxvtm mm+h r`vbn vmm+h-gd vmm+h zbvlm bgvrl jrym stym jsrh. ⁴⁹ vytnv bny-ysr`l llvym `t-hjrym v`t-mgrsyhm. ⁵⁰ vytnv bgvrl mm+h bny-yhvdh vmm+h bny-smjvn vmm+h bny bnyvnm `t hjrym h`lh `sr-yqr`v `thm bsmvt. ⁵¹ vmmspxt bny qht vyhy jry bgvrl mm+h `prym. ⁵² vytnv lhm `t-jry hmql+ `t-skm v`t-mgrsyh bhr `prym v`t-gzr v`t-mgrsyh. ⁵³ v`t-yqmjm v`t-mgrsyh v`t-byt xvrvn v`t-mgrsyh. ⁵⁴ v`t-`ylvn v`t-mgrsyh

v`-t-gt-rmvm v`-t-mgrsyh. ⁵⁵ vmmx&yt m+h mnsh `t-jnr v`-t-mgrsyh v`-t-bljm v`-t-mgrsyh lmspxt lbny-qht hnvtrym. ⁵⁶ lbny grsvm mmspxt x&y m+h mnsh `t-gvln bbsn v`-t-mgrsyh v`-t-jstrvt v`-t-mgrsyh. ⁵⁷ vmm+h ysskr `t-qds v`-t-mgrsyh `t-dbrt v`-t-mgrsyh. ⁵⁸ v`-t-r`mvt v`-t-mgrsyh v`-t-jnm v`-t-mgrsyh. ⁵⁹ vmm+h `sr `t-msl v`-t-mgrsyh v`-t-jbdvn v`-t-mgrsyh. ⁶⁰ v`-t-xvqq v`-t-mgrsyh v`-t-rxb v`-t-mgrsyh. ⁶¹ vmm+h nptly `t-qds bglyl v`-t-mgrsyh v`-t-xmvm v`-t-mgrsyh v`-t-qrytym v`-t-mgrsyh. ⁶² lbny mrry hnvtrym mm+h zbvlv `t-rmvm v`-t-mgrsyh `t-tbvr v`-t-mgrsyh. ⁶³ vmjbr lyrdn yrsv lmrzr hyrdn mm+h r`vbn `t-b&r bmdbr v`-t-mgrsyh v`-t-yh&h v`-t-mgrsyh. ⁶⁴ v`-t-qdmvt v`-t-mgrsyh v`-t-mypjt v`-t-mgrsyh. ⁶⁵ vmm+h-gd `t-r`mvt bglijd v`-t-mgrsyh v`-t-mxnym v`-t-mgrsyh. ⁶⁶ v`-t-xsbvn v`-t-mgrsyh v`-t-yjzr v`-t-mgrsyh.

Chapter 7

¹ vlbny ysskr tvlj vpv`h ysyb vsmrvn `rbjh. ² vbny tvlj jzy vropy vyry`l vyxmy vybsm vsmv`l r`sym lbyt- `bvtm ltlvj gbvry xyl ltldvtm m\$prm bymy dyvd jsrym-vsny m`lp vss m`vt. ³ vbny jzy yzryxh vbny yzryxh myk`l vjbdyh vyv`l ysyh xmsh r`sym klm. ⁴ vjlyhm ltldvtm lbyt `bvtm gdvdy &b` mlxmh slsym vssh `lp ky- hrbv nsym vbny. ⁵ v`xyhm lkl mspxvt ysskr gbvry xylym smvny m vsbjh `lp htyxsm lkl. ⁶ bnymn blj vbkr vydyj`l slsh. ⁷ vbny blj `&bvn vjzy vjzy`l vyrymvt vjry xmsh r`sy byt `bvt gbvry xylym vhtyxsm jsrym vsny m`lp vslym v`rbjh. ⁸ vbny bkr zmyrh vyvjs v`lyjzr v`lyvjny vjmry vyrymvt v`byh vjntvt vjlmv kl-`lh bny-bkr. ⁹ vhtyxsm ltldvtm r`sy byt `bvtm gbvry xyl jsrym `lp vm`tym. ¹⁰ vbny ydyj`l blhn vbny blhn yjys vbny mnm v`hvd vknjnh vzytn vtrsys v`xysr. ¹¹ kl-`lh bny ydyj`l lr`sy h`bvt gbvry xylym sbjh-jsr `lp vm`tym y&y &b` lmlxmh. ¹² vspm vxpm bny jyr xsm bny `xr. ¹³ bny nptly yx&y`l vgvny vy&r vslym bny blhh. ¹⁴ bny mnsh `sry`l `sr yldh pylgsv h`rmyh yldh `t-mkyr `by gljd. ¹⁵ vmkyr lqx `sh lxpym vlsym vsm `xtv mjkh vsm hsnv &lpxd vthynh l&lpxd bnv. ¹⁶ vtld mjkh `st-mkyr bn vtqr` smv prs vsm `xyv srs vbnyv `vlm vrqm. ¹⁷ vbny `vlm bdn `lh bny gljd bn-mkyr bn-mnsh. ¹⁸ v`xtv hmlkt yldh `t-`yshvd v`-t-`byjzr v`-t-mxlh. ¹⁹ vyhyv bny smydj `xyn vskm vlqxy v`nyjm. ²⁰ vbny `prym svtlx vbrd bnv vtvt bnv v`ljd bnv vtvt bnv. ²¹ vzbd bnv vsvtlx bnv vjzr v`ljd vhrvm `nsy-gt hnvldym b`r& ky yrdr lqxt `t-mqnyhm. ²² vyt`bl `prym `byhm ymym rby m vyb`v `xyv lnxmv. ²³ vyb` `l-`stv vthr vtld bn vyqr` `t-smv bryjh ky brjh hyth bbytv. ²⁴ vbtv s`rh vtbn `t-byt-xvrn htvtv v`-t-hjlyv v`-t-`zn s`rh. ²⁵ vrpv bnv vrsp vtlx bnv vtxn bnv. ²⁶ ljd bnv jmyhvd bnv `lysmj bnv. ²⁷ nvn bnv yhvsj bnv. ²⁸ v`xztm vmsbvtm byt-`l vbntyh vlmzr njrn vlmjrb gzr vbntyh vskm vbntyh jd-jyh vbntyh. ²⁹ vjl-ydy bny-mnsh byt-s`n vbntyh tjnk vbntyh mgdv vbntyh dvr vbntyh b`lh ysbv bny yv\$pn bn-ysr`l. ³⁰ bny `sr ymnh vysv vysvy vbryjh vsrx `xvtm. ³¹ vbny bryjh xbr vmlky`l hv` `by brzvt. ³² vxbr hvlyd `t-ypl+ v`-t-svmr v`-t-xvtm v`-t-svj` `xvtm. ³³ vbny ypl+ p\$kv vbmhl vjstv `lh bny ypl+. ³⁴ vbny smr `xy vrvgh yxbh v`rm. ³⁵ vbn-hlm `xyv &vpx vymnj vsly vjml. ³⁶ bny &vpx \$vx vxrnr vsvj vbry vymrh. ³⁷ b&r vhd vsm` vsly vytrn vb`r. ³⁸ vbny ytr ypnh vp\$ph v`r. ³⁹ vbny jl` `rx

vxny`l vr&y`. ⁴⁰ kl-`lh bny-`sr r`sy byt-h`bvt brvrym gbvry xylym r`sy hnsy`ym vhtyxsm b&b` bmlxmh m\$prm `nsym jsrym vssh `lp.

Chapter 8

¹ vbnyymn hvlyd `t-blj bkrv `sbl hsny v`xrx hslsy. ² nvxh hrbyjy vrp` hxmisy. ³ vyhyv bnym lblj `dr vgr` v`byhd. ⁴ v`bysvj vnjmn v`xvx. ⁵ vgr` vspvpx vxvrm. ⁶ v`lh bny `xvd `lh hm r`sy `bvt lyvsby gbj vyglvm `l-mnxt. ⁷ vnjmn v`xyh vgr` hv` hglm vhlvlyd `t-jz` v`t-`xyxd. ⁸ vsxrym hvlyd bsdh mv`b mn-slxx `tm xvssym v`t-bjr` nsyv. ⁹ vyvld mn-xds `stv `t-yvbb v`t-&by` v`t-mys` v`t-mlkm. ¹⁰ v`t-yjv& v`t-skyh v`t-mrmh `lh bnyv r`sy `bvt. ¹¹ vmxsym hvlyd `t-`by+vb v`t-`lpjl. ¹² vbny `lpjl jbr vmsjm vsmd hv` bnh `t-`vnn v`t-ld vbntyh. ¹³ vbrjh vsmj hmh r`sy h`bvt lyvsby `ylvn hmh hbryxv `t-yvsby gt. ¹⁴ v`xyv ssq vyrmt. ¹⁵ vzbdyh vjrd vjdr. ¹⁶ vmyk`l vysph vyvx` bny bryjh. ¹⁷ vzbdyh vmslm vxzqy vxbr. ¹⁸ vysmry vyzly`h vyvbb bny `lpjl. ¹⁹ vyqym vzkry vzbdy. ²⁰ v`lyjny v&ly v`ly`l. ²¹ vjdyh vbr`yh vsmrt bny smjy. ²² vyspn vjbr v`ly`l. ²³ vjbdvn vzkry vxnn. ²⁴ vxnnyh vjylm vjnttyh. ²⁵ vypdyh vpony`l bny ssq. ²⁶ vsmry vsxryh vjtlyh. ²⁷ vyjrsyh v`lyh vzkry bny yrxm. ²⁸ `lh r`sy `bvt ltlvdm r`sym `lh ysbv byrvslm. ²⁹ vbgbjvn ysbv `by gbjvn vsm `stv mjkh. ³⁰ vbnv hbkrv jbdvn v&vr vqys vbjl vndb. ³¹ vgdvr v`xyv vzk. ³² vmqlvt hvlyd `t-sm`h v`p-hmh ngd `xyhm ysbv byrvslm jm- `xyhm. ³³ vnr hvlyd `t-qys vqys hvlyd `t-s`vl vs`vl hvlyd `t-yhvntn v`t-mlky-svj v`t-`byndb v`t-`sbjl. ³⁴ vbn-yhvntn mryb bjl vmryb bjl hvlyd `t-mykh. ³⁵ vbny mykh pytvn vmlk vt`rj v`xz. ³⁶ v`xz hvlyd `t-yhvjdj vyhvdj hvlyd `t-jlmt v`t-jzmt v`t- zmry vmry hvlyd `t-mv&`. ³⁷ vmv&` hvlyd `t-bnj` rph bnv `ljsh bnv `&l bnv. ³⁸ vl`&l ssh bnym v`lh smvtm jzryqm bkrv vysmj`l vsjryh vjbdyh vxnn kl-`lh bny `&l. ³⁹ vbny jsq `xyv `vlm bkrv yjvs hsny v`lypl+ hslsy. ⁴⁰ vyhyv bny-`vlm `nsym gbry-xyl drky qst vmrbym bnym vbny bnym m`h vxmsym kl-`lh mbny bnymn.

Chapter 9

¹ vkl-ysr`l htyxsv vnm ktvbym jl-\$pr mlky ysrl vyhvdh hglv lbbl bmjlm. ² vhyvsbym hr`snym `sr b`xztm bjryhm ysrl hkhnyh hlvyh vhtynym. ³ vbyrvslm ysbv mn-bny yhvdh vmn-bny bnymn vmn-bny `prym vmnsh. ⁴ jvty bn-jmyhd bn-jmry bn-`mry bn-bnymn-bny pr& bn-yhvdh. ⁵ vmn-hsylvny jsyh hbkrv vbnyv. ⁶ vmn-bny-zrx yjv`l v`xyhm ss-m`vt vtsjym. ⁷ vmn-bny bnymn \$lv` bn-mslm bn-hdvdyh bn-h\$nh. ⁸ vybnyh bn-yrxm v`lh bn-jzy bn-mkry vmslm bn-sp+yh bn-rjv`l bn- ybnyh. ⁹ v`xyhm ltlvdm tsj m`vt vxmsym vssh kl-`lh `nsym r`sy `bvt lbyt `btyhm. ¹⁰ vmn-hkhnyh ydyh vyhvyryb vykyn. ¹¹ vjzryh bn-xlqyh bn-mslm bn-&dvq bn-mryvt bn-`xy+vb ngyd byt h`lhym. ¹² vjdyh bn-yrxm bn-psxvr bn-mlkyh vmjsy bn-jdy`l bn-yxzh bn- mslm

bn-mslmyt bn-`mr. ¹³ v`xyhm r`sym lbyt `bvtm `lp vsbj m`vt vssym gbvry xyl ml`kt jbvdt byt-h`lhym. ¹⁴ vmn-hlvym smjyh bn-xsvb bn-jzryqm bn-xtbody mn-bny mrry. ¹⁵ vbqbr xrs vgl vmtnyh bn-myk` bn-zkry bn-`\$p. ¹⁶ vjbdyh bn-smjyh bn-gll bn-ydvtvn vbrkyh bn-`\$` bn-`lqnh hyvsb bx&ry n+vpty. ¹⁷ vhsjrym slvm vjqvb v+lmm v`xymn v`xyhm slvm hr`s. ¹⁸ vjd-hnh bsjr hmlk mzxh hmh hsjrym lmxnvt bny lvy. ¹⁹ vslvn bn-qvr` bn-`by\$pn bn-qrx v`xyv lbyt-`byv hqrxym jl ml`kt hjbvdh smry h\$pyl l`hl v`btyhm jl-mxnh yvh smry hmbv`. ²⁰ vpynx\$ bn-`ljzr ngyd hyh jlyhm lpnym yvh jmv. ²¹ zkryh bn mslmyh sjr ptx l`hl mvjd. ²² klm hbrvrym lsjrym b\$pyl m`tym vsnym jsr hmh bx&ryhm htyxsm hmh y\$d dvyd vsmv`l hr`h b`mvntm. ²³ vhm vbnyhm jl-hsjrym lbyt-yvh lbyt-h`hl lmsmrvt. ²⁴ l`rbj rvxvt yhyv hsjrym mzx ymh &pvnh vngbh. ²⁵ v`xyhm bx&ryhm lbv` lsbjt hymym mjt `l-jt jm-`lh. ²⁶ ky b`mvnh hmh `rbjt gbry hsjrym hm hlvym vhyv jl-hlskvt vjl h`&rvt byt h`lhym. ²⁷ v\$bybvt byt-h`lhym ylyv ky-jlyhm msmrt vhm jl-hmptx vlbqr lbqr. ²⁸ vmhm jl-kly hjbvdh ky-bm\$pr yby`vm vbm\$pr yv&y`vm. ²⁹ vmhm mmnym jl-hklym vjl kl-kly hqds vjl-h\$lt vhyyn vhsnm vhlvnh vhsmyl. ³⁰ vmn-bny hkhnyl raxy hmrqxt lsmym. ³¹ vmttyh mn-hlvym hv` hbkrv lslm hqrxv b`mvnh jl mjsh hxbtym. ³² vmn-bny hqhty mn-`xyhm jl-lxm hmjrkt lhkyn sbt sbt. ³³ v`lh hmsrym r`sy `bvt llvym blskt p+yrym ky-yvmm vlylh jlyhm bml`kh. ³⁴ `lh r`sy h`bvt llvym lldvtn r`sym `lh ysbv byrvslm. ³⁵ vgbjvn ysbv `by-gbjvn yjv`l vsm `stv mjkh. ³⁶ vbnv hbkrv jbdvn v&vr vqys vbjl vnr vndb. ³⁷ vgdvr v`xyv vzkryh vmqlvt. ³⁸ vmqlvt hvlyd `t-sm`m v`p-hm ngd `xyhm ysbv byrvslm jm-`xyhm. ³⁹ vnr hvlyd `t-qys vqys hvlyd `t-s`vl vs`vl hvlyd `t-yhvntn v`t-mlky-svj v`t-`byndb v`t-`sbjl. ⁴⁰ vbn-yhvntn mryb bjl vmry-bjl hvlyd `t-mykh. ⁴¹ vbny mykh pytvn vmlk vtrj. ⁴² v`xz hvlyd `t-yjrh vyjrh hvlyd `t-jlmt v`t-jzmv v`t-zmry vzmry hvlyd `t-mv&`. ⁴³ vmv&` hvlyd `t-bnj` vryh bnv `ljsh bnv `&l bnv. ⁴⁴ vl`&l ssh bnyl v`lh smvtn jzryqm bkry vysmj`l vsjryh vjbdyh vxnn `lh bny `&l.

Chapter 10

¹ vplstym nlxmv bysr`l vyn\$ `ys-ysr`l mpny plstym vyplv xlyl bhr glbj. ² vydbqv plstym `xry s`vl v`xry bnyv vykv plstym `t-yvntn v`t-`byndb v`t-mlky-svj bny s`vl. ³ vtkbd hmlxmh jl-s`vl vym&`hv hmvrym bqst vyxl mn-hyvrym. ⁴ vy`mr s`vl `l-ns` klyv slp xrbk vdqny bh pn-yb`v hjryl h`lh vhtjllv-by vl`bh ns` klyv ky yr` m`d vyqx s`vl `t-hxrb vypl jlyh. ⁵ vyr` ns`-klyv ky mt s`vl vypl gm-hv` jl-hxrb vynt. ⁶ vynt s`vl vslst bnyv vkl-bytv yxdv mtv. ⁷ vyr`v kl-`ys ysrl `sr-bjmq ky n\$ vky-mtv s`vl vbnyv vyjzvb jryhm vyn\$ vyb`v plstym vysbv bhm. ⁸ vyhy mmxrt vyb`v plstym lps+ `t-hxlyl vym&`v `t-s`vl v`t- bnyv nplym bhr glbj. ⁹ vyvpy+hv vys`v `t-r`sv v`t-klyv vyslxv b`r&-plstym \$byb lsr `t-j&byhm v`t-hjm. ¹⁰ vysymv `t-klyv byt `lhyhm v`t-glgltv tqjv byt dgvn. ¹¹ vysmjv kl ybys gljd `t kl-`sr-jsv plstym ls`vl. ¹² vyqvmv kl-`ys xyl vys`v `t-gvpt s`vl v`t gvpt bnyv vyby`vm ybysh vyqbrv `t-j&mvtyhm txt h`lh bybs vy&vmv sbjt ymym. ¹³ vynt

s`vl bmjlv `sr mjl byhvh jl-dbr yvhv `sr l`-smr vgm- ls`vl b`vb ldrvs. ¹⁴ vl`-drs byhvh vymythv vy\$b `t-hmlvkx ldvyd bn-ysy.

Chapter 11

¹ vyqb&v kl-ysr`l `l-dvyd xbrvnh l`mr hnh j&mk vbsrk `nxnv. ² gm-tmvl gm-slsvm gm bhyvt s`vl mlk `th hmv&y` vhmby` `t-ysr`l vy`mr yvhv `lhyk lk `th trjh `t-jmy `t-ysr`l v`th thyh ngyd jl jmy ysrl. ³ vyb`v kl-zqny ysrl `l-hmlk xbrvnh vykrt lhm dvyd bryt bxbrvn lpny yvhv vmsxv `t-dvyd lmlk jl-ysr`l kdbr yvhv byd-smv`l. ⁴ vylk dvyd vkl-ysr`l yrvslm hy` ybv\$ vsm hybv\$y ysby h`r&. ⁵ vy`mr v ysby ybv\$ ldvyd l`tbv` hnh vylkd dvyd `t-m&dt &yvn hy` jyr dvyd. ⁶ vy`mr dvyd kl-mkh ybv\$y br`svnh yhyh lr`s vlsr vyjl br`svnh yv`b bn-&rvyh vyhy lr`s. ⁷ vysb dvyd bm&d jl-kn qr`v-lv jyr dvyd. ⁸ vybn hjyr m\$byb mn-hmlv` vjd-h\$byb vyv`b yxyh `t-s`r hjyr. ⁹ vylk dvyd hlvk vgdvl vyhvh &b`vt jmv. ¹⁰ v`lh r`sy hgbvrym `sr ldvyd hmtxzqym jmv bmlkvtv jm-kl-ysr`l lhmykv kdbr yvhv jl-ysr`l. ¹¹ v`lh m\$pr hgbrym `sr ldvyd ysbjm bn-xkmvny r`s hslvsym hv`-jvrr `t-xnyt v jl-sls-m`vt xll bpjm `xt. ¹² v`xryv `ljzr bn-dvdv h`xvxy hv` bslvsh hgbrym. ¹³ hv`-hyh jm-dvyd bp\$ dmym vhpstym n`\$pv-sm lmlxmh vthy xlqt hsdh ml`h sjvrym vhm n\$ vmpny plstym. ¹⁴ vyty&bv btvk-hxlqh vy&ylvh vykv `t-plstym vyvsj yvhv tsvjh gdvlh. ¹⁵ vyrdv slvsh mn-hslvsym r`s jl-h&r `l-dvyd `l-mjrt jdml vmxnh plstym xnh bjmq rp`ym. ¹⁶ vdvyd `z bm&vdh vn&yb plstym `z bbyt lxm. ¹⁷ vyt`v dvyd vy`mr my ysqny mym mbvr byt-lxm `sr bsjr. ¹⁸ vybqjv hslsh bmxnh plstym vys`bv-mym mbvr byt-lxm `sr bsjr vys`v vyb`v `l-dvyd vl`-`bh dvyd lstvtm vyn\$ k `tm lyhv. ¹⁹ vy`mr xlylh ly m`lhy mjsvt z`tdm h`nsym h`lh `sth bnpsvtm ky bnpsvtm hby`vm vl` `bh lstvtm `lh jsv slst hgbvrym. ²⁰ v`bsy `xy-yv`b hv` hyh r`s hslvsh vhv` jvrr `t-xnyt v jl-sls m`vt xll vl`-sm bslvsh. ²¹ mn-hslvsh bsnym nkbd vyhy lhm lsr vjd-hslvsh l`-b`. ²² bnyh bn-yhvdyj bn`ys-xyl rb-pjlym mn-qb&`l hv` hkh `t sny `ry`l mv`b vhv` yrd vkhk `t-h`ry btvk hbvr byvm hslg. ²³ vhv`-hkh `t-h`ys hm&ry `ys mdh xms b`mh vbyd hm&ry xnyt kmnvr `rgym vyrd `lyv bsb+ vygzl `t-hxnyt myd hm&ry vyhrghv bxnyt. ²⁴ `lh jsh bnyhv bn-yhvdyj vlv-sm bslvsh hgbrym. ²⁵ mn-hslvsym hnv nkbd hv` v`l-hslvsh l`-b` vysymhv dvyd jl- msmjtv. ²⁶ vgbvry hxylym jsh`l `xy yv`b `lxnn bn-dvdv mbyt lxm. ²⁷ smvt hhrvry xl& hplvny. ²⁸ jyr` bn-jqs htqvjy `byzr hjntvy. ²⁹ \$bky hxsty jyly h`xvxy. ³⁰ mhry hn+pty xld bn-bjnh hn+vpty. ³¹ `yty bn-ryby mgbjt bny bnymn bnyh hprjtny. ³² xvry mnxly gjs `by`l hjrby. ³³ jzmtv hbxrvmy `lyxb` hsjlby. ³⁴ bny hsm hgzvny yvntn bn-sgh hhrry. ³⁵ `xy`m bn-skr hhrry `lypl bn`-vr. ³⁶ xpr hmkrtv `xyh hplny. ³⁷ x&rv hkrmly njry bn`-zby. ³⁸ yv`l `xy ntn mbrx bn-hgry. ³⁹ &lq hjmvny nxry hbrty ns` kly yv`b bn-&rvyh. ⁴⁰ jyr` hytry grb hytry. ⁴¹ `vryh hxyt zbd bn`-xly. ⁴² jdyn` bn-syz` hr`vbny r`s lr`vbny vjlyv slvsym. ⁴³ xnn bn-mjkh vyvsp+ hmtny. ⁴⁴ jzy` hjstrty smj vyjv`l bny xvtm hjrjry. ⁴⁵ ydyj`l bn-smry vyx` `xyv hty&y. ⁴⁶ `ly`l hmxvym vyryby vyvsyvh bny `lnjm vytmh hmv`by. ⁴⁷ `ly`l vjvbd vyjy`l hm&byh.

Chapter 12

¹ v`lh hb`ym `l-dvyd l&yqlg jvd j&vr mpny s`vl bn-qys vhmh bgbvrym jzry hmlxmh. ² nsqy qst mymynym vmsm`lym b`bny m vbx&ym bqst m`xy s`vl mbnymn. ³ hr`s `xyjzr vyv`s bny hsmjh hgbjty vyzv`l vpl+ bny jzmv t vbrkh vyhv` hjntty. ⁴ vysmjyh hgbjvny gbvr bslysym vjl-hslysym. ⁵ vyrmyh vyxzy`l vyvxnn vyvzbd hgdrt. ⁶ `ljvzy vyrymvt vbjlyh vsmryhv vsp+yhv hxrypy. ⁷ `lqnh vysyvh vjzr`l vyvjzr vysbjm hqrxym. ⁸ vyvj`lh vzbdyh bny yrxm mn-hgdvr. ⁹ vmn-hgdy nbdlv `l-dvyd lm&d mdrh gbry hxyl `nsy &b` lmlxmh jrky &nh vrmx vpny `ryh pnyhm vk&b`ym jl-hhrym lmhr. ¹⁰ jzr hr`s jbdyh hsny `ly`b hsly. ¹¹ msmnh hrbyjy yrmyh hxmsy. ¹² jty hssy `ly`l hsbjy. ¹³ vyvxnn hsmyny `lzbdt htsyjy. ¹⁴ yrmyhv hjsyry mkbny jsty jsr. ¹⁵ `lh mbny-gd r`sy h&b` `xd lm`h hq+n vhgdlv l`lp. ¹⁶ `lh hm `sr jbrv `t-hyrdn bxds hr`svn vhv` mml` jl-kl-gdytyv vybryxv `t-kl-hjmqym lmzrx vlmjrb. ¹⁷ vyb`v mn-bny bny mny vyhvdh jd-lm&d ldvyd. ¹⁸ vy&` dvyd lpnyhm vyjn vy`mr lhm `m-lslvm b`tm `ly ljzrny yhyh-ly jlykm lbb lyxd v`m-lrmvtny l&ry bl` xm\$ bkpy yr`lhy `bvtynv vyvbx. ¹⁹ vrvx lbsh `t-jmsy r`s hslvsym lk dvyd vjmk bn-ysy slvm slvm lk vslv m ljzrk ky jzrk `lhyk vyqblm dvyd vytm br`sy hgdvd. ²⁰ vmmnsh nplv jl-dvyd bb`v jm-plstym jl-s`vl lmlxmh vl` jzrm ky bj&h slxhv \$rny plstym l`mr br`synv ypv l`l-dnyv s`vl. ²¹ blkvt `l-&yqlg nplv jlyv mmmsh jdnx vyvzbd vydyj`l vmyk`l vyvzbd v`lyhv` v<y r`sy h`lpym `sr lmmsh. ²² vhmh jzrv jm-dvyd jl-hgdvd ky-gbvry xyl klm vyhyv srym b&b`. ²³ ky ljt-yvm byvm yb`v jl-dvyd ljzrv jd-lmxnh gdvl kmxnh `lhy m. ²⁴ v`lh m\$pry r`sy hxlv& l&b` b`v jl-dvyd xbrvnh lh\$b mlkvt s`vl `lyv kpy yvhv. ²⁵ bny yhvdh ns`y &nh vrmx sst`lpym vsmvnh m`vt xlv&y &b`. ²⁶ mn-bny smjvn gbvry xyl l&b` sbjt `lpym vm`h. ²⁷ mn-bny hlvy `rbjt `lpym vss m`vt. ²⁸ vyhvdyj hngyd l`hrn vjmv slst `lpym vsbj m`vt. ²⁹ v&dvq njr gbvr xyl vby t-`byv srym jsrym vsnym. ³⁰ vmn-bny bny mny `xy s`vl slst `lpym vjd-hnh mrbytm smrym msmrt byt s`vl. ³¹ vmn-bny `prym jsrym `lp vsmvnh m`vt gbvry xyl `nsy smvt lby t-`bvtm. ³² vmx&y m+h mmsh smvnh jsr `lp `sr nqvb bsmvt lbv` lhmlky `t- dvyd. ³³ vmbny ysskr yvdjy bynh ljty m ldjt mh-yjsh ysrl` r`syhm m`ty m vkl-`xyhm jl-pyhm. ³⁴ mzblvn yv&`y &b` jrky mlxmh bkl-kly mlxmh xmsym `lp vljdr bl`-lb vl. ³⁵ vmmptly srym `lp vjmhm b&nh vxnyt slsym vsbjh `lp. ³⁶ vmn-hdny jrky mlxmh jsrym-vsmvnh `lp vss m`vt. ³⁷ vm`sr yv&`y &b` ljrkl mlxmh `rbjym `lp. ³⁸ vmjbr lyrdn mn-hr`vbny vhgdy vx&y sb+ mmsh bkl kly &b` mlxmh m`h vjsrym `lp. ³⁹ kl-`lh `nsy mlxmh jdry mjrkh blbb slm b`v xbrvnh lhmlky `t-dvyd jl-kl-ysr`l vgm kl-sryt ysrl` lb `xd lhmlky `t-dvyd. ⁴⁰ vyhyv-sm jm-dvyd ymym slvsh `klym vsvtym ky-hkynv lhm `xyhm. ⁴¹ vgm hqrvbym-`lyhm jd-ysskr vzblvn vnptly mby`ym lxm bxmvrym vbgmlym vbprdy m`kl qmx dblym v&mvqym vyyn-vsmn vbqr v&`n lrb ky smxh bysr`l.

Chapter 13

¹ vyvj& dvyd jm-sry h`lpym vhm`vt lkl-ngyd. ² vy`mr dvyd lkl qhl ysrl` m-jlykm +vb vmn-yhv h `lhynv npr&h nslxh jl-`xynv hns`rym bkl`r&vt ysrl` vjmhm hkhnym vhlvym bjry mgrsyhm vyqb&v

³ vn\$bh `t-`rvn `lhynv `lynv ky-l` drsnhv bymy s`vl. ⁴ vy`mrv kl-hqhl ljsvt kn ky-ysr hdb
 bjyny kl-hjm. ⁵ vyqhl dvyd `t-kl-ysr`l mn-syxvr m&rym vjd-lbv` xmt lhby` `t-`rvn h`lhym mqryt
 yjrym. ⁶ vyjl dvyd vkl-ysr`l bjlt h`l-qryt yjrym `sr lyhvdh lhjlv msm `t `rvn h`lhym yvh yvsv
 hkrvbym `sr-nqr` sm. ⁷ vyrkybv `t-`rvn h`lhym jl-jglh xdsh mbyt `byndb vjz` v`xyv nhgym bjglh.
⁸ vdvyd vkl-ysr`l msxqym lpny h`lhym bkl-jz vbsyrym vbknrvt vbnblym vbtwym vbm<ym
 vbx&&rvt. ⁹ vyb`v jd-grn kydn vyslx jz` `t-ydv l`xz `t-h`rvn ky sm+v hbqr. ¹⁰ vyxr-`p yvh bjz`
 vykhv jl`sr-slx ydv jl-h`rvn vymt sm lpny `lhym. ¹¹ vyxr ldvyd ky-pr& yvh pr& bjz` vyqr` lmqvm
 hhv` pr& jz` jd hyvm hzh. ¹² vyyr` dvyd `t-h`lhym byvm hhv` l`mr hyk `by` `ly` `t `rvn h`lhym.
¹³ vl`h\$yr dvyd `t-h`rvn `lyv `l-jyr dvyd vy+hv `l-byt jbd-`dm hgty. ¹⁴ vysb `rvn h`lhym jm-byt
 jbd `dm bbytv slsh xdsym vybrk yvh `t-byt jbd-`dm v`t-kl-`sr-lv.

Chapter 14

¹ vyslx xym mlk-&r ml`kym `l-dvyd vj&y `ryz yvrsy qyr vrsy j&y m lbnv lv byt. ² vydj
 dvyd ky-hkynv yvh lmlk jl-ysr`l ky-ns`l lmjhl mlkvtv bjvr jmv ysrl. ³ vyqx dvyd jvd nsym
 byrvslm vyvld dvyd jvd bnym vbnvt. ⁴ v`lh smvt hylvdym `sr hyv-lv byrvslm smvj vsvbb ntn
 vslmh. ⁵ vybxr v`lysvj v`lpl+. ⁶ vngh vnpg vpyj. ⁷ v`lysmj vbjlydj v`lypl+. ⁸ vysmjv plstym
 ky-nmsx dvyd lmlk jl-kl-ysr`l vyjlv kl-plstym lbqs `t-dvyd vysmj dvyd vy&` lpnyhm. ⁹ vplstym
 b`v vyps+v bjmq rp`ym. ¹⁰ vys`l dvyd b`lhym l`mr h`jlh jl-plstyym vnttm bydy vy`mr lv yvh jlh
 vnttym bydk. ¹¹ vyjlv bbjl-pr&y m vykm sm dvyd vy`mr dvyd pr& h`lhym `t-`vyby bydy kpr&
 mym jl-kn qr`v sm-hmqvm hhv` bjl pr&y m. ¹² vyjzbv-sm `t-`lhyhm vy`mr dvyd vysrvv b`s. ¹³
 vy\$ypv jvd plstym vyps+v bjmq. ¹⁴ vys`l jvd dvyd b`lhym vy`mr lv h`lhym l` tjlh `xryhm h\$b
 mjlyhm vb`t lhm mmvl hbk`ym. ¹⁵ vyhy ksmjk `t-qvl h&jdh br`sy hbk`ym `z t&` bmlxmh ky-y&`
 h`lhym lpnyk lhkv t-mxnh plstym. ¹⁶ vyjs dvyd k`sr &vhv h`lhym vykv `t-mxnh plstym mgbjvn
 vjd- gzrh. ¹⁷ vy&` sm-dvyd bkl-h`r&vt vyvhv ntn `t-pxdv jl-kl-hgvym.

Chapter 15

¹ vyjs-lv btym bjyr dvyd vykn mqvm l`rvn h`lhym vy+-lv `hl. ² z`mr dvyd l`ls` t`-`rvn h`lhym
 ky`m-hlvym ky-bm bxr yvh ls`t `t-`rvn yvh vlsrtv jd-jvlm. ³ vyqhl dvyd `t-kl-ysr`l `l-yrvslm
 lhjlv t`-`rvn yvh `l-mqvmv `sr-hkyn lv. ⁴ vy`\$p dvyd `t-bny `hrn v`t-hlvym. ⁵ lbny qht `vry`l hsr
 v`xyv m`h vjsrym. ⁶ lbny mrry jsyh hsr v`xyv m`tym vjsrym. ⁷ lbny grsvm yv`l hsr v`xyv m`h
 vslysm. ⁸ lbny `ly&pn smjyh hsr v`xyv m`tym. ⁹ lbny xbrvn `ly`l hsr v`xyv smvny m. ¹⁰ lbny jzy`l
 jmyndb hsr v`xyv m`h vsny m jsr. ¹¹ vyqr` dvyd l&dvq vl`bytr khkny m vllvym l`vry`l jsyh vyv`l
 smjyh v`ly`l vjmyndb. ¹² vy`mr lhm `tm r`sy h`bvt llvym htqdsv `tm v`xykm vjhlytm `t `rvn yvh

`lhy ysr`l`l-hkynvty lv. ¹³ ky lmr`svnh l`tm pr& yvh `lhynv bnv ky-l` drsnhv kmsp+. ¹⁴ vytqdsv
 hkhnym vhlvym lhjlv t`-rvn yvh `lhy ysr`l. ¹⁵ vys`v bny-hlvym `t`rvn h`lhym k`sr &vh msh
 kdbr yvh bktpm bm+vt jlyhm. ¹⁶ vy`mr dvyd lsry hlvym lhjmyd `t`xyhm hmsrym bkly-syr
 nblym vknrvt vm<ym msmyjym lhrym-bqvl lsmxh. ¹⁷ vyjmydv hlvym `t hymn bn-yv`l vmn-`xyv
 `Sp bn-brkyhv vmn-bny mrry `xyhm `ytn bn-qvsyvh. ¹⁸ vjmhm `xyhm hmsnym zkryhv bn vyjzy`l
 vsmyrmvt vyxy`l vjny `ly`b vbnyhv vmjsyvh vmttyhv v`lyplhv vmqnyhv vjbd `dm vyjy`l hsjrym.
¹⁹ vmsrym hymn `Sp v`ytn bm<ym nxst lhsmyj. ²⁰ vzkryh vjzy`l vsmyrmvt vyxy`l vjny v`ly`b
 vmjsyvh vbnyhv bnblym jl-jlmvt. ²¹ vmttyhv v`lyplhv vmqnyhv vjbd `dm vyjy`l vjzzyhv bknrvt
 jl- hsmynyt ln&x. ²² vknyhv sr-hlvym bms` y\$R bms` ky mbyn hv`. ²³ vbrkyh v`lqnh sjrym l`rvn.
²⁴ vsbnyhv vyvsp+ vntn`l vjmsy vzkryhv vbnyhv v`lyjzr hkhnym mx&&rym bx&&rvt lpny `rvn
 h`lhym vjbd `dm vyxyh sjrym l`rvn. ²⁵ vyhy dvyd vzqny ysr`l vsry h`lpym hhlkym lhjlv t`-rvn
 bryt- yvh mn-byt jbd-`dm bsmxh. ²⁶ vyhy bjzr h`lhym `t-hlvym ns`y `rvn bryt-yvh vyzbxv sbjh-
 prym vsbjh `lym. ²⁷ vdvyd mkrbl bmjyl bv& vkl-hlvym hns`ym `t-h`rvn vmsrym vknyh hsr
 hms` hmsrym vjl-dvyd `pvd bd. ²⁸ vkl-ysr`l mjlym `t`-rvn bryt-yvh btrvjh vbqvl svpr vbx&&rvt
 vbm<ym msmjym bnblym vknrvt. ²⁹ vyhy `rvn bryt yvh b`jd-jyr dvyd vmykl bt-s`vl nsqph
 bjd hxlvn vtr` `t-hmlk dvyd mrqd vmsxq vtzb lv blbh.

Chapter 16

¹ vyby`v `t`-rvn h`lhym vy&ygv `tv btkv h`hl `sr n+h-lv dvyd vyqrybv jlv vslmym lpny h`lhym.
² vykl dvyd mhjlv hjlh vhlmym vybrk `t-hjm bsm yvh. ³ vyxlq lkl-`ys ysr`l m`ys vjd-`sh l`ys
 kkr-lxm v`spr v`sysh. ⁴ vytn lpny `rvn yvh mn-hlvym msrtym vlhzyr vlhvdv vlhll lyvh `lhy
 ysr`l. ⁵ `Sp hr`s vmsnhv zkryh yjy`l vsmyrmvt vyxy`l vmttyh v`ly`b vbnyhv vjbd `dm vyjy`l bkly
 nblym vbknrvt v`Sp bm<ym msmyj. ⁶ vbnyhv vyxzy`l hkhnym bx&&rvt tmyd lpny `rvn
 bryt-h`lhym. ⁷ byvm hhv` `z ntn dvyd br`s lhdv lyvh byd-`Sp v`xyv. ⁸ hvdv lyvh qr`v bsmv
 hvdjv bjmy jlylytv. ⁹ syrv lv zmr-v syxv bkl-npl`tyv. ¹⁰ hthllv bsm qdsv ysmx lb mbqsy yvh.
¹¹ drsv yvh vjzv bqsv pnyv tmyd. ¹² zkrv npl`tyv `sr jsh mptyv vmsp+y-pyvh. ¹³ zry ysr`l jbdv
 bny yjqb bxyryv. ¹⁴ hv` yvh `lhynv bkl-h`r& msp+yv. ¹⁵ zkrv ljlvm brytv dbr &vh l`lp dvr. ¹⁶
 `sr krt `t-`brhm vsbvjtv ly&xq. ¹⁷ vyjmydh lyjqb lxq lysr`l bryt jvlm. ¹⁸ l`mr lk `tn `r&-knjn xbl
 nxltkm. ¹⁹ bhvtkm mty m\$pr kmj+ vgrym bh. ²⁰ vythlkv mgvy `l-gvy vmmmlkh `l-jm `xr. ²¹
 l`-hnyx l`ys ljsqm vyvkv jlyhm mlkym. ²² l-tgfv bmsyxy vbnby`y `l-trjv. ²³ syrv lyvh kl-h`r&
 bsrv myvm-`l-yvm ysvjtv. ²⁴ \$prv bgvym `t-kbvdv bkl-hjmym npl`tyv. ²⁵ ky gdvl yvh vmhll m`d
 vnr` hv` jl-kl-`lhym. ²⁶ ky kl-`lhy hjmym `lylym vyvh smym jsh. ²⁷ hvd vhdr lpnyv jz vxdvh
 bmqmv. ²⁸ hbv lyvh mspxtv jmym hbv lyvh kbvd vjz. ²⁹ hbv lyvh kbvd smv s`v mnxh vb`v
 lpnyv hstxvv lyvh bhdt- qds. ³⁰ xylv mlpnyv kl-h`r& `p-tkvn tbl bl-tmv+. ³¹ ysmxv hsmym vtgl
 h`r& vy`mrv bgvym yvh mlk. ³² yrym hym vmlv`v yjl& hsdh vkl-`sr-bv. ³³ `z yrnnv j&y hyjr

mlpny yvh ky-b` lsv+ `t-h`r&. ³⁴ hvdv lyvh ky +vb ky ljvml x\$dv. ³⁵ v`mrv hvsyjnv `lhy ysjnv vqb&nv vh&ylnv mn-hgvym lhdvt lsm qdsk lhstbx bthltk. ³⁶ brvk yvh `lhy ysrl mn-hjvml vjd hjlm vy`mrv kl-hjm `mn vhll lyvh. ³⁷ vyjzb-sm lpny `rvn bryt-yvh l`\$p vl`xyv lsrt lpny h`rvn tmyd ldbr-yvm byvmv. ³⁸ vjbd `dm v`xyhm ssym vsmvnh vjbd `dm bn-ydytvn vx\$h lsjrym. ³⁹ v`t &dvq hkhn v`xyv hkhnym lpny mskn yvh bbmh `sr bgbjvn. ⁴⁰ lhjlv jlv lyvh jl-mzbx hjlh tmyd lbqr vljrb vlkl-hktvb btvrt yvh `sr &vh jl-ysrl. ⁴¹ vjmhm hymn vydvtvn vs`r hbrvrym `sr nqbv bsmvt lhdvt lyvh ky ljvml x\$dv. ⁴² vjmhm hymn vydvtvn x&&rvt vm<ym lmsmyjym vkly syr h`lhy vbn ydytvn lsjr. ⁴³ vylkv kl-hjm `ys lbytv vy\$b dyd lbrk `t-bytv.

Chapter 17

¹ vyhy k`sr ysb dvyd bbytv vy`mr dvyd `l-ntn hnby` hnh `nky yvsb bbyt h`ryzm v`rvn bryt-yvh txt yryjvt. ² vy`mr ntn `l-dvyd kl `sr blbbk jsh ky h`lhy jmk. ³ vyhy blylh hhv` vyhy dbr-`lhy `l-ntn l`mr. ⁴ lk v`mrt `l-dvyd jbdy kh `mr yvh l` `th tbnh-ly hbyt lsbt. ⁵ ky l` ysbty bbyt mn-hyvm `sr hjlyty `t-ysrl jd hyvm hzh v`hyh m`hl `l-`hl vmmskn. ⁶ bkl `sr-hthlky bkl-ysrl hdbr dbrty `t-`xd sp+y ysrl `sr &vyty lrjvt `t-jmy l`mr lmh l`-bnym ly byt `ryzm. ⁷ vjth kh-`mr ljbdy ldvyd kh `mr yvh &b`vt `ny lqxyk mn-hnv mn-`xry h&`n lhyvt ngyd jl jmy ysrl. ⁸ v`hyh jmk bkl `sr hlkt v`kryt `t-kl-`vybyk mpnyk vjsyty lk sm ksm hgdlvm `sr b`r&. ⁹ vsmyt mqvm ljmy ysrl vn+jtyhv vskn txyv vl` yrgz jvd vl`-yv\$ypv bny-jvlh lbtv k`sr br`svnh. ¹⁰ vlmymym `sr &vyty sp+ym jl-jmy ysrl vkhnyty `t-kl-`vybyk v`gd lk vbyt ybnh-lk yvh. ¹¹ vyhy ky-ml`v ymyk llkt jm-`btyk vhyqmvty `t-zrjk `xryk `sr yhyh mbnyk vkhynvty `t-mlkvty. ¹² hv` ybnh-ly byt vknnty `t-k\$`v jd-jvml. ¹³ `ny `hyh-lv l`b vhv` yhyh-ly lbn vx\$dy l`-`\$yr mjmv k`sr h\$yrty m`sr hyh lpnyk. ¹⁴ vhmjdyhv bbyty vbmlkvty jd-hjvml vk\$`v yhyh nkvn jd-jvml. ¹⁵ kkl hdbrym h`lh vkkl hxzvn hzh kn dbr ntn `l-dvyd. ¹⁶ vyb` hmlk dvyd vysb lpny yvh vy`mr my-`ny yvh `lhy vmy byty ky hby`tny jd-hlm. ¹⁷ vtq+n z`t bjnyk `lhy vtdbr jl-byt-jbdk lmrxvq vr`ytny ktrv h`dm hmjhl yvh `lhy. ¹⁸ mh-yv\$yp jvd dvyd `lyk lkbvd `t-jbdk v`th `t-jbdk ydjt. ¹⁹ yvh bjbvr jbdk vklbk jsyt `t kl-hgdvhl hz`t lhdyj `t-kl- hgdlvt. ²⁰ yvh `yn kmvk v`yn `lhy zvltk bkl `sr-smjnv b`zyny. ²¹ vmy kjmk ysrl gvy `xd b`r& `sr hlk h`lhy lpdvt lv jm lsvm lk sm gdlvt vnr`vt lgrs mpny jmk `sr-pdyt mm&rym gvym. ²² vttn `t-jmk ysrl lk ljm jd-jvml v`th yvh hyyt lhm l`lhy. ²³ vjth yvh hdbv `sr dbrt jl-jbdk vjl-bytv y`mn jd-jvml vjsh k`sr dbrt. ²⁴ vy`mn vygdv smk jd-jvml l`mr yvh &b`vt `lhy ysrl `lhy lysrl vbytdvyd jbdk nkvn lpnyk. ²⁵ ky `th `lhy glyt `t-`zn jbdk lbnvt lv byt jl-kn m&` jbdk lhtpll lpnyk. ²⁶ vjth yvh `th-hv` h`lhy vtdbr jl-jbdk h+vvh hz`t. ²⁷ vjth hv`lt lbrk `t-byt jbdk lhyvt ljvml lpnyk ky-`th yvh brkt vmbrk ljvml.

Chapter 18

¹ vyhy `xry-kn vyk dvyd `t-plstym vyknyjm vyqx `t-gt vbntyh myd plstym. ² vyk `t-mv`b vyhyv mv`b jbdym ldvyd ns`y mnxh. ³ vyk dvyd `t-hddjzr mlk-&vbh xmth blktv lh&yb ydv bnhr-prt. ⁴ vylkd dvyd mmnv `lp rkb vsbjt `lpym prsym vjsrym `lp `ys rgly vyjqr dvyd `t-kl-hrkb vyvtr mmnv m`h rkb. ⁵ vyb` `rm drmsq ljzvr lhddjzr mlk &vbh vyk dvyd b`rm jsrym- vsnym `lp `ys. ⁶ vysm dvyd b`rm drmsq vyhy `rm ldvyd jbdym ns`y mnxh vyvsj yvhv ldvyd bkl `sr hlk. ⁷ vyqx dvyd `t sl+y hzhb `sr hyv jl jbdy hddjzr vyby`m yrslm. ⁸ vm+bxt vmkvn jry hddjzr lqx dvyd nxst rbh m`d bh jsh slmh `t- ym hnxst v`t-hjmvdyd v`t kly hnxst. ⁹ vysmj tjv mlk xmt ky hkh dvyd `t-kl-xyl hddjzr mlk-&vbh. ¹⁰ vyslx `t-hdvrn-bnv `l-hmlk-dvyd ls`vl-lv lslvm vlbrkv jl `sr nlxm bhddjzr vykhv ky`ys mlxmtv tjv hyh hddjzr vkl kly zhb vk\$ p vnxst. ¹¹ gm-`tm hqdys hmlk dvyd lyhv h jm-hk\$ p vzhzb `sr ns` mkl-hgvym m`dvm vmmv`b vmbny jmvn vmplstym vmjmlq. ¹² v`bsy bn-&rvyh hkh `t-`dvm bgy` hmlx smvnh jsr `lp. ¹³ vysm b`dvm n&ybym vyhyv kl-`dvm jbdym ldvyd vyvsj yvhv `t- dvyd bkl `sr hlk. ¹⁴ vymlk dvyd jl-kl-ysr`l vyhy jsh msp+ v&dqh lkl-jmv. ¹⁵ vyv`b bn-&rvyh jl-h&b` vyhvsp+ bn-`xylvd mzkry. ¹⁶ v&dvq bn-`xy+vb v`bymlk bn-`bytr khnym vsvs` \$vpr. ¹⁷ vbnyhv bn-yhvydj jl-hkrty vhpity vbny-dvyd hr`snym lyd hmlk.

Chapter 19

¹ vyhy `xry-kn vynt nxs mlk bny-jmvn vymlk bnv txtyv. ² vy`mr dvyd `jsh-x\$d jm-xnvn bn-nxs ky-jsh `byv jmy x\$d vyslx dvyd ml`kym lnxmv jl-`byv vyb`v jbdy dvyd `l-`r& bny-jmvn `l- xnvn lnxmv. ³ vy`mrv sry bny-jmvn lnxvn hmkbd dvyd `t-`byk bjnyk ky-slx lk mnxmym hl` bjbvr lxqr vlhpk vlrgl h`r& b`v jbdyv `lyk. ⁴ vyqx xnvn `t-jbdy dvyd vyglxm vykrt `t-mdvyhm bx&y jd-hmpsjh vyslxm. ⁵ vylkv vygydv ldvyd jl-h`nsym vyslx lqr`tm ky-hyv h`nsym nklym m`d vy`mr hmlk sbv byrxv jd `sr-y&mx zqnkm vsbtm. ⁶ vyr`v bny jmvn ky htb`sv jm-dvyd vyslx xnvn vbny jmvn `lp kkr- k\$ p lskr lhm mn-`rm nhrym vmn-`rm mjkh vm&vbh rkb vprsym. ⁷ vyskrv lhm snym vslysym `lp rkb v`t-mlk mjkh v`t-jmv vyb`v vyxnv lpny mydb` vbny jmvn n`\$pv mjryhm vyb`v lmlxmh. ⁸ vysmj dvyd vyslx `t-yv`b v`t kl-&b` hgbvrym. ⁹ vy&`v bny jmvn vyjrv mlxmh ptx hjyr vhmlym `sr-b`v lbdm bsdh. ¹⁰ vyr` yv`b ky-hyth pny-hmlxmh `lyv pnym v`xvr vybvr mkl-bxvr bysr`l vyjrv lqr`t `rm. ¹¹ v`t ytr hjm ntn byd `bsy `xyv vyjrv lqr`t bny jmvn. ¹² vy`mr `m-txzq mmny `rm vhyt ly ltsvjh v`m-bny jmvn yxzqv mmk vhsjtyk. ¹³ xzq vntxzqh bjd-jmnv vbjd jry `lhynv vyvhv h+vb bjnyv yjsh. ¹⁴ vygs yv`b vjhm `sr-jmv lpny `rm lmlxmh vynyv\$ vmpnyv. ¹⁵ vbny jmvn r`v ky-n\$ `rm vynyv\$ gm-hm mpny `bsy `xyv vyb`v hjyrh vyb` yv`b yrslm. ¹⁶ vyr` `rm ky ngpv lpny ysrl vyslxv ml`kym vyv&y`v `t-`rm `sr mjbr hnhr vsvpk sr-&b` hddjzr lpnyhm. ¹⁷ vygd ldvyd vy`\$p `t-kl-ysr`l vyjbr hyrdn vyb` `lhm vyjrv `lhm vyjrv dvyd lqr`t `rm mlxmh vylxmv jmv. ¹⁸ vyn\$ `rm mlpny ysrl vyhrg dvyd m`rm sbjt `lpym rkb v`rbjym `lp `ys rgly v`t

svpk sr-h&b` hmyt. ¹⁹ vyr`v jbdy hddjzr ky ngpv lpny ysr`l vyslymv jm-dvyd vyjbdhv vl`-`bh`rm lhvsyj`t-bny-jmvn jvd.

Chapter 20

¹ vyhy ljt tsvbt hsnh ljt &`t hmlkym vynhg yv`b`t-xy l h&b` vysxt`t-`r& bny-jmvn vyb` vy&r`-t-rbh vdvyd ysb byrvslm vyk yv`b`t-rbh vyhr\$h. ² vyqx dvyd`t-j+rt-mlkm mj l r`sv vym&`h msq l kkr-zhb vbh`bn yqrh vthy jl-r`s dvyd vsll hjyr hv&y`hrbh m`d. ³ v`t-hjm`sr-bh hv&y`vysr bmgrrh vbxry&y hbrzl vbmgrvt vkn yjsh dvyd lkl jry bny-jmvn vysb dvyd vkl-hjm yrsvslm. ⁴ vyhy`xrykn vtjmd mlxmh bgzr jm-plstym`z hkh \$bky hxsty`t-\$py myldy hrp`ym vyknyv. ⁵ vthy-jvd mlxmh`t-plstym vyk`lxnn bn-yjvr`t-lxmy`xy glyt hgty vj& xnytv kmnvr`rgym. ⁶ vthy-jvd mlxmh bgt vyhy`ys mdh v`&bjtyv ss-vss jsrym v`rbj vgm-hv`nvld lhrp`. ⁷ vyxrp`t-ysr`l vykhv yhvntn bn-smj`xy dvyd. ⁸ `l nvldv lhrp` bgt vyplv byd-dvyd vbyd-jbdyv.

Chapter 21

¹ vyjmd s+n jl-ysr`l vy\$t`t-dvyd lmnvt`t-ysr`l. ² vy`mr dvyd`l-yv`b v`l-sry hjm lkv \$prv`t-ysr`l mb`r sbj vjd- dn vhby`v`ly v`djh`t-m\$prm. ³ vy`mr yv`b yv\$py yvhv jl-jmv khm m`h pjmy m hl`dny hmlk klm l`dny ljbdym lmh ybqs z`t`dny lmh yhyh l`smh lysr`l. ⁴ vdbr-hmlk xzq jl-yv`b vy&`yv`b vythlk bkl-ysr`l vyb`yrsvslm. ⁵ vytn yv`b`t-m\$pr mpqd-hjm`l-dvyd vyhy kl-ysr`l`lp`lpym vm`h`lp`ys slp xrb vyhvdh`rbj m`vt vsbjym`lp`ys slp xrb. ⁶ vlvv vbnymn l`pqd btkm ky-ntjb dbr-hmlk`t-yv`b. ⁷ vyrj bjyny h`lhym jl-hdbr hzh vyk`t-ysr`l. ⁸ vy`mr dvyd`l-h`lhym x+ty m`d`sr jsyty`t-hdbr hzh vjth hjbr-n`jtjvvn jbdk ky n\$klty m`d. ⁹ vydbv yvhv`l-gd xzh dvyd l`mr. ¹⁰ lk vdbv`l-dvyd l`mr kh`mr yvhv slvs`ny n+h jlyk bxr-lk`xt mhnv v`jsh-lk. ¹¹ vyb`gd`l-dvyd vy`mr lv kh-`mr yvhv qbl-lk. ¹² `m-slvs snym rjb v`m-slsh xdsym n\$ph mpny-&ryk vxrb`vybk lmsgt v`m-slst ymy m xrb yvhv vdbr b`r& vml`k yvhv msxyt bkl- gbvl ysr`l vjth r`h mh-`syb`t-slxy dbr. ¹³ vy`mr dvyd`l-gd &r-ly m`d`plh-n`byd-yvhv ky-rbym rxmyv m`d vbyd-`dm`l-`pl. ¹⁴ vytn yvhv dbr bysr`l vypl mysr`l sbjym`lp`ys. ¹⁵ vyslx h`lhym ml`k lyrvslm lhsxyth vkhsxyt r`h yvhv vynxm jl- hrjh vy`mr lml`k hmsxyt rb jth hrp ydk vml`k yvhv jmd jm-grn`rnn hybv\$y. ¹⁶ vys`dvyd`t-jynyv vyr`t-ml`k yvhv jmd byn h`r& vbyn hsmym vxrbv slvph bydv n+vyh jl-yrsvslm vypl dvyd vhzqnym mk\$ym bsqym jl-pnyhm. ¹⁷ vy`mr dvyd`l-h`lhym hl`ny`mrt y lmnvt bjm v`ny-hv`sr- x+ty vhrj hrjvty v`lh h&`n mh jsv yvhv`lhy thy n`ydk by vbyty`by vbjmk l`lmgph. ¹⁸ vml`k yvhv`mr`l-gd l`mr ldvyd ky yjth dvyd lhqym mzbv lyvhv bgrn`rnn hyb\$y. ¹⁹ vyjl dvyd bdbv-gd`sr dbr bsm yvhv. ²⁰ vysb`rnn vyr`t-hml`k v`rbjt bnyv jmv mtxb`ym v`rnn ds x+ym. ²¹ vyb`dvyd jd-`rnn vyb+`rnn vyr`t-dvyd vy&`mn-hgrn vystxv ldvyd`pym

`r&h. ²² vy`mr dvyd `l-`rnn tnh-ly mqvm hgrn v`bnh-bv mzbx lyhv h bk\$ p ml` tnhv ly vtj&r hmgph
 mj l hjm. ²³ vy`mr `rnn `l-dvyd qx-lk vyjs `dny hmlk h+vb bjnyv r`h ntty hbqr ljlvt vhmvrwym
 lj&y m vhx+ym lmnxh hkl ntty. ²⁴ vy`mr hmlk dvyd l`rnn l` ky-qnh `qnh bk\$ p ml` ky l`-`s` `sr- lk
 lyhv vhlvt jvlh xnm. ²⁵ vytn dvyd l`rnn bmqvm sqly zhb msq l ss m`vt. ²⁶ vybn sm dvyd mzbx
 lyhv vyjl jlvt vslmym vyqr` `l-yhv vyjnhv b`s mn-hsmym jl mzbx hjlh. ²⁷ vy`mr yhv hml`k
 vysb xrbv `l-ndnh. ²⁸ bjt hhy` br`vt dvyd ky-jnhv yhv hgrn `rnn hybv\$y vyzbx sm. ²⁹ vmskn
 yhv `sr-jsh msh bmdbr vmzbx hjvlh bjt hhy` bbmh bgbjvn. ³⁰ vl`-ykl dvyd llkt lpnyv ldrs `lhym
 ky nbjt mpy xrb ml`k yhv.

Chapter 22

¹ vy`mr dvyd zh hv` byt yhv h`lhym vzh-mzbx ljlh lysr`l. ² vy`mr dvyd lknv\$ `t-hgrym `sr
 b`r& ysrl vyjmd x&by m lx&vb `bny gzyt lbnvt byt h`lhym. ³ vbrzl lrb lm\$ mrym ldlvt hsjrym
 vlmxbrvt hkyn dvyd vnxst lrb `yn msq l. ⁴ vj&y `ry m l`yn m\$pr ky hby`v h&y dny m vh&ry m j&y
 `ry m lrb ldvyd. ⁵ vy`mr dvyd slmh bny njr vrk vby t lbnvt lyhv hgdyl lmjlh lsm vlt p`rt lkl-h`r&vt
 `kynh n` lv vykn dvyd lrb lpny mvtv. ⁶ vyqr` lsmh bnv vy&vhv lbnvt byt lyhv h`lhy ysrl. ⁷ vy`mr
 dvyd lsmh bnv `ny hyh jm-lbby lbnvt byt lsm yhv h`lhy. ⁸ vyhy jly dbr-yhv h`mr dm lrb spkt
 vmlxmtv gdlvt jsyt l`-tbnh byt lsm ky dmym rbym spkt `r&h lpny. ⁹ hnh-bn nvld lk hv` yhyh `ys
 mnvxh vhnvty lv mkl-`vybyv m\$byb ky slmh yhyh smv vslv m vsq+ `tn jl-ysr`l bymyv. ¹⁰ hv`-ybnh
 byt lsm yvhv` yhyh-ly lbn v`ny-lv l`b vkhynvty k\$` mlkvtv jl-ysr`l jd-jvlm. ¹¹ jth bny yhy yhv
 jmk vh&lxt vbnyt byt yhv h`lhy k`sr dbr jlyk. ¹² `k ytn-lk yhv skl vbynh vy&vk jl-ysr`l vlsmv
 `t-tvrt yhv h`lhy. ¹³ `z t&lyx `m-tsmv ljsvt `t-hxqym v`t-hmsp+ym `sr &vh yhv h`- msh jl-ysr`l
 xzq v`m& `l-tyr` v`l-txt. ¹⁴ vnhh bjnyy hkynvty lby t-yhv hzb kkry m m`h-`lp vk\$ p `lp `lpym
 kkry m vlnxst vlbrzl `yn msq l ky lrb hyh vj&y m v`bnym hkynvty vjlyhm tv\$yp. ¹⁵ vjmk lrb jsy
 ml`kh x&by m vxrsy `bn vj& vkl-xkm bkl-ml`kh. ¹⁶ lz h lk\$ p vlnxst vlbrzl `yn m\$pr qvm vjsh
 vyhy yhv jmk. ¹⁷ vy&v dvyd lkl-sry ysrl lizr lsmh bnv. ¹⁸ hl` yhv h`lhy km jmk m vnyx lkm
 m\$byb ky ntn bydy `t ysby h`r& vnkbs h`r& lpny yhv vlpny jmv. ¹⁹ jth tnv lbbkm vnpskm ldrvs
 lyhv h`lhy km vqvmv vbnv `t-mqds yhv h`lhym lhby` `t-`rvn bryt-yhv vkly qds h`lhym lby t hbnh
 lsm-yhv.

Chapter 23

¹ vdvyd zqn vsbj ymym vmlk `t-slmh bnv jl-ysr`l. ² vy`\$p `t-kl-sry ysrl vkhny m vhlvym.
³ vy\$prv hlvy mbn slsym snh vmjlh vyhy m\$prm lglgtm lgbry m slsym vsmvnh `lp. ⁴ m`lh ln&x
 jl-ml`kt byt-yhv jsry m v`rbjh `lp vs+ry m vsp+ym sst `lpym. ⁵ v`rbjt `lpym sjry m v`rbjt `lpym

mhllym lyhvh bklym `sr jsyty lhll. ⁶ vyxlqm dvyd mxlqvt lbny lvy lgrsvn qht vmrry. ⁷ lgrsny ljdkn vsmjy. ⁸ bny ljdkn hr`s xyy`l vztm vyv`l slsh. ⁹ bny smjy slmvt vxzy`l vhrn slsh `lh r`sy h`bvt lljdkn. ¹⁰ vbny smjy yxt zyn` vyjvs vbryjh `lh bny-smjy `rbjh. ¹¹ vyhy-yxt hr`s vzyzh hsny vyjvs vbryjh l`hrbv bnym vyhyv lbyt `b lpqdh `xt. ¹² bny qht jmrm y&hr xbrvn vjzy`l `rbjh. ¹³ bny jmrm `hrn vmsh vybdl `hrn lhqdyv qds qdsym hv`-vbnyv jd- jvlm lhq+yr lpny yvhv lsrtv vlbrk bsmv jd-jvlm. ¹⁴ vmsh `ys h`lhym bnyv yqr`v jl-sb+ hlvy. ¹⁵ bny msh grsm v`lyjzr. ¹⁶ bny grsvm sbv`l hr`s. ¹⁷ vyhyv bny-`lyjzr rxbyh hr`s vl`-hyh l`lyjzr bnym `xrym vbny rxbyh rbv lmjhl. ¹⁸ bny y&hr slmyt hr`s. ¹⁹ bny xbrvn yryhv hr`s `mryh hsny yxzy`l hslsy vyqmjm hrbyjy. ²⁰ bny jzy`l mykh hr`s vysyh hsny. ²¹ bny mrry mxly vmvsv bny mxly `ljzr vqys. ²² vymt `ljzr vl`-hyv lv bnym ky `m-bnvt vys`vm bny-qys `xyhm. ²³ bny mvsv mxly vjdr vyrmvt slsh. ²⁴ `lh bny-lvy lbyt `btyhm r`sy h`bvt lpqvdym bm\$pr smvt lglgtm jsh hml`kh ljbdt byt yvhv mbn jsrym snh vmjhl. ²⁵ ky `mr dvyd hnyx yvhv `lhy-ysr`l ljm vsvkn byrvslm jd- ljvlm. ²⁶ vgm llvym `yn-ls` t`-t-hmskn v`-t-kl-klyv ljbdtv. ²⁷ ky bdbry dvyd h`xrym hmh m\$pr bny-lvy mbn jsrym snh vlmjhl. ²⁸ ky mjmdm lyd-bny `hrn ljbdt byt yvhv jl-hx&rvt vjl-hlsvt vjl-+hrt lkl-qds vmjsh jbdt byt h`lhym. ²⁹ vllxm hmjrt vl\$lt lmnxh vlrqyq hm&vt vlmxvt vlmrbkt vlkl- msvrh vmdh. ³⁰ vljmd bbqr bbqr lhdvt vlhll lyhvh vkn lrb. ³¹ vlkl hjlvt jlvt lyhvh lsbtvt lxdsym vlmjdym bm\$pr km\$+ jlyhm tnyd lpny yvhv. ³² vsmrv `t-msmrt `hl-mvjd v`-t msmrt hqds vmsmrt bny `hrn `xyhm ljbdt byt yvhv.

Chapter 24

¹ vlbny `hrn mxlqvtm bny `hrn ndb v`byhv` `ljzr v`ytmr. ² vymt ndb v`byhv` lpny `byhm vbnym l`-hyv lhm vykhv` `ljzr v`ytmr. ³ vyxlqm dvyd v&dvq mn-bny `ljzr v`xymk mn-bny `ytmr lpqdtm bjbdtm. ⁴ vym&`v bny-`ljzr rbym l`sy hgbrym mn-bny `ytmr vyxlqvm lbny `ljzr r`sym lbyt-`bvt ssh jsr vlbny `ytmr lbyt `bvtm smvnh. ⁵ vyxlqvm bgvrlvt `lh jm-`lh ky-hyv sry-qds vsry h`lhym mbny `ljzr vbbny `ytmr. ⁶ vyktbm smjyh bn-ntn`l h\$vr mn-hlvy lpny hmlk vhsrym v&dvq hkhn v`xymk bn-`bytr vr`sy h`bvt lkhny vllvym byt-`b `xd `xz l`ljzr v`xz `xz l`ytmr. ⁷ vy&` hgvr hr`svn lyhvryb lydjh hsny. ⁸ lxm hslsy lsrym hrbjy. ⁹ lmlkyh hxmysy lmymn hssy. ¹⁰ lhqv& hsbjy l`byh hsmyny. ¹¹ lysvj htsjy lsknyhv hjsry. ¹² l`lysyb jsty jsr lyqym snym jsr. ¹³ lxph slsh jsr lysb`b `rbjh jsr. ¹⁴ lblgh xmsh jsr l`mr ssh jsr. ¹⁵ lxzyr sbjh jsr lhp&& smvnh jsr. ¹⁶ lptxyh tsjh jsr lyxq`l hjsrym. ¹⁷ lykyn `xd vjsrym lgmvl snym vjsrym. ¹⁸ ldlyhv slsh vjsrym lmjzyhv `rbjh vjsrym. ¹⁹ `lh pqdtm ljbdtm lbv` lbyt-yvhv km\$+m byd `hrn `byhm k`sr &vhv yvhv `lhy ysrl. ²⁰ vlbny lvy hnvtrym lbny jmrm svb`l lbny svb`l yxdyhv. ²¹ lrxbyhv lbny rxbyhv hr`s sysh. ²² ly&hry slmvt lbny slmvt yxt. ²³ vbny yryhv `mryhv hsny yxzy`l hslsy yqmjm hrbyjy. ²⁴ bny jzy`l mykh lbny mykh smvr. ²⁵ `xy mykh sysh lbny sysh zkryhv. ²⁶ bny mrry mxly vmvsv bny yjzyhv bnv. ²⁷ bny mrry lyjzyhv bnv vshm vzkvr vjbry. ²⁸ lmxly `ljzr vl`-hyh lv bnym. ²⁹ lqys bny-qys yrxm`l. ³⁰ vbny mvsv mxly vjdr vyrymvt `lh bny hlvy lbyt `btyhm. ³¹ vpylv gm-hm gvrlvt ljmt

`xyhm bny-`hrn lpny dvyd hmlk v&dvq v`xymlk vr`sy h`bvt lkhnym vllvym `bvt hr`s ljmt `xyv hq+n.

Chapter 25

¹ vybdl dvyd vsry h&b` ljbdh lbny `p vhyrn vydvtvn hnby`ym bknrvt bnblym vbm<ym vyhy m\$prm `nsy ml`kh ljbdm. ² lbny `p zkvr vyv\$p vntnyh v`sr`lh bny `p jl yd-`p hnb` jl-ydy hmlk. ³ lydvtvn bny ydvtvn gdlyhv v&ry vysjyvh xsbyhv vmttyhv ssh jl ydy `byhm ydvtvn bknvr hnb` jl-hdvt vhll lyhv. ⁴ lhymn bny hymn bqyvh mtnyhv jzy`l sbv`l vyrymvt xnyh xny `ly`th gdlty vrmmtjzr ysbqsh mlvty hvtyr mxzy`vt. ⁵ kl-`lh bny lhyrn xzh hmlk bdbry h`lhyrn lhym qrn vytn h`lhyrn lhym bny `rbjh jsr vbnvt slvs. ⁶ kl-`lh jl-ydy `byhm bsyr byt yvh bm<ym nblym vknrvt ljbd byt h`lhyrn jl ydy hmlk `p vydvtvn vhyrn. ⁷ vyhy m\$prm jm-`xyhm mlmdy-syr lyhv kl-hmbyn m`tym smvny vsmvnh. ⁸ vpylv gvrlvt msmrt ljmt kq+n kgdvl mbyn jm-tlmyd. ⁹ vy&` hgvr hr`svn l`p lyv\$p gdlyhv hsnv hv`-v`xyv vbnvy snym jsr. ¹⁰ hslsy zkvr bnyv v`xyv snym jsr. ¹¹ hrbyjy ly&ry bnyv v`xyv snym jsr. ¹² hxmysy ntnyhv bnyv v`xyv snym jsr. ¹³ hssy bqyvh bnyv v`xyv snym jsr. ¹⁴ hsbjy ys`lh bnyv v`xyv snym jsr. ¹⁵ hsmyny ysjyvh bnyv v`xyv snym jsr. ¹⁶ htsyjt mtnyhv bnyv v`xyv snym jsr. ¹⁷ hjsyry smjy bnyv v`xyv snym jsr. ¹⁸ jsty-jsr jzr`l bnyv v`xyv snym jsr. ¹⁹ hsnym jsr lxsbyh bnyv v`xyv snym jsr. ²⁰ lslyh jsr svb`l bnyv v`xyv snym jsr. ²¹ l`rbjh jsr mttyhv bnyv v`xyv snym jsr. ²² lxmsy jsr lymvt bnyv v`xyv snym jsr. ²³ lssh jsr lxnyhv bnyv v`xyv snym jsr. ²⁴ lsbyh jsr lysbqsh bnyv v`xyv snym jsr. ²⁵ lsmvnh jsr lxny bnyv v`xyv snym jsr. ²⁶ ltsjh jsr lmlvty bnyv v`xyv snym jsr. ²⁷ ljsrym l`lyth bnyv v`xyv snym jsr. ²⁸ l`xd vjsrym lhvtyr bnyv v`xyv snym jsr. ²⁹ lsny vjsrym lgdly bnyv v`xyv snym jsr. ³⁰ lslyh vjsrym lmxzy`vt bnyv v`xyv snym jsr. ³¹ l`rbjh vjsrym lvmmtjzr bnyv v`xyv snym jsr.

Chapter 26

¹ lmxlqvt lsrym lqrxym mslmyhv bn-qr` mn-bny `p. ² vlmslyhv bny zkryhv hbkr ydy`l hsnv zbdyvh hslsy ytny`l hrbyjy. ³ jylm hxmysy yhvxn hssy `lyhvjny hsbjy. ⁴ vljbd `dm bny smjyh hbkr yhvzbd hsnv yv`x hslsy vskr hrbyjy vntn`l hxmysy. ⁵ jmy`l hssy ysskr hsbjy pjly hsmyny ky brkv `lhyrn. ⁶ vlsmjyh bnv nvd bny hmmslym lbyth `byhm ky-gbvry xyl hmh. ⁷ bny smjyh jtny vrp`l vjvbd `lzbd `xyv bny-xyl `lyhv v\$mkryhv. ⁸ kl-`lh mbny jbd `dm hmh vbnym v`xyhm `ys-xyl bkx ljbdh ssym vsnym ljbd `dm. ⁹ vlmslyhv bny v`xym bny-xyl smvnh jsr. ¹⁰ vlx\$h mn-bny-mrry bny smry hr`s ky l`-hyh bkvr vysymhv `byhv lr`s. ¹¹ xlqyvh hsnv +blyhv hslsy zkryhv hrbyjy kl-bny v`xym lx\$h slsh jsr. ¹² l`lh mxlqvt lsrym lr`sy hgbrym msmrvt ljmt

`xyhm lsrt bbyth yvh. ¹³ vpylv gvrlvt kq+n kgdvl lbyth `bvtm lsjr vsjr. ¹⁴ vypl hgvl mzxh lslmyhv
 vzkryhv bnv yvj& bskl hpylv gvrlvt vy&` gvrlv &pvnh. ¹⁵ ljbd `dm ngbh vlbnyv byth h`\$pym. ¹⁶
 lspym vlx\$h lmjrb jm sjr slkt bm\$h hvjlv msmr ljmt msmr. ¹⁷ lmzrx hlvyv ssh l&pvnh lyvm `rbjh
 lngbh lyvm `rbjh vl`\$pym snym snym. ¹⁸ lprbr lmjrb `rbjh lm\$h snym lprbr. ¹⁹ `lh mxlqvt hsjrym
 lbny hqrxv vlbny mrry. ²⁰ vhlvyv `xyh jl-`v&rvt byth h`lhyv vl`&rvt hqdsym. ²¹ bny ljdn bny
 hgrsny lljdn r`sy h`bvt lljdn hgrsny xxy`ly. ²² bny xxy`ly ztm vyv`l `xyv jl-`&rvt byth yvh. ²³
 ljmrm ly&hry lxbrvny ljzy`ly. ²⁴ vsb`l bn-grsvm bn-msh ngyd jl-h`&rvt. ²⁵ v`xyv l`lyjz rxbyhv
 bnv vysjyv bnv vrym bnv vzkry bnv vslmvt bnv. ²⁶ hv` slmvt v`xyv jl kl-`&rvt hqdsym `sr hqds
 dvyd hmlk vr`sy h`bvt lsry-h`lpym vhm`vt vsry h&b`. ²⁷ mn-hmlxmv vmn-hsll hqdsyv lxzq lbyth
 yvh. ²⁸ vkl hhqds smv`l hr`h vs`vl bn-qys v`bnr bn-nr vyv`b bn- &rvyh kl hmqdsy jl yd-slmyt
 v`xyv. ²⁹ ly&hry knnyhv vlbny lml`kh hxy&vnh jl-ysr`l ls+rym vlsp+ym. ³⁰ lxbrvny xsbyhv
 v`xyv bny-xyl `lp vsbj-m`vt jl pqdt ysrl mjbr lrydn mjrbh lkl ml`kt yvh vlijbdt hmlk. ³¹ lxbrvny
 yryh hr`s lxbrvny lldtyv l`bvt bsnt h`rbjym lmlkvt dvyd ndrsv vym&` bhm gbvry xyl byjzr gljd.
³² v`xyv bny-xyl `lpym vsbj m`vt r`sy h`bvt vpyqydm dvyd hmlk jl-hr`vbny vhgdy vx&y sb+ hmnsy
 lkl-dbr h`lhyv vdb hmlk.

Chapter 27

¹ vbny ysrl lm\$prm r`sy h`bvt vsry h`lpym vhm`vt vs+ryhm hmsrtyv `t-hmlk lkl dbr hmxlqvt
 hb`h vhy&`t xds bxds lkl xdsy hsnh hmxlqt h`xt jsryv v`rbjh `lp. ² jl hmxlqt hr`svnh lxds hr`svn
 ysbjm bn-zbdy`l vjl mxlqtv jsryv v`rbjh `lp. ³ mn-bny-pr& hr`s lkl-sry h&b`vt lxds hr`svn. ⁴ vjl
 mxlqt hxds hsnv dvyd h`xvxy vmxlqtv vmqlvt hngyd vjl mxlqtv jsryv v`rbjh `lp. ⁵ sr h&b` hslsy
 lxds hslsy bnyhv bn-yhvdyj hkhn r`s vjl mxlqtv jsryv v`rbjh `lp. ⁶ hv` bnyhv gbvr hslsym
 vjl-hslsym vmxlqtv jmyzbd bnv. ⁷ hrbyjy lxds hrbyjy jsh-`l `xy yv`b vzbdyh bnv `xryv vjl mxlqtv
 jsryv v`rbjh `lp. ⁸ hxmisy lxds hxmisy hsr smhvt hyzrx vjl mxlqtv jsryv v`rbjh `lp. ⁹ hssy lxds
 hssy jyr` bn-jqs htqvjy vjl mxlqtv jsryv v`rbjh `lp. ¹⁰ hsbyjy lxds hsbyjy xl& hplvny mn-bny `prym
 vjl mxlqtv jsryv v`rbjh `lp. ¹¹ hsmyny lxds hsmyny \$bky hxsty lzrxv vjl mxlqtv jsryv v`rbjh `lp.
¹² htsyjy lxds htsyjy `byjzr hjntty lbnyvny vjl mxlqtv jsryv v`rbjh `lp. ¹³ hjsyry lxds hjsyry mhry
 hn+vpty lzrxv vjl mxlqtv jsryv v`rbjh `lp. ¹⁴ jsty-jsr ljsty-jsr hxds bnyh hprjtvny mn-bny `prym
 vjl mxlqtv jsryv v`rbjh `lp. ¹⁵ hsnym jsr lsnyv jsr hxds xldy hn+vpty ljtny`l vjl mxlqtv jsryv
 v`rbjh `lp. ¹⁶ vjl sb+y ysrl lr`vbny ngyd `lyjzr bn-zkry lsmjvny sp+yhv bn- mjkh. ¹⁷ llyv xsbyh
 bn-qmv`l l`hrn &dvy. ¹⁸ lyhvdh `lyhv m`xy dvyd lysskr jmry bn-myk`l. ¹⁹ lzbvln ysmjyv bn-jbdyhv
 lntly yrymvt bn-jzry`l. ²⁰ lbny `prym hvsj bn-jzyyv lx&y sb+ mnsh yv`l bn-pdyhv. ²¹ lx&y
 hmsh gljdh ydv bn-zkryhv lbnyvny yjy`l bn-`bnr. ²² ldn jzr`l bn-yrxm `lh sry sb+y ysrl. ²³ vl-`ns`
 dvyd m\$prm lmbn jsryv snh vlm+h ky `mr yvh lhrbvt `t-ysr`l kkvkby hsmym. ²⁴ yv`b bn-&rvyh
 hxl lmnvt vl` klh vyhy bz`t q&p jl-ysr`l vl` jlh hm\$pr bm\$pr dbry-hymym lmlk dvyd. ²⁵ vjl `&rvt

hmlk jzmt bn-jdy`l vjl h`&rvt bsdh bjrym vbkprym vbmngdlvt yhvntn bn-jzyhv. ²⁶ vjl jsy ml`kt hsdh ljbdt h`dmh jzry bn-klvb. ²⁷ vjl-hkrmy m smjy hrmt y vjl sbkrmy l`&rvt hyyn zbdy hspmy. ²⁸ vjl-hzytym vhsqmym `sr bsplh bjl xnn hgdry vjl-`&rvt hsmn yvjs. ²⁹ vjl-hbqr hrjym bsrvn s+ry hsrny vjl-hbqr bjmqym sp+ bn- jdly. ³⁰ vjl-hgmlym `vbyl hysmjly vjl-h`tnvt yxdyvh hmrnty. ³¹ vjl-h&`n zyz hhgry kl-`lh sry hrkvs `sr lmlk dvyd. ³² vyhvntn dvd-dvyd yvj& `ys-mbyn v\$vr hv` vyxy`l bn-xkmvny jm- bny hmlk. ³³ v`xytpl yvj& lmlk vxvsv h`rky rj hmlk. ³⁴ v`xry `xytpl yhvdy bn-bnyhv v`bytr vsr-&b` lmlk yv`b.

Chapter 28

¹ vyqhl dvyd `t-kl-sry ysr`l sry hsb+ym vsry hmxlqvt hmsrtym `t- hmlk vsry h`lpym vsry hm`vt vsry kl-rkvs-vmqnh lmlk vlbnyv jm- h\$ry\$ym vhgbyrym vlkl-gbvr xyl `l-yrsvlm. ² vyqm dvyd hmlk jl-rglyv vy`mr smjvny `xy vjmy `ny jm-lbby lbnvt byt mnvxh l`rvn bryt-yvh vldm rgly `lhynv vkhynvty lbnvt. ³ vh`lhym `mr ly l`-tbnh byt lsm y ky `ys mlxmv t`th vdmym spkt. ⁴ vybxr yvh `lhy ysr`l by mkl byt-`by lhyvt lmlk jl-ysr`l ljlvm ky byhvdh bxr lnyd vbyy yvhdy byt `by vbbny `by by r&h lhmyk jl-kl-ysr`l. ⁵ vmkl-bny ky rbym bnym ntn ly yvh vybxr bslmh bny lsbt jl-k\$` mlkvt yvh jl-ysr`l. ⁶ vy`mr ly slmh bnk hv`-ybnh byty vx&rvty ky-bxrtv bv ly lbn v`ny `hyh-lv l`b. ⁷ vkhynvty `t-mlkvtv jd-ljvlm `m-yxqz ljsvt m&vty vmsp+y kyvm hzh. ⁸ vjth ljyny kl-ysr`l qhl-yvh vb`zny `lhynv smrv vdrsv kl-m&vt yvh `lhykm lmjn tyrsv `t-h`r& h+vvh vhnxtm lbnym `xrykm jd- jvlm. ⁹ v`th slmh-bny dj `t-`lhy `byk vjbdhv blb slm vbnps xp&h ky kl- lbbvt dvrs yvh vkl-y&r mxsbvt mbyn `m-tdrsv ym&` lk v`m- tjzbnv yznyxk ljd. ¹⁰ r`h jth ky-yvh bxr bk lbnvt-byt lmqds xzq vjsh. ¹¹ vytn dvyd lslmh bnv `t-tbny h`vlm v`t-btyv vgnzkyv vjlytyv vxdryv hpnymym vby hkpvt. ¹² vtbny kl `sr hyh brvx jmv lx&rvt byt-yvh vlkl-hlsvt \$by l`&rvt byt h`lhym vl`&rvt hqdsym. ¹³ vlmxlqvt hkhny vhlvym vlkl-ml`kt jbvdt byt-yvh vlkl-kly jbvdt byt-yvh. ¹⁴ lzhb bmsql lzhb lkl-kly jbvdy vjbdh lkl kly hk\$ bmsql lkl- kly jbvdy vjbdh. ¹⁵ vmsql lmnrvt hzhb vnrtym zhb bmsql-mnvrh vmnvrh vnrtym vlmnrvt hk\$ bmsql lmnvrh vnrtym kjbvdt mnvrh vmnvrh. ¹⁶ v`t-hzhb msql lslxnt hmjrt lslx vslx vk\$ lslxnt hk\$. ¹⁷ vhmzlgvt vhmzrqvt vhsvt zhb +hvr vlkpvry hzhb bmsql lkpv vkpv vlkpvry hk\$ bmsql lkpv vkpv. ¹⁸ vlmzbx hq+rt zhb mzq bmsql vltbny hmrkbh hkrbym zhb lprsym v\$kkym jl-`rvn bryt-yvh. ¹⁹ hkl bktb myd yvh jly hskyl kl ml`kvt htbny. ²⁰ vy`mr dvyd lslmh bnv xzq v`m& vjsh `l-tyr` v`l-txt ky yvh `lhym `lhy jmk l` yrpk vl` yjzbk jd-lklvt kl-ml`kt jbvdt byt- yvh. ²¹ vnh mxlqvt hkhny vhlvym lkl-jbvdt byt h`lhym vjmk bkl- ml`kh lkl-ndyb bxkmh lkl-jbvdy vhsrym vkl-hjm lkl-dbryk.

Chapter 29

¹ vy`mr dvyd hmlk lkl-hqhl slmh bny `xd bxr-bv `lhym njr vrk vhmh`kh gdvlh ky l` l`dm hbyrh ky lyhv`h`lhym. ² vkkl-kxy hkynvty lbyth`lhy hzhb lzhh vkh\$pk\$pvhnxst lnxst hbrzl lbrzl vjh&ym lj&ym `bny-shm vmlv`ym `bny-pvk vrqmh vkl `bn yqrh v`bny-sys lrb. ³ vjvd br&vty bbyth`lhy ys-ly \$glh zhb vk\$pnnty lbyth`lhy lmjhl mkl-hkynvty lbythqds. ⁴ slst `lpym kkry zhb mzhb `vpyr vsbjt `lpym kkr-k\$pmzqq l+vx qyrvt hbtym. ⁵ lzhh lzhh vlk\$pk\$pvkl-ml`kh byd xrsym vmy mtndb lml`vt ydv hyvm lyhv. ⁶ vytndbv sry h`bvt vsry sb+y ysrl vsry h`lpym vhm`vt vlsry ml`kt hmlk. ⁷ vytnv ljbvdt byth`lhym zhb kkrym xmst`lpym v`drkny m rbv vk\$pk\$pkkrym jsrt `lpym vnxst rbv vsmvnt `lpym kkrym vbrzl m`h-`lpkkrym. ⁸ vnhm&`tv `bnym ntnv l`v&r byth-yhv h jl yd-xy`l hgrsny. ⁹ vysmxv hjm jl-htndbm ky blb slm htndbv lyhv h vgm dvyd hmlk smx smxh gdvlh. ¹⁰ vybrk dvyd `t-yhv h ljyny kl-hqhl vy`mr dvyd brk`th yhv`h`lhy ysrl `bynv mjvml vjd-jvml. ¹¹ lk yhv hgdh vhgbrh vhtp`rt vhn&x vhhvd ky-kl bsmym vb`r& lk yhv hmlkh vhmtns`lkl lrs. ¹² vhsr vkhbv mlpnyk v`th mvsl bkl vbydk kx vgbvrh vbydk lgdl vlxzq lkl. ¹³ vjth `lhynv mvdym `nxnv lk vmhlym lsm tp`rtk. ¹⁴ vky my `ny vmy jmy ky-nj&r kx lhtndb kz`t ky-mmk hkl vmydk ntnv lk. ¹⁵ ky-grym `nxnv lpnyk vtvbym kkl`btynv k&l ymynv jl-h`r& v`yn mqvh. ¹⁶ yhv`h`lhynv kl hhmvn hzh `sr hkynnv lbnvt-lk byth lsm qdsk mydk hy`vlk hkl. ¹⁷ vydjty `lhy ky`th bxn lbb vmysrym tr&h `ny bysr lby hntdbty kl`lh vjth jmk hnm&v-ph r`yty bsmxh lhtndb-lk. ¹⁸ yhv`h`lhy `brhm y&xq vsr`l`btynv smrh-z`tljvml ly&r mxsbvt lbb jmk vhn lbbm`lyk. ¹⁹ vlslmh bny tn lbb slm lsmvr m&vtyk jdvyk vxqyk vljsvt hkl vlnvt hbyrh `sr-hkynvty. ²⁰ vy`mr dvyd lkl-hqhl brkv-n` `t-yhv`h`lhykm vybrkv kl-hqhl lyhv`h`lhy `btyhm vyqdv vystxv lyhv vmlk. ²¹ vyzbxv lyhv zbxym vyjlv jlv lyhv lmxrt hyvm hhv`prym `lp`ylym `lp kbsym `lp vn\$kyhm vzbym lrb lkl-ysr`l. ²² vy`klv vystv lpny yhv byvm hhv`bsmxh gdvlh vymlykv snyt lslmh bn-dvyd vmsxv lyhv lnyd vl&dvq lkhn. ²³ vysb slmh jl-k\$`y hv hmlk txt-dvyd `byv vy&lx vysmjv `lyv kl-ysr`l. ²⁴ vkl-hsrym vhgbrym vgm kl-bny hmlk dvyd ntnv yd txt slmh hmlk. ²⁵ vygdh yhv`h`t-slmh lmjhl ljyny kl-ysr`l vytn jlyv hvd mlkvt `sr l`-hyh jl-kl-mlk lpnyv jl-ysr`l. ²⁶ vdvyd bn-ysy mlk jl-kl-ysr`l. ²⁷ vhmym `sr mlk jl-ysr`l `rbjym snh bxbrvn mlk sbj snym vbyrvslm mlk slsym vslv. ²⁸ vmyt bsybh +vbh sbj ymy jsr vkbvd vmlk slmh bnv txyv. ²⁹ vdbry dvyd hmlk hr`snym v`xny hnm ktvbym jl-dbry smv`l hr`h vjl-dbry ntn hnby`vjl-dbry gd hxzh. ³⁰ jm kl-mlkvt vgbvrtv vjty m `sr jbrv jlyv vjl-ysr`l vjl kl- mmlkvt h`r&vt.

2 Chronicles

Chapter 1

¹ vytxzq slmh bn-dvyd jl-mlkvtv vyhv`h`lhyv jmv vygdh h lmjhl. ² vy`mr slmh lkl-ysr`l lsry h`lpym vhm`vt vlsp+ym vlkl nsy`lkl- ysrl r`sy h`bvt. ³ vylkv slmh vkl-hqhl jmv lbmh `sr bgbjvn ky-sm hyh `hl mvjd h`lhym `sr jsh msh jbd-yhv h bmdbr. ⁴ `bl `rvn h`lhym hjlh dvyd mqryt yjrym

bhkyn lv dvyd ky n+h-lv `hl byrvslm. ⁵ vmzbx hnxst `sr jsh b&l`l bn-`vry bn-xvr sm lpny mskn yvh vydrshv slmh vqhhl. ⁶ vyjl slmh sm jl-mzbx hnxst lpny yvh `sr l`hl mvjd vyjl jlyv jlv `lp. ⁷ blylh hhv` nr`h `lhym lslmh vy`mr lv s`l mh `tn-lk. ⁸ vy`mr slmh l`lhym `th jsyt jm-dvyd `by x\$d gdvl vhtmlktny txyv. ⁹ jth yvh `lhym y`mn dbrk jm dvyd `by ky `th hmlktny jl-jm rb kjpr h`r&. ¹⁰ jth xkmh vmdj tn-ly v`&`h lpny hjm-hzh v`bv`h ky-my ysp+ `t- jmk hzh hgdvl. ¹¹ vy`mr-`lhym lslmh yjn `sr hyth z`t jm-lbbk vl`-s`lt jsr nk\$ym vkbvd v`t nps sn`yk vgm-ymym rbyml` s`lt vts`l-lk xkmh vmdj `sr tspv+ `t-jmy `sr hmlktyk jlyv. ¹² hxkmh vhdj ntvn lk vjsr vnk\$ym vkbvd `tn-lk `sr l`-hyh kn lmlkym `sr lpnyk v`xryk l` yhyh-kn. ¹³ vyb` slmh lbmh `sr-bgbjvn yrvslm mlpny `hl mvjd vmlk jl- ysr`l. ¹⁴ vy`\$p slmh rkb vprsym vyhy-lv `lp v`rbj-m`vt rkb vsnym-jsr `lp prsym vynyxm bjry hrkb vjm-hmlk byrvslm. ¹⁵ vytn hmlk `t-hk\$p v`t-hzhb byrvslm k`bnym v`t h`rzym ntn ksqmym `sr-bsplh lrb. ¹⁶ vmv&` h\$v\$ym `sr lslmh mm&rym vmqv` \$xry hmlk mqv` yqvx bmxr. ¹⁷ vyjlv vyv&y`v mm&rym mrkbh bss m`vt k\$p v\$v\$ bxmsym vm`h vkn lkl-mlky hxtym vmlky `rm bydm yv&y`v. ¹⁸ vy`mr slmh lbnvt byt lsm yvh vbyt lmlkvtv.

Chapter 2

¹ vy\$pr slmh sbjym `lp `ys \$bl vsmvnyml`lp `ys x&b bhr vmn&xym jlyhm slst `lpym vss m`vt. ² vyslx slmh `l-xvrm mlk-&r l`mr k`sr jsyt jm-dvyd `by vtslx-lv `rzym lbnvt-lv byt lsbt bv. ³ hnh `ny bvnh-byt lsm yvh `lhy lhqds lv lhq+yr lpnyv q+rt- \$mym vmjrkt tmyd vjlv lbqr vljrb lsbtvt vlxdsym vlmvjdy yvh `lhynv ljlvm z`t jl-ysr`l. ⁴ vhbyt `sr-`ny bvnh gdvl ky-gdvl `lhynv mkl-h`lhym. ⁵ vmy yj&r-kx lbnvt-lv byt ky hsmym vsmy hsmym l` yklklhv vmy `ny `sr `bnh-lv byt ky `m-lhq+yr lpnyv. ⁶ vjth slx-ly `ys-xkm ljsvt bzhh vbk\$p vbnxst vbbrzl vb`rgvn vkrmyl vtkt vydj lptx ptvxym jm-hxkmym `sr jmy byhvdh vbyrvslm `sr hkyn dvyd `by. ⁷ vslx-ly j&y `rzym brvsym v`lgvmym mhlbnvn ky `ny ydjty `sr jbdy yvdjym lkrvt j&y lbnvn vnh jbdy jm-jbdyk. ⁸ vlhkyn ly j&ymlrb ky hbyt `sr-`ny bvnh gdvl vhpl`. ⁹ vnh lx+bym lkrt yj&yml nty x+ym mkvt ljbdyk krym jsrym `lp vsjrym krym jsrym `lp vryn bym jsrym `lp vsmn bym jsrym `lp. ¹⁰ vy`mr xvrm mlk-&r bktb vyslx `l-slmh b`hbt yvh `t-jmv ntnk jlyhm mlk. ¹¹ vy`mr xvrm brvk yvh `lhy ysr`l `sr jsh `t-hsmym v`t-h`r& `sr ntn ldvyd hmlk bn xkm yvdj skl vbynh `sr ybnh-byt lyvh vby lmlkvtv. ¹² vjth slxy `ys-xkm yvdj bynh lxvrm `by. ¹³ bn-`sh mn-bnvt dn v`byv `ys-&ry yvdj ljsvt bzhh-vbk\$p bnxst bbrzl b`bnym vbj&yml b`rgmn btklt vbbv& vbkrmyl vlptx kl-ptvx vlxsb kl-mxsbt `sr yntn-lv jm-xkmyk vxkmy `dny dvyd `byk. ¹⁴ vjth hx+ym vhsjrym hsmn vhyyn `sr `mr `dny yslx ljbdyv. ¹⁵ v`nxnv nkrt j&yml mn-hlbnvn kkl-&rkk vnby`m lk rp\$dvt jl-ym ypv v`th tjlh `tm yrvslm. ¹⁶ vy\$pr slmh kl-h`nsym hgyrym `sr b`r& ysr`l `xry h\$pr `sr \$prm dvyd `byv vym&`v m`h vxmsym `lp vslst `lpym vss m`vt. ¹⁷ vyjs mhm sbjym `lp \$bl vsmnyml`lp x&b bhr vslst `lpym vss m`vt mn&xym lhjbyd `t-hjm.

Chapter 3

¹ vyxl slmh lbnvt `t-byt-yhvh byrvslm bhr hmvryh `sr nr`h ldvyd `byhv `sr hkyn bmqvm dvyd bgrn `rnn hybv\$y. ² vyxl lbnvt bxds hsny bsny bsnt `rbj lmlkvtv. ³ v`lh hv\$d slmh lbnvt `t-byt h`lhym h`rk `mvt bmdh hr`svnh `mvt ssym vrxv `mvt jsrym. ⁴ vh`vlm `sr jl-pny h`rk jl-pny rxb-hbyt `mvt jsrym vhgbb m`h vjsrym vy&phv mpnymh zhb +hvr. ⁵ v`t hbyt hgdlv xph j& brvsym vyxphv zhb +vb vyjl jlyv tmrym vsrsrvt. ⁶ vy&p `t-hbyt `bn yqrh ltp`rt vhzhb zhb prvym. ⁷ vyxp `t-hbyt hqrvt h\$pyv vqyrvtyv vldtvyv zhb vptx krbyvm jl- hqyrvt. ⁸ vyjs `t-byt-qds hqdsym `rkv jl-pny rxb-hbyt `mvt jsrym vrxbv `mvt jsrym vyxphv zhb +vb lkkrym ss m`vt. ⁹ vmsql lm\$mrvt lsqlym xmsym zhb vjhlyvt xph zhb. ¹⁰ vyjs bbyt-qds hqdsym krbyvm snym mjsh &j&jym vy&pv `tm zhb. ¹¹ vknpv hkrvbyvm `rkm `mvt jsrym knp h`xd l`mvt xms mgjt lqyr hbyt vhnkp h`xrt `mvt xms mgyj lknv hkrvb h`xr. ¹² vknp hkrvb h`xd `mvt xms mgyj lqyr hbyt vhnkp h`xrt `mvt xms dbqh lknv hkrvb h`xr. ¹³ knpy hkrvbyvm h`lh prsym `mvt jsrym vhm jmdym jl-rglyhm vponym lbyt. ¹⁴ vyjs `t-hprkt tklt v`rgmn vkryml vbv& vyjl jlyv krbyvm. ¹⁵ vyjs lpony hbyt jmvdyvm snym `mvt slsym vxms `rk vh&pt `sr-jl- r`sv `mvt xms. ¹⁶ vyjs srsrvt bdyr vytn jl-r`s hjmdym vyjs rmvnyvm m`h vytn bsrsrvt. ¹⁷ vyqm `t-hjmdym jl-pny hhykl `xd mymyn v`xd mhsm`vl vyqr` sm- hymyny ykyn vsm hsm`ly bjz.

Chapter 4

¹ vyjs mzbv nxst jsrym `mh `rkv vjsrym `mh rxbv vsr `mvt qvmtv. ² vyjs `t-hym mv&q jsr b`mh msptv `l-sptv jgvl \$byb vxms b`mh qvmtv vqv slsym b`mh y\$b `tv \$byb. ³ vdmvt bqrym txt lv \$byb \$byb \$vbbym `tv jsr b`mh mqypym `t- hym \$byb snym +vrym hbqr y&vqym bm&qtv. ⁴ jvmd jl-snym jsr bqr slsh pnyvm &pvnh vslvsh pnyvm ymh vslvsh pnyvm ngbh vslvsh pnyvm mzxrh vhyvm jlyhm mlmjhl vkl-`xryhm byth. ⁵ vjbyv +px vsptv kmjsh spt-kv\$ prx svsnh mxzyq byvm slst `lpym ykyl. ⁶ vyjs kyvrym jsrh vytn xms h mymyn vxmsh msm`vl lrx&h bhm `t- mjsh hlvh ydyxv bm vhyvm lrx&h lkhnyvm bv. ⁷ vyjs `t-mnrvt hzhb jsr kmsp+m vytn bhykl xms mymyn vxms msm`vl. ⁸ vyjs slxvnt jsrh vynx bhykl xms h mymyn vxmsh msm`vl vyjs mzxry zhb m`h. ⁹ vyjs x&r hkhnyvm vhzrh hgdlv vldtvt ljzrh vldtvyhm &ph nxst. ¹⁰ v`t-hym ntn mktp hymny qdmh mmvl ngbh. ¹¹ vyjs xvrm `t-h\$yrvt v`t-hyjym v`t-hmzrvt vykl xyrm ljsvt `t- hml`kh `sr jsh lmlk slmh bbyt h`lhym. ¹² jmvdyvm snym vhgltv vhnkrtv jl-r`s hjmdym stym vhsbkvt stym lk\$vt `t-sty glvt hkrvt `sr jl-r`s hjmdym. ¹³ v`t-hrmvnyvm `rbj m`vt lsty hsbkvt snym +vrym rmvnyvm lsbkh h`xt lk\$vt `t-sty glvt hkrvt `sr jl-pny hjmdym. ¹⁴ v`t-hmknvt jsh v`t-hkyrvt jsh jl-hmknvt. ¹⁵ `t-hym `xd v`t-hbqr snym-jsr txtv. ¹⁶ v`t-h\$yrvt v`t-hyjym v`t-hmzrgvt v`t-kl-klyhm jsh xvrm `byv lmlk slmh lbyt yvh nxst mrvq. ¹⁷ bkkr hyrdn y&qm hmlk bjby h`dmh byn \$kvt vbyn &rdth. ¹⁸ vyjs slmh kl-hklym h`lh lrb m`d ky l` nxqr msqvl hnxst. ¹⁹ vyjs slmh `t kl-hklym `sr byt h`lhym v`t mzbv hzhb

v`-t-hslxnv t vjlyhm lxm hpnym. ²⁰ v`-t-hmnrvt vnrtyhm lbjrm kmsp+ lpny hdbyr zhb \$gvr. ²¹ vhpvx vhnrvt vhmqlxym zhb hv` mklvt zhb. ²² vhmzmrvt vhmzrqvt vhkpv t vhmxtvt zhb \$gvr vptx hbyt dltvtyv hpnymyv t lqds hqdsym vdlty hbyt lhykl zhb.

Chapter 5

¹ vtslm kl-hml`kh `sr-jsh slmh lbyt yvh vyb` slmh `t-qdsy dvyd `byv v`-t-hk\$ p v`-t-hzhb v`-t-kl-hklym ntn b`&rv t byt h`lhym. ² `z yqhyl slmh `t-zqny ysrl v`-t-kl-r`sy hm+vt nsy`y h`bvt lbny ysrl `l-yrvslm lhjlv t`-rvn bryt-yvh mjyr dvyd hy` &yvn. ³ vyqhlv `l-hmlk kl`ys ysrl bxx hv` hxd s hsbjy. ⁴ vyb`v kl zqny ysrl vys`v hlvy m `t-h`rvn. ⁵ vyjlv `t-h`rvn v`-t`hl mvjd v`-t-kl-kly hqds `sr b`hl hjlv `tm hkhnym hlvy m. ⁶ vhmkl slmh vkl-jdt ysrl hnvjdy m jlyv lpny h`rvn mzbxy m &`n vbqr `sr l`-y\$prv vl` ymnv mrb. ⁷ vyby`v hkhnym `t`-rvn bryt-yvh `l-mqvmv `l-dbyr hbyt `l-qds hqdsym `l-txt knpy hkrvby m. ⁸ vyhyv hkrvby m prsym knpy m jl-mqvm h`rvn vyk\$ v hkrvby m jl- h`rvn vjl-bdyv mlmjhl. ⁹ vy`rykv hbdym vyr`v r`sy hbdym mn-h`rvn jl-pny hdbyr vl` yr`v hxv&h vyhy-sm jd hyvm hzh. ¹⁰ `yn b`rvn rq sny hlxtv `sr-ntn msh bxxb `sr krt yvh jm-bny ysrl b&`tm mm&ry m. ¹¹ vyhy b&`t hkhnym mn-hqds ky kl-hkhnym hnm&`ym htqdsv `yn lsmvr lmxlqvt. ¹² vhlvy m hmsrry m lklm l`\$p lhym lydtvn vlbnyhm vl`xyhm mlbsym bv& bm&ly m vbnbly m vknrv t jmdy m mzx lmbx vjmhm khny m lm`h vjsry m mx&rry m bx&&rv t. ¹³ vyhy k`xd lmx&&ry m vlmsrry m lhsmyj qvl`xd lhll vlhdv t lyvh vkhry m qvl bx&&rv t vbm&ly m vbkly hsyv vbhll lyvh ky +vb ky ljvlm x\$dv vhbvt ml` jnn byt yvh. ¹⁴ vl`-yklv hkhnym ljmvd lsrt mpny hjnn ky-ml` kbvd-yvh `t-byt h`lhym.

Chapter 6

¹ `z `mr slmh yvh `mr lskvn bjrpl. ² v`ny bnyty byt-zbl lk vmkvn lsbtk jvlmym. ³ vy\$b hmlk `t-pnyv vybrk `t kl-qhl ysrl vkl-qhl ysrl jvmd. ⁴ vy`mr brvk yvh `lhy ysrl `sr dbr bpyv `t dvyd `by vbydyv ml` l`mr. ⁵ mn-hyvm `sr hv&`ty `t-jmy m`r& m&ry m l`-bxrty bjyr mkl sb+y ysrl lbnvt byt lhyvt smy sm vl`-bxrty b`ys lhyvt ngyd jl-jmy ysrl. ⁶ v`bxr byrvslm lhyvt smy sm v`bxr bdvyd lhyvt jl-jmy ysrl. ⁷ vyhy jm-lbb dvyd `by lbnvt byt lsm yvh `lhy ysrl. ⁸ vy`mr yvh `l-dvyd `by yjn `sr hyh jm-lbbk lbnvt byt lsm y h+ybvt ky hyh jm-lbbk. ⁹ rq `th l` tbnh hbyt ky bnk hyv&` mxl&yk hv`-ybnh hbyt lsm y. ¹⁰ vyqm yvh `t-dbrv `sr dbr v`qvm txt dvyd `by v`sb jl-k\$` ysrl k`sr dbr yvh v`bnh hbyt lsm yvh `lhy ysrl. ¹¹ v`sym sm `t-h`rvn `sr-sm bryt yvh `sr krt jm-bny ysrl. ¹² vyjmd lpny mzbx yvh ngd kl-qhl ysrl vyprs kpyv. ¹³ ky-jsh slmh kyvr nxst vytnhv btkv hjzrh xms `mvt `rkv vxms `mvt rxbv v`mvt slvs qvmtv vyjmd jlyv vybrk jl-brkyv ngd kl-qhl ysrl vyprs kpyv hsmymh. ¹⁴ vy`mr yvh `lhy ysrl `yn-kmvk `lhym bsmym vb`r& smr

hbryt vhx\$d ljbdk hhlkym lpnyk bkl-lbm. ¹⁵ `sr smrt ljbdk dvyd `by `t `sr-dbrt lv vtddb bpyk vbydk ml` t kyvm hzh. ¹⁶ vjth yvh `lhy ysr`l smr ljbdk dvyd `by `t `sr dbrt lv l`mr l`-ykr l`k `ys mlpny yvsb jl-k\$` ysr`l rq `m-ysmrv bnyk `t-drkm llkt btrty k`sr hlkt lpny. ¹⁷ vjth yvh `lhy ysr`l y`mn dbrk `sr dbrt ljbdk ldvyd. ¹⁸ ky h`mnm ysb `lhym `t-h`dm jl-h`r& hnh smym vsmy hsmym l` yklklvk `p ky-hbyt hzh `sr bnyty. ¹⁹ vpnyt `l-tplt jbdk v`l-txntv yvh `lhy lsmj `l-hrnv v`l-htplh `sr jbdk mtpll lpny. ²⁰ lhyvt jnyk ptxvt `l-hbyt hzh yvmm vlylh `l-hmqvm `sr `mrt lsvm smk sm lsmvj `l-htplh `sr ytpll jbdk `l-hmqvm hzh. ²¹ vsmjt `l-txnvny jbdk vjmk ysr`l `sr ytpllv `l-hmqvm hzh v`th tsmj mmqvm sbtk mn-hsmym vsmjt v\$lxt. ²² `m-yx+` `ys lrjvh vns`-bv `lh lh`ltv vb` `lh lpny mzbkx bbyt hzh. ²³ v`th tsmj mn-hsmym vjsyt vsp+t `t-jbdk lhsyb lrsj ltt drkv br`sv vlh&dyq &dyq ltt lv k&dqtv. ²⁴ v`m-yngp jmk ysr`l lpny `vyb ky yx+`v-lk vsbv vhdv `t-smk vhtpllv vhtxnnv lpnyk bbyt hzh. ²⁵ v`th tsmj mn-hsmym v\$lxt lx+`t jmk ysr`l vhsyvtm `l-h`dmh `sr-ntth lhm vl`btyhm. ²⁶ bhj&r hsmym vl`-yhyh m+r ky yx+`v-lk vhtpllv `l-hmqvm hzh vhdv `t-smk mx+`tm ysvbn ky tjnm. ²⁷ v`th tsmj hsmym v\$lxt lx+`t jbdk vjmk ysr`l ky tvrm `l-hdrk h+vbh `sr ylkv-bh vntth m+r jl-`r&k `sr-ntth ljm k lnxlh. ²⁸ rjb ky-yhyh b`r& dbr ky-yhyh sdvvn vyrqvn `rbh vx\$yl ky yhyh ky y&r-lv `vybyv b`r& sjryv kl-ngj vkl-mxlh. ²⁹ kl-tplh kl-txnh `sr yhyh lkl-h`dm vlkl jmk ysr`l `sr ydgv `ys ngjv vmk`bv vprs kpyv `l-hbyt hzh. ³⁰ v`th tsmj mn-hsmym mkvn sbtk v\$lxt vntth l`ys kkl-drkyv `sr tdj `t-lbbv ky `th lbdk ydjt `t-lbb bny h`dm. ³¹ lmjn yyr`vk llkt bdrkyk kl-hymym `sr-hm xyym jl-pny h`dmh `sr-ntth l`btynv. ³² vgm `l-hnkry `sr l` mjmk ysr`l hv` vb` m`r& rxvqh lmjn smk hgdl vydk hxzqh vzrvjk hn+vyh vb`v vhtpllv `l-hbyt hzh. ³³ v`th tsmj mn-hsmym mmkvn sbtk vjsyt kkl `sr-yqr` `lyk hnkry lmjn ydgv kl-jmy h`r& `t-smk vlyr`h `tk kjmk ysr`l vldjt ky-smk nqr` jl-hbyt hzh `sr bnyty. ³⁴ ky-y&` jmk lmlxmh jl-`vybyv bdrk `sr tsxm vhtpllv `lyk drk hjyr hz`t `sr bxrt bh vhyt `sr-bnyty lsmk. ³⁵ vsmjt mn-hsmym `t-tpltm v`t-txntm vjsyt msp+m. ³⁶ ky yx+`v-lk ky `yn `dm `sr l`-yx+` v`npt bm vnttm lpny `vyb vsbv svbyhm `l-`r& rxvqh `v qrvbh. ³⁷ vhsybv `l-lbbm b`r& `sr nsbv-sm vsbv vhtxnnv `lyk b`r& sbym l`mr x+`nv hjvynv vrsjnv. ³⁸ vsbv `lyk bkl-lbm vbkl-npsm b`r& sbym `sr-sbv `tm vhtpllv drk `r&m `sr ntth l`bvtm vjyr `sr bxrt vlby `sr-bnyty lsmk. ³⁹ vsmjt mn-hsmym mmkvn sbtk `t-tpltm v`t-txntyhm vjsyt msp+m v\$lxt ljm k `sr x+`v-lk. ⁴⁰ jth `lhy yhyv-n` jnyk ptxvt v`znyk qsbvt ltplt hmqvm hzh. ⁴¹ vjth qvmh yvh `lhym lnxk `th v`rvn jzk khnyk yvh `lhym ylsv tsvjh vx\$ydyk ysmxv b+vb. ⁴² yvh `lhym `l-tsb pny msyxyk zkrh lx\$dy dvyd jbdk.

Chapter 7

¹ vkklvt slmh lhtpll v`h`sr yrdh mhsmym vt`kl hjlh vzbxyk vkbvd yvh ml` `t-hbyt. ² vl` yklv hkhnyk lbv` `l-byt yvh ky-ml` kbvd-yvh `t-byt yvh. ³ vkl bny ysr`l r`ym brdt h`s vkbvd yvh jl-hbyt vykrjv `pym `r&h jl-hr&ph vystxvv vhdv lyvh ky +vb ky ljlvm x\$dv. ⁴ vhmkl vkl-hjm zbxym zbx lpny yvh. ⁵ vyzbx hmlk slmh `t-zbx hbqr jsrym vsnym `lp v&`n m`h vjsrym `lp vyxkv

`t-byt h`lhym hmlk vkl-hjm. ⁶ vkhkny m jl-msmrvtm jmdym vhlvym bkly-syr yvhv `sr jsh dvyd hmlk lhdvt lyvhv ky-ljv m x\$dv bhll dvyd bydm vkhkny m mx&&rym ngdm vkl-ysr`l jmdym. ⁷ vyqds slmh `t-tvk hx&r `sr lpny byt-yvhv ky-jsh sm hjlvt v`t xlby hslmym ky-mzbx hnxst `sr jsh slmh l` ykvl lhkyl `t-hjlh v`t-hmnh v`t-hxlbym. ⁸ vyjs slmh `t-hxg bjt hhy` sbjt ymym vkl-ysr`l jmv qhl gdvl m`d mlbv` xmt jd-nxl m&rym. ⁹ vyjsv byvm hsmym j&rt ky xnkt hmzbx jsv sbjt ymym vhxg sbjt ymym. ¹⁰ vbyvm jsrym vslsh lxds hsbyjy slx `t-hjm l`hlyhm smxym v+vby lb jl-h+vvh `sr jsh yvhv ldvyd vlslmh vlysr`l jmv. ¹¹ vykl slmh `t-byt yvhv v`t-byt hmlk v`t kl-hb` jl-lb slmh ljsvt bbyy-yvhv vbbytv h&lyx. ¹² vyr` yvhv `l-slmh blylh vy`mr lv smjty `t-tpltk vbxyty bmqvm hzh ly lbyt zbx. ¹³ hn `j&r hsmym vl`-yhyh m+r vhn-`&vh jl-xgb l`kvl h`r& v`m-`slx dbr bjmy. ¹⁴ vyknjv jmy `sr nqr`-smy jlyhm vytpllv vybqsv pny vysbv mdrkyhm hrjym v`ny `smj mn-hsmym v`\$lx lx+`tm v`rp` `t-`r&m. ¹⁵ jth jyny yhyv ptxvt v`zny qsbvt ltplt hmqvm hzh. ¹⁶ vjth bxty vhdsty `t-hbyt hzh lhyvt-smy sm jd-jv m vhyv jyny vlby sm kl-hymym. ¹⁷ v`th `m-trlk lpny k`sr hlk dvyd `byk vljsvt kkl `sr &vytyk vxqy vmsp+y tsmvr. ¹⁸ vhaqymvty `t k\$` mlkvtk k`sr krtv ldvyd `byk l`mr l`-ykrt lk `ys mvsl bysr`l. ¹⁹ v`m-tsvbnv `tm vjzbtm xqvtv vm&vty `sr nty lpnykm vhlktm vjbdtm `lhym `xrym vhtxvytm lhm. ²⁰ vntstym mj l`dmtv `sr nty lhm v`t-hbyt hzh `sr hqdsty lsm y`slyk mj l pny v`tnnv lmsl vlsnyh bkl-hjmym. ²¹ vhbty hzh `sr hyh jlyvn lkl-jbr jlyv ysm v`mr bmh jsh yvhv kkh l`r& hz`t vlby hzh. ²² v`mrv jl `sr jzbv `t-yvhv `lhy `btyhm `sr hv&y`m m`r& m&rym vyxzyqv b`lhym `xrym vystxv lhm vyjbdvm jl-kn hby` jlyhm `t kl- hrjh hz`t.

Chapter 8

¹ vyhy mq& jsrym snh `sr bnh slmh `t-byt yvhv v`t-bytv. ² vhjrym `sr ntn xvr m lslmh bnh slmh `tm vyvsv sm `t-bny ysrl. ³ vylk slmh xmt &vbh vyxqz jlyh. ⁴ vybn `t-tdmr bmdbr v`t kl-jry hm\$knvt `sr bnh bxmt. ⁵ vybn `t-byt xvr m hjlyvn v`t-byt xvr m htxtvn jry m&vr xvmvt dlytm vbryx. ⁶ v`t-bjlt v`t kl-jry hm\$knvt `sr hyv lslmh v`t kl-jry hrkb v`t jry hprsym v`t kl-xsq slmh `sr xsq lbnvt byrvslm vblbnv v bkl `r& mmsltv. ⁷ kl-hjm hnvtr mn-hxyt v`mry vhrzy vhxvy vhybv\$y `sr l` mysr`l hmh. ⁸ mn-bnyhm `sr nvtrv `xryhm b`r& `sr l`-klvm bny ysrl vyjlm slmh lm\$jd hyvm hzh. ⁹ vmn-bny ysrl `sr l`-ntn slmh ljbdym lml`ktv ky-hmh `nsy mlxmh vsry slysv vsry rkbv vprsyv. ¹⁰ v`lh sry hn&yby m `sr-lmlk slmh xmsym vm`tym hr dym bj m. ¹¹ v`t-bt-prjh hjlh slmh mjyr dvyd lby t `sr bnh-lh ky `mr l`- tsb `sh ly bby t dvyd mlk-ysr`l ky-qds hmh `sr-b`h `lyhm `rvn yvhv. ¹² z`hjlh slmh jlvt lyvhv jl mzbx yvhv `sr bnh lpny h`vlm. ¹³ vbdbryvm byvm lhjlv km&vt msh lsbtvt vlxdsym vlmvjdv slvs pjmy m bsnh bxg hm&vt vb xg hsbjvt vb xg h\$skvt. ¹⁴ vyjmd km sp+ dvyd-`byv `t-mxlqvt hkhny m jl-jbdtm vhlvym jl- msmrvtm lhll vlsrt ngd hkhny m ldbr-yvm byvmv vhsvjry m bmxlqvtm lsjr vsjr ky kn m&vt dvyd `ys-h`lhym. ¹⁵ vl` \$rv m&vt hmlk jl-hkhny m vhlvym lkl-dbr vl`&rvt. ¹⁶ vt kn kl-ml`kt slmh jd-hyvm mv\$d byt-yvhv vjd-kltv slm byt yvhv. ¹⁷

`z hlk slmh lj&yvn-gbr v`l`ylvt jl-spt hym b`r& `dvm. ¹⁸ vyslx-lv xvrn byd-jbdyv `vnyvt vjbdym yvdjy ym vyb`v jm-jbdy slmh `vpyrh vyqyv msm `rbj-m`vt vxmsym kkr zhb vyby`v `l-hmlk slmh.

Chapter 9

¹ vmlkt-sb` smjh `t-smj slmh vtbv` ln\$vt `t-slmh bxydvt byrvslm bxy l kbd m`d vgmlym ns`ym bsmym vzhb lrb v`bn yqrh vtbv` `l- slmh vtdbr jmv `t kl`sr hyh jm-lbbh. ² vygd-lh slmh `t-kl-dbryh vl`-njlm dbr mslmh `sr l` hgyd lh. ³ vtr` mlkt-sb` `t xkmt slmh vhbvt `sr bnh. ⁴ vm`kl slxnv vmvsv jbdyv vmjmd msrtyv vmlbvsyhm vmsqyv vmlbvsyhm vjlytv `sr yjlh byt yvhv vl`-hyh jvd bh rvx. ⁵ vt`mr `l-hmlk `mt hdbv `sr smjty b`r&y jl-dbryk vjl-xkmtk. ⁶ vl`-h`mnty ldbryhm jd `sr-b`ty vtr`ynh jyny vnhh l` hgd-ly x&y mrbyv xkmtk y\$pt jl-hsmvvh `sr smjty. ⁷ `sry `nsyk v` sry jbdyk `lh hjmdym lpnyk tmyd vsmjym `t-xkmtk. ⁸ yhy yvhv `lhyk brvk `sr xp& bk ltk jl-k\$`v lmlk lyvhv `lhyk b`hbt `lhyk `t-ysr`l lhjmydv ljlvm vytvk jlyhm lmlk ljsvt msp+ v&dqh. ⁹ vtn lmlk m`h vjsrym kkr zhb vbsmym lrb m`d v`bn yqrh vl` hyh kbsm hhv` `sr-ntnh mlkt-sb` lmlk slmh. ¹⁰ vgm-jbdy xym vjbdy slmh `sr-hby`v zhb m`vpyr hby`v j&y `lgyvmym v`bn yqrh. ¹¹ vyjs hmlk `t-j&y h`lgyvmym m\$lv lbyv-yvhv vlbyv hmlk vknrvt vnblym lsrym vl`-nr`v khm lpnym b`r& yhvdh. ¹² vhm lmlk slmh ntn lmlkt-sb` `t-kl-xp&h `sr s`lh mlbd `sr-hby`h `l-hmlk vthpk vtlk l`r&h hy` vjbdy. ¹³ vyhy msq l hzhb `sr-b` lslmh bsnh `xt ss m`vt vssym vss kkry zhb. ¹⁴ lbd m`nsy htrym vh\$xyr mby`ym vkl-mlky jrb vpxvt h`r& mby`ym zhb vk\$pl slmh. ¹⁵ vyjs hmlk slmh m`tym &nh zhb sxv+ ss m`vt zhb sxv+ yjlh jl- h&nh h`xt. ¹⁶ vsls-m`vt mgnym zhb sxv+ sls m`vt zhb yjlh jl-hmgn h`xt vytnm hmlk bbyv yjr hlbvn. ¹⁷ vyjs hmlk k\$`-sn gdvl vy&phv zhb +hvr. ¹⁸ vss mjlv l k\$` vkbs bzhh l k\$` m`xzym vydvt mzh vmzh jl-mqvm hsbt vsnym `ryvt jmdym `&l hydvt. ¹⁹ vsnym jsr `ryvt jmdym sm jl-ss hmjlv mzh vmzh l`-njsh kn lkl-mmlkh. ²⁰ vkl kly msqh hmlk slmh zhb vkl kly byt-yjr hlbvn zhb \$gvr `yn k\$pl nxsby mym slmh lm`vmh. ²¹ ky-`nyvt lmlk hlkv trsys jm jbdy xvrn `xt lslvs snym tbv`nh `nyvt trsys ns`vt zhb vk\$pl snhbym vqvpym vtvkyym. ²² vygd l hmlk slmh mkl mlky h`r& ljsr vxkmh. ²³ vkl mlky h`r& mbqsym `t-pny slmh lsmj `t-xkmtv `sr-ntn h`lhy m blbv. ²⁴ vhm mby`ym `ys mnxtv kly k\$pl vkly zhb vslmvt nsq vbsmym \$v\$ym vprdy dbr-snh bsnh. ²⁵ vyhy lslmh `rbjt `lpym `ryvt \$v\$ym vmrbvt vsnym-jsr `lp prsym vnyxm bjry hrkb vjm-hmlk byrvslm. ²⁶ vyhy mvsl bkl-hmlkym mn-hnhr vjd-`r& plstym vjd gbvl m&rym. ²⁷ vytn hmlk `t-hk\$pl byrvslm k`bnym v`t h`rym ntn ksqmym `sr- bsplh lrb. ²⁸ vmv&y`ym \$v\$ym mm&rym lslmh vmkl-h`r&vt. ²⁹ vs`r dbry slmh hr`snym vh`xrvnym hl`-hm ktvbym jl-dbry ntn hnby` vjl-nbv`t `xyh hsylvny vbxzvt yjdy hxzh jl-yrbjm bn-nb+. ³⁰ vmlk slmh byrvslm jl-kl-ysr`l `rbjym snh. ³¹ vyskb slmh jm-`btyv vyqbrhv bjyr dyvd `byv vmlk rxbjm bnv txyv.

Chapter 10

¹ vylk rxbjm skmh ky skm b`v kl-ysr`l lhmyk `tv. ² vyhy ksmj yrbjm bn-nb+ vhv` bm&rym `sr brx mpny slmh hmlk vysb yrbjm mm&rym. ³ vyslxv vyqr`v-lv vyb` yrbjm vkl-ysr`l vydbrv `l-rxbjm l`mr. ⁴ `byk hqsh `t-jlnv vjth hql mjbdt `byk hqsh vmjlv hkbd `sr-ntn jlynv vnjbdk. ⁵ vy`mr `lhm jvd slst ymym vsbv `ly vylk hjm. ⁶ vyvj& hmlk rxbjm `t-hzqnym `sr-hyv jmdym lpony slmh `byv bhytv xy l`mr `yk `tm nvj&yym lhsyb ljm-hzh dbr. ⁷ vydbrv `lyv l`mr `m-thyh l+vb lhjm hzh vr&ym vdbrt `lhm dbrym +vbym vhyv lk jbdym kl-hymym. ⁸ vyjzb `t-j&t hzqnym `sr yj&hv vyvj& `t-hyldym `sr gdlv `tv hjmdym lponyv. ⁹ vy`mr `lhm mh `tm nvj&yym vnsyb dbr `t-hjm hzh `sr dbrv `ly l`mr hql mn-hjl `sr-ntn `byk jlynv. ¹⁰ vydbrv `tv hyldym `sr gdlv `tv l`mr kh-t`mr ljm `sr-dbrv `lyk l`mr `byk hkbyd `t-jlnv v`th hql mjlynv kh t`mr `lhm q+ny jbh mmtny `by. ¹¹ vjth `by hjmy\$ jlykm jl kbd v`ny `\$yp jl-jlkm `by y\$`tkm bsv+ym v`ny bjqrbym. ¹² vyb` yrbjm vkl-hjm `l-rxbjm byvm hsly k`sr dbr hmlk l`mr svbv `ly byvm hsly. ¹³ vyjnm hmlk qsh vyjzb hmlk rxbjm `t j&t hzqnym. ¹⁴ vydbv `lhm kj&t hyldym l`mr `kbyd `t-jlkm v`ny `\$yp jlyv `by y\$`tkm bsv+ym v`ny bjqrbym. ¹⁵ vl`-smj hmlk `l-hjm ky-hyth n\$bh mjm h`lhym lmjn hqym yvhv `t-dbrv `sr dbr byd `xyhv hslvny `l-yrbjm bn-nb+. ¹⁶ vkl-ysr`l ky l`-smj hmlk lhm vysybv hjm `t-hmlk l`mr mh-lnv xlq bdvyd vl`-nxlh bbn-ysy `ys l`hlyk ysrl`l jth r`h bytk dvyd vylk kl-ysr`l l`hlyv. ¹⁷ vbny ysrl`l hysbym bjry yvhv vymk jlyhm rxbjm. ¹⁸ vyslx hmlk rxbjm `t-hdrm `sr jl-hm\$ vyrgmv-bv bny-ysr`l `bn vymt vhmkl rxbjm ht`m& ljlvt bmrkbh lnv\$ yrslm. ¹⁹ vypsiv ysrl`l bbyd dvyd jd hyvm hzh.

Chapter 11

¹ vyb` rxbjm yrslm vyqhl `t-byt yvhv vbnymn m`h vsmvny `lp bxvr jsh mlxmh lhlxm jm-ysr`l lhsyb `t-hmmlkh lrbjm. ² vyhy dbr-yvhv `l-smjyvh `ys-h`lhym l`mr. ³ `mr `l-rxbjm bn-slmh mlk yvhv v`l kl-ysr`l byhvdh vbnymn l`mr. ⁴ kh `mr yvhv l`-tjlv vl`-tlxmv jm-`xykm svbv `ys lbytv ky m`ty nhyh hdbv hzh vysmjv `t-dbry yvhv vysbv mlkt `l-yrbjm. ⁵ vysb rxbjm byrvslm vybn jrym lm&vr byhvdh. ⁶ vybn `t-byt-lxm v`t-jy+m v`t-tqvj. ⁷ v`t-byt-&vr v`t-svkv v`t-jdlm. ⁸ v`t-gt v`t-mrsh v`t-zyp. ⁹ v`t-`dvrym v`t-lkys v`t-jzqh. ¹⁰ v`t-&rjh v`t-`ylvn v`t-xbrvn `sr byhvdh vbnymn jry m&rvt. ¹¹ vyxzq `t-hm&rvt vytn bhm ngydym v`&rvt m`kl vsmn vyyn. ¹² vbkl-jyr vjyr &nvt vrmxym vyxzqm lhrbh m`d vyhy-lv yvhv vbnymn. ¹³ vkhnyv vhlvym `sr bkl-ysr`l hty&bv jlyv mkl-gbvlm. ¹⁴ ky-jzbv hlvyv `t-mgrsyhm v`xztm vylkv lyhvdh vlyrvslm ky- hznyxm yrbjm vbnvy mkhn lyvhv. ¹⁵ vyjmd-lv khnyv lmvv vlsjrym vlijglym `sr jsh. ¹⁶ v`xryhm mkl sb+y ysrl`l hntnym `t-lbbm lbqs `t-yvhv `lhy ysrl`l b`v yrslm lzbvx lyvhv `lhy `bvtyhm. ¹⁷ vyxzqv `t-mlkvt yvhv vy`m&v `t-rxbjm bn-slmh lsnyv slvs ky hlkv bdrk dvyd vslmh lsnyv slvs. ¹⁸ vyqx-lv rxbjm `sh `t-mxlt bn-yrymvt bn-dvyd `byhyl bt-`ly`b bn-ysy. ¹⁹ vtld lv bnym `t-yjvs v`t-smryh v`t-zhm. ²⁰ v`xryh lqx `t-mjkh bt-`bslvv vtld lv `t-`byh v`t-jty v`t- zyz` v`t-slmyt.

²¹ vy`hb rxbjm `t-mjkh bt-`bslvm mkl-nsyv vpylgsyv ky nsym smvnh-jsrh ns` vpylgsym ssym vyvld jsrym vsmvnh bnym vssym bnvt. ²² vyjmd lr`s rxbjm `t-`byh bn-mjkh lnyd b`xyv ky lhmlkyv. ²³ vybn vypr& mkl-bnyv lkl-`r&vt yhvhd vbnymn lkl jry hm&rvt vytn lhm hmvn lrb vys`l hmvn nsym.

Chapter 12

¹ vyhy khkyn mlkvt rxbjm vkxzqtv jzb `t-tvrt yvh vkl-ysr`l jmv. ² vyhy bsnh hxmysyt lmlk rxbjm jlh sysq mlk-m&rym jl-yrvslm ky mjlv byhvh. ³ b`lp vm`tym rkb vbssym `lp prsym v`yn m\$pr ljm `sr-b`v jmv mm&rym lvbym \$kyym vkvsym. ⁴ vylkd `t-jry hm&rvt `sr lyhvdh vyb`jd-yrvslm. ⁵ vsmjyh hnby` b`l-rxbjm vsry yhvhd `sr-n`\$pv `l-yrvslm mpy sysq vy`mr lhm kh-`mr yvh `tm jzbtm `ty v`p-ny jzby `tkm byd- sysq. ⁶ vyknjv sry-ysr`l vhmkl vy`mr &dyq yvh. ⁷ vbr`vt yvh ky nknjv hyh dbr-yvh `l-smjyh l`mr nknjv l` `sxytm vntty lhm kmj+ lply+h vl`-ttk xnty byrvslm byd-sysq. ⁸ ky yhyv-lv ljbym vydv jbvdyt vjbvdt mmlkvt h`r&vt. ⁹ vyjl sysq mlk-m&rym jl-yrvslm vyqx `t-`&rvt byt-yvh v`t- `&rvt byt hmlk `t-hkl lqx vyqx `t-mgny hzhb `sr jsh slmh. ¹⁰ vyjs hmlk rxbjm txyhm mgny nxst vhpqyd jl-yd sry hr&ym hsmrym ptx byt hmlk. ¹¹ vyhy mdy-bv` hmlk byt yvh b`v hr&ym vns`vm vhsbvm `l-t` hr&ym. ¹² vbhknjv sb mnmv `p-yvh vl` lhsxyt lklh vgm byhvdh hyh dbrym +vbym. ¹³ vyzxq hmlk rxbjm byrvslm vmlk ky bn-`rbym v`xt snh rxbjm bmlkv vsbj jsrh snh mlk byrvslm hjyr `sr-bxr yvh lsvm `t-smv sm mkl sb+y ysrl vsm `mv njmh hjmny. ¹⁴ vyjs hrj ky l` hkyn lbv ldrvs `t-yvh. ¹⁵ vdbry rxbjm hr`snym vh`xrvnym hl`-hm ktvbym bdbry smjyh hnby` vjdv hxzh lhtyxs vmlxmtv rxbjm vyrbjm kl-hymym. ¹⁶ vyskb rxbjm jm-`btyv vyqbr bjyr dvyd vmlk `byh bnv txyv.

Chapter 13

¹ bsnt smvnh jsrh lmlk yrbjm vmlk `byh jl-yhvdh. ² slvs snym mlk byrvslm vsm `mv mykyhv bt-`vry`l mn-gbjh vmlxmh hyth byn `byh vbyn yrbjm. ³ vy`\$r `byh `t-hmlxmh bxyl gbvry mlxmh `rbj-m`vt `lp `ys bxvr vyrbjm jrk jmv mlxmh bsmvnh m`vt `lp `ys bxvr gbvr xyl. ⁴ vyqm `byh mj lhr &mrym `sr bhr `prym vy`mr smjvny yrbjm vkl- ysrl. ⁵ hl` lkm ldjt ky yvh `lhy ysrl ntn mmlkh ldvyd jl-ysrl ljlvm lv vlbnv bryt mlx. ⁶ vyqm yrbjm bn-nb+ jbd slmh bn-dvyd vymrd jl-`dnyv. ⁷ vyqb&v jlyv `nsym rqym bny blyjl vyt`m&v jl-rxbjm bn-slmh vrbym hyh njr vrk-lbb vl`htxzq lpyhm. ⁸ vjth `tm `mrym lhtxzq lpy mmlkt yvh byd bny dvyd v`tm hmvn rb vjmkm jgly zhb `sr jsh lkm yrbjm l`lhym. ⁹ hl`hdxtm `t-khny yvh `t-bny `hrn vhlvym vtjsv lkm khnym kjmy h`r&vt kl-hb` lml` ydv bpr bn-bqr v`ylm sbjh vhyh khn ll` `lhym. ¹⁰ v`nxnv yvh `lhynv vl` jzbnhv vkhnym msrtym lyvh bny `hrn vhlvym bml`kt. ¹¹ vmq+rym lyvh jlvt bbqr-bbqr vbjrb-bjrb vq+rt-\$mym vmjrkt lxm jl-hslxn h+hvr vmnvt hzhb vnrtly lbjr bjrb bjrb ky-smrym `nxnv `t-msmrt

yhvh `lhynv v`tm jzbtm `tv. ¹² vnhh jmnv br`s h`lhym vkhnyv vx&&rvt htrvjh lhryj jlykm bny
ysr`l `l-tlxmv jm-yhvh `lhy-`btykm ky-l` t&lyxv. ¹³ vyrbjm h\$b `t-hm`rb lbv` m`xryhm vyhyv
lpny yhvdh vhm`rb m`xryhm. ¹⁴ vypnv yhvdh vnhh lhm hmlxmh pnym v`xvr vy&jqv lyhvh
vhkhnyv mx&&rym bx&&rvt. ¹⁵ vyryjv `ys yhvdh vyhy bhryj `ys yhvdh vh`lhym ngp `t-yrbjm
vkl-ysr`l lpny `byh vyhvdh. ¹⁶ vynv\$y bny-ysr`l mpny yhvdh vytm `lhym bydm. ¹⁷ vykv bhm
`byh vjmv mkh rbh vyplv xlym mysr`l xms-m`vt `lp `ys bxvr. ¹⁸ vyknyv bny-ysr`l bjt hhy` vy`m&v
bny yhvdh ky nsjnv jl-yhvh `lhy `btyhm. ¹⁹ vyrdp `byh `xry yrbjm vylkd mmnv jrym `t-byt-`l
v`t-bnvyh v`t-ysnh v`t-bnvyh v`t-jprvnbntyh. ²⁰ vl`-j&r kx-yrbjm jvd bymy `byhv vygphv yhvh
vymt. ²¹ vytxzq `byhv vys`-lv nsym `rbj jsrh vyvld jsrym vsnym bnym vss jsrh bnvt. ²² vytr dbry
`byh vdrkyv vdbryv ktvbyv bmdrs hnby` jdv. ²³ vyskb `byh jm-`btyv vyqbrv `tv bjyr dvyd vmylk
`\$` bnv txtyv bymyv sq+h h`r& jsr snym.

Chapter 14

¹ vyjs `\$` h+vb vhsr bjny yhvh `lhyv. ² vy\$`r `t-mzbxvt hnkr vhbmvv vysbr `t-hm&bvt vygdj
`t-h`srym. ³ vy`mr lyhvdh ldrvs `t-yhvh `lhy `btyhm vljsvt htrvh vhm&vh. ⁴ vy\$`r mkl-jry yhvdh
`t-hbmvv v`t-hxmnyv vtsq+ hmmlkh lpnyv. ⁵ vybn jry m&vrh byhvdh ky-sq+h h`r& v`yn-jmv
mlxmh bsnym h`lh ky-hnyx yhvh lv. ⁶ vy`mr lyhvdh nbnh `t-hjrym h`lh vn\$b xvmh vmgdlym
dlym vbryxym jvdnv h`r& lpnyv ky drsnv `t-yhvh `lhynv drsnv vynx lnv m\$byb vybny vy&lyxv.
⁷ vyhy l`\$` xyl ns` &nh vrmx myhvdh sls m`vt `lp vmbnymn ns`y mgn vdrky qst m`tym vsmvnyv
`lp kl-`lh gbvry xyl. ⁸ vy&` `lyhm zrx hkvsy bxy l`lp `lpym vmrkbtv sls m`vt vyb` jd- mrsh. ⁹
vy&` `\$` lpnyv vyjrv mlxmh bgy` &pth lmrsh. ¹⁰ vyqr` `\$` `l-yhvh `lhyv vy`mr yhvh `yn-jmk
ljzvr byn rb l`yn kx jzrv yhvh `lhynv ky-jlyk nsjnv vbsmk b`nv jl-hhmvn hzh yhvh `lhynv `th
`l-yj&r jmk `nvs. ¹¹ vygp yhvh `t-hkvsym lpny `\$` vlpny yhvdh vynv\$y hkvsym. ¹² vyrpdm `\$`
vhjm `sr-jmv jd-lgr vypl mkvsym l`yn lhm mxyh ky- nsrv lpny-yhvh vlpny mxnhv vys`v sll hrbh
m`d. ¹³ vykv `t kl-hjrym \$byvt grr ky-hyh pxd-yhvh jlyhm vybzyv `t- kl-hjrym ky-bzh rbh hyth
bhm. ¹⁴ vgm-`hly mqnh hkvsybv &`n lrb vgmlym vysbv yrvslm.

Chapter 15

¹ vjzryhv bn-jvdd hyth jlyv rvx `lhym. ² vy&` lpny `\$` vy`mr lv smjvny `\$` vkl-yhvdh vbnyv
yhvh jmkm bhyvtkm jmv v`m-tdrshv ym&` lkm v`m-tjzbbv yjzb `tkm. ³ vymym rbyv lysr`l ll`
`lhy `mt vll` khn mvrh vll` tvrh. ⁴ vysb b&r-lv jl-yhvh `lhy ysr`l vybqshv vym&` lhm. ⁵ vbjtyv
hmm `yn slvm lyv&` vlb` ky mhvmt rbvt jl kl-yvsby h`r&vt. ⁶ vkttv gvy-bgyv vjyr bjyr ky-`lhym
hmmm bkl-&rh. ⁷ v`tm xzqv v`l-yrvp ydykm ky ys skr lpjltkm. ⁸ vksmj `\$` hdbrym h`lh vhnv`h

jdd hnby` htzzq vyjbr hsqv&y mkl-`r& yhv dh vbnymn vmn-hjrym `sr lkd mhr `prym vvxds
 `t-mzbx yvhv `sr lyny `vlm yvhv. ⁹ vyqb& `t-kl-yhv dh vbnymn vhgrym jmhm m`prym vmnsh
 vmsmjvn ky- nplv jlyv mysr`l lrb br`tm ky-yvhv `lhyv jmv. ¹⁰ vyqb&v yrvslm bxds hslsly lsnt
 xms-jsrh lmlkvt `\$. ¹¹ vyzbxv lyvh byvm hlv` mn-hsll hby`v bqr sbj m`vt v&`n sbjt `lpym. ¹²
 vyb`v bbryt ldrvs `t-yvhv `lhy `bvtyhm bkl-lbbm vbkl-npsm. ¹³ vkl `sr l`-ydrs lyvh `lhy-ysr`l
 yvmt lmn-q+n vjd-gdvl lm`ys vjd-`sh. ¹⁴ vysbjv lyvh bqvl gdvl vbtrvjh vbx&&rvt vbsvprvt. ¹⁵
 vysmxv kl-yhv dh jl-hsbvjh ky bkl-lbbm nsbjv vbkl-r&vnm bqshv vym&` lhm vynx yvhv lhm
 m\$byb. ¹⁶ vgm-mjkh `m `-\$` hmlk h\$yrh mgbyrh `sr-jsth l`srh mpl&t vykrt `-\$` `t-mpl&th vydq
 vysrp bnxl qdrvn. ¹⁷ vhbmv l`-\$rv mysr`l rq lbb-`-\$` hyh slm kl-ymyv. ¹⁸ vyb` `t-qdsy `byv vqdsyv
 byt h`lhy m k\$ p vzhb vklym. ¹⁹ vmlxmh l` hyth jd snt-slsym vxms lmlkvt `-\$`.

Chapter 16

¹ bsnt slsym vss lmlkvt `-\$` jlh bjs` mlk-ysr`l jl-yhv dh vybn `t- hrmh lblty tt yv&` vb` l`-\$` mlk
 yhv dh. ² vy&` `-\$` k\$ p vzhb m`&rvt byt yvhv vby hmlk vyslx `l-bn-hdd mlk `rm hyvsb bdrmsq
 l`mr. ³ bryt byny vbynk vbyn `by vbyn `byk hnh slxy lk k\$ p vzhb lk hpr brytk `t-bjs` mlk ysrl
 vyjllh mjly. ⁴ vysmj bn hdd `l-hmlk `-\$` vyslx `t-sry hxylym `sr-lv `l-jry ysrl vyk v`-t-jyv v`-t-dn
 v`-t`bl mym v`-t kl-m\$knvt jry nptly. ⁵ vyhy ksmj bjs` vvxdl mbnvt `t-hrmh vysbt `t-ml`ktv. ⁶ v`-\$`
 hmlk lqx `t-kl-yhv dh vys`v `t-`bny hrmh v`-t-j&yh `sr bnh bjs` vybn bhm `t-gbj v`-t-hm&ph. ⁷ vbjt
 hhy` b` xny hr`h `l-`-\$` mlk yhv dh vy`mr `lyv bhsjnk jl- mlk `rm vl` nsjnt jl-yvhv `lhyk jl-kn nml+
 xyl mlk-`rm mydk. ⁸ hl` hkvsym vhlvbym hyv lxy lrb lrb vlprsym lhrbh m`d vbhsjnk jl-yvhv
 ntnm bydk. ⁹ ky yvhv jynyv ms++vt bkl-h`r& lhtzzq jm-lbbm slm `lyv n\$kl l`-z` t ky mjth ys jmk
 mlxmv. ¹⁰ vykjs`-\$` `l-hr`h vytnhv byt hmhpkt ky-bzjp jmv jl-z` t vyr&& `-\$` mn-hjm bjt hhy`. ¹¹
 vnhn dbry `-\$` hr`svnym vh`xrvnym hnm ktvbym jl-\$pr hmlkym lyhv dh vysr`l. ¹² vyxl` `-\$` bsnt
 slvsym vtsj lmlkvtv brglyv jd-lmjil xlyv vgm- bxlyv l`-drs `t-yvhv ky brp`ym. ¹³ vyskb `-\$` jm-`btyv
 vymt bsnt `rbjym v`xt lmlkv. ¹⁴ vyqbrhv bqbrtyv `sr krh-lv bjyr dyvd vyskybhv bmskb `sr ml`
 bsmym vzy m mrqxy m bmrqxt mjsh vysrpv-lv srph gdvlh jd-lm`d.

Chapter 17

¹ vymlk yhvsp+ bnv txyv vytxzq jl-ysr`l. ² vyt n-xyl bkl-jry yhv dh hb&rvt vyt n&yby m b`r&
 yhv dh vbjry `prym `sr lkd `-\$` `byv. ³ vyhy yvhv jm-yhvsp+ ky hlk bdrky dyvd `byv hr`snym vl`
 drs lbjlym. ⁴ ky l`lhy `byv drs vbm&vtyv hlk vl` kmjsh ysrl. ⁵ vykn yvhv `t-hmmlk bydv vyt n
 kl-yhv dh mnxh lyhvsp+ vyhy-lv jsr-vkbvd lrb. ⁶ vygbh lbv bdrky yvhv vjvd h\$yr `t-hbmv
 v`-t-h`sry m myhv dh. ⁷ vbsnt slvs lmlkv slx lsryv lbn-xyl vljbdyh vlzkryh vlnn`l vlmykyhv lmd

bjry yhvdh. ⁸ vjmhm hlvyv smjyvh vntnyhv vzbdyhv vjsh`l vsmrymvt vyhvntn v`dnyhv v+vbyhv v+vb`dvnyh hlvyv vjmhm`lysmj vyhvrm hkhnyv. ⁹ vylmdv byhvdh vjmhm \$pr tvrt yvh vy\$bv bkl-jry yhvdh vylmdv bjm. ¹⁰ vyhy pxd yvh jl kl-mmlkvt h`r&vt `sr \$bybvt yhvdh vl` nlxmv jm-yhvsp+. ¹¹ vmn-plstym mby`ym lyhvsp+ mnxh vk\$P ms` gm hjrby`ym mby`ym lv &`n`ylym sbjt`lpym vsbj m`vt vtysym sbjt`lpym vsbj m`vt. ¹² vyhy yhvsp+ hlk vgdj jd-lmjlh vybn byhvdh byrnyvt vjry m\$knvt. ¹³ vml`kh rbh hyh lv bjry yhvdh v`nsy mlxmh gbvry xyl byrvslm. ¹⁴ v`lh pqdtm lbyv`bvtym lyhvdh sry`lpym jdnh hsr vjmv gbvry xyl sls m`vt`lp. ¹⁵ vjl-ydv yhvxn hsr vjmv m`tyv vsmvnyv`lp. ¹⁶ vjl-ydv jm\$yh bn-zkry hmtndb lyvh vjmv m`tyv`lp gbvr xyl. ¹⁷ vmn-bnymn gbvr xyl`lydj vjmv nsqy-qst vmgn m`tyv`lp. ¹⁸ vjl-ydv yhvzbd vjmv m`h-vsmvnyv`lp xlv&y &b`. ¹⁹ `lh hmsrtyv`t-hmlk mlbd`sr-ntn hmlk bjry hmb&r bkl-yhvdh.

Chapter 18

¹ vyhy lyhvsp+ jsr vkbvd lrb vytxtn l`x`b. ² vyrd lq& snym`l`x`b lsmrvn vyzbx-lv`x`b &`n vbqr lrb vljm`sr jmv vy\$ythv ljlvt`l-rmvt gljd. ³ vy`mr`x`b mlk-ysr`l`l-yhvsp+ mlk yhvdh htlk jmy rmt gljd vy`mr lv kmvny kmvk vkjmk jmy vjmk bmlxmh. ⁴ vy`mr yhvsp+`l-mlk ysr`l drs-n`kyvm`t-dbr yvh. ⁵ vyqb& mlk-ysr`l`l-hnb`ym`rbj m`vt`ys vy`mr`lhm hnlk`l-rmt gljd lmlxmh`m-`xdl vy`mr vjlv vytn h`lhyv byd hmlk. ⁶ vy`mr yhvsp+ h`yn ph nby`lyvh jvd vndrsh m`tv. ⁷ vy`mr mlk-ysr`l`l-yhvsp+ jvd`ys-`xd ldrvs`t-yvh m`tv v`ny sn`tyhv ky-`ynnv mtb`jly l+vbh ky kl-ymyv lrjh hv`mykyhv bn- yml`vy`mr yhvsp+`l-y`mr hmlk kn. ⁸ vyqr`mlk ysr`l`l-\$ry\$`xd vy`mr mhr mykhv bn-yml`. ⁹ vmlk ysr`l vyhvsp+ mlk-yhvdh yvsbym`ys jl-k\$`v mlbsym bgdym vysbym bgrn ptx sjr smrvn vkl-hnby`ym mtb`ym lpnyhm. ¹⁰ vyjs lv &dqyhv bn-knjnh qrny brzl vy`mr kh-`mr yvh b`lh tngx`t-`rm jd-klvtm. ¹¹ vkl-hnb`ym nb`ym kn l`mr jlv rmt gljd vh&l vntn yvh byd hmlk. ¹² vhm`k`sr-hlk lqr`lmykyhv dbr`lyv l`mr hnh dbry hnb`ym ph-`xd +vb`l-hmlk vyhy-n`dbrk k`xd mhm vdbrt +vb. ¹³ vy`mr mykyhv xy-yvh ky`t-`sr-y`mr`lhy`tv`dbr. ¹⁴ vyb`l-hmlk vy`mr hmlk`lyv mykh hnlk`l-rmt gljd lmlxmh`m-`xdl vy`mr jlv vh&lyxv vyntv bydkm. ¹⁵ vy`mr`lyv hmlk jd-kmh pjmyv`ny msbyjk`sr l`tdbr`ly rq-`mt bsm yvh. ¹⁶ vy`mr r`yty`t-kl-ysr`l npv&ym jl-hhrym k&`n`sr`yn-lhn rjh vy`mr yvh l-`dnym l`lh ysvbv`ys-lbytv bslm. ¹⁷ vy`mr mlk-ysr`l`l-yhvsp+ hl`mrty`lyk l-`ytnb`jly +vb ky`m-lrj. ¹⁸ vy`mr lkn smjv dbr-yvh r`yty`t-yvh yvsb jl-k\$`v vkl-&b`hsmym jmdym jl-ymyv vsm`lv. ¹⁹ vy`mr yvh my ypth`t-`x`b mlk-ysr`l vyjl vypl brmvt gljd vy`mr zh`mr kkh vzh`mr kkh. ²⁰ vy&`hrvx vyjmd lpny yvh vy`mr`ny`ptnv vy`mr yvh`lyv bmh. ²¹ vy`mr`&`vhyty lrvx sqr bpy kl-nby`yv vy`mr tpth vgm-tvkl &`vjsh-kn. ²² vjth hnh ntn yvh rvx sqr bpy nby`yk`lh vyvh dbr jly rjh. ²³ vygs &dqyhv bn-knjnh vyk`t-mykyhv jl-hlxy vy`mr`y zh hdk jbr rvx-yvh m`ty ldr`tk. ²⁴ vy`mr mykyhv hnk r`h byvm hhv`sr tbv`xdr bxdr lhxb`. ²⁵ vy`mr mlk ysr`l qxv`t-mykyhv vhsybhv`l-`mvn sr-hjyr v`l-`yv`s bn-hmlk. ²⁶ v`mrtm kh`mr hmlk symv zh byt hkl`vh`klhv lxm

lx& vmym lx& jd svby bslvm. ²⁷ vy`mr mykyhv `m-svb tsvb bslvm l`-dbr yvh by vy`mr smjv jmy m klm. ²⁸ vyjl mlk-ysr`l vyhvsp+ mlk-yhvdh `l-rmt gljd. ²⁹ vy`mr mlk ysr`l `l-yhvsp+ htxps vbv` bmlxmh v`th lbs bgdyk vxtxps mlk ysr`l vyb`v bmlxmh. ³⁰ vmlk `rm &vh `t-sry hrkb `sr-lv l`mr l` tlxmv `t-hq+n `t- hgdl ky `m-`t-mlk ysr`l lbdv. ³¹ vyhy kr`vt sry hrkb `t-yhvsp+ vhmh `mrv mlk ysr`l hv` vy\$bv jlyv lhlxm vyzjq yhvsp+ vyvh jzrv vy\$ytm `lhym mmnv. ³² vyhy kr`vt sry hrkb ky l`-hyh mlk ysr`l vysbv m`xryv. ³³ v`ys msk bqst ltmv vyk `t-mlk ysr`l byn hdbqym vbyn hsryn vy`mr lrkb hpk ydyk vhw&`tny mn-hmxnh ky hxlyty. ³⁴ vtjl hmlxmh byvm hhv` vmlk ysr`l hyh mjmyd bmrkbh nkx `rm jd- hjrb vytm ljt bv` hsm.

Chapter 19

¹ vysb yhvsp+ mlk-yhvdh `l-bytv bslvm lrvslm. ² vy&` `l-pnyv yhv` bn-xny hxzh vy`mr `l-hmlk yhvsp+ hlrsj ljzr vlsn`y yvh t`hb vbz`t jlyk q&p mlpny yvh. ³ `bl dbrym +vbym nm&`v jmk ky-bjrt h`srvt mn-h`r& vkhynvt lbbk ldrs h`lhym. ⁴ vysb yhvsp+ byrvslm vysb vy&` bjm mb`r sbj jd-hr `prym vysybm `l-yvh `lhy `bvtyhm. ⁵ vyjmd sp+ym b`r& bkl-jry yhvdh hb&rvt ljyr vjyr. ⁶ vy`mr `l-hsp+ym r`v mh-`tm jsym ky l` l`dm tsp+v ky lyvh vjmk bdbm msp+. ⁷ vjth yhy pxd-yvh jlykm smrv vjsv ky-`yn jm-yvh `lhynv jvlh vms` pny mvmq-x-sd. ⁸ vgm byrvslm hjmyd yhvsp+ mn-hlvym vkhnym vmr`sy h`bvt lysr`l lmsp+ yvh vlryb vysbv yrvslm. ⁹ vy&v jlyhm l`mr kh tjsvn byr`t yvh b`mvnh vblbb slm. ¹⁰ vkl-ryb `sr-ybv` jlykm m`xykm hysbym bjryhm byn-dm ldm byn- tvr h lm&vh lxqym vlmosp+ym vhzrtm `tm vl` y`smv lyvh vhyh-q&p jlykm vjl-`xykm kh tjsvn vl` t`smv. ¹¹ vnhh `mryhv khn hr`s jlykm lkl dbr-yvh vzbdyhv bn-ysmj l hngyd lbyy-yhvdh lkl dbr-hmlk vs+rym hlvy mlpnyk xzqv vjsv vyhy yvh jm-h+vb.

Chapter 20

¹ vyhy `xrykn b`v bny-mv`b vbny jmvn vjmhm mhjmvnym jl-yhvsp+ lmlxmh. ² vyb`v vygydv lyhvsp+ l`mr b` jlyk hmvn rb mjbr lym m`rm vnm bx&&vn tmr hy` jyn gdy. ³ vyr` vytn yhvsp+ `t-pnyv ldrvs lyvh vyqr`-&vm jl-kl-yhvdh. ⁴ vyqb&v yhvdh lbqs myvh gm mkl-jry yhvdh b`v lbqs `t-yvh. ⁵ vyjmd yhvsp+ bqhl yhvdh vyrvslm bbyy yvh lpny hx&r hxdsh. ⁶ vy`mr yvh `lhy `btynv hl` `th-hv` `lhym bsmym v`th mvsl bkl mmlkvt hgvy vbydk kx vgbvrh v`yn jmk lhty&b. ⁷ hl` `th `lhynv hvrst `t-ysby h`r& hz`t mlpny jmk ysr`l vttnh lzrj `brhm `hbk ljlvm. ⁸ vysbv-bh vybnv lk bh mqds lsmk l`mr. ⁹ `m-tbv` jlynv rjh xrb spv+ vdbr vrjb njmdh lpny hbyy hzh vlpnyk ky smk bbyy hzh vnzjq `lyk m&rtv vtsmj vtsyj. ¹⁰ vjth hnh bny-jmvn vmv`b vhr-sjyr `sr l`-ntth lysr`l lbv` bhm bb`m m`r& m&rym ky \$rv mjlyhm vl` hsmvdm. ¹¹ vnhh-hm gmlym jlynv lbv` lgrsnv myrstk `sr hvrstn. ¹² `lhynv hl` tsp+-bm ky `yn bnv kx lpny hmvn hrb hzh hb` jlynv

v`nxnv l` ndj mh-njsh ky jlyk jynynv. ¹³ vkl-yhvdh jmdym lpny yvh gm-+pm nsyhm vbnyhm. ¹⁴ vyxzy`l bn-zkryhv bn-bnyh bn-yjy`l bn-mtnyh hlvy mn-bny `s\$ hyth jlyv rvx yvh btvk hqhl. ¹⁵ vy`mr hqsybv kl-yhvdh vysby yrvslm vhmkl yhvsp+ kh-`mr yvh lkm `tm `l-tyr`v v`l-txtv mpny hhmvn hrb hzh ky l` lkm hmlxmh ky l`lhym. ¹⁶ mxr rdv jlyhm hnm jlym bmjhl h&y& vm&`tm `tm b\$vp hnxl pny mdr yrv`l. ¹⁷ l` lkm lhlxm bz`t hty&bv jmdv vr`v `t-ysvjt yvh jmkkm yhvdh vyrvslm `l-tyr`v v`l-txtv mxr &`v lpnyhm vyvh jmkkm. ¹⁸ vyqd yhvsp+ `pym `r&h vkl-yhvdh vysby yrvslm nplv lpny yvh lhstxvt lyvh. ¹⁹ vyqmv hlvy mn-bny hqhtym vmn-bny hqrxym lhll lyvh `lhy ysrl bqvl gdvl lmjhl. ²⁰ vyskymv bbqr vy&`v lmdbr tqvj vb&`tm jmd yhvsp+ vy`mr smjvny yhvdh vysby yrvslm h`mynv byvh `lhykm vt`mnv h`mynv bnby`yv vh&lyxv. ²¹ vyvj& `l-hjm vyjmd msrym lyvh vmhllym lhdrt-qds b&`t lpny hxlv& v`mrym hvdv lyvh ky ljlvm x\$dv. ²² vbjt hxlv brnh vthlh ntn yvh m`rbym jl-bny jmvn mv`b vhr- sjr hb`ym lyhvdh vyngpv. ²³ vyjmdv bny jmvn vmv`b jl-ysby hr-sjr lhxyr vlhsmvd vkklvtm byvsby sjr jzrv `ys-brjvh lmsxyt. ²⁴ vyhvdh b`jl-hm&ph lmdbr vypnv `l-hhmvn vnm pgrym nplym `r&h v`yn ply+h. ²⁵ vyb` yhvsp+ vjmv lbz `t-sllm vym&`v bhm lrb vrkvs vpgrym vkly xmdvt vyn&lv lhm l`yn ms` vyhyv ymym slvsh bzzym `t-hsll ky rb-hv`. ²⁶ vbyvm hrbjy nqlv ljm q brkh ky-sm brkv `t-yvh jl-kn qr`v `t- sm hmqvm hv` jmq brkh jd-hyvm. ²⁷ vysbv kl-`ys yhvdh vyrvslm yhvsp+ br`sm lsvb `l-yrvslm bsmxh ky-smxm yvh m`vybyhm. ²⁸ vyb`v yrvslm bnblym vbknrvt vbx&&rvt `l-byt yvh. ²⁹ vyhy pxd `lhy j l kl-mmlkvt h`r&vt bsmjm ky nlxm yvh jm `vyby ysrl. ³⁰ vtsq+ mlkvt yhvsp+ vyny lv `lhyv m\$byb. ³¹ vmlk yhvsp+ jl-yhvdh bn-slym vxms snh bmlkv vjsrym vxms snh mlk byrvslm vsm `mv jzvbh bt-slxy. ³² vylk bdrk `byv `s` vl`-\$r mmnh ljsvt hysr bjyny yvh. ³³ `k hbmvt l`-\$rv vjvd hjm l`-hkynv lbbm l`lhy `btyhm. ³⁴ vytr dbry yhvsp+ hr`snym vh`xrym hnm ktvbym bdbry yhv` bn- xny `sr hjlh jl-\$pr mlky ysrl. ³⁵ v`xrykn `txbr yhvsp+ mlk-yhvdh jm `xzyh mlk-ysrl hv` hrsyj ljsvt. ³⁶ vyxbrhv jmv ljsvt `nyvt llkt trsys vyjv `nyvt bj&yv gbr. ³⁷ vytnb` `lyjzr bn-ddvhv mmrsh jl-yhvsp+ l`mr khtxbrk jm- `xzyhv pr& yvh `t-mjyky vysbrv `nyvt vl` j&rv llkt `l-trsys.

Chapter 21

¹ vyskb yhvsp+ jm-`btyv vyqbr jm-`btyv bjyr dvyd vmlk yhvrm bnv txtyv. ² vlv-`xym bny yhvsp+ jzryh vyxy`l vzkryhv vjzryhv vmyk`l vsp+yhv kl-`lh bny yhvsp+ mlk-ysrl. ³ vytn lhm `byhm mtnvt rbvt lk\$ vlzvb vlmgdntv jm-jry m&rvt byhvdh v`t-hmmlkh ntn lyhvrm ky-hv` hbkvr. ⁴ vyqm yhvrm jl-mmlkt `byv vytzsq vyhg `t-kl-`xyv bxb vgm msry ysrl. ⁵ bn-slym vstym snh yhvrm bmlkv vsmvnh snym mlk byrvslm. ⁶ vylk bdrk mlky ysrl k`sr jsv byt `x`b ky bt-`x`b hyth lv `sh vyjs hrj bjyny yvh. ⁷ vl-`bh yvh lhsxyt `t-byt dvyd lmjn hbryt `sr krt ldvyd vk`sr `mr ltt lv nyr vlbnyv kl-hymym. ⁸ bymyv psj `dvm mtxt yd-yhvdh vymlykv jlyhm mlk. ⁹ vyjbr yhvrm jm-sryv vkl-hrkb jmv vyhy qm lyh vyk `t-`dvm h\$vbv `lyv v`t sry hrkb. ¹⁰ vyps j `dvm mtxt

yd-yhvdh jd hyvm hzh `z tpsj lbnh bjt hhy` mtxt ydv ky jzb `t-yhvh `lhy `btyv. ¹¹ gm-hv` jsh-bmvt bhry yhvdh vyzn `t-ysby yrslm vydx `t- yhvdh. ¹² vyb `lyv mktb m`lyhv hnby` l`mr kh `mr yhvh `lhy dvyd `byk txt `sr l`-hlkt bdrky yhvsp+ `byk vbdrky `\$` mlk-yhvdh. ¹³ vtlk bdrk mlky ysrl vtznh `t-yhvdh v`-t-ysby yrslm khznvt byt `x`b vgm `t-`xyk byt-`byk h+vbyvm mmk hrgt. ¹⁴ hnh yhvh ngp mgph gdvlh bjmk vbbnyk vbnsyk vbkl-rkvs. ¹⁵ v`th bxlyym rbyvm bmxlh mjyk jd-y&`v mjyk mn-hxly ymym jl- ymym. ¹⁶ vyjr yhvh jl-yhvrn `t rvx hplstym vhrbym `sr jl-yd kvsym. ¹⁷ vyjlv byhvdh vybqjvh vysbv `t kl-hrkvs hnm&` lbythmlk vgm- bnyv vnsyv vl` ns`r-lv bn ky `m-yhv`xz q+n bnyv. ¹⁸ v`xry kl-z`t ngpv yhvh bmjyv lxly l`yn mrp`. ¹⁹ vyhy lymym mymym vkjt &`t hq& lymym snym y&`v mjyv jm-xlyv vymt btxl`ym rjym vl`-jsv lv jmv srph ksprt `btyv. ²⁰ bn-slsym vstym hyh bmlkv vsmvnh snym mlk byrvslm vylk bl` xmdh vyqbrhv bjyr dvyd vl` bqbrvt hmlkym.

Chapter 22

¹ vymlykv yvsby yrslm `t-`xzyhv bnv hq+n txtyv ky kl-hr`snym hrg hgdvd hb` bjrbyvm lmxnh vymlk `xzyhv bn-yhvrn mlk yhvdh. ² bn-`rbjym vstym snh `xzyhv bmlkv vsnh `xt mlk byrvslm vsm `mv jtlyhv bt-jmry. ³ gm-hv` hlk bdrky byt `x`b ky `mv hyth yvj&tv lhrsyt. ⁴ vyjs hrj bjyny yhvh kbyt `x`b ky-hmh hyv-lv yvj&ym `xry mvt `byv lmsxyt lv. ⁵ gm bj&tm hlk vylk `t-yhvrn bn-`x`b mlk ysrl lmlxmh jl-xz`l mlk-`rm brmvt gljd vykv hrmym `t-yvrn. ⁶ vysb lhtrp` byzrj`l ky hmkyvm `sr hkhv brmh bhlxmv `t-xzh`l mlk `rm vjzryhv bn-yhvrn mlk yhvdh yrd lr`vt `t-yhvrn bn-`x`b byzrj`l ky-xlh hv`. ⁷ vm`lhym hyth tbv\$t `xzyhv lbv` `l-yvrn vbb`v y&` jm-yhvrn `l- yhv` bn-nmsy `sr msxv yhvh lhkryt `t-byt `x`b. ⁸ vyhy khsp+ yhv` jm-byt `x`b vym&` `t-sry yhvdh vbny `xy `xzyhv msrtym l`xzyhv vyhrgm. ⁹ vybqs `t-`xzyhv vylkdhv vlv` mtxb` bsmrvn vyb`hv `l-yhv` vymthv vyqbrhv ky `mrv bn-yhvsp+ hv` `sr-drs `t-yhvh bkl-lbbv v`yn lbyth`xzyhv lj&r kx lmmkh. ¹⁰ vjtlyhv `m `xzyhv r`th ky mt bnh vtqm vtldr `t-kl-zrj hmlkh lbyth yhvdh. ¹¹ vtqx yhvsbjt bt-hmlk `t-yv`s bn-`xzyhv vtgnb `tv mtvk bny- hmlk hmvmtyvm vttv `tv v`t-mynqtv bxdr hm+vt vt\$tyrhv yhvsbjt bt- hmlk yhvrn `st yhyvdj hkhv ky hy` hyth `xvt `xzyhv mpny jtlyhv vl` hmytthv. ¹² vyhy `tm bbyt h`lhym mtxb` ss snym vjtlyh mlkt jl-h`r&.

Chapter 23

¹ vbsnh hsbjyt htzq yhyvdj vyqx `t-sry hm`vt ljzryhv bn-yrxm vlysmj`l bn-yhvxnn vljzryhv bn-jvbd v`t-mjsyvh bn-jdyhv v`t- `lysp+ bn-zkry jmv bbryt. ² vy\$bv byhvdh vyqb&v `t-hlvym mkl-jry yhvdh vr`sy h`bvt lysr`l vyb`v `l-yrvslm. ³ vykrt kl-hqhl bryt bbyt h`lhym jm-hmlk vy`mr lhm hnh bn-hmlk ymlk k`sr dbr yhvh jl-bny dvyd. ⁴ zh hdbv `sr tjsv hslsyt mkm b`y hsbt lkhnyvm vllvym lsjry h\$pyvm. ⁵ vhslyt bbyt hmlk vhslyt bsjr hy\$vd vkl-hjm bx&rvt byt yhvh. ⁶ v`l-ybv`

byt-yhvh ky `m-hkhnym vhmstrym llvym hmh yb`v ky-qds hmh vkl-hjm ysmrv msmrt yhvh. ⁷ vhaqpv hlvyv `t-hmlk \$byb `ys vklyv bydv vhb` `l-hbyt yvmt vhyv `t-hmlk bb`v vb&`tv. ⁸ vyjsv hlvyv vkl-yhvdh kkl `sr-&vh yhvdyj hkhn vyqxv `ys `t- `nsyv b`y hsbt jm yv&`y hsbt ky l` p+r yhvdyj hkhn `t-hmxlqvt. ⁹ vytn yhvdyj hkhn lsry hm`vt `t-hxnytyv v`-t-hmgntv v`-t-hsl+ym `sr lmlk dvyd `sr byt h`lhym. ¹⁰ vyjmd `t-kl-hjm v`ys slxv bydv mktv hbyt hymnyt jd-ktp hbyt hsm`lyt lmbzv vlbyt jl-hmlk \$byb. ¹¹ vyv&y`v `t-bn-hmlk vytnv jlyv `t-hnvr v`-t-hjdv vmylykv `tv vmysxhv yhvdyj vbnyv vy`mr vxy hmlk. ¹² vtsmj jtlyhv `t-qvl hjm hr&ym vhmhlym `t-hmlk vtbv` `l-hjm byt yhvh. ¹³ vtr` vnhh hmlk jvmd jl-jmvdv bmbv` vhsrym vhx&&rvt jl-hmlk vkl-jm h`r& smx vtvqj bx&&rvt vhmrvrym bkly hsyv vmvdyjym lhll vtqrj jtlyhv `t-bgdyh vt`mr qsr qsr. ¹⁴ vyv&` yhvdyj hkhn `t-sry hm`vt pqvdy hxyv vy`mr `lhm hv&y`vh `l-mbyt hsdrtv vhb` `xryh yvmt bxb ky `mr hkhn l` tmytv byt yhvh. ¹⁵ vysymv lh ydym vtbv` `l-mbv` sjr-h\$y\$ym byt hmlk vmytv sm. ¹⁶ vykr yhvdyj bryt bynv vbyv kl-hjm vbyv hmlk lhyvt ljm lyhv. ¹⁷ vyb`v kl-hjm byt-hbjl vyt&hv v`-t-mzbxyv v`-t-&lmyv sbrv v`t mtn khn hbjl hrgv lpyv hmzbxvt. ¹⁸ vysm yhvdyj pqdt byt yhvh byd hkhnym hlvyv `sr xlq dvyd jl- byt yhvh lhjlv jlvv yhvh kktvb btrv msh bsmxh vbsyr jl ydy dvyd. ¹⁹ vyjmd hsvjrym jl-sjry byt yhvh vl`-yb` +m` lkl-dbr. ²⁰ vyqx `t-sry hm`vt v`-t-h`dyrym v`-t-hmvslym bjm v`t kl-jm h`r& vyvrd `t-hmlk mbyt yhvh vyb`v btkv-sjr hjlyv byt hmlk vyvsybv `t-hmlk jl k\$` hmmlkh. ²¹ vysmxv kl-jm-h`r& vhyr sq+h v`-t-jtlyhv hmytv bxb.

Chapter 24

¹ bn-sbj snym y`s bmlkv v`rbjym snh mlk byrvslm vsm `mv &byh mb`r sbj. ² vyjs yv`s hysr bjny yhvh kl-ymy yhvdyj hkhn. ³ vys`-lv yhvdyj nsym stym vyvld bnym vbnvt. ⁴ vyhy `xrykn hyh jm-lb yv`s lxds `t-byt yhvh. ⁵ vyqb& `t-hkhnym vhlvyv vy`mr lhm &`v ljry yhvdh vqb&v mkl- ysrl k\$` lxzq `t-byt `lhykm mdy snh bsnh v`tm tmhrv ldbr vl` mhrv hlvyv. ⁶ vyqr` hmlk lyhvdyj hr`s vy`mr lv mdvj l`-drst jl-hlvym lhby` myhvdh vmyrvslm `t-ms`t msh jbd-yhvh vqhll ysrl l`hl hjdv. ⁷ ky jtlyhv hmrsjt bnyh pr&v `t-byt h`lhym vgm kl-qdsy byt-yhvh jsv lbjlym. ⁸ vy`mr hmlk vyjsv `rvn `xd vytnhv bsjr byt-yhvh xv&h. ⁹ vytnv-qvl byhvdh vbyrvslm lhby` lyhv ms`t msh jbd-h`lhym jl- ysrl bmdbr. ¹⁰ vysmxv kl-hsrym vkl-hjm vyby`v vyslykv l`rvn jd-lklh. ¹¹ vyhy bjt yby` `t-h`rvn `l-pqdt hmlk byd hlvyv vkr`vtm ky-rb hk\$` vb` \$vpr hmlk vpyd khn hr`s vyjrv `t-h`rvn vys`hv vysybhv `l-mqmv kh jsv lyvm byvm vy`\$pv-k\$` lrb. ¹² vytnhv hmlk vyhvdyj `l-jvsh ml`kt jbvdt byt-yhvh vyhyv skrym x&byv vxrym lxds byt yhvh vgm lxrsy brzl vnxst lxzq `t-byt yhvh. ¹³ vyjsv jsy hml`kh vtjl `rvkh lml`kh bydm vyjmydv `t-byt h`lhym jl-mtkntv vy`m&hv. ¹⁴ vkkltm hby`v lpyv hmlk vyhvdyj `t-s`r hk\$` vyjshv klym lbyv- yhvh kly srt vhlvt vkpvt vkly zhb vk\$` vyhyv mjlym jlvv bbyv- yhvh tmyd kl ymy yhvdyj. ¹⁵ vyzqn yhvdyj vysbj ymym yvmt bn-m`h vslym snh bmvvt. ¹⁶ vyqbrhv bjyr-dvyd jm-hmlkym ky-jsh +vbh bysr`l vjm h`lhym vbytv. ¹⁷ v`xry mvt yhvdyj b`v sry yhvdh vystxv lmlk `z smj hmlk `lyhm. ¹⁸ vyjzvb `t-byt yhvh `lhy `bvtyhm vyjbdv `t-h`srym v`-t-hj&byv vyhy-q&p jl-yhvdh vyrvslm b`smtm z`t. ¹⁹ vyslx

bhm nb`ym lhsybm `l-yhvh vyjydv bm vl` h`zynv. ²⁰ vrvx `lhym lbsh `t-zkryh bn-yhvydj hkhn vyjmd mjl ljm vy`mr lhm kh`mr h`lhym lmh`tm jbrym `t-m&vt yvhv vl` t&lyxv ky- jzbtm `t-yhvh vyjzb `tkm. ²¹ vyqsr vjyv vyrgmhv `bn bm&vt hmlk bx&r byt yvhv. ²² vl`-zkr yv`s hmlk hx\$d `sr jsh yhvydj `byv jmv vyhr g `t-bnv vkmvtv `mr yr` yvhv vydrs. ²³ vyhy ltqvpt hsnh jlh jlyv xyl `rm vyb`v `l-yhvdh vyrvslm vysxytv `t-kl-sry hjm mjm vkl-sllm slxv lmlk drmsq. ²⁴ ky bm&jr `nsym b`v xyl `rm vyvhv ntn bydm xyl lrb m`d ky jzbv `t-yhvh `lhy `bvtym v`t-yv`s jsv sp+ym. ²⁵ vblktm mmnv ky-jzbv `tv bmxlyym rbym htqsr vjyv jbdyv bdmy bny yhvydj hkhn vyhrghv jl-m+tv vymt vyqbrhv bjyr dvyd vl` qbrhv bqbrvt hmlkym. ²⁶ v`lh hmtqsr ym jlyv zbd bn-smjt hjmvnyt vyhvzbd bn-smryt hmv`byt. ²⁷ vbnyv vrb hms` jlyv vy\$vd byt h`lhym hnm ktvbym jl-mdrs \$pr hmlkym vymlk `m&yhv bnv txtyv.

Chapter 25

¹ bn-jsrym vxms snh mlk `m&yhv vjsrym vtsj snh mlk byrvslm vsm `mv yhvjd n myrvsl ym. ² vyjs hysr bjyny yvhv rq l` blbb slm. ³ vyhy k`sr xzqh hmmlkh jlyv vyhr g `t-jbdyv hmky m `t-hmlk `byv. ⁴ v`t-bnyhm l` hmyt ky kktvb btrh b\$pr msh `sr-&vh yvhv l`mr l`-ymvtv `bvt jl-bnym vbny m l`-ymvtv jl-`bvt ky `ys bx+`v ymvtv. ⁵ vyqb& `m&yhv `t-yhvdh vyjmydm lby t-`bvt lsry h`lpym vlsry hm`vt lkl-yhvdh vbny m vppqdm lmbn jsrym snh vmjlh vym&`m sls- m`vt `lp bxvr yv& `&b` `xz rmx v&nh. ⁶ vyskr mysr`l m`h `lp gbvr xyl bm`h kkr-k\$ p. ⁷ v`ys h`lhym b`lyv l`mr hmlk `l-yb` jmk &b` ysr`l ky `yn yvhv jm-ysr`l kl bny `prym. ⁸ ky `m-b` `th jsh xzq lmlxmh yksylk h`lhym lpny `vyb ky ys-kx b`lhym lizvr vlhksyl. ⁹ vy`mr `m&yhv l`ys h`lhym vmh-ljsvt lm`t hkk r`sr nty lgdvd ysr`l vy`mr `ys h`lhym ys lyvh ltt lk hrbh mzh. ¹⁰ vybdylm `m&yhv lhgdvd `sr-b`lyv m`prym llkt lmqvmm vyxr `pm m`d byhvdh vysvbv lmqvmm bxry-`p. ¹¹ v`m&yhv htxzq vynhg `t-jmv vylk gy` hmlx vyk `t-bny-sjyr jsrt `lpym. ¹² vjsrt `lpym xyym sbv bny yhvdh vyby`vm lr`s h\$lj vyslykv m r`s-h\$lj vklm nbqjv. ¹³ vbny hgdvd `sr hsyb `m&yhv mlkt jmv lmlxmh vyps+v bjry yhvdh msmrvn vjd-byt xvrvn vykv mhm slst `lpym vybzv bzh rbh. ¹⁴ vyhy `xry bv` `m&yhv mhkvt `t-`dvmym vyb` `t-`lhy bny sjyr vyjmydm lv l`lhym vlpnyhm ystxvh vlhm yq+r. ¹⁵ vyxr-`p yvhv b`m&yhv vyslx `lyv nby` vy`mr lv lmh drst `t-`lhy hjm `sr l`-h&ylv `t-jmm mydk. ¹⁶ vyhy bdbrv `lyv vy`mr lv hlyvj& lmlk ntnvk xdl-lk lmh ykvk vyxdl hnby` vy`mr ydjty ky-yj& `lhym lhsxytk ky-jsyt z`t vl` smjt lj&ty. ¹⁷ vyvj& `m&yhv mlk yhvdh vyslx `l-yv`s bn-yhv`xz bn-yhv` mlk ysr`l l`mr lk ntr`h pnym. ¹⁸ vyslx yv`s mlk-ysr`l `l-`m&yhv mlk-yhvdh l`mr hxvx `sr blbnvn slx `l-h`rz `sr blbnvn l`mr tnh-`t-btk lbny l`sh vtjbr xyt hsdh `sr blbnvn vtrm\$ `t-hxvx. ¹⁹ `mrt hnh hkyt `t-`dvm vns`k lbk lhkbyd jth sbh bbytk lmh ttgrh brjh vnplt `th vyhvdh jmk. ²⁰ vl`-smj `m&yhv ky mh`lhym hy` lmjn ttm byd ky drsv `t `lhy `dvm. ²¹ vyjl yv`s mlk-ysr`l vytr`v pnym hv` v`m&yhv mlk-yhvdh bby t sms `sr lyhvdh. ²² vyngp yhvdh lpny ysr`l vyn\$ v`ys l`hlyv. ²³ v`t `m&yhv mlk-yhvdh bn-yv`s bn-yhv`xz tps yv`s mlk-ysr`l bby t sms vyby`hv yrvslm vypr& bxvmt yrvslm msjr `prym jd-sjr hpvnh `rbj m`vt `mh. ²⁴ vkl-hzhb vkh\$ p v`t kl-hklym hnm&`ym

bbyt-h`lhym jm-jbd `dvm v` t-`&rvt byt hmlk v` t bny htjrbvt vysb smrvn. ²⁵ vyxy `m&yhv bn-yv`s mlk yhvdh `xry mvt yv`s bn-yhv`xz mlk ysr`l xms jsrh snh. ²⁶ vytr dbry `m&yhv hr`snym vh`xrvnym hl` hnm ktvbym jl-\$pr mlky-yhvdh vysr`l. ²⁷ vmjt `sr-\$r `m&yhv m`xry yvh vyqsr vjlyv qsr byrvslm vyn\$ lkysh vyslxv `xryv lkysh vmythv sm. ²⁸ vys`hv jl-h\$y\$ym vyqbrv `tv jm-`btyv bjyr yhvdh.

Chapter 26

¹ vyqxv kl-jm yhvdh `t-jzyhv vhv` bn-ss jsrh snh vymlykv `tv txt `byv `m&yhv. ² hv` bnh `t-`ylvt vysybh lyhvdh `xry skb-hmlk jm-`btyv. ³ bn-ss jsrh snh jzyhv bmlkv vxmsym vstym snh mlk byrvslm vsm `mv ykylyh mn-yrvslm. ⁴ vyjs hysr bjyny yvh kkl `sr-jsh `m&yhv `byv. ⁵ vyhy ldrs `lhym bymy zkryhv hmbyn br` t h`lhym vbymy drsv `t- yvh h&lyxv h`lhym. ⁶ vy&` vylxm bplstym vypr& `t-xvmt gt v` t xvmt ybnh v` t xvmt `sdvd vybnh jrym b`sdvd vbplstym. ⁷ vyjzrhv h`lhym jl-plstym vjl-hjrbyym hysbym bgvr-bjl vhmjvny. ⁸ vytv hjm vny mnxh ljzyhv vylk smv jd-lbv` m&rym ky hxzyq jd- lmjlh. ⁹ vybn jzyhv mgdlym byrvslm jl-sjr hpnh vjl-sjr hgy` vjl-hmq&vj vyxzm. ¹⁰ vybn mgdlym bmdbr vyx&b brvt rbym ky mqnh-rb hyh lv vbsplh vbmysvr `krym vkrmym bhrym vbkrml ky-`hb `dmh hyh. ¹¹ vyhy ljzyhv xyl jsh mlxmh yv&`y &b` lgdvd bm\$pr pqdtm byd yjv`l h\$vr vmjsyvh hsv+r jl yd-xnyhv msry hmlk. ¹² kl m\$pr r`sy h`bvt lgbvry xyl `lpym vss m`vt. ¹³ vjl-ydm xyl &b` sls m`vt `lp vsbjt `lpym vxms m`vt jvsy mlxmh bxx xyl ljzr lmlk jl-h`vyb. ¹⁴ vykn lhm jzyhv lkl-h&b` mgny mvmxym vkvbjym vsryntv vqstvt vl`bny qljym. ¹⁵ vyjs byrvslm xsbnvt mxsbt xvsb lhyvt jl-hmgdlym vjl-hpnvt lrv` bx&yv vb`bny gdlvt vy&` smv jd-lmrqv ky-hply` lhjzr jd ky-xzq. ¹⁶ vkxzqv gbh lbv jd-lhsxyt vymjl byhvh `lhyv vyb` `l-hykl yvh lhq+yr jl-mzbx hq+rt. ¹⁷ vyb` `xryv jzryhv hkhn vjmv khnym lyvh smvny bny-xyl. ¹⁸ vyjmdv jl-jzyhv hmlk vy`mrv lv l`-lk jzyhv lhq+yr lyvh ky lkhny bny-`hrn hmqdsym lhq+yr &` mn-hmqds ky mjlt vl`-lk lkbvd myhvh `lhym. ¹⁹ vyjzp jzyhv vbydv mq+rt lhq+yr vbzjpv jm-hkhnym vh&rjt zrxh bm&xv lpny hkhnym bbyt yvh mj l mzbx hq+rt. ²⁰ vvpn `lyv jzryhv khn hr`s vkl-hkhnym vnh-hv` m&rj bm&xv vybhlvh msm vgm-hv` ndxp l&`t ky ngjv yvh. ²¹ vyhy jzyhv hmlk m&rj jd-yvm mvtv vysb byt hxpsvt m&rj ky ngzr mbyt yvh vyvtnm bnv jl-byt hmlk svp+ `t-jm h`r&. ²² vytr dbry jzyhv hr`snym vh`xrym ktb yszyhv bn-`mv& hnbv`. ²³ vyskb jzyhv jm-`btyv vyqbrv `tv jm-`btyv bsdh hqbvrh `sr lmlkym ky `mrv m&vtj hv` vmlk yvtnm bnv txyv.

Chapter 27

¹ bn-jsrym vxms snh yvtnm bmlkv vss-jsrh snh mlk byrvslm vsm `mv yrvsh bt-&dvq. ² vyjs hysr bjyny yvh kkl `sr-jsh jzyhv `byv rq l`-b` `l-hykl yvh vjvd hjm msxytym. ³ hv` bnh `t-sjr

byt-yvhv hjlyvn vbxvmt hjpl bnh lrb. ⁴ vjrym bnh bhr-yhvdh vbxsym bnh byrnyvt vmgdlym. ⁵ vhv` nlxm jm-mlk bny-jmvn vyxqz jlyhm vytnv-lv bny-jmvn bsnh hhy` m`h kkr-k\$ p vjsrt `lpym krym x+ym vsjvrym jsrt `lpym z` t hsybv lv bny jmvn vbsnh hsnyt vhslyt. ⁶ vytxqz yvtm ky hkyn drkyv lpny yvhv `lhyv. ⁷ vytr dbry yvtm vkl-mlxmyv vdrkyv hnm ktvbym jl-\$pr mlky- ysr`l vyhvdh. ⁸ bn-jsrym vxms snh hyh bmlkv vss-jsrh snh mlk byrvslm. ⁹ vyskb yvtm jm-`btyv vyqbrv `tv bjyr dvyd vymlk `xz bnv txyv.

Chapter 28

¹ bn-jsrym snh `xz bmlkv vss-jsrh snh mlk byrvslm vl`-jsh hysr bjyny yvhv kdvyd `byv. ² vylk bdrky mlky ysr`l vgm m\$kv t jsh lbjlym. ³ vhv` hq+yr bgy` bn-hnm vybjr `t-bnyv b`s ktjbvt hgvyv `sr hrys yvhv mpny bny ysr`l. ⁴ vyzbx vyq+r bbmvt vjl-hgbjvt vtvt kl-j& rjnn. ⁵ vytnhv yvhv `lhyv byd mlk `rm vykv-bv vysbv mmnv sbyh gdvlh vyby`v drmsq vgm byd-mlk ysr`l ntn vyk-bv mkh gdvlh. ⁶ vyhrg pqx bn-rmlyhv byhvdh m`h vjsrym `lp byvm `xd hkl bny- xyl bjzbm `t-yvhv `lhy `bvtm. ⁷ vyhrg zkry gbvr `prym `t-mjshybv bn-hmlk v`-tzryqm ngyd hbyt v`t-`lqnh msnh hmlk. ⁸ vysbv bny-ysr`l m`xyhm m`tym `lp nsym bnym vbnvt vgm-sll rb bzzv mhm vyby`v `t-hsll lsmrvn. ⁹ vsm hyh nby` lyhv hdd smv vy&` lpny h&b` hb` lsmrvn vy`mr lhm hnh bxmt yvhv `lhy-`bvytkm jl-yhvdh ntnm bydkm vthrgv-bm bzjp jd lsmym hgyj. ¹⁰ vjth bny-yhvdh vyrvslm `tm `mrym lkbs ljbzym vlspxvt lkm hl` rq-`tm jmkm `smvt lyhv `lhykm. ¹¹ vjth smjvny vhsybv hsbyh `sr sbytm m`xykm ky xrvn `p-yvhv jlykm. ¹² vyqmv `nsym mr`sy bny-`prym jzryhv bn-yhvxn brkyhv bn-mslmt vyxqzyhv bn-slm vjms` bn-xdly jl-hb`ym mn-h&b`. ¹³ vy`mrv lhm l`-tby`v `t-hsbyh hnh ky l`smt yvhv jlynv `tm `mrym lh\$yp jl-x+`tyv vjl-`smtynv ky-rbh `smh lnv vxrvn `p jl- ysr`l. ¹⁴ vyjzb hxlv& `t-hsbyh v`-t-hbzh lpny hsrym vkl-hqhl. ¹⁵ vyqmv h`nsym `sr-nqbv bsmvt vyxzyqv bsbyh vkl-mjrmym hlbysv mn-hsll vylbsvm vynjlv vy`klvm vysqvm vy\$kv vynhlv bxmrym lkl-kvsl vyby`vm yrsv jyr-htmrym `&l`xyhm vysvbv smrvn. ¹⁶ bjt hhy` slx hmlk `xz jl-mlky `svr ljzr lv. ¹⁷ vjvd `dvmym b`v vykv byhvdh vysbv-sby. ¹⁸ vplstym ps+v bjry hsplh vhnbg lyhvdh vylkdv `t-byt-smv v`t-`ylv v`-t-hgdrvt v`t-skv vbnvtyh v`t-tmnh vbnvtyh v`t-gmzv v`t- bntyh vysbv sm. ¹⁹ ky-hknyj yvhv `t-yhvdh bjbvr `xz mlk-ysr`l ky hpryj byhvdh vmjvl mjv byhv. ²⁰ vyb` jlyv tlgt pln`\$r mlk `svr vy&r lv vl` xzqv. ²¹ ky-xlq `xz `t-byt yvhv v`t-byt hmlk vhsrym vytn lmlk `svr vl` ljzrh lv. ²² vbjt h&r lv vyv\$plmjvl byhv hv` hmlk `xz. ²³ vyzbx l`lhy drmsq hmkym bv vy`mr ky `lhy mlky-`rm hm mjzrym `vtm lhm `zbx vyjzrvny vhm hyv-lv lhksylv vlkl-ysr`l. ²⁴ vy`\$p `xz `t-kly byt-h`lhym vyq&& `t-kly byt-h`lhym vy\$gr `t- dltvt byt-yvhv vyjs lv mzbxvt bkl-pnh byrvslm. ²⁵ vbkl-jyr vjyr lyhvdh jsh bmv lq+r l`lhym `xrym vykj\$ `t- yvhv `lhy `btyv. ²⁶ vytr dbryv vkl-drkyv hr`snym vh`xrvnym hnm ktvbym jl-\$pr mlky-yhvdh vysr`l. ²⁷ vyskb `xz jm-`btyv vyqbrhv bjyr byrvslm ky l` hby`hv lqbry mlky ysr`l vymlk yxzyhv bnv txyv.

Chapter 29

¹ yxzqyhv mlk bn-jsrym vxms snh vjsrym vtsj snh mlk byrvslm vsm `mv `byh bt-zkryhv. ² vyjs hysr bjyny yvh kkl `sr-jsh dvyd `byv. ³ hv `bsnh hr`svnh lmlkv bxds hr`svn ptx `t-dltvt byt-yvh vyxzm. ⁴ vyb `t-hkhnym v`thlvym vy`\$pm lrxb hmzrx. ⁵ vy`mr lhm smjvny hlvy jth htqdsv vqdsv `t-byt yvh `lhy `btykm vhv&y`v `t-hndh mn-hqds. ⁶ ky-mjlv `btynv vjv hrj bjyny yvh-`lhynv vyjzbhv vy\$bv pnyhm mmskn yvh vytv-jrp. ⁷ gm \$grv dltvt h`vlm vykbv `t-hnrvt vq+rt l` hq+yrv vjlv l`- hylv bqds l`lhy ysrl. ⁸ vyhy q&p yvh jl-yhvdh vyrvslm vytnm lzvjl lsmh vlsrqh k`sr`tm r`ym bjnykm. ⁹ vnh nplv `bvtynv bxb vbnynv vbnvtnv vnsynv bsby jl-z`t. ¹⁰ jth jm-lbby lkrvt bryt lyvh `lhy ysrl vysb mmnv xrvn `pv. ¹¹ bny jth `l-tslv ky-bkm bxr yvh ljmd lnyv lsrtv vlhyvt lv msrym vmq+rym. ¹² vyqmv hlvy mxt bn-jmsy vyv`l bn-jzryhv mn-bny hqhty vmn-bny mry qys bn-jbdy vzryhv bn-yhll`l vmn-hgrsny yv`x bn-zmh vjd bn-yv`x. ¹³ vmn-bny `ly&pn smry vyv`l vmn-bny `\$p zkryhv vmtnyhv. ¹⁴ vmn-bny hymn yxv`l vsmjy vmn-bny ydvtv smjy vjy`l. ¹⁵ vy`\$pv `t-xyhm vytqdsv vyb`v km&vt-hmlk bdbry yvh l+hr byt yvh. ¹⁶ vyb`v hkhnym lnym byt-yvh l+hr vyv&y`v `t-kl-h+m`h `sr m&v bhykl yvh lx&r byt yvh vyqblv hlvy lhv&y` lnxl-qdrv xv&h. ¹⁷ vyxlv b`xd lxd hr`svn lqds vbyvm smvnh lxd b`v l`vlm yvh vyqdsv `t-byt-yvh lym smvnh vbyvm ssh jsr lxd hr`svn klv. ¹⁸ vybv`v pnymh `l-xzqyhv hmlk vy`mr v+hrv `t-kl-byt yvh `t- mzbx hvjlh v`t-kl-klyv v`t-slxn hmjrt v`t-kl-klyv. ¹⁹ v`t kl-hklym `sr hzyx hmlk `xz bmlkv bmjlv hknv vhdsv vnm lny mzbx yvh. ²⁰ vyskm yxzqyhv hmlk vy`\$p `t sry hjr vyj byt yvh. ²¹ vyby`v prym-sbjh v`lym sbjh vkbsym sbjh v&pyry jzym sbjh lx+`t jl-hmmlkh vjl-hmqds vjl-yhvdh vy`mr lbny `hrn hkhnym lhjlv jl-mzbx yvh. ²² vysx+v hbqr vyqblv hkhnym `t-hdm vyzrv hmzbx vysx+v h`lym vyzrv hdm hmzbx vysx+v hkbsym vyzrv hdm hmzbx. ²³ vygyv `t-sjry hx+`t lny hmlk vqhl vy\$mkv ydym jlym. ²⁴ vysx+vm hkhnym vyx+`v `t-dmm hmzbx lkpr jl-kl-ysrl ky lkl- ysrl `mr hmlk hvjlh vx+`t. ²⁵ vyjmd `t-hlvym byt yvh bm<ym bnblym vbkrvt bm&vt dvyd vgd xzh-hmlk vntn hny` ky byd-yvh hm&vh byd-nby`yv. ²⁶ vyjmdv hlvy bkly dvyd vkhny bx&&rvt. ²⁷ vy`mr xzqyhv lhjlv hjlv lhmzbx vjvt hxl hvjlh hxl syr-yvh vx&&rvt vjl-ydy kly dvyd mlk-ysrl. ²⁸ vkl-hqhl mstxvym vhsy msvrr vx&&rvt mx&&rym hkl jd lklvt hjlv. ²⁹ vkklvt lhjlv krjv hmlk vkl-hnm&`ym `tv vystxv. ³⁰ vy`mr yxzqyhv hmlk vhsrym llvy lhll lyvh bdbry dvyd v`\$p hxzh vyhllv jd-lsmxh vyqdv vystxv. ³¹ vyjn yxzqyhv vy`mr jth ml`tm ydkm lyvh gsv vbyv`v zbxym vtvdvt lby yvh vyby`v hqhl zbxym vtvdvt vkl-ndyb lb jlv. ³² vyhy m\$pr hvjl `sr hby`v hqhl bqr sbjym `lym m`h kbsym m`ym hvjl lyvh kl-`lh. ³³ vhdsv bqr ss m`vt v&`n slst `lpym. ³⁴ rq hkhnym hv lmj+`v yklv lhps+`t-kl-hjlv vyxzm `xyhm hlvy jd-klvt hml`kh vjd ytqdsv hkhnym ky hlvy ysry lbb lhtqds mhkhnym. ³⁵ vgm-jlv lrb bxlby hslmym vbn\$ky hvjl hvkv jvdt byt-yvh. ³⁶ vysmx yxzqyhv vkl-hjm jl hkhyn h`lhm hvj km ky bpt`m hv hdbv.

Chapter 30

¹ vyslx yxzqyhv jl-kl-ysr`l vyhvdh vgm-`grvt ktb jl-`prym vmnsh lbv` lbyy-yhvh byrvslm ljsvt p\$lx lyhvh `lhy ysr`l. ² vyvj& hmlk vsryv vkl-hqhl byrvslm ljsvt hp\$lx bxds hsny. ³ ky l` yklv ljsvt bjt hhy` ky hkhnym l`-htqdsv lmdy vjhm l`-n`\$pv lrvslm. ⁴ vyysr hdbv bjyny hmlk vbjyny kl-hqhl. ⁵ vyjmydv dbr lhjbyr qvl bkl-ysr`l mb`r-sbj vjd-dn lbv` ljsvt p\$lx lyhvh `lhy-ysr`l byrvslm ky l` lrb jsv kktvb. ⁶ vylkv hr&ym b`grvt myd hmlk vsryv bkl-ysr`l vyhvdh vkm&vt hmlk l`mr bny ysr`l svbv `l-yhvh `lhy `brhm y&xq vysr`l vysb `l- hply+h hns`rt lkm mkp mlky `svr. ⁷ v`l-thyv k`bvtykm vk`xykm `sr mjlv byhvh `lhy `bvtyhm vytm lsmh k`sr `tm r`ym. ⁸ jth `l-tqsv jrpkm k`bvtykm tnv-yd lyhvh vb`v lmqdsv `sr hqdys ljlvm vjbdv `t-yhvh `lhykm vysb mkm xrvn `pv. ⁹ ky bsvbkm jl-yhvh `xykm vbnykm lrxmym lpny svbyhm vlsvb l`r& hz`t ky-xnvn vrxvm yhvh `lhykm vl`-y\$yr pnym mkm `m-tsvbv `lyv. ¹⁰ vyhyv hr&ym jbrym mjyr ljyr b`r&-`prym vmnsh vjd-zblvn vyhyv msxyqym jlyhm vmljgym bm. ¹¹ `k-`nsym m`sr vmnsh vmzblvn nknjv vyb`v lrvslm. ¹² gm byhvdh hyth yd h`lhym ltt lhm lb `xd ljsvt m&vt hmlk vhsrym bdbv yhvh. ¹³ vy`\$pv yrvslm jm-rb ljsvt `t-xg hm&vt bxds hsny qhl lrb m`d. ¹⁴ vyqmv vy\$yrv `t-hmzbxvt `sr byrvslm v`t kl-hmq+rvt h\$yrv vyslykv lnxl qdrvn. ¹⁵ vysx+v hp\$lx b`rbjh jsr lxds hsny vkhknym vhlvym nkmlv vytqdsv vyby`v jlvt byt yhvh. ¹⁶ vyjmdv jl-jmdm kmsp+m ktrvt msh `ys-h`lhym hkhnym zrqym `t- hdm myd hlvym. ¹⁷ ky-rbt bqhl `sr l`-htqdsv vhlvym jl-sxy+t hp\$xym lkl l` +hvr lhqdys lyhvh. ¹⁸ ky mrbyt hjm rbt m`prym vmnsh ysskr vzblvn l` h+hrv ky-`klv `t-hp\$lx bl` kktvb ky htpll yxzqyhv jlyhm l`mr yhvh h+vb ykpr bjd. ¹⁹ kl-lbbv hkyn ldrvs h`lhym yhvh `lhy `bvtyv vl` k+hrt hqds. ²⁰ vysmj yhvh `l-yxzqyhv vyrp` `t-hjm. ²¹ vyjsv bny-ysr`l hnm&`ym byrvslm `t-xg hm&vt sbjt ymym bsmxh gdvlh vmhllym lyhvh yvm byvm hlvym vkhknym bkly-jz lyhvh. ²² vydbv yxzqyhv jl-lb kl-hlvym hmskylym skl+vb lyhvh vy`klv `t-hmvjd sbjt hymym mzbxy m zby slmym vmtvdym lyhvh `lhy `bvtyhm. ²³ vyvj&v kl-hqhl ljsvt sbjt ymym `xrym vyjsv sbjt-ymym smxh. ²⁴ ky xzqyhv mlk-yhvdh hrym lqhl `lp prym vsbjt `lpym &`n vhsrym hrymv lqhl prym `lp v&`n jsrt `lpym vytqdsv khnym lrb. ²⁵ vysmxv kl-qhl yhvdh vkhknym vhlvym vkl-hqhl hb`ym mysr`l vhgrym hb`ym m`r& ysr`l vhyvsbym byhvdh. ²⁶ vthy smxh-gdvlh byrvslm ky mymy slmh bn-dvyd mlk ysr`l l` kz`t byrvslm. ²⁷ vyqmv hkhnym hlvym vybrkv `t-hjm vysmj bqvlm vtbv` tpltm lmjvn qdsv lsmym.

Chapter 31

¹ vkklvt kl-z`t y&`v kl-ysr`l hnm&`ym ljry yhvdh vysbrv hm&bvt vygdjv h`srym vynt&v `t-hbmvv v`t-hmzbxv mkl-yhvdh vbnyvm vb`prym vmnsh jd-lklh vysvbv kl-bny ysr`l `ys l`xztv ljryhm. ² vyjmd yxzqyhv `t-mxlqvt hkhnym vhlvym jl-mxlqvtm `ys kpy jbdvt lkhnym vllvym ljlh vlslmym lsrt vlhdvt vlhll bsjry mxnvt yhvh. ³ vmnt hmlk mn-rkvsv ljlvt ljlvt hbqr vjrb vhlvt lsbtvt vlxdsym vlmjdym kktvb btvrt yhvh. ⁴ vy`mr ljm lyvsby yrvslm ltt mnt hkhnym vhlvym lmjn yxzqv btvrt yhvh. ⁵ vkpr& hdbv hrbv bny-ysr`l r`syt dgn tyrvs vy&hr vdbs vkl tbv`t sdh vmjsr hkl

lrb hby`v. ⁶ vbny ysr`l vyhvdh hyvsbym bjry yhvdh gm-hm mjsr bqr v&`n vmjsr qdsym hmqdsym lyhvh`lhyhm hby`v vytnv jrmvt jrmvt. ⁷ bxds hsly hxlv hjrmvt ly\$vd vbxds hsbyjy klv. ⁸ vyb`v yxzqyhv vhsrym vyr`v`-t-hjrmvt vybrkv`-t-yhvh v`-t jmv ysr`l. ⁹ vydrs yxzqyhv jl-hkhnyv vhlvym jl-hjrmvt. ¹⁰ vy`mr`lyv jzryhv hkhn hr`s lbyt &dvq vy`mr mxhl htrvmh lby` byt-yhvh`kvl vsbvj vlvtr jd-lrvb ky yhvh brk`-t-jmv vhnvtr`-t- hhmvn hzh. ¹¹ vy`mr yxzqyhv lhkyn lskvt bbyt yhvh vykynv. ¹² vyby`v`-t-htrvmh vhmjsr vhdqsym b`mvnh vjlyhm ngyd kvnyhv hlvy vsmjy`xyhv msnh. ¹³ vyxy`l vjzyhv vnxt vjsh`l vyrymvt vyvzbd v`ly`l vy\$mkyhv vmxt vbnyhv pqydym myd kvnyhv vsmjy`xyv bmpqd yxzqyhv hmlk vjzryhv ngyd byt-h`l hym. ¹⁴ vqvr`bn-yvnh hlvy hsvjr lmzrxh jl ndbvt h`l hym ltt trvmt yhvh vqdsy hqdsym. ¹⁵ vjl-ydv jdn vmnymn vysvj vsmjyvh`mryhv vsknyhv bjry hkhnyv b`mvnh ltt l`xyhm bmxlqvt kgdvl kq+n. ¹⁶ mlbd htyxsm lzkrym mbn slvs snym vlmjhl lkl-hb` lbyt-yhvh ldbryvm byvmv ljbvdtm bmsmrvtm kmxlqvtyhm. ¹⁷ v`-t htyxs hkhnyv lbyt`bvtyhm vhlvym mbn jsrym snh vlmjhl bmsmrvtyhm bmxlqvtyhm. ¹⁸ vlhtyxs bkl-+pm nsyhm vbnyhm vbnvtyhm lkl-qhl ky b`mvntm ytqdsv-qds. ¹⁹ vlbny`hrn hkhnyv bsdv mgrs jryhm bkl-jyr vjyr`nsym`sr nqbv bsmvt ltt mnvt lkl-zkr bkhnym vlkl-htyxs blvym. ²⁰ vyjs kz`t yxzqyhv bkl-yhvdh vyjs h+vb vhsr v`mt lpny yhvh`lhyv. ²¹ vbkl-mjsh`sr-hxl bjbvdt byt-h`l hym vbtvrh vbm&vh ldrs l`lhyv bkl-lbbv jsh v&lyx.

Chapter 32

¹ `xry hdbrym v`mt h`lh b` \$nxryb mlk-`svr vyb` byhvdh vyxn jl- hjrym hb&rvt vy`mr lbqjm`lyv. ² vyr` yxzqyhv ky-b` \$nxryb vponv lmlxmh jl-yrvslm. ³ vyvj&jm-sryv vgbryv l\$tv m`-t-mymy hjynvt`sr mxv&ljyr vyjzrvhv. ⁴ vyqb&v jm-rb vy\$tmv`-t-kl-hmjynvt v`-t-hnxl hsv+p btk-h`r&l`mr lmh ybv`v mlky`svr vm&`v mym rbym. ⁵ vytxzq vybn`-t-kl-hxvmh hprv&h vyjl jl-hmgdlvt vlxv&h hxvmh`xrt vyxqz`-t-hmlv`jyr dvyd vyjs slx lrb vmgnym. ⁶ vytn sry mlxmtv jl-hjm vyqb&m`lyv`l-rxvb sjr hjyr vydbry jl- lbbm l`mr. ⁷ xzqv v`m&v`l-tyr`v`l-txtv mpny mlk`svr vmlpny kl-hhmvn`sr-jmv ky-jmnv rb mjmv. ⁸ jmv zrvj bsr vjmnv yhvh`lhynv ljzrvn vlhlxm mlxmtv vy\$mkv hjm jl-dbry yxzqyhv mlk-yhvdh. ⁹ `xr zh slx \$nxryb mlk-`svr jbdyv yrvslymh vhv`jl-lkys vkl- mmsltv jmv jl-yxzqyhv mlk yhvdh vjl-kl-yhvdh`sr byrvslm l`mr. ¹⁰ kh`mr \$nxryb mlk`svr jl-mh`tm b+xym vysbym bm&vr byrvslm. ¹¹ hl` yxzqyhv m\$yt`tkm ltt`tkm lmvt brjb vb&m`l`mr yhvh`lhynv y&ylv mkp mlk`svr. ¹² hl`-hv` yxzqyhv h\$yr`-t-bmtyv v`-t-mzbxyv vy`mr lyhvdh vlyrvslm l`mr lpny mzbv`xd tstxvv vjlyv tq+yrv. ¹³ hl`tdjv mh jsyty`ny v`bvty lkl jmy h`r&vt hykvl yklv`lhy gvy h`r&vt lh&yl`-t-r&m mydy. ¹⁴ my bkl-`lhy hgvyv h`lh`sr hxrymv`bvty`sr ykvl lh&yl`-t- jmv mydy ky yvkl`lhykm lh&yl`tkm mydy. ¹⁵ vjth`l-ysy`tkm xzqyhv v`l-y\$yt`tkm kz`t v`l-t`mynv lv ky- l` yvkl kl-`lvh kl-gvy vmmlkh lh&yl jmv mydy vmyd`bvty`p ky`lhykm l`-y&ylv`tkm mydy. ¹⁶ vjvd dbrv jbdyv jl-yhvh`lhym vjl yxzqyhv jbdv. ¹⁷ v\$prym ktb lxp lyhvh`lhy ysr`l vl`mr jlyv l`mr k`lhy gvy h`r&vt`sr l`-h&ylv jmm mydy kn l`-y&yl`lhy

yxzqyhv jmv mydy. ¹⁸ vyqr`v bqvl-gdvl yhvdyt jl-jm yrvslm `sr jl-hxvmh lyr`m vlbhlm lmjn ylkdv `t-hjyr. ¹⁹ vydbrv `l`lhy yrvslm kjl `lhy jmy h`r& mjsh ydy h`dm. ²⁰ vytpll yxzqyhv hmlk vysjyhv bn-`mv& hnby` jl-z` t vyzjqv hsmym. ²¹ vyslx yvh ml`k vykxd kl-gbvr xyl vngyd vsr bmxnh mlk `svr vysb bbst pnym l`r&v vyb` byt `lhyv vmy&y`v mjyv sm hpylhv bxb. ²² vyvsj yvhv `t-yxzqyhv v` t ysby yrvslm myd \$nxryb mlk-`svr vmyd-kl vynhlm m\$byb. ²³ vrbym mby`ym mnxh lyvh lyrvslm vmgdvnt lyxzqyhv mlk yhvdh vyns` ljyny kl-hgvym m`xry-kn. ²⁴ bymym hhm xlh yxzqyhv jd-lmvt vytpll `l-yvhv vy`mr lv vmvpt ntn lv. ²⁵ vl`-kgml jlyv hsyb yxzqyhv ky gbh lbv vyhy jlyv q&p vjl- yhvdh vyrvslm. ²⁶ vyknj yxzqyhv bgbh lbv hv` vysby yrvslm vl`-b` jlyhm q&p yvhv bymy yxzqyhv. ²⁷ vyhy lyxzqyhv jsr vkbvd hrhb m`d v`&rvt jsh-lv lk\$plzvb vl`bn yqrh vlbsmym vlmgnym vlkl kly xmdh. ²⁸ vm\$knvt ltbv` t dgn vtyrvs vy&hr v`rvt lkl-bhmh vbhmh vjdrym l`rvrt. ²⁹ vjrym jsh lv vmqnh-&`n vbqr lrb ky ntn-lv `lhym rkvs rb m`d. ³⁰ vhv` yxzqyhv \$tm `t-mv&` mymy gyxvn hjlyvn vyysrm lm+h-mjrbh ljyr dvyd vy&lx yxzqyhv bkl-mjshv. ³¹ vkn bmlly&y sry bbl hmslxym jlyv ldrs hmvpt `sr hyh b`r& jzbv h`lhym ln\$vtv ldjt kl-blbbv. ³² vytr dbry yxzqyhv vx\$dyv hnm ktvbym bxzvn ysjyhv bn-`mv& hnby` jl-\$pr mlky-yhvdh vsr`l. ³³ vyskb yxzqyhv jm-`btyv vyqbrhv bmjll qbry bny-dvyd vkbvd jsv- lv bmvv kl-yhvdh vysby yrvslm vymlk mnsh bnv txyv.

Chapter 33

¹ bn-stym jsrh snh mnsh bmlkv vxmsym vxms snh mlk byrvslm. ² vyjs hrj bjyny yvhv ktvjvbt hgvym `sr hvrys yvhv mpny bny ysrl. ³ vysb vybn `t-hbmvv `sr nt& yxzqyhv `byv vyqm mzbxvt lbjlym vyjs `svrt vystxv lkl-&b` hsmym vyjbd `tm. ⁴ vbnh mzbxvt bbyv yvhv `sr `mr yvhv byrvslm yhyh-smv ljlvm. ⁵ vybn mzbxvt lkl-&b` hsmym bsty x&rvt byt-yvhv. ⁶ vhv` hjbyr `t-bnyv b`s bgy bn-hnm vjvnn vnxs vksp vjsh `vb vydjvny hrhb ljsvt hrj bjyny yvhv lhkyjy\$. ⁷ vysm `t-p\$l h\$ml `sr jsh bbyv h`lhym `sr `mr `lhym `l-dvyd v`l-slmh bnv bbyv hzh vbyrvslm `sr bxrty mkl sb+y ysrl `sym `t- smv ljlvm. ⁸ vl` `v\$yp lh\$yr `t-rgl ysrl mjl h`dmh `sr hjmdty l`btykm rq `m-ysmrv ljsvt `t kl-`sr &vytyv lkl-htvrh vhxqym vhmsh+yv byd- msh. ⁹ vytj mnsh `t-yhvdh vysby yrvslm ljsvt rj mn-hgvym `sr hsmvd yvhv mpny bny ysrl. ¹⁰ vydbr yvhv `l-mnsh v`l-jmv vl` hqsybv. ¹¹ vyb` yvhv jlyhm `t-sry h&b` `sr lmlk `svr vylkdv `t-mnsh bxxym vy`\$rhv bnxstym vyvlykhv bblh. ¹² vkh&r lv xlh `t-pny yvhv `lhyv vyknj m`d mlpny `lhy `btyv. ¹³ vytpll `lyv vyjtr lv vysmj txntv vysybhv yrvslm lmlkvtv vydj mnsh ky yvhv hv` h`lhym. ¹⁴ v`xry-kn bnh xvmh xy&vnh ljyr-dvyd mjrbh lgyxvn bnxl vlvv` bsjr hdgym v\$bb ljpl vygbyhh m`d vysm sry-xyl bkl-hjrym hb&rvt byhvdh. ¹⁵ vy\$tr `t-`lhy hnkr v`t-h\$ml mbyv yvhv vkl-hmzbxvt `sr bnh bhr byt-yvhv vbyrvslm vyslk xv&h ljyr. ¹⁶ vykn `t-mzbx yvhv vyzbx jlyv zbxy slmym vtvdh vy`mr lyhvdh ljbvd `t-yvhv `lhy ysrl. ¹⁷ `bl jvd hjm zbxyv bmvv rq lyvhv `lhym. ¹⁸ vytr dbry mnsh vtpltv `l-`lhyv vdbry hxyzm hmdbrym `lyv bsm yvhv `lhy ysrl hnm jl-dbry mlky ysrl. ¹⁹ vtpltv vjtr-lv vkl-x+`tv vmjlv vhmqmvv `sr bnh bhm bmvv vjmyd h`srym vhp\$lym lpny hknjv hnm ktvbym jl dbry xvzy. ²⁰

vyskb mnsh jm-`btyv vyqbrhv bytv vymlk `mvn bnv txtyv. ²¹ bn-jsrym vstym snh `mvn bmlkv vstym snym mlk byrvslm. ²² vyjs hrj bjyny yvhv k`sr jsh mnsh `byv vlkl-hp\$ylym `sr jsh mnsh `byv zbx `mvn vyjbdm. ²³ vl` nknj mlpny yvhv khknj mnsh `byv ky hv` `mvn hrbh `smh. ²⁴ vyqsrv jlyv jbdyv vymythv bbytv. ²⁵ vykv jm-h`r& `t kl-hqsrym jl-hmlk `mvn vymlykv jm-h`r& `t- y`syhv bnv txtyv.

Chapter 34

¹ bn-smvnh snym y`syhv bmlkv vslym v`xt snh mlk byrvslm. ² vyjs hysr bjyny yvhv vylk bdrky dvyd `byv vl`-sr ymyn vsm`vl. ³ vbsmvnh snym lmlkv vhv` jvdnv njr hxl ldrvs l`lhy dvyd `byv vbstym jsrh snh hxl l+hr `t-yhvdh vyrvslm mn-hbmvv vh`srym vhp\$lym vhm\$kv. ⁴ vynt&v lpany `t mzbvxt hbjlym vhxmnym `sr-lmjhl mjlyhm gdj vh`srym vhp\$lym vhm\$kv sbr vhdq vyzrq jl-pny hqbrym hzbxy m lhm. ⁵ vj&mvv khnym srp jl-mzbvxtym vy+hr `t-yhvdh v`t-yrvslm. ⁶ vbjry mnsh v`prym vsmjvn vjd-nptly bhr bythm \$byb. ⁷ vynt& `t-hmzbvxt v`t-h`srym vhp\$lym ktt lhdq vkl-hxmnym gdj bkl-`r& ysr`l vysb lrvslm. ⁸ vbsnt smvnh jsrh lmlkv l+hr h`r& vbyv slx `t-spn bn-`&lyhv v`t-mjsyvh sr-hjyr v`t yv`x bn-yv`xz hmzkyr lxzq `t-byt yvhv `lhyv. ⁹ vyb`v `l-xlqyvh hkhn hgdvl vytnv `t-hk\$ hmvb` byt-`lhyv `sr `spv-hlvym smry h\$ myd mnsh v`prym vmkl s`ryt ysr`l vmkl-yhvdh vbnymn vysby yrvslm. ¹⁰ vytnv jl-yd jsh hml`kh hmpqdy m bbyv yvhv vytnv `tv jvsy hml`kh `sr jsym bbyv yvhv lbdvq vlxzq hbyv. ¹¹ vytnv lxsym vlnym lqnvv `bny mx&b vj&ym lmxbrvt vlqrvt `t- hbtym `sr hsxytv mlky yhvdh. ¹² vh`nsym jsym b`mvnh bml`kh vjlyhm mpqdy m yxt vjbdyvh hlvy m mn-bny mrry vzkryh vmslm mn-bny hqhtym ln&x vhlvy m kl-mbyn bkly- syr. ¹³ vjl h\$blym vmn&xym lkl jsh ml`kh ljbvdh vjbvdh vmhlvy m \$vprym vs+rym vsvjrym. ¹⁴ vbhv&y`m `t-hk\$ hmvb` byt yvhv m&` xlqyvh hkhn `t-\$pr tvrt- yvhv byd-msh. ¹⁵ vyjn xlqyvh vy`mr `l-spn h\$vr \$pr htvrh m&`ty bbyv yvhv vytn xlqyvh `t-h\$pr `l-spn. ¹⁶ vyb` spn `t-h\$pr `l-hmlk vysb jvd `t-hmlk dbr l`mr kl `sr- ntn byd-jbdyk hm jsym. ¹⁷ vytykv `t-hk\$ hnm&` bbyv-yvhv vytnvhv jl-yd hmpqdy m vjl-yd jvsy hml`kh. ¹⁸ vygd spn h\$vr lmlk l`mr \$pr ntn ly xlqyvh hkhn vyqr`-bv spn lpany hmlk. ¹⁹ vyhy ksmj hmlk `t dbry htvrh vyqrj `t-bgdyv. ²⁰ vy&v hmlk `t-xlqyvh v`t-`xyqm bn-spn v`t-jbdvn bn-mykh v`t spn h\$vr v`t jsyh jbd-hmlk l`mr. ²¹ lkv drsv `t-yvhv bjdy vbjd hns`r bysr`l vbyhvdh jl-dbry h\$pr `sr nm&` ky-gdvlh xmt-yvhv `sr ntkh bnv jl `sr l`-smrv `bvtynv `t-dbr yvhv ljsvt kkl-hktvb jl-h\$pr hzh. ²² vylk xlqyvh v`sr hmlk `l-xldh hnby`h `st slm bn-tvqht bn- x\$rh svmr hbgdy m vhy` yvsbt byrvslm bmsnh vydbrv `lyh kz`t. ²³ vt`mr lhm kh-`mr yvhv `lhy ysr`l `mr l`ys `sr-slx `tkm `ly. ²⁴ kh `mr yvhv hnny mby` rjh jl-hmqvm hzh vjl-yvsbyv `t kl- h`lvt hktvbv jl-h\$pr `sr qr`v lpany mlk yhvdh. ²⁵ txt `sr jzbnvy vyq+yrv l`lhyv `xrym lmjn hkjy\$ny bkl mjsy ydyhm vttk xnty bmqvm hzh vl`tkbh. ²⁶ v`l-mlk yhvdh hslx `tkm ldrvs byvhv kh t`mr v`lyv kh-`mr yvhv `lhy ysr`l hdbry m `sr smjt. ²⁷ yjn rk-lbbk vtnkj mlpny `lhyv bsmjk `t-dbryv jl-hmqvm hzh vjl-ysbyv vtnkj lpany vtqrj `t-bgdyk vtbk lpany vgm-`ny smjty n`m- yvhv. ²⁸ hnny `spk `l-`btyk vn`\$pt `l-qbrtyk bslvm vl-`tr`ynh jynyk bkl hrjh `sr `ny mby` jl-hmqvm hzh

vjl-ysbyv vysybv `t-hmlk dbr. ²⁹ vyslx hmlk vy`\$p `t-kl-zqny yhvdh vyrvslm. ³⁰ vyjl hmlk byt-yhvh vkl`ys yhvdh vysby yrvslm vkhknyv vhlvym vkl-hjm mgdvl vjd-q+n vyqr` b`znyhm `t-kl-dbry \$pr hbryt hnm&` byt yhvh. ³¹ vyjmd hmlk jl-jmdv vykrt `t-hbryt lpny yhvh llkt `xry yhvh vlsmvr `t-m&vtyv vjdvtyv vxqyv bkl-lbbv vbkl-npsv ljsvt `t-dbry hbryt hktvbym jl-h\$pr hzh. ³² vyjmd `t kl-hnm&` byrvslm vbnyvny vyjsv ysby yrvslm kbryt `lhyv `lhy `bvtyhm. ³³ vy\$y`syhv `t-kl-htvjbt mkl-h`r&vt `sr lbny ysrl vyjbd `t kl-hnm&` bysrl ljbvd `t-yhvh `lhyhm kl-ymyv l` \$rv m`xry yhvh `lhy `bvtyhm.

Chapter 35

¹ vyjs y`syhv byrvslm p\$y lyhvh vysx+v hp\$y b`rbjh jsr lxds hr`svn. ² vyjmd hkhnyv jl-msmrvtm vyxqzm ljbvdt byt yhvh. ³ vy`mr llvym hmbvnyv lkl-ysrl hqdvsv ylvh tnv `t`rvn-hqds bbyv `sr bnh slmh bn-dvyd mlk ysrl `yn-lkm ms` bktp jth jbdv `t-yhvh `lhykm v`t jmv ysrl. ⁴ vkhvny lbyv`bvtykm kmxlqvtykm bktb dvyd mlk ysrl vbmktb slmh bnv. ⁵ vjmdv bqds lplgtv byt h`bvt l`xykm bny hjm vxlqt byt`b llvym. ⁶ vsx+v hp\$y vhtqdsv vkhvny l`xykm ljsvt kdbr-yhvh byd-msh. ⁷ vyrv y`syhv lbny hjm &`n kbsym vbny-jzym hkl lp\$yvm lkl-hnm&` lm\$pr slsym `lp vbqr slst `lpym `lh mrkvs hmlk. ⁸ vsryv lndbh ljm lkhnyv vllvym hrymv xlqyh vzkryhv vyxy`l ngydy byt h`lhyv lkhnyv ntnv lp\$yvm `lpym vss m`vt vbqr sls m`vt. ⁹ vkvnyyv vsmjyvh vntn`l `xyv vxsbv vyjy`l vyvzbd sry hlvym hrymv llvym lp\$yvm xmst `lpym vbqr xms m`vt. ¹⁰ vtkvny hjbvdh vyjmdv hkhnyv jl-jmdm vhlvym jl-mxlqvtm km&vt hmlk. ¹¹ vysx+v hp\$y vyzrqv hkhnyv mydm vhlvym mpsy+ym. ¹² vy\$yrv hjlh lttm lplgtv lbyv`bvt lbny hjm lhqryb lyhvh kktvb b\$pr msh vkn lbqr. ¹³ vybslv hp\$y b`s kmsp+ vhdqsv bslv b\$yrvt vbdvdyv vb&lxvt vyry&v lkl-bny hjm. ¹⁴ v`xr hkvnyv lhm vlkhnyv ky hkhnyv bny `hrn bhjlvv hjlvh vhlxlyv jd-lylh vhlvym hkvnyv lhm vlkhnyv bny `hrn. ¹⁵ vhmssryv bny`\$p jl-mjmdm km&vt dvyd v`\$p vhyvny vydvtn xvzh hmlk vhsjryv lsjr vsjr `yn lhm l\$vr mjv jbdm ky`xyhm hlvym hkvnyv lhm. ¹⁶ vtkvny kl-jbvdt yhvh byvm hhv` ljsvt hp\$y vhlvvt jlvv jl mzbv yhvh km&vt hmlk y`syhv. ¹⁷ vyjsv bny-ysrl hnm&`ym `t-hp\$y bjt hhy` v`t-xg hm&vt sbjt ymyv. ¹⁸ vl`njsh p\$y kmhv bysrl mymy smv`l hnby` vkl-mlky ysrl l`-jv kp\$y `sr-jsh y`syhv vkhknyv vhlvym vkl-yhvdh vsyrl hnm&` vyvsby yrvslm. ¹⁹ bsmvny jsrh snh lmlkvv y`syhv njsh hp\$y hzh. ²⁰ `xry kl-z`t `sr hkvnyv y`syhv `t-hbyv jlh nkvv mlk-m&ryv lhlxm bkrkmvny jl-prt vy&` lqr`tv y`syhv. ²¹ vyslx `lyv ml`kym l`mr mh-ly vlk mlk yhvdh l`-jlyk `th hyvny ky`l-byv mlxmtv `lhyv `mr lbhlyv xdl-lk m`lhyv `sr-jmy v`l-ysxytk. ²² vl`h\$b y`syhv pnyv mmnyv ky lhlxm-bv htqsv vl` smj `l-dbry nkvv mpy `lhyv vyb` lhlxm bbqvt mgdv. ²³ vyrv hyryv lmlk y`syhv vy`mr hmlk ljbvdyv hjbyrvny ky hxltyv m`d. ²⁴ vyjbyrvv jbdyv mn-hmrkbh vyrkybhv jl rkb hmsnh `sr-lv vyvlykhv yrvslm vymt vyqbr bqbrvt `btyv vkl-yhvdh vyrvslm mt`blyv jl-y`syhv. ²⁵ vyqvnyv yrymyv jl-y`syhv vy`mrv kl-hsryv vhsrvt bqynvtyhm jl-y`syhv jd-hyvm vytnvm lxq jl-ysrl vhnv ktvbym jl-hqynvt. ²⁶ vytr dbry y`syhv vx\$dyv kktvb btvrt yhvh. ²⁷ vdbryv hr`snym v`xryvnyv hnm ktvbym jl-\$pr mlky-ysrl vyhvdh.

Chapter 36

¹ vyqyv jm-h`r& `t-yhv`xz bn-y`syhv vymlykhv txt-`byv byrvslm. ² bn-slvs vjsrym snh yv`xz bmlkv vslsh xdsym mlk byrvslm. ³ vy\$yrhv mlk-m&rym byrvslm vyjns `t-h`r& m`h kkr-k\$pr vkkr zhb. ⁴ vymlk mlk-m&rym `t-lyqym `xyv jl-yhvdh vyrvslm vy\$b `t-smv yhvvyqym v`t-yv`xz `xyv lqx nkvy byby`hv m&rymh. ⁵ bn-jsrym vxms snh yhvvyqym bmlkv v`xt jsrh snh mlk byrvslm vyjs hrj bjyny yvhv `lhyv. ⁶ jlyv jlh nbvkdn`&r mlk bbl vy`\$rhv bnxstym lhlykv bblh. ⁷ vmkly byt yvhv hby` nbvkdn`&r lbbl vytm bhyklv bblh. ⁸ vytr dbry yhvvyqym vtjbtv `sr-jsh vhm&` jlyv hnm ktvbym jl- \$pr mlky ysrl vyhvdh vymlk yhvvykyn bnv txyv. ⁹ bn-smvnh snym yhvvykyn bmlkv vslsh xdsym vjsrt ymym mlk byrvslm vyjs hrj bjyny yvhv. ¹⁰ vltsvbt hsnh slx hmlk nbvkdn`&r vyb`hv bblh jm-kly xmdt byt- yvhv vymlk `t-&dqyhv `xyv jl-yhvdh vyrvslm. ¹¹ bn-jsrym v`xt snh &dqyhv bmlkv v`xt jsrh snh mlk byrvslm. ¹² vyjs hrj bjyny yvhv `lhyv l` nknj mlpny yrmyhv hnby` mpy yvhv. ¹³ vgm bmlk nbvkdn`&r mrd `sr hsbyjv b`lhym vyqs `t-jrpv vy`m& `t-lbbv msvb `l-yvhv `lhy ysrl. ¹⁴ gm kl-sry hkhnyv vjhm hrbv lmjvl-mjl kkl tjbtv hgvyv vy+m`v `t-byt yvhv `sr hqdys byrvslm. ¹⁵ vyslx yvhv `lhy `bvtyhm jlyhm byd ml`kyv hskm vslvx ky-xml jl-jmv vjl-mjvnnv. ¹⁶ vyhyv mljbym bml`ky h`lhym vbvzym dbryv vmtjtym bnb`yv jd jlvt xmt-yvhv bjmv jd-l`yn mrp`. ¹⁷ vyjl jlyhm `t-mlk ksdyym vyhrv bxvryhm bxbv bbyv mqdsm vl` xml jl-bxvr vbtvlh zqn vyss hkl ntn bydv. ¹⁸ vkl kly byt h`lhym hgdlym vq+nym v`&rvt byt yvhv v`&rvt hmlk vsryv hkl hby` bbl. ¹⁹ vysrvp `t-byt h`lhym vynt&v `t xvmt yrvslm vkl-`rmnvyh srpv b`s vkl-kly mxmdyh lhsxyt. ²⁰ vygl hs`ryt mn-hxbv `l-bbl vyhyv-lv vlbnyv ljbzym jd-mlk mlkv pr\$. ²¹ lml`vt dbr-yvhv bpy yrmyhv jd-r&th h`r& `t-sbtvyh kl-ymy hsmh sbth lml`vt sbjym snh. ²² vbsnt `xt lkvr mlk pr\$ lklvt dbr-yvhv bpy yrmyhv hjyr yvhv `t-rvx kvrs mlk-pr\$ vyjbr-qvl bkl-mlkvty vgm-bmktb l`mr.

Ezra

Chapter 1

¹ vbsnt `xt lkvr mlk pr\$ lklvt dbr-yvhv mpy yrmyh hjyr yvhv `t- rvx krs mlk-pr\$ vyjbr-qvl bkl-mlkvty vgm-bmktb l`mr. ² kh `mr krs mlk pr\$ kl mmlkvty h`r& ntn ly yvhv `lhy hsmym vhv`- pqd jly lbnvt-lv byt byrvslm `sr byhvdh. ³ my-bkm mkl-jmv yhy `lhyv jmv vyjl lrvslm `sr byhvdh vybn `t- byt yvhv `lhy ysrl hv` h`lhym `sr byrvslm. ⁴ vkl-hns`r mkl-hmqmvt `sr hv` gr-sm yns`vhv `nsy mqmv bk\$pr vbzvb vbrkvs vbbhmh jm-hndbh lbyv h`lhym `sr byrvslm. ⁵ vyqvmv r`sy h`bvt lyhvdh vbnym vkhnyv vhlvym lkl hjyr h`lhym `t-rvxv ljlvt lbnvt `t-byt yvhv `sr byrvslm. ⁶ vkl-\$bybtyhm xzqv bydyhm bkly-k\$pr bzvb brkvs vbbhmh vbmgdntv lbd jl-kl-htndb. ⁷ vhmkl kvrs hv&y` `t-kly byt-yvhv `sr hv&y` nbvkdn`&r myrvslm vytm bbyv `lhyv. ⁸ vyv&y`m kvrs mlk pr\$

jl-yd mtrdt hgzbr vy\$prm lssb&r hnsy` lyhvdh. ⁹ v`lh m\$prm `gr+ly zhb slsym `gr+ly-k\$`p `lp mxlpym tsjh vjsrym. ¹⁰ kpvry zhb slsym kpvry k\$`p msnym `rbj m`vt vjsrh klym `xrym `lp. ¹¹ kl-klym lzhb vlk\$`p xmst `lpym v`rbj m`vt hkl hjlh ssb&r jm hjlvt hgvlh mbbl lyrvslm.

Chapter 2

¹ v`lh bny hmdynh hjlym msby hgvlh `sr hglh nbvkdn&vr mlk-bbl lbbl vysvbv lyrvslm vyhvdh `ys ljyrv. ² `sr-b`v jm-zrbbl ysvj nxmyh sryh rjlyh mrdky blsn m\$`pr bgvy rxvm bjnh m\$`pr `nsy jm ysrl. ³ bny prjs `lpym m`h sbjym vsnym. ⁴ bny sp+yh sls m`vt sbjym vsnym. ⁵ bny `rx sbj m`vt xmsh vsbjym. ⁶ bny-pxt mv`b lbny ysvj yv`b `lpym smnh m`vt vsnym jsr. ⁷ bny jyml `lp m`tym xmsym v`rbjh. ⁸ bny ztv` tsj m`vt v`rbjym vxmsh. ⁹ bny zky sbj m`vt vssym. ¹⁰ bny bny ss m`vt `rbjym vsnym. ¹¹ bny bby ss m`vt jsrym vslsh. ¹² bny jzgd `lp m`tym jsrym vsnym. ¹³ bny `dnyqm ss m`vt ssym vssh. ¹⁴ bny bgvy `lpym xmsym vssh. ¹⁵ bny jdyn `rbj m`vt xmsym v`rbjh. ¹⁶ bny-`+r lyxzqyh tsjym vsmnh. ¹⁷ bny b&y sls m`vt jsrym vslsh. ¹⁸ bny yvrh m`h vsnym jsr. ¹⁹ bny xsm m`tym jsrym vslsh. ²⁰ bny gbr tsjym vxmsh. ²¹ bny byt-lxm m`h jsrym vslsh. ²² `nsy n+ph xmsym vssh. ²³ `nsy jntvt m`h jsrym vsmnh. ²⁴ bny jzmtv `rbjym vsnym. ²⁵ bny qryt jrym kpyrh vb`rvt sbj m`vt v`rbjym vslsh. ²⁶ bny hrmh vgbj ss m`vt jsrym v`xd. ²⁷ `nsy mkm\$ m`h jsrym vsnym. ²⁸ `nsy byt-`l vhjy m`tym jsrym vslsh. ²⁹ bny nbv xmsym vsnym. ³⁰ bny mgbys m`h xmsym vssh. ³¹ bny jyml `xr `lp m`tym xmsym v`rbjh. ³² bny xrm sls m`vt vjsrym. ³³ bny-ld xdyd v`vnn sbj m`vt jsrym vxmsh. ³⁴ bny yr xv sls m`vt `rbjym vxmsh. ³⁵ bny \$n`h slst `lpym vss m`vt vslym. ³⁶ hkhnym bny ydjyh lbyv ysvj tsj m`vt sbjym vslsh. ³⁷ bny `mr `lp xmsym vsnym. ³⁸ bny psxvr `lp m`tym `rbjym vsbjh. ³⁹ bny xrm `lp vsbjh jsr. ⁴⁰ hlvy m bny-ysvj vqdm`l lbny hvdvyh sbjym v`rbjh. ⁴¹ hmsry m bny `p m`h jsrym vsmnh. ⁴² bny hsjry m bny-slv m bny-`+r bny-+lmvn bny-jqv bny x+y+` bny sby hkl m`h slsym vtsjh. ⁴³ hntynym bny-&yx` bny-xsvp` bny +bjvt. ⁴⁴ bny-qr\$ bny-\$yjh` bny pdvn. ⁴⁵ bny-lbnh bny-xgbh bny jqvb. ⁴⁶ bny-xgb bny-smly bny xnn. ⁴⁷ bny-gdl bny-gxr bny r`yh. ⁴⁸ bny-r&y n bny-nqv d` bny gzm. ⁴⁹ bny-jz` bny-p\$`x bny b\$y. ⁵⁰ bny-`\$nh bny-mjynym bny npy\$ym. ⁵¹ bny-bqbvq bny-xqvp` bny xrxvr. ⁵² bny-b&lv t bny-mxyd` bny xrs`. ⁵³ bny-brqv\$ bny-\$y\$`r` bny-tmx. ⁵⁴ bny n&yx bny x+yp`. ⁵⁵ bny jbdy slmh bny-\$+y bny-h\$prt bny prvd`. ⁵⁶ bny-yjlh bny-drqvn bny gdl. ⁵⁷ bny sp+yh bny-x+yl bny pkrt h&byym bny `my. ⁵⁸ kl-hntynym vbny jbdy slmh sls m`vt tsjym vsnym. ⁵⁹ v`lh hjlym mtl mlx tl xrs` kr vb `dn `mr vl` yklv lhgyd byt-`bvtm vzrjm `m mysr`l hm. ⁶⁰ bny-dlyh bny-+vbyh bny nqv d` ss m`vt xmsym vsnym. ⁶¹ vmbny hkhnym bny xbyh bny hqv& bny brzly `sr lqx mbnvt brzly hgljdy `sh vyqr` jl-smm. ⁶² `lh bqsv ktbm hmtyxsym vl` nm&`v vvg`lv mn-hkhnh. ⁶³ vy`mr htrst` lhm `sr l`-y`klv mqds hqdsym jd jmd khn l`vrym vltmym. ⁶⁴ kl-hqhl k`xd `rbj rbv` `lpym sls-m`vt ssym. ⁶⁵ mlbd jbdyhm v`mhtyhm `lh sbjt `lpym sls m`vt slsym vsbjh vlhm msry m vmsrrvt m`tym. ⁶⁶ \$v\$yhm sbj m`vt slsym vssh prdyhm m`tym `rbjym vxmsh. ⁶⁷ gmlyhm `rbj m`vt slsym vxmsh

xmrym sst `lpym sbj m`vt vjsrym. ⁶⁸ vmr`sy h`bvt bbv`m lbyth yvhv `sr byrvslm htndbv lbyth h`lhym lhjmydv jl-mkvnv. ⁶⁹ kkxm ntnv l`v&r hml`kh zhb drkmvny m ss-rb`vt v`lp vk\$ p mny m xmst `lpym vktnt khnym m`h. ⁷⁰ vysbv hkhny m vhlvym vmn-hjm vhmssrym vhsvjrym vhtynym bjryhm vkl-ysr`l bjryhm.

Chapter 3

¹ vygj hxds hsbyjy vbny ysr`l bjrym vy`\$pv hjm k`ys `xd `l- yrvslm. ² vyqm ysvj bn-yv&dq v`xyv hkhny m vzrbbl bn-s`lty`l v`xyv vybnv `t-mzbx `lhy ysr`l lhjlv jlyv jlv t kktvb btvrt msh `ys-h`lhym. ³ vykynv hmzbx jl-mkvntyv ky b`ymh jlyhm mjmy h`r&vt vyjl jlyv jlv t lyhv jlv t lbqr vljrb. ⁴ vyjsv `t-xg h\$kv t kktvb vjlt yvm byvm bm\$pr kmsp+ dbr-yvm byvmv. ⁵ v`xrykn jlt tmyd vlxdsym vlkl-mvjdy yvh hmqdsym vlkl mtndb ndbh lyhv. ⁶ myvm `xd lxd s hsbyjy hxlv lhjlv jlv t lyhv vhykl yvh l` y\$d. ⁷ vytnv-k\$ p lx&by m vlxrsym vm`kl vmsth vsmn l&dnym vl&ry m lhby` j&y `ry m mn-hlbnv `l-ym ypv` krsyv n kvrs mlk-pr\$ jlyhm. ⁸ vbsnh hsnyt lbv`m `l-byt h`lhym lrvslm bxds hsn y hxlv zrbbl bn-s`lty`l vysvj bn-yv&dq vs`r `xyhm hkhny m vhlvym vkl-hb`ym mhsby yrvslm vyjmydv `t-hlvym mbn jsry m snh vmjll ln&x jl-ml`kt byt-yvh. ⁹ vyjmd ysvj bnyv v`xyv qdmy`l vbnyv bny-yhvdh k`xd ln&x jl-jsh hml`kh bbyth h`lhym bny xndd bnyhm v`xyhm hlvym. ¹⁰ vy\$dv hbnym `t-hykl yvh vyjmydv hkhny m mlbsym bx&&rv t vhlvym bny-`\$ p bm<ym lhll `t-yvh jl-ydy dyd mlk-ysr`l. ¹¹ vyjnv bhll vbhvd t lyhv ky +vb ky-ljv m x\$dv jl-ysr`l vkl- hjm hryjv trvjh gdvlh bhll lyhv jl hv\$d byt-yvh. ¹² vrby m mhkhny m vhlvym vr`sy h`bvt hzqny m `sr r`v `t-hbyt hr`svn by\$dv zh hbyt bjynyhm bkym bqvl gdvl vrby m btrvjh bsmxh lhry m qvl. ¹³ v`yn hjm mkyry m qvl trvj t hsmxh lqvl bky hjm ky hjm mryjy m trvjh gdvlh vhqvl nsmj jd-lmrxvq.

Chapter 4

¹ vysmjv &ry yhvdh vbny m ky-bny hgvh bnny m hykl lyhv `lhy ysr`l. ² vygsv `l-zrbbl v`l-r`sy h`bvt vy`mr v lhm nbnh jmkm ky kkm ndr v l`lhykm vl` `nxnv zbxym mymy`\$r xdn mlk `svr hmjll `tnv ph. ³ vy`mr lhm zrbbl vysvj vs`r r`sy h`bvt lysr`l l`-lkm vlnv lbnvt byt l`lhynv ky `nxnv yxd nbnh lyhv `lhy ysr`l k`sr &v n hmlk kvrs mlk-pr\$. ⁴ vyhy jm-h`r& m rpy m ydy jm-yhvdh vmblyhm `vtm lbnvt. ⁵ v\$ky m jlyhm yj&y m lhpr j&tm kl-y m kvrs mlk pr\$ vjd-mlkv t dryv s mlk-pr\$. ⁶ vbmkv t `xsvrvs btxlt mlkv t vktv s+nh jl-ysby yhvdh vyrvslm. ⁷ vbmy m `rtxst` ktb bslm mtrdt +b`l vs`r knvtv jl-`rtxst` mlk pr\$ vktb hnstv n ktvb `rmy t vmtrgm `rmy t. ⁸ rxvm bjl-+jm vsmsy \$pr` ktbv `grh xdh jl-yrvslm l`rtxst` mlk` knm`. ⁹ `dyn rxvm bjl-+jm vsmsy \$pr` vs`r knvthv n dyn` v`pr\$ky` +rply` `pr\$y` `rkvy bbly` svsnky` dhv` jlmy`. ¹⁰ vs`r `my` dy hgly` \$npr rb` vyqyr` vhtv hmv bqryh dy smryn vs`r jbr-nhrh vkjnt. ¹¹ dnh prsgn `grt` dy slxv jlvhy jl-`rtxst`

mlk` jbdyk `ns jbr- nhrh vkjnt. ¹² ydyj lhv` lmlk` dy yhvdy` dy \$lqv mn-lvtk jlyn` `tv lyrvslm qryt` mrdt` vb`yst` bnyv svry `skllv v`sy` yxy+v. ¹³ kjn ydyj lhv` lmlk` dy hn qryt` dk ttbn` svryh ystklvn mndh-blv vhlk l` yntnvn v`ptm mlkym thnzq. ¹⁴ kjn kl-qbl dy-mlx hykl` mlxn` vjrvt mlk` l` `ryk-ln` lmxz` jl-dnh slxn` vhdjn` lmlk`. ¹⁵ dy ybqr b\$pr-dkrny` dy `bhtk vthskx b\$pr dkrny` vtndj dy qryt` dk qry` mrd` vmhznqt mlkyn vmdnn v`stdvr jbdyn bgvh mn- yvmt jlm` jl-dnh qryt` dk hxrbt. ¹⁶ mhvdjyn `nxnh lmlk` dy hn qryt` dk ttbn` svryh ystklvn lqbl dnh xlv bjbr nhr` l` `yty lk. ¹⁷ ptgm` slx mlk` jl-rxvm bjl-+jm vsmsy \$pr` vs`r knvthvn dy ytbyn bsmryn vs`r jbr-nhrh slm vkjt. ¹⁸ nstvn` dy slxtvn jlyn` mprs qry qdmy. ¹⁹ vmny sym +jm vbqrv vhsxv dy qryt` dk mn-yvmt jlm` jl-mlkyn mtns`h vmrd v`stdvr mtjbd-bh. ²⁰ vmlkyn tqypyn hvv jl-yrvslm vsly+yn bkl jbr nhrh vmdh blv vhlk mtyhb lhnv. ²¹ kjn symv +jm lb+l` gbry` `lk vqryt` dk l` ttbn` jd-mny +jm` ytsm. ²² vzhryv hvv slv lmjbd jl-dnh lmh ysg` xbl` lhnzqt mlkyn. ²³ `dyn mn-dy prsgn nstvn` dy `rtxsst` mlk` qry qdm-rxvm vsmsy \$pr` vknvthvn `zlv bbhylv lyrvslm jl-yhvdy` vb+lv hmv b`drj vxyl. ²⁴ b`dyn b+lt jbydt byt-`lh` dy byrvslm vhtv b+l` jd snt trtyn lmlkvt dryvs mlk-pr\$.

Chapter 5

¹ vhtnby xgy nby`h vzkryh br-jdv` nby`y` jl-yhvdy` dy byhvd vbyrvslm bsm `lh ysr`l jlyhvn. ² b`dyn qmv zrbbl br-s`lty`l vysvj br-yv&dq vsryv lmbn` byt `lh` dy byrvslm vjmhnv nby`y` dy-`lh` m\$jdyn lhnv. ³ bh-zmn` `t` jlyhvn ttay pxt jbr-nhrh vstr bvzny vknvthvn vkn `mryn lhm mn-sm lkm +jm byt` dnh lbn` v`srn` dnh lskllh. ⁴ `dyn knm` `mrn` lhm mn-`nvn smht gbry` dy-dnh bnyn` bnyn. ⁵ vjyn `lhm hvt jl-sby yhvdy` vl`-b+lv hmv jd-+jm` ldryvs yhk v`dyn ytybvn nstvn` jl-dnh. ⁶ prsgn `grt` dy-slx ttay pxt jbr-nhrh vstr bvzny vknvth` pr\$ky` dy bjbr nhrh jl-dryvs mlk`. ⁷ ptgm` slxv jlvhy vkdnh ktyb bgvh ldryvs mlk` slm` kl`. ⁸ ydyj lhv` lmlk` dy-`zln` lyhvd mdynt` lbyl `lh` rb` vhv` mtbn` `bn gll v`j mtsm bktly` vjbydt` dk `sprn` mtjbd` vm&lx bydhm. ⁹ `dyn s`ln` lsby` `lk knm` `mrn` lhm mn-sm lkm +jm byt` dnh lmbnyh v`srn` dnh lskllh. ¹⁰ v`p smhthm s`ln` lhm lhvdjvtk dy nktb sm-gbry` dy br`syhm. ¹¹ vknm` ptgm` htybvn` lmmr `nxn` hmv jbdvhy dy-`lh` smy` v`rj` vbnyn byt` dy-hv` bnh mqdmt dnh snyn sgy`n vmlk lysr`l rb bnhy vskllh. ¹² lhn mn-dy hrgzv `bhtn` l`lh smy` yhb hmv byd nbvkdn&r mlk- bbl k\$dy` vbyth dnh \$trh vjmh hgly lbbl. ¹³ brm bsnt xdh lkvr mlk` dy bbl kvrs mlk` sm +jm byt-`lh` dnh lbn`. ¹⁴ v`p m`ny` dy-byt-`lh` dy dhh vk\$` dy nbvkdn&r hnpq mn- hykl` dy byrvslm vhybl hmv lhykl` dy bbl hnpq hmv kvrs mlk` mn- hykl` dy bbl vyhybv lssb&r smh dy pxh smh. ¹⁵ v`mr-lh` `lh` m`ny` s` `zl-`xt hmv bhykl` dy byrvslm vbyl `lh` ytbv` jl-`trh. ¹⁶ `dyn ssb&r dk `t` yhb `sy` dy-byt `lh` dy byrvslm vmn-`dyn vjd-kjn mtbn` vl` slm. ¹⁷ vkjn hn jl-mlk` +b ytbqr bbyl gnzy` dy-mlk` tmh dy bbbl hn `yty dy-mn-kvrs mlk` sym +jm lmbn` byt-`lh` dk byrvslm vrjvt mlk` jl-dnh yslx jlyn`.

Chapter 6

¹ b`dyn dryvs mlk` sm +jm vbqrv bbyt \$pry` dy gnzy` mhxtyn tmh bbbl. ² vbstkx b`xmt` bbyrt` dy bmdy mdynth mglh xdh vkn-ktyb bgvh dkrvnh. ³ bsnt xdh lkvrslk` kvrs mlk` sm +jm byt`lh` byrvslm byt` ytbn` `tr dy-dbxyn dbxyn v`svhy m\$vblyn rvmh `myn styn ptyh `myn styn. ⁴ ndbkyn dy`bn gll tlt` vndbk dy`j xdt vnpqt` mn-byt mlk` ttyhb. ⁵ v`p m`ny byt`lh` dy dhh vk\$` dy nbvkdn&r hnpq mn-hykl` dy- byrvslm vhybl lbbl yhtybn vyhk lhykl` dy-byrvslm l`trh vtxt bbyt `lh`. ⁶ kjn ttny pxt jbr-nhrh str bvzny vknvthv `pr\$ky` dy bjbr nhrh rxyqyn hvv mn-tmh. ⁷ sbqv ljbydt byt`lh` dk pxt yhvdy` vlsby yhvdy` byt`lh` dk ybnvn jl`trh. ⁸ vmny sym +jm lm` dy-tjbdvn jm-sby yhvdy` `lk lmbn` byt`lh` dk vmnk\$y mlk` dy mdt jbr nhrh `sprn` npqt` thv` mtyhb` lgbyr` `lk dy-l` lb+l`. ⁹ vmh xsxn vbny tvryn vdkryn v`mryn ljlvn l`lh smy` xn+y mly xmr vmsx km`mr khny` dy-byrvslm lhv` mtyhb lhm yvm byvm dy-l` slv. ¹⁰ dy-lhvn mhqrbyn nyxvxy l`lh smy` vm&lyn lxy mlk` vbnvhy. ¹¹ vmny sym +jm dy kl`ns dy yhsn` ptgm` dnh ytn\$x`j mn-byth vzqyp ytmx` jlhy vbyth nvlv ytjbd jl-dnh. ¹² v`lh` dy skn smh tmh ymgr kl-mlk vjm dy yslx ydh lhsnyh lxblh byt`lh` dk dy byrvslm `nh dryvs smt +jm `sprn` ytjbd. ¹³ `dyn ttny pxt jbr-nhrh str bvzny vknvthv lqbl dy-slx dryvs mlk` knm` `sprn` jbdv. ¹⁴ vsby yhvdy` bny vm&lxyn bnbv`t xgy nby`h vzkryh br-jdv` vbnv vskllv mn-+jm `lh ysr`l vm+jm kvrs vdryvs v`rtxsst` mlk pr\$. ¹⁵ vsy&y` byth dnh jd yvm tlth lrx `dr dy-hy` snt-st lmlkvt dryvs mlk`. ¹⁶ vjbdv bny-ysr`l khny` vlv` vs`r bny-glvt` xnkt byt`lh` dnh bxdvh. ¹⁷ vhrbv lxnt byt`lh` dnh tvryn m`h dkryn m`tyn `mryn `rbj m`h v&pyry jzyn lx+y` jl-kl-ysr`l try-jsr lmnyn sb+y ysr`l. ¹⁸ vhyqm khny` bplgthv vlv` bmxlqthv jl-jbydt `lh` dy byrvslm kktb \$pr msh. ¹⁹ vyjsv bny-hgvlh `t-hp\$x b`rbjh jsr lxds hr`svn. ²⁰ ky h+hrv hkhny vhlvym k`xd klm +hvrym vysx+v hp\$x lkl-bny hgvlh vl`xyhm hkhny vlm. ²¹ vy`klv bny-ysr`l hsbym mhgvh vkl hnbdl m+m`t gvy-h`r& `lhm ldrs lyhv `lhy ysr`l. ²² vyjsv xg-m&vt sbjt ymym bsmxh ky smxm yvh vh\$b lb mlk`-svr jlyhm lxzq ydyhm bml`kt byt`h`lhy `lhy ysr`l.

Chapter 7

¹ v`xr hdbrym h`lh bmlkvt `rtxs\$t` mlk-pr\$ jzr` bn-sryh bn- jzryh bn-xlqyh. ² bn-slvn bn-&dvq bn`xy+vb. ³ bn`mryh bn-jzryh bn-mryvt. ⁴ bn-zryh bn-jzy bn-bqy. ⁵ bn`bysvj bn-pynx\$ bn`ljzr bn`hrn hkhn hr`s. ⁶ hv` jzr` jlh mbbl vhv`-\$pr mhyr btvrt msh `sr-ntn yvh `lhy ysr`l vytn-lv hmlk kyd-yvh `lhyv jlyv kl bqstv. ⁷ vyjlv mbny-ysr`l vmn-hkhny vhlvym vhmssrym vhsjrym vhtynym `l-yrvslm bsnt-sbj l`rtxs\$t` hmlk. ⁸ vyb` yrvslm bxds hxmysy hy` snt hsbjyt lmlk. ⁹ ky b`xd lxds hr`svn hv` y\$d hmjlh mbbl vb`xd lxds hxmysy b`l-yrvslm kyd`lhyv h+vbh jlyv. ¹⁰ ky jzr` hkyn lbbv ldrvs `t-tvrt yvh vljst vllmd bysr`l xq vmsp+. ¹¹ vzh prsgn hnstvn `sr ntn hmlk `rtxs\$t` ljzr` hkhn h\$pr \$pr dbry m&vt-yvh vxqyv jl-ysr`l. ¹² `rtxs\$t` mlk mlky` ljzr` khn` \$pr dt` dy`lh smy` gmyr vkjnt. ¹³ mny sym +jm dy kl-mtndb bmlkvt mn-jmh ysr`l vkhvhy vlv` lmk lyrvslm jmk

yhk. ¹⁴ kl-qbl dy mn-qdm mlk` vsbjt yj+hy slyx lbqr` jl-yhvd vlyrvslm bdt `lhk dy bydk. ¹⁵ vlhyblh k\$P vdhb dy-mlk` vyj+vhy htndbv l`lh ysr`l dy byrvslm msknh. ¹⁶ vkl k\$P vdhb dy thskx bkl mdynt bbl jm htndbvt jm` vkhny` mtndbyn lbyl `lhhm dy byrvslm. ¹⁷ kl-qbl dnh `sprn` tqn` bk\$P` dnh tvryn dkryn `mryn vmnxthvn vn\$kyhvn vtqrb hmv jl-mdbxh dy byl `lhkm dy byrvslm. ¹⁸ vmh dy jlyk vjl-`xyk yy+b bs`r k\$P` vdhbh lmjbd krjvt `lhkm tjbdvn. ¹⁹ vm`ny` dy-mtyhbyn lk lplxn byl `lhk hslm qdm `lh yrvslm. ²⁰ vs`r xsxvt byl `lhk dy ypl-lk lmntn tntn mn-byt gnzy mlk`. ²¹ vmny `nh `rtxs\$T` mlk` sym +jm lkl gzbry` dy bjbr nhrh dy kl- dy ys`lnkvn jzr` khnh \$pr dt` dy-`lh smy` `sprn` ytjbd. ²² jd-k\$P kkryn m`h vjd-xn+yn kryn m`h vjd-xmr btyn m`h vjd- btyn msx m`h vmlx dy-l` ktb. ²³ kl-dy mn-+jm `lh smy` ytjbd `drzd` lbyl `lh smy` dy-lmh lhv` q&p jl-mlkvt mlk` vbnvhy. ²⁴ vlkm mhvdjyn dy kl-khny` vlvv` zmry` trjy` ntyny` vplxy byl `lh` dnh mndh blv vhlk l` sly+ lmm` jlyhm. ²⁵ v`nt jzr` kxkmt `lhk dy-bydk mny sp+yn vdynyn dy-lhvn d`nyn lkl-jmh dy bjbr nhrh lkl-ydjy dty `lhk vdy l` ydj thvdjvn. ²⁶ vkl-dy-l` lhv` jbd dt` dy-`lhk vdt` dy mlk` `sprn` dynh lhv` mtjbd mnh hn lmvt hn lsrsv hn-ljns nk\$yn vl \$vryn. ²⁷ brvk yhvh `lhy `bvtynv `sr ntn kz`t blb hmlk lp`r `t-byt yhvh `sr byrvslm. ²⁸ vjly h+h-x\$d lpny hmlk vyvj&yv vlkl-sry hmlk hgbrym v`ny htzxyt kyd-yhvh `lhy jly v`qb&h mysr`l r`sym ljlvt jmy.

Chapter 8

¹ v`lh r`sy `btyhm vhtyxsm hjlym jmy bmlkvt `rtxs\$T` hmlk mbbl. ² mbny pynx\$ grsm mbny `ytmr dny`l mbny dvyd x+vs. ³ mbny sknyh mbny prjs zkryh vjmv htyxs lzkrym m`h vxmsym. ⁴ mbny pxt mv`b `lyhvjyny bn-zrxyh vjmv m`tym hzkrym. ⁵ mbny sknyh bn-yxzy`l vjmv sls m`vt hzkrym. ⁶ vmbny jdyn jbd bn-yvntn vjmv xmsym hzkrym. ⁷ vmbny jyml ysyyh bn-jtlyh vjmv sbjym hzkrym. ⁸ vmbny sp+yh zbdyh bn-myk`l vjmv smnym hzkrym. ⁹ mbny yv`b jbdyh bn-yxy`l vjmv m`tym vsmnh jsr hzkrym. ¹⁰ vmbny slvmyt bn-yv\$pyh vjmv m`h vssym hzkrym. ¹¹ vmbny bby zkryh bn-bby vjmv jsrym vsmnh hzkrym. ¹² vmbny jzgd yvxnn bn-hq+n vjmv m`h vjsrh hzkrym. ¹³ vmbny `dnyqm `xrnyv v`lh smvtm `lypl+ yjy`l vsmjyh vjmhm ssym hzkrym. ¹⁴ vmbny bgvy jvty vzbvd vjmv sbjym hzkrym. ¹⁵ v`qb&m `l-hnhr hb` `l-`hv` vnxnh sm ymym slsh v`bynh bjm vbkhnym vmbny lvy l`-m&`ty sm. ¹⁶ v`slxh l`lyjzr l`ry`l lsmjyh vl`lntn vlyryb vl`lntn vlntn vlzkryh vlmslm r`sym vlyvyryb vl`lntn mbynym. ¹⁷ v`v&`h `vtm jl-`dv hr`s bk\$py` hmqvm v`symh bpyhm dbrym ldbv `l-`dv `xyv hntvnyv bk\$py` hmqvm lhby`-lnv msrtyv lbyl `lhynv. ¹⁸ vyby`v lnv kyd-`lhynv h+vvh jlynv `ys skl mbny mxly bn-lvy bn-ysr`l vsrbyh vbnyv v`xyv smnh jsr. ¹⁹ v`t-xsblyh v`tv ysyyh mbny mrry `xyv vbnyhm jsrym. ²⁰ vmn-hntynym sntn dvyd vhsrym ljbdv hlvyv ntynym m`tym vjsrym klm nqbv bsmvt. ²¹ v`qr` sm &vm jl-hnhr `hv` lhtjvnt lpny `lhynv lbqs mmnv drk ysrh lnv vl+pnv vlkl-rkvsnv. ²² ky bsty ls`vl mn-hmlk xyl vprsym ljzrvn m`vyb bdrk ky-`mrnv lmlk l`mr yd-`lhynv jl-kl-mbqsyv l+vvh vjzv v`pv jl kl-jzbyv. ²³ vn&vmh vnbqsh m`lhynv jl-z`t vyjtr lnv. ²⁴ v`bdylh msry hkhnym snym jsr lsrbyh xsbyh vjmhm m`xyhm jsrh. ²⁵

v`sqvlh lhm `t-hk\$P v`t-hzhh v`t-hklym trvmt byt-`lhynv hhrymv hmlk vyj&yv vsryv vkl-ysr`l hnm&`ym. ²⁶ v`sqlh jl-ydm k\$P kkrym ss-m`vt vxmsym vkly-k\$P m`h lkkrym zhb m`h kkr. ²⁷ vkpny zhb jsrym l`drkny m`lp vkly nxst m&hb +vbh snym xmvdt kzhb. ²⁸ v`mrh `lhm `tm qds lyhvh vkhlym qds vkh\$P vzhzhb ndbh lyhvh `lhy `btykm. ²⁹ sqdv vsmrv jd-tsqlv lpny sry hkhnyv vhlvym vsry-h`bvt lysr`l byrvslm hlsvt byt yvh. ³⁰ vqblv hkhnyv vhlvym msql hk\$P vzhzhb vkhlym lhby` lrvslm lbyl `lhynv. ³¹ vn\$jh mnhr `hv` bsnym jsr lxds hr`svn llkt yrvslm vyd-`lhynv hyth jlynv vy&ylnv mqp `vyb v`vrh jl-hdrk. ³² vnbv` yrvslm vnsb sm ymym slsh. ³³ vbyvm hrbyjy nsql hk\$P vzhzhb vkhlym bbyl `lhynv jl yd-mrmvt bn-`vryh hkhv vjmv `ljzr bn-pynx\$ vjmhm yvzbd bn-ysvj vnvjdyh bn-bnv hlvym. ³⁴ bm\$pr bmsql lkl vyktb kl-hmsql bjt hhy`. ³⁵ hb`ym mhsby bny-hgvlh hqrybv jlvt l`lhy ysrl`l prym snym-jsr jl-kl-ysr`l `ylym tsjym vssh kbsym sbjym vsbjh &pyry x+`t snym jsr hkl jvlh lyhvh. ³⁶ vytv `t-dty hmlk l`xsdrpny hmlk vpxvvt jbr hnhr vns`v `t-hjm v`t-byt-h`lhym.

Chapter 9

¹ vkklvt `lh ngsv `ly hsrym l`mr l`-nbdlv hjm ysrl`l vkhnyv vhlvym mjmy h`r&vt ktvjbyhm lknjny hxyt hprzy hybv\$y hjmny hm`by hm&ry vh`mry. ² ky-ns`v mbntyhm lhm vlbnyhm vhtjrbv zry hqds bjmy h`r&vt vyd hsrym vh\$gnym hyth bmjl hzh r`svnh. ³ vksmjy `t-hdbr hzh qrjty `t-bgdy vmjyly v`mr+h msjr r`sy vzqny v`sbh msvmm. ⁴ v`ly y`\$pv kl xrd bdbry `lhy-ysr`l jl mjv hgvlh v`ny ysb msvmm jd lmnxt hjrb. ⁵ vbmntx hjrb qnty mtjnyty vbqry bgdy vmjyly v`krjh jl-brky v`prsh kpy `l-yhvh `lhy. ⁶ v`mrh `lhy bsty vnklmty lhrym `lhy pny `lyk ky jvntynv rbv lmjll r`s v`smtv gdll jd lsmym. ⁷ mymy `btynv `nxnv b`smh gdll jd hvym hzh vbjvntynv ntv `nxnv mlkynv khnyv byd mlky h`r&vt bxbv bsby vbbzh vbbst pnyv khyvm hzh. ⁸ vjth kmj+-rgj hyth txnh m`t yvhv `lhynv lhs`yr lny ply+h vltt- lny ytd bmqvm qdsv lh`yr jynynv `lhynv vlttnv mxyh mj+ bjbdtv. ⁹ ky-jbdym `nxnv vbjbdtnv l`jzbnv `lhynv vy+-jlynv x\$d lpny mlky pr\$ ltt-lnv mxyh lrvmm `t-byt `lhynv vlhmyd `t-xrbtyv vltt-lnv gdr byhvdh vbyrvslm. ¹⁰ vjth mh-n`mr `lhynv `xry-z`t ky jzbnv m&vtyk. ¹¹ `sr &vyt byd jbdyk hnby`ym l`mr h`r& `sr `tm b`ym lrsth `r& ndh hy` bndt jmy h`r&vt btvjbyhm `sr ml`vh mph `l-ph b+m`tm. ¹² vjth bnvtykm `l-ttnv lbnyhm vbntyhm `l-ts`v lbnykm vl`tdrsv slmm v+vbtm jd-jvml lmjn txzqv v`klm `t-+vb h`r& vhrstm lbnykm jd-jvml. ¹³ v`xry kl-hb` jlynv bmjsynv hrjym vb`smtv hgdll ky `th `lhynv xskt lm+h mjvnnv vntth lny ply+h kz`t. ¹⁴ hnsbv lhpr m&vtyk vlhtxtn bjmy htjbvt h`lh hlvt `t np-bnv jd- klh l`yn s`ryt vply+h. ¹⁵ yvhv `lhy ysrl`l &dyq `th ky-ns`rny ply+h khyvm hzh hnnv lpnyk b`smtynv ky `yn ljmvd lpnyk jl-z`t.

Chapter 10

¹ vkhtpll jzr` vkhtvdtv bkh vmtmpl lpny byt h`lhym nqb&v`lyv mysr`l qhl rb-m`d`nsym vnsym vyldym ky-bkv hjm hrbh-bkh. ² vyjn sknyh bn-yxy`l mbny jvlm vy`mr ljzr` `nxnv mjlnv b`lhynv vnsb nsym nkryvt mjmy h`r& vjth ys-mqvh lysr`l jl-z` t. ³ vjth nkrt-bryt l`lhynv lhv&y` kl-nsym vhnvld mhm bj&t `dny vhxrdym bm&vt`lhynv vktvrh yjsh. ⁴ qvm ky-jlyk hdbv v`nxnv jmk xzq vjsh. ⁵ vyqm jzr` vysbj` t-sry hkhnyh hlvyv vkl-ysr`l ljsvt kdbr hzh vysbjv. ⁶ vyqm jzr` mlpny byt h`lhym vylk`l-lskt yhvxn bn-`lysyb vylk sm lxm l`-`kl vmym l`-sth ky mt`bl jl-mjl hgvlh. ⁷ vyjbyrv qvl byhvdh vyrvslm lkl bny hgvlh lhqb& yrvslm. ⁸ vkl`sr l`-ybv` lslst hymym kj&t hsrym vhzqnym yxrm kl-rkvsv vhv` ybdl mqhl hgvlh. ⁹ vyqb&v kl-`nsy-yhvdh vbny mn yrvslm lslst hymym hv` xds htsyjy bjsrym bxds vysbv kl-hjm brxvb byt h`lhym mrjydym jl-hdbv vmhgsmym. ¹⁰ vyqm jzr` hkhn vy`mr`lhm`tm mjltm vtsybv nsym nkryvt lhv\$yp jl-`smt ysr`l. ¹¹ vjth tnv tvdh lyvh`lhy-`btykm vjsv r&vvn vhbdlv mjmy h`r& vmn-hnsym hnkryvt. ¹² vyjnv kl-hqhl vy`mr v qvl gdvl kn kdbryk jlynv ljsvt. ¹³ `bl hjm rb vjht gsmym v`yn kx ljmvd bxv& vhm l`kh l`-lyvm`xd vl` lsnym ky-hrbvyn lpsj bdbv hzh. ¹⁴ yjmdv-n` srynv lkl-hqhl vkl`sr bjrynv hhsyb nsym nkryvt yb`ljty mzmnyh vjmhm zqny-jyr vjyr vsp+yh jd lhsyb xrvn`p-`lhynv mmnv jd ldbv hzh. ¹⁵ `k yvntn bn-jsh`l vyxzyh bn-tqv hmdv jl-z`t vmslm vsbty hlvy jzrm. ¹⁶ vyjsv-kn bny hgvlh vybdlv jzr` hkhn`nsym r`sy h`bvt lbyt`btm vklm bsmvt vysbv byvm`xd lxd hjsyry ldryvs hdbv. ¹⁷ vyklv bkl`nsym hhsyb nsym nkryvt jd yvm`xd lxd hr`svn. ¹⁸ vym&`mbny hkhnyh`sr hsybv nsym nkryvt mbny ysvj bn-yv&dq v`xyv mjsyh v`lyjzr vryb vgdlyh. ¹⁹ vytv ydm lhv&y`nsym v`smym`yl-&`n jl-`smtm. ²⁰ vmbny`mr xnny vzbdyh. ²¹ vmbny xrm mjsyh v`lyh vsmjyh vyxy`l vjzyh. ²² vmbny psxvr`lyvjny mjsyh ysmj`l ntn`l yvzbd v`ljsh. ²³ vmn-hlvym yvzbd vsmjy vqlyh hv`qly+`ptxyh yhvdh v`lyjzr. ²⁴ vmn-hmsrym`lysyb vmn-hsjrym slm v+lm v`vry. ²⁵ vmysr`l mbny prjs rmyh vyzyh vmlkyh vmymn v`ljzr vmlkyh vbnyh. ²⁶ vmbny jyml mtnyh zkryh vyxy`l vjbdy vyrmtv v`lyh. ²⁷ vmbny ztv`lyvjny`lysyb mtnyh vyrmtv vzbv vjzyz`. ²⁸ vmbny bby yhvxn xnnyh zby jtly. ²⁹ vmbny bny mslm mlvk vjdyh ysvb vs`l yrmvt. ³⁰ vmbny pxt mv`b jdn`vkl bnyh mjsyh mtnyh b&l`l vbnvy vmnsh. ³¹ vbny xrm`lyjzr syh mlkyh smjyh smjvn. ³² bny mn mlvk smryh. ³³ mbny xsm mtny mtth zbd`lypl+ yrm mns smjy. ³⁴ mbny bny mjdy jmr v`v`l. ³⁵ bnyh bdyh klhy. ³⁶ vnyh mrmvt`lysyb. ³⁷ mtnyh mtny vyjsv. ³⁸ vbny vbnvy smjy. ³⁹ vslmyh vntn vjdyh. ⁴⁰ mkndby ssy sry. ⁴¹ jzr`l vslmyhv smryh. ⁴² slvm`mryh yv\$sp. ⁴³ mbny nbv yjy`l mttyh zbd zbyn`ydv vyv`l bnyh. ⁴⁴ kl-`lh ns`v nsym nkryvt vys mhm nsym vysymv bnym.

Nehemiah

Chapter 1

¹ dbry nxmyh bn-xklyh vyhy bxds-k\$lv snt jsrym v`ny hyyty bsvsn hbyrh. ² vyb`xnny`xd m`xy hv`v`nsym myhvdh v`s`lm jl-hyhdym hply+h`sr-ns`rv mn-hsby vjl-yrvslm. ³ vy`mr v ly

hns`rym `sr-ns`rv mn-hsby sm bmdynh brjh gdlh vbxrph vxvmt yrsvlm mpr&t vsjryh n&tv b`s. ⁴ vyhy ksmjy `t-hdbrym h`lh ysbty v`bkh v`t`blh ymym v`hy &m vmtpll lpny `lhy hsmym. ⁵ v`mr `n` yhvh `lhy hsmym h`l hgdvl vhnvr` smr hbryt vx\$dl`hbyv vlsmy m&vtyv. ⁶ thy n` `znk-qsbt vjynyk ptvxvt lsmj `l-tplt jbdk `sr `nky mtpll lpnyk hyvm yvmm vlylh jl-bny ysr`l jbdyk vmtvdh jl-x+`vt bny-ysr`l `sr x+`nv lk v`ny vbyt-`by x+`nv. ⁷ xbl xblnv lk vl`-smrnv `t-hm&vt v`t-hxqym v`t-hmsp+ym `sr &vyt `t-msh jbdk. ⁸ zkr-n` `t-hdbr `sr &vyt `t-msh jbdk l`mr `tm tmjlv `ny `py& `tkm bjmy. ⁹ vsbtm `ly vsmrtm m&vty vjsytm `tm `m-yhyh ndxkm bq&h hsmym msm `qb&m vhbv`tym `l-hmqvm `sr bxrty lskn `t-smy sm. ¹⁰ vhm jbdyk vjmk `sr pdyt bkxk hgdvl vbydk hxzqh. ¹¹ `n` `dny thy n` `znk-qsbt `l-tplt jbdk v`l-tplt jbdyk hxp&ym lyr`h `t-smk vh&lyxh-n` ljbdk hyvm vtnhv lrxmym lpny h`ys hzh v`ny hyyty msqh lmlk.

Chapter 2

¹ vyhy bxds ny\$n snt jsrym l`rtxs\$t` hmlk yyn lpnyv v`s` `t- hyyn v`tnh lmlk vl`-hyty ry lpnyv. ² vy`mr ly hmlk mdvj pnyk rjym v`th `ynk xvlh `yn zh ky-`m rj lb v`yr` hrbh m`d. ³ v`mr lmlk hmlk ljlvm yxyh mdvj l`-yrjv pny `sr hjyr byt-qbrvt `bty xrbh vsjryh `klv b`s. ⁴ vy`mr ly hmlk jl-mh-zh `th mbqs v`tpll `l-`lhy hsmym. ⁵ v`mr lmlk `m-jl-hmlk +vb v`m-yy+b jbdk lpnyk `sr tslny `l- yhvdh `l-jyr qbrvt `bty v`bnnh. ⁶ vy`mr ly hmlk vhs gl yvsbt `&lv jd-mty yhyh mhlkk vmty tsvb vyy+b lpny-hmlk vyslxny v`tnh lv zmn. ⁷ v`vmr lmlk `m-jl-hmlk +vb `grvt ytnv-ly jl-pxvvt jbr hnhr `sr yjbyrvny jd `sr-`bv` `l-yhvdh. ⁸ v`grt `l-`\$p smr hprd\$ `sr lmlk `sr ytn-ly j&y m lqrvt `t-sjry hbyrh `sr-lbyt vlxvmt hjyr vlbyt `sr-`bv` `lyv vytn-ly hmlk kyd- `lhy h+vbh jly. ⁹ v`bv` `l-pxvvt jbr hnhr v`tnh lhm `t `grvt hmlk vyslx jmy hmlk sry xyl vprsym. ¹⁰ vysmj \$nbl+ hxrny v+vbyh hjbd hjmny vyrj lhm rjh gdlh `sr-b` `dm lbqs +vbh lbny ysr`l. ¹¹ v`bv` `l-yrsvlm v`hy-sm ymym slsh. ¹² v`qvm lyllh `ny v`nsym mj+ jmy vl`-hgdy l`dm mh `lhy ntn `l- lby ljsvt lrvslm vbhmmh `yn jmy ky `m-hbhmh `sr `ny rkb bh. ¹³ v`&`h bsjr-hgy` lyllh v`l-pny jyn htyn v`l-sjr h`spt v`hy sbr bxvmt yrsvlm `sr-hmprv&y vsjryh `klv b`s. ¹⁴ v`jbr `l-sjr hjyn v`l-brkt hmlk v`yn-mqvm lbhmmh ljbr txty. ¹⁵ v`hy jlh bnxl lyllh v`hy sbr bxvmmh v`svb v`bv` bsjr hgy` v`svb. ¹⁶ vh\$gnym l` ydjv `nh hlkty vmh `ny jsh vlyhvdym vlkhny vlxrym vl\$gnym vlytr jsh hml`kh jd-kn l` hgdy. ¹⁷ v`vmr `lhm `tm r`ym hrjh `sr `nxnv bh `sr yrsvlm xrbh vsjryh n&tv b`s lkv vnbnnh `t-xvmt yrsvlm vl`-nhyh jvd xrph. ¹⁸ v`gyd lhm `t-yd `lhy `sr-hy` +vbh jly v`p-dbry hmlk `sr `mr- ly vy`mrv nqvm vbnyv vyxqzq ydyhm l+vbh. ¹⁹ vysmj \$nbl+ hxrny v+vbyh hjbd hjmvny vgs m hjrby vyljgv lnv vybvz jlynv vy`mrv mh-hdbr hzh `sr `tm jsym hjl hmlk `tm mrdym. ²⁰ v`syb `vtm dbr v`vmr lhm `lhy hsmym hv` y&lyx lnv v`nxnv jbdyv nqvm vbnyv vlkm `yn-xlq v&dqh vzkrvn byrvslm.

Chapter 3

¹ vyqm `lysyb hkhn hgdl v`xyv hkhnym vybnv `t-sjr h&`n hmh qdsvhv vyjmydv dltyv vjd-mgdl hm`h qdsvhv jd mgdl xnn`l. ² vjl-ydv bnv `nsy yrxx vjl-ydv bnh zkvr bn-`mry. ³ v`t sjr hdgym bnv bny h\$`h hmh qrvhv vyjmydv dltyv mnjlyv vbryxyv. ⁴ vjl-ydm hxzyq mrmvt bn-`vryh bn-hqv& vjl-ydm hxzyq mslm bn- brkyh bn-msyzb`l vjl-ydm hxzyq &dvq bn-bjn`. ⁵ vjl-ydm hxzyqv htqvjym v`dyryhm l`-hby`v &vrm bjbdt `dnyhm. ⁶ v`t sjr hysnh hxzyqv yvydj bn-p\$`x vmslm bn-b\$`vdyh hmh qrvhv vyjmydv dltyv vmnjlyv vbryxyv. ⁷ vjl-ydm hxzyq ml+yh hgbjny vydvnm hmrnty `nsy gbjvn vhm&ph lk\$` pxt jbr hnhr. ⁸ jl-ydv hxzyq jzy`l bn-xrhyh &vrpym vjl-ydv hxzyq xnyh bn- hrqxyv vyjzbv yrvslm jd hxvmh hrxbh. ⁹ vjl-ydm hxzyq rpyh bn-xvr sr x&y plk yrvslm. ¹⁰ vjl-ydm hxzyq ydyh bn-xrvmp vngd bytv vjl-ydv hxzyq x+vs bn- xsbnyh. ¹¹ mdh snyt hxzyq mlkyh bn-xrm vxsvb bn-ptx mv`b v`t mgdl htnvrym. ¹² vjl-ydv hxzyq slvm bn-hlvxs sr x&y plk yrvslm hv` vbnvtyv. ¹³ `t sjr hgy` hxzyq xnv vyby znvx hmh bnvhv vyjmydv dltyv mnjlyv vbryxyv v`lp `mh bxvmh jd sjr hspvt. ¹⁴ v`t sjr h`spvt hxzyq mlkyh bn-rkb sr plk byt-hkrm hv` ybnnv vyjmyd dltyv mnjlyv vbryxyv. ¹⁵ v`t sjr hjyn hxzyq slvn bn-kl-xzh sr plk hm&ph hv` ybnnv vy+llnv vyjmydv dltyv mnjlyv vbryxyv v`t xvmt brkt hslx lgn- hmlk vjd-hmjlv hvvrdvt mjyr dvyd. ¹⁶ `xryv hxzyq nxmyh bn-jzvbv sr x&y plk byt-&vr jd-ngd qbry dvyd vjd-hbrkh hjsvyh vjd byt hgbrym. ¹⁷ `xryv hxzyqv hlvyv rxvm bn-bny jl-ydv hxzyq xsbyh sr-x&y-plk qjylh lplkv. ¹⁸ `xryv hxzyqv `xyhm bvy bn-xndd sr x&y plk qjylh. ¹⁹ vyxqz jl-ydv jzr bn-ysvj sr hm&ph mdh snyt mngd jlt hnsq hmq&j. ²⁰ `xryv hxrh hxzyq brvk bn-zby mdh snyt mn-hmq&vj jd-ptx byt `lysyb hkhn hgdl. ²¹ `xryv hxzyq mrmvt bn-`vryh bn-hqv& mdh snyt mptx byt `lysyb vjd-tklyt byt `lysyb. ²² v`xryv hxzyqv hkhnym `nsy hkkv. ²³ `xryv hxzyq bnymn vxsvb ngd bytm `xryv hxzyq jzryh bn-mjsh bn-jnyh `&l bytv. ²⁴ `xryv hxzyq bnyv bn-xndd mdh snyt mbyt jzryh jd-hmq&vj vjd- hpnh. ²⁵ pll bn-`vzy mngd hmq&vj vhmngdl hvv&` mbyt hmlk hjlyvn `sr lx&r hm+rh `xryv pdyh bn-prjs. ²⁶ vhtynym hvv ysbym bjpl jd ngd sjr hmym lmzrx vhmngdl hvv&`. ²⁷ `xryv hxzyqv htqvjym mdh snyt mngd hmgdl hgdl hvv&` vjd xvmt hjpl. ²⁸ mjv sjr h\$`sym hxzyqv hkhnym `ys lngd bytv. ²⁹ `xryv hxzyq &dvq bn-`mr ngd bytv v`xryv hxzyq smjyh bn-sknyh smv sjr hmzrx. ³⁰ `xryv hxzyq xnyh bn-slmyh vxvbn bn-&lp hssy mdh sny `xryv hxzyq mslm bn-brkyh ngd nsktv. ³¹ `xryv hxzyq mlkyh bn-h&rpy jd-byt hntynym vhrklym ngd sjr hmpqd vjd jlyt hpnh. ³² vbyv jlyt hpnh lsjr h&`n hxzyqv h&rpy vhrklym. ³³ vyhy k`sr smj \$nbl+ ky-`nxnv bnyv `t-hxvmh vyxv lv vykj\$ hrbh vyljg jl-hyvdyv. ³⁴ vy`mr lpny `xyv vxyl smrvn vy`mr mh hvvdyv h`mllym jsym hyjzvb lhm hyzbxv hyklv byvm hyxyv `t-h`bnyv mjrmvt hjpr vhmh srpvt. ³⁵ v+vbyh hjmny `&lv vy`mr gm `sr-hm bnyv `m-yjlh svjl vpr& xvmt `bnyhm. ³⁶ smj `lhynv ky-hyynv bvzh vhsb xrptm `l-r`sm vtmm lbzh b`r& sbyh. ³⁷ v`l-tk\$ jl-jvnm vx+`tm mlpnyk `l-tmxh ky hkjy\$ lngd hbvnyv. ³⁸ vnbnh `t-hxvmh vtqsr kl-hxvmh jd-x&yh vyhy lb ljm ljsvt.

Chapter 4

¹ vyhy k`sr smj \$nbl+ v+vbyh vjrbym vhjmnym vh`sdvdym ky-jlth `rvkh lxmvt yrvslm ky-hxlv hpr&ym lh\$tm vyxr lhm m`d. ² vyqsrv klm yxdv lbv` lhlxm byrvslm vljsvt lv tvjh. ³ vntpll `l-`lhynv vnjmyd msmr jlyhm yvmm vlylh mpnyhm. ⁴ vy`mr yhvdh ksl kx h\$bl vhjpr hrbh v`nxnv l` nvkl lbnvt bxvmh. ⁵ vy`mrv &rynv l` ydjv vl` yr`v jd `sr-nbv` `l-tvkm vhrgrnm vhsbtav `t-hml`kh. ⁶ vyhy k`sr-b`v hyhdvym hysbym `&lm vy`mrv lnv jsr pjmy mkl- hmqmvv `sr-tsvbv jlynv. ⁷ v`jmyd mtxyvt lmqvm m`xry lxvmh b&xyym v`jmyd `t-hjm lmspxvt jm-xrbtyhm rmxyhm vqsttyhm. ⁸ v`r` v`qvm v`mr `l-hxrym v`l-h\$gnym v`l-ytr hjm `l-tyr`v mpnyhm `t-`dny hgdlv vhnvr` zkrv vhlxmv jl`xykm bnykm vbntykm nsykm vbtykm. ⁹ vyhy k`sr-smjv `vybynv ky-nvdj lnv vypr h`lhym `t-j&tm vnsvb klnv `l-hxvmh `ys `l-ml`ktv. ¹⁰ vyhy mn-hyvm hhv` x&y njry jsym bml`kh vx&ym mxzyqym vhrmxym hmgny m vhgstvt vhsrynym vhsrym `xry kl-byt yhvdh. ¹¹ hbnym bxvmh vhns`ym b\$bl jmsym b`xt ydv jsh bml`kh v`xt mxzqt hslx. ¹² vhbvny m `ys xrbv `srym jl-mtnyv vbnym vhtvqj bsvpr `&ly. ¹³ v`mr `l-hxrym v`l-h\$gnym v`l-ytr hjm hml`kh hrbh vrxbh v`nxnv nprdy m jl-hxvmh rxvqym `ys m`xyv. ¹⁴ bmqvm `sr tsmjv `t-qvl hsvpr smh tqb&v `lynv `lhynv ylxm lnv. ¹⁵ v`nxnv jsym bml`kh vx&ym mxzyqym brmxym mjlvv hsr jd `t`hkvkby m. ¹⁶ gm bjt hhy` `mrty ljm `ys vnjry vlynv btvk yrvslm vhyv-lnv hlylh msmr vhyvm ml`kh. ¹⁷ v`yn `ny v`xy vnjry v`nsy hmsmr `sr `xry `yn-`nxnv ps+ym bgdynv `ys slxv hmym.

Chapter 5

¹ vthy &jqt hjm vnsyhm gdvlh `l-`xyhm hyhdvym. ² vys `sr `mrym bnyv vntynv `nxnv rby m vnqxh dgn vn`klh vnxyh. ³ vys `sr `mrym sdyv vkrmyv vntynv `nxnv jrby m vnqxh dgn brjb. ⁴ vys `sr `mrym lvynv k\$plmdt hmlk sdyv vkrmyv. ⁵ vjth kbsr `xynv bsrnv kbnyhm bnyv vnhh `nxnv kbsym `t-bnyv v`-bntynv ljbym vys mbntynv nkbsvt v`yn l`l ydny vsdyv vkrmyv l`xry m. ⁶ vyxr ly m`d k`sr smjty `t-zjqtm v`t hdbry m h`lh. ⁷ vmylk lby jly v`rybh `t-hxry m v`t-h\$gnym v`mrh lhm ms` `ys- b`xyv `tm ns`ym v`tn jlyhm qhlh gdvlh. ⁸ v`mrh lhm `nxnv qnyv `t-`xynv hyhdvym hnmkry m lgvym kdy bnv vgm-`tm tmkrv `t-`xykm vnmkrv-lnv vyxrysv vl`m&`v dbr. ⁹ vy`mr l`-+vb hdbv `sr-`tm jsym hlv` byr`t `lhynv tlkv mxrpt hgvym `vybynv. ¹⁰ vgm-`ny `xy vnjry nsym bhm k\$plmdt njzbh-n` `t-hms` hzh. ¹¹ hsybv n` lhm khyvm sdyhm krmyhm zytyhm vbytyhm vm`t hk\$plmdt htyrvs vhy&hr `sr `tm nsym bhm. ¹² vy`mrv nsyb vmhm l` nbqs kn njsh k`sr `th `vmr v`qr` `t-hkhnym v`sbjym ljsvt kdbr hzh. ¹³ gm-x&ny njrty v`mrh kkh ynjr h`lhym `t-kl-h`ys `sr l`-yqym `t-hdbv hzh mbytv vmygyjv vkkh yhyh njvr vrq vy`mrv kl-hqhl `mn vyhllv `t-yvhv vyjs hjm kdbr hzh. ¹⁴ gm myvm `sr-`v`ty lhyvt pxm b`r& yhvdh msnt jsry m vjd snt slsym vstym l`rtxs\$` hmlk snym stym jsrh `ny v`xy lxm hpvh l` `kly. ¹⁵ vhpvvt hr`snym `sr-lpny hkbydv jl-hjm vyqxv mhm blxm vyyn `xr k\$plmdt `rbjym gm njryhm sl+v jl-hjm v`ny l`-jsyty kn mpny yr`t `lhym. ¹⁶ vgm bml`kt hxvmh hz`t hxzqy vsdh l` qnyv vkl-njry qbv&ym

sm jl-hml`kh. ¹⁷ vhyhdym vh\$gnym m`h vxmsym `ys vhb`ym `lynv mn-hgvym `sr- \$bybtynv jl-slxny. ¹⁸ v`sr hyh njsh lyvm `xd svr `xd &`n ss-brrvt v&prym njsv-ly vbyn jsrt ymym bkl-ynn lhrbh vjm-zh lxm hpxh l` bqsty ky-kbdh hjbdh jl-hjm hzh. ¹⁹ zkrh-ly `lhy l+vbh kl `sr-jsty jl-hjm hzh.

Chapter 6

¹ vyhy k`sr nsmj l\$nbll+ v+vbyh vlgsml hjrby vlytr `ybynv ky bnyty `t-hxvmh vl`-nvtr bh pr& gm jd-hjt hhy` dltvt l`-hjmnty bsjrym. ² vyslx \$nbll+ vgsml `ly l`mr lkh vnvjdh yxdv bkpyrym bbqjt `vny vhmh xsbym ljsvt ly rjh. ³ v`slxh jlyhm ml`kym l`mr ml`kh gdlh `ny jsh vl` `vkl lrdt lmh tsbt hml`kh k`sr `rph vyrdyt `lykm. ⁴ vyslxv `ly kdbr hzh `rbj pjmyv v`syb `vtm kdbr hzh. ⁵ vyslx `ly \$nbll+ kdbr hzh pjm xmysyt `t-njrv v`grt ptvxh bydv. ⁶ ktvb bh bgvym nsmj vgsmlv `mr `th vhyhdym xsbym lmrvd jl-kn `th bvnh hxvmh v`th hvh lhm lmlk kdbrym h`lh. ⁷ vgm-nby`ym hjmnty lqr` jlyk byrvslm l`mr mlk byhvdh vjth ysmj lmlk kdbrym h`lh vjth lkh vnvj&h yxdv. ⁸ v`slxh `lyv l`mr l` nhyh kdbrym h`lh `sr `th `vmr ky mlbk `th bvd`m. ⁹ ky klm myr`ym `vtnv l`mr yrpv ydyhm mn-hml`kh vl` tjsv vjth xzq `t-ydy. ¹⁰ v`ny-b`ty byt smjyh bn-dlyh bn-mhy+b`l vhw` j&vr vy`mr nvjd `l-byt h`lhyv `l-tvk hhykl vn\$grh dltvt hhykl ky b`ym lhrgek vlylh b`ym lhrgek. ¹¹ v`mrh h`ys kmvny ybrx vmy kmvny `sr-ybv `l-hhykl vxy l` `bv`. ¹² v`kyrh vnhh l`-`lhyv slxv ky hnbv`h dbr jly v+vbyh v\$nbll+ skrv. ¹³ lmjn skvr hv` lmjn-`yr` v`jsh-kn vx+`ty vhyh lhm lsm rj lmjn yxrpvny. ¹⁴ zkrh `lhy l+vbyh vl\$nbll+ kmjsyv `lh vgm lnvjdyh hnbv`h vlytr hnbv`ym `sr hyv myr`ym `vty. ¹⁵ vtslm hxvmh bjsrym vxmsh l`lvl lxmsym vsnym yvm. ¹⁶ vyhy k`sr smjv kl-`vbynv vyr`v kl-hgvym `sr \$bybtynv vyplv m`d bjnyhm vydjv ky m`t `lhyv njsth hml`kh hz`t. ¹⁷ gm bymym hhm mrbym xry yhvdh `grtyhm hvlkvt jl-+vbyh v`sr l+vbyh b`vt `lyhm. ¹⁸ ky-rbym byhvdh bjly sbvjh lv ky-xtn hv` lsknyh bn-`rx vyhvxn bnv lqx `t-bt-mslm bn brkyh. ¹⁹ gm +vbtyv hyv `mrym lpny vdbry hyv mv&y`ym lv `grvt slx +vbyh lyr`ny.

Chapter 7

¹ vyhy k`sr nbnth hxvmh v`jmyd hdlvtv vppqdv hsvjrym vhmssrym vhlvym. ² v`&vh `t-xnny `xy v`t-xnnyh sr hbyrh jl-yrvslm ky-hv` k`ys `mt vyr` `t-h`lhyv mrbym. ³ vy`mr lhm l` yptxv sjry yrslm jd-xm hsms vjd hm jmdym ygyvp hdlvtv v`xzv vjmyd msmrvt ysby yrslm `ys bmsmrvt v`ys ngd bytv. ⁴ vhyr rxbt ydym vgdvlh vjhm mj+ btkh v`yn bym bnvym. ⁵ vytv `lhy `l-lby v`qb&h `t-hxrym v`t-h\$gnym v`t-hjm lhtyxs v`m&` \$pr hyxs hvlym br`svnh v`m&` ktvb bv. ⁶ `lh bny hmdynh hjlym msby hgvh `sr hglh nbvkdn&r mlk bbl vysvbv lrvslm vlyhvdh `ys ljryv. ⁷ hb`ym jm-zrbbl ysvj nxmyh jzryh rjmyh nxmny mrdky blsn m\$prt bgvy nxvm bjnh m\$pr `nsy jm ysrl. ⁸ bny prjs `lpym m`h vsbjym vsnym. ⁹ bny sp+yh sls m`vt sbjym vsnym. ¹⁰ bny `rx ss

m`vt xmsym vsnym. ¹¹ bny-pxt mv`b lbny ysvj vyv`b `lpym vsmnh m`vt smnh jsr. ¹² bny jyln
 `lp m`tym xmsym v`rbjh. ¹³ bny ztv` smnh m`vt `rbjym vxmsh. ¹⁴ bny zky sbj m`vt vssym. ¹⁵
 bny bnvy ss m`vt `rbjym vsmnh. ¹⁶ bny bby ss m`vt jsrym vsmnh. ¹⁷ bny jzgd `lpym sls m`vt
 jsrym vsnym. ¹⁸ bny `dnyqm ss m`vt ssym vsbjh. ¹⁹ bny bgvy `lpym ssym vsbjh. ²⁰ bny jdyn ss
 m`vt xmsym vxmsh. ²¹ bny-`+r lxzqyh tsjym vsmnh. ²² bny xsm sls m`vt jsrym vsmnh. ²³ bny
 b&y sls m`vt jsrym v`rbjh. ²⁴ bny xryp m`h snym jsr. ²⁵ bny gbjvn tsjym vxmsh. ²⁶ `nsy byt-lxm
 vn+ph m`h smnym vsmnh. ²⁷ `nsy jntvt m`h jsrym vsmnh. ²⁸ `nsy byt-jzmv`t `rbjym vsnym. ²⁹
 `nsy qryt yjrym kpyrh vb`rvt sbj m`vt `rbjym vslsh. ³⁰ `nsy hrmh vgbj ss m`vt jsrym v`xd. ³¹ `nsy
 mkm\$ m`h vjsrym vsnym. ³² `nsy byt-`l vhyj m`h jsrym vslsh. ³³ `nsy nbv `xr xmsym vsnym. ³⁴
 bny jyln `xr `lp m`tym xmsym v`rbjh. ³⁵ bny xrm sls m`vt vjsrym. ³⁶ bny yrxx sls m`vt `rbjym
 vxmsh. ³⁷ bny-ld xdyd v`vvn sbj m`vt vjsrym v`xd. ³⁸ bny \$n`h slst `lpym tsj m`vt vslsym. ³⁹
 hkhnym bny ydjyh lby`t ysvj tsj m`vt sbjym vslsh. ⁴⁰ bny `mr `lp xmsym vsnym. ⁴¹ bny psxvr `lp
 m`tym `rbjym vsbjh. ⁴² bny xrm `lp sbjh jsr. ⁴³ hlvy`m bny-ysvj lqdm`l lbny lhvdv`h sbjym v`rbjh.
⁴⁴ hmsr`rym bny `sp m`h `rbjym vsmnh. ⁴⁵ hsjrym bny-slv`m bny-`+r bny-+l`mn bny-jqvb bny x+y+`
 bny sby m`h slsym vsmnh. ⁴⁶ hntynym bny-&x` bny-xsp` bny +bjvt. ⁴⁷ bny-qyr\$ bny-\$yj` bny
 pdvn. ⁴⁸ bny-lbnh bny-xgbh bny slmy. ⁴⁹ bny-xnn bny-gdl bny-gxr. ⁵⁰ bny-r`yh bny-r&y`n bny
 nqv`d. ⁵¹ bny-gzm bny-jz` bny p\$`x. ⁵² bny-b\$y bny-mjvny`m bny npvs\$ym. ⁵³ bny-bqvbq bny-xqvp`
 bny xrxvr. ⁵⁴ bny-b&lyt bny-mxyd` bny xrs`. ⁵⁵ bny-brqv\$ bny-\$y\$`r` bny-tmx. ⁵⁶ bny n&y`x bny
 x+yp`. ⁵⁷ bny jbdy slmh bny-\$v+y bny-\$vprt bny pry`d. ⁵⁸ bny-yjl` bny-drqvn bny gdl. ⁵⁹ bny
 sp+yh bny-x+yl bny pkrt h&byym bny `mvn. ⁶⁰ kl-hntynym vbny jbdy slmh sls m`vt tsjym vsnym.
⁶¹ v`lh hvly`m mtl mlx tl xrs` krvb `dvn v`mr vl` yklv lhgyd byt-`bvtm vzrjm `m mysr`l hm. ⁶²
 bny-dlyh bny-+vbyh bny nqv`d` ss m`vt v`rbjym vsnym. ⁶³ vmn-hkhnym bny xbyh bny hqv& bny
 brzly `sr lqx mbnvt brzly hgljdy `sh vyqr` jl-smm. ⁶⁴ `lh bqsv ktbm hmtyxsym vl` nm&` vyg`lv
 mn-hkhn. ⁶⁵ vy`mr htrst` lhm `sr l`-y`klv mqds hqdsym jd jmd hkhn l`vrym vtmym. ⁶⁶ kl-hqhl
 k`xd `rbj rbv` `lpym sls-m`vt vssym. ⁶⁷ mlbd jbdyhm v`mhtyhm `lh sbjt `lpym sls m`vt slsym vsbjh
 vlhm msr`rym vmsr`rvt m`tym v`rbjym vxmsh. ⁶⁸ gmlym `rbj m`vt slsym vxmsh xmrym sst `lpym
 sbj m`vt vjsrym. ⁶⁹ vmq&t r`sy h`bvt ntnv lml`kh htrst` ntn l`v&r zhb drkmnym `lp mzrqvt xmsym
 ktnvt khnym slsym vxms m`vt. ⁷⁰ vmr`sy h`bvt ntnv l`v&r hml`kh zhb drkmvny`m sty rbvt vk\$`p
 mnym `lpym vm`tym. ⁷¹ v`sr ntnv s`ryt hjm zhb drkmvny`m sty rbv` vk\$`p mnym `lpym vktnt
 khnym ssym vsbjh. ⁷² vysbv hkhnym vhlvy`m vhsvjry`m vmsr`rym vmn-hjm vhtynym vkl- ysr`l
 bjryhm vygj hxds hsbyjy vbny ysr`l bjryhm.

Chapter 8

¹ vy`\$pv kl-hjm k`ys `xd `l-hrxvb `sr lpny sjr-hmym vy`mrv ljzr` h\$pr lhby` `t-\$pr tvrt msh
 `sr-&vh yvhv `t-ysr`l. ² vyby` jzr` hkhn `t-htvrh lpny hqhl m`ys vjd-`sh vkl mbyn lsmj byvm `xd

lxds hsbyjy. ³ vyqr`-bv lpny hrxbv `sr lpny sjr-hmym mn-h`vr jd-mx&yt hyvm ngd h`nsym vhsym vhmbynym v`zny kl-hjm `l-\$pr htvrh. ⁴ vyjmd jzr` h\$pr jl-mgdj-j& `sr jsv ldbr vyjmd `&lv mttyh vsmj vjnyh v`vryh vxlqyh vmjsyh jl-ymynv vmsm`lv pdyh vmys`l vmlkyh vxsm vxsbndh zkryh mslm. ⁵ vyptx jzr` h\$pr ljny kl-hjm ky-mjl kl-hjm hyh vkptxv jmdv kl- hjm. ⁶ vybrk jzr` `t-yvh h`lhym hgdl vyjnv kl-hjm `mn `mn bmjl ydyhm vyqdv vystxv lyvh `pym `r&h. ⁷ vysvj vbny vsrbyh ymyn jqvb sbty hvdyh mjsyh qly+` jzryh yvzbd xnn pl`yh vhlvym mbynym `t-hjm ltvrh vjhm jl-jmdm. ⁸ vyqr`v b\$pr btvrt h`lhym mprs vsvm skl vybynv bmqr`. ⁹ vy`mr nxmyh hv` htrst` vjzr` hkhn h\$pr vhlvym hmbynym `t-hjm lkl-hjm hyvm qds-hv` lyvh `lhykm `l-tt`blv v`l-tbky ky bvkym kl-hjm ksmjm `t-dbry htvrh. ¹⁰ vy`mr lhm lkv `klv msmnym vstv mmtqym vslxv mnvt l`yn nkvn lv ky-qdvs hyvm l`dnynv v`l-tj&bv ky-xdvt yvh hy` mjzkm. ¹¹ vhlvym mxsym lkl-hjm l`mr h\$sv ky hyvm qds v`l-tj&bv. ¹² vylkv kl-hjm l`kl vlstvt vslxv mnvt vljsvt smxh gdlh ky hbynv bdbrym `sr hvdyjv lhm. ¹³ vbyvm hsny n`\$pv r`sy h`bvt lkl-hjm hkhnym vhlvym `l-jzr` h\$pr vlhskyl `l-dbry htvrh. ¹⁴ vym&`v ktvb btvrt `sr &vh yvh byd-msh `sr ysbv bny-ysr`l b\$skvt bxg bxds hsbyjy. ¹⁵ v`sr ysmyjv vyjbyrv qvl bkl-jryhm vbyrvslm l`mr &`v hhr vbyv`v jly-zyt vjly-j& smn vjly hd\$ vjly tmrym vjly j& jbt ljt \$kt kktvb. ¹⁶ vy&`v hjm vyby`v vyjsv lhm \$kvt `ys jl-ggv vbx&rtym vbx&rvt byt h`lhym vbrxbv sjr hmym vbrxbv sjr `pym. ¹⁷ vyjsv kl-hqhl hsbym mn-hsby \$kvt vsbv b\$skvt ky l`-jv mymy ysvj bn-nvn kn bny ysrl`jd hyvm hhv`vthy smxh gdlh m`d. ¹⁸ vyqr` b\$pr tvrt h`lhym yvm byvm mn-hyvm hr`svn jd hyvm h`xrvn vyjsv-xg sbjt ymym vbyvm hsmyny j&rt kmsp+.

Chapter 9

¹ vbyvm jsrym v`rbjh lxds hzh n`\$pv bny-ysr`l b&vm vbsqym v`dmh jlyhm. ² vybdlv zry ysrl`l mkl bny nkr vyjmdv vytvdlv jl-x+`tyhm vjvntv `btyhm. ³ vyqvmv jl-jmdm vyqr`v b\$pr tvrt yvh `lhyhm rbjyt hyvm vrbjyt mtvdym vmstxvym lyvh `lhyhm. ⁴ vyqm jl-mjlh hlvym ysvj vbny qdmy`l sbnyh bny srbyh bny knny vyzjqv bqvl gdvl `l-yvhv `lhyhm. ⁵ vy`mrv hlvym ysvj vqdm`l bny xsbnyh srbyh hvdyh sbnyh ptxyh qvmv brkv `t-yvhv `lhykm mn-hjvml jd-hjvml vybrkv sm kbvdk vmrvmm jl-kl-brkh vthlh. ⁶ `th-hv` yvh lbdk `t jsyt `t-hsmym smy hsmym vkl-&b`m h`r& vkl-`sr jlyh hymym vkl-`sr bhm v`th mxyh `t-klm v&b` hsmym lk mstxvym. ⁷ `th-hv` yvh h`lhym `sr bxrt b`brm vhv&`tv m`vr ksdym vsmt smv `brhm. ⁸ vm&`t `t-lbbv n`mn lpnyk vkrvt jmv hbryt ltt `t-`r& hknjny hxy h`mry vhrzy vhybv\$y vhgrysy ltt lzrv vtqm `t-dbryk ky &dyq `th. ⁹ vtr` `t-jny `btynv bm&rym v`t-zjqt smjt jl-ym-\$vp. ¹⁰ vttn `tt vmptym bprjh vbkl-jbdyv vbkl-jm `r&v ky ydjt ky hzydv jlyhm vtjs-lk sm khyvm hzh. ¹¹ vhy m bqjt lpnyhm vyjbrv btvk-hym bybsh v`t-rdpyhm hslkt bm&vlt kmv-`bn bmy m jzym. ¹² vbjmdv jnn hnxytm yvmm vbjmdv `s lylh lh`yr lhm `t-hdrk `sr ylkv-bh. ¹³ vjl hr-\$yny yrtd vdbr jmhm msmym vttn lhm msp+ym ysrym vtrvt `mt xqym vm&vt +vbym. ¹⁴ v`t-sbt qdsk hvdt lhm vm&vvt vxqym vtrvh &vyt lhm byd msh jbdk. ¹⁵ vlxm msmym ntth lhm lrjbm vmym m\$lj hv&`t lhm l&m`m vt`mr lhm lbv`lrst `t-h`r& `sr-ns`t

`t-ydk ltt lhm. ¹⁶ vhm v`btynv hzydv vyqsv `t-jrpm vl` smjv `l-m&vtyk. ¹⁷ vym`nv lsmj vl`-zkrv
 npl` tyk `sr jsyt jmhm vyqsv `t-jrpm vytv-r`s lsvb ljbdtm bmrym v`th `lvh \$lyxvt xnv vrsvm `rk-
 `pym vrb-vx\$d vl` jzbtm. ¹⁸ `p ky-jsv lhm jgl m\$kh vy` mrv zh `lhyk `sr hjlk mm&rym vyjsv n`&vt
 gdlvt. ¹⁹ v`th brxmyk hrby m l` jzbtm bmdbr `t-jmvd hjnn l`-\$r mjlyhm byvmm lhnxtm bhdk
 v`t-jmvd h`s blylh lh`yr lhm v`t-hdk `sr ylkv-bh. ²⁰ vrvxk h+vbh ntt lhslym vmnk l`-mnjt mpyhm
 vmym ntth lhm l&m`m. ²¹ v`rbjym snh klktm bmdbr l` x\$rv slmtyhm l` blv vrglyhm l` b&qv. ²²
 vttm lhm mmlkvt vjmmym vtlqm lp`h vvyrsv `t-`r& \$yxvn v`t-`r& mlk xsbv v`t-`r& jvg mlk-hbsn.
²³ vbnyhm hrbyt kkkby hsmym vtby`m `l-h`r& `sr-`mrt l`btyhm lbv` lrst. ²⁴ vyb`v hbnym vvyrsv
 `t-h`r& vtknj lpnyhm `t-ysby h`r& hknjnym vttm bydm v`t-mlkyhm v`t-jmmy h`r& ljsvt bhm
 kr&vnm. ²⁵ vylkdv jrym b&rvt v`dmh smnh vvyrsv bty m l`ym-kl-+vb brvt x&vbym krmym
 vzyty m vj& m`kl lrb vy`klv vysbjv vysmynv vytjdnv b+vbk hgdl. ²⁶ vymrv vymrdv bk vyslv
 `t-tvrtk `xry gvm v`t-nby`yk hrgv `sr- hzydv bm lshybm `lyk vyjsv n`&vt gdlvt. ²⁷ vttm byd &ryhm
 vy&rv lhm vbjt &rtm y&jqv `lyk v`th msmym tsmj vkrxmyk hrby m ttn lhm mvsyjym vyvsyjym
 myd &ryhm. ²⁸ vknvx lhm ysvbv ljsvt rj lpnyk vtjz m byd `ybyhm vyrdv bhm vysvbv vyzjqv
 v`th msmym tsmj vt&ylm krxmyk rbvt jty m. ²⁹ vtjd bhm lshybm `l-tvrtk vhmh hzydv vl`-smjv
 lm&vtyk vbmsp+yk x+`v-bm `sr-yjsh `dm vxyh bhm vytv ktp \$vrrt vjrpm hqsv vl` smjv. ³⁰ vtmsk
 jlyhm snym rbvt vtjd bm brvxk byd-nby`yk vl` h`zynv vttm byd jmy h`r&t. ³¹ vbrxmyk hrby m
 l`-jsyt m klh vl` jzbtm ky `l-xnv vrsvm `th. ³² vjth `lhynv h`l hgdl hgbv rhnr` svmr hbryt vhx\$d
 `l-ymj+ lpnyk `t kl-htl`h `sr-m&`tnv lmlkynv lsrynv vlkhynv vlnby`nv vl`btynv vlkl-jmk mymy
 mlky `svr jd hyvm hzh. ³³ v`th &dyq jl kl-hb` jlynv ky-`mt jsyt v`nxnv hrsjnv. ³⁴ v`t-mlkynv srynv
 khynv v`btynv l` jsv tvrtk vl` hqsybv `l- m&vtyk vljdvtyk `sr hzydv bhm. ³⁵ vhm bmlkvtm vb+vbk
 hrb `sr-ntt lhm vb`r& hrxbh vhs mnh `sr- ntt lpnyhm l` jbdv vl`-sbv mmjlyhm hrjym. ³⁶ hnh `nxnv
 hyvm jbdym v`h`r& `sr-ntth l`btynv l`kl `t-pryh v`t- +vbh hnh `nxnv jbdym jlyh. ³⁷ vtbv`th mrbh
 lmlkym `sr-ntth jlynv bx+`vtynv vjl gvyty m mslym vbbhmtv kr&vnm vb&rh gdvlh `nxnv.

Chapter 10

¹ vbkl-z`t `nxnv krtym `mnh vktbym vjl hxtvm srynv lvy n khynv. ² vjl hxtvmym nxmyh
 htrst` bn-xklyh v&dqyh. ³ sryh jzryh yrmyh. ⁴ psxvr `mryh mlkyh. ⁵ x+vs sbnyh mlvk. ⁶ xrm
 mrmvt jbdy h. ⁷ dny`l gntvn brvk. ⁸ mslm `byh mymn. ⁹ mjzyh blgy smjyh `lh hkhnym. ¹⁰ vhlvym
 vysvj bn-`znyh bnvy mbny xndd qdmy`l. ¹¹ v`xyhm sbnyh hvdyh qly+` pl`yh xnn. ¹² myk` rxvb
 xsbyh. ¹³ zkvr srbyh sbnyh. ¹⁴ hvdyh bny bnynv. ¹⁵ r`sy hjm prjs pxt mv`b jy m ztv` bny. ¹⁶ bny
 jzgd bby. ¹⁷ `dnyh bgvy jdyn. ¹⁸ `+r xzqyh jzvr. ¹⁹ hvdyh xsm b&y. ²⁰ xryp jntvt nvby. ²¹ mgpyjs
 mslm xzyr. ²² msyzb`l &dvq ydvj. ²³ pl+`yh xnn jnyh. ²⁴ hvsj xnyh xsbv. ²⁵ hlvxs plx` svbq. ²⁶
 rxvm xsbnh mjsy h. ²⁷ v`xyh xnn jnn. ²⁸ mlvk xrm bjnh. ²⁹ vs`r hjm hkhnym hlvy m hsvjrym
 hmsry m hntynym vkl-hnbd l mjmy h`r&vt `l-tvrt h`lhym nsyhm bnyhm vbntyhm kl yvdj mby n.
³⁰ mxzyqym jl-`xyhm `dyryhm vb`ym b`lh vbsbvjh llkt btvrt h`lhym `sr ntnh byd msh jbd-h`lhym

vlsivr vlsvt `t-kl-m&vt yvhv `dnynv vmsp+yv vxqyv. ³¹ v`sr l`-ntn bntynv ljmy h`r& v`-bntyhm l` nqx lbnynv. ³² vjmy h`r& hmby`ym `t-hmqxvt vkl-sbr byvm hsbm lmkvr l`-nqx mhm bsbt vbyvm qds vn+s `t-hsnh hsbyjyt vms` kl-yd. ³³ vhmjdnv jlynv m&vt ltt jlynv slsyt hsql bsnh ljbdt byt `lhynv. ³⁴ llxm hmjrtk vmnxt htmyd vljvlt htmyd hsbvtv hxdsym lmvjdym vlqdsym vlx+`vt lkpr jl-ysr`l vkl ml`kt byt-`lhynv. ³⁵ vhgvrvt hplnv jl-qrbn hj&ym hkhnym hlvyv vhm lhby` lbyl `lhynv lbyl-`btynv ljtyv mzmnym snh bsnh lbjr jl-mzbx yvhv `lhynv kktvb btrh. ³⁶ vlhby` `t-bkvry `dmtv vbkvry kl-pry kl-j& snh bsnh lbyl yvhv. ³⁷ v`-t-bkrvt bnyv vbhmtynv kktvb btrh v`-t-bkvry bqryn v&`nynv lhby` lbyl `lhynv lkhnym hmsrtym bbyl `lhynv. ³⁸ v`-t-r`sy jry\$tyv vtrvmtynv vpry kl-j& tyrvs vy&hr nby` lkhnym `l-lskvt byl-`lhynv vmjsr `dmtv llvyv vhm hlvyv hmjsrym bkl jry jbdtnv. ³⁹ vhyh hkhv bn-`hrv jm-hlvyv bjsr hlvyv vhlvyv yjlv `t-mjsr hmjsr lbyl `lhynv `l-hlskvt lbyl h`v&r. ⁴⁰ ky `l-hlskvt yby`v bny-ysr`l vbny hlvy `t-trvmt hdgn htyrvs vhy&hr vsm kly hmqds vkhnym hmsrtym vhsvjrym vhmssrym vl` njzb `t-byt `lhynv.

Chapter 11

¹ vysbv sry-hjm byrvslm vs`r hjm hpylv gvrlvt lhby` `xd mn- hjsrh lsbt byrvslm jyr hqds vtsj hydvt bjrym. ² vybrkv hjm lkl h`nsym hmtndbym lsbt byrvslm. ³ v`lh r`sy hmdynh `sr ysbv byrvslm vbjry yvhv ysbv `ys b`xztv bjryhm ysrl hkhnym vhlvyv vhtynym vbny jbdy slmh. ⁴ vbyrvslm ysbv mbny yvhv vmbny bnyv mbny yvhv jtyh bn-jzyh bn-zkryh bn-`mryh bn-sp+yh bn-mhll`l mbny-pr&. ⁵ vmjsyh bn-brvk bn-kl-xzh bn-xzyh bn-jdyh bn-yvyryb bn-zkryh bn-hslny. ⁶ kl-bny-pr& hysbym byrvslm `rbj m`vt ssym vsmnh `nsy-xyl. ⁷ v`lh bny bnyv \$l` bn-mslm bn-yvjd bn-pdyh bn-qvlyh bn-mjsyh bn-`yty`l bn-ysjy. ⁸ v`xryv gby \$ly tsj m`vt jsrym vsmnh. ⁹ vyv`l bn-zkry pqyd jlyhm vyvhv bn-h\$nv`h jl-hjyr msnh. ¹⁰ mn-hkhnym ydyh bn-yvyryb ykyn. ¹¹ sryh bn-xlqyh bn-mslm bn-`dvq bn-mryvt bn-`xy+vb ngd byt h`lhym. ¹² v`xyhm jsy hml`kh lbyl smnh m`vt jsrym vsnym vjdyh bn-yrxm bn-pllyh bn-`m&y bn-zkryh bn-psxv bn-mlkyh. ¹³ v`xyv r`sym l`bvt m`tyv `rbjym vsnym vjms\$y bn-jzr`l bn-`xzy bn-mslmvt bn-`mr. ¹⁴ v`xyhm gbvry xyl m`h jsrym vsmnh vpyd jlyhm zbdy`l bn- hgdlvyv. ¹⁵ vmn-hlvyv smjyh bn-xsvb bn-jzryqm bn-xbyh bn-bvny. ¹⁶ vsbty vyvzbd jl-hml`kh hxy&nh lbyl h`lhym mr`sy hlvyv. ¹⁷ vmtnyh bn-mykh bn-zbdy bn-`\$p r`s htxlh yvhv ltplh vbqbqyh msnh m`xyv vjbd` bn-smvj bn-gll bn-ydytvn. ¹⁸ kl-hlvyv bjyr hqds m`tyv smnym v`rbjh. ¹⁹ vhsvjrym jqvb +lmv v`xyhm hsmrym bsjrym m`h sbjym vsnym. ²⁰ vs`r ysrl hkhnym hlvyv bkl-jry yvhv `ys bnxltv. ²¹ vhtynym ysbyv bjpl v&yx` vgspe`jl-hntynym. ²² vpyd hlvyv byrvslm jzy bn-bny bn-xbyh bn-mtnyh bn-myk`mbny `sp hmsrym lngd ml`kt byt-h`lhym. ²³ ky-m&vt hmlk jlyhm v`mnh jl-hmsrym dbr-yvm byvmv. ²⁴ vptxyh bn-msybz`l mbny-zrx bn-yvhv lyd hmlk lkl-dbr ljm. ²⁵ v`l-hx&rym bsdtm mbny yvhv ysbv bqryt h`rbj vbntyh vbdybn vbntyh vbyqb&`l vx&ryh. ²⁶ vbysvj vbmvlth vbyy pl+. ²⁷ vbx&r svjl vbb`r sbj vbntyh. ²⁸ vb&qlg vbmknh vbbntyh. ²⁹ vbjyn rmv v&trjh vbyrmt. ³⁰ znx jdlm

vx&ryhm lkys vsdtyh jzqh vbntyh vyxnv mb`r-sbj jd- gy`-hnm. ³¹ vbny bnymn mgbj mkms vjyh vby-t`l vbntyh. ³² jntvt nb jnyh. ³³ x&vr rmh gty. ³⁴ xdyd &bjym nbl+. ³⁵ ld v`vny gy hxsym. ³⁶ vmn-hlvym mxlqvt yhvhd lbnyryn.

Chapter 12

¹ v`lh hkhnyv vhlvym `sr jlv jm-zrbbl bn-s`lty`l vysvj sryh yrmyh jzr`. ² `mryh mlvk x+vs. ³ sknyh rxm mrmt. ⁴ jdv` gntvy `byh. ⁵ mymyn mjdyh blgh. ⁶ smjyh vyvryb ydyh. ⁷ \$lv jmvq xlqyh ydyh `lh r`sy hkhnyv v`xyhm bymy ysvj. ⁸ vhlvym ysvj bnvy qdmy`l srbyh yhvhd mtnyh jl-hydv hv` v`xyv. ⁹ vbqbqyh vjnv `xyhm lngdm lmsmrv. ¹⁰ vysvj hvlyd `t-yvyqym vyvyqym hvlyd `t-`lysyb v`lysyb `t- yvydj. ¹¹ vyvydj hvlyd `t-yvntn vyvntn hvlyd `t-ydvj. ¹² vbymy vyvyqym hvv khnyv r`sy h`bvt lsryh mryh lymy xnyh. ¹³ ljzr` mslm l`mryh yhvxn. ¹⁴ lmlvky yvntn lsbnyh yv\$. ¹⁵ lxm jdn` lmryvt xlqy. ¹⁶ ljd` zkryh lngtm mslm. ¹⁷ l`byh zkry lnmymn lmvjdyh pl+y. ¹⁸ lblgh smvj lsmjyh yhvntn. ¹⁹ vlyvryb mtny lydyh jzy. ²⁰ l\$ly qly lmvq jbr. ²¹ lxlqyh xsbyh lydyh ntn`l. ²² hlvym bymy `lysyb yvydj vyvxn vydvj ktvbyv r`sy `bvt vkhnyv jl-mlkv dryvs hpr\$. ²³ bny lvy r`sy h`bvt ktvbyv jl-\$pr dbry hymym vjd-yvy yvxn bn- `lysyb. ²⁴ vr`sy hlvym xsbyh srbyh vysvj bn-qdmy`l v`xyhm lngdm lhll hvdv bm&vt dyd `ys-h`l hym msmr ljmt msmr. ²⁵ mtnyh vbqbqyh jbdy mslm +lmv jvb smryv svjryv msmr b`\$py hsjryv. ²⁶ `lh bymy vyvyqym bn-ysvj bn-yv&dq vbymy nxmyh hpxh vjzr` hkhv h\$vr. ²⁷ vbxnt xvmt yrvslm bqsv `t-hlvym mkl-mqvmtn lhby`m lrvslm ljst xnk vsmxh vbtvdt vbsyr m<ym nblyv vbkrvt. ²⁸ vy`\$pv bny hmsryv vmn-hkkv \$byv yrvslm vmn-x&ry n+pty. ²⁹ vmyt hglgl vmsdv gbj vjzmt ky x&ryv bnv lhm hmsryv \$byv yrvslm. ³⁰ vy+hrv hkhnyv vhlvym vy+hrv `t-hjm v`t-hsjryv v`t-hxvmh. ³¹ v`jll `t-sry yhvhd mj lxvmh v`jmydh sty tvdt gdvt vthlkt lymyn mj lxvmh lsjr h`spt. ³² vylk `xryhm hvsjyh vx&y sry yvhd. ³³ vjzryh jzr` vmsl. ³⁴ yvhd vbnymn vsmjyh vrym. ³⁵ vmbny hkhnyv bx&&rvt zkryh bn-yvntn bn-smjyh bn-mtny bn- mykyh bn-zkv bn-`\$. ³⁶ v`xyv smjyh vjzr`l mlly gly mgy ntn`l vyvhd xny bkly-syr dyd `ys h`l hym vjzr` h\$vr lpyhm. ³⁷ vjl sjr hjyn vngdm jlv jl-mjlv jyr dyd bmjll lxvmh mj lbyv dyd vjd sjr hym mzx. ³⁸ vtvhd hsnv hhlkt lmv`l v`ny `xryh vx&y hjm mj lhxvmh mj lmgdl htvryv vjd hxvmh hrxbh. ³⁹ vmjl lsjr-`prym vjl-sjr hsnv vjl-sjr hdgym vmgd lxn`l vmgd hm`h vjd sjr h&`n vjmdv bsjr hm+rh. ⁴⁰ vtjmdn sty htvdt bbyv h`l hym v`ny vx&y h\$gnym jmy. ⁴¹ vkhnyv `lyqym mjsyh mnyv mykyh `lyvjny zkryh xnyh bx&&rvt. ⁴² vmjyh vsmjyh v`ljzr vjy vyvxn vmlkyh vjylm vjzr vysmyjv hmsryv vyvryh hpqyd. ⁴³ vyvbxv byvm-hhv` zbxym gdvlm vysmxv ky h`l hym smxm smxh gdvlh vgm hnsym vhyldym smxv vtmj smxt yrvslm mrxvq. ⁴⁴ vpyqdv byvm hvv` `nsym jl-hskvt l`v&rvt ltrvmt lr`syt vlmjrvt lknv\$ bhv lsdv hjryv mn`vt htvh lkhnyv vllvym ky smxt yvhd jl-hkhnyv vjl-hlvym hjmdym. ⁴⁵ vysmrv msmr `lhyhm vsmr h+hrh vmsryv vhsjryv km&vt dyd slm bnv. ⁴⁶ ky-byvy dyd v`\$p mqdm r`s hmsryv

vsyr-thlh vhdvt l`lhym. ⁴⁷ vkl-ysr`l bymy zrbbl vbymy nxmyh ntnym mnyvt hmsrzym vhsjrym dbr-yvm byvmv vmqdsym llvym vhlvym mqdsym lbny `hrn.

Chapter 13

¹ byvm hhv` nqr` b\$pr msh b`zny hjm vnm&` ktvb bv `sr l`-ybv` jmny vm`by bqhl h`lhym jd-jvlm. ² ky l` qdmv `t-bny ysrl blxm vbymy vyskr jlyv `t-bljm lqllv vyhpk `lhynv hqllh lbrkh. ³ vyhy ksmjm `t-htvrh vybdylv kl-jrb mysr`l. ⁴ vlpny mzh `lysyb hkhn ntvn blskt byt-`lhynv qrvb l+vbyh. ⁵ vyjs lv lskh gdvlh vsm hyv lpnym ntnym `t-hmnxh hlvbnh vkhlym vmjsr hdgn htyrvs vhy&hr m&vt hlvym vmsrzym vhsjrym vtrvmt hkhny. ⁶ vbkl-zh l` hyyty byrvslm ky bsnt slsym vstym l`rtxs\$t` mlk- bbl b`ty `l-hmlk vlq& ymym ns`lty mn-hmlk. ⁷ v`bv` lrvslm v`bynh brjh `sr jsh `lysyb l+vbyh ljsvt lv nskh bx&ry byt h`lhym. ⁸ vyrj ly m`d v`slykh `t-kl-kly byt-+vbyh hxv& mn-hlskh. ⁹ v`mrh vy+hrv hlskvt v`sybh sm kly byt h`lhym `t-hmnxh vhlbnh. ¹⁰ v`djh ky-mnyvt hlvym l` ntnh vybrxv `ys-lsdhv hlvym vmsrzym jsy hml`kh. ¹¹ v`rybh `t-h\$gnym v`mrh mdvj njzb byt-h`lhym v`qb&m v`jmdm jl- jmdm. ¹² vkl-yhvdh hby`v mjsr hdgn vhtyrvs vhy&hr l`v&rvt. ¹³ v`v&rh jl-`v&rvt slmyh hkhn v&dvq h\$ypr vpdyh mn-hlvym vjl- ydm xnn bn-zkvr bn-mtnyh ky n`mnym nxsbv vjlyhm lxlq l`xyhm. ¹⁴ zkrh-ly `lhy jl-z`v `l-tmx x\$dy `sr jsyty bbyt `lhy vbmsmryv. ¹⁵ bymym hhmh r`yty byhvdh drkym-gtvt bsbt vmby`ym hjrmvt vjm\$ym jl-hxmrym v`p-yyn jnbym vt`nym vkl-ms` vmby`ym yrvslm byvm hsbt v`jyd byvm mkrm &y. ¹⁶ v&rym ysbv bh mby`ym d`g vkl-mkr vmkrym bsbt lbny yhvdh vbyrvslm. ¹⁷ v`rybh `t xry yhvdh v`mrh lhm mh-hdbr hrj hzh `sr `tm jsym vmxllym `t-yvm hsbt. ¹⁸ hlv` kh jsv `btykm vyb` `lhynv jlynv `t kl-hrjh hz`vjl hjyr hz`v`tm mv\$ypym xrvn jl-ysr`l lxll `t-hsbt. ¹⁹ vyhy k`sr &llv sjry yrvslm lpny hsbt v`mrh vy\$grv hdltvt v`mrh `sr l` yptxvm jd `xr hsbt vmanjry hjmdty jl-hsjrym l`-ybv` ms` byvm hsbt. ²⁰ vylynv hrklym vmkry kl-mmkr mxv& lrvslm pjm vstym. ²¹ v`jydh bhm v`mrh `lyhm mdvj `tm lnym ngd hxvmh `m-tsnv yd `slx bkm mn-hjt hhy` l`-b`v bsbt. ²² v`mrh llvym `sr yhyv m+hrym vb`ym smrym hsjrym lqds `t-yvm hsbt gm-z`v zkrh-ly `lhy vxv\$h jly krb x\$dk. ²³ gm bymym hhm r`yty `t-hyhvdym hsybv nsym `sdvdyvt jmvnyvt mv`byvt. ²⁴ vbnyhm x&y mdr `sdvdyt v`ynm mkyrym ldr yhvdyt vklsvn jm vjm. ²⁵ v`ryb jmm v`qllm v`kh mhm `nsym v`mr+m v`sbyjm b`lhym `m- ttnv bntykm lbnyhm v`m-ts`v mbntyhm lbnykm vlkm. ²⁶ hlv` jl-`lh x+`-slmh mlk ysrl vbgvym hrbym l`-hyh mlk kmhv v`hvb l`lhyv hyh vytnhv `lhym mlk jl-kl-ysr`l gm-`vtv hx+y`v nsym hnkryvt. ²⁷ vlkm hnsmj ljst `t kl-hrjh hgdvlh hz`v lmjl b`lhynv lhsyb nsym nkryvt. ²⁸ vmbny yvydj bn-`lysyb hkhn hgdvl xtn l\$nb+ hxrny v`bryxhv mjly. ²⁹ zkrh lhm `lhy jl g`ly hkhn vbyrt hkhn vhlvym. ³⁰ v+hrtym mkl-nkr v`jmydh msmrvt lkhny vllvym `ys bml`ktv. ³¹ vlqrbn hj&y m bjty mzmvt vlbkrym zkrh-ly `lhy l+vbh.

Esther

Chapter 1

¹ vyhy bymy `xsvrvs hv` `xsvrvs hmlk mhdv vjd-kvs sbj vjsrym vm`h mdynh. ² bymym hhm ksbt hmlk `xsvrvs jl k\$` mlkvtv `sr bsvsn hbyrh. ³ bsnt slvs lmlkv jsh msth lkl-sryv vjbdiv xyl pr\$ vmdy hprtmym vsry hmdynvt lpony. ⁴ bhr`tv `t-jsr kbvd mlkvtv v`t-yqr tp`rt gdvltv ymym rbym smvny m` t yvm. ⁵ vbmlv` t hymym h`lh jsh hmlk lkl-hjm hnm&`ym bsvsn hbyrh lmgdvl vjd-q+n msth sbjt ymym bx&r gnt bytn hmlk. ⁶ xvr krp\$ vtklt `xvz bxbly-bv& v`rgmn jl-glyly k\$ p vjmvdy ss m+vt zhb vk\$ p jl r&pt bh+-vss vdr v\$xt. ⁷ vhsqvt bkly zhb vklym mklym svnym vyyn mlkvt rb kyd hmlk. ⁸ vhsy h kdt `yn `n\$ ky-kn y\$d hmlk jl kl-rb bytv ljsvt kr&vn `ys-v`ys. ⁹ gm vsty hmlkh jsth msth nsym byt hmlkvt `sr lmlk `xsvrvs. ¹⁰ byvm hsbyjy k+vb lb-hmlk byyn `mr lmhvmm bzt` xrbvn` bgt` v`bgt` ztr vkrk\$ sbjt h\$ry\$ym hmsrty m` t-pny hmlk `xsvrvs. ¹¹ lhby` `t-vsty hmlkh lpony hmlk bktr mlkvt lhr`vt hjmym vhsrym `t-ypyh ky-+vbt mr`h hy`. ¹² vtm`n hmlkh vsty lbv` bdb r hmlk `sr byd h\$ry\$ym vyq&p hmlk m`d vxmtv bjr h bv. ¹³ vy`mr hmlk lxmym ydjy hjty m ky-kn dbr hmlk lpony kl-ydjy dt vdyn. ¹⁴ vhrb `lyv krsn` str `dmt` trsys mr\$ mr\$ n` mmvkn sbjt sry pr\$ vmdy r`y pny hmlk hysbym r`snh bmlkvt. ¹⁵ kdt mh-ljsvt bmlkh vsty jl `sr l`-jsth `t-m`mr hmlk `xsvrvs byd h\$ry\$ym. ¹⁶ vy`mr mvmkn lpony hmlk vhsrym l` jl-hmlk lbdv jvth vsty hmlkh ky jl-kl-hsrym vjl-kl-hjmym `sr bkl-mdynvt hmlk `xsvrvs. ¹⁷ ky-y&` dbr-hmlkh jl-kl-hnsym lhbzvt bjlyhn bjnyhn b`mrm hmlk `xsvrvs `mr lhby` `t-vsty hmlkh lpony vl`-b`h. ¹⁸ vhyvm hzh t`mrnh srvt pr\$-vmdy `sr smjv `t-dbr hmlkh lkl sry hmlk vkdy bzyvn vq&p. ¹⁹ `m-jl-hmlk +vb y&` dbr-mlkvt mlpony vyktb bdy pr\$-vmdy vl` yjbrv `sr l`-tbv` vsty lpony hmlk `xsvrvs vmlkvt h ytn hmlk lrjvth h+vbh mmnh. ²⁰ vnsmj ptgm hmlk `sr-yjsh bkl-mlkvtv ky rbh hy` vkl-hnsym ytnv yqr lbjlyhn lmgdvl vjd-q+n. ²¹ vyy+b hdb r bjny hmlk vhsrym vyjs hmlk kdbr mmvkn. ²² vyslx \$pym `l-kl-mdynvt hmlk `l-mdynh vmdynh kktbh v`l-jm vjm klsv n v lhyvt kl-`ys srr bbytv vmdbr klsv n jmv.

Chapter 2

¹ `xr hdbrym h`lh ksk xmt hmlk `xsvrvs zkr `t-vsty v`t `sr-jsth v`t `sr-ngzr jlyh. ² vy`mr v njry-hmlk msrtyv ybqsv lmlk njrvt btvlvt +vbvt mr`h. ³ vppqd hmlk pqydym bkl-mdynvt mlkvtv vyqb&v `t-kl-njrh-btv h +vbt mr`h `l-svsn hbyrh `l-byt hnsym `l-yd hg` \$ry\$ hmlk smr hnsym vntvn tmr qyhn. ⁴ vhnjrh `sr ty+b bjny hmlk tmlk txt vsty vyy+b hdb r bjny hmlk vyjs kn. ⁵ `ys yhvdy hyh bsvsn hbyrh vsmv mrdky bn y`yr bn-smjy bn-qys `ys ymy ny. ⁶ `sr hglh myrvslym jm-hglh `sr hglth jm yknyh mlk-yhvdh `sr hglh nbvkd n&r mlk bbl. ⁷ vyhy `mn `t-hd\$ h hy` `str bt-ddv ky `yn lh `b v`m vhnjrh ypt- t`r v+vbvt mr`h vbmvt `byh v`mh lqxh mrdky lv lbt. ⁸ vyhy

bhsmj dbr-hmlk vdtv vbhqb& njrvt rbvt `l-svsn hbyrh `l- yd hgy vtlqx `Str `l-byt hmlk `l-yd hgy smr hnsym. ⁹ vty+b hnjrj bjnyv vts` x\$d lpyv vybhl `t-tmrqyh v`-t-mnvth ltt lh v`t sbj hnjrvt hr`yvt ltt-lh mbyth hmlk vysnh v`t-njrtyh l+vb byt hnsym. ¹⁰ l`-hgydh `Str `t-jmh v`-t-mvldth ky mrdky &vh jlyh `sr l`- tgyd. ¹¹ vbkl-yvm vyvm mrdky mthlk lpy x&r byt-hnsym ldjt `t-slv m`Str vmh-yjsh bh. ¹² vbhgyj tr njrh vnjrj lbv` `l-hmlk `xsvrvs mq& hyvt lh kdt hnsym snym jsr xds ky kn yml` v ymy mrvqyhn ssh xdsym bsmn hmr vssh xdsym bbsmym vbtmrqy hnsym. ¹³ vbzh hnjrj b`h `l-hmlk `t kl-`sr t`mr yntn lh lbv` jmh mbyth hnsym jd-byt hmlk. ¹⁴ bjrj hy` b`h vbbqr hy` sbh `l-byt hnsym sny `l-yd sjsgz \$ry\$ hmlk smr hpylgsym l`-tbv` jvd `l-hmlk ky `m-xp& bh hmlk vnqr`h bsm. ¹⁵ vbhgyj tr-`Str bt-`byxyl dd mrdky `sr lqx-lv lbt lbv` `l- hmlk l` bqsh dbr ky `m `t-`sr y`mr hgy \$ry\$-hmlk smr hnsym vthy `Str ns`t xn bjny kl-r`yh. ¹⁶ vtlqx `Str `l-hmlk `xsvrvs `l-byt mlkvtv bxds hjsyry hv`-xds +bt bsnt-sbj lmlkvtv. ¹⁷ vy`hb hmlk `t-`Str mkl-hnsym vts`-xn vx\$d lpyv mkl-hbtvlt vysm ktr-mlkvt br`sh vymlykh txt vsty. ¹⁸ vyjs hmlk msth gdvl lkl-sryv vjbdyv `t msth `Str vhnxh lmdynvt jsh vytn ms`t kyd hmlk. ¹⁹ vbhqb& btlvt snyt vmrdky ysb bsjr-hmlk. ²⁰ `yn `Str mgdt mvldth v`-t-jmh k`sr &vh jlyh mrdky v`-t-m`mr mrdky `Str jsh k`sr hyth b`mnh `tv. ²¹ bymym hhm vmrdky yvsb bsjr-hmlk q&p bgtn vtrs sny-\$ry\$y hmlk msmry h\$P vybqsv lslx yd bmlk `xsvrs. ²² vyvdj hdb r lmrky vygd l`Str hmlkh vt`mr `Str lmlk bsm mrdky. ²³ vybqs hdb r vym&` vytlv snyhm jl-j& vyktb b\$pr dbry hymym lpy hmlk.

Chapter 3

¹ `xr hdbrym h`lh gdl hmlk `xsvrvs `t-hmn bn-hmdt` h`ggy vyns`hv vysm `t-k\$`v mjl kl-hsrym `sr `tv. ² vkl-jbdy hmlk `sr-bsjr hmlk krjym vmstxvym lhm ky-kn &vh-lv hmlk vmrdky l` ykrj vl` ystxvh. ³ vy`mr vjbdy hmlk `sr-bsjr hmlk lmrky mdvj `th jvbr `t m&vt hmlk. ⁴ vyhy b`mrm `lyv yvm vyvm vl` smj `lyhm vygydv lhm lr`vt hyjmdv dbry mrdky ky-hgyd lhm `sr-hv` yhvdy. ⁵ vyr` hmn ky-`yn mrdky krj vmstxvh lv vylm` hmn xmh. ⁶ vybz bjnyv lslx yd bmrky lbdv ky-hgydv lv `t-jm mrdky vybqs hmn lhsmyd `t-kl-hyhvdym `sr bkl-mlkvt `xsvrvs jm mrdky. ⁷ bxds hr`svn hv`-xds ny\$n bsnt stym jsrh lmlk `xsvrvs hpyl pvr hv` hgvrl lpy hmn myvm lyvm vmxds lxds snym-jsr hv`-xds `dr. ⁸ vy`mr hmn lmlk `xsvrvs ysnv jm-`xd mpzr vmprd byn hjmym bkl mdynvt mlkvtk vdyhm snvt mkl-jm v`-t-dty hmlk `ynm jsym vlmlk `yn-svh lhnyxm. ⁹ `m-jl-hmlk +vb yktb l`bdm vjsrt `lpym kkr-k\$P `sqvl jl-ydy jsy hml`kh lhby` `l-gnzy hmlk. ¹⁰ vy\$R hmlk `t-+bjtv mjl ydv vytnh lhm bn-hmdt` h`ggy &rr hyhdym. ¹¹ vy`mr hmlk lhm hk\$P ntvn lk vjhm ljsvt bv k+vb bjnyk. ¹² vyqr`v \$pry hmlk bxds hr`svn bslvsh jsr yvm bv vyktb kkl-`sr- &vh hmn `l `xsrpny-hmlk v`l-hpxvt `sr jl-mdynh vmdynh v`l-sry jm vjm mdynh vmdynh kktbh vjm vjm klsvnv bsm hmlk `xsvrs nktb vnxtm b+bjt hmlk. ¹³ vnslvx \$prym byd hr&y m`l-kl-mdynvt hmlk lhsmyd lhrv vl`bd `t-kl-hyhvdym mnjr vjd-zqn +p vnsym byvm `xd bslvsh jsr lxds snym-jsr hv`-xds `dr vsllm lbvz. ¹⁴ ptsgn hktb lhntn dt bkl-mdynh vmdynh glvy lkl-hjmym lhyvt jtdym lyvm hzh. ¹⁵ hr&y m y&`v dxvpy m bdb r hmlk vhd t ntnh bsvsn hbyrh vhmkl vhm n ysbv lstvt vhjyr svsn nbvkh.

Chapter 4

¹ vmrdky ydj `t-kl-`sr njsh vyqrij mrdky `t-bgdvyl vylbs sq v`pr vy&` btkv hjyr vyziq zjqh gdlv hvmrh. ² vybv` jd lpny sjr-hmlk ky `yn lbv` `l-sjr hmlk blbvs sq. ³ vbkl-mdynh vmdynh mqvm `sr dbr-hmlk vdtv mgyj `bl gdlv lyhvdyv v&vm vbky vm\$pd sq v`pr y&j lrbym. ⁴ vtbv`ynh njrvt `Str v\$ry\$y vygydv lh vttxlxl hmlkh m`d vtslx bgdym lhbys `t-mrdky vlh\$yr sqv mjlyv vl` qbl. ⁵ vtqr` `Str lhtk m\$ry\$y hmlk `sr hjmyd lpnyh vt&vhv jl-mrdky ldjt mh-zh vjl-mh-zh. ⁶ vy&` htk `l-mrdky `l-rxvb hjyr `sr lpny sjr-hmlk. ⁷ vygd-lv mrdky `t kl-`sr qrhv v`t prst hk\$`sr `mr hmn lsqvl jl-gnzy hmlk byhvdyym l`bdm. ⁸ v`t-ptsgn ktb-hdt `sr-ntn bsvsn lhsmydm ntn lv lhr`vt `t-`Str vlhgyd lh vl&vvt jlyh lbv` `l-hmlk lhtxnn-lv vlbqs mlpnyv jl- jmh. ⁹ vybv` htk vygd l`Str `t dbry mrdky. ¹⁰ vt`mr `Str lhtk vt&vhv `l-mrdky. ¹¹ kl-jbdy hmlk vjm-mdynvt hmlk ydjym `sr kl-`ys v`sh `sr ybv`- `l-hmlk `l-hx&r hpnymyt `sr l`-yqr` `xt dtv lhmyt lbd m`sr yvsv+-lv hmlk `t-srby+ hzhb vxyh v`ny l` nqr`ty lbv` `l-hmlk zh slvsym yvm. ¹² vygydv lmrddy `t dbry `Str. ¹³ vy`mr mrdky lhsyb `l-`Str `l-tdmy bnpsk lhml+ byt-hmlk mkl- hyhvdyv. ¹⁴ ky `m-hxrs txrysy bjt hz`t rvx vh&lh yjmvdy lyhvdyv mmmqvm `xr v`t vbyt-`byk t`bdv vmy yvdj `m-ljt kz`t hgjt lmlkvt. ¹⁵ vt`mr `Str lhsyb `l-mrdky. ¹⁶ lk knv\$ `t-kl-hyvdyv hnm&`ym bsvsn v&vmv jly v`l-t`klv v`l- tstv slst ymym lyll vyvm gm-`ny vnjrty `&vm kn vbkn `bv` `l- hmlk `sr l`-kdt vk`sr `bdty `bdty. ¹⁷ vyjbr mrdky vyjs kkl `sr-&vth jlyv `Str.

Chapter 5

¹ vyhy byvm hslisy vtlbs `Str mlkvt vtjmd bx&r byt-hmlk hpnymyt nkx byt hmlk vhmkl yvsb jl-k\$` mlkvtv bbyh hmlkvt nkx ptx hbyt. ² vyhy kr`vt hmlk `t-`Str hmlkh jmdt bx&r ns`h xn bjnyv vyvs+ hmlk l`Str `t-srby+ hzhb `sr bydv vtqrb `Str vtgj br`s hsrby+. ³ vy`mr lh hmlk mh-lk `Str hmlkh vmh-bqstk jd-x&y hmlkvt vyntn lk. ⁴ vt`mr `Str `m-jl-hmlk +vb ybv` hmlk vhmh hyvm `l-hmsth `sr- jsyty lv. ⁵ vy`mr hmlk mhrv `t-hmn ljsvt `t-dbr `Str vyb` hmlk vhmh `l- hmsth `sr-jsth `Str. ⁶ vy`mr hmlk l`Str bmsth hyyn mh-s`ltk vyntn lk vmh-bqstk jd- x&y hmlkvt vtjs. ⁷ vtjn `Str vt`mr s`lty vbqsty. ⁸ `m-m&`ty xn bjnyv hmlk v`m-jl-hmlk +vb ltt `t-s`lty vljsvt `t- bqsty ybv` hmlk vhmh `l-hmsth `sr `jsh lhm vmxr `jsh kdbr hmlk. ⁹ vy&` hmn byvm hlv` smx v+vb lb vkr`vt hmn `t-mrdky bsjr hmlk vl`-qm vl`-zj mmmv vyml` hmn jl-mrdky xmh. ¹⁰ vyt`pq hmn vybv` `l-bytv vyslx vyb` `t-`hbyv v`t-zrs `stv. ¹¹ vy\$pr lhm hmn `t-kbvd jsrv vrb bnyv v`t kl-`sr gdlv hmlk v`t `sr ns`v jl-hsrym vjbdy hmlk. ¹² vy`mr hmn `p l`-hby`h `Str hmlkh jm-hmlk `l-hmsth `sr-jsth ky `m-`vty vgm-lmxr `ny qrv`-lh jm-hmlk. ¹³ vkl-zh `ynnsv svh ly bkl-jt `sr `ny r`h `t-mrdky hyhvdy yvsb bsjr hmlk. ¹⁴ vt`mr lv zrs `stv vkl-`hbyv yjvs-j& gbh xmsym `mh vbbqr `mr lmlk vytlv `t-mrdky jlyv vb`-jm-hmlk `l-hmsth smx vyy+b hdbv lpny hmn vyjs hj&.

Chapter 6

¹ blylh hhv` nddh snt hmlk vy`mr lhby` t-\$pr hzkrvnt dbry hymym vyhyv nqr`ym lpny hmlk.
² vym&` ktvb`sr hgyd mrdky jl-bgt` vtrs sny \$ry\$y hmlk msmry h\$P`sr bqsv lslx yd bmlk`xsvrvs.
³ vy`mr hmlk mh-njsh yqr vgdvvh lmrddy jl-zh vy`mrv njry hmlk msrtyv l`-njsh jmv dbr. ⁴ vy`mr hmlk my bx&r vhmh b` lx&r byt-hmlk hxy&vnh l`mr lmlk ltlvt`-t-mrdky jl-hj&`sr-hkyn lv. ⁵ vy`mrv njry hmlk`lyv hnh hmh jmd bx&r vy`mr hmlk ybv`. ⁶ vybv` hmh vy`mr lv hmlk mh-ljsvt b`ys`sr hmlk xp& byqrv vy`mr hmh blbv lmy yxp& hmlk ljsvt yqr yvtr mmny. ⁷ vy`mr hmh`l-hmlk`ys`sr hmlk xp& byqrv. ⁸ yby`v lbvs mlkvt`sr lbs-bv hmlk v\$V\$`sr rkb jlyv hmlk v`sr ntn ktr mlkvt br`sv. ⁹ vntvn hlbvs vh\$V\$ jl-yd-`ys msry hmlk hprtmym vhlbsv`-t-h`ys`sr hmlk xp& byqrv vhrkybhv jl-h\$V\$ brxvb hjyr vqr`v lpnyv kkh yjsh l`ys`sr hmlk xp& byqrv. ¹⁰ vy`mr hmlk lhmn mhr qx`-t-hlbvs v`-t-h\$V\$ k`sr dbrt vjsh-kn lmrddy hyhvdv hyvsv bsjr hmlk`l-tp l dbr mkl`sr dbrt. ¹¹ vyqx hmh`-t-hlbvs v`-t-h\$V\$ vylbs`-t-mrdky vyrkybhv brxvb hjyr vyqr` lpnyv kkh yjsh l`ys`sr hmlk xp& byqrv. ¹² vysb mrdky`l-sjr hmlk vhmh ndxp`l-bytv`bl vxpvy r`s. ¹³ vy\$pr hmh lzrs`stv vlkl-`hbyv`-t kl-`sr qrhv vy`mrv lv xkmyv vzrs`stv`m mzry hyhvdym mrdky`sr hxlvt lnpl lpnyv l`- tvkl lv ky-npvl tpvl lpnyv. ¹⁴ jvdm mdbrym jmv v\$ry\$y hmlk hgyjv vybhlv lhby`-t-hmh`l- hmsth`sr-jsth`\$tr.

Chapter 7

¹ vyb` hmlk vhmh lstvt jm-`\$tr hmlkh. ² vy`mr hmlk l`\$tr gm byvm hsnv bmsth hyyn mh-s`ltk`\$tr hmlkh vtntn lk vmh-bqstk jd-x&y hmlkvt vtjs. ³ vtjn`\$tr hmlkh vt`mr`m-m&`ty xn bjnyk hmlk v`m-jl-hmlk +vb tntn-ly npsy bs`lty vjmy bbqsty. ⁴ ky nmkrnv`ny vjmy lhsmyd lhrvg vl`bd v`lv ljbym vlspxvt nmkrnv hxrsty ky`yn h&r svh bnzq hmlk. ⁵ vy`mr hmlk`xsvrvs vy`mr l`\$tr hmlkh my hv`zh v`y-zh hv``sr- ml`v lbv ljsvt kn. ⁶ vt`mr-`\$tr`ys`&r v`vyb hmh hrj hzh vhmh nbjt mlpny hmlk vhmh. ⁷ vhmh qm bxmtv mmsth hyyn`l-gnt hbytn vhmh jmd lbqs jl-npsv m`\$tr hmlkh ky r`h ky-klth`lyv hrjh m`t hmlk. ⁸ vhmh sb mgnt hbytn`l-byt msth hyyn vhmh npl jl-hm+h`sr`\$tr jlyh vy`mr hmlk hgm lkbvs`-t-hmlkh jmy bbyt hdbv y&`mpy hmlk vpny hmh xpv. ⁹ vy`mr xrbvnh`xd mn-h\$ry\$ym lpny hmlk gm hnh-hj&`sr-jsh hmh lmrddy`sr dbr-+vb jl-hmlk jmd bbyt hmh gbh xmsym`mh vy`mr hmlk tlhv jlyv. ¹⁰ vytlv`-t-hmh jl-hj&`sr-hkyn lmrddy vxmt hmlk skkh.

Chapter 8

¹ byvm hhv` ntn hmlk`xsvrvs l`\$tr hmlkh`-t-byt hmh &rr hyhvdym vmrdky b`lpny hmlk ky-hgydh`\$tr mh hv`-lh. ² vy\$tr hmlk`-t-+bjtv`sr hjbyr mhmh vytmh lmrddy vtsm`\$tr`-t- mrdky

jl-byt hmn. ³ vtv\$P`\$tr vtdbr lpny hmlk vtpl lpny rglyv vtbk vttxnn-lv lhjbyr `t-rjt hmn h`ggy v`t
 mxsbtv `sr xsb jl-hyhvdym. ⁴ vyvs+ hmlk l`\$tr `t srb+ hzhb vtqm `Str vtjmd lpny hmlk. ⁵ vt`mr
 `m-jl-hmlk +vb v`m-m&`ty xn lpnyv vksr hdbv lpny hmlk v+vbh `ny bjnyv yktb lhsyb `t-h\$prym
 mxsbt hmn bn-hmdt` h`ggy `sr ktb l`bd `t-hyhvdym `sr bkl-mdynvt hmlk. ⁶ ky `ykkh `vkl vr`yty
 brjh `sr-ym&` `t-jmy v`ykkh `vkl vr`yty b`bdn mvltdy. ⁷ vy`mr hmlk `xsvrs l`\$tr hmlkh vlmrcky
 hyhvdy hnh byt-hmn nty l`\$tr v`tv tlv jl-hj& jl `sr-slx ydv byhvdyym. ⁸ v`tm ktbv jl-hyhvdym
 k+vb bjnykm bsm hmlk vxtmv b+bjt hmlk ky-ktb `sr-nktb bsm-hmlk vnxtvm b+bjt hmlk `yn
 lhsyb. ⁹ vyqr`v \$pry-hmlk bjt-hhy` bxds hslsy hv`-xds \$yvn bslvsh vjsrym bv vyktb kkl-`sr-&vh
 mrcky `l-hyhvdym v`l h`xsdprnym- vhpvvt vsry hmdynvt `sr mhdv vjd-kvs sbj vjsrym vm`h mdynh
 mdynh vmdynh kktbh vjm vjm klsnv v`l-hyhvdym kktbm vklsvnm. ¹⁰ vyktb bsm hmlk `xsvrs
 vyxtm b+bjt hmlk vyslx \$prym byd hr&ym b\$y\$ym rkby hrks h`xstrnym bny hrmkym. ¹¹ `sr ntn
 hmlk lyhvdy `sr bkl-jyr-vjyr lhqhl vljmd jl-npsm lhsmyd vlhrg vl`bd `t-kl-xyl jm vmdynh h&rym
 `tm +p vnsym vsllm lbvz. ¹² byvm `xd bkl-mdynvt hmlk `xsvrvs bslvsh jsr lxds snym-jsr hv`-xds
 `dr. ¹³ ptsgn hktb lhntn dt bkl-mdynh vmdynh glvy lkl-hjmym vlhvyt hyhvdyym jtvdyym lyvm hzh
 lhnqm m`ybyhm. ¹⁴ hr&ym rkby hrks h`xstrnym y&`v mbhlym vdxvpym bdbv hmlk vhdv ntnh
 bsvsn hbyrh. ¹⁵ vmrdky y&` mlpny hmlk blbvs mlkvt tklt vxvr vj+rt zhb gdvlh vt kryk bv& v`rgmn
 vjyr svsn &hlh vsmxh. ¹⁶ lyhvdy hyth `vrh vsmxh vssn vyqr. ¹⁷ vbkl-mdynh vmdynh vbkl-jyr
 vjyr mqvm `sr dbr-hmlk vdtv mgyj smxh vssvn lyhvdyym msth vyvm +vb vrbym mjmy h`r&
 mtyhdym ky-npl pxd-hyhvdym jlyhm.

Chapter 9

¹ vbsnym jsr xds hv`-xds `dr bslvsh jsr yvm bv `sr hgyj dbr- hmlk vdtv lhjstv byvm `sr sbrv
 `yby hyhvdyym lslv+ bhm vnhpvk hv` `sr ysl+v hyhvdyym hmh bsn`yhm. ² nqhlv hyhvdyym bjryhm
 bkl-mdynvt hmlk `xsvrvs lslx yd bmbqsy rjtm v`ys l`-jmd lpnyhm ky-npl pxdm jl-kl-hjmym. ³
 vkl-sry hmdynvt v`xsdprnym vhpvvt vjsy hml`kh `sr lmlk mns`ym `t-hyhvdym ky-npl pxd-mrdky
 jlyhm. ⁴ ky-gdvl mrcky bbyt hmlk vsmjv hvkl bkl-hmdynvt ky-h`ys mrcky hvkl vgdvl. ⁵ vykv
 hyhvdyym bkl-`ybyhm mkt-xrb vhrv v`bdn vyjsv bsn`yhm kr&vnm. ⁶ vbsvsn hbyrh hrgv hyhvdyym
 v`bd xms m`vt `ys. ⁷ v`t prsndt` v`t dlpvv v`t `spt`. ⁸ v`t pvrvt` v`t `dly` v`t `rydt`. ⁹ v`t prmst` v`t
 `ry\$y v`t `rydy v`t vyzt`. ¹⁰ jsrt bny hmn bn-hmdt` &rr hyhvdyym hrgv vbbzh l` slxv `t-ydm. ¹¹
 byvm hhv` b` m\$pr hhrvgym bsvsn hbyrh lpny hmlk. ¹² vy`mr hmlk l`\$tr hmlkh bsvsn hbyrh hrgv
 hyhvdyym v`bd xms m`vt `ys v`t jsrt bny-hmn bs`r mdynvt hmlk mh jsv vmh-s`ltk vyntn lk vmh-bqstk
 jvd vtjs. ¹³ vt`mr `Str `m-jl-hmlk +vb yntn gm-mxr lyhvdyym `sr bsvsn ljsvt kdt hyvm v`t jsrt
 bny-hmn ytlv jl-hj&. ¹⁴ vy`mr hmlk lhjstv kn vtntn dt bsvsn v`t jsrt bny-hmn tlv. ¹⁵ vyqhlv
 hyhvdyym `sr-bsvsn gm byvm `rbjh jsr lxds `dr vyhrgv bsvsn sls m`vt `ys vbbzh l` slxv `t-ydm.
¹⁶ vs`r hyhvdyym `sr bmdynvt hmlk nqhlv vjmd jl-npsm vnvx m`ybyhm vhrvg bsn`yhm xmsh vsbjym
 `lp vbbzh l` slxv `t-ydm. ¹⁷ byvm-slvsh jsr lxds `dr vnvx b`rbjh jsr bv vjsh `tv yvm msth vsmxh.

¹⁸ vhyhvdym `sr-bsvsn nqhlv bslvsh jsr bv vb`rbjh jsr bv vnvx bxmsh jsr bv vjsh `tv yvm msth vsmxh. ¹⁹ jl-kn hyhdym hprvzym hysbym bjry hprzvt jsym `t yvm `rbjh jsr lxds `dr smxh vmsth vyvm +vb vmslvx mnvt `ys lrjhv. ²⁰ vyktb mrdky `t-hdbrym h`lh vyslx \$prym `l-kl-hyhdym `sr bkl- mdynvt hmlk `xsvrsv hqrvbym vhrxvqym. ²¹ lqym jlyhm lhyvt jsym `t yvm `rbjh jsr lxds `dr v`t yvm-xmsh jsr bv bkl-snh vsnh. ²² kymym `sr-nxv bhm hyhdym m`ybyhm vhxds `sr nhpk lhm mygvn lsmxh vm`bl lyvm +vb ljsvt `vtm ymy msth vsmxh vmslx mnvt `ys lrjhv vmtntv l`bynym. ²³ vqbl hyhdym `t `sr-hxlv ljsvt v`t `sr-ktb mrdky `lyhm. ²⁴ ky hmn bn-hmdt` h`ggy &r kl-hyhdym xsb jl-hyhdym l`bdm vhpl pvr hv` hgvr l hmm vl`bdm. ²⁵ vbb`h lpy hmlk `mr jm-h\$pr ysvb mxsbtv hrjh `sr-xsb jl- hyhdym jl-r`sv vtlv `tv v`t-bnyv jl-hj&. ²⁶ jl-kn qr`v lymym h`lh pvrym jl-sm hpvr jl-kn jl-kl-dbry h`grt hz`t vmh-r`v jl-kkh vmh hgyj `lyhm. ²⁷ qymv vqbl hyhdym jlyhm vjl-zrjm vjl kl-hnlvym jlyhm vl` yjbrv lhyvt jsym `t sny hymym h`lh kktbm vkznmn bkl-snh vsnh. ²⁸ vhyym h`lh nzkrum vnjsym bkl-dvr vdvr mspxh vmspxh mdynh vmdynh vjyr vjyr vmy hpvrym h`lh l` yjbrv mtvk hyhdym vzkrm l`-y\$vp mzrjm. ²⁹ vktb `Str hmlkh bt-`byxyl vmrdky hyhdvy `t-kl-tqp lqym `t `grt hpym hz`t hsnvt. ³⁰ vyslx \$prym `l-kl-hyhdym `l-sbj vjsrym vm`h mdynh mlkvt `xsvrsv dbry slvm v`mt. ³¹ lqym `t-ymy hpym h`lh bzmnyhm k`sr qym jlyhm mrdky hyhdvy v`Str hmlkh vk`sr qymv jl-npsm vjl-zrjm dbry h&vmvt vzjqtm. ³² vm`mr `Str qym dbry hpym h`lh vnktb b\$pr.

Chapter 10

¹ vysm hmlk `xsrs m\$ jl-h`r& v`yy hym. ² vkl-mjsh tqpv vgbvrtv vprst gdlm mrdky `sr gdlv hmlk hlv`-hm ktvbym jl-\$pr dbry hymym lmlky mdy vpr\$. ³ ky mrdky hyhdvy msnh lmlk `xsvrsv vgdvl lyhdym vr&vy lrb `xyv drs +vb ljm v dbr slvm lkl-zrjv.

Job

Chapter 1

¹ `ys hyh b`r&-jv& `yvb smv vhyh h`ys hhv` tm vysr vyr` `lhym v\$pr mrj. ² vyvldv lv sbjh bnym vslvv bnvt. ³ vyhy mqnhv sbjt `lpy-&`n vslst `lpy gmlym vxms m`vt &md-bqr vxms m`vt `tvntv vjbdh rbh m`d vyhy h`ys hhv` gdvl mkl-bny-qdm. ⁴ vhlkv bnyv vjst msth byt `ys yvmv vslxv vqr`v lslst `xytyhm l`kl vlstvt jmhm. ⁵ vyhy ky hqypv ymy hmsth vyslx `yvb vyqds vhsym bbqr vjhjl jlvt m\$pr klm ky `mr `yvb `vly x+`v bny vbrkv `lhym blbbm kkh yjsh `yvb kl-hymym. ⁶ vyhy hyvm vyb`v bny h`lhym lhly&b jl-yvh vybv` gm-hs+n btvkm. ⁷ vy`mr yvhv `l-hs+n m`yn tb` vyjn hs+n `t-yvh vy`mr msv+ b`r& vmhthlk bh. ⁸ vy`mr yvhv `l-hs+n hsmt lbk jl-jbdy `yvb

ky `yn kmhv b`r& `ys tm vysr yr` `lhym v\$sr mrj. ⁹ vyjn hs+n `t-yhvh vy`mr hxnm yr` `yvb `lhym. ¹⁰ hl`-`t skt bjdvd bjd-bytv bjd kl-`sr-lv m\$byb mjsh ydyv brkt vmqnhv pr& b`r&. ¹¹ v`vlm slx-n` ydk vgj bkl-`sr-lv `m-l` jl-pnyk ybrkk. ¹² vy`mr yhvh `l-hs+n hnh kl-`sr-lv bydk rq`lyv `l-tslx ydk vy&` hs+n mjm pny yhvh. ¹³ vyhy hyvm vbnyv vbntyv `klym vstym yyn bbyt `xyhm hbkvr. ¹⁴ vml`k b` `l-`yvb vy`mr hbqr hyv xrsvt vh`tnvt rjvt jl-ydyhm. ¹⁵ vtpl sb` vtqxm v`t-hnjrym hkv lpy-xrb v`ml+h rq-`ny lbdy lhgyd lk. ¹⁶ jvd zh mdr vz h b` vy`mr `s`lhym nplh mn-hsmym vtbjr b&`n vbnjrym vt`klm v`ml+h rq-`ny lbdy lhgyd lk. ¹⁷ jvd zh mdr vz h b` vy`mr ksdym smv slsh r`sym vyps+v jl- hgmlym vyqxvm v`t-hnjrym hkv lpy-xrb v`ml+h rq-`ny lbdy lhgyd lk. ¹⁸ jd zh mdr vz h b` vy`mr bnyk vbnvtyk `klym vstym yyn bbyt `xyhm hbkvr. ¹⁹ vnhh rvx gdvlh b`h mjbr hmdbr vygj b`rbj pnvt hbyt vypl jl- hnjrym vymvtv v`ml+h rq-`ny lbdy lhgyd lk. ²⁰ vyqm `yvb vyqrj `t-mjlv vygz `t-r`sv vypl `r&h vystxv. ²¹ vy`mr jrm y&ty mb+n `my vjrm `svb smh yhvh ntn vyhvh lqx yhy sm yhvh mbrk. ²² bkl-z`t l`-x+` `yvb vl`-ntn tplh l`lhym.

Chapter 2

¹ vyhy hyvm vyb`v bny h`lhym lhty&b jl-yhvh vybv` gm-hs+n btkm lhty&b jl-yhvh. ² vy`mr yhvh `l-hs+n `y mzh tb` vyjn hs+n `t-yhvh vy`mr ms+ b`r& vmhthlk bh. ³ vy`mr yhvh `l-hs+n hsmt lbk `l-jbdy `yvb ky `yn kmhv b`r& `ys tm vysr yr` `lhym v\$sr mrj vjdnv mxzyq btmtv vt\$ytny bv lbljv xnm. ⁴ vyjn hs+n `t-yhvh vy`mr jvr bjd-jvr vkl `sr l`ys ytn bjd npsv. ⁵ v`vlm slx-n` ydk vgj `l-j&mv v`l-bsrv `m-l` `l-pnyk ybrkk. ⁶ vy`mr yhvh `l-hs+n hnv bydk `k`-t-npsv smr. ⁷ vy&` hs+n m` t pny yhvh vyk `t-`yvb bsxyn rj mkp rglv jd qdqdv. ⁸ vyqx-lv xrs lhtgrd bv vlv` ysb btvk-h`pr. ⁹ vt`mr lv `stv jdk mxzyq btmtk brk `lhym vmt. ¹⁰ vy`mr `lyh kdbr `xt hnblyt tdbry gm `t-h+vb nqbl m` t h`lhym v`t-hrj l` nqbl bkl-z`t l`-x+` `yvb bsptyv. ¹¹ vysmjv slst rjy `yvb `t kl-hrjh hz` t hb`h jlyv vyb`v `ys mmqmv `lypz htymny vblld hsvxy v&vpr hnjmty vyvjdv yxdv lbv` lndv-lv vlnxmv. ¹² vys`v `t-jnyhm mrxvq vl` hkyrhv vys`v qvlm vybkv vyqrjv `ys mjlv vyzrvq jpr jl-r`syhm hsmymh. ¹³ vysbv `tv l`r& sbjt ymym vsbjt lylvt v`yn-dbr `lyv dbr ky r`v ky-gdl hk`b m`d.

Chapter 3

¹ `xry-kn ptx `yvb `t-pyvh vyqll `t-yvmv. ² vyjn `yvb vy`mr. ³ y`bd yvm `vld bv vhlylh `mr hrh gbr. ⁴ hyvm hhv` yhy xsk `l-ydrshv `lvh mmjl v`l-tvpj jlyv nrh. ⁵ yg`lhv xsk v&lmtv tskn-jlyv jnnh ybjthv kmryry yvm. ⁶ hlylh hhv` yqxhv `pl `l-yxd bymy snh bm\$pr yrxyv `l-yb`. ⁷ hnh hlylh hhv` yhy glmvd `l-tb` rnnh bv. ⁸ yqbhv `rry-yvm hjtydym jrr lvytn. ⁹ yxskv kvkby nspv yqv-l`vr v`yn v`l-yr`h bjpjpy-sxr. ¹⁰ ky l` \$gr dlty b+ny vy\$tr jml mjny. ¹¹ lmh l` mrxm `mvt mb+n y&`ty v`gvj. ¹² mdvj qdmvny brkym vmh-sdym ky `ynq. ¹³ ky-jth skbty v`sqv+ ysnty `z ynvx ly. ¹⁴

jm-mlkym vyj&y `r& hbnyx xrbvt lmv. ¹⁵ `v jm-srym zhb lhm hmml`ym btyhm k\$P. ¹⁶ `v knpl +mvn l` `hyh kjllym l`-r`v `vr. ¹⁷ sm rsjym xdlv rgz vsm ynvxv ygyjy kx. ¹⁸ yxd `Srym s`nnv l` smjv qvl ngs. ¹⁹ q+n vgdvl sm hv` vjbd xpsy m`dnyv. ²⁰ lmh ytn ljml `vr vxyym lmy nps. ²¹ hmxkym lmvv v`yynn vyxprhv mm+mvnym. ²² hsmxym `ly-gyl ysysv ky ym&`v-qbr. ²³ lgbr `sr-drkv n\$trh vy\$K `lvh bjd. ²⁴ ky-lpny lxmy `nxyt tb` vytkv kmym s`gty. ²⁵ ky pxd pxdty vy`tyny v`sr ygrty yb` ly. ²⁶ l` slvty vl` sq+ty vl`-nxyt vyb` rgz.

Chapter 4

¹ vyjn `lypz htymny vy`mr. ² hn\$h dbr `lyk tl`h vj&r bmlyn my yvkl. ³ hnh y\$rt rbyx vydyx rpyt txzq. ⁴ kvsl yqymvn mlyk vbrkym krjvt t`m&. ⁵ ky jth tbv` `lyk vtl` tgj jdyk vtchl. ⁶ hl` yr`tk k\$ltk tqvtk vtm drkyk. ⁷ zkr-n` my hv` nqy `bd v`yph ysrym nkxdv. ⁸ k`sr r`yty xrsy `vn vzryj jml yq&rhv. ⁹ mnsmt `lvh y`bdv vmrvx `pv yklv. ¹⁰ s`gt `ryh vqvl sxl vsny kpyrym ntjv. ¹¹ lys `bd mbly-+rp vbny lby` ytrdv. ¹² v`ly dbr ygnb vtqx `zny sm& mnhv. ¹³ bsjpyx mxzynvt lylh bnpl trdmh jl`-nsym. ¹⁴ pxd qr`ny vrjdh vrb j&mvty hpxyd. ¹⁵ vrvx jl-pny yxlp t\$mr sjrt bsry. ¹⁶ yjmd vl`-kyr mr`hv tmvnh lngd jyny dmmh vqvl `smj. ¹⁷ h`nvs m`lvh y&dq `m mjshv y+hr-gbr. ¹⁸ hn bjbdyv l` y`myn vbml`kyv ysym thlh. ¹⁹ `p skny bty-xmr `sr-bjpr y\$vdm ydk`vm lpny-js. ²⁰ mbqr ljrb yktv mbly msym ln&x y`bdv. ²¹ hl`-n\$j ytrm bm ymvtv vl` bxkmh.

Chapter 5

¹ qr`-n` hys jvnk v`l-my mqdsym tpmh. ² ky-l`vyl yhrq-kjs vpth tmyt qn`h. ³ `ny-r`yty `vyl msrys v`qvb nvhv pt`m. ⁴ yrxaq bnyv mysj vydk`v bsjr v`yn m&yl. ⁵ `sr q&yrv rjb y`kl v`l-m&nym yqxhv vs`p &mym xylm. ⁶ ky l`-y&` mjpr `vn vm`dmh l`-y&mx jml. ⁷ ky-`dm ljml yvld vbny-rsp ygbyhv jvp. ⁸ `vlm `ny `drs `l`l v`l`lhyx `sym dbrty. ⁹ jsh gdlvt v`yn xqr npl`vt jd`yn m\$pr. ¹⁰ hntn m+r jl-pny-`r& vslx mym jl-pny xv&vt. ¹¹ lsvm splym lmrvm vqdrym sgbv ysj. ¹² mpr mxsbvt jrvmym vl`-tjsynh ydyhm tvsyh. ¹³ lkd xkmym bjrrm vj&t nptlym nmhrh. ¹⁴ yvmm ypgsv-xsk vklylh ymssv b&hrym. ¹⁵ vysj mxrb mpyhm vmyd xzq `byvn. ¹⁶ vthy ldl tqvh vjlth qp&h pyh. ¹⁷ hnh `sry `nvs yvknv `lvh vmv\$rdy `l-tm`\$. ¹⁸ ky hv` yk`yb vyxbs ymx& vydv trpyh. ¹⁹ bss &rvt y&ylk vbsbj l`-ygy bk rj. ²⁰ brjb pdk mmvt vbmlxmh mydy xrb. ²¹ bsv+ lsvn txb` vl`-tyr` msd ky ybv`. ²² lsd vlkpn tsxq vmxyt h`r& `l-tyr`. ²³ ky jm-`bny hsdh brytk vxyt hsdh hslmh-lk. ²⁴ vydjt ky-slvx `hlk vppdt nvk vl` tx+`. ²⁵ vydjt ky-rb zrjk v&`&`yk kjsb h`r&. ²⁶ tbv` bklx `ly-qbr kjlvt gdys bjtv. ²⁷ hnh-z`t xqrnvh kn-hy` smjnh v`th dj-lk.

Chapter 6

¹ vyjn `yvb vy`mr. ² lv sqvl ysqr kjsy vhyty bm`znm ys`v-yxd. ³ ky-jth mxvl ymym ykbd jl-kn dbry lju. ⁴ ky x&y sdy jmdy `sr xmtm sth rvxy bjvty `lvh yjrkvny. ⁵ hynhq-pr` jly-ds` `m ygjh-svr jl-blylv. ⁶ hy`kl tpl mbly-mlx `m-ys-+jm bryr xlmvt. ⁷ m`nh lngvj npsy hmh kdvy lxmy. ⁸ my-ytn tbv` s`lty vtqvty ytn `lvh. ⁹ vy`l `lvh vydk`ny ytr ydv vyb&jny. ¹⁰ vthy jvd nxmty v`\$ldh bxyllh l` yxmv l ky-l` kxdty `mry qdvs. ¹¹ mh-kxy ky-`yxl vmh-q&y ky-`ryk npsy. ¹² `m-kx `bnym kxy `m-bsry nxvs. ¹³ h`m `yn jzrty by vtsyh ndxh mmny. ¹⁴ lm\$ mrjlv x\$d vyr`t sdy yjzvb. ¹⁵ `xy bgdv kmv-nxl k`pyq nxlym yjbrv. ¹⁶ hqdrym mny-qrx jlymv ytjlm-slg. ¹⁷ bjt yzrbv n&mtv bxmv ndjvk mmqvm. ¹⁸ ylptv `rxvt drkm yjlv bthv vy`bdv. ¹⁹ hby+v `rxvt tm` hlykt sb` qvv-lmv. ²⁰ bsv ky-b+x b`v jdyh vyxprv. ²¹ ky-jth hyytm l` tr`v xtt vtyr`v. ²² hky-`mrty hbv ly vmkxkm sxdv bjdy. ²³ vml+vny myd-&r vmyd jry&y mtpdvny. ²⁴ hvrny v`ny `xrys vmh-sgyty hbynv ly. ²⁵ mh-nmr&v `mry-ysr vmh-yvkyx hvkx mkm. ²⁶ hlhvkv mlym txsbv vlvx `mry n`s. ²⁷ `p-jl-ytvm tpylv vtkrv jl-ryjkm. ²⁸ vjth hv`ylv pnv-by vjl-pnykm `m-`kzb. ²⁹ sbv-n` `l-thy jvlh vsby jvd &dqy-bh. ³⁰ hys-blsvny jvlh `m-xky l`-ybyn hvvt.

Chapter 7

¹ hl`-&b` l`nvs jl-`r& vkymy skyr ymyv. ² kjbd ys`p-&l vkskyr yqvh pjlv. ³ kn hnxlty ly yrxv-sv` vlylv jml mnv-ly. ⁴ `m-skbty v`mrty mty `qvm vmdd-jrb vsbjty nddym jdy-nsp. ⁵ lbs bsry rmh vgys jpr jvry rgj vym`\$. ⁶ ymy qlv mny-`rg vyklv b`p\$ tqvh. ⁷ zkr ky-rvx xyy l`-tsvb jyny lr`vt +vb. ⁸ l`-tsvrny jyn r`y jynyk by v`ynny. ⁹ klh jnn vylk kn yvrd s`vl l` yjlv. ¹⁰ l`-ysvb jvd lbytv vl`-ykyrnv jvd mqmv. ¹¹ gm-`ny l` `xsk py `dbrh b&r rvxy `syxh bmr npsy. ¹² hym-`ny `m-tnyn ky-tsyt jly msmr. ¹³ ky-`mrty tnxmny jrsy ys` bsyxy mskby. ¹⁴ vxtny bxlmvt vmxzynvt tbtjny. ¹⁵ vtbr mxnq npsy mvt mj&mvty. ¹⁶ m`\$ty l`-ljlm `xyh xdl mmny ky-hbl ymy. ¹⁷ mh-`nvs ky tgdlnv vky-tsyt `lyv lbk. ¹⁸ vtpqdnv lbqym lrgjym tbnv. ¹⁹ kmh l`-tsjh mmny l`-trpny jd-bljy rgy. ²⁰ x+`ty mh `pjl lk n&r h`dm lmh smtny lmpgj lk v`hyh jly lms`. ²¹ vmh l`-ts` psjy vtjbyr `t-jvny ky-jth ljpr `skb vsxrtny v`ynny.

Chapter 8

¹ vyjn bldd hsvxy vy`mr. ² jd-`n tmll-`lh vrvx kbryr `mry-pyk. ³ h`l yjvt msp+ v`m-sdy yjvt-&dq. ⁴ `m-bnyk x+`v-lv vyslxm byd-psjm. ⁵ `m-`th tsxr `l-`l v`l-sdy ttxnn. ⁶ `m-zk vsyr `th ky-jth yjyr jlyk vslm nvt &dqk. ⁷ vhyh r`sytk m&jr v`xrytk ysgh m`d. ⁸ ky-s`l-n` ldr rysvn kvvnn lxqr `bvtm. ⁹ ky-tmvl `nxnv vl` ndj ky &l ymynv jly-`r&. ¹⁰ hl-`hm yvrvk y`mrv lk vmlbm yv&`v mlym. ¹¹

hyg`h-gm` bl` b&h ysgh-`xv bly-mym. ¹² jdnv b`bv l` yq+p vlpny kl-x&yr yybs. ¹³ kn`rxvt kl-skxy
 `l vtqvt xnp t`bd. ¹⁴ `sr-yqv+ k\$lv vbytk jkbys mb+ xv. ¹⁵ ysjn jl-bytv vl` yjmd yxzyq bv vl` yqvm.
¹⁶ r+b hv` lpny-sms vjl gntv ynqvt t&`. ¹⁷ jl-gl srsyv y\$bkv byt`bnym yxzh. ¹⁸ `m-ybljnv mmqvmv
 vkxs bv l` r`ytyk. ¹⁹ hn-hv` msvs drkv vmjpr`xr y&mxv. ²⁰ hn-`l l` ym`\$-tm vl`-yxzyq byd-mrjym.
²¹ jd-ymlh sxvq pyk vsptyk trvjh. ²² sn`yk ylsv-bst v`hl rsjym`ynnv.

Chapter 9

¹ vyjn`yvb vy`mr. ² `mnm ydjty ky-kn vmh-y&dq`nvs jm-`l. ³ `m-yxp& lryb jmv l`-yjnnv
 `xt mny-`lp. ⁴ xkm lbb v`my& kx my-hqsh`lyv vyslm. ⁵ hmjtyq hrym vl` ydjv`sr hpkm b`pv. ⁶
 hmrgyz`r& mmqvmh vjmvdyh ytpl&vn. ⁷ h`mr lxr\$ vl` yzrx vbjd kvkbym yxtm. ⁸ n+h smym
 lbdv vdvrk jl-bmty ym. ⁹ jsh-js k\$yl vkymh vxdry tmn. ¹⁰ jsh gdlvt jd-`yn xqr vnpl`vt jd-`yn m\$pr.
¹¹ hn yjbr jly vl` r`h vyxlp vl`-`byn lv. ¹² hn yxtp my ysybnv my-y`mr`lyv mh-tjsh. ¹³ `lvh l`-ysyb
 `pv txtv sxxv jzry rhb. ¹⁴ `p ky-`nky`jnnv`bxrh dbry jmv. ¹⁵ `sr`m-&dqty l``jnh lmsp+y`txnn.
¹⁶ `m-qr`ty vyjnny l`-`myn ky-y`zyn qvly. ¹⁷ `sr-bsjrh ysvpny vhrbh p&jy xnm. ¹⁸ l`-ytyny hsb
 rvxy ky ysbjny mmrrym. ¹⁹ `m-lkx`my& hnh v`m-lmsp+ my yvjydy. ²⁰ `m-`&dq py yrsyjny
 tm-`ny vyjqsny. ²¹ tm-`ny l`-`dj npsy`m`\$ xyy. ²² `xt hy`jl-kn`mrty tm vrsj hv`mklh. ²³ `m-sv+
 ymyt pt`m lm\$tnqym yljg. ²⁴ r& ntnh byd-rsj pny-sp+yh yk\$h`m-l`pv`my-hv`. ²⁵ vyny qlv
 mny-r& brxv l`-r`v+vbh. ²⁶ xlpv jm-`nyvt`bh knsr y+vs jly-`kl. ²⁷ `m-`mry`skxh syxy`jzvh pny
 v`blygh. ²⁸ ygrty kl-j&bt ydjty ky-l`tnqny. ²⁹ `nky`rsj lmh-zh hbl`ygj. ³⁰ `m-htrx&ty bmv-slg
 vhzkvy bbr kpy. ³¹ `z bsxt t+blny vtjbvny slmvt. ³² ky-l`-`ys kmny`jnnv nbv`yxdv bmsp+. ³³
 l`ys-byynnv mvkyx yst ydv jl-snyv. ³⁴ y\$ r mjly sb+v v`mtv`l-tbjtny. ³⁵ `dbrh vl`yr-`nv ky l`-kn
 `nky jmdy.

Chapter 10

¹ nq+h npsy bxyy`jzvh jly syxy`dbrh bmr npsy. ² `mr`l-`lvh`l-trsyjny hvdjny jl mh-trybny.
³ h+vb lk ky-tjsq ky-tm`\$ ygyj kpyk vjl-j&t rsjym hvjpt. ⁴ hjny bsr lk`m-kr`vt`nvs tr`h. ⁵ hkymy
 `nvs ymyk`m-snvtyk kymy gbr. ⁶ ky-tbqs lrvny vlx+`ty tdrvs. ⁷ jl-djtk ky-l`rsj v`yn mydk m&yl.
⁸ ydyk j&bvny vyjsvny yxd \$byb vtbljny. ⁹ zkr-n`ky-kxmr jsytny v`l-jpr tsybny. ¹⁰ hl`kxlb ttykny
 vkgnh tqpy`ny. ¹¹ jvr vbsr tlbysny vbj&mvt vgydym t\$kkny. ¹² xyym vx\$d jsyt jmdy vpdtk
 smrh rvxy. ¹³ v`lh &pnt blbbk ydjty ky-z`t jmk. ¹⁴ `m-x+`ty vsmrtny vmjvny l`tnqny. ¹⁵ `m-rsjty
 `lly ly v&dqty l`-`s`r`sy sbj qlvn vr`h jnyy. ¹⁶ vyg`h ksxl t&vdny vtsb ttpl`-by. ¹⁷ txds jdyk ngdy
 vtrb kjsk jmdy xlypvt v&b`jmy. ¹⁸ vlmh mrxm h&`tny`gvj vjyn l`-tr`ny. ¹⁹ k`sr l`-hyty`hyh

mb+n lqbr `vbl. ²⁰ hl`-mj+ ymy yxdl ysyt mmny v`blygh mj+. ²¹ b+rm `lk vl` `svb `l-`r& xsk v&lmvt. ²² `r& jypth kmv `pl &lmvt vl` \$drym vtpj kmv-`pl.

Chapter 11

¹ vyjn &pr hnjmty vy`mr. ² hrb dbrym l` yjnh v`m-`ys sptym y&dq. ³ bdyk mtym yxrysv vtljg v`yn mklm. ⁴ vt`mr zk lqxy vbr hyyty bjnyk. ⁵ v`vlm my-ytn `lvh dbr vyptx sptyv jmk. ⁶ vygd-lk tjlmvt xkmh ky-kplym ltvshy vdj ky-ysh lk `lvh mjvnk. ⁷ hxqr `lvh tm&` `m jd-tklyt sdy tm&`. ⁸ gbhy smym mh-tpjl jmqh ms`vl mh-tdj. ⁹ `rkh m`r& mdh vrxbh mny-ym. ¹⁰ `m-yxlp vy\$gyr vyqhyl vmy ysybnv. ¹¹ ky-hv` ydj mty-sv` vyr-`vn vl` ytbvnn. ¹² v`ys nbvb ylbb vjyr pr` `dm yvld. ¹³ `m-`th hkynvt lbk vprst `lyv kpk. ¹⁴ `m-`vn bydk hrxyqhv v`l-tskn b`hlyk jvlh. ¹⁵ ky-`z ts` pnyk mmvm vhyt m&q vl` tyr`. ¹⁶ ky-`th jml tsxx kmym jbrv tzkr. ¹⁷ vm&hrym yqvm xld tjph kbqr thyh. ¹⁸ vb+xt ky-ys tqvh vxprt lb+x tskb. ¹⁹ vrb&t v`yn mxryd vxlv pnyk rbym. ²⁰ vjyny rsjym tklynh vmnv\$ `bd mnhm vtqvtm mpv-nps.

Chapter 12

¹ vyjn `yvb vy`mr. ² `mnm ky `tm-jm vjmkm tmvt xkmh. ³ gm-ly lbb kmvkm l`-npl `nky mkm v`t-my-`yn kmv-`lh. ⁴ sxq lrjvh `hyh qr` l`lvh vyjnhv sxvq &dyq tmym. ⁵ lpyd bvz ljstvt s`nn nkvn lmvjdy rgl. ⁶ yslyv `hlym lsddym vb+xtv lmrqzy `l l`sr hby` `lvh bydv. ⁷ v`vlm s`l-n` bhmvt vtrk vjvp hsmym vygd-lk. ⁸ `v syx l`r& vtrk vy\$prv lk dgy hym. ⁹ my l`-yvj bkl-`lh ky yd-yvhv jsth z`t. ¹⁰ `sr bydv nps kl-xy vrvx kl-bsr-`ys. ¹¹ hl-`zn mlyn tbnx vxk `kl y+jm-lv. ¹² bysysym xkmh v`rk ymym tbvnh. ¹³ jmv xkmh vgbvrh lv j&h vtbvnh. ¹⁴ hn yhrv\$ vl` ybnh y\$gr jl-`ys vl` yptx. ¹⁵ hn yj&r bmym vybsv vyslxm vyhpkv `r&. ¹⁶ jmv jz vtvshy lv sgg vmsg. ¹⁷ mvlyk yvj&ym svll vsp+ym yhvll. ¹⁸ mv\$r mlkym ptx vy`\$r `zvr bmtnyhm. ¹⁹ mvlyk khnym svll v`tnym y\$lp. ²⁰ m\$yr sph ln`mny v+jm zqnym yqx. ²¹ svpk bvz jl-ndybym vmzyx `pyqym rph. ²² mglh jmqvt mny-xsk vy&` l`vr &lmvt. ²³ msgy` lgvym vy`bdm s+x lgvym vynxm. ²⁴ m\$yr lb r`sy jm-h`r& vytjm bthv l`-drk. ²⁵ ymssv-xsk vl-`vr vytjm kskvr.

Chapter 13

¹ hn-kl r`th jyny smjh `zny vtbn lh. ² kdjtkm ydjty gm-`ny l`-npl `nky mkm. ³ `vlm `ny `l-sdy `dbr vlvkx `l-`l`xp&. ⁴ v`vlm `tm +ply-sqr rp`y `ll klkm. ⁵ my-ytn hxrs txrysvn vthy lkm lxkmh. ⁶ smjv-n` tvkxy vrbvt spty hqsybv. ⁷ hl`l tdbrv jvlh vlv tdbrv rmyh. ⁸ hpnyv ts`vn `m-`l`l trybvn.

⁹ h+vb ky-yxqr `tkm `m-khtl b`nvs thtlv bv. ¹⁰ hvkx yvkyx `tkm `m-b\$tr pnym ts`vn. ¹¹ hl` s`tv tbjt `tkm vpxdv ypl jlykm. ¹² zkrnykm msly-`pr lgby-xmr gbykm. ¹³ hxrysv mmny v`dbrh-`ny vyjbr jly mh. ¹⁴ jl-mh`s` bsry bsny vnpsy `sym bkpy. ¹⁵ hn yq+lmy l` `yxl `k-drky `l-pnyv `vkyx. ¹⁶ gm-hv-`ly lysvjh ky-l` lpyv xnp ybv`. ¹⁷ smjv smvj mlty v`xvty b`znykm. ¹⁸ hnh-n` jrky msp+ ydjty ky-`ny `&dq. ¹⁹ my-hv` yryb jmdy ky-jth `xrys v`gvj. ²⁰ `k-stym `l-tjs jmdy `z mpnyk l` `str. ²¹ kpk mjly hrxq v`mtk `l-tbjtny. ²² vqr` v`nky `jnh `v-`dbr vhsybny. ²³ kmh ly jvnvt vx+`vt psjy vx+`ty hdyjny. ²⁴ lmh-pnyk t\$tyr vtxsby l`vyb lk. ²⁵ hjlh ndp tjrv& v`t-qs ybs trdp. ²⁶ ky-ktb jly mrrvt vtvrysny jvnvt njvry. ²⁷ vtsm b\$d rgly vtsmvr kl-`rxvty jl-srsy rgly ttxqh. ²⁸ vhw` krqb yblh kbgd `klv js.

Chapter 14

¹ `dm ylvd `sh q&r ymym vsbj-rgz. ² k&y& y&` vmyl vybrx k&l vl` yjmvd. ³ `p-jl-zh pqxt jynk v`ty tby` bmsp+ jmk. ⁴ my-ytn +hvr m+m` l` `xd. ⁵ `m xrv&ym ymyv m\$pr-xdsyv `tk xqv jsyt vl` yjbvr. ⁶ sjh mjlyv vyxdl jd-yr&h kskyr yvmv. ⁷ ky ys lj& tqvh `m-ykrt vjvd yxlyp vynqtv l` txdl. ⁸ `m-yzqyn b`r& srsv vbjpr ymvt gzjv. ⁹ mryx mym yprx vjsh q&yr kmv-n+j. ¹⁰ vgbr ymvt vyxls vgyvj `dm v`yv. ¹¹ `zlv-mym mny-ym vnhr yxrb vybs. ¹² v`ys skb vl`-yqvm jd-blty smym l` yqy&v vl`-yjrj msntm. ¹³ my ytn bs`vl t&pnyy t\$tyrny jd-svb `pk tsyt ly xq vtzkrny. ¹⁴ `m-ymvt gbr hyxyh kl-ymy &b`y `yxl jd-bv` xlypty. ¹⁵ tqr` v`nky `jnk lmjsh ydyk tk\$. ¹⁶ ky-jth &jdy t\$pr l`-tsmvr jl-x+`ty. ¹⁷ xtm b&rvr psjy vt+pl jl-jvny. ¹⁸ v`vlm hr-nvpl ybvl v&vr yjtq mmqmv. ¹⁹ `bnym sxqv mym ts+p-\$pyxyh jpr-`r& vtqvt `nvs h`bdt. ²⁰ ttqphv ln&x vyhkl msnh pnyv vtslxhv. ²¹ ykbdv bnyv vl` ydj vy&jrv vl`-ybyn lmv. ²² `k-bsrv jlyv yk`b vnpsv jlyv t`bl.

Chapter 15

¹ vyjn `lypz htyzny vy`mr. ² hxkm yjnh djt-rvx vmyl` qdym b+nv. ³ hvkx bdbv l` y\$kvv vmlym l`-yvjl bm. ⁴ `p-`th tpr yr`h vtgrj syxh lpy-`l. ⁵ ky y`lp jvnk pyk vtbxv lsvn jrvmy. ⁶ yrsyjk pyk vl`-`ny vsptyk yjnv-bk. ⁷ hr`ysvn `dm tvld vlpny gbjvt xvllt. ⁸ hb\$vd `lvh tsmj vtgrj `lyk xkmh. ⁹ mh-ydjv vl` ndj tbyn vl`-jmnv hv`. ¹⁰ gm-sb gm-ysys bnv kbyr m`byk ymym. ¹¹ hmj+ mmk tnxmvt `l vdbv l`+ jmk. ¹² mh-yqk lbk vmh-yrzmvn jnyk. ¹³ ky-tsyb `l-`l rvxk vh&`t mpyk mlyn. ¹⁴ mh-`nvs ky-yzkh vky-y&dq ylvd `sh. ¹⁵ hn bqdsv l` y`myn vsmym l`-zkv bjnyv. ¹⁶ `p ky-ntjb vn`lx `ys-sth kmym jvlh. ¹⁷ `xvk smj-ly vzh-xzyty v`\$prh. ¹⁸ `sr-xkmym ygydv vl` kxdv m`bvtm. ¹⁹ lhm lbdm ntnh h`r& vl`-jbr zr btvkm. ²⁰ kl-ymy rsj hv` mtxvll vm\$pr snym n&pvn ljry&. ²¹ qvl-pxdym b`znyv bslvm svdd ybv`nv. ²² l`-y`myn svb mny-xsk v&p v`ly-xrb. ²³ ndd hv` llxm `yh ydj ky-nkvv bydv yvm-xsk. ²⁴ ybjthv &r vm&vqh ttqphv kmlk jtyd lkydv.

²⁵ ky-n+h `l-`l ydv v`l-sdy ytgbr. ²⁶ yrv& `lyv b&v`r bjby gby mgnyv. ²⁷ ky-k\$h pnyv bxlbv vyjs pymh jly-k\$l. ²⁸ vyskvn jrym nkxdvt btym l`-ysbv lmv `sr htjtdv lglym. ²⁹ l`-yjsr vl`-yqvm xylv vl`-y+h l`r& mnlm. ³⁰ l`-y\$vr mny-xsk ynqtv tybs slhbt vy\$vr brvx pyv. ³¹ `l-y`mn bsv ntjh ky-sv` thyh tmvrtv. ³² bl`-yvmv tml` vkptv l` rjnnh. ³³ yxm\$ kgpn b\$rv vyslk kzyt n&tv. ³⁴ ky-jdt xnp glmvd v`s `klh `hly-sxd. ³⁵ hrh jml vyld `vn vb+nm tkyn mrmh.

Chapter 16

¹ vyjn `yvb vy`mr. ² smjty k`lh rbvt mnxmy jml klkm. ³ hq& ldbry-rvx `v mh-ymry&k ky tjnh. ⁴ gm `nky kkm `dbrh lv-ys npskm txt npsy `xbyrh jlykm bmlym v`nyjh jlykm bmv r`sy. ⁵ `m&km bmv-py vnyd spty yxsk. ⁶ `m-`dbrh l`-yxsk k`by v`xdlh mh-mny yhlk. ⁷ `k-jth hl`ny hsmvt kl-jdty. ⁸ vtqm+ny ljd hyh vyqm by kxsy bpny yjnh. ⁹ `pv +rp vys+mny xrq jly bsnv &ry yl+vs jynyv ly. ¹⁰ pjrv jly bpyhm bxrph hkv lxxy yxd jly ytml`vn. ¹¹ y\$gyrny `l`l jvyl vjl-ydy rsjym yr+ny. ¹² slv hyyty vyprpny v`xz bjrpy vyp&p&ny vyqymny lv lm+rh. ¹³ y\$bv jly rbyv yplx klyvty vl` yxmv l yspk l`r& mrrty. ¹⁴ ypr&ny pr& jl-pny-pr& yr& jly kgbvr. ¹⁵ sq tprty jly gldy vjllty bjpr qny. ¹⁶ pny xmrmh mny-bky vjl jppjy &lmvt. ¹⁷ jl l`-xm\$ bkpy vtpltz zkh. ¹⁸ `r& `l-tk\$y dmy v`l-yhy mqvm lzjqt. ¹⁹ gm-jth hnh-bsmym jdy vshdy bmrvmym. ²⁰ mly&y rjy `l`lvh dlph jyny. ²¹ vyvkv lgbr jm-`lvh vbn-`dm lrjhw. ²² ky-snvt m\$pr y`tyv v`rx l`-`svb `hlk.

Chapter 17

¹ rvxy xblh ymy nzjkw qbrym ly. ² `m-l` htlym jmjdy vbhmrvtm tln jyny. ³ symh-n` jrbny jmk my hv` lydy ytqj. ⁴ ky-lbm &pnt mskl jl-kn l` trmm. ⁵ lxlq gyd rjym vjyny bnyv tklnh. ⁶ vh&gny lmsl jmym vtpt lpnym `hyh. ⁷ vtkh mkjs jyny vy&ry k&l klm. ⁸ ysmv ysrym jl-z`t vnqy jl-xnp ytjrr. ⁹ vy`xz &dyq drkv v+hr-ydym y\$yp `m&. ¹⁰ v`vlm klm tsbv vb`v n` vl`-`m&` bkm xkm. ¹¹ ymy jbrv zmtly ntqv mvrsy lbby. ¹² lyhl lyvm ysymv `vr qrvb mpny-xsk. ¹³ `m-`qvh s`vl byty bxsk rpdty y&vjy. ¹⁴ lsxt qr`ty `by `th `my v`xty lrmh. ¹⁵ v`yh `pv tqvty vtqvty my ysvrn. ¹⁶ bdy s`l trdnh `m-yxd jl-jpr nxt.

Chapter 18

¹ vyjn bldd hsxy vy`mr. ² jd-`nh tsymvn qn&y lmlyn tbynv v`xr ndbr. ³ mdvj nxsbnv kbhnh n+mynv bjynykm. ⁴ +rp npsv b`pv hlmjnk tjzb `r& vyjtq-&vr mmqmv. ⁵ gm `vr rsjym ydjkl vl`-ygh sbyb `sv. ⁶ `vr xsk b`hlv vnrv jlyv ydjkl. ⁷ y&rv &jdy `vvn vtslykhv j&tv. ⁸ ky-slx brst brglyv

vjl-sbkh ythlk. ⁹ y`xz bjqb px yxqz jlyv &mym. ¹⁰ +mvn b`r& xblv vmlkdtv jly ntyb. ¹¹ \$byb bjthv blhvt vhpv&hv lrglyv. ¹² yhy-rjb `nv v`yd nkvn l&lrv. ¹³ y`kl bdy jrvv y`kl bdyv bkvr mvt. ¹⁴ yntq m`hlv mb+ xv vt&jdhv lmlk blhvt. ¹⁵ tskvn b`hlv mbly-lv yzrh jl-nvhv gpryt. ¹⁶ mtxt srsyv ybsv vmmjl yml q&yrv. ¹⁷ zkrv-`bd mny-`r& vl`-sm lv jl-pny-xv&. ¹⁸ yhdphv m`vr `l-xsk vmtbl yndhv. ¹⁹ l` nyn lv vl`-nkd bjmv v`yn sryd bmgvryv. ²⁰ jl-yvmv nsmv `xrnym vqdmnym `xzv sjr. ²¹ `k-`lh msknvt jvl vzh mqvm l`-ydv-`l.

Chapter 19

¹ vyjn `yvb vy`mr. ² jd-`nh tvgyvn npsy vtdk`vnny bmlym. ³ zh jsr pjmyv tklymvny l`-tbsv thkrv-ly. ⁴ v`p-`mnm sgyty `ty tlyn msvgtv. ⁵ `m-`mnm jly tgdylv vtvyxv jly xrpty. ⁶ djv-`pv ky-`lvh jvtvny vm&vdv jly hqyp. ⁷ hn `&jq xm\$ vl` `jnh `svj v`yn msp+. ⁸ `rxy gdr vl` `jbvr vjl ntybvty xsk ysym. ⁹ kbvdy mjly hpsy+ vy\$ r j+rt r`sy. ¹⁰ yt&ny \$byb v`lk vy\$ j kj& tqvty. ¹¹ vyxr jly `pv vyxsbny lv k&ryv. ¹² yxd yb`v gdvdv vy\$lv jly drkm vyxnv \$byb l`hly. ¹³ `xy mjly hrxyq vydjy `k-zrv mmny. ¹⁴ xdlv qrvby vmydvy skxvny. ¹⁵ gry byty v`mhty lvr txsbny nkry hyty bjnyhm. ¹⁶ ljbdy qr`ty vl` yjnh bmv-py `txnn-lv. ¹⁷ rvxy zrh l`sty vxnty lbny b+ny. ¹⁸ gm-jvlym m`\$v by `qvmh vydrv-by. ¹⁹ tjbvny kl-mty \$vdy vzh-`hbtv nhpkv-by. ²⁰ bjvry vbbsry dbqh j&my v`tml+h bjvr sny. ²¹ xny xny `tm rjy ky yd-`lvh ngih by. ²² lmh trdpny kmv-`l vmbry l` tsbjv. ²³ my-ytn `pv vyktvny mly my-ytn b\$pr vyxqv. ²⁴ bj+-brzl vjprt ljd b&vr yx&bv. ²⁵ v`ny ydjty g`ly xy v`xrvn jl-jpr yqvm. ²⁶ v`xr jvry nqpz-`t vmbry `xzh `lvh. ²⁷ `sr `ny `xzh-ly vjny r`v vl`-zr klv klyty bxqy. ²⁸ ky t`mrv mh-nrdp-lv vsrs dbr nm&-by. ²⁹ gvrv lkm mpny-xrb ky-xmh jvntv xrb lmjn tdjvn sydn.

Chapter 20

¹ vyjn &pr hnjmty vy`mr. ² lkn sjpy ysybvny vbjvrv xvsv by. ³ mv\$ r klmtv `smj vrvx mbynty yjny. ⁴ hz`t ydjt mny-jd mny sym `dm jly-`r&. ⁵ ky rnnt rsjym mqrvt vsmxt xnp jdy-rgj. ⁶ `m-yjlh lsmym sy`v vr`sv ljb ygyj. ⁷ kglv ln&x y`bd r`yv y`mrv `yv. ⁸ kxlvv yjvp vl` ym&`vhv vydd kxzyvn lylh. ⁹ jyn szptv vl` tv\$yp vl`-jvd tsrvn mqvmv. ¹⁰ bnyv yr&v dlym vydyv tsbnh `nv. ¹¹ j&mvtyv ml`v jlvmv vjmv jl-jpr tskb. ¹² `m-tmyq bpyv rjh ykxydnh txt lsvnv. ¹³ yxml jlyh vl` yjzbnh vymnjnh btvk xkv. ¹⁴ lxm v bmjyv nhpk mrvrt ptnym bqrvt. ¹⁵ xyl blj vyq`nv mb+nv yvrsnv `l. ¹⁶ r`s-ptnym yynq thrghv lsvn `pjh. ¹⁷ `l-yr` bplgtv nhry nxly dbs vxm`h. ¹⁸ msyb ygj vl` yblj kxyl tmvrtv vl` yjl\$. ¹⁹ ky-r&& jzb dlym byt gzl vl` ybnhv. ²⁰ ky l`-ydv slv bb+nv bxmvdv l` yml+. ²¹ `yn-sryd l`klv jl-kn l`-yxyl +vbv. ²² bml`vt spqv y&r lv kl-yd jml tbv`nv. ²³ yhy lml` b+nv yslx-bv xrvn `pv vym+r jlymv blxmvv. ²⁴ ybrx mnsq brzl txlphv qst nxvsh. ²⁵ slp vy&`

mgvh vbrq mmrrtv yhlk jlyv `mym. ²⁶ kl-xsk +mvn l&pvnyv t`klhv `s l`-npx yvj sryd b`hlv. ²⁷ yglv smym jvnn v`r& mtqvmmh lv. ²⁸ ygl ybvl bytv ngrvt byvm `pv. ²⁹ zh xlv-`dm rsj m`lhym vnxlt `mrv m`l.

Chapter 21

¹ vyjn `yvb vy`mr. ² smjv smvj mlty vthy-z`t tnxvmtym. ³ s`vny v`nky `dbr v`xr dbry tljyg. ⁴ h`nky l`dm syxy v`m-mdvj l`-tq&r rvxy. ⁵ pnv-`ly vhsnv vsymv yd jl-ph. ⁶ v`m-zkrty vnbhly v`xz bsry pl&vt. ⁷ mdvj rsjym yxyv jtqv gm-gbrv xyl. ⁸ zrjm nkvn lpanyhm jmm v&`&`yhm ljynyhm. ⁹ btyhm slvm mpxd vl` sb+ `lvh jlyhm. ¹⁰ svrv jbr vl` ygjl tpl+ prtv vl` tskl. ¹¹ yslxv k&`n jvylyhm vyldyhm yrqdv. ¹² ys`v ktp vknvr vysmxv lqvl jvgb. ¹³ yblv b+vb ymyhm vbrgj s`vl yxtv. ¹⁴ vy`mrv l`l \$vr mmnv vdjt drkyk l` xp&nv. ¹⁵ mh-sdy ky-njbdnv vmh-nvjyl ky npgj-bv. ¹⁶ hn l` bydm +vbm j&t rsjym rxqh mny. ¹⁷ kmh nr-rsjym ydjv vyb` jlymv `ydm xblym xlv b`pv. ¹⁸ yhyv ktbn lpany-rvx vkm& gnbv \$vph. ¹⁹ `lvh y&pn-lbnyv `vny yslm `lyv vydj. ²⁰ yr`v jynv kydv vmxmt sdy ysth. ²¹ ky mh-xp&v bbytv `xryv vm\$pr xdsyv x&&v. ²² hl`l ylmd-djt vhv` rmym yspv+. ²³ zh ymvt bj&m tmv klv sl`nn vslyv. ²⁴ j+ynyv ml`v xlv vmx j&mvtyv ysqh. ²⁵ vzh ymvt bnps mrh vl`-`kl b+vbh. ²⁶ yxd jl-jpr yskbv vmh tk\$h jlyhm. ²⁷ hn ydjty mxsbvtykm vmzmv jly txm\$. ²⁸ ky t`mrv `yh byt-ndyb v`yh `hl msknvt rsjym. ²⁹ hl` s`ltm jvbry drk v`ttm l` tnkrv. ³⁰ ky lym `yd yxsk rj lym jbrvt yvblv. ³¹ my-ygyd jl-pnyv drkv vhv`-jsh my yslm-lv. ³² vhv` lqbrvt yvbl vjl-gdys ysqvd. ³³ mtqv-lv rgyb nxl v`xryv kl-`dm ymsvk vlpnyv `yn m\$pr. ³⁴ v`yk tnxmvny hbl vtsvtykm ns`r-mjl.

Chapter 22

¹ vyjn `lypz htmny vy`mr. ² hl`l y\$kn-gbr ky-y\$kn jlymv mskyl. ³ hxp& lsdy ky t&dq v`m-b&j ky-ttm drkyk. ⁴ hmyr`tk ykyxk ybv` jmk bmsp+. ⁵ hl` rjtk rbh v`yn-q& lrvntyk. ⁶ ky-txbl `xyk xnm vbgdy jrvmym tpsy+. ⁷ l`-mym jyp tsqh vmrjb tmnj-lxm. ⁸ v`ys zrvj lv h`r& vnsv` pnym ysb bh. ⁹ `lmnvt slxt ryqm vzrvjt ytmym ydk`. ¹⁰ jl-kn \$bybvtyk pxym vybhlk pxd pt`m. ¹¹ `v-xsk l`-tr`h vspjt-mym tk\$. ¹² hl`-`lvh gbh smym vr`h r`s kvkbym ky-rmv. ¹³ v`mrt mh-ydj `l hbjd jrpl yspv+. ¹⁴ jbym \$tr-lv vl` yr`h vxvg smym ythk. ¹⁵ h`rx jvlm tsmr `sr drkv mty-`vn. ¹⁶ `sr-qm+v vl`-jt nhr yv&q y\$vd. ¹⁷ h`mrym l`l \$vr mmnv vmh-ypjl sdy lmv. ¹⁸ vhv` ml` btyhm +vb vj&t rsjym rxqh mny. ¹⁹ yr`v &dyqym vysmxv vnqy yljg-lmv. ²⁰ `m-l` nkxd qymnv vytrm `klh`s. ²¹ h\$kn-n` jmv vslm bhm tbv`tk +vbh. ²² qx-n` mpyv tvrh vsym `mryv blbbk. ²³ `m-tsvb jd-sdy tbnh trxyq jvlh m`hkl. ²⁴ vsyt-jl-jpr b&r vb&vr nxlym `vpyr. ²⁵ vhyh sdy b&ryk vk\$pv tvjvpt lk. ²⁶

ky-`z jl-sdy ttjng vts`l`lvh pnyk. ²⁷ tjtyr `lyv vysmj k vndryk tslm. ²⁸ vtg zr-`vmr vyqm lk vjl-drkyk ngh `vr. ²⁹ ky-hspylv vt`mr gv h vsx jynym yvsj. ³⁰ yml+ `y-nqy vnml+ bbr kpyk.

Chapter 23

¹ vyjn `yvb vy`mr. ² gm-hyvm mry sxy ydy kbdh jl-`nxy. ³ my-ytn ydjty v`m&`hv `bv` jd-tkvntv. ⁴ `jrk h lponyv msp+ vpy `ml` tvkxvt. ⁵ `dj h mlym yjnny v`bynh mh-y`mr ly. ⁶ hbrb-kx yryb jmdy l`k-hv` ysm by. ⁷ sm ysr nvkx jmv v`pl+h ln&x msp+y. ⁸ hn qdm `hlk v`ynn v`xvr vl`-`byn lv. ⁹ sm`vl bjstv vl`-`xz yj+p ymyn vl` `r`h. ¹⁰ ky-ydj drk jmdy bxny kzhh `&`. ¹¹ b`sr v`xzh rgly drkv smrty vl`-`+. ¹² m&vt sptyv vl` `mys mxqy &pnty `mry-pyv. ¹³ vhw` b`xd vmy ysybnv vnpsv `vth vyjs. ¹⁴ ky yslym xqy vkhn h rbvt jmv. ¹⁵ jl-kn mpnyv `bhl `tbvnn v`pxd mmnv. ¹⁶ v`l hrk lby vsdy hbhlyny. ¹⁷ ky-l` n&mt y mpny-xsk vmpny k\$ h-`pl.

Chapter 24

¹ mdvj msdy l`-n&pnv jty m vydjv l`-xzv ymyv. ² gblvt sygyv jdr gzlv vytjv. ³ xmvr ytmym yn hgv yxblv svr `lmnh. ⁴ y+v `byvny mdrk yxd xb`v jnyy-`r&. ⁵ hn pr`ym bmdbr y&`v bpjlm msxy l+rp jrbh lv lxm lnjry. ⁶ bsdh blylv yq&yrv vkrm rsj ylqsv. ⁷ jrvm ylynv mbly lbvs v`yn k\$vt bqrh. ⁸ mzrm hrym yr+bv vmbly mx\$ h xbqv-&vr. ⁹ ygzlv msd ytm vjl-jny yxblv. ¹⁰ jrvm hlkv bly lbvs vrjby m ns`v jmr. ¹¹ byn-svrtm y&hyrv yqby m drkv vy&m`v. ¹² mjyr mtym yn`qv vnps-xllym tsvj v`lvh l`-ysym tplh. ¹³ hmh hyv bmr dy-`vr l`-hkyrv drkyv vl` ysbv bntybtyv. ¹⁴ l`vr yqvm rv&x yq+l-jny v`byvn vblylh yhy kgnb. ¹⁵ vjyn n`p smrh nsp l`mr l`-tsvrny jyn v\$tr pny m ysym. ¹⁶ xtr bxsk btym yvmm xtmv-lmv l`-ydjv `vr. ¹⁷ ky yxdv bqr lmv &lmvt ky-ykyr blhvt &lmvt. ¹⁸ ql-hv` jl-pny-mym tqll xlqtm b`r& l`-ypnh drk krmym. ¹⁹ &yh gm-xm ygzlv mymy-slg s`vl x+`v. ²⁰ yskxhv rxm mtqv rmh jvd l`-yzkr vtsbr kj& jvlh. ²¹ rjh jqrh l` tld v`lmnh l` yy+yb. ²² vmsk `byry m bkxv yqvm vl`-y`myn bxyyn. ²³ ytn-lv lb+x vysjn vjynyhv jl-drkyhm. ²⁴ rvmv mj+ v`ynn vhmkv kkl yqp&vn vkr`s sbly ymlv. ²⁵ v`m-l` `pv my ykzybny vysm l`l mlty.

Chapter 25

¹ vyjn bldd hsxy vy`mr. ² hmsl vpxd jmv jsh slvm bmrvm yv. ³ hys m\$pr lgdvdyv vjl-my l`-yqvm `vrhv. ⁴ vmh-y&dq `nvs jm-`l vmh-yzkh ylvd `sh. ⁵ hn jd-yrx vl` y`hyl vkvkbym l`-zkv bjnyv. ⁶ `p ky-`nvs rmh vbn-`dm tvljh.

Chapter 26

¹ vyjn `yvb vy`mr. ² mh-jzrt ll`-kx hvsjt zrvj l`-jz. ³ mh-yj&t ll` xkmh vtvsyh lrb hvdjt. ⁴ `t-my hgdt mlyn vnsmt-my y&`h mmk. ⁵ hrp`ym yxvllv mtxt mym vsknyhm. ⁶ jrvm s`vl ngdv v`yn k\$vt l`bdvn. ⁷ n+h &pv n jl-thv tlh `r& jl-bly-mh. ⁸ &rr-mym bjbyv vl`-nbqj jnn txtm. ⁹ m`xz pny-k\$h prsz jlyv jnnv. ¹⁰ xq-xg jl-pny-mym jd-tklyt `vr jm-xsk. ¹¹ jmvdy smym yrvppv vytmhv mgjrtv. ¹² bkxv rgj hym vbtvntv mx& rhb. ¹³ brvxv smym sprh xllh ydv nxs bryx. ¹⁴ hn`lh q&vt drkv vmh-sm& dbr nsmj-bv vrjm gbvrtv my ytbvnn.

Chapter 27

¹ vy\$`p `yvb s`t mslv vy`mr. ² xy-`l h\$yr msp+y vsdy hmr npsy. ³ ky-kl-jvd nsmtv by vrvx `lvh b`py. ⁴ `m-tdbrrnh spty jvlh vlsvny `m-yhgh rmyh. ⁵ xlylh ly `m-`&dyq `tkm jd-`gvj l`-`\$yr tmyt mmny. ⁶ b&dqy hxzqy vl` `rph l`-yxrp lbby mymy. ⁷ yhy krsj `yby vmtqvmmv kjvl. ⁸ ky mh-tqvt xnp ky yb&j ky ysl `lvh npsv. ⁹ h&jqtv ysmj `l ky-tbv` jlyv &rh. ¹⁰ `m-jl-sdy ytjng yqr` `lvh bkl-jt. ¹¹ `vrh `tkm byd-`l `sr jm-sdy l` `kxd. ¹² hn-`tm klkm xzytm vlmh-zh hbl thblv. ¹³ zh xlv-`dm rsj jm-`l vnxlt jry&ym msdy yqxv. ¹⁴ `m-yrbv bnyv lmv-xrb v&`&`yv l` ysbjv-lxm. ¹⁵ srydv bmvv yqbrv v`lmntyv l` tbkynh. ¹⁶ `m-y&br kjpr k\$`p vxmvr ykyn mlbvs. ¹⁷ ykyn v&dyq ylbs vk\$`p nqy yxlq. ¹⁸ bnh kjs bytv vk\$`kh jsh n&r. ¹⁹ jsyr yskb vl` y`\$p jynyv pqx v`ynnv. ²⁰ tsyghv kmym blhvt lylh gnbtv \$vph. ²¹ ys`hv qdym vylk vysjrhv mmqmv. ²² vyslk jlyv vl` yxml mydv brvx ybrx. ²³ yspq jlymv kpymv vsyrv jlyv mmqmv.

Chapter 28

¹ ky ys lk\$`p mv&` vmqvm lzhb yzqv. ² brzl mjpr yqx v`bn y&vq nxvsh. ³ q& sm lxsx vlkl-tklyt hv` xvqr `bn `pl v&lmvt. ⁴ pr& nxl mjm-gr hnskxym mny-rgl dlv m`nvs njv. ⁵ `r& mmnh y&`-lxm vtxyh nhpk kmv-`s. ⁶ mqvm-`\$pyr `bnyh vjprt zhb lv. ⁷ ntyb l`-ydvj jy+ vl` szptv jyn `yh. ⁸ l`-hdrykhv bny-sx& l`-jdh jlyv sxl. ⁹ bxlmys slx ydv hpk msrs hrym. ¹⁰ b&vrvt y`rym bqj vkl-yqr r`th jynv. ¹¹ mbky nhrvt xbs vtjlmh y&` `vr. ¹² vhxkmh m`yn tm&` v`y zh mqvm bynh. ¹³ l`-ydv `nvs jrkh vl` tm&` b`r& hxyym. ¹⁴ thvm `mr l` by-hy` vym `mr `yn jmdy. ¹⁵ l`-ytn \$gvr txyh vl` ysyl k\$`p mxyrh. ¹⁶ l`-t\$`lh bktm `vpyr bshm yqr v\$pyr. ¹⁷ l`-yjrknh zhb vzkvkyt vtmvrth kly-pz. ¹⁸ r`mvt vgbys l` yzkr vmsk xkmh mpnynym. ¹⁹ l`-yjrknh p+dt-kvs bktm +hvr l` t\$`lh. ²⁰ vhxkmh m`yn tbv` v`y zh mqvm bynh. ²¹ vnjlmh mjyny kl-xy vmjvp hsmym n\$trh. ²² `bdvn vmvt `mr b`znynv smjnv smjh. ²³ `lhym hbyn drkh vlv` ydj `t-mqvmh. ²⁴ ky-hv` lq&vt-h`r& yby+ txt

kl-hsmym yr`h. ²⁵ ljsvt lrvx msq l vmym tkn bmdh. ²⁶ bjstv lm+r xq vdrk lxzyz qlvt. ²⁷ `z r`h vy\$prh hkynh vgm-xqrh. ²⁸ vy`mr l`dm hn yr`t `dny hy` xkmh v\$vr mrj bynh.

Chapter 29

¹ vy\$ p`yvb s`t mslv vy`mr. ² my-ytnny kyrxy-qdm kymy `lvh ysmrny. ³ bhlv nrv jly r`sy l`vrv `lk xsk. ⁴ k`sr hyyty bymy xrpy b\$vd `lvh jly `hly. ⁵ bjvd sdy jmdy \$bybvty njry. ⁶ brx& hlyky bxmh v&vr y&vq jmdy plgy-smn. ⁷ b&`ty sjr jly-qrt brxvb `kyn mvsby. ⁸ r`vny njrym vnxb`v vysysym qmv jmdv. ⁹ srym j&rv bmlym vkp ysymv lpyhm. ¹⁰ qvl-nygdym nxb`v vlsvnm lxxm dbqh. ¹¹ ky `zn smjh vt`sry vjyn r`th vtjydney. ¹² ky-`ml+ jny msvj vytvm vl`-jzr lv. ¹³ brkt `bd jly tb` vlb `lmnh `rnn. ¹⁴ &dq lbsty vylbsny kmjyl v&nyp msp+y. ¹⁵ jynym hyyty ljvr vrglym lp\$`ny. ¹⁶ `b`nky l`byvny vrb l`-ydjty `xqrh. ¹⁷ v`sbrh mtljvt jvl vmsnyv `slyk +rp. ¹⁸ v`mr jm-qny `gvj vxxvl `rbh ymym. ¹⁹ srsy ptvx `ly-mym v+l ylyn bq&yry. ²⁰ kbvdy xds jmdy vqsty bydy txlyp. ²¹ ly-smjv vyxlv vydmv lmv j&ty. ²² `xry dbry l` ysnv vjlymv t+p mlty. ²³ vyxlv km+r ly vpyhm pjrv lmlqvs. ²⁴ `sxq `lhm l` y`myv v`vr pny l` ypylvn. ²⁵ `bxr drkm v`sb r`s v`skvn kmlk bgdvd k`sr `blym ynxm.

Chapter 30

¹ vjth sxqv jly &jyrym mmny lymym `sr-m`\$ty `bvtm lsytm jm-klby &`ny. ² gm-kx ydyhm lmh ly jlymv `bd klx. ³ bx\$r vbkpn glmvd hjrqym &yh `ms sv`h vms`h. ⁴ hq+pym mlvx jly-syx vsrs rtmym lxmm. ⁵ mn-gv ygrsv yryjv jlymv kgnb. ⁶ bjrv& nxlym lskn xry jpr vkpym. ⁷ byn-syxym ynhqv txt xrvl y\$pxv. ⁸ bny-nbl gm-bny bly-sm nk`v mn-h`r&. ⁹ vjth ngyntm hyyty v`hy lhm lmlh. ¹⁰ tjbvny rxqv mny vmpny l`-xskv rq. ¹¹ ky-ytrv ptx vyjny vr\$n mpny slxv. ¹² jl-ymin prxx yqvmv rgly slxv vy\$lv jly `rxvt `ydm. ¹³ nt\$v ntybty lhvty yjylv l` jzr lmv. ¹⁴ kpr& rxb y`tyv txt s`h htglglv. ¹⁵ hhpk jly blhvt trdp krxx ndbty vkjb jbrh ysjty. ¹⁶ vjth jly tstopk npsy y`xzvny ymy-jny. ¹⁷ lyly j&my nqr mjly vjrpy l` yskbvn. ¹⁸ brb-kx ytxps lbvsv kpy ktnty y`zrny. ¹⁹ hrny lxmr v`tmsl kjpr v`pr. ²⁰ `svj `lyk vl` tjny jmdty vttbnn by. ²¹ thpk l`kzr ly bj&m ydk ts+mny. ²² ts`ny `l-rvx trkybny vtmggny tsvh. ²³ ky-ydjty mvt tsybny vbytv mvjd lkl-xy. ²⁴ `k l`-bjy yslx-yd `m-bpydv lhn svj. ²⁵ `m-l` bkyty lqsh-yvm jgmh npsy l`byvn. ²⁶ ky +vb qvyty vyb` rj v`yxlh l`vr vyb` `pl. ²⁷ mjy rtxv vl`-dmv qdmny ymy-jny. ²⁸ qdr hlkty bl` xmh qmty bqhl `svj. ²⁹ `x hyyty ltnym vrj lbnvt yjnh. ³⁰ jvry sxr mjly vj&my-xrh mny-xrb. ³¹ vyhy l`bl knry vjgby lqvl bkym.

Chapter 31

¹ bryt krty ljyny vmh `tbvnn jl-btvhl. ² vmh xly `lvh mmjl vnxlt sdy mmmym. ³ hl`-`yd ljl vnkrlpjly `vn. ⁴ hl`-hv` yr`h drky vkl-&jdy y\$pr. ⁵ `m-hlkty jm-sv` vtsx jl-mrmh rgly. ⁶ ysqlny bm`zny-&dq vydj `lvh tmt. ⁷ `m t+h `sry mny hdk v`xr jyny hlk lby vbkpy dbq m`vm. ⁸ `zrjh v`xr y`kl v&`y ysrsv. ⁹ `m-npth lby jl`-sh vjl-ptx rjy `rbty. ¹⁰ t+xn l`xr `sty vjlyh ykrjvn `xryn. ¹¹ ky-hv` zmh vhy` jvn plylym. ¹² ky `s hy` jd`-bdvn t`kl vbkl-tbv`ty tsrs. ¹³ `m-`m`\$ msp+ jbdy v`mty brbm jmdy. ¹⁴ vmh `jsh ky-yqvm `l vky-ypqd mh `sybnv. ¹⁵ hl`-bb+n jsny jshv vyknnv brxm `xd. ¹⁶ `m-`mnj mxp& dlym vjyny `lmnh `klh. ¹⁷ v`kl pty lbdy vl`-`kl ytm mmmh. ¹⁸ ky mnjvry gdlly k`b vmb+n `my `nxnh. ¹⁹ `m-`r`h `vbd mbly lbvs v`yn k\$vt l`byvn. ²⁰ `m-l` brkvny xl&v vmgz kbsy ytxmm. ²¹ `m-hnypvty jl-ytm ydy ky-`r`h bsjr jzrty. ²² ktpy mskmh tpvl v`zry mqn tsbr. ²³ ky pxd `ly `yd `l vms`tv l` `vkl. ²⁴ `m-smty zhb k\$ly vlktm `mrty mb+xy. ²⁵ `m-`smx ky-rb xyly vky-kbyr m&`h ydy. ²⁶ `m-`r`h `vr ky yhl vyrx yqr hlk. ²⁷ vypt b\$tr lby vtsq ydy lpy. ²⁸ gm-hv` jvn plyly ky-kxsty l`l mmjl. ²⁹ `m-`smx bpyd msn`y vhtjrrty ky-m&`v rj. ³⁰ vl`-ntty lx+` xky ls`l b`lh npsv. ³¹ `m-l` `mrv mty `hly my-ytn mbsrv l` nsbj. ³² bxv& l`-ylyn gr dlty l`rx `ptx. ³³ `m-k\$ty k`dm psjy l+mvn bxby jvny. ³⁴ ky `jrv& hmvn rbh vbvz-mspxvt yxtny v`dm l`-`&` ptx. ³⁵ my ytn-ly smj ly hn-tvy sdy yjnny v\$pr ktb `ys ryby. ³⁶ `m-l` jl-skmy `s`nv `jndv j+rvt ly. ³⁷ m\$pr &jdy `gydnv kmv-ngyd `qrbv. ³⁸ `m-jly `dmtz tzjq vyxd tmyh ybkyvn. ³⁹ `m-kxh `klty bly-k\$pnps bjlyh hpxy. ⁴⁰ txt x+h y&` vxv vtvt-sjrh b`sh tmv dbry `yvb.

Chapter 32

¹ vysbtv slst h`nsym h`lh mjnvt `t-`yvb ky hv` &dyq bjynyv. ² vyxr `p `lyhv` bn-brk`l hbvzy mmspxt rm b`yvb xrh `pv jl-&dqv npsv m`lhym. ³ vbslst rjyv xrh `pv jl `sr l`-m&`v mjnh vyrsyvj `t-`yvb. ⁴ v`lyhv xkh `t-`yvb bdbrym ky zqnym-hmh mmmv lymym. ⁵ vyr` `lyhv` ky `yn mjnh bpy slst h`nsym vyxr `pv. ⁶ vyjn `lyhv` bn-brk`l hbvzy vy`mr &jyr `ny lymym v`tm ysysym jl-kn xzly v`yr` mxvt dly `tkm. ⁷ `mrty ymym ydbrv vrb snym ydyjv xkmh. ⁸ `kn rvx-hy` b`nvs vnsmt sdy tbynm. ⁹ l`-rbym yxkmv vzqnym ybynv msp+. ¹⁰ lkn `mrty smjh-ly `xvh dly `p-`ny. ¹¹ hn hvxly ldbrykm `zyn jd-tbvntyk jd-txqrn mlyn. ¹² vjdykm `tbvnn vnhh `yn l`yvb mvkyx jvnh `mryv mkm. ¹³ pn-t`mrv m&`nv xkmh `l ydpnv l`-`ys. ¹⁴ vl`-jrk `ly mlyn vb`mrykm l` `sybnv. ¹⁵ xtv l`-jnv jvd hjtyqv mhm mlym. ¹⁶ hvxly ky-l` ydbrv ky jmdv l`-jnv jvd. ¹⁷ `jnh `p-`ny xlqy `xvh dly `p-`ny. ¹⁸ ky mlty mlym h&yqtny rvx b+ny. ¹⁹ hnh-b+ny kyyn l`-yptx k`bvt xdsym ybj. ²⁰ `dbrh vyrvx-ly `ptx spty v`jnh. ²¹ l-n` `s` pny-`ys v`l-`dm l` `knh. ²² ky l` ydjty `knh kmj+ ys`ny jsny.

Chapter 33

¹ v`vlm smj-n` `yvb mly vkl-dbry h`zynh. ² hnh-n` ptxty py dbrh lsvny bxky. ³ ysr-lby `mry vdjty spty brvr mllv. ⁴ rvx-`l jstny vnsmt sdy txyny. ⁵ `m-tvkl hsybny jrkh lpny hty&bh. ⁶ hn-`ny kpyk l`l mxmr qr&ty gm-`ny. ⁷ hnh `mty l` tbjtk v`kpy jlyk l`-ykbd. ⁸ `k `mrt b`zny vqvl mlyn `smj. ⁹ zk `ny bly psj xp `nky vl` jvn ly. ¹⁰ hn tnv`vt jly ym&` yxsbnny l`vyb lv. ¹¹ ysm b\$d rgly ysmr kl-`rxy. ¹² hn-z`t l`-&dqt `jnk ky-yrbh `lvh m`nvs. ¹³ mdvj `lyv rybvt ky kl-dbryv l`-yjn. ¹⁴ ky-b`xt ydbr-`l vbstym l` ysvrn. ¹⁵ bxlvm xzyvn lylyh bnpl trdmh jl-`nsym btnvmvt jly mskb. ¹⁶ `z yglh `zn `nsym vbm\$rm yxtm. ¹⁷ lh\$yr `dm mjsh vgvh mgbr yk\$h. ¹⁸ yxsk npsv mny-sxt vxytv mjbr bsx. ¹⁹ vlvkx bmk`vb jl-mskbv vryb j&myv `tn. ²⁰ vzhmtv xytv lxm vnpsv m`kl t`vh. ²¹ ykl bsrv mr`y vspy j&mvtyv l` r`v. ²² vtqrb lsxt npsv vxytv lmmty. ²³ `m-ys jlyv ml`k mly& `xd mny-`lp lhgyd l`dm ysr. ²⁴ vyxnnv vy`mr pdjhv mrdt sxt m&`ty kpr. ²⁵ r+ps bsrv mnjr ysvb lymy jlvmyv. ²⁶ yjtr `l-`lvh vyr&hv vyr` pnyv btrvjh vysb l`nvs &dqt. ²⁷ ysr jl-`nsym vy`mr x+`ty vysr hjvyty vl-`svh ly. ²⁸ pdh npsy mjbr bsxt vxyty b`vr tr`h. ²⁹ hn-kl-`lh yjpl-`l pjmyv slvs jm-gbr. ³⁰ lhsyb npsv mny-sxt l`vr b`vr hxyym. ³¹ hqsb `yvb smj-ly hxrs v`nky `dbr. ³² `m-ys-mlyn hsybny dbr ky-xp&ty &dqk. ³³ `m-`yn `th smj-ly hxrs v``lpk xkmh.

Chapter 34

¹ vyjn `lyhv` vy`mr. ² smjv xkmym mly vydjym h`zynv ly. ³ ky-`zn mlyn tbnx vxk y+jm l`kl. ⁴ msp+ nbxrh-lnv ndjh bynynv mh-+vb. ⁵ ky-`mr `yvb &dqty v`l h\$yr msp+y. ⁶ jl-msp+y `kzb `nvs x&y bly-psj. ⁷ my-gbr k`yvb ysth-ljg kmym. ⁸ v`rx lxbh jm-pjly `vn vllkt jm-`nsy-rsj. ⁹ ky-`mr l` y\$kn-gbr br&tv jm-`lhym. ¹⁰ lkn `nsy lbb smjv ly xllh l`l mrsj vsdy mjvl. ¹¹ ky pj l`dm yslm-lv vk`rx `ys ym&`nv. ¹² `p-`mnm `l l`-yrsvj vsdy l`-yjvt msp+. ¹³ my-pqd jlyv `r&h vmy sm tbl klh. ¹⁴ `m-ysym `lyv lbv rvxv vnsmtv `lyv y`\$p. ¹⁵ ygvj kl-bsr yxd v`dm jl-jpr ysvb. ¹⁶ v`m-bybh smjh-z`t h`zynh lqvl mly. ¹⁷ h`p svn` msp+ yxbvs v`m-&dyq kbyr trsvj. ¹⁸ h`mr lmlk blyjl rsj `l-ndybym. ¹⁹ `sr l`-ns` pny srym vl` nkr-svj lpny-dl ky-mjsh ydyv klm. ²⁰ rgj ymtv vx&vt lylyh ygjsv jm vyjbrv vy\$yrv `byr l` byd. ²¹ ky-jynv jl-drky-`ys vkl-&jdyv yr`h. ²² `yn-xsk v`yn &lmvt lh\$tr sm pjly `vn. ²³ ky l` jl-`ys ysym jvd lhlk `l-`l bmsp+. ²⁴ ytrj kbyrym l`-xqr vyjmd `xrym txtm. ²⁵ lkn kykyr mjbdyhm vhpky lylyh vydk`v. ²⁶ txt-rsvj \$pqr bmqvm r`ym. ²⁷ `sr jl-kn \$rv m`xryv vkl-drkyv l` hskylv. ²⁸ lhby` jlyv &jqt-dl v&jqt jnyym ysmj. ²⁹ vlv` ysq+ vmy ysvj vy\$tr pnyv vmy ysvrnv vjl-gvy vjl-`dm yxd. ³⁰ mmlk `dm xnp mmqsy jm. ³¹ ky-`l-`l h`mr ns`ty l` `xbl. ³² bljdy `xzh `th hrny `m-jvl pjly l` `yyp. ³³ hmjmk yslmnh ky-m`\$t ky-`th tbnx vl-`ny vmh-ydjty dbr. ³⁴ `nsy lbb y`mrv ly vgbx xkm smj ly. ³⁵ `yvb l`-bdjty ydbr vdbryv l` bhsykl. ³⁶ `by ybxn `yvb jd-n&x jl-tsbt b`nsy-`vn. ³⁷ ky y\$yp jl-x+`tv psj bynynv y\$pvq vyrb `mryv l`l.

Chapter 35

¹ vyjn `lyhv vy`mr. ² hz`t xsbt lmsp+ `mrt &dqy m`l. ³ ky-t`mr mh-y\$kn-lk mh-`jyl mx+`ty. ⁴ `ny `sybk mlyn v`t-rjyk jmk. ⁵ hb+ smym vr`h vsvr sxqym gbhv mmk. ⁶ `m-x+`t mh-tpjl-bv vrbv psjyk mh-tjsh-lv. ⁷ `m-&dqy mh-ttn-lv `v mh-mydk yqx. ⁸ l`ys-kmvk rsjk vlbn-`dm &dqtk. ⁹ mrb jsvqym yzjyqv ysvjv mzrvj rbym. ¹⁰ vl-`mr `yh `lvh jsy ntn zmrvt blylh. ¹¹ mlpny mbhmvt `r& vmjvp hsmym yxkmnv. ¹² sm y&jqv vl` yjnh mpny g`vn rjym. ¹³ `k-sv` l`-ysmj `l vsdy l` ysvrnh. ¹⁴ `p ky-t`mr l` tsvrnv dyn lpnyv vtxvll lv. ¹⁵ vjth ky-`yn pqd `pv vl`-ydyj bps m`d. ¹⁶ v`yvb hbl yp&h-pyhv bbly-djt mlyn ykbr.

Chapter 36

¹ vy\$`p `lyhv` vy`mr. ² ktr-ly zjyr v`xvk ky jvd l`lvh mlym. ³ `s` dji lmrxvq vlpjly `tn-&dq. ⁴ ky-`mnm l`-sqr mly tmym djvt jmk. ⁵ hn-`l kbyr vl` ym`\$ kbyr kx lb. ⁶ l`-yxyh rsj vmsp+ jnyym ytn. ⁷ l`-ygrj m&dyq jynyv v`t-mlkym lk\$` vysybm ln&x vygbhv. ⁸ v`m-`\$vrym bzqym ylkdv n bxbly-jny. ⁹ vygd lhm pjlm vpsjyhm ky ytgbv. ¹⁰ vygl `znm lmv\$r vy`mr ky-ysbvn m`vn. ¹¹ `m-ysmjv vyjbdv yklv ymyhm b+vb vsnyhm bnjymym. ¹² v`m-l` ysmjv bsx yjbrv vygvjv bbly-djt. ¹³ vxnpy-lb ysymv `p l` ysvjv ky `\$rm. ¹⁴ tmt bnjr npsm vxytm bqdsym. ¹⁵ yxl& jny bjnyv vygl blx& `znm. ¹⁶ v`p h\$ytk mpy-&r rxb l`-mv&q txyth vnxt slxnk ml` dsn. ¹⁷ vdyn-rsj ml`t dyn vmsp+ ytmkv. ¹⁸ ky-xmh pn-y\$ytk b\$`pq vrb-kpr `l-y+k. ¹⁹ hyjrk svjk l` b&r vkl m`m&y-kx. ²⁰ `l-ts`p hlylh ljlvt jmym txtm. ²¹ hsmr `l-tpn `l-`vn ky-jl-zh bxrt mjny. ²² hn-`l ysgyb bkxv my kmhv mvrh. ²³ my-pqd jlyv drkv vmy-`mr pjlt jvlh. ²⁴ zkr ky-tsgy` pjlv `sr srrv `nsym. ²⁵ kl-`dm xzv-bv `nvs yby+ mrxvq. ²⁶ hn-`l sgy` vl` ndj m\$pr snyv vl`-xqr. ²⁷ ky ygrj n+py-mym yzqv m+r l`dv. ²⁸ `sr-ylzv sxqym yrjpv jly `dm rb. ²⁹ `p `m-ybyn mprsy-jb ts`vt \$ktv. ³⁰ hn-prs jlyv `vrv vsrsy hym k\$`. ³¹ ky-bm ydyn jmym ytn-`kl lmkbyr. ³² jl-kpym k\$`-vr vy&v jlyh bmpgyj. ³³ ygyd jlyv rjv mqnh `p jl-jvlh.

Chapter 37

¹ `p-lz`t yxrd lby vytr mmqvmv. ² smjv smvj brgz qlv vgh mpyv y&`. ³ txt-kl-hsmym ysrvh v`vrv jl-knpvt h`r&. ⁴ `xryv ys`g-qvl yrjm bqvl g`vnn vl` yjqbm ky-ysmj qvly. ⁵ yrjm `l bqvlv npl`vt jsh gdlvt vl` ndj. ⁶ ky lslg y`mr hv` `r& vgs m m+r vgs m m+rvt jzv. ⁷ byd-kl-`dm yxtvm ldjt kl-`nsy mjshv. ⁸ vtb` xyh bmv-`rb vbmjvntyh tskn. ⁹ mn-hxdr tbv` \$vph vmmzrym qrh. ¹⁰ mnsmt-`l ytn-grx vrbx mym bmv&q. ¹¹ `p-bry y+ryx jb ypy& jnn `vrv. ¹² vlv` m\$bv mthpk btxbvtv lpjlm kl `sr y&vm jl-pny tbl `r&h. ¹³ `m-lsb+ `m-l`r&v `m-lx\$d ym&`hv. ¹⁴ h`zynh z`t

`yvb jmd vhtbvnn npl`vt `l. ¹⁵ htdj bsvm-`lvh jlyhm vhpvyj `vr jnnv. ¹⁶ htdj jl-mplsy-jb mpl`vt tmym djym. ¹⁷ `sr-bgdyk xmym bhsq+ `r& mdrvm. ¹⁸ trqyj jmv lsxqym xzqym kr`y mv&q. ¹⁹ hvdyjnv mh-n`mr lv l`-njrk mpny-xsk. ²⁰ hy\$pr-lv ky `dbr `m-`mr `ys ky yblj. ²¹ vjth l` r`v `vr bhyr hv` bsxqym vrvx jbrh vt+hrm. ²² m&pvz zhb y`th jl-`lvh nvr` hvd. ²³ sdy l`-m&`nhv sgy`-kx vmssp+ vrb-&dqh l` yjnh. ²⁴ lkn yr`vhv `nsym l`-yr`h kl-xkmy-lb.

Chapter 38

¹ vyjn-yhvh `t-`yvb mnh\$jrh vy`mr. ² my zh mxsyk j&h bmlyn bly-djt. ³ `zr-n` kgbr xl&yk v`s`lk vhdvjny. ⁴ `yph hyyt by\$dy-`r& hgd `m-ydjt bynh. ⁵ my-sm mmdyh ky tdj `v my-n+h jlyh qv. ⁶ jl-mh `dnyh h+bjv `v my-yrh `bn pnth. ⁷ brn-yxd kvkby bqr vyryjv kl-bny `lhym. ⁸ vy\$k bdltym ym bgyxv mrxm y&`. ⁹ bsvmy jnn lbsv vjrpl xltlv. ¹⁰ v`sbr jlyv xqy v`sym bryx vldtym. ¹¹ v`mr jd-ph tbv` vl` t\$yp vp-`ysyt bg`vn glyk. ¹² hmymyk &vyt bqr ydjth sxr mqmv. ¹³ l`xz bknptv h`r& vynjrv rsjym mmnh. ¹⁴ tthpk kxmr xvtm vyty&bv kmv lbsv. ¹⁵ vymnj mrsjym `vrm vzrvj rmh tsbr. ¹⁶ hb`t jd-nbky-ym vbxqr thvm hthlkt. ¹⁷ hnglv lk sjry-mvt vsjry &lmvt tr`h. ¹⁸ htbnnt jd-rxby-`r& hgd `m-ydjt klh. ¹⁹ `y-zh hdrk yskn-`vr vxsk `y-zh mqmv. ²⁰ ky tqxnv `l-gbvlv vky-tbyn ntybvt bytv. ²¹ ydjt ky-`z tvld vm\$pr ymyk rbym. ²² hb`t `l-`&rvt slg v`&rvt brd tr`h. ²³ `sr-xskty ljt-&r lyvm qrb vmlxmh. ²⁴ `y-zh hdrk yxlq `vr yp& qdym jly-`r&. ²⁵ my-plg ls+p tjlh vdrk lxzyz qlvt. ²⁶ lhm+yr jl-`r& l`-`ys mdr l`-`dm bv. ²⁷ lhsbyj s`h vms`h vlh&myx m&` ds`. ²⁸ hys-lm+r `b `v my-hvlyd `gly-+l. ²⁹ mb+n my y&` hqrx vkpr smym my yldv. ³⁰ k`bn mym ytxb`v vpny thvm ytlkdv. ³¹ htqsr mjdnvt kymh `v-mskvt k\$yl tptx. ³² ht&y` mzrvt bjtv vjys jl-bnyh tnxm. ³³ hydjt xqvt smym `m-tsym ms+rv b`r&. ³⁴ htrym ljb qvlk vspjt-mym tk\$. ³⁵ htslx brqym vylkv vy`mrv lk hnnv. ³⁶ my-st b+xvt xkmh `v my-ntn lskvy bynh. ³⁷ my-y\$pr sxqym bxkmh vnby smym my yskyb. ³⁸ b&qt jpr lmv&q vrgbym ydbqv. ³⁹ ht&vd llby` +rp vxyt kpyrym tml`. ⁴⁰ ky-ysxv bmjvntv ysbv b\$kh lmv-`rb. ⁴¹ my ykyn ljrb &ydv ky-yldv `l-`l ysvjv ytjv lbly-`kl.

Chapter 39

¹ hydjt jt ldt yjly-\$lj xll `ylvt tsmr. ² t\$pr yrxyt tml`nh vydjt jt ldtmh. ³ tkrijnh yldyhn tplxnh xbllyhm tslxnh. ⁴ yxlmv bnyhm yrbv bbr y&`v vl-`sbv lmv. ⁵ my-slx pr` xpsy vm\$rvt jrzd my ptx. ⁶ `sr-smty jrbh bytv vmsknvtyv mlxh. ⁷ ysxq lhmvn qryh ts`vt nvgs l` ysmj. ⁸ ytvr hrym mrjhv v`xr kl-yrvq ydrvs. ⁹ hy`bh rym jbdk `m-ylyn jl-`bv\$. ¹⁰ htqsr-rym btln jbtv `m-ysdd jmqym `xryk. ¹¹ htb+x-bv ky-rb kxv vtjzb `lyv ygyjk. ¹² ht`myn bv ky-ysvb zryk vgrnk y`\$p. ¹³ knp-rnny njl\$`m-`brh x\$ydh vn&h. ¹⁴ ky-tjzb l`r& b&yh vjl-jpr txmm. ¹⁵ vtskx ky-rgl tzvrh vxyt hsdh tdvsh. ¹⁶ hqsyx bnyh ll-`lh lryq ygyjh bly-pxd. ¹⁷ ky-hsh `lvh xkmh vl-`xlq lh bbynh. ¹⁸ kjt bmrvm

tmry` tsxq l\$vs\$ vlrkbv. ¹⁹ httn l\$vs\$ gbvrh htlbys &v`rv rjmh. ²⁰ htrjysnv k`rbh hvd nxrv `ymh. ²¹ yxprv bjmq vysys bkx y&` lqr`-nsq. ²² yxsq lpxd vl` yxt vl`-ysvb mpany-xrb. ²³ jlyv trnh `sph lhb xnyt vkydvn. ²⁴ brjs vrgz ygm`-r& vl`-y`myn ky-qvl svpr. ²⁵ bdy spr y`mr h`x vmrxvq yryx mlxmh rjm srym vtrvjh. ²⁶ hmbyntk y`br-n& yprs knpv ltymn. ²⁷ `m-jl-pyk ygbyh nsr vky yrym qnv. ²⁸ \$lj yskn vytlnn jl-sn-\$lj vm&vdh. ²⁹ msm xpr-`kl lmrxvq jyryv yby+v. ³⁰ v`prxv yjlv-dm vb`sr xlym sm hv`.

Chapter 40

¹ vyjn yvhv `t-`yvb vy`mr. ² hrb jm-sdy y\$vr mvkyx `lvh yjnnh. ³ vyjn `yvb `t-yvhv vy`mr. ⁴ hn qlty mh `sybk ydy smty lmv-py. ⁵ `xt dbrty vl` `jnh vstym vl` `v\$yp. ⁶ vyjn-yvhv `t-`yvb mn\$jrj vy`mr. ⁷ `zr-n` kgbr xl&yk `s`lk vhdvjny. ⁸ h`p tpr msp+y trsyjny lmjn t&dq. ⁹ v`m-zrvj k`l lk vbqvl kmhv trjm. ¹⁰ jdh n` g`vn vgbh vhdv vhdr tlbs. ¹¹ hp& jbrvt `pk vr`h kl-g`h vhsphyhv. ¹² r`h kl-g`h hknyjhv vhdv rsjym txtm. ¹³ +mmm bjpr yxd pnyhm xbs b+mvn. ¹⁴ vgm-`ny `vdk ky-tvsj lk ymynk. ¹⁵ hnh-n` bhmvt `sr-jsyty jmk x&yv kbqr y`kl. ¹⁶ hnh-n` kvv bmtnyv v`nv bsryry b+nv. ¹⁷ yxp& znbv kmv-`rz gydy pxdv ysrgv. ¹⁸ j&myv `pyqy nxvsh grmyv km+yl brzl. ¹⁹ hv` r`syv drky-`l hjsv ygs xrbv. ²⁰ ky-bvl hrym ys`v-lv vkl-xyt hsdh yxsqv-sm. ²¹ txt-&`lym yskb b\$tr qnh vb&h. ²² y\$khv &`lym &llv y\$bvhv jrby-nxl. ²³ hn yjsq nhr l` yxpvz yb+x ky-ygyx yrdn `l-pybv. ²⁴ bjnyv yqxnv bmvqsym ynb-`p. ²⁵ tmsk lvytn bxkh vbxb l tsqyj lsnv. ²⁶ htsym `gmvn b`pv vbvx tqvb lxyv. ²⁷ hyrbh `lyk txnvnyv `m-ydbr `lyk rkvt. ²⁸ hykrt bryt jmk tqxnv ljbv jvlm. ²⁹ htsxq-bv k&pvr vtqsrnv lnjrvtyk. ³⁰ ykrv jlyv xbrym yx&vhv byn knjnym. ³¹ html` bskvt jrvv vb&l&l dgyv r`sv. ³² sym-jlyv kpk zkr mlxmh `l-tv\$p.

Chapter 41

¹ hn-txltv nkzbh hgm `l-mr`yv y+l. ² l-`kzr ky yjrvnv vmy hv` lpny yty&b. ³ my hqdyzny v`slm txt kl-hsmym ly-hv`. ⁴ l-`xrys bdyv vdbr-gbvrvt vxyn jrkv. ⁵ my-glh pny lbvsv bkpl r\$nv my ybv`. ⁶ dlty pnyv my ptx \$bybvt snyv `ymh. ⁷ g`vh `pyqy mgnyv \$gvr xvtm &r. ⁸ `xd b`xd ygsv vrvx l`-ybv` bynyhm. ⁹ `ys-b`xyhv ydbqv ytlkdv vl` ytrdrv. ¹⁰ j+yystyv thl `vr vjnyv kjpjpy-sxr. ¹¹ mpyv lpydym yhlkv kydvdy `s ytml+v. ¹² mnxyryv y&` jsn kdvd npvx v`gmn. ¹³ npsv gxlym tlh+ vlhb mpyv y&`. ¹⁴ b&v`rv ylyn jz vlpnyv tdv& d`bh. ¹⁵ mply bsrv dbqv y&vq jlyv bl-ymv+. ¹⁶ lbv y&vq kmv-`bn vy&vq kplx txtyt. ¹⁷ mstv ygvrv `lym msbrym ytx+`v. ¹⁸ msyghv xrb bly tqvm xnyt m\$y vsryh. ¹⁹ yxsb ltbv brzl lj& rqbvn nxvsh. ²⁰ l`-ybryxnv bn-qst lqs nhpkv-lv `bny-qlj. ²¹ kqs nxsvv tvtx vysxq lrjs kydvn. ²² txtyv xdvdy xrs yrpd xrv& jly-+y+. ²³

yrtyx k\$yr m&vlh ym ysym kmrqxh. ²⁴ `xryv y`yr ntyb yxsb thvm lsybh. ²⁵ `yn-jl-jpr mslv hjsv lbly-xt. ²⁶ `t-kl-gbh yr`h hv` mlk jl-kl-bny-sx&.

Chapter 42

¹ vyjn `yvb `t-yvh vy`mr. ² ydjt ky-kl tvkl vl`-yb&r mmk mzmh. ³ my zh mjlym j&h bly djt lkn hgdty vl` `byn npl`vt mmny vl` `dj. ⁴ smj-n` v`nky `dbr `s`lk vhdvjny. ⁵ lsmj-`zn smjtyk vjth jyny r`tk. ⁶ jl-kn `m`\$ vnxmty jl-jpr v`pr. ⁷ vyhy `xr dbr yvh `t-hdbrym h`lh `l-`yvb vy`mr yvh `l-`lypz htymny xrh `py bk vbsny rjyk ky l` dbrtm `ly nkvnh kjbdy `yvb. ⁸ vjth qxv-lkm sbjh-prym vsbjh `ylym vlkv `l-jbdy `yvb vjhlytm jvlh bjdkm v`yvb jbdy ytpll jlykm ky `m-pnyv `s` lbly jsvt jmk nblh ky l` dbrtm `ly nkvnh kjbdy `yvb. ⁹ vylkv `lypz htymny vblld hsvxy &pr hnjmty vyjsv k`sr dbr `lyhm yvh vvs` yvh `t-pny `yvb. ¹⁰ vyvh sb `t-sbyt `yvb bhtpllv bjd rjh vy\$pr yvh `t-kl-`sr l`yvb lmsnh. ¹¹ vyb`v `lyv kl-`xyv vkl-`xytyv vkl-ydjyv lpnym vy`klv jmv lxm bbytv vyndv lv vynxmv `tv jl kl-hrjh `sr-hby` yvh jlyv vytnv- lv `ys qsy+h `xt v`ys nzm zhb `xd. ¹² vyvh brk `t-`xryt `yvb mr`stv vyhy-lv `rbjh jsr `lp &`n vsst `lpym gmlym v`lp-&md bqr v`lp `tnvt. ¹³ vyhy-lv sbjnh bnym vslvs bnv. ¹⁴ vyqr` sm-h`xt ymymh vsm hsnyt q&yjh vsm hslsyt qrn hpvk. ¹⁵ vl` nm&` nsym yppt kbnt `yvb bkl-h`r& vytn lhm `byhm nxlh btk `xyhm. ¹⁶ vyxy `yvb `xry-z`t m`h v`rbjym snh vyr` `t-bnyv v`t-bny bnyv `rbjh drvt. ¹⁷ vynt `yvb zqn vsbj ymym.

Psalms

Chapter 1

¹ `sry-h`ys `sr l` hlk bj&t rsjym vbdrk x+`ym l` jmd vbmvsb l&ym l` ysb. ² ky `m bvtvt yvh xp&v vbtvrtv ygh yvmm vlylh. ³ vhy kj& stvl jl-plgy mym `sr pryv ytn bjt vjlhv l`-ybv vkl `sr-yjsh y&lyx. ⁴ l`-kn hrsjym ky `m-km& `sr-tdpnv rvx. ⁵ jl-kn l`-yqmv rsjym bmsp+ vx+`ym bjdt &dyqym. ⁶ ky-yvdj yvh drk &dyqym vdrk rsjym t`bd.

Chapter 2

¹ lmh rgsv gvym vl`mym yhgv-ryq. ² yty&bv mlky-`r& vrvznm nv\$dv-yxd jl-yvh vjl-msyxv. ³ nntqh `t-mv\$rvtymv vnslykh mmnv jbtymv. ⁴ yvsb bsmym yxq `dny yljg-lmv. ⁵ `z ydbr `lymv b`pv vbxrvnv ybhlmv. ⁶ v`ny n\$ky mlky jl-&yvn hr-qdsy. ⁷ `sprh `l xq yvh `mr `ly bny `th `ny hyvm yldtyk. ⁸ s`l mmny v`tnh gvym nxlk v`xzt k`p\$y-`r&. ⁹ trjm bsb+ brzl kkly yv&r tnp&m.

¹⁰ vjth mlkym hskylv hv\$rv sp+y `r&. ¹¹ jbdv `t-yhvh byr`h vgylv brjdh. ¹² nsqv-br pn-y`np vt`bdv drk ky-ybjr kmj+ `pv `sry kl-xv\$y bv.

Chapter 3

¹ mzmvr ldvd bbrxv mpony `bslvm bnv. ² yhvh mh-rbv &ry rbym qmym jly. ³ rbym `mrym lpsy `yn ysvjth lv b`lhym \$lh. ⁴ v`th yhvh mgn bjdy kbvdy vmrym r`sy. ⁵ qvly `l-yhvh `qr` vyjnny mhr qdsv \$lh. ⁶ `ny skbty v`ysnh hqy&vty ky yhvh y\$mkn. ⁷ l`-yr` mrbbvt jm `sr \$byb stv jly. ⁸ qvmh yhvh hvsyjny `lhy ky-hkylt `t-kl-`yby lxy sny rsjym sbvt. ⁹ lyhvh hysvjh jl-jmk brtk \$lh.

Chapter 4

¹ lmn&x bngynvt mzmvr ldvd. ² bqr`y jnny `lhy &dqy b&r hrxbt ly xny vsmj tply. ³ bny `ys jd-mh kbvdy lklmh t`hbn ryq tbqsv kzb \$lh. ⁴ vdjv ky-hplh yhvh x\$yd lv yhvh ysmj bqr`y `lyv. ⁵ rgzv v`l-tx+`v `mrv blbbkm jl-mskbkm vdmv \$lh. ⁶ zbxv zbxy-&dq vb+xv `l-yhvh. ⁷ rbym `mrym my-yr`nv +vb n\$h-jlynv `vr pnyk yhvh. ⁸ ntth smxh blby mjt dgnm vtyrvsm rbv. ⁹ bslvm yxdv `skbh v`ysn ky-`th yhvh lbdd lb+x tvsybny.

Chapter 5

¹ lmn&x `l-hnxylvt mzmvr ldvd. ² `mry h`zynh yhvh bynh hgygy. ³ hqsybh lqvl svjy mlky v`lhy ky-`lyk `tpll. ⁴ yhvh bqr tsmj qvly bqr `jrk-lk v`&ph. ⁵ ky l` `l-xp& rsj `th l` ygrk rj. ⁶ l`-yty&bv hvllym lngd jnyk sn`t kl-pjly `vn. ⁷ t`bd dbry kzb `ys-dmym vmrmh ytjb yhvh. ⁸ v`ny brb x\$dk `bv` bytk `stxvh `l-hykl-qdsk byr`tk. ⁹ yhvh nxny b&dqtk lmjn svrry hvsr lpony drkk. ¹⁰ ky `yn bpyhv nkvnh qrbm hvvt qbr-ptvx grvnm lsvnm yxlyqvn. ¹¹ h`symm `lhym yplv mmj&vtyhm brb psjyhm hdyxmv ky-mrv bk. ¹² vysmxv kl-xv\$y bk ljlvm yrnnv vt\$kljymv vyjl&v bk `hby smk. ¹³ ky-`th tbrk &dyq yhvh k&nh r&vn tj+rnv.

Chapter 6

¹ lmn&x bngynvt jl-hsmynyt mzmvr ldvd. ² yhvh `l-b`pk tvkyxny v`l-bxmtk ty\$rn. ³ xny yhvh ky `mll `ny rp`ny yhvh ky nbhlv j&my. ⁴ vnpsy nbhlh m`d v`t yhvh jd-mty. ⁵ svbh yhvh xl&h npsy hvsyjny lmjn x\$dk. ⁶ ky `yn bmvz zkrk bs`vl my yvdh-lk. ⁷ ygjty b`nxyt `sxh bkl-lylh

m+ty bdmjty jrsy `m\$h. ⁸ jssh mkj\$ jyny jtqh bkl-&vrry. ⁹ \$vrv mmny kl-pjly `vn ky-smj yvhv qvl bkyy. ¹⁰ smj yvhv txnty yvhv tplyt yqx. ¹¹ ybsv vybhlv m`d kl-`yby ysbv ybsv rgj.

Chapter 7

¹ sgyvn ldvd `sr-sr lyvhv jl-dbry-kvs bn-ymyny. ² yvhv `lhy bk x\$yty hvsyjny mkl-rdpy vh&ylny. ³ pn-y+rp k`ryh npsy prq v`yn m&yl. ⁴ yvhv `lhy `m-jsyty z`t `m-ys-jvl bkpy. ⁵ `m-gmlty svlmy rj v`xl&h &vrry ryqm. ⁶ yrdp `vyb npsy vysg vurm\$ l`r& xyy vkbvdy ljpr yskn \$lh. ⁷ qvmh yvhv b`pk hns` bjbrvt &vrry vjvrh `ly msp+ &vyt. ⁸ vjdt l`mym t\$vbvk vjlyh lmrvm svbh. ⁹ yvhv ydyn jmym sp+ny yvhv k&dqy vktmy jly. ¹⁰ ygmr-n` rj rsjym vtkvnn &dyq vbxn lbvt vklyvt `lhym &dyq. ¹¹ mgny jl-`lhym mvsyj ysry-lb. ¹² `lhym svp+ &dyq v`l zjm bkl-yvm. ¹³ `m-l` ysvb xrbv yl+vs qstv drk vykvnnh. ¹⁴ vlv hkyn kly-mvt x&yv ldlqym ypjl. ¹⁵ hnh yxbl-`vn vhrh jml vyld sqr. ¹⁶ bvr krh vyxprhv vypl bsxt ypjl. ¹⁷ ysvb jmlv br`sv vjl qdqdv xm\$v yrd. ¹⁸ `vdh yvhv k&dqv v`zmrh sm-yvhv jlyvn.

Chapter 8

¹ lmn&x jl-hgtyt mzmvr ldvd. ² yvhv `dnynv mh-`dyr smk bkl-h`r& `sr tnh hvdk jl-hsmym. ³ mpy jvllym vynqym y\$dt jz lmjn &vrryk lhsbyt `vyb vmtnqm. ⁴ ky-`r`h smyk mjsy `&bjtyk yrx vkvkbym `sr kvnnth. ⁵ mh-`nvs ky-tzkrnv vbn-`dm ky tpqdnv. ⁶ vtx\$rhv mj+ m`lhym vkbvd vhdr tj+rhv. ⁷ tmsylhv bmjsy ydyk kl sth txt-rglyv. ⁸ &nh v`lpym klm vgm bhmvt sdy. ⁹ &pvr smym vdgy hym jbr `rxvt ymym. ¹⁰ yvhv `dnynv mh-`dyr smk bkl-h`r&.

Chapter 9

¹ lmn&x jlmvt lbn mzmvr ldvd. ² `vdh yvhv bkl-lby `sprh kl-npl`vtyk. ³ `smxh v`jl&h bk `zmrh smk jlyvn. ⁴ bsvb-`vyby `xvr ykslv vy`bdv mpnyk. ⁵ ky-jsyt msp+y vdyny ysbt lk\$` svp+ &dq. ⁶ gjrt gvym `bdt rsj smm mxyt ljvlm vjd. ⁷ h`vyb tmv xrbvt ln&x vjrym ntst `bd zkrm hmh. ⁸ vyvhv ljvlm ysb kvnn lmsp+ k\$`v. ⁹ vhv` ysp+-tbl b&dq ydyn l`mym bmysrym. ¹⁰ vyhy yvhv msgb ldk msgb ljtvt b&rh. ¹¹ vyb+xv bk yvdjy smk ky l`-jzbt drsyk yvhv. ¹² zmrv lyvhv ysb &yvn hgydv bjmy jlylvtyv. ¹³ ky-drs dmym `vtm zkr l`-skx &jqt jnyym. ¹⁴ xnnny yvhv r`h jnyy msn`y mrvmy msjry mvt. ¹⁵ lmjn `sprh kl-thlyk bsjry bt-&yvn `gylh bysvjtk. ¹⁶ +bjv gvym bsxt jsv brst-zv +mnv nlkdh rglm. ¹⁷ nvdj yvhv msp+ jsh bpjl kpyv nvqs rsj hgyvn \$lh. ¹⁸ ysvbv rsjym

ls`vlh kl-gvym skxy `lhym. ¹⁹ ky l` ln&x yskx `byvn tqvt jnvym t`bd ljd. ²⁰ qvmh yvhv `l-yjz `nvs ysp+v gvym jl-pnyk. ²¹ syth yvhv mvrh lhm ydjv gvym `nvs hmh \$lh.

Chapter 10

¹ lmh yvhv tjmd brxvq tjlym ljtvt b&rh. ² bg`vt rsj ydlq jny ytpsv bzmzvt zv xsbv. ³ ky-hll rsj jl-t`vt npsv vb&j brk n`& yvhv. ⁴ rsj kgbh `pv bl-ydrs `yn `lhym kl-mzmvtv. ⁵ yxylv drkv bkl-jt mrvm msp+yk mngdv kl-&vrryv ypyx bhm. ⁶ `mr blbv bl-`mv+ ldr vdr `sr l`-brj. ⁷ `lh pyhv ml` vmrmvt vtk txt lsvnv jml v`vn. ⁸ ysb bm`rb x&rym bm\$trym yhrq nqy jnyv lxlkh y&pnv. ⁹ y`rb bm\$tr k`ryh b\$kh y`rb lx+vp jny yx+p jny bmskv brstv. ¹⁰ vdkh ysx vnpl bj&vmyv xlk`ym. ¹¹ `mr blbv skx `l h\$tyr pnyv bl-r`h ln&x. ¹² qvmh yvhv `l ns` ydk `l-tskx jnyym. ¹³ jl-mh n`& rsj `lhym `mr blbv l` tdrs. ¹⁴ r`th ky-`th jml vkj\$ tby+ ltt bydk jlyk yjzb xlkh ytmv `th hyyt jvzr. ¹⁵ sbr zrvj rsj vrj tdrvs-rsjv bl-tm&`. ¹⁶ yvhv mlk jvlm vjd `bdv gvym m`r&v. ¹⁷ t`vt jnvym smjt yvhv tkyn lbm tqsyb `znk. ¹⁸ lsp+ ytmv vdk bl-yv\$yp jvd ljr& `nvs mn-h`r&.

Chapter 11

¹ lmn&x ldvd byhvh x\$yty `yk t`mrv lnsy nvdv hrkm &pvr. ² ky hnh hrsjym ydrkvn qst kvnnv x&m jl-ytr lyrvt bmv-`pl lysry- lb. ³ ky hstvt yhr\$vn &dyq mh-pjl. ⁴ yvhv bhykl qdsv yvhv bsmym k\$`v jnyv yxzv jppjyv ybxnv bny `dm. ⁵ yvhv &dyq ybxn vrsj v`hb xm\$ sn`h npsv. ⁶ ym+r jl-rsjym pxym `s vgpryt vrvx zljpvt mnt kv\$m. ⁷ ky-&dyq yvhv &dqvt `hb ysr yxzv pnymv.

Chapter 12

¹ lmn&x jl-hsmynyt mzmvr ldvd. ² hvsyjh yvhv ky-gmr x\$yd ky-p\$v `mvnym mbny `dm. ³ sv` ydbrv `ys `t-rjhv spt xlqvt blb vlb ydbrv. ⁴ ykrt yvhv kl-spty xlqvt lsvn mdbrt gdlvt. ⁵ `sr `mrv llsnnv ngbyr sptynv `tnv my `dvn lnv. ⁶ msd jnyym m`nqt `byvny jth `qvm y`mr yvhv `syt bysj ypyx lv. ⁷ `mrvt yvhv `mrvt +hrvt k\$p &rvp bjlyl l`r& mzqq sbjym. ⁸ `th-yvhv tsmrm t&rnv mn-hdvr zv ljlvm. ⁹ \$byb rsjym ythlkvn krm zlv lbnv `dm.

Chapter 13

¹ lmn&x mzmvr ldvd. ² jd-`nh yvhv tskxny n&x jd-`nh t\$tyr `t-pnyk mmny. ³ jd-`nh `syt j&vt bnpsy ygvn blbby yvmm jd-`nh yrvm `yby jly. ⁴ hby+h jnny yvhv `lhy h`yrh jyny pn-`ysn hmvt. ⁵ pn-y`mr `yby yklytv &ry ygylv ky `mv+. ⁶ v`ny bx\$dk b+xty ygl lby bysvjtk `syrv lyvhv ky gml jly.

Chapter 14

¹ lmn&x ldvd `mr nbl blbv `yn `lhym hsxtyv htjybv jlylh `yn jsh- +vb. ² yvhv msmym hsqyp jl-bny-`dm lr`vt hys mskyl drs `t-`lhym. ³ hkl \$r yxdv n`lxv `yn jsh-+vb `yn gm-`xd. ⁴ hl` ydjv kl-pjly `vn `kly jmy `klv lxm yvhv l` qr`v. ⁵ sm pxdv pxd ky-`lhym bdvr &dyq. ⁶ j&t-jny tbysv ky yvhv mx\$hv. ⁷ my ytn m&yvn ysvjt ysr`l bsvb yvhv sbvt jmv ygl yjqb ysmx ysr`l.

Chapter 15

¹ mzmvr ldvd yvhv my-ygvr b`hkl my-yskn bhr qdsk. ² hvkl tmym vpjl &dq vdbv `mt blbbv. ³ l`-rgl jl-lsnv l`-jsh lrjvh rjh vxrph l`-ns` jl-qrhv. ⁴ nbzh bjnyv nm`\$ v`t-yr`y yvhv ykbd nsbj lhrj vl` ymr. ⁵ k\$pv l`-ntn bnsk vsxd jl-nqy l` lqx jsh-`lh l` ymv+ ljvln.

Chapter 16

¹ mktm ldvd smrny `l ky-x\$yty bk. ² `mrt lyvhv `dny `th +vbty bl-jlyk. ³ lqdvSYM `sr-b`r& hmh v`dyry kl-xp&y-bm. ⁴ yrbv j&bvtn `xr mhrv bl-`\$yk n\$kyhm mdm vbl-`s` `t-smvtn jl- spty. ⁵ yvhv mnt-xlqy vkv\$y `th tvmyk gvrly. ⁶ xblym nplv-ly bnjmym `p-nxlt sprh jly. ⁷ `brk `t-yvhv `sr yj&ny `p-lylvt y\$rvny klyvty. ⁸ svty yvhv lngdy tmyd ky mymyny bl-`mv+. ⁹ lkn smx lby vygl kbvdy `p-bsry yskn lb+x. ¹⁰ ky l`-tjzb npsy ls`vl l`-ttn x\$ydk lr`vt sxt. ¹¹ tvdyjny `rx xyym sbj smxvt `t-pnyk njmvt bymynk n&x.

Chapter 17

¹ tplh ldvd smjh yvhv &dq hqsybh rnty h`zynh tply bl` spty mrmh. ² mlpnyk msp+y y&` jynyk txzynh mysrym. ³ bxnt lby pqdt lyh &rptny bl-tm&` zmyt bl-yjbr-py. ⁴ lpylvt `dm bdbv sptyk `ny smrty `rxvt pry&. ⁵ tmk `sry bmjglvtyk bl-nmv+v pjmy. ⁶ `ny-qr`tyk ky-tjnny `l h+-`znk ly smj `mrty. ⁷ hplh x\$dyk mvsvj xv\$ym mmtqvmym bymynk. ⁸ smrny k`ysvn bt-jyn b&l knpyk

t\$tyrny. ⁹ mpny rsjym zv sdvny `yby bnps yqypv jly. ¹⁰ xlbmv \$grv pymv dbrv bg`vt. ¹¹ `srynv jth \$bbvny jynyhm ysytv ln+vt b`r&. ¹² dmynv k`ryh yk\$vp l+rvp vkkpyr ysb bm\$trym. ¹³ qvmh yvhv qdmh pnyv hkryjvh pl+h npsy mrsj xrbk. ¹⁴ mmtym ydk yvhv mmtym mxld xlqm bxyym v&pynk tml` b+nm ysbjv bnym vhnxyv ytrm ljllyhm. ¹⁵ `ny b&dq `xzh pnyk `sbjh bhqy& tmvntk.

Chapter 18

¹ lmn&x ljbd yvhv ldvd `sr dbr lyhvh `t-dbry hsyrh hz`t byvm h&yl-yhvh `vtv mkp kl-`ybyv vmyd s`vl. ² vy`mr `rxmk yvhv xzqy. ³ yvhv \$lly vm&vdyt vimpl+y `ly &vry `x\$h-bv mgny vqrm-ysjy msgby. ⁴ mhll `qr` yvhv vmn-`yby `vsj. ⁵ `ppvny xbly-mvt vnxly blyjl ybjtvny. ⁶ xbly s`vl \$bbvny qdmvny mvqsy mvt. ⁷ b&r-ly `qr` yvhv v`l-`lhy `svj ysmj mhyklv qvly vsvjty lpnvy tbv` b`znyv. ⁸ vtgjs vtrjs h`r& vmv\$dy hrym yrgzv vytgjsv ky-xrh lv. ⁹ jlh jsn b`pv v`s-mpyv t`kl gxlym bjrv mmnv. ¹⁰ vy+ smym vyrd vjrpl txt rglyv. ¹¹ vyrkb jl-krvb vyjp vyd` jl-knpy-rvx. ¹² yst xsk \$trv \$bybvtyv \$ktv xskt-mym jby sxqym. ¹³ mngh ngdv jbyv jbrv brd vgxly-`s. ¹⁴ vyrjm bsmym yvhv vjlyvn ytn qlv brd vgxly-`s. ¹⁵ vyslx x&yv vypy&m vbrqym rb vyhmm. ¹⁶ vyr`v `pyqy mym vyglv mv\$dvt tbl mgjrtk yvhv mnsmt rvx `pk. ¹⁷ yslx mmrvm yqxny ymsny mmym rbym. ¹⁸ y&ylny m`yby jz vmsn`y ky-`m&v mmny. ¹⁹ yqdmvny byvm-`ydy vyhy-yhvh lmsja ly. ²⁰ vyv&y`ny lmrxb xyl&ny ky xp& by. ²¹ ygmlny yvhv k&dqy kbr ydy ysyb ly. ²² ky-smrty drky yvhv vl`-rsjty m`lhy. ²³ ky kl-msp+yv lngdy vxqyv l`-\$yr mny. ²⁴ v`hy tmym jmv v`stmr mjvny. ²⁵ vysb-yhvh ly k&dqy kbr ydy lngd jnyv. ²⁶ jm-x\$yd ttx\$d jm-gbr tmym ttmm. ²⁷ jm-nbr ttbr vjm-jqs ttptl. ²⁸ ky-`th jm-jny tvsyj vjynym rmvt tspyl. ²⁹ ky-`th t`yr nry yvhv `lhy ygyh xsky. ³⁰ ky-bk `r& gdvd vb`lhy `dlg-svr. ³¹ h`l tmym drkv `mrt-yhvh &rvph mgn hv` lkl hx\$ym bv. ³² ky my `lvh mbljdy yvhv vmy &vr zvltv `lhynv. ³³ h`l hm`zrny xyl vytn tmym drky. ³⁴ msvh rgly k`ylvt vjl bnty yjmydny. ³⁵ mlmd ydy lmlxmh vnxth qst-nxvsh zrvjty. ³⁶ vttm-ly mgn ysjk vymynk t\$jdny vjnvtk trbny. ³⁷ trxyb &jdy txtv vl` mjdv qr\$ly. ³⁸ `rdvp `vyby v`sygm vl-`svb jd-klvtm. ³⁹ `mx&m vl-`yklv qvm yplv txt rgly. ⁴⁰ vt`zrny xyl lmlxmh tkryj qmy txtv. ⁴¹ v`yby ntth ly jrp vmsn`y `&mytm. ⁴² ysvjv v`yn-mvsyj jl-yhvh vl` jnm. ⁴³ v`sxqm kjpr jl-pny-rvx k+y+ xv&vt `ryqm. ⁴⁴ tpl+ny mryby jm tsymny lr`s gvym jm l`-ydjty yjbdvny. ⁴⁵ lsmj `zn ysmjv ly bny-nkr ykxsv-ly. ⁴⁶ bny-nkr yblv vyxrgv mm\$grvtyhm. ⁴⁷ xy-yhvh vbrvk &vry vyrvm `lvhy ysly. ⁴⁸ h`l hnvtn nqmvt ly vydbv jnym txtv. ⁴⁹ mpl+y m`yby `p mn-qmy trvmmny m`ys xm\$ t&ylny. ⁵⁰ jl-kn `vdk bgvym yvhv vlsmk `zmrh. ⁵¹ mgdl ysvjvt mlkv vjsh x\$d lmsyxv ldvd vlzrvj jd-jvlm.

Chapter 19

¹ lmn&x mzmvr ldvd. ² hsmym m\$prym kbvd-`l vmjsh ydyv mgyd hrqyj. ³ yvm lyvm ybyj `mr vlylh llylh yxvh-djt. ⁴ `yn-`mr v`yn dbrym bly nsmj qvlm. ⁵ bkl-h`r& y&` qvm vbq&h tbl mlyhm lsms sm-`hl bhm. ⁶ vhv` kxtn y&` mxptv ysys kgbvr lrv& `rx. ⁷ mq&h hsmym mv&`v vtqvptv jl-q&vtm v`yn n\$tr mxmtv. ⁸ tvrt yvhv tmymh msybt nps jdvt yvhv n`mnh mxkymt pty. ⁹ pqvdy yvhv ysrym msmxy-lb m&vt yvhv brh m`yrt jynym. ¹⁰ yr`t yvhv +hvrh jvmdt ljd msp+y-yvhv `mt &dqv yxdv. ¹¹ hnxmdym mzhb vmpz rb vmtvqym mdbs vnpt &vpym. ¹² gm-jbdk nzhr bhm bsmrm jqb rb. ¹³ sgy`vt my-ybyn mn\$trvt nqny. ¹⁴ gm mzdym xsk jbdk `l-ymslv-by `z `ytm vnqyty mpsj rb. ¹⁵ yhyv lr&vn `mry-py vhygvn lby lpnyk yvhv &vry vg`ly.

Chapter 20

¹ lmn&x mzmvr ldvd. ² yjnk yvhv byvm &rh ysgbk sm `lhy yjqb. ³ yslx-jzrk mqds vm&yvn y\$jdk. ⁴ yzkr kl-mnxtk vjvltk ydsnh \$lh. ⁵ ytn-lk klbbk vkl-j&tk yml`. ⁶ nrrnh bysvjtk vbsm-`lhynv ndgl yml` yvhv kl-ms`lvtyk. ⁷ jth ydjty ky hvsvyj yvhv msyxv yjnhv msmym qdsv bgbrvt ysj ymynv. ⁸ `lh brkb v`lh b\$y\$ym v`nxnv bsm-yvhv `lhynv nzkyr. ⁹ hmh krjv vnplv v`nxnv qmnv vntjvdd. ¹⁰ yvhv hvsvyjh hmlk yjnnv byvm-qr`nv.

Chapter 21

¹ lmn&x mzmvr ldvd. ² yvhv bjzk ysmx-mlk vbysvjtk mh-ygyl m`d. ³ t`vt lbv ntth lv v`rst sptyv bl-mnjt \$lh. ⁴ ky-tqdmnv brkvt +vb tsyt lr`sv j+rt pz. ⁵ xyym s`l mmk ntth lv `rk ymym jvlm vjd. ⁶ gdvl kbvdv bysvjtk hvd vhdr tsvh jlyv. ⁷ ky-tsythv brkvt ljd txdhv bsmxh `t-pnyk. ⁸ ky-hmlk b+x byvhv vbx\$d jlyvn bl-ymv+. ⁹ tm&` ydk lkl-`ybyk ymynk tm&` sn`yk. ¹⁰ tsytmv ktnvr `s ljt pnyk yvhv b`pv ybljm vt`klm `s. ¹¹ prymv m`r& t`bd vzrjm mbny `dm. ¹² ky-n+v jlyk rjh xsbv mzmh bl-yvklv. ¹³ ky tsytmv skm bmytryk tkvnn jl-pnyhm. ¹⁴ rvmh yvhv bjzk nsyrh vnzmrh gbvrk.

Chapter 22

¹ lmn&x jl-`ylt hsxr mzmvr ldvd. ² `ly `ly lmh jzbtny rxvq mysvjty dbry s`gty. ³ `lhy `qr` yvmm vl` tjn h vlylh vl`-dvmyh ly. ⁴ v`th qdvs yvsb thlvt ysrl. ⁵ bk b+xv `btynv b+xv vtpl+mv. ⁶ `lyk zjqv vnml+v bk b+xv vl`-bvsv. ⁷ v`nky tvljt vl`-`ys xrpt `dm vbzvy jm. ⁸ kl-r`y yljgv ly yp+yrv bsph ynyjv r`s. ⁹ gl `l-yvhv ypl+hv y&yllhv ky xp& bv. ¹⁰ ky-`th gxy mb+n mb+yxy jl-sdy `my. ¹¹ jlyk hslkty mrxm mb+n `my `ly `th. ¹² `l-trxq mmny ky-&rh qrvbh ky-`yn jvzr. ¹³ \$bbvny

prym rbym `byry bsn ktrvny. ¹⁴ p&v jly pyhm `ryh +rp vs`g. ¹⁵ kmym nspkty vhtprdv kl-j&mvty hyh lby kdvng nm\$ btkv mgy. ¹⁶ ybs kxrs kxy vlsvny mdbq mlqvxy vljpr-mvt tsptny. ¹⁷ ky \$bbvny klbym jdt mrjym hqypvny k`ry ydy vrgly. ¹⁸ `Spr kl-j&mvty hmh yby+v yr`v-by. ¹⁹ yxlqv bgdy lhm vjl-lbvsv ypylv gvrl. ²⁰ v`th yvhv `l-trxq `ylvty ljzrty xvsh. ²¹ h&ylyh mxrb npsy myd-klb yxydy. ²² hvsyjny mpy `ryh vmqrny rmym jnytny. ²³ `Sprh smk l`xy btkv qhl `hllk. ²⁴ yr`y yvhv hllvhv kl-zrj yjqb kbdvhv vgvrv mmnv kl-zrj ysrl. ²⁵ ky l`-bzh vl` sq& jnvt jny vl`-h\$tyr pnyv mmnv vbsvjv `lyv smj. ²⁶ m`tk thlty bqhl rb ndry `slm ngd yr`yv. ²⁷ y`klv jnvym vysbjv yhlv yvhv drsyv yxy lbbkm ljd. ²⁸ yzkrv vysbv `l-yvhv kl-`p\$y-`r& vystxv lpnyk kl-mspxvt gvym. ²⁹ ky lyvhv hmlvkh vmsl bgvym. ³⁰ `klv vystxv kl-dsny-`r& lpnyv ykrjv kl-yvrdy jpr vnpsv l` xyh. ³¹ zrj yjbdnv y\$pr l`dny ldvr. ³² yb`v vygydv &dqtv ljm nvld ky jsh.

Chapter 23

¹ mzmvr ldvd yvhv rjy l` `x\$. ² bn`vt ds` yrby&ny jl-my mnxvt ynhlly. ³ npsy ysvbb ynxny bmjgly-&dq lmjn smv. ⁴ gm ky-`lk bgy` &lmvt l`-`yr` rj ky-`th jmdy sb+k vmsjntk hmh ynxmny. ⁵ tjrk lpny slxn ngd &rry dsnt bsmn r`sy kv\$y rvyh. ⁶ `k +vb vx\$d yrdpvny kl-ymy xyy vsbty bbyt-yvhv l`rk ymym.

Chapter 24

¹ ldvd mzmvr lyvhv h`r& vmlv`h tbl vysby bh. ² ky-hv` jl-yymym y\$d h vjl-nhrvt ykvnnh. ³ my-yjlh bhr-yvhv vmy-yqvm bmqvm qdsv. ⁴ nqy kpym vbr-lbb `sr l`-ns` lsv` npsy vl` nsbj lmrnh. ⁵ ys` brkh m`t yvhv v&dqh m`lhy ysjv. ⁶ zh dvr drsv mbqsy pnyk yjqb \$lh. ⁷ s`v sjrym r`sykm vhnsv ptxy jvlm vybv` mlk hkbvd. ⁸ my zh mlk hkbvd yvhv jzvz vgbvr yvhv gbvr mlxmh. ⁹ s`v sjrym r`sykm vs`v ptxy jvlm vyb` mlk hkbvd. ¹⁰ my hv` zh mlk hkbvd yvhv &b`vt hv` mlk hkbvd \$lh.

Chapter 25

¹ ldvd `lyk yvhv npsy `s`. ² `lhy bk b+xty `l-`bvsh `l-yjl&v `yby ly. ³ gm kl-qvyk l` ybsv ybsv hbvgdym ryqm. ⁴ drkyk yvhv hvdjny `rxvtyk lmdny. ⁵ hdrykny b`mtk vlmdny ky-`th `lhy ysjy `vtk qvyty kl-hyv. ⁶ zkr-rxmyk yvhv vx\$dyk ky mjvlm hmh. ⁷ x+`vt njvry vpsjy `l-tzkr kx\$dk zkr-ly-`th lmjn +vbk yvhv. ⁸ +vb-vysr yvhv jl-kn yvrh x+`ym bdrk. ⁹ ydrk jnvym bmsp+ vylmd jnvym drkv. ¹⁰ kl-`rxvt yvhv x\$d v`mt ln&ry brytv vjdyty. ¹¹ lmjn-smk yvhv v\$lxt ljnny ky rb-hv`.

¹² my-zh h`ys yr` yvh yvrnv bdrk ybxr. ¹³ npsv b+vb tlyn vzrv yys `r&. ¹⁴ \$vd yvh lyr`yv vbrytv lhvdyjm. ¹⁵ jyny tmyd `l-yvh ky hv`-yv&y` mrst rgly. ¹⁶ pnh-`ly vxny ky-yxyd vjny `ny. ¹⁷ &rvt lbby hrxybv mm&vqvty hv&y`ny. ¹⁸ r`h jnyy vjmly vs` lkl-x+`vty. ¹⁹ r`h-`vyby ky-rbv vsn`t xm\$ sn`vny. ²⁰ smrh npsy vh&ylny `l-`bvs ky-x\$yty bk. ²¹ tm-vysr y&rvny ky qvytyk. ²² pdh `lhym `t-ysr`l mkl &rvtyv.

Chapter 26

¹ ldvd sp+ny yvh ky-`ny btmy hlkty vbyvh b+xty l`mjd. ² bxny yvh vn\$ny &rvph klyvty vlby. ³ ky-x\$dk lngd jyny vthlkty b`mtk. ⁴ l`-ysbty jm-mty-sv` vjm njlmym l`bv`. ⁵ sn`ty qhl mrjym vjm-rsjym l`sb. ⁶ `rx& bnqyvn kpy v`\$bbh `t-mzbxk yvh. ⁷ lsmj bqvl tvdh vl\$pr kl-npl`vtyk. ⁸ yvh `hbty mjvn bytk vmqvm mskn kbvdk. ⁹ `l-t`\$p jm-x+`ym npsy vjm-`nsy dmym xyy. ¹⁰ `sr-bydyhm zmh vymynm ml`h sxd. ¹¹ v`ny btmy `lk pdny vxny. ¹² rgly jmdh bmysvr bmqhlmy `brk yvh.

Chapter 27

¹ ldvd yvh `vry vysjy mmy `yr` yvh mjvz-xyy mmy `pxd. ² bqrj jly mrjym l`kl `t-bsry &ry v`yby ly hmh kslv vnplv. ³ `m-txnh jly mxnh l`-yyr` lby `m-tqvm jly mlxmh bz`t `ny bv+x. ⁴ `xt s`lty m`-t-yvh `vth `bqs sbty bbyy-yvh kl-ymy xyy lxxvt bnjm-yvh vlbqr bhyklv. ⁵ ky y&pny b\$kh byvm rjh y\$trny b\$tr `hlv b&vr yrvmmny. ⁶ vjth yrvm r`sy jl `yby \$bybvty v`zbxh b`hlv zbxy trvjh `syh v`zmrh lyvh. ⁷ smj-yvh qvly `qr` vxny vjny. ⁸ lk `mr lby bqsv pny `t-pnyk yvh `bqs. ⁹ `l-t\$tr pnyk mmny `l-t+-b`p jbdk jzrty hyt `l-t+sny v`l- tjzby `lhy ysyy. ¹⁰ ky-`by v`my jzbvny vyvh y`\$pny. ¹¹ hvny yvh drkk vxny b`rx mysvr lmjn svry. ¹² `l-ttnny bnps &ry ky qmv-by jdy-sqr vypx xm\$. ¹³ lvl` h`mnty lr`vt b+vb-yvh b`r& xyym. ¹⁴ qvh `l-yvh xzq vy`m& lbk vqvh `l-yvh.

Chapter 28

¹ ldvd `lyk yvh `qr` &vry `l-txrs mmny pn-txsh mmny vnmslty jm- yvrdy bvr. ² smj qvl txnvny bsvjy `lyk bns`y ydy `l-dbyr qdsk. ³ `l-tmskny jm-rsjym vjm-pjly `vn dbry slvm jm-rjyhm vrjh blbbm. ⁴ tn-lhm kpjlm vkrj mjlyhm kmjsh ydyhm tn lhm hsb gmvlm lhm. ⁵ ky l` ybynv `l-pjlt yvh v`l-mjsh ydyv yhr\$m vl` ybnm. ⁶ brvk yvh ky-smj qvl txnvny. ⁷ yvh jzy vmgny bv b+x

lby vnzrty vyjzl lby vmsyry `hvdnv. ⁸ yvhv jz-lmv vmjvz ysvjvt msyxv hv`. ⁹ hvsyjh `t-jmk vbrk `t-nxltk vrjm vns`m jd-hjvlm.

Chapter 29

¹ mzmvr ldvd hbv lyvhv bny `lym hbv lyvhv kbvd vjz. ² hbv lyvhv kbvd smv hstxvv lyvhv bhdr-t-qds. ³ qvl yvhv jl-hmym `l-hkbvd hrjym yvhv jl-mym rbym. ⁴ qvl-yvhv bkx qvl yvhv bhdr. ⁵ qvl yvhv sbr `rzym vysbr yvhv `t-`rzy hlbvvn. ⁶ vyrqydm kmv-jgl lbnvn vsryn kmv bn-r`mym. ⁷ qvl-yvhv x&b lhbvt `s. ⁸ qvl yvhv yxyl mdr yxyl yvhv mdr qds. ⁹ qvl yvhv yxvll `ylvt vyxsp yjrvt vbhyklv klv `mr kbvd. ¹⁰ yvhv lmbvl ysb vysb yvhv mlk ljvlm. ¹¹ yvhv jz ljm v ytn yvhv ybrk `t-jmv bslvm.

Chapter 30

¹ mzmvr syr-xnkt hbyt ldvd. ² `rvmmk yvhv ky dlytny vl`-smxt `yby ly. ³ yvhv `lhy svjty `lyk vtrp`ny. ⁴ yvhv hjlyt mn-s`vl npsy xyty myvrdy-bvr. ⁵ zmr v lyvhv x\$ydyv vhdv lzkr qdsv. ⁶ ky rgj b`pv xyym br&vvn bjr b yln bky vlbqr rnh. ⁷ v`ny `mrty bslvy bl-`mv+ ljvlm. ⁸ yvhv br&vnk hjmdth lhry jz h\$trt pnyk hyyty nbhl. ⁹ `lyk yvhv `qr` v`l-`dny `txnn. ¹⁰ mh-b&j bdm y brdy `l-sxt hyvd k jpr hygyd `mtk. ¹¹ smj-yvhv vxny yvhv hyh-jzr ly. ¹² hpkt m\$pd y lmxvl ly ptxt sqy vt`zrny smxh. ¹³ lmjn yzmrk kbvd vl` ydm yvhv `lhy ljvlm `vdk.

Chapter 31

¹ lmn&x mzmvr ldvd. ² bk yvhv x\$yty `l-`bvsh ljvlm b&dqt pl+ny. ³ h+h `ly `znk mhrh h&ylny hyh ly l&vr-mjvz lby m&vdt lvhsyjn. ⁴ ky-\$lly vm&vdyt `th vlmjn smk tnxny vtnhlny. ⁵ tv&y`ny mrst zv +mnv ly ky-`th mjvzy. ⁶ bydk `pqyd rvxy pdyth `vty yvhv `l`mt. ⁷ sn`ty hsmrym hbly-sv` v`ny `l-yvhv b+xty. ⁸ `gyh v`smxh bx\$dk `sr r`yt `t-jny ydjt b&rvt npsy. ⁹ vl` h\$grtny byd-`vyb hjmdt bmrxb rgly. ¹⁰ xny yvhv ky &r-ly jssh bkj\$ jny npsy vb+ny. ¹¹ ky klv bygvn xyy vsnvty b`nxh ksl bjvny kxy vj&my jssv. ¹² mkl-&rry hyyty xrph vlskny m`d vpxd lmydj r`y bxv& nddv mmny. ¹³ nskxy kmt mlb hyyty kkly `bd. ¹⁴ ky smjty dbt rbym mgvr m\$byb bhv\$dm yxd jly lqxt npsy zmmv. ¹⁵ v`ny jlyk b+xty yvhv `mrty `lhy `th. ¹⁶ bydk jty h&ylny myd-`vyby vmrdpy. ¹⁷ h`yrh pnyk jl-jbdk hvsyjn bx\$dk. ¹⁸ yvhv `l-`bvsh ky qr`tyk ybsv rsjym ydmv ls`vl. ¹⁹ t`lmnh spty sqr hbrvt jl-&dyq jtq bg`vh vbvz. ²⁰ mh rb-+vbk `sr-&pnt lyr`yk pjlt lx\$ym bk ngd bny `dm. ²¹ t\$tyrm b\$tr pnyk mrk\$y `ys t&pnm b\$kh mryb lsnvt. ²² brvk yvhv ky hply` x\$dv ly

bjyr m&vr. ²³ v`ny `mrty bxpzy ngrzty mngd jynyk `kn smjt qvl txnvny bsvjy `lyk. ²⁴ `hvb `t-yhvh kl-x\$dydv `mvnym n&r yvh vmslm jl-ytr jsh g`vh. ²⁵ xzqv vy`m& lbbkm kl-hmyxlym lyvh.

Chapter 32

¹ ldvd mskyl `sry nsvy-psj k\$vy x+`h. ² `sry `dm l` yxsb yvh lv jvn v`yn brvxv rmyh. ³ ky-hxrsty blv j&my bs`gty kl-hyvm. ⁴ ky yvmm vlylh tkbd jly ydk nhpk lsdy bxbnny qy& \$lh. ⁵ x+`ty `vdyjk vjvny l`-k\$yty `mrty `vdh jly psjy lyvh v`th ns`t jvn x+`ty \$lh. ⁶ jl-z`t ytpll kl-x\$yd `lyk ljt m&` rq ls+p mym rbym `lyv l` ygyjv. ⁷ `th \$tr ly m&r t&rny rny pl+ t\$vbby \$lh. ⁸ `skylk v`vrk bdrk-zv tlk `yj&h jlyk jyny. ⁹ `l-thyv k\$v\$ kprd `yn hbyn bmtg-vr\$n jdyv lblvm bl qrb `lyk. ¹⁰ rbym mk`vbym lrsj vhbv+x byhvh x\$d y\$vbby. ¹¹ smxv byhvh vgylv &dyqym vhrnyv kl-ysry-lb.

Chapter 33

¹ rnnv &dyqym byhvh lysrym n`vh thlh. ² hvdv lyvh bknvr bnbl jsvr zmr-v. ³ syrv-lv syr xds hy+ybv ngn btrvjh. ⁴ ky-ysr dbr-yhvh vkl-mjshv b`mvnh. ⁵ `hb &dqh vmsp+ x\$d yvh ml`h h`r&. ⁶ bdbv yvh smym njsv vbrvx pyv kl-&b`m. ⁷ kn\$ knd my hym ntn b`&rvt thvmvt. ⁸ yyr`v myvh kl-h`r& mmnv ygvrv kl-ysby tbl. ⁹ ky hv` `mr vyhy hv`-&vh vyjmd. ¹⁰ yvh hpyr j&t-gvym hny` mxsbvt jmym. ¹¹ j&t yvh ljlvm tjmd mxsbvt lbv ldr vdr. ¹² `sry hgyv `sr-yhvh `lhyv hjm bxr lxlh lv. ¹³ msmym hby+ yvh r`h `t-kl-bny h`dm. ¹⁴ mmkvn-sbtv hsgyx `l kl-ysby h`r&. ¹⁵ hy&r yxd lbm hmbyn `l-kl-mjsyhm. ¹⁶ `yn-hmlk nvsj brb-xyl gbvr l`-yn&l brb-kx. ¹⁷ sqr h\$v\$ ltsvjh vbrb xylv l` yml+. ¹⁸ hnh jyn yvh `l-yr`yv lmyxlym lx\$d. ¹⁹ lh&yl mmvt npsm vlxyvtm brjb. ²⁰ npsnv xkth lyvh jzrvn vmgannv hv`. ²¹ ky-bv ysmx lbnv ky bsm qdsv b+xnv. ²² yhy-x\$d k yvh jlynv k`sr xlnv lk.

Chapter 34

¹ ldvd bsntv `t+ jmv lpny `bymlk vygrshv vylk. ² `brkh `t-yhvh bkl-jt tmyd thltv bpy. ³ byhvh tthll npsy ysmjv jnvym vysmxv. ⁴ gdlv lyvh `ty vnrvmmh smv yxdv. ⁵ drsty `t-yhvh vjny vmkl-mgvrvtv h&ylny. ⁶ hby+v `lyv vnhrv vponym `l-yxprv. ⁷ zh jny qr` vyvh smj vmkl-&rvtyv hvsyvj. ⁸ xnh ml`k-yvh \$byb lyr`yv vyxl&m. ⁹ +jmv vr`v ky+vb yvh `sry hgbr yx\$h-bv. ¹⁰ yr`v `t-yhvh qdsyv ky`yn mx\$vr lyr`yv. ¹¹ kpyrym rsv vrjbv vdrsy yvh l`-yx\$rv kl+vb. ¹² lkv-bnym smjv-ly yr`t yvh `lmdkm. ¹³ my-h`ys hxp& xyym `hb ymym lr`vt +vb. ¹⁴ n&r lsvnk

mrj vsptyk mdr mrmh. ¹⁵ \$vr mrj vjsh-+vb bqs slvm vrdphv. ¹⁶ jyny yvhv `l-&dyqym v`znyt
 `l-svjtm. ¹⁷ pny yvhv bjsy rj lhkryt m`r& zkrm. ¹⁸ &jqv vyvhv smj vmkl-&rvtm h&ylm. ¹⁹ qrvb
 yvhv lnsbry-lb v`t-dk`y-rvx yvsyj. ²⁰ rbvt rjvt &dyq vmklm y&ylnv yvhv. ²¹ smr kl-j&mvtyv `xt
 mhhh l` nsbrh. ²² tmvtt rsj rjh vsn`y &dyq y`smv. ²³ pvdh yvhv nps jbdyv vl` y`smv kl-hx\$ym
 bv.

Chapter 35

¹ ldvd rybh yvhv `t-yryby lxm `t-lxmy. ² hxzq mgn v&nh vqvmh bjzrty. ³ vhrq xnyt v\$gr lqr` t
 rdpv `mr lnsy ysجت `ny. ⁴ ybsv vyklmv mbqsy npsy y\$gv `xvr vyxprv xsby rjty. ⁵ yhyv km&
 lpny-rvx vml`k yvhv dvxh. ⁶ yhy-drkm xsk vxlqlqvt vml`k yvhv rdpm. ⁷ ky-xnm +mnv-ly sxt
 rstm xnm xprv lnsy. ⁸ tbv`hv sv`h l`-ydj vrstv `sr+mn tlkdv bsv`h ypl-bh. ⁹ vnpsy tgy l byhvh
 tsys bysvjtv. ¹⁰ kl j&mvty t`mrnh yvhv my kmvk m&yl jny mxzq mmnv vjny v`byvn mgzlv. ¹¹
 yqvmv jdy xm\$ `sr l`-ydjty ys`lvny. ¹² yslmvny rjh txt +vbh skvl lnsy. ¹³ v`ny bxlvtm lbvsv sq
 jnyty b&vm npsy vtpltv jl-xyqy tsvb. ¹⁴ krj-k`x ly hthlky k`bl-`m qdr sxvty. ¹⁵ vb&lly smxv
 vn`\$pv n`\$pv jly nkym vl` ydjty qrjv vl`-dmv. ¹⁶ bxnpv ljgy mjvg xrq jly snymv. ¹⁷ `dny kmh tr`h
 hsybh npsy ms`yhm mkpyrym yxydy. ¹⁸ `vdk bqhl rb bjm j&vm `hllk. ¹⁹ `l-ysmxv-ly `yby sqr
 sn`y xnm yqr&v-jyn. ²⁰ ky l` slvm ydbrv vjl rgjy-`r& dbry mrmvt yxsbn. ²¹ vyrxybv jly pyhm
 `mrv h`x h`x r`th jynynv. ²² r`yth yvhv `l-txrs `dny `l-trxq mmny. ²³ hjyrh vhqy&h lmsp+y `lhy
 v`dny lryby. ²⁴ sp+ny k&dqk yvhv `lhy v`l-ysmxv-ly. ²⁵ `l-y`mrv blbm h`x npsnv `l-y`mrv bljnvhv.
²⁶ ybsv vyxprv yxdv smxy rjty ylsv-bst vklmh hmgdylm jly. ²⁷ yrnv vysmxv xp&y &dqy vy`mrv
 tmyd ygdl yvhv hxp& slvm jbdv. ²⁸ vlsvny thgh &dqk kl-hyvm thltk.

Chapter 36

¹ lmn&x ljbd-yvhv ldvd. ² n`m-psj lrsj bqr bly `yn-pxd `lhy lmgd jynyv. ³ ky-hxlyq `lyv
 bjynv lm&` jvnn lsn`. ⁴ dbry-pyv `vn vmrmh xdl lhskyl lhy+yb. ⁵ `vn yxsb jl-mskbv yty&b jl-drk
 l`-+vb rj l` ym`\$. ⁶ yvhv bhsym x\$dk `mvntk jd-sxqym. ⁷ &dqtk khrry-`l msp+k thvm rbh
 `dm-vbhmh tvsyj yvhv. ⁸ mh-yqr x\$dk `lhy vbny `dm b&l knpyk yx\$yvn. ⁹ yrvyn mdsn bytk
 vnxl jdnyk tsqm. ¹⁰ ky-jmk mqvr xyym b`vrk nr`h-`vr. ¹¹ msk x\$dk lydjk v&dqtk lysry-lb. ¹²
 `l-tbv`ny rgl g`vh vyd-rsjym `l-tdney. ¹³ sm nplv pjly `vn dxv vl`-yklv qvm.

Chapter 37

¹ ldvd `l-ttxr bmrjym `l-tqn` bjsy jvlh. ² ky kx&yr mhrh ymlv vkyrq ds` ybvlvn. ³ b+x byhvh vjsh-+vb skn-`r& vrjh `mvnh. ⁴ vhtjng jl-yhvh vytn-lk ms`lt lbk. ⁵ gvl jl-yhvh drkk vb+x jlyv vhw` yjsh. ⁶ vhw&y` k`vr &dqk vmsp+k k&hrym. ⁷ dvm lyhvh vhtxvll lv `l-ttxr bm&lyx drkv b`ys jsh mzmvt. ⁸ hrp m`p vjzb xmh `l-ttxr `k-lhrj. ⁹ ky-mrjym ykrtvn vqvy yhvh hmh yyrsv-`r&. ¹⁰ vjvd mj+ v`yn rsj vhtbvntt jl-mqvmv v`ynnv. ¹¹ vjnvym yyrsv-`r& vhtjngv jl-rb slvm. ¹² zmm rsj l&dyq vxrq jlyv snyv. ¹³ `dny ysqx-lv ky-r`h ky-yb` yvmv. ¹⁴ xrb ptxv rsjym vdrkv qstm lhpyl jny v`byvn l+bvx ysry-drk. ¹⁵ xrbm tbv` blbm vqstvtm tsbrnh. ¹⁶ +vb-mj+ l&dyq mhmvn rsjym rbym. ¹⁷ ky zrvjvt rsjym tsbrnh v\$vmk &dyqym yhvh. ¹⁸ yvdj yhvh ymy tmymm vnxltm ljlvm thyh. ¹⁹ l`-ybsv bjt rjh vbymy rjbvn ysbjv. ²⁰ ky rsjym y`bdv v`yby yhvh kyqr krym klv bjsn klv. ²¹ lvh rsj vl` yslm v&dyq xvnn vnvtn. ²² ky mbrkyv yyrsv `r& vmqlllyv ykrtv. ²³ myhvh m&jdy-gbr kvnnv vdrkv yxp&. ²⁴ ky-ypl l`-yv+l ky-yhvh \$vmk ydv. ²⁵ njr hyyty gm-zqnty vl`-r`yty &dyq njzb vzrvj mbqs-lxm. ²⁶ kl-hyvm xvnn vmlvh vzrvj lbrkh. ²⁷ \$vr mrj vjsh-+vb vskn ljlvm. ²⁸ ky yhvh `hb msp+ vl`-yjzb `t-x\$dydv ljlvm nsmrv vzrvj rsjym nkr. ²⁹ &dyqym yyrsv-`r& vysknv ljd jlyh. ³⁰ py-&dyq yghg xkmh vlsvnv tdbv msp+. ³¹ tvrt `lhyv blbv l` tmjd `sryv. ³² &vph rsj l&dyq vmbqs lhmytv. ³³ yhvh l`-yjzbnv bydv vl` yrsyjnvh bhsp+v. ³⁴ qvh `l-yhvh vsmr drkv vyrvmmk lrst `r& bhkrt rsjym tr`h. ³⁵ r`yty rsj jry& vmtjrh k`zrx rjnn. ³⁶ vyjbr vnhh `ynnv v`bqshv vl` nm&`. ³⁷ smr-tm vr`h ysr ky-`xryt l`ys slvm. ³⁸ vpsjym nsmdv yxdv `xryt rsjym nkrth. ³⁹ vtsvjt &dyqym myhvh mjvzm bjt &rh. ⁴⁰ vyjzrm yhvh vypl+m ypl+m mrsjym vyvsyjym ky-x\$y bv.

Chapter 38

¹ mzmvr ldvd lhzyr. ² yhvh `l-bq&pk tvkyxny vbxmtk ty\$ny. ³ ky-x&yk nxyv by vtntx jly ydk. ⁴ `yn-mtm bbsry mpny zjmk `yn-slvb bj&my mpny x+`ty. ⁵ ky jvnty jbrv r`sy kms` kbd ykdv mmny. ⁶ hb`ysv nmqv xbvrtv mpny `vly. ⁷ njvyty sxyt jd-m`d kl-hyvm qdr hlky. ⁸ ky-k\$ly ml`v nqlh v`yn mtm bbsry. ⁹ npvgvty vndkyty jd-m`d s`gty mnhmt lby. ¹⁰ `dny ngdk kl-t`vty v`nxyt mmk l`-n\$trh. ¹¹ lby \$xrxr jzbnv kxy v`vr-jyny gm-hm `yn `ty. ¹² `hby vrjy mngd ngjy yjmdv vqrvby mrxq jmdv. ¹³ vynqsv mbqsy npsy vdrsv rjty dbrv hvvt vmrmvt kl-hyvm yhg. ¹⁴ v`ny kxrs l` `smj vk`lm l` yptx-pyv. ¹⁵ v`hy k`ys `sr l`-smj v`yn bpyv tvkxvt. ¹⁶ ky-lk yhvh hvxlyt `th tjnh `dny `lhy. ¹⁷ ky-`mrtv pn-ysmxv-ly bmv+ rgly jly hgdylv. ¹⁸ ky-`ny l&lj nkvn vmk`vby ngdy tmyd. ¹⁹ ky-jvny `gyd `d`g mx+`ty. ²⁰ v`yby xyym j&mv vrbv sn`y sqr. ²¹ vmslmy rjh txt +vbh ys+nvny txt rdvpy-+vb. ²² `l-tjzbnv yhvh `lhy `l-trxq mmny. ²³ xvsh ljzrtv `dny tsvjty.

Chapter 39

¹ lmn&x lydytvn mzmvr ldvd. ² `mrty `smrh drky mx+v` blsvny `smrh lpy mx\$vm bjd rsj lngdy. ³ n`lnty dvmyh hxsyty m+vb vk`by njkr. ⁴ xm-lby bqrby bhgygy tbjr-`s dbrty blsvny. ⁵ hvdjny yvh q&y vmdt ymy mh-hy` `djh mh-xdl `ny. ⁶ hnh +pxvt ntth ymy vxldy k`yn ngdk `k kl-hbl kl-`dm n&b \$lh. ⁷ `k-b&lm ythlk-`ys `k-hbl yhmyvn y&br vl`-ydj my-`\$pm. ⁸ vjth mh-qvyty `dny tvxly lk hy`. ⁹ mkl-psjy h&ylny xrpt nbl `l-tsymny. ¹⁰ n`lnty l` `ptx-py ky `th jsyt. ¹¹ h\$R mjly ngjk mtgrt ydk `ny klyty. ¹² btvkvxvt jl-jvn y\$rt `ys vtm\$ kjs xmvdv `k hbl kl-`dm \$lh. ¹³ smjh-tplty yvh vsvjty h`zynh `l-dmjty `l-txrs ky gr `nky jmk tvsb kkl-`bvty. ¹⁴ hsj mmny v`blygh b+rm `lk v`ynny.

Chapter 40

¹ lmn&x ldvd mzmvr. ² qvh qvyty yvh vy+ `ly vysmj svjty. ³ vyjlny mbvr s`vn m+y+ hyvn vyqm jl-\$lj rgly kvnn `sry. ⁴ vytn bpy syr xds thlh l`lhynv yr`v rbym vyyr`v vyb+ xv byhvh. ⁵ `sry hgbr `sr-sm yvh mb+xv vl`-pnh `l-rhbym vs+y kzb. ⁶ rbvt jsyt `th yvh `lhy npl`tyk vmxsbytk `lynv `yn jrk `lyk `gydh v`dbrh j&mv m\$pr. ⁷ zbx vmnxh l`-xp&t `znm kryt ly jvlh vx+`h l` s`lt. ⁸ `z `mrty hnh-b`ty bmglt-\$pr ktvb jly. ⁹ ljsvt-r&vnk `lhy xp&ty vtvrtk btvk mjy. ¹⁰ bsrty &dq bqhl rb hnh spty l` `kl` yvh `th ydjt. ¹¹ &dqtk l`-k\$ty btvk lby `mvntk vtsvjtk `mrty l`-kxdty x\$dk v`mtk lqhl rb. ¹² `th yvh l`-tkl` rxmyk mmny x\$dk v`mtk tmyd y&rvny. ¹³ ky `ppv-jly rjvt jd-`yn m\$pr hsygvny jvnty vl`-yklty lr`vt j&mv msjrvt r`sy vlby jzbny. ¹⁴ r&h yvh lh&ylny yvh ljzrty xvsh. ¹⁵ ybsv vyxprv yxd mbqsy npsy l\$pvth y\$gv `xvr vyklmv xp&y rjty. ¹⁶ ysmv jl-jqb bstm h`mrym ly h`x h`x. ¹⁷ ysysv vysmxv bk kl-mbqsyk y`mrv tmyd ygdl yvh `hby tsvjtk. ¹⁸ v`ny jny v`byvn `dny yxsb ly jzrty vmpl+y `th `lhy `l-t`xr.

Chapter 41

¹ lmn&x mzmvr ldvd. ² `sry mskyl `l-dl byvm rjh yml+hv yvh. ³ yvh ysmrhv vyxyhv y`sr b`r& v`l-ttnhv bnps `ybyv. ⁴ yvh y\$jdvn jl-jrs dvy kl-mskbv hpkt bxlyv. ⁵ `ny-`mrty yvh xny rp`h npsy ky-x+`ty lk. ⁶ `vyby y`mrv rj ly mty ymvt v`bd smv. ⁷ v`m-b` lr`vt sv`y dbr lbv yqb&-`vn lv y&`lxv& ydbr. ⁸ yxd jly ytlxsv kl-sn`y jly yxsbv rjh ly. ⁹ dbr-blyjl y&vq bv v`sr skb l`-yv\$yp lqvm. ¹⁰ gm-`ys slvmy `sr-b+xty bv `vkl lxmy hgdy l jly jqb. ¹¹ v`th yvh xny vhhqymny v`slmh lhm. ¹² bz`t ydjty ky-xp&t by ky l`-ryryj `yby jly. ¹³ v`ny btmy tmkt by vt&ybny lpyk l jvlm. ¹⁴ brvk yvh `lhy ysrl mhjvlm vjd hjvlm `mn v`mn.

Chapter 42

¹ lmn&x mskyl lbny-qrx. ² k`yl tjrg jl-`pyqy-mym kn npsy tjrg `lyk `lhym. ³ &m`h npsy l`lhym l`l xy mty `bv` v`r`h pny `lhym. ⁴ hyth-ly dmjty lxm yvmm vlylh b`mr `ly kl-hyvm `yh `lhyk. ⁵ `lh `zkrh v`spkh jly npsy ky `jbr b\$`k`ddm jd-byt `lhym bqvl- rnh vtvdh hmvn xvgg. ⁶ mh-tstvxxxy npsy vthmy jly hvxyly l`lhym ky-jvd `vdnv ysvjvt pnyv. ⁷ `lhy jly npsy tstvxx jl-kn `zkrk m`r& yrdn vxrmvny mhr m&jr. ⁸ thvm-`l-thvm qvr` lqvl &nvryk kl-msbryk vglyk jly jbrv. ⁹ yvmm y&vh yvhv x\$dv vblylh syrh jmy tplh l`l xyy. ¹⁰ `vmrh l`l \$lly lmh skxtny lmh-qdr `lk blx& `vyb. ¹¹ br&x bj&mvty xrpvny &vrry b`mrm `ly kl-hyvm `yh `lhyk. ¹² mh-tstvxxxy npsy vmh-thmy jly hvxyly l`lhym ky-jvd `vdnv ysvjt pny v`lhy.

Chapter 43

¹ sp+ny `lhym vrybh ryby mgvy l`-x\$yd m`ys-mrmh vjvlh tpl+ny. ² ky-`th `lhy mjvzy lmh znxtny lmh-qdr `thlk blx& `vyb. ³ slx-`vrk v`mtk hmh ynxyvny yby`vny `l-hr-qdsk v`l-msknvtyk. ⁴ v`bv`h `l-mzbx `lhym `l-`l smxt gyly v`vdk bknvr `lhym `lhy. ⁵ mh-tstvxxxy npsy vmh-thmy jly hvxyly l`lhym ky-jvd `vdnv ysvjt pny v`lhy.

Chapter 44

¹ lmn&x lbny-qrx mskyl. ² `lhym b`znynv smjnv `bvtynv \$prv-lnv pjl pjlt bymyhm bymy qdm. ³ `th ydk gvym hvrst vt+jm trj l`mym vtslxm. ⁴ ky l` bxrbbm yrsv `r& vzrvjm l`-hvsyjh lmv ky-ymynk vzrvjk v`vr pnyk ky r&ytm. ⁵ `th-hv` mlky `lhym &vh ysvjvt yjqb. ⁶ bk &rynv nngx bsmk nbv\$ qmynv. ⁷ ky l` bqsty `b+x vxrby l` tvsyjny. ⁸ ky hvsjtnv m&rynv vmsn`ynv hbysvt. ⁹ b`lhym hllnv kl-hyvm vsmk lrvlm nvdh \$lh. ¹⁰ `p-znxt vtklymnv vl`-t&` b&b`vtynv. ¹¹ tsybnv `xvr mny-&r vmsn`ynv s\$lv lmv. ¹² ttnnv k&`n m`kl vbgvym zrytnv. ¹³ tmkr-jmk bl`-hvn vl`-rbyt bmxyryhm. ¹⁴ tsymnv xrph lsknynv lvg vql\$ l\$bybvtynv. ¹⁵ tsymnv msl bgvym mnvd-r`s bl`-mym. ¹⁶ kl-hyvm klmtv ngdy vbst pny k\$tny. ¹⁷ mqvl mxrp vmgdp mpny `vyb vmtnqm. ¹⁸ kl-z`t b`tnv vl` skxnvk vl`-sqrnv bbrytk. ¹⁹ l`-n\$vg `xvr lbnv vt+ `srynv mny `rxk. ²⁰ ky dkytnv bmqvm tnym vtk\$ jlynv b&lmvt. ²¹ `m-skxnv sm `lhynv vnprs kpynv l`l zr. ²² hl` `lhym yxqr-z`t ky-hv` ydj tjlmvt lb. ²³ ky-jlyk hrgnv kl-hyvm nxsbnv k&`n +bxh. ²⁴ jvrh lmh tysn `dny hqy&h `l-tznx ln&x. ²⁵ lmh-pnyk t\$tyr tsxv jnynv vlx&nv. ²⁶ ky sxh ljpr npsnv dbqh l`r& b+nnv. ²⁷ qvmh jzrth lmv vpdnv lmjn x\$dk.

Chapter 45

¹ lmn&x jl-ssnym lbny-qrx mskyl syr ydydt. ² rxs lby dbr +vb `mr `ny mjsy lmlk lsvny j+ \$vpr mhyr. ³ yppyt mbny `dm hv&q xn bsptvytk jl-kn brkk `lhy ljlvm. ⁴ xgvr-xrbk jl-yrk gbvr hvdk vhdrk. ⁵ vhdrk &lx rkb jl-dbr-`mt vjnvh-&dq vtrk nvr`vt ymynk. ⁶ x&yk snvny jmyt txytk yplv blb `vyby hmlk. ⁷ k\$`k `lhy jvlm vjd sb+ mysr sb+ mlkvtk. ⁸ `hbt &dq vtsn` rsj jl-kn msxk `lhy `lhyk smn ssvn mxbryk. ⁹ mr-v`hlvt q&yjvt kl-bgdtyk mn-hykly sn mny smxvk. ¹⁰ bnvt mlkym byqrvtyk n&bh sgl lymynk bktm `vpyr. ¹¹ smjy-bt vr`y vh+y `znk vskxy jmk vbyt `byk. ¹² vyt`v hmlk ppyk ky-hv` `dnyk vbstxy-lv. ¹³ vbt-&r bmnxh pnyk yxlv jsyry jm. ¹⁴ kl-kbvdh bt-mlk pnymh mmsb&vt zhb lbvsh. ¹⁵ lrqmvt tvbl lmlk btvlvt `xryh rjvtyh mvb`vt lk. ¹⁶ tvblnh bsmxt vgyt tb`ynh bhykl mlk. ¹⁷ txt `btyk yhyv bnyk tsytmv lsrym bkl-h`r&. ¹⁸ `zkyrh smk bkl-dr vdr jl-kn jmyt yhvdk ljlvm vjd.

Chapter 46

¹ lmn&x lbny-qrx jl-jlmvt syr. ² `lhy lnv mx\$h vjz jzrh b&rvt nm&` m`d. ³ jl-kn l`-nyr` bhmyr `r& vbm+ hrym blb ymym. ⁴ yhm v yxmr v mymyv yrjv-hrym bg`vtv \$lh. ⁵ nhr plgyv ysmxv jyr-`lhy qds mskny jlyvn. ⁶ `lhy bqrh bl-tmv+ yjzrh `lhy lpnvt bqr. ⁷ hmv gvym m+v mmlkvt ntn bqvlv tmvg `r&. ⁸ yvh &b`vt jmnv msgb-lnv `lhy yjqb \$lh. ⁹ lkv-xzv mpjlv yvh `sr-sm smvt b`r&. ¹⁰ msbyt mxmvt jd-q&h h`r& qst ysbr vq&& xnyt jglvt ysrb `s. ¹¹ hrpv vdjv ky-`nky `lhy `rvm bgvym `rvm b`r&. ¹² yvh &b`vt jmnv msgb-lnv `lhy yjqb \$lh.

Chapter 47

¹ lmn&x lbny-qrx mzmvr. ² kl-hjmym tqjv-kp hryjv l`lhy bqvl rnh. ³ ky-yvh jlyvn nvr` mlk gdvl jl-kl-h`r&. ⁴ ydbr jmyt txtynv vl`mym txt rglvny. ⁵ ybxr-lnv `t-nxltv `t g`vn yjqb `sr-`hb \$lh. ⁶ jlh `lhy btrvjh yvh bqvl svpr. ⁷ zmr v `lhy zmr v zmr v lmlknv zmr v. ⁸ ky mlk kl-h`r& `lhy zmr v mskyl. ⁹ mlk `lhy jl-gvym `lhy ysb jl-k\$` qdsv. ¹⁰ ndyby jmyt n`\$pv jm `lhy `brhm ky l`lhy mgny-`r& m`d njlh.

Chapter 48

¹ syr mzmvr lbny-qrx. ² gdvl yvh vmhll m`d bjyr `lhy hr-qdsv. ³ yph nvp msvs kl-h`r& hr-&yvn yrkty &pv n qryt mlk rb. ⁴ `lhy b`rmvtyh nvdj lmsgb. ⁵ ky-hnh hmlkym nvjdv jbrv

yxdv. ⁶ hmh r`v kn tmhv nbhlv nxpzv. ⁷ rjdh `xztm sm xyl kyvldh. ⁸ brvx qdym tsbr `nyvt trsys. ⁹ k`sr smjnv kn r`ynv bjyr-yvhv &b`vt bjyr `lhynv `lhym ykvnnh jd-jvlm \$lh. ¹⁰ dmynv `lhym x\$dk bqrb hyklk. ¹¹ ksmk `lhym kn thltk jl-q&vy-`r& &dq ml`h ymynk. ¹² ysmx hr-&yvn tglnh bnvt yhvdh lmjn msp+yk. ¹³ \$bv &yvn vhaqpvh \$prv mgdlyh. ¹⁴ sytv lbkm lxylyh p\$gv `rmnvyth lmjn t\$prv ldvr `xrvn. ¹⁵ ky zh `lhym `lhynv jvlm vjd hv` ynhgnv jl-mvt.

Chapter 49

¹ lmn&x lbny-qrx mzmvr. ² smjv-z`t kl-hjmym h`zynv kl-ysby xld. ³ gm-bny `dm gm-bny-`ys yxd jsyr v`byvn. ⁴ py ydbr xkmvt vhgvt lby tbvntv. ⁵ `+h lmsl `zny `ptx bknvr xydy. ⁶ lmh `yr` bymy rj jvn jqby y\$vbny. ⁷ hb+xym jl-xylm vbrb jsrm ythllv. ⁸ `x l`-pdh ypdh `ys l`-ytn l`lhym kprv. ⁹ vyqr pdyvn npsm vxdl ljlvm. ¹⁰ vyxy-jvd ln&x l` yr`h hsxt. ¹¹ ky yr`h xkmym ymvtv yxd k\$yl vbjr y`bdv vjzvb l`xrym xylm. ¹² qrbm btymv ljlvm mskntm ldr vdr qr`v bsmvtm jly `dmvt. ¹³ v`dm byqr bl-ylyn nmsl kbhmtv ndmv. ¹⁴ zh drkm k\$l lmv v`xryhm bpyhm yr&v \$lh. ¹⁵ k&`n ls`vl stv mvt yrjm vyrdv bm ysrym lbqr v&ym lblvt s`vl mzbl lv. ¹⁶ `k-`lhym ypdh npsy myd-s`vl ky yqxny \$lh. ¹⁷ `l-tyr` ky-yjsr `ys ky-yrbh kbvd bytv. ¹⁸ ky l` bmvvtv yqx hkl l`-yrd `xryv kbvdv. ¹⁹ ky-npsv bxyyv ybrk vyvdk ky-ty+yb lk. ²⁰ tbv` jd-dvr `bvtyv jd-n&x l` yr`v-`vr. ²¹ `dm byqr vl` bybn nmsl kbhmtv ndmv.

Chapter 50

¹ mzmvr l`\$p `l `lhym yvhv dbr vyqr-`r& mmzrx-sms jd-mb`v. ² m&yvn mkl-ypy `lhym hvpyj. ³ yb` `lhynv v`l-yxrs `s-lpnyv t`kl v\$bybyv nsjrh m`d. ⁴ yqr` `l-hsmym mjl v`l-h`r& ldyn jmv. ⁵ \$pv-ly x\$ydy krty bryty jly-zbx. ⁶ vygydv smym &dqv ky-`lhym sp+ hv` \$lh. ⁷ smjh jmy v`dbrh ysr`l v`jydh bk `lhym `lhyk `nky. ⁸ l` jl-zbxyk `vkyxk vjvlyk lngdy tmyd. ⁹ l`-`qx mbytk pr mmkl`tyk jtvdy. ¹⁰ ky-ly kl-xytv-yjr bhmtv bhrry-`lp. ¹¹ ydjty kl-jvp hrym vzyz sdy jmdy. ¹² `m-`rjb l`-`mr lk ky-ly tbl vml`h. ¹³ h`vkl bsr `byrym vdm jtvdy `sth. ¹⁴ zbx l`lhym tvdh vslm ljlyvn ndryk. ¹⁵ vqr`ny byvm &rh `xl&k vtkbdny. ¹⁶ vlrsj `mr `lhym mh-lk l\$pr xqy vts` bryty jly-pyk. ¹⁷ v`th sn`t mv\$r vtslk dbry `xryk. ¹⁸ `m-r`yt gnb vtr& jmv vjm mn`pym xlqk. ¹⁹ pyk slxt brjh vlsvkn t&myd mrmh. ²⁰ tsb b`xyk tdbr bbn-`mk ttn-dpy. ²¹ `lh jsyt vhrsty dmyt hyvt-`hyh kmvk `vkyxk v`jrkh ljnyk. ²² bynv-n` z`t skxy `lvh pn-`+rp v`yn m&yl. ²³ zbx tvdh ykdbdny vsm drk `r`nv bysj `lhym.

Chapter 51

¹ lmn&x mzmvr ldvd. ² bbv`-lyv ntn hnby` k`sr-b` l-bt-sbj. ³ xnyy`lhym kx\$dk krb rxmyk mxh psjy. ⁴ hrbh kb\$ny mjvny vmx+`ty +hrny. ⁵ ky-psjy`ny`dj vx+`ty ngdy tmyd. ⁶ lk lbdk x+`ty vhrj bjnyk jsyty lmjn t&dq bdbkrk tzkh bsp+k. ⁷ hn-bjvvn xvllty vbx+`yxmtny`my. ⁸ hn-`mt xp&t b+xvt vb\$tm xkmh tvdyjny. ⁹ tx+`ny b`zvb v`+hr tkb\$ny vmslg`lbyn. ¹⁰ tsmjny ssvn vsmxh tglnh j&mvt dkyt. ¹¹ h\$tr pnyk mx+`y vkl-jvnty mxh. ¹² lb+hvr br`-ly`lhym vrvx nkvn xds bqrby. ¹³ `l-tslkykny mlpnyk vrvx qdsk`l-tqx mmny. ¹⁴ hsybh ly ssvn ysjk vrvx ndybh t\$mknny. ¹⁵ `lmdh psjym drkyk vx+`ym`lyk ysvbv. ¹⁶ h&ylny mdmym`lhym`lhy tsvjty trnn lsvny &dqtk. ¹⁷ `dny spty tptx vpy ygyd thltk. ¹⁸ ky l`-txp& zbx v`tnh jvlh l` tr&h. ¹⁹ zbxy`lhym rvx nsbrh lb-nsbr vndkh`lhym l` tbzh. ²⁰ hy+ybh br&vnk`-t-&yvn tbnh xvmvt yrvslm. ²¹ `z txp& zbxy-&dq jvlh vklyl`z yjlv jl-mzbxk prym.

Chapter 52

¹ lmn&x mskyl ldvd. ² bbv` dv`g h`dmy vygd ls`vl vy`mr lv b` dvd`l-byt`xymlk. ³ mh-tthll brjh hgbvr x\$d`l kl-hyvm. ⁴ hvvt txsb lsvnk ktjr ml+s jsh rmyh. ⁵ `hbt rj m+vb sqr mdbr &dq \$lh. ⁶ `hbt kl-dbry-blj lsvn mrmh. ⁷ gm-`l yt&k ln&x yxk vy\$sk m`hl vsrsk m`r& xyym \$lh. ⁸ vyr`v &dyqym vyyr`v vjlyv ysxqv. ⁹ hnh hgr l` ysym`lhym mjvzv vyb+x brb jsrv yjz bhvtv. ¹⁰ v`ny kzyt rjnn bbyt`lhym b+xty bx\$d-`lhym jvlm vjd. ¹¹ `vdk ljvlm ky jsyt v`qvh smk ky-+vb ngd x\$ydyk.

Chapter 53

¹ lmn&x jl-mxlt mskyl ldvd. ² `mr nbl blbv`yn`lhym hsxytv vhtjybv jvl`yn jsh-+vb. ³ `lhym msmym hsqyp jl-bny`dm lr`vt hys mskyl drs`t-`lhym. ⁴ klv \$g yxdv n`lxv`yn jsh-+vb`yn gm-`xd. ⁵ hl` ydjv pjly`vn`kly jmy`klv lxm`lhym l` qr`v. ⁶ sm pxdv-pxd l`-hyh pxd ky-`lhym pzt j&mvt xnk hbsth ky-`lhym m`\$m. ⁷ my ytn m&yvn ysjvt ysrl bsvb`lhym sbvt jmv ygl yjqb ysmx ysrl.

Chapter 54

¹ lmn&x bngynt mskyl ldvd. ² bbv` hzypym vy`mrv ls`vl hl` dvd m\$tr jmnv. ³ `lhym bsmk hvsyjny vbgbvrk tdyunny. ⁴ `lhym smj tply h`zynh l`mry-py. ⁵ ky zrym qmv jly vjry&ym bqsv

npsy l̄ smv `lhym lngdm \$lh. ⁶ hnh `lhym jzr ly `dny b\$mk y npsy. ⁷ ysvb hrj lsrry b`mtk h&mytm. ⁸ bndbh `zbxh-lk `vdh smk yvh ky-+vb. ⁹ ky mkl-&rh h&ylny vb`yby r`th jyny.

Chapter 55

¹ lmn&x bngynt mskyl ldvd. ² h`zynh `lhym tply v`l-ttjlm mtxnly. ³ hqsybh ly vjny `ryd bsyxy v`hymh. ⁴ mqvl `vyb mpny jqt rsj ky-ymy+v jly `vn vb`p ys+mvny. ⁵ lby yxyl bqrby v`ymvt mvt nplv jly. ⁶ yr`h vrjd yb` by vtk\$ny pl&vt. ⁷ v`mr my-ytn-ly `br kyvnh `jvph v`sknh. ⁸ hnh `rxyq ndd `lyn bmdbr \$lh. ⁹ `xysh mpl+ ly mrvx \$jh m\$jr. ¹⁰ blj `dny plg lsvnm ky-r`yty xm\$ vryb bjyr. ¹¹ yvmm vlylh y\$vbhb jl-xvmtyh v`vn vjml bqrhb. ¹² hvvt bqrhb vl`-ymys mrxbh tk vmrmh. ¹³ ky l̄-`vyb yxrpny v`s` l̄-msn`y jly hgdy l v`\$tr mmmv. ¹⁴ v`th `nvs kjrky `lpy vmydjy. ¹⁵ `sr yxdv nmtq \$vd bbyl `lhym nhlk brgs. ¹⁶ ysymvt jlymv yrdv s`vl xyym ky-rjvt bmgvrm bqrhm. ¹⁷ `ny `l-`lhym `qr` vyvh yvsyjny. ¹⁸ jrb vbqr v&hrym `syxh v`hmh vysmj qvly. ¹⁹ pdh bslvm npsy mqrby ky-brbym hyv jmdy. ²⁰ ysmj `l vyjnm vysb qdm \$lh `sr `yn xlypvt lmv vl` yr`v `lhym. ²¹ slx ydyv bslmyv xll brytv. ²² xlqv mxm`t pyv vqrb-lbv rkv dbryv msmn vhmh ptxvt. ²³ hslk jl-yvh yhbv `yklkl l̄-ytn ljlvm mv+ l&dyq. ²⁴ v`th `lhym tvrdm lb`r sxt `nsy dmym vmrmh l̄-yx&v myhm v`ny `b+x-bk.

Chapter 56

¹ lmn&x jl-yvnt `lm rxqym ldvd mktm b`xz `tv plstym bgt. ² xny `lhym ky-s`pny `nvs kl-hyvm lxm ylx&ny. ³ s`pv svrry kl-hyvm ky-rbym lxmym ly mrvm. ⁴ yvm `yr` `ny `lyk `b+x. ⁵ b`lhym `hll dbrv b`lhym b+xty l̄ `yr` mh-yjsh bsr ly. ⁶ kl-hyvm dbry yj&bv jly kl-mxsbtm lrj. ⁷ ygrv y&pyv hmh jqby ysmrv k`sr qvv npsy. ⁸ jl-`vn pl+-lmv b`p jmym hvrd `lhym. ⁹ ndy \$prth `th symh dmjty bn`dk hl` b\$prtk. ¹⁰ `z ysvbv `vyby `xvr byvm `qr` zh-ydjty ky-`lhym ly. ¹¹ b`lhym `hll dbr byvh `hll dbr. ¹² b`lhym b+xty l̄ `yr` mh-yjsh `dm ly. ¹³ jly `lhym ndryk `slm tvdt lk. ¹⁴ ky h< npsy mmvt hl` rgly mdxy lhthlk lpy `lhym b`vr hxyym.

Chapter 57

¹ lmn&x `l-tsxt ldvd mktm bbrxv mpny-s`vl bmjrh. ² xny `lhym xny ky bk x\$yh npsy vb&l-knyk `x\$h jd yjbr hvvt. ³ `qr` l̄ lhym jlyvn l̄ l̄ gmr jly. ⁴ yslx msmym vyvsyjny xrp s`py \$lh yslx `lhym x\$dv v`mtv. ⁵ npsy btk lb`m `skbh lh+ym bny-`dm snyhm xnyt vx&yml vlsvnm xrb xdh. ⁶ rvmh jl-hsmym `lhym jl kl-h`r& kbvdk. ⁷ rst hkynv lpjmy kpp npsy krv lpy syxh nplv

btvkh \$lh. ⁸ nkvn lby `lhym nkvn lby `syrrh v`zmrh. ⁹ jvrh kbvdy jvrh hnbl vknvr `jyrh sxr. ¹⁰ `vdk bjmyy `dny `zmrk bl-`mym. ¹¹ ky-gdl jd-smym x\$dk vjd-sxqym `mtk. ¹² rvmh jl-smym `lhym jl kl-h`r& kbvdk.

Chapter 58

¹ lmn&x `l-tsxt ldvd mktm. ² h`mnm `lm &dq tdbrvn mysrym tsp+v bny `dm. ³ `p-blb jvlt tpijvn b`r& xm\$ ydykm tpl\$vn. ⁴ zrv rsjym mrxm tjv mb+n dbry kzb. ⁵ xmt-lmv kdmvt xmt-nxs kmv-ptn xrs y`+m `znv. ⁶ `sr l`-ysmj lqvl mlxsym xvbr xbrym mxkm. ⁷ `lhym hr\$-snyyv bpymv mltjvt kpyrym nt& yvh. ⁸ ym`\$v kmv-mym ythlkv-lmv ydrk x&v kmv ytmllv. ⁹ kmv sblvl tm\$ yhlk npl `st bl-xzv sms. ¹⁰ b+rm ybynv \$yrtykm `+d kmv-xy kmv-xrvn ysjrv. ¹¹ ysmx &dyq ky-xzh nqm pjmyv yrx& bdm hrsj. ¹² vy`mr `dm `k-pry l&dyq `k ys-`lhym sp+ym b`r&.

Chapter 59

¹ lmn&x `l-tsxt ldvd mktm bslx s`vl vysmrv `t-hbyt lhmytv. ² h&ylny m`yby `lhy mmtqvmmy tsqbny. ³ h&ylny mpjly `vn vm`nsy dmym hvsyjny. ⁴ ky hnh `rbv lnsy ygvrv jly jzym l`-psjy vl`-x+`ty yvh. ⁵ bly-jvn yrv&vn vykvnnv jvrh lqr`ty vr`h. ⁶ v`th yvh-`lhym &b`vt `lhy ysr`l hqy&h lpqd kl-hgvym `l-txn kl-bgdy `vn \$lh. ⁷ ysvbv ljr yhm v kklb vy\$vbv jyr. ⁸ hnh ybyjvn bpyhm xrbvt bsptvyhm ky-my smj. ⁹ v`th yvh tsxq-lmv tljg lkl-gvym. ¹⁰ jzv `lyk `smrh ky-`lhym msgby. ¹¹ `lhy x\$dv yqdmny `lhym yr`ny bsrry. ¹² `l-thrgm pn-yskxv jmy hnyjmv bxylyk vhvrydmv mgnnv `dny. ¹³ x+`t-pymv dbr-sptymv vylkdv bg`vnm vm`lh vmkxs y\$prv. ¹⁴ klh bxmh klh v`ynmv vydjv ky-`lhym msl byjqb l`p\$y h`r& \$lh. ¹⁵ vysvbv ljr yhm v kklb vy\$vbv jyr. ¹⁶ hmh ynvjvn l`kl `m-l` ysbjv vylynv. ¹⁷ v`ny `syrrh jzk v`rnn lbqr x\$dk ky-hyyt msgb ly vmmv\$ byvm &r-ly. ¹⁸ jzy `lyk `zmrh ky-`lhym msgby `lhy x\$dy.

Chapter 60

¹ lmn&x jl-svsj jdvvt mktm ldvd llmd. ² bh&vtv `t `rm nhrym v`t-`rm &vbh vysb yv`b vyk `t-`dvm bgy`- mlx snyy jsr `lp. ³ `lhym znxtv pr&tnv `npt tsvbb lrv. ⁴ hrjsth `r& p&mth rph sbryh ky-m+h. ⁵ hr`yth jmk qsh hsqytnv yyn trjlh. ⁶ ntth lyr`yk n\$ lhtnv\$\$ mpny qs+ \$lh. ⁷ lmjn yxl&vn ydydyk hvsyjh ymynk vjnnv. ⁸ `lhym dbr bqdsv `jlzh `xlqh skm vjmq \$kvt `mdd. ⁹ ly gljd vly mnsh v`prym mjvz r`sy yvhdh mxqy. ¹⁰ mv`b \$yr rx&y jl-`dvm `slyk njly jly plst htrjy. ¹¹

my yblny jyr m&vr my nxny jd-`dvm. ¹² hl`-`th`lhym znxtnv vl`-t&`lhym b&b`vtynv. ¹³ hbb-lnv jzrt m&r vsv`tsvjt`dm. ¹⁴ b`lhym njsh-xyl vhw`ybv\$ &rynv.

Chapter 61

¹ lmn&x jl-nynt ldvd. ² smjh`lhym rnty hqsybh tply. ³ mq&h h`r&`lyk`qr`bj+p lby b&vr-yrvm mmny tnxny. ⁴ ky-hyyt mx\$h ly mgdl-jz mpny`vyb. ⁵ `gvrh b`hlyk jvlmym`x\$h b\$tr knpyk \$lh. ⁶ ky-`th`lhym smjt lndry ntt yrst yr`y smk. ⁷ ymym jl-y-my-mlk tv\$yp snvtyv kmv-dr vdr. ⁸ ysb jvlm lpny`lhym x\$d v`mt mn yn&rhv. ⁹ kn`zmrh smk ljd lslmy ndry yvm yvm.

Chapter 62

¹ lmn&x jl-ydvtvn mzmvr ldvd. ² `k`l`lhym dvmyh npsy mmnv ysvjty. ³ `k-hv`&vry vysvjty msgby l`-`mv+ rbh. ⁴ jd-`nh thvttv jl`ys tr&xv klkm kqyr n+vy gdr hdxvyh. ⁵ `k ms`tv yj&v lhdyx yr&v kzb bpyv ybrkv vbqrbm yqllv-\$lh. ⁶ `k l`lhym dvmy npsy ky-mmnv tqvty. ⁷ `k-hv`&vry vysvjty msgby l`-`mv+. ⁸ jl-`lhym yszy vkbvdy &vr-jzy mx\$y b`lhym. ⁹ b+ xv bv bkl-jt jm spkv-lpnyv lbbkm`lhym mx\$h-lnv \$lh. ¹⁰ `k hbl bny-`dm kzb bny`ys bm`znm ljlvt hmh mhbl yxd. ¹¹ `l-tb+xv bjsq vbgzl`l-thblv xyl ky-ynvb`l-tsytv lb. ¹² `xt dbr`lhym stym-zv smjty ky jz l`lhym. ¹³ vlk-`dny x\$d ky-`th tslm l`ys kmjshv.

Chapter 63

¹ mzmvr ldvd bhyvtv bmdbr yhvdh. ² `lhym`ly`th`sxrk &m`h lk npsy kmh lk bsry b`r&-&yh vjyp bly-mym. ³ kn bqds zzytyk lr`vt jzk vkbvdk. ⁴ ky-+vb x\$dk mxyym spty ysbxvkn. ⁵ kn`brkk bxyy bsmk`s`kpy. ⁶ kmv xlv vdsn tsbj npsy vspty rnnvt yhll-py. ⁷ `m-zkrtyk jl-y&vjy b`smrvt`hgh-bk. ⁸ ky-hyyt jzrth ly vb&l knpyk`rnn. ⁹ dbqh npsy`xryk by tmkh ymynk. ¹⁰ vhmh lsv`h ybqsv npsy yb`v btxyvt h`r&. ¹¹ ygyrhv jl-ydy-xrb mnt sjlym yhyv. ¹² vhmlyk ysmx b`lhym ythll kl-hnsbj bv ky y\$kr py dvbry-sqr.

Chapter 64

¹ lmn&x mzmvr ldvd. ² smj-`lhym qvly bsxyx mpxd`vyb t&r xyy. ³ t\$tyrny m\$vd mrjym mrgst pjly`vn. ⁴ `sr snnv kxrb lsvnm drkv x&m dbr mr. ⁵ lrvt bm\$trym tm pt`m yrhv vl`yyr`v.

⁶ yxzqv-lmv dbr rj y\$prv l+mvn mvqsym `mrv my yr`h-lmv. ⁷ yxpsv-jvlt tmnv xps mxps vqrb `ys vlb jmq. ⁸ virm `lhym x& pt`vm hyv mkvtm. ⁹ vyksylvhv jlymv lsvnm ytnddv kl-r`h bm. ¹⁰ vyyr`v kl-`dm vygydv pjl `lhym vmjshv hskylv. ¹¹ ysmx &dyq byhvh vx\$h bv vythllv kl-ysry-lb.

Chapter 65

¹ lmn&x mzmvr ldvd syr. ² lk dmyh thlh `lhym b&yvn vlk yslm-ndr. ³ smj tplh jdyk kl-bsr yb`v. ⁴ dbry jvnt gbrv mny psjynv `th tkprm. ⁵ `sry tbrv vtqrb yskn x&ryk nsbjh b+vb bytk qds hyklk. ⁶ nvr`vt b&dq tjnnv `lhy ysjnv mb+x kl-q&vy-`r& vym rxqym. ⁷ mkyn hrym bkxv n`zr bgbvrh. ⁸ msbyx s`vn ymym s`vn glyhm vhmvn l`mym. ⁹ vyyr`v ysby q&vt m`vttyk mv&`y-bqr vjrb trnyn. ¹⁰ pqdt h`r& vtsqqh rbt tjsrnh plg `lhym ml` mym tkyn dgm ky- kn tkynh. ¹¹ tlmyh rvh nxt gdvdyh brbybym tmggnh &mxh tbrk. ¹² j+rt snt +vbt vmjglyk yrijpv dsn. ¹³ yrijpv n`vt mdr vgyt gbjvt txgrnh. ¹⁴ lsv krym h&`n vjmym yj+pv-br ytrvjjv `p-ysyrv.

Chapter 66

¹ lmn&x syr mzmvr hryjv l`lhym kl-h`r&. ² zmrv kbvd-smv symv kbvd thltv. ³ `mrv l`lhym mh-nvr` mjsyk brb jzk ykxsv lk `ybyk. ⁴ kl-h`r& ystxvv lk vyzmrv-lk yzmrsv smk \$lh. ⁵ lkv vr`v mpjlv l`lhym nvr` jlylh jl-bny `dm. ⁶ hpk ym lybsh bnhr yjbrv brgl sm nsmxh-bv. ⁷ msl bgbvrtv jvlm jynv bgvym t&pynh h\$vrwym `l-yrymv lmv \$lh. ⁸ brkv jmym `lhynv vhsmyjv qvl thltv. ⁹ hsm npsnv bxyym vl-`ntn lmv+ rglv. ¹⁰ ky-bxntnv `lhym &rptnv k&rp-k\$. ¹¹ hb`tnv bm&vdh smt mvjqh bmtnynv. ¹² hrkbt `nvs lr`snv b`nv-b`s vbmyv vtv&y`nv lrvyh. ¹³ `bv` bytk bjvlvt `slm lk ndry. ¹⁴ `sr-p&v spty vdbr-py b&r-ly. ¹⁵ jlv mxym `jlh-lk jm-q+rt `ylym `jsh bqr jm-jtvdyv \$lh. ¹⁶ lkv-smjv v`\$prh kl-yr`y `lhym `sr jsh lpsy. ¹⁷ `lyv py-qr`ty vrvmm txt lsvny. ¹⁸ `vn `m-r`yty blby l` ysmj `dny. ¹⁹ `kn smj `lhym hqsyb bqvl tply. ²⁰ brvk `lhym `sr l`-h\$yr tply vx\$d v m`ty.

Chapter 67

¹ lmn&x bngynt mzmvr syr. ² `lhym yxnnv vybrknv y`r pnyv `tnv \$lh. ³ ldjt b`r& drkk bkl-gvym ysvjtk. ⁴ yvdvk jmym `lhym yvdvk jmym klm. ⁵ ysmxv vyrnnv l`mym ky-tsp+ jmym mysrv vl`mym b`r& tnxm \$lh. ⁶ yvdvk jmym `lhym yvdvk jmym klm. ⁷ `r& ntnh ybvlh ybrknv `lhym `lhynv. ⁸ ybrknv `lhym vyyr`v `tv kl-`p\$y-`r&.

Chapter 68

¹ lmn&x ldvd mzmvr syr. ² yqvm `lhym ypv&v `vybyv vynv\$ v msn`yv mpanyv. ³ khndp jsn tndp khm\$ dvng mpany-`s y`bdv rsjym mpany `lhym. ⁴ v&dyqym ysmxv yjl&v lpny `lhym vysysv bsmxh. ⁵ syrv l`lhym zmrsv smv \$lv lrkb bjrvt byh smv vjlvz lpnyv. ⁶ `by ytmym vdyn `lmnvt `lhym bmjvn qdsv. ⁷ `lhym mvsvb yxydym byth mv&y` `Syrym bkvsrvt `k \$vrrym sknv &xyxh. ⁸ `lhym b&tk lpny jmk b&jdk bysymvn \$lh. ⁹ `r& rjsh `p-smym n+pv mpany `lhym zh \$yny mpany `lhym `lhy ysrl. ¹⁰ gsm ndbvt tnyp `lhym nxltk vnl`h `th kvnnt. ¹¹ xytk ysbv-bh tkyn b+vbtk ljny `lhym. ¹² `dny ytn-`mr hmbsrvt &b` rb. ¹³ mlky &b`vt yddvn yddvn vntv byt txlq sll. ¹⁴ `m-tskbvn byn sptym knpy yvnh nxph bk\$ p v`brvtyh byrqrq xrv&. ¹⁵ bprs sdy mlkym bh tslg b&lmvn. ¹⁶ hr-`lhym hr-bsn hr gbnnym hr-bsn. ¹⁷ lmh tr&dv n hrym gbnnym hhr xmd `lhym lsbtv `p-yvhv yskn ln&x. ¹⁸ rkb `lhym rbtym `lpy sn`n `dny bm \$yny bqds. ¹⁹ jlyt lmrvm sbvt sby lqxt mtntv b`dm v`p \$vrrym lskn yh `lhym. ²⁰ brvk `dny yvm yvm yjm\$-lnv h`l ysvjtnv \$lh. ²¹ h`l lnv `l lmvsvt vlyvh `dny lmvv tv&`vt. ²² `k-`lhym ymx& r`s `ybyv qdqd sjr mthlk b`smyv. ²³ `mr `dny mbsn `syb `syb mm&lvv ym. ²⁴ lmjn tmx& rglk bdm lsvn klbyk m`ybym mnhv. ²⁵ r`v hlykvtyk `lhym hlykvv `ly mlky bqds. ²⁶ qdmv srym `xr ngnym btvk jlmvt tvppv. ²⁷ bmqhlvt brkv `lhym yvhv mmqvr ysrl. ²⁸ sm bnymn &jyr rdm sry yhv dh rgmtm sry zblvn sry nptly. ²⁹ &vh `lhyk jzk jvzh `lhym zv pjlt lnv. ³⁰ mhyklk jl-yrvslm lk yvbylv mlkym sy. ³¹ gjr xyt qnh jdt `byrym bjgly jmym mtrp\$ br&y-k\$ bvr jmym qrbvt yxp&v. ³² y`tyv xsmnym mny m&rym kvs try& ydyv l`lhym. ³³ mmlkvt h`r& syrv l`lhym zmrsv `dny \$lh. ³⁴ lrkb bsmv smy-qdm hn ytn bqvlv qvl jz. ³⁵ tnv jz l`lhym jl-ysr`l g`vtv vjzv bsxqym. ³⁶ nvr `lhym mmqdsyk `l ysrl hv` ntn jz vtj&mvv ljm brvk `lhym.

Chapter 69

¹ lmn&x jl-svsnym ldvd. ² hvsyjny `lhym ky b`v mym jd-nps. ³ +bjty byvn m&vlh v`yn mjmd b`ty bmjmqy-mym vsblt s+ptny. ⁴ ygjty bqr`y nvr grvny klv jyny myxl l`lhy. ⁵ rbv msjrvt r`sy sn`y xnm j&mv m&myty `yby sqr `sr l`-gzlty `z `syb. ⁶ `lhym `th ydjt l`vly v`smvty mmk l`-nkxv. ⁷ `l-ybsv by qvyk `dny yvhv &b`vt `l-yklmv by mbqsyk `lhy ysrl. ⁸ ky-jlyk ns`ty xrph k\$th klmh pny. ⁹ mvzr hyyty l`xy vnkry lbny `my. ¹⁰ ky-qn`t bytk `kltny vxrvvt vxrvpyk nplv jly. ¹¹ v`bkh b&vm npsy vthy lxrvt ly. ¹² v`tnh lbvsv sq `hy lhm lmsl. ¹³ ysyxv by ysby sjr vngynvt svty skr. ¹⁴ v`ny tply-lk yvhv jt r&vn `lhym brb-x\$dk jny b`mt ysjk. ¹⁵ h&ylny m+y+ v`l-`+bjh `n&lh msn`y vmmjmqy-mym. ¹⁶ `l-ts+pany sblt mym v`l-tbljny m&vlh v`l-t`+r-jly b`r pyh. ¹⁷ jny yvhv ky-+vb x\$dk krb rxmyk pnv `ly. ¹⁸ v`l-t\$tr pnyk mjbdk ky-&r-ly mhr jny. ¹⁹ qrbh `l-npsy g`lh lmjn `yby pdny. ²⁰ `th ydjt xrpty vbsty vklmty ngdk kl-&vrry. ²¹ xrph sbrh lby v`nvsh v`qvh lnvd v`yn vlmnxmym vl` m&ty. ²² vytnv bbrvty r`s vl&m`y ysqvny xm&. ²³ yhy-slxnm lpnyhm lpx

vslvmym lmvqs. ²⁴ txsknh jynyhm mr`vt vmtnyhm tmyd hmjd. ²⁵ spk-jlyhm zjmk vxrvn `pk
 ysygm. ²⁶ thy+yrtn nsmh b`hlyhm `l-yhy ysb. ²⁷ ky-`th `sr-hkyl rdpv v`l-mk`vb xlyk y\$prv. ²⁸
 tnh-jvn jl-jvnm v`l-yb`v b&dqtq. ²⁹ ymxv m\$pr xyym vjm &dyqym `l-yktbv. ³⁰ v`ny jny vkv`b
 ysvjtk `lhy tsgbny. ³¹ `hllh sm-`lhy bsyv v`gdlnv btvdh. ³² vty+b lyvh msvr pr mqrn mpry\$.
³³ r`v jnvym ysmxv drsy `lhy vxy lbbkm. ³⁴ ky-smj `l-`byvny yvh v`t-`\$ryv l` bzh. ³⁵
 yhllvh smym v`r& ymy vkl-rms bm. ³⁶ ky `lhy yvsyj &yvn vybnh jry yvhdh vysbv sm vyrvh.
³⁷ vzrj jbdyv ynxlvh v`hby smv ysknv-bh.

Chapter 70

¹ lmn&x ldvd lhzkyr. ² `lhy lh&ylny yvh ljrty xvsh. ³ ybsv vyxprv mbqsy npsy y\$gv `xvr
 vyklmv xp&y rjty. ⁴ ysvbv jl-jqb bstm h`mrym h`x h`x. ⁵ ysysv vsmxv bk kl-mbqsyk vy`mr
 tmyd ygdl `lhy `hby ysvjtk. ⁶ v`ny jny v`byvny `lhy xvsh-ly jzry vmpl+y `th yvh `l-t`xr.

Chapter 71

¹ bk-yvh x\$ty `l-`bvsh ljlvm. ² b&dqtq t&ylny vtpl+ny h+h-`ly `znk vhsyjny. ³ hyh ly l&vr
 mjvn lbv` tmyd &vyt lhvsyjny ky-\$lly vm&vdyt `th. ⁴ `lhy pl+ny myd rsj mkp mjvl vxvm&. ⁵
 ky-`th tqvty `dny yvh mb+xy mnjvry. ⁶ jlyk n\$mkty mb+n mmjy `my `th gvzy bk thlty tmyd. ⁷
 kmvpt hyty lrbym v`th mx\$y-jz. ⁸ yml` py thltk kl-hyvm tp`rtk. ⁹ `l-tslykny ljt zqnh kklvt kxy
 `l-tjzby. ¹⁰ ky-`mr v`vyby ly vsmry npsy nvj&v yxdv. ¹¹ l`mr `lhy jzrv rdpv vtpsvhv ky-`yn
 m&yl. ¹² `lhy `l-trxq mmny `lhy ljrty xysh. ¹³ ybsv yklv s+ny npsy yj+v xrph vklmh mbqsy
 rjty. ¹⁴ v`ny tmyd `yxl vhv\$pty jl-kl-thltk. ¹⁵ py y\$pr &dqtq kl-hyvm tsvjtk ky l` ydjty \$prvt. ¹⁶
 `bv` bgrvt `dny yvh `zkyr &dqtq lbdk. ¹⁷ `lhy lmdtny mnjvry vjd-hnh `gyd npl`vtyk. ¹⁸ vgm
 jd-zqnh vsyb `lhy `l-tjzby jd-`gyd zrvjk ldvr lkl- ybv` gbvrtk. ¹⁹ v&dqtq `lhy jd-mrvm `sr-jsyt
 gdlvt `lhy my kmvk. ²⁰ `sr hr`ytnv &rvt rbvt vrjvt tsvb txyynv vmthmvt h`r& tsvb tjly. ²¹ trb
 gdltv vt\$b tnxmny. ²² gm-`ny `vdk bkly-nbl `mtk `lhy `zmrh lk bknvr qdvs ysr`l. ²³ trnnh spty ky
 `zmrh-lk vnpsy `sr pdyt. ²⁴ gm-lsvny kl-hyvm thgh &dqtq ky-bsv ky-xprv mbqsy rjty.

Chapter 72

¹ lslmh `lhy msp+yk lmlk tn v&dqtq lbn-mlk. ² ydyn jmk b&dq vjnyyk bmsp+. ³ ys`v hrym
 slvm ljm vgbjvt b&dqh. ⁴ ysp+ jnyy-jm yvsyj lbny `byvny vydk` jvsq. ⁵ yyr`vk jm-sms vlpny yrx
 dvr dvrym. ⁶ yrd km+r jl-gz krbybym zrzym `r&. ⁷ yprx-bymyv &dyq vrb slvm jd-bly yrx. ⁸ vyrd

mym jd-ym vmnhr jd-`p\$y-`r&. ⁹ lpnyv ykrjv &yym v`ybyv jpr ylxkv. ¹⁰ mlky trsys v`yym mnxh
 ysybv mlky sb` v\$b` `skr yqrybv. ¹¹ vystxvv-lv kl-mlkym kl-gvym yjbdvhv. ¹² ky-y&yl `byvn
 msvj vjny v`yn-jzr lv. ¹³ yx\$ jl-dl v`byvn vnpsvt `byvny yvsyj. ¹⁴ mtvk vmxm\$ yg`l npsm vyyqr
 dmm bjynyv. ¹⁵ vyxy vytv-lv mzhb sb` vytpll bjdv tmyd kl-hyvm ybrknhv. ¹⁶ yhy p\$t-br b`r&
 br`s hrym yrjs klbnvn pryv vy&y&v mjyr kjsb h`r&. ¹⁷ yhy smv ljlvm lpny-smv ynyv smv vytbrkv
 bv kl-gvym y`srhv. ¹⁸ brvk yvhv `lhyv `lhy ysr`l jsh npl`vt lbdv. ¹⁹ vbrvk sm kbvkv ljlvm vmyl`
 kbvkv `t-kl h`r& `mn v`mn. ²⁰ klv tplvt dvd bn-ysy.

Chapter 73

¹ mzmvr l`\$p `k +vb lysr`l `lhyv lbry lbb. ² v`ny kmj+ n+vy rgly k`yn spkh `sry. ³ ky-qn`ty
 bhvllym slvm rsjym `r`h. ⁴ ky `yn xr&bvt lmvvm vbry` `vml. ⁵ bjml `nvs `ynmv vjm-`dm l` yngjv.
⁶ lkn jnqtmv g`vh yj+p-syt xm\$ lmv. ⁷ y&` mxlb jynmv jbrv mskyvt lbb. ⁸ ymyqv vydbv brj jsq
 mmrvv ydbv. ⁹ stv bsmym pyhm vlsvnm thlk b`r&. ¹⁰ lkn ysyb jmv hlm vmy ml` ym&v lmv.
¹¹ v`mrv `ykh ydj-`l vys djh bjlyvn. ¹² hnh-`lh rsjym vslvy jvlm hsgv-xyl. ¹³ `k-ryq zkyty lbby
 v`rx& bnqyv kpy. ¹⁴ v`hy ngvj kl-hyvm vtvkxy lbqym. ¹⁵ `m-`mrty `sprh kmv hnh dvr bnyk
 bgdty. ¹⁶ v`xsbh ldjt z`t jml hy` bjyny. ¹⁷ jd-`bv` `l-mqdsy-`l `bynh l`xrytm. ¹⁸ `k bxlqvt tsyt lmv
 hpltm lmsv`vt. ¹⁹ `yk hyv lsmh krgj \$pv tmv mn-blhvt. ²⁰ kxlvv mhqy& `dny bjyr &lmm tbzh.
²¹ ky ytxm& lbby vklyvty `stvnn. ²² v`ny-bjr vl` `dj bhmvt hyyty jmk. ²³ v`ny tmyd jmk `xzt
 byd-ymyny. ²⁴ bj&tk txny v`xr kbvd tqxy. ²⁵ my-ly bsmym vjmk l`-xp&ty b`r&. ²⁶ klh s`ry
 vlby &vr-lbby vxlqy `lhyv ljlvm. ²⁷ ky-hnh rxqyk y`bdv h&mth kl-zvnh mmk. ²⁸ v`ny qrbt
 `lhyv ly-+vb sty b`dny yvhv mx\$y l\$pr kl-ml`kvtyk.

Chapter 74

¹ mskyl l`\$p lmh `lhyv znxt ln&x yjsn `pk b&`n mrjytk. ² zkr jdtk qnyt qdm g`lt sb+ nxltk
 hr-&yvn zh sknt bv. ³ hrymh pjmyk lms`vt n&x kl-hrj `vyb bqds. ⁴ s`gv &rryk bqrq mvjkd smv
 `vttm `vtv. ⁵ yvdj kmby` lmjhl b\$b-k-j& qrdmvt. ⁶ vjt ptxxyh yxd bksyl vkylpt yhlmvn. ⁷ slxv b`s
 mqdsk l`r& xllv mskn-smk. ⁸ `mrv blbm nynm yxd srpv kl-mvjdy-`l b`r&. ⁹ `vttynv l` r`ynv
 `yn-jvd nby` vl-`tnv ydj jd-mh. ¹⁰ jd-mty `lhyv yxrp &r yn`& `vyb smk ln&x. ¹¹ lmh tsyb ydk
 vymynk mqrq xvqk klh. ¹² v`lhyv mlky mqdm pjv ysvjvt bqrq h`r&. ¹³ `th pvrvt bjzk ym sbvt r`sy
 tnynym jl-hmym. ¹⁴ `th r&&t r`sy lvytn ttnv m`kl ljm l&yym. ¹⁵ `th bqjt mjyn vnxl `th hvbst
 nhrvt `ytn. ¹⁶ lk yvm `p-lk lylyh `th hkyvnt m`vr vsms. ¹⁷ `th h&bt kl-gbvlvt `r& qy& vxrp `th
 y&rtm. ¹⁸ zkr-z`t `vyb xrp yvhv vjm nbl n`&v smk. ¹⁹ `l-ttn lxyt nps tvrk xyt jnyyk `l-tskx ln&x.

²⁰ hb+ lbryt ky ml`v mxsky-`r& n`vt xm\$. ²¹ `l-ysb dk nklm jny v`byvn yhllv smk. ²² qvmh `lhym rybh rybk zkr xrptk mny-nbl kl-hyvm. ²³ `l-tskx qvl &rryk s`vn qmyk jlh tmyd.

Chapter 75

¹ lmn&x `l-tsxt mzmvr l`\$p syr. ² hvdynv lk `lhym hvdynv vqrvb smk \$prv npl`vtyk. ³ ky `qx mvjd `ny mysrym `sp+. ⁴ nmgym `r& vkl-ysbyh `nky tknty jmvdyh \$lh. ⁵ `mrty lhvllym `l-thlv vlrsjym `l-trymv qrn. ⁶ `l-trymv lmrvm qrnkm tdbrv b&v`r jtq. ⁷ ky l` mmv&` vmmjrb vl` mmdbr hrym. ⁸ ky-`lhym sp+ zh yspyl vzh yrym. ⁹ ky kv\$ byd-yhvh vyyn xmr ml` m\$sk vygr mzh `k-smryh ym&v ystv kl rsjy-`r&. ¹⁰ v`ny `gyd ljlm `zmrh l`lhy yjqb. ¹¹ vkl-qrny rsjym `gdj trvmmnh qrnvt &dyq.

Chapter 76

¹ lmn&x bngynt mzmvr l`\$p syr. ² nvdj byhvdh `lhym bysr`l gdvl smv. ³ vyhy bslm \$kv vmjvntv b&yvn. ⁴ smh sbr rspy-qst mgn vxrb vmlxmh \$lh. ⁵ n`vr `th `dyr mhrry-+rp. ⁶ `stvlv `byry lb nmv sntm vl`-m&`v kl-`nsy-xyl ydyhm. ⁷ mgjrtk `lhy yjqb nrdm vrkb v\$v\$. ⁸ `th nvr` `th vmy-yjmd lpnyk m`z `pk. ⁹ msmym hsmjt dyn `r& yr`h vsq+h. ¹⁰ bqvm-lmsp+ `lhym lhvsyj kl-jnvy-`r& \$lh. ¹¹ ky-xmt `dm tvdk s`ryt xmt txgr. ¹² ndr vslmv lyhvh `lhykm kl-\$bybyv yvbylv sy lmr`. ¹³ yb&r rvx ngydym nvr` lmlky-`r&.

Chapter 77

¹ lmn&x jl-ydytvn l`\$p mzmvr. ² qvly `l-`lhym v`&jqh qvly `l-`lhym vh`zyn `ly. ³ byvm &rty `dny drsty ydy lyh ngrh vl` tpgv m`nh hnxm npsy. ⁴ `zkrh `lhym v`hmyh `syxh vttj+p rvxy \$lh. ⁵ `xzt smrvt jyny npjmtv vl` `dbr. ⁶ xsbty ymym mqdm snvt jvlmym. ⁷ `zkrh ngynty blylh jm-lbby `syxh vyxps rvxy. ⁸ hljvlmym yznx `dny vl`-y\$yp lr&vt jvd. ⁹ h`p\$ ln&x x\$dv gmr `mr ldr vdr. ¹⁰ hskx xnvt `l`m-qp& b`p rxmyv \$lh. ¹¹ v`mr xlvty hy` snvt ymyn jlyvn. ¹² `zkyr mjllly-yh ky-`zkrh mqdm pl`k. ¹³ vhyty bkl-pjlk vbjlylvtyk `syxh. ¹⁴ `lhym bqds drkk my-`l gdvl k`lhym. ¹⁵ `th h`l jsh pl` hvdjt bjmy jzk. ¹⁶ g`lt bzv jmk bny-yjqb vyv\$p \$lh. ¹⁷ r`vk mym `lhym r`vk mym yxylv `p yrgzv thmvt. ¹⁸ zrmv mym jbvt qvl ntnv sxqym `p-x&&yk ythlkv. ¹⁹ qvl rjmk bglgl h`yrv brqym tbl rgzh vtrjs h`r&. ²⁰ bym drkk vsbylyk bmy m rby m vjqbvtyk l` ndjv. ²¹ nxyt k&`n jmk byd-msh v`hrn.

Chapter 78

¹ mskyl l`\$p h`zynch jmy tvrty h+v `znkm l`mry-py. ² `ptxh bmsl py `byjh xydvt mny-qdm. ³ `sr smjnv vndjm v`bvtyv \$prv-lnv. ⁴ l` nkxd mbnyhm ldvr `xrvn m\$prym thlvt yvhv vjzvzv vnpl`vtyv `sr jsh. ⁵ vyqm jdvt byjqb vtrrh sm bysr`l `sr &vh `t-`bvtyv lhvdyjm lbnyhm. ⁶ lmjn ydjdvr `xrvn bnym yvldv yqmv vy\$prv lbnyhm. ⁷ vysymv b`lhym k\$lm vl` yskxv mjly-`l vm&vtyv yn&rv. ⁸ vl` yhyv k`bvtm dvr \$vrr vmrh dvr l`-hkyn lbv vl`-n`mnh `t-`l rvxv. ⁹ bny-`prym nvsqy rvmy-qst hpkv byvm qrb. ¹⁰ l` smrv bryt `lhym vbtvrtv m`nv llkt. ¹¹ vyskxv jlylvtyv vnpl`vtyv `sr hr`m. ¹² ngd `bvtm jsh pl` b`r& m&rym sdh-&jn. ¹³ bqj ym vyjbyrm vy&b-mym kmv-nd. ¹⁴ vynxm bjnn yvmm vkl-hlylh b`vr `s. ¹⁵ ybqj &rym bmdbr vysq kthmvt rbh. ¹⁶ vyv&`nvzlym m\$lj vyvrd knhrvt mym. ¹⁷ vyv\$ypv jvd lx+`-lv lmrvt jlyvn b&yh. ¹⁸ vyn\$v-`l blbbm ls`l-`kl lnpsm. ¹⁹ vydbrv b`lhym `mrv hyvkl `l ljrkl slxn bmdbr. ²⁰ hn hkh-&vr vyzvzv mym vnxlym ys+pv hgm-lxm yvkl tt `m-ykyn s`r ljm. ²¹ lkn smj yvhv vytjbr v`s nsqh byjqb vgm-`p jlh bysr`l. ²² ky l` h`mynv b`lhym vl` b+vx bysvjtv. ²³ vy&v sxqym mmjl vldty smym ptx. ²⁴ vym+r jlyhm mn l`kl vdgn-smym ntn lmv. ²⁵ lxm `byrym `kl `ys &ydh slx lhm lsbj. ²⁶ y\$y qdym bsmym vynhg bjzv tymn. ²⁷ vym+r jlyhm kjpr s`r vkxvl ymym jvp knp. ²⁸ vypl bqrh mxnhv \$byb lmsktyv. ²⁹ vy`klv vysbjv m`d vt`vtm yb`lhm. ³⁰ l`-zrv mt`vtm jvd `klm bpyhm. ³¹ v`p `lhym jlh bhm vyhrg bmsmnyhm vbxvry ysr`l hkryj. ³² bkl-z`t x+`v-jvd vl`-h`mynv bnpl`vtyv. ³³ vykl-bhbl ymyhm vsnvtm bbhlh. ³⁴ `m-hrgm vdrsvhv vsbv vsxrv-`l. ³⁵ vyzkrv ky-`lhym &vrm v`l jlyvn g`lm. ³⁶ vyptvhv bpyhm vblsvnm ykzvbv-lv. ³⁷ vlbm l`-nkvn jmv vl` n`mnv bbrytv. ³⁸ vhw`rxvm ykpr jvn vl`-ysxyt vhrbh lhsyb `pv vl`-yjyr kl- xmtv. ³⁹ vyzkr ky-bsr hmh rvx hvkl vl` ysvb. ⁴⁰ kmh ymrhv bmdbr yj&ybv hv bysymvn. ⁴¹ vysvzv vyn\$v `l vqdv ysr`l htvv. ⁴² l`-zkrv `t-ydv yvm `sr-pdm mny-&r. ⁴³ `sr-sm bm&rym `tvtyv vmvptyv bsdh-&jn. ⁴⁴ vyhpk ldm y`ryhm vnzlyhm bl-ystyvn. ⁴⁵ yslx bhm jrb vy`klm v&prdj vtsxytm. ⁴⁶ vytn lx\$yl ybvlm vygyjm l`rbh. ⁴⁷ yhrg bbrd gpm vsqmvtm bxnm. ⁴⁸ vy\$gr lbrd bjyrm vmqnyhm lrspym. ⁴⁹ yslx-bm xrvn `pv jbrh vzm v&rh mslxt ml`ky rjym. ⁵⁰ ypl\$ ntyb l`pv l`-xsk mmvt npsm vxytm ldr h\$gyr. ⁵¹ vyk kl-bkvr bm&rym r`syv `vnyv b`hly-xm. ⁵² vy\$y k&`n jmv vynhgm kjdr bmdbr. ⁵³ vynxm lb+x vl` pxdv v`t-`vybyhm k\$sh hym. ⁵⁴ vyby`m `l-gbvl qdsv hr-zh qnth ymynv. ⁵⁵ vygrs mpyhm gvym vpylm bxbl nxlh vyskn b`hlyhm sb+y ysr`l. ⁵⁶ vyn\$v vymrv `t-`lhym jlyvn vjdvtyv l` smrv. ⁵⁷ vy\$gv vybgdv k`bvtm nhpkv kqst rmyh. ⁵⁸ vyk\$yvhv bbmvtm vbp\$ylyhm yqny`vhv. ⁵⁹ smj `lhym vytjbr vym`\$ m`d bysr`l. ⁶⁰ vy+s mskn slv `hl skn b`dm. ⁶¹ vytn lsby jzv vtp`rtv byd-&r. ⁶² vy\$gr lxb jmv vbnxltv htjbr. ⁶³ bxvryv `klh-`s vbtvlyv l` hvllv. ⁶⁴ khnyv bxb nplv v`lmntyv l` tbkynh. ⁶⁵ vyq& kysn `dny kgbvr mtrvnn myyn. ⁶⁶ vyk-&ryv `xvr xrpt jvlm ntn lmv. ⁶⁷ vym`\$ b`hl yv\$pv vbsb+`prym l` bxr. ⁶⁸ vybvx `t-sb+ yhv dh `t-hr &yvn `sr `hb. ⁶⁹ vybn kmv-rmym mqdsv k`r& y\$dh ljvlm. ⁷⁰ vybvx bdvd jbdv vyqxhv mmkl`t &`n. ⁷¹ m`xr jlvt hby`v lrjvt byjqb jmv vbysr`l nxlvt. ⁷² vyrjm ktm lbbv vbtvntv kpyv ynxm.

Chapter 79

¹ mzmvr l`\$p`lhym b`v gvyv bnxltk +m`v`-t-hykl qdsk smv`-t- yrvslm ljjym. ² ntnv`-t-nblt jbdyk m`kl lsvp hsmym bsr x\$ydyk lxytv-`r&. ³ spkv dmm kmym \$bybvt yrvslm v`yn qvbr. ⁴ hyynv xrph lsknynv lvg vql\$ l\$bybvtynv. ⁵ jd-mh yvhv t`np ln&x tbjr kmv-`s qn`tk. ⁶ spk xmtk`-l-hgvym`sr l`-ydvjk vjl mmlkvt`sr bsmk l`qr`v. ⁷ ky`kl`-t-yjqb v`-t-nvhv hsmv. ⁸ l-tzkr-lnv jvnt r`snym mhr yqdmvnnv rxmyk ky dlvnv m`d. ⁹ jzrnv`lhy ysjnv jl-dbr kbvd-smk v&ylnv vkpr jl-x+`tyvnm lmjn smk. ¹⁰ lmh y`mrv hgvym`yh`lhyhm yvdj bgyym ljynynv nqmt dm-jbdyk hspvk. ¹¹ tbv`lpnyk`nqt`\$yr kgdl zrvjk hvtr bny tmvth. ¹² vhsb lsknynv sbjtyv`l-xyqm xrptm`sr xrpvk`dny. ¹³ v`nxnv jmk v&`n mrjytk nvdh lk ljlvm ldr vdr n\$pr thltk.

Chapter 80

¹ lmn&x`l-ssnym jdvt l`\$p mzmvr. ² rjh ysrl h`zynh nhg k&`n yv\$y ysb hkrvbym hvpyjh. ³ lpny`prym vbnymn vmnsh jvrrh`-t-gbvrk vlkh lysjth lnv. ⁴ `lhyv hsybnv v`h`r pnyk vnvsh. ⁵ yvhv`lhyv &b`vt jd-mty jsnt btplt jmk. ⁶ h`klm lxm dmjh vtsqmv bdmjvt slys. ⁷ tsymnv mdvn lsknynv v`ybyv yljgv-lmv. ⁸ `lhyv &b`vt hsybnv v`h`r pnyk vnvsh. ⁹ gpn mm&rym t\$yj tgrs gvyv vt+jh. ¹⁰ pnyt lpnyh vtsrs srsyh vtml`-`r&. ¹¹ k\$y hrym &lh vjnpyh`rzy-`l. ¹² tsxl q&yrvh jd-ym v`l-nhr yvnqvyh. ¹³ lmh pr&t gdryh v`rvh kl-jbry drk. ¹⁴ ykr\$mnh xzyr myjr vzyz sdy yrjnh. ¹⁵ `lhyv &b`vt svb-n`hb+ msmym vr`h vpdq gpn z`t. ¹⁶ vknh`sr-n+jh ymynk vjl-bn`m&th lk. ¹⁷ srph b`s k\$vxh mgjrt pnyk y`bdv. ¹⁸ thy-ydk jl`ys ymynk jl-bn-`dm`m&t lk. ¹⁹ vl`-n\$vg mmk txynv vbsmk nqr`. ²⁰ yvhv`lhyv &b`vt hsybnv h`r pnyk vnvsh.

Chapter 81

¹ lmn&x jl-hgtyt l`\$p. ² hrnynv l`lhyv jvzvn hryjv l`lhy yjqb. ³ s`v-zmrh vtnv-tp knvr njym jm-nbl. ⁴ tqjv bxds svpr bk\$y lyvm xgnv. ⁵ ky xq lysr`l hv`msp+ l`lhy yjqb. ⁶ jdvt byhv\$y smv b&`tv jl-`r& m&rym spt l`-ydjty`smj. ⁷ h\$yrvty m\$bl skmv kpyv mdvd tjbrnh. ⁸ b&rh qr`t v`xl&k`jnk b\$tr rjm`bxnk jl-my mrybh \$lh. ⁹ smj jmy v`jydh bk ysrl`m-tsmj-ly. ¹⁰ l`-yhyh bk`l zr vl`tstxvh l`l nkr. ¹¹ `nky yvhv`lhyk hmjlk m`r& m&rym hrxb-pyk v`ml`hv. ¹² vl`-smj jmy lqvly vysr`l l`-`bh ly. ¹³ v`slxhv bsryrvt lbm ylkv bmvj&vtyhm. ¹⁴ lv jmy smj ly ysrl bdrky yhlkv. ¹⁵ kmj+`vybyhm`knyj vjl &ryhm`syb ydy. ¹⁶ msn`y yvhv ykxsv-lv vyhy jtm ljlvm. ¹⁷ vy`kylv mxlb x+h vm&vr dbs`sbyk.

Chapter 82

¹ mzmvr l`\$p `lhym n&b bjdt-`l bqr b `lhym ysp+. ² jd-mty tsp+v-jvl vpny rsjym ts`v-\$lh. ³ sp+v-dl vytvm jny vrs h&dyqv. ⁴ pl+v-dl v`byvn myd rsjym h&ylv. ⁵ l` ydjv vl` ybynv bxskh ythlkv ymv+v kl-mv\$dy `r&. ⁶ `ny-`mrty `lhym `tm vbny jlyvn klkm. ⁷ `kn k`dm tmvtvn vk`xd hsrym tplv. ⁸ qvmh `lhym sp+h h`r& ky-`th tnxl bkl-hgvym.

Chapter 83

¹ syr mzmvr l`\$p. ² `lhym `l-dmy-lk `l-txrs v`l-tsq+ `l. ³ ky-hnh `vybyk yhmyvn vmsn`yk ns`v r`s. ⁴ jl-jmk yjrymv \$vd vytyj&v jl-&pvnyk. ⁵ `mrv lkv vnkxydm mgvy vl`-yzkr sm-ysr`l jvd. ⁶ ky nvj&v lb yxdv jlyk bryt ykrvt. ⁷ `hly `dvm vysmj`lym mv`b vhgrym. ⁸ gbl vjmvn vjmlq plst jm-ysby &vr. ⁹ gm-`svr nlvh jmm hyv zrvj lbny-lv+ \$lh. ¹⁰ jsh-lhm kmodyn k\$y\$`r` kybyn bnxl qysvn. ¹¹ nsmdv bjyn-d`r hyv dmn l`dmh. ¹² sytmv ndybm v kjrb vkz`b vkzbx vk&lmnj kl-n\$ykmv. ¹³ `sr `mrv nyrsh lnv `t n`vt `lhym. ¹⁴ `lhy sytmv kglgl qqs lpny-rvx. ¹⁵ k`s tbjr-yjr vklhbh tlh+hrym. ¹⁶ kn trdpm b\$jr k vb\$vp tk t bhl m. ¹⁷ ml` pnyhm qlvn vybqsv smk yvhv. ¹⁸ ybsv vybhlv jdy-jd vyxprv vy`bdv. ¹⁹ vydjv ky-`th smk yvhv lbdk jlyvn jl-kl-h`r&.

Chapter 84

¹ lmn&x jl-hgtyt lbny-qrx mzmvr. ² mh-ydydvt msknvtyk yvhv &b`vt. ³ nk\$ph vgm-klth npsy lx&rvt yvhv lby vbsry yrnnv `l`l-xy. ⁴ gm-&pvr m&`h byt vdrvr qn lh`sr-sth `prxyh `t-mzbxvtyk yvhv &b`vt mlky v`lhy. ⁵ `sry yvsby bytk jvd yhlv k \$lh. ⁶ `sry `dm jvz-lv bk m\$lv t blbbm. ⁷ jbry bjmq hbk` mjyn ysytvvh gm-brkvt yj+h mvrh. ⁸ ylkv mxyl `l-xyl yr`h `l-`lhym b&yvn. ⁹ yvhv `lhym &b`vt smjh tplyt h`zynh `lhy yjqb \$lh. ¹⁰ mgnnv r`h `lhym vhb+ pny msyxk. ¹¹ ky +vb-yvm bx&ryk m`lp bxrty h\$tvpp bby t `lhy mdvr b`hly- rsj. ¹² ky sms vmgn yvhv `lhym xn vkbvd ytn yvhv l` ymnj-+vb lhlkym btmy m. ¹³ yvhv &b`vt `sry `dm b+x bk.

Chapter 85

¹ lmn&x lbny-qrx mzmvr. ² r&yt yvhv `r&k sbt sbvt yjqb. ³ ns`t jvn jmk k\$yt kl-x+`tm \$lh. ⁴ `spt kl-jbrtk hsybvt mxrvn `pk. ⁵ svbnv `lhy ys jnv vhr kj\$ k jmnv. ⁶ hljvlm t`np-bnv tmsk `pk ldr vdr. ⁷ hl-`th tsvb txynv vjmk ysmxv-bk. ⁸ hr`nv yvhv x\$dk vysjk ttn-lnv. ⁹ `smjh mh-ydbr h`l yvhv ky ydbr slvm `l-jmv v`l-x\$dydv v`l- ysvbv lk\$lh. ¹⁰ `k qrvb lyr`yv ys jv lskn kbvd b`r&nv.

¹¹ x\$d-v`mt npgsv &dq vslvm nsqv. ¹² `mt m`r& t&mx v&dq msmym nsqp. ¹³ gm-yhvh ytn h+vb v`r&nv ttn ybvlh. ¹⁴ &dq lpanyv yhlk vysm ldrk pjmyv.

Chapter 86

¹ tplh ldvd h+h-yhvh `znk jnny ky-jny v`byvn `ny. ² smrh npsy ky-x\$yd `ny hvsj jbdbk `th `lhy hbv+x `lyk. ³ xnnny `dny ky `lyk `qr` kl-hyvm. ⁴ smx nps jbdbk ky `lyk `dny npsy `s`. ⁵ ky-`th `dny +vb v\$lx vrb-x\$d lkl-qr`yk. ⁶ h`zynh yhvh tplyt vhsybh bqvl txnvnvty. ⁷ byvm &rtly `qr`k ky tjnny. ⁸ `yn-kmvk b`lhym `dny v`yn kmjsyk. ⁹ kl-gvym `sr jsyt ybv`v vystxvv lpanyk `dny vykdbv lsmk. ¹⁰ ky-gdvl `th vjsh npl`vt `th `lhym ljdk. ¹¹ hvrny yhvh drkk `hkl b`mtk yxd lbby lyr`h smk. ¹² `vdk `dny `lhy bkl-lbby v`kdbh smk ljlvm. ¹³ ky-x\$dk gdvl jly vh< npsy ms`vl txyh. ¹⁴ `lhym zdym qmv-jly vjdt jry&yv bqsv npsy vl` smvk lngdm. ¹⁵ v`th `dny `l-rxvm vxnvn `rk `pym vrb-x\$d v`mt. ¹⁶ pnh `ly vxnny tnh-jzk ljdk vhsyjh lbn-`mtk. ¹⁷ jsh-jmy `vt l+vbh vyr`v sn`y vybsv ky-`th yhvh jzrtny vnxmtny.

Chapter 87

¹ lbny-qrx mzmvr syr y\$vdv bhrry-qds. ² `hb yhvh sjry &yvn mkl msknvt yjqb. ³ nkbdvt mdr bk jyr h`lhym \$lh. ⁴ `zkyr rhb vbbl lydly hnh plst v&vr jm-kvs zh yld-sm. ⁵ vl&yvn y`mr `ys v`ys yld-bh vhv` ykvnnh jlyvn. ⁶ yhvh y\$pr bktvb jmym zh yld-sm \$lh. ⁷ vsrym kxlym kl-mjyny bk.

Chapter 88

¹ syr mzmvr lbny qrx lmn&x jl-mxlt ljnvt mskyl lhymn h`zrxy. ² yhvh `lhy ysvjty yvm-&jqty blylh ngdk. ³ tbv` lpanyk tplyt h+h-`znk lrnty. ⁴ ky-sbjh brjvt npsy vxxy ls`vl hgyjv. ⁵ nxsby jm-yvrdy bvr hyyty kgbr `yn-`yl. ⁶ bmtym xpsy kmv xlym skby qbr `sr l` zkrtn jvd vhmh mydk ngzrv. ⁷ stny bbvr txyvt bmxskym bm&lv. ⁸ jly \$mkh xmtk vkl-msbryk jnyt \$lh. ⁹ hrxqt mydjy mmny stny tvjbvt lmv kl` vl` `&`. ¹⁰ jyny d`bh mny jny qr`tyk yhvh bkl-yvm s+xyt `lyk kpy. ¹¹ hlmtym tjsh-pl` `m-rp`ym yqvmv yvdv \$lh. ¹² hy\$pr bqbr x\$dk `mvntk b`bdvn. ¹³ hyvdj bxsk pl`k v&dqtk b`r& nsyh. ¹⁴ v`ny `lyk yhvh svjty vbbqr tplyt tqdmk. ¹⁵ lmh yhvh tznx npsy t\$tyr pnyk mmny. ¹⁶ jny `ny vgvj mnjr ns`ty `myk `pvnh. ¹⁷ jly jbrv xrvnyk bjvtyk &mtvtny. ¹⁸ \$bvny kmym kl-hyvm hqypv jly yxd. ¹⁹ hrxqt mmny `hb vrj mydjy mxsk.

Chapter 89

¹ mskyl l`ytn h`zrxy. ² x\$dy yvhv jvlm `syrrh ldr vdr `vdyj `mvntk bpy. ³ ky-`mrty jvlm x\$d ybnh smym tkn `mvntk bhm. ⁴ krty bryt lbxyry nsbjty ldvd jbdy. ⁵ jd-jvlm `kyn zryk vbnnyty ldr-vdvr k\$k \$lh. ⁶ vyvdy smym pl`k yvhv `p-`mvntk bqhl qdsym. ⁷ ky my bsxq yjrk lyvhv ydmh lyvhv bbny `lym. ⁸ l njr& b\$vd-qdsym rbh vnvr` jl-kl-\$bybyv. ⁹ yvhv `lhy &b`vt my-kmvk x\$yn yh v`mvntk \$bybvtyk. ¹⁰ `th mvsl bg`vt hym bsv` glyv `th tsbxm. ¹¹ `th dk`t kxll rhb bzrvj jzk pzrt `vybyk. ¹² lk smym `p-lk `r& tbl vml`h `th y\$dtm. ¹³ &pvv vymyn `th br`tm tbvr vxrmvn bsmk yrnv. ¹⁴ lk zrvj jm-gbvrh tjz ydk trvm ymynk. ¹⁵ &dq vmsp+ mkvn k\$k x\$d v`mt yqdmv pnyk. ¹⁶ `sry hjm yvdjy trvjh yvhv b`vr-pnyk yhlkvn. ¹⁷ bsmk ygylvn kl-hyvm vb&dqtk yrvmv. ¹⁸ ky-tp`rt jzmv `th vbr&nk trym qrnv. ¹⁹ ky lyvhv mgnnv vlqdvys yr`l mlkvn. ²⁰ `z dbrt-bxzvn lx\$dydyk vt`mr svyty jzr jl-gbvr hrymvty bxvr mjm. ²¹ m&`ty dvd jbdy bsmn qdsy msxyv. ²² `sr ydy tkvn jmv `p-zrvjy t`m&nv. ²³ l`-ys` `vyb bv vbn-jvlh l` yjnnv. ²⁴ vktvty mpnyv &ryv vmsn`yv `gvp. ²⁵ v`mvnty vx\$dy jmv vbsmy trvm qrnv. ²⁶ vsmtv bym ydv vbnhrvt ymynv. ²⁷ hv` yqr`ny `by `th `ly v&vr ysvjty. ²⁸ `p-`ny bkvr `tnhv jlyvn lmlky-`r&. ²⁹ ljlvm `smvr-lv x\$dy vbryty n`mnt lv. ³⁰ vsmtv ljd zrvj vk\$v kymy smym. ³¹ `m-yjzvb bnyv tvrtv vbmsp+y l` ylkvn. ³² `m-xqty yxllv vm&vty l` ysmrv. ³³ vppqdy bsb+ psjm vbngjym jvnm. ³⁴ vx\$dy l`-`pyr mjmv vl`-`sqr b`mvnty. ³⁵ l`-`xll bryty vmv&` spty l` `snh. ³⁶ `xt nsbjty bqdsy `m-ldvd `kzb. ³⁷ zrvj ljlvm yhyh vk\$v ksms ngdy. ³⁸ kyrx ykvn jvlm vjd bsxq n`mn \$lh. ³⁹ v`th znxt vtm`\$ htjbrt jm-msyxx. ⁴⁰ n`rth bryt jbdk xllt l`r& nzrv. ⁴¹ pr&t kl-gdrtyv smt mb&ryv mxth. ⁴² s\$hv kl-jbry drk hyh xrpv lsknyv. ⁴³ hrymvt ymyn &ryv hsmxt kl-`vybyv. ⁴⁴ `p-`tsyb &vr xrbv vl` hqymtv bmlxmh. ⁴⁵ hsbt m+hrv vk\$v l`r& mgrth. ⁴⁶ hq&rt ymy jlvmyv hj+yt jlyv bvsh \$lh. ⁴⁷ jd-mh yvhv t\$tr ln&x tbjr kmv-`s xmtk. ⁴⁸ zkr-`ny mh-xld jl-mh-sv` br`t kl-bny-`dm. ⁴⁹ my gbr yxyh vl` yr`h-mvt yml+ npsv myd-s`vl \$lh. ⁵⁰ `yh x\$dyk hr`snym `dny nsbjt ldvd b`mvntk. ⁵¹ zkr `dny xrpt jbdy s`ty bxyqy kl-rbym jmym. ⁵² `sr xrpv `vybyk yvhv `sr xrpv jqbvt msyxx. ⁵³ brvk yvhv ljlvm `mn v`mn.

Chapter 90

¹ tplh lmsh `ys-h`lhym `dny mjvn `th hyyt lnv bdr vdr. ² b+rm hrym yldv vtxvll `r& vtbl vmjvlm jd-jvlm `th `l. ³ tsb `nvs jd-dk` vt`mr svbv bny-`dm. ⁴ ky `lp snym bjnyk kyvm `tmvl ky yjbr v`smvrh blylh. ⁵ zrmtm snh yhyv bbqr kx&yr yxlp. ⁶ bbqr y&y& vxlp ljrj ymvll vybs. ⁷ ky-klynv b`pk vbxmtk nbhlnv. ⁸ st jvntynv lngdk jlmnv lm`vr pnyk. ⁹ ky kl-ymyv pnv bjbrtk klynv snyv kmv-hgh. ¹⁰ ymy-snvtyv bhm sbjym snh v`m bgbvrt smvnyv snh vrhbm jml v`vn ky-gz xys vnjph. ¹¹ my-yvdj jz `pk vkyr`tk jbrtk. ¹² lmnvt ymynv kn hvdj vnb` lbb xkmh. ¹³ svbh yvhv jd-mty vhnxm jl-jbdy. ¹⁴ sbjv bbqr x\$dk vnrrnh vnsmxh bkl-ymyv. ¹⁵ smxnv kymvt jnytnv

snvt r`ynv rjh. ¹⁶ yr`h `l-jbdyk pjlk vhdrk jl-bnyhm. ¹⁷ vyhy njm `dny `lhynv jlynv vmjsh ydynv kvnnh jlynv vmjsh ydynv kvnnhv.

Chapter 91

¹ ysb b\$tr jlyvn b&l sdy ytlvnn. ² `mr lyvh mx\$y vm&vdyt `lhy `b+x-bv. ³ ky hv` y&yk mpx yqvs mdr hvvt. ⁴ b`brtv y\$k lk vtxt-knpyv tx\$h &nh v\$xrh `mtv. ⁵ l`-tyr` mpxd lylh mx&yjvp yvmm. ⁶ mdr b`pl yhlk mq+b ysvd &hrym. ⁷ ypl m&dk `lp vrbbh mymynk `lyk l` ygs. ⁸ rq bjnyk tby+ vsmt rsjym tr`h. ⁹ ky-`th yvh mx\$y jlyvn smt mjvnk. ¹⁰ l`-t`nh `lyk rjh vngj l`-yqrb b`hlk. ¹¹ ky ml`kyv y&vh-lk lsmrk bkl-drkyk. ¹² jl-kpym ys`vnk pn-tgp b`bn rglk. ¹³ jl-sxl vptn tdrk trm\$ kpyr vtyn. ¹⁴ ky by xsq v`pl+hv `sgbhv ky-ydj smy. ¹⁵ yqr`ny v`jnhv jmv-`nky b&rh `xl&hv v`kdhv. ¹⁶ `rk ymym `sbyjvh v`r`hv bysvjty.

Chapter 92

¹ mzmvr syr lyvm hsbt. ² +vb lhdvt lyvh vlzmr lsmk jlyvn. ³ lhgyd bbqr x\$dk v`mvntk blylv. ⁴ jly-jsvr vjly-nbl jly hgyvn bknvr. ⁵ ky smxtny yvh bpjlk bmjsy ydyk `rnn. ⁶ mh-gdlv mjsyk yvh m`d jmqv mxsbyk. ⁷ `ys-bjr l` ydj vk\$yl l`-ybyn `t-z`t. ⁸ bprx rsjym kmv jsb vy&y&v kl-pjly `vn lmsdm jdy-jd. ⁹ v`th mrvm lilm yvh. ¹⁰ ky hnh `ybyk yvh ky-hnh `ybyk y`bdv ytrdv kl-pjly `vn. ¹¹ vtrm kr`ym qrny blty bsmn rjnn. ¹² vtb+ jyny bsvry bqmym jly mrjym tsmjnh `zny. ¹³ &dyq ktrm yprx k`rz blbnvn ysgh. ¹⁴ stvlym bbyt yvh bx&rvt `lhynv ypryvx. ¹⁵ jvd ynvbnv bsybh dsnym vrjnym yhyv. ¹⁶ lhgyd ky-ysr yvh &vry vl`-jlth bv.

Chapter 93

¹ yvh mlk g`vt lbs lbs yvh jz ht`zr `p-tkvn tbl bl-tmv+. ² nkvn k\$k m`z mjvlm `th. ³ ns`v nhrvt yvh ns`v nhrvt qvlm ys`v nhrvt dkym. ⁴ mqlvt mym rbym `dyrym msbry-ym `dyr bmrvm yvh. ⁵ jdtyk n`mnv m`d lbytk n`vh-qds yvh l`rk ymym.

Chapter 94

¹ `l-nqmv yvh `l nqmv hvpyj. ² hns` sp+ h`r& hsb gmvl jl-g`ym. ³ jd-mty rsjym yvh jd-mty rsjym yjlv. ⁴ ybyjv ydbrv jtq yt`mrv kl-pjly `vn. ⁵ jmk yvh ydk`v vnxltk yjnv. ⁶ lmnh vgr yhrv

vytvmym yr&xv. ⁷ vy`mrv l` yr`h-yh vl`-ybyn `lhy yjqb. ⁸ bynv bjrym bjm vk\$ylym mty tskylv. ⁹ hn+j `zn hl` ysmj `m-y&r jyn hl` yby+. ¹⁰ hy\$r gvym hl` yvkyx hmlmd `dm djt. ¹¹ yvh ydj mxsbvt `dm ky-hmh hbl. ¹² `sry hgbr `sr-ty\$rnv yh vmtvrtk tmdnv. ¹³ lhsqy+ lv mymy rj jd ykrh lrsj sxt. ¹⁴ ky l`-y+s yvh jmv vnxtlv l` yjzb. ¹⁵ ky-jd-&dq ysvb msp+ v`xryv kl-ysry-lb. ¹⁶ my-yqvm ly jm-mrjym my-yty&b ly jm-pjly `vn. ¹⁷ lvly yvh jzrth ly kmj+ sknh dvmh npsy. ¹⁸ `m-`mrty m+h rgly x\$dk yvh y\$jdny. ¹⁹ brb srjpy bqrby tnxvmyk ysjsjv npsy. ²⁰ hyxbrk k\$` hvvt y&r jml jly-xq. ²¹ ygvdv jl-nps &dyq vdm nqy yrsjv. ²² vyhy yvh ly lmsgb v`lhy l&vr mx\$y. ²³ vysb jlyhm `t-`vnm vbrjtm y&mytm y&mytm yvh `lhynv.

Chapter 95

¹ lkv nrnnh lyvh nryjh l&vr ysjnv. ² nqdmh pnyv btvdh bzmrvt nryj lv. ³ ky `l gdvl yvh vmlk gdvl jl-kl-`lhym. ⁴ `sr bydv mxqry-`r& vtvjpv t hrym lv. ⁵ `sr-lv hym vhv` jshv vybst ydyv y&rv. ⁶ b`v nstxvh vnkryh nbrkh lpony-yvh jsnv. ⁷ ky hv` `lhynv v`nxnv jm mrjyvt v&`n ydv hyvm `m-bqlv tsmjv. ⁸ `l-tqsv lbbkm kmrybh kyvm m\$h bmdbr. ⁹ `sr n\$vnv `bvtykm bxnvny gm-r`v pjly. ¹⁰ `rbjym snh `qv+ bdvr v`mr jm tly lbb hm vhm l`-ydv drky. ¹¹ `sr-nsbjty b`py `m-yb`vn `l-mnvxy.

Chapter 96

¹ syrv lyvh syr xds syrv lyvh kl-h`r&. ² syrv lyvh brkv smv bsrv myvm-lyvm ysvjtv. ³ \$prv bgvym kbvdv bkl-hjmym npl`vtyv. ⁴ ky gdvl yvh vmhll m`d nvr` hv` jl-kl-`lhym. ⁵ ky kl-`lhy hjmym `lylym vyvh smym jsh. ⁶ hvd-vhdr lpony jz vtp`rt bmqdsv. ⁷ hbv lyvh mspxtv jmym hbv lyvh kbvd vjz. ⁸ hbv lyvh kbvd smv s`v-mnxh vb`v lx&rvtyv. ⁹ hstxvv lyvh bhdr-tqds xylv mpnyv kl-h`r&. ¹⁰ `mrv bgvym yvh mlk `p-tkvn tbl bl-tmv+ ydyn jmym bmysrym. ¹¹ ysmxv hsmym vtgl h`r& yrjm hym vml`v. ¹² yjlv sdy vkl-`sr-bv `z yrnnv kl-j&y-yjr. ¹³ lpony yvh ky b` ky b` lsp+ h`r& ysp+-tbl b&dq vmym b`mvntv.

Chapter 97

¹ yvh mlk tgl h`r& ysmxv `yym rbym. ² jnn vjrpl \$bybyv &dq vmsp+ mkvn k\$`v. ³ `s lpony tlk vtlh+ \$byb &ryv. ⁴ h`yrv brqyv tbl r`th vtlx h`r&. ⁵ hrym kdvnng nm\$y mlpny yvh mlpny `dvn kl-h`r&. ⁶ hgydv hsmym &dqv vr`v kl-hjmym kbvdv. ⁷ ybsv kl-jbdy p\$l hmthllym b`lylym hstxvv-lv kl-`lhym. ⁸ smjh vtmsx &yvn vtglnh bnvt yhvhd lmjn msp+yk yvh. ⁹ ky-`th yvh jlyvn

jl-kl-h`r& m`d njlyt jl-kl-`lhym. ¹⁰ `hby yvh sn`v rj smr npsvt x\$ydyv myd rsjym y&yml. ¹¹ `vr
zrj l&dyq vlysry-lb smxh. ¹² smxv &dyqym byvhv vhdv lzkr qdsv.

Chapter 98

¹ mzmvr syrv lyvhv syr xds ky-npl`vt jsh hvsyjh-lv ymynv vzrvj qdsv. ² hvdj yvh ysvjtv
ljyny hgvym glh &dqtv. ³ zkr x\$dv v`mvntv lbyr l r`v kl-`p\$y-`r& `t ysvjt `lhynv. ⁴ hryjv lyvhv
kl-h`r& p&xv vrnnv vzmr. ⁵ zmr v lyvhv bknvr bknvr vqvl zmrh. ⁶ bx&&rvt vqvl svpr hryjv lyny
hmlk yvhv. ⁷ yrjm hym vml`v tbl vysby bh. ⁸ nhrvt ymx`v-kp yxd hrym yrnnv. ⁹ lyny-yvhv ky
b` lsp+ h`r& ysp+-tbl b&dq vjmym bmysrym.

Chapter 99

¹ yvhv mlk yrgzv jmym ysb krbyvm tnv+ h`r&. ² yvhv b&yvn gdvl vrm hv` jl-kl-hjmym. ³
yvdv smk gdvl vnvr` qdvs hv`. ⁴ vjz mlk msp+ `hb `th kvnt mysrym msp+ v&dqh byjqb `th jsyt.
⁵ rvmmv yvhv `lhynv vbstxv lhd m rgyv qdvs hv`. ⁶ msh v`hrn bknyv vsmv`l bqr`y smv qr`ym
`l-yvhv vhv` yjnm. ⁷ bjmvd jnn ydbr `lyhm smrv jdtyv vxq ntn-lmv. ⁸ yvhv `lhynv `th jnytm `l
ns` hyt lhm vnqm jl-jlylvtm. ⁹ rvmmv yvhv `lhynv vbstxv lhr qdsv ky-qdvs yvhv `lhynv.

Chapter 100

¹ mzmvr ltvdh hryjv lyvhv kl-h`r&. ² jbdv `t-yvhv bsmxh b`v lnyv brnnh. ³ djv ky-yvhv hv`
`lhym hv`-jsnv v l` `nxnv jmv v&`n mrjytv. ⁴ b`v sjryv btvdh x&rtyv bthlh hvdv-lv brkv smv. ⁵
ky-+vb yvhv ljlvm x\$dv vjd-dr vdr `mvntv.

Chapter 101

¹ ldvd mzmvr x\$d-vmsp+ `syh lk yvhv `zmrh. ² `skylh bdrk tmym mty tvb` `ly `thlk btm-lbby
bqrb byty. ³ l`-`syngd jyny dbr-blyjl jsh-\$+ym sn`ty l` ydbq by. ⁴ lbb jqs y\$vr mmny rj l` `dj.
⁵ mlvsny b\$tr rjhv `vtv `&myt gbh-jynym vrb lbb `tv l` `vkl. ⁶ jyny bn`mny-`r& lsbt jmdy hlk
bdrk tmym hv` ysrtny. ⁷ l`-ysb bqrb byty jsh rmyh dbr sqrym l`-ykvngd jyny. ⁸ lbqym `&myt
kl-rsjy-`r& lhkryt mjyr-yvhv kl-pjly `vn.

Chapter 102

¹ tplh ljny ky-yj+p vlpny yvh yspk syxv. ² yvh smjh tply vsvjty `lyk tbv`. ³ `l-t\$tr pnyk mmny byvm &r ly h+h-`ly `znk byvm `qr` mhr jnny. ⁴ ky-klv bjsn ymy vj&mvty kmv-qd nxrv. ⁵ hvkh-kjsb vybs lby ky-skxty m`kl lxmy. ⁶ mqvl `nxy dbqh j&my lbsry. ⁷ dmyty lq`t mdr hyty kkv\$ xrbvt. ⁸ sqdty v`hyh k&pvr bvdd jl-gg. ⁹ kl-hyvm xrpvny `vyby mhvly by nsbjv. ¹⁰ ky-`pr klxm `kly vsqvy bbky m\$ky. ¹¹ mpny-zjmk vq&pk ky ns`tny vtslykny. ¹² ymy k&l n+vy v`ny kjsb `ybs. ¹³ v`th yvh ljlvm tsb vzkrk ldr vdr. ¹⁴ `th tqvm trxm &yvn ky-jt lxnnh ky-b` mvjd. ¹⁵ ky-r&v jbdy `t-`bnyh v`t-jprh yxnnv. ¹⁶ vyyr`v gvym `t-sm yvh vkl-mlky h`r& `t-kbvd. ¹⁷ ky-bnh yvh &yvn nr`h kkbvd. ¹⁸ pnh `l-tplt hjrj vl`-bzh `t-tplt. ¹⁹ tktb z`t ldvr `xrvn vjm nbr` yhll-yh. ²⁰ ky-hsqyp mmrvm qdsv yvh msmym `l-`r& hby+. ²¹ lsmj `nqt `syr lptx bny tmvth. ²² l\$pr b&yvn sm yvh vthltv byrvslm. ²³ bhqb& jmym yxdv vmmlkvt ljbdt `t-yvh. ²⁴ jnh bdrk kxv q&r ymy. ²⁵ `mr `ly `l-tjlny bx&y ymy bdvr dvrym snvtyk. ²⁶ lpnym h`r& y\$dt vmjsh ydyk smym. ²⁷ hmh y`bdv v`th tjmd vkml kbgd yblv klbvs txlypm vyxlpv. ²⁸ v`th-hv` vsnvtyk l` ytmv. ²⁹ bny-jbdyk yskvnn vzrjm lpnyk ykvn.

Chapter 103

¹ ldvd brky npsy `t-yvh vkl-qrby `t-sm qdsv. ² brky npsy `t-yvh v`l-tskxy kl-gmvlyv. ³ h\$lx lkl-jvnky hrp` lkl-txl`yky. ⁴ hgv`l msxt xyyky hmj+rky x\$d vrxmym. ⁵ hmsbyj b+vb jdyk ttxds knsr njvryky. ⁶ jsh &dqvt yvh vmsp+ym lkl-jsvqym. ⁷ yvdyj drkyv lms h lbn ysr`l jlylvtyv. ⁸ rxvm vxnnv yvh `rk `pym vrb-x\$d. ⁹ l`-ln&x yryb vl` ljlvm y+vr. ¹⁰ l` kx+` ynv jsh lnv vl` kjvntynv gml jlynv. ¹¹ ky kgbh smym jl-h`r& gbr x\$dv jl-yr`yv. ¹² krxq mzx mmjrb hrxyq mmnv `t-psjynv. ¹³ krxm `b jl-bnym rxm yvh jl-yr`yv. ¹⁴ ky-hv` ydj y&rnv zkvr ky-jpr `nxnv. ¹⁵ `nvs kx&y ymyv k&y& hsdh kn y&y&. ¹⁶ ky rvx jbrh-bv v`ynnvl `ykyrnv jvd mqvmv. ¹⁷ vx\$d yvh mjvlm vjd-jvlm jl-yr`yv v&dqvt lbn bnym. ¹⁸ lsmry brytv vlzkry pqdyv ljsvtm. ¹⁹ yvh bsmym hkyn k\$`v vmlkvtv bkl mslh. ²⁰ brkv yvh ml`kyv gbry kx jsy dbrv lsmj bqvl dbrv. ²¹ brkv yvh kl-&b`yv msrtyv jsy r&vnnv. ²² brkv yvh kl-mjsyv bkl-mqmv mmsltv brky npsy `t-yvh.

Chapter 104

¹ brky npsy `t-yvh yvh `lhy gdl m`d hvd vhdr lbst. ² j+h-`vr kslmh nv+h smym kyryjh. ³ hmqrh bmy jlyvtv hsm-jbmy rkvv hmhlk jl-knpy-rvx. ⁴ jsh ml`kyv rvxvt msrtyv `s lh+. ⁵ y\$d-`r& jl-mkvnyh bl-tmv+ jvlm vjd. ⁶ thvm klbvs k\$yvtv jl-hrym yjmdv-mym. ⁷ mn-gjrtk ynv\$vn mn-qvl rjmk yxpzvn. ⁸ yjlv hrym yrdv bqjvt `l-mqvm zh y\$dt lhm. ⁹ gbvl-smt bl-yjbrvn bl-ysvbn

lk\$vt h`r&. ¹⁰ hmslx mjnym bnxlym byn hrym yhlkvn. ¹¹ ysqv kl-xytv sdy ysbrv pr`ym &m`m. ¹² jlyhm jvp-hsmym yskvn mbyn jp`ym ytnv-qvl. ¹³ msqh hrym mjlyvtyv mpry mjsyk tsbj h`r&. ¹⁴ m&myx x&yr lbhmh vjsb ljbdt h`dm lhv&y` lxm mn-h`r&. ¹⁵ vyyv ysmx lbb-`nvs lh&hyl pnyv msmn vlxm lbb-`nvs y\$jd. ¹⁶ ysbjv j&y yvhv `rzy lbnvn `sr n+j. ¹⁷ `sr-sm &prym yqnnv x\$ydh brvsym byth. ¹⁸ hrym hgbhym lyjlym \$ljym mx\$H lspnym. ¹⁹ jsh yrx lmvjdym sms ydj mbv`v. ²⁰ tst-xsk vyhy lylh bv-trms kl-xytv-yjr. ²¹ hkpyrym s`gym l+rp vlbqs m`l `klm. ²² ttrx hsms y`\$pvn v`l-mjvntm yrb&vn. ²³ y& `dm lpjlv vljbdvt jdy-jrb. ²⁴ mh-rbv mjsyk yvhv klm bxbmh jsyt ml`h h`r& qnykn. ²⁵ zh hym gdvl vrbx ydym sm-rms v`yn m\$pr xyvt q+nvt jm-gdlvt. ²⁶ sm `nyvt yhlkvn lvytn zh-y&rt lsxq-bv. ²⁷ klm `lyk ysbrvn ltt `klm bjtv. ²⁸ ttn lhm ylq+vn tptx ydk ysbjvn +vb. ²⁹ t\$tyr pnyk ybhlvn t\$P rvxm ygvjvn v`l-jprm ysvbvn. ³⁰ tslx rvxk ybr`vn vt-xsd pny `dmh. ³¹ yhy kbvd yvhv ljlvm ysmx yvhv bmjsyv. ³² hmby+ l`r& vtrjd ygj bhrym vyjsnv. ³³ `syrv lyvh bxyv `zmrh l`lhy bjvdy. ³⁴ yjrb jlyv syxy `nky `smx byvhv. ³⁵ ytmv x+`ym mn-h`r& vrsjym jvd `ynm brky npsy `t-yvhv hllv- yh.

Chapter 105

¹ hvdv lyvhv qr`v bsmv hvdjv bjnym jlylvtyv. ² syrv-lv zmrv-lv syxv bkl-npl`vtyv. ³ hthllv bsm qdsv ysmx lb mbqsy yvhv. ⁴ drsv yvhv vjzv bqsv pnyv tmyd. ⁵ zkrv npl`vtyv `sr-jsh mptyv vmsp+y-pyv. ⁶ zrz `brhm jbdv bny yjqb bxyryv. ⁷ hv` yvhv `lhynv bkl-h`r& msp+yv. ⁸ zkr ljlvm brytv dbr &vh l`lp dvr. ⁹ `sr krt `t-`brhm vsbvjtv lysxq. ¹⁰ vyjmydh lyjqb lxq lysr`l bryt jvlm. ¹¹ l`mr lk `tn `t-`r&-knjn xbl nxltkm. ¹² bhvvtm mty m\$pr kmj+ vgrym bh. ¹³ vythlkv mgvy `l-gvy mmmlkh `l-jm `xr. ¹⁴ l`hnyx `dm ljsqm vyvkv jlyhm mlkym. ¹⁵ `l-tgfv bmsyxy vlnby`y `l-trjv. ¹⁶ vyqr` rjb jl-h`r& kl-m+h-lxm sbr. ¹⁷ slx lpnyhm `ys ljbv nmkr yv\$P. ¹⁸ jnv bkbl rglv brzl b`h npsv. ¹⁹ jd-jt b`-dbrv `mrt yvhv &rpthv. ²⁰ slx mlk vytyrhv msl jnym vyptxhv. ²¹ smv `dvn lbytv vmsl bkl-qnyv. ²² l`sr sryv bnpsv vzqnyv yxkm. ²³ vyb` ysr`l m&rym vyjqb gr b`r&-xm. ²⁴ vypr `t-jmv m`d vyj&mhv m&ryv. ²⁵ hpk lvm lsn` jmv lhtnkl bjbdyv. ²⁶ slx msh jbdv `hrn `sr bxr-bv. ²⁷ smv-bm dbry `tvtyv vmptym b`r& xm. ²⁸ slx xsk vyxsk vl`-mrv `t-dbrvv. ²⁹ hpk `t-mymyhm ldm vytm `t-dgtm. ³⁰ sr& `r&m &prdjym bxdry mlkyhm. ³¹ `mr vyb` jrb knym bkl-gbvlm. ³² ntn gsmym brd `s lhbvt b`r&m. ³³ vyk gpmv vt`ntm vysbr j& gbvlm. ³⁴ `mr vyb` `rbh vylq v`yn m\$pr. ³⁵ vy`kl kl-jsb b`r&m vy`kl pry `dmtm. ³⁶ vyk kl-bkvr b`r&m r`syt lkl-`vnm. ³⁷ vyv&y`m bk\$P vzhb v`yn bsb+yv kvsl. ³⁸ smx m&rym b&`tm ky-npl pxdm jlyhm. ³⁹ prs jnn lm\$K v`s lh`yr lylh. ⁴⁰ s`l vyb` slv vlxm smym ysbyjm. ⁴¹ ptx &vr vyzvbm mym hlkv b&yvt nhr. ⁴² ky-zkr `t-dbr qdsv `t-`brhm jbdv. ⁴³ vyv&` jmv bssvn brnh `t-bxyryv. ⁴⁴ vytn lhm `r&vt gvym vjml l`mym yyrsv. ⁴⁵ bjbvr ysmrv xqyv vtrtyv yn&rv hllv-yh.

Chapter 106

¹ hllvyh hvdv lyvh ky-+vb ky ljlvm x\$dv. ² my yml gbrvt yvh ysmj kl-thltv. ³ `sry smry msp+ jsh &dqh bkl-jt. ⁴ zkrny yvh br&vn jmk pqdny bysvjtk. ⁵ lr`vt b+vbt bxyryk lsmx bsmxt gvyk lhthll jm-nxltk. ⁶ x+`nv jm-`bvtynv hjvynv hrsjnv. ⁷ `bvtynv bm&rym l`-hskylv npl`vtyk l` zkrv `t-rb x\$dyk vymrv jl-ym bym-\$vp. ⁸ vyvsyjm lmjn smv lhvdj `t-gbrvt. ⁹ vygjr bym-\$vp vyxrb vyvlykm bthmvt kmdb. ¹⁰ vyvsyjm myd svn` vyg`lm myd `vyb. ¹¹ vyk\$v-mym &ryhm `xd mhm l` nvr. ¹² vy`mynv bdbryv ysyrv thltv. ¹³ mhrv skxv mjsyv l`-xkv lj&tv. ¹⁴ vyt`vv t`vh bmdbr vyn\$v-`l bysymvn. ¹⁵ vytm lhm s`ltm vyslx rzvn bnpsm. ¹⁶ vyqn`v lmsh bmxnh l`hrn qdvs yvh. ¹⁷ tptx-`r& vtblj dtn vtk\$ jl-jdt `byrm. ¹⁸ vtbjr-`s bjdtm lhbh tlh+ rsjym. ¹⁹ yjyv-jgl bxbv vystxvv lm\$kh. ²⁰ vmyrv `t-kbvdv btbnyt svr `kl jsb. ²¹ skxv `l mvsvym jsh gdlvt bm&rym. ²² npl`vt b`r& xm nvr`vt jl-ym-\$vp. ²³ vy`mr lhsmydm lvly msh bxyrv jmd bpr& lpyv lhsyb xmtv mhsxyt. ²⁴ vym`\$v b`r& xmdh l`-h`mynv ldbrv. ²⁵ vyrgnv b`hlyhm l` smjv bqvl yvh. ²⁶ vys` ydv lhm lhpyl `vtm bmdbr. ²⁷ vlhpyl zrym bgvym vlzrvtm b`r&vt. ²⁸ vy&mdv lbjl pjvr vy`klv zbxy mtym. ²⁹ vykvy\$v bmjlyhm vtrp&-bm mgph. ³⁰ vyjmd pynx\$ vpyll vtj&r hmgph. ³¹ vtsxv lv l&dqh ldr vdr jd-jvlm. ³² vyq&ypv jl-my mrybh vyrj lmsh bjbvrm. ³³ ky-hmrv `t-rvxx vyb+` bsptyv. ³⁴ l`-hsmydv `t-hjmym `sr `mr yvh lhm. ³⁵ vytjrbv bgvym vylmdv mjsyhm. ³⁶ vyjbdv `t-j&byhm vyhyv lhm lmvqs. ³⁷ vyzbxv `t-bnyhm v`-bnvtyhm lsdym. ³⁸ vyspkv dm nqy dm-bnyhm vbnvtyhm `sr zbxx lj&by knjn vtxnp h`r& bdmym. ³⁹ vy+m`v bmjsyhm vyznv bmjlyhm. ⁴⁰ vyxr-`p yvh bjmv vytjb `t-nxltv. ⁴¹ vytm byd-gvym vymslv bhm sn`yhm. ⁴² vylx&vm `vybyhm vyknjv txt ydm. ⁴³ pjmyv rbvt y&ylm vhmh ymrv bj&tm vymkv bjvnm. ⁴⁴ vyr` b&r lhm bsmjv `t-rntm. ⁴⁵ vyzkr lhm brytv vynxm krb x\$dv. ⁴⁶ vytm `vtm lrxmym lpyv kl-svbyhm. ⁴⁷ hvsyjn yvh `lhynv vqb&nv mn-hgvym lhdvt lsm qdsk lhstbx bthltk. ⁴⁸ brvk-yvh `lhy ysrl mn-hjvlm vjd hjvlm v`mr kl-hjm `mn hllv- yh.

Chapter 107

¹ hdv lyvh ky-+vb ky ljlvm x\$dv. ² y`mrv g`vly yvh `sr g`lm myd-&r. ³ vm`r&vt qb&m mmzrx vmmjrb m&pvv vmym. ⁴ tvj bmdbr bysymvn drk jyr mvsv l` m&`v. ⁵ rjbyv gm-&m`ym npsm bhm ttj+p. ⁶ vy&jqv `l-yvh b&r lhm mm&qvtyhm y&ylm. ⁷ vydrykm bdrk ysrl lkt `l-jyr mvsv. ⁸ yvdy lyvh x\$dv vnpl`vtyv lbny `dm. ⁹ ky-hsbyj nps sqqh vnps rjbh ml`-+vb. ¹⁰ ysby xsk v&lmvt `sry jny vbrzl. ¹¹ ky-hmrv `mry-`l vj&t jlyvn n`&v. ¹² vyknj bjml lbm kslv v`yn jzr. ¹³ vyzjqv `l-yvh b&r lhm mm&qvtyhm yvsyjm. ¹⁴ yv&y`m mxsk v&lmvt vmv\$rvtyhm yntq. ¹⁵ yvdy lyvh x\$dv vnpl`vtyv lbny `dm. ¹⁶ ky-sbr dltvt nxst vbryxy brzl gdj. ¹⁷ `vlym mdrk psjm vmjvntyhm ytjnv. ¹⁸ kl-`kl ttjb npsm vygyjv jd-sjry mvt. ¹⁹ vyzjqv `l-yvh b&r lhm mm&qvtyhm yvsyjm. ²⁰ yslx dbrv vyrp`m vyml+ msxyvtm. ²¹ yvdy lyvh x\$dv vnpl`vtyv lbny `dm. ²² vyzbxv

zbxv tvdh vy\$prv mjsyv brnh. ²³ yvrdy hym b`nyvt jsy ml`kh bmy m rby m. ²⁴ hmh r`v mjsy yvh vnpl`vtyv bm&vlh. ²⁵ vy`mr vyjmd rvx \$jrh vtrvmm glyv. ²⁶ yjlv smym yrdv thvmvt npsm brjh ttmvgg. ²⁷ yxvgy vynvjv kskvr vkl-xkmtm ttblj. ²⁸ vy&jqv `l-yvh b&r lhm vmm&vqtyhm yv&y`m. ²⁹ yqm \$jrh ldmmh vyxsv glyhm. ³⁰ vysmxv ky-ystqv vynxm `l-mxvz xp&m. ³¹ yv dv lyvh x\$dv vnpl`vtyv lbny `dm. ³² vyrmmvhv bqhl-jm vbmvsb zqnym yhlhv. ³³ ysm nhrvt lmdbr vm&y mym l&m`vn. ³⁴ `r& pry lmlxh mrjt ysby bh. ³⁵ ysm mdr l`gm-mym v`r& &yh lm&`y mym. ³⁶ vyvsv sm rjby m vykvvv jyr mvsb. ³⁷ vyzrv sdvt vy+jv krmym vyjsv pry tvb`h. ³⁸ vybrkm vyrbv m`d vbhmtm l`ymjy+. ³⁹ vymj+v vysxv mj&r rjh vygvn. ⁴⁰ spk bvz jl-ndybym vytjm bthv l`-drk. ⁴¹ vysgb `byvn mjvny vysm k&`n mspxvt. ⁴² yr`v ysrym vysmxv vkl-jvlh qp&h pyh. ⁴³ my-xkm vysmr-`lh vytbvnnv x\$dy yvh.

Chapter 108

¹ syr mzmvr ldvd. ² nkvn lby `lhym `sy rh v`zmrh `p-kbvdv. ³ jvrh hnbl vknvr `jyrh sxr. ⁴ `vdk bjmy m yvh v`zmrk bl-`mym. ⁵ ky-gdvl mj l-smym x\$dk vjd-sxqym `mtk. ⁶ rvmh jl-smym `lhym vjl kl-h`r& kbvdk. ⁷ lmjn yxl&vn ydydyk hvsyjh ymy nk vjnny. ⁸ `lhym dbr bqds v`jlzh `xlqh skm vjmq \$kvt `mdd. ⁹ ly gljd ly mnsh v`prym mjvz r`sy yvh dh mxqy. ¹⁰ mv`b \$yr rx&y jl-`dvm `slyk njly jly-plst `trvj. ¹¹ my yblny jyr mb&r my nxny jd-`dvm. ¹² hl`-`lhym znxtv vl-`t&`lhym b&b`ty nv. ¹³ hbh-lnv jzrt m&r vsv `tsvt `dm. ¹⁴ b`lhym njsh-xyl vlv `ybv\$ &ry nv.

Chapter 109

¹ lmn&x ldvd mzmvr `lhy thlty `l-txrs. ² ky py rsj vpy-mrmh jly ptxv dbrv `ty lsvn sqr. ³ vdbry sn`h \$bbvny vylxmvny xnm. ⁴ txt-`hbty ys+nvny v`ny tplh. ⁵ vysymv jly rjh txt +vbh vsn`h txt `hbty. ⁶ hpqd jlyv rsj vs+n yjmd jl-ymynv. ⁷ bhsp+v y&`rsj vtpltv thyh lx+`h. ⁸ yhyv-ymyv mj+y m pqdtv yqx `xr. ⁹ yhyv-bnyv ytmym v`stv `lmnh. ¹⁰ vnvj ynvjv bnyv vs`lv vdrsv mxrbvtyhm. ¹¹ ynqs nvsh lkl-`sr-lv vybvz zrym ygyjv. ¹² `l-yhy-lv msk x\$d v`l-yhy xvnn lytmymv. ¹³ yhy-`xrytv lhkryt bdvr `xr ymx smm. ¹⁴ yzkr jvn `btyv `l-yvh vx+`t `mv `l-tmx. ¹⁵ yhyv ngd-yvh tmyd vykrt m`r& zkm. ¹⁶ yjn `sr l`zkr jsvt x\$d vyrdp `ys-jny v`byvn vnk`h lbb lmvtt. ¹⁷ vy`hb qllh tvb`hv vl`-xp& bbrkh vtrxq mmnv. ¹⁸ vylbs qllh kmdv vtb`kmy m bqr bv vksmn bj&mvtyv. ¹⁹ thy-lv kbgd yj+h vlmzx tmyd yxgrh. ²⁰ z`t pjlt s+ny m`t yvh vhdbrym rj jl-npsy. ²¹ v`th yvh `dny jsh-`ty lmjn smk ky-+vb x\$dk h&ylny. ²² ky-jny v`byvn `nky vlby xll bqrby. ²³ k&l-kn+vtv nhlkty nnjrty k`rbh. ²⁴ brky kslv m&vm vbsry kxs msmn. ²⁵ v`ny hyyty xrph lhm yr`vny ynyjvn r`sm. ²⁶ jzrny yvh `lhy hvsyjny kx\$dk. ²⁷ vydjv ky-ydk z`t `th yvh jsyth. ²⁸ yqllv-hmh v`th tbrk

qmv vybsv vjbdk ysmx. ²⁹ ylbsv sv+ny klmh vyj+v kmjyl bstm. ³⁰ `vdh yvh m`d bpy vbtvk rbym
`hllnv. ³¹ ky-yjmd lymyn `byvn lhvsyj msp+y npsv.

Chapter 110

¹ ldvd mzmvr n`m yvh l`dny sb lymyny jd-`syt `ybyk hdm lrglyk. ² m+h-jzk yslx yvh m&yvn
rdh bqr b `ybyk. ³ jmk ndbt byvm xylk bhdry-qds mrxm msxr lk +l yldtyk. ⁴ nsbj yvh vl` ynxm
`th-khn ljlvm jl-dbrty mlky-&dq. ⁵ `dny jl-ymynk mx& byvm-`pv mlkym. ⁶ ydyn bgvym ml`
gvvvt mx& r`s jl-`r& rbh. ⁷ mnxl bdrk ysth jl-kn yrym r`s.

Chapter 111

¹ hllv yh `vdh yvh bkl-lbb b\$vd ysrym vjdh. ² gdlym mjsy yvh drvsym lkl-xp&yhm. ³
hvd-vhdr pjlv v&dqtv jmdt ljd. ⁴ zkr jsh lnpl`tyv xavn vrxvm yvh. ⁵ +rp ntn lyr`yv yzkr ljlvm
brytv. ⁶ kx mjsyv hgyd ljm v ltt lhm nxl gvyv. ⁷ mjsy ydyv `mt vmsp+ n`mnym kl-pqvdyv. ⁸
\$mvkym ljd ljlvm jsvym b`mt vysr. ⁹ pdvt slx ljm &vh-ljlvm brytv qdvs vnvr` smv. ¹⁰ r`syt xkmh
yr` t yvh skl +vb lkl-jsyhm thltv jmdt ljd.

Chapter 112

¹ hllv yh `sry-`ys yr` `t-yvh bm&vtyv xp& m`d. ² gbvr b`r& yhyh zrjv dvr ysrym ybrk. ³
hvn-vjsr bbytv v&dqtv jmdt ljd. ⁴ zrx bxsk `vr lysrym xavn vrxvm v&dyq. ⁵ +vb-`ys xvnn vmlvh
yklkl dbryv bmsp+. ⁶ ky-ljlvm l`-ymv+ lzkr jvlm yhyh &dyq. ⁷ msmvjh rjh l` yyr` nkvn lbv b+x
byhvh. ⁸ \$mvk lbv l` yyr` jd `sr-yr`h b&ryv. ⁹ pzt ntn l`byvnyv &dqtv jmdt ljd qrnv trvm bkbvd.
¹⁰ rsj yr`h vkj\$ snyv yxrv vnm\$ t`vt rsjym t`bd.

Chapter 113

¹ hllv yh hllv jbdy yvh hllv `t-sm yvh. ² yhy sm yvh mbrk mjth vjd-jvlm. ³ mmzrx-sm
jd-mbv`v mhll sm yvh. ⁴ rm jl-kl-gvym yvh jl hsmym kbvvd. ⁵ my kyvh `lhynv hmgbyhy lsbt.
⁶ hmspyly lr`vt bsmym vb`r&. ⁷ mqymy mjpr dl m`spt yrym `byvn. ⁸ lhvsyby jm-ndybym jm
ndyby jmv. ⁹ mvsyby jqrt hbyt `m-hbnym smxh hllv-yh.

Chapter 114

¹ b&t ysr`l mm&rym byt yjqb mjm ljz. ² hyth yhvdh lqdsv ysr`l mmslvtyv. ³ hym r`h vyn\$ hyrdn y\$b l`xvr. ⁴ hhrym rqdv k`ylym gbjvt kbny-&n. ⁵ mh-lk hym ky tnv\$ hyrdn t\$b l`xvr. ⁶ hhrym trqdv k`ylym gbjvt kbny-&n. ⁷ mlpny `dvn xvly `r& mlpny `lvh yjqb. ⁸ hhpky h&vr `gm-mym xlmys lmjynv-mym.

Chapter 115

¹ l` Inv yvh l` Inv ky-lsmk tn kbvd jl-x\$dk jl-`mtk. ² lmh y`mrv hgvym `yh-n` `lhyhm. ³ v`lhynv bsmym kl `sr-xp& jsh. ⁴ j&byhm k\$ p vzhb mjsh ydy `dm. ⁵ ph-lhm vl` ydbrv jynym lhm vl` yr`v. ⁶ `znym lhm vl` ysmjv `p lhm vl` yryxvn. ⁷ ydyhm vl` ymysvn rglyhm vl` yhlkv l`-yhg v bgrvnm. ⁸ kmvhm yhyv jsyhm kl `sr-b+x bhm. ⁹ ysr`l b+x byvh jzrm vmgnm hv`. ¹⁰ byt `hrn b+xv byvh jzrm vmgnm hv`. ¹¹ yr`y yvh b+xv byvh jzrm vmgnm hv`. ¹² yvh zkrnv ybrk ybrk `t-byt ysr`l ybrk `t-byt `hrn. ¹³ ybrk yr`y yvh hq+nym jm-hgdlym. ¹⁴ y\$ p yvh jlykm jlykm vjl-bnykm. ¹⁵ brvkym `tm lyvhv jsh smym v`r&. ¹⁶ hsmym smym lyvhv vh`r& ntn lbny-`dm. ¹⁷ l` hmtym yhllyv-yh vl` kl-yrdy dvmh. ¹⁸ v`nxnv nbrk yh mjth vjd-jvlm hllv-yh.

Chapter 116

¹ `hbty ky-ysmj yvh `t-qvly txnvny. ² ky-h+h `znv ly vbymy `qr`. ³ `ppvny xbly-mvt vm&ry s`vl m&`vny &rh vygvn `m&`. ⁴ vbsm-yvhv `qr` `nh yvh ml+h npsy. ⁵ xnvny yvh v&dyq v`lhynv mrxm. ⁶ smr pt`ym yvh dlvtv vly yhvsvj. ⁷ svby npsy lmnvxyky ky-yvhv gml jlyky. ⁸ ky xl&t npsy mmvt `t-jyny mn-dmjh `t-rgly mdxy. ⁹ `thlk lpny yvh b`r&vt hxyym. ¹⁰ h`mnty ky `dbr `ny jnyty m`d. ¹¹ `ny `mrty bxpzy kl-h`dm kzb. ¹² mh-`syb lyvhv kl-tgmvlvhy jly. ¹³ kv\$-ysvjt `s` vbsm yvhv `qr`. ¹⁴ ndry lyvhv `slm ngdh-n` lkl-jmv. ¹⁵ yqr bjyny yvh hmvth lx\$ydyv. ¹⁶ `nh yvhv ky-`ny jbdk `ny-jbdk bn-`mtk ptxt lmv\$ry. ¹⁷ lk-`zbx zbx tvdh vbsm yvhv `qr`. ¹⁸ ndry lyvhv `slm ngdh-n` lkl-jmv. ¹⁹ bx&rvt byt yvhv btkky yrvslm hllv-yh.

Chapter 117

¹ hllv `t-yvhv kl-gvym sbxvhv kl-h`mym. ² ky gbr jlynv x\$dv v`mt-yvhv ljlvm hllv-yh.

Chapter 118

¹ hvdv lyhv ky-+vb ky ljlvm x\$dv. ² y`mr-n` yr`l ky ljlvm x\$dv. ³ y`mrv-n` byt-`hrn ky ljlvm x\$dv. ⁴ y`mrv-n` yr`y yvh ky ljlvm x\$dv. ⁵ mn-hm&r qr`ty yh jny bmrxb yh. ⁶ yvh ly l`yr` mh-yjsh ly `dm. ⁷ yvh ly bjzy v`ny `r`h bsn`y. ⁸ +vb lx\$vt byvh mb+x b`dm. ⁹ +vb lx\$vt byvh mb+x bndybym. ¹⁰ kl-gvym \$bbvny bsm yvh ky `mylm. ¹¹ \$bvny gm-\$bbvny bsm yvh ky `mylm. ¹² \$bvny kdbvrym djkv k`s qv&y bsm yvh ky `mylm. ¹³ dxh dxytny lnpl vyvh jzry. ¹⁴ jzy vzmrty yh vyhy-ly lysvjh. ¹⁵ qvl rnh vysvjh b`hly &dyqym ymyn yvh jsh xyl. ¹⁶ ymyn yvh rvmmh ymyn yvh jsh xyl. ¹⁷ l` `mvt ky-`xyh v`\$pr mjy yh. ¹⁸ y\$y y\$ry yh vlmvt l` ntyny. ¹⁹ ptxv-ly sjry-&dq `b`-bm `vdh yh. ²⁰ zh-hsjr lyvh &dyqym yb`v bv. ²¹ `vdk ky jnytny vthy-ly lysvjh. ²² `bn m`\$v hbvny hyth lr`s pnh. ²³ m`t yvh hyth z`t hy` npl`t bjynynv. ²⁴ zh-hyvm jsh yvh ngylh vnsmxh bv. ²⁵ `n` yvh hvsyjh n` `n` yvh h&lyxh n`. ²⁶ brvk hb` bsm yvh brknvkm mbyy yvh. ²⁷ `l yvh vy`r lny `\$rv-xg bjbtym jd-qrvnt hmzbx. ²⁸ `ly `th v`vdk `lhy `rvmmk. ²⁹ hvdv lyhv ky-+vb ky ljlvm x\$dv.

Chapter 119

¹ `sry tmymy-drk hhlkym btvrt yvh. ² `sry n&ry jdyv bkl-lb ydrsvhv. ³ `p l`-pjl vjlv bdrkyv hlkv. ⁴ `th &vyth pqdyk lsmr m`d. ⁵ `xly yknv drky lsmr xqyk. ⁶ `z l`-`bvs bhby+y `l-kl-m&vtyk. ⁷ `vdk bysr lbb blmdy msp+y &dqk. ⁸ `t-xqyk `smr `l-tjzby jd-m`d. ⁹ bmh yzkh-njr `t-`rxv lsmr kdbrk. ¹⁰ bkl-lby drsty `l-tsgny mm&vtyk. ¹¹ blby &pnty `mrk lmjn l` `x+`-lk. ¹² brvk `th yvh lmdny xqyk. ¹³ bspty \$prty kl msp+y-pyk. ¹⁴ bdrk jdvtyk ssty kjl kl-hvn. ¹⁵ bpqdyk `syxh v`by+h `rxyk. ¹⁶ bxqyk `stjsj l` `skx dbrk. ¹⁷ gml jl-jbdk `xyh v`smrh dbrk. ¹⁸ gl-jyny v`by+h npl`vt mtvrtk. ¹⁹ gr `nky b`r& `l-t\$tr mmny m&vtyk. ²⁰ gr\$h npsy lt`bh `l-msp+yk bkl-jt. ²¹ gjrt zdym `rvrym hsgym mm&vtyk. ²² gl mjly xrph vbvz ky jdyk n&rt. ²³ gm ysbv srym by ndbrv jbdk syx bxqyk. ²⁴ gm-jdyk sjsj `nsy j&ty. ²⁵ dbqh ljpr npsy xyny kdbrk. ²⁶ drky \$prty vtjny lmdny xqyk. ²⁷ drk-pqvdyk hbyyny v`syxh bnpl`vtyk. ²⁸ dlph npsy mtvgh qymny kdbrk. ²⁹ drk-sqr h\$y mmny vtvrtk xny. ³⁰ drk-`mvnh bxrty msp+yk svty. ³¹ dbqy bjdvyk yvh `l-tbysny. ³² drk-m&vtyk `rv& ky trxyb lby. ³³ hvrny yvh drk xqyk v`&rnj jqb. ³⁴ hbyyny v`&rh tvrtk v`smrn bkl-lb. ³⁵ hdrykny bntyb m&vtyk ky-bv xp&ty. ³⁶ h+-lby `l-jdvtyk v`l `l-b&j. ³⁷ hjbr jyny mr`vt sv` bdrkk xyny. ³⁸ hqm ljbdk `mrk `sr lyr`tk. ³⁹ hjbr xrty `sr ygrty ky msp+yk +vbym. ⁴⁰ hnh t`bty lpqdyk b&dqtk xyny. ⁴¹ vyb`ny x\$dk yvh tsvjtk k`mrk. ⁴² v`jnh xry dbr ky-b+xty bdrk. ⁴³ v`l-t&l mpy dbr-`mt jd-m`d ky lmsp+k yxly. ⁴⁴ v`smrh tvrtk tmyd ljlvm vjd. ⁴⁵ v`thlkx brxbh ky pqdyk drsty. ⁴⁶ v`dbrh bjdtyk ngd mlkym vl` `bvs. ⁴⁷ v`stjsj bm&vtyk `sr `hbty. ⁴⁸ v`s`-kpy `l-m&vtyk `sr `hbty v`syxh bxqyk. ⁴⁹ zkr-dbr ljbdk jl `sr yxly. ⁵⁰ z`t nxmty bjny ky `mrk xytny. ⁵¹ zdym hly&ny jd-m`d mtvrtk l` n+ty. ⁵² zkrty msp+yk mjvlm yvh v`tnxm. ⁵³ zljph `xztny

mrsjym jzby tvrtk. ⁵⁴ zmrvt hyv-ly xqyk bbyt mgvry. ⁵⁵ zkrty blylh smk yvhv v`smrh tvrtk. ⁵⁶ z`t
 hyth-ly ky pqdyk n&rty. ⁵⁷ xlqy yvhv `mrty lsmr dbryk. ⁵⁸ xlyty pnyk bkl-lb xnyy k`mrtk. ⁵⁹ xsbty
 drky v`sybh rgly `l-jdytk. ⁶⁰ xsty vl` htmhmty lsmr m&vtyk. ⁶¹ xbly rsjym jvdny tvrtk l` skxy.
⁶² x&vt-lylh `qvm lhvdt lk jl msp+y &dqk. ⁶³ xbr `ny lkl-`sr yr`vk vlsmy pqvdyk. ⁶⁴ x\$dk yvhv
 ml`h h`r& xqyk lmdny. ⁶⁵ +vb jsyt jm-jbdk yvhv kdbrk. ⁶⁶ +vb +jm vdt lmdny ky bm&vtyk
 h`mnty. ⁶⁷ +rm `jnh `ny sgg vjth `mrtk smrty. ⁶⁸ +vb-`th vm+yb lmdny xqyk. ⁶⁹ +plv jly sqr zdy
 `ny bkl-lb `&r pqvdyk. ⁷⁰ +ps kxlb lbm `ny tvrtk sjsjty. ⁷¹ +vb-ly ky-jnyty lmjn `lmd xqyk. ⁷²
 +vb-ly tvrt-pyk m`lpy zhb vk\$. ⁷³ ydyk jsvny vykvnnvny hbynny v`lmdh m&vtyk. ⁷⁴ yr`yk
 yr`vny vysmxv ky ldbrk yxly. ⁷⁵ ydjty yvhv ky-&dq msp+yk v`mvnh jnytny. ⁷⁶ yhy-n` x\$dk
 lnxmny k`mrtk ljbdk. ⁷⁷ yb`vny rxmyk v`xyh ky-tvrtk sjsjty. ⁷⁸ ybsv zdy ky-sqr jvtvny `ny `syx
 bpqvdyk. ⁷⁹ ysvbv ly yr`yk vydjv jdytk. ⁸⁰ yhy-lby tmym bxqyk lmjn l` `bvs. ⁸¹ klth ltsvjt npsy
 ldbrk yxly. ⁸² klv jyny l`mrtk l`mr mty tnxmny. ⁸³ ky-hyyty kn`d bqy+vr xqyk l` skxy. ⁸⁴ kmh
 ymy-jbdk mty tjsh brdpy msp+. ⁸⁵ krv-ly zdy syxv `sr l` ktvrtk. ⁸⁶ kl-m&vtyk `mvnh sqr rdpvny
 jzrny. ⁸⁷ kmj+ klvny b`r& v`ny l`-jzby pqvdyk. ⁸⁸ kx\$dk xyny v`smrh jdvt pyk. ⁸⁹ ljlvm yvhv
 dbrk n&b bsmym. ⁹⁰ ldr vdr `mvntk kvnt `r& vtjmd. ⁹¹ lmsp+yk jmdv hyvm ky hkl jbdy. ⁹²
 lvly tvrtk sjsjty `z `bdty bjnyy. ⁹³ ljlvm l`-`skx pqvdyk ky bm xyty. ⁹⁴ lk-`ny hvsyjny ky pqvdyk
 drsty. ⁹⁵ ly qvv rsjym l`bdny jdytk `tbvnn. ⁹⁶ lkl tkh r`yty q& rxbh m&vtyk m`d. ⁹⁷ mh-`hbty tvrtk
 kl-hyvm hy` syxty. ⁹⁸ m`yby txkmny m&vtyk ky ljlvm hy`-ly. ⁹⁹ mkl-mlmdy hskly ky jdvytk syxh
 ly. ¹⁰⁰ mznym `tbvnn ky pqvdyk n&rty. ¹⁰¹ mkl-`rx rj kl`ty rgly lmjn `smr dbrk. ¹⁰² mmsp+yk
 l`-`rty ky-`th hvrtny. ¹⁰³ mh-nml&v lxky `mrtk mdbv lpy. ¹⁰⁴ mpqvdyk `tbvnn jl-kn sn`ty kl-`rx
 sqr. ¹⁰⁵ nr-lrgly dbrk v`vr lntyby. ¹⁰⁶ nsbjty v`qymh lsmr msp+y &dqk. ¹⁰⁷ njnyty jd-m`d yvhv
 xyny kdbrk. ¹⁰⁸ ndbvt py r&h-n` yvhv vmsp+yk lmdny. ¹⁰⁹ npsy bkpy tmyd tvrtk l` skxy. ¹¹⁰
 ntnv rsjym px ly vmpqvdyk l` tjty. ¹¹¹ nxly jdvytk ljlvm ky-ssvn lby hmh. ¹¹² n+ty lby ljsvt
 xqyk ljlvm jqb. ¹¹³ \$jpy sn`ty tvrtk `hbty. ¹¹⁴ \$try vmgny `th ldbrk yxly. ¹¹⁵ \$rv-mmny mrjym
 v`&rh m&vt `lhy. ¹¹⁶ \$mkny k`mrtk v`xyh v`l-tbysny msbry. ¹¹⁷ \$jdy v`vsjh v`sjh bxqyk tmyd.
¹¹⁸ \$lyt kl-svgy mxyk ky-sqr trmytm. ¹¹⁹ \$gym hsbt kl-rsjy-`r& lkn `hbty jdytk. ¹²⁰ \$mr mpxdk
 bsry vmmsp+yk yr`ty. ¹²¹ jsy msp+ v&dq bl-tnyxny ljsqy. ¹²² jrb jbdk l+vb `l-yysqny zdy. ¹²³
 jyny klv lysvjt vl`mrt &dqk. ¹²⁴ jsh jm-jbdk kx\$dk vxqyk lmdny. ¹²⁵ jbdk-`ny hbynny v`dj
 jdytk. ¹²⁶ jt ljsvt lyvhv hprv tvrtk. ¹²⁷ jl-kn `hbty m&vtyk mzhb vmpz. ¹²⁸ jl-kn kl-pqvdy kl ysry
 kl-`rx sqr sn`ty. ¹²⁹ pl`vt jdvytk jl-kn n&rtn npsy. ¹³⁰ ptx dbryk y`yr mbyn ptyym. ¹³¹ py-pjrty
 v`s`ph ky lm&vtyk y`bty. ¹³² pnh-`ly vxny kmsp+ l`hby smk. ¹³³ pjmy hkn b`mrtk v`l-tsl+-by
 kl-`vn. ¹³⁴ pdny mjsq `dm v`smrh pqvdyk. ¹³⁵ pnyk h`r bjbdk vlmdny `t-xqyk. ¹³⁶ plgy-mym yrdv
 jyny jl l`-smrv tvrtk. ¹³⁷ &dyq `th yvhv vysr msp+yk. ¹³⁸ &vyt &dq jdytk v`mvnh m`d. ¹³⁹ &mtny
 qn`ty ky-skxv dbryk &ry. ¹⁴⁰ &rvph `mrtk m`d vjbdk `hbh. ¹⁴¹ &jyr `nky vnbzh pqdyk l` skxy.
¹⁴² &dqtk &dq ljlvm tvrtk `mt. ¹⁴³ &r-vm&vq m&`vny m&vtyk sjsjty. ¹⁴⁴ &dq jdvytk ljlvm
 hbynny v`xyh. ¹⁴⁵ qr`ty bkl-lb jny yvhv xqyk `&rh. ¹⁴⁶ qr`ty hvsyjny v`smrh jdytk. ¹⁴⁷ qdmy
 bnsq v`svjh ldbryk yxly. ¹⁴⁸ qdmv jyny `smrvt lsyx b`mrtk. ¹⁴⁹ qvly smjh kx\$dk yvhv kmsp+k

xyny. ¹⁵⁰ qrbv rdpy zmh mtvrtk rxqv. ¹⁵¹ qrvb `th yvh v kl-m&vtyk `mt. ¹⁵² qdm ydjty mjdtyk ky ljlvm y\$dtm. ¹⁵³ r`h-jnyy vxl&ny ky-tvrtk l` skxty. ¹⁵⁴ rybh ryby vg`lly l`mrtk xyny. ¹⁵⁵ rxvq mrsjym ysvjh ky-xqyk l` drsv. ¹⁵⁶ rxmyk rbym yvh kmsp+yk xyny. ¹⁵⁷ rbym rdpy v&ry mjdvtyk l` n+yty. ¹⁵⁸ r`yty bgdym v`tqv++h `sr `mrtk l` smrv. ¹⁵⁹ r`h ky-pqvdyk `hbty yvh kx\$dk xyny. ¹⁶⁰ r`s-dbrk `mt vljvlm kl-msp+ &dqk. ¹⁶¹ srym rdpvny xnm vmdbryk pxd lby. ¹⁶² ss `nky jl-`mrtk kmv&` sll rb. ¹⁶³ sqr sn`ty v`tjhb tvrtk `hbty. ¹⁶⁴ sbj byvm hlltyk jl msp+y &dqk. ¹⁶⁵ slvm rb l`hby tvrtk v`yn-lmv mksvl. ¹⁶⁶ sbrty lysvjtk yvh vm&vtyk jsyty. ¹⁶⁷ smrh npsy jdtyk v`hbm m`d. ¹⁶⁸ smrty pqvdyk vjdtyk ky kl-drky ngdk. ¹⁶⁹ tqrb rnty lpnyk yvh kdbrk hbynny. ¹⁷⁰ tbv` txnty lpnyk k`mrtk h&yly. ¹⁷¹ tbnh spty thlh ky tlmdny xqyk. ¹⁷² tjn lsvny `mrtk ky kl-m&vtyk &dq. ¹⁷³ thy-ydk ljzrny ky pqvdyk bxrty. ¹⁷⁴ t`bty lysvjtk yvh vtvrtk sjsjy. ¹⁷⁵ txy-npsy vthllk vmsp+k yjzrny. ¹⁷⁶ tjty ksh `bd bqs jbdk ky m&vtyk l` skxty.

Chapter 120

¹ syr hmjlvt `l-yvh b&rth ly qr`ty vyjnny. ² yvh h&yly npsy mspt-sqr mlsvn rmyh. ³ mh-ytn lk vmh-y\$yp lk lsvn rmyh. ⁴ x&y gbvr snvny jm gxly rtmym. ⁵ `vyh-ly ky-grty msk sknty jm-`hly qdr. ⁶ rbt sknh-lh npsy jm svn` slvm. ⁷ `ny-slvv vky `dbr hmh lmlxmh.

Chapter 121

¹ syr lmjlvt `s` jnyy `l-hhrym m`yn yb` jzry. ² jzry mjy yvh jsh smym v`r&. ³ `l-ytn lmv+ rglk `l-yvnm smrk. ⁴ hnh l`-ynvm vl` yysn svmr ysrl. ⁵ yvh smrk yvh &lk jl-yd ymynk. ⁶ yvmm hsms l`-ykkh vyrx blylh. ⁷ yvh ysmrk mkl-rj ysmr `t-npsk. ⁸ yvh ysmr-&`tk vbv`k mjth vjd-jvlm.

Chapter 122

¹ syr hmjlvt ldvd smxty b`mrym ly byt yvh nlk. ² jmdvt hyv rglynv bsjryk yrvslm. ³ yrvslm hbnvyh kjyr sxbrh-lh yxdv. ⁴ ssm jlv sb+yv sb+y-yh jdvt lysr`l lhdvt lsm yvh. ⁵ ky smh ysvv k\$`vt lmsp+ k\$`vt lbyv dvyd. ⁶ s`lv slvm yrvslm yslyv `hbyk. ⁷ yhy-slvv bxyly slvh b`rmnvtyk. ⁸ lmjn `xy vrjy `dbrh-n` slvm bk. ⁹ lmjn byt-yvh `lhynv `bqsh +vb lk.

Chapter 123

¹ syr hmjlv t`lyk ns`ty `t-jyny hysby bsmym. ² hnh kjyny jbdym `l-yd `dvnyhm kjyny spxh `l-yd gbrth kn jynynv `l-yvh `lhynv jd syxnnv. ³ xnnv yvh xnnv ky-rb sbjnv bvz. ⁴ rbt sbjh-lh npsnv hljg hs`nym hbvz lg`yvnym.

Chapter 124

¹ syr hmjlv t ldvd lvly yvh shyh lnv y`mr-n`ysr`l. ² lvly yvh shyh lnv bqvm jlynv `dm. ³ `zy xyym bljvnb bxrvt `pm bnv. ⁴ `zy hmym s+pvnv nxlh jbr jl-npsnv. ⁵ `zy jbr jl-npsnv hmym hzydvny. ⁶ brvk yvh sl`ntnnv +rp lsnyhm. ⁷ npsnv k&pvr nml+h mpv yvqsym hpx nsbr v`nxnv nml+nv. ⁸ jzrvn bsm yvh jsh smym v`r&.

Chapter 125

¹ syr hmjlv t hb+xym byvhv khr-&yvn l`-ymv+ ljlvm ysb. ² yrvslm hrym \$byb lh vyvh \$byb ljm v mjth vjd-jvlm. ³ ky l`ynvx sb+ hrsj jl gvrl h&dyqym lmjn l`-ysl xv h&dyqym bjvlth ydyhm. ⁴ hy+ybh yvh l+vby m vlysrym blbvtm. ⁵ vhm+y m jqlqlvtm yvlykm yvh `t-pjly h`vn slvm jl-ysr`l.

Chapter 126

¹ syr hmjlv t bsvb yvh `t-sybt &yvn hyynv kxlmym. ² `z yml`sxvq pynv vlsvnnv rnh `z y`mrv bgvym hgdy l yvh ljsvt jm-`lh. ³ hgdy l yvh ljsvt jmnv hyynv smxym. ⁴ svbh yvh `t-sbvtnv k`pyqym bngb. ⁵ hzry m bdmjh brnh yq&rv. ⁶ hlvk ylk vbkh ns`msk-hzrj b`-ybv`brnh ns``lmyv.

Chapter 127

¹ syr hmjlv t lslmh `m-yvh l`-ybnh byt sv`jmlv bvnyv bv `m- yvh l`-ysmr-jyr sv`sqd svmr. ² sv`lkm mskymy qvm m`xry-sbt `kly lxm hj&bym kn ytn lydydv sn`. ³ hnh nxlt yvh bnym skr pry hb+n. ⁴ kx&y m byd-gbvr kn bny hnrvym. ⁵ `sry hgbr `sr ml` `t-`sptv mhm l`-ybsv ky-ydbrv `t-`vybym bsjr.

Chapter 128

¹ syr hmjlv t `sry kl-yr` yvh hhlk bdrkyv. ² ygyj kpyk ky t`kl `sryk v+vb lk. ³ `stk kgpn pryh byrkty bytk bnyk kstly zytym \$byb lslxnk. ⁴ hnh ky-kn ybrk gbr yr` yvh. ⁵ ybrkk yvh m&yvn vr`h b+vb yrslm kl ymy xyyk. ⁶ vr`h-bnym lbnyk slvm jl-ysr`l.

Chapter 129

¹ syr hmjlv t rbt &rrvny mnjvry y`mr-n` ysr`l. ² rbt &rrvny mnjvry gm l`-yklv ly. ³ jl-gby xrsy xrsym h`rykv lmjnvtm. ⁴ yvh &dyq q&& jbv t rsjym. ⁵ ybsv vy\$gv `xvr kl sn`y &yvn. ⁶ yhyv kx&yr ggvt sqdmt slp ybs. ⁷ sl` ml` kp v qv&r vx&nv mjmr. ⁸ vl` `mrv hjbrym brkt-yvh `lykm brknv `tkm bsm yvh.

Chapter 130

¹ syr hmjlv t mmjmqym qr`tyk yvh. ² `dny smjh bqvy thyynh `znyk qsbvt lqvl txnvny. ³ `m-jvnt tsmr-yh `dny my yjmd. ⁴ ky-jmk h\$lyxh lmjn tvr`. ⁵ qvyty yvh qvth npsy vldbrv hvxlyt. ⁶ npsy l`dny msmrym lbqr smrym lbqr. ⁷ yxl ysr`l `l-yvh ky-jm-yvh hx\$d vhrbh jmv pdvt. ⁸ vvh` ypdh `t-ysr`l mkl jvntyv.

Chapter 131

¹ syr hmjlv t ldvd yvh l`-gbh lby vl`-rmv jyny vl`-hlkty bgdlvt vbnpl`vt mmny. ² `m-l` svyty vdvmmty npsy kgml jly `mv kgml jly npsy. ³ yxl ysr`l `l-yvh mjth vjd-jvlm.

Chapter 132

¹ syr hmjlv t zkvr-yvh ldvd `t kl-jnv t. ² `sr nsbj lyvh ndr l`byr yjqb. ³ `m-`b` b`hl byty `m-`jlh jl-jrs y&vjy. ⁴ `m-`tn snt ljyny ljpjpy tnmh. ⁵ jd-`m&` mqvm lyvh msknvt l`byr yjqb. ⁶ hnh-smjnv h b`prth m&`nv h bsd-yjr. ⁷ nbv`h lmsknvtyv nstxvh lhdm rglyv. ⁸ qvmh yvh lmnvxtk `th v`rvn jzk. ⁹ khnyk ylsv-&dq vx\$dyk yrnnv. ¹⁰ bjbvr dvd jbdk `l-tsb pny msyxk. ¹¹ nsbj-yvh ldvd `mt l`-ysvb mmnh mpry b+nk `sy t lk\$`-lk. ¹² `m-ysmrv bnyk bryty vjdy zv `lmdm gm-bnyhm jdy-jd ysbv lk\$`- lk. ¹³ ky-bxr yvh b&yvn `vh lmvsv lv. ¹⁴ z`t-mnvxy jdy-jd ph-`sb ky `vtyh. ¹⁵ &ydh brk `brk `byvnyh `sbyj lxm. ¹⁶ vknyh `lbys ysj vx\$dyh rnn yrnnv. ¹⁷ sm `&myx qrn ldvd jrky nr lmsyxy. ¹⁸ `vybyv `lbys bst vjlyv y&y& nzrv.

Chapter 133

¹ syr hmjlv t ldvd hnh mh-+vb vmh-njym sbt `xym gm-yxd. ² ksmn h+vb jl-hr`s yrd jl-hzqn zqn-`hrn syrd jl-py mdvtyv. ³ k+l-xrmvn syrd jl-hrry &yvn ky sm &vh yvh `t-hbrkh xyym jd-hjvlm.

Chapter 134

¹ syr hmjlv t hnh brkv `t-yvh kl-jbdy yvh hjmdym bbyt-yvh blylv. ² s`v-ydkm qds vbrkv `t-yvh. ³ ybrkk yvh m&yvn jsh smym v`r&.

Chapter 135

¹ hllv yh hllv `t-sm yvh hllv jbdy yvh. ² sjmdym bbyt yvh bx&rvt byt `lhynv. ³ hllv-yh ky-+vb yvh zmr v lsmv ky njym. ⁴ ky-yjqb bxr lv yh ysrl l\$glv. ⁵ ky `ny ydjty ky-gdvl yvh v`dnynv mkl-`lhym. ⁶ kl `sr-xp& yvh jsh bsmym vb`r& bymym vkl-thvmvt. ⁷ mjllh ns`ym mq&h h`r& brqym lm+r jsh mv&`rvx m`v&rvtyv. ⁸ shkh bkvy m&rym m`dm jd-bhmh. ⁹ slx `tvt vmptym btkky m&rym bprjh vbkl-jbdyv. ¹⁰ shkh gvym rbym vhr g mlkym j&vmym. ¹¹ l\$yxvn mlk h`mry vljvg mlk hbsn vlkl mmlkvt knjn. ¹² vntn `r&m nxlh nxlh lysr`l jmv. ¹³ yvh smk ljlvm yvh zkrk ldr-vdr. ¹⁴ ky-ydyn yvh jmv vjl-jbdyv ytnxm. ¹⁵ j&by hgvym k\$ p vzhb mjsh ydy `dm. ¹⁶ ph-lhm vl` ydbrv jynym lhm vl` yr`v. ¹⁷ `znm lhm vl` y`zynv `p `yn-ys-rvx bpyhm. ¹⁸ kmvhm yhyv jsyhm kl `sr-b+x bhm. ¹⁹ byt ysrl brkv `t-yvh byt `hrn brkv `t-yvh. ²⁰ byt hlvy brkv `t-yvh yr`y yvh brkv `t-yvh. ²¹ brvk yvh m&yvn skn yrslm hllv-yh.

Chapter 136

¹ hvdv lyvh ky-+vb ky ljlvm x\$dv. ² hvdv l`lhy h`lhym ky ljlvm x\$dv. ³ hvdv l`dny h`dnym ky ljlvm x\$dv. ⁴ ljsh npl`vt gdlvt lbdv ky ljlvm x\$dv. ⁵ ljsh hsmym btbvnh ky ljlvm x\$dv. ⁶ lrqj h`r& jl-hmym ky ljlvm x\$dv. ⁷ ljsh `vrym gdlym ky ljlvm x\$dv. ⁸ `t-hsms lmmst byvm ky ljlvm x\$dv. ⁹ `t-hyrx vkvkbym lmmstvt blylh ky ljlvm x\$dv. ¹⁰ lmkh m&rym bbkvyhm ky ljlvm x\$dv. ¹¹ vyv&` ysrl mtvkm ky ljlvm x\$dv. ¹² byd xzqh vbzrvj n+vyh ky ljlvm x\$dv. ¹³ lgrz ym-\$vp lgrzym ky ljlvm x\$dv. ¹⁴ vhjbyr ysrl btkv ky ljlvm x\$dv. ¹⁵ vnjr prjh vxylv bym-\$vp ky ljlvm x\$dv. ¹⁶ lmvlyk jmv bmdbr ky ljlvm x\$dv. ¹⁷ lmkh mlkym gdlym ky ljlvm x\$dv. ¹⁸ vyhr g mlkym `dyrym ky ljlvm x\$dv. ¹⁹ l\$yxvn mlk h`mry ky ljlvm x\$dv. ²⁰ vljvg mlk hbsn ky ljlvm x\$dv. ²¹

vntn `r&m lnxlh ky ljlvm x\$dv. ²² nxlh lysr`l jbdv ky ljlvm x\$dv. ²³ sbsplnv zkr lnv ky ljlvm x\$dv. ²⁴ vyprqnv m&rynv ky ljlvm x\$dv. ²⁵ ntn lxm lkl-bsr ky ljlvm x\$dv. ²⁶ hvdv l`l hsmym ky ljlvm x\$dv.

Chapter 137

¹ jl nhrvt bbl sm ysbnv gm-bkynv bzkrnv `t-&yvn. ² jl-jrbym btvkh tlynv knrvtynv. ³ ky sm s`lvnv svbynv dbry-syr vtvllynv smxh syrv lnv msyr &yvn. ⁴ `yk nsyr `t-syr-yhvh jl `dmt nkr. ⁵ `m-`skkk yrvslm tsqx ymyny. ⁶ tdbq-lsvny lxky `m-l` `zkrky `m-l` `jlh `t-yrvslm jl r`s smxty. ⁷ zkr yhvh lbny `dvm `t yvm yrvslm h`mrym jrv jrv jd hy\$vd bh. ⁸ bt-bbl hsdvdh `sry syslm-lk `t-gmvlk sgmlt lnv. ⁹ `sry sy`xz vnp& `t-jllyk `l-h\$lj.

Chapter 138

¹ ldvd `vdk bkl-lby ngd `lhym `zmrk. ² `stxvh `l-hykl qdsk v`vdh `t-smk jl-x\$dk vjl-`mtk ky-hgdlt jl- kl-smk `mrk. ³ byvm qr`ty vtjny trhbny bnpsy jz. ⁴ yvdvk yhvh kl-mlky-`r& ky smjv `mry-pyk. ⁵ vysyrv bdrky yhvh ky gdvl kbvd yhvh. ⁶ ky-rm yhvh vspl yr`h vgbh mmxq yydj. ⁷ `m-`lk bqr& &r txyny jl `p `yby tsx ydk vtvsyjny ymynk. ⁸ yhvh ygmr bjdy yhvh x\$dk ljlvm mjsy ydyk `l-trp.

Chapter 139

¹ lmn&x ldvd mzmvr yhvh xqrtny vtdj. ² `th ydjt sbty vqvmv bnth lrjy mrxvq. ³ `rxy vrbjy zryt vkl-drky h\$knth. ⁴ ky `yn mlh blsvny hn yhvh ydjt klh. ⁵ `xvr vqdm &rtny vtst jly kpkh. ⁶ pl`yh djt mmny nsgbh l`-`vkl lh. ⁷ `nh `lk mrvxk v`nh mpnyk `brx. ⁸ `m-`\$q smym sm `th v`&yjh s`vl hnk. ⁹ `s` knpy-sxr `sknh b`xryt ym. ¹⁰ gm-sm ydk tnxny vt`xzny ymynk. ¹¹ v`mr `k-xsk ysvpny vlylh `vr bjdny. ¹² gm-xsk l`-yxxyk mmk vlylh kyvm y`yr kxxykh k`vrh. ¹³ ky-`th qnyt klyty t\$knny bb+n `my. ¹⁴ `vdk jl ky nvr`vt nplyty npl`ym mjsyk vnpsy ydjt m`d. ¹⁵ l`-nkxd j&my mmk `sr-jsyty b\$tr rqmtly btxyvt `r&. ¹⁶ glmy r`v jnyk vjl-\$prk klm yktbv ymym y&rv vl` `xd bhm. ¹⁷ vly mh-yqrv rjyk `l mh j&mv r`syhm. ¹⁸ `sprm mxvl yravn hqy&ty vjvdy jmk. ¹⁹ `m-tq+l `lvh rsj v`nsy dmym \$vrv mny. ²⁰ `sr y`mrk lmzmh ns` lsv` jryk. ²¹ hlv`-msn`yk yhvh `sn` vbtqvmmyk `tqv++. ²² tklyt sn`h sn`tym l`vybym hyv ly. ²³ xqrny `l vdj lbby bxny vdj srjpy. ²⁴ vr`h `m-drk-j&b by vnxny bdrk jvlm.

Chapter 140

¹ lmn&x mzmvr ldvd. ² xl&ny yvhv m`dm rj m`ys xm\$ym tn&rny. ³ `sr xsbv rjvt blb kl-yvm ygvrv mlxmv. ⁴ snnv lsvnm kmv-nxs xmt jksvb txt sptymv \$lh. ⁵ smrny yvhv mydy rsj m`ys xm\$ym tn&rny `sr xsbv ldxvt pjmy. ⁶ +mnv-g`ym px ly vxblym prsv rst lyd-mjgl mqsym stv-ly \$lh. ⁷ `mrty lyvhv `ly `th h`zynh yvhv qvl txnvny. ⁸ yvhv `dny jz ysvjty \$kth lr`sy byvm nsq. ⁹ `l-ttn yvhv m`vyy rsj zmmv `l-tpq yrvmv \$lh. ¹⁰ r`s m\$by jml sptymv yk\$vmv. ¹¹ ymy+v jlyhm gxlym b`s yplm bmhmrvt bl-yqvmv. ¹² `ys lsvn bl-ykvn b`r& `ys-xm\$ rj y&v dnv lmdxpt. ¹³ ydjt ky-yjsh yvhv dyn jny msp+ `bynym. ¹⁴ `k &dyqym yv dv lsmk ysbv ysrym `t-pnyk.

Chapter 141

¹ mzmvr ldvd yvhv qr`tyk xvsh ly h`zynh qvly bqr`y-lk. ² tkvn tply q+rt lpnyk ms`t kpy mnxt-jrb. ³ syth yvhv smrh lpy n&rh jl-dl spty. ⁴ `l-t+-lby ldbv rj lhtjvll jllvt brsj `t-`ysym pjly-`vn vbl-`lxm bmnjmyhm. ⁵ yhlmny-&dyq x\$d vyvkyxny smn r`s `l-yiny r`sy ky-jvd vtpty brjvtyhm. ⁶ nsm+v bydy-\$lj sp+yhm vsmjv `mry ky njmv. ⁷ kmv plx vbqj b`r& npzrv j&mynv lpy s`vl. ⁸ ky `lyk yvhv `dny jyny bkh x\$yty `l-tjr npsy. ⁹ smrny mydy px yqsv ly vmqsvt pjly `vn. ¹⁰ yplv bmkmyv rsjym yxd `nky jd-`jbvr.

Chapter 142

¹ mskyl ldvd bhyvtv bmjrh tplh. ² qvly `l-yvhv `zjq qvly `l-yvhv `txnn. ³ `spk lpnyv syxy &rtv lpnyv `gyd. ⁴ bhtj+p jly rvxy v`th ydjt ntybty b`rx-zv `hlc +mnv px ly. ⁵ hby+ ymyn vr`h v`yn-ly mkyr `bd mnv\$ mmny `yn dvrs lpsy. ⁶ zjqty `lyk yvhv `mrty `th mx\$y xlqy b`r& hxyym. ⁷ hqsybh `l-rnty ky-dlvtv m`d h&ylny mrdpy ky `m&v mmny. ⁸ hv&y`h mm\$gr npsy lhvdv `t-smk by yktrv &dyqym ky tgml jly.

Chapter 143

¹ mzmvr ldvd yvhv smj tply h`zynh `l-txnvny b`mntk jny b&dqt. ² v`l-tbv` bmsp+ `t-jbdk ky l`-y&dq lpnyk kl-xy. ³ ky rdp `vyb npsy dk` l`r& xyty hvsybny bmxskym kmtv jvml. ⁴ vtj+p jly rvxy btky ystvm lby. ⁵ zkrty ymym mqdm hgyty bkl-pjlk bmjsh ydyk `svxx. ⁶ prsty ydy `lyk npsy k`r&-jyph lk \$lh. ⁷ mhr jny yvhv klth rvxy `l-t\$tr pnyk mmny vnmslty jm-yrdy bvr. ⁸ hsmjny bbqr x\$dk ky-bk b+xty hvdyjny drk-zv `lk ky-`lyk ns`ty npsy. ⁹ h&ylny m`yby yvhv `lyk

k\$ty. ¹⁰ lmdny ljsvt r&vnk ky-`th `lvhy rvxk +vvh tnxny b`r& mysvr. ¹¹ lmjn-smk yvhv txyny b&dqtq tv&y` m&rh npsy. ¹² vbx\$dk t&myt `yby vh` bdt kl-&rry npsy ky `ny jbdk.

Chapter 144

¹ ldvd brvk yvhv &vry hmlmd ydy lqrb `&bjvty lmlxmh. ² x\$dy vm&vdy msgby vmpl+y ly mgny vbv x\$yty hrdd jmy txy. ³ yvhv mh-`dm vtdjhv bn-`nvs vtxsbhv. ⁴ `dm lhbl dmh ymyv k&l jvbr. ⁵ yvhv h+-smyk vtrd gj bhrym vyjsnv. ⁶ brvq brq vtpy&m slx x&yk vthmm. ⁷ slx ydyk mmrvm p&ny vh&ylny mmym rbym myd bny nkr. ⁸ `sr pyhm dbr-sv` vymynm ymyn sqr. ⁹ `lhyv syr xds `syth lk bnbl jsvr `zmrh-lk. ¹⁰ hnvtn tsvjh lmlkym hpv&h `t-dvd jbdv mxrb rjh. ¹¹ p&ny vh&ylny myd bny-nkr `sr pyhm dbr-sv` vymynm ymyn sqr. ¹² `sr bnyv kn+jym mgdlym bnjvryhm bnvtyv mx+bvt tbnyt hykl. ¹³ mzvynv ml`ym mpyqym mzn `l-zn &`vnnv m`lypvt mrbbvt bxv&vtynv. ¹⁴ `lvpynv m\$blym `yn-pr& v`yn yv&`t v`yn &vxh brxbtynv. ¹⁵ `sry hjm skkh lv `sry hjm syvhv `lhyv.

Chapter 145

¹ thlh ldvd `rvmmk `lvhy hmlk v`brkh smk ljlvm vjd. ² bkl-yvm `brkk v`hllh smk ljlvm vjd. ³ gdvl yvhv vmhll m`d vlgdltv `yn xqr. ⁴ dvr ldvr ysbx mjsyk vgbvrtk ygydv. ⁵ hdr kbvd hvdk vdbry npl`vtyk `syxh. ⁶ vjzvy nvr`tyk y`mrv vgdvlyk `sprnh. ⁷ zkr rb-+vbk ybyjv v&dqtq yrnnv. ⁸ xnvn vrxvm yvhv `rk `pym vgd-l-x\$d. ⁹ +vb-yvhv lkl vrxmyv jl-kl-mjsyv. ¹⁰ yvdk yvhv kl-mjsyk vx\$ydyk ybrkvkh. ¹¹ kbvd mlkvtk y`mrv vgbvrtk ydbrv. ¹² lhvdyj lbny h`dm gbvrtv vkbvd hdr mlkvttv. ¹³ mlkvtk mlkvtk kl-jlmym vmmsltk bkl-dvr vdvr. ¹⁴ \$vmk yvhv lkl-hnplym vzvqp lkl-hkpvpym. ¹⁵ jyny-kl `lyk ysbrv v`th nvtm-lhm `t-`klm bjtv. ¹⁶ pvtx `t-ydk vmsbyj lkl-xy r&vn. ¹⁷ &dyq yvhv bkl-drkyv vx\$yd bkl-mjsyv. ¹⁸ qrvb yvhv lkl-qr`yv lkl `sr yqr`hv b`mt. ¹⁹ r&vn-yr`yv yjsh v`t-svjtm ysmj vyvsyjm. ²⁰ svmr yvhv `t-kl-`hbyv v`t kl-hrsjym ysmyd. ²¹ thlt yvhv ydbr-py vybrk kl-bsr sm qdsv ljlvm vjd.

Chapter 146

¹ hllv-yh hllv npsy `t-yvhv. ² `hllh yvhv bxyy `zmrh l`lhy bjvdy. ³ `l-tb+ xv bndybym bbn-`dm s`yn lv tsvjh. ⁴ t&`rvxv ysb l`dmtv byvm hhv `bdv jstntyv. ⁵ `sry s`l yjqb bjzrv sbrv jl-yvhv `lhyv. ⁶ jsh smym v`r& `t-hym v`t-kl-`sr-bm hsmr `mt ljlvm. ⁷ jsh msp+ ljsvqym ntn lxm lrjbym

yvhv mtyr `švrym. ⁸ yvhv pqx jvrym yvhv zqp kpvpy m yvhv `hb &dyqym. ⁹ yvhv smr `t-grym ytv m v`lmnh yjvdd vdrk rsjym yjvt. ¹⁰ ymlk yvhv ljlvm `lhyk &yvn ldr vdr hllv-yh.

Chapter 147

¹ hllv yh ky++vb zmrh `lhynv ky-njym n`vh thlh. ² bvn h yrvslm yvhv ndxy ysrl ykn\$. ³ hrp` lsbvry lb vmxbs lj&bvtm. ⁴ mvnh m\$pr lkvkby m lklm smvt yqr`. ⁵ gdvl `dvnynv vrb-kx ltbvntv `yn m\$pr. ⁶ mjvdd jnvym yvhv mspyl rsjym jdy-`r&. ⁷ jnv lyvhv btvdh zmr v l`lhynv bknvr. ⁸ hmk\$ h smym bjbym hmky n l`r& m+r hm&myx hrym x&yr. ⁹ nvt n lbh m h lxm h lbny jrb `sr yqr`v. ¹⁰ l` bgbvrt h\$ v\$ yxp& l`-bsvqy h`ys yr&h. ¹¹ rv&h yvhv `t-yr`yv `t-hmyxly m lx\$dv. ¹² sbxy yrvslm `t-yvhv hlly `lhyk &yvn. ¹³ ky-xzq bryxy sjryk brk bnyk bqr bk. ¹⁴ hsm-gbvlk slvm xlb x+y m ysbyjk. ¹⁵ hslx `mrtv `r& jd-mhrh yrv& dbrv. ¹⁶ hntn slg k&mr kpvr k`pr ypzz. ¹⁷ mslyk qrxv kpty m l pny qrtv my yjmd. ¹⁸ yslx dbrv vym\$m ysb rvxv yzlv-mym. ¹⁹ mgyd dbrv lyjqb xqyv vm sp+yv lysr`l. ²⁰ l` jsh kn lkl-gvy vm sp+y m bl-ydjvm hllv-yh.

Chapter 148

¹ hllv yh hllv `t-yvhv mn-hsmym hllvhv bmrvmym. ² hllvhv kl-ml`kyv hllvhv kl-&b`v. ³ hllvhv sms vyrx hllvhv kl-kvkby `vr. ⁴ hllvhv smy hsmym vhmym `sr mjl hsmym. ⁵ yhlly `t-sm yvhv ky hv` &vh vnbr`v. ⁶ vyjmydm ljd ljlvm xq-ntn vl` yjbvr. ⁷ hllv `t-yvhv mn-h`r& tynym vkl-thmvt. ⁸ `s vbrd slg vqy+vr rvx \$jrh jsh dbrv. ⁹ hhrym vkl-gbjvt j& pry vkl-`rzym. ¹⁰ hxyh vkl-bhm h rms v&pvr knp. ¹¹ mlky-`r& vkl-l`mym srym vkl-sp+y `r&. ¹² bxvrym vgm-btvltv zqnym jm-njrym. ¹³ yhlly `t-sm yvhv ky-nsgb smv lbdv hvdv jl-`r& vsmym. ¹⁴ vyr m qrn ljm v thlh lkl-x\$dydv lbny ysrl jm-qrbv hllv-yh.

Chapter 149

¹ hllv yh syrv lyvhv syr xds thltv bqhl x\$ydym. ² ysmx ysrl bjsyv bny-&yvn ygylv bmlkm. ³ yhlly smv bmxvl btp vknvr yzmr v-lv. ⁴ ky-rv&h yvhv bjmv yp`r jnvym bysvjh. ⁵ yjlv x\$ydym bkbvd yrnnv jl-mskbvtm. ⁶ rvmmvt `l bgrvnm vxrb pypyvt bydm. ⁷ ljsvt nqm h bgvym tvkxt bl-`mym. ⁸ l`\$r mlkyhm bzqym vnkbdyhm bkbly brzl. ⁹ ljsvt bhm msp+ ktvb hdr hv` lkl-x\$dydv hllv-yh.

Chapter 150

¹ hllv yh hllv-`l bqdsv hllvhv brqyj jzv. ² hllvhv bgbvrtvy hllvhv krb gdlv. ³ hllvhv btqj svpr hllvhv bnbl vknvr. ⁴ hllvhv btp vmxvl hllvhv bmnym vjvjb. ⁵ hllvhv b&l&ly-smj hllvhv b&l&ly trvjh. ⁶ kl hnsmh thll yh hllv-yh.

Proverbs

Chapter 1

¹ msly slmh bn-dvd mlk ysrl. ² ldjt xkmh vmv\$rlhbyn `mry bynh. ³ lqxt mv\$rlhskl &dq vmsp+ vmysrym. ⁴ ltt lpt`ym jrmh lnjr djt vmzmm. ⁵ ysmj xkm vyv\$plqx vnbnv txblvt yqnh. ⁶ lhbyn msl vmly&h dbry xkmym vxydtm. ⁷ yr`tyhvh r`sytdjt xkmh vmv\$rvlym bzw. ⁸ smj bny mv\$rlbyk v`l-t+s tvrt `mk. ⁹ ky lvyt xn hm lr`sk vjnyqm lgrgryk. ¹⁰ bny `m-yptvk x+`ym `l-tb`. ¹¹ `m-y`mrv lkh `tnv n`rbh ldm n&pnh lnqy xnm. ¹² nbljm ks`vl xyym vtmymym kyvrdy bvr. ¹³ kl-hvn yqr nm&` nml` btynv sll. ¹⁴ gvrkl tpyl btvknv ky\$`xd yhyh lklv. ¹⁵ bny `l-tlk bdrk `tm mnj rglk mntybtm. ¹⁶ ky rglyhm lrj yrv&v vymhrv lspk-dm. ¹⁷ ky-xnm mzrh hrst bjyny kl-bjl knp. ¹⁸ vhm ldm y`rbv y&pnv lnpstm. ¹⁹ kn `rxvt kl-b&j b&j `t-nps bjlyv yqx. ²⁰ xkmvt bxv& trnh brxbvt ttn qvlh. ²¹ br`s hmyvt tqr` bptxy sjrym bjyr `mryh t`mr. ²² jd-mty ptym t`hbv pty vl&ym l&vn xmdv lhm vk\$ylym ysn`v-djt. ²³ tsvbv ltvkxy hnh `byjh lkm rvxy `vdyjh dbry `tkm. ²⁴ yjn qr`ty vtm`nv n+ty ydy v`yn mqsyb. ²⁵ vtpjrv kl-j&ty vtvkxy l`bytm. ²⁶ gm-`ny b`ydkm `sxq `ljg bb` pxdkm. ²⁷ bb` ks`vh pxdkm v`ydkm k\$vp y`th bb` jlykm &rh v&vqh. ²⁸ `z yqr`nny vl` `jnh ysxrny vl` ym&`nny. ²⁹ txt ky-sn`v djt vyr`tyhvh l`bxrv. ³⁰ l-`bv lj&ty n`&v kl-tvkxy. ³¹ vy`klv mpry drkm vmmj&tyhm ysbjv. ³² ky msvbt ptym thrgm vslvt k\$ylym t`bdm. ³³ vsmj ly yskn-b+x vs`nn mpxd rjh.

Chapter 2

¹ bny `m-tqx `mry vm&vty t&pn `tk. ² lhqsyb lxxmh `znk t+h lbk ltbvnh. ³ ky `m lbynh tqr` ltbvnh ttn qvlk. ⁴ `m-tbqsnh kk\$pvkm+mvnym txpsnh. ⁵ `z tbyn yr`tyhvh vdjt `lhym tm&`. ⁶ ky-yhvh ytn xkmh mpyv djt vtbvnh. ⁷ v&pn lysrym tvsyh mgn lhlky tm. ⁸ ln&r `rxvt msp+ vdrk x\$ydv ysmr. ⁹ `z tbyn &dq vmsp+ vmysrym kl-mjgl+vb. ¹⁰ ky-tbv` xkmh blbk vdjt lnpk ynjm. ¹¹ mzmh tsmr jlyk tbnh tn&rk. ¹² lh&ylyk mdrk rj m`ys mdr thpkvt. ¹³ hjzbym `rxvt ysrlkt bdrky-xsk. ¹⁴ hsmxym ljsvt rj ygylv bthpkvt rj. ¹⁵ `sr `rxtyhm jqsym vnlvzym bmjglvtm. ¹⁶ lh&ylyk m`sh zrh mnkryh `mryh hxlyqh. ¹⁷ hjzbt `lvp njvryh v`t-bryt `lhyh skxh. ¹⁸ ky sxh `l-mvt byth

v`l-rp`ym mjgltyh. ¹⁹ kl-b`yh l` ysvbvn vl`-ysygv `rxvt xyym. ²⁰ lmjn tlk bdrk +vbym v`rxvt &dyqym tsmr. ²¹ ky-ysrym ysknv-`r& vtmymym yvtrv bh. ²² vrsjym m`r& ykrvt vbvgydym y\$xv mmnh.

Chapter 3

¹ bny tvrty `l-tskx vm&vty y&r lbk. ² ky `rk ymym vsnvt xyym vslv m yv\$ypv lk. ³ x\$d v`mt `l-yjzvk qsrn jl-grgrvtyk ktbm jl-lvx lbk. ⁴ vm&`-xn vskl-+vb bjyny `lhym v`dm. ⁵ b+x `l-yhvh bkl-lbk v`l-byntk `l-tsjn. ⁶ bkl-drkyk djhv vhv` yysr `rxytk. ⁷ `l-thy xkm bjynyk yr` `t-yhvh v\$vr mrj. ⁸ rp`vt thy lsrk vsqvy lj&mvtyk. ⁹ kbd `t-yhvh mhvnk vmr`syt kl-tbv`tk. ¹⁰ vyaml`v `smyk sbj vtyrvs yqbyk ypr&v. ¹¹ mv\$ r yhv bny `l-tm`\$ v`l-tq& btvkxtv. ¹² ky `t `sr y`hb yhv yvkyx vk`b `t-bn yr&h. ¹³ `sry `dm m&` xkmh v`dm ppyq tbvnh. ¹⁴ ky +vb \$xrh m\$xr-k\$ p vmxrv& tbv`th. ¹⁵ yqrh hy` mpnyym vkl-xp&yk l` ysvv-bh. ¹⁶ `rk ymym bymynh bsm`vlh jsr vkbvd. ¹⁷ drkyk drky-njm vkl-ntybvtyh slvm. ¹⁸ j&-xyym hy` lmxzyqym bh vtmkyh m`s r. ¹⁹ yhv bxkmh y\$d-`r& kvnn smym btvnh. ²⁰ bdjtv thvmvt nbqjv vsxqym yrjpv-+l. ²¹ bny `l-ylzv mjynyk n&r tsyh vmznh. ²² vyhyv xyym lnpk vxn lgrgrtyk. ²³ `z tlk lb+x drkk vrglk l` tgvp. ²⁴ `m-tskb l`-tpxd vskbt vjrbh sntk. ²⁵ `l-tyr` mpxd pt`m vms`t rsjym ky tb`. ²⁶ ky-yhv yhyh bk\$lk vsmr rglk mlkd. ²⁷ `l-tmj-+vb mbjlyv bhyvt l`l ydyk ljsvt. ²⁸ `l-t`mr lrjyk lk vsvb vmxr `tn vys `tk. ²⁹ `l-txrs jl-rjk rjh vhv`-yvsb lb+x `tk. ³⁰ `l-trvb jm-`dm xnm `m-l` gmlk rjh. ³¹ `l-tqn` b`ys xm\$ v`l-tbxr bkl-drkyv. ³² ky tvjbt yhv nlvz v`t-ysrym \$vdv. ³³ m`rt yhv bbyt rsj vnvh &dyqym ybrk. ³⁴ `m-ll&y m hv`-yly& vljnyym ytn-xn. ³⁵ kbvd xkmym ynxlv vk\$ylym mrym qlvn.

Chapter 4

¹ smjv bnym mv\$ r `b vhsybv ldjt bynh. ² ky lqx +vb ntty lkm tvrty `l-tjzvb. ³ ky-bn hyyty l`by rk vyxyd lpny `my. ⁴ vyrny vy`mr ly ytmk-dbry lbk smr m&vty vxyh. ⁵ qnh xkmh qnh bynh `l-tskx v`l-t+ m`mry-py. ⁶ `l-tjzvh vtsmrk `hbh vt&rk. ⁷ r`syt xkmh qnh xkmh vbkl-qnyk qnh bynh. ⁸ \$l\$lh vtrvmmk tkbdk ky txbqnh. ⁹ ttn lr`sk lvyt-xn j+rt tp`rt tmgnk. ¹⁰ smj bny vqx `mry vyrbv lk snvt xyym. ¹¹ bdrk xkmh hrtyk hdrtyk bmjgly-ysr. ¹² blktk l`-y&r &jdk v`m-trv& l`tksl. ¹³ hxzq bmv\$ r `l-trp n&r h ky-hy` xyyk. ¹⁴ b`rx rsjym `l-tb` v`l-t`sr bdrk rjym. ¹⁵ prjhv `l-tjbr-bv s+h mjlyv vjbvr. ¹⁶ ky l` ysnv `m-l` yrjv vngzlh sntm `m-l` ykslv. ¹⁷ ky lxm v lxm rsj vryn xm\$ym ystv. ¹⁸ v`rx &dyqym k`vr ngh hvk v`vr jd-nkv hyvm. ¹⁹ drk rsjym k`plh l` ydjv bmh ykslv. ²⁰ bny ldbry hqsybh l`mry h+-`znk. ²¹ `l-ylyzv mjynyk smrm btvk lbbk. ²² ky-xyym hm lm&`yhm vlkl-bsrv mrp`. ²³ mkl-msmr n&r lbk ky-mmrv tv&`vt xyym. ²⁴ h\$ r mmk jqsvt ph

vlzvt sptym hrqx mmk. ²⁵ jnyk lnkx yby+v vjppyk yysrv ngdk. ²⁶ pl\$ mjgl rgk vkl-drkyk yknv.
²⁷ `l-t+-ymyn vsm`vl h\$ rglk mrj.

Chapter 5

¹ bny lxxmty hqsybh ltbvnty h+-`zmk. ² lsmr mzmvt vdjt sptyk yn&rv. ³ ky npt t+pnh spty zrh
 vxlq msmn xkh. ⁴ v`xryth mrh kljnh xdh kxrb pyvt. ⁵ rglyh yrdivt mvt s`vl &jdyh ytmkv. ⁶ `rx
 xyym pn-tp1\$ njv mjgltyh l`tdj. ⁷ vjth bnym smjv-ly v`l-t\$vr m`mry-py. ⁸ hrqx mjlyh drkk v`l-tqrb
 `l-ptx byth. ⁹ pn-ttn l`xrym hvdk vsntyk l`kzry. ¹⁰ pn-ysbjv zrym kxk vj&byk bbyt nkry. ¹¹ vnhmt
 b`xrytk bklvt bsrk vs`rk. ¹² v`mrt `yk sn`ty mv\$r vtvkxt n`&lby. ¹³ vl`-smjty bqvl mvry vlmlmdy
 l`-h+tyt `zny. ¹⁴ kmj+ hyyty bkl-rj btvk qhl vjdh. ¹⁵ sth-mym mbvrk vnzlym mtvk b`rk. ¹⁶ ypv&v
 mjyntyk xv&h brxbvt plgy-mym. ¹⁷ yhyv-lk lbdk v`yn lzrym `tk. ¹⁸ yhy-mqvrk brvk vsmx m`st
 njvrk. ¹⁹ `ylt `hbym vyjlt-xn ddyh yrvk bkl-jt b`hbth tsgh tmyd. ²⁰ vlmh tsgh bny bzrh vtxbq xq
 nkryh. ²¹ ky nkx jyny yvhv drky-`ys vkl-mjgltyv mpl\$. ²² jvvvntyv ylkdnv `t-hrsj vbxby x+`tv
 ytmk. ²³ hv` ymvt b`yn mv\$r vbrb `lvtv ysgh.

Chapter 6

¹ bny `m-jrbt lrjk tqjt lzt kpyk. ² nvqst b`mry-pyk nlkdt b`mry-pyk. ³ jsh z`t `pv` bny vhn&l
 ky b`t bkp-rjk lk htrp\$ vrhb rjyk. ⁴ `l-ttn snh ljnyk vtnvmh ljpjpyk. ⁵ hn&l k&by myd vk&pvr
 myd yqvs. ⁶ lk-`l-nmlh j&l r`h drkyh vxkm. ⁷ `sr `yn-lh q&yn s+r vmsl. ⁸ tkyn bqy& lxmh `grh
 bq&yr m`klh. ⁹ jd-mty j&l tskb mty tqvm msntk. ¹⁰ mj+ snvt mj+ tnmvt mj+ xby ydym lskb. ¹¹
 vb`-kmhkl r`sk vmx\$rk k`ys mgn. ¹² `dm blyjl `ys `vn hvlk jqsvt ph. ¹³ qr& bjynv mll brglv mrh
 b`&bjtyv. ¹⁴ thpkvt blbv xrs rj bkl-jt mdnym yslx. ¹⁵ jl-kn pt`m ybv` `ydv ptj ysbr v`yn mrp`. ¹⁶
 ss-hnh sn` yvhv vsbj tvjbvt npsv. ¹⁷ jynym rmvt lsvn sqr vydym spkvt dm-nqy. ¹⁸ lb xrs mxsbvt
 `vn rglym mmhrvt lrv& lrjh. ¹⁹ ypyx kzbym jd sqr vmslx mdnym byn `xym. ²⁰ n&r bny m&vt
 `byk v`l-t+s tvrt `mk. ²¹ qsrn jl-lbk tmyd jndm jl-grgrtk. ²² bhthlkk tnxh `tk bskbk tsmr jlyk
 vhqy&vt hy` tsyxk. ²³ ky nr m&vh vtvrh `vr vdrk xyym tvkxvt mv\$r. ²⁴ lsmrk m`st rj mxlqt lsvn
 nkryh. ²⁵ `l-txmd ypyh blbbk v`l-tqkx bjpjpyh. ²⁶ ky bjd-`sh zvnh jd-kkr lxm v`st `ys nps yqrh
 t&vd. ²⁷ hyxth `ys `s bxyqv vbgdyv l`tsrpnh. ²⁸ `m-yhkl `ys jl-hgxlym vrglyv l`tkvynh. ²⁹ kn
 hb` `l-`st rjhv l` ynqh kl-hngj bh. ³⁰ l`-ybvzv lgnb ky ygnvb lml` npsv ky yrjb. ³¹ vnm&` yslm
 sbjty m`t-kl-hvn bytv ytn. ³² n`p `sh x\$r-lb msxyt npsv hv` yjsnh. ³³ ngj-vqlvn ym&` vxrptv l`
 tmxh. ³⁴ ky-qn`h xmt-gbr vl`-yxmvl byvm nqm. ³⁵ l`-ys` pny kl-kpr vl`-y`bh ky trbh-sxd.

Chapter 7

¹ bny smr `mry vm&vty t&pn `tk. ² smr m&vty vxyh vtvrtv k`ysvn jynyk. ³ qsrn jl-`&bjtyk ktbm jl-lvx lbk. ⁴ `mr lxkmh `xty `t vmdj lbynh tqr`. ⁵ lsmrk m`sh zrh mnkryh `mryh hxlyqh. ⁶ ky bxlvn byty bjd `snby nsqpty. ⁷ v`r` bpt`ym `bynh bbnym njr x\$-lb. ⁸ jbr bsvq `&l pnh vdrk byth y&jd. ⁹ bnsb-bjrb yvm b`ysvn lyh v`plh. ¹⁰ vnhh `sh lqr`tv syt zvnh vn&rt lb. ¹¹ hmyh hy` v\$rrt bbyth l`-ysknv rglyh. ¹² pjm bxv& pjm brxbvt v`&l kl-pnh t`rb. ¹³ vhxzyqh bv vnsqh-lv hjzh pnyh vt`mr lv. ¹⁴ zbxy slmym jly hyvm slmty ndry. ¹⁵ jl-kn y&`ty lqr`tk lsxr pnyk v`m&`k. ¹⁶ mrbdym rbdty jrsv x+bvt `+vn m&rym. ¹⁷ npty mskby mr `hlym vqnmvn. ¹⁸ lkh nrvh ddym jd-hbqr ntjl\$h b`hbym. ¹⁹ ky `yn h`ys bbytv hlk bdrk mrxvq. ²⁰ &rvr-hk\$p lqx bydv lyvm hk\$`yb` bytv. ²¹ h+tv brb lqxh bxlq sptyh tdyxnv. ²² hvlk `xryh pt`m ksvr `l-+bx ybv` vkjk\$ `l-mv\$`r `vyl. ²³ jd yplx x& kbdv kmhr &pvr `l-px v l`-ydj ky-bnpsv hv`. ²⁴ vjth bnym smjv-ly v hqsybv l`mry-py. ²⁵ `l-ys+ `l-drkyh lbk `l-tj bntybvtyh. ²⁶ ky-rbym xlym hpylh vj&mym kl-hrgyh. ²⁷ drky s`vl byth yrdvt `l-xdry-mvt.

Chapter 8

¹ hl`-xkmh tqr` vtbvnh ttn qvlh. ² br`s-mrvmym jly-drk byt ntybvt n&bh. ³ lyd-sjrym lpy-qrt mbv`ptxym trnh. ⁴ `lykm `ysym `qr` vqvly `l-bny `dm. ⁵ hbynv pt`ym jrmh vk\$ylym hbynv lb. ⁶ smjv ky-ngydym `dbr vmptx spty mysrym. ⁷ ky-`mt yghx xky vtvjbt spty rsj. ⁸ b&dq kl-`mry-py `yn bhm nptl vjqs. ⁹ klm nkxym lmbyn vysrym lm&`y djt. ¹⁰ qxv-mv\$ry v`l-k\$p vdjt mxrv& nbxr. ¹¹ ky-+vbh xkmh mpnynym vkl-xp&yml` ysvv-bh. ¹² `ny-xkmh sknty jrmh vdjt mzmvt `m&`. ¹³ yr`t yvhv sn`t rj g`h vg`vn vdrk rj vpy thpkvt sn`ty. ¹⁴ ly-j&h vtvsyh `ny bynh ly gbvrh. ¹⁵ by mlkym ymlkv vrvznm yxqqv &dq. ¹⁶ by srym ysrv vndybym kl-sp+y &dq. ¹⁷ `ny `hbyh `hb vmsxry ym&`nny. ¹⁸ jsr-vkbvd `ty hvn jtq v&dqh. ¹⁹ +vb pryv mxrv& vmpz vtbv`ty mk\$p nbxr. ²⁰ b`rx-&dqh `hkl btkv ntybvt msp+. ²¹ lhnxyl `hby ys v`&rtyhm `ml`. ²² yvhv qnny r`syv drkv qdm mpjlyv m`z. ²³ mjvml n\$kyt mr`s mqdmy-`r&. ²⁴ b`yn-thmvt xvllty b`yn mjynvt nkbdy-mym. ²⁵ b+rm hrym h+bjv lpny gbjvt xvllty. ²⁶ jd-l` jsh `r& vxv&vt vr`s jprvt tbl. ²⁷ bhkynv smym sm `ny bxvqv xvg jl-pny thvm. ²⁸ b`m&v sxqym mmjl bjzvv jynvt thvm. ²⁹ bsvmv lym xqv vmym l` yjbrv-pyv bxvqv mv\$dy `r&. ³⁰ v`hyh `&lv `mvn v`hyh sjsjym yvm yvm msxqt lpnyv bkl-jt. ³¹ msxqt btbl `r&v vsjsjy `t-bny `dm. ³² vjth bnym smjv-ly v`sry drky ysmrv. ³³ smjv mv\$`r vxkmv v`l-tprijv. ³⁴ `sry `dm smj ly lsqd jl-dlty yvm yvm lsmr mzvvt ptxy. ³⁵ ky m&`y m&`y xyym vpyq r&vn myhvh. ³⁶ vx+`y xm\$ npsv kl-msn`y `hbv mvt.

Chapter 9

¹ xkmvt bnth byth x&bh jmvdyh sbjh. ² +bxh +bxh m\$kh yynh `p jrkh slxnh. ³ slxh njrtyh tqr`jl-gpy mrrmy qrt. ⁴ my-pty y\$R hnh x\$R-lb `mrh lv. ⁵ lkv lxm v blxmy vstv byyn m\$ky. ⁶ jzbv pt`ym vxyv v`sr v bdrk bynh. ⁷ y\$R l& lqx lv qlvn vmvkyx lrsj mvmv. ⁸ `l-tvkx l& pn-ysn`k hvkx lxkm vy`hbk. ⁹ tn lxkm vyxkm-jvd hvdj l&dyq vyv\$P lqx. ¹⁰ txlt xkmh yr`t yvhv vdtj qdsym bynh. ¹¹ ky-by yrbv ymyk vyv\$ypv lk snvt xyym. ¹² `m-xkmt xkmt lk vl&t lbdk ts`. ¹³ `st k\$ylvt hmyh ptyvt vbl-ydjh mh. ¹⁴ vysbh lptx byth jl-k\$` mrrmy qrt. ¹⁵ lqr` ljbyr-drk hmysrym `rxvtm. ¹⁶ my-pty y\$R hnh vx\$R-lb v`mrh lv. ¹⁷ mym-gnvbym ymtqv vlxm \$trym ynjm. ¹⁸ vl`-ydj ky-rp`ym sm bjm qy s`vl qr`yh.

Chapter 10

¹ msly slmh bn xkm ysmx-`b vbn k\$yl tvgt `mv. ² l`-yvjylv `v&rvt rsj v&dqh t&yl mmvt. ³ l`-yrjyb yvhv nps &dyq vhtv rsjym yhdp. ⁴ r`s jsh kp-rmyh vyd xrv&ym tjsyr. ⁵ `gr bqy& bn mskyl nrdm bq&yr bn mbys. ⁶ brkvt lr`s &dyq vpy rsjym yk\$H xm\$. ⁷ zkr &dyq lbrkh vsm rsjym yrqb. ⁸ xkm-lb yqx m&vt v`vyl sptym ylb+. ⁹ hvk btm ylk b+x vmjqs drkyv yvdj. ¹⁰ qr& jyn ytn j&bt v`vyl sptym ylb+. ¹¹ mqvr xyym py &dyq vpy rsjym yk\$H xm\$. ¹² sn`h tjvrr mdnym vjl kl-psjym tk\$H `hbb. ¹³ bspty nbvn tm&` xkmh vsb+ lgv x\$R-lb. ¹⁴ xkmym y&pnv-djt vpy-`vyl mxth qrbh. ¹⁵ hvn jsyr qryt jzv mxtt dlym rism. ¹⁶ pjlt &dyq lxyym tbv`t rsj lx+`t. ¹⁷ `rx lxyym svmr mv\$R vjvzb tvkxt mtjh. ¹⁸ mk\$H sn`h spty-sqr vmv&` dbh hv` k\$yl. ¹⁹ brb dbrym l` yxdl-psj vxsk sptyv mskyl. ²⁰ k\$P nbxr lsvn &dyq lb rsjym kmj+. ²¹ spty &dyq yrjv rbym v`vylym bx\$R-lb ymvtv. ²² brkt yvhv hy` tjsyr vl`-yv\$P j&b jmh. ²³ ksxvq lk\$yl jsvt zmh vxkmh l`ys tbvnh. ²⁴ mgvrt rsj hy` tbv`nv vt`vt &dyqym ytn. ²⁵ kjbvr \$vph v`yn rsj v&dyq y\$vd jvlm. ²⁶ kxm& lsnym vkjsn ljynym kn hj&l lslxyv. ²⁷ yr`t yvhv tv\$yp ymym vsnvt rsjym tq&rn. ²⁸ tvxlt &dyqym smxh vtqvt rsjym t`bd. ²⁹ mjvz ltm drk yvhv vmxth lpjly `vn. ³⁰ &dyq ljlvm bl-ymv+ vrsjym l` ysknv-`r&. ³¹ py-&dyq ynvb xkmh vlsvn thpkvt tkrt. ³² spty &dyq ydjvn r&vn vpy rsjym thpkvt.

Chapter 11

¹ m`zny mrmh tvjbt yvhv v`bn slmh r&vvn. ² b`-zdv nvyb` qlvn v`t-&nvjym xkmh. ³ tmt ysrym tnxm v\$lp bvgdym vsdm. ⁴ l`-yvjyl hvn byvm jbrh v&dqh t&yl mmvt. ⁵ &dqt tmym tysr drkv vbrsjtv ypl rsj. ⁶ &dqt ysrym t&ylm vbhvt bgdym ylkdv. ⁷ bmvt `dm rsj t`bd tqvh vtvxlt `vny m`bdh. ⁸ &dyq m&rh nxl& vyb` rsj txyv. ⁹ bph xnp ysxt rjhv vbdjt &dyqym yxl&v. ¹⁰ b+vb &dyqym tj& qryh vb`bd rsjym rnh. ¹¹ bbrkt ysrym trvm qrt vbpy rsjym thr\$. ¹² bz-lrjyv x\$R-lb

v`ys tbvntv yxrys. ¹³ hvlk rkyl mglh-\$vd vn`mn-rvx mk\$h dbr. ¹⁴ b`yn txblvt ypl-jm vtsvjh brb yvj&. ¹⁵ rj-yrvj ky-jrb zr vsn` tqjym bv+x. ¹⁶ `st-xn ttmk kbvd vjry&yym ytmkv-jsr. ¹⁷ gml npsv `ys x\$d vjkr s`rv `kzry. ¹⁸ rsj jsh pjlt-sqr vzrj &dqh skr `mt. ¹⁹ kn-&dqh lxymm vmrdp rjh lmvvt. ²⁰ tvjbt yvhv jqsy-lb vr&vvn tmymy drk. ²¹ yd lyd l`-ynqh rj vzrj &dyqym nml+. ²² nzm zhb b`p xzyr `sh yph v\$rt +jm. ²³ t`vt &dyqym `k-+vb tqvt rsjym jbrh. ²⁴ ys mpzr vnv\$p jvd vxvsk mysr `k-lmx\$vr. ²⁵ nps-brkh tdsn vmrvh gm-hv` yvr`. ²⁶ mnj br yqbhv l`vm vbrkh lr`s msbyr. ²⁷ sxr +vb ybqs r&vn vdrs rjh tbv`nv. ²⁸ bv+x bjsrv hv` ypl vkjlh &dyqym yprxv. ²⁹ jvkr bytv ynxl-rvx vjbd `vyl lxkm-lb. ³⁰ pry-&dyq j& xyym vlqx npsvt xkm. ³¹ hn &dyq b`r& yslm `p ky-rsj vxv+`.

Chapter 12

¹ `hb mv\$r `hb djt vsn` tvkxt bjr. ² +vb ppyq r&vn myhvh v`ys mzmvt yrsyj. ³ l`-ykv n`dm brsj vsrs &dyqym bl-ymv+. ⁴ `st-xyl j+rt bjlh vkrqb bj&mvtyv mbysh. ⁵ mxsbvt &dyqym msp+ txblvt rsjym mrmh. ⁶ dbry rsjym `rb-dm vpy ysrym y&yml. ⁷ hpvk rsjym v`ynm vbyt &dyqym yjmd. ⁸ lpy-sklv yhll-`ys vnjvh-lb yhyh lbvz. ⁹ +vb nqlh vjbd lv mmtkdb vx\$r-lxm. ¹⁰ yvdj &dyq nps bhmtv vrxmy rsjym `kzry. ¹¹ jbd `dmtv ysbj-lxm vmrdp ryqym x\$r-lb. ¹² xmd rsj m&vd rjym vsrs &dyqym ytn. ¹³ bpsj sptym mvqs rj vy&` m&rh &dyq. ¹⁴ mpry py-`ys ysbj-+vb vgmvl ydy-`dm ysvb lv. ¹⁵ drk `vyl ysrbjnyv vsmj lj&h xkm. ¹⁶ `vyl byvm yvdj kj\$v vk\$h qlvn jrvm. ¹⁷ ppyx `mvnh ygyd &dq vjd sqrym mrmh. ¹⁸ ys bv+h kmdqrvt xrb vlsvn xkmym mpr`. ¹⁹ spt-`mt tkvn ljd vjd-`rgyjh lsvn sqr. ²⁰ mrmh blb-xrsy rj vlyj&y slvm smxh. ²¹ l`-y`nh l&dyq kl-`vn vrsjym ml`v rj. ²² tvjbt yvhv spty-sqr vjy `mvnh r&vvn. ²³ `dm jrvm k\$h djt vlb k\$ylym yqr` `vlt. ²⁴ yd-xrv&yym tmsvl vrmyh thyh lm\$. ²⁵ d`gh blb-`ys ysnxh vdbr +vb ysmxnh. ²⁶ ytr mrjhv &dyq vdrk rsjym ttjm. ²⁷ l`-yxrk rmyh &ydv vhnv-`dm yqr xrv&. ²⁸ b`rx-&dqh xyym vdrk ntybh `l-mvt.

Chapter 13

¹ bn xkm mv\$r `b vl& l`-smj gjrh. ² mpry py-`ys y`kl +vb vnps bgdym xm\$. ³ n&r pyv smr npsv psq sptyv mxth-lv. ⁴ mt`vh v`yn npsv j&l vnps xr&yym tdsn. ⁵ dbr-sqr ysn` &dyq vrsj yb`ys vyxpyr. ⁶ &dqh t&r tm-drk vrsjh t\$l p x+`t. ⁷ ys mtjrs v`yn kl mtrvss vhnv rb. ⁸ kpr nps-`ys jsrv vrs l`-smj gjrh. ⁹ `vr-&dyqym ysmx vnr rsjym ydj. ¹⁰ rq-bzdvn ytn m&h v`t-nvj&yym xkmh. ¹¹ hvn mhbl ymj+ vqb& jl-yd yrhb. ¹² tvxlt mmskh mxlh-lb vj& xyym t`vh b`h. ¹³ bz ldrb yxbl lv vyr` m&vh hv` yslm. ¹⁴ tvrt xkm mqvr xyym l\$vr mmqsy mvt. ¹⁵ skl-+vb ytn-xn vdrk bgdym `ytn. ¹⁶ kl-jrvm yjsh bdjt vk\$yl yprs `vlt. ¹⁷ ml`k rsj ypl brj v&yr `mvnym mpr`. ¹⁸ rys vqlvn pvrv mv\$r vsvmr tvkxt ykbd. ¹⁹ t`vh nyh tjrb lnpv tvjbt k\$ylym \$vr mrj. ²⁰ hlvk `t-xkmym vxkm vrjh k\$ylym yrvj. ²¹ x+`ym trdp rjh v`t-&dyqym yslm-+vb. ²² +vb ynxy l bny-bnym v&pvn l&dyq xyl

xv+`. ²³ rb-`kl nyr r`sym vys n\$ph bl` msp+. ²⁴ xvsk sb+v svn` bnv v`hvb sxrv mv\$r. ²⁵ &dyq `kl lsbj npsv vb+n rsjym tx\$r.

Chapter 14

¹ xkmvt nsym bnth byth v`vlt bydyh thr\$nv. ² hvlk bysrv yr` yvh vnlvz drkyv bvzhv. ³ bpy-`vyl x+r g`vh vspty xkmym tsmvrm. ⁴ b`yn `lpym `bv\$ br vrb-tbv`vt bvx svr. ⁵ jd `mvnym l` ykzb vypyx kzbym jd sqr. ⁶ bqs-l& xkmh v`yn vdjt lnbn nql. ⁷ lk mngd l`ys k\$yl vbl-ydjt spty-djt. ⁸ xkmt jrvm hbyn drkv v`vlt k\$ylym mrmh. ⁹ `vlym yly& `sm vbyn ysrym r&vn. ¹⁰ lb yvdj mrt npsv vbsmxtv l`-ytjrb zr. ¹¹ byt rsjym ysmd v`hl ysrym ypryx. ¹² ys drk ysr lpny-`ys v`xryth drky-mvt. ¹³ gm-bsxvq yk`b-lb v`xryth smxh tvgh. ¹⁴ mdrkyv ysbj \$vg lb vmjlyv `ys +vb. ¹⁵ pty y`myn lkl-dbr vjrv ybyn l`sr. ¹⁶ xkm yr` v\$r mrj vk\$yl mtjbr vbv+x. ¹⁷ q&r-`pym yjsh `vlt v`ys mzmvt ysn`. ¹⁸ nxlv pt`ym `vlt vjrvym yktrv dt. ¹⁹ sxv rjym lpny +vbym vrsjym jl-sjry &dyq. ²⁰ gm-lrjhv ysn` rs v`hby jsyr rbym. ²¹ bz-lrjhv xv+` vmxvnn jnyym `sryv. ²² hlv-`ytjv xrsy rj vx\$d v`mt xrsy +vb. ²³ bkl-j&b yhyh mvtr vdbr-sptym `k-lmx\$vr. ²⁴ j+rt xkmym jsrm `vlt k\$ylym `vlt. ²⁵ m&yl npsvt jd `mt vypx kzbym mrmh. ²⁶ byr`t yvh mb+x-jz vlbnyv yhyh mx\$h. ²⁷ yr`t yvh mqvr xyym l\$vr mmqsy mvt. ²⁸ brb-jm hdr-mlk vb`p\$ l`m mxtt rzvn. ²⁹ `rk `pym rb-tbvn vq&r-rvx mrym `vlt. ³⁰ xyy bsrym lb mrp` vrqb j&mv qn`h. ³¹ jsq-dl xrp jshv vmkdbv xnn `byvn. ³² brjtv ydxh rsj vx\$h bmvv &dyq. ³³ blb nbvn tnvx xkmh vbqrb k\$ylym tvdj. ³⁴ &dqh trvmm-gvy vx\$d l`mym x+`t. ³⁵ r&vn-mlk ljbd mskyl vjbrtv thyh mbys.

Chapter 15

¹ mjnh-rk ysyb xmh vdbr-j&b yjhl-`p. ² lsvn xkmym ty+yb dt vpy k\$ylym ybyj `vlt. ³ bkl-mqvm jyny yvh &pvt rjym v+vbym. ⁴ mrp` lsvn j& xyym v\$lp bh sbr brvx. ⁵ `vyl yn` & mv\$r `byv vsmr tvkxt yjrm. ⁶ byt &dyq x\$n rb vbtbv`t rsj njkr. ⁷ spty xkmym yzrv dt vlb k\$ylym l`-kn. ⁸ zbx rsjym tvjbt yvh vtplt ysrym r&vvn. ⁹ tvjbt yvh drk rsj vmrdp &dqh y`hb. ¹⁰ mv\$r rj ljzb `rx svn` tvkxt ymvt. ¹¹ s`vl v`bdvn ngd yvh `p ky-lbvt bny-`dm. ¹² l` y`hb-l& hvkx lv `l-xkmym l` ylk. ¹³ lb smx yy+b pnym vbj&bt-lb rvx nk`h. ¹⁴ lb nbvn ybqs-djt vyny k\$ylym yrjh `vlt. ¹⁵ kl-yym jny rjym v+vb-lb msth tnyd. ¹⁶ +vb-mj+ byr`t yvh m`v&r rb vmhvmh bv. ¹⁷ +vb `rxt yrq v`hbh-sm msvr `bv\$ vsn`h-bv. ¹⁸ `ys xmh ygrh mdvn `rk `pym ysqy+ ryb. ¹⁹ drk j&l kmskt xdq v`rx ysrym \$llh. ²⁰ bn xkm ysmx-`b vk\$yl `dm bvzh `mv. ²¹ `vlt smxh lx\$r-lb v`ys tbvnh yysr-lkt. ²² hpr mxsbvt b`yn \$vd vbrb yvj&y tmqm. ²³ smxh l`ys bmjnh-pyv vdbr bjtv mh-+vb. ²⁴ `rx xyym lmjhl lmskyl lmjn \$vr ms`vl m+h. ²⁵ byt g`ym y\$x yvh vy&b gbvl `lmnh. ²⁶ tvjbt yvh mxsbvt rj v+hrym `mry-njm. ²⁷ jkr bytv bv&j b&j vsvn` mtnt yxyh. ²⁸ lb &dyq ygh ljnvt

vpy rsjym ybyj rjvt. ²⁹ rxvq yvhv mrsjym vtplt &dyqym ysmj. ³⁰ m`vr-jynym ysmx-lb smvjh +vbh tdsn-j&m. ³¹ `zn smjt tvkxt xyym bqrb xkmym tlyn. ³² pvrj mv\$ r mv`\$ npsv vsvmj tvkxt qvnh lb. ³³ yr` t yvhv mv\$ r xkmh vlpny kbvd jvnh.

Chapter 16

¹ l`dm mjrky-lb vmyhvh mjnh lsvn. ² kl-drky-`ys zk bjynyv vtkn rvxvt yvhv. ³ gl`l-yhvh mjsyk vyknv mxsbtyk. ⁴ kl pjl yvhv lmjnhv vgm-rsj lyvm rjh. ⁵ tvjbt yvhv kl-gbh-lb yd lyd l` ynqh. ⁶ bx\$d v`mt ykpr jvn vbyr` t yvhv \$vr mrj. ⁷ br&vt yvhv drky-`ys gm-`vybyv yslm`tv. ⁸ +vb-mj+ b&dqh mrb tbv`vt bl` msp+. ⁹ lb`dm yxsb drkv vyhvh ykyn &jdv. ¹⁰ q\$m jl-spty-mlk bmsp+ l` ymj-l-pyv. ¹¹ pl\$ vm`zny msp+ lyhvh mjshv kl-`bny-ky\$. ¹² tvjbt mlkym jsvt rsj ky b&dqh ykvn k\$. ¹³ r&vn mlkym spty-&dq vdbr ysrym y`hb. ¹⁴ xmt-mlk ml`ky-mvt v`ys xkm ykprnh. ¹⁵ b`vr-pny-mlk xyym vr&vvn kjb mlqvs. ¹⁶ qnh-xkmh mh-+vb mxrv& vqnv bynh nbxr mk\$. ¹⁷ m\$lt ysrym \$vr mrj smr npsv n&r drkv. ¹⁸ lpny-sbr g`vn vlpny kslvn gbh rvx. ¹⁹ +vb spl-rvx `t-jnyym mxlq sll` t-g`ym. ²⁰ mskyl jl-dbr ym&`-+vb vbv+x byhvh `sryv. ²¹ lxkm-lb yqr` nbvn vmtq sptym y\$yp lqx. ²² mqvr xyym skl bjlyv vmv\$ r `vlym `vlt. ²³ lb xkm yskyl pyhv vjl-sptyv y\$yp lqx. ²⁴ &vp-dbs `mry-njm mtvq lnps vmrp` lj&m. ²⁵ ys drk ysr lpny-`ys v`xryth drky-mvt. ²⁶ nps jml jmlh lv ky-`kp jlyv pyhv. ²⁷ `ys blyjl krh rjh vjl-sptyv k`s &rbt. ²⁸ `ys thpkvt yslx mdvn vnrgn mpryd `lvp. ²⁹ `ys xm\$ ypth rjhv vlvlykv bdrk l`-+vb. ³⁰ j&h jynyv lxs b thpkvt qr& sptyv klh rjh. ³¹ j+rt tp`rt sybh bdrk &dqh tm&`. ³² +vb `rk `pym mgbvr vmsl brv xv mlkd jyr. ³³ bxyq yv+l` t-hgvrl vmyhvh kl-msp+v.

Chapter 17

¹ +vb pt xrbh vslvh-bh mbyt ml` zbxy-ryb. ² jbd-mskyl ymsl bbn mbys vbtvk `xym yxlq nxlh. ³ m&rp lk\$ p vkvr lzhh vbxn lbvt yvhv. ⁴ mrj mqsyb jl-spt-`vn sqr mzyn jl-lsvn hvt. ⁵ ljj lrs xrp jshv smx l`yd l` ynqh. ⁶ j+rt zqnym bny bnym vtp`rt bnym `bvtm. ⁷ l`-n`vh lnbl spt-ytr` p ky-lndyb spt-sqr. ⁸ `bn-xn hxsd bjyny bjlyv `l-kl-`sr ypnh yskyl. ⁹ mk\$h-psj mbqs `hbh vsnh bdbv mpryd `lvp. ¹⁰ txt gjrh bmbyn mhkvv k\$yl m`h. ¹¹ `k-mry ybqs-rj vml`k `kzry yslx-bv. ¹² pgvs db skvl b`ys v`l-k\$yl b`vltv. ¹³ msyb rjh txt +vbh l`-tmys rjh mbytv. ¹⁴ pv+r mym r`syv mdvn vlpny htglj hryb n+vs. ¹⁵ m&dyq rsj vmrsyj &dyq tvjbt yvhv gm-snyhm. ¹⁶ lmh-zh mxyr byd-k\$yl lqnv xkmh vlb-`yn. ¹⁷ bkl-jt`hb hrj v`x l&rh yvld. ¹⁸ `dm x\$ r-lb tvqj kp jrb jrbh lpny rjhv. ¹⁹ `hb psj`hb m&h mgbyh ptxv mbqs-sbr. ²⁰ jqs-lb l` ym&`-+vb vnhpk blsvnv ypv l brjh. ²¹ yld k\$yl ltvgh lv vl-`ysmx `by nbl. ²² lb smx yy+b ghv vrvx nk`h tybs-grm. ²³ sxd mxyq rsj yqx lh+vt `rxvt msp+. ²⁴ `t-pny mbyn xkmh vjyny k\$yl bq&h-`r&. ²⁵ kj\$ l`byv bn k\$yl vmmr lyvldtv. ²⁶ gm jnvs l&dyq l`-+vb

lhkvt ndybym jl-ysr. ²⁷ xvsk `mryv yvdj djt vqr-rvx `ys tbvnh. ²⁸ gm `vyl mxrys xkm yxsb `+m sptyv nbvn.

Chapter 18

¹ It`vh ybqs nprd bkl-tvsyh ytgj. ² l`-yxp& k\$yl btvnh ky `m-bhtglvt lbv. ³ bbv`-rsj b` gm-bvz vjm-qlvn xrph. ⁴ mym jmqym dbry py-`ys nxl nbj mqvr xkmh. ⁵ s`t pny-rsj l`-+vb lh+vt &dyq bmsp+. ⁶ spty k\$yl yb`v bryb vpyv lmhlmt yqr`. ⁷ py-k\$yl mxth-lv vsptyv mvqs npsv. ⁸ dbry nrgn kmthmym vhm yrdv xdry-b+n. ⁹ gm mtrph bml`ktv `x hv` lbjl msxyt. ¹⁰ mgdl-jz sm yvhv bv-yrv& &dyq vnsqb. ¹¹ hvn jsyr qryt jzv vkxvmh nsgbh bmskytv. ¹² lpny-sbr ygbh lb-`ys vlpny kbvd jnvh. ¹³ msyb dbr b+rm ysmj `vlt hy`-lv vklmh. ¹⁴ rvx-`ys yklkl mxlhv vrvx nk`h my ys`nh. ¹⁵ lb nbvn yqnh-djt v`zn xkmym tbqs-djt. ¹⁶ mtv `dm yrxyb lv vlpny gdlym ynxnv. ¹⁷ &dyq hr`svn brybv yb`-rjvh vxqrv. ¹⁸ mdynym ysbyt hgvr l vbyn j&vmym ypryd. ¹⁹ `x npsj mqryt-jz vmdvny m kbryx `rmvn. ²⁰ mpny py-`ys tsbj b+nv tbv` t sptyv ysbj. ²¹ mvt vxyym byd-lsvn v`hbyh y`kl pryh. ²² m&` `sh m&` +vb vpyq r&vn myhvh. ²³ txnvny ydbr-rs vjsyr yjnh jzvt. ²⁴ `ys rjym lhtrij vs `hb dbq m`x.

Chapter 19

¹ +vb-rs hvk btmv mjqs sptyv vhw` k\$yl. ² gm bl`-djt nps l`-+vb v`& brglym xv+`. ³ `vlt `dm t\$lp drkv vjl-yvhv yzjp lbv. ⁴ hvn y\$yp rjym rbym vdl mrjvh yprd. ⁵ jd sqrym l` ynqh vpyx kzby m l` yml+. ⁶ rbym yxlv pny-ndyb vkl-hrj l`ys mtv. ⁷ kl `xy-rs sn`hv `p ky mrjvh rxqv mmnv mrdp `mrym l`-hmh. ⁸ qnh-lb `hb npsv smr tbvnh lm&`-+vb. ⁹ jd sqrym l` ynqh vpyx kzby m y`bd. ¹⁰ l`-n`vh lk\$yl tjvng `p ky-ljbd msl bsrym. ¹¹ skl `dm h`ryk `pv vtp`rtv jbr jl-psj. ¹² nhm kkpyr zjp mlk vk+l jl-jsb r&vny. ¹³ hvt l`byv bn k\$yl vdlp +rd mdyny `sh. ¹⁴ byt vhnv nxl t `bvt vmyhvh `sh msklt. ¹⁵ j&lh tpyl trdmh vnps rmyh trjb. ¹⁶ smr m&vh smr npsv bvzh drkyv yvmt. ¹⁷ mlvh yvhv xvnn dl vgmlv yslm-lv. ¹⁸ y\$ r bnk ky-ys tqvh v`l-hmytv `l-ts` npsk. ¹⁹ grl-xmh ns` jns ky `m-t&y l vjvd tv\$ p. ²⁰ smj j&h vqbl mv\$ r lmjn txkm b`xrytk. ²¹ rbvt mxsbvt blb-`ys vj&t yvhv hy` tqvm. ²² t`vt `dm x\$dv v+vb-rs m`ys kzb. ²³ yr` t yvhv lxyym vsbj ylyn bl-ypqd rj. ²⁴ +mn j&l ydv b&lxt gm-`l-pyvh l` ysybnh. ²⁵ l& tkh vpty yjrm vhwkyx lnbnv ybyn djt. ²⁶ msdd-`b ybryx `m bn mbys vmxpyr. ²⁷ xdl-bny lsmj mv\$ r lsgvt m`mry-djt. ²⁸ jd blyjl yly& msp+ vpy rsjym yblj-`vn. ²⁹ nkvnv ll&y m sp+y m vmhlmt lgv k\$ylym.

Chapter 20

¹ l& hyyn hmh skr vkl-sgh bv l` yxkm. ² nhm kkpyr `ymt mlk mtjbrv xv+` npsv. ³ kbvd l`ys sbt mryb vkl-`vyl ytglij. ⁴ mxrp j&l l`-yxrs ys`l bq&yv v`yn. ⁵ mym jmqym j&h blb-`ys v`ys tbvnh ydlnh. ⁶ rb-`dm yqr` `ys x\$dv v`ys `mvnym my ym&`. ⁷ mthlk btmv &dyq `sry bnyv `xryv. ⁸ mlk yvsb jl-k\$`-dyn mzrh bjnyv kl-rj. ⁹ my-y`mr zkyty lby +hrty mx+`ty. ¹⁰ `bn v`bn `yph v`yph tvjbt yvh gm-snyhm. ¹¹ gm bmjllyv ytnkr-njr `m-zk v`m-ysr pjlv. ¹² `zn smjt vjyn r`h yvh jsh gm-snyhm. ¹³ `l-t`hb snh pn-tvrs pqx jyny sbj-lxm. ¹⁴ rj rj y`mr hqvn v`zl lv `z ythll. ¹⁵ ys zhb vrb-pnynym vkly yqr spty-djt. ¹⁶ lqx-bgdv ky-jrb zr vbjd nkrym xblhv. ¹⁷ jrb l`ys lxm sqr v`xr yml`-pyhv x&&. ¹⁸ mxsbvt bj&h tkvn vbtxblvt jsh mlxmh. ¹⁹ gvlh-\$vd hvk rkyl vlpth sptyv l` ttjrb. ²⁰ mqll `byv v`mv ydjkrv b`ysvn xsk. ²¹ nxlh mbxlt br`snh v`xryth l` tbrk. ²² `l-t`mr `slmh-rj qvh lyvh vysj lk. ²³ tvjbt yvh `bn v`bn vm`zny mrmh l`-+vb. ²⁴ myvh m&jdy-gbr v`dm mh-ybyn drkv. ²⁵ mvqs `dm ylj qds v`xr ndrym lbqr. ²⁶ mzrh rsjym mlk xkm vysb jlyhm `vpn. ²⁷ nr yvh nsmt `dm xps kl-xdry-b+n. ²⁸ x\$d v`mt y&rv-mlk v\$jd bx\$d k\$`v. ²⁹ tp`rt bxvrym kxm vhdr zqnym sybh. ³⁰ xbrvt p&j tmryq brj vmkvt xdry-b+n.

Chapter 21

¹ plgy-mym lb-mlk byd-yvh jl-kl-`sr yxp& y+nv. ² kl-drk-`ys ysr bjnyv vtn lbvt yvh. ³ jsh &dqh vmsp+ nbxr lyvh mzb. ⁴ rvm-jynym vrb-lb nr rsjym x+`t. ⁵ mxsbvt xrv& `k-lmvt vkl-`& `k-lm\$vr. ⁶ pjlv `v&rvt blsvn sqr hbl ndp mbqsy-mvt. ⁷ sd-rsjym ygvrm ky m`nv ljsvt msp+. ⁸ hpkpk drk `ys vzr vzk ys rjlv. ⁹ +vb lsbt jl-pnt-gg m`st mdynym vby xbr. ¹⁰ nps rsj `vth-rj l`-yxn bjnyv rjhv. ¹¹ bjns-l& yxkm-pty vbhskyl lxkm yqx-djt. ¹² mskyl &dyq lby rsj m\$lp rsjym lrj. ¹³ `+m `znv mzjqt-dl gm-hv` yqr` vl` yjnh. ¹⁴ mtv b\$tr ykph-`p vsxd bxq xmh jzh. ¹⁵ smxh l&dyq jsvt msp+ vmxth lpjly `vn. ¹⁶ `dm tvjh mdrk hskl bqhl rp`ym ynvx. ¹⁷ `ys mx\$vr `hb smxh `hb yyn-vsmn l` yjsyr. ¹⁸ kpr l&dyq rsj vtvt ysrym bvgd. ¹⁹ +vb sbt b`r&-mdbr m`st mdvny vkj\$. ²⁰ `v&r nxmd vsmn bnv xkm vk\$yl `dm ybljnv. ²¹ rdp &dqh vx\$d ym&` xyym &dqh vkbvd. ²² jyr gbrym jl xkm vyrd jz mb+hx. ²³ smr pyv vlsnv smr m&rvt npsv. ²⁴ zd yhyr l& smv jvsh bjbrt zdvn. ²⁵ t`vt j&l tmytnv ky-m`nv ydyv ljsvt. ²⁶ kl-hyvm ht`vh t`vh v&dyq ytn vl` yxsk. ²⁷ zbx rsjym tvjhb `p ky-bzmh yby`nv. ²⁸ jd-kzbym y`bd v`ys svmj ln&x ydbr. ²⁹ hjz `ys rsj bpnvy vysr hv` ykyn drkyv. ³⁰ `yn xkmh v`yn tbvnh v`yn j&h lngd yvh. ³¹ \$v\$ mvkn lyvm mlxmh vlyvh htsvjh.

Chapter 22

¹ nbxr sm mjsr rb mk\$ p vmzhh xn +vb. ² jsyr vrs npgsv jsh klm yvh. ³ jrvm r`h rjh vy\$tr vptyym jbrv vnjnsv. ⁴ jqb jnvh yr` t yvh jsr vkbvd vxwym. ⁵ &nym pxym bdrk jqv svmr npsv yrqx mhm. ⁶ xnk lnjr jl-py drkv gm ky-yzqyn l`-y\$vr mmnh. ⁷ jsyr brsym ymsvl vjbd lvh l`ys mlvh. ⁸ zvrj jvlh yq&vr-`vn vsb+ jbrtv yklh. ⁹ +vb-jyn hv` ybrk ky-ntn mlxmv ldl. ¹⁰ grs l& vy&` mdvn vysbt dyn vqlvn. ¹¹ `hb +hvr-lb xn sptyv rjhv mlk. ¹² jyny yvh n&rv djt vy\$lp dbry bgd. ¹³ `mr j&l `ry bxv& btkv rxbvt `r&x. ¹⁴ svxh jmqh py zrvt zjvm yvh ypv-l-sm. ¹⁵ `vlt qsvrh blb-njr sb+ mv\$ r yrxyqnh mmnv. ¹⁶ jsq dl lhrbvt lv ntn ljsyr `k-lmx\$vr. ¹⁷ h+ `znk vsmj dbry xkmym vlbk tsyt ldjty. ¹⁸ ky-njym ky-tsmrm bb+nk yknv yxdv jl-sptyk. ¹⁹ lhyvt byvh mb+xk hvdjtyk hyvm `p-`th. ²⁰ hl` ktbtv lk slsvm bmj&vt vdjt. ²¹ lhvdyjk qs+ `mry `mt lhsyb `mrym `mt lslxyk. ²² `l-tgzl-dl ky dl-hv` v`l-tdk` jny bsjr. ²³ ky-yvh yryb rybm vqbj `t-qbjym nps. ²⁴ `l-ttrj `t-bjl `p v` t-`ys xmv l` tbv`. ²⁵ pn-t`lp `rxtv vlqxt mvqs lnpsk. ²⁶ `l-thy btqjy-kp bjrbym ms`vt. ²⁷ `m-`yn-lk lslm lmh yqx mskbk mtxyk. ²⁸ `l-t\$g gbvl jvlm `sr jsv `bvtyk. ²⁹ xzyt `ys mhyr bml`ktv lpy-mlkym yty&b bl-yty&b lpy xskym.

Chapter 23

¹ ky-tsb llxvm `t-mvsl byn tbyn `t-`sr lpyk. ² vsmt skyn blk `m-bjl nps `th. ³ `l-tt`v lm+jmvtv vvh` lxm kzbym. ⁴ `l-tygj lhjsyr mbyntk xdl. ⁵ htjvp jynyk bv v`ynn ky jsh yjsh-lv knpym knsr vjyp hsmym. ⁶ `l-tlxm `t-lxm rj jyn v`l-tt`v lm+jmtyv. ⁷ ky kmv-sjr bnpsv kn-hv` `kl vsth y`mr lk vlv bl-jmk. ⁸ ptk-`klt tqy`nh vsxt dbryk hnjmym. ⁹ b`zny k\$yl `l-tdbr ky-ybvz lskl mlyk. ¹⁰ `l-t\$g gbvl jvlm vbsdy ytmym `l-tb`. ¹¹ ky-g`lm xzq hv`-yryb `t-rybm `tk. ¹² hby`h lmv\$ r lbk v`znk l`mry-djt. ¹³ `l-tmnj mnjr mv\$ r ky-tnv bsb+ l` ymvt. ¹⁴ `th bsb+ tkv vnpsv ms`vl t&yl. ¹⁵ bny `m-xkm lbk ysmx lby gm-`ny. ¹⁶ vtjlnh klyvty bdr sptyk mysrym. ¹⁷ `l-yqn` lbk bx+`ym ky `m-byr` t-yvh kl-hyvm. ¹⁸ ky `m-ys `xryt vtqvt l`tkrt. ¹⁹ smj-`th bny vxkm v`sr bdrk lbk. ²⁰ `l-thy b\$b`y-yyn bzly bsr lmv. ²¹ ky-\$b` vzvll yvrs vqrjym tbyv nvmh. ²² smj l`byk zh yldk v`l-tbvz ky-zqnh `mk. ²³ `mt qnh v`l-tmkr xkmh vmv\$ r vbynh. ²⁴ gvl ygv l`by &dyq yvld xkm vysmx bv. ²⁵ ysmx-`byk v`mk vtgl yvldtk. ²⁶ tnh-bny lbk ly vjynyk drky tr&nh. ²⁷ ky-svxh jmqh zvnv vb`r &rh nkryh. ²⁸ `p-hy` kxtp t`rb vbgdym b`dm tv\$. ²⁹ lmy `vy lmy `bv lmy mdvny lmy syx lmy p&jym xnm lmy xkllvt jynym. ³⁰ lm`xrym jl-hyyn lb`ym lxqr mm\$. ³¹ `l-tr` yyn ky yt`dm ky-ytn bky\$ jynv ythk bmsrym. ³² `xrytv knxs ysk vk&pjny yprs. ³³ jynyk yr`v zrvt vlbk ydbr thpkvt. ³⁴ vhyt kskb blb-ym vkskb br`s xbl. ³⁵ hkvny bl-xlyty hlmvny bl-ydjty mty `qy& `v\$yp `bqsnv jvd.

Chapter 24

¹ `l-tqn` b`nsy rjh v`l-tt`v lhyvt `tm. ² ky-sd yhgh lbm vjml sptyhm tdbnrh. ³ bxkmh ybnh byt vbtbvnh ytkvnn. ⁴ vbdjt xdrym yml`v kl-hvn yqr vnjym. ⁵ gbr-xkm bjevz v`ys-djt m`m&-kx. ⁶ ky btxblvt tjsh-lk mlxmh vtsvjh brb yvj&. ⁷ r`mvt l`vyl xkmvt bsjr l` yptx-pyhv. ⁸ mxsb lhrj lv bjl-mzmvv yqr`v. ⁹ zmt `vlt x+`t vtvjbt l`dm l&. ¹⁰ htrpyt byvm &rh &r kxkh. ¹¹ h&l lqxym lmvt vm+ym lhrj `m-txsvk. ¹² ky-t`mr hn l`-ydnv zh hl`-tkn lbvt hv`-ybyn vn&r npsk hv` ydj vhsyb l`dm kpjlv. ¹³ `kl-bny dbs ky-+vb vnpt mtvq jl-xkk. ¹⁴ kn djh xkmh lpsk `m-m&`t vys `xryt vtqvtk l`tkrt. ¹⁵ `l-t`rb rsj lnh &dyq `l-tsdd rb&v. ¹⁶ ky sbj ypvl &dyq vqm vrsjym ykslv brjh. ¹⁷ bnpl `vybyk `l-tsmx vbkslv `l-ygl lbk. ¹⁸ pn-yr`h yvh vrj bjnyv vhsyb mjlyv `pv. ¹⁹ `l-ttxr bmrjym `l-tqn` brsjym. ²⁰ ky l`-thyh `xryt lrj nr rsjym ydj. ²¹ yr`-`t-yvh bny vmlk jm-svnyv `l-ttjrb. ²² ky-pt`m yqvm `ydm vpyd snyhm my yvdj. ²³ gm-`lh lxmym hkr-pnym bmsp+ bl-+vb. ²⁴ `mr lrsj &dyq `th yqbhv jmym yzjmvhv l`mym. ²⁵ vlmvxyym ynjm vjlyhm tbv` brkt-+vb. ²⁶ sptym ysq msyb dbrym nkxym. ²⁷ hkn bxv& ml`ktk vjtdh bsdh lk `xr vbnyt bytk. ²⁸ `l-thy jd-xnm brjk vhptyt bsptyk. ²⁹ `l-t`mr k`sr jsh-ly kn `jsh-lv `syb l`ys kpjlv. ³⁰ jl-sdh `ys-j&l jbrty vjl-krm `dm x\$-r-lb. ³¹ vnhh jlh klv qmsnym k\$ v pnyv xrym vgdv `bnyv nhr\$h. ³² v`xzh `nky `sy lby r`ty lqxy mv\$. ³³ mj+ snvt mj+ tnmvt mj+ xbv ydym lskb. ³⁴ vb`-mthlk rysk vmx\$ryk k`ys mgn.

Chapter 25

¹ gm-`lh msly slmh `sr hjtyqv `nsy xzqyh mlk-yhvdh. ² kbd `lhym h\$tr dbr vkbd mlkym xqr dbr. ³ smym lrvv v`r& lmq vlb mlkym `yn xqr. ⁴ hgv \$ygyv mk\$ p vy&` l&rp kly. ⁵ hgv rsj lpny-mlk vykvv b&dq k\$`v. ⁶ `l-tthdr lpny-mlk vbmqv gmlym `l-tjmd. ⁷ ky +vb `mr-lk jlh hnh mhspylk lpny ndyb `sr r`v jnyk. ⁸ `l-t&` lrb mhr pn mh-tjsh b`xryth bhklym `tk rjk. ⁹ rybk ryb `t-rjk v\$vd `xr `l-tgl. ¹⁰ pn-yx\$dk smj vdbtk l` tsvb. ¹¹ tpvxy zhb bmskyvt k\$ p dbr dbr jl-`pnyv. ¹² nzm zhb vxly-ktm mvkyx xkm jl-`zn smjt. ¹³ k&nt-slg byvm q&yr &yr n`mn lslxyv vnps `dnyv ysyb. ¹⁴ nsy`ym vrvx vgs m `yn `ys mthll bmtt-sqr. ¹⁵ b`rk `pym ypth q&yn vlsv rkx tsbr-grm. ¹⁶ dbs m&`t `kl dyk pn-tsbjnv vq`tv. ¹⁷ hqr rglk mbyt rjk pn-ysbjk vsn`k. ¹⁸ mpy& vxrb vx& snvn `ys jnh brjhv jd sqr. ¹⁹ sn rjh vrgl mvjdt mb+x bvgd byvm &rh. ²⁰ mjdh bgd byvm qrh xm& jl-ntr vsr bsrym jl lb-rj. ²¹ `m-rjb sn`k h`klhv lxm v`m-&m` hsqhv mym. ²² ky gxlym `th xth jl-r`sv vyvhv yslm-lk. ²³ rvx &pvv txvll gsm vpnym nzjym lsvn \$tr. ²⁴ +vb sbt jl-pnt-gg m`st mdvnyv vbyt xbr. ²⁵ mym qrym jl-nps jyph vsmvjh +vbh m`r& mrxq. ²⁶ mjyn nrps vmqvr msxt &dyq m+ lpny-rsj. ²⁷ `kl dbs hrbvt l`-+vb vxqr kbdm kbvd. ²⁸ jyr prv&h `yn xvmh `ys `sr `yn mj&r lrvxv.

Chapter 26

¹ kslg bqy& vkm+r bq&yr kn l`-n`vh lk\$yl kbvd. ² k&pvr lndv kdrvr ljvp kn qlt xnm l` tb`. ³ sv+ l\$y\$ mtg lxmvr vsb+ lgv k\$ylym. ⁴ `l-tjn k\$yl k`vltv pn-tsvh-lv gm-`th. ⁵ jnh k\$yl k`vltv pn-yhyh xkm bjnyv. ⁶ mq&h rglym xm\$ sth slx dbrym byd-k\$yl. ⁷ dlyv sqym mp\$ x vmsl bpy k\$ylym. ⁸ k&rvr `bn bmrghm kn-nvtm lk\$yl kbvd. ⁹ xv x jlh byd-skvr vmsl bpy k\$ylym. ¹⁰ rb mxvll-kl vskr k\$yl vskr jbrym. ¹¹ kklb sb jl-q`v k\$yl svnh b`vltv. ¹² r`yt `ys xkm bjnyv tqvh lk\$yl mmmv. ¹³ `mr j&l sxl bdrk `ry byn hrxbvt. ¹⁴ hdl t\$vb jl-&yrh vj&l jl-m+tv. ¹⁵ +mn j&l ydv b&lxt nl`h lhsybh `l-pyv. ¹⁶ xkm j&l bjnyv msbjh msyby +jm. ¹⁷ mxzyq b`zny-klb jbr mtjbr jl-ryb l`-lv. ¹⁸ kmtllhlh hyrh zqym x&yvm vmt. ¹⁹ kn-`ys rmh `t-rjvh v`mr hl`-msxq `ny. ²⁰ b`p\$ j&yvm tkbh-`s vb`yn nrgn ystq mdvn. ²¹ pxm lglxym vj&yvm l`s v`ys mdvny lrxr-ryb. ²² dbry nrgn kmtlhmym vhm yrdv xdry-b+n. ²³ k\$y \$ygyvm m&ph jl-xrs sptym dlqym vlb-rj. ²⁴ bsptv ynkr svn` vbqrbv ysyt mrmh. ²⁵ ky-yxnn qvlv `l-t`mn-bv ky sbj tvjbvt blbv. ²⁶ tk\$ h sn`h bms`vn tglh rjtv bqhl. ²⁷ krh-sxt bh ypl vgl `bn `lyv tsvb. ²⁸ lsvn-sqr ysn` dkyv vph xlv yjsh mdxh.

Chapter 27

¹ `l-tthll byvm mxr ky l`-tdj mh-yld yvm. ² yhlk zr vl`-pyk nkry v`l-sptyk. ³ kbd-`bn vn+l hxvl vkj\$ `vyl kbd msnyhm. ⁴ `kzryvt xmh vs+p `p vmy yjmd lpny qn`h. ⁵ +vbh tvkxt mglh m`hbh m\$trt. ⁶ n`mnyvm p&jy `vhb vnjtrvt nsyqvt svn`. ⁷ nps sbjh tbv\$ npt vnps rjbh kl-mr mtvq. ⁸ k&pvr nvddt mn-qnh kn-`ys nvdd mmqvmv. ⁹ smn vq+rt ysmx-lb vmtq rjhv mj&t-nps. ¹⁰ rjk vrjh `byk `l-tjzb vby `xyk `l-tbv` byvm `ydk +vb skn qrvb m`x rxvq. ¹¹ xkm bny vsmx lby v`sybh xry dbr. ¹² jrvm r`h rjh n\$tr pt`ym jbrv njnsv. ¹³ qx-bgdv ky-jrb zr vbjd nkryh xblhv. ¹⁴ mbrk rjhv bqvl gdvl bbqr hskym qlh txsb lv. ¹⁵ dlp +vrd byvm \$gryr v`st mdvny nstvh. ¹⁶ &pnym &pn-rvx vsmn ymyv yqr`. ¹⁷ brzl bbrzl yxd v`ys yxd pny-rjhv. ¹⁸ n&r t`nh y`kl pryh vsmr `dnyv ykbd. ¹⁹ kmym hpny lpnym kn lb-h`dm l`dm. ²⁰ s`vl v`bdh l` tsbjnh vjny h`dm l` tsbjnh. ²¹ m&rp lk\$y vkvr lzhb v`ys lpy mhllv. ²² `m tktvs-`t-h`vyl bmkts btkv hryvvt bjly l`-t\$vr mjlyv `vltv. ²³ ydj tdj pny &`nk syt lbk ldrym. ²⁴ ky l` ljlvm x\$ n v`m-nzr ldvr dvr. ²⁵ glh x&yr vnr`h-ds` vn`\$pv jsbvt hrym. ²⁶ kbsym llbvs vmxyr sdh jtvdyvm. ²⁷ vdy xlv jzym llxmk llxm bytk vxym lnrjvtyk.

Chapter 28

¹ n\$y v`yn-rdp rsj v&dyqym kkpyr yb+x. ² bpsj `r& rbyvm sryh vb`dm mbyv ydj kn y`ryk. ³ gbr rs vjsq dlym m+r \$xp v`yn lxm. ⁴ jzby tvrh yhlv rsj vsmry tvrh ytgrv bm. ⁵ `nsy-rj l`-ybynv msp+ vmbqsy yvh ybynv kl. ⁶ +vb-rs hvk btmv mjqs drkym vhw` jsyr. ⁷ nv&r tvrh bn mbyv vrjh zvlym yklym `byv. ⁸ mrbh hvnv bnsk vbtrbyt lxvnn dlym yqb&nv. ⁹ m\$yr `znv msmj tvrh gm-tpltv tvjhb. ¹⁰ msgh ysrym bdrk rj bsxvtv hv`-ypvl vtmymym ynxlv-+vb. ¹¹ xkm bjnyv `ys

jsyr vdl mbyn yxqrnv. ¹² bjl& &dyqym rbh tp`rt vbqvm rsjym yxps `dm. ¹³ mk\$H psjyv l` y&lyx vmvdh vjzb yrxm. ¹⁴ `sry `dm mpxd tmyd vmqsh lbv ypvl brjh. ¹⁵ `ry-nhm vdb svqq msl rsj jl jm-dl. ¹⁶ ngyd x\$R tbvnt vrb mjsqvt sn`y b&j y`ryk ymym. ¹⁷ `dm jsq bdm-nps jd-bvr ynv\$ `l-ytmkv-bv. ¹⁸ hvlk tmym yvsj vnjqs drkym ypvl b`xt. ¹⁹ jbd `dmtv ysbj-lxm vmrdp rqym ysbj-rys. ²⁰ `ys `mvnt rb-brkvt v`& lhjsyr l` ynqh. ²¹ hkr-pnym l`-+vb vjl-pt-lxm ypsj-gbr. ²² nbhl lhvn `ys rj jyn vl`-ydj ky-x\$R yb`nv. ²³ mvkyx `dm `xry xn ym&` mmxlyq lsvn. ²⁴ gvzl `byv v`mv v`mr `yn-psj xbr hv` l`ys msxyt. ²⁵ rxb-nps ygrh mdvn vbv+x jl-yhvh ydsn. ²⁶ bv+x blbv hv` k\$yl vhhvk bxkmh hv` yml+. ²⁷ nvtv lrs `yn mx\$vr vmjlym jynyv rb-m`rvt. ²⁸ bqvm rsjym y\$tr `dm vb`bmd yrbv &dyqym.

Chapter 29

¹ `ys tvkxvt mqsh-jrp ptj ysbr v`yn mrp`. ² brbvt &dyqym ysmx hjm vbmsl rsj y`nx jm. ³ `ys-`hb xkmh ysmx `byv vrjh zvnvt y`bd-hvn. ⁴ mlk bmsp+ yjmyd `r& v`ys trvmvt yhr\$nh. ⁵ gbr mxlyq jl-rjhv rst pvrs jl-pjmyv. ⁶ bpsj `ys rj mvqs v&dyq yrvn vsmx. ⁷ ydj &dyq dyn dlym rsj l`-ybyn djt. ⁸ `nsy l&vn ypyxv qryh vxkmym ysybv `p. ⁹ `ys-xkm nsp+ `t-`ys `vyl vrgz vsxq v`yn nxt. ¹⁰ `nsy dmym ysn`v-tm vysrym ybqsv npsv. ¹¹ kl-rvxv yv&y` k\$yl vxkm b`xvr ysbxnh. ¹² msl mqsyb jl-dbr-sqr kl-msrtyv rsjym. ¹³ rs v`ys tkkym npgsv m`yr-jyny snyhm yhvh. ¹⁴ mlk svp+ b`mt dlym k\$`v ljd ykvn. ¹⁵ sb+ vtvkxt ytn xkmh vnjr mslx mbys `mv. ¹⁶ brbvt rsjym yrbh-psj v&dyqym bmpltm yr`v. ¹⁷ y\$R bnk vynyxk vytn mjdnym lnpk. ¹⁸ b`yn xzvn yprj jm vsmr tvrh `srhv. ¹⁹ bdbrym l`-yv\$R jbd ky-ybyn v`yn mjnh. ²⁰ xzyt `ys `& bdbryv tqvh lk\$yl mmnv. ²¹ mpnq mnjr jbdv v`xrytv yhyh mnvn. ²² `ys-`p ygrh mdvn vbjl xmh rb-psj. ²³ g`vt `dm tspylnv vspl-rvx ytmk kbvd. ²⁴ xvlq jm-gnb svn` npsv `lh ysmj vl` ygyd. ²⁵ xrdt `dm ytn mvqs vbv+x byhvh ysgb. ²⁶ rbym mbqsym pny-mvsl vmyhvh msp+-`ys. ²⁷ tvjbt &dyqym `ys jvl vtvjbt rsj ysr-drk.

Chapter 30

¹ dbry `gvr bn-yqh hms` n`m hgbr l`yty`l l`yty`l v`kl. ² ky bjr `nky m`ys vl`-bynt `dm ly. ³ vl`-lmdty xkmh vdjt qdsym `dj. ⁴ my jlh-smym vyrd my `p-rvx bxpnyv my &rr-mym bsmlh my hqym kl-`p\$y-`r& mh-smv vmh-sm-bnv ky tdj. ⁵ kl-`mrt `lvh &rvph mgn hv` lx\$ym bv. ⁶ l-tv\$P jl-dbryv pn-yvkyx bk vnkzbt. ⁷ stym s`lty m`tk `l-tmnj mmny b+rm `mvt. ⁸ sv` vdbr-kzb hrqx mmny r`s vjsr `l-ttn-ly h+rypny lxm xqy. ⁹ pn `sbj vkxsty v`mrty my yhvh vpn-`vrs vgnbty vtpsty sm`lhy. ¹⁰ `l-tlsn jbd `l-`dnv pn-yqlk v`smt. ¹¹ dvr `byv yqll v`t-`mv l` ybrk. ¹² dvr +hvr bjnyv vm&`tv l` rx&. ¹³ dvr mh-rmv jynyv vjppyv yns`v. ¹⁴ dvr xrbvt snyv vm`klvt mtlytyv l`kl jnyym m`r& v`byvny m`dm. ¹⁵ ljlqh sty bnvt hb hb slvs hnh l` tsbjnh `rbj l`-`mrv hvn. ¹⁶ s`vl vj&r

rxm `r& l`-sbjh mym v`s l`-`mrh hvn. ¹⁷ jyn tljg l`b vtbvz lyqht-`m yqrvh jrby-nxl vy`klvh bny-nsr. ¹⁸ slsh hmh npl`v mmny v`rbj l` ydjty. ¹⁹ drk hnsr bsmym drk nxs jly &vr drk-`nyh blb-ym vdrk gbr bjlmh. ²⁰ kn drk `sh mn`pt `klh vmxth pyh v`mrh l`-pjlyt `vn. ²¹ txt slvs rgzh `r& vtxt `rbj l`-tvkl s`t. ²² txt-jbd ky ymlvk vnbl ky ysbj-lxm. ²³ txt snv`h ky tbjl vspxh ky-tyrs gbrth. ²⁴ `rbjh hm q+ny-`r& vhmh xkmym mxkmym. ²⁵ hnmlym jm l`-jz vykynv bqy& lxmm. ²⁶ spnym jm l`-j&vm vysymv b\$lj bytm. ²⁷ mlk `yn l`rbh vy&` x&& klv. ²⁸ smmyt bydym ttps vhy` bhykly mlk. ²⁹ slsh hmh my+yby &jd v`rbjh my+by lkt. ³⁰ lys gbvr bbhmv vl`-ysvb mpny-kl. ³¹ zrzyr mtnym `v-tys vmlk `lqvm jmv. ³² `m-nblt bhtns` v`m-zmvt yd lph. ³³ ky my& xlb yv&y` xm`h vmy&-`p yv&y` dm vmy& `pym yv&y` ryb.

Chapter 31

¹ dbry lmv`l mlk ms` `sr-y\$rtv `mv. ² mh-bry vmh-br-b+ny vmh br-ndry. ³ `l-ttn lnsym xylk vdrkyk lmxvt mlkyn. ⁴ `l lmlkym lmv`l `l lmlkym stv-yyn vlrznm `v skr. ⁵ pn-ysth vyskx mxqq vysnh dyn kl-bny-jny. ⁶ tnv-skr l`vbd vryn lmry nps. ⁷ ysth vyskx rysv vjmlv l` yzkr-jvd. ⁸ ptx-pyk l`lm `l-dyn kl-bny xlv. ⁹ ptx-pyk sp+-&dq vdyn jny v`byvn. ¹⁰ `st-xyl my ym&` vrxq mpnynym mkrh. ¹¹ b+x bh lb bjlh vsll l` yx\$r. ¹² gmlthv +vb vl`-rj kl ymy xyh. ¹³ drsh &mr vpstym vtjs bxp& kpyh. ¹⁴ hyth k`nyvt \$vyr mmrxq tby` lxm. ¹⁵ vtqm bjvd lylh vtn +rp lbyth vxq lnjryh. ¹⁶ zmmh sdh vtqxhv mpry kpyh n+j krm. ¹⁷ xgrh bjvz mtnyh vt`m& zrjvtyh. ¹⁸ +jmh ky-+vb \$xrh l`-ykbh blyl nrh. ¹⁹ ydyh slxh bkysvr vkpyh tmkv plk. ²⁰ kph prsh ljny vydyh slxh l`byvn. ²¹ l`-tyr` lbyth mslg ky kl-byth lbs snym. ²² mrbdym jsth-lh ss v`rgmn lbvsh. ²³ nvdj bsjrym bjlh bsbtv jm-zqny-`r&. ²⁴ \$dyn jsth vtmkv vxgvr ntnh lknjny. ²⁵ jz-vhdr lbvsh vtsxq lyvm `xrvn. ²⁶ pyh ptxh bxkmh vtvt-x\$d jl-lsvnh. ²⁷ &vpyh hlykvt byth vlxm j&lv l` t`kl. ²⁸ qmv bnyh vy`srh bjlh vyhllh. ²⁹ rbvt bnvt jsv xyl v`t jlyt jl-klh. ³⁰ sqr hxn vhbl hypy `sh yr`t-yvhv hy` tthll. ³¹ tnv-lh mpry ydyh vyhllv bsjrym mjsyh.

Ecclesiastes

Chapter 1

¹ dbry qhlt bn-dvd mlk byrvslm. ² hbl hblym `mr qhlt hbl hblym hkl hbl. ³ mh-ytrvn l`dm bkl-jmlv syjml txt hsms. ⁴ dvr hlk vdvr b` vh`r& ljlvm jmdt. ⁵ vzrx hsms vb` hsms v`l-mqvmv sv`p zvrh hv` sm. ⁶ hvlk `l-drvm v\$vbv `l-&pvn \$vbv \$bb hvlk hrvx vjl-\$bybtyv sb hrvx. ⁷ kl-hnxlym hlkym `l-hym vhyv `ynn ml` `l-mqvmv shnxlym hlkym sm hm sbym llkt. ⁸ kl-hdbrym ygjym l`-yvkl `ys ldr l`-tsbj jyn lr`vt vl`-tml` `zn msmj. ⁹ mh-shyh hv` syhyh vmh-snjsh hv` syjsh

v`yn kl-xds txt hsms. ¹⁰ ys dbr sy`mr r`h-zh xds hv` kbr hyh ljlmy`sr hyh mlpnnv. ¹¹ `yn zkrvn lr`snym vgm l`xrny`syhyv l`-yhyh lhm zkrvn jm syhyv l`xrn. ¹² `ny qhlt hyyty mlk jl-ysr`l byrvslm. ¹³ vntty `t-lby ldrvs vltvr bxkmh jl kl-`sr njsh txt hsmym hv` jnyn rj ntn `lhym lbny h`dm ljnvt bv. ¹⁴ r`yty `t-kl-hmjsym snjsv txt hsms vnhh hkl hbl vrjvt rvx. ¹⁵ mjvt l`-yvkl ltqn vx\$rvn l`-yvkl lhmnt. ¹⁶ dbrty `ny jm-lby l`mr `ny hnh hgdltv vhw\$pty xkmh jl kl-`sr- hyh lpny jl-yrvslm vlby r`h hrbh xkmh vdjt. ¹⁷ v`tnh lby ldjt xkmh vdjt hvllvt vsklvt ydjty sgm-zh hv` rjyvn rvx. ¹⁸ ky brb xkmh rb-kj\$ vyv\$yp djt yv\$yp mk`vb.

Chapter 2

¹ `mrty `ny blby lkh-n` `n\$kh bsmxh vr`h b+vb vnhh gm-hv` hbl. ² lsvq `mrty mhvll vlsmxh mh-zh jsh. ³ trty blby lmsvk byyn `t-bsry vlby nhg bxkmh vl`xz b\$klvt jd `sr-`r`h `y-zh +vb lbny h`dm `sr yjv txt hsmym m\$pr ymy xyyhm. ⁴ hgdltv mjsy bnyty ly btym n+jty ly krmym. ⁵ jsyty ly gntv vprd\$ym vn+jty bhm j& kl-pry. ⁶ jsyty ly brkvt mym lhsqvt mhm yjr &vmx j&y. ⁷ qnyty jbdym vspxvt vbny-byt hyh ly gm mqnh bqr v&`n hrbh hyh ly mkl shyv lpny byrvslm. ⁸ kn\$ty ly gm-k\$ vzhb v\$glt mlkym vhdynvt jsyty ly srym vsrvt vtjnvgt bny h`dm sdh vsdvt. ⁹ vgdltv vhw\$pty mkl shyv lpny byrvslm `p xkmy jmdh ly. ¹⁰ vkl `sr s`lv jyny l` `<v mhm l`-mnjty `t-lby mkl-smxh ky- lby smx mkl-jmly vzh-hyh xlqy mkl-jmly. ¹¹ vponyty `ny bkl-mjsy sjsv ydy vbjml sjmlty ljsvt vnhh hkl hbl vrjvt rvx v`yn ytrvn txt hsms. ¹² vponyty `ny lr`vt xkmh hvllvt v\$klvt ky mh h`dm sybv `xry hmlk `t `sr-kbr jsvhv. ¹³ vr`yty `ny sys ytrvn lxkmh mn-h\$klvt kytrvn h`vr mn-hxsk. ¹⁴ hxkm jynyv br`sv vkh\$yl bxsk hvk vydjty gm-`ny smqrh `xd yqrh `t-klm. ¹⁵ v`mrty `ny blby kmqrh hk\$yl gm-`ny yqrny vlmh xkmy `ny `z yvtr vdbry blby sgm-zh hbl. ¹⁶ ky `yn zkrvn lxkm jm-hk\$yl ljlvm bskbr hymym hb`ym hkl nskx v`yk ymvt hxkm jm-hk\$yl. ¹⁷ vsn`ty `t-hxyym ky rj jly hmjsh snjsh txt hsms ky-hkl hbl vrjvt rvx. ¹⁸ vsn`ty `ny `t-kl-jmly s`ny jml txt hsms s`nyxnv l`dm syhyh `xry. ¹⁹ vmy yvdj hxkm yhyh `v \$kl vysl+ bkl-jmly sjmlty vsxkmy txt hsms gm-zh hbl. ²⁰ v\$bvty `ny ly`s `t-lby jl kl-hjml sjmlty txt hsms. ²¹ ky-ys `dm sjmlv bxkmh vbdjt vbksrvn vl`dm sl` jml-bv ytnnv xlqv gm-zh hbl vrjh rbh. ²² ky mh-hvh l`dm bkl-jmlv vbrjyvn lbv shv` jml txt hsms. ²³ ky kl-ymyv mk`bym vkj\$ jynv gm-blylh l`-skb lbv gm-zh hbl hv`. ²⁴ `yn-+vb b`dm sy`kl vsth vhr`h `t-npsv +vb bjmlv gm-zh r`yty `ny ky myd h`lhym hy`. ²⁵ ky my y`kl vmy yxvs xv& mmny. ²⁶ ky l`dm s+vb lpnyv ntn xkmh vdjt vsmxh vlxv+` ntn jnyn l`\$vp vlknv\$ ltt l+vb lpny h`lhym gm-zh hbl vrjvt rvx.

Chapter 3

¹ lkl zmn vjt lkl-xp& txt hsmym. ² jt lldt vjt lmvt jt l+jt vjt ljqr n+vj. ³ jt lhrvg vjt lrpv` jt lprv& vjt lbnvt. ⁴ jt lbkvt vjt lsxvq jt \$pvd vjt rqvd. ⁵ jt lhslyk `bnym vjt knv\$ `bnym jt lxbvq vjt lrxq mx bq. ⁶ jt lbqs vjt l`bd jt lsmvr vjt lhslyk. ⁷ jt lqrvj vjt ltpvr jt lxsvt vjt ldbr. ⁸ jt l`hb vjt lsn` jt mlxmh vjt slvm. ⁹ mh-ytrvn hjvsh b`sr hv` jml. ¹⁰ r`yty `t-hjnyn `sr ntn `lhym lbny h`dm ljnvt bv. ¹¹ `t-hkl jsh yph bjtvm gm `t-hjlm ntn blbm mbly `sr l`-ym&` h`dm `t-hmjsh `sr-jsh h`lhym mr`s vjd-\$vp. ¹² ydjty ky `yn +vb bm ky `m-lsmvx vljsvt +vb bxyyv. ¹³ vgm kl-h`dm sy`kl vsth vr`h +vb bkl-jmlv mtt `lhym hy`. ¹⁴ ydjty ky kl`sr yjsh h`lhym hv` yhyh ljlvm jlyv `yn lhv\$yp vmmnv `yn lgrj vh`lhym jsh syr`v mlpnyv. ¹⁵ mh-shyh kbr hv` v`sr lhyvt kbr hyh vh`lhym ybqs `t-nrdp. ¹⁶ vjvd r`yty txt hsms mqvm hmsp+ smh hrsj vmqvm h&dq smh hrsj. ¹⁷ `mrty `ny blby `t-h&dyq v`t-hrsj ysp+ h`lhym ky-jt lkl-xp& vjl kl-hmjsh sm. ¹⁸ `mrty `ny blby jl-dbrt bny h`dm lbrm h`lhym vlr`vt shm-bhbmh hmh lhm. ¹⁹ ky mqrh bny-h`dm vmqrh hbhbmh vmqrh `xd lhm kmvt zh kn mvt zh vrvx `xd lkl vmvtr h`dm mn-hbhmh `yn ky hkl hbl. ²⁰ hkl hvlk `l-mqvm `xd hkl hyh mn-hjpr vhkl sb`l-hjpr. ²¹ my yvdj rvx bny h`dm hjlh hy` lmljh vrvx hbhbmh hyrdt hy` lm+h l`r&. ²² vr`yty ky `yn +vb m`sr ysmx h`dm bmjsyv ky-hv` xlqv ky my yby`nv lr`vt bmh syhyh `xryv.

Chapter 4

¹ vsbty `ny v`r`h `t-kl-hjsqym `sr njsym txt hsms vnhh dmjt hjsqym v`yn lhm mnxm vmyd jsqyhm kx v`yn lhm mnxm. ² vsbx `ny `t-hmtym skbr mtv mn-hxyym `sr hmh xyym jdnh. ³ v+vb msnyhm `t`sr-jdn l` hyh `sr l`-r`h `t-hmjsh hrj `sr njsh txt hsms. ⁴ vr`yty `ny `t-kl-jml v`t kl-ksrvn hmjsh ky hy` qn`t`ys mrjhv gm-zh hbl vrjvt rvx. ⁵ hk\$yl x bq `t-ydyv v`kl `t-bsrv. ⁶ +vb ml` kp nxt mml` xpny jml vrjvt rvx. ⁷ vsbty `ny v`r`h hbl txt hsms. ⁸ ys `xd v`yn sny gm bn v`x `yn-lv v`yn q& lkl-jmlv gm-jynv l`-tsbj jsr vlmy `ny jml vmx\$`r `t-npsy m+vbh gm-zh hbl vjnyn rj hv`. ⁹ +vbym hsnym mn-h`xd `sr ys-lhm skr +vb bjmlm. ¹⁰ ky `m-yplv h`xd yqym `t-xbrv v`ylv h`xd sypvl v`yn sny lhqymv. ¹¹ gm `m-yskbv sny vmx lhm vl`xd `yk yxm. ¹² v`m-ytqp v h`xd hsnym yjmdv ngdv vhxv+ hmsls l` bmhrh yntq. ¹³ +vb yld m\$kn vxkm mmlk zqn vk\$yl `sr l`-ydy lhzhr jvd. ¹⁴ ky-mbyt h\$yrym y&` lmlk ky gm bmlkvtv nvl d rs. ¹⁵ r`yty `t-kl-hxyym hmhlkym txt hsms jm hyl d hsnv `sr yjmd txyv. ¹⁶ `yn-q& lkl-hjm lkl `sr-hyh lpnyhm gm h`xrvnym l` ysmxv-bv ky-gm-zh hbl vrjyv rvx. ¹⁷ smr rglyk k`sr tlk `l-byt h`lhym vqrvb lsmj mtt hk\$ylym zbx ky`ynm yvdjym ljsvt rj.

Chapter 5

¹ `l-tbhl jl-pyk vlbk `l-ymhr lhv&y` dbr lpny h`lhym ky h`lhym bsmym v`th jl-h`r& jl-kn yhyv dbryk mj+y. ² ky b` hxlvm brb jnyn vqvl k\$yl brb dbrym. ³ k`sr tdr ndr l`lhym `l-t`xr lslmv ky

`yn xp& bk\$ylym `t `sr- tdr slm. ⁴ +vb `sr l`-tdr mstdvr vl` tslm. ⁵ `l-ttn `t-pyk lx+y` `t-bsrk v`l-t`mr lpnny hml`k ky sggh hy` lmh yq&p h`lhym jl-qvkl vxbl `t-mjsh ydyk. ⁶ ky brb xlmvt vhblym vdbrym hrbh ky `t-h`lhym yr`. ⁷ `m-jsq rs vgzl msp+ v&dq tr`h bmdynh `l-ttmh jl-hxp& ky gbh mjl gbh smr vgbhym jlyhm. ⁸ vytrvn `r& bkl hy` mlk lsdh njbd. ⁹ `hb k\$pl`-ysbj k\$pvmy-`hb bhmvn l`tbv`h gm-zh hbl. ¹⁰ brbvt h+vbh rbv `vklyh vmh-ksrvn lbjlyh ky `m-r`yt jynyv. ¹¹ mtvqh snt hjbd `m-mj+ v`m-hrbh y`kl vhsbj ljsyr `ynnv mnyx lv lysvn. ¹² ys rjh xvlh r`yty txt hsms jsr smvr lbjlyv lrjtv. ¹³ v`bd hjsr hhv` bjnyv rj vlvlyd bn v`yn bydv m`vmh. ¹⁴ k`sr y&` mb+n `mv jrvm ysvb llkt ksb` vm`vmh l`-ys` bjmlv sylk bydv. ¹⁵ vgm-zh rjh xvlh kl-jmt sb` kn ylk vmh-ytrvn lv syjml lrvx. ¹⁶ gm kl-ymyv bxsk y`kl vkj\$ hrbh vxlyv vq&p. ¹⁷ hnh `sr-r`yty `ny +vb `sr-yph l`kvl-vlstvt vlr`vt +vbh bkl- jmlv syjml txt-hsms m\$pr ymy-xyv `sr-ntn-lv h`lhym ky-hv` xlqv. ¹⁸ gm kl-h`dm `sr ntn-lv h`lhym jsr vnk\$ym vhsly+v l`kl mmnv vls`t `t-xlqv vlsmx bjmlv zh mtt `lhym hy`. ¹⁹ ky l`hrbh yzkr `t-ymy xyyv ky h`lhym mjnh bsmxt lbv.

Chapter 6

¹ ys rjh `sr r`yty txt hsms vrbh hy` jl-h`dm. ² `ys `sr ytn-lv h`lhym jsr vnk\$ym vkbvd v`ynnv x\$sr lpsv mkl `sr-yt`vh vl`-ysly+nv h`lhym l`kl mmnv ky `ys nkry y`klnv zh hbl vxly rj hv`. ³ `m-yvlyd `ys m`h vsnym rbvt yxyh vrb syhyv ymy-snyv vnpsv l`- tsbj mn-h+vbh vgm-qbvrh l`-hyth lv `mrty +vb mmnv hnpl. ⁴ ky-bhbl b` vbxsk ylk vbxsk smv yk\$h. ⁵ gm-sms l`-r`h vl` ydj nzt lzh mzh. ⁶ v`lv xyh `lp snym pjmyv v+vbh l` r`h hl` `l-mqvm `xd hkl hvlk. ⁷ kl-jml h`dm lpyhv vgm-hnps l` tml`. ⁸ ky mh-yvtr lxkm mn-hk\$yl mh-ljny yvdj lhlk ngd hxyym. ⁹ +vb mr`h jynym mhlk-nps gm-zh hbl vrjvt rvx. ¹⁰ mh-shyh kbr nqr` smv vnvdj `sr-hv` `dm vl`-yvkl ldyn jm shtqyp mmnv. ¹¹ ky ys-dbrym hrbh mrbyv hbl mh-ytr l`dm. ¹² ky my-yvdj mh+vb l`dm bxyym m\$pr ymy-xyy hblv vyjvm k&l `sr my-ygyd l`dm mh-yhyh `xryv txt hsms.

Chapter 7

¹ +vb sm msmn +vb vyvm hmvt myvm hvldv. ² +vb llkt `l-byt-`bl mlkt `l-byt msth b`sr hv` \$vp kl-h`dm vhxy ytn `l-lbv. ³ +vb kj\$ msxq ky-brj pnym yy+b lb. ⁴ lb xkmym bbyt `bl vlb k\$ylym bbyt smxh. ⁵ +vb lsmj gjrt xkm m`ys smj syr k\$ylym. ⁶ ky kqvl h\$yrym txt h\$yr kn sxq hk\$yl vgm-zh hbl. ⁷ ky hjsq yhvll xkm vy`bd `t-lb mtmh. ⁸ +vb `xryt dbr mr`sytv +vb `rk-rvx mgbh-rvx. ⁹ `l-tbhl brvxk lkjv\$ ky kj\$ bxyq k\$ylym ynvx. ¹⁰ `l-t`mr mh hyh shymym hr`snym hyv +vbym m`lh ky l` mxkmh s`lt jl-zh. ¹¹ +vbh xkmh jm-nxlh vytr lr`y hsms. ¹² ky b&l hxkmh b&l hk\$pvtrvn djt hxkmh txyh bjlyh. ¹³ r`h `t-mjsh h`lhym ky my yvkl ltqn `t `sr jvtv. ¹⁴ byvm +vbh hyh b+vb vbyvm rjh r`h gm `t-zh ljmt-zh jsh h`lhym jl-dbrt sl` ym&` h`dm `xryv m`vmh. ¹⁵ `t-hkl r`yty

bymy hbly ys &dyq `bd b&dqv vys rsj m`ryk brjtv. ¹⁶ `l-thy &dyq hrbh v`l-ttxkm yvtr lmh tsvmm. ¹⁷ `l-trsj hrbh v`l-thy \$kl lmh tmvt bl` jtk. ¹⁸ +vb `sr t`xz bzh vgm-mzh `l-tnx `t-ydk ky-yr` `lhym y&` `t- klm. ¹⁹ hxkmh tjj lxkm mjsrh sly+ym `sr hyv bjyr. ²⁰ ky `dm `yn &dyq b`r& `sr yjsh-+vb vl` yx+`. ²¹ gm lkl-hdbrym `sr ydbrv `l-ttn lbk `sr l`-tsmj `t-jbdk mqlkk. ²² ky gm-pjmym rbvt ydj lbk `sr gm-`t qlt `xrym. ²³ kl-zh n\$yty bxkmh `mrty `xkmh vhy` rxvqh mmny. ²⁴ rxvq mh-shyh vjmq jmq my ym&`nv. ²⁵ \$bvty `ny vlby ldjt vltvr vbqs xkmh vxsvbn vldjt rsj k\$l vh\$klvt hvllvt. ²⁶ vmv&` `ny mr mmvt `t-h`sh `sr-hy` m&vdym vxrmym lhb `vrym ydyh +vb lpny h`lhym yml+ mmnh vxv+` ylkd bh. ²⁷ r`h zh m&`ty `mrh qhlt `xt l`xt lm&` xsbv. ²⁸ `sr jvd-bqsh npsy vl` m&`ty `dm `xd m`lp m&`ty v`sh bkl-`lh l` m&`ty. ²⁹ lbd r`h-zh m&`ty `sr jsh h`lhym `t-h`dm ysr vhmh bqsv xsbnvt rbym.

Chapter 8

¹ my khxkm vmy yvdj psr dbr xkmt `dm t`yr pnyv vjz pnyv ysn`. ² `ny py-mlk smvr vjl dbrt sbvjt `lhym. ³ `l-tbhl mpnyv tlk `l-tjmd bdbb rj ky kl-`sr yxp& yjsh. ⁴ b`sr dbr-mlk sl+vn vmy y`mr-lv mh-tjsh. ⁵ svmr m&vh l` ydj dbr rj vjt vmsp+ ydj lb xkm. ⁶ ky lkl-xp& ys jt vmsp+ ky-rjt h`dm rbh jlyv. ⁷ ky-`ynnv ydj mh-syhyh ky k`sr yhyh my ygyd lv. ⁸ `yn `dm sly+ brvx lklv` `t-hrvx v`yn sl+vn byvm hmvt v`yn mslxt bmlxmh vl`-yml+ rsj `t-bjlyv. ⁹ `t-kl-zh r`yty vntvn `t-lby lkl-mjsh `sr njsh txt hsms jt `sr sl+ h`dm b`dm lrj lv. ¹⁰ vbkn r`yty rsjym qbrym vb`v vmmqvm qdvs yhlkv vystkxv bjyr `sr kn-jsv gm-zh hbl. ¹¹ `sr `yn-njsh ptgm mjsh hrjh mhrh jl-kn ml` lb bny-h`dm bhm ljsvt rj. ¹² `sr x+` jsh rj m`t vm`ryk lv ky gm-yvdj `ny `sr yhyh-+vb lyr`y h`lhym `sr yyr`v mlpnyv. ¹³ v+vb l`-yhyh lrsj vl`-y`ryk ymym k&l `sr `ynnv yr` mlpny `lhym. ¹⁴ ys-hbl `sr njsh jl-h`r& `sr ys &dyqym `sr mgyj `lhm kmjsh hrsjym vys rsjym smgyj `lhm kmjsh h&dyqym `mrty sgm-zh hbl. ¹⁵ vsbxyt `ny `t-hsmxh `sr `yn-+vb l`dm txt hsms ky `m-l`kvl vlstvt vlsmvx vhv` ylvnv bjmlv ymy xyyv `sr-ntn-lv h`lhym txt hsms. ¹⁶ k`sr nty `t-lby ldjt xkmh vlr`vt `t-hjny `sr njsh jl-h`r& ky gm byvm vblyh snh bjynyv `ynnv r`h. ¹⁷ vr`yty `t-kl-mjsh h`lhym ky l` yvkl h`dm lm&v` `t-hmjsh `sr njsh txt-hsms bsl `sr yjml h`dm lbqs vl` ym&` vgm `m-y`mr hxkm ldjt l` yvkl lm&`.

Chapter 9

¹ ky `t-kl-zh nty `l-lby vlvvr `t-kl-zh `sr h&dyqym vhxkmym vjbdyhm byd h`lhym gm-`hbh gm-sn`h `yn yvdj h`dm hkl lpnyhm. ² hkl k`sr lkl mqrh `xd l&dyq vlrsj l+vb vl+hvr vl+m` vlzbx vl`sr `ynnv zbx k+vb kx+` hnsbj k`sr sbvjh yr`. ³ zh rj bkl `sr-njsh txt hsms ky-mqrh `xd lkl vgm lb bny-h`dm ml`-rj hvllvt blbbm bxyyhm v`xryv `l-hmtym. ⁴ ky-my `sr ybxr `l kl-hxyym ys b+xvn

ky-lklb xy hv` +vb mn- h`ryh hmt. ⁵ ky hxyym yvdjym symtv vhmty m`ynm yvdjym m`vmh v`yn-jvd lhm skr ky nskx zkrm. ⁶ gm `hbtm gm-sn`tm gm-qn`tm kbr `bdh vxlq `yn-lhm jvd ljlvm bkl `sr-njsh txt hsms. ⁷ lk `kl bsmxh lxm vsth blb-+vb yynk ky kbr r&h h`lhym `t- mjsyk. ⁸ bkl-jt yhyv bgdyk lbnym vsmn jl-r`sk `l-yx\$. ⁹ r`h xyym jm-`sh `sr-`hbt kl-ymy xyy hblk `sr ntn-lk txt hsms kl ymy hblk ky hv` xlqk bxyym vbjmlk `sr-`th jml txt hsms. ¹⁰ kl `sr tm&` ydk ljsvt bkxk jsh ky `yn mjsh vxsvbn vdjt vxkmh bs`vl `sr `th hlk smh. ¹¹ sbty vr`h txt-hsms ky l` lqlym hmrvt& vl` lgbvrym hmlxmh vgm l` lxmym lxm vgm l` lnbny jsr vgm l` lydjym xn ky-jt vpgj yqrh `t-klm. ¹² ky gm l`-ydy h`dm `t-jtv kdgy m sn`xzym bm&vdh rjh vk&prym h`xzvt bpx khm yvqsym bny h`dm ljt rjh kstpv l jlyhm pt`m. ¹³ gm-zh r`yty xkmh txt hsms vgdvlh hy` `ly. ¹⁴ jyr q+nh v`nsym bh mj+ vb`-`lyh mlk gdvl v\$bb `th vbnh jlyh m&vdym gdlym. ¹⁵ vm&` bh `ys m\$kn xkm vml+-hv` `t-hjyr bxkmtv v`dm l` zkr `t- h`ys hm\$kn hhv`. ¹⁶ v`mrty `ny +vbh xkmh mgbvrh vxkmt hm\$kn bzvyh vdbryv `ynm nsmjym. ¹⁷ dbry xkmym bnxt nsmjym mztqt mvsl bk\$ylym. ¹⁸ +vbh xkmh mkly qrb vxv+` `xd y`bd +vbh hrbh.

Chapter 10

¹ zbvby mvt yb`ys ybyj smn rvqx yqr mxkmh mkbvd \$klvt mj+. ² lb xkm lymynv vlb k\$yl lsm`lv. ³ vgm-bdrk ksh\$kl hlk lbv x\$r v`mr lkl \$kl hv`. ⁴ `m-rvx hmvsl tjlh jlyk mqvmk `l-tnx ky mrp` ynyx x+`ym gdvlm. ⁵ ys rjh r`yty txt hsms ksggh sy&` mlpny hsly+. ⁶ ntn h\$kl bmrvmym rby m vjsyrym bspl ysbv. ⁷ r`yty jbdym jl-\$v\$ym vsrym hlkym kjbdym jl-h`r&. ⁸ xpr gvm& bv ypv l vpr& gdr ysknv nxs. ⁹ m\$yj `bnym yj&b bhm bvqj j&ym y\$kn bm. ¹⁰ `m-qhh hbrzl vhv` l`-pnym qlql vxylym ygbr vytrvn hksyr xkmh. ¹¹ `m-ysk hnxs blv`-lxs v`yn ytrvn lbjl hlsvn. ¹² dbry py-xkm xn vsptvt k\$yl tbljnv. ¹³ txlt dbry-pyhv \$klvt v`xryt pyhv hvllvt rjh. ¹⁴ vh\$kl yrbh dbry m l`-ydy h`dm mh-syhyh v`sr yhyh m`xryv my ygyd lv. ¹⁵ jml hk\$ylym tygjn v`sr l`-ydy llkt `l-jyr. ¹⁶ `y-lk `r& smlkk njr vsryk bbqr y`klv. ¹⁷ `sryk `r& smlkk bn-xvrym vsryk bjt y`klv bgbvrh vl` bsty. ¹⁸ bj<ym ymk hmqrh vbsplvt ydym ydlp hbyt. ¹⁹ lsxvq jsym lxm vryn ysmx xyym vkh\$py jnh `t-hkl. ²⁰ gm bmdjk mlk `l-tqll vbxdry mskbk `l-tqll jsyr ky jvp hsmym yvlyk `t-hqvl vbjl hknpy m ygyd dbr.

Chapter 11

¹ slx lxm kl-jl-pny hmym ky-brb hymym tm&`nv. ² tn-xlq lsbjh vgm lsmvnh ky l` tdj mh-yhyh rjh jl-h`r&. ³ `m-yml`v hjby m gsm jl-h`r& yryqv v`m-ypvl j& bdrvm v`m b&pv n mqvm sypvl hj& sm yhv`. ⁴ smr rvx l` yzrj vr`h bjby m l` yq&vr. ⁵ k`sr `ynk yvdj mh-drk hrvx kj&mym bb+n hml`h kkh l` tdj `t- mjsh h`lhym `sr yjsh `t-hkl. ⁶ bbqr zrj `t-zrjk vljrb `l-tnx ydk ky `ynk yvdj `y

zh yksr hzh `v-zh v`m-snyhm k`xd +vbym. ⁷ vmtvq h`vr v+vb ljynym lr`vt `t-hsms. ⁸ ky `m-snym hrbh yxyh h`dm bkln ysmx vyzkr `t-ymy hxsk ky-hrbh yhyv kl-sb` hbl. ⁹ smx bxvr byldvtyk vy+ybk lbk bymy bxvrvtk vhlk bdrky lbk vbmry jynyk vdj ky jl-kl-`lh yby`k h`lhym bmsp+. ¹⁰ vh\$ k\$ mlbk vhjbr rjh mbsrk ky-hyldvt vhsxrvt hbl.

Chapter 12

¹ vzkr `t-bvr`yk bymy bxvrtyk jd `sr l`-yb`v ymy hrjh vhgyjv sny`sr t`mr `yn-ly bhm xp&. ² jd `sr l`-txsk hsms vh`vr vhyrx vkhvkbym vsbv hjbym `xr hgsm. ³ byvm syzjv smry hbyt vhtjvtv `nsy hxyl vb+lv h+xnvt ky mj+v vxskv hr`vt b`rbvt. ⁴ v\$grv dlty`m bsvq bspl qvl h+xnh vyqvm lqvl h&pvr vysxv kl- bnv`tsyr. ⁵ gm mgbh yr`v vxtxtym bdrk vyn`& hsqd vy\$tbl hxgb vtrp h`byvnh ky-hlk h`dm `l-byt jvlmv v\$bbv bsvq h\$pdym. ⁶ jd `sr l`-yrxq xbl hk\$`p vtr& glt hzhb vtsbr kd jl-hmbvj vnr& hglgl `l-hbvr. ⁷ vysb hjpr jl-h`r& kshyh vhrvx tsvb `l-h`lhym `sr ntnh. ⁸ hbl hblym `mr hqvht hkl hbl. ⁹ vytr shyh qhlt xkm jvd lmd-djt `t-hjm v`zn vxqr tqn mslym hrbh. ¹⁰ bqs qhlt lm&` dbry-xp& vktvb ysr dbry `mt. ¹¹ dbry xkmym kdrbnvt vkmsmrvt n+vjym bjly `pvt ntnv mrjh `xd. ¹² vytr mhmh bny hzhr jsvt \$prym hrbh `yn q& vlhg hrbh ygjt bsr. ¹³ \$vp dbr hkl nsmj `t-h`lhym yr`v `t-m&vtyv smvr ky-zh kl- h`dm. ¹⁴ ky `t-kl-mjsh h`lhym yb` bmsp+ jl kl-njlm `m-+vb v`m-rj.

Song of Solomon

Chapter 1

¹ syr hsyrym `sr lslmh. ² ysqny mnsyqvt pyhv ky-+vbym ddyk myyn. ³ lryx smnyk +vbym smn tvrq smk jl-kn jlmvt `hbvk. ⁴ mskny `xryk nrv&h hby`ny hmlk xdryv ngylh vnsmxh bk nzkyrh ddyk myyn mysrym `hbvk. ⁵ sxvrh `ny vn`vh bnv`t yrslm k`hly qdr kyryjvt slmh. ⁶ `l-tr`vny s`ny srxrt szsptny hsms bny `my nxrv-by smny n+rh `t-hkrmy`m krmy sly l` n+rty. ⁷ hgydh ly s`hbh npsy `ykh trjh `ykh trby& b&hrym slmh `hyh kj+yh jl jdry xbryk. ⁸ `m-l` tdjy lk hyph bnsym &`y-lk bjyby h&`n vrjy `t-gdytyk jl msknvt hrjym. ⁹ l\$`ty brkby prjh dmytyk rjyty. ¹⁰ n`vv lxyyk btrym &v`rk bxrvzym. ¹¹ tvry zhb njsh-lk jm nqdv`t hk\$. ¹² jd-shmlk bm\$bv nrdy ntn ryxv. ¹³ &rvr hmr dvdy ly byn sdy ylyn. ¹⁴ `skl hkpr dvdy ly bkrmy jyn gdy. ¹⁵ hnk yph rjyty hnk yph jynyk yvny. ¹⁶ hnk yph dvdy `p njym `p-jrsnv rjnh. ¹⁷ qrvt btyv`v `rym rxy+nv brvty`m.

Chapter 2

¹ `ny xb< hsrvn svstn hjmqym. ² ksvsnh byn hxvxym kn rjyty byn hbnvt. ³ ktpvx bj&y hjr kn dvdy byn hbny b&lv xmdty vysbty vpryv mtvq lxky. ⁴ hby`ny `l-byt hyyn vdgly jly `hbh. ⁵ \$mkvny b`sysvt rpdvny btpvxym ky-xvlt `hbh `ny. ⁶ sm`lv txt lr`sy vymynv txbqny. ⁷ hsbjty `tkm bnvt yrvslm b&b`vt `v b`ylv hsdh `m-tjyrv v`m- tjyrvv `t-h`hbh jd stxp&. ⁸ qvl dvdy hnh-zh b`mdlg jl-hhrym mqp& jl-hgbjvt. ⁹ dvmh dvdy l&by `v ljpr h`ylym hnh-zh jvmd `xr ktlv msgyx mn- hxlnt m&y& mn-hxrkym. ¹⁰ jnh dvdy v`mr ly qvmy lk rjyty ypty vlky-lk. ¹¹ ky-hnh h\$tv jbr hgsm xlp hlk lv. ¹² hn&nym nr`v b`r& jt hzmyr hgyj vqvl htvr nsmj b`r&nv. ¹³ ht`nh xn+h pgyh vhgpnym \$mdr ntnv ryx qvmy lky rjyty ypty vlky-lk. ¹⁴ yvnty bxgvy h\$lj b\$tr hmdrgh hr`yny `t-mr`yk hsmjyyny `t- qvlk ky-qvlk jrb vmr`yk n`vh. ¹⁵ `xzv-lnv svjlym svjlym q+nym mxblym krmym vkrmynv \$mdr. ¹⁶ dvdy ly v`ny lv hrjh bsvsnym. ¹⁷ jd sypvx hyvm vn\$v h&llym \$b dmh-lk dvdy l&by `v ljpr h`ylym jl-hry btr.

Chapter 3

¹ jl-mskby blylvt bqsty `t s`hbh npsy bqstyv vl` m&`tyv. ² `qvmh n` v`\$vbbh bjyr bsvqym vbrxbvt `bqsh `t s`hbh npsy bqstyv vl` m&`tyv. ³ m&`vny hsmrym h\$bbym bjyr `t s`hbh npsy r`ytm. ⁴ kmj+ sjbrty mhm jd sm&`ty `t s`hbh npsy `xztyv vl` rpnv jd- shby`tyv `l-byt `my v`l-xdr hvrty. ⁵ hsbjty `tkm bnvt yrvslm b&b`vt `v b`ylv hsdh `m-tjyrv v`m- tjyrvv `t-h`hbh jd stxp&. ⁶ my z`t jlh mn-hmdbr ktymrvt jsn mq+rt mvr vlvbnh mkl `bqt rvkl. ⁷ hnh m+tv slslmh ssym gbrym \$byb lh mgbry ysrl. ⁸ klm `zxy xrb mlmdy mlxmh `ys xrbv jl-yrvk mpxd blylvt. ⁹ `pryvn jsh lv hmlk slmh mj&y hlvbn. ¹⁰ jmvdyv jsh k\$prpydtv zhb mrkbv `rgmn tvkv r&vp `hbh mbnvt yrvslm. ¹¹ &`ynh vr`ynh bnvt &yvn bmlk slmh bj+rh sj+rh-lv `mv byvm xtntv vbyvm smxt lbv.

Chapter 4

¹ hnk yph rjyty hnk yph jyny yvny mbjd l&mtk sjrk kjdr hjzym sglsv mhr gljd. ² snyk kjdr hq&vbvt sjlv mn-hrx&h sklm mt`ymvt vsklh `yn bhm. ³ kxv+ hsny spttyk vmdbryk n`vh kplx hrmyv rqtq mbjd l&mtk. ⁴ kmgdl dyvd &v`rk bnvy ltlpyvt `lp hmgn tlvy jlyv kl sl+y hgbvrym. ⁵ sny sdyk ksny jprym t`vmy &byh hrvjym bsvsnym. ⁶ jd sypvx hyvm vn\$v h&llym `lk ly `l-hr hmvr v`l-gbjt hlvbn. ⁷ klk yph rjyty vmvm `yn bk. ⁸ `ty mlbnv klh `ty mlbnv tvb`y tsrvy mr`s `mnh mr`s snyr vxrmvn mmjnv `ryvt mhrry nmrym. ⁹ lbbtny `xty klh lbbtyny b`xd mjyny b`xd jnq m&vrnyk. ¹⁰ mh-yvp ddyk `xty klh mh+bv ddyk myyn vryx smnyk mkl-bsmym. ¹¹ npt t+pnh sptvtyk klh dbs vxlb txt lsvnk vryx slmtyk kryx lbnv. ¹² gn njvl `xty klh gl njvl mjyn xtm. ¹³

slxyk prd\$ rmvny m jm pry mgdym kprym jm-nrdym. ¹⁴ nrd vkrkm qnh vqnmvn jm kl-j&y lbvnh mr v`hlvt jm kl-r`sy bsmym. ¹⁵ mjyn gnym b`r mym xyym vnzlym mn-lbnvn. ¹⁶ jvry &pvv vbv`y tymn hpyxy gny yzlv bsmyv yb` dvdy lgnv vy`kl pry mgdyv.

Chapter 5

¹ b`ty lgnv `xty klh `ryty mvry jm-bsmy `kly yjry jm-dbsy styty yyny jm-xlby `klv rjym stv vskrv dvdy. ² `ny ysnh vlby jr qvl dvdy dvpq ptxy-ly `xty rjyty yvnty tmtv sr`sy nml`-+l qv&vty r\$y\$y lylh. ³ ps+ty `t-ktnty `ykkh `lbnh rx&ty `t-rgly `ykkh `+npm. ⁴ dvdy slx ydv mn-hxr vmjy hmv jlyv. ⁵ qmty `ny lptx ldvdy vydy n+pv-mvr v`&bjty mvr jbr jl kpvt hmnjvl. ⁶ ptxty `ny ldvdy vdvdv xmq jbr npsy y&h bdbrv bqstyhv vl` m&`tyhv qr`tyv vl` jny. ⁷ m&`ny hsmrym h\$bbym bjyr hkvny p&jvny ns`v `t-rdydy mjly smry hxmvt. ⁸ hsbjty `tkm bnvt yrvslm `m-tm&`v `t-dvdy mh-tydv lv sxvlt `hbh `ny. ⁹ mh-dvdk mdvd hyph bnsym mh-dvdk mdvd skkh hsbjtnv. ¹⁰ dvdy &x v`dvm dgvl mrbbh. ¹¹ r`sv ktm pz qv&vtyv tltlym sxrvt kjvrb. ¹² jnyv kyvnyv jl-`pyqy mym rx&vt bxlby ysbvt jl-ml`t. ¹³ lxyv kjrvgt hbsm mgdlvt mrqym sptvtyv svsnym n+pvt mvr jbr. ¹⁴ ydyv glyly zhb mml`ym btrsys mjyv jst sn mjlpv \$pyrym. ¹⁵ svqyv jmvdy ss my\$dym jl-`dny-pz mr`hv klbnvn bxvr k`ryz. ¹⁶ xkv mmtqym vklv mxmdym zh dvdy vzh rjy bnvt yrvslm.

Chapter 6

¹ `nh hlk dvdk hyph bnsym `nh pnh dvdk vnbqsnv jmk. ² dvdy yrd lgnv lrvgyt hbsm lrjvt bgnym vllq+ svsnym. ³ `ny ldvdy vdvdv ly hrjh bsvsnym. ⁴ yph `t rjyty ktr&h n`vh kyrvslm `ymh kndglvt. ⁵ h\$by jnyk mngdy shm hrhybny sjrk kjdr hjzym sglsv mn-hgljd. ⁶ snyk kjdr hrlym sjlv mn-hrx&h sklm mt`ymvt vsklh `yn bhm. ⁷ kplx hrnvn rqtq mbjd l&mtk. ⁸ ssym hmh mlkvt vsmnym pylgsym vjlmvt `yn m\$pr. ⁹ `xt hy` yvnty tmtv `xt hy` l`mh brh hy` lyvldth r`vh bnvt vy`srvh mlkvt vpylgsym vyhllvh. ¹⁰ my-z`t hnsqph kmv-sxr yph klbnh brh kxmh `ymh kndglvt. ¹¹ `l-gnt `gvz yrdty lr`vt b`by hnxl lr`vt hprxh hgpn hn&v hrmnym. ¹² l` ydjty npsy smtny mrkbvt jmy-ndyb.

Chapter 7

¹ svby svby hsvlmyt svby svby vnxzh-bk mh-txzv bsvlmyt kmxlt hmxnym. ² mh-ypv pjmyk bnjlym bt-ndyb xmvqy yrkyk kmv xl`ym mjsh ydy `mn. ³ srrk `gn h\$hr `l-yx\$hr hmzg b+nk jrmt x+yv \$vgh bsvsnym. ⁴ sny sdyk ksny jprym t`my &byh. ⁵ &v`rk kmgdl hsn jnyk brkvt bxsvbn

jl-sjr bt-rbym `pk kmgdl hlbvvn &vph pny dmsq. ⁶ r`sk jlyk kkrml vldt r`sk k`rgmn mlk `Svr brh+ym. ⁷ mh-yypyt vmh-njmt `hbh btjnvgy. ⁸ z`t qvmtk dmth ltmr vsdyk l`sklvt. ⁹ `mrty `jlh btmr `xzh b\$nyv vyhyv-n` sdyk k`sklvt hgpn vryx `pk ktpvxym. ¹⁰ vxkk kyyn h+vb hvlk ldvdy lmysrym dvbb spty ysnym. ¹¹ `ny ldvdy vjly tsvqtv. ¹² lkh dvdy n&` hsdh nlynh bkprym. ¹³ nskymh lkrmym nr`h `m prxh hgpn ptx h\$mdr hn&v hrmvny sm `tn `t-ddy lk. ¹⁴ hdvd`ym ntnv-ryx vjl-ptxyv kl-mgdym xdsym gm-ysnym dvdy &pnty lk.

Chapter 8

¹ my ytnk k`x ly yvny sdy `my `m&`k bxv& `sqk gm l`-ybvzv ly. ² `nhgk `by`k `l-byt `my tlmdny `sqk myyn hrqx mj\$y\$ rmny. ³ sm`lv txt r`sy vymynv txbqny. ⁴ hsbjty `tkm bnvty yrvslm mh-tjyrv vmh-tjrrv `t-h`hbh jd stxp&. ⁵ my z`t jlh mn-hmdbr mtrpqt jl-dvdh txt htpvx jvrtyk smh xbltk `mk smh xblh yldtk. ⁶ symny kxvtm jl-lbk kxvtm jl-zrvjk ky-jzh kmvt `hbh qsh ks`vl qn`h rspyh rspy `s slhbtyh. ⁷ mym rbym l` yvklv lkbvt `t-h`hbh vnhrt l` ys+pvh `m-ytn `ys `t-kl-hvn bytv b`hbh bvz ybvzv lv. ⁸ `xvt lnv q+nH vsdym `yn lh mh-njsh l`xtv byvm sydbr-bh. ⁹ `m-xvmh hy` nbnh jlyh +yrt k\$P v`m-dlt hy` n&vr jlyh lvx `rz. ¹⁰ `ny xvmh vsdy kmgdlvt `z hyyty bjnyv kmv&`t slvm. ¹¹ krm hyh lslmh bbjl hmvn ntn `t-hkrm ln+rym `ys yb` bpryv `lp k\$P. ¹² krmy sly lpny h`lp lk slmh vm`tym ln+rym `t-pryv. ¹³ hyvsbt bgnym xbrym mqsybym lqvlk hsmjyyny. ¹⁴ brx dvdy vdmh-lk l&by `v ljpr h`ylym jl hry bsmym.

Isaiah

Chapter 1

¹ xzvn ysjyvh bn-`mv& `sr xzh jl-yhvdh vyrvslm bymy jzyhv yvtm `xz yxzqyvh mlky yhvdh. ² smjv smym vh`zyny `r& ky yvh dbr bnym gdlty vrvmmty vhm psjv by. ³ ydj svr qnhv vxmvr `bv\$ bjlyv ysrl l` ydj jmy l` htbvnn. ⁴ hvy gvy x+` jm kbd jvn zrj mrjym bnym msxytym jzbv `t-yvhv n`&v `t-qdvs ysrl nzrv `xvr. ⁵ jl mh tkv jvd tv\$ypv \$rh kl-r`s lxly vkl-lbb dvy. ⁶ mkp-rgl vjd-r`s `yn-bv mtm p&j vxbvrh vmkh +ryh l`-zrv vl` xbsv vl` rkkh bsmn. ⁷ `r&km smmh jrykm srpvt `s `dmtkm lngdkm zrym `klym `th vsmmh kmhpkzrym. ⁸ vnvtrh bt-&yvn k\$kh bkrm kmlvnh bmqsh kjyr n&vrh. ⁹ lvly yvh &b`vt hvtyr lnv sryd kmj+ k\$dm hyynv ljmhrh dmynv. ¹⁰ smjv dbr-yvhv q&yny \$dm h`zynv tvrt `lhynv jm jmrh. ¹¹ lmh-ly rb-zbxykm y`mr yvh sbjty jlvt `ylym vxlb mry`ym vdm prym vkbsym vjtvdy l` xp&ty. ¹² ky tb`v lr`vt pny my-bqs z`t mydkm rm\$ x&ry. ¹³ l` tv\$ypv hby` mnxt-sv` q+rt tvjbh hy` ly xds vsbt qr` mqr` l`-`vkl `vn vj&rh. ¹⁴ xdsykm vmvjdykm sn`h npsy hyv jly l+rx nl`yty ns`. ¹⁵ vbprskm kpykm `jlym jyny mkm gm ky-trbv tplh

`ynny smj ydykm dmym ml`v. ¹⁶ rx&v hzkv h\$yrv rj mjlykm mngd jyny xdlv hrj. ¹⁷ lmdv hy+b drsv msp+ `srv xmv& sp+v ytm rybv `lmnh. ¹⁸ lkv-n` vnvkxh y`mr yvhv `m-yhyv x+`ykm ksnyk kslg ylbynv `m- y`dymv ktvlj k&mr yhyv. ¹⁹ `m-t`bv vsmjtm +vb h`r&t`klv. ²⁰ v`m-tm`nv vmrytm xrb t`klv ky py yvhv dbr. ²¹ `ykh hyth lzvnh qryh n`mnh ml`ty msp+ &dq ylyn bh vjth mr&xym. ²² k\$pk hyh l\$ygym \$b`k mhvl bmym. ²³ sryk \$vrrym vxbry gnbym klv `hb sxd vrdp slmnyy ytm l` ysp+v vryb `lmnh l`-ybv` `lyhm. ²⁴ lkn n`m h`dvn yvhv &b`vt `byr ysr`l hvy `nxm m&ry v`nqmh m`vyby. ²⁵ v`sybh ydy jlyk v`&rp kbr \$ygyk v`\$yrh kl-bdylyk. ²⁶ v`sybh sp+yk kbr`snh vyj&yk kbtxlh `xry-kn yqr` lk jyr h&dq qryh n`mnh. ²⁷ &yvn bmsp+ tpdh vsbyh b&dqh. ²⁸ vsbr psjym vx+`ym yxdv vjzby yvhv yklv. ²⁹ ky ybsv m`ylym `sr xmdtm vtxprv mhgnvt `sr bxrtm. ³⁰ ky thyv k`lh nblt jlh vkgnh `sr-mym `yn lh. ³¹ vhyh hx\$N lnjrt vpjlv lny&v& vbjrv snyhm yxdv v`yn mkbh.

Chapter 2

¹ hdbv `sr xzh yszyhv bn-`mv& jl-yhvdh vyrvslm. ² vhyh b`xryt hymym nkvv yhyh hr byt-yvhv br`s hhrym vns` mgbjvt vnhrv `lyv kl-hgvym. ³ vhlkv jmym rbym v`mrv lkv vnjlh `l-hr-yvhv `l-byt `lhy yjqb vyrnv mdrkyv vnlkh b`rxyv ky m&yvn t&`tvrh vdbv-yvhv myrvslm. ⁴ vsp+ byn hgvym vlvkyx ljmym rbym vkttv xrbvmt l`tym vxnyvtym lmzmrvt l`-ys` gvy `l-gvy xrb vl`-ylmdv jvd mlxmh. ⁵ byt yjqb lkv vnlkh b`vr yvhv. ⁶ ky n+sth jmk byt yjqb ky ml`v mqdm vjnyy kplstym vbyldy nkrym yspyqv. ⁷ vtml` `r&v k\$pv vzhb v`yn q&h l`&rtv vtml` `r&v \$v\$ym v`yn q&h lmrkbtv. ⁸ vtml` `r&v `lylym lmjsh ydyv ystxv l`sr jsv `&bjtyv. ⁹ vysx `dm vyspl`ys v`l-ts` lhm. ¹⁰ bv` b&vr vh+mn bjpr mpny pxd yvhv vmhdr g`nv. ¹¹ jyny gbhvt `dm spl vsx rvm `nsym vnsyb yvhv lbdv byvm hhv`. ¹² ky yvm lyvhv &b`vt jl kl-g`h vrm vjl kl-ns` vspl. ¹³ vjl kl`rzy hlvvn hrmyy vhs`ym vjl kl`lvny hbsn. ¹⁴ vjl kl-hhrym hrmyy vjl kl-hgbjvt hns`vt. ¹⁵ vjl kl-mgdg gbh vjl kl-xvmh b&vrh. ¹⁶ vjl kl`nyvt trsys vjl kl-skyvt hxmdh. ¹⁷ vsx gbhvt h`dm vspl rvm `nsym vnsyb yvhv lbdv byvm hhv`. ¹⁸ v`lylym klyl yxlp. ¹⁹ vb`v bmjrvt &rym vbmxlvt jpr mpny pxd yvhv vmhdr g`vvn bqvmv ljr& h`r&. ²⁰ byvm hhv` yslyk h`dm `t`lyly k\$pv v`t`lyly zhbv `sr jsv-lv lhstxvt lxp prv vlv+lpym. ²¹ lbv` bnqrvt h&rym vb\$jpy h\$ljym mpny pxd yvhv vmhdr g`vvn bqvmv ljr& h`r&. ²² xdlv lkm mn-h`dm `sr nsmh b`pv ky-bmh nxsb hv`.

Chapter 3

¹ ky hnh h`dvn yvhv &b`vt m\$yr myrvslm vmyhvdh msjn vmsjnh kl msjn-lxm vkl msjn-mym. ² gbvr v`ys mlxmh svp+ vnby` vq\$m vzqn. ³ sr-xmsym vnsv` pnym vyvj& vxkm xrsym vnbvn lxs. ⁴ vntty njrym sryhm vtjlvlym ymslv-bm. ⁵ vngs hjm `ys b`ys v`ys brjyv yrhbv hnjr bzqn

vhnqlh bnkbd. ⁶ ky-ytps `ys b`xyv byt `byv smlh lkh q&y n thyh-lnv vhmkslh hz`t txt ydk. ⁷ ys` byvm hhv` l`mr l`-`hyh xbs vbbyty `yn lxm v`yn smlh l` tsymny q&y n jm. ⁸ ky kslh yrvslm vyhvdh npl ky-lsvnm vmjlyhm `l-yvh lmrvt jny kbvdv. ⁹ hkrt pnyhm jnth bm vx+`tm k\$dm hgydv l` kxdv `vy lpsm ky- gmlv lhm rjh. ¹⁰ `mrv &dyq ky-+vb ky-pry mjlyhm y`klv. ¹¹ `vy lrsj rj ky-gmvl ydyv yjsh lv. ¹² jmy ngsyv mjvll vnsym mslv bv jmy m`stryk mtjym vdrk `rxyt bljv. ¹³ n&b lryb yvh vjmd ldyn jmym. ¹⁴ yvh bmsp+ ybv` jm-zqny jmv vsryv v`tm bjrtm hkrm gzlt hjny bbtykm. ¹⁵ mlkm tdk`v jmy vpny jnyym t+xnv n`m-`dny yvh &b`vt. ¹⁶ vy`mr yvh yjn ky gbhv bnvt &yvn vtlknh n+vvt grvn vmsqrvt jynym hlvk v+pp tlknh vbrglyhm tj\$nh. ¹⁷ vspx `dny qdqdnv &yvn vyvh pthn yjrh. ¹⁸ byvm hhv` y\$yr `dny `t tp`rt hjk\$ym vhsby\$ym vshrnym. ¹⁹ hn+ypvt vhsyrvt vhrjlv. ²⁰ hp`rym vh&jdvt vhsrym vby hns vhlxym. ²¹ h+bjvt vnzmy h`p. ²² hmxl&vt vhmj+pvt vhm+pxvt vxry+y. ²³ vhglynym vh\$dynym vh&nyvvt vhrdydym. ²⁴ vhyh txt bsm mq yhyh vtxt xgrh nqph vtxt mjsh mqsh qrxh vtxt ptygyl mxgrt sq ky-txt ypy. ²⁵ mtyk bxrb yplv vgbvrtk bmlxmh. ²⁶ v`nv v`blv ptxyh vnqth l`r& tsb.

Chapter 4

¹ vhxzyqv sbj nsym b`ys `xd byvm hhv` l`mr lxm n`kl vsmltnv nlbs rq yqr` smk jlynv `sp xrptnv. ² byvm hhv` yhyh &mx yvh l&by vlkbvd vpry h`r& lg`vn vltp`rt lply+t ysr`l. ³ vhyh hns`r b&yvn vhnvtr byrvslm qdvs y`mr lv kl-hktv lxyym byrvslm. ⁴ `m rx& `dny `t &`t bnvt-&yvn v`t-dmy yrvslm ydyx mqrhb brvx msp+ vbrvx bjr. ⁵ vbr` yvh jl kl-mkvn hr-&yvn vjl-mqr`h jnn yvmm vjsn vngh `s lhbh lylh ky jl-kl-kbvd xph. ⁶ v\$kh thyh l&l-yvmm mxrb vlmx\$h vlm\$tr mzrm vmm+r.

Chapter 5

¹ `syh n` lydydy syrt dvdy lkrmv krm hyh lydydy bqrn bn-smn. ² vyjqhv vy\$qlhv vy+jhv srq vybn mgdl btkv vgm-yqb x&b bv vyqv ljsvt jnbym vyjs b`sym. ³ vjth yvsb yrvslm v`ys yhvdh sp+v-n` byny vbyn krmy. ⁴ mh-ljsvt jvd lkrmy vl` jsyty bv mdvj qvyty ljsvt jnbym vyjs b`sym. ⁵ vjth `vdyjh-n` `tkm `t `sr-`ny jsh lkrmy h\$ r msvktv vhyh lbjr pr& gdrv vhyh lmrn\$. ⁶ v`sythv bth l` yzmr vl` yjdr vjhl smyr vsyt vjl hjbym `&vh mhm+yr jlyv m+r. ⁷ ky krm yvh &b`vt byt ysr`l v`ys yhvdh n+j sjsvjyv vyqv lmsp+ vnhh mspx l&dqh vnhh &jqh. ⁸ hvy mgyjy byt bbyt sdh bsdh yqrybv jd `p\$ mqvm vhsbtm lbdkm bqrh h`r&. ⁹ b`zny yvh &b`vt `m-l` btym rbym lsmh yhyv gdlym v+vbym m`yn yvsb. ¹⁰ ky jsrt &mdy-krm yjv bt `xt vzrj xmr yjsh `yph. ¹¹ hvy mskymy bbqr skr yrdpv m`xry bns pyn ydlyqm. ¹² vhyh knvr vnbl tp vxlyl vyyn mstyhm v`t pjl yvh l` yby+v vmjsh ydyv l` r`v. ¹³ lkn glh jmy mbly-djt vkbvdv mty rjb vhmvnv &xh &m`. ¹⁴ lkn hrxybh

s`vl nps h vpjrh pyh lbly-xq vyrd hdrh vhmvn h vs`vnh vj lz bh. ¹⁵ vysx `dm vyspl-`ys vjyny gbhym tsplnh. ¹⁶ vygbh yvh &b`vt bmsp+ vh`l hqdv s nqds b&dqh. ¹⁷ vrjv kbsym kdbrm vxrbvt mxym grym y`klv. ¹⁸ hvy msky hjvn bxbly hsv` vkjbvt hjglh x+`h. ¹⁹ h`mrym ymhr yxysh mjshv lmjn nr`h vtqrb vtbv`h j&t qdvs ysrl vndjh. ²⁰ hvy h`mrym lrj +vb vl+vb rj smym xsk l`vr v`vr lxsk smym mr lmtvq vmtvq lmr. ²¹ hvy xkmym bjynyhm vngd pnyhm nbnym. ²² hvy gbvrym lstvt yyn v`nsy-xyl lm\$sk skr. ²³ m&dyqy rsj jqb sxd v&dq t &dyqym y\$yrv mmmv. ²⁴ lkn k`kl qs lsvn `s vxss lhbh yrph srs m kmq yhyh vprxm k`bq yj lh ky m`\$v `t tvrt yvh &b`vt v`t `mrt qdvs-ysrl n`&v. ²⁵ jl-kn xrh `p-yvh bjmv vy+ ydv jlyv vykhv vyrgzv hhrym vthy nbltm k\$vxh bqr b xv&vt bkl-z`t l`-sb `pv vjvd ydv n+vyh. ²⁶ vns`-n\$ lgvym mrxvq vsrq lv mq&h h`r& vnhh mhrh ql ybv`. ²⁷ `yn-jyp v`yn-kvsl bv l` ynvm vl` yysn vl` nptx `zvr xl&yv vl` ntq srvk njlyv. ²⁸ `sr x&yv snvny m vkl-qttyv drkvt pr\$vt \$v\$yv k&r nxsbv vglglyv k\$vp h. ²⁹ s`gh lv klby` vs`g kkpym vnyhm vy`xz +rp vyply+ v`yn m&yl. ³⁰ vnyhm jlyv byvm hlv` knhmt-ym vnb+ l`r& vnhh-xsk &r v`vr xsk bjrypyh.

Chapter 6

¹ bsnt-mvt hmlk jzyhv v`r`h `t-`dny ysb jl-k\$` rm vns` vsvlyv ml`ym `t-hhykl. ² srpym jmdym mmjl lv ss knpym ss knpym l`xd bstym yk\$h pnyv vbstym yk\$h rglyv vbstym yjvpp. ³ vqr` zh `l-zh v`mr qdvs qdvs qdvs yvh &b`vt ml` kl-h`r& kbv dv. ⁴ vynjv `mvt h\$py m qvl hqvr` vhbvt yml` jsn. ⁵ v`mr `vy-ly ky-ndmyty ky `ys +m`-spty m `nky vbtvk jm-+m` spty m `nky yvsb ky `t-hmlk yvh &b`vt r`v jyny. ⁶ vyjp `ly `xd mn-hsrpym vbydv r&ph bmlqym lqx mj l hmzbx. ⁷ vygj jl-py vy`mr hnh ngj zh jl-sptyk v\$r jv nk vx+`tk tkpr. ⁸ v`smj `t-qvl `dny `mr `t-my `slx vmy ylk-lnv v`mr hnny slxny. ⁹ vy`mr lk v`mrt ljm hzh smjv smvj v`l-tbynv vr`v r`v v`l-tdjv. ¹⁰ hsmn lb-hjm hzh v`znyv hkb d vjynyv hsj pn-yr`h bjynyv vb`znyv ysmj vlbbv ybyn vsb vrp` lv. ¹¹ v`mr jd-mty `dny vy`mr jd `sr `m-s`v jrym m`yn yvsb vbtym m`yn `dm vh`dmh ts`h smmh. ¹² vrxq yvh `t-h`dm vrbh hjzvbh bqr b h`r&. ¹³ vjvd bh jsryh vsbh vhyth lbjr k`lh vk`lvn `sr bslkt m&bt bm zrij qds m&bth.

Chapter 7

¹ vyhy bymy `xz bn-yvtm bn-jzyhv mlk yhvdh jl h r&y n mlk-`rm vpqx bn-rmlyhv mlk-ysr`l yrslm lmlxm h jlyh vl` ykl lhlxm jlyh. ² vygd lby t dvd l`mr nxh `rm jl-`prym vynj lbbv vlbb jmv knvj j&y-yjr mpny-rvx. ³ vy`mr yvh `l-ysjyhv &`-n` lqr` t `xz `th vs`r ysvb bnk `l-q&h tjlt hbrkh hjlyvnh `l-m\$lt sdh kvb\$. ⁴ v`mrt `lyv hsmr vhsq+ `l-tyr` vlbbk `l-yrk msny znbtv h`vdym hjsnym h`lh bxry-`p r&y n v`rm vbn-rmlyhv. ⁵ yjn ky-yj& jlyk `rm rjh `prym vbn-rmlyhv l`mr. ⁶ njlh

byhvdh vnqy&nh vnbqjnh `lynv vnmlyk mlk btvkh `t bn- +b`l. ⁷ kh `mr `dny yvh l` tqvm vl` thyh. ⁸ ky r`s `rm dmsq vr`s dmsq r&yn vbjvd ssym vxms snh yxt `prym mjm. ⁹ vr`s `prym smrvn vr`s smrvn bn-rmlyhv `m l` t`myvn ky l` t`mnv. ¹⁰ vyv\$ p yvh dbr `l-`xz l`mr. ¹¹ s`l-lk `vt mjm yvh `lhy hjmq s`lh `v hgbh lmjllh. ¹² vy`mr `xz l`-`s`l vl`-`n\$ `t-yvh. ¹³ vy`mr smjv-n` byt dvd hmj+ mkm hl`vt `nsym ky tl`v gm `t-`lhy. ¹⁴ lkn ytn `dny hv` lkm `vt hnh hjlmh hrh vyldt bn vqr`t smv jmnv `l. ¹⁵ xm`h vdbv y`kl ldjtv m`v\$ brj vbvvr b+vb. ¹⁶ ky b+rm ydj hnjr m`\$ brj vbvvr b+vb tjzb h`dmh `sr `th q& mpny sny mlkyh. ¹⁷ yby` yvh jlyk vjl-jmk vjl-byt `byk ymym `sr l`-b`v lmyvm \$vr-`prym mjl yhvdh `t mlk `svr. ¹⁸ vhyh byvm hhv` ysrq yvh lzbvb `sr bq&h y`ry m&rym vldbvrh `sr b`r& `svr. ¹⁹ vb`v vnxv klm bnxly hbtvt vbnqyqy h\$ljym vbkl hnj&v&y m vbkl hnhllym. ²⁰ byvm hhv` yglx `dny btjr hskyrh bjbyr nhr bmlk `svr `t-hr`s vsjr hrglym vgm `t-hzqn t\$ph. ²¹ vhyh byvm hhv` yxyh-`ys jgl t bqr vsty-&n. ²² vhyh mrb jsvt xlb y`kl xm`h ky-xm`h vdbv y`kl kl-hnvtr bqrh h`r&. ²³ vhyh byvm hhv` yhyh kl-mqvm `sr yhyh-sm `lp gpn b`lp k\$ p lsmyr vlsyt yhyh. ²⁴ bx&y m vbqst ybv` smh ky-smyr vsyt thyh kl-h`r&. ²⁵ vkl hhrym `sr bmjdr yjdrvn l`-tbv` smh yr`t smyr vsyt vhyh lmslx svr vlmrm\$ sh.

Chapter 8

¹ vy`mr yvh `ly qx-lk glyvn gdvl vktb jlyv bxr+ `nvs lmhr sll xs bz. ² v`jydh ly jdym n`mny m `t `vryh hkhn v`t-zkryhv bn ybrkyhv. ³ v`qrb `l-hnby`h vthr vtld bn vy`mr yvh `ly qr` smv mhr sll xs bz. ⁴ ky b+rm ydj hnjr qr` `by v`my ys` `t-xyl dmsq v`t sll smrvn lpy mlk `svr. ⁵ vy\$ p yvh dbr `ly jvd l`mr. ⁶ yjn ky m`\$ hjm hzh `t my hslx hhlkym l`+ vmsvs `t-r&yn vbn- rmlyhv. ⁷ vlkn hnh `dny mjllh jlyhm `t-my hnhr hj&vmym vhrbym `t-mlk `svr v`t-kl-kbv dv vjllh jl-kl-`pyqyv vhlk jl-kl-gdvtyv. ⁸ vxlp byhvdh s+p vjbr jd-&v`r ygyj vhyh m+vt knpyv ml` rxb- `r&k jmnv `l. ⁹ rjv jmym vxtv v`zynv kl mrxqy-`r& ht`zrv vxtv ht`zrv vxtv. ¹⁰ j&v j&h vtrp dbrv dbr vl` yqvm ky jmnv `l. ¹¹ ky kh `mr yvh `ly kxzqt hyd vy\$ rny mlkt bdrk hjm-hzh l`mr. ¹² l`-t`mrvn qsr lkl `sr-y`mr hjm hzh qsr v`t-mvr`v l`-tyr`v vl` tjry&v. ¹³ `t-yvh &b`vt `tv tqdysv vlv` mvr`km vlv` mjr&km. ¹⁴ vhyh lmqds vl`bn ngp vl&vr mksvl lsnv bty ysr`l lpx vlmvqs lyvsb yrvslm. ¹⁵ vkslv bm rby m vnplv vnsbrv vnvqsv vnlkdv. ¹⁶ &vr tjvdh xtm tvrh blmdy. ¹⁷ vxkyty lyvh hm\$tyr pnyv mby t yjqb vqvyty-lv. ¹⁸ hnh `nky vhyldym `sr ntn-ly yvh l`vt vlmvpty m bysr`l mjm yvh &b`vt hskn bhr &yvn. ¹⁹ vky-y`mr v`lykm drsv `l-h`bvt v`l-hydjnym hm&p&pym vhmhgym hlv`-jm `l-`lhyv ydrs bjd hxyym `l-hmtym. ²⁰ ltvrv vltjvdh `m-l` y`mr v kdbv hzh `sr `yn-lv svr. ²¹ vjbr bh nqsh vrjb vhyh ky-yrjb vhtq&p vqll bmlkv vb`lhyv vph lmjllh. ²² v`l-`r& yby+ vnhh &rh vxskh mjvp &vqh v`plh mndx. ²³ ky l` mvjp l`sr mv&q lh kjt hr`svn hql `r&h zblvn v`r&h nptly v`xrvn hkbyd drk hym jbr hyrdn glyl hgvy m.

Chapter 9

¹ hjm hhlkym bxsk r`v `vr gdvl ysby b`r& &lmvt `vr ngh jlyhm. ² hrbyt hgvy l` hgdlt hsmxh smxv lpnyk ksmxt bq&yr k`sr ygylv bxlqm sll. ³ ky `t-jl \$blv v`t m+h skmv sb+ hngs bv hxtt kyvm mdyn. ⁴ ky kl-\$`vn \$`n brjs vsmlh mgvllh bdmym vhyth lsrph m`klt `s. ⁵ ky-yld yld-lnv bn ntn-lnv vthy hmsrh jl-skmv vyqr` smv pl` yvj& `l gbvr `byjd sr-slv. ⁶ lmrhb hmsrh vlslvm `yn-q& jl-k\$` dvd vjl-mmktv lhkyn `th vl\$jd bmsp+ vb&dqh mjth vjd-jvml qn`t yhvh &b`vt tjsh-z`t. ⁷ dbr slx `dny byjqb vnpl bysr`l. ⁸ vydjv hjm klv `prym vyvsb smrvn bg`vh vbgdl lbb l`mr. ⁹ lbnym nplv vgzyt nbnh sqmym gdjv v`rzym nxlyp. ¹⁰ vysgb yhvh `t-&ry r&yn jlyv v`t-`ybyv y\$ksk. ¹¹ `rm mqdm vplstym m`xvr vy`klv `t-ysr`l bkl-ph bkl-z`t l`-sb `pv vjvd ydv n+vyh. ¹² vhim l`-sb jd-hmkhv v`t-yhvh &b`vt l` drsv. ¹³ vykrt yhvh mysr`l r`s vzb kph v`gmvn yvm `xd. ¹⁴ zqn vnsv`-pnym hv` hr`s vnby` mvrh-sqr hv` hzn. ¹⁵ vyhyv m`sry hjm-hzh mtjym vm`sryv mbljym. ¹⁶ jl-kn jl-bxvryv l`-ysmx `dny v`t-ytmv v`t-`lmntyv l` yrxm ky klv xnp vmrj vkl-ph dbr nblh bkl-z`t l`-sb `pv vjvd ydv n+vyh. ¹⁷ ky-bjrh k`s rsjh smyr vsyt t`kl vt&t b\$bky hyjr vyt`bkv g`vt jsn. ¹⁸ bjbrt yhvh &b`vt njtm `r& vyhy hjm km`klt `s `ys `l-`xyv l` yxmlv. ¹⁹ vygzr jl-ymyn vrjb vy`kl jl-sm`vl vl` sbjv `ys bsr-zrjv y`klv. ²⁰ mnsh `t-`prym v`prym `t-mnsh yxdv hmh jl-yhvdh bkl-z`t l`-sb `pv vjvd ydv n+vyh.

Chapter 10

¹ hvy hxqqym xqy-`vn vmktbym jml ktbv. ² lh+vt mdyn dlym vlgzl msp+ jnyy jmy lhyvt `lmnvt sllm v`t- ytmym ybzv. ³ vmh-tjsv lyvm pqdh vlsv`h mmmrxq tbv` jl-my tnv\$y ljrzh v`nh tjzvb kbvdkm. ⁴ blty krj txt `syr vtxt hrvgy yplv bkl-z`t l`-sb `pv vjvd ydv n+vyh. ⁵ hvy `svr sb+ `py vm+h-hv` bydm zjmy. ⁶ bgvy xnp `slxnv vjl-jm jbrty `&vvn lsll sll vlbz bz vlsymv mrm\$ kxmr xv&vt. ⁷ vhv` l`-kn ydmh vlbbv l`-kn yxsb ky lhsmyd blbbv vlhkryt gvym l` mj+. ⁸ ky y`mr hl` sry yxdv mlkym. ⁹ hl` kkrkmys klnv `m-l` k`rpd xmt `m-l` kdmsq smrvn. ¹⁰ k`sr m&`h ydy lmmkt h`lyl vp\$ylyhm myrvslm vmsmrn. ¹¹ hl` k`sr jsyty lsmrvn vl`lylyh kn `jsh lyrvslm vlj&byh. ¹² vhyh ky-yb&j `dny `t-kl-mjshv bhr &yvn vbyrvslm `pqd jl-pry- gdl lbb mlk-`svr vjl-tp`rt rvm jnyv. ¹³ ky `mr bkx ydy jsyty vbxkmt y nbnvty v`\$yr gbvlt jmym vjtydyhm svsty v`vryd k`byr yvsbym. ¹⁴ vtm&` kqn ydy lxyl hjmym vk`\$p by&y jzbvt kl-h`r& `ny `spty vl` hyh ndd knp vp&h ph vm&p&p. ¹⁵ hytp`r hgrzn jl hx&b bv `m-ytgdl hmsvr jl-mnypv khnyp sb+ v`t-mrymyv khrym m+h l`-j&. ¹⁶ lkn yslx h`dvn yhvh &b`vt bmsmnyv rzvn vttx kbv yqd yqd kyqvd `s. ¹⁷ vhyh `vr-ysr`l l`s vqdvsv llhbh vbjrh v`klh sytv vsmyrv byvm `xd. ¹⁸ vkbvd yjrv vkrmlv mnps vjd-bsr yklh vhyh km\$\$ n\$\$\$. ¹⁹ vs`r j& yjrv m\$pr yhyv vnjr yktbm. ²⁰ vhyh byvm hhv` l`-yv\$yp jvd s`r ysrl vply+t byt-yjqb lhsjn jl-mkhv vnsjn jl-yhvh qdvs ysrl b`mt. ²¹ s`r ysvb s`r yjqb `l-`l gbvr. ²² ky `m-yhyh jmk ysrl kxvl hym s`r ysvb bv klyvn xrv& sv+p &dqh. ²³ ky klh vnrx&h

`dny yvh &b`vt jsh bqrk kl-h`r&. ²⁴ lkn kh-`mr `dny yvh &b`vt `l-tyr` jmy ysb &yvn m`svr bsb+ ykkh vm+hv ys`-jlyk bdrk m&rym. ²⁵ ky-jvd mj+ mzjr vklh zjm v`py jl-tblytm. ²⁶ vjvrr jlyv yvh &b`vt sv+ kmkt mdyn b&vr jvrb vm+hv jl-hym vns`v bdrk m&rym. ²⁷ vhyh byvm hhv` y\$vr \$blv mjl skmk vjlv mjl &v`rk vxbl jl mpny-smn. ²⁸ b` jl-jyt jbr bmgrrvn lmkms ypyqd klyv. ²⁹ jbrv mjbrh gbj mlvn lnv xrdh hrmh gbjt s`vl n\$h. ³⁰ &hly qvkl bt-glym hqsyby lysh jnyh jntvt. ³¹ nddh mdmnh ysby hgbym hjyzv. ³² jvd hyvm bnb ljmd ynpp ydv hr byt-&yvn gbjt yrslm. ³³ hnh h`dvn yvh &b`vt m\$jp p`rh bmjr&h vrmy hqvmh gdvjym vhgbyhm ysplv. ³⁴ vnqp \$bky hyjr bbrzl vhlbnvn b`dyr ypvl.

Chapter 11

¹ vy&` x+r mgzj ysy vn&r msrsyv yprh. ² vnxb jlyv rvx yvh rvx xkmh vbynh rvx j&h vgbvrh rvx djt vyr`t yvh. ³ vhryxv byr`t yvh vl`-lmr`h jnyv yspv+ vl`-lmsmj `znyv yvkyx. ⁴ vsp+ b&dq dlym vlvkyx bmysvr ljnvy-`r& vkhk-`r& bsb+ pyv vbrvx sptyv ymyt rsj. ⁵ vhyh &dq `zvr mtnyv vh`mvnh `zvr xl&yv. ⁶ vgr z`b jm-kbs vnmr jm-gdy yrb& vjgl vkpyr vmry` yxdv vnjr q+n nhg bm. ⁷ vprh vdb trjynh yxdv yrb&v yldyhn v`ryh kbqr y`kl-tbn. ⁸ vsjsj yvnq jl-xr ptn vjl m`vrt &pjvny gmvl ydv hdh. ⁹ l`-yrjv vl`-ysxytv bkl-hr qdsy ky-ml`h h`r& djh `t-yvh kmym lym mk\$ym. ¹⁰ vhyh byvm hhv` srs ysy `sr jmd ln\$ jmym `lyv gvym ydrsv vhyth mnxtv kbvd. ¹¹ vhyh byvm hhv` yv\$yp `dny snyt ydv lqnv t-s`r jmv `sr ys`r m`svr vmm&rym vmprtv\$ vmkvs vmjylm vmsnr vmxmt vm`yy hym. ¹² vns` n\$ lgvym v`\$p ndxy ysrl vnp&vt yhvdh yqb& m`rbj knpvt h`r&. ¹³ v\$rh qn`t `prym v&rry yhvdh ykrvt `prym l`-yqn` `t-yhvdh vyhvdh l`-y&r `t`prym. ¹⁴ vjpv bktp plstym ymh yxdv ybzb `t-bny-qdm `dvm vmv`b mslvx ydm vbny jmvn msmjtm. ¹⁵ vxrym yvh `t lsvn ym-m&rym vhnyp ydv jl-hnhr bjym rvxv vkhkv lsbjh nxlym vhdryk bnjlym. ¹⁶ vhyth m\$lh ls`r jmv `sr ys`r m`svr k`sr hyth lysr`l byvm jltv m`r& m&rym.

Chapter 12

¹ v`mrt byvm hhv` `vdk yvh ky `npt by ysb `pk vtinxmny. ² hnh `l ysvjty `b+x vl` `pxd ky-jzy vzmrt yh yvh vyhy-ly lysvjh. ³ vs`btm-mym bssvn mmjyny hysvjh. ⁴ v`mrtm byvm hhv` hvdv lyvh qr`v bsmv hvdjv bjym jlylyv hzkyrv ky nsgb smv. ⁵ zmrv yvh ky g`vt jsh mydjt z`t bkl-h`r&. ⁶ &hly vrny yvsbt &yvn ky-gdvl bqrk qdvs ysrl.

Chapter 13

¹ ms` bbl `sr xzh yszyhv bn-`mv&. ² jl hr-nsph s`v-n\$ hrymv qvl lhm hnyvp yd vyb`v ptxy ndybym. ³ `ny &vyty lmqdsy gm qr`ty gbvry l`py jlyzy g`vty. ⁴ qvl hmvn bhrym dmvt jm-rb qvl s`vn mmlkvt gvym n`\$pym yvhv &b`vt mpqd &b` mlxmh. ⁵ b`ym m`r& mrxq mq&h hsmym yvhv vkly zjmv lxbl kl-h`r&. ⁶ hylylv ky qrvb yvm yvhv ksd msdy ybv`. ⁷ jl-kn kl-ydym trpyvh vkl-lbb `nvs ym\$. ⁸ vnbhlv &yrym vxblym y`xzvn kyvldh yxylvn `ys `l-rjhv ytmhv pny lhby m pnyhm. ⁹ hnh yvm-yvhv b` `kzry vjbrh vxrvn `p lsvm h`r& lsmh vx+`yh ysmyd mmmh. ¹⁰ ky-kvkby hsmym vk\$ylyhm l` yhlv `vrm xsk hsms b&`tv vyrx l`- ygyh `vrv. ¹¹ vppdty jl-tbl rjh vjl-rsjym jvnm vhsbty g`vn zdym vg`vt jry&y m`spyl. ¹² `vqyr `nvs mpz v`dm mktm `vpyr. ¹³ jl-kn smym `rgyz vtrjs h`r& mmqvmh bjbrt yvhv &b`vt vbyvm xrvn `pv. ¹⁴ vhyh k&by mdx vk&`n v`yn mqb& `ys `l-jmv ypnv v`ys `l-`r&v ynv\$. ¹⁵ kl-hnm&` ydqr vkl-hn\$ph ypv l bxb. ¹⁶ vjlyhm yr+sv ljynyhm ys\$v btyhm vnsyhm tsglnh. ¹⁷ hnny mjyr jlyhm `t-mdy `sr-k\$ p l` yxsbv vzhh l` yxp&v-bv. ¹⁸ vqstvt njrym tr+snh vpry-b+n l` yrxmv jl-bnym l`-txv\$ jnym. ¹⁹ vhyth bbl &by mmlkvt tp`rt g`vn ksdym kmhpk t`lhy m `t-\$dm v`t-jmrh. ²⁰ l`-tsb ln&x vl` tskn jd-dvr vdvr vl`-yhl sm jrby vrjym l`-yrb&v sm. ²¹ vrb&v-sm &yym vml`v btyhm `xym vsknv sm bnvt yjnh vsjrym yrqdv-sm. ²² vjnh `yym b`lmmvtyv vtnym bhykly jng vqrvb lbv` jth vymyh l` ymskv.

Chapter 14

¹ ky yrxm yvhv `t-yjqb vbxr jvd bys`l vhnym jl-`dmtm vnlvh hgr jlyhm vn\$pxv jl-byt yjqb. ² vlqvm jnym vhyb`vm `l-mqvm vhtnvlm byt-ysr`l jl `dmt yvhv ljbdym vlspxtv vhyv sbym lsbyhm vrdiv bngsyhm. ³ vhyh byvm hnyx yvhv lk mj&bk vmrgzk vmm-hjbdh hqsh `sr jbd- bk. ⁴ vns` t hmsl hzh jl-mlk bbl v`mrt `yk sbt ngs sbth mdhbh. ⁵ sbr yvhv m+h rsjym sb+ mslym. ⁶ mkh jnym bjbrh mkt blty \$rh rdh b`p gvym mrdp bly xsk. ⁷ nxh sq+h kl-h`r& p&xv rnh. ⁸ gm-brvsym smxv lk `rzy lbnvn m`z skbt l`-yjlh hkrt jlynv. ⁹ s`vl mtxt rgzh lk lqr` t bv`k jvrr lk rp`ym kl-jtvdv `r& hqym mk\$`vtm kl mlky gvym. ¹⁰ klm yjnv vy`mrv `lyk gm-`th xlyt kmvvn `lynv nmslt. ¹¹ hvrd s`vl g`vnk hmyt nblyk txyk y&j rmh vmk\$yk tvljh. ¹² `yk nplt msmym hyll bn-sxr ngdjt l`r& xvls jl-gvym. ¹³ v`th `mrt blbbk hsmym `jlh mmjl lkvkby-`l `rym k\$`y v`sb bhr- mvjd byrky &pv. ¹⁴ `jlh jl-bmty jb `dmh ljlyvn. ¹⁵ `k `l-s`vl tvrd `l-yrky-bvr. ¹⁶ r`yk `lyk ysgyxv `lyk ytbvnnv hzh h`ys mrgyz h`r& mrjys mmlkvt. ¹⁷ sm tbl kmdbv vjryv hr\$`\$yryv l`-ptx byth. ¹⁸ kl-mlky gvym klm skbv bkbvd `ys bbytv. ¹⁹ v`th hslkt mqbrk kn&r ntjb lbvs hrgym m+jny xrb yvrdiv `l- `bny-bvr kpgv mvb\$. ²⁰ l`-txd `tm bqbrh ky-`r&k sxt jmk hrgt l`-yqr` ljlvm zj mrjym. ²¹ hkynv lbnyv m+bx bjvn `bvtm bl-yqmv vyrsv `r& vml`v pny-tbl jrym. ²² vqmtv jlyhm n`m yvhv &b`vt vkrty lbbl sm vs`r vnyn vnk n`m- yvhv. ²³ vsmyth lmvrs qpd v`gmy-mym v+`+`tyh bm+`+` hsm n`m yvhv &b`vt. ²⁴ nsbj yvhv &b`vt l`mr `m-l` k`sr dmyty kn hyth vk`sr yj&ty hy` tqvm. ²⁵ lsbr `svr b`r&y vjl-hry `bv\$nv v\$ r mjlyhm jlv v\$blv mj l skmv y\$vr. ²⁶ z` t hj&h hyjv&h jl-kl-h`r& vz` t hyd hn+vyh jl-kl-hgvym. ²⁷ ky-yvhv &b`vt yj& vmy ypr vydv hn+vyh vmy ysybnh. ²⁸ bsnt-mvt hmlk

`xz hyh hms` hzh. ²⁹ `l-tsmxy plst klk ky nsbr sb+ mkk ky-msrs nxs y&` &pj vpryv srp mjvpp. ³⁰ vrjv bkvy dlym v`byvny m lb+x yrb&v vhmty brjb srsk vs`rytk yhrq. ³¹ hylyly sjr zjqy-jyr nmvg plst klk ky m&pv n jsn b` v`yn bvdd bmvjdyv. ³² vmh-yjnh ml`ky-gvy ky yvh y\$d &yvn vbh yx\$v jnyy jmv.

Chapter 15

¹ ms` mv`b ky blyl sdd jr mv`b ndmh ky blyl sdd qyr-mv`b ndmh. ² jlh hbyt vdybn hbmvt lbky jl-nbv vjl mydb` mv`b yylyl bkl- r`syv qrxh kl-zqn grvjh. ³ bxv&tyv xgrv sq jl ggvyh vbrxbtyh klh yylyl yrd bbky. ⁴ vtzjq xsbvn v`ljlh jd-yh& nsmj qvlm jl-kn xl&y mv`b yryjv npsv yrjh lv. ⁵ lby lmv`b yzjq bryxh jd-&jr jglt slsyh ky mjlh hlvyt bbky yjlh-bv ky drk xvrnym zjqt-sbr yjrv. ⁶ ky-my nmrym msmvt yhyv ky-ybs x&yr klh ds` yrq l` hyh. ⁷ jl-kn ytrh jsh vppqdtm jl nxl hjrbym ys`vm. ⁸ ky-hqyph hzjqh `t-gbvl mv`b jd-`glym yllth vb`r `ylym yllth. ⁹ ky my dymvn ml`v dm ky-`syt jl-dymvn nv\$pv t lply+t mv`b `ryh vls`ryt `dmh.

Chapter 16

¹ slxv-kr msl-`r& m\$lj mdrh `l-hr bt-&yvn. ² vhyh kjvp-nvdd qn mslx thyynh bnvt mv`b mjbrt l`rnvn. ³ hby`v j&h jsv plyh syty klyl &lk btk &hrym \$try ndxym ndd `l-tgly. ⁴ ygvrv bk ndxy mv`b hvy-\$tr lmv mpny svdd ky-`p\$ hm& klh sd tmv rm\$ mn-h`r&. ⁵ vlvkn bx\$d k\$` vysb jlyv b`mt b`hl dvd sp+ vdrs msp+ vmhr &dq. ⁶ smjnv g`vn-mv`b g` m`d g`vtv vg`vvn vjbrtv l`-kn bdyv. ⁷ lkn yylyl mv`b lmv`b klh yylyl l`sysy qyr-xrst thgv `k-nk`ym. ⁸ ky sdmvt xsbvn `mll gpn sbmh bjly gvym hlmv srvyh jd-yjzr ngjv tjv mdr slxvtyh n+sv jbrv ym. ⁹ jl-kn `bkh bbky yjzr gpn sbmh `ryvk dmjty xsbvn v`ljlh ky jl- qy&k vjl-q&yrk hydd npl. ¹⁰ vn`\$p smxh vgly mn-hkrml vbkrnym l`-yrnn l` yrjj yyn byqby m l`-ydrk hdrk hydd hsbty. ¹¹ jl-kn mjy lmv`b kknvr yhm vqrby lqyr xrs. ¹² vhyh ky-nr`h ky-nl`h mv`b jl-hbmh vb` `l-mqdsv lhtpl v l` yvkl. ¹³ zh hdr `sr dbr yvh `l-mv`b m`z. ¹⁴ vjth dbr yvh l`mr bsls snym ksny skyr vnqlh kbvd mv`b bkl hmvn hrb vs`r mj+ mizr lv` kbyr.

Chapter 17

¹ ms` dmsq hnh dmsq mv\$r mjyr vhyth mjy mplh. ² jzbvt jry jrjr ljdrym thyynh vrb&v v`yn mxryd. ³ vnsbt mb&r m`prym vmmlkh mdmsq vs`r `rm kkbvd bny-ysr`l yhyv n`m yvh &b`vt. ⁴ vhyh byvm hhv` ydl kbvd yjqb vmsmn bsrv yrzh. ⁵ vhyh k`\$p q&yr qmh vzrv sblym yq&vr

vhyh kmlq+ sblym bjmq rp`ym. ⁶ vns`r-bv jvllt knqp zyt snym slsh grgrym br`s `myr `rbjh xmsb b\$jpgyh pryh n`m-yhvh `lhy ysr`l. ⁷ byvm hhv` ysjh h`dm jl-jshv vjynyv `l-qdvs ysr`l tr`ynh. ⁸ vl` ysjh `l-hmzbxvt mjsh ydyv v`sr jsv `&bjtyv l` yr`h vh`srym vhxmnym. ⁹ byvm hhv` yhyv jry mjzv kjzvbt hxrs vh`myr `sr jzbv mpny bny ysr`l vhyth smmh. ¹⁰ ky skxt `lhy ysjk v&vr mjzk l` zkrz jl-kn t+jy n+jy njmnym vzmrt zr tzrjnv. ¹¹ byvm n+jk tsgsgy vbbqr zryk tpryxy nd q&yr byvm nxlh vk`b `nvs. ¹² hvy hmvn jmym rbym khmvt ymym yhmyvn vs`vn l`mym ks`vn mym kbyrym ys`vn. ¹³ l`mym ks`vn mym rbym ys`vn vgjr bv vn\$ mmmrxq vrdp km& hrym lpny-rvx vkglgl lpny \$vph. ¹⁴ ljt jrb vnhh blhh b+rm bqr `ynnv zh xlq sv\$ynv vgvrl lbzzynv.

Chapter 18

¹ hvy `r& &l&l knpym `sr mjbr lnhry-kvs. ² hslx bym &yrym vbkly-gm` jl-pny-mym lkvm ml`kym qlym `l-gvy mmsk vmvr+ `l-jm nvr` mn-hv` vhl`h gvy qv-qv vmbv\$h `sr-bz`v nhrym `r&v. ³ kl-ysby tbl vskny `r& kns`-n\$ hrym tr`v vktqj svpr tsmjv. ⁴ ky kh `mr yhvh `ly `sqv+h v`by+h bmkvny kxm &x jly-`vr kjb +l bxm q&yr. ⁵ ky-lpny q&yr ktm-prx vb\$r gml yhyh n&h vkrt hzlzlym bmzmrvt v`t-hn+ysvt h\$yr htz. ⁶ yjzbv yxdv l+jy hrym vlbhmt h`r& vq& jlyv hjy+ vkl-bhmt h`r& jlyv txrp. ⁷ bjt hhy` yvbl-sy lyvh &b`vt jm mmsk vmvr+ vmjm nvr` mn-hv` vhl`h gvy qv-qv vmbv\$h `sr bz`v nhrym `r&v `l-mqvm sm-yhvh &b`vt hr-&yvn.

Chapter 19

¹ ms` m&rym hnh yhvh rkb jl-jb ql vb` m&rym vnjv `lyly m&rym mpnyv vlbb m&rym ym\$ bqrbv. ² v\$kk\$ky m&rym bm&rym vnlxmv `ys-b`xyv v`ys brjyv jyr bjyr mmlkh bmmlkh. ³ vnbqh rvx-m&rym bqrbv vj&tv `blj vdrsv `l-h`lylym v`l-h`+ym v`l-h`bvt v`l-hydjnym. ⁴ v\$krty `t-m&rym byd `dnym qsh vmlk jz ymsl-bm n`m h`dvn yhvh &b`vt. ⁵ vnstv-mym mhym vnhr yxrb vybs. ⁶ vh`znyxv nhrvt dllv vxrbv y`ry m&vr qnh v\$vp qmlv. ⁷ jrvt jl-y`vr jl-py y`vr vkl mztj y`vr yybs ndp v`ynnv. ⁸ v`nv hdygym v`blv kl-mslyky by`vr xkh vprsy mkmrt jl-pny-mym `mllv. ⁹ vbsv jbdy pstym sryqvt v`rgym xvry. ¹⁰ vhyv sttyh mdk`ym kl-jsy skr `gmy-nps. ¹¹ `k-`vlym sry &jn xkmy yj&y prjh j&h nbjrh `yk t`mrv `l-prjh bn-xkmym `ny bn-mlky-qdm. ¹² `ym `pv` xkmyk vygydv n`lk vydjv mh-yj& yhvh &b`vt jl- m&rym. ¹³ nv`lv sry &jn ns`v sry np htjv `t-m&rym pnt sb+yh. ¹⁴ yhvh m\$kbqrbh rvx jvjym vhtjv `t-m&rym bkl-mjshv khtjvt skvr bqy`v. ¹⁵ vl`-yhyh lm&rym mjsh `sr yjsh r`s vzb kph v`gmvn. ¹⁶ byvm hhv` yhyh m&rym knsym vxrd vpxd mpny tnvpt yd-yhvh &b`vt `sr-hv` mnyp jlyv. ¹⁷ vhyth `dmt yhvdh lm&rym lvg` kl `sr yzkyr `th`lyv ypxd mpny j&t yhvh &b`vt `sr-hv` yvj& jlyv. ¹⁸ byvm hhv` yhyv xms jrym b`r& m&rym mdbrvt spt knjn vnsbjvt lyvh &b`vt jyr hhr\$ y`mr l`xt. ¹⁹ byvm hhv` yhyh mzbv lyvh btvk `r& m&rym

vm&bh `&l-gbvlh lyhvh. ²⁰ vhyh l`vt vljd lyhvh &b`vt b`r& m&rym ky-y&jqv `l-yhvh mpny lx&ym vyslx lhm mvsvj vrb vh&ylm. ²¹ vnvdj yhvh lm&rym vydjv m&rym `t-yhvh byvm hhv` vjbdv zbx vmnxh vndrv-ndr lyhvh vslmv. ²² vngp yhvh `t-m&rym ngp vrpv` vsvb jd-yhvh vnjtr lhm vrp`m. ²³ byvm hhv` thyh m\$lh mm&rym `svrh vb`-`svr bm&rym vm&rym b`svr vjbdv m&rym `t-`svr. ²⁴ byvm hhv` yhyh ysr`l slysyh lm&rym vl`svr brkh bqrb h`r&. ²⁵ `sr brkv yhvh &b`vt l`mr brvk jmy m&rym vmjsh ydy `svr vnxlty ysr`l.

Chapter 20

¹ bsnt b` trtn `sdvdh bslx `tv \$rgvn mlk `svr vylxm b`sdvd vylkdh. ² bjt hhy` dbr yhvh byd yszyhv bn-`mv& l`mr lk vptxt hsq mjl mtnyk vnjlk txl& mjl rglyk vyjs kn hlk jrvm vyxp. ³ v`mr yhvh k`sr hlk jbdy yszyhv jrvm vyxp sls snym `vt vmvpt jl-m&rym vjl-kvs. ⁴ kn yn hg mlk-`svr `t-sby m&rym v`t-glvt kvs njrym vzqnym jrvm vyxp vxsvpy st jrvt m&rym. ⁵ vxtv vbsv mkvs mb+m vmn-m&rym tp`rtm. ⁶ v`mr ysb h`y hzh byvm hhv` hnh-kh mb+nv `sr-n\$nv sm ljzrh lhn&l mpny mlk `svr v`yk nml+ `nxnv.

Chapter 21

¹ ms` mdr-ym k\$vpvt bngb lxp mmdbr b` m`r& nvr`h. ² xzvt qsh hgd-ly hbvgd bvgd vhsvdd svdd jly jyml &vry mdy kl-`nxth hsbty. ³ jl-kn ml`v mtny xlxlh &yrym `xzvny k&yry yvldh njvyty msmj nbhlty mr`vt. ⁴ tjh lbby pl&vt bjtny `t nsp xsqy sm ly lxrth. ⁵ jrk hslxn &ph h&pyt `kvl sth qvmv hsrym msxv mgn. ⁶ ky kh`mr `ly `dny lk hjmd hm&ph `sr yr`h ygyd. ⁷ vr`h rkb &md prsym rkb xmv rkb gml vhsqyb qsb rb-qsb. ⁸ vyqr` `ryh jl-m&ph `dny `nky jmd tnyd yvmm vjl-msmrty `nky n&b kl-hlylv. ⁹ vnhh-zh b` rkb `ys &md prsym vyjn vy`mr nplh nplh bbl vkl- p\$yly `lhyh sbr l`r&. ¹⁰ mdsty vbn-grny `sr smjty m`t yhvh &b`vt `lhy ysr`l hgdy lkm. ¹¹ ms` dvmh `ly qr` msjyr smr mh-mlylh smr mh-mlyl. ¹² `mr smr `th bqr vgm-lylh `m-tbjyvn bjyv sbv `tyv. ¹³ ms` bjrb byjr bjrb tlynv `rxvt ddny. ¹⁴ lqr`t &m` htyv mym ysby `r& tym` blxmv qdmv ndd. ¹⁵ ky-mpny xrbvt nddv mpny xrb n+vsh vmpny qst drvkh vmpny kbd mlxmh. ¹⁶ ky-kh `mr `dny `ly bjvd snh ksny skyr vklh kl-kbvd qdr. ¹⁷ vs`r m\$pr-qst gbvry bny-qdr ymj+v ky yhvh `lhy-ysr`l dbr.

Chapter 22

¹ ms` gy` xzyvn mh-lk `pv` ky-jlyt klk lggvt. ² ts`vt ml`h jyr hvmyh qryh jlyzh xlyk l` xlly-xrb vl` mty mlxmh. ³ kl-q&ynty nddv-yxd mqt `\$rv kl-nm&`yk `\$rv yxdv mrxvq brxv. ⁴ jl-kn `mrty sjv mny `mrr bbky `l-t`y&v lnxmny jl-sd bt-jmy. ⁵ ky yvm mhvmh vmbv\$h vmbvkh l` dny yvh &b`vt bgy` xzyvn mqrqr qr vsvj `l-hhr. ⁶ vjylm ns` `sph brkb `dm prsym vqyr jrh mgn. ⁷ vyhy mbrx-jmqyk ml`v rkb vhrsym st stv hsrh. ⁸ vygl `t m\$ky yvhdh vtb+ byvm hhv` `l-nsq byt hyjr. ⁹ v` t bqyly jyr-dvd r` ytm ky-rbv vtqb&v `t-my hbrkh htxtvnh. ¹⁰ v` t-bty yrvslm \$prtm vtt&v hbtym lb&r hxvmh. ¹¹ vmqvh jsytm byn hxmtym lmy hbrkh hysnh vl` hb+tm `l-jsyh vy&rh mrxvq l` r` ytm. ¹² vyqr` `dny yvh &b`vt byvm hhv` lbky vlm\$pd vlqrxh vlxgr sq. ¹³ vnhh ssvn vsmxh hrg bqr vsx+ &`n `kl bsr vstvt yyn `kvl vstv ky mxr nmvt. ¹⁴ vnglh b`zny yvh &b`vt `m-ykpr hjvn hzh lkm jd-tmtvn `mr `dny yvh &b`vt. ¹⁵ kh `mr `dny yvh &b`vt lk-b` `l-h\$kn hzh jl-sbn` `sr jl-hbyt. ¹⁶ mh-lk ph vmy lk ph ky-x&bt lk ph qbr x&by mrvm qbrv xqqy b\$lj mskn lv. ¹⁷ hnh yvh m+l+l+k +l+l+h gbr vj+k j+h. ¹⁸ &nvp y&nph &nph kdvr `l-`r& rxbt ydym smh tmvt vsmh mrkbvt kbvdk qlvn byt `dnyk. ¹⁹ vhdptyk mm&bk vmmjmdk yhr\$k. ²⁰ vhyh byvm hhv` vqr`ty ljbdy l`lyqym bn-xlqyhv. ²¹ vhlbstyv ktntk v`bn+k `xzqnv vmmsltk `tn bydv vhyh l`b lyvsb yrvslm vlbyt yvhdh. ²² vntty mptx byt-dvd jl-skmv vptx v`yn \$gr v\$gr v`yn ptx. ²³ vtqjtyv ytd bmqvm n`mn vhyh lk\$` kbvd lbyt `byv. ²⁴ vtlv jlyv kl kbvd byt-`byv h&`&`ym vh&pjvt kl kly hq+n mkly h`gnvt vjd kl-kly hnblym. ²⁵ byvm hhv` n`m yvh &b`vt tmvs hytd htqvjh bmqvm n`mn vngdjh vnplh vnkrt hms` `sr-jlyh ky yvh dbr.

Chapter 23

¹ ms` &r hylylv `nyvt trsys ky-sdd mbyt mbv` m`r& kty mnglh- lmv. ² dmv ysby `y \$xr &ydvn jbr ym ml`vk. ³ vbmym rby m zrj sxr q&yr y`vr tbv`th vthy \$xr gvym. ⁴ bvsy &ydvn ky-`mr ym mjvz hym l`mr l`-xlty vl`-yldty vl` gdlty bxvrym rvmtty btvlvt. ⁵ k`sr-smj lm&rym yxylv ksmj &r. ⁶ jbrv trsysh hylylv ysby `y. ⁷ hz`t lkm jlyzh mymy-qdm qdmth yblvh rglyh mrxvq lgr. ⁸ my yj& z`t jl-&r hmj+yrh `sr \$xryh srym knjnyh nkbdy-`r&. ⁹ yvh &b`vt yj&h lxll g`vn kl-&by lhql kl-nkbdy-`r&. ¹⁰ jbry `r&k ky`r bt-trsys `yn mzx jvd. ¹¹ ydv n+h jl-hym hrgyz mmlkvt yvh &vh `l-knyn lsmd mjznyh. ¹² vy`mr l`-tv\$ypy jvd ljlz hmjsqh btvlt bt-&ydvn ktyym qvmy jbry gm-sm l`-ynvx lk. ¹³ hn `r& ksdym zh hjm l` hyh `svr y\$dh l&yym hqymv bxynv jrrv `rmnvyh smh lmplh. ¹⁴ hylylv `nyvt trsys ky sdd mjzkn. ¹⁵ vhyh byvm hhv` vnskxt &r sbjym snh kymy mlk `xd mq& sbjym snh yhyh l&r ksyrt hzvn. ¹⁶ qxy knvr \$by jyr zvn nskxh hy+yby ngn hrby-syr lmjn tzkry. ¹⁷ vhyh mq& sbjym snh ypqd yvh `t-&r vsbh l`tnnh vznt` t-kl- mmlkvt h`r& jl-pny h`dmh. ¹⁸ vhyh \$xrh v`tnnh qds lyvh l` y`&r vl` yx\$ n ky lysbym lpny yvh yhyh \$xrh l`kl lsbjh vlmk\$h jtyq.

Chapter 24

¹ hnh yvh bvqq h`r& vblqh vjvh pnyh vphy& ysbyh. ² vhyh kjm kkhn kjbd k`dnyv kspkh kgbrrh kqvnh kmvkr kmlvh klvh knsh k`sr ns`bv. ³ hbvq tbvq h`r& vhbvz tbvz ky yvh dbr`t-hdbr hzh. ⁴ `blh nblh h`r& `mllh nblh tbl`mllv mrvm jm-h`r&. ⁵ vh`r& xnph txt ysbyh ky-jbrv tvrt xlpv xq hprv bryt jvlm. ⁶ jl-kn`lh`klh`r& vy`smv ysby bh jl-kn xrv ysby`r& vns`r`nvs mzej. ⁷ `bl tyrvs`mllh-gpn n`nxv kl-smxy-lb. ⁸ sbt msvs tpym xdl s`vn jlyzym sbt msvs knvr. ⁹ bsyr l`ystv-yyn ymr skr lstyv. ¹⁰ nsbrh qryt-thv \$gr kl-byt mbv`. ¹¹ &vxh jl-hyyn bxv&vt jrbh kl-smxh glh msvs h`r&. ¹² ns`r bzyr smh vs`yh ykt-sjr. ¹³ ky kh yhyh bqrb h`r& btvk hjmym knqp zyt kjvllt`m-klh b&yr. ¹⁴ hmh ys`v qvlm yrnv bg`vn yvh &hlv mym. ¹⁵ jl-kn b`rym kbdv yvh b`yy hym sm yvh `lhy ysrl. ¹⁶ mknv h`r& zmrt smjnv &by l&dyq v`mr rzy-ly rzy-ly`vy ly bgdym bgdv vbgd vbgdym bgdv. ¹⁷ pxd vpvt vpx jlyk yvsb h`r&. ¹⁸ vhyh hn\$ mqv l hpxd ypl`l-hpvt vjvhl mtvk hpvt ylkd bpx ky-`rbvt mmrvm nptxv vyrjv mv\$dy`r&. ¹⁹ rjh htrjih h`r& pvr htpvrrh`r& mv+ htmv++h`r&. ²⁰ nvj tnvj`r& kskvr vhtnvdh kmlvnh vkbd jlyh psjh vnplh vl`-t\$yp qvm. ²¹ vhyh byvm hhv`ypqd yvh jl-&b`hmrvm bmrvm vjl-mlky h`dmh jl-h`dmh. ²² v`\$pv`\$ph`\$yr jl-bvr v\$grv jl-m\$gr vmrb ymym ypqdv. ²³ vxprh hlbh vbvsh hxmh ky-mlk yvh &b`vt bhr &yvn vbyrvslm vngd zqnyv kbvd.

Chapter 25

¹ yvh `lhy`th`rvmmk`vdh smk ky jsyt pl`j&vt mrxvq`mvnh`mn. ² ky smt mjyr lgl qryh b&vrh lmpvh`rmvn zrym mjyr ljvlm l`ybnh. ³ jl-kn ykdvk jm-jz qryt gvym jry&y yv`vk. ⁴ ky-hyyt mjvz ldl mjvz l`byvn b&r-lv mx\$h mzrm &l mxrb ky rvx jry&y kzrm qyr. ⁵ kxrb b&yvn s`vn zrym tknyj xrb b&l jb zmyr jry&y yjnh. ⁶ vjsh yvh &b`vt lkl-hjmym bhr hzh msth smnym msth smrym smnym mmxym smrym mzqqym. ⁷ vblj bhr hzh pny-hlv+ hlv+ jl-kl-hjmym vhm\$kh hn\$vkhl jl-kl- hgvym. ⁸ blj hmvt ln&x vmxh`dny yvh dmjh mj l kl-pnym vxrpt jmv y\$yr mj l kl-h`r& ky yvh dbr. ⁹ v`mr byvm hhv`hnh`lhynv zh qvynv lv vyvsyjn zh yvh qvynv lv ngylh vnsmxh bysvjtv. ¹⁰ ky-tnvx yd-yvh bhr hzh vndvs mv`b txtv khdv mtbn bmy mdmnh. ¹¹ vprs ydyv bqrhv k`sr yprs hsxh lsxvt vhspl g`vtv jm`rbvt ydyv. ¹² vmb&r msgb xvmyk hsx hspyl hgyj l`r& jd-jpr.

Chapter 26

¹ byvm hhv`yvsr hsyh-hzh b`r& yvhdh jyr jz-lnv ysvjh ysyt xvmvt vxl. ² ptxv sjrym vyb`gvy-&dyq smr`mnym. ³ y&r \$mvk t&r slvm slvm ky bk b+vx. ⁴ b+vx byvh jdy-jd ky byh yvh

&vr jvlmym. ⁵ ky hsx ysby mrvm qryh nsgbh yspylnh yspylh jd-`r& ygyjnh jd- jpr. ⁶ trm\$nh rgl rgly jny pjmy dlym. ⁷ `rx l&dyq mysrym ysr mjgl &dyq tpl\$. ⁸ `p `rx msp+yk yvhv qvynvk lsmk vlzkrk t`vt-nps. ⁹ npsy `vytyk blylh `p-rvxy bqrby `srx ky k`sr msp+yk l`r& &dq lmdv ysby tbl. ¹⁰ yxn rsj bl-lmd &dq b`r& nkxvt yjvl vbl-yr`h g`vt yvhv. ¹¹ yvhv rmh ydk bl-yxzyvn yxzv vybsv qn`t-jm `p-`s &ryk t`klm. ¹² yvhv tspt slvm lnv ky gm kl-mjsynv pjlt lnv. ¹³ yvhv `lhynv bjlvnv `dnyv zvltk lbd-bk nzkyr smk. ¹⁴ mtym bl-yxyv rp`ym bl-yqmv lkn pqdt vtsmydm vt`bd kl-zkr lmv. ¹⁵ y\$pt lgyv yvhv y\$pt lgyv nkbdv rxqt kl-q&vy-`r&. ¹⁶ yvhv b&r pqdvk &qvn lxs mv\$rk lmv. ¹⁷ kmv hrh tqryb lldt txyl tzjq bxblyh kn hyynv mpnyk yvhv. ¹⁸ hrynv xlnv kmv yldnv rvx ysvjt bl-njsh `r& vbl-yplv ysby tbl. ¹⁹ yxyv mtyk nblty yqvmvn hqy&v vrnnv skny jpr ky +l `vrt +lk v`r& rp`ym tpyl. ²⁰ lk jmy b` bxdryk v\$gr dlyk bjdk xby kmj+-rgj jd-yjbvr-zjm. ²¹ ky-hnh yvhv y&` mmqvmv lpqd jvn ysb-h`r& jlyv vglth h`r& `t- dmyh vl`-tk\$h jvd jl-hrvgyh.

Chapter 27

¹ byvm hhv` yppd yvhv bxbv hqsh vhgdlh vxzqh jl lvytn nxs brx vjl lvytn nxs jqltvn vhrq `t-htnyn `sr bym. ² byvm hhv` krm xmd jnv-lh. ³ `ny yvhv n&rh lrgjym `sqnh pn yppd jlyh lylh vyvm `&rn. ⁴ xmh `yn ly my-ytnny smyr syt bmlxmh `psjh bh `&ytmh yxd. ⁵ `v yxzq bmjvzy yjsh slvm ly slvm yjsh-ly. ⁶ hb`ym ysrs yjqb y&y& vprx ysr`l vml`v pny-tbl tnvbh. ⁷ hkmkt mkhv hkhv `m-khrg hrgyv hrg. ⁸ b\$`\$`h bslxh trybnh hgh brvxv hqsh byvm qdym. ⁹ lkn bz`t ykpr jvn-yjqb vzh kl-pry h\$R x+`tv bsvmv kl-`bny mzbx k`bny-gr mnp&vt l`-yqmv `srym vxmny. ¹⁰ ky jyr b&vrh bdd nvh mslx vnjzb kmdbv sm yrjh jgl vsm yrb& vklh \$jpyh. ¹¹ bybs q&yrh tsbrnh nsym b`vt m`yrvt `vth ky l` jm-byntv hv` jl-kn l`-yrxmnv jshv vy&rv l` yxnnv. ¹² vhyh byvm hhv` yxb+ yvhv msblt hnhv jd-nxl m&rym v`tm tlq+v l`xd `xd bny ysr`l. ¹³ vhyh byvm hhv` ytqj bsvpr gdvl vb`v h`bdym b`r& `svr vhdxyv b`r& m&rym vhtxv lyvhv bhr hqds byrvslm.

Chapter 28

¹ hvy j+rt g`vt skry `prym v&y& nbl &by tp`rtv `sr jl-r`s gy`- smnym hlvm yyn. ² hnh xzq v`m& l`dny kzrm brd sjr q+b kzrm mym kbrym s+pym hnyx l`r& byd. ³ brglym trm\$nh j+rt g`vt skvry `prym. ⁴ vhyth &y&t nbl &by tp`rtv `sr jl-r`s gy` smnym kbkvrh b+rm qy& `sr yr`h hr`h `vth bjvdh bkp vbljnh. ⁵ byvm hhv` yhyh yvhv &b`vt lj+rt &by vl&pyrt tp`rh ls`r jmv. ⁶ vlrvx msp+ lyvsb jl-hmsp+ vlgbvrh msyby mlxmh sjrh. ⁷ vgm-`lh byyn sgv vbskr tvj khn vnby` sgv bskr nbljv mn-hyyn tvj mn-hskr sgv br`h pqv plylyh. ⁸ ky kl-slxnvt ml`v qy` &`h bly mqvm. ⁹ `t-my yvrh djh v`t-my ybyn smvjh gmvlv mxlb jtyqy msdym. ¹⁰ ky &v l&v &v l&v qv lqv qv lqv zjyr sm zjyr sm. ¹¹ ky bljgy sph vblsvn `xrt ydbr `l-hjm hzh. ¹² `sr `mr `lyhm z`t hmnvxh hnyxv ljyp

vz` t hmrghj vl` `bv` smvj. ¹³ vhyh lhm dbr-yvh &v l&v &v l&v qv lqv qv lqv zjyr sm zjyr sm lmn ylkv vkslv `xvr vnsbrv vnvqsv vnlkdv. ¹⁴ lkn smjv dbr-yvh `nsy l&vn msly hjm hzh `sr byrvslm. ¹⁵ ky `mrtm krtnv bryt `t-mvt vjm-s`vl jsynv xzh sy+ sv+p ky- jbr l` ybv`nv ky smnv kzb mx\$nv vbsqr n\$trnv. ¹⁶ lkn kh `mr `dny yvh hnny y\$d b&yvn `bn `bn bxn pnt yqrt mv\$d mv\$d hm`myn l` yxys. ¹⁷ vsmtv msp+ lqv v&dqh lmsqlt vyjh brd mx\$ h kzb v\$tr mym ys+pv. ¹⁸ vkpr brytkm `t-mvt vxzvtkm `t-s`vl l` tqvm sv+ sv+p ky yjbr vhyym lv lmrms\$. ¹⁹ mdy jbrv yqx `tkm ky-bbqr bbqr yjbr byvm vblyh vhyh rq-zvjh hbyn smvjh. ²⁰ ky-q&r hm&j mhstrj vhm\$kh &rh khtkn\$. ²¹ ky khr-pr&yv yqvm yvh kjmq bgbjvn yrgz ljsvt mjshv zr mjshv vljbd jbdvt nkryh jbdvt. ²² vjth `l-ttlv&&v pn-yxzqv mv\$rykm ky-klh vnxr&h smjty m` t `dny yvh &b`vt jl-kl-h`r&. ²³ h`zynv vsmjv qvly hqsybv vsmjv `mrtv. ²⁴ hkl hyvm yxrs hxrs lzrj yptx vysdd `dmtv. ²⁵ hlv` `m-svh pnyh vhyq& q&x vkmn yzrq vsm x+h svrh vsjrh n\$mn vk\$mt gbltv. ²⁶ vy\$rv lmsp+ `lhyv yvrnv. ²⁷ ky l` bxrv& yvds q&x v`vpn jglh jl-kmn yv\$b ky bm+h yxb+ q&x vkmn bsb+. ²⁸ lxm yvdq ky l` ln&x `dvs ydvsnv vhm glgl jgltv vprsv l`- ydqnv. ²⁹ gm-z` t mjm yvh &b`vt y&`h hply` j&h hgdy l tvsyh.

Chapter 29

¹ hvy `ry`l `ry`l qryt xnh dvd \$pv snh jl-snh xgym ynqpv. ² vh&yqvty l`ry`l vhyth t`nyh v`nyh vhyth ly k`ry`l. ³ vxnyty kdvr jlyk v&rtv jlyk m&b vhqymty jlyk m&rt. ⁴ vsplt m`r& tdbry vmjpr tsx `mrtk vhyh k`vb m`r& qvly vmjpr `mrtk t&p&p. ⁵ vhyh k`bq dq hmvn zryk vkm& jbr hmvn jry&yv vhyh lptj pt`m. ⁶ mjm yvh &b`vt tpqd brjm vbrjs vqvl gdvl \$vph v\$jrhl vlbh `s`vklh. ⁷ vhyh kxlvx xzvn lylh hmvn kl-hgvym h&b`ym jl-`ry`l vki-&byh vm&dth vhm&yqym lh. ⁸ vhyh k`sr yxlm hrjb vnhh `vkl vhyq& vryqh npsv vk`sr yxlm h&m` vnhh sth vhyq& vnhh jyp vnpsv svqqh kn yhyh hmvn kl-hgvym h&b`ym jl-hr &yvn. ⁹ htmhmhv vtmhv hstjsjv vsjv skrv vl`-yyn njv vl` skr. ¹⁰ ky-n\$ klykm yvh rvx trdmh vyj&m `t-jnykm `t-hnby`ym v`t- r`sykm hxzym k\$h. ¹¹ vthy lkm xzvt hkl kdbry h\$pr hxtvm `sr-ytnv `tv `l-yvdj h\$pr l`mr qr` n`-zh v`mr l` `vkl ky xtm hv`. ¹² vntn h\$pr jl `sr l`-ydj \$pr l`mr qr` n`-zh v`mr l` ydjty \$pr. ¹³ vy`mr `dny yjn ky ngs hjm hzh bpyv vbsptyv kbvny vlv rxq mmny vthy yr`tm `ty m&vt `nsym mlmdh. ¹⁴ lkn hnny yv\$pl hply` `t-hjm-hzh hpl` vpl` v`bdh xkmt xkmyv vbynt nbnyv t\$tr. ¹⁵ hvy hmjmyqym myvh l\$tr j&h vhyh bmxsk mjsyhm vy`mrv my r`nv vmy yvdjnv. ¹⁶ hpkkm `m-kxmr hy&r yxsb ky-y`mr mjsh ljshv l` jsny vy&r `mr lyv&rv l` hbyn. ¹⁷ hlv`-jvd mj+ mzjr vsb lbnvn lkrml vkrml lyjr yxsb. ¹⁸ vsmjv byvm-hhv` hxrsvm dbry-\$pr vm`pl vmsk jyny jvrym tr`ynh. ¹⁹ vy\$pv jnvym byvh smxh v`byvny `dm bqdvs ysrl ygylv. ²⁰ ky-`p\$ jry& vklh l& vnkrtv kl-sqdy `vn. ²¹ mx+y`y `dm bdbv vlmvkyx bsjr yqsvn vy+v bthv &dyq. ²² lkn kh-`mr yvh `l-byt yjqb `sr pdh `t-`brhm l`-jth ybvs yjqb vl` jth pnyv yxrv. ²³ ky br`tv yldyv mjsh ydy bqrsv yqdysv smy vhdysv `t-qdvs yjqb v`t-`lhy ysrl yjry&v. ²⁴ yvdjv tji-rvx bynh vrvgnym ylmdv-lqx.

Chapter 30

¹ hvy bnym \$vrrym n`m-yhvh ljsvt j&h vl` mny vln\$ k m\$kh vl` rvxy lmjn \$pvt x+`t jl-x+`t. ² hhlkym lrdt m&rym vpy l` s`lv lrvz bmjvz prjh vlx\$vt b&l m&rym. ³ vhyh lkm mjvz prjh lbst vhx\$vt b&l-m&rym lklmh. ⁴ ky-hyv b&jn sryv vml`kyv xn\$ ygyjv. ⁵ kl hb`ys jl-jm l`-yvjylv lmv l` lizr vl` lrvjyl ky lbst vgm- lxrph. ⁶ ms` bhmvt ngb b`r& &rh v&vqh lby` vlys mhm `pjh vsrp mjvpp ys`v jl-ktp jyrym xylhm vjl-dbst gmlym `v&rtm jl-jm l` yvjylv. ⁷ vm&rym hbl vryq yjzrv lkn qr`ty lz`t rhb hm sbt. ⁸ jth bv` ktbh jl-lvx `tm vjl-\$pr xqh vthy lyvm `xrvn ljd jd- jvlm. ⁹ ky jm mry hv` bnym kxsym bnym l`-`bv smvj tvrt yhvh. ¹⁰ `sr `mrv lr`ym l` tr`v vlxyzym l` txzv-lnv nkxvt dbrv-lnv xlqvt xzv mhtlvt. ¹¹ \$vrv mny-drk h+v mny-`rx hsbytv mpnyv `t-qdvs ysrl. ¹² lkn kh `mr qdvs ysrl yjn m`\$km bdbv hzh vtb+xv bjsq vnlvz vtsjnv jlyv. ¹³ lkn yhyh lkm hjvn hzh kpr& npl nbjh bxvmh nsghb `sr-pt`m lptj ybv` sbrh. ¹⁴ vsbrh ksbr nbl yv&rym ktvt l` yxml vl`-ym&` bmkttv xrs lxtvt `s myqvd vlxsp mym mgb`. ¹⁵ ky kh-`mr `dny yhvh qdvs ysrl bsvbh vnxt tvsjvn bhsq+ vbb+xb thyh gbvrtkm vl` `bytm. ¹⁶ vt`mrv l`-ky jl-\$v\$ nnv\$ jl-kn tnv\$vn vjl-ql nrkb jl-kn yqlv rdpykm. ¹⁷ `lp `xd mpny gjrt `xd mpny gjrt xmsh tn\$v jd `m-nvtrtm ktrn jl-r`s hhr vkn\$ jl-hgbjh. ¹⁸ vlkn yxkh yhvh lxnnkm vlkn yrvm lrxmkm ky-`lhy msp+ yhvh `sry kl-xvky lv. ¹⁹ ky-jm b&yvn ysb byrvslm bkvl l`-tbkh xavn yxnk lqvl zjqk ksmjtv jnk. ²⁰ vntn lkm `dny lxm &r vmym lx& vl`-yknv jvd mvryk vhyv jynyk r`vt `t-mvryk. ²¹ v`znyk tsmjnh dbr m`xryk l`mr zh hdrk lkv bv ky t`myv vky tsm`ylv. ²² v+m`tm `t-&pvv p\$yly k\$pk v`t-`pdt m\$kt zhbv tzrm kmv dvh &` t`mr lv. ²³ vntn m+r zryk `sr-tzrj `t-h`dmh vlxm tbv`t h`dmh vhyh dsn vsmn yrjh mqnyk byvm hhv` kr nrxb. ²⁴ vh`lpym vhyrym jbdy h`dmh blyl xmy& y`klv `sr-zrh brxt vbmzrh. ²⁵ vhyh jl-kl-hr gbh vjl kl-gbjh ns`h plgym ybly-mym byvm hrg rb bnpl mgdlym. ²⁶ vhyh `vr-hlbnh k`vr hxmh v`vr hxmh yhyh sbjtyk k`vr sbjt hymym byvm xbs yhvh `t-sbr jmv vmx& mktv yrp`. ²⁷ hnh sm-yhvh b`mmrxq bjr `pv vkbd ms`h sptyv ml`v zjm vlsvvn k`s `klt. ²⁸ vrvxv knxl sv+p jd-&v`r yx&h lhnph gvym bnpt sv`vr\$ n mtjh jl lxyy jmym. ²⁹ hsyv yhyh lkm klyl htqds-xg vsmxt lbb khvkl bxlyl lbv`bhr- yhvh `l-&vr ysrl. ³⁰ vhsmyj yhvh `t-hvd qvlv vnxt zrvjv yr`h bzjp `p vlhb `s`vklh np& vzrm v`bn brd. ³¹ ky-mqvl yhvh yxt `svr bsb+ ykh. ³² vhyh kl mjbr m+h mv\$dh `sr ynyx yhvh jlyv btpym vbknrvt vbmlxmvv tnvpv nlxm-bh. ³³ ky-jrvk m`tmvl tpth gm-hv`lmlk hvkn hjmyq hrxb mdrth `s vj&yv hrbh nsmt yhvh knxl gpryt bjrh bh.

Chapter 31

¹ hvy hyrdym m&rym lizrhl jl-\$v\$ym ysjnv vyb+xv jl-rkb ky rb vjl prsym ky-j&mv m`d vl`sjv jl-qdvs ysrl v`t-yhvh l`drsv. ² vgm-hv`xkm vyb`rj v`t-dbryv l`h\$yr vqm jl-byt mrjym vjl- jzrt pjly `vn. ³ vm&rym `dm vl`-`l v\$y\$ym bsr vl`-rvx vyhvh y+h ydv vksl jvzr vnpl jzr vyxv klm yklyvn. ⁴ ky kh `mr-yhvh `ly k`sr yghh h`ryh vhpvr jl-+rvp `sr yqr`jlyv ml`rjym mqvlm l`yxt

vmhmvnm l` yjnh kn yrd yvhv &b`vt l&b` jl-hr-&yvn vjl-gbjth. ⁵ k&prym jpvt kn ygn yvhv &b`vt jl-yrvslm gnv n vh&yl p\$ x vhmly+. ⁶ svbv l`sr hjmyqv \$rh bny ysr`l. ⁷ ky byvm hlv` ym`\$vn`ys`lyly k\$pv v`lyly zhbv`sr jsv lkm ydykm x+`. ⁸ vnpl`svr bxb l`-`ys vxrb l`-`dm t`klnv vn\$ lv mpy-xrb vbxvryv lm\$ yhyv. ⁹ v\$lv mmgvr yjbvr vxtv mn\$ sryv n`m-yvhv`sr-`vr lv b&yvn vtnvr lv byrvslm.

Chapter 32

¹ hn l&dq ymlk-mlk vlsrym lmsp+ ysr. ² vhyh-`ys kmxb`-rvx v\$tr zrm kplgy-mym b&yvn k&l \$lj-kbd b`r& jyph. ³ vl` tsjynh jyny r`ym v`zny smjym tqsbnh. ⁴ vlbb nmhrym ybyn ldjt vlsvn jlgym tmhr ldbr &xvt. ⁵ l`-yqr` jvd lnbl ndyb vlkyly l` y`mr svj. ⁶ ky nbl nblh ydbr vlv yjsh-`vn ljsvt xnp vldbr`l-yvhv tvjh lhryq nps rjb vmsqh &m` yx\$yr. ⁷ vkly klyv rjym hv` zmvt yj& lxb l jnvym b`mry-sqr vdbdr`byvn msp+. ⁸ vndyb ndybvt yj& vlv` jl-ndybvt yqvm. ⁹ nsym s`nnvt qmnh smjnh qvly bntv b+xvt h`znh`mrt. ¹⁰ ymym jl-snh trgznh b+xvt ky klh b&yr`\$p bly ybv`. ¹¹ xrdv s`nnvt rgzh b+xvt ps+h vjrh vxgvrh jl-xl&y. ¹² jl-sdym \$pdym jl-sdy-xmd jl-gpn pryh. ¹³ jl`dmt jmy qv& smyr tjlh ky jl-kl-bty msvs qryh jlyzh. ¹⁴ ky-`rmvn n+s hmvn jyr jzb jpl vbxn hyh bjd mjrvt jd-jvlm msvs pr`ym mrjh jdrym. ¹⁵ jd-yjrh jlynv rvx mmrvm vhyh mdr lkrml vkrml lyjr yxsb. ¹⁶ vskn bmdbr msp+ v&dqh bkrml tsb. ¹⁷ vhyh mjsh h&dqh slvm vjbd h&dqh hsq+ vb+x jd-jvlm. ¹⁸ vysb jmy bnvh slvm vbmskntv mb+xym vbmrvxt s`nnvt. ¹⁹ vbrd brdt hyjr vbsplh tspl hjyr. ²⁰ `srykm zrjy jl-kl-mym mslxy rgl-hsvr vhmvr.

Chapter 33

¹ hvy svdd v`th l` sdvd vbgdv vl`-bgdv bv khtmk svdd tvsd knltk lbgd ybgdv-bk. ² yvhv xnnv lk qvynv hyh zrjm lbqym`p-ysvjtnv bjt &rh. ³ mqvl hmvn nddv jmym mrvmmtk np&v gvym. ⁴ v`\$p sllkm`\$p hx\$yl kmsq gbyv svqq bv. ⁵ nsgb yvhv ky skn mrvm ml` &yvn msp+ v&dqh. ⁶ vhyh`mvnt jtyk x\$ n ysvjt xkmt vdt yr`t yvhv hy`v&rv. ⁷ hn`r`lm &jqv x&h ml`ky slvm mr ybkyvn. ⁸ nsmv m\$lv sbt jbr`rx hpr bryt m`\$ jrym l` xsb`nvs. ⁹ `bl`mllh`r& hxpvr lbnv qml hyh hsrn kjrbh vnjr bsn vkrml. ¹⁰ jth`qvm y`mr yvhv jth`rvmm jth`ns`. ¹¹ thrv xss tldv qs rvxkm`s t`klm. ¹² vhyv jmym msrptv syd qv&yv k\$vxym b`s y&tv. ¹³ smjv rxvqym`sr jsyty vdvj qrvbym gbrty. ¹⁴ pxdv b&yvn x+`ym`xzh rjdh xnpym my ygv lnv`s`vklh my- ygv lnv mvqdy jvlm. ¹⁵ hlk &dqvt vdr mysrym m`\$ bb&j mjsqvt njr kpyv mtmk bsxd`+m`znv msmj dmym vj&m jnyv mr`vt brj. ¹⁶ hv` mrvym yskn m&dvt \$ljym msgbv lxm ntn mymyv n`mnym. ¹⁷ mlk bypyv txzynh jnyk tr`ynh`r& mrxqym. ¹⁸ lbk yghg`ymh`yh \$pr`yh sql`yh \$pr`t-hmgdlym. ¹⁹ `t-jm nvjz l` tr`h jm jmgy sph msmvj nljg lsvn`yn bynh. ²⁰ xzh &yvn qryt mvjdnv jnyk tr`ynh

yrvslm nvh s`nn `hl bl- y&jn bl-y\$y ytdtyv ln&x vkl-xblyv bl-yntqv. ²¹ ky `m-sm `dyr yvhv lnv mqv-m-nhrym y`rym rxby ydym bl-tlk bv `ny-sy+ v&y `dyr l` yjbrnv. ²² ky yvhv sp+nv yvhv mxqqnv yvhv mlknv hv` yvsyjn. ²³ n+sv xblyk bl-yxzqv kn-trnm bl-prsv n\$ `z xlv jd-sll mrbh p\$xym bzzv bz. ²⁴ vbl-y`mr skn xlyty hjm hysb bh ns` jvn.

Chapter 34

¹ qrbv gvym lsmj vl`mym hqsybv tsmj h`r& vml`h tbl vkl-&`&`yh. ² ky q&p lyvhv jl-kl-hgvym vxmh jl-kl-&b`m hxrymm ntnm l+bx. ³ vxllyhm yslkv vpgryhm yjlh b`sm vnm\$y hrym mdmm. ⁴ vnmqv kl-&b` hsmym vnglv k\$pr hsmym vkl-&b`m ybvl knbl jlh mgpn vknblt mt`nh. ⁵ ky-rvth bsmym xrby hnh jl-`dvm trd vjl-jm xrmv lmsp+. ⁶ xrb lyvhv ml`h dm hdsnh mxlb mdm krym vjtvdyv mxlb klyvt `ylym ky zbx lyvhv bb&rh v+bx gdvl b`r& `dvm. ⁷ vyrdv r`mym jmm vprym jm-`byrym vrvth `r&m mdm vjprm mxlb ydsn. ⁸ ky yvm nqm lyvhv snt slvmym lryb &yvn. ⁹ vnhpkv nxlyh lzpt vjprh lgpryt vhyth `r&h lzpt bjr. ¹⁰ lyh vyvmm l`tkbh lylvm yjlh jsnh mdvr ldvr txrb ln&x n&xym `yn jbr bh. ¹¹ vyrsvh q`t vqpvd vynsvp vjrb ysknv-bh vn+h jlyh qv-thv v`bny- bhv. ¹² xryh v`yn-sm mlvkh yqr`v vkl-sryh yhyv `p\$. ¹³ vjlth `rmntyh \$yrym qmvs vxvx bmb&ryh vhyth nvh tnym x&yr lbnvt yjnh. ¹⁴ vpgsv &yym `t-`yym vsjyr jl-rjhv yqr` `k-sm hrgyjh lylyt vm&`h lh mnvx. ¹⁵ smh qnnh qpzv vtml+ vbqjh vdgrh b&lh `k-sm nqb&v dyvt `sh rjvth. ¹⁶ drsv mj-l-\$pr yvhv yqr`v `xt mnhh l`njdrh `sh rjvth l`pqdv ky-py hv` &vh vrvxv hv` qb&n. ¹⁷ vvhv`-hpyl lhn gvrl vydv xlvth lhm bqj jd-jvlm yyrsvh ldvr vdvr ysknv-bh.

Chapter 35

¹ yssvm mdbv v&yh vtgl jrbh vtprx kxb<. ² prx tprx vtgl `p gylt vrnn kbvd hlbvvn ntn-lh hdr hkrml vhsrvn hmh yr`v kbvd-yvhv hdr `lhynv. ³ xzqv ydym rpvt vbrkym kslvt `m&v. ⁴ `mrvm lnmhry-lb xzqv `l-tyr`v hnh `lhykm nqm ybv` gmv l`lhyv hv` ybv` vysjkm. ⁵ `z tpqxnj jyny jvrym v`zny xrsym tptxnh. ⁶ `z ydlg k`yl p\$y vtrn lsvn `lm ky-nbqv bmdbr mym vnxlym bjr. ⁷ vhyh hsrb l`gm v&m`vn lmbvjy mym bnvh tnym rb&h x&yr lqnh vgm`. ⁸ vhyh-sm m\$lv lvdv vdrk hqds yqr` lh l`-yjbrnv +m` vvhv`-lmv hlk drk v`vlym l`ytjv. ⁹ l`-yhyh sm `ryh vpri& xyvt bl-yjlnh l`tm&` sm vhlkv g`vlym. ¹⁰ vpdvyy yvhv ysbvn vb`v &yvn brnh vsmxt jvlm jl-r`sm ssvn vsmxh ysygv vn\$y ygvn v`nxh.

Chapter 36

¹ vyhy b`rbj jsrh snh lmlk xzqyhv jlh \$nxryb mlk-`svr jl kl-jry yhv dh hb&rvt vytpsm. ² vyslx mlk-`svr `t-rb-sqh mlkys yrvslmh `l-hmlk xzqyhv bxy l kbd vyjmd btjlt hbrkh hjlyvnh bm\$lt sdh kvb\$. ³ vy&` `lyv `lyqym bn-xlqyhv `sr jl-hbyt vsbn` h\$pr vyv`x bn-`\$p hmzkry. ⁴ vy`mr `lyhm rb-sqh `mrv-n` `l-xzqyhv kh-`mr hmlk hgdl mlk `svr mh hb+xvn hzh `sr b+xt. ⁵ `mrty `k-dbr-sptym j&h vgbvrh lmlxmh jth jl-my b+xt ky mrdt by. ⁶ hnh b+xt jl-msjnt hqnh hr&v& hzh jl-m&rym `sr y\$mk `ys jlyv vb` bkp v nqbh kn prjh mlk-m&rym lkl-hb+xym jlyv. ⁷ vky-t`mr `ly `l-yvhv `lhynv b+xnv hlv`-hv` `sr h\$yr xzqyhv `t- bmtyv v`-t-mzbxtyv vy`mr lyhvdh vlyrvslm lpy hmzbx hzh tstxvv. ⁸ vjth htjrb n` `t-`dny hmlk `svr v`tnh lk `lpym \$v\$ym `m-tvkl ltt lk rkby m jlyhm. ⁹ v`yk tsyb `t pny pxt `xd jbdy `dny hq+nym vtb+x lk jl-m&rym lrkb vlprsym. ¹⁰ vjth hmblydy yvhv jlyty jl-h`r& hz` t lhsxyth yvhv `mr `ly jlh `l-h`r& hz` t vhsxyth. ¹¹ vy`mr `lyqym vsbn` vyv`x `l-rb-sqh dbr-n` `l-jbdyk `rmyt ky smjym `nxnv v`l-t dbr `lynv yhvdyt b`zny hjm `sr jl-hxvmh. ¹² vy`mr rb-sqh h`l` dnyk v`lyk slxny `dny ldbr `t-hdbrym h`lh hl` jl-h`nsym hysbym jl-hxvmh l`kl `t-xr` yhm vlstvt `t-synyhm jmk. ¹³ vyjmd rb-sqh vyqr` bqvl-gdvl yhvdyt vy`mr smjv `t-dbry hmlk hgdl mlk `svr. ¹⁴ kh `mr hmlk `l-ys` lkm xzqyhv ky l`-yvkl lh&yl`tkm. ¹⁵ v`l-yb+x`tkm xzqyhv `l-yvhv l`mr h&l y&ylv yvhv l` tntn hjyr hz` t byd mlk `svr. ¹⁶ `l-tsmjv `l-xzqyhv ky kh `mr hmlk `svr jsv-`ty brkh v&`v `ly v`klv `ys-gpvn v`ys t`ntv vstv `ys my-bvr. ¹⁷ jd-b`y vlqxyt `tkm `l-r& k`r&km `r& dgn vtyrvs `r& lxm vkrmym. ¹⁸ pn-y\$yt `tkm xzqyhv l`mr yvhv y&ylv hh&ylv `lhy hgvym `ys `t-`r&v myd mlk `svr. ¹⁹ `yh `lhy xmt v`rpd `yh `lhy \$prvym vky-h&ylv `t-smrvn mydy. ²⁰ my bkl-`lhy h`r&vt h`lh `sr-h&ylv `t-`r&m mydy ky-y&yl yvhv `t-yrvslm mydy. ²¹ vyxrysv vl`-jnv `tv dbr ky-m&vt hmlk hy` l`mr l` tjnhv. ²² vyb` `lyqym bn-xlqyhv `sr-jl-hbyt vsbn` h\$pr vyv`x bn-`\$p hmzkry `l-xzqyhv qrvjy bgdym vygydv lv `t dbry rb-sqh.

Chapter 37

¹ vyhy ksmj hmlk xzqyhv vyqrj `t-bgdyv vytk\$ bsq vyb` byt yvh. ² vyslx `t-`lyqym `sr-jl-hbyt v`t sbn` h\$pr v`t zqny hkhnym mtk\$ym bsqym `l-ysjyhv bn-`mv& hnby`. ³ vy`mrv `lyv kh `mr xzqyhv yvm-&rh vtvkxh vn`&h hyvm hzh ky b`v bnym jd-msbr vkx `yn lldh. ⁴ `vly ysmj yvhv `lhyk `t dbry rb-sqh `sr slxv mlk-`svr `dnyv lxp `lhym xy vlvkyx bdbrym `sr smj yvhv `lhyk vns` t tplh bjd hs` ryt hnm&`h. ⁵ vyb`v jbdy hmlk xzqyhv `l-ysjyhv. ⁶ vy`mr `lyhm ysjyhv kh t`mrvn `l-`dnykm kh `mr yvhv `l-tyr` mpny hdbrym `sr smjt `sr gdpv njry mlk-`svr `vty. ⁷ hny nvt n bv rvx vsmj smvjh vsb `l-`r&v vhlptyv bxb b`r&v. ⁸ vysb rb-sqh vym&` `t-mlk `svr nlxm jl-lbnh ky smj ky n\$ j mlkys. ⁹ vysmj jl-trhqh mlk-kvs l`mr y&` lhlxm `tk vysmj vyslx ml`kym `l-xzqyhv l`mr. ¹⁰ kh t`mrvn `l-xzqyhv mlk-yhvdh l`mr `l-ys`k `lhyk `sr `th bv+x bv l`mr l` tntn yrvslm byd mlk `svr. ¹¹ hnh `th smjt `sr jsv mlky `svr lkl-h`r&vt lhxyrm v`th tn&l. ¹² hh&ylv `vtm `lhy hgvym `sr hsxytv `bvty `t-gvzn v`t-xrn vr&p vbny-jdn `sr btlsr. ¹³ `yh mlk-xmt vmlk `rpd vmlk llyr \$prvym hnj vjvh. ¹⁴ vyqx xzqyhv `t-h\$prym myd hml`kym vyqr`hv vyjl byt yvhv vyprshv xzqyhv lpy yvhv. ¹⁵ vytpll xzqyhv `l-yvhv l`mr. ¹⁶ yvhv &b`vt `lhy ysr`l ysb hkrbrym `th-hv`

h`lhym lbdk lkl mmlkvt h`r& `th jsyt `t-hsmym v`-t-h`r&. ¹⁷ h+h yvhv `znk vsmj pqx yvhv jynk vr`h vsmj `t kl-dbry \$nxryb `sr slx lxr`p `lhym xy. ¹⁸ `mnm yvhv hxrybv mlky `svr `t-kl-h`r&vt v`-t-`r&m. ¹⁹ vntn `t-`lhyhm b`s ky l` `lhym hmh ky `m-mjsh ydy-`dm j& v`bn vy`bdvm. ²⁰ vjth yvhv `lhynv hvsyjnv mydv vydjv kl-mmlkvt h`r& ky-`th yvhv lbdk. ²¹ vyslx ysjyhv bn-`mv& `l-xzqyhv l`mr kh-`mr yvhv `lhy ysrl `sr htplt `ly `l-\$nxryb mlk `svr. ²² zh hdbv `sr-dbr yvhv jlyv bzh lk ljgh lk btvlt bt-&yvn `xryk r`s hnyjh bt yrvtm. ²³ `t-my xrpt vgdpt vjl-my hrymvth qvl vts` mrvm jynyk `l-qdvs ysrl. ²⁴ byd jbdyk xrpt `dny vt`mr brb rkby `ny jlyty mrvm hrym yrkty lbnvn v`krt qvmt `rzyv mbrx brsyv v`bv` mrvm q&v yjr krmlv. ²⁵ `ny qrty vstyty mym v`xrb bkp-pjmy kl y`ry m&vr. ²⁶ hlv-`smjt lmrxvq `vth jsyty mymy qdm vy&rtyh jth hb`tyh vthy lhs`vt glym n&ym jrym b&rvt. ²⁷ vysbyhn q&ry-yd xtv vbsv hyv jsb sdh vyrq ds` x&yr ggvv vsdmh lpony qmh. ²⁸ vsbtk v&`tk vbv`k ydjty v`t htrgzk `ly. ²⁹ yjn htrgzk `ly vs`nnk jlh b`zny vsmtly xxy b`pk vmtgy bsptyk vhsybytk bdrk `sr-b`bh. ³⁰ vzh-lk h`vt `kvl hsnh \$pyx vbsnh hsnyt sxy\$ vbsnh hslsyt zrvj vq&rv vn+jv krmym v`kvl prym. ³¹ vy\$ph ply+t byt-yhvdh hns`rh srs lm+h vjsh pry lmjhl. ³² ky myrvslm t& `s`ryt vply+h mhr &yvn qn`t yvhv &b`vt tjsh- z`t. ³³ lkn kh-`mr yvhv `l-mlk `svr l` ybv `l-hjyr hz`t vl`-yvrh sm x& vl`-yqdmnh mgn vl`-yspk jlyh \$llh. ³⁴ bdrk `sr-b`bh ysvb v`l-hjyr hz`t l` ybv `n`m-yvhv. ³⁵ vgnvty jl-hjyr hz`t lhvsyjh lmjny vlmjn dvd jbdy. ³⁶ vy&` ml`k yvhv vykh bmxnh `svr m`h vsmnym vxmsh `lp vyskymv bbqr vnhh klm pgrym mtym. ³⁷ vy\$y vylk vysb \$nxryb mlk-`svr vysb bnyvnh. ³⁸ vyhy hv` mstxvh byt n\$rk `lhyv v`drmlk vsr`&r bnyv hkhv bxbv vhmh nml+v `r& `rr+ vymkl `r-xdn bnv txtv.

Chapter 38

¹ bymym hhm xlh xzqyhv lmvt vybv `lyv ysjyhv bn-`mv& hnby` vy`mr `lyv kh-`mr yvhv &v lbytk ky mt `th vl` txyh. ² vy\$b xzqyhv pnyv `l-hqyr vytpll `l-yvhv. ³ vy`mr `nh yvhv zkr-n` `t `sr hthlkty lpony b`mt vblb slm vh+vb bjynyk jsyty vybk xzqyhv bky gdvl. ⁴ vyhy dbr-yvhv `l-ysjyhv l`mr. ⁵ hlvk v`mrt `l-xzqyhv kh-`mr yvhv `lhy dvd `byk smjty `t-tpltk r`yty `t-dmjtk hnny yv\$pl jl-ymyk xms jsrh snh. ⁶ vmkp mlk-`svr `&yvk v`t hjyr hz`t vgnvty jl-hjyr hz`t. ⁷ vzh-lk h`vt m`t yvhv `sr yjsh yvhv `t-hdbv hzh `sr dbr. ⁸ hnny msyb `t-&l hmjlvv `sr yrdh bmjlvv `xz bsms `xnyv jsr mjlvv vtsb hsms jsr mjlvv bmjlvv `sr yrdh. ⁹ mktb lxzqyhv mlk-yhvdh bxlvt vyxy mxlyv. ¹⁰ `ny `mrty bdmny ymy `lkh bsjry s`vl pqdty ytr snvty. ¹¹ `mrty l`-`r`h yh yh b`r& hxyym l`-`by+ `dm jvd jm-yvsby xdl. ¹² dvry n\$y vnglh mny k`hl rjy qdty k`rg xyy mdlh yb&jny myvm jd-lylh tslymny. ¹³ svyty jd-bqr k`ry kn ysbr kl-j&mvty myvm jd-lylh tslymny. ¹⁴ k\$y\$ jgvr kn `&p&p `hgh kyvnh dlv jyny lmrvm `dny jsqh-ly jrbny. ¹⁵ mh-`dbr v`mr-ly vhv `jsh `ddh kl-snvty jl-mr npsy. ¹⁶ `dny jlyhm yxyv vlkl-bhn xyy rvxy vtxlymny vhxyny. ¹⁷ hnh lslvm mr-ly mr v`th xsqt npsy msxt bly ky hslkt `xry gvkl kl-x+y. ¹⁸ ky l` s`vl tvdk mvt yhlk l`-ysbrv yvrdy-bvr `l-`mtk. ¹⁹ xy xy hv` yvdk kmvny hyvm `b lbnym yvdyj `l-`mtk. ²⁰ yvhv lhvsyjny vgnvty nngn kl-ymy

xyynv jl-byt yvhv. ²¹ vy`mr ysjyhv ys`v dblt t`nym vymrxv jl-hsxyn vyxy. ²² vy`mr xzqyhv mh
`vt ky `jlh byt yvhv.

Chapter 39

¹ bjt hhv` slx mrdk bl`dn bn-bl`dn mlk-bbl \$prym vmnxh `l- xzqyhv vysmj ky xlh vyxqz. ²
vysmx jlyhm xzqyhv vyr`m `t-byt nkth `t-hk\$ p v`t-hzhh v`t- hbsmym v`t hsmn h+vb v`t kl-byt
klyv v`t kl-`sr nm&` b`&rtv l`- hyh dbr `sr l`-hr`m xzqyhv bbytv vbkl-mmsltv. ³ vyb` ysjyhv
hnby` `l-hmlk xzqyhv vy`mr `lyv mh `mrv h`nsym h`lh vm`yn yb`v `lyk vy`mr xzqyhv m`r& rxvqh
b`v `ly mbbl. ⁴ vy`mr mh r`v bbytk vy`mr xzqyhv `t kl-`sr bbyty r`v l`-hyh dbr `sr l`-hr`ytym
b`v&rtv. ⁵ vy`mr ysjyhv `l-xzqyhv smj dbr-yvhv &b`vt. ⁶ hnh ymym b`ym vns` kl-`sr bbytk v`sr
`&rv `btyk jd-hyv hzh bbl l`-yvtr dbr `mr yvhv. ⁷ vmbnyk `sr y&`v mmk `sr tvlyd yqyv vhyv
\$ry\$ym bhykl mlk bbl. ⁸ vy`mr xzqyhv `l-ysjyhv +vb dbr-yvhv `sr dbrt vy`mr ky yhyh slvm v`mt
bymy.

Chapter 40

¹ nxmv nxmv jmy y`mr `lhykm. ² dbrv jl-lb yrslm vqr`v `lyh ky ml`h &b`h ky nr&h jvnh ky
lqxh myd yvhv kplym bkl-x+`tyh. ³ qvl qvr` bmdbr pnv drk yvhv ysrv bjrbb m\$lh l`lhynv. ⁴ kl-gy`
yns` vkl-hr vgbjh ysplv vhyh hjqb lmysvr vhrk\$ym lbqjh. ⁵ vnglh kbvd yvhv vr`v kl-bsr yxdv ky
py yvhv dbr. ⁶ qvl `mr qr` v`mr mh `qr` kl-hbsr x&yv vkl-x\$dv k&y& hsdh. ⁷ ybs x&yv nbl &y&
ky rvx yvhv nsbh bv `kn x&yv hjm. ⁸ ybs x&yv nbl &y& vdbr-`lhynv yqvm ljvlm. ⁹ jl hr-gbh jly-lk
mbsrt &yvn hrymy bxx qvkl mbsrt yrslm hrymy `l-tyr`y `mry ljry yhvdh hnh `lhykm. ¹⁰ hnh `dny
yvhv bxzq ybv` vzrjv mslh lv hnh skrv `tv vpjltv lpony. ¹¹ krjh jdrv yrjh bzrjv yqb& +l`ym vbxyqv
ys` jlvt ynhl. ¹² my-mdd bsjlv mym vsmym bzrt tkn vkl bsls jpr h`r& vsq l bpl\$ hrym vgbjvt
bm`znym. ¹³ my-tnk `t-rvx yvhv v`ys j&tv yvdyjnv. ¹⁴ `t-my nvj& vybynhv vylmdhv b`rx msp+
vylmdhv djt vdrk tbvntv yvdyjnv. ¹⁵ hn gvym kmr mdly vksxq m`znym nxsbv hn `yym kdq y+vl.
¹⁶ vlbvvn `yn dy bjr vxylv `yn dy jvlh. ¹⁷ kl-hgvym k`yn ngdv m`p\$ vthv nxsbv-lv. ¹⁸ v`l-my
tdmyvn `l vmh-dmvt tjrv lv. ¹⁹ hp\$l n\$ k xrs v&rp bzhh yrqjnv vrtqvt k\$ p &vrv. ²⁰ hm\$kn trvmh
j& l`-yrqb ybxr xrs xkm ybqs-lv lhkyn p\$l l` ymv+. ²¹ hlv` tdjv hlv` tsmjv hlv` hgd mr`s lkm hlv`
hbyntm mv\$dv h`r&. ²² hysb jl-xvg h`r& vysbyh kxgbym hnv+h kdq smym vyntxm k`hl lsbt.
²³ hnvtn rvznm l`yn sp+y `r& kthv jsh. ²⁴ `p bl-n+jv `p bl-zrjv `p bl-srs b`r& gzjm vgm-nsp bhm
vybsv v\$jrj kqs ts`m. ²⁵ v`l-my tdmyvny v`svh y`mr qdvs. ²⁶ s`v-mrvm jnykm vr`v my-br` `lh
hmv&y` bm\$pr &b`m lklm bsm yqr` mrb `vnym v`my& kx `ys l` njdr. ²⁷ lmh t`mr yjqb vtddb yr`l
n\$trh drky myvhv vm`lhy msp+y yjbvr. ²⁸ hlv` ydjv `m-l` smjt `lhy jvlm yvhv bvr` q&vt h`r& l`

yyjp vl` yygj`yn xqr ltbvntv. ²⁹ ntn lyjp kx vl`yn `vnym j&mh yrbh. ³⁰ vyjpv njrym vygvj vbxvrym ksvl ykslv. ³¹ vqvy yvhv yxlypv kx yjlv `br knsrym yrv&v vl` yygvj ylkv vl` yyjpv.

Chapter 41

¹ hxrysv `ly `yym vl`mym yxlypv kx ygsv `z ydbrv yxdv lmsp+ nqrbh. ² my hjyr mmzrx &dq yqr`hv lrglv ytn lponyv gvym vmlkym yrd ytn kjpr xrbv kqs ndp qstv. ³ yrdpm yjbvr slvm `rx brglyv l` ybv`. ⁴ my-pjl vjsh qr` hdrvt mr`s `ny yvhv r`svn v`t-`xrnym `ny-hv`. ⁵ r`v `yym vyvr`v q&vt h`r& yxrdv qrbv vy`tyvn. ⁶ `ys `t-rjhv yjzrv vl`xyv y`mr xzq. ⁷ vyxzq xrs `t-&rp mxlyq p+ys `t-hvlm pjv `mr ldbq +vb hv` vyxzqhv bm\$mrym l` ymv+. ⁸ v`th ysr`l jbdy yjqb `sr bxrtyk zvj `brhm `hby. ⁹ `sr hxzqyk mq&vt h`r& vm`&ylyh qr`tyk v`mr lk jbdy-`th bxrtyk vl` m`\$tyk. ¹⁰ `l-tyr` ky jmk-`ny `l-tstj ky-`ny `lhyk `m&tyk `p-jzrtyk `p- tmktyk bymyn &dq. ¹¹ hn ybsv vyklmv kl hnxrym bk yhyv k`yn vy`bdv `nsy rybk. ¹² tbqsm vl` tm&`m `nsy m&tk yhyv k`yn vk`p\$ `nsy mlxmtk. ¹³ ky `ny yvhv `lhyk mxzyq ymynk h`mr lk `l-tyr` `ny jzrtyk. ¹⁴ `l-tyr`y tvljt yjqb mty ysr`l `ny jzrtyk n`m-yvhv vg`lk qdvs ysr`l. ¹⁵ hnh smtyk lmvrg xrv& xds bjl pypyvt tdvs hrym vtdq vgbjvt km& tsym. ¹⁶ tzrm vrvx ts`m v\$jrth tpy& `vtm v`th tgyt byhvh bqdvs ysr`l tthll. ¹⁷ hjnyym vh`byvnyv mbqsym mym v`yn lsvnm b&m` nsth `ny yvhv `jnm `lhy ysr`l l` `jzvm. ¹⁸ `ptx jl-spyym nhrvt vbtvk bqjvt mjyvt `sym mdr l`gm-mym v`r& &yh lmv&`y mym. ¹⁹ `tn bmdbr `rz s+h vhd\$ vj& smn `sym bjrth brvs tdhr vt`svr yxdv. ²⁰ lmjn yr`v vydjv vysymv vyskylv yxdv ky yd-yvhv jsth z`t vqdvs ysr`l br`h. ²¹ qrbv rybkm y`mr yvhv hgysv j&mvtykm y`mr mlk yjqb. ²² ygysv vygydv lnv `t `sr tqrynh hr`snvt mh hnh hgydv vnsymh lbnv vndjh `xrytn `v hb`vt hsmjnv. ²³ hgydv h`tyvt l`xvr vndjh ky `lhyv `tm `p-ty+ybv vtrjv vnstjh vnr` yxdv. ²⁴ hn-`tm m`yn vpjlk m`pj tvjvh ybxr bkm. ²⁵ hjyrvty m&pvv vy`t mmzrx-sms yqr` bsmv vyb` \$gnym kmv-xmr vkmv yv&r yrm\$-+y+. ²⁶ my-hgyd mr`s vndjh vmlpnym vn`mr &dyq `p `yn-mgyd `p `yn msmjy `p `yn-smj `mrykm. ²⁷ r`svn l&yvn hnh hnm vlyrvslm mbsr `tn. ²⁸ v`r` v`yn `ys vm`lh v`yn yvj& v`s`lm vysybv dbr. ²⁹ hn klm `vn `p\$ mjsyhm rvx vthv n\$kyhm.

Chapter 42

¹ hn jbdy `tmk-bv bxyry r&th npsy nttv rvxy jlyv msp+ lgvym yv&y`. ² l` y&jq vl` ys` vl`-ysmyj bxv& qvlv. ³ qnh r&v& l` ysvr vpsth khh l` ykbnh l`mt yv&y` msp+. ⁴ l` ykhh vl` yrv& jd-ysym b`r& msp+ vltvrtv `yym yxylv. ⁵ kh-`mr h`l yvhv bvr` hsmym vnv+yhm rjv h`r& v&&`yh ntn nsmh ljm jlyv vrvx lhlkym bh. ⁶ `ny yvhv qr`tyk b&dq v`xzq bydk v`&rk v`tnk lbryt jm l`vr gvym. ⁷ lpqx jynym jrvvt lhv&y` mm\$gr `\$yr mbyt kl` ysby xsk. ⁸ `ny yvhv hv` smv vkbvdy l`xr l`-`tn vthly lp\$ylym. ⁹ hr`snvt hnh-b`v vxdsvt `ny mgyd b+rm t&mxnh `smjy `tkm. ¹⁰ syrv lyhvh syr

xds thltv mq&h h`r& yvrdy hym vml`v `yym vysbyhm. ¹¹ ys`v mdr vjryv x&rym tsb qdr yrnv ysby \$lj mr`s hrym y&vxv. ¹² ysymv lyhvh kbvd vtthlv b`yym ygydv. ¹³ yhvh kgbvr y&` k`ys mlxmv yjyr qn`h yryj `p-y&ryx jl-`ybyv ytgbr. ¹⁴ hxsyty mjvml `xrys `t`pq kyvldh `pjh `sm v`s`p yxd. ¹⁵ `xryb hrym vgbjvt vkl-jsbm `vbys vsmtv nhrvt l`yym v`gmym `vbys. ¹⁶ vhlkty jvrym bdrk l` ydjv bntybvt l`-ydv `drykm `sym mxsk lpnyhm l`vr vmjqsym lmysvr `lh hdbrym jsytm vl` jzbtym. ¹⁷ n\$gv `xvr ybsv bst hb+xym bp\$l h`mrym lm\$kh `tm `lhynv. ¹⁸ hxrSYM smjv vjhvrym hby+v lr`vt. ¹⁹ my jvr ky `m-jbdy vxrs kml`ky `slx my jvr kmslm vjvr kjbd yhvh. ²⁰ r`yt rbvt vl` tsmr pqvx `znym vl` ysmj. ²¹ yhvh xp& lmjn &dqv ygdyl tvrh vy`dyr. ²² vlv` jm-bzvz vs\$y hpx bxvrym klm vbby kl`ym hxb`v hvv lbz v`yn m&yl ms\$h v`yn-`mr hsb. ²³ my bkm y`zyn z`t yqsb vysmj l`xvr. ²⁴ my-ntn lmsv\$h yjqb vysr`l lbzzym hlv` yhvh zv x+`nv lv vl`-`bv bdrkyv hlvk vl` smjv btrvt. ²⁵ vyspk jlyv xmh `pv vjzvz mlxmh vtlh+hv m\$byb vl` ydj vtbjr- bv vl`-ysym jl-lb.

Chapter 43

¹ vjth kh-`mr yhvh br`k yjqb vy&rk ysrl`l-tyr` ky g`ltyk qr`ty bsmk ly-`th. ² ky-tjbr bmym `tk-`ny vbnhrvt l` ys+pvk ky-tlk bmv-`s l` tkvh vlhbh l` tbjr-bk. ³ ky `ny yhvh `lhyk qdvs ysrl` mvsyjk nty kprk m&rym kvs v\$b` txyk. ⁴ m`sr yqrt bjny nkbdv `ny `hbtyk v`tn `dm txyk vl`mym txt npsk. ⁵ `l-tyr` ky `tk-`ny mmzrx `by` zrk vmmjrb `qb&k. ⁶ `mr l&pv nty vlymn `l-`tkl`y hby`y bny mrxvq vbnvty mq&h h`r&. ⁷ kl hnr` bsmv vlkbvdy br`tyv y&rtyv `p-jsytyv. ⁸ hv&y` jm-jvr vjnym ys vxrsym v`znm lmv. ⁹ kl-hgvym nqb&v yxdv vy`\$pv l`mym my bhm ygyd z`t vr`snv ysmjnv ytnv jdyhm vy&dqv vysmjv vy`mrv `mt. ¹⁰ `tm jdy n`m-yhvh vjbdy `sr bxrty lmjn tdjv vt`mynv ly vtbynv ky-`ny hv` lpny l`-nv&r`l v`xry l` yhyh. ¹¹ `nky `nky yhvh v`yn mbljdy mvsyj. ¹² `nky hgdty vhsjty vhsyjty v`yn bkm zr v`tm jdy n`m-yhvh v`ny-`l. ¹³ gm-myvm `ny hv` v`yn mydy m&yl `pjl vmy ysybnh. ¹⁴ kh-`mr yhvh g`lkm qdvs ysrl` lmjnkmlxty bblh vhrvdy bryxym klm vksdym b`nyvt rntm. ¹⁵ `ny yhvh qdvskm bvr` ysrl` mlkkm. ¹⁶ kh `mr yhvh hnvtn bym drk vbmym jzym ntybh. ¹⁷ hmv&y` rkb-v\$v\$ xyl vjzvz yxdv yskbv bl-yqvmv djkv kpsth kbv. ¹⁸ `l-tzkrv r`snv vqdmnyvt `l-tbnnv. ¹⁹ hnny jsh xdsh jth t&mx hlv` tdjvh `p`sym bmdbr drk bysmvn nhrvt. ²⁰ tkbdny xyt hsdh tnym vbnvt yjnh ky-ntty bmdbr mym nhrvt bysymn lhsqvt jmy bxyry. ²¹ jm-zv y&rty ly thlty y\$prv. ²² vl-`ty qr`t yjqb ky-ygit by ysrl`. ²³ l`-hby`t ly sh jltyk vzbxyk l` kbdtv l` hjbdtyk bmnxh vl` hvgytyk blbvnh. ²⁴ l`-qnyt ly bk\$P qnh vxlb zbxyk l` hrvytny `k hjbdtny bx+`vtyk hvgytny bjvntyk. ²⁵ `nky `nky hv` mxh psyk lmjny vx+`tyk l` `zkr. ²⁶ hzkryny nsp+h yxd \$pr `th lmjn t&dq. ²⁷ `byk hr`svn x+` vmly&yk psjv by. ²⁸ v`xll sry qds v`tnh lxrm yjqb vysr`l lgdvpym.

Chapter 44

¹ vjth smj yjqb jbdy vysr`l bxrty bv. ² kh-`mr yvhv jsk vy&rk mb+n yjzrk `l-tyr` jbdy yjqb vysrvn bxrty bv. ³ ky `&q-mym jl-&m` vnzlym jl-ybsh `&q rvxy jl-zrjk vbrkty jl- &`&`yk. ⁴ v&mxv bbyn x&yr kjrbym jl-ybly-mym. ⁵ zh y`mr lyhvh `ny vzh yqr` bsm-yjqb vzh yktb ydv lyhvh vbsm ysrl yknh. ⁶ kh-`mr yvhv mlk-ysr`l vg`lv yvhv &b`vt `ny r`svn v`ny `xrvn vmblydy `yn `lhym. ⁷ vmy-kmvny yqr` vygydh vyjrk ly msvmy jm-jvml v`tyvt v`sr tb`nh ygydv lmv. ⁸ `l-tpxdv v`l-trhv hl` m`z hsmjtyk vhgdy v`tm jdy hys `lvh mbljdy v`yn &vr bl-ydjty. ⁹ y&ry-p\$l klm thv vxmvdym bl-yvjylv vjdyhm hmh bl-yr`v vbl- ydjv lmjn ybsv. ¹⁰ my-y&r `l vp\$l n\$k lbtly hvjyl. ¹¹ hn kl-xbryv ybsv vxrsym hmh m`dm ytbq&v klm yjmdv ypxdv ybsv yxd. ¹² xrs brzl mj&d vpjl bpxm vbmqbvt y&rhv vpyjlhv bzvrv kvx gm- rjb v`yn kx l`-sth mym vvyjp. ¹³ xrs j&ym n+h qv yt`rhv bsrd yjshv bmq&jvt vbm xvgh yt`rhv vyjshv ktbnyt `ys ktp`rt `dm lsbt byt. ¹⁴ lkrt-lv `rzym vyqx trzh v`lvn vy`m&-lv bj&y-yjr n+j `rn vgs m ygd. ¹⁵ vhyh l`dm lbjr vyqx mhm vyxm `p-ysyq v`ph lxm `p-ypjl-`l vystxv jshv p\$l vy\$gd-lmv. ¹⁶ x&yv srp bmv-`s jl-x&yv bsr y`kl y&lh &ly vysbj `p-yxm vy`mr h`x xmvty r`yty `vr. ¹⁷ vs`rytv l`l jsh lp\$l v y\$gd-lv vystxv vytpll `lyv vy`mr h&ylny ky `ly `th. ¹⁸ l` ydjv vl` ybynv ky +x mr`vt jnyhm mhskyl lbtm. ¹⁹ vl`-ysyb `l-lbv vl` djt vl`-tbvnh l`mr x&yv srpty bmv-`s v`p `pyty jl-gxlyv lxm `&lh bsr v`kl vytrv ltvjbh `jsh lbvl j&`\$gvd. ²⁰ rjh `pr lb hvtl h+hv vl`-y&yl `t-npsv vl` y`mr hl v` sqr bymyny. ²¹ zkr-`lh yjqb vysr`l ky jbdy-`th y&rtk jbd-ly `th ysrl l` tnsny. ²² mxty kjb psyk vkjnn x+`vtyk svbh `ly ky g`ltyk. ²³ rnv smym ky-jsh yvhv hryjv txyvt `r& p&xv hrym rnh yjr vkl- j& bv ky-g`l yvhv yjqb vbysr`l ytp`r. ²⁴ kh-`mr yvhv g`lk vy&rk mb+n `nky yvhv jsh kl n+h smym lbdy rqj h`r& my `ty. ²⁵ mpr `vtv bdyv vq\$mym yhvll msyb xkmym `xvr vdjtm yskl. ²⁶ mqym dbr jbdv vj&t ml`kyv yslym h`mr lrvslm tvsb vljry yvhv thbnyh vxrbvtyh `qvmm. ²⁷ h`mr l&vlh xrby vnhrtk `vbs. ²⁸ h`mr lkvr rjy vkl-xp&y yslm vl`mr lrvslm tbnh vhykl tv\$d.

Chapter 45

¹ kh-`mr yvhv lmsyxv lkvr `sr-hxzqy bymynv lrd-lpnyv gvym vmtny mlkym `ptx lptx lpnyv dltyv vsjrym l` y\$grv. ² `ny lpnyk `lk vhdvrym `vsr dlvtv nxvsh `sbr vbryxy brzl `gdj. ³ vntty lk `v&rvt xsk vm+mny m\$trym lmjn tdj ky-`ny yvhv hqvr` bsmk `lhy ysrl. ⁴ lmjn jbdy yjqb vysr`l bxyry v`qr` lk bsmk `knk vl` ydjtny. ⁵ `ny yvhv v`yn jvd vzlyt `yn `lhym ``zrk vl` ydjtny. ⁶ lmjn ydjv mmzrx-sms vmmjrbh ky-`p\$ bljdy `ny yvhv v`yn jvd. ⁷ yv&r `vr vbvr` xsk jsh slvm vbvr` rj `ny yvhv jsh kl-`lh. ⁸ hrjypv smym mmjl vsxqym yzlv-&dq tptx-`r& vyprv-ysj v&dqh t&myx yxd `ny yvhv br`tyv. ⁹ hvv rb `t-y&rv xrs `t-xrsy `dmh hy`mr xmr ly&rv mh-tjsh vpjlk `yn-ydym lv. ¹⁰ hvv `mr l`b mh-tvlyd vl`sh mh-txlym. ¹¹ kh-`mr yvhv qdvs ysrl vy&rv h`tyvt s`lvny jl-bny vjl-pjl ydy t&vny. ¹² `nky jsyty `r& v`dm jlyh br`ty `ny ydy n+v smym vkl-&b`m &vyty. ¹³ `nky

hjrthv b&dq vkl-drkyv `ysr hv`-ybnh jyry vglvty yslx l` bmxyr vl` bsd `mr yvhv &b`vt. ¹⁴ kh
 `mr yvhv ygyj m&rym v\$xr-kvs v\$b`ym `nsy mdh jlyk yjbrv vlk yhyv `xryk ylkv bzqym yjbrv
 v`lyk ystxvv `lyk ytpllv `k bk `l v`yn jvd `p\$ `lhym. ¹⁵ `kn `th `l m\$tr `lhy ysr`l mvsvj. ¹⁶ bvsv
 vgm-nklmv klm yxdv hlkv bklmh xrsy &yrym. ¹⁷ ysr`l nvsj byvhv tsvjt jvlmym l`-tbsv vl`-tklmv
 jd-jvlmy jd. ¹⁸ ky kh `mr-yvhv bvr` hsmym hv` h`lhym y&r h`r& vjsh hv` kvnnh l`-thv br`h lsbt
 y&rh `ny yvhv v`yn jvd. ¹⁹ l` b\$tr dbrty bmqvm `r& xsk l` `mrty lzej yjqb thv bqsveny `ny yvhv
 dbr &dq mgyd mysrym. ²⁰ hqb&v vb`v htngsv yxdv ply+y hgvym l` ydgv hns`ym `t-j& p\$lm
 vmtpllym `l`l l` yvsyj. ²¹ hgydv vhgysv `p yvj&v yxdv my hsmjy z`t mqdm m`z hgydh hlv` `ny
 yvhv v`yn-jvd `lhym mbljdy `l-&dyq vmvsvj `yn zvlty. ²² pnv`ly vhsjv kl`p\$y-`r& ky `ny`l
 v`yn jvd. ²³ by nsbjty y&` mpy &dqh dbr vl` ysvb ky-ly tkrj kl-brk tsbj kl-lsvn. ²⁴ `k byvhv ly `mr
 &dqvt vjz jdyv ybv` vybsv kl hnxrym bv. ²⁵ byvhv y&dqv vythllv kl-zrj ysr`l.

Chapter 46

¹ krj bl qr\$ nbv hyv j&byhm lxyh vlbhmv ns`tykm jmv\$vt ms` llyph. ² qr\$ krjv yxdv l` yklv
 ml+ ms` vnpsm bsby hlkh. ³ smjv `ly byt yjqb vkl-s`ryt byt ysr`l hjm\$ym mny-b+n hns`ym
 mny-rxm. ⁴ vjd-zqn `ny hv` vjd-sybh `ny `sbl `ny jsyty v`ny `s` v`ny `sbl v`ml+. ⁵ lmy tdmyvny
 vtsvv vtmslvny vndmh. ⁶ hzlym zhb mky\$ vk\$p bqnh ysylv yskrv &vrp vyjshv `ly\$gdv `p- ystxvv.
⁷ ys`hv jl-ktv y\$blhv vynyxhv txyv vyjmd mmqvmv l` ymys `p- y&jq `lyv vl` yjnh m&rtv l`
 yvsyjnv. ⁸ zkrv-z`t vht`ssv hsybv pvsjym jl-lb. ⁹ zkrv r`snvt mjvlm ky `nky `l v`yn jvd `lhym v`p\$
 kmvny. ¹⁰ mgyd mr`syt `xryt vmqdm `sr l`-njsv `mr j&ty tqvm vkl-xp&y `jsh. ¹¹ qr` mmzrx jy+
 m`r& mrxq `ys j&tv `p-dbrty `p-`by`nh y&rty `p- `jsnh. ¹² smjv `ly `byry lb hrxvqym m&dqh. ¹³
 qrbty &dqty l` trxq vtsvjty l` t`xr vntty b&yvn tsvjh lysr`l tp`rty.

Chapter 47

¹ rdy vsby jl-jpr btvlt bt-bbl sby-l`r& `yn-k\$` bt-ksdym ky l` tv\$ypy yqr`v-lk rkh vjng. ² qxy
 rxym v+xny qmx gly &mtk xspy-sbl gly-svq jbry nhrvt. ³ tgl jrvtk gm tr`h xrptk nqm `qx vl` pgj
 `dm. ⁴ g`lnv yvhv &b`vt smv qdvs ysr`l. ⁵ sby dvmm vb`y bxsk bt-ksdym ky l` tv\$ypy yqr`v-lk
 gbvt mmlkv. ⁶ q&pty jl-jmy xllty nxlty v`tnm bydk l`-smt lhm rxmym jl-zqn hkbdt jlk m`d. ⁷
 vt`mry ljlvm `hyh gbvt jd l`-smt `lh jl-lbk l` zkrt `xryth. ⁸ vjth smjy-z`t jdynh hyvsbt lb+x h`mrh
 blbbh `ny v`p\$y jvd l` `sb `lmnh vl` `dj skvl. ⁹ vtb`nh lk sty-`lh rgj byvm `xd skvl v`lmn ktmm b`v
 jlyk brb kspyk bj&mt xbryk m`d. ¹⁰ vtb+xy brjtk `mrt `yn r`ny xkmtk vdjtk hy`svbtk vt`mry blbk
 `ny v`p\$y jvd. ¹¹ vb` jlyk rjh l` tdjy sxrh vtpl jlyk hvh l` tvkly kprh vtb` jlyk pt`m sv`h l` tdjy. ¹²
 jmdy-n` bxbryk vbrb kspyk b`sr ygjt mnjvryk `vly tvkly hvjyl `vly tjrv&y. ¹³ nl`yt brb j&tyk

yjmdv-n` vyvsvyk hbrv smym hxzym bkvkby mvdym lxdym m`sr yb`v jlyk. ¹⁴ hnh hyv kqs `s srptm l`-y&yv `t-npsm myd lhbh `yn-gxlt lxmm `vr lsbt ngdv. ¹⁵ kn hyv-lk `sr ygit \$xryk mnjvryk `ys ljbrv tjv `yn mvsvyk.

Chapter 48

¹ smjv-z`t byt-yjqb hnqr`ym bsm ysr`l vmm yhvdh y&`v hnsbjym bsm yvh vb`lhy ysr`l yzkyrv l` b`mt vl` b&dqh. ² ky-mjyr hqds nqr`v vjl`-lhy ysr`l n\$mkv yvh &b`vt smv. ³ hr`snvt m`z hgdty vmpy y&`v v`smjym pt`m jsyty vtb`nh. ⁴ mdjty ky qsh `th vgyd brzl jrpkm vm&xk nxvsh. ⁵ v`gyd lk m`z b+rm tbv` hsmjtyk pn-t`mr j&by jsm vp\$ly vn\$ky &vm. ⁶ smjt xzh klh v`tm hlv` tgydv hsmjtyk xdsvt mjth vn&rvt vl` ydjtm. ⁷ jth nbr`v vl` m`z vlpny-yvm vl` smjtm pn-t`mr hnh ydjty. ⁸ gm l`-smjt gm l` ydjtm gm m`z l`-ptxh `znk ky ydjty bgvd tbgvd vpsj mb+n qr` lk. ⁹ lmjn smy ``ryk `py vthly `x+m-lk lbly hkrytk. ¹⁰ hnh &rptyk vl` bk\$px bxytk bkvr jny. ¹¹ lmjny lmjny `jsh ky `yk yxl vkbvdy l`xr l`-`tn. ¹² smj `ly yjqb vysr`l mqr`y `ny-hv` `ny r`svn `p`ny `xrvn. ¹³ `p-ydy y\$dh `r& vymyny +pxh smym qr` `ny `lyhm yjmdv yxdv. ¹⁴ hqb&v klkm vsmjv my bhm hgyd `t`lh yvh `hbv yjsh xp&v bbbl vzrv ksdym. ¹⁵ `ny `ny dbrty `p-qr`tyv hby`tyv vh&lyx drkv. ¹⁶ qrbv `ly smjv-z`t l` mr`s b\$tr dbrty mjt hyvth sm `ny vjth `dny yvh slxny vrvxv. ¹⁷ kh`mr yvh g`lk qdvs ysr`l `ny yvh `lhyk mlmdk lhvjyl mdrykk bdrk tlk. ¹⁸ lv` hqsbt lm&vty vyhy knhr slvmk v&dqtk kgly hym. ¹⁹ vyhy kxvl zryk v&`&`y mjyk kmjtyv l`-ykrt vl`-ysmd smv mlpny. ²⁰ &`v mbbl brxv mksdym bqvl rnh hgydv hsmjyv z`t hv&y`vh jd- q&h h`r& `mrv g`l yvh jbdv yjqb. ²¹ vl` &m`v bxbvt hvlykm mym m&vr hzyl lmv vybqj-&vr vyzbv mym. ²² `yn slvm `mr yvh lrsjym.

Chapter 49

¹ smjv `yym `ly vhsybv l`mym mrxvq yvh mb+n qr`ny mmjy `my hzkyr smy. ² vysm py kxrb xdh b&l ydv hxby`ny vysymny lx& brvr b`sptv h\$tyrny. ³ vy`mr ly jbdy`th ysr`l `sr-bk `tp`r. ⁴ v`ny `mrty lryq ygjty lthv vhbl kxy klyty `kn msp+y `t-yvhv vpjly `t`lhy. ⁵ vjth `mr yvh y&ry mb+n ljbd lv lsvbb yjqb `lyv vysr`l l` y`\$p v`kbd bjny yvh v`lhy hyh jzy. ⁶ vy`mr nql mhyvty ly jbd lhqym `t-sb+y yjqb vn&yry ysr`l lhsyb vnttyk l`vr gvym lhyvt ysvjty jd-q&h h`r&. ⁷ kh `mr-yvh g`l ysr`l qdvs lzbh-nps lmtjb gvy ljbd mslym mlkym yr`v vqmv srym vystxv lmjn yvh `sr n`mn qds ysr`l vybxrk. ⁸ kh `mr yvh bjt r&vn jnytyk vbyvm ysvjh jzrytk v`&rk v`tnk lbryt jm lhqym `r& lhnxy lxlvt smmvt. ⁹ l`mr l`\$vrym &`v l`sr bxsk hglv jl-drkym yrjv vbkl-spyym mrjytm. ¹⁰ l`yrjv vl` y&m`v vl`-ykm srb vsms ky-mrxmm ynghm vjl-mbvjy mym ynholm. ¹¹ vsmy kl-hry ldrk vm\$ly yrmv. ¹² hnh`lh mrxvq yb`v vnhh`lh m&pvv vmym v`lh m`r& \$synym. ¹³ rnv smym

vgyly `r& yp&xv hrym rnh ky-nxm yvhv jmv vjnyv yrxm. ¹⁴ vt`mr &yvn jzbny yvhv v`dny skxny. ¹⁵ htskx `sh jvlh mrxm bn-b+nh gm-`lh tsxnh v`nky l`skkk. ¹⁶ hn jl-kpym xqtyk xvmtyk ngdy tmyd. ¹⁷ mhrv bnyk mhr\$yk vmxrbyk mmk y&`v. ¹⁸ s`y-\$byb jynyk vr`y klm nqb&v b`v-lk xy-`ny n`m-yvhv ky klm kjdy tbsy vtqsrym kklh. ¹⁹ ky xrbtyk vsmmtyk v`r& hr\$tyk ky jth t&ry myvsv vrxqv mbljyk. ²⁰ jvd y`mrv b`znyk bny sklyk &r-ly hmqvm gsh-ly v`sbh. ²¹ v`mrt blbbk my yld-ly `t-`lh v`ny skvlh vglmvdh glh v\$vrh v`lh my gdl hn `ny ns`rty lbdy `lh `yph hm. ²² kh-`mr `dny yvhv hnh `s`l-gvym ydy v`l-jmym `rym n\$y vhby`v bnyk bx&n vbntyk jl-ktp tns`nh. ²³ vhyv mlkym `mnyk vsrvtyhm mynyqtyk `pym `r& ystxvv lk vjpr rglyk ylxxv vydjt ky-`ny yvhv `sr l`-ybsv qvy. ²⁴ hyqx mgbvr mlqvx v`m-sby &dyq yml+. ²⁵ ky-kh `mr yvhv gm-sby gbvr yqx vmlqvx jry& yml+ v`t-rybky `nky `ryb v`t-bnyk `nky `vsyj. ²⁶ vh`kly `t-mvnyk `t-bsrm vkj\$y\$ dmm yskrvn vydjv kl-bsr ky `ny yvhv mvsyjk vg`lk `byr yjqb.

Chapter 50

¹ kh `mr yvhv `y zh \$pr kryvtv `mkm `sr slxyh `v my mnvsy `sr- mkrty `tkm lv hn bjevtykm nmkrtn vbpsjykm slxh `mkm. ² mdvj b`ty v`yn `ys qr`ty v`yn jvnh hq&vr q&rh ydy mpdvt v`m-`yn-by kx lh&yl hn bgjrty `xyrb ym `sym nhrvt mdbr tb`s dgtm m`yn mym vtmt b&m`. ³ `lbys smym qdrvt vsq `sym k\$vtm. ⁴ `dny yvhv ntn ly lsvn lmvdyd ldjt ljt v`t-yjp dbr yjyr bbqr bbqr yjyr ly `zn lsmj klmvdym. ⁵ `dny yvhv ptx-ly `zn v`nky l`mryty `xvr l`n\$vgty. ⁶ gvy ntty lmkym vlxyy lmr+ym pny l`h\$trty mklmvt vrq. ⁷ v`dny yvhv yjzr-ly jl-kn l`nklmty jl-kn smty pny kxlmys v`dj ky-l`bvs. ⁸ qrvb m&dyqy my-ryrb `ty njmdh yxd my-bjl msp+y ygs `ly. ⁹ hn `dny yvhv yjzr-ly my-hv` yrsyjny hn klm kbgd yblv js y`klm. ¹⁰ my bkm yr` yvhv smj bqvl jbdv `sr hlk xskym v`yn ngh lv yb+x bsm yvhv vvsjn b`lhyv. ¹¹ hn klkm qdxy `s m`zry zyqvt lkv b`vr `skm vbzyqvt bjrtm mydy hyth-z`t lkm lmj&bh tskbvn.

Chapter 51

¹ smjv `ly rdpy &dq mbqsy yvhv hby+v `l-&vr x&btm v`l-mqbt bvr nqrtm. ² hby+v `l-`brhm `bykm v`l-srh txvllkm ky-`xd qr`tyv v`brkhv v`rbhv. ³ ky-nxm yvhv &yvn nxm kl-xrbtyh vsym mdbrh kjdn vjrbth kgn- yvhv ssvn vsmxh ym&` bh tvdh vqvl zmrh. ⁴ hqsybv `ly jmy vl`vmy `ly h`zynv ky tvrh m`ty t&` vmsp+y l`vr jmym `rgyj. ⁵ qrvb &dqy y&` yszy vzryj jmym ysp+v `ly `yym yqvv v`l-zryj yxlvn. ⁶ s`v lsmym jynykm vhby+v `l-h`r& mtxt ky-smym kjsn nmlxv v`r& kbgd tblh vysbyh kmv-kn ymvtvn vysvjty ljlvm thyh v&dqty l`txt. ⁷ smjv `ly ydyj &dq jm tvrty blbm `l-tyr`v xrpt `nvs vmgdptm `l- txtv. ⁸ ky kbgd y`klm js vk&mr y`klm \$\$ v&dqty ljlvm thyh vysvjty ldvr dvrym. ⁹ jvry jvry lbsy-jz zrvj yvhv jvry kymy qdm drvt jvlmym hlv `t- hy` hmx&bt

rhb mxvllt tnyn. ¹⁰ hlv` `t-hy` hmxrbt ym my thvm rbh hsmh mjmgy-ym drk ljbr g`vlym. ¹¹ vpdvyy yvhv ysvbvn vb`v &yvn brnh vsmxt jvlm jl-r`sm ssvn vsmxh ysygvn n\$y ygvn v`nxh. ¹² `nky `nky hv` mnxmkm my-`t vtyr`y m`nvs ymvt vmbn-`dm x&yv yntn. ¹³ vtskx yvhv jsk nv+h smym vy\$d `r& vtpxd tmyd kl-hyvm mpny xmt hm&yq k`sr kvnn lhsxyt v`yh xmt hm&yq. ¹⁴ mhr &jh lhptx vl`-ymvt lsxt vl` yx\$ r lxm. ¹⁵ v`nky yvhv `lhyk rgj hym vyhmv glyv yvhv &b`vt smv. ¹⁶ v`sym dbry bpyk vb&l ydy k\$ytk ln+j smym vly\$d `r& vl`mr l&yvn jmy-`th. ¹⁷ htjvrry htjvrry qvmy yrvslm `sr styt myd yvhv `t-kv\$ xmtv `t- qbjt kv\$ htrjhl styt m&y. ¹⁸ `yn-mnhl lh mkl-bnym yldh v`yn mxzyq bydh mkl-bnym gdlh. ¹⁹ stym hnh qr`tyk my ynv d lk hsd vhsbr vhrjb vhrb my `nxmk. ²⁰ bnyk jlpv skbv br`s kl-xv&vt ktv` mkmr hml`ym xmt-yvhv gjrt `lhyk. ²¹ lkn smjy-n` z`t jnyh vskrt vl` myyn. ²² kh-`mr `dnyk yvhv v`lhyk yryb jmv hnh lqxy mydk `t-kv\$ htrjhl `t-qbjt kv\$ xmtv l`-tv\$ypy lstvth jvd. ²³ vsmyth byd-mvgyk `sr-`mr v lpsk sxy vnjbrh vtsymy k`r& gvk vkxv& ljbrym.

Chapter 52

¹ jvry jvry lbsy jzk &yvn lbsy bgdy tp`rtk yrvslm jyr hqds ky l` yv\$yp yb`-bk jvd jrl v+m`. ² htnjry mjpr qvmy sby yrvslm htptxv mv\$ry &v`rk sbyh bt-&yvn. ³ ky-kh `mr yvhv xnm nmkrtm vl` bk\$p tg`lv. ⁴ ky kh `mr `dny yvhv m&rym yrd-jmy br`snh lgvr sm v`svr b`p\$ jsqv. ⁵ vjth mh-ly-ph n`m-yvhv ky-lqx jmy xnm mslv yhylylv n`m-yvhv vtmyd kl-hyvm smy mn`&. ⁶ lkn ydj jmy smy lkn byvm hhv` ky-`ny-hv` hmdbr hnny. ⁷ mh-n`vv jl-hhrym rgly mbsr msmjy slvm mbsr +vb msmjy ysvjh `mr l&yvn mlk `lhyk. ⁸ qvl &pyk ns`v qvl yxdv yrnnv ky jyn bjyn yr`v bsvb yvhv &yvn. ⁹ p&xv rnnv yxdv xrbvt yrvslm ky-nxm yvhv jmv g`l yrvslm. ¹⁰ xsp yvhv `t-zrvj qdsv ljyny kl-hgvym vr`v kl-`p\$y-`r& `t ysvjt `lhynv. ¹¹ \$vrv \$vrv &`v msm +m` `l-tgfv &`v mtvkh hbrv ns`y kly yvhv. ¹² ky l` bxpzvn t&`v vbmnv\$h l` tlkvn ky-hlk lpnykm yvhv vm`\$pkm `lhy ysr`l. ¹³ hnh yskyl jbdy yrvm vns` vgbh m`d. ¹⁴ k`sr smmv jlyk rbym kn-msxt m`ys mr`hv vt`rv mbny `dm. ¹⁵ kn yzh gvym rbym jlyv yqp&v mlkym pyhm ky `sr l`-\$pr lhm r`v v`sr l`-smjv htbvnnv.

Chapter 53

¹ my h`myn lsmjtnv vzrvj yvhv jl-my nglth. ² vyjl kyvnyq lpnyv vksrs m`r& &yh l`-t`r lv vl` hdr vnr`hv vl`- mr`h vnxmdhv. ³ nbzh vxdl `ysym `ys mk`bvt vydvj xly vkm\$tr pnym mmnv nbzh vl` xsbnhv. ⁴ `kn xlynv hv` ns` vmk`bynv \$blm v`nxnv xsbnhv ngvj mkh `lhym vmjnh. ⁵ vhv` mxll mpsjnv mdk` mjevntynv mv\$ r slvnmv jlyv vbxbrtv nrv`- lnv. ⁶ klnv k&`n tjynv `ys ldrkv pnynv vyvhv hpgyj bv `t jvn klnv. ⁷ ngs vhv` njnh vl` yptx-pyv ksh l+bx yvbl vkrxl lpny gzzyh

n`lmh vl` yptx pyv. ⁸ mj&r vmmsp+ lqx v`-dvrv my ysvxx ky ngzr m`r& xyym mpsj jmy ngj lmv. ⁹ vytn `t-rsjym qbrv v`-jsyr bmtyv jl l`-xm\$ jsh vl` mrmh bpyv. ¹⁰ vyvh xp& dk`v hxly `m-tsym `sm npsv yr`h zrz y`ryk ymym vxp& yvh bydv y&lx. ¹¹ mjml npsv yr`h ysbj bdjtv y&dyq &dyq jbdy lrbym vjvntm hv` y\$bl. ¹² lkn `xlq-lv brbym v`-t-j&vmym yxlq sll txt `sr hjrh lmvv npsv v`-psjym nmnh vhw` x+`-rbym ns` vlpsjym ypgyj.

Chapter 54

¹ rny jqrh l` yldh p&xy rnh v&hly l`-xlh ky-rbym bny-svmmh mbny bjvlh `mr yvh. ² hrxyby mqvm `hkl vyryjvt msknvtyk y+v `l-txsky h`ryky mytryk vytdtyk xzqy. ³ ky-ymyn vsm`vl tpr&y vzrjk gvym yys vjrym nsmvt yvsybv. ⁴ `l-tyr`y ky-l` tbvsv v`l-tklmy ky l` tpxyry ky bst jlvmyk tskxy vxrpt `lmmvtyk l` tzkry-jvd. ⁵ ky bjlyk jsyk yvh &b`vt smv vg`lk qdvs ysr`l `lhy kl-h`r& yqr`. ⁶ ky-k`sh jzvbh vj&vbt rvx qr`k yvh v`st njvrym ky tm`\$ `mr `lhyk. ⁷ brgj q+n jzbytk vbrxmym gdlym `qb&k. ⁸ bs&p q&p h\$stry pny rgj mmk vbx\$d jvlm rxmtyk `mr g`lk yvh. ⁹ ky-my nx z`t ly `sr nsbjty mjbr my-nx jvd jl-h`r& kn nsbjty mq&p jlyk vmgjr-bk. ¹⁰ ky hhrym ymvsv vhgjvt tmv+nh vx\$dy m`tk l`-ymvs vbryt slvmy l` tmv+ `mr mrxmk yvh. ¹¹ jnyh \$jrh l` nxmh hnh `nky mrby& bpvk `bnyk vy\$dytk b\$pyrym. ¹² vsmtv kdkd smtyk vsjryk l`bny `qdx vkl-gbvlk l`bny-xp&. ¹³ vkl-bnyk lmvdy yvh vrb slvm bnyk. ¹⁴ b&dqh tkvny rxqy mjsq ky-l` tyr`y vmmxth ky l`-tqrb `lyk. ¹⁵ hn gvr ygvr `p\$ m`vty my-gr `tk jlyk ypv. ¹⁶ hn `nky br`ty xrs npx b`s pxm vmv&y` kly lmjshv v`nky br`ty msxyt lxbl. ¹⁷ kl-kly yv&r jlyk l` y&lx vkl-lsvn tqvm-`tk lmsp+ trsyjy z`t nxlj jbdy yvh v&dqtm m`ty n`m-yvh.

Chapter 55

¹ hvy kl-&m` lkv lmym v`sr `yn-lv k\$p lkv sbrv v`klv vlkv sbrv blv`-k\$p vblv` mxyr yyn vxlb. ² lmh tsqvl-k\$p blv`-lxm vygyjkm blv` lsbjh smjv smvj `ly v`klv- +vb vttjng bdsn npskm. ³ h+v `znkm vlkv `ly smjv vtxy npskm v`krth lkm bryt jvlm x\$dy dvd hn`mny. ⁴ hn jd l`vmym nttyv ngyd vm&vh l`mym. ⁵ hn gvy l`-tdj tqr` vgvv l`-ydjvk `lyk yrv&v lmjn yvh `lhyk vlqdv ysr`l ky p`rk. ⁶ drsv yvh bhm&`v qr`hv bhvytv qrvb. ⁷ yjzb rsj drkv v`ys `vn mxsbtyv vysb `l-yvh vyrxmhv v`l- `lhynv ky-yrbh l\$lvx. ⁸ ky l` mxsbvty mxsbvtykm vl` drkykm drky n`m yvh. ⁹ ky-gbhv smym m`r& kn gbhv drky mdrkykm vmxsby mmsbtykm. ¹⁰ ky k`sr yrd hgsm vhslg mn-hsmym vsmh l` ysvb ky `m-hrvh `t- h`r& vhwlydh vh&myxh vntn zrz lzrz vlxm l`kl. ¹¹ kn yhyh dbry `sr y&` mpy l`-ysvb `ly ryqm ky `m-jsh `t-`sr xp&ty vh&lyx `sr slxyv. ¹² ky-bsmxh t&v vbslvv tvblvn hhrym vhgjvt yp&xv lpykym rnh vkl-j&y hsdh ymx`v-kp. ¹³ txt hnj&v& yjll brvs txt h\$rpj yjll hd\$ vhyh lyvh lsm l`vt jvlm l` ykrt.

Chapter 56

¹ kh `mr yvhv smrv msp+ vjv &dqh ky-qrvbh ysvjty lbv` v&dqty lhglvt. ² `sry `nvs yjsh-z` t vbn-`dm yxzyq bh smr sbt mxllv vsmr ydv mjsvt kl-rj. ³ v`l-y`mr bn-hnkr hnlvh `l-yvhv l`mr hbdl ybdylny yvhv mjl jmv v`l-y`mr h\$ry\$ hn `ny j& ybs. ⁴ ky-kh `mr yvhv l\$ry\$ym `sr ysmrv `t-sbtvty vbxrv b`sr xp&ty vmxzyqym bbryty. ⁵ vntty lhm bbyty vbxvmt yd vsm +vb mbnym vmbnvt sm jvlm `tn- lv `sr l` ykrt. ⁶ vbny hnkr hnlvym jl-yvhv lsrtv vl`hbh `t-sm yvhv lhyvt lv ljbwym kl-smr sbt mxllv vmxzyqym bbryty. ⁷ vbyv`vtyv `l-hr qdsy vsmxtym bbyt tply jvlythm vzbxyhm lr&vn jl-mzbxv ky byty byt-tplh yqr` lkl-hjmy. ⁸ n`m `dny yvhv mqb& ndxy ysrl jvd `qb& jlyv lnqb&yv. ⁹ kl xytv sdy `tyv l`kl kl-xytv byjr. ¹⁰ &pv jvrym klm l` ydjv klm klbyv `lmym l` yvklv lnbx hzym skbyv `hby lnm. ¹¹ vhlklym jzy-nps l` ydjv sbjh vhmh rjym l` ydjv hbyn klm ldrkm pnv `ys lb&jv mq&hv. ¹² `tyv `qxh-yyn vn\$b`h skr vhyh kzh yvm mxr gdvl ytr m`d.

Chapter 57

¹ h&dyq `bd v`yn `ys sm jl-lb v`nsy-x\$d n`\$pym b`yn mbyn ky- mpny hrjh n`\$p h&dyq. ² ybv` slvm ynvxv jl-mskbvtm hlk nkxv. ³ v`tm qrbv-hnh bny jnnh zrj mn`p vtzn. ⁴ jl-my ttjngv jl-my trxybv ph t`rykv lsvn hlv`-`tm yldy-psj zrj sqr. ⁵ hnxmym b`lym txt kl-j& rjnn sx+y hlydym bnxlym txt \$jpy h\$ljym. ⁶ bxlqy-nxl xlqk hm hm gvrlk gm-lhm spkt n\$ k hjlyt mnxh hjl `lh `nxm. ⁷ jl hr-gbh vns` smt mskbk gm-sm jlyt lzbv zbx. ⁸ v`xr hdlt vhmzvzh smt zkrvnk ky m`ty glyt vtjly hrxbt mskbk vkrk-lk mhm `hbt mskbm yd xzyt. ⁹ vtsry lmlk bsmn vtrby rqxky vtslxy &ryk jd-mrxq vtspyly jd- s`vl. ¹⁰ brb drkk ygjt l` `mrt nv`s xyt ydk m&t jl-kn l` xlyt. ¹¹ v`t-my d`gt vtyr`y ky tkzby v`vty l` zkrt l`-smt jl-lbk hl` `ny mxsh vmjlm v`vty l` tyr`y. ¹² `ny `gyd &dqtk v`t-mjisyk vl` yvjylvk. ¹³ bzjqk y&ylk qbv&yk v`t-klm ys`-rvx yqx-hbl vhxv\$h by ynxl- `r& vyyrs hr-qdsy. ¹⁴ v`mr \$lv-\$lv pnv-drk hrymv mksvl mdrk jmy. ¹⁵ ky kh `mr rm vns` skn jd vqdv smv mrvv vqdv `skvn v`t-dk` vspl-rvx lhxyvt rvx splym vlhxyvt lb ndk`ym. ¹⁶ ky l` ljvlm `ryb vl` ln&x `q&vp ky-rvx mlpny yj+vp vnsmt `ny jsyty. ¹⁷ bjvn b&jv q&pty v`khv h\$tr v`q&p vylk svbb bdrk lbv. ¹⁸ drkyv r`yty v`rp`hv v`nxhv v`slm nxmym lv vl`blyv. ¹⁹ bvr` nvb sptyv slvm slvm lrqvq vlqrvb `mr yvhv vrp`tyv. ²⁰ vhrslym kym ngrs ky hsq+ l` yvkl vygrsv mymyv rps v+y+. ²¹ `yn slvm `mr `lhy lrslym.

Chapter 58

¹ qr` bgrvn `l-txsk ksvpr hrm qvkl vhgd ljmy psjm vlbyt yjqb x+`tm. ² v`vty yvm yvm ydrsvn vdjt drky xpv&vn kgvy `sr-&dqh jsh vmsp+ `lhyv l` jzb ys`lvny msp+y-&dq qrbt `lhym xpv&vn.

³ lmh &mnv vl` r`yt jnynv npsnv vl` tdj hn byvm &mkm tm&`v-xp& vkl-j&bykm tngsv. ⁴ hn lryb vm&h t&vmv vlhkv t b`grp rsj l`-t&vmv kyvm lhsmyj bmrvm qvlkm. ⁵ hkzh yhyh &vm `bxrhv yvm jnvt `dm npsv hlkp k`gmn r`sv vsq v`pr y&yj hlzh tqr`-&vm vyvm r&vn lyhv. ⁶ hlv` zh &vm `bxrhv ptx xr&bvt rsj htr `gdvt mv+h vslx r&v&ym xpsym vkl-mv+h tntqv. ⁷ hlv` pr\$ lrjb lxm k vjnyym mrvdym tby` byt ky-tr`h jrm vk\$ytv vmbsrk l` ttjlm. ⁸ `z ybjq ksxr `vrk v`rktk mhrh t&mx vhlk lpnyk &dqk kbvd yvh y`\$pk. ⁹ `z tqr` vyvh yjnh tsvj vy`mr hnyy `m-t\$yr mtvkk mv+h slx `&bj vdbr-`vn. ¹⁰ vtpq lrjb npsk vnps njnh tsbyj vzrx bxsk `vrk v`pltk k&hrym. ¹¹ vnxx yvh tmyd vhsbyj b&x&xvt npsk vj&mtyk xyly& vhyt kgn rvh vkmv&`mym `sr l`-ykbv mymyv. ¹² vbnv mmk xrbvt jvlm mv\$dy dvr-vdvr tqvmm vqr` lk gdr pr& msbb ntybvt lsbt. ¹³ `m-tsyb msbt rglk jsvt xp&yk byvm qdsy vqr`t lsbt jng lqdv yvh mkbd vkbdvt mjsvt drkyk mm&v` xp&k vdbr dbr. ¹⁴ `z ttjng jl-yvh vhrkbyk jl-bmvt y`r& v`klyk nxl t yjqb `byk ky py yvh dbr.

Chapter 59

¹ hn l`-q&rh yd-yvh mhvsyj vl`-kdbh `znv msmvj. ² ky `m-jvntykm hyv mbdlym bynkm lbyn `lhykm vx+`vtykm h\$tyrv pnym mkm msmvj. ³ ky kpykm ng`lv bdm v`&bjvtykm bjvn sptvtykm dbrv-sqr lsvnm jvlh thgh. ⁴ `yn-qr` b&dq v`yn nsp+ b`mvnh b+vx jl-thv vdbr-sv` hrv jml vlvlyd `vn. ⁵ by&y &pjvny bqjv vqvry jkbys y`rgv h`kl mby&yhm ymvt vhzvrh tbqj `pjh. ⁶ qvryhm l`-yhyv lbgd vl` ytk\$ v bmjsyhm mjsyhm mjsy-`vn vpjl xm\$ bkpyhm. ⁷ rglyhm lrj yr&v vymhrv lspk dm nqy mxsbvtyhm mxsbvt `vn sd vsbr bm\$lvtm. ⁸ drk slvm l` ydjv v`yn msp+ bmjglvtm ntybvyhm jqsv lhm kl drk bh l` ydj slvm. ⁹ jl-kn rxq msp+ mmnv vl` tsygnv &dqh nqvh l`vr vnhh-xsk lnght b`plvt nhlk. ¹⁰ ngssh kjvrym qyr vk`yn jynym ngssh kslv b&hrym knsp b`smnym kmty. ¹¹ nhmh kdbym klnv vkyvny hgh nhgh nqvh lmsp+ v`yn lysvjh rxqh mmnv. ¹² ky-rbv psjynv ngdk vx+`vtynv jnth bnv ky-psjynv `tnv vjvntynv ydjnm. ¹³ psj vkxs byvh vn\$vg m`xr `lhynv dbr-jsq v\$rh hrv vhg v mlb dbry-sqr. ¹⁴ vh\$g `xvr msp+ v&dqh mrxvq tjmd ky-kslh brxvb `mt vnkxh l`- tvkl lbv`. ¹⁵ vthy h`mt njdr t v\$ r mrj mstvl vyr` yvh vyrj bjnyv ky-`yn msp+. ¹⁶ vyr` ky-`yn `ys vystvmm ky `yn mpgyj vtvj lv zrv v&dqv hy` \$mkthv. ¹⁷ vylbs &dqh ksryn vkvbj ysvjh br`sv vylbs bgdy nqm tlbst vyj+ kmjyl qn`h. ¹⁸ kjl gmlvt kjl yslm xmh l&ryv gmlv l`ybyv l`yym gmlv yslm. ¹⁹ vyyr`v mmjrb `t-sm yvh vmmzrx-sms `t-kbvdv ky-ybv` knhr &r rvx yvh n\$\$h bv. ²⁰ vb` l&yvn gv`l vlsby psj byjqb n`m yvh. ²¹ v`ny z` t bryty `vtm `mr yvh rvxy `sr jlyk vdbry `sr-smty bpyk l`-ymvsv mpyk vmpy zryk vmpy zry zryk `mr yvh mjth vjd- jvlm.

Chapter 60

¹ qvmy `vry ky b` `vrk vkbvd yvhv jlyk zrx. ² ky-hnh hxsk yk\$-r& vjrpl l`mym vjlyk yzrx yvhv vkbvdv jlyk yr`h. ³ vhlkv gvym l`vrk vmlkym lngh zrxk. ⁴ s`y-\$byb jynyk vr`y klm nqb&v b`v-lk bnyk mrxvq yb`v vbntyk jl-&d t`mnh. ⁵ `z tr`y vnhrt vpxd vrbx lbbk ky-yhpk jlyk hmvn ym xyl gvym yb`v lk. ⁶ spjt gmlym tk\$k bkry mdyn vjyph klm msb` yb`v zhb vlvvnh ys`v vthlt yvhv ybsrv. ⁷ kl-&n qdr yqb&v lk `yly nbyvt ysrtvnk yjlv jl-r&vn mzbxy vbytp`rty `p`r. ⁸ my-`lh kjb tjvpynh vkyvny `l-`rbtyhm. ⁹ ky-ly `yym yqvv v`nyvt trsys br`snh lhby` bnyk mrxvq k\$pm vzhbm `tm lsm yvhv `lhyk vlqdv ysrl ky p`rk. ¹⁰ vbnv bny-nkr xntyk vmlkyhm ysrtvnk ky bq&py hkytyk vbr&vny rxntyk. ¹¹ vptxv sjryk tmyd yvmm vlylh l` y\$grv lhby` `lyk xyl gvym vmlkyhm nhvgym. ¹² ky-hgvy vhmmlkh `sr l`-yjbdk y`bdv vhgvy xrb yxbv. ¹³ kbvd hlvvn `lyk ybv` brvs tdhr vt`svr yxdv lp`r mqvm mqdsy vmqvm rgly `kbd. ¹⁴ vhlkv `lyk sxvx bny mjnyk vhtxv jl-kpvt rglyk kl-mn`&yk vqr`v lk jyr yvhv &yvn qdvs ysrl. ¹⁵ txt hyvtk jzvbh vsnv`h v`yn jvbr vsntyk lg`vn jvlm msvs dvr vdvr. ¹⁶ vynqt xlb gvym vsd mlkym tynqy vydjt ky `ny yvhv mvsyjk vg`lk `byr yjqb. ¹⁷ txt hnxst `by` zhb vttx hbrzl `by` k\$ptxt hj&yv nxst vttx h`bnym brzl vsnty pqdtk slvm vngsyk &dqh. ¹⁸ l`-ysmj jvd xm\$ b`r&k sd vsbr bgbvlyk vqr`t ysvjh xvntyk vsjryk thlh. ¹⁹ l`-yhyh-lk jvd hsms l`vr yvmm vlngh hyrx l`-y`yr lk vhyh-lk yvhv l`vr jvlm v`lhyk ltp`rk. ²⁰ l`-ybv` jvd smsk vyrxk l` y`\$p ky yvhv yhyh-lk l`vr jvlm vslmv ymy `blk. ²¹ vjmk klm &dyqym ljlvm yyrsv `r& n&r m+jv mjsh ydy lhtp`r. ²² hq+n yhyh l`lp vh&jyr lgvy j&vm `ny yvhv bjth `xysnh.

Chapter 61

¹ rvx `dny yvhv jly yjn msx yvhv `ty lbsr jnvym slxny lxbs lnsbry-lb lqr` lsbvym drvr vl`\$vrym pqx-qvx. ² lqr` snt-r&vn lyvhv vyvm nqm l`lhynv lnxm kl-`blym. ³ lsvm l`bly &yvn ltt lhm p`r txt `pr smn ssvn txt `bl mj+h thlh txt rvx khh vqr` lhm `yly h&dq m+j yvhv lhtp`r. ⁴ vbnv xrbvt jvlm smmvt r`snym yqvmmv vxdsv jry xrb smmvt dvr vdvr. ⁵ vjmdv zrym vrjv &`nkm vbny nkr `krykm vkrmym. ⁶ v`tm khny yvhv tqr`v msrty `lhynv y`mr lkm xyl gvym t`klv vbkbvdm ttymrv. ⁷ txt bstkm msnh vklmh yrnv xlqm lkn b`r&m msnh yyrsv smxt jvlm thyh lhm. ⁸ ky `ny yvhv `hb msp+ sn` gzl bjvlh vntty pjltm b`mt vbryt jvlm `krvt lhm. ⁹ vnvdj bgvym zrym v&`&`yhm btvk hjmym kl-r`yhm ykyrvm ky hm zry brk yvhv. ¹⁰ svv `sys byvhv tgl npsy b`lhy ky hlbysny bgdy-ysj mjyl &dqh yj+ny kxtn ykhn p`r vkklh tjdh klyh. ¹¹ ky k`r& tv&y` &mxh vkgnh zrvjyh t&myx kn `dny yvhv y&myx &dqh vthlh ngd kl-hgvym.

Chapter 62

¹ lmjn &yvn l' `xsh vlmjn yrvslm l' `sqv+ jd-y&` kngh &dqh vysvjth klpyd ybjr. ² vr`v gvym &dqk vkl-mlkym kbvdk vqr` lk sm xds `sr py yvh yqbnv. ³ vhyt j+rt tp`rt byd-yvh v&nvp mlvkh bkp-`lhyk. ⁴ l'-y`mr lk jvd jzvbh vl`r&k l'-y`mr jvd smmh ky lk yqr` xp&y- bh vl`r&k bjvlh ky-xp& yvh bk v`r&k tbjl. ⁵ ky-ybjl bxvr bvlh ybjlvk bnyk vmsvs xtn jl-klh ysys jlyk `lhyk. ⁶ jl-xvmyk yrvslm hpqdy smrym kl-hyvm vkl-hlylh tmyd l' yxsv hmzkrym `t-yvh `l-dmy lkm. ⁷ v`l-ttnv dmy lv jd-ykvn vjd-ysym `t-yrvslm thlh b`r&. ⁸ nsbj yvh bymynv vbzrvj jzv `m-`tn `t-dgnk jvd m`kl l'ybyk v`m-ystv bny-nkr tyrvsk `sr ygjt bv. ⁹ ky m`\$pyv y`klhv vhlv `t-yvh vmqb&yv ysthv bx&rvt qdsy. ¹⁰ jbrv jbrv bsjrym pnv drk hjm \$lv \$lv hm\$lh \$qlv m`bn hrymv n\$ jl-hjym. ¹¹ hnh yvh hsmjy `l-q&h h`r& `mrv lbt-&yvn hnh ysjk b` hnh skrv `tv vpjltv lpyv. ¹² vqr`v lhm jm-hqds g`vly yvh vlk yqr` drvsh jyr l' njzbh.

Chapter 63

¹ my-zh b` m`dvm xmv& bgdym mb&rh zh hdvr blbvsv &jh brb kvv `ny mdbr b&dqh rb lhvsyj. ² mdvj `dm llbvsk vbgdyk kdrk bgt. ³ pvrh drkty lbdy vmjmym `yn-`ys `ty v`drkm b`py v`rm\$m bxmty vyz n&xm jl-bgdy vkl-mlbvsvy `g`lty. ⁴ ky yvm nqm blby vsnt g`vly b`h. ⁵ v`by+ v`yn jzr v`stvm v`yn \$vmk vtvsv ly zrjy vxmty hy` \$mktny. ⁶ v`bv\$ jmym b`py v`skrm bxmty v`vryd l`r& n&xm. ⁷ x\$dy yvh `zkyr thlt yvh kjl kl`sr-gmlnv yvh vrb-+vb lbyt ysrl`sr-gmlm krxyv vkrb x\$dyv. ⁸ vy`mr `k-jmy hmh bnym l' ysqrv vyhy lhm lmvsvj. ⁹ bkl-&rtm l' &r vml`k pnyv hvsvjm b`hbtv vbxmltv hv` g`lm vyn+lm vyny`m kl-ymy jvlm. ¹⁰ vhmh mrv vj&bv `t-rvx qdsv vyhpk lhm l'vyb hv` nlxm-bm. ¹¹ vyzkr ymy-jvlm msh jmv `yh hmjlm mym `t rjy &`nv `yh hsm bqrsv `t-rvx qdsv. ¹² mvlyk lymyn msh zrvj tp`rtv bvqj mym mpnyhm ljsvt lv sm jvlm. ¹³ mvlykm bthmvt k\$vs\$ bmdbr l' ykslv. ¹⁴ kbhnh bbqjh trd rvx yvh tnyxnv kn nhgt jmk ljsvt lk sm tp`rt. ¹⁵ hb+ msmym vr`h mzbl qdsk vtp`rtk `yh qn`tk vgbvrtk hmvn mjyk vrxmyk `ly ht`pqv. ¹⁶ ky-`th `bynv ky `brhm l' ydjnv vsr`l l' ykyrnv `th yvh `bynv g`lnv mjvlm smk. ¹⁷ lmh ttjnv yvh mdrkyk tqsyx lbnv myr`tk svb lmjn jbdyk sb+y nxlk. ¹⁸ lm&jr yrvs jm-qdsk &rynv bv\$\$v mqdsk. ¹⁹ hyynv mjvlm l'-mslt bm l'-nqr` smk jlyhm lv`-qrjt smym yrtd mpnyk hrym nzlv.

Chapter 64

¹ kqdx `s hm\$ym mym tbjh-`s lhvdyj smk l&ryk mpnyk gvym yrgzv. ² bjsvtk nvr`vt l' nqvh yrtd mpnyk hrym nzlv. ³ vmjvlm l'-smjv l' h`zynv jyn l'-r`th `lhym zvltk yjsh lmxkh- lv. ⁴ pgjt `t-ss vjsh &dq bdrkyk yzkrvk hn-`th q&ept vnx+` bhm jvlm vnvsvj. ⁵ vnhy k+m` klnv vkbgd jdym kl-&dqtynv vnbl kjlh klnv vjvnnv krvx ys`nv. ⁶ v`yn-qvr` bsmk mtjvrr lhxzyq bk ky-h\$trt pnyk mmnv vtmvgnv byd-jvnnv. ⁷ vjth yvh `bynv `th `nxnv hxmr v`th y&rnv vmjsh ydk klnv. ⁸ `l-tq&p

yvh jd-m`d v`l-ljd tzkr jvn hn hb+-n` jmk klnv. ⁹ jry qdsk hyv mabr &yvn mabr hyth yrvslm smmh. ¹⁰ byt qdsnv vtp`rtnv `sr hllvk `btynv hyh lsrpt `s vkl-mxmdynv hyh lxxbh. ¹¹ hjl-`lh tt`pq yvh txsh vtjnnv jd-m`d.

Chapter 65

¹ ndrsty llv` s`lv nm&`ty ll` bqsny `mrty hny hny `l-gvy l`-qr` bsmv. ² prsty ydy kl-hyvm `l-jm \$vrr hhlkym hdk l`-+vb `xr mxsbyhm. ³ hjm hmkjy\$ym `vty jl-pny tmyd zbxym bgnvt vmq+rym jl-hlbnym. ⁴ hysbym qbrym vbn&vrym ylynv h`klym bsr hxzyr vprq pglym klyhm. ⁵ h`mrym qrb `lyk `l-tgs-by ky qdstyk `lh jsn b`py `s yqdt kl- hyvm. ⁶ hnh ktvvh lyny l` `xsh ky `m-slmy vslmy jl-xyqm. ⁷ jvntykm vjvnt `bvtykm yxdv `mr yvh `sr q+rv jl-hhrym vjl- hgbjvt xrpvny vmdty pjltm r`snh jl-xyqm. ⁸ kh `mr yvh k`sr ym&` htyrvs b`skvl v`mr `l-tsxthv ky brkh bv kn `jsh lmjn jbdy lblty hsxyt hkl. ⁹ vvh&`ty myjqb zry vmyhvdh yvrs hry vrvsvh bxyry vjbdy ysknv- smh. ¹⁰ vhyh hsrnv lnh-&`n vjmj kvr lrb& bqr ljmy `sr drsvny. ¹¹ v`tm jzby yvh hskxym `t-hr qdsy hjrkym lgd slxn vhmml`ym lmy mm\$. ¹² vmnyty `tkm lxxb vklkm l+bx tkrv yjn qr`ty vl` jnytm dbrty vl` smjtm vtjv hrj bjny vb`sr l`-xp&ty bxrtm. ¹³ lkn kh-`mr `dny yvh hnh jbdy y`klv v`tm trjbv hnh jbdy ystv v`tm t&m`v hnh jbdy ysmxv v`tm tbsv. ¹⁴ hnh jbdy yrvn m+vb lb v`tm t&jqv mk`b lb vmsbr rvx tylylv. ¹⁵ vhnxtm smkm lsbvjh lbxyry vhmtyk `dny yvh vlbjdyv yqr` sm `xr. ¹⁶ `sr hmtbrk b`r& ytrk b`lhy `mn vhnshj b`r& ysbj b`lhy `mn ky nskxv h&rvt hr`snvt vky n\$trv mjny. ¹⁷ ky-hny bvr` smym xdsym v`r& xdsh vl` tzkrnh hr`snvt vl` tjlynh jl-lb. ¹⁸ ky-`m-sysv vglyv jdy-jd `sr `ny bvr` ky hny bvr` `t-yrvslm gylh vmh msvs. ¹⁹ vglty byrvslm vssty bjmy vl`-ysmj bh jvd qvl bky vqvl zjqh. ²⁰ l`-yhyh msm jvd jvl ymyv vzqn `sr l`-ymv `t-ymyv ky hnjr bn- m`h snh ymvt vhxv+` bn-m`h snh yqll. ²¹ vbnv bym vysbv vn+jv krmym v`klv prym. ²² l` ybnv v`xr ysb l` y+jv v`xr y`kl ky-kymy hj& ymy jmy vmjsh ydyhm yblv bxyry. ²³ l` yygjv lryq vl` yldv lbhlh ky zry brvky yvh hmh v&`&`yhm `tm. ²⁴ vhyh +rm-yqr`v v`ny `jnh jvd hm mabrym v`ny `smj. ²⁵ z`b v+lh yrv k`xd v`ryh kbqr y`kl-tbn vnxs jpr lxm l`-yrv vl`-ysxytv bkl-hr qdsy `mr yvh.

Chapter 66

¹ kh `mr yvh hsmym k\$`y v`r& hdm rgly `y-zh byt `sr tbnv-ly v`y-zh mqvm mnvxy. ² v`t-kl-`lh ydy jsth vyhyv kl-`lh n`m-yvh v`l-zh `by+ `l-jny vnkx-rvx vxrd jl-dbry. ³ svx+ hsvr mkh-`ys zvbh hsh jrp klb mjlh mxh dm-xzyr mzkry lbnh mbrk `vn gm-hmh bxrv bdrkyhm vbsqv&yhm npsm xp&h. ⁴ gm-`ny `bxr btjlyhm vmgvrtm `by` lhm yjn qr`ty v`yn jvnh dbrty vl` smjv vyjv hrj bjny vb`sr l`-xp&ty bxrv. ⁵ smjv dbr-yvh hxdym `l-dbrv `mrv `xykm sn`ykm

mndykm lmjn smy ykbd yvh vnr`h bsmxtkm vhm ybsv. ⁶ qvl s`vn mjyr qvl mhykl qvl yvh mslm
 gmvl l`ybyv. ⁷ b+rm txyl yldh b+rm ybv` xbl lh vhmly+h zkr. ⁸ my-smj kz`t my r`h k`lh hyvxl
 `r& byvm `xd `m-yvld gvy pjv `xt ky-xlh gm-yldh &yvn `t-bnyh. ⁹ h`ny `sbyr vl` `vlyd y`mr yvh
 `m-`ny hmvlyd vj&rty `mr `lhyk. ¹⁰ smxv `t-yrvslm vgylv bh kl-`hbyh sysv `th msvs kl-hmt`blym
 jlyh. ¹¹ lmjn tynqv vsbjtm msd tnxyhm lmjn tm&v vhtjngtm mzyz kbvdh. ¹² ky-kh `mr yvh hnny
 n+h-`lyh knhr slvm vknxl sv+p kbvd gvym vynqtm jl-&d tns`v vjl-brkym tsjsjv. ¹³ k`ys `sr `mv
 tnxmrv kn `nky `nxmkm vbyrvslm tnxmrv. ¹⁴ vr`ytm vss lbkm vj&mvtykm kds` tprxnh vnvdyh
 yd-yvh `t- jbdyv vjzm `t-`ybyv. ¹⁵ ky-hnh yvh b`s ybv` vk\$vpv mrkbtv lshyb bxmh `pv vjrtv
 blhby-`s. ¹⁶ ky b`s yvh nsp+ vbxbv `t-kl-bsr vrbv xly yvh. ¹⁷ hmtqdsym vhm+hrym `l-hgnvt
 `xr `xd btvk `kly bsr hxzyr vhsq& vjhkbr yxdv y\$pv n`m-yvh. ¹⁸ v`nky mjsyhm vmxsbyhm b`h
 lqb& `t-kl-hgvym vhlsvt vb`v vr`v `t-kbvdv. ¹⁹ vsmtv bhm `vt vslxty mhm ply+ym `l-hgvym
 trsys pvl vlvd msky qst tbl vyvn h`yym hrqxym `sr l`-smjv `t-smjy vl`-r`v `t-kbvdv vhydv `t-kbvdv
 bgvym. ²⁰ vhbv `v `t-kl-`xykm mkl-hgvym mnxh lyvh b\$y\$ym vbrkb vb&byv vbprdyv vbkrkrvt
 jl hr qdsy yrvslm `mr yvh k`sr yby`v bny ysr`l `t-hmnh bkly +hvr byt yvh. ²¹ vgm-mhm `qx
 lkhnyv llvym `mr yvh. ²² ky k`sr hsmym hxdsym v`r& hxdsh `sr `ny jsh jmdym lpny n`m- yvh
 kn yjmd zrykm vsmkm. ²³ vhyh mdy-xds bxdsv vmdy sbt bsbtv ybv` kl-bsr lhstxvt lpny `mr yvh.
²⁴ vy&`v vr`v bpgry h`nsym hpsjym by ky tvljtm l` tmvt `sm l` tkbh vhyv dr`vn lkl-bsr.

Jeremiah

Chapter 1

¹ dbry yrmyhv bn-xlqyvh mn-hkhnyv `sr bjntvt b`r& bnymn. ² `sr hyh dbr-yvhv `lyv bymy
 y`syhv bn-`mvn mlk yvhdh bsls-jsrh snh lmlkv. ³ vyhy bymy yhyvqym bn-y`syhv mlk yvhdh jd-tm
 jsty jsrh snh l&dqyvh bn-y`syhv mlk yvhdh jd-glvt yrvslm bxds hxmysy. ⁴ vyhy dbr-yvhv `ly l`mr.
⁵ b+rm `&vrk bb+n ydjtyk vb+rm t&` mrxm hqdstyk nby` lgvym nttyk. ⁶ v`mr `hh `dny yvh hnh
 l`-ydjty dbr ky-njr `nky. ⁷ vy`mr yvh `ly `l-t`mr njr `nky ky jl-kl-`sr `slxk tlk v`t kl- `sr `&vk tdbv.
⁸ `l-tyr` mpnyhm ky-`tk `ny lh&lk n`m-yvh. ⁹ vyslx yvh `t-ydv vygj jl-py vy`mr yvh `ly hnh
 ntty dbry bpyk. ¹⁰ r`h hpqdyk hyvm hzh jl-hgvym vjl-hmmlkvt lntvs vlntv& vlh`byd vlhrv\$ lbnvt
 vln+vj. ¹¹ vyhy dbr-yvhv `ly l`mr mh-`th r`h yrmyhv v`mr mql sqd `ny r`h. ¹² vy`mr yvhv `ly
 hy+bt lr`vt ky-sqd `ny jl-dbry ljustv. ¹³ vyhy dbr-yvhv `ly snyt l`mr mh `th r`h v`mr \$yr npvx `ny
 r`h vponyv mpny &pvnh. ¹⁴ vy`mr yvhv `ly m&pvn tptx hrjh jl kl-ysby h`r&. ¹⁵ ky hnny qr`
 lkl-mspxvt mmlkvt &pvnh n`m-yvhv vb`v vntnv `ys k\$`v ptx sjry yrvslm vjl kl-xvmtyh \$byb vjl
 kl-jry yvhdh. ¹⁶ vdberty msp+y `vtm jl kl-rjtm `sr jzbnvy vyq+rv l`lhyv `xryv vystxvv lmjsy ydyhm.
¹⁷ v`th t`zr mtnyk vqmt vdbvt `lyhm `t kl-`sr `nky `&vk `l-txt mpnyhm pn-`xtk lpnyhm. ¹⁸ v`ny

hnh ntyk hyvm ljyr mb&r vlijmvd brzl vlxmvt nxst jl-kl- h`r& lmlky yhvhd lsryh lkhnyh vlijm h`r&. ¹⁹ vnlxmv `lyk vl`-yvkvl lk ky-`tk `ny n`m-yvh lh&ylk.

Chapter 2

¹ vyhy dbr-yvhv `ly l`mr. ² hlk vqr`t b`zny yrvslm l`mr kh `mr yvhv zkrty lk x\$ d njvryk `hbt klvlyk ltk `xry bmdbr b`r& l` zrvjh. ³ qds ysrl lyhv r`sy tbtv`th kl-`klyv y`smv rjh tb` `lyhm n`m- yvhv. ⁴ smjv dbr-yvhv byt yjqb vkl-mspxvt byt ysrl. ⁵ kh `mr yvhv mh-m&v `bvtykm by jvl ky rxqv mjly vylkv `xry hhbl vyhblv. ⁶ vl` `mrv `yh yvhv hmjlh `tnv m`r& m&rym hmvyk `tnv bmdbr b`r& jrbh vsvxh b`r& &yh v&lmtv b`r& l`-jbr bh `ys vl`-ysb `dm sm. ⁷ v`by` `tkm `l-`r& hkrml l`kl pryh v+vbh vtb`v vt+m`v `t-`r&y vnxlty smtm ltvjhb. ⁸ hkhnym l` `mrv `yh yvhv vtpsy htvrh l` ydjvny vhrjym psjv by vhnby`ym nb`v bbjl v`xry l`-yvjlv hlkv. ⁹ lkn jd `ryb `tkm n`m-yvhv v`t-bny bnykm `ryb. ¹⁰ ky jbrv `yy ktyym vr`v vqdr slxv vhtbvnnv m`d vr`v hn hyth kz`t. ¹¹ hhymyr gvy `lhym vhmh l` `lhym vjmy hmyr kbvdv blv` yvjyl. ¹² smv smym jl-z`t vsjrv xrbv m`d n`m-yvhv. ¹³ ky-stym rjvt jsh jmy `ty jzbv mqvr mym xyym lx&b lhm b`rvt b`rt nsbrym `sr l`-yklv hmym. ¹⁴ hjbd ysrl `m-ylyd byt hv` mdvj hyh lbz. ¹⁵ jlyv ys`gv kprym ntnv qvlm vysyvt `r&v lsmh jryv n&th mbly ysb. ¹⁶ gm-bny-np vtxpn\$ yrvk qdqd. ¹⁷ hlv`-z`t tjsh-lk jzbk `t-yvhv `lhyk bjt mvlykk bdrk. ¹⁸ vjth mh-lk ldrk m&rym lstvt my sxvr vmh-lk ldrk `svr lstvt my nhr. ¹⁹ ty\$rk rjtk vmsbvtyk tvkxk vdjy vr`y ky-rj vmr jzbk `t-yvhv `lhyk vl` pxdty `lyk n`m-`dny yvhv &b`vt. ²⁰ ky mjvlm sberty jlk ntqy mv\$rtk vt`mry l` `jbd ky jl-kl- gbjh gbhh vtvt kl-j& rjnn `t &jh znh. ²¹ v`nky n+jtyk srq klh zrj `mt v`yk nhpkt ly \$vry hgpn nkryh. ²² ky `m-tkb\$y bntv vtrby-lk bryt nktm jvnk lpny n`m `dny yvhv. ²³ `yk t`mry l` n+m`ty `xry hbjlym l` hlky r`y drkk bgy` dgy mh jsyt bkrh qlh msrkt drkyh. ²⁴ prh lmd mdr b`vt npsv s`ph rvx t`nth my ysybnh kl-mbqsyh l` yyjpv bxdsh ym&`vnh. ²⁵ mnjy rglk myxp vgvnrk m&m`h vt`mry nv`s lv` ky-`hbtv zrym v`xryhm `lk. ²⁶ kbst gnb ky ym&` kn hbysv byt ysrl hmh mlkyhm sryhm vkhnyhm vnby`yhm. ²⁷ `mrym lj& `by `th vl`bn `t yldtny ky-pnv `ly jrp vl` pnym vbjt rjtm y`mrv qvmh vhsyjn. ²⁸ v`yh `lhyk `sr jsyt lk yqvmv `m-yvsyjk bjt rjtk ky m\$pr jryk hyv `lhyk yvhd. ²⁹ lmh trybv `ly klkm psjtm by n`m-yvhv. ³⁰ lsv` hkyty `t-bnykm mv\$rl lqyv `klh xrbkm nby`ykm k`ryh msxyt. ³¹ hdvr `tm r`v dbr-yvhv hmdbr hyty lysrl `m `r& m`plyh mdvj `mrv jmy rdv lv`-nbv` jvd `lyk. ³² htskx btlv jdyh klh qsryh vjmy skxvny ymym `yn m\$pr. ³³ mh-ty+by drkk lbqs `hbh lkn gm `t-hrjvt lmdty `t-drkyk. ³⁴ gm bknyk nm&`v dm npsvt `byvny nqyym l`-bmxttr m&`tym ky jl-kl-`lh. ³⁵ vt`mry ky nqyty `k sb `pv mmny hnny nsp+ `vtk jl-`mrk l` x+`ty. ³⁶ mh-tzly m`d lsnvt `t-drkk gm mm&rym tbvsv k`sr-bst m`svr. ³⁷ gm m`t zh t&`y vydyk jl-r`sk ky-m`\$ yvhv bmb+xyk vl` t&lyxy lhm.

Chapter 3

¹ l`mr hn yslx `ys `t-`stv vhlkh m`tv vhyth l`ys-`xr hysvb `lyh jvd hlv` xnpv txnp h`r& hhy` v` t znyt rjym rby m vsvb `ly n`m- yvhv. ² s`y-jynyk jl-spym vr`y `yph l` sgl j l-drkym ysbt lhm kjrby bmdbr vtxnpy `r& bznvtyk vbrjtk. ³ vymnjv rbbym vmlqvs lv` hyh vm&x `sh zvnh hyh lk m`nt hklm. ⁴ hlv` mjth qr`ty ly `by `lvp njry `th. ⁵ hyn+r ljlvm `m-ysmr ln&x hnh dbrty vtj sy hrjvt vtvkl. ⁶ vy`mr yvhv `ly bymy y`syhv hmlk hr`yt `sr jsth msbh ysrl hlk hy` jl-kl-hr gbh v`l-txt kl-j& rjnn vtzny-sm. ⁷ v`mr `xry jsvth `t-kl-`lh `ly tsvb vl`-sbh vtr`h bgvdh `xvth yhv dh. ⁸ v`r` ky jl-kl-`dvt `sr n`ph msbh ysrl slxtyh v`tn `t-\$pr krytyh `lyh vl` yr`h bgdh yhv dh `xvth vtlk vtzn gm-hy`. ⁹ vhyh mql znvth vtxnp `t-h`r& vtn`p `t-h`bn v`t-hj&. ¹⁰ vgm-bkl-z`t l`-sbh `ly bgvdh `xvth yhv dh bkl-lbh ky `m-bsqr n`m-yvhv. ¹¹ vy`mr yvhv `ly &dqh npsh msbh ysrl mbgdh yhv dh. ¹² hlk vqr` t `t-hdbrym h`lh &pvnh v`mrt svbh msbh ysrl n`m- yvhv lv`-`pyl pny bkm ky-x\$yd `ny n`m-yvhv l` `+vr ljlvm. ¹³ `k djy jvnk ky byvhv `lhyk psjt vtpzry `t-drkyk lzrym txt kl- j& rjnn vbqvly l`-smjtm n`m-yvhv. ¹⁴ svbv bnym svbbym n`m-yvhv ky `nky bjly bkm vlqxy `tkm `xd mjyr vsnym mmspxh vhb`ty `tkm &yvn. ¹⁵ vntty lkm rjym klby vrjv `tkm djh vhsykl. ¹⁶ vhyh ky trbv vprytm b`r& bymym hhmh n`m-yvhv l`-y`mrv jvd `rvn bryt-yvhv vl` yjll jl-lb vl` yzkrv-bv vl` ypqdv vl` yjsh jvd. ¹⁷ bjt hhy` yqr`v lyrvslm k\$` yvhv vnqv v`lyh kl-hgvym lsm yvhv lyrvslm vl`-ylkv jvd `xry srrvt lbm hrj. ¹⁸ bymym hhmh ylkv byt-yhv dh jl-byt ysrl vyb`v yxdv m`r& &pv n jl-h`r& `sr hnxlty `t-`bvtykm. ¹⁹ v`nky `mrt y`yk `sytk bbnym v`tn-lk `r& xmdh nxlt &by &b`vt gvym v`mr `by tqr`v-ly vm`xry l` tsvbv. ²⁰ `kn bgdh `sh mrjh kn bgdtm by byt ysrl n`m-yvhv. ²¹ qvl jl-spyym nsmj bky txnvny bny ysrl ky hjvv `t-drkm skxv `t-yvhv `lhyhm. ²² svbv bnym svbbym `rph msvbtykm hnnv `tnv lk ky `th yvhv `lhynv. ²³ `kn lsqr mgbjvt hmvn hrym `kn byvhv `lhynv tsvjt ysrl. ²⁴ vhbst `klh `t-ygyj `bvtynv mnjvrynv `t-`&`nm v`t-bqrm `t- bnyhm v`t-bnvtyhm. ²⁵ nskbh bbstnv vtk\$nv klmtnv ky lyvhv `lhynv x+`nv `nxnv v`bvtynv mnjvrynv vjd-hyvm hzh vl` smjnv bqvl yvhv `lhynv.

Chapter 4

¹ `m-tsvb ysrl n`m-yvhv `ly tsvb v`m-t\$yr sqv&yk mpny vl` tnvd. ² vnsbjt xy-yvhv b`mt bmsp+ vb&dqh vhtbrkv bv gvym vbv ythllv. ³ ky-kh `mr yvhv l`ys yhv dh vlyrvslm nyrv lkm nyr v`l-tzrvj `l- qv&y m. ⁴ hmlv lyhv v h\$rv jrlvt lbbkm `ys yhv dh vysby yrslm pn-t& `k`s xnty vbjrh v`yn mkbh mpny rj mjlylykm. ⁵ hgydv byhv dh vbyrvslm hsmjyv v`mrv vtqjv svpr b`r& qr`v ml`v v`mrv h`\$pv vnbv`h `l-jry hmb&r. ⁶ s`v-n\$ &yvnh hjzyv `l-tjmdv ky rjh `nky mby` m&pv n vsbr gdvl. ⁷ jlh `ryh m\$bkv vmsxyt gvym n\$y y&` mmqmv lsvm `r&k lsmh jryk t&y n h m`yn yvsb. ⁸ jl-z`t xgrv sqym \$pdv vhylylv ky l`-sb xrvn `p-yvhv mmnv. ⁹ vhyh byvm-hhv` n`m-yvhv y`bd lb-hmlk vlb hsrym vnsmv hkhny m vhnby`ym ytmhv. ¹⁰ v`mr `hh `dny yvhv `kn hs` hs` t ljm hzh vlyrvslm l`mr slvm yhyh lkm vngjh xrb jd-hnps. ¹¹ bjt hhy` y`mr ljm-hzh vlyrvslm rvx &x spyym

bmdbr drk bt-jmy lv` lzrvt vlv` lhbr. ¹² rvx ml` m`lh ybv` ly jth gm-`ny `dbr msp+ym `vtm. ¹³ hnh kjnny yjlh vk\$yph mrkbtvtyv qlv mnsrym \$v\$yv `vy lnv ky sddnv. ¹⁴ kb\$y mrjh lbk yrvslm lmjn tvsjy jd-mty tlyn bqrbk mxsbvt `vnk. ¹⁵ ky qvl mgyd mdn vmsmyj `vn mhr `prym. ¹⁶ hzkyrv lgvym hnh hsmjyv jl-yrvslm n&rym b`ym m`r& hmrqx vytvnl jl-jry yhvhd qvlm. ¹⁷ ksmry sdy hyv jlyh m\$byb ky-`ty mrth n`m-yvh. ¹⁸ drkk vmjlyk jsv `lh lk z`t rjtk ky mr ky ngj jd-lbk. ¹⁹ mjy mjy `xvhl qyrvt lby hmh-ly lby l` `xrys ky qvl svpr smjty npsy trvjt mlxmh. ²⁰ sbr jl-sbr nqr` ky sddh kl-h`r& pt`m sddv `hly rgj yryjty. ²¹ jd-mty `r`h-n\$ `smjh qvl svpr. ²² ky `vyl jmy `vty l` ydjv bnym \$klym hmh vl` nbvny hmh xkmym hmh lhrj vlhy+yb l` ydjv. ²³ r`yty `t-h`r& vnhh-thv vbhv v`l-hsmym v`yn `vrn. ²⁴ r`yty hhrym vnhh rjsym vkl-hgbjvt htqlqlv. ²⁵ r`yty vnhh `yn h`dm vkl-jvp hsmym nddv. ²⁶ r`yty vnhh hkrml hmdbr vkl-jryv nt&v mpny yvh mpny xrvn `pv. ²⁷ ky-kh `mr yvh smmh thyh kl-h`r& vklh l` `jsh. ²⁸ jl-z`t t`bl h`r& vqdrv hsmym mmjl jl ky-dbrty zmtv vl` nxmtv vl`-`svb mmnh. ²⁹ mqvl prs vrnh qst brxt kl-hjyr b`v bjbym vbkpyl jlv kl-hjyr jzvbh v`yn-yvsv bhv `ys. ³⁰ v`ty sdvd mh-tjy ky-tlby sny ky-tjdy jdy-zhb ky-tqjy bpvk jynyk lsv` ttypy m`\$v-bk jgbym npsk ybqsv. ³¹ ky qvl kxvhl smjty &rh kmbkyrh qvl bt-&yvn ttypx tprs kpyh `vy-n` ly ky-jyph npsy lhrnym.

Chapter 5

¹ sv++v bxv&vt yrvslm vr`v-n` vdvjv vbqsv brxvbtvth `m-tm&`v `ys `m-ys jsh msp+ mbqs `mvnh v`\$lx lh. ² v`m xy-yvhv y`mrv lkn lsqr ysbjv. ³ yvhv jynyk hlv` l`mvnh hkyth `tm vl`-xlx klytm m`nv qxt mv\$rx xzqv pnyhm m\$lj m`nv lsvb. ⁴ v`ny `mrty `k-dlym hm nv`lv ky l` ydjv drk yvhv msp+ `lhyhm. ⁵ `lkh-ly `l-hgdlym v`dbrh `vtm ky hmh ydjv drk yvhv msp+ `lhyhm `k hmh yxdv sbrv jl ntqv mv\$rvt. ⁶ jl-kn hkm `ryh myjr z`b jrbvt ysddm nmr sqd jl-jryhm kl-hyv&` mnhh y+rp ky rbv psjyhm j&mv msbvtyhm. ⁷ y lz`t `l\$lvx-lk bnyk jzbvny vysbjv bl` `lhyhm v`sbj `vtm vyn`pv vbytv zvnv ytgddv. ⁸ \$v\$ym myznym mskym hyv `ys `l-`st rjhv y&hlv. ⁹ hjl-`lh lv-`pqd n`m-yvhv v`m bgvy `sr-kzh l` ttnqm npsy. ¹⁰ jlv bsrvtv vsxtv vklh `l-tjyv h\$yrv n+ysvtyh ky lv` lyvhv hmh. ¹¹ ky bgvd bgdv by byt ysrl vbytv yhvhd n`m-yvh. ¹² kxsv byvhv vy`mrv l`-hv` vl`-tbv` jlynv rjh vxrb vrjb lv` nr`h. ¹³ vhnby`ym yhyv lrvx vhdbr `yn bhm kh yjsh lhm. ¹⁴ lkn kh-`mr yvhv `lhy &b`vt yjn dbrkm `t-hdbr hzh hnny ntn dbry bpyk l`s vjhm hzh j&ym v`klm. ¹⁵ hnny mby` jlykm gvy mmrqx byt ysrl n`m-yvhv gvy `ytn hv` gvy mjvlm hv` gvy l`-tdj lsnv vl` tsmj mh-ydbr. ¹⁶ `sptv kqbr ptvx klm gbvrym. ¹⁷ v`kl q&yrk vlxmk y`klv bnyk vbnvtyk y`kl &`nk vbqrk y`kl gpnk vt`ntk yrss jry mb&ryk `sr `th bv+x bhnh bxb. ¹⁸ vgm bymym hhmh n`m-yvhv l`-`jsh `tkm klh. ¹⁹ vhyh ky t`mrvt txt mh jsh yvhv `lhyv lnv `t-kl-`lh v`mrt `lyhm k`sr jzbtm `vty vtjbdv `lhy nkr b`r&km kn tjbdv zrym b`r& l` lkm. ²⁰ hgydv z`t bbytv yjqb vhsmyjvh byhvhd l`mr. ²¹ smjv-n` z`t jm \$kl v`yn lb jynym lhm vl` yr`v `znm lhm vl` ysmjv. ²² h`vty l`-tyr`v n`m-yvhv `m mpny l` txylv `sr-smty xvl gbvl lym xq-jvlm vl` yjbrnhv vytgjsv vl` yvklv vhmv glyv vl` yjbrnhv.

²³ vljm hzh hyh lb \$vrr vmvrh \$rv vylkv. ²⁴ vI`-`mr v blbbm nyr` n` `t-yvhv `lhynv hntn gsm vyrh vmlqvs bjtv sbjvt xqvt q&yr ysmr-lnv. ²⁵ jvnvtykm h+v-`lh vx+`vtykm mnjv h+vb mkm. ²⁶ ky-nm&`v bjmy rsjym ysvr ksk yqvsym h&ybv msxyt `nsym ylkdv. ²⁷ kklvb ml` jvp kn btyhm ml`ym mrmh jl-kn gdlv vyjsyrv. ²⁸ smnv jstv gm jbrv dbry-rj dyn I`-dnv dyn ytv m vy&lyxv vmsp+ `byvny m I` sp+v. ²⁹ hjl-`lh I`-`pqd n`m-yvhv `m bgvy `sr-kzh I` ttnqm npsy. ³⁰ smh vsjrvrh nhyth b`r&. ³¹ hnby`ym nb`v-bsqr vkhkny m yrdiv jl-ydyhm vjmy `hbv kn vmh- tjsv I`xryth.

Chapter 6

¹ hjzv bny bny mqr b yrvslm vbtqvj tqjv svpr vjl-byt hkr m s`v ms`t ky rjh nsqph m&pv n vsbr gdvl. ² hnv h vhmjng h dmyty bt-&yvn. ³ `lyh yb`v rjym vjdryhm tqjv jlyh `hlym \$byb rjv `ys `t-ydv. ⁴ qdsv jlyh mlxmh qvmv vnjlh b&hrym `vy lnv ky-pnh hyvm ky yn+v &lly-jrb. ⁵ qvmv vnjlh blylh vnsxyth `rmnvtyh. ⁶ ky kh `mr yvhv &b`vt krtv j&h vspkv jl-yrvslm \$llh hy` hjyr hpqd klh jsq bqr bh. ⁷ khqyr bvr mymyh kn hqhr rjth xm\$ vsd ysmj bh jl-pny tmyd xly vmkh. ⁸ hv\$ry yrvslm pn-tqj npsy mmk pn-`symk smmh `r& lv` nvsbh. ⁹ kh `mr yvhv &b`vt jvll yjvllv kgn s`ryt ysr`l hsb ydk kbv&r jl-\$l\$lv. ¹⁰ jl-my `dbrh v`jydh vysmjv hnh jrlh `znm vl` yvklv lhqsyb hnh dbr-yvhv hyh lhm lxrph I` xyp&v-bv. ¹¹ v`t xmt yvhv ml`ty nl`yty hkyl spk jl-jvll bxv& vjl \$vd bxvrym yxdv ky-gm-`ys jm-`sh ylkdv zqn jm-ml` ymym. ¹² vn\$bv btyhm I`xrym sdtv vnsym yxdv ky-`h `t-ydy jl-ysby h`r& n`m-yvhv. ¹³ ky mq+nm vjd-gdvlm klv bv&j b&j vmnby` vjd-khn klv jsh sqr. ¹⁴ vyrp`v `t-sbr jmy jl-nqlh I`mr slvm slvm v`yn slvm. ¹⁵ hbysv ky tvjbh jsv gm-bvs I`-ybvsv gm-hklym I` ydjv lkn yplv bnplym bjt-pqdtym ykslv `mr yvhv. ¹⁶ kh `mr yvhv jmdv jl-drkym vr`v vs`lv lntbvt jvlm `y-zh drk h+vb vlkv-bh vm&`v mrgvj lnp skm vy`mr v I` nlk. ¹⁷ vhmty jlykm &pym hqsybv lqvl svpr vy`mr v I` nqsyb. ¹⁸ lkn smjv hgvym vdjy jd h `t-`sr-bm. ¹⁹ smjy h`r& hnh `nky mby` rjh `l-hjm hzh pry mxsbvtm ky jl- dbry I` hqsybv vtvrtv vym`\$v-bh. ²⁰ lmh-zh ly lbnh msb` tbv` vqnh h+vb m`r& mrxq jlvtykm I` lr&vn vzbxykm I`-jrbv ly. ²¹ lkn kh `mr yvhv hnny ntn `l-hjm hzh mkslym vkslv bm `bvt vbnym yxdv skn vrjv y`bdv. ²² kh `mr yvhv hnh jm b` m`r& &pv n vgyv gdvl yjvr myrkyt-`r&. ²³ qst vkydvn yxzyqv `kzry hv` vl` yrxmv qvlm kym yhmh vjl- \$v\$ym yrkbv jrvk k`ys lmlxmh jlyk bt-&yvn. ²⁴ smjnv `t-smjv rpv ydynv &rh hxzyqtnv xyl kyvldh. ²⁵ `l-t&`y hsdh vbdrk `l-tlky ky xrb I`yb mgvr m\$byb. ²⁶ bt-jmy xgry-sq vhtplys b`pr `bl xydy jsv lk m\$pd tmrvrym ky pt`m yb`hsdd jlynv. ²⁷ bxvn nttyk bjmy mb&r vtdj vbxnt `t-drkm. ²⁸ klm \$ry \$vrrym hlky rkyl nxst vbrzl klm msxytym hmh. ²⁹ nxr mpx m`stm jprt lsv` &rp &rvp vrjym I` ntqv. ³⁰ k\$pn m`\$ qr`v lhm ky-m`\$ yvhv bhm.

Chapter 7

¹ hdb r`sr hyh `l-yrmyhv m` t yvh l`mr. ² jmd bsjr byt yvh vqr` t sm `t-hdb hzh v`mrt smjv dbr-yvh kl- yvhdh hb`ym bsjrym h`lh lhstxvt lyvh. ³ kh-`mr yvh &b`vt `lhy ysr`l hy+ybv drkykm vmjlykm v`sknh `tkm bmqvm hzh. ⁴ `l-tb+ xv lkm `l-dbry hsqr l`mr hykl yvh hykl yvh hykl yvh hmh. ⁵ ky `m-hy+yb ty+ybv `t-drkykm v`t-mjlykm `m-jsv tjsv msp+ byn `ys vbyn rjvh. ⁶ gr ytv m v`lmnh l` tjsqv vdm nqy `l-tspkv bmqvm hzh v`xry `lhym `xrym l` tkv lrj lkm. ⁷ vsknty `tkm bmqvm hzh b`r& `sr nty l`bvtykm lmn-jv m vjd- jv m. ⁸ hnh `tm b+xym lkm jl-dbry hsqr lbly hvjyl. ⁹ hgnb r&x vn`p vhsbj lsqr vq+r lbjl vhlk `xry `lhym `xrym `sr l`-ydjtm. ¹⁰ vb`tm vjmdtm lpny bby t hzh `sr nqr`-smy jlyv v`mrtm n&l n v lmjn jsvt `t kl-htvjv t h`lh. ¹¹ hmjrt pr&ym hyh hbyt hzh `sr-nqr`-smy jlyv bjnykm gm `nky hnh r`yty n`m-yvh. ¹² ky lkv-n` `l-mqvm y`sr bsylv `sr sknty smy sm br`svnh vr`v `t `sr-jsy ty lv mpny rjt jmy ysr`l. ¹³ vjth yjn jsvt km `t-kl-hmj sym h`lh n`m-yvh v`dbr `lykm hskm vdbr vl` smjtm v`qr` `tkm vl` jnytm. ¹⁴ vjsy ty lby t `sr nqr`-smy jlyv `sr `tm b+xym bv vlmqvm `sr- nty lkm vl`bvtykm k`sr jsy ty lslv. ¹⁵ vhs lky `tkm mj l pny k`sr hslky `t-kl-`xykm `t kl-zrj `prym. ¹⁶ v`th `l-ttpll bjd-hjm hzh v`l-ts` bjd m rnh vtph v`l-tpgj-by ky-`ynny smj `tk. ¹⁷ h`ynk r`h mh hmh jsym bjry yvhdh vbx&vt yrvslm. ¹⁸ hbnym mlq+y m j&y m vh`bvt mbjrym `t-h` s vhsym lsv t b&q ljsvt kvnym lmlkt hsmym vh\$ k n\$ky m l`lhym `xrym lmjn hkj\$ny. ¹⁹ h`ty hm mkj\$ym n`m-yvh hl v` `tm lmjn bst pnyhm. ²⁰ lkn kh-`mr `dny yvh hnh `py vxmty ntkt `l-hmqvm hzh jl-h`dm vjl-hbh mh vjl-j& hsdh vjl-pry h`dmh vbjrh vl` tkbh. ²¹ kh `mr yvh &b`vt `lhy ysr`l jlvtykm \$pv jl-zbxykm v`klv bsr. ²² ky l`-dbrty `t-`bvtykm vl` &vyty m byvm hv&y` `vtm m`r& m&rym jl-dbry jvlh vzbx. ²³ ky `m-`t-hdb r hzh &vyty `vtm l`mr smjv bqvl vhyty lkm l`lhym v`tm thyv-ly ljm vhlktm bkl-hdrk `sr `&vh `tkm lmjn yy+b lkm. ²⁴ vl` smjv vl`-h+v `t-`znm vylkv bmj&vt bsrrvt l m hrj vyhyv l`xvr vl` lpnym. ²⁵ lmn-hyvm `sr y&`v `bvtykm m`r& m&rym jd hyvm hzh v`slx `lykm `t-kl-jb dy hnby`ym yvm hskm vslx. ²⁶ vl v` smjv `ly vl` h+v `t-`znm vyqsv `t-jrpm hrjv m`bvtm. ²⁷ vdbrt `lyhm `t-kl-hdbrym h`lh vl` ysmjv `lyk vqr` t `lyhm vl` yjnvkh. ²⁸ v`mrt `lyhm zh hgyv `sr lv`-smjv bqvl yvh `lhyv vl` lqxv mv\$ r `bdh h`mvnh vnk rth mpyhm. ²⁹ gzy n zrk vhslyky vs`y jl-spym qynh ky m`\$ yvh vy+s `t-dvr jbrtv. ³⁰ ky-jsv bny-yvh dh hrj bjny n`vm-yvh smv sqv&yhm bby t `sr- nqr`-smy jlyv l+m`v. ³¹ vbnv bmv t htpt `sr bgy` bn-hnm lsrp `t-bnyhm v`t-bntyhm b`s `sr l` &vyty vl` jlth jl-lby. ³² lkn hnh-ymym b`ym n`m-yvh vl`-y`mr jvd htpt vgy` bn-hnm ky `m-gy` hhrgh vqbrv btpt m`yn mqvm. ³³ vhyth nblt hjm hzh lm`kl ljvp hsmym vlbhmt h`r& v`yn mxryd. ³⁴ vhsbty mjry yvhdh vmx&vt yrvslm qvl ssvn vqvl smxh qvl xtn vqvl klh ky lxbh thyh h`r&.

Chapter 8

¹ bjt hhy` n`m-yvh vy&y`v `t-j&mvt mlky-yvh dh v`t-j&mvt-sryv v`t-j&mvt hkhny m v`t-j&mvt hnby`ym v`t-j&mvt yvsby-yrvslm mqbryhm. ² vs+xvm lsms vlyrx vlkl &b` hsmym `sr `hbvm v`sr jbdvm v`sr hlkv `xryhm v`sr drsvm v`sr hstxvv lhm l` y`\$pv vl` yqbrv ldmn jl-pny h`dmh yhyv.

³ vnbxr mvt mxyym lkl hs`ryt hns`rym mn-hmspxh hrjh hz`t bkl- hmqmvt hns`rym `sr hdxty m sm n`m yvhv &b`vt. ⁴ v`mrt `lyhm kh `mr yvhv hyplv vl` yqvmv `m-ysvb vl` ysvb. ⁵ mdvj svbbh hjm hzh yrslm msbh n&xt hxzyqv btrmyt m`nv lsvb. ⁶ hqsby v`smj lv`-kn ydbrv `yn `ys nxm jl-rjtv l`mr mh jsyty klh sb bmr&vtm k\$y\$ sv+p bmlxmh. ⁷ gm-x\$ydh bsmym ydjh mvjdyh vtr v\$y\$ vjgvr smrv `t-jt b`nh vjmy l` ydjv `t msp+ yvhv. ⁸ `ykh t`mrv xkmym `nxnv vtvrt yvhv `tnv `kn hnh lsqr jsh j+ sqr \$prym. ⁹ hbysv xkmym xtv vylkdv hnh bdbv-yvhv m`\$v vxkmt-mh lhm. ¹⁰ lkn `tn `t-nsyhm l`xrym sdvtyhm lyvrsym ky mq+n vjd-gdvl klh b&j b&j mnby` vjd-khn klh jsh sqr. ¹¹ vyrpv `t-sbr bt-jmy jl-nqlh l`mr slvm slvm v`yn slvm. ¹² hbsv ky tvjbh jsv gm-bvs l`-ybsv vhlkm l` ydjv lkn yplv bnplym bjt pqdtm ykslv `mr yvhv. ¹³ `p` \$p` \$ypm n`m-yvhv `yn jnbym bgpn v`yn t`nym bt`nh vjhll nbl v`tn lhm yjbrvm. ¹⁴ jl-mh `nxnv ysby m`\$pv vnbv `l-jry hmb&r vndmh-sm ky yvhv `lhyv hdmnv vysqnv my-r`s ky x+`nv lyvhv. ¹⁵ qvh lslvm v`yn +vb ljt mrph vnhh bjth. ¹⁶ mdn nsmj nxrt \$v\$yv mqvl m&hlvt `byryv rjsh kl-h`r& vybv`v vy`klv `r& vmlv`h jyr vysby bh. ¹⁷ ky hnny mslx bkm nxsym &pjnym `sr `yn-lhm lxs vnskv `tkm n`m- yvhv. ¹⁸ mblygyty jly ygvn jly lby dvy. ¹⁹ hnh-qvl svjt bt-jmy m`r& mrxqym hyvhv `yn b&yvn `m-mlkh `yn bh mdvj hkj\$yvy bp\$lyhm bhbly nkr. ²⁰ jbr q&yr klh qy& v`nxnv lv` nvsjnv. ²¹ jl-sbr bt-jmy hsberty qdrty smh hxzqtny. ²² h&ry `yn bgljd `m-rp` `yn sm ky mdvj l` jlth `rkt bt-jmy. ²³ my-ytn r`sy mym vjyny mqvr dmjh v`bkh yvmm vlylh `t xly bt- jmy.

Chapter 9

¹ my-ytnny bmdbr mlvn `rxym v`jzvh `t-jmy v`lkh m`tm ky klm mn`pym j&rt bgdym. ² vydrkv `t-lsvnm qstm sqr vl` l`mvnh gbrv b`r& ky mrjh `l-rjh y&v v`ty l`-ydv n`m-yvhv. ³ `ys mrjhv hsmrv vjl-kl-`x `l-tb+xv ky kl-`x jqvb yjqb vkl-rj rkyl yhlk. ⁴ v`ys brjhv yhtlv v`mt l` ydbrv lmdv lsvnm dbr-sqr hjvh nl`v. ⁵ sbtk btvk mrmh bmrhm m`nv djt-`vty n`m-yvhv. ⁶ lkn kh `mr yvhv &b`vt hnny &vrpm vbxyty ky-`yk `jsh mpy bt- jmy. ⁷ x& svx+ lsvnm mrmh dbr bpyv slvm `t-rjhv ydbr vbqrbv ysym `rbv. ⁸ hjl-`lh l`-`pqd-bm n`m-yvhv `m bgvy `sr-kzh l` ttnqm npsy. ⁹ jl-hhrym `s` bky vnhy vjl-n`vt mdbr qynh ky n&tv mbly-`ys jbr vl` smjv qvl mqnh mjvp hsmym vjd-bhmh nddv hlkv. ¹⁰ vntty `t-yrslm lglym mjvn tnym v`t-jry yhvdh `tn smmh mbly yvsb. ¹¹ my-h`ys hxkm vybn `t-z`v `sr dbr py-yvhv `lyv vygdh jl-mh `bdh h`r& n&th kmdbv mbly jbr. ¹² vy`mr yvhv jl-jzvm `t-tvrtv `sr nty lpyhm vl`-smjv bqvy vl`-hlkv bh. ¹³ vylkv `xry srrvt lbm v`xry hblym `sr lmdvm `bvtm. ¹⁴ lkn kh-`mr yvhv &b`vt `lhy ysrl` hnny m`kylm `t-hjm hzh ljh vhsqytm my-r`s. ¹⁵ vhp&vty mbgvym `sr l` ydjv hmh v`bvtm vslxy `xryhm `t-hxrb jd klvty `vtm. ¹⁶ kh `mr yvhv &b`vt htbnv vqr`v lmqvnnv vtbv`ynh v`l-hxkmvt slxv vtbv`nh. ¹⁷ vtmhrnh vtsnh jlynv nhy vtrdnh jynynv dmjh vjppynv yzlv- mym. ¹⁸ ky qvl nhy nsmj m&yvn `yk sddv bsnv m`d ky-jzbnv `r& ky hslykv msknvtynv. ¹⁹ ky-smjnh nsym dbr-yvhv vtqx `znkm dbr-pyv vlmdnh bnvtykm nhy v`sh rjvth qynh. ²⁰ ky-jlh mvt bxlvnynv b` b`rmnvtynv lhkryt jvll mxv& bxvrym

mrxbvt. ²¹ dbr kh n`m-yhvh vnplh nblt h`dm kdmn jl-pny hsdh vkjmyr m`xry hq&r v`yn m`\$p.
²² kh `mr yhvh `l-ythll xkm bxxmtv v`l-ythll hgbvr bgbvrtv `l- ythll jsyr bjsrv. ²³ ky `m-bz` t ythll
 hmthll hskl vydj `vty ky `ny yhvh jsh x\$d msp+ v&dqh b`r& ky-b`lh xp&ty n`m-yhvh. ²⁴ hnh
 ymym b`ym n`m-yhvh vpqdty jl-kl-mvl bjrlh. ²⁵ jl-m&rym vjl-yhvdh vjl-`dvm vjl-bny jmvn
 vjl-mv`b vjl kl- q&v&y p`h hysbym bmdbr ky kl-hgvym jrlym vkl-byt ysrl jrly-lb.

Chapter 10

¹ smjv `t-hdbr `sr dbr yhvh jlykm byt ysrl. ² kh `mr yhvh `l-drk hgvym `l-tlmdv vm`vtv hsmym
 `l-txtv ky- yxtv hgvym mhmh. ³ ky-xqvt hjmym hbl hv` ky-j& myjr krtv mjsh ydy-xrs bmj&d. ⁴
 bk\$p vbzhh yyphv bm\$mrvt vbmqbvt yxzqvm vlv` ypyq. ⁵ ktmr mqsh hmh vl` ydbrv nsv` ynsv`
 ky l` y&jdv `l-tyr`v mhm ky-l` yrjv vgm-hy+yb `yn `vtm. ⁶ m`yn kmvk yhvh gdvl `th vgdvl smk
 bgbvrh. ⁷ my l` yr`k mlk hgvym ky lk y`th ky bkl-xkmy hgvym vbkl-mlkvtm m`yn kmvk. ⁸ vb`xt
 ybjrv vyk\$lv mv\$sr hblym j& hv`. ⁹ k\$p mrqj mtrsyst yvb` vzhb m`vpz mjsh xrs vydy &vrp tkl
 v`rgmn lbvsm mjsh xkmym klm. ¹⁰ vyhvh `lhym `mt hv`-`lhym xyym vmlk jvlm mq&pv trjs h`r&
 vl`- yklv gvym zjmv. ¹¹ kdnh t`mravn lhvm `lhy` dy-smy` v`rq` l` jbdv y`bdv m`rj` vmn- txvt smy`
 `lh. ¹² jsh `r& bkxv mkyn tbl bxxmtv vbtbvtv n+h smym. ¹³ lqvl ttv hmvn mym bsmym vyjlh
 ns`ym mq&h `r& brqym lm+r jsh vyv&` rvx m`&rtyv. ¹⁴ nbjr kl-`dm mdjt hbys kl-&vrp mp\$l ky
 sqr n\$kv vl`-rvx bm. ¹⁵ hbl hmh mjsh tjtjym bjt pqdtm y`bdv. ¹⁶ l`-k`lh xlv yjqb ky-yv&r hkl hv`
 vysr`l sb+ nxlty yhvh &b`vt smv. ¹⁷ `s\$py m`r& knjtk ysbyt bm&vr. ¹⁸ ky-kh `mr yhvh hnny qvlj
 `t-yvsby h`r& bpjm hz`t vh&rvty lhm lmjn ym&`v. ¹⁹ `vy ly jl-sbry nxlh mkty v`ny `mrty `k zh
 xly v`s`nv. ²⁰ `hly sdd vkl-mytry ntqv bny y&`ny v`ynm `yn-n+h jvd `hly vmqym yryjvty. ²¹ ky
 nbjrv hrjym v`t-yhvh l` drsv jl-kn l` hskylv vkl-mrjytm npv&h. ²² qvl smvjh hnh b`h vrjs gdvl
 m`r& &pvn lsvm `t-jry yhvdh smmh mjvn tnym. ²³ ydjty yhvh ky l` l`dm drkv l`-l`ys hlk vhkyn
 `t-&jdv. ²⁴ y\$rn yhvh `k-bmsp+ `l-b`pk pn-tmj+ny. ²⁵ spk xmtk jl-hgvym `sr l`-ydjvk vjl mspxvt
 `sr bsmk l` qr`v ky-`klv `t-yjqb v`klhv vyklhv v`t-nvhv hsmv.

Chapter 11

¹ hdbr `sr hyh `l-yrmyhv m`t yhvh l`mr. ² smjv `t-dbry hbryt hz`t vdbtrm `l-`ys yhvdh vjl-ysby
 yrvslm. ³ v`mrt `lyhm kh-`mr yhvh `lhy ysrl`rvr h`ys `sr l` ysmj `t- dbry hbryt hz`t. ⁴ `sr &vyty
 `t-`bvtykm byvm hv&y`y-`vtm m`r&-m&rym mkvr hbrzl l`mr smjv bqvlly vjsytm `vtm kkl `sr-`&vh
 `tkm vhyty l` ljm v`nky `hyh lkm l`lhym. ⁵ lmjn hqym `t-hsbvjh `sr-nsbjty l`bvtykm ltt lhm `r&
 zbt xlv vdbs kyvm hzh v`jn v`mr `mn yhvh. ⁶ vy`mr yhvh `ly qr` `t-kl-hdbrym h`lh bjry yhvdh
 vbx&vt yrvslm l`mr smjv `t-dbry hbryt hz`t vjsytm `vtm. ⁷ ky hjd hjdty b`bvtykm byvm hjlvty

`vtm m`r& m&rym vjd-hyvm hzh hskm vhdj l`mr smjv bqvy. ⁸ vl` smjv vl`-h+v `t-`znm vylkv
 `ys bsryvt lbm hrj v`by` jlyhm `t-kl-dbry hbryt-hz`t `sr-&vyty ljsvt vl` jsv. ⁹ vy`mr yvhv `ly
 nm&`-qsr b`ys yvhvdh vbysby yrvslm. ¹⁰ sbv jl-jvnt `bvtm hr`snym `sr m`nv lsmvj `t-dbry vhmh
 hlkv `xry `lhy m `xrym ljbdm hprv byt-ysr`l vbyy yvhvdh `t-bryty `sr krty `t-`bvtm. ¹¹ lkn kh `mr
 yvhv hnny mby` `lyhm rjh `sr l`-yvkly l&`t mmmh vzjqv `ly vl` `smj `lyhm. ¹² vhlkv jry yvhvdh
 vysby yrvslm vzjqv `l-h`lhy m `sr hm mq+rym lhm vhsj l`-yvsvjv lhm bjt rjtm. ¹³ ky m\$pr jryk
 hyv `lhyk yvhvdh vm\$pr x&vt yrvslm smtm mzbxvt lbst mzbxvt lq+r lbjl. ¹⁴ v`th `l-tppl bjd-hjm
 hzh v`l-ts` bjd m rnh vtph ky `ynny smj bjt qr`m `ly bjd rjtm. ¹⁵ mh lydydy bbyty jsvth hmzmth
 hrby m vbsr-qds yjbrv mjlyk ky rjtky `z tjly. ¹⁶ zyt rjnn yph pry-t`r qr` yvhv smk lqvl hmvh gdlh
 h&yt `s jlyh vrjv dlyvtyv. ¹⁷ vyvhv &b`vt hnv+j `vtk dbr jlyk rjh bgll rjt byt-ysr`l vbyy yvhvdh `sr
 jsv lhm lhkj\$ny lq+r lbjl. ¹⁸ vyvhv hvdyjny v`djh `z hr`ytny mjlyhm. ¹⁹ v`ny kkbs `lvp yvbl l+bvx
 vl`-ydjty ky-jly xsbv mxsbvt nsxyth j& blxmv vnkrtv m`r& xyym vsmv l`-yzkr jvd. ²⁰ vyvhv
 &b`vt sp+ &dq bxn klyvt vlb `r`h nqmtk mhm ky `lyk glyty `t-ryby. ²¹ lkn kh-`mr yvhv jl-`nsy
 jntvt hmbqsym `t-npsk l`mr l` tnb` bsm yvhv vl` tmvt bydvn. ²² lkn kh `mr yvhv &b`vt hnny pqd
 jlyhm hbvxrym ymtv bxb bnyhm vbnvtyhm ymtv brjb. ²³ vs`ryt l` thyh lhm ky-`by` rjh `l-`nsy
 jntvt snt pqdtm.

Chapter 12

¹ &dyq `th yvhv ky `ryb `lyk `k msp+ym `dbr `vtk mdvj drk rsjym &lhx slv kl-bgdy bgd. ²
 n+jtm gm-srsv ylkv gm-jsv pry qrvb `th bpyhm vrxvq mklyvtyhm. ³ v`th yvhv ydjtny tr`ny vbxnt
 lby `tk htqm k&`n l+bxb vhdqsm lyvm hrgh. ⁴ jd-mty t`bl h`r& vjsb kl-hsdh yybs mrjt ysby-bh
 \$pth bhmvt vjvp ky `mrv l` yr`h `t-xrytnv. ⁵ ky `t-rglym r&th vyl`vk v`yk ttxrh `t-h\$y\$ym vb`r&
 slvm `th bv+x v`yk tjsh bg`vn hyrdn. ⁶ ky gm-`xyk vbyy-`byk gm-hmh bgdv bk gm-hmh qr`v `xryk
 ml` `l- t`mn bm ky-ydbrv `lyk +vbvt. ⁷ jzbyy `t-byty n+sty `t-nxly ntyy `t-yddvt npsy bkp `ybyh.
⁸ hyth-ly nxly k`ryh byjr ntnh jly bqvlh jl-kn sn`tyh. ⁹ hgy+ &bvj nxly ly hgy+ \$byb jlyh lkv `spv
 kl-xyt hsdh htyv l`klh. ¹⁰ rjym rby m sxtv krmy b\$\$v `t-xlqy ntnv `t-xlqt xmdty lmdbr smmh. ¹¹
 smh lsmmh `blh jly smmh nsmh kl-h`r& ky `yn `ys sm jl-lb. ¹² jl-kl-spym bmdbr b`v sddym ky
 xrb lyvhv `klh mq&h-`r& vjd- q&h h`r& `yn slvm lkl-bsr. ¹³ zrjv x+ym vq&ym q&rv nxlv l` yvjlv
 vbsv mtbv `tykm mxrvn `p- yvhv. ¹⁴ kh `mr yvhv jl-kl-skny hrjym hngjym bnxlh `sr-hnxlyy `t-jmy
 `t-ysr`l hnny ntsm mj l`dmtm v`t-byt yvhvdh `tvs mtvkm. ¹⁵ vhyh `xry ntsy `vtm `svb vrxmty m
 vhsbty m `ys lnxlv v`ys l`r&v. ¹⁶ vhyh `m-lmd ylmdv `t-drky jmy lhsbj bsmxy yv-yvhv k`sr lmdv
 `t-jmy lhsbj bbjl vnbv btvk jmy. ¹⁷ v`m l` ysmjv vntsty `t-hgvy hhv` ntvv v`bd n`m-yvhv.

Chapter 13

¹ kh-`mr yvhv `ly hlvk vqnyt lk `zvr pstym vsmtv jl-mtnyk vbmym l` tb`hv. ² v`qnh `t-h`zvr kdbr yvhv v`sm jl-mtny. ³ vyhy dbr-yvhv `ly snyt l`mr. ⁴ qx `t-h`zvr `sr qnyt `sr jl-mtnyk vqvm lk prth v+mnhv sm bnqyq h\$lj. ⁵ v`lk v`+mnhv bprt k`sr &vh yvhv `vty. ⁶ vyhy mq& ymym rbym vy`mr yvhv `ly qvm lk prth vqx msm `t- h`zvr `sr &vytyk l+mnv-sm. ⁷ v`lk prth v`xpr v`qx `t-h`zvr mn-hmqvm `sr-+mntyv smh vnhh nsxt h`zvr l` y&lxl. ⁸ vyhy dbr-yvhv `ly l`mr. ⁹ kh `mr yvhv kkh `sxyt `t-g`vn yvhv v`t-g`vn yrvslm hrb. ¹⁰ hjm hzh hrj hm`nym lsmvj `t-dbry hhlkym bsrrvt lbm vylkv `xry `lhym `xrym ljbdm vlhstxvt lhm vyhy k`zvr hzh `sr l`-y&lxl. ¹¹ ky k`sr ydbq h`zvr `l-mtny-`ys kn hdbqty `ly `t-kl-byt ysr`l v`t-kl-byt yvhv n`m-yvhv lhyvt ly ljm vlsm vlthlh vltpr`rt vl` smjv. ¹² v`mrt `lyhm `t-hdbr hzh kh-`mr yvhv `lhy ysr`l kl-nbl yml` yyn v`mrv `lyk hydj l` ndj ky kl-nbl yml` yyn. ¹³ v`mrt `lyhm kh-`mr yvhv hnny mml` `t-kl-ysby h`r& hz`t v`t- hmlkym hysbym ldvd jl-k\$`v v`t-hkhnym v`t-hnby`ym v`t kl-ysby yrvslm skrvn. ¹⁴ vnp&tym `ys `l-`xyv vh`bvt vhbny yxdv n`m-yvhv l`-`xmv l vl`-`xv\$ vl` `rxm mhsxytm. ¹⁵ smjv vh`zynv `l-tgbhv ky yvhv dbr. ¹⁶ tnv lyvhv `lhykm kbvd b+rm yxsk vb+rm ytngpv rglykm jl-hry nsp vqvtym l`vr vsmh l&lmvt ysyt ljrpl. ¹⁷ v`m l` tsmjvh bm\$trym tbkh-npsy mpny gv h vdmj tdmj vtrd jyny dmjh ky nsbh jdr yvhv. ¹⁸ `mr lmlk vlgybrh hspylv sbv ky yrd mr`svtykm j+rt tp`rtkm. ¹⁹ jry hngb \$grv v`yn ptx hglt yvhv klh hglt slvmym. ²⁰ s`y jynykm vr`y hb`ym m&pvn `yh hjdr ntn-lk &`n tp`rtk. ²¹ mh-t`mry ky-ypqd jlyk v`t lmdt `tm jlyk `lpym lr`s hlv` xblym y`xzvk kmv `st ldh. ²² vky t`mry blbbk mdvj qr`ny `lh brb jvnk nglv svlyk nxm\$ vjqbyk. ²³ hyhpk kvsv jvrv vnmr xbrbrtyv gm-`tm tvklv lhy+yb lmdy hrj. ²⁴ v`py&m kqs-jvbr lrvx mdr. ²⁵ zh gvrk mnt-mdyk m`ty n`m-yvhv `sr skxt `vty vtb+xy bsqr. ²⁶ vgm-`ny xspty svlyk jl-pnyk vnr`h qlvkn. ²⁷ n`pyk vm&hlvtyk zmt znvtk jl-gbjvt bsdh r`yty sqv&yk `vy lk yrvslm l` t+hry `xry mty jd.

Chapter 14

¹ `sr hyh dbr-yvhv `l-yrmyhv jl-dbry hb&rvt. ² `blh yvhv vsjryh `mllv qdrv l`r& v&vxt yrvslm jlth. ³ v`dryhm slxv &jvryhm lmym b`v jl-gbym l`-m&`v mym sbv klyhm ryqm bsv vhlkmv vxpv r`sm. ⁴ bjbvr h`dmh xth ky l`-hyh gsm b`r& bsv `krym xpv r`sm. ⁵ ky gm-`ylt bsdh yldh vjzvb ky l`-hyh ds`. ⁶ vpr`ym jmdv jl-spym s`pv rvx ktnym klv jnyhym ky-`yn jsb. ⁷ `m-jvnyv jnv bnv yvhv jsh lmjn smk ky-rbv msvbtynv lk x+`nv. ⁸ mqvh ysr`l mvsvjv bjt &rh lmh thyh kgr b`r& vk`rx n+h llvn. ⁹ lmh thyh k`ys ndhm kgbvr l`-yvkl lhvsyj v`th bqrbnv yvhv vsmk jlynv nqr` `l-txnv. ¹⁰ kh-`mr yvhv ljm hzh kn `hbv lnvj rglyhm l` xskv vyvhv l` r&m jth yzkr jvnm vppqd x+`tm. ¹¹ vy`mr yvhv `ly `l-tppl bjd-hjm hzh l+vvh. ¹² ky y&mv `ynny smj `l-rntm vky yjlv jlh vmnxh `ynny r&m ky bxrb vbrjb vdbdr `nky mklh `vtn. ¹³ v`mr `hh `dny yvhv hnh hnb`ym `mrym lhm l`-tr`v xrb vrjb l`- yhyh lkm ky-slvn `mt `tn lkm bmqvm hzh. ¹⁴ vy`mr yvhv `ly sqr hnb`ym nb`ym bsmy l` slxtym vl` &vytym vl` dbry `lyhm xzvn sqr vq\$m v`lvl vtrmtv lbm hmh mtb`ym

lkm. ¹⁵ lkn kh-`mr yvhv jl-hnb`ym hnb`ym bsmv v`ny l`-slxtyv vhmh `mrym xrb vrjb l` yhyh b`r& hz`t bxbv vbrjb ytmv hnb`ym hhmh. ¹⁶ vhm `sr-hmh nb`ym lhm yhyv mslkym bx&vt yrvslm mpny hrjb vxrb v`yn mqbr lhmh hmh nsyhm vbnyhm vbntyhm vspkty jlyhm `t- rjtm. ¹⁷ v`mrt `lyhm `t-hdbr hzh trdnh jyny dmjh lyhl vyvmm v`l- tdmynh ky sbr gdvl nsbrh btvlt bt-jmy mkh nxlh m`d. ¹⁸ `m-y&`ty hsdh vnhh xly-xrb v`m b`ty hjyr vnhh txlv`y rjb ky- gm-nby` gm-khn \$xrv `l-`r& vl` ydjv. ¹⁹ hm`\$ m`\$t `t-yhvdh `m-b&yvn gjlh npsk mdvj hkytnv v`yn lnv mrp` qvh lslvm v`yn +vb vljt mrp` vnhh bjth. ²⁰ ydjnv yvhv rsjnv jvn `bvtynv ky x+`nv lk. ²¹ `l-tn`& lmjn smk `l-tnbl k\$` kbvdk zkr `l-tpr brytk `tnv. ²² hys bhbly hgvym mgsmym v`m-hsmym ytnv rbbym hl` `th-hv` yvhv `lhynv vnqvh-lk ky-`th jsyt `t-kl-`lh.

Chapter 15

¹ vy`mr yvhv `ly `m-yjmd msh vsmv`l lpny `yn npsy `l-hjm hzh slx mjv-pny vy&`v. ² vhyh ky-y`mrv `lyk `nh n&` v`mrt `lyhm kh-`mr yvhv `sr lmvt lmvt v`sr lxbv lxbv v`sr lrjb lrjb v`sr lsby lsby. ³ vppdty jlyhm `rbj mspxvt n`m-yvhv `t-hxbv lhrv v`t-hklbvm l\$xb v`t-jvp hsmym v`t-bhmt h`r& l`kl vlhsxyt. ⁴ vnttyv lzvjh lkl mmlkvt h`r& bgll mnsh bn-yxzqyvh mlk yhvdh jl `sr-jsh byrvslm. ⁵ ky my-yxml jlyk yrvslm vmy ynv d lk vmy y\$vr ls`l lslm lk. ⁶ `t n+st`ty n`m-yvhv `xvr tlky v`+ `t-ydy jlyk v`sxyt nl`yty hnxm. ⁷ v`zrm bmzrh bsjry h`r& sklty `bdty `t-jmy mdrkyhm lv`-sbv. ⁸ j&mv-ly `lmntv mxvl ymym hb`ty lhm jl-`m bxvr sdd b&hrym hplty jlyh pt`m jyr vbhlt. ⁹ `mllh yldt hsbjh npxh npsb b`h smsh bjd yvmm bvsh vxprh vs`rytm lxbv `tn lpny `ybyhm n`m-yvhv. ¹⁰ `vy-ly `my ky yldtny `ys ryb v`ys mdvn lkl-h`r& l`-nsyty vl`- nsv-by klh mqlvny. ¹¹ `mr yvhv `m-l` srvtk l+vb `m-lv` hpgjty bk bjt-rjh vbjt &rh `t-h`yb. ¹² hyrj brzl brzl m&pvv vnxst. ¹³ xylk v`v&rvtyk lbz `tn l` bmxyr vbkl-x+`vtyk vbkl-gbvlyk. ¹⁴ vjhbrty `t-`ybyk b`r& l` ydjt ky-`s qdxh b`py jlykm tvqd. ¹⁵ `th ydjt yvhv zkrny vppdny vhnqm ly mrdpy `l-l`rk `pk tqxny dj s`ty jlyk xrbh. ¹⁶ nm&`v dbryk v`klm vyhy dbryk ly lssvn vlsmxt lbby ky-nqr` smk jly yvhv `lhy &b`vt. ¹⁷ l`-ysbty b\$vd-msxqym v`jlz mpny ydk bdd ysbty ky-zjm ml`tny. ¹⁸ lmh hyh k`by n&x vmkty `nvsh m`nh hrp` hyv thyh ly kmv `kzb mym l` n`mnv. ¹⁹ lkn kh-`mr yvhv `m-tsvb v`sybk lpny tjmd v`m-tv&y` yqr mzvll kpy thyh ysbv hmh `lyk v`th l`-tsvb `lyhm. ²⁰ vnttyk ljm hzh lxvmt nxst b&vrh vnlxmv `lyk vl`-yvkvl lk ky-`tk `ny lhvsyjk vlh&ylyk n`m-yvhv. ²¹ vh<yk myd rjym vpdyk mkp jr&yv.

Chapter 16

¹ vyhy dbr-yvhv `ly l`mr. ² l`-tqx lk `sh vl`-yhyv lk bnym vbnvt bmqvm hzh. ³ ky-kh `mr yvhv jl-hbnym vjl-hbnvt hylvdym bmqvm hzh vjl-`mtm hylvdvt `vtm vjl-`bvtm hmvldym `vtm b`r& hz`t. ⁴ mmvty txl`ym ymtv l` y\$pdv vl` yqbrv ldmn jl-pny h`dmh yhyv vbxbv vbrjb yklv vhyth nbltm

lm`kl ljvp hsmym vlbhmt h`r&. ⁵ ky-kh `mr yvhv `l-tbv` byt mrzx v`l-tlk l\$pdv v`l-tnd lhm ky-`\$pty `t-slvmy m`t hjm-hzh n`m-yvhv `t-hx\$d v`t-hrxmym. ⁶ vmtv gdlym vq+nym b`r& hz`t l` yqbrv vl`-y\$pdv lhm vl` ytgdv vl` yqrx lhm. ⁷ vl`-ypr\$v lhm jl`-bl lnxmv jl-mt vl`-ysqv `vtm kv\$ tnxvmym jl`-byv vjl`-mv. ⁸ vbyt-msth l`-tbv` lsbt `vtm l`kl vlstvt. ⁹ ky kh `mr yvhv &b`vt `lhy ysr`l hnny msbyt mn-hmqvm hzh ljynykm vbymykm qvl ssvn vqvl smxh qvl xtn vqvl klh. ¹⁰ vhyh ky tgyd ljm hzh `t kl-hdbrym h`lh v`mrv `lyk jl-mh dbr yvhv jlynv `t kl-hrjh hgdvvh hz`t vmh jvnnv vmh x+`tnv `sr x+`nv lyvhv `lhynv. ¹¹ v`mrt `lyhm jl`-sr-jzbv `bvtykm `vty n`m-yvhv vylkv `xry `lhym `xrym vyjbdvm vystxvv lhm v`ty jzbv v`t-tvrtv l` smrv. ¹² v`tm hrjtm ljsvt m`bvtykm vhnkm hlkym `ys `xry srrvt lbv-hrj lbty smj `ly. ¹³ vh+lty `tkm mjl h`r& hz`t jl-h`r& `sr l` ydjt m`tm v`bvtykm vjbdm-sm `t`lhym `xrym yvmm vlylh `sr l`-`tn lkm xnynh. ¹⁴ lkn hnh-ymym b`ym n`m-yvhv vl`-y`mr jvd xy-yvhv `sr hjlh `t- bny ysr`l m`r& m&rym. ¹⁵ ky `m-xy-yvhv `sr hjlh `t-bny ysr`l m`r& &pvv vmkl h`r&vt `sr hdyxm smh vhsbtym jl`-dmtm `sr nty l`bvtm. ¹⁶ hnny slx ldvgym rbym n`m-yvhv vdygvm v`xry-kn `slx lrbym &ydyv v&dvm mjl kl-hr vmjl kl-gbjh vmnqyqy h\$ljym. ¹⁷ ky jyny jl-kl-drkyhm l` n\$trv mlpny vl`-n&pn jvnm mngd jyny. ¹⁸ vslmty r`svnh msnh jvnm vx+`tm jl xllm `t`r&y bnblt sqv&yhm vtvjbvtyhm ml`v `t-nxly. ¹⁹ yvhv jzy vmjzy vmnv\$y byvm &rh `lyk gvym yb`v m`p\$y-`r& vy`mrv `k-sqr nxlv `bvtyv hbl v`yn-bm mvjyl. ²⁰ hyjsh-lv `dm `lhym vmh l` `lhym. ²¹ lkn hnny mvdyjm bpjm hz`t `vdyjm `t-ydy v`t-gbvrtv vydjv ky- smy yvhv.

Chapter 17

¹ x+`t yhvdh ktvbh bj+ brzl b&prn smyr xrvsh jl-lvx lhm vlqrntv mzbvxvtykm. ² kzkr bnyhm mzbvxvtm v`sryhm jl-j& rjnn jl gbjvt hgbhvt. ³ hrry bsdx xylk kl`v&rvtvk lbz `tn bmtvk bx+`t bkl-gbvlyk. ⁴ vsm+th vbk mnxltk `sr nty lk vhbdtvk `t`ybyk b`r& `sr l`- ydjt ky-`s qdxtm b`py jd-jvml tvqd. ⁵ kh `mr yvhv `rvr hgbr `sr yb+x b`dm vsm bsr zrjv vmn-yvhv y\$vr lbv. ⁶ vhyh kjrjr bjrbb vl` yr`h ky-ybv` +vb vskn xrrym bmdbr `r& mlxh vl` tsb. ⁷ brvk hgbr `sr yb+x byvhv vhyh yvhv mb+xv. ⁸ vhyh kj& stvl jl-mym vjl-yvbl yslx srsyv vl` yr` ky-yb` xm vhyh jlhv rjnn vbsnt b&rt l` yd`g vl` ymys mjsvt pry. ⁹ jqb hlb mkl v`ns hv` my ydjnv. ¹⁰ `ny yvhv xqr lb bxn klyvt vltt l`ys kdrkv kpry mjlyv. ¹¹ qr` dgr vl` yld jsh jsr vl` bmsp+ bx&y ymv yjzbnv vb`xrytv yhyh nbl. ¹² k\$` kbvd mrvm mr`svn mqvm mqdsnv. ¹³ mqvh ysr`l yvhv kl-jzbyk ybsv y\$vy b`r& yktbv ky jzbv mqvr mym-xyym `t-yvhv. ¹⁴ rp`ny yvhv v`rp` hvsyjny v`vsjh ky thly `th. ¹⁵ hnh-hmh `mrym `ly `yh dbr-yvhv ybv` n`. ¹⁶ v`ny l`-`&ty mrjh `xryk vyvm `nvs l` ht`vyty `th ydjt mv&` spty nkx pnyk hyh. ¹⁷ `l-thyh-ly lmxth mx\$y-`th byvm rjh. ¹⁸ ybsv rdpy v`l`-bsh `ny yxtv hmh v`l`-xth `ny hby` jlyhm yvm rjh vmsnh sbrvn sbrm. ¹⁹ kh-`mr yvhv `ly hlk vjmdt bsjr bny-jm `sr yb`v bv mlky yhvdh v`sr y&`v bv vbkl sjry yrvslm. ²⁰ v`mrt `lyhm smjv dbr-yvhv mlky yhvdh vkl-yhvdh vkl ysby yrvslm hb`ym bsjrym h`lh. ²¹ kh `mr yvhv hsmrv bnpsvtykm v`l-ts`v ms` byvm

hsbt vhb`tm bsjry yrvslm. ²² vl`-tv&y`v ms` mbtykm byvm hsbt vkl-ml`kh l` tjsv vqdstm `t- yvm
 hsbt k`sr &vyty `t-`bvtykm. ²³ vl` smjv vl` h+v `t-`znm vyqsv `t-jrpm lblty svmj vlbly qxt mv\$.
²⁴ vhyh `m-smj tsmjvn `ly n`m-yvhv lblty hby` ms` bsjry hjyr hz`t byvm hsbt vlqds `t-yvm hsbt
 lblty jsvt-bh kl-ml`kh. ²⁵ vb`v bsjry hjyr hz`t mlkym vsrym ysbym jl-k\$` dvd rkbym brkb vb\$y\$ym
 hmh vsryhm `ys yhvdh vysby yrvslm vysbh hjyr-hz`t ljvml. ²⁶ vb`v mjry-yhvdh vm\$bybvt yrvslm
 vm`r& bnymn vmn-hsplh vmn- hhr vmn-hngb mb`ym jvlh vzbx vmnxh vlbnh vmb`y tvdh byt
 yvhv. ²⁷ v`m-l` tsmjv `ly lqds `t-yvm hsbt vlbly s`t ms` vb` bsjry yrvslm byvm hsbt vh&ty `s
 bsjryh v`klh `rnmvt yrvslm vl` tkbh.

Chapter 18

¹ hdbv `sr hyh `l-yrmyhv m`t yvhv l`mr. ² qvm vyrdt byt hyv&r vsmh `smjyk `t-dbry. ³ v`rd
 byt hyv&r vnhhv jsh ml`kh jl-h`bnym. ⁴ vnsxt hkly `sr hv` jsh bxmr byd hyv&r vsb vyjshv kly `xr
 k`sr ysr bjyny hyv&r ljsvt. ⁵ vyhy dbr-yvhv `ly l`mvr. ⁶ hkyv&r hzh l`-`vkl ljsvt lkm byt ysr`l
 n`m-yvhv hnh kxmr byd hyv&r kn-`tm bydy byt ysr`l. ⁷ rgj `dbr jl-gvy vjl-mmlkh lntvs vlntv&
 vlh`byd. ⁸ vsb hgyv hhv` mrjtv `sr dbrty jlyv vnxmty jl-hrjh `sr xsbty ljsvt lv. ⁹ vrgj `dbr jl-gvy
 vjl-mmlkh lbnt vln+j. ¹⁰ vjsh hrjh bjyny lbly smj bqvlv vnxmty jl-h+vvh `sr `mrty lhy+yb `vtv.
¹¹ vjth `mr-n` `l-`ys-yhvdh vjl-yvsby yrvslm l`mr kh `mr yvhv hnh `nky yv&r jlykm rjh vxsby jlykm
 mxsbh svbv n` `ys mdrkv hrjh vhy+ybv drkykm vmjlykm. ¹² v`mrv nv`s ky-`xry mxsbvtynv nlk
 v`ys srrvt lbv-hrj njsh. ¹³ lkn kh `mr yvhv s`lv-n` bgvym my smj k`lh sjrrt jsth m`d btvlt ysr`l. ¹⁴
 hyjzb m&vr sdy slg lbnvn `m-yntsv mym zrym qrym nvzlym. ¹⁵ ky-skxny jmy lsv` yq+rv vykslv
 bdrkyhm sbyly jvml llkt ntybvt drk l` \$lvh. ¹⁶ lsvm `r&m lsmh srvqt jvml kl jvbr jlyh ysm vynyd
 br`sv. ¹⁷ krvx-qdym `py&m lpny `vyb jrp vl`-pnym `r`m byvm `ydm. ¹⁸ vy`mrv lkv vnxsbh
 jl-yrmyhv mxsbvt ky l`-t`bd tvrh mkhn vj&h mxkm vdbr mnby` lkv vnkhv blsvn v`l-nqsybh
 `l-kl-dbryv. ¹⁹ hqsybh yvhv `ly vsmj lqvl yryby. ²⁰ hyslm txt-+vbh rjh ky-krv svxh lnsy zkr jmdy
 lpnyk ldbv jlyhm +vbh lhsyb `t-xmtk mhm. ²¹ lkn tn `t-bnyhm lrjb vhgvm jl-ydy-xrb vthynh nsyhm
 sklvt v`lmnvt v`nsyhm yhyv hrgy mvt bxvryhm mky-xrb bmlxmh. ²² tsmj zjqh mbtyhm ky-tby`
 jlyhm gdvd pt`m ky-krv syxh llkdny vpxym +mnv lrgly. ²³ v`th yvhv ydjt `t-kl-j&tm jly lmv
 `l-tkpr jl-jvnm vx+`tm mlpnyk `l-tmxy vhyv mkslym lpnyk bjt `pk jsh bhm.

Chapter 19

¹ kh `mr yvhv hlkv vqnyt bqbq yv&r xrs vmzqny hjm vmzqny hkhny. ² vy&`t `l-gy` bn-hnm
 `sr ptx sjr hxr\$vt vqr`t sm `t-hdbrym `sr- `dbr `lyk. ³ v`mrt smjv dbr-yvhv mlky yhvdh vysby
 yrvslm kh-`mr yvhv &b`vt `lhy ysr`l hnny mby` rjh jl-hmqvm hzh `sr kl-smjh t&lhn `znyv. ⁴ yjn

`sr jzbnv vynkrv `t-hmqvm hzh vyq+rv-bv l`lhym `xrym `sr l`-ydvjvm hmh v`bvtym vmlky yhvdh
 vml`v `t-hmqvm hzh dm nqym. ⁵ vbnv `t-bmvt hbjl lsrp `t-bnyhm b`s jlvt lbjl `sr l`-&vyty vl` dbrty
 vl` jlth jl-lby. ⁶ lkn hnh-ymym b`ym n`m-yvhv vl`-yqr` lmqvm hzh jvd htpt vgy` bn-hnm ky `m-gy`
 hhrgh. ⁷ vbqty `t-j&t yhvdh vyrvslm bmqvm hzh vhpitym bxbv lpyy `ybyhm vbyd mbqsy npsm
 vntty `t-nbltm lm`kl ljvp hsmym vlbhmt h`r&. ⁸ vsmtty `t-hjyr hz`t lsmh vlsrqh kl jbr jlyh ysm
 vysrq jl-kl- mkth. ⁹ vh`kltyy `t-bsr bnyhm v`t bsr bntyhm v`ys bsr-rjyv y`klv bm&vr vbm&vq `sr
 y&yqv lhm `ybyhm vmbqsy npsm. ¹⁰ vsbrt hbqby lpyy h`nsym hhlkym `vtk. ¹¹ v`mrt `lyhm
 kh-`mr yvhv &b`vt kkh `sbr `t-hjm hzh v`-t-hjyr hz`t k`sr ysbr `t-kly hyv&r `sr l`-yvkl lhrph jvd
 vbtpt yqbrv m`yn mqvm lqbvr. ¹² kn-`jsh lmqvm hzh n`m-yvhv vlyvsbyv vlth `t-hjyr hz`t ktpt. ¹³
 vhyv bty yrvslm vby mlky yhvdh kmqvm htpt h+m`ym lkl hbtym `sr q+rv jl-ggtyhm lkl &b`
 hsmym vh\$ n\$ky l`lhym `xrym. ¹⁴ vyb` yrmvht mhtpt `sr slxv yvhv sm lhb` vyjmd bx&r
 byt-yvhv vy`mr `l-kl-hjm. ¹⁵ kh-`mr yvhv &b`vt `lhy ysrl` hny mby `l-hjyr hz`t vjl-kl- jryh `t
 kl-hrjh `sr dbrty jlyh ky hqsv `t-jrpm lblty smvj `t- dbry.

Chapter 20

¹ vysmj psxvr bn-`mr hkhn vhw`-pqyd ngyd bbyy yvhv `t-yrmyhv nb` `t-hdbrym h`lh. ² vykh
 psxvr `t yrmyhv hnby` vytn `tv jl-hmhpkv `sr bsjr bnymn hjlyvn `sr bbyy yvhv. ³ vyhy mmmxrt vy&
 psxvr `t-yrmyhv mn-hmhpkv vy`mr `lyv yrmyhv l` psxvr qr` yvhv smk ky `m-mgvr m\$byb. ⁴ ky
 kh `mr yvhv hny ntnk lmgvr lk vlkl-`hbyk vnplv bxbv `ybyhm vjynyk r`vt v`-t-kl-yhvdh `tn byd
 mlk-bbl vhgml bblh vhm bxbv. ⁵ vntty `t-kl-x\$ n hjyr hz`t v`-t-kl-ygyjh v`-t-kl-yqrh v`-t-kl- `v&rvt
 mlky yhvdh `tn byd `ybyhm vbzzvm vlqxvm vhw`vm bblh. ⁶ v`th psxvr vkl ysby bytk tlkv bsby
 vbbl tbv` vsm tmvt vsm tqbr `th vkl-`hbyk `sr-nb`l lhm bsqr. ⁷ ptytny yvhv v`pt xzqtny vtvlk hyyty
 lsxvq kl-hyvm klh ljj ly. ⁸ ky-mdy `dbr `zjq xm\$ vsd `qr` ky-hyh dbr-yvhv ly lxrph vlql\$ kl-hyvm.
⁹ v`mrtty l`-`zkrv vl`-`dbr jvd bsmv vhyh blby k`s bjrt j&r bj&mtty vnl`yty klkl vl` `vkl. ¹⁰ ky
 smjty dbt rbyy mgvr m\$byb hgydv vngydnv kl `nvs slvmy smry &lly `vly ypth vnvklh lv vnqxh
 nqmtnv mmmv. ¹¹ vyvhv `vty kgbvr jry& jl-kn rdpy ykslv vl` yklv bsv m`d ky- l` hskylv klmt jvlm
 l` tsx. ¹² vyvhv &b`vt bxn &dyq r`h klyvt vlb `r`h nqmtk mhm ky `lyk glyty `t-ryby. ¹³ syrv
 lyvhv hllv `t-yvhv ky h&yl `t-nps `byvn myd mrjym. ¹⁴ `rvr hyvm `sr yldty bv yvm `sr-yldtny `my
 `l-yhy brvk. ¹⁵ `rvr h`ys `sr bsr `t-`by l`mr yld-kl bn zkr smx smxhv. ¹⁶ vhyh h`ys hhv` kjrym
 `sr-hpk yvhv vl` nxm vsmj zjqh bbqr vtrvjh bjt &hrym. ¹⁷ `sr l`-mvttny mrxm vthy-ly `my qbry
 vrxmh hrt jvlm. ¹⁸ lmh zh mrxm y&`ty lr`vt jml vygvn vyklv bbst ymy.

Chapter 21

¹ hdbꝛ `sr-hyh `l-yrmyhv m`ꝛt yvhv bslx `lyv hmlk &dqyhv `t- psxvr bn-mlkyh v`ꝛt-&pnyh bn-mjsyh hkhn l`mr. ² drs-n` bjdnv `t-yvhv ky nbvkdꝛ &r mlk-bbl nlxm jlynv `vly yjsh yvhv `vtnv kkl-npl`tyv vyjlh mjlynv. ³ vy`mr yrmyhv `lyhm kh t`mrn `l-&dqyhv. ⁴ kh-`mr yvhv `lhy ysꝛl`l hnnꝛ m\$ b`ꝛt-kly hmlxmh `sr bydkm `sr `tm nlxmym bm `ꝛt-mlk bbl v`ꝛt-hksdym h&rym jlykm mxv& lxvmh v`\$pty `vtm `l-tvk hjyr hz`ꝛt. ⁵ vnlxmtꝛ `ny `tkm byd n+vyh vbzrvj xzqh vb`p vbxmh vbq&p gdvl. ⁶ vhkyty `t-yvsby hjyr hz`ꝛt v`ꝛt-h`dm v`ꝛt-hbhmh bdbꝛ gdvl ymtv. ⁷ v`xry-kn n`m-yvhv `tn `t-&dqyhv mlk-yhvdh v`ꝛt-jbdyv v`ꝛt-hjm v`ꝛt-hns`rym bjyr hz`ꝛt mn-hdbꝛ mn-hxrb vmn-hrjb byd nbvkdꝛ &r mlk-bbl vbyd `ybyhm vbyd mbqsy npsm vHKM lpy-xrb l`-yxv\$ jlyhm vl` yxml vl` yrxm. ⁸ v`l-hjm hzh t`mr kh `mr yvhv hnnꝛ ntn lꝛnykm `t-drk hxyym v`ꝛt- drk hmvt. ⁹ hysb bjyr hz`ꝛt ymvt bxrb vbrjb vdbꝛ vhyv&` vnpl jl-hksdym h&rym jlykm yxyh vhyth-lv npsv lsll. ¹⁰ ky smty pny bjyr hz`ꝛt lrjh vl` l+vvh n`m-yvhv byd-mlk bbl tntn vsꝛph b`s. ¹¹ vlbyꝛ mlk yhvdh smjv dbr-yvhv. ¹² byꝛt dvd kh `mr yvhv dynv lbqr msp+ vh&ylyv gzvl myd jvsq pn- t&` k`s xmtꝛ vbjrh v`yn mkbh mpny rj mjlyhm. ¹³ hnnꝛ `lyk ysbt hjmq &vr hmysꝛ n`m-yvhv h`mrym my-yxt jlynv vmy ybv` bmjvnvtynv. ¹⁴ vꝛqꝛdy jlykm kꝛy mjlykm n`m-yvhv vh&ty `s byjrh v`klh kl- \$bybyh.

Chapter 22

¹ kh `mr yvhv rd byꝛt-mlk yhvdh vdbꝛt sm `ꝛt-hdbꝛ hzh. ² v`mꝛt smj dbr-yvhv mlk yhvdh hysb jl-k\$` dvd `th vjbdyk vjmk hb`ym bsjrym h`lh. ³ kh `mr yvhv jsv msp+ v&dqh vh&ylyv gzvl myd jvsq vgr ytvꝛ v`lmnh `l-tnv `l-txm\$ꝛ vdm nqꝛ `l-tspkv bmqvm hzh. ⁴ ky `m-jsv tjsv `ꝛt-hdbꝛ hzh vb`v bsjry hbyꝛt hzh mlkym ysbyꝛm ldvd jl-k\$` v rkbym brkb vb\$ꝛ\$ym hv` vjbdv vjmv. ⁵ v`m l` tsmjv `ꝛt-hdbꝛym h`lh by nsbjty n`m-yvhv ky-lxrbh yhyh hbyꝛt hzh. ⁶ ky-kh `mr yvhv jl-byꝛt mlk yhvdh gljd `th ly r`s hlbvn n`m-l` `sytk mdbꝛ jrym l` nvsbh. ⁷ vꝛqꝛdy jlyk msxtym `ys vklyv vkrꝛv mbr` rzyk vꝛpylv jl-h`s. ⁸ vjbrv gvym rbyꝛm jl hjyr hz`ꝛt v`mrv `ys `l-rjhv jl-mh jsh yvhv kkh ljyr hgdvlh hz`ꝛt. ⁹ v`mrv jl `sr jzbv `ꝛt-bꝛyt yvhv `lhyhm vystxvꝛ l`lhym `xryꝛm vyjbdvm. ¹⁰ `l-tbꝛkv lmt v`l-tndv lv bkꝛ bkꝛ lhlk ky l` ysvb jvd vꝛ`h `ꝛt- `r& mvlꝛdv. ¹¹ ky kh `mr-yvhv `l-slm bn-y`syhv mlk yhvdh hmlk txt y`syhv `byv `sr y&` mn-hmqꝛm hzh l`-ysvb sm jvd. ¹² ky bmqꝛm `sr-hglv `tv sm ymvt v`ꝛt-h`r& hz`ꝛt l`-yr`h jvd. ¹³ hvy bnꝛ byꝛv bl`-&dq vjlyvtyv bl` msp+ brjhv yjbd xnm vꝛjlv l` ytn-lv. ¹⁴ h`mr `bnꝛ-ly byꝛt mdvt vjlyvt mrvxym vꝛrj lv xlvny v\$ꝛvn b`rz vmsvx bssr. ¹⁵ htmk ky `th mtꝛrh b`rz `byk hl v` `kl vsth vjsh msp+ v&dqh `z +vb lv. ¹⁶ dn dyn-jny v`byvn `z +vb hlv`-hy` hdjt `ty n`m-yvhv. ¹⁷ ky `yn jnyk vlbk ky `m-jl-b&jk vjl dm-hnqꝛ lꝛpvk vjl-hjsq vjl-hmr v&h ljsvt. ¹⁸ lkn kh-`mr yvhv `l-yhvyqꝛm bn-y`syhv mlk yhvdh l`-y\$ꝛdv lv hvy `xy vꝛvy `xvt l`-y\$ꝛdv lv hvy `dvn vꝛvy hdh. ¹⁹ qbꝛt xmvꝛ yqꝛr \$xvb vꝛslk mhl`h lsjry yꝛvslm. ²⁰ jly hlbvn v&jqꝛ vbbsn tny qvlk v&jqꝛ mjꝛyꝛm ky nsꝛv kl- m`hbyk. ²¹ dbrty `lyk bslvtyk `mꝛt l` `smj zh drkk mnjꝛvyk ky l`-smjt bꝛqly. ²² kl-rjyk trjh-rvx vm`hbyk bsby ylkꝛ ky `z tbsy vnklmt mkl rjtk. ²³ ysby blbvn mqꝛntꝛ b`rzym mh-nxnt bb`-lk xblꝛm xyl kyldh. ²⁴ xy-`ny n`m-yvhv

ky `m-yhyh knyhv bn-yhvyqym mlk yhvdh xvtm jl-yd ymyny ky msm `tqnk. ²⁵ vnttyk byd mbqsy npsk vbyd `sr-`th ygvr mpnyhm vbyd nbvkdr`&r mlk-bbl vbyd hksdym. ²⁶ vh+lty `tk v`t-`mk `sr yldtk jl h`r& `xrt `sr l`-yldtm sm vsm tmvtv. ²⁷ vjl-h`r& `sr-hm mns`ym `t-npsm lsvb sm smh l` ysvbv. ²⁸ hj&b nbzh npv& h`ys hzh knyhv `m-kly `yn xp& bv mdvj hv+lv hv` vzrjv vhslkv jl-h`r& `sr l`-ydjv. ²⁹ `r& `r& `r& smjy dbr-yhvh. ³⁰ kh `mr yhvh ktbv `t-h`ys hzh jryry gbr l`-y&lx bymyv ky l` y&lx mzrvj `ys ysb jl-k\$` dvd vmsl jvd byhvdh.

Chapter 23

¹ hvy rjym m`bdym vmp&ym `t-&`n mrjty n`m-yhvh. ² lkn kh-`mr yhvh `lhy ysr`l jl-hrjym hrjym `t-jmy `tm hp&tm `t- &`ny vtdxvm vl` pqdtm `tm hnny pqd jlykm `t-rj mjlykm n`m- yhvh. ³ v`ny `qb& `t-s`ryt &`ny mkl h`r&vt `sr-hdxyt `tm sm vhsbty `thn jl-nvhn vprv vrbv. ⁴ vhqmty jlyhm rjym vrjvm vl`-yyr`v jvd vl`-yxtv vl` ypqdv n`m- yhvh. ⁵ hnh ymym b`ym n`m-yhvh vhqmty ldvd &mx &dyq vmlk mlk vhsykl vjsh msp+ v&dqh b`r&. ⁶ bymyv tvsj yhvdh vysr`l yskn lb+x vzh-smv `sr-yqr`v yhvh &dqnv. ⁷ lkn hnh-ymym b`ym n`m-yhvh vl`-y`mrv jvd xy-yhvh `sr hjlh `t- bny ysr`l m`r& m&rym. ⁸ ky `m-xy-yhvh `sr hjlh v`sr hby` `t-zrj byt ysr`l m`r& &pvnh vmkl h`r&vt `sr hdxyt sm vysbv jl-`dmtm. ⁹ lnb`ym nsbr lby bqrby rxpv kl-j&mvty hyty k`ys skvr vkgr jbrv yyn mpny yhvh vmpny dbry qdsv. ¹⁰ ky mn`pym ml`h h`r& ky-mpny `lh `blh h`r& ybsv n`vt mdbr vthy mrv&tm rjh vgbvrtm l`-kn. ¹¹ ky-gm-nby` gm-khn xnpv gm-bbyty m&`ty rjtm n`m-yhvh. ¹² lkn yhyh drkm lhm kxlqlqv b`plh ydxv vnplv bh ky-`by` jlyhm rjh sint pqdtm n`m-yhvh. ¹³ vbnby`y smrvn r`yty tplh hnb`v bbjl vytjv `t-jmy `t-ysr`l. ¹⁴ vbnb`y yrvslm r`yty sjrvrh n`vp vhlk bsqr vxzqv ydy mrjym lbtly-sbv `ys mrjtv hyv-ly klm k\$dm vysbyh kjmrh. ¹⁵ lkn kh-`mr yhvh &b`vt jl-hnb`ym hnny m`kyl `vtm ljh vhsqym my-r`s ky m`t nby`y yrvslm y&`h xnph lkl-h`r&. ¹⁶ kh-`mr yhvh &b`vt `l-smjv jl-dbry hnb`ym hnb`ym lkm mhblm hmh `tkm xzvn lbm ydbrv l` mpy yhvh. ¹⁷ `mrym `mvr lmn`&y dbr yhvh slvm yhyh lkm vkl hlk bsrrvt lbv `mrv l`-tbv` jlykm rjh. ¹⁸ ky my jmd b\$vd yhvh vyr` vysmj `t-dbrv my-hqsyb dbry vysmj. ¹⁹ hnh \$jrt yhvh xmh y&`h v\$jr mtxvll jl r`s rsjym yxvl. ²⁰ l` ysvb `p-yhvh jd-jstv vjd-hqymv mzmvt lbv b`xryt hymym ttbvnnv bh bynh. ²¹ l`-slxyt `t-hnb`ym vhm r&v l`-dbrty `lyhm vhm nb`v. ²² v`m-jmdv b\$vdv vysmjv dbry `t-jmy vysbvm mdrkm hrj vmrj mjlyhm. ²³ h`lhy mqrb `ny n`m-yhvh vl` `lhy mrxq. ²⁴ `m-y\$tr `ys bm\$trym v`ny l`-`r`nv n`m-yhvh hl v` `t-hsmym v`t- h`r& `ny ml` n`m-yhvh. ²⁵ smjty `t `sr-`mrv hnb`ym hnb`ym bsmy sqr l`mr xlmtv xlmtv. ²⁶ jd-mty hys blb hnb`ym nb`y hsqr vnby`y trmt lbm. ²⁷ hxsbym lhskyx `t-jmy smy bxlvmtm `sr y\$prv `ys lrjvh k`sr skxv `bvtm `t-smj bbjl. ²⁸ hnby` `sr-`tv xlv m y\$pr xlv m v`sr dbry `tv ydbr dbry `mt mh- ltn `t-hbr n`m-yhvh. ²⁹ hl v` kh dbry k`s n`m-yhvh vkp+ys yp&& \$lj. ³⁰ lkn hnny jl-hnb`ym n`m-yhvh mgnby dbry `ys m`t rjhv. ³¹ hnny jl-hnby`m n`m-yhvh hlqxy m lsvnm vyn`mv n`m. ³² hnny jl-nb`y xlmvt sqr n`m-yhvh vy\$prvm vytjv `t-jmy bsqryhm vbpzxvtm v`nky l`-slxyt vl` &vyty m vhwjyl l`-yvjylv

ljm-hzh n`m-yhvh. ³³ vky-ys`lk hjm hzh `v-hnby` `v-khn l`mr mh-ms` yhvh v`mrt `lyhm `t-mh-ms` vn+sty `tkm n`m-yhvh. ³⁴ vhnby` vkhkn vhmj `sr y`mr ms` yhvh v`pqdy jl-h`ys h`v` vjl- bytv. ³⁵ kh t`mrv `ys jl-rjvh v`ys `l-`xyv mh-jnh yhvh vmh-dbr yhvh. ³⁶ vms` yhvh l` tzkrv-jvd ky hms` yhyh l`ys dbrv vhpktm `t-dbry `lhym xyym yhvh &b`vt `lhynv. ³⁷ kh t`mr `l-hnby` mh-jnk yhvh vmh-dbr yhvh. ³⁸ v`m-ms` yhvh t`mrv lkn kh `mr yhvh yjn `mrkm `t-hdbr hzh ms` yhvh v`slx `lykm l`mr l` t`mrv ms` yhvh. ³⁹ lkn hnny vnsyty `tkm ns` vn+sty `tkm v`t-hjyr `sr ntty lkm vl`bvtykm mj l pny. ⁴⁰ vntty jlykm xrpt jvml vklmvt jvml `sr l` tsx.

Chapter 24

¹ hr`ny yhvh vnhh sny dvd`y t`nym mvjdym lpny hykl yhvh `xry hglvt nbvkd`r &r mlk-bbl `t-yknyhv bn-yhvyqym mlk-yhvdh v`t-sry yhvdh v`t-hxrs v`t-hm\$gr myrvslm vyb`m bbl. ² hdvd `xd t`nym +bvt m`d kt`ny hbkrvt vhdvd `xd t`nym rjvt m`d `sr l`-t`klnh mrj. ³ vy`mr yhvh `ly mh-`th r`h yrmyhv v`mr t`nym ht`nym h+bvt +bvt m`d vhrjvt rjvt m`d `sr l`-t`klnh mrj. ⁴ vyhy dbr-yhvh `ly l`mr. ⁵ kh-`mr yhvh `lhy ysrl kt`nym h+bvt h`lh kn-`kyr `t-glvt yhvdh `sr slxy mn-hmqvm hzh `r& ksdym l+vvh. ⁶ vsmtty jyny jlyhm l+vvh vhsbtym jl-h`r& hz`t vbnytyml vl`hr\$ vn+jtyml vl` `tvs. ⁷ vntty lhm lb ldjt `ty ky `ny yhvh vhyv-ly ljm v`nky `hyh lhm l`lhym ky-ysbv `ly bkl-lbm. ⁸ vkt`nym hrjvt `sr l`-t`klnh mrj ky-kh `mr yhvh kn `tn `t- &dqyhv mlk-yhvdh v`t-sryv v`t s`ryt yrvslm hns`rym b`r& hz`t vhybym b`r& m&rym. ⁹ vnttyml lzvjh lrjh lkl mmlkvt h`r& lxrph vlmsl lsnynh vlqllh bkl-hmqmvt `sr-`dyxm sm. ¹⁰ vslxty bm `t-hxrb `t-hrjb v`t-hdbr jd-tmm mj l h`dmh `sr-ntty lhm vl`bvtyhm.

Chapter 25

¹ hdb`sr-hyh jl-yrmyhv jl-kl-jm yhvdh bsnh hrbjyt lyhvyqym bn- y`syhv mlk yhvdh hy` hsnh hr`snyt lnbvkd`r &r mlk bbl. ² `sr dbr yrmyhv hnby` jl-kl-jm yhvdh v`l kl-ysby yrvslm l`mr. ³ mn-sls jsrh snh ly`syhv bn-`mvn mlk yhvdh vjd hyvm hzh zh sls vjsrym snh hyh dbr-yhvh `ly v`dbr `lykm `skym vdbr vl` smjtm. ⁴ vslx yhvh `lykm `t-kl-jbdyv hnb`ym hskm vslx vl` smjtm vl`- h+ytm `t-`znkm lsmj. ⁵ l`mr svbv-n` `ys mdrkv hrjh vmrj mjlylykm vsbv jl-h`dmh `sr ntn yhvh lkm vl`bvtykm lmn-jvml vjd-jvml. ⁶ v`l-tlkv `xry `lhym `xrym ljbdm vlhstxvt lhm vl`-tkjy\$ v`vty bmjsh ydykm vl` `rj lkm. ⁷ vl`-smjtm `ly n`m-yhvh lmjn hkj\$vn y bmjsh ydykm lrj lkm. ⁸ lkn kh `mr yhvh &b`vt yjn `sr l`-smjtm `t-dbry. ⁹ hnny slx vlqxyt `t-kl-mspxvt &pv n`m-yhvh v`l-nbvkd`r &r mlk- bbl jbdy vhb`tym jl-h`r& hz`t vjl-ysbyh vjl kl-hgvym h`lh \$byb vhxrmtyml vsmtym lsmh vlrsqh vlxrbvt jvml. ¹⁰ vh`bdty mhm qvl ssvn vqvl smxh qvl xtn vqvl klh qvl rxym v`vr nr. ¹¹ vhyth kl-h`r& hz`t lxrbb lsmh vjbdv hgvym h`lh `t-mlk bbl sbjym snh. ¹² vhyh kml`vt sbjym snh

`pqd jl-mlk-bbl vjl-hgvy hhv` n`m-yhvh `t-jvnm vjl-`r& ksdym vsmtv `tv lsmmvt jvlm. ¹³ vhb`yty
 jl-h`r& hhy` `t-kl-dbry `sr-dbrty jlyh `t kl-hktvb b\$pr hzh `sr-nb` yrmyhv jl-kl-hgvym. ¹⁴ ky jbdv-bm
 gm-hmh gvym rbym vmlkym gdvlym vsmtv lhm kpjlm vkmjsh ydyhm. ¹⁵ ky kh `mr yvhv `lhy
 ysr`l `ly qx `t-kv\$ hyyn hxmh hz`t mydy vhsqyth `tv `t-kl-hgvym `sr `nky slx `vtk `lyhm. ¹⁶ vstv
 vhtgjsv vhtllv mpny hxb `sr `nky slx byntm. ¹⁷ v`qx `t-hkv\$ myd yvhv v`sqh `t-kl-hgvym `sr-slxny
 yvhv `lyhm. ¹⁸ `t-yrvslm v`t-jry yvhv v`t-mlkyh `t-sryh ltt `tm lxbh lsmh lsrqh vlqllh kyvm hzh.
¹⁹ `t-prjh mlk-m&rym v`t-jbdyv v`t-sryv v`t-kl-jmv. ²⁰ v`t kl-hjrb v`t kl-mlky `r& hjv& v`t kl-mlky
 `r& plstym v`t- `sqlvn v`t-jzh v`t-jqrvn v`t s`ryt `sdvd. ²¹ `t-`dvm v`t-mv`b v`t-bny jmvn. ²² v`t
 kl-mlky-`r v`t kl-mlky &ydv v`t mlky h`y `sr bjbr hym. ²³ v`t-ddn v`t-tym` v`t-bvz v`t kl-q&v&y
 p`h. ²⁴ v`t kl-mlky jrb v`t kl-mlky hjrb hsknym bmdbr. ²⁵ v`t kl-mlky zmry v`t kl-mlky jylm v`t
 kl-mlky mdy. ²⁶ v`t kl-mlky h&pv n hqrbym vhrxqym `ys `l-`xyv v`t kl-hmmlkvt h`r& `sr jl-pny
 h`dmh vmlk ssk ysth `xryhm. ²⁷ v`mrt `lyhm kh-`mr yvhv &b`vt `lhy ysr`l stv vskrv vqyv vnplv
 vl` tqvmv mpny hxb `sr `nky slx bynykm. ²⁸ vhyh ky ym`nv lqxt-hkv\$ mydk lstvt v`mrt `lyhm
 kh `mr yvhv &b`vt stv tstv. ²⁹ ky hnh bjyr `sr nqr`-smy jlyh `nky mxl lhrj v`tm hnqh tnqv l` tnqv
 ky xrb `ny qr` jl-kl-ysby h`r& n`m yvhv &b`vt. ³⁰ v`th tnb` `lyhm `t kl-hdbrym h`lh v`mrt `lyhm
 yvhv mmrvm ys`g vmmjvn qdsv ytn qvlv s`g ys`g jl-nvhv hydd kdrkym yjnh `l kl-ysby h`r&. ³¹
 b` s`vn jd-q&h h`r& ky ryb lyvhv bgvym nsp+ hv` lkl-bsr hrsjym ntnm lxb n`m-yhvh. ³² kh `mr
 yvhv &b`vt hnh rjh y&`t mgvy `l-gvy v\$jr gdvl yjvr myrkyt-`r&. ³³ vhyv xly yvhv byvm hhv`
 mq&h h`r& vjd-q&h h`r& l` y\$pdv vl` y`\$pv vl` yqbrv ldmn jl-pny h`dmh yhyv. ³⁴ hylylv hrjym
 vzjqv vhtplsv `dyry h&`n ky-ml`v ymykm l+bvx vtpv&vtykm vnpltm kkly xmdh. ³⁵ v`bd mnv\$
 mn-hrjym vply+h m`dyry h&`n. ³⁶ qvl &jqt hrjym vyllt `dyry h&`n ky-sdd yvhv `t-mrjytm. ³⁷
 vndmv n`vt hslvm mpny xrvn `p-yhvh. ³⁸ jzb kkpvr \$kv ky-hyth `r&m lsmh mpny xrvn hyvnh
 vmpny xrvn `pv.

Chapter 26

¹ br`syt mmlkvt yhvyqym bn-y`syhv mlk yvhv hyh hdbv hzh m`t yvhv l`mr. ² kh `mr yvhv
 jmd bx&r byt-yhvh vdbv jl-kl-jry yvhv hb`ym lhstxvt byt-yhvh `t kl-hdbrym `sr &vtyk ldbv
 `lyhm `l-tgrj dbr. ³ `vly ysmjv vysbv `ys mdrkv hrjh vnxmty `l-hrjh `sr `nky xsb ljsvt lhm mpny
 rj mjlyhm. ⁴ v`mrt `lyhm kh `mr yvhv `m-l` tsmjv `ly llkt btrty `sr ntty lpnykm. ⁵ lsmj jl-dbry
 jbdy hnb`ym `sr `nky slx `lykm vskm vslx vl` smjtm. ⁶ vntty `t-hbyt hzh kslh v`t-hjyr hz`th `tn
 lqllh lkl gvyy h`r&. ⁷ vysmjv hkhnym vhnv`ym vkl-hjm `t-yrmyhv mdrv `t-hdbrym h`lh bbyv yvhv.
⁸ vyhy kklvt yrmyhv ldbv `t kl-`sr-&vh yvhv ldbv `l-kl-hjm vytpsv `tv hkhnym vhnv`ym vkl-hjm
 l`mr mvt tmvt. ⁹ mdvj nbyv bsm-yhvh l`mr kslv yhyh hbyt hzh vhjyr hz`t txrb m`yn yvsv vyqhl
 kl-hjm `l-yrmyhv bbyv yvhv. ¹⁰ vysmjv sry yvhv `t hdbrym h`lh vyjlv mbyv-hmlk byt yvhv vysbv
 bptx sjr-yhvh hxds. ¹¹ vy`mrv hkhnym vhnv`ym `l-hsrym v`l-kl-hjm l`mr msp+-mvt l`ys hzh ky

nb`l-hjyr hz`tk`sr smjtm b`znykm. ¹² vy`mr yrmyhv`l-kl-hsrym v`l-kl-hjm l`mr yvh slxny lhnb`
 `l- hbyt hzh v`l-hjyr hz`t`t kl-hdbrym`sr smjtm. ¹³ vjth hy+ybv drkykm vmjlykm vsmjv bqvl
 yvh`lhykm vynxm yvh`l-hrjh`sr dbr jlykm. ¹⁴ v`ny hnny bydkm jsv-ly k+vb vkysr bjnykm.
¹⁵ `k ydj tdjv ky`m-mmtym`tm`ty ky-dm nqy`tm ntnym jlykm v`l-hjyr hz`t v`l-ysbyh ky b`mt
 slxny yvh jlykm ldbv b`znykm`t kl-hdbrym h`lh. ¹⁶ vy`mrv hsrym vkl-hjm`l-hkhnym v`l-hnby`ym
 `yn-l`ys hzh msp+- mvt ky bsm yvh`lhynv dbr`lynv. ¹⁷ vyqmv`nsym mzqny h`r& vy`mrv
 `l-kl-qhl hjm l`mr. ¹⁸ mykyh hmvrsty hyh nb`bymy xzqyvh mlk-yhvdh vy`mr`l-kl-jm yhvdh l`mr
 kh-`mr yvh &b`vt &yvn sdh txrs vyrvslym jyym thyh vhr hbyt lmvv yjr. ¹⁹ hhmt hmthv xzqyvh
 mlk-yhvdh vkl-yhvdh hl`yr`-t-yvh vyxl`-t-pny yvh vynxm yvh`l-hrjh`sr-dbr jlyhm v`nxnv
 jsym rjh gdvlh jl-npsvtynv. ²⁰ vgm-`ys hyh mtbn` bsm yvh`vryhv bn-smjyvh mqryt hyjrym vynb`
 jl-hjyr hz`t vjl-h`r& hz`t kkl dbry yrmyhv. ²¹ vysmj hmlk-yhvyqym vkl-gbvryv vkl-hsrym`-t-dbryv
 vybqs hmlk hmytv vysmj`vryhv vyr`vybrx vyb`m&rym. ²² vyslx hmlk yhvyqym`nsym m&rym
 `t`lntn bn-jkbvr v`nsym`tv`l-m&rym. ²³ vyv&y`v`-t`vryhv mm&rym vyb`hv`l-hmlk yhvyqym
 vykhv bxrb vyslk`-t-nbltv`l-qbry bny hjm. ²⁴ `k yd`xyqm bn-spv hyth`-t-yrmyhv lbtly tt-`tv
 byd-hjm lhmytv.

Chapter 27

¹ br`sytm mmlkt yhvyqm bn-y`vsyvh mlk yhvdh hyh hdbv hzh`l- yrmyh m`t yvh l`mr. ² kh-`mr
 yvh`ly jsh lk mv\$rvt vm+vt vnttm jl-&v`rk. ³ vslxm`l-mlk`dvm v`l-mlk mv`b v`l-mlk bny
 jmvn v`l-mlk &r v`l-mlk &ydvv byd ml`kym hb`ym yrslm`l-&dqyvh mlk yhvdh. ⁴ v&vyt`tm
 `l-`dnyhm l`mr kh-`mr yvh &b`vt`lhy ysr`l kh`t`mrv`l-`dnykm. ⁵ `nky jsyty`-t-h`r&`-t-h`dm
 v`-t-hbhmh`sr jl-pny h`r& bkxy hgdlv vbzrvjy hn+vyh vnttyh l`sr ysr bjny. ⁶ vjth`nky nty
 `t-kl-h`r&vt h`lh byd nbvkdn`&r mlk-bbl jbdv vgm`-t-xyt hsdh nty lv ljbv. ⁷ vjbdv`tv kl-hgvym
 v`-t-bnv v`-t-bn-bnv jd b`-jt`r&v gm-hv`vjbdv bv gvym rbyv vmlkym gdlym. ⁸ vhyh hgvy vhmmlkh
 `sr l`-yjbdv`tv`-t-nbvkdn`&r mlk-bbl v`t`sr l`-ytn`-t-&v`rv bjl mlk bbl bxrb vbrjb vbdbv`pqd
 jl-hgvy hhv`n`m-yvhv jd-tmy`tm bydv. ⁹ v`tm`l-tsmjv`l-nby`ykm v`l-q\$mykm v`l xlmytkm
 v`l-jnykm v`l-kspykm`sr-hm`mrym`lykm l`mr l`tjbdv`-t-mlk bbl. ¹⁰ ky sqr hm nb`ym lkm lmjn
 hrxyq`tkm mjv`dmtkm vhdxyt`tkm v`bdtm. ¹¹ vhgvy`sr yby`-t-&v`rv bjl mlk-bbl vjbdv vhnxyv
 jl-`dmtv n`m-yvhv vjbdh vysb bh. ¹² v`l-&dqyvh mlk-yhvdh dbrty kkl-hdbrym h`lh l`mr hby`v`-t-
 &v`rykm bjl mlk-bbl vjbdv`tv vjmv vxyv. ¹³ lmh tmvtv`th vjmk bxrb brjb vbdbv k`sr dbr yvh
 `l-hgvy`sr l`-yjbdv`-t-mlk bbl. ¹⁴ v`l-tsmjv`l-dbry hnb`ym h`mrym`lykm l`mr l`tjbdv`-t-mlk bbl
 ky sqr hm nb`ym lkm. ¹⁵ ky l`slxym n`m-yvhv vhm nb`ym bsmysqr lmjn hdyxy`tkm v`bdtm
 `tm vhnb`ym hnb`ym lkm. ¹⁶ v`l-hkhnym v`l-kl-hjm hzh dbrty l`mr kh`mr yvh`l-tsmjv`l- dbry
 nby`ykm hnb`ym lkm l`mr hnh kly byt-yvh mvsvym mbblh jth mhrh ky sqr hmh nb`ym lkm. ¹⁷
 `l-tsmjv`lyhm jbdv`-t-mlk-bbl vxyv lmh thyh hjyr hz`t xrbh. ¹⁸ v`m-nb`ym hm v`m-ys dbr-yvh

`tm ypgjv-n` byvh &b`vt lbtly- b`v hklym hnvtrym bbyt-yvh vbyt mlk yhvdh vbyrvslm bblh. ¹⁹ ky kh `mr yvh &b`vt `l-hjmdym vjl-hym vjl-hmknvt vjl ytr hklym hnvtrym bjyr hz`t. ²⁰ `sr l`lqxm nbvkdn`&r mlk bbl bglvtv `t-ykvnyh bn-yhvyqym mlk-yhvdh myrvslm bblh v`t kl-xry yhvdh vyrvslm. ²¹ ky kh `mr yvh &b`vt `lhy ysr`l jl-hklym hnvtrym byt yvh vbyt mlk-yhvdh vyrvslm. ²² bblh yvb`v vsmh yhyv jd yvm pqdy `tm n`m-yvh vhjlytym vhsybtym `l-hmqvm hzh.

Chapter 28

¹ vyhy bsnh hhy` br`syt mmlkt &dqyh mlk-yhvdh bsnt hrbjyt bxds hxmysy `mr `ly xnyh bn-jzvr hnby` `sr mgbjvn bbyt yvh ljyny hkhnym vkl-hjm l`mr. ² kh-`mr yvh &b`vt `lhy ysr`l l`mr sbrty `t-jl mlk bbl. ³ bjvd sntym ymym `ny msyb `l-hmqvm hzh `t-kl-kly byt yvh `sr lqx nbvkdn`&r mlk-bbl mn-hmqvm hzh vyby`m bbl. ⁴ v`t-yknyh bn-yhvyqym mlk-yhvdh v`t-kl-glvt yhvdh hb`ym bblh `ny msyb `l-hmqvm hzh n`m-yvh ky `sbr `t-jl mlk bbl. ⁵ vy`mr yrmyh hnby` `l-xnyh hnby` ljyny hkhnym vljyny kl-hjm hjmdym bbyt yvh. ⁶ vy`mr yrmyh hnby` `mn kn yjsh yvh yqm yvh `t-dbryk `sr nb`t lhsyb kly byt-yvh vkl-hgvlh mbbl `l-hmqvm hzh. ⁷ `k-smj-n` hdbz hzh `sr `nky dbr b`znyk vb`zny kl-hjm. ⁸ hnby`ym `sr hyv lpny vlpnyk mn-hjvlm vynb`v `l-`r&vt rbvt vjl- mmlkvt gdlvt lmlxmh vlrjh vldbr. ⁹ hnby` `sr ynb` lslm bb` dbr hnby` yvdj hnby` `sr-slxv yvh b`mt. ¹⁰ vyqx xnyh hnby` `t-hmv+h mj l &v`r yrmyh hnby` vysbrhv. ¹¹ vy`mr xnyh ljyny kl-hjm l`mr kh `mr yvh kkh `sbr `t-jl nbkdn`&r mlk-bbl bjvd sntym ymym mj l-&v`r kl-hgvym vylk yrmyh hnby` ldrkv. ¹² vyhy dbr-yvh `l-yrmyh `xry sbvr xnyh hnby` `t-hmv+h mj l &v`r yrmyh hnby` l`mr. ¹³ hlvk v`mrt `l-xnyh l`mr kh `mr yvh mv+t j& sbrt vjsyt txyhn m+vt brzl. ¹⁴ ky kh-`mr yvh &b`vt `lhy ysr`l jl brzl ntty jl-&v`r kl- hgvym h`lh ljb d `t-nbkdn`&r mlk-bbl vjbdhv vgm `t-xyt hsdh ntty lv. ¹⁵ vy`mr yrmyh hnby` `l-xnyh hnby` smj-n` xnyh l`-slxk yvh v`th hb+xt `t-hjm hzh jl-sqr. ¹⁶ lkn kh `mr yvh hnny mslxk mj l pny h`dmh hsnh `th mt ky-`srh dbzt `l-yvh. ¹⁷ vymt xnyh hnby` bsnh hhy` bxds hsbyjy.

Chapter 29

¹ v`lh dbry h\$pr `sr slx yrmyh hnby` myrvslm `l-ytr zqny hgvh v`l-hkhnym v`l-hnby`ym v`l-kl-hjm `sr hglh nbvkdn`&r myrvslm bblh. ² `xry &`t yknyh-hmlk vhgbyrh vh\$ry\$ym sry yhvdh vyrvslm vhxrs vhm\$gr myrvslm. ³ byd `ljsh bn-sp n vgmryh bn-xlqyh `sr slx &dqyh mlk-yhvdh `l- nbvkdn`&r mlk bbl bblh l`mr. ⁴ kh `mr yvh &b`vt `lhy ysr`l lkl-hgvlh `sr-hglyty myrvslm bblh. ⁵ bnv btym vsbv vn+jv gnvt v`klv `t-pryn. ⁶ qxv nsym vlvlydv bnym vbnvt vqyv lbnykm nsym v`t-bnvtykm tnv l`nsym vtldnh bnym vbnvt vrbv-sm v`l-tmj+v. ⁷ vdrsv `t-slv m hjyr `sr hglyty `tkm smh vhtpllv bjd h `l-yvh ky bslvmh yhyh lkm slvm. ⁸ ky kh `mr yvh &b`vt `lhy ysr`l `l-ysy`v

lkm nby`ykm `sr- bqrkkm vq\$mykm v`l-tsmjv `l-xlmtym `sr `tm mxlmym. ⁹ ky bsqr hm nb`ym lkm bsmym l` slxty n`m-yhvh. ¹⁰ ky-kh `mr yvh ky lpy ml`t lbbl sbjym snh `pqd `tkm vhmty jlykm `t-dbry h+vb lhsyb `tkm `l-hmqvm hzh. ¹¹ ky `nky ydjty `t-hmxsbt `sr `nky xsb jlykm n`m-yhvh mxsbt slvm vl` lrjh ltt lkm `xryt vtqvh. ¹² vqr`tm `ty vhlktm vhtplltm `ly vsmjty `lykm. ¹³ vbqstm `ty vm&`tm ky tdrsny bkl-lbbkm. ¹⁴ vnm&`ty lkm n`m-yhvh vsbty `t-sbytkm vqb&ty `tkm mkl-hgvym vmkl-hmqvmvt `sr hdxyt `tkm sm n`m-yhvh vhsbty `tkm `l-hmqvm `sr-hglyty `tkm msm. ¹⁵ ky `mrtm hqym lnv yvh nb`ym bblh. ¹⁶ ky-kh `mr yvh `l-hmlk hyvsb `l-k\$` dvd v`l-kl-hjm hyvsb bjyr hz`t `xykm `sr l`-y&`v `tkm bgvlh. ¹⁷ kh `mr yvh &b`vt hnny mslx bm `t-hxrb `t-hrjb v`t-hdbr vntty `vtm kt`nym hsjrym `sr l`-t`klh mrj. ¹⁸ vrdpty `xryhm bxb brjb vdbdr vntty lzvjh lkl mmlkvt h`r& l`lh vlsmh vlsrqh vlxrph bkl-hgvym `sr-hdxyt sm. ¹⁹ txt `sr-l`-smjv `l-dbry n`m-yhvh `sr slxyt `lyhm `t-jbdy hnb`ym hskm vslx vl` smjtm n`m-yhvh. ²⁰ v`tm smjv dbr-yhvh kl-hgvlh `sr-slxyt myrvslm bblh. ²¹ kh-`mr yvh &b`vt `lhy ysrl `l`-x`b bn-qvlyh v`l-&dqyhv bn- mjsyh hnb`ym lkm bsmym sqr hnny ntn `tm byd nbvldr`&r mlk-bbl vhm ljnykm. ²² vlqx mhm qlh lkl glvt yvhdh `sr bbl l`mr ysmk yvh k&dqyhv vk`xb `sr-qlm mlk-bbl b`s. ²³ yjn `sr jsv nblh bysr`l vyn`pv `t-nsy rjyhm vydbrv dbr bsmym sqr `sr lv` &vytm v`nky hvydj vjd n`m-yhvh. ²⁴ v`l-smjyhv hnxlmy t`mr l`mr. ²⁵ kh-`mr yvh &b`vt `lhy ysrl l`mr yjn `sr `th slxt bsmkh \$prym `l-kl-hjm `sr byrvslm v`l-&pnyh bn-mjsyh hkhn v`l kl- hkhnym l`mr. ²⁶ yvh ntnk khn txt yvydj hkhn lhyvt pqdym byt yvh lkl-`ys msgj vmtnb` vntth `tv `l-hmhpkt v`l-h&ynq. ²⁷ vjth lmh l` gjrt byrmyhv hjntty hmtnb` lkm. ²⁸ ky jl-kn slx `lynv bbl l`mr `rkh hy` bnv btym vsbv vn+jv gnv v`klv `t-pryhn. ²⁹ vyqr` &pnyh hkhn `t-h\$pr hzh b`zny yrmyhv hnb`. ³⁰ vyhy dbr-yhvh `l-yrmyhv l`mr. ³¹ slx jl-kl-hgvlh l`mr kh `mr yvh `l-smjyh hnxlmy yjn `sr nb` lkm smjyh v`ny l` slxyt vyb+x `tkm jl-sqr. ³² lkn kh-`mr yvh hnny pqd jl-smjyh hnxlmy vjl-zrjv l`-yhyh lv `ys yvsb btvk-hjm hzh vl`-yr`h b+vb `sr-`ny jsh-ljmy n`m-yhvh ky-\$rh dbr jl-yhvh.

Chapter 30

¹ hdbv `sr hyh `l-yrmyhv m`t yvh l`mr. ² kh-`mr yvh `lhy ysrl l`mr ktb-lk `t kl-hdbrym `sr-dbrty `lyk `l-\$pr. ³ ky hnh ymym b`ym n`m-yhvh vsbty `t-sbvt jmy ysrl vyhvdh `mr yvh vhsbty `l-h`r& `sr-ntty l`bvtm vyrvh. ⁴ v`lh hdbrym `sr dbr yvh `l-ysrl v`l-yhvdh. ⁵ ky-kh `mr yvh qvl xrdh smjnv pxd v`yn slvm. ⁶ s`lv-n` vr`v `m-yld zkr mdvj r`yty kl-gbr ydyv jl-xl&yv kyvldh vnhpkv kl-pnym lyrqvn. ⁷ hvy ky gdvl hyvm hhv` m`yn kmhv vjt-&rh hy` lyjqb vmmnh yvsj. ⁸ vhyh byvm hhv` n`m yvh &b`vt `sbr jlv mjl &v`rk vmv\$rvtyk `ntq vl`-yjbv-bv jvd zrym. ⁹ vjbv `t yvh `lhyhm v`t dvd mlkm `sr `qym lhm. ¹⁰ v`th `l-tyr` jbdy yjqb n`m-yhvh v`l-txt ysrl ky hnny mvsyjk mrxvq v`t-zrjk m`r& sbym vsb yjqb vsq+ vs`nn v`yn mxryd. ¹¹ ky-`tk `ny n`m-yhvh lhvsyk ky `jsh klh bkl-hgvym `sr hp&vtyk sm `k `tk l`-`jsh klh vy\$rtk lmsp+ vnqh l` `nqk. ¹² ky kh `mr yvh `nvs lsrk nxlh mktk. ¹³ `yn-dn dynk lmvzr rp`vt tjlh `yn lk. ¹⁴ kl-m`hbyk skxvk `vtk

l' ydrsv ky mkt `vyb hkytyk mv\$ r `kzry jl rb jvnk j&mv x+`tyk. ¹⁵ mh-tzjq jl-sbrk `nvs mk`bk jl rb jvnk j&mv x+`tyk jsyty `lh lk. ¹⁶ lkn kl-`klyk y`klv vkl-&ryk klm bsby ylkv vhyv s`\$yk lms\$ h vkl-bzyyk `tn lbz. ¹⁷ ky `jlh `rkh lk vmmkvtyk `rp`k n`m-yvh ky ndxh qr`v lk &yvn hy` drs `yn lh. ¹⁸ kh `mr yvh hnny-sb sbvt `hly yjqvb vmskntyv `rxm vnbnth jyr jl-tlh v`rmvn jl-msp+v ysb. ¹⁹ vy&` mhm tvdh vqvl msxqym vhrbtym vl` ymj+v vkhkbtym vl` y&jrv. ²⁰ vhyv bnyv kqdm vjdtv lpny tkvn vpdqdy jl kl-lx&yv. ²¹ vhyh `dyrv mmnv vmslv mqrbv y&` vhrbtym vngs `ly ky my hv`- zh jrb `t-lbv lgst `ly n`m-yvh. ²² vhytm ly ljm v`nky `hyh lkm l`lhym. ²³ hnh \$jrt yvh xmh y&`h \$jr mtgvr j l r` s rsjym yxvl. ²⁴ l' ysvb xrvn `p-yvh jd-jstv vjd-hqymv mzmvt lbv b`xryt hymym ttvnnv bh.

Chapter 31

¹ bjt hhy` n`m-yvh `hyh l`lhym lkl mspxvt ysrl vhmh yhyv-ly ljm. ² kh `mr yvh m&` xn bmdbr jm srydy xrb hlvk lhrgyjv ysrl. ³ mrxvq yvh nr`h ly v`hbt jvlm `hbtyk jl-kn msktyk x\$ d. ⁴ jvd `bnk vnbnyt btvlt ysrl jvd tjdy tpyk vy&`t bmxvl msxqym. ⁵ jvd t+jy krmym bhry smrvn n+jv n+jym vxllv. ⁶ ky ys-yvm qr`v n&rym bhr `prym qvmv vnjlh &yvn `l-yvh `lhynv. ⁷ ky-kh `mr yvh rnv lyjqb smxh v&hlv br`s hgvym hsmjyv hllv v`mrv hvsj yvh `t-jmk `t s`ryt ysrl. ⁸ hnny mby` `vtm m`r& &pvv vqb&tym myrkyt-`r& bm jvr vp\$ x hrh vyldt yxdv qhl gdvl ysvbv hnh. ⁹ bbky yb`v vbtxnvnym `vbylm `vlykm `l-nxly mym bdrk ysrl ykslv bh ky-hyyty lysrl l`b v`prym bkry hv`. ¹⁰ smjv dbr-yvh gvym vhgdyv b`yym mmxq v`mrv mzrh ysrl yqb&nv vsmrv krjh jdrv. ¹¹ ky-pdh yvh `t-yjqb vg`lv myd xzq mmnv. ¹² vb`v vrnnv bmrvm-&yvn vnhrv `l-+vb yvh jl-dgn vjl-tyrs vjl- y&hr vjl-bny-&`n vbqr vhyth npsm kgn rvh vl`-yv\$ypv ld`bh jvd. ¹³ `z tsmx btlh bmxvl vbxrym vzqnym yxdv vhpkyt `blm lssvn vnxmtym vsmxtym mygvnm. ¹⁴ vrvyty nps hkhnym dsn vjmy `t-+vby ysbjv n`m-yvh. ¹⁵ kh `mr yvh qvl brmh nsmj nhy bky tmrvrym rxl mbkh jl-bnyh m`nh lhnxm jl-bnyh ky `ynnv. ¹⁶ kh `mr yvh mnjy qvlk mbky vjnyk mdmjh ky ys skr lpjltk n`m- yvh vsbv m`r& `vyb. ¹⁷ vys-tqvh l`xrytk n`m-yvh vsbv bnym lgbvlm. ¹⁸ smvj smjty `prym mtvdd y\$rtny v`v\$ r kjgl l` lmd hsybny v`svb ky `th yvh `lhy. ¹⁹ ky-`xry svby nxmty v`xry hvdjy \$pqty jl-yrk bsty vgm-nklmty ky ns`ty xrpt njvry. ²⁰ hbn yqyr ly `prym `m yld sjsjym ky-mdy dbry bv zkr `zkrnv jvd jl-kn hmv mjy lv rxm `rxmnv n`m-yvh. ²¹ h&yby lk &ynym smy lk tmrvrym sty lbk lm\$lh drk hlkty svby btvlt ysrl sby `l-jryk `lh. ²² jd-mty ttxmqyn hbt hsvbbh ky-br` yvh xdsh b`r& nqbh t\$vbv gbr. ²³ kh-`mr yvh &b`vt `lhy ysrl jvd y`mrv `t-hdbr hzh b`r& yvhv vbjryv bsvby `t-sbvtm ybrkk yvh nvh-&dq hr hqds. ²⁴ vysbv bh yvhv vkl-jryv yxdv `krym vn\$yv bjdr. ²⁵ ky hrvyty nps jyph vkl-nps d`bh ml`ty. ²⁶ jl-z`t hqy&ty v`r`h vsnty jrbh ly. ²⁷ hnh ymym b`ym n`m-yvh vzrjty `t-byt ysrl v`t-byt yvhv zrj `dm vzrj bhmh. ²⁸ vhyh k`sr sqdty jlyhm lntvs vltv& vlhr\$ vlh`byd vlhrj kn `sqd jlyhm lbnvt vln+vj n`m-yvh. ²⁹ bymym hhm l`-y`mrv jvd `bvt `klv b\$ r vsny bnym tqhynh. ³⁰ ky `m-`ys bjvny ymvt kl-h`dm h`kl hb\$ r tqhynh

snyv. ³¹ hnh ymym b`ym n`m-yvhv vkrty `t-byt ysr`l v`-t-byt yhvdh bryt xdsh. ³² l` kbryt `sr krty `t-`bvtm byvm hxzyqy bydm lhv&y`m m`r& m&rym `sr-hmh hprv `t-bryty v`nky bjlyt bm n`m-yvhv. ³³ ky z` t hbryt `sr `krt `t-byt ysr`l `xry hymym hhm n`m-yvhv ntyy `t-tvrtv bqrmb vjl-lbm `ktbnh vhyty lhm l`l hym vhmh yhyv- ly ljm. ³⁴ vl` ylmdiv jvd `ys `t-rjlv v`ys `t-`xyv l`mr djv `t-yvhv ky- kvlm ydjv `vty lmq+nm vjd-gdvlm n`m-yvhv ky `l\$lx ljvnm vlx+`tm l` `zkr-jvd. ³⁵ kh `mr yvhv ntn sms l`vr yvmm xqt yrx vkvkbym l`vr lylh rgj hym vyhm v glyv yvhv &b`vt smv. ³⁶ `m-ymsv hxqym h`lh mlpny n`m-yvhv gm zrj ysr`l ysbvt mhyvt gvy lpny kl-hymym. ³⁷ kh `mr yvhv `m-ymdv smym mlmjllh vyxqrv mv\$dy-`r& lm+h gm-`ny `m`\$ bkl-zrj ysr`l jl-kl-`sr jsv n`m-yvhv. ³⁸ hnh ymym n`m-yvhv vnbnth hjyr lyvhv mmgdll xnn`l sjr hpnh. ³⁹ vy&` jvd qvh hmdh ngdv jl gbjt grb vn\$b gjth. ⁴⁰ vkl-hjmq hpgrym vhdn vkl-hsrmtv jd-nxl qdrvn jd-pnt sjr h\$y\$ym mzxrh qds lyvhv l`-ynts vl`-yhr\$ jvd ljvml.

Chapter 32

¹ hdbv `sr-hyh `l-yrmyhv m` t yvhv bsnt hjsryt l&dqyvh mlk yhvdh hy` hsnh smnh-jsrh snh lnbvkr`&r. ² v`z xyl mlk bbl &rym jl-yrvslm vyrmyhv hnby` hyh klv` bx&r hm+rh `sr byt-mlk yhvdh. ³ `sr kl`v &dqyvh mlk-yhvdh l`mr mdvj `th nb` l`mr kh `mr yvhv hnny ntn `t-hjyr hz` t byd mlk-bbl vlkdh. ⁴ v&dqyvh mlk yhvdh l` yml+ myd hksdym ky hntn yntn byd mlk-bbl vdbr-pyv jm-pyv vjynyv `t-jynv tr`ynh. ⁵ vbbl yvkl `t-`dqyvh vsm yhyh jd-pqdy `tv n`m-yvhv ky tlxmv `t-hksdym l` t&lyxv. ⁶ vy`mr yrmyhv hyh dbr-yvhv `ly l`mr. ⁷ hnh xnm`l bn-slm ddk b` `lyk l`mr qnh lk `t-sdy `sr bjntvt ky lk msp+ hg`lh lqnv. ⁸ vyb` `ly xnm`l bn-ddy kdbr yvhv `l-x&r hm+rh vy`mr `ly qnh n` `t-sdy `sr-bjntvt `sr b`r& bnymyn ky-lk msp+ hyrsh vlk hg`lh qnh-lk v`dj ky dbr-yvhv hv`. ⁹ v`qnh `t-hsdh m` t xnm`l bn-ddy `sr bjntvt v`sqlh-lv `t-hk\$y sbjh sqlym vjsrh hk\$y. ¹⁰ v`ktb b\$pr v`xtm v`jd jdym v`sql hk\$y bm`znm. ¹¹ v`qx `t-\$pr hmqn`h `t-hxtvm hm&vh vhxqym v`t-hglvy. ¹² v`tn `t-h\$pr hmqn`h `l-brvk bn-nryh bn-mx\$yh ljyny xnm`l ddy vljyny hjdym hktbym b\$pr hmqn`h ljyny kl-hyhvdym hysbym bx&r hm+rh. ¹³ v`&vh `t brvk ljynyhm l`mr. ¹⁴ kh-`mr yvhv &b`vt `lhy ysr`l lqv`x `t-h\$prym h`lh `t \$pr hmqn`h hzh v` t hxtvm v` t \$pr hglvy hzh vnttm bkly-xrs lmjn yjmdv ymym rbym. ¹⁵ ky kh `mr yvhv &b`vt `lhy ysr`l jvd yqnv bym vsdvt vkrmym b`r& hz` t. ¹⁶ v`tpll `l-yvhv `xry tty `t-\$pr hmqn`h `l-brvk bn-nryh l`mr. ¹⁷ `hh `dny yvhv hnh `th jsyt `t-hsmym v`-t-h`r& bkxk hgdl vbzrjk hn+vyh l`-ypl` mmk kl-dbr. ¹⁸ jsh x\$d l`lpym vmslm jvn `bvt `l-xyq bnyhm `xryhm h`l hgdl hgbvr yvhv &b`vt smv. ¹⁹ gdl hj&h vrb hjlylyh `sr-jynyk pqxvt jl-kl-drky bny `dm ltt l`ys kdrkyv vkpny mjlyv. ²⁰ `sr-smt `tvt vmptym b`r&-m&rym jd-hyvm hzh vbysr`l vb`dm vtjsh-lk sm kyvm hzh. ²¹ vt&` `t-jmk `t-ysr`l m`r& m&rym b`vtv vbmvyptym vbyd xzqh vb`zrvj n+vyh vbmvr` gdvl. ²² vttm lhm `t-h`r& hz` t `sr-nsbjt l`bvtm ltt lhm `r& zbt xlb vdb. ²³ vyb`v vyrsv `th vl`-smjv bqvlk vbtrvt l`-hlkv `t kl-`sr &vyth lhm ljsvt l` jsv vtqr` `tm `t kl-hrjh hz` t. ²⁴ hnh h\$llvt b`v hjyr llkdh vhjyr ntnh byd hksdym hnlxmym jlyh mpny hxrb vhrjb

vhdbv v`sr dbrt hyh vhnk r`h. ²⁵ v`th `mrt `ly `dny yvh qnh-lk hsdh bk\$ p vhdj jdym vhyr ntnh byd hksdym. ²⁶ vyhy dbr-yvh `l-yrmyhv l`mr. ²⁷ hnh `ny yvh `lhy kl-bsr hmmny ypl` kl-dbr. ²⁸ lkn kh `mr yvh hnny ntn `t-hjyr hz`t byd hksdym vbyd nbvkd r`&r mlk-bbl vlkdh. ²⁹ vb`v hksdym hnlxmym jl-hjyr hz`t v h&yv `t-hjyr hz`t b`s vsrpv v`t hbty m `sr q+rv jl-ggvyhm lbjl v h\$kv n\$ky m l`lhy m `xry m lmjn hkj\$ny. ³⁰ ky-hyv bny-ysr`l vbny yvhdh `k jsym hrj bjny mnjryhm ky bny-ysr`l `k mkj\$ym `ty bmjsh ydyhm n`m-yvh. ³¹ ky jl`py vjl-xmty hyth ly hjyr hz`t lmn-hyvm `sr bnv `vth vjd hyvm hzh lh\$yrh mj l pny. ³² jl kl-rjt bny-ysr`l vbny yvhdh `sr jsv lhkj\$ny hmh mlkyhm sryhm khnyhm vnby`ym v`ys yvhdh vysby yrvslm. ³³ vypnv `ly jrp vl` pny m vlmd `tm hskm vlmd v`ynm smjym lqxt mv\$. ³⁴ vysymv sqv&yhm bby t `sr-nqr`-smy jlyv l+m`v. ³⁵ vybnv `t-bmvt hbjl `sr bgy` bn-hnm lhjbyr `t-bnyhm v`t- bnvtyhm lmlk `sr l`-&vyty m vl` jlth jl-lby ljsvt htvjbh hz`t lmjn hx+y `t-yvhdh. ³⁶ vjth lkn kh-`mr yvh `lhy ysr`l `l-hjyr hz`t `sr `tm `mry m ntnh byd mlk-bbl bxbv vbrjb vdbdr. ³⁷ hnny mqb&m mkl-h`r&vt `sr hdxty m sm b`py vbxmy vbq&p gdvl vhsbty m `l-hmqvm hzh vhsbty m lb+x. ³⁸ vhyv ly ljm v`ny `hyh lhm l`lhy m. ³⁹ vntty lhm lb `xd vdrk `xd lyr`h `vty kl-hymym l+vb lhm vlbnyhm `xryhm. ⁴⁰ vkrt y lhm bryt jvlm `sr l`-svb m`xryhm lhy+yby `vtm v`t- yr`ty `tn blbbm lbly \$vr mjly. ⁴¹ vssty jlyhm lh+yb `vtm vn+jty m b`r& hz`t b`mt bkl-lby vbkl- npsy. ⁴² ky-kh `mr yvh k`sr hb`ty `l-hjm hzh `t kl-hrjh hgdlv hz`t kn `nky mby` jlyhm `t-kl-h+vbh `sr `nky dbr jlyhm. ⁴³ vnqnh hsdh b`r& hz`t `sr `tm `mry m smmh hy` m`yn `dm vbh m ntnh byd hksdym. ⁴⁴ sdvt bk\$ p yqnv vktvb b\$pr vxtvm vhdj jdym b`r& bnymn vb\$byby yrvslm vbjry yvhdh vbjry hhr vbjry hsplh vbjry hngb ky-`syb `t-sbvt m n`m-yvh.

Chapter 33

¹ vyhy dbr-yvh `l-yrmyhv snyt v h v` jvdnv j&vr bx&r hm+rh l`mr. ² kh-`mr yvh jsh yvh yv&r `vth lhky nh yvh smv. ³ qr` `ly v`jnk v`gydh lk gdlvt vb&rv t l` ydjtm. ⁴ ky kh `mr yvh `lhy ysr`l jl-bty hjyr hz`t vjl-bty mlky yvhdh hnt&y m `l-h\$llvt v`l-hxb. ⁵ b`ym lhlxm `t-hksdym vlml`m `t-pgry h`dm `sr-hkyty b`py vbxmy v`sr h\$trty pny mhjyr hz`t jl kl-rjtm. ⁶ hnny mjlh-lh `rkh vmrp` vrp`ty m vglyty lhm jtrt slvm v`mt. ⁷ vhsbty `t-sbvt yvhdh v`t sbvt ysr`l vbntym kbr`snh. ⁸ v+hrty m mkl-jvnm `sr x+`v-ly v\$lxty lkv l-jvntyhm `sr x+`v-ly v`sr psjv by. ⁹ vhyth ly lsm ssvn lthlh vlt p`rt lkl gvyy h`r& `sr ysmjv `t-kl- h+vbh `sr `nky jsh `tm vpxdv vrgzv jl kl-h+vbh vjl kl-hslvm `sr `nky jsh lh. ¹⁰ kh `mr yvh jvd ysmj bmqvm-hzh `sr `tm `mry m xrb hv` m`yn `dm vm`yn bh m h bjry yvhdh vb x&vt yrvslm hnsmt m`yn `dm vm`yn yvsv vm`yn bh m h. ¹¹ qvl ssvn vqvl smxh qvl xtn vqvl klh qvl `mry m hvdv `t-yvh &b`vt ky-+vb yvh ky-ljvlm x\$dv mb`ym tvdh byt yvh ky-`syb `t- sbvt-h`r& kbr`snh `mr yvh. ¹² kh-`mr yvh &b`vt jvd yhyh bmqvm hzh hxb m`yn-`dm vjd-bhmh vbkl-jryv nvh rjym mrb&y m &n. ¹³ bjry hhr bjry hsplh vbjry hngb vb`r& bnymn vb\$byby yrvslm vbjry yvhdh jd tjbrnh h&`n jl-ydy mvnh `mr yvh. ¹⁴ hnh ymym b`ym n`m-yvh v hqmy t`-hdbv h+vb `sr dbrty `l-byt ysr`l vjl-byt yvhdh. ¹⁵ bymym hhm vbjt hhy`

`&myx ldvd &mx &dqh vjsh msp+ v&dqh b`r&. ¹⁶ bymym hhm tvsj yhvdh vyrvslm tskvn lb+x vzh `sr-yqr`-lh yvh &dqnv. ¹⁷ ky-kh `mr yvh l`-ykr t ldvd `ys ysb jl-k\$` byt-ysr`l. ¹⁸ vlkhnym hlvy l`-ykr t `ys mlpny mjllh jvlh vmq+yr mnxh vjsh- zbx kl-hymym. ¹⁹ vyhy dbr-yvh `l-yrmyhv l`mvr. ²⁰ kh `mr yvh `m-tprv `t-bryty hyvm v`-t-bryty hlylh vlblty hyvt yvmm-vlylh bjtm. ²¹ gm-bryty tpr `t-dvd jbdy mhyvt-lv bn mlk jl-k\$`v v`-tlvy hkhnym msrty. ²² `sr l`-y\$pr &b` hsmym vl` ymd xvl hym kn `rbh `t-zrj dvd jbdy v`-tlvy msrty `ty. ²³ vyhy dbr-yvh `l-yrmyhv l`mr. ²⁴ hl v` r`yt mh-hjm hzh dbrv l`mr sty hmspxvt `sr bxr yvh bhm vym`\$m v`-t-jmy yn`&vn mhyvt jvd gvy lpyhm. ²⁵ kh `mr yvh `m-l` bryty yvmm vlylh xqvt smym v`r& l`-smy. ²⁶ gm-zrj yjqvb vdvd jbdy `m`\$ mqxt mzrv mslym `l-zrj `brhm ysqx vyjqb ky-`svb `t-sbvtm vrxmtym.

Chapter 34

¹ hdb r`sr-hyh `l-yrmyhv m` t yvh vnbvkr`&r mlk-bbl vkl-xylv vkl-mmlkvt `r& mmslt ydv vkl-hjmym nlxmym jl-yrvslm vjl-kl-jryh l`mr. ² kh-`mr yvh `lhy ysrl hl k v`mrt `l-&dqyh mlk yvdh v`mrt `lyv kh `mr yvh hnny ntn `t-hjyr hz` t byd mlk-bbl vsrph b`s. ³ v`th l` tml+ mydv ky tps tps vbydv tntn vjnyk `t-jyny mlk- bbl tr`ynh vpyhv `t-pyk ydbr vbbl tbv`. ⁴ `k smj dbr-yvh &dqyh mlk yvdh kh-`mr yvh jlyk l` tmvt bxb. ⁵ bslvm tmvt vkmsrptv `bvtyk hmlkym hr`snym `sr-hyv lpyk kn ysrvp-lk vhyv `dvn y\$pdv-lk ky-dbr `ny-dbrty n`m-yvh. ⁶ vydbr yrmyhv hnby` `l-&dqyh mlk yvdh `t kl-hdbrym h`lh byrvslm. ⁷ vxyl mlk-bbl nlxmym jl-yrvslm vjl kl-jry yvdh hnvtrvt `l- lkys v`l-jzqh ky hnh ns`rv bjry yvdh jry mb&r. ⁸ hdb r`sr-hyh `l-yrmyhv m` t yvh `xry krt hmlk &dqyh bryt `t- kl-hjm `sr byrvslm lqr` lhm drvr. ⁹ lslx `ys `t-jbdv v`ys `t-spxtv hjbry vjhbyh xpsym lblty jbd- bm byhdv `xyhv `ys. ¹⁰ vysmjv kl-hsrym vkl-hjm `sr-b`v bbryt lslx `ys `t-jbdv v`ys `t-spxtv xpsym lblty jbd-bm jvd vysmjv vyslxv. ¹¹ vysvbv `xry-kn vysbv `t-hjbdym v`-t-hspxtv `sr slxv xpsym vykbysvm ljbdym vlspxtv. ¹² vyhy dbr-yvh `l-yrmyhv m` t yvh l`mr. ¹³ kh-`mr yvh `lhy ysrl `nky krty bryt `t-`bvtykm byvm hv&`y `vtm m`r& m&rym mby t jbdym l`mr. ¹⁴ mq& sbj snym tslxv `ys `t-`xyv hjbry `sr-ymkr lk vjbdk ss snym vslxtv xpsy mjmk vl`-smjv `bvtykm `ly vl` h+v `t-`znm. ¹⁵ vtsbv `tm hyvm vtjsv `t-hysr bjyny lqr` drvr `ys lrjhv vtrktv bryt lpy bby t `sr-nqr` smy jlyv. ¹⁶ vtsbv vtllv `t-smy vtsbv `ys `t-jbdv v`ys `t-spxtv `sr- slxtm xpsym lnp sm vtkbv `tm lhyvt lkm ljbdym vlspxtv. ¹⁷ lkn kh-`mr yvh `tm l`-smjtm `ly lqr` drvr `ys l`xyv v`ys lrjhv hnny qr` lkm drvr n`m-yvh `l-hxrb `l-hdb r v`l-hrjb vntty `tkm lzvjh lkl mmlkvt h`r&. ¹⁸ vntty `t-h`nsym hjbrym `t-brty `sr l`-hqymv `t-dbry hbryt `sr krtv lpy hjgl `sr krtv lsny vyjbrv byn btryv. ¹⁹ sry yvdh vsry yrvslm h\$ r\$ym vkhnym vkl jm h`r& hjbrym byn btry hjgl. ²⁰ vntty `tm byd `ybyhm vbyd mbqsy npsm vhyth nbltm lm`kl ljvp hsmym vlbhmt h`r&. ²¹ v`-t-&dqyh mlk-yvdh v`-t-sryv `tn byd `ybyhm vbyd mbqsy npsm vbyd xyl mlk bbl hjlym mjlykm. ²² hnny m&vh n`m-yvh vhsbty m `l-hjyr hz` t vnlxmv jlyh vlkdvh vsrph b`s v`-t-jry yvdh `tn smmh m`yn ysb.

Chapter 35

¹ hdbꝛ `sr-hyh `l-yꝛmyhv m` t yvhꝛ bymy yhvꝛqym bn-y`syhv mlk yhvꝛdh l`mr. ² hlvk `l-byt hrkbyꝛm vdbꝛt `vtm vhb`vtm byt yvhꝛ `l-`xt hlsvꝛt vhsqyt `vtm yyn. ³ v`qx `t-y`znyh bn-yꝛmyhv bn-xb&nyh v`t-`xyv v`t-kl-bnyv v`t kl-byt hrkbyꝛm. ⁴ v`b`tm byt yvhꝛ `l-lsꝛt bny xnn bn-ygdlyhv `ys h`lhyꝛm `sr-`&l lsꝛt hsꝛym `sr mmjl llsꝛt mjsyꝛv bn-slm smꝛ h\$ꝛ. ⁵ v`tn lꝛny bny byt-hrkbyꝛm gbjꝛm ml`ym yyn vk\$vt v`mr `lyhm stv- yyn. ⁶ vy`mrv l` nsth-yꝛn ky yvꝛdb bn-rkb `byꝛv &vh jlyꝛv l`mr l` tstv-yꝛn `tm vbnyꝛm jd-jvlm. ⁷ vbyꝛt l`-tbnv vzꝛj l`-tzꝛjv vkꝛm l`-t+jv vl` yhyꝛ lkm ky b`hlyꝛm tsbv kl-yꝛyꝛm lmjn txyꝛ yꝛym rbyꝛm jl-pny h`dmh `sr `tm gꝛym sm. ⁸ vnsmj bꝛvl yhvꝛdb bn-rkb `byꝛv lkl `sr &vꝛv lblty stvꝛt-yꝛn kl- yꝛmꝛv `nxꝛv nsyꝛv bnyꝛv vbꝛtyꝛv. ⁹ vlblty bnꝛt byꝛm lsꝛtnv vkꝛm vsꝛdh vzꝛj l` yhyꝛ-lꝛv. ¹⁰ vnsv b`hlyꝛm vnsmj vnjs kkl `sr-&vꝛv yvꝛdb `byꝛv. ¹¹ vyhy bjlꝛt nbvꝛdr`&r mlk-bbl `l-h`r& vn`mr b`v vnꝛv` yꝛvslꝛm mꝛny xyl hksꝛym vꝛꝛny xyl `ꝛm vnsv byꝛvslꝛm. ¹² vyhy dꝛb-yvhꝛ `l-yꝛmyhv l`mr. ¹³ kh-`mr yvhꝛ &b`vt `lhy yꝛ`l hlꝛ v`mꝛt l`ys yhvꝛdh vlyꝛsvy yꝛvslꝛm hlꝛ` tqꝛv mꝛ\$ꝛ lsmj `l-dꝛy n`m-yvhꝛ. ¹⁴ hvꝛqm `t-dꝛy yhvꝛdb bn-rkb `sr-&vh `t-bnyꝛv lblty stvꝛt-yꝛn vl` stv jd-hyꝛm hꝛh ky smjꝛv `t m&vt `byꝛm v`nky dꝛꝛty `lyꝛm hskꝛm vdbꝛ vl` smjꝛm `ly. ¹⁵ v`slx `lyꝛm `t-kl-jbꝛdy hnb`ym hskꝛm vslx l`mr sbꝛv-n` `ys mꝛꝛkv hrjh vhy+yꝛv mjlyꝛm v`l-tlkꝛv `xꝛy `lhyꝛm `xꝛym ljbdm vsbv `l-h`dmh `sr-ntty lkm vl`byꝛm vl` h+yꝛm `t-`znꝛm vl` smjꝛm `ly. ¹⁶ ky hꝛqꝛmꝛv bny yhvꝛdb bn-rkb `t-m&vt `byꝛm `sr &vm vꝛjꝛm hꝛh l` smjꝛv `ly. ¹⁷ lkn kh-`mr yvhꝛ `lhy &b`vt `lhy yꝛ`l hꝛny mby` `l-yhvꝛdh v`l kl-yꝛsvy yꝛvslꝛm `t kl-hꝛjh `sr dꝛꝛty jlyꝛm yꝛn dꝛꝛty `lyꝛm vl` smjꝛv v`qꝛ` lhm vl` jꝛv. ¹⁸ vlbyꝛt hrkbyꝛm `mr yꝛmyꝛv kh-`mr yvhꝛ &b`vt `lhy yꝛ`l yꝛn `sr smjꝛm jl-m&vt yhvꝛdb `byꝛm vꝛsmꝛv `t-kl-m&vꝛyꝛv vtjꝛsv kkl `sr- &vh `tkꝛm. ¹⁹ lkn kh `mr yvhꝛ &b`vt `lhy yꝛ`l l`-yꝛꝛt `ys lyꝛvꝛdb bn-rkb jꝛd lꝛny kl-hyꝛmꝛm.

Chapter 36

¹ vyhy bsnh hrbyꝛt lyhvꝛqym bn-y`syhv mlk yhvꝛdh hyꝛ hdbꝛ hꝛh `l- yꝛmyꝛv m` t yvhꝛ l`mr. ² qꝛ-lk mglt-\$ꝛꝛ vꝛtbt `lyꝛ `t kl-hdbꝛyꝛm `sr-dꝛꝛty `lyꝛ jl- yꝛ`l vjl-yhvꝛdh vjl-kl-hꝛyꝛm myꝛm dꝛꝛty `lyꝛ myꝛy y`syhv vjd hyꝛm hꝛh. ³ `vly yꝛmꝛjꝛv byt yhvꝛdh `t kl-hꝛjh `sr `nky xsb lꝛsvꝛt lhm lmjn yꝛsvꝛv `ys mꝛꝛkv hrjh v\$lxꝛty lꝛvꝛm vlx+`tm. ⁴ vyꝛqꝛ` yꝛmyꝛv `t-brꝛk bn-nꝛyꝛh vyꝛktꝛ brꝛk mꝛy yꝛmyꝛv `t kl-dꝛy yvhꝛ `sr-dꝛb `lyꝛv jl-mglt-\$ꝛꝛ. ⁵ vy&vh yꝛmyꝛv `t-brꝛk l`mr `ny j&vꝛ l` `vkl lꝛv` byt yvhꝛ. ⁶ vb`t `th vꝛqꝛ` t bꝛmglh `sr-ktꝛt-mꝛy `t-dꝛy yvhꝛ b`zꝛy hꝛm byt yvhꝛ byꝛm &vm vꝛm b`zꝛy kl-yhvꝛdh hb`ym mjꝛyꝛm tqꝛ`m. ⁷ `vly tꝛl txꝛtm lꝛny yvhꝛ vꝛsvꝛv `ys mꝛꝛkv hrjh ky-gꝛvl h`ꝛ vꝛxꝛm h`sr-dꝛb yvhꝛ `l-hꝛm hꝛh. ⁸ vyꝛjꝛs brꝛk bn-nꝛyꝛh kkl `sr-&vhꝛ yꝛmyꝛv hnby` lꝛqꝛ` b\$ꝛꝛ dꝛy yvhꝛ byt yvhꝛ. ⁹ vyhy bsnh hxꝛsyꝛt lyhvꝛqym bn-y`syhv mlk-yhvꝛdh bꝛds hꝛsyꝛ qꝛ`v &vm lꝛny yvhꝛ kl-hꝛm byꝛvslꝛm vꝛl-hꝛm hb`ym mjꝛy yhvꝛdh byꝛvslꝛm. ¹⁰ vyꝛqꝛ` brꝛk b\$ꝛꝛ `t-dꝛy yꝛmyꝛv byt yvhꝛ blsꝛt gꝛmꝛyꝛv bn-sꝛn h\$ꝛꝛ bꝛ&r hꝛlyꝛv tꝛx sꝛꝛ byt-yvhꝛ hꝛds b`zꝛy kl-hꝛm. ¹¹ vꝛsmjꝛ mꝛkyꝛv bn-gꝛmꝛyꝛv bn-sꝛn `t-kl-dꝛy yvhꝛ mjꝛl h\$ꝛꝛ. ¹² vyꝛꝛd byt-hꝛlꝛk jl-lsꝛt h\$ꝛꝛ vꝛnhꝛ-sm kl-hꝛꝛym

yvsbym `lysmj h\$pr vdlyhv bn-smjyvh v`lntn bn-jkbvr vgmryhv bn-spn v&dqyhv bn- xnyhv vkl-hsrym. ¹³ vygd lhm mkyhv `t kl-hdbrym `sr smj bqr` brvk b\$pr b`zny hjm. ¹⁴ vyslxv kl-hsrym `l-brvk `t-yhvdy bn-ntnyhv bn-slmyhv bn-kvsy l`mr hmglh `sr qr`t bh b`zny hjm qxn timer bydk vlk vyqx brvk bn- nryhv `t-hmgllh bydv vyb` `lyhm. ¹⁵ vy`mr v`lyv sb n` vqr`nh b`zynyv vyqr` brvk b`znyhm. ¹⁶ vyhy ksmjm `t-kl-hdbrym pxdv `ys `l-rjhv vy`mr v`l-brvk hgyd ngyd lmlk `t kl-hdbrym h`lh. ¹⁷ v`t-brvk s`lv l`mr hgd-n` lnv `yk ktbt `t-kl-hdbrym h`lh mpyv. ¹⁸ vy`mr lhm brvk mpyv yqr` `ly `t kl-hdbrym h`lh v`ny ktb jl- h\$pr bdyv. ¹⁹ vy`mr v`hsrym `l-brvk lk h\$tr `th vyrmyhv v`ys `l-ydj `yph `tm. ²⁰ vyb`v `l-hmlk x&rh v`t-hmgllh hpqdv blskt `lysmj h\$pr vygydv b`zny hmlk `t kl-hdbrym. ²¹ vyslx hmlk `t-yhvdy lqxt `t-hmgllh vyqxh mlskt `lysmj h\$pr vyqr`h yhvdy b`zny hmlk vb`zny kl-hsrym hjmdym mj l hmlk. ²² vhmkl yvsb byt hxrpx bxdh htsyvy v`t-h`x lpyv mbjrt. ²³ vyhy kqrv` yhvdy sls dltvt v`rbjh yqrvh btjr h\$pr vhslk `l- h`s `sr `l-h`x jd-tm kl-hmgllh jl-h`s `sr jl-h`x. ²⁴ vl` pxdv vl` qrvj `t-bgdyhm hmlk vkl-jbdyv hsmjym `t kl- hdbrym h`lh. ²⁵ vgm `lntn vdlyhv vgmryhv hpgjv bmlk lblyt srp `t-hmgllh vl` smj `lyhm. ²⁶ vy&vh hmlk `t-yrxm`l bn-hmlk v`t-sryhv bn-jzry`l v`t-slmyhv bn-jbd`l lqxt `t-brvk h\$pr v`t yrmyhv hnby` vy\$trm yvh. ²⁷ vyhy dbr-yvh `l-yrmyhv `xry srp hmlk `t-hmgllh v`t-hdbrym `sr ktb brvk mpy yrmyhv l`mr. ²⁸ svb qx-lk mgllh `xrt vktb jlyh `t kl-hdbrym hr`snym `sr hyv jl-hmgllh hr`snh `sr srp yhvvyqm mlk-yhvdh. ²⁹ vjl-yhvvyqm mlk-yhvdh t`mr kh `mr yvh `th srpt `t-hmgllh hz`t l`mr mdvj ktbt jlyh l`mr b`-ybv` mlk-bbl vhsxyt `t-h`r& hz`t vhsbyt mmnh `dm vbhnh. ³⁰ lkn kh-`mr yvh jl-yhvvyqm mlk yhvdh l`-yhyh-lv yvsb jl-k\$` dvd vnbltv thyh mslkt lxbv byvm vlqrx blyh. ³¹ vppdqty jlyv vjl-zrvj vjl-jbdyv `t-jvnm vhb`ty jlyhm vjl-ysby yrvslm v`l-`ys yhvdh `t kl-hrvh `sr-dbrty `lyhm vl` smjv. ³² vyrmyhv lqx mgllh `xrt vytnt `l-brvk bn-nryhv h\$pr vyktb jlyh mpy yrmyhv `t kl-dbry h\$pr `sr srp yhvvyqm mlk-yhvdh b`s vjvd nv\$px jlyhm dbrym rbym khmh.

Chapter 37

¹ vymkl-mlk &dqyhv bn-y`syhv txt knyvh bn-yhvvyqm `sr hmlyk nbvkd`r& mlk-bbl b`r& yhvdh. ² vl` smj hv` vjbdyv vjm h`r& `l-dbry yvh `sr dbr byd yrmyhv hnby`. ³ vyslx hmlk &dqyhv `t-yhvkl bn-slmyh v`t-&pnmyhv bn-mjsyh hkhn `l-yrmyhv hnby` l`mr htpll-n` bjdny `l-yvh `lhynv. ⁴ vyrmyhv b` vy&` btkv hjm vl`-ntnv `tv byt hkly`. ⁵ vxyl prjh y&` mm&rym vysmjv hksdym h&rym jl-yrvslm `t-smjm vyjlv mj l yrvslm. ⁶ vyhy dbr-yvh `l-yrmyhv hnby` l`mr. ⁷ kh-`mr yvh `lhy ysrl kh t`mr v`l-mlk yhvdh hslx `tkm `ly ldrsny hnh xyl prjh hy&` lkm ljzrh sb l`r&v m&rym. ⁸ vsbv hksdym vnlxmv jl-hjyr hz`t vlkdh vsrph b`s. ⁹ kh `mr yvh `l-ts`v npstykm l`mr hlk ylkv mjlynv hksdym ky-l` ylkv. ¹⁰ ky `m-hkym kl-xyl ksdym hnlxmym `tkm vns`rv bm `nsym mdqym `ys b`hlv yqvmv vsrpx `t-hjyr hz`t b`s. ¹¹ vhyh bhjlv xyl hksdym mj l yrvslm mpny xyl prjh. ¹² vy&` yrmyhv myrvslm llkt `r& bnymn lxlq msm btkv hjm. ¹³ vyhy-hv` bsjr bnymn vsm bjl pqt vsmv yr`yyh bn-slmyh bn- xnyhv vytps `t-yrmyhv hnby` l`mr `l-hksdym `th npl. ¹⁴ vy`mr yrmyhv sqr `ynny npl jl-hksdym vl` smj `lyv vytps yr`yyh byrmyhv vyb`hv `l-hsrym. ¹⁵ vyq&pv hsrym

jl-yrmyhv vkhv `tv vntnv `vtv byt h`\$vr byt yhvntn h\$pr ky-`tv jsv lbytk hkl`. ¹⁶ ky b` yrmyhv `l-byt hbvr v`l-hxnyvt vysb-sm yrmyhv ymym rbym. ¹⁷ vyslx hmlk &dqyhv vyqxhv vys`lhv hmlk bbytv b\$tr vy`mr hys dbr m`t yvh vy`mr yrmyhv ys vy`mr byd mlk-bbl tntn. ¹⁸ vy`mr yrmyhv `l-hmlk &dqyhv mh x+`ty lk vljbdyk vljm hzh ky- nttm `vty `l-byt hkl`. ¹⁹ v`yv nby`ykm `sr-nb`v lkm l`mr l`-yb` mlk-bbl jlykm vjl h`r& hz`t. ²⁰ vjth smj-n` `dny hmlk tpl-n` txnty lpyk v`l-tsbny byt yhvntn h\$pr vl` `mvt sm. ²¹ vy&vh hmlk &dqyhv vppqdv `t-yrmyhv bx&r hm+rh vntn lv kkr- lxm lyvm mxv& h`pym jd-tm kl-hlxm mn-hjyr vysb yrmyhv bx&r hm+rh.

Chapter 38

¹ vysmj sp+yh bn-mtn vgdlyhv bn-psxvr vyvkl bn-slmyhv vpsxvr bn- mlkyh `t-hdbrym `sr yrmyhv mdbr `l-kl-hjm l`mr. ² kh `mr yvh hysb bjyr hz`t ymvt bxb bryb vbdbr vhy& `l- hksdym yxyh vhyth-lv npsv lll vxy. ³ kh `mr yvh hntn tntn hjyr hz`t byd xyl mlk-bbl vlkdh. ⁴ vy`mrv hsrym `l-hmlk yvmt n` `t-h`ys hzh ky-jl-kn hv`-mrp` `t- ydy `nsy hmlxmh hns`rym bjyr hz`t v`t ydy kl-hjm ldr `lyhm kdbrym h`lh ky h`ys hzh `ynnv drs lslvm ljm hzh ky `m-lrjh. ⁵ vy`mr hmlk &dqyhv hnh-hv` bydkm ky-`yn hmlk yvkl `tkm dbr. ⁶ vyqxv `t-yrmyhv vyslkv `tv `l-hbvr mlkyhv bn-hmlk `sr bx&r hm+rh vyslxv `t-yrmyhv bxblym vbbvr `yn-mym ky `m-+y+ vy+bj yrmyhv b+y+. ⁷ vysmj jbd-mlk hkvsy `ys \$ry\$ vhw` bbytk hmlk ky-ntnv `t-yrmyhv `l-hbvr vhmik yvsb bsjr bnymn. ⁸ vy&` jbd-mlk mbytk hmlk vydbv `l-hmlk l`mr. ⁹ `dny hmlk hrjv h`nsym h`lh `t kl-`sr jsv lrymyhv hnby` `t `sr- hslkyv `l-hbvr vymt txyv mpy hrjb ky `yn hlxm jvd bjyr. ¹⁰ vy&vh hmlk `t jbd-mlk hkvsy l`mr qx bydk mzh slsym `nsym vyhlyt `t-yrmyhv hnby` mn-hbvr b+rm ymvt. ¹¹ vyqx jbd-mlk `t-h`nsym bydv vyb` byt-hmlk `l-txt h`v&r vyqx msm blvy h\$xbvt vblvy mlxym vyslxm `l-yrmyhv `l-hbvr bxblym. ¹² vy`mr jbd-mlk hkvsy `l-yrmyhv sym n` blv`y h\$xbvt vhmlym txt `&lv ydyk mtxt lxblym vyjs yrmyhv kn. ¹³ vymskv `t-yrmyhv bxblym vyjlv `tv mn-hbvr vysb yrmyhv bx&r hm+rh. ¹⁴ vyslx hmlk &dqyhv vyqx `t-yrmyhv hnby` `lyv `l-mbv` hslsy `sr bbytk yvh vy`mr hmlk `l-yrmyhv s`l`ny `tk dbr `l-tkxv mmny dbr. ¹⁵ vy`mr yrmyhv `l-&dqyhv ky `gyd lk hlv` hmt tmytny vky `yj&k l` tsmj `ly. ¹⁶ vysbj hmlk &dqyhv `l-yrmyhv b\$tr l`mr xy-yvh `t `sr jsh-lnv `t-hnps hz`t `m-`mytk v`m-`tnk byd h`nsym h`lh `sr mbqsym `t- npsk. ¹⁷ vy`mr yrmyhv `l-&dqyhv kh-`mr yvh `lhy &b`vt `lhy ysrl `m- y&` t& `l-sry mlk-bbl vxyth npsk vyhjr hz`t l` tsrp b`s vxyth `th vbytk. ¹⁸ v`m l`-t& `l-sry mlk bbl vntnh hjyr hz`t byd hksdym vsrvh b`s v`th l`-tml+ mydm. ¹⁹ vy`mr hmlk &dqyhv `l-yrmyhv `ny d`g `t-hyvdym `sr nplv `l- hksdym pn-ytnv `ty bydm vhtjlv-by. ²⁰ vy`mr yrmyhv l` ytnv smj-n` bqvl yvh l`sr `ny dbr `lyk vyy+b lk vxy npsk. ²¹ v`m-m`n `th l&`t zh hdbv `sr hr`ny yvh. ²² vnhh kl-hnsym `sr ns`rv bbytk mlk-yhvdh mv&`vt `l-sry mlk bbl vnhh `mrvt h\$ytk vyklv lk `nsy slmk h+bjv bb& rglk n\$gv `xvr. ²³ v`t-kl-nsyk v`t-bnyk mv&`ym `l-hksdym v`th l`-tml+ mydm ky byd mlk-bbl tps v`t-hjyr hz`t tsrp b`s. ²⁴ vy`mr &dqyhv `l-yrmyhv `ys `l-ydj bdbrym-h`lh vl` tmvt. ²⁵ vky-ysmjv hsrym ky-dbrty `tk vb`v `lyk v`mr v`lyk hgydh-n` lnv mh-dbrt `l-hmlk `l-tkxv mmnv vl` nmytk vmh-dbr `lyk hmlk.

²⁶ v`mrt `lyhm mpyl-`ny txnty lpny hmlk lblty hsybny byt yhvntn lmvnt sm. ²⁷ vyb`v kl-hsrym `l-yrmyhv vvs`lv `tv vygd lhm kkl-hdbrym h`lh `sr &vh hmlk vyxrsv mmnv ky l`-nsmj hdb. ²⁸ vysb yrmyhv bx&r hm+rh jd-yvm `sr-nlkdh yrvslm vhyh k`sr nlkdh yrvslm.

Chapter 39

¹ bsnh htsjyt l&dqyhv mlk-yhvdh bxds hjsry b` nbvkdre`r mlk-bbl vkl-xylv `l-yrvslm vy&rv jlyh. ² bjsty-jsrh snh l&dqyhv bxds hrbyjy btsjh lxds hbqjh hjyr. ³ vyb`v kl sry mlk-bbl vysbv bsjr htvk nrgl sr-`&r \$mgr-nbv sr- \$kym rb-\$ry\$ nrgl sr-`&r rb-mg vkl-s`ryt sry mlk bbl. ⁴ vyhy k`sr r`m &dqyhv mlk-yhvdh vkl `nsy hmlxmh vybrxv vy&`v lyh mn-hjyr drk gn hmlk bsjr byn hxmtym vy&` drk hjrbh. ⁵ vyrdpv xyl-ksdym `xryhm vysgv `t-&dqyhv bjrvt yrxx vyqxv `tv vyjlhv `l-nbvkdre`r mlk-bbl rblth b`r& xmt vydr `tv msp+ym. ⁶ vysx+ mlk bbl `t-bny &dqyhv brblh ljnyv v`t kl-xry yhvdh sx+ mlk bbl. ⁷ v`t-jyny &dqyhv jvr vy`\$rhv bnxstym lby` `tv bblh. ⁸ v`t-byt hmlk v`t-byt hjm srpv hksdym b`s v`t-xmvt yrvslm nt&v. ⁹ v`t ytr hjm hns`rym bjyr v`t-hnplym `sr nplv jlyv v`t ytr hjm hns`rym hglh nbvzr-`dn rb-+bxym bbl. ¹⁰ vmn-hjm hdlym `sr `yn-lhm m`vmh hs`yr nbvzr`dn rb-+bxym b`r& yhvdh vytn lhm krmym vygbym byvm hhv`. ¹¹ vy&v nbvkdre`r mlk-bbl jl-yrmyhv byd nbvzr`dn rb-+bxym l`mr. ¹² qxnv vjnyk sym jlyv v`l-tjs lv m`vmh rj ky `m k`sr ydr `lyk kn jsh jmv. ¹³ vyslx nbvzr`dn rb-+bxym vnbvszbn rb-\$ry\$ vnrgl sr-`&r rb-mg vkl rby mlk-bbl. ¹⁴ vyslxv vyqxv `t-yrmyhv mx&r hm+rh vytnv `tv `l-gdlyhv bn-`xyqm bn-spn lhv&`hv `l-hbyt vysb btvk hjm. ¹⁵ v`l-yrmyhv hyh dbr-yhvh bhytv j&vr bx&r hm+rh l`mr. ¹⁶ hlvk v`mrt ljbd-mlk hkvsy l`mr kh-`mr yhvh &b`vt `lhy ysrl hny mby `t-dbry `l-hjyr hz`t lrjh vl` l+vbh vhyv lpnyk byvm hhv`. ¹⁷ vh&lyk byvm-hhv` n`m-yhvh vl` tntn byd h`nsym `sr-`th ygvv mpyhm. ¹⁸ ky ml+ `ml+k vbxrb l` tpl vhyth lk npsk lsll ky-b+xt by n`m- yhvh.

Chapter 40

¹ hdb`sr-hyh `l-yrmyhv m`t yhvh `xr slx `tv nbvzr`dn rb-+bxym mn-hrmh bqxtv `tv vhv-`\$vr b`zqym btvk kl-glvt yrvslm vyhvdh hmglym bblh. ² vyqx rb-+bxym lrymyhv vy`mr `lyv yhvh `lhyk dbr `t-hrjh hz`t `l-hmqvm hzh. ³ vyb` vyjs yhvh k`sr dbr ky-x+`tm lyhvh vl`-smjtm bqvlv vhyh lkm dbr hzh. ⁴ vjth hnh ptxyk hyvm mn-h`zqym `sr jl-ydk `m-+vb bjnyk lbv` `ty bbl b`v`sym `t-jyny jlyk v`m-rj bjnyk lbv-`ty bbl xdl r`h kl-h`r& lpnyk `l-+vb v`l-hysr bjnyk llkt smh lk. ⁵ vjvndv l`-ysvb vsbh `l-gdlyh bn-`xyqm bn-spn `sr hpqyd mlk- bbl bjry yhvdh vsb `tv btvk hjm `v `l-kl-hysr bjnyk llkt lk vytn-lv rb-+bxym `rxh vms`t vyslxhv. ⁶ vyb` yrmyhv `l-gdlyh bn-`xyqm hm&pth vysb `tv btvk hjm hns`rym b`r&. ⁷ vysmjv kl-sry hxylym `sr bsdh hmh v`nsyhm ky-hpqyd mlk-bbl `t- gdlyhv bn-`xyqm b`r& vky hpqyd `tv `nsym vnsym v+p vmdlt h`r& m`sr

l`-hglv bblh. ⁸ vyb`v `l-gdlyh hm&pth vysmj`l bn-ntnyhv vyvxnn vyvntn bny-qrx vsryh bn-tnxmt
 vbny jvpy hn+pty vyznyhv bn-hmjky hmh v`nsyhm. ⁹ vysbj lhm gdlyhv bn-`xyqm bn-spñ vl`nsyhm
 l`mr `l-tyr`v mjbvd hksdym sbv b`r& vjbdv `t-mlk bbl vyy+b lkm. ¹⁰ v`ny hnny ysb bm&ph ljmd
 lpny hksdym `sr yb`v `lynv v`tm ` \$pv yyn vqy& vsmn vsmv bklykm vsbv bjrykm `sr-tpstm. ¹¹
 vgm kl-hyhvdym `sr-bmv`b vbbny-jmvn vb`dvm v`sr bkl-h`r&vt smjv ky-ntn mlk-bbl s`ryt lyhvdh
 vky hpqyd jlyhm `t-gdlyhv bn-`xyqm bn-spñ. ¹² vysbv kl-hyhvdym mkl-hmqmvt `sr ndxv-sm
 vyb`v `r&-yhvdh `l-gdlyhv hm&pth vy` \$pv yyn vqy& hrbh m`d. ¹³ vyvxnn bn-qrx vkl-sry hxylym
 `sr bsdh b`v `l-gdlyhv hm&pth. ¹⁴ vy`mr v`lyv hydj tdj ky bjly\$ mlk bny-jmvn slx `t-ysmj`l bn-
 ntnyh lhktk nps vl`-h`myn lhm gdlyhv bn-`xyqm. ¹⁵ vyvxnn bn-qrx `mr `l-gdlyhv b\$tr bm&ph
 l`mr `lkh n` v`kh `t- ysmj`l bn-ntnyh v`ys l` ydj lmh ykkh nps vnp&v kl-yhvdh hnqb&ym `lyk
 v`bdh s`ryt yhvdh. ¹⁶ vy`mr gdlyhv bn-`xyqm `l-yvxnn bn-qrx `l-tjs `t-hdbr hzh ky- sqr `th dbr
 `l-ysmj`l.

Chapter 41

¹ vyhy bxds hsbyjy b` ysmj`l bn-ntnyh bn-`lysmj mizrj hmlvkh vrby hmlk vjsrh `nsym `tv
 `l-gdlyhv bn-`xyqm hm&pth vy`klv sm lxm yxdv bm&ph. ² vyqm ysmj`l bn-ntnyh vjsrt h`nsym
 `sr-hyv `tv vykv `t-gdlyhv bn-`xyqm bn-spñ bxbv vymt `tv `sr-hpqyd mlk-bbl b`r&. ³ v`t kl-hyhvdym
 `sr-hyv `tv `t-gdlyhv bm&ph v`t-hksdym `sr nm&`v-sm `t `nsy hmlxmh hkh ysmj`l. ⁴ vyhy byvm
 hsny lhmyt `t-gdlyhv v`ys l` ydj. ⁵ vyb`v `nsym mskm mslv vmsmrñ smnym `ys mglxy zqn vqrjy
 bgdym vmtgddym vmnxh vlbnh bydm lhby` byt yhv. ⁶ vy&` ysmj`l bn-ntnyh lqr`tm mn-hm&ph
 hlk hlk vbkh vyhy kpgs `tm vy`mr `lyhm b`v `l-gdlyhv bn-`xyqm. ⁷ vyhy kbv`m `l-tvk hjyr vysx+m
 ysmj`l bn-ntnyh `l-tvk hbvr hv`vh `nsym `sr-`tv. ⁸ vjsrh `nsym nm&`v-bm vy`mr v`l-ysmj`l `l-tmtv
 ky-ys-lnv m+mnym bsdh x+yv vsjrym vsmn vdbv vyxdl vl` hmytm btvk `xyhm. ⁹ vhbvr `sr hslyk
 sm ysmj`l `t kl-pgry h`nsym `sr hkh byd- gdlyhv hv` `sr jsh hmlk ` \$` mpny bjs` mlk-ysr`l `tv ml`
 ysmj`l bn-ntnyhv xlym. ¹⁰ vysb ysmj`l `t-kl-s`ryt hjm `sr bm&ph `t-bnvt hmlk v`t-kl- hjm hns`rym
 bm&ph `sr hpqyd nbvzr`dn rb-+bxym `t-gdlyhv bn-`xyqm vysbm ysmj`l bn-ntnyh vylk ljbr `l-bny
 jmvn. ¹¹ vysmj yvxnn bn-qrx vkl-sry hxylym `sr `tv `t kl-hrjh `sr jsh ysmj`l bn-ntnyh. ¹² vyqxv
 `t-kl-h`nsym vylkv lhlxm jm-ysmj`l bn-ntnyh vym&`v `tv `l-mym rbym `sr bgbjvn. ¹³ vyhy kr`vt
 kl-hjm `sr `t-ysmj`l `t-yvxnn bn-qrx v`t kl-sry hxylym `sr `tv vysmxv. ¹⁴ vy\$bv kl-hjm `sr-sbh
 ysmj`l mn-hm&ph vysbv vylkv `l-yvxnn bn- qrx. ¹⁵ vysmj`l bn-ntnyh nml+ bsmnh `nsym mpny
 yvxnn vylk `l-bny jmvn. ¹⁶ vyqx yvxnn bn-qrx vkl-sry hxylym `sr-`tv `t kl-s`ryt hjm `sr hsyb m`t
 ysmj`l bn-ntnyh mn-hm&ph `xr hkh `t-gdlyhv bn-`xyqm gbrym `nsy hmlxmh vnsym v+p v\$r\$ym
 `sr hsyb mgbjvn. ¹⁷ vylkv vysbv bgrvt kmvhm `sr-`&l byt lxm llkt lbv` m&rym. ¹⁸ mpny hksdym
 ky yr`v mpnyhm ky-hkh ysmj`l bn-ntnyh `t-gdlyhv bn-`xyqm `sr-hpqyd mlk-bbl b`r&.

Chapter 42

¹ vygsv kl-sry hxylym vyvxnn bn-qrx vyznyh bn-hvsjyh vkl-hjm mq+n vjd-gdvl. ² vy`mr v`l-yrmyhv hnby` tpl-n` txntnv lpnyk vhtpll bjdnv `l- yvhv `lhyk bjd kl-hs`ryt hz`t ky-ns`rnv mj+ mhrbh k`sr jynyk r`vt `tnv. ³ vygd-lnv yvhv `lhyk `t-hdrk `sr nlk-bh v`t-hdbr `sr njsh. ⁴ vy`mr `lyhm yrmyhv hnby` smjty hnny mtpll `l-yvhv `lhykm kdbrykm vhyh kl-hdbr `sr-yjnh yvhv `tkm `gyd lkm l`-`mnj mkm dbr. ⁵ vhmh `mr v`l-yrmyhv yhy yvhv bnv ljd `mt vn`mn `m-l` kkl-hdbr `sr yslxk yvhv `lhyk `lynv kn njsh. ⁶ `m-+vb v`m-rj bqvl yvhv `lhynv `sr `nv slxym `tk `lyv nsmj lmjn `sr yy+b-lnv ky nsmj bqvl yvhv `lhynv. ⁷ vyhy mq& jsrt ymym vyhy dbr-yvhv `l-yrmyhv. ⁸ vyqr` `l-yvxnn bn-qrx v`l kl-sry hxylym `sr `tv vlkl-hjm lmq+n vjd-gdvl. ⁹ vy`mr `lyhm kh-`mr yvhv `lhy ysr`l `sr slxtm `ty `lyv lhpyl txntkm lpnyv. ¹⁰ `m-svb tsbv b`r& hz`t vbnyty `tkm vl` `hr\$ vn+jty `tkm vl` `tvs ky nxmty `l-hrjh `sr jsyty lkm. ¹¹ `l-tyr`v mpny mlk bbl `sr-`tm yr`ym mpnyv `l-tyr`v mmnv n`m- yvhv ky-`tkm `ny lhvsyj `tkm vlh&yl `tkm mydv. ¹² v`tn lkm rxmym vrxm `tkm vhsyb `tkm `l-`dmtkm. ¹³ v`m-`mrym `tm l` nsb b`r& hz`t lblty smj bqvl yvhv `lhykm. ¹⁴ l`mr l` ky `r& m&rym nbv` `sr l`-nr`h mlxmh vqvl svpr l` nsmj vllxm l`-nrjb vsm nsb. ¹⁵ vjth lkn smjv dbr-yvhv s`ryt yvhv kh-`mr yvhv &b`vt `lhy ysr`l `m-`tm svm tsmvn pnykm lb` m&rym vb`tm lgvr sm. ¹⁶ vhyth hxb`sr `tm yr`ym mmnh sm tsyg `tkm b`r& m&rym vhrjb `sr-`tm d`gym mmnv sm ydbq `xrykm m&rym vsm tmtv. ¹⁷ vyhyv kl-h`nsym `sr-smv `t-pnyhm lbv` m&rym lgvr sm ymvtv bxb`brjb vdbdr vl`-yhyh lhm sryd vply+ mpny hrjh `sr `ny mby` jlyhm. ¹⁸ ky kh `mr yvhv &b`vt `lhy ysr`l k`sr ntk `py vxmty jl-ysby yrvslm kn ttk xmty jlykm bb`km m&rym vhyym l`lh vlsmh vlqllh vlxrp` vl`-tr`v jvd `t-hmqvm hzh. ¹⁹ dbr yvhv jlykm s`ryt yvhv `l-tb`v m&rym ydj tdjv ky-hjydy bkm hyvm. ²⁰ ky htjym bnpsvtykm ky-`tm slxtm `ty `l-yvhv `lhykm l`mr htpll bjdnv `l-yvhv `lhynv vkkk `sr y`mr yvhv `lhynv kn hgd-lnv vjsynv. ²¹ v`gd lkm hyvm vl` smjtm bqvl yvhv `lhykm vlkl `sr-slxy `lykm. ²² vjth ydj tdjv ky bxb`brjb vdbdr tmvtv bmqvm `sr xp&tm lbv` lgvr sm.

Chapter 43

¹ vyhy kklvt yrmyhv ldbr `l-kl-hjm `t-kl-dbry yvhv `lhyhm `sr slxv yvhv `lhyhm `lyhm `t kl-hdbrym h`lh. ² vy`mr jzryh bn-hvsjyh vyvxnn bn-qrx vkl-h`nsym hzdym `mrym `l- yrmyhv sqr `th mdr l` slxk yvhv `lhynv l`mr l`-tb`v m&rym lgvr sm. ³ ky brvk bn-nryh m\$yt `tk bnv lmjn tt `tnv byd-hksdym lhmyt `tnv vlhglvt `tnv bbl. ⁴ vl`-smj yvxnn bn-qrx vkl-sry hxylym vkl-hjm bqvl yvhv lsbt b`r& yvhv. ⁵ vyqx yvxnn bn-qrx vkl-sry hxylym `t kl-s`ryt yvhv `sr-sbv mkl-hgvym `sr ndxv-sm lgvr b`r& yvhv. ⁶ `t-hgbrym v`t-hnsym v`t-h+p v`t-bnvt hmlk v`t kl-hnps `sr hnyx nbvzr`dn rb-+bxym `t-gdlyh bn-`xyqm bn-sp`n v`t yrmyhv hnby` v`t-brvk bn-nryhv. ⁷ vyb`v `r& m&rym ky l` smjv bqvl yvhv vyb`v jd-txpnx\$. ⁸ vyhy dbr-yvhv `l-yrmyhv btxpnx\$ l`mr. ⁹ qx bydk `bnym gdlvt v+mmtm bml+ bmlbn `sr bptx byt-prjh btxpnx\$ ljyny `nsym yhvdy. ¹⁰ v`mr

`lyhm kh-`mr yvh &b`vt `lhy ysr`l hnny slx vlqxy `t- nbvkdre`r mlk-bbl jbdy vsmty k\$`v mmjl l`bnyh h`lh `sr +mnty vn+h `t-sprvr vlyhm. ¹¹ vb`h vkhk `t-`r& m&rym `sr lmvv lmvv v`sr lsby lsby v`sr lxb lxb. ¹² v&ty `s bby `lhy m&rym vsrpm vsbm vj+h `t-`r& m&rym k`sr- yj+h hrjh `t-bgdv vy&` msm bslvm. ¹³ vsbr `t-m&bvt byt sms `sr b`r& m&rym v`t-bty `lhy-m&rym ysrp b`s.

Chapter 44

¹ hdbv `sr hyh `l-yrmyhv `l kl-hyhdym hysbym b`r& m&rym hysbym bmgdl vbtvpxx\$ vbnv vb`r& ptrv\$ l`mr. ² kh-`mr yvh &b`vt `lhy ysr`l `tm r`ytm `t kl-hrjh `sr hb`ty jl-yrvslm vjl kl-jry yvhdh vnm xrbh hyvm hzh v`yn bhm yvsb. ³ mpny rjtm `sr jsv lhkj\$ny llkt lq+r ljbv l`lhyh `xrym `sr l` ydjvm hmh `tm v`btykm. ⁴ v`slx `lykm `t-kl-jbdy hnby`ym hskym vslx l`mr `l-n` tjsv `t dbr-htjbb hz`t `sr sn`ty. ⁵ vl` smjv vl`-h+v `t-`znm lsvb mrjtm lbtly q+r l`lhyh `xrym. ⁶ vttk xnty v`py vtbjr bjry yvhdh vbv&vt yrvslm vthyynh lxbh lsmmh kyvm hzh. ⁷ vjth kh-`mr yvh `lhy &b`vt `lhy ysr`l lmh `tm jsym rjh gdlv `l-npstkm lhkryt lkm `ys-v`sh jvll vyvny mtvk yvhdh lbtly hvtyr lkm s`ryt. ⁸ lhkj\$ny bmjy ydykm lq+r l`lhyh `xrym b`r& m&rym `sr-`tm b`ym lgvr sm lmjn hkryt lkm vlmjn hvtkm lqllh vlxrph bkl gvyy h`r&. ⁹ hskxtm `t-rjvt `bvtykm v`t-rjvt mlky yvhdh v`t rjvt nsyv v`t rjtkm v`t rjt nsykm `sr jsv b`r& yvhdh vbv&vt yrvslm. ¹⁰ l` dk`v jd hyvm hzh vl` yr`v vl`-hlkv bvtvty vbvqxy `sr-ntty lpykm vlpny `bvtykm. ¹¹ lkn kh-`mr yvh &b`vt `lhy ysr`l hnny sm pny bkm lrjh vlhkryt `t-kl-yvhdh. ¹² vlqxy `t-s`ryt yvhdh `sr-smv pnyhm lbv` `r&-m&rym lgvr sm vtmv kl b`r& m&rym yplv bxb brjb ytmv mq+n vjd-gdvl bxb vbrjb ymtv vhyv l`lh lsmh vlqllh vlxrph. ¹³ vpqdy jl hyvsbym b`r& m&rym k`sr pqdy jl-yrvslm bxb brjb vbdbr. ¹⁴ vl` yhyh ply+ vsryd ls`ryt yvhdh hb`ym lgvr-sm b`r& m&rym vlsvb `r& yvhdh `sr-hmh mns`ym `t-npsm lsvb lsbt sm ky l`-ysvbv ky `m-pl+ym. ¹⁵ vyjnv `t-yrmyhv kl-h`nsym hydjym ky-mq+rvt nsym l`lhyh `xrym vkl-hnsym hjmdvt qhl gdvl vkl-hjm hysbym b`r&-m&rym bptrv\$ l`mr. ¹⁶ hdbv `sr-dbrt `lynv bsm yvh `ynnv smjym `lyk. ¹⁷ ky jsh njsh `t-kl-hdbv `sr-y&` mpnyv lq+r lmlkt hsmym vh\$yk- lh n\$kyk k`sr jsynv `nxnv v`btynv mlkynv vsrynv bjry yvhdh vbv&vt yrvslm vnsbj-lxm vnhyh +vbym vrjh l` r`ynv. ¹⁸ vmn-`z xdlv lq+r lmlkt hsmym vh\$k-lh n\$kyk x\$rnv kl vbxb vbrjb tmnv. ¹⁹ vky-`nxnv mq+rym lmlkt hsmym vlh\$k lh n\$kyk hmblydy `nsynv jsynv lh kvnym lhj&bh vh\$k lh n\$kyk. ²⁰ vy`mr yrmyhv `l-kl-hjm jl-hgbrym vjl-hnsym vjl-kl-hjm hjnym `tv dbr l`mr. ²¹ hl v` `t-hq+r `sr q+rtm bjry yvhdh vbv&vt yrvslm `tm v`bvtykm mlkykm vsrykm vjm h`r& `tm zkr yvh vtjlh jl-lbv. ²² vl`-yvkl yvh jvd ls`t mpny rj mjlykm mpny hvjbt `sr jsytm vthy `r&km lxbh vlsmh vlqllh m`yn yvsb khyvm hzh. ²³ mpny `sr q+rtm v`sr x+`tm lyvh vl` smjtm bqvl yvh vbtrtv vbvqxyv vbjdvtyv l` hlktm jl-kn qr`t `tkm hrjh hz`t kyvm hzh. ²⁴ vy`mr yrmyhv `l-kl-hjm v`l kl-hnsym smjv dbr-yvh kl-yvhdh `sr b`r& m&rym. ²⁵ kh-`mr yvh-&b`vt `lhy ysr`l l`mr `tm vsykm vtdbrnh bpykm vbydykm ml`tm l`mr jsh njsh `t-ndrynv `sr ndrnyv lq+r lmlkt hsmym vlh\$k lh n\$kyk hqym tqymnh `t-ndrykm vjsh tjsynh `t- ndrykm. ²⁶ lkn

smjv dbr-yvh kl-yvdh hysbym b`r& m&rym hnny nsbjty bsmv hgdvl `mr yvh `m-yhyh jvd smy nqr` bpy kl`ys yvdh `mr xy-`dny yvh bkl-`r& m&rym. ²⁷ hnny sqd jlyhm lrjh vl` l+vvh vtmv kl`ys yvdh `sr b`r&- m&rym bxbv vbrjb jd-klvtm. ²⁸ vply+y xrb ysvn mn-`r& m&rym `r& yvdh mty m\$pr vydjv kl- s`ryt yvdh hb`ym l`r&-m&rym lgvr sm dbr-my yqvm mmny vmhm. ²⁹ vz`t-lkm h`vt n`m-yvh ky-pqd `ny jlykm bmqvm hzh lmjn tdjv ky qvm yqvmv dbry jlykm lrjh. ³⁰ kh `mr yvh hnny ntn `t-prjh xprj mlk-m&rym byd `ybyv vbyd mbqsy npsv k`sr ntty `t-&dqyhv mlk-yvdh byd nbvldr`&r mlk-bbl `ybv vmbqs npsv.

Chapter 45

¹ hdbv `sr dbr yrmyhv hnby` `l-brvk bn-nryh bktbv `t-hdbrym h`lh jl-\$pr mpy yrmyhv bsnh hrbjyt lyhvyqym bn-y`syhv mlk yvdh l`mr. ² kh-`mr yvh `lhy ysr`l jlyk brvk. ³ `mrt `vy-n` ly ky-y\$pr yvh ygvn jl-mk`by ygjty b`nxyt vmnvxh l` m&`ty. ⁴ kh t`mr `lyv kh `mr yvh hnh `sr-bnyty `ny hr\$ v`t `sr-n+jty `ny nts v`t-kl-h`r& hy`. ⁵ v`th tbqs-lk gdlvt `l-tbqs ky hnny mby` rjh jl-kl-bsr n`m- yvh vntty lk `t-npsk lsll jl kl-hmqmvt `sr tlk-sm.

Chapter 46

¹ `sr hyh dbr-yvh `l-yrmyhv hnby` jl-hgvym. ² lm&rym jl-xyl prjh nkvl mlk m&rym `sr-hyh jl-nhr-prt bkrkms `sr hkh nbvldr`&r mlk bbl bsnt hrbjyt lyhvyqym bn-y`syhv mlk yvdh. ³ jrkv mgn v&nh vgsv lmlxmh. ⁴ `srv h\$y\$ym vjlv hpsym vhty&bv bkvbjym mrqv hrmxym lbsv h\$rynt. ⁵ mdvj r`yty hmh xty m n\$gym `xvr vgbvryhm yktv vmnv\$ n\$y vl` hpnv mgvr m\$byb n`m-yvh. ⁶ `l-ynv\$ hql v`l-yml+ hgbvr &pvnh jl-yd nhr-prt kslv vnplv. ⁷ my-zh ky`r yjlv knhrvt ytgjsv mymyv. ⁸ m&rym ky`r yjlv vknhrvt ytgjsv mym vy`mr `jlv `k\$h-`r& `bydh jyr vysby bh. ⁹ jlv h\$y\$ym vthllv hrkb vy&`v hgbvrym kvs vpv+ tpsy mgn vlvdy m tpsy drky qst. ¹⁰ vhyvm hhv` l`dny yvh &b`vt yvm nqmh lhnqm m&ryv v`klh xrb vsbjh vrvth mdmm ky zbx l`dny yvh &b`vt b`r& &pvv `l-nhr-prt. ¹¹ jly gljd vqxy &ry btvlt bt-m&rym lsv` hrbyty rp`vt tjlv `yn lk. ¹² smjv gvym qlvnk v&vxtk ml`h h`r& ky-gbvr bgbvr kslv yxdyv nplv snyhm. ¹³ hdbv `sr dbr yvh `l-yrmyhv hnby` lbv` nbvldr`&r mlk bbl lhkv t-`r& m&rym. ¹⁴ hgydv m&rym vhsmyjv bmgdvl vhsmyjv bnp vbtxpax\$ `mrv hty&b vhkn lk ky-`klh xrb \$bybyk. ¹⁵ mdvj n\$xp `byryk l` jmd ky yvh hdpv. ¹⁶ hrbh kvsl gm-npl `ys `l-rjhv vy`mrv qvmh vnsbh `l-jmnv v`l- `r& mvltdnv mpny xrb hyvnh. ¹⁷ qr`v sm prjh mlk-m&rym s`vn hjbyr hmvd. ¹⁸ xy-`ny n`m-hmlk yvh &b`vt smv ky ktbvr bhrym vkkrm l bym ybv`. ¹⁹ kly gvlv jsy lk yvsbt bt-m&rym ky-np lsmh thyh vn&th m`yn yvsb. ²⁰ jglh yph-pyh m&rym qr& m&pvv b` b`. ²¹ gm-skryh bqrhb kjgly mrbq ky-gm-hmh hpnv n\$y yxdyv l` jmdv ky yvm `ydm b` jlyhm jt pqdtm. ²² qvlh knxs ylk ky-bxyl ylv vbqrdmvt b`v

lh kx+by j&ym. ²³ krtv yjrh n`m-yhvh ky l` yxqr ky rbv m`rbh v`yn lhm m\$pr. ²⁴ hbysh bt-m&rym ntnh byd jm-&pvn. ²⁵ `mr yhvh &b`vt `lhy ysr`l hnny pvqd `l-`mvn mn` vjl-prjh vjl- m&rym vjl-`lhyh vjl-mlkyh vjl-prjh vjl hb+xym bv. ²⁶ vnttym byd mbqsy npsm vbyd nbvkd`r`&r mlk-bbl vbyd-jbdyv v`xry-kn tskn kymy-qdm n`m-yhvh. ²⁷ v`th `l-tyr` jbdy yjqb v`l-txt ysr`l ky hnny mvsjk mrxvq v`t- zrjk m`r& sbym vsb yjqvb vsq+ vs`nn v`yn mxryd. ²⁸ `th `l-tyr` jbdy yjqb n`m-yhvh ky `tk `ny ky `jsh klh bkl- hgvyv `sr hdxyk smh v`tk l`-`jsh klh vy\$rtk lmsp+ vnqh l` `nqk.

Chapter 47

¹ `sr hyh dbr-yhvh `l-yrmyhv hnby` `l-plstym b+rm ykh prjh `t- jzh. ² kh `mr yhvh hnh-mym jlym m&pvn vhyv lnxl sv+p vys+pv `r& vmlv`h jyr vysby bh vzjqv h`dm vhyll kl yvsb h`r&. ³ mqvl sj+t pr\$vt `byryv mrjs lrkbv hmvn glglyv l`-hpnv `bvt `l- bnym mrpyvn ydym. ⁴ jl-hyvm hb` lsdvd `t-kl-plstym lhkryt l&r vl&ydv n kl sryd jzr ky-sdd yhvh `t-plstym s`ryt `y kptvr. ⁵ b`h qrxh `l-jzh ndmth `sqlvn s`ryt jmqm jd-mty ttgvddy. ⁶ hvy xrb lyhvh jd-`nh l` tsq+y h`\$py `l-tjrk hrgjy vdmv. ⁷ `yk tsq+y vyhvh &vh-lh `l-`sqlvn v`l-xvp hym sm yjdh.

Chapter 48

¹ lmv`b kh-`mr yhvh &b`vt `lhy ysr`l hvy `l-nbv ky sddh hbysh nlkdh qrytym hbysh hmsgb vxth. ² `yn jvd thlt mv`b bxsbnv xsbv jlyh rjh lkv vnkrytnh mgvy gm- mdmn tdmy `xryk tlk xrb. ³ qvl &jqh mxrvnym sd vsbr gdvl. ⁴ nsbrh mv`b hsmjyv zjqh &jvryh. ⁵ ky mjll hlxtv bbky yjlh-bky ky bmvrd xrvnym &ry &jqt-sbr smjv. ⁶ n\$ v ml+v npskm vthyynh kjrvjr bmdbr. ⁷ ky yjn b+xk bmjsyk vb`v&rvtyk gm-`t tlkdy vy&` kmys bgvlh khnyv vsryv yxd. ⁸ vyb` sdd `l-kl-jyr vjyr l` tml+ v`bd hjmq vnsmd hmysr `sr `mr yhvh. ⁹ tnv-&y& lmv`b ky n&` t&` vjryh lsmh thyynh m`yn yvsb bhn. ¹⁰ `rvr jsh ml`kt yhvh rmyh v`rvr mnj xrbv mdm. ¹¹ s`nn mv`b mnjvryv vsq+ hv` `l-smryv vl`-hvrq mkly `l-kly vbgvlh l` hlk jl-kn jmd +jmv bv vryxv l` nmr. ¹² lkn hnh-ymym b`ym n`m-yhvh vslxty-lv &jym v&jhv vklyv yryqv vnbyhm ynp&v. ¹³ vbs mv`b mkmvs k`sr-bsv byt ysr`l mbyt `l mb+xm. ¹⁴ `yk t`mrv gbvrym `nxnv v`nsy-xyl lmlxmh. ¹⁵ sdd mv`b vjryh jlh vmbxr bxvryv yrdv l+bx n`m-hmlk yhvh &b`vt smv. ¹⁶ qrvb `yd-mv`b lbv` vrjtv mhrh m`d. ¹⁷ ndv lv kl-\$bybyv vkl ydvy smv `mrv `ykh nsbr m+h-jz mql tp`rh. ¹⁸ rdy mkbvd ysby b&m` ysbt bt-dybnv ky-sdd mv`b jlh bk sxt mb&ryk. ¹⁹ `l-drk jmdy v&py yvsbt jrvjr s`ly-n\$ vnml+h `mry mh-nhyth. ²⁰ hbys mv`b ky-xth hylyly vzjqy hgydv b`ravn ky sdd mv`b. ²¹ vmsp+ b` `l-`r& hmysr `l-xlvn v`l-yh&h vjl-mvpjt. ²² vjl-dybnv vjl-nbv vjl-byt dblytym. ²³ vjl qrytym vjl-byt gmvl vjl-byt mjvn. ²⁴ vjl-qryvt vjl-b&rh vjl kl-jry `r& mv`b hrxqvt vhrbvt. ²⁵ ngdjh qrn mv`b vzrv nsbrh n`m yhvh. ²⁶ hskyrhv ky jl-yhvh hgdy l v\$pp mv`b bqy`v vhyh lsxq gm-hv`. ²⁷ v`m lv` hsqx hyh lk ysr`l `m-bgnbym

nm&`h ky-mdy dbryk bv ttnvdd. ²⁸ jzbv jrym vsknv b\$lj ysby mv`b vhyv kyvnh tqnn bjry py-pxt. ²⁹ smjnv g`vn-mv`b g`h m`d gbhv vg`vvnv vg`vtv vrm lbv. ³⁰ `ny ydjty n`m-yhvh jbrtv vl`-kn bdyv l`-kn jsv. ³¹ jl-kn jl-mv`b `ylyl vlmv`b klh `zjq `l-`nsy qyr-xrs yhgh. ³² mbky yjzr `bkh-lk hgpn sbmh n+ystyky jbrv ym jd ym yjzr ngjv jl-qy&k vjl-b&yryk sdd npl. ³³ vn`\$ph smxh vgy l mkrml vm`r& mv`b vyy n myqby m hsbty l`-ydrk hydd hydd l` hydd. ³⁴ mzzqt xsbv n jd-`ljh jd-yh& ntnv qvlm m&jr jd-xrny m jglt slsyh ky gm-my nmry m lmsmv t yhyv. ³⁵ vhsbty lmv`b n`m-yhvh mj l h bmh vmq+y r l`hyv. ³⁶ jl-kn lby lmv`b kx llym yhmh vlby `l-`nsy qyr-xrs kxlyly m yhmh jl-kn ytrt jsh `bdv. ³⁷ ky kl-r`s qrxh vkl-zqn grjh jl kl-ydym gddt vjl-mtnym sq. ³⁸ jl kl-ggvt mv`b vbrxbtyh klh m\$pd ky-sbrty `t-mv`b kkly `yn- xp& bv n`m-yhvh. ³⁹ `yk xth hylylv `yk hpnh-jrp mv`b bvs vhyh mv`b lsxq vlmxth lkl-\$bybyv. ⁴⁰ ky-kh `mr yhv hnh knsr yd`h vprs knpyv `l-mv`b. ⁴¹ nlkdh hqryvt vhm&dvt ntpsh vhyh lb gbvry mv`b byvm hhv` klb `sh m&rh. ⁴² vnsmd mv`b mjm ky jl-yhvh hgdy l. ⁴³ pxd vpxt vpx jlyk yvsb mv`b n`m-yhvh. ⁴⁴ hny\$ mpny hpxd ypl `l-hpxt vj l h mn-hpxt ylk d bpx ky-`by` `lyh `l-mv`b snt pqdtm n`m-yhvh. ⁴⁵ b&l xsbv n jmdv mkx n\$ym ky-`s y&` mxsbv n vlhbh mbyn \$yxvn vt`kl p` t mv`b vqdqd bny s`vn. ⁴⁶ `vy-lk mv`b `bd jm-kmvs ky-lq xv bnyk bsby vbntyk bsbyh. ⁴⁷ vsbty sbvt-mv`b b`xryt hymym n`m-yhvh jd-hnh msp+ mv`b.

Chapter 49

¹ lbny jmvn kh `mr yhv hbnym `yn lysr`l `m-yvrs `yn lv mdvj yrs mlkm `t-gd vjmv bjryv ysb. ² lkn hnh ymym b`ym n`m-yhvh vhs m jty `l-rbt bny-jmvn trvjt mlxmh vhyth ltl smmh vbntyh b`s t&tnh vyrs ysr`l `t-yrsyv `mr yhv. ³ hylyly xsbv n ky sddh-jy &jqn h bnt rbh xgrnh sqym \$pdnh vhtsv++nh bgdrvt ky mlkm bgvlh ylk khnyv vsryv yxdyv. ⁴ mh-tthlyl bjmqym zb jmqk hbt hsbvbbh hb+xh b`&rtyh my ybv` `ly. ⁵ hny mby` jlyk pxd n`m-`dny yhv &b`vt mkl-\$bybyk vndxtm `ys l pnyv v`yn mqb& lndd. ⁶ v`xry-kn `syb `t-sbvt bny-jmvn n`m-yhvh. ⁷ l`dvm kh `mr yhv &b`vt h`yn jvd xkmh btymn `bdh j&h mbnym n\$rxh xkmtm. ⁸ n\$y hpnv hjmyqv lsbt ysby ddn ky `yd jsv hb`ty jlyv jt pqdtyv. ⁹ `m-b&rym b`v lk l` ys`rv jvllvt `m-gnbym blylh hsxytv dym. ¹⁰ ky-`ny xspty `t-jsv glyty `t-m\$tryv vnxbh l` yvkl sdd zrjv v`xyv vsknyv v`ynnv. ¹¹ jzbh ytmky `ny `xyh v`lmntyk jly tb+ xv. ¹² ky-kh `mr yhv hnh `sr-`yn msp+m lstvt hkv\$ stv ystv v`th hv` nqh tnqh l` tnqh ky sth tsth. ¹³ ky by nsbjty n`m-yhvh ky-lsmh lxrph lxr b vlqllh thyh b&rh vkl-jryh thyynh lxr bvt jvlm. ¹⁴ smvjh smjty m` t yhv v&y r bgvym slxv htqb&v vb`v jlyh vqvmv lmlxmh. ¹⁵ ky-hnh q+n nttyk bgvym bzyv b`dm. ¹⁶ tpl&tk hsy` `tk zdv n lbk skny bxgvy h\$lj tpsy mrv m gbjh ky-tgbyh knsr qnk msm `vrydk n`m-yhvh. ¹⁷ vhyth `dvm lsmh kl jbr jlyh ysm vsyrq jl-kl-mkvth. ¹⁸ kmhpk t \$dm vjmrh vsknyh `mr yhv l`-ysb sm `ys vl`-ygyr bh bn-`dm. ¹⁹ hnh k`ryh yj l h mg`vn hyrdn `l-nvh `ytn ky-`rgyjh `ry&nv mjlyh vmy bxvr `lyh `pqd ky my kmvny vmy yjy dny vmy-zh rjh `sr yjmd l pny. ²⁰ lkn smjv j&t-yhvh `sr yj& `l-`dvm vmxsbvtyv `sr xsb `l-ysby tymn `m-l` y\$xbvm &jyry h&`n `m-l` ysym jlyhm nvhm. ²¹ mqvl nplm rjsh h`r& &jqh bym-\$vp nsmj qvlh.

²² hnh knsr yjlh vyd`h vyprs knpyv jl-b&rh vhyh lb gbvry `dvm byvm hhv` klb `sh m&rh. ²³ ldmsq bvsh xmt v`rpd ky-smjh rjh smjv nmgv bym d`gh hsq+ l` yvkl. ²⁴ rpth dmsq hpnth Inv\$ vr++ hxzyqh &rh vxblm `xztz kyvldh. ²⁵ `yk l`-jzbh jyr thlh qryt msvsy. ²⁶ lkn yplv bxvryh brxbtyh vkl-`nsy hmlxmh ydmv byvm hhv` n`m yvhv &b`vt. ²⁷ vh&ty `s bxvmt dmsq v`klh `rmnvt bn-hdd. ²⁸ lqdr vlmmmlkvt x&vr `sr hkh nbvkdre &vr mlk-bbl kh `mr yvhv qvmv jlv `l-qdr vsddv `t-bny-qdm. ²⁹ `hlyhm v&`nm yqyv yryjvtyhm vkl-klyhm vgmlyhm ys`v lhm vqr`v jlyhm mgvr m\$byb. ³⁰ n\$V ndv m`d hjmyqv lsbt ysby x&vr n`m-yvhv ky-yj& jlykm nbvkdre &r mlk-bbl j&h vxsb jlyhm mxsbh. ³¹ qvmv jlv `l-gvy slyv yvsb lb+x n`m-yvhv l`-dlym vl`-bryx lv bdd ysknv. ³² vhyv gmlyhm lbz vhmvn mqnyhm lsll vzrtym lkl-rvx q&v&y p`h vmkl-jbryv `by` `t`-ydm n`m-yvhv. ³³ vhyth x&vr lmjvn tnym smmh jd-jvlm l`-ysb sm `ys vl`-ygvr bh bn-`dm. ³⁴ `sr hyh dbr-yvhv `l-yrmyhv hnby` `l-jylm br`sy mlkvt &dqyh mlk-yhvdh l`mr. ³⁵ kh `mr yvhv &b`vt hnny sbr `t-qst jylm r`sy gbvrtm. ³⁶ vhb`ty `l-jylm `rbj rvxvt m`rbj q&vt hsmym vzrtym lkl hrxvt h`lh vl`-yhyh hgyv `sr l`-ybv` sm ndxy jvlm. ³⁷ vhxty `t-jylm lpny `ybyhm vlpny mbqsy npsm vhb`ty jlyhm rjh `t-xrvn `py n`m-yvhv vslxty `xryhm `t-hxrb jd klvty `vtm. ³⁸ vsmt y k\$y bjylm vh`bdty msm mlk vsrym n`m-yvhv. ³⁹ vhyh b`xryt hymym `svb `t-sbyt jylm n`m-yvhv.

Chapter 50

¹ hdbre `sr dbr yvhv `l-bbl `l-`r& ksdym byd yrmyhv hnby`. ² hgydv bgvym vhsmyjv vs`v-n\$ hsmjv `l-tkxdv `mrv nlkdh bbl hbys bl xt mrdk hbysv j&byh xtv glvlyh. ³ ky jlh jlyh gvy m&pvn hv`-ysyt `t-`r&h lsmh vl`-yhyh yvsb bh m`dm vjd-bhmh ndv hlkv. ⁴ bymym hhmh vbjt hhy` n`m-yvhv yb`v bny-ysr`l hmh vbny-yhvdh yxdv hlkv vbkv ylkv v`t-yvhv `lhyhm ybqsv. ⁵ &yvn ys`lv drk hnh pnyhm b`v vnlvv `l-yvhv bryt jvlm l` tskx. ⁶ &n `bdvt hyh jmy rjyhm htjvm hrym svbbym mhr `l-gbjh hlkv skxv rb&m. ⁷ kl-mv&`yhm `klvm v&ryhm `mrv l` n`sm txt `sr x+`v lyvhv nvh- &dq vmqv `bvtyhm yvhv. ⁸ ndv mtvk bbl vm`r& ksdym y&`v vhyv kjtvdy lpy-&n. ⁹ ky hnh `nky mjyr vmjhl jl-bbl qhl-gvym gdlym m`r& &pvn vjrkv lh msm tlkd x&yv kgbvr mskyl l` ysvb ryqm. ¹⁰ vhyth ksdym lsll kl-slyh ysbjv n`m-yvhv. ¹¹ ky tsmxy ky tjlyz s\$y nxlty ky tpsv kjglh dsh vt&hly k`brym. ¹² bvsh `mkm m`d xprh yvldtkm hnh `xryt gvym mdr &yh vjrbh. ¹³ mq&p yvhv l` tsb vhyth smmh klh kl jbr jl-bbl ysm vsrq jl- kl-mkvtyh. ¹⁴ jrkv jl-bbl \$byb kl-drky qst ydv `lyh `l-txmv `l-x& ky lyvhv x+`h. ¹⁵ hryjv jlyh \$byb ntnh ydh nplv `svtyh nhr\$ vvmvtyh ky nqmt yvhv hy` hnqmv bh k`sr jsth jsv-lh. ¹⁶ krtv zvj mbbl vtps mgl bjt q&yr mpny xrb hyvnh `ys `l-jmv ypnv v`ys l`r&v yn\$v. ¹⁷ sh pzvrh ysrl `ryvt hdyxv hr`svn `klv mlk `svr vzh h`xrvn j&mv nbvkdre &r mlk bbl. ¹⁸ lkn kh-`mr yvhv &b`vt `lhy ysrl hnny pqd `l-mlk bbl v`l- `r&v k`sr pqdty `l-mlk `svr. ¹⁹ vsbty `t-ysr`l `l-nvhv vrjh hkrml vhsn vbhr `prym vhgld tsbj npsv. ²⁰ bymym hhm vbjt hhy` n`m-yvhv ybqs `t-jvn ysrl v`ynnv v`t- x+`t yhvdh vl` tm&`ynh ky `lxl l`sr `s`yr. ²¹ jl-h`r& mrtym jlh jlyh v`l-yvsby pqd xrb vxrm `xryhm n`m- yvhv vjsh kkl `sr &vytyk.

²² qvl mlxmh b`r& vsbr gdvl. ²³ `yk ngdj vysbr p+ys kl-h`r& `yk hyth lsmh bbl bgvym. ²⁴ yqsty lk vgm-nlkdt bbl v` t l` ydjt nm&`t vgm-ntpst ky byhvh htgryt. ²⁵ ptx yhvh `t-`v&rv vyv&` `t-kly zjmv ky-ml`kh hy` l`dny yhvh &b`vt b`r& ksdym. ²⁶ b`v-lh mq& ptxv m`b\$yh \$lvh kmv-jrmym vhxrymvh `l-thy-lh s`ryt. ²⁷ xrbv kl-pryh yrdv l+bx hvy jlyhm ky-b` yvmm jt pqdtm. ²⁸ qvl n\$ym vpl+ym m`r& bbl lhgyd b&yvn `t-nqmt yhvh `lhynv nqmt hyklv. ²⁹ hsmjyv `l-bbl rbym kl-drky qst xnv jlyh \$byb `l-yhy- ply+h slmv-lh kpjlh kkl `sr jsth jsv-lh ky `l-yhvh zdh `l-qdvs ysrl. ³⁰ lkn yplv bxvryh brxbtyh vkl-`nsy mlxmh ydmv byvm hhv` n`m- yhvh. ³¹ hnny `lyk zdvn n`m-`dny yhvh &b`vt ky b` yvmk jt pqdtyk. ³² vksl zdvn vnpl v`yn lv mqym vh&ty `s bjryv v`klh kl-\$bybtyv. ³³ kh `mr yhvh &b`vt jsvqym bny-ysrl vbny-yhvdh yxdv vkl-sbyhm hxzyqv bm m`nv slxm. ³⁴ g`lm xzq yhvh &b`vt smv ryb yryb `t-rybm lmjn hrgyj `t-h`r& vhrgyz lysby bbl. ³⁵ xrb jl-ksdym n`m-yhvh v`l-ysby bbl v`l-sryh v`l-xkmyh. ³⁶ xrb `l-hbdym vn`lv xrb `l-gbvryh vxtv. ³⁷ xrb `l-\$v\$yv v`l-rkbv v`l-kl-hjrb `sr btkvh vhyv lnsym xrb `l-`v&rtyh vbzzv. ³⁸ xrb `l-mymyhy vybsv ky `r& p\$lym hy` vb`ymym ythllv. ³⁹ lkn ysbv &yym `t-`yym vysbv bh bnvt yjnh vl-`tsb jvd ln&x vl`tskvn jd-dvr vdvr. ⁴⁰ kmhpkv `lhym `t-\$dm v`t-jmrh v`t-sknyh n`m-yhvh l`-ysb sm `ys vl-`ygvr bh bn-`dm. ⁴¹ hnh jm b`m&pvv vgvv gdvl vmlkym rbym yjrv myrkty-`r&. ⁴² qst vkydn yxzyqv `kzry hmh vl`yrxmv qvlm kym yhmh vjl-\$v\$ym yrkbv jrvk k`ys lmlxmh jlyk bt-bbl. ⁴³ smj mlk-bbl `t-smjm vrpv ydyv &rh hxzyqthv xyl kyvldh. ⁴⁴ hnh k`ryh yjll mg`vn hyrdn `l-nvh `ytn ky-`rgjh `rv&m mjlyh vmy bxvr `lyh `pqd ky my kmvny vmy yvjdnv vmy-zh rjh `sr yjmd lpny. ⁴⁵ lkn smjv j&t-yhvh `sr yj& `l-bbl vmxsbtvtyv `sr xsb `l-`r& ksdym `m-l` y\$xbvm &jyry h&`n `m-l` ysym jlyhm nvh. ⁴⁶ mqvl ntpsh bbl nrjsh h`r& vzjqh bgvym nsmj.

Chapter 51

¹ kh `mr yhvh hnny mjyr jl-bbl v`l-ysby lb qmy rvx msxyt. ² vslxty lbbl zrym vzrvh vybqqv `t-`r&h ky-hyv jlyh m\$byb byvm rjh. ³ `l-ydrk ydrk hdrk qstv v`l-ytjl b\$rynv v`l-txmlv `l-bxryh hxrymv kl-&b`h. ⁴ vnplv xlym b`r& ksdym vmdqym bxv&vtyh. ⁵ ky l`-`lmn ysrl vyhvdh m`lhyv myhvh &b`vt ky `r&m ml`h `sm mqdvs ysrl. ⁶ n\$v mtvk bbl vml+v `ys npsv `l-tdmv bjvnh ky jt nqmh hy`lyhvh gmvl hv`mslm lh. ⁷ kv\$-zhh bbl byd-yhvh mskrt kl-h`r& myynh stv gvym jl-kn ythllv gvym. ⁸ pt`m nplh bbl vtsbr hylylv jlyh qxv &ry lmk`vbh `vly trp`. ⁹ rp`nv `t-bbl vl`nrpth jzbvh vnk `ys l`r&v ky-ngj `l-hsmym msp+h vns`jd-sxqym. ¹⁰ hv&y`yhvh `t-&dqtnv b`v vn\$prh b&yvn `t-mjsh yhvh `lhynv. ¹¹ hbrv hx&yml`v hsl+ym hjyr yhvh `t-rvx mlky mdy ky-jl-bbl mzmtv lhsxyth ky-nqmt yhvh hy`nqmt hyklv. ¹² `l-xvmt bbl s`v-n\$ hxzyqv hmsmr hqymv smrym hkynv h`rbym ky gm-zmm yhvh gm-jsh `t`sr-dbr `l-ysby bbl. ¹³ sknty jl-mym rbym rbt `v&rt b`q&k `mt b&jk. ¹⁴ nsbj yhvh &b`vt bnpsv ky `m-ml`tyk `dm kylq vjnv jlyk hydd. ¹⁵ jsh `r& bkxv mkyn tbl bxkmtv vbtbntv n+h smym. ¹⁶ lqvl ttv hmvn mym bsmym vyjl ns`ym mq&h-`r& brqym lm+r jsh vy&`rvx m`&rtyv. ¹⁷ nbjr kl-`dm mdjt hbys kl-&rp mp\$l ky sqr n\$kv vl-`rvx bm. ¹⁸ hbl

hmh mjsh tjtjym bjt pqdtm y`bdv. ¹⁹ l`-k`lh xlv yjqvb ky-yv&r hkl hv` vsb+ nxlvt yvhv &b`vt
 smv. ²⁰ mp&-`th ly kly mlxmh vnp&ty bk gvym vhsxyt bk mmlkvt. ²¹ vnp&ty bk \$v\$ vrkbv
 vnp&ty bk rkb vrkbv. ²² vnp&ty bk `ys v`sh vnp&ty bk zqn vnjr vnp&ty bk bxvr vbtvlh. ²³ vnp&ty
 bk rjh vjdrv vnp&ty bk `kr v&mdv vnp&ty bk pxvt v\$gnym. ²⁴ vslmty lbbl vlkl yvsby ksdym `t
 kl-rjtm `sr-jsv b&yvn ljnykym n`m yvhv. ²⁵ hnny `lyk hr hmsxyt n`m-yvhv hmsxyt `t-kl-h`r&
 vn+yty `t-ydy jlyk vglglyk mn-h\$ljym vnttyk lhr srph. ²⁶ vl`-yqxv mmk `bn lphn v`bn lmv\$dv
 ky-smmvt jvlm thyh n`m- yvhv. ²⁷ s`v-n\$ b`r& tqjv svpr bgvym qdsv jlyh gvym hsmjyv jlyh
 mmlkvt `rr+ mny v`sknz pqdv jlyh +p\$hr hjlv-\$v\$ kylq \$mr. ²⁸ qdsv jlyh gvym `t-mlky mdy `t-pxvtyh
 v`t-kl-\$gnyh v`t kl`r& mmsltv. ²⁹ vtrjs h`r& vtlx ky qmh jl-bbl mxsbvt yvhv lsvm `t`r& bbl lsmh
 m`yn yvsb. ³⁰ xdlv gbvry bbl lhlxm ysbv bm&dv nsth gbvrtm hyv lnsym h&ytv mskntyh nsbrv
 bryxyh. ³¹ r& lqr`-t-r& yrv& vmgyd lqr`-t mgyd lhgyd lmlk bbl ky-nlkdh jyrv mq&h. ³² vhmjbrvt
 ntpsv v`-h`gmym srpv b`s v`nsy hmlxmh nbhlv. ³³ ky kh `mr yvhv &b`vt `lhy ysrl bt-bbl kgrn
 jt hdrykh jvd mj+ vb`h jt-hq&yr lh. ³⁴ `klnv hmnv nbvkd`r &r mlk bbl h&ygnv kly ryq bljnv
 ktyn ml` krsv mjdny hdyxnv. ³⁵ xm\$y vs`ry jl-bbl t`mr ysbt &yvn vdmv `l-ysby ksdym t`mr
 yrvslm. ³⁶ lkn kh `mr yvhv hnny-rb `t-rybk vnqmtv `t-nqmtk vhxrbty `t- ymh vhbsty `t-mqvrh. ³⁷
 vhyth bbl lglym mjvn-tnym smh vsrqh m`yn yvsb. ³⁸ yxdv kkprym ys`gv njrv kgvry `ryvt. ³⁹
 bxmm `syv `t-mstyhm vhskrty lmn jylzv vysnv snt-jvlm vl` yqy&v n`m yvhv. ⁴⁰ `vrydm kkrym
 l+bxv k`ylym jm-jtvdm. ⁴¹ `yk nlkdh ssk vtpts thlt kl-h`r& `yk hyth lsmh bbl bgvym. ⁴² jlh jl-bbl
 hym bhmvn glyv nk\$th. ⁴³ hyv jryh lsmh `r& &yh vjrbh `r& l`-ysb bhn kl`ys vl`-yjbr bhn bn`-dm.
⁴⁴ vpqdyt jl-bl bbbl vh&`ty `t-bljv mpyv vl`-ynhrv `lyv jvd gvym gm-xvmt bbl nplh. ⁴⁵ &`v mtvkh
 jmy vml+v `ys `t-npsv mxrvn `p-yvhv. ⁴⁶ vpn-yrk lbbkm vtyr`v bsmvjh hnsmt b`r& vb` bsnh
 hsmvjh v`xryv bsnh hsmvjh vxm\$ b`r& vmsl jl-msl. ⁴⁷ lkn hnh ymym b`ym vpqdyt jl-p\$yly bbl
 vkl`-r&h tbvs vkl- xlyh yplv btvkh. ⁴⁸ vrnnv jl-bbl smym v`r& vkl `sr bhm ky m&pvv ybv`-lh
 hsvddym n`m-yvhv. ⁴⁹ gm-bbl lnpl xly ysrl gm-lbbl nplv xly kl-h`r&. ⁵⁰ pl+ym mxrb hlkv
 `l-tjmdv zkrv mxrvq `t-yvhv vyrvslm tjlh jl- lbbkm. ⁵¹ bsnv ky-smjnv xrph k\$th klmh pnynv ky
 b`v zrym jl-mqdsy byt yvhv. ⁵² lkn hnh-ymym b`ym n`m-yvhv vpqdyt jl-p\$ylyh vbkl`-r&h y`nq
 xll. ⁵³ ky-tjll bbl hsmym vky tb&r mrvm jzh m`ty yb`v sddym lh n`m- yvhv. ⁵⁴ qvl zjqh mbbl
 vsbr gdvl m`r& ksdym. ⁵⁵ ky-sdd yvhv `t-bbl v`bd mmnh qvl gdvl vhmv glyhm kmym rbym ntn
 s`vn qvlm. ⁵⁶ ky b` jlyh jl-bbl svdd vnlkdv gbvryh xtth qstvtm ky `l gmlvt yvhv slm yslm. ⁵⁷
 vhskrty sryh vxkmyh pxvtyh v\$gnyh vgbvryh vysnv snt-jvlm vl` yqy&v n`m-hmlk yvhv &b`vt
 smv. ⁵⁸ kh-`mr yvhv &b`vt xmvt bbl hrxbh jrjr ttjrjr vsjryh hgbhym b`s y&tv vygv jmy bdy-ryq
 vl`mym bdy-`s vyjpv. ⁵⁹ hdbv `sr-&vh yrmyhv hnby` `t-sryh bn-nryh bn-mx\$yh blkvt `t- &dqyhv
 mlk-yvhv bbl bsnt hrbjyt lmlkv vsryh sr mnvxh. ⁶⁰ vyktb yrmyhv `t kl-hrjh `sr-tbv` `l-bbl `l-\$pr
 `xd `t kl- hdbrym h`lh hktbym `l-bbl. ⁶¹ vy`mr yrmyhv `l-sryh kb`k bbl vr`yt vqr`-t `t kl-hdbrym
 h`lh. ⁶² v`mrt yvhv `th dbvt `l-hmqvm hzh lhkrytv lbtly hyvt-bv yvsb lm`dm vjd-bhmh ky-smmvt
 jvlm thyh. ⁶³ vhyh kkltk lqr`-t-h\$pr hzh tqsr jlyv `bn vhsllkv `l-tvk prt. ⁶⁴ v`mrt kkh tsqj bbl
 vl`-tqvm mpny hrjh `sr `nky mby` jlyh vyjpv jd-hnh dbry yrmyhv.

Chapter 52

¹ bn-jsrym v`xt snh &dqyhv bmlkv v`xt jsrh snh mlk byrvslm vsm `mv xmy+l bt-yrmyhv mlnbh.
² vyjs hrj bjny yvh kkl `sr-jsh yhvqym. ³ ky jl-`p yvh hyth byrvslm vyhvdh jd-hslykv `vtm
mjl pnyv vymrd &dqyhv bmlk bbl. ⁴ vyhy bsnh htsjyt lmlkv bxds hjsyry bjsvr lxds b` nbvldr`&r
mlk-bbl hv` vkl-xylv jl-yrvslm vyxnv jlyh vybnv jlyh dyq \$byb. ⁵ vtb` hjyr bm&vr jd jsty jsrh snh
lmlk &dqyhv. ⁶ bxds hrbyjy btsjh lxds vyxqz hrjb bjyr vl`-hyh lxm ljm h`r&. ⁷ vtbqj hjyr vkl-`nsy
hmlxmh ybrxv vy&`v mhjyr lylh drk sjr byn- hxmtym `sr jl-gn hmlk vksdym jl-hjyr \$byb vylkv
drk hrbh. ⁸ vyrpvy xyl-ksdym `xry hmlk vysygv `t-&dqyhv bjrvt yrxv vkl- xylv np&v mjlyv. ⁹
vytpsv `t-hmlk vyjlv `tv `l-mlk bbl rblth b`r& xmt vydr `tv msp+ym. ¹⁰ vysx+ mlk-bbl `t-bny
&dqyhv ljnyv vgm `t-kl-sry yhvdh sx+ brblth. ¹¹ v`t-jyny &dqyhv jvr vy`\$rhv bnxstym vyb`hv
mlk-bbl bblh vytmhv bbythp qdt jd-yvm mvtv. ¹² vbxdx hxmysy bjsvr lxds hy` snt tsj-jsrh snh lmlk
nbvldr`&r mlk-bbl b` nbvzr`dn rb-+bxym jmd lpny mlk-bbl byrvslm. ¹³ vysrp `t-byt-yvh v`t-byt
hmlk v`t kl-bty yrvslm v`t-kl-byt hgdlv srp b`s. ¹⁴ v`t-kl-xmvt yrvslm \$byb nt&v kl-xyl ksdym `sr
`t-rb-+bxym. ¹⁵ vmdlvt hjm v`t-ytr hjm hns`rym bjyr v`t-hnplym `sr nplv `l- mlk bbl v`t ytr h`mvn
hglh nbvzr`dn rb-+bxym. ¹⁶ vmdlvt h`r& hs`yr nbvzr`dn rb-+bxym lkrmyv vlygbym. ¹⁷ v`t-jmvdv
hnxst `sr lbyth-yvh v`t-hmknvt v`t-ym hnxst `sr bbyth-yvh sbrv ksdym vys`v `t-kl-nxstm bblh. ¹⁸
v`t-h\$rvt v`t-hyjym v`t-hmzmrvt v`t-hmzrqv v`t-hkpvt v`t kl- kly hnxst `sr-ysrtv bhm lqyv. ¹⁹
v`t-h\$pyv v`t-hmxtvt v`t-hmzrqv v`t-h\$yrvt v`t-hmnrvt v`t- hkpvt v`t-hmnqyvt `sr zhb zhb v`sr-k\$
k\$ lqx rb-+bxym. ²⁰ hjmvdym snym hym `xd vhbqr snym-jsr nxst `sr-txt hmknvt `sr jsh hmlk
slmh lbyth yvh l`-hyh msq lnxstm kl-hklym h`lh. ²¹ vhmvdym smnh jsrh `mh qvmh hjmd h`xd
vxv+ stym-jsrh `mh y\$bnv vjbyv `rbj `&bjvt nbvb. ²² vktrt jlyv nxst vqvm hkrtr h`xt xms `mvt
vsbkh vrmvnyv jl- hkrtr \$byb hkl nxst vk`lh ljmvd hsnv vrmvnyv. ²³ vyhyv hrmnyv tsjym vssh
rvxh kl-hrmvnyv m`h jl-hsbkh \$byb. ²⁴ vyqx rb-+bxym `t-sryh khn hr`s v`t-&pnih khn hmsnh
v`t-slst smry h\$\$. ²⁵ vmn-hjyr lqx \$ry\$ `xd `sr-hyh pqyd jl-`nsy hmlxmh vsbjh `nsym mr`y pny-hmlk
`sr nm&`v bjyr v`t \$pr sr h&b` hm&b` `t-jm h`r& vssym `ys mjm h`r& hnm&`ym btkv hjyr. ²⁶
vyqx `vtm nbvzr`dn rb-+bxym vylk `vtm `l-mlk bbl rblth. ²⁷ vykh `vtm mlk bbl vytm brblh b`r&
xmt vygl yhvdh mjl `dmtv. ²⁸ zh hjm `sr hglh nbvldr`&r bsnt-sbj yhvdyv slst `lpym vjsryv vslsh.
²⁹ bsnt smvnh jsrh lnbvldr`&r myrvslm nps smnh m`vt slsym vsnym. ³⁰ bsnt sls vjsryv lnbvldr`&r
hglh nbvzr`dn rb-+bxym yhvdyv nps sbj m`vt `rbjym vxmsh kl-nps `rbjt `lpym vss m`vt. ³¹ vyhy
bslsym vsbj snh lglvt yhykn mlk-yhvdh bsnym jsr xds bjsryv vxmsh lxds ns` `vyl mrdk mlk bbl
bsnt mlktv `t-r`s yhvkyv mlk-yhvdh vy&` `vtv mbyth hky`. ³² vydr `tv +bvt vytv `t-k\$`v mmjl
lk\$` mlkym `sr `tv bbl. ³³ vsnh `t bgdy kl`v v`kl lxm lpnyv tmyd kl-yvy xyv. ³⁴ v`rxtv `rxt tmyd
ntnh-lv m`t mlk-bbl dbr-yvm byvmv jd-yvm mvtv kl ymy xyyv.

Lamentations

Chapter 1

¹ `ykh ysbh bdd hjyr rbty jm hyth k`lmnh rbty bgvym srty bmdynvt hyth lm\$. ² bkv tbkh blylh vdmjth jl lxyh `yn-lh mnxm mkl-`hbyh kl-rjyh bgdv bh hyv lh l`ybym. ³ glth yhvdh mjny vmrb jbdh hy` ysbh bgvym l` m&`h mnvx kl- rdpyh hsygvh byn hm&rym. ⁴ drky &yvn `blvt mbly b`y mvjd kl-sjryh svmmyn khnyh n`nxym btlvtyh nvgvt vhy` mr-lh. ⁵ hyv &ryh lr`s `ybyh slv ky-yvh hvgh jl rb-psjyh jvlyh hlkv sby lpny-&r. ⁶ vy&` mn bt-&yvn kl-hdrh hyv sryh k`ylym l`-m&`v mrjh vylkv bl`-kx lpny rvd. ⁷ zkrh yrvslm ymy jnyh vmrvdyh kl mxmdyh `sr hyv mymy qdm bnpl jmh byd-&r v`yn jvzr lh r`vh &rym sxqv jl msbth. ⁸ x+` x+`h yrvslm jl-kn lnydh hyth kl-mkbydh hzylvh ky-r`v jrvth gm-hy` n`nxh vtsb `xvr. ⁹ +m`th bsvlyh l` zkrh `xryth vtrd pl`ym `yn mnxm lh r`h yvh `t-jnyy ky hgdy l`vyb. ¹⁰ ydv prs &r jl kl-mxmdyh ky-r`th gvym b`v mqdsh `sr &vyth l`-yb`v bqhl lk. ¹¹ kl-jmh n`nxym mbqsym lxm ntnv mxmvdyhm b`kl lhsyb nps r`h yvh vhb+yh ky hyyty zvlh. ¹² lv` `lykm kl-jbry drk hby+v vr`v `m-ys mk`vb kmk`by `sr jvll ly `sr hvgh yvh byvm xrvn `pv. ¹³ mmrvm slx-`s bj&mtv vyrdnh prs rst lrgly hsybny `xvr ntyny smmh kl-hyvm dvh. ¹⁴ nsqd jl psjy bydv ystrgv jlv jl-&v`ry hksyl kxy ntyny `dny bydy l`-`vkl qvm. ¹⁵ \$lh kl-`byry `dny bqrby qr` jly mvjd lsbr bxvry gt drk `dny lbtvlt bt-yhvdh. ¹⁶ jl-`lh `ny bvkyh jyny jyny yrdh mym ky-rxq mmny mnxm msyb npsy hyv bny svmmym ky gbr `vyb. ¹⁷ prsh &yvn bydyh `yn mnxm lh &vh yvh lyjqb \$bybyv &ryv hyth yrvslm lndh bynyhm. ¹⁸ &dyq hv` yvh ky pyhv mryty smjv-n` kl-jmym vr`v mk`by btlvty vbxvry hlkv bsby. ¹⁹ qr`ty lm`hby hmh rmvny khny vzqny bjyr gvjv ky-bqsv `kl lmv vysybv `t-npsm. ²⁰ r`h yvh ky-&r-ly mgy xmrmv nhpk lby bqrby ky mrv mryty mxv& sklh-xrb bbyt kmvt. ²¹ smjv ky n`nxh `ny `yn mnxm ly kl-`yby smjv rjty ssv ky `th jsyt hb`t yvm-qr`t vyhyv kmvny. ²² tb` kl-rjtm lpnyk vjvll lmv k`sr jvllt ly jl kl-psjy ky-rbvt `nxyt vlby dvy.

Chapter 2

¹ `ykh yjyb b`pv `dny `t-bt-&yvn hsyk msmym `r& tp`rt ysr`l vl`-zkr hdm-rglyv byvm `pv. ² blj `dny l` xml `t kl-n`vt yjqb hr\$ bjbtrv mb&ry bt-yhvdh hgyj l`r& xll mmlkh vsryh. ³ gdj bxry-`p kl qrn ysr`l hsyb `xvr ymynv mpny `vyb vybjr byjqb k`s lhbh `klh \$byb. ⁴ drk qstv k`vyb n&b ymynv k&r vyhrg kl mxmdy-jyn b`hl bt-&yvn spk k`s xmtv. ⁵ hyh `dny k`vyb blj ysr`l blj kl-`rmnvtyh sxt mb&ryv vyrb bbt- yhvdh t`nyh v`nyh. ⁶ vyxm\$ kgn skv sxt mvjdv skx yvh b&yvn mvjd vsbt vyn`& bzjm- `pv mlk vkhn. ⁷ znx `dny mzbvx n`r mqdsv h\$gyr byd-`vyb xvmt `rmnvtyh qvl ntnv bbyt-yvh kyvm mvjd. ⁸ xsb yvh lhsxyt xvmt bt-&yvn n+h qv l`-hsyb ydv mblj vy`bl-xl vxvmh yxdv `mlv. ⁹ +bjv b`r& sjryh `bd vsbr bryxyh mlkh vsryh bgvym `yn tvrh gm- nby`yh

l`-m&`v xzvn myhvh. ¹⁰ ysbv l`r& ydmv zqny bt-&yvn hjlv jpr jl-r`sm xgrv sqym hvrydv l`r&
 r`sn btvlt yrsvlm. ¹¹ klv bdmjvt jyny xmrmrv mgy nspk l`r& kbdy jl-sbr bt-jmy bj+p jvll vyvny
 brxbvt qryh. ¹² l`mtm y`mrv `yh dgn vryn bhtj+pm kxll brxbvt jyr bhstpk npsm `l-xyq `mtm. ¹³
 mh-`jydk mh `dmh-lk hbt yrsvlm mh `svh-lk v`nxmk btvlt bt- &yvn ky-gdvl kym sbrk my yrp`-lk.
¹⁴ nby`yk xzv lk sv` vtpl vl`-glv jl-jvnk lhsyb sbytk vyxzv lk ms`vt sv` vmdvxym. ¹⁵ \$pqv jlyk
 kpym kl-jbry drk srqv vynyv r`sm jl-bt yrsvlm hz`t hjyr sy`mrv klylt ppy msvs lkl-h`r&. ¹⁶ p&v
 jlyk pyhm kl-`vybyk srqv vyxrqv-sn`mrv bljnv `k zh hyvm sqvynhv m&`nv r`ynv. ¹⁷ jsh yvh `sr
 zmm b&j `mrvt `sr &vh mymy-qdm hr\$ vl` xml vsmx jlyk `vyb hrym qrn &ryk. ¹⁸ &jq lbm
 `l-`dny xvmt bt-&yvn hvrydy knxl dmjh yvmm vlylh `l- ttny pvgt lk `l-tdm bt-jynk. ¹⁹ qvmy rny
 blyl lr`s `smrvt spky kmym lbk nkx pny `dny s`y `lyv kpyk jl-nps jvlyk hj+vpym brjb br`s kl-xv&vt.
²⁰ r`h yvh vhby+h lmy jvllt kh `m-t`klh nsym prym jly +pxym `m-yhrg bmqds `dny khn vnby`.
²¹ skbv l`r& xv&vt nyr vzqn btvlyt vbvry nplv bxb hrgt byvm `pk +bxt l` xmlt. ²² tqr` kyvm mvjd
 mgvry m\$byb vl` hyh byvm `p-yvh ply+ vsryd `sr+pxty vrbyty `yby klm.

Chapter 3

¹ `ny hgbr r`h jny bsb+ jbrtv. ² `vty nhg vylk xsk vl`-`vr. ³ `k by ysb yhpky ydv kl-hyvm. ⁴ blh
 bsry vjvry sbr j&mvty. ⁵ bnh jly vyqp r`s vtl`h. ⁶ bmxskym hvsybny kmty jvlm. ⁷ gdr bjdy vl`
 `&` hkbyd nxsty. ⁸ gm ky `zjq v`svj stm tply. ⁹ gdr drky bgzyt ntybty jvh. ¹⁰ db `rb hv` ly `ryh
 bm\$trym. ¹¹ drky \$vrr vyvpxny smny smm. ¹² drk qstv vy&ybny km+r` lx&. ¹³ hby` bklyvty bny
 `sptv. ¹⁴ hyyty sxq lkl-jmy ngyntm kl-hyvm. ¹⁵ hsbyjny bmrwym hrvny ljh. ¹⁶ vygr\$ bx&& sny
 hkpsny b`pr. ¹⁷ vtznx mslvm npsy nsyty +vbh. ¹⁸ v`mr `bd n&xy vtvxly myhvh. ¹⁹ zkr-jnyy
 vmrvdy ljh vr`s. ²⁰ zkvz tkvz vtsyx jly npsy. ²¹ z`t `syb `l-lby jl-kn `vxyl. ²² x\$dy yvh ky
 l`-tmnv ky l`-klv rxmyv. ²³ xdsym lbqym rbh `mvntk. ²⁴ xlqy yvh `mrh npsy jl-kn `vxyl lv. ²⁵
 +vb yvh lqv lnpv tdrsv. ²⁶ +vb vyxyl vdvmm lsvjt yvh. ²⁷ +vb lgbr ky-ys` jl bnjvryv. ²⁸ ysb
 bdd vydm ky n+l jlyv. ²⁹ ytn bjpr pyhv `vly ys tqvh. ³⁰ ytn lmkhv lxy ysbj bxrph. ³¹ ky l` yznx
 ljlvm `dny. ³² ky `m-hvgh vrxm krb x\$dv. ³³ ky l` jnh mlbv vygh bny-`ys. ³⁴ ldk` txt rglyv kl
 `yry `r&. ³⁵ lh+vt msp+-gbr ngd pny jlyvn. ³⁶ ljt `dm brybv `dny l` r`h. ³⁷ my zh `mr vthy `dny
 l` &vh. ³⁸ mpy jlyvn l` t&` hrjvt vh+vb. ³⁹ mh-yt`vnn `dm xy gbr jl-x+`v. ⁴⁰ nxpsh drkynv vnqqrh
 vnsvbh jd-yvh. ⁴¹ ns` lbbnv `l-kpym `l-`l bsmym. ⁴² nxnv psjnv vmrynv `th l` \$lxt. ⁴³ \$kth b`p
 vtrdpmv hrgt l` xmlt. ⁴⁴ \$kvth bjnn lk mjbvr tply. ⁴⁵ \$xy vm`v\$ tsymnv bqrh hjmym. ⁴⁶ p&v jlynv
 pyhm kl-`ybynv. ⁴⁷ pxd vpxt hyh lnv hs`t vhsbr. ⁴⁸ plgy-mym trd jyny jl-sbr bt-jmy. ⁴⁹ jyny ngrh
 vl` tdmh m`yn hpgvt. ⁵⁰ jd-ysqyp vyr` yvh msmym. ⁵¹ jyny jvllh lnpv mkl bnvt jry. ⁵² &vd
 &dvny k&pvr `yby xnm. ⁵³ &mtv bbvr xyy vydv-`bn by. ⁵⁴ &pv-mym jl-r`sy `mrvty ngrzty. ⁵⁵
 qr`ty smk yvh mbvr txyvt. ⁵⁶ qvly smjt `l-tjlm `znk lrvxty lsvjty. ⁵⁷ qrbt byvm `qr`k `mrt `l-tyr`.
⁵⁸ rbt `dny ryby npsy g`lt xyy. ⁵⁹ r`yth yvh jvtty sp+h msp+y. ⁶⁰ r`yth kl-nqmtm kl-mxsbtm ly.

⁶¹ smjt xrptm yvh kl-mxsbtm jly. ⁶² spty qmy vhgynm jly kl-hyvm. ⁶³ sbtm vqymtm hby+h`ny mngyntm. ⁶⁴ tsyb lhm gmvl yvh kmjsh ydyhm. ⁶⁵ ttn lhm mgnt-lb t`ltk lhm. ⁶⁶ trdp b`p vtsmydm mtxt smy yvh.

Chapter 4

¹ `ykh yvjm zhb ysn` hktm h+vb tstpknh`bny-qds br`s kl-xv&vt. ² bny &yvn hyqym hm\$!`ym bpz`ykh nxsbv lnby-xrs mjsh ydy yv&r. ³ gm-tnyn xl&v sd hynyqv gvryhn bt-jmy l`kzr ky jnym bmdbr. ⁴ dbq lsvn yvnq`l-xkv b&m`jvllym s`lv lxm prs`yn lhm. ⁵ h`klym lmjdny nsmv bxv&vt h`mny jly tvlj xbv` sptvt. ⁶ vygdj jvn bt-jmy mx+`t \$dm hhpvkh kmv-rgj vl`-xlx bh ydym. ⁷ zkv nzyryh mslg &xv mxlb`dmv j&m mpnyym \$pyr gzrtm. ⁸ xsk msxvr t`rm l` nkrv bxv&vt &pd jvrm jl-j&mm ybs hyh kj&. ⁹ +vbym hyv xly-xrb mxlly rjb shm yzvbv mdqym mtvbt sdy. ¹⁰ ydy nsym rxmnyvt bslv yldyhn hyv lbrvt lmv bsbr bt-jmy. ¹¹ klh yvh`t-xmtv spk xrvn`pv vy&t-`s b&yvn vt`kl y\$vdtyh. ¹² l`h`mynv mlky-`r& vkl ysby tbl ky yb`&r v`vyb bsjry yrvslm. ¹³ mx+`t nby`yh jvntv khnyh hspkym bqrhb dm &dyqym. ¹⁴ njv jvrym bxv&vt ng`lv bdm bl` yvklv ygjv blbsyhm. ¹⁵ \$rvv +m`qr`v lmv \$rvv \$rvv`l-tgfv ky n&v gm-njv`mrv bgvym l`yv\$ypv lgv. ¹⁶ pny yvh xlm l`yv\$yp lhby+m pny khnym l`ns`v zqnym l`xnnv. ¹⁷ jvdynh tklynh jynynv`l-jzrtv hbl b&pytnv &pynv`l-gvy l`yvsj. ¹⁸ &dv &jdynv mlkt brxbtynv qrb q&yv ml`v ymynv ky-b`q&yv. ¹⁹ qlym hyv rdpynv mnsry smym jl-hhrym dlqnv bmdbr`rbv lnv. ²⁰ rvx`pynv msyx yvh nlkd bsxyvtm`sr`mrv b&lv nxyh bgvym. ²¹ sysy vsmxy bt-`dvm yvsbty b`r&jv& gm-jlyk tjbr-kv\$ tskry vttjry. ²² tm-jvnk bt-&yv l`yv\$yp lhglvtk pqd jvnk bt-`dvm glh jl- x+`tyk.

Chapter 5

¹ zkr yvh mh-hyh lnv hby+ vr`h`t-xrptv. ² nxltv nhpkh lzrym btyv lnkrym. ³ ytmym hyynv`yn`b`mtynv k`lmnvt. ⁴ mymynv bk\$ p stynv j&yv bmxv yb`v. ⁵ jl &v`rnr nrdpny ygjv l`hvx-lnv. ⁶ m&rym ntnv yd`svr lsbj lxm. ⁷ `btyv x+`v`ynm`nxnv jvntyhm \$blnv. ⁸ jbdym mslv bnv prq`yn mydm. ⁹ bnpsnv nby`lxmnv mpny xrb hmdbr. ¹⁰ jvrvn ktvnr nkmrv mpny zljvvt rjb. ¹¹ nsym b&yv jnv btlv bjry yvhdh. ¹² srym bydm ntlv pny zqnym l`nhdrv. ¹³ bxvrym +xv ns`v vnjrym bj& kslv. ¹⁴ zqnym msjr sbtv bxvrym mngyntm. ¹⁵ sbt msvs lbnv nhpk l`bl mxlnv. ¹⁶ nplh j+rt r`snv`vy-n`lnv ky x+`nv. ¹⁷ jl-zh hyh dvh lbnv jl-`lh xskv jynynv. ¹⁸ jl hr-&yv ssmm svjlym hlkv-bv. ¹⁹ `th yvh ljlvm tsb k\$`k ldr vdvr. ²⁰ lmh ln&x tskxnv tjzbnv l`rk ymym. ²¹ hsybnv yvh`lyk vnsvb xds ymynv kqdm. ²² ky`m-m`\$ m`\$tnv q&pt jlyv jd-m`d.

Ezekiel

Chapter 1

¹ vyhy bslsym snh brbyjy bxmsh lxds v`ny btkv-hgvlh jl-nhr-kbr nptxv hsmym v`r`h mr`vt
 `lhym. ² bxmsh lxds hy` hsnh hxmysyt lglvt hmlk yvykyn. ³ hyh hyh dbr-yhvh `l-yxqz`l bn-bvzy
 hkhn b`r& ksdym jl-nhr-kbr vthy jlyv sm yd-yhvh. ⁴ v`r` vnhh rvx \$jrh b`h mn-h&pv nnn gdvl
 v`s mtlqxt vngh lv \$byb vmtvkh kjyn hxsm mtvk h`s. ⁵ vmtvkh dmvt `rbj xyvt vzh mr`yhn dmvt
 `dm lnhh. ⁶ v`rbjh pnym l`xt v`rbj knpym l`xt lhm. ⁷ vrglyhm rgl ysrbh vkp rglyhm kkp rgl jgl
 vn&&yv kjyn nxst qll. ⁸ vydv `dm mtxt knpyhm jl `rbjt rbjyhm vponyhm vknpyhm l`rbjtm. ⁹ xbrt
 `sh `l`xvth knpyhm l`y\$bv blktn `ys `l-jbr pnyv ylkv. ¹⁰ vdmvt pnym pny `dm vpony `ryh `l-hymyn
 l`rbjtm vpony-svr mhsm`vl l`rbjtm vpony-nsr l`rbjtm. ¹¹ vponyhm vknpyhm prdvt mlmjhl l`ys stym
 xbrvt `ys vstym mk\$vt `t gvytyhnh. ¹² v`ys `l-jbr pnyv ylkv `l`sr yhyh-smh hrvx llkt ylkv l`y\$bv
 blktn. ¹³ vdmvt hxyvt mr`yhm kgxly-`s bjrvt kmr`h hlpdym hy` mthlkt byn hxyvt vngh l`s vmn-h`s
 yv&` brq. ¹⁴ vxyvt r&v` vsvb kmr`h hbzq. ¹⁵ v`r` hxyvt vnhh `vpn `xd b`r& `&l hxyvt l`rbjt
 pnyv. ¹⁶ mr`h h`vpnym vmjsyhm kjyn trsys vdmvt `xd l`rbjtm vmr`yhm vmjsyhm k`sr yhyh h`vpn
 btkv h`vpn. ¹⁷ jl`rbjt rbjyhm blktm ylkv l`y\$bv blktn. ¹⁸ vgbyhn vgbh lhm vyr`h lhm vgbtm ml`t
 jynym \$byb l`rbjtm. ¹⁹ vblkt hxyvt ylkv h`vpnym `&lm vbhns` hxyvt mjhl h`r& yns`v h`vpnym. ²⁰
 jl`sr yhyh-sm hrvx llkt ylkv smh hrvx llkt vh`vpnym yns`v ljmtm ky rvx hxyh b`vpnym. ²¹ blktm
 ylkv vbjmdm yjmdv vbhns`m mjhl h`r& yns`v h`vpnym ljmtm ky rvx hxyh b`vpnym. ²² vdmvt
 jl`r`sy hxyh rqyj kjyn hqrx hnr` n+vy jl`r`syhm mlmjhl. ²³ vtxt hrqyj knpyhm ysrvt `sh `l`xvth
 l`ys stym mk\$vt lnhh vl`ys stym mk\$vt lnhh `t gvytyhm. ²⁴ v`smj `t-qvl knpyhm kqvl mym rbym
 kqvl-sdy blktm qvl hmlh kqvl mxnh bjmdm trpynh knpyhn. ²⁵ vyhy-qvl mjhl lrqyj `sr jl`r`sm bjmdm
 trpynh knpyhn. ²⁶ vmmjhl lrqyj `sr jl`r`sm kmr`h `bn-\$pyr dmvt k\$` vjl dmvt hk\$` dmvt kmr`h `dm
 jlyv mlmjhl. ²⁷ v`r` kjyn xsml kmr`h-`s byt-lh \$byb mmr`h mtnyv vlmjhl vmmr`h mtnyv vlm+h
 r`yty kmr`h-`s vngh lv \$byb. ²⁸ kmr`h hqst `sr yhyh bjnn byvm hgsm kn mr`h hngb \$byb hv` mr`h
 dmvt kbvd-yhvh v`r`h v`pl jl-pny v`smj qvl mdr.

Chapter 2

¹ vy`mr `ly bn-`dm jmd jl-rglyk v`dbr `tk. ² vtb` by rvx k`sr dbr `ly vtjmdny jl-rgly v`smj `t
 mdr `ly. ³ vy`mr `ly bn-`dm svlx `ny `vtk `l-bny ysrl `l-gvym hmvrwym `sr mrdv-by hmh v`bvtm
 psjv by jd-j&m hyvm hzh. ⁴ vhbny qsy pnym vxzqy-lb `ny svlx `vtk `lyhm v`mrt `lyhm kh `mr
 `dny yhvh. ⁵ vhmh `m-ysmjv v`m-yxdlv ky byt mry hmh vydjv ky nby` hyh btkm. ⁶ v`th bn-`dm
 `l-tyr` mhm vmdbryhm `l-tyr` ky \$rbym v\$lvnym `vtk v`l-jqrbym `th yvsb mdbryhm `l-tyr` vmpnyhm
 `l-txt ky byt mry hmh. ⁷ vdbrt `t-dbry `lyhm `m-ysmjv v`m-yxdlv ky mry hmh. ⁸ v`th bn-`dm smj

`t `sr-`ny mdr `lyk `l-thy-mry kbythmry p&h pyk v`kl `t `sr-`ny ntn `lyk. ⁹ v`r`h vnhh-yd slvxh `ly vnhh-bv mglt-`spr. ¹⁰ vypr `vth l`pny vhy` ktvvh pnym v`xvr vktvb `lyh qnym vgh vhy.

Chapter 3

¹ vy`mr `ly bn-`dm `t `sr-tm&` `kvl `kvl `t-hmgllh hz`t vlk dbr `l-byt ysrl. ² v`ptx `t-py vy`klny `t hmgllh hz`t. ³ vy`mr `ly bn-`dm b+nk t`kl vmjyk tml` `t hmgllh hz`t `sr `ny ntn `lyk v`klh vthy bpy kdbs lmtvq. ⁴ vy`mr `ly bn-`dm lk-b` `l-byt ysrl vdbrt bdbry `lyhm. ⁵ ky l` `l-jm jmqy sph vkbdy lsvn `th slvx `l-byt ysrl. ⁶ l` `l-jmym rbym jmqy sph vkbdy lsvn `sr l`-tsmj dbryhm `m-l` `lyhm slxyk hmh ysmjv `lyk. ⁷ vbyth ysrl l` y`bv lsmj `lyk ky-`nym `bym lsmj `ly ky kl-byt ysrl xzqy-m&x vqsy-lb hmh. ⁸ hnh ntty `t-pnyk xzqym ljmt pnyhm v`t-m&xk xzq ljmt m&xm. ⁹ ksmyr xzq m&r ntty m&xk l`-tyr` `vtm vl`-txt mpnyhm ky byt- mry hmh. ¹⁰ vy`mr `ly bn-`dm `t-kl-dbry `sr `dbr `lyk qx blbbk vb`znyk smj. ¹¹ vlk b` `l-hgvlh `l-bny jmk vdbrt `lyhm v`mrt `lyhm kh `mr `dny yvhv `m-ysmjv v`m-yxdlv. ¹² vts`ny rvx v`smj `xry qvl rjs gdvl brvk kbvd-yvhv mmqvmv. ¹³ vqvl knpy hxyvt msyqvt `sh `l-`xvth vqvl h`vpnym ljmtm vqvl rjs gdvl. ¹⁴ vrvx ns`tny vtqxy v`lk mr bxmt rvxy vyd-yvhv jly xzqh. ¹⁵ v`bv` `l-hgvlh tl`byb hysbym `l-nhr-kbr v`sr hmh yvsbym sm v`sb sm sbjt ymym msmym btvkm. ¹⁶ vyhy mq&h sbjt ymym vyhy dbr-yvhv `ly l`mr. ¹⁷ bn-`dm &ph nttyk lbyth ysrl vsmjt mpy dbr vzhrt `vtm mmny. ¹⁸ b`mry lrsj mvt tmvt vl` hzhrtv vl` dbrt lzhyr rsj mdrkv hrsjh lxytv hv` rsj bjvny ymvt vdmv mydk `bqs. ¹⁹ v`th ky-hzhrt rsj vl`-sb mrsjv vmdrkv hrsjh hv` bjvny ymvt v`th `t-npsk h<. ²⁰ vbsvb &dyq m&dqv vjsh jvl vntty mksvl l`pnyv hv` ymvt ky l` hzhrtv bx+`tv ymvt vl` tzkrn &dqv `sr jsh vdmv mydk `bqs. ²¹ v`th ky hzhrtv &dyq lbly x+` &dyq vhv` l`-x+` xyv xyh ky nzhr v`th `t-npsk h<. ²² vthy jly sm yd-yvhv vy`mr `ly qvm &` `l-hbqjh vsm `dbr `vtk. ²³ v`qvm v`&` `l-hbqjh vnhh-sm kbvd-yvhv jmd kkbvd `sr r`yty jl- nhr-kbr v`pl jl-pny. ²⁴ vtb`-by rvx vtjmdny jl-rgly vydbr `ty vy`mr `ly b` h\$gr btvk bytk. ²⁵ v`th bn-`dm hnh ntnv jlyk jbvtyv v`\$rvk bhm vl` t&` btvkm. ²⁶ vlsnk `dbyq `l-xkk vn`lmt vl`-thyh lhm l`ys mvkyx ky byt mry hmh. ²⁷ vdbry `vtk `ptx `t-pyk v`mrt `lyhm kh `mr `dny yvhv hsmj ysmj vhxdl yxdl ky byt mry hmh.

Chapter 4

¹ v`th bn-`dm qx-lk lbnh vntth `vth l`pnyk vxqvt jlyh jyr `t- yrslm. ² vntth jlyh m&vr vbnyth jlyh dyq vspkt jlyh \$llh vntth jlyh mxnvt vsym-jlyh krym \$byb. ³ v`th qx-lk mxbt brzl vntth `vth qyr brzl bynk vbyn hjyr vkhynth `t-pnyk `lyh vhyth bm&vr v&rt jlyh `vt hy` lbyth ysrl. ⁴ v`th skb jl-&dk hsm`ly vsmt `t-jvn byt-ysrl jlyv m\$pr hymym `sr tskb jlyv ts` `t-jvnm. ⁵ v`ny ntty lk `t-sny jvnm lm\$pr ymym sls-m`vt vtsjym yvm vns`t jvn byt-ysrl. ⁶ vklyt `t-`lh vskbt jl-&dk hymvny

snyt vns` t `t-jvn byt-yhvdh `rbjym yvm yvm lsnh yvm lsnh nttv lk. ⁷ v`l-m&vr yrvslm tkyn pnyk vzrjk xsvph vnb` t jlyh. ⁸ vnhh nttv jlyk jbvty m vl`-thpk m&dk `l-&dk jd-klvtk ymy m&vrk. ⁹ v` th qx-lk x+yv vsjrym vpv l vjdsym vdxn vk\$mym vntth `vtm bkly `xd vjsyt `vtm lk llxm m\$pr hymym `sr-`th svkb jl-&dk sls- m`vt vtsjym yvm t`klnv. ¹⁰ vm`klk `sr t`klnv bmsqvl jsrym sql lyvm mjt jd-jt t`klnv. ¹¹ vmym bmsvrh tsth ssyt hhyn mjt jd-jt tsth. ¹² vjgt sjrym t`klnh vhy` bgly &`t h`dm tjgnh ljynyhm. ¹³ vy`mr yvhv kkh y`klv bny-ysr`l `t-lxmm +m` bgvym `sr `dyxm sm. ¹⁴ v`mr `hh `dny yvhv hnh npsy l` m+m`h vnblh v+rph l`-`kly mnjvry vjd-jth vl`-b` bpy bsr pgl. ¹⁵ vy`mr `ly r`h nttv lk `t-&pvjy hbqr txt gily h`dm vjsyt `t- lxmk jlyhm. ¹⁶ vy`mr `ly bn-`dm hnny sbr m+h-lxm byrvslm v`klv-lxm bmsql vbd`gh vmym bmsvrh vbsmmvn ystv. ¹⁷ lmjn yx\$rv lxm vmym vnsmv `ys v`xyv vnmqv bjvnm.

Chapter 5

¹ v`th bn-`dm qx-lk xrb xdh tjr hglbym tqxnh lk vjhbrt jl-r`sk vjl-zqnk vlqxt lk m`zny msqvl vxlqtm. ² slsyt b`vr tbjyr btvk hjyr kml`t ymy hm&vr vlqxt `t-hslsyt tkh bxb \$bybvtyh vhslyt tzh lrvx vxrb `ryq `xryhm. ³ vlqxt msm mj+ bm\$pr v&rt `vtm bknyk. ⁴ vmhm jvd tqx vhslyt `vtm `l-tvk h`s vsrpt `tm b`s mmnv t&`-`s `l-kl-byt ysr`l. ⁵ kh `mr `dny yvhv z`t yrvslm btvk hgvym smtyh v\$bybvtyh `r&vt. ⁶ vtmr `t-msp+y lrsjh mn-hgvym v`t-xqvtv mn-h`r&vt `sr \$bybvtyh ky bmsp+y m`\$v vxqvtv l`-hlkv bhm. ⁷ lkn kh-`mr `dny yvhv yjn hmnkm mn-hgvym `sr \$bybvtykm bxqvtv l` hlktm v`t-msp+y l` jsytm vkmsp+y hgvym `sr \$bybvtykm l` jsytm. ⁸ lkn kh `mr `dny yvhv hnny jlyk gm-`ny vjsyty btvkk msp+y l`jyny hgvym. ⁹ vjsyty bk `t `sr l`-jsyty v`t `sr-l`-`jsh kmhv jvd yjn kl- tvjbytk. ¹⁰ lkn `bvt y`klv bnym btvkk vbnym y`klv `bvtm vjsyty bk sp+yv vzryty `t-kl-s`rytk lkl-rvx. ¹¹ lkn xy-`ny n`m `dny yvhv `m-l` yjn `t-mqdsy +m`t bkl-sqv&yk vbkl-tvjbytk vgm-`ny `grj vl`-txv\$ jyny vgm-`ny l` `xmv. ¹² slsyt bdbv ymvtv vbrjb yklv btvkk vhslyt bxb yplv \$bybvtyk vhslyt lkl-rvx `zrh vxrb `ryq `xryhm. ¹³ vklh `py vhnxyty xmyt bm vhnxyty vydjv ky-`ny yvhv dbrty bqnt`y bklvty xmyt bm. ¹⁴ v`tnk lxbh vlxrph bgvym `sr \$bybvtyk ljyny kl-jvbr. ¹⁵ vhyth xrph vgdvph mv\$ vmsmh lgvym `sr \$bybvtyk bjsvty bk sp+yv b`p vbxmh vbtvxv xmh `ny yvhv dbrty. ¹⁶ bslxy `t-x&y hrjb hrjym bhm `sr hyv lmsxyt `sr-`slx `vtm lsxtkm vrjb `sp jlykm vsbrty lkm m+h-lxm. ¹⁷ vslxy jlykm rjb vxyh rjh vsklk vdbv vdm yjbr-bk vxrb `by` jlyk `ny yvhv dbrty.

Chapter 6

¹ vyhy dbr-yvhv `ly l`mr. ² bn-`dm sym pnyk `l-hry ysr`l vhnv `lyhm. ³ v`mrt hry ysr`l smjv dbr-`dny yvhv kh-`mr `dny yvhv lhrym vlgbjvt l`pyqym vlg`yt hnny `ny mby` jlykm xrb v`bdty

bmvytkm. ⁴ vnsmv mzbvxytkm vnsbrv xmnytkm vhpity xlytkm lpny glvlytkm. ⁵ vntty `t-pgry bny
ysr`l lpny glvlyhm vzryty `t-j&mvtytkm \$bybvt mzbvxytkm. ⁶ bkl mvsbvtytkm hjrym txrbnh vhbmv
tysmnh lmjn yxbv vy`smv mzbvxytkm vnsbrv vnsbtv glvlytkm vngdjv xmnytkm vnmxv mjsytkm.
⁷ vnpl xll btvkkm vydjtm ky-`ny yvhv. ⁸ vhvtrty bhyvt lkm ply+y xrb bgvym bhzrvtytkm b`r&vt.
⁹ vzkrv ply+ytkm `vty bgvym `sr nsbv-sm `sr nsbrty `t-lbm hzvnh `sr-\$r mjly v`t jynyhm hznvt `xry
glvlyhm vnq+v bpnyhm `l-hrvt `sr jsv lkl tvjbtyhm. ¹⁰ vydjv ky-`ny yvhv l`l-xnm dbrty ljsvt lhm
hrjh hz`t. ¹¹ kh-`mr `dny yvhv hkh bkp k vrqj brglk v`mr-`x `l kl-tvjbvt rjvt byt ysr`l `sr bxb
brjb vdbdr yplv. ¹² hrxvq bdbdr ymvt vhrvb bxb yplv vhn`s r vhn&vr brjb ymvt vklyty xmyt
bm. ¹³ vydjtm ky-`ny yvhv bhyvt xlyhm btvk glvlyhm \$bybvt mzbvxytkm `l kl-gbjh rmh bkl r`sy
hhrym vtvt kl-j& rjnn vtvt kl-`lh jbth mqvm `sr ntnv-sm ryx nyxx lkl glvlyhm. ¹⁴ vn+yty `t-ydy
jlyhm vntty `t-h`r& smmh vmsmh mmdbr dblth bkl mvsbvtyhm vydjv ky-`ny yvhv.

Chapter 7

¹ vyhy dbr-yvhv `ly l`mr. ² v`th bn-`dm kh-`mr `dny yvhv l`dmt ysr`l q& b` hq& jl-`rbjt
knpvt h`r&. ³ jth hq& jlyk vslxyt `py bk vsp+tyk kdrkyk vntty jlyk `t kl- tvjbtyk. ⁴ vl-`txv\$
jyny jlyk vl`xmv
ky drkyk jlyk `tn tvjbvtyk btvkk thyn vydjtm ky-`ny yvhv. ⁵ kh `mr `dny yvhv rjh `xt
rjh hnh b`h. ⁶ q& b` b` hq& hqy& `lyk hnh b`h. ⁷ b`h h&pyrh `lyk yvsb h`r& b` hjt qrvb
hyvm mhvmh vl-`hd hrym. ⁸ jth mqrvt `spvk xmyt jlyk vklyty `py bk vsp+tyk kdrkyk
vntty jlyk `t kl-tvjbvtyk. ⁹ vl-`txv\$ jyny vl`xmv kdrkyk jlyk `tn tvjbvtyk
btvkk thyn vydjtm ky `ny yvhv mkh. ¹⁰ hnh hyvm hnh b`h y&`h h&prh && hm+h
prx hzdvn. ¹¹ hxm\$ qm lm+h-rsj l`-mhm vl`mhvmnm vl`mhmm vl-`nh bhm. ¹² b` hjt
hgyj hyvm hqvnh `l-ysmx vhmvr `l-yt`bl ky xrvn `l-kl- hmvnh. ¹³ ky hmvkr
`l-hmmkr l` ysvb vjvd bxyym xym ky-xzvn `l-kl- hmvnh l` ysvb v`ys
bjvnm xytv l` ytxzqv. ¹⁴ tqjv btqvj vkhyn hkl v`yn hlk lmlxmh ky xrvny
`l-kl-hmvnh. ¹⁵ hxb bxb& vhdbr vhrjb mbyv `sr bsdh bxb ymvt v`sr
bjyr rjb vdbdr y`klnv. ¹⁶ vpl+v ply+yhm vhyv `l-hrym kyvny hg`yvt
klm hmvv `ys bjvnm. ¹⁷ kl-hydym trpynh vkl-brkym tlknh mym. ¹⁸ vxgrv sqym
vk\$th `vtm pl&vt v`l kl-pnym bvsh vbkl-r`syhm qrxh. ¹⁹ k\$pm bxb&vt
yslykv vzhbm lndh yhyh k\$pm vzhbm l`-yvkl lh&ylm byvm jbrt yvhv
npsm l` ysbjv vmjyhm l` yml`v ky-mksvl jvnm hyh. ²⁰ v&by jdyv lg`vn
smhv v&lmy tvjbtm sqv&yhm jsv bv jl-kn ntyv lhm lndh. ²¹ vnttyv
byd-hzrym lbz vlrsjy h`r& lsll vxllh. ²² vhbvty pny mhm vxllv `t-
&pvny vb`v-bh pry&ym vxllh. ²³ jsh hrtvq ky h`r& ml`h msp+
dmym vhyr ml`h xm\$. ²⁴ vhb`ty rjy gvym vyrsv `t-btyhm vhsbty g`vn
jzym vnxlv mqdsyhm. ²⁵ qpdh-b`vbqsv slvm v`yn. ²⁶ hvh jl-hvh
tbv`vsmjh `l-smvjh thyh vbqsv xzvn mnby`vtvrh t`bd mkhn vj&h
mzqnym. ²⁷ hmlk yt`bl vnsy`ylbs smmh vydy jm-h`r& tblnh
mdrkm `jsh `vtm vbmsp+yhm `sp+m vydjv ky-`ny yvhv.

Chapter 8

¹ vyhy bsnh hssyt bssy bxmsh lxd s`ny yvsb bbyty vzqny yhvdh yvsbym lpny vtpl jly sm yd`dny yhvh. ² v`r`h vnhh dmvt kmr`h-`s mmr`h mtnyv vlm+h `s vmmtnyv vlmjhl kmr`h-zhr kjyn hxsmll. ³ vyslx tbnyt yd vyqxy b&y&t r`sy vts` `ty rvx byn-h`r& vbyn hsmym vtb` `ty yrvslmh bmr`vt `lhy `l-ptx sjr hpnymyt hpvnh &pvnh `sr-sm mvsb \$ml hqn`h hmqn. ⁴ vnhh-sm kbvd `lhy ysr`l kmr`h `sr r`yty bbqjh. ⁵ vy`mr `ly bn-`dm s`-n` jnyk drk &pvnh v`s` jyny drk &pvnh vnhh m&pv nlsjr hmzbx \$ml hqn`h hzh bb`h. ⁶ vy`mr `ly bn-`dm hr`h `th mhm jsym tvjbvt gdlvt `sr byt-ysr`l jsym ph lrxqh mj lmqdsy vjvd tsvb tr`h tvjbvt gdlvt. ⁷ vyb` `ty `l-ptx hx&r v`r`h vnhh xr-`xd bqyr. ⁸ vy`mr `ly bn-`dm xtr-n` bqyr v`xtr bqyr vnhh ptx `xd. ⁹ vy`mr `ly b` vr`h `t-htvjbvt hrjvt `sr hm jsym ph. ¹⁰ v`bv` v`r`h vnhh kl-tbnyt rms vbhnh sq& vkl-glvly byt ysr`l mxqh jl-hqyr \$byb \$byb. ¹¹ vsbjym `ys mzqny byt-ysr`l vy`znyhv bn-spn jmd btvkm jmdym lpnyhm v`ys mq+rtv bydv vjtr jnn-hq+rt jlh. ¹² vy`mr `ly hr`yt bn-`dm `sr zqny byt-ysr`l jsym bxsk `ys bxdry mskytv ky `mrym `yn yvh r`h `tnv jzb yvh `t-h`r&. ¹³ vy`mr `ly jvd tsvb tr`h tvjbvt gdlvt `sr-hmh jsym. ¹⁴ vyb` `ty `l-ptx sjr byt-yvh `sr `l-h&pvnh vnhh-sm hnsym ysbvt mbkvt `t-htmvz. ¹⁵ vy`mr `ly hr`yt bn-`dm jvd tsvb tr`h tvjbvt gdlvt m`lh. ¹⁶ vyb` `ty `l-x&r byt-yvh hpnymyt vnhh-ptx hykl yvh byn h`vlm vbyn hmzbx kjsrym vxmsh `ys `xryhm `l-hykl yvh vpyhm qdmh vhmh mstxvytm qdmh lsms. ¹⁷ vy`mr `ly hr`yt bn-`dm hnql lbyt yhvdh mjsvt `t-htvjbvt `sr jsv-ph ky-ml`v `t-h`r& xm\$ vysbv lkhjy\$ny vnm slxym `t-hzmvrh `l-`pm. ¹⁸ vgm-`ny `jsh bxmh l`-txv\$ jyny vl` `xml vqr`v b`zny qvl gdvl vl` `smj `vtm.

Chapter 9

¹ vyqr` b`zny qvl gdvl l`mr qrbv pqdvt hjyr v`ys kly msxtv bydv. ² vnhh ssh `nsym b`ym mdrk-sjr hjlyvn `sr mpnh &pvnh v`ys kly mp&v bydv v`ys-`xd btvkm lbs bdyv vq\$t h\$pr bmtnyv vyb`v vyjmdv `&l mzbh hnxst. ³ vkbvd `lhy ysr`l njlh mj l hkrvb `sr hyh jlyv `l mptn hbyt vyqr` `l-h`ys hlbs hbdym `sr q\$t h\$pr bmtnyv. ⁴ vy`mr yvh `lv jbr btvk hjyr btvk yrvslm vhtvyt tv jl-m&xvt h`nsym hn`nxym vhn`nqym jl kl-htvjbvt hnjsvt btvk. ⁵ vl`lh `mr b`zny jbrv bjyr `xryv vkhv jl-tx\$ jynykm v`l-txmlv. ⁶ zqn bxvr vbtvlh v+p vnsym thrgv lmsxyt vjl-kl-`ys `sr-jlyv htv `l-tgsv vmmqdsy txlv vyxlv b`nsym hzqnym `sr lpny hbyt. ⁷ vy`mr `lyhm +m`v `t-hbyt vml`v `t-hx&rvt xlym &`v vy&`v vkhv bjyr. ⁸ vyhy khkvtm vn`s`r `ny v`plh jl-pny v`zjq v`mr `hh `dny yvh hmsxyt `th `t kl-s`ryt ysr`l bspkk `t-xmtk jl-yrvslm. ⁹ vy`mr `ly jvn byt-ysr`l vyhvdh gdvl bm`d m`d vtml` h`r& dmym vhjyr ml`h m+h ky `mr v jzb yvh `t-h`r& v`yn yvh r`h. ¹⁰ vgm-`ny l`-txv\$ jyny vl` `xml drkm br`sm nty. ¹¹ vnhh h`ys lbs hbdym `sr hq\$t bmtnyv msyb dbr l`mr jsyty k`sr &vytny.

Chapter 10

¹ v`r`h vnhh `l-hrqyj `sr jl-r`s hkrbym k`bn \$pyr kmr`h dmvt k\$` nr`h jlyhm. ² vy`mr `l-h`ys lbs hbdym vy`mr b` `l-bynvt lglgl `l-txt lkrvb vml` xpnyk gxly-`s mbynvt lkrbym vzrq jl-hjyr vyb` ljyny. ³ vhrbym jmdym mymyn lbyb bb`v h`ys vhjnn ml` `t-hx&r hpnymyt. ⁴ vyrm kbvd-yhvh mjl hkrvb jl mptn hbyt vuml` hbyt `t-hjnn vhx&r ml`h `t-ngh kbvd yhvh. ⁵ vqvl knpy hkrvbym nsmj jd-hx&r hxy&nh kqvl `l-sdy bdbrv. ⁶ vyhy b&vtv `t-h`ys lbs-hbdym l`mr qx `s mbynvt lglgl mbynvt lkrvbym vyb` vyjmd `&l h`vpn. ⁷ vyslx hkrvb `t-ydv mbynvt lkrvbym `l-h`s `sr bynvt hkrbym vys` vytn `l-xpny lbs hbdym vyqx vy&`. ⁸ vyr` lkrbym tbnyt yd-`dm txt knpyhm. ⁹ v`r`h vnhh `rbjh `vpnym `&l hkrvbym `vpn `xd `&l hkrvb `xd v`vpn `xd `&l hkrvb `xd vmr`h h`vpnym kjyn `bn trsys. ¹⁰ vmr`yhm dmvt `xd l`rbjtm k`sr yhyh h`vpn btk h`vpn. ¹¹ blktm `l-`rbjt rbjyhm ylkv l` y\$bv blktm ky hmqvm `sr-ypnh hr`s `xryv ylkv l` y\$bv blktm. ¹² vkl-bsrm vgbhm vydyhm vknpym vh`vpnym ml`ym jynym \$byb l`rbjtm `vpnyhm. ¹³ l`vpnym lhm qvr` hglgl b`zny. ¹⁴ v`rbjh pny l`xd pny h`xd pny hkrvb vyny hsny pny `dm vhslysy pny `ryh vhrbyjy pny-nsr. ¹⁵ vyrmv hkrvbym hy` hxyh `sr r`yty bnhr-kbr. ¹⁶ vblkt hkrvbym ylkv h`vpnym `&lm vbs`t hkrvbym `t-knpym lrvm mjl h`r& l`-y\$bv h`vpnym gm-hm m`&lm. ¹⁷ bjmdm yjmdv vbrvmm yrvmv `vtm ky rvx hxyh bhm. ¹⁸ vy&` kbvd yhvh mjl mptn hbyt vyjmd jl-hkrvbym. ¹⁹ vys`v hkrvbym `t-knpym vyrmv mn-h`r& ljyny b&`tm vh`vpnym ljmtm vyjmd ptx sjr byt-yhvh hqdmvny vkbvd `lhy-ysr`l jlyhm mlmjlh. ²⁰ hy` hxyh `sr r`yty txt `lhy-ysr`l bnhr-kbr v`dj ky krbym hmh. ²¹ `rbjh `rbjh pny l`xd v`rbj knpym l`xd vdmvt ydy `dm txt knpyhm. ²² vdmvt pnyhm hmh hpny `sr r`yty jl-nhr-kbr mr`yhm v`vtm `ys `l-jbr pnyv ylkv.

Chapter 11

¹ vts` `ty rvx vtb` `ty `l-sjr byt-yhvh hqdmvny hpvnh qdymh vnhh bptx hsjr jsrym vxmsh `ys v`r`h btkm `t-y`znych bn-jzr v`t- pl+yhv bn-bnyhv sry hjm. ² vy`mr `ly bn-`dm `lh h`nsym hxsbym `vn vhyj&ym j&t-rj bjyr hz`t. ³ h`mrym l` bqrvb bnvt btym hy` h\$yr v`nxnv hbsr. ⁴ lkn hnb` jlyhm hnb` bn-`dm. ⁵ vtpl jly rvx yhvh vy`mr `ly `mr kh-`mr yhvh kn `mrtm byt ysrl vmjlv rvxkm `ny ydjtyh. ⁶ hrbytm xlykm bjyr hz`t vml`tm xv&tyh xll. ⁷ lkn kh-`mr `dny yhvh xlykm `sr smtm btkh hmh hbsr vhy` h\$yr v`tkm hv&y` mtvkh. ⁸ xrb yr`tm vxrb `by` jlykm n`m `dny yhvh. ⁹ vhw&`ty `tkm mtvkh vntty `tkm byd-zrym vjsyty bkm sp+ym. ¹⁰ bxb tplv jl-gbvl ysrl `spv+ `tkm vydjtm ky-`ny yhvh. ¹¹ hy` l`-thyh lkm l\$yr v`tm thyv btkh lbsr `l-gbvl ysrl `sp+ `tkm. ¹² vydjtm ky-`ny yhvh `sr bxqy l` hlktm vmsp+y l` jsytm vkmsp+y hgvy `sr \$bybvtykm jsytm. ¹³ vyhy khnb`y vpl+yhv bn-bnyh mt v`pl jl-pny v`zjq qvl-gdvl v`mr `hh `dny yhvh klh `th jsh `t s`ryt ysrl. ¹⁴ vyhy dbr-yhvh `ly l`mr. ¹⁵ bn-`dm `xyk `xyk `nsy g`ltk vkl-byt ysrl klh `sr `mr lhm ysby yrvslm rxqv mjl yhvh lnv hy` ntnh h`r& lmvrrsh. ¹⁶ lkn `mr kh-`mr `dny yhvh ky hrxqym bgvym vky hpy&vtym b`r&vt v`hy lhm lmqds mj+ b`r&vt `sr-b`v sm. ¹⁷ lkn `mr kh-`mr `dny yhvh vqb&ty

`tkm mn-hjmym v`\$pty `tkm mn- h`r&vt `sr np&vtm bhm vntty lkm `t-`dmt ysrl. ¹⁸ vb`v-smh vh\$yrv `t-kl-sqv&yh v`t-kl-tvjbvtyh mmmh. ¹⁹ vntty lhm lb `xd vrvx xdsh `tn bqrckm vh\$rtly lb h`bn mbsrm vntty lhm lb bsr. ²⁰ lmjn bxqty ylkv v`t-msp+y ysmrv vjsv `tm vhyv-ly ljm v`ny `hyh lhm l`lhym. ²¹ v`l-lb sqv&yhm vtvjbvtyhm lhm hlk drkm br`sm ntty n`m `dny yvh. ²² vys`v hkrvbym `t-knpyhm vh`vpnym ljmtm vkbvd `lhy-ysr`l jlyhm mlmjhl. ²³ vyjl kbvd yvh mj l tvk hjyr vyjmd jl-hhr `sr mqdm ljyr. ²⁴ vrvx ns`tny vtby`ny ksdyhm `l-hgvlh bmr`h brvx `lhym vyjl mjly hmr`h `sr r`yty. ²⁵ v`dbr `l-hgvlh `t kl-dbry yvh `sr hr`ny.

Chapter 12

¹ vyhy dbr-yvh `ly l`mr. ² bn-`dm btkv byt-hmry `th ysb `sr jynym lhm lr`vt vl` r`v `znym lhm lsmj vl` smjv ky byt mry hm. ³ v`th bn-`dm jsh lk kly gvlh vglh yvmm ljynyhm vglyt mmqvmk `l- mqvm `xr ljynyhm `vly yr`v ky byt mry hmh. ⁴ vhw&`t klyk kkly gvlh yvmm ljynyhm v`th t&`bjrb ljynyhm kmv&`y gvlh. ⁵ ljynyhm xtr-lk bqyr vhw&`t bv. ⁶ ljynyhm jl-ktp ts` bjl+h tv&y` pnyk tk\$hl vl` tr`h `t-h`r& ky- mvpt nttyk lbyr ysrl. ⁷ v`js kn k`sr &vyty kly hv&`ty kkly gvlh yvmm vbjrb xtrty-ly bqyr byd bjl+h hv&`ty jl-ktp ns`ty ljynyhm. ⁸ vyhy dbr-yvh `ly bbqr l`mr. ⁹ bn-`dm hl` `mrv `lyk byt ysrl byt hmry mh `th jsh. ¹⁰ `mr `lyhm kh `mr `dny yvh hnsy` hms` hzh byrvslm vkl-byt ysrl `sr-hmh btkm. ¹¹ `mr `ny mvptkm k`sr jsyty kn yjsh lhm bgvlh bsby ylkv. ¹² vhsy` `sr-btkm `l-ktp ys` bjl+h vy&` bqyr yxtrv lhw&y` bv pnyv yk\$hl yjn `sr l`-yr`h ljyn hv` `t-h`r&. ¹³ vprsty `t-rsty jlyv vntps bm&vdyt vhb`ty `tv bblh `r& ksdyhm v`vth l`-yr`h vsm ymvt. ¹⁴ vkl `sr \$bybtyv jzrh vkl-`gpyv `zrh lkl-rvx vxrb `ryq `xryhm. ¹⁵ vydjv ky-`ny yvh bhpy&y `vtm bgvym vzryty `vtm b`r&vt. ¹⁶ vhwtrty mhm `nsy m\$pr mxrb mrjb vmdbr lmjn y\$prv `t-kl-tvjbvtyhm bgvym `sr-b`v sm vydjv ky-`ny yvh. ¹⁷ vyhy dbr-yvh `ly l`mr. ¹⁸ bn-`dm lxm k brjs t`kl vmymyk brgzh vbd`gh tsth. ¹⁹ v`mrt `l-jm h`r& kh-`mr `dny yvh lyvsby yrvslm `l-`dmt ysrl lxm bd`gh y`klv vmymym bsmmvn ystv lmjn tsm `r&h mml`h mxm\$ kl-hysbym bh. ²⁰ vhjrym hnsbvt txrbnh v`h`r& smmh thyh vydjtm ky-`ny yvh. ²¹ vyhy dbr-yvh `ly l`mr. ²² bn-`dm mh-hmsl hzh lkm jl-`dmt ysrl l`mr y`rkv hymym v`bd kl-xzvn. ²³ lkn `mr `lyhm kh-`mr `dny yvh hsbty `t-hmsl hzh vl`-ymslv `tv jvd bysr`l ky `m-dbr `lyhm qrbv hymym vdbr kl-xzvn. ²⁴ ky l` yhyh jvd kl-xzvn sv` vmq\$m xlv btkv byt ysrl. ²⁵ ky `ny yvh `dbr `t `sr `dbr dbr vyjsh l` tmsk jvd ky bymykm byt hmry `dbr dbr vjsytyv n`m `dny yvh. ²⁶ vyhy dbr-yvh `ly l`mr. ²⁷ bn-`dm hnh byt-ysr`l `mrym hxzvn `sr-hv` xzh lymym rbym vljtym rxvqvt hv` nb`. ²⁸ lkn `mr `lyhm kh `mr `dny yvh l`-tmsk jvd kl-dbry `sr `dbr dbr vyjsh n`m `dny yvh.

Chapter 13

¹ vyhy dbr-yhvh `ly l`mr. ² bn-`dm hnb` `l-nby`y ysr`l hnb`ym v`mrt lnby`y mlbm smjv dbr-yhvh. ³ kh`mr`dny yhvh hvy jl-hnby`ym hnblym `sr hlky m`xr rvxm vlblty r`v. ⁴ kslym bxbvnt nby`yk ysr`l hyv. ⁵ l`jlytm bpr&vt vtgdrv gdr jl-byt ysr`l ljmd bmlxmh byvm yhvh. ⁶ xzv sv`vq\$m kzb h`mrym n`m-yhvh vyhvh l`slxm vyxlv lqym dbr. ⁷ hlv`mxzh-sv`xzytm vmq\$m kzb `mrtm v`mrym n`m-yhvh v`ny l`dbrty. ⁸ lkn kh`mr`dny yhvh yjn dbrkm sv`vxzytm kzb lkn hnny `lykm n`m`dny yhvh. ⁹ vhyth ydy `l-hnby`ym hxzym sv`vhq\$mym kzb b\$vd jmy l`-yhyv vbktb byt-ysr`l l`yktbv v`l-`dmt ysr`l l`yb`v vydjtm ky`ny`dny yhvh. ¹⁰ yjn vbyjn h+jv `t-jmy l`mr slvm v`yn slvm vhv`bnh xy&vnm +xym `tv tpl. ¹¹ `mr`l+xy tpl vypl hyh gsm sv+p v`tnh`bny `lgbys tplnh vrvx \$jrvt tbqj. ¹² vnhh npl hqyr hlv`y`mr`lykm`yh h+yx `sr +xtm. ¹³ lkn kh`mr`dny yhvh vbqjty rvx-\$jrvt bxmty vgs m s+p b`py yhyh v`bny `lgbys bxmh lklh. ¹⁴ vhr\$ty `t-hqyr `sr+xtm tpl vhgjtyhv `l-h`r&vnglh y\$dv vnplh vklytm btvkh vydjtm ky-`ny yhvh. ¹⁵ vklyty `t-xmty bqyr vb+xym `tv tpl v`mr lkm`yn hqyr v`yn h+xym `tv. ¹⁶ nby`y ysr`l hnb`ym `l-yrvslm vhxzym lh xzvn slm v`yn slm n`m`dny yhvh. ¹⁷ v`th bn-`dm sym pnyk `l-bnvt jmk hmtnb`vt mlbhn vhn b`jlyhn. ¹⁸ v`mrt kh-`mr`dny yhvh hvy lmtprvt k\$vt jl kl-`&yly ydy vjsvt hm\$pxvt jl-r`s kl-qvmh l&vdd npsvt hnpsvt t&vddnh ljmy vnpsvt lkn txyynh. ¹⁹ vtxllnh `ty `l-jmy bsjly sjrym vbptvty lxm lhmyt npsvt `sr l`-tmvtnh vlxyvt npsvt `sr l`-txyynh bkz bkm ljmy smjy kzb. ²⁰ lkn kh-`mr`dny yhvh hnny `l-k\$vt yknh `sr`tnh m&ddvt sm`t- hnpsvt lprxvt vqrjty `tm mj l zrvjtykm vslxty `t-hnpsvt `sr`tm m&ddvt `t-npsym lprxt. ²¹ vqrjty `t-m\$pxtykm vh<y `t-jmy mydkn vl`-yhyv jvd bydkn lm&vdh vydjtm ky-`ny yhvh. ²² yjn hk`vt lb-&dyq sqr v`ny l`hk`btyv vlxzq ydy rsj lblty- svb mdrkv hrj lhxytv. ²³ lkn sv`l`txzynh vq\$m l`-tq\$mnh jvd vh<y `t-jmy mydkn vydjtm ky-`ny yhvh.

Chapter 14

¹ vybv` `ly `nsym mzyqny ysr`l vysbv lpny. ² vyhy dbr-yhvh `ly l`mr. ³ bn-`dm h`nsym h`lh hjlv glvlyhm jl-lbm vmksvl jvnm ntnv nkx pnyhm h`drs `drs lhm. ⁴ lkn dbr-`vtm v`mrt `lyhm kh-`mr`dny yhvh `ys `ys mby t ysr`l `sr yj l h`t-glvlyv `l-lbv vmksvl jvny ysym nkx pnyv vb` `l-hnby` `ny yhvh njnyty lv bh brb glvlyv. ⁵ lmjn tps `t-byt-ysr`l blbm `sr nzv mjly bglvlyhm klm. ⁶ lkn `mr`l-byt ysr`l kh`mr`dny yhvh svbv vhsybv mj l glvlykm vmj l kl-tvj btykm hsybv pnykm. ⁷ ky`ys `ys mby t ysr`l vmhgr `sr-ygvr bysr`l vyzr m`xry vyj l glvlyv `l-lbv vmksvl jvny ysym nkx pnyv vb` `l-hnby` ldrs-lv by`ny yhvh njnh-lv by. ⁸ vntty pny b`ys hhv` vhsmythv l`vt vlmslym vkrtyv mtvk jmy vydjtm ky-`ny yhvh. ⁹ vhnby` ky-yph vdb r dbr `ny yhvh ptyty `t hnby` hhv`vn+tyy `t-ydy jlyv vhsmdtyv mtvk jmy ysr`l. ¹⁰ vns`v jvnm kjvn hds kjvn hnby` yhyh. ¹¹ lmjn l`-ytjv jvd byt-ysr`l m`xry vl`-y+m`v jvd bkl-psjyhm vhyv ly ljm v`ny `hyh lhm l`lhym n`m`dny yhvh. ¹² vyhy dbr-yhvh `ly l`mr. ¹³ bn-`dm `r& ky tx+`-ly lmj l-mj l vn+tyy ydy jlyh vsbrty lh m+h-lxm vhslxty-bh rjb vkrty mmnh `dm vbh mh. ¹⁴ vhyv slst h`nsym h`lh btvkh nx dn`l v`yvb hmh

b&dqtm yn&lv npsm n`m `dny yvh. ¹⁵ lv-xyh rjh `jbyr b`r& vsklth vhyth smmh mbly jvbr mpny hxyh. ¹⁶ slst h`nsym h`lh btvkh xy-`ny n`m `dny yvh `m-bnym v`m-bnvt y&ylyv hmh lbdm yn&lv v`h`r& thyh smmh. ¹⁷ `v xrb `by` jl-h`r& hhy` v`mrty xrb tjbr b`r& vkrty mmnh `dm vbhmm. ¹⁸ vslst h`nsym h`lh btvkh xy-`ny n`m `dny yvh l` y&ylyv bnym vbnvt ky hm lbdm yn&lv. ¹⁹ `v dbr `slx `l-h`r& hhy` vspkty xnty jlyh bdm lhkryt mmnh `dm vbhmm. ²⁰ vnx dn`l v`yvb btvkh xy-`ny n`m `dny yvh `m-bn `m-bt y&ylyv hmh b&dqtm y&ylyv npsm. ²¹ ky kh `mr `dny yvh `p ky-`rbjt sp+y hrjym xrb vrjb vxyh rjh vdbr slxy `l-yrvslm lhkryt mmnh `dm vbhmm. ²² vnhh nvtrh-bh pl+h hm v&`ym bnym vbnvt hnm yv&`ym `lykm vr`ytm `t-drkm v`t-jlylvtm vnxmtm jl-hrjh `sr hb`ty jl-yrvslm `t kl-`sr hb`ty jlyh. ²³ vnxmv `tkm ky-tr`v `t-drkm v`t-jlylvtm vydjtm ky l` xnm jsyty `t kl-`sr-jsyty bh n`m `dny yvh.

Chapter 15

¹ vyhy dbr-yvh `ly l`mr. ² bn-`dm mh-yhyh j&-hgpn mkl-j& hzmvrh `sr hyh bj&y hyjr. ³ hyqx mmnv j& ljsvt lml`kh `m-yqvx mmnv ytd ltlvt jlyv kl-kly. ⁴ hnh l`s ntn l`klh `t sny q&vtyv `klh h`s vtvkv nxr hy&lx lml`kh. ⁵ hnh bhyvtv tmym l` yjsh lml`kh `p ky-`s `klthv vyxr vnjsh jvd lml`kh. ⁶ lkn kh `mr `dny yvh k`sr j&-hgpn bj& hyjr `sr-nttyv l`s l`klh kn ntty `t-ysby yrvslm. ⁷ vntty `t-pny bhm mh`s y&`v v`h`s t`klm vydjtm ky-`ny yvh bsvmy `t-pny bhm. ⁸ vntty `t-h`r& smmh yjn mjlv mjl n`m `dny yvh.

Chapter 16

¹ vyhy dbr-yvh `ly l`mr. ² bn-`dm hvdj `t-yrvslm `t-tvjbytyh. ³ v`mrt kh-`mr `dny yvh lrvslm mkrytk vmltdyk m`r& hknjny `byk h`mry v`mk xtyt. ⁴ vmvldvtyk byvm hvldt `tk l`-krt srk vbmym l`-rx&t lmsjy vhm lx l` hmlxt vhxlt l` xtl. ⁵ l`-x\$h jlyk jyn ljsvt lk `xt m`lh lxm lh jlyk vtslky `l-pny hsdh bgjl npsk byvm hldt `tk. ⁶ v`jbr jlyk v`r`k mtbv\$\$t bdmyk v`mr lk bdmyk xyy v`mr lk bdmyk xyy. ⁷ rbbh k&mx hsdh nttyk vtrby vtgdly vtb`y bjdy jdyym sdym nknv vsjrk &mx v`t jrm vjryh. ⁸ v`jbr jlyk v`r`k vnhh jtk jt ddym v`prs knpy jlyk v`k\$h jrvtk v`sbj lk v`bv` bbryt `tk n`m `dny yvh vthyy ly. ⁹ v`rx&k bmym v`s+p dmyk mjlyk v`\$kk bsmn. ¹⁰ v`lbysk rqmh v`njlk txs v`xbsk bss v`k\$k msy. ¹¹ v`jdk jdy v`tnh &mydym jl-ydyk vrbyd jl-grvnk. ¹² v`tn nzm jl-`pk vjgylym jl-`znyk vj+rt tp`rt br`sk. ¹³ vtjdy zhb vk\$p vmlbvsk ssy vmsy vrqmh \$lt vdbs vsmn `klty vtypy bm`d m`d vt&lx y lmlvk. ¹⁴ vy&` lk sm bgvym bypyk ky klyl hv` bhdry `sr-smy jlyk n`m `dny yvh. ¹⁵ vtb+xy bypyk vtzny jl-smk vtspky `t-tznvtyk jl-kl-jvbr lv- yhy. ¹⁶ vtqxy mbgdyk vtjisy-lk bmv+tl vt vtzny jlyhm l` b`vt vl` yhyh. ¹⁷ vtqxy kly tp`rtk mzhby vmk\$py `sr ntty lk vtjisy-lk &lmy zkr vtzny-bm. ¹⁸ vtqxy `t-bgdy rqmtk vtk\$ym vsmny vq+rty ntty lpnyhm. ¹⁹ vlxmy `sr-ntty lk \$lt

vsmn vdbš h`klyk vnttyhv lpnyhm lryx nyxx vyhy n`m `dny yvh. ²⁰ vtqxy `t-bnyk v`t-bnvtyk
 `sr yldt ly vtzbxym lhm l`kvl hmj+ mtzntk. ²¹ vtsx+y `t-bny vttnym bhjbyr `vtm lhm. ²² v`t
 kl-tvjbytk vtzntyk l`zkrty `t-ymy njvryk bhvvtk jrm vjryh mtbv\$\$t bdmk hyyt. ²³ vyhy `xry kl-rjtk
 `vy `vy lk n`m `dny yvh. ²⁴ vtbny-lk gb vtjsy-lk rmh bkl-rxvb. ²⁵ `l-kl-r`s drk bnyt rmtk vtjby
 `t-ypyk vtpsxy `t-rglyk lkl-jvbr vtrby `t-tzntk. ²⁶ vtzny `l-bny-m&rym sknyk gdly bsr vtrby `t-tzntk
 lhkjy\$ny. ²⁷ vnhh n+yty ydy jlyk v`grj xqk v`tnk bnps sn`vtyk bnvt plstym hnkmlvt mdrkk zmh.
²⁸ vtzny `l-bny `svr mblty sbjtk vtznym vgm l`sbjt. ²⁹ vtrby `t-tzntk `l-r&knjn ksdymh vgm-bz`t
 l`sbjt. ³⁰ mh `mlh lbt k n`m `dny yvh bjsvtk `t-kl-`lh mjsh `sh-zvnh sl+t. ³¹ bbnvtyk gbk br`s
 kl-drk vrmk jsyty bkl-rxvb vl`-hyty kzvnh lql\$ `tnn. ³² h`sh hmn`pt txt `ysh tqx `t-zrym. ³³
 lkl-znvt ytnv-ndh v`t ntt `t-ndnyk lkl-m`hbyk vtsxdy `vtm lbv` `lyk m\$byb btznvtyk. ³⁴ vyhy-bk
 hpk mn-hnsym btznvtyk v`xryk l`zvnh vbttk `tnn v`tnn l`ntn-lk vthy lhpk. ³⁵ lkn zvnh smjy
 dbr-yvh. ³⁶ kh-`mr `dny yvh yjn hspk nxstk vtglh jrvtk btznvtyk jl- m`hbyk vjl kl-glvly tvjbvtyk
 vkdmny bnyk `sr ntt lhm. ³⁷ lkn hnny mqb& `t-kl-m`hbyk `sr jrbt jlyhm v`t kl-`sr `hbt jl kl-`sr sn`t
 vqb&ty `tm jlyk m\$byb vglyty jrvtk `lhm vr`v `t-kl- jrvtk. ³⁸ vsp+tyk msp+y n`pvt vspkt dm vnttyk
 dm xmh vqn`h. ³⁹ vntty `vtk bydm vhr\$v gbk vnt&v rmytk vhpys+v `vtk bgdyk vlqvx kly tp`rtk
 vhnxyvk jym vjryh. ⁴⁰ vhlv jlyk qhl vrgmv `vtk b`bn vbtqvk bxrbvtm. ⁴¹ vsrpv btyk b`s vjsv-bk
 sp+ym ljny nsym rbvt vhsbtyk mzvnh vgm-`tnn l`ttny-jvd. ⁴² vhnxy xmy bk v\$rh qn`ty mmk
 vsq+ty vl`kj\$ jvd. ⁴³ yjn `sr l`-zkrty `t-ymy njvryk vtrgyz-ly bkl-`lh vgm-`ny h`drkk br`s nty
 n`m `dny yvh vl`jsyty `t-hzvh jl kl-tvjbytk. ⁴⁴ hnh kl-hmsl jlyk ymsl l`mr k`mh bth. ⁴⁵ bt-`mk
 `t gjlt `ysh vbnyh v`xvt `xvtyk `t `sr gjlv `nsyhn vbnyhn `mkn xtyt v`bykn `mry. ⁴⁶ v`xvtyk hgdvly
 smrvn hy`vbnvtyh hyvsbt jl-sm`vlyk v`xvtyk hq+nh mmk hyvsbt mymynk \$dm vbnvtyh. ⁴⁷ vl`
 bdrkyhn hlkt vbtvjvtyhn jsyty kmj+ q+ vtsxty mhn bkl- drkyk. ⁴⁸ xy-`ny n`m `dny yvh `m-jsth
 \$dm `xvtyk hy`vbnvtyh k`sr jsyt `t vbnvtyk. ⁴⁹ hnh-zh hyh jvn \$dm `xvtyk g`vn sbjt-lxm vslvt hsq+
 hyh lh vbnvtyh vyd-jny v`byvn l`hxzyqh. ⁵⁰ vtgbhynh vtjsynh tvjhb lpny v`\$yr `thn k`sr r`yty.
⁵¹ vsmrvn kx&y x+`tyk l`x+`h vtrby `t-tvjvtyk mnh vt&dqy `t- `xvtyk bkl-tvjvtyk `sr jsyty. ⁵²
 gm-`t s`y klmtk `sr pllt l`xvtyk bx+`tyk `sr-htjbt mhn t&dqh mmk vgm-`t bvsy vs`y klmtk b&dqtk
 `xvtyk. ⁵³ vsbty `t-sbythn `t-sbyt \$dm vbnvtyh v`t-sbyt smrvn vbnvtyh vsbyt sbytyk btkvnh. ⁵⁴
 lmjn ts`y klmtk vnklt mkl `sr jsyt bnxmk `tn. ⁵⁵ v`xvtyk \$dm vbnvtyh tsbn lqdmtn vsmrvn vbnvtyh
 tsbn lqdmtn v`t vbnvtyk tsbynh lqdmtn. ⁵⁶ vlv`hyth \$dm `xvtyk lsmvjh bpyk byvm g`vnyk. ⁵⁷
 b+rm tglh rjtk kmv jt xrpt bnvt-`rm vkl-\$bybtyh bnvt plstym hs`+vt `vtk m\$byb. ⁵⁸ `t-zmtk
 v`t-tvjvtyk `t ns`tym n`m yvh. ⁵⁹ ky kh `mr `dny yvh vjsyt `vtk k`sr jsyt `sr-bzyt `lh lhpr bryt.
⁶⁰ vzkryt `ny `t-bryty `vtk bymy njvryk vhmvy lk bryt jvln. ⁶¹ vzkrt `t-drkyk vnklt bqxtk
 `t-`xvtyk hgdvly mmk `l-hq+nvt mmk vntty `thn lk lbnvt vl`mbrytk. ⁶² vhmvy `ny `t-bryty `tk
 vydjt ky-`ny yvh. ⁶³ lmjn tzkry vbst vl`yhyh-lk jvd ptxvn ph mpny klmtk bkpry-lk lkl-`sr jsyt
 n`m `dny yvh.

Chapter 17

¹ vyhy dbr-yhvh `ly l`mr. ² bn-`dm xvd xydh vmsl msl `l-byt ysrl. ³ v`mrt kh-`mr `dny yvhv hnsr hgdlv gdvl hknpy m `rk h`br ml` hnv&h `sr-lv hrqmh b` `l-hlbnvn vyqx `t-&mrt h`rz. ⁴ `t r`s ynyqvtyv q+p vyby`hv `l-`r& knjn bjyr rklym smv. ⁵ vyqx mzrj h`r& vytnhv bsdh-zrj qx jl-mym rbym &p&ph smv. ⁶ vy&mx vyhy lgpn \$rxt splt qvmh lpnvt dlyvtyv `lyv vsrsyv txtyv yhyv vthy lgpn vtjs bdy m vtslx p`rvt. ⁷ vyhy nsr-`xd gdvl gdvl knpym vrb-nv&h vnhh hgpn hz`t kpnh srsyh jlyv vdlyvtyv slxh-lv lhsqvt `vth mjrgvt m+jh. ⁸ `l-sdh +vb `l-mym rbym hy` stvlh ljsvt jnp vls`t pry lhyvt lgpn `drt. ⁹ `mr kh `mr `dny yvhv t&lx hlv` `t-srsyh yntq v`t-pryh yqv\$\$ vybs kl-+rpy &mxh tybs vl`-bzrj gdvlh vbjm-rb lms`vt `vth msrsyh. ¹⁰ vnhh stvlh ht&lx hlv` kgjt bh rvx hqdy m tybs ybs jl-jrgt &mxh tybs. ¹¹ vyhy dbr-yhvh `ly l`mr. ¹² `mr-n` lby t hmry hl` ydjt m mh-`lh `mr hnh-b` mlk-bbl yrslm vyqx `t-mlk v`t-sryh vyb` `vtm `lyv bblh. ¹³ vyqx mzrj hmlvkh vykrt `tv bryt vyb` `tv b`lh v`t-`yly h`r& lqx. ¹⁴ lhyvt mmlkh splh lbtly htms` lsmr `t-brytv ljmdh. ¹⁵ vymrd-bv lslx ml`kyv m&rym ltt-lv \$v\$ym vjm-rb hy&lx hyml+ hjsh `lh vhpr bryt vnml+. ¹⁶ xy-`ny n`m `dny yvhv `m-l` bmqvm hmlk hmmyk `tv `sr bzh `t-`ltv v`sr hpr `t-brytv `tv btk-bbl ymvt. ¹⁷ vl` bxy l gdvl vbqhl rb yjsh `vtv prjh bmlxmh bspk \$llh vbbnt dyq lhkryt npsvt rbvt. ¹⁸ vbzh `lh lhpr bryt vnhh ntn ydv vkl-`lh jsh l` yml+. ¹⁹ lkn kh-`mr `dny yvhv xy-`ny `m-l` `lty `sr bzh vbryty `sr hpyr vnttyv br`sv. ²⁰ vprsty jlyv rsty vntps bm&vdyt vyhby`vtyhv bblh vnsp+ty `tv sm mjlv `sr mjil-by. ²¹ v`t kl-mbrxv bkl-`gpyv bxb yplv vhs`rym lkl-rvx yprsv vydjtm ky `ny yvhv dbrty. ²² kh `mr `dny yvhv vlqxy `ny m&mrt h`rz hrmh vntty mr`s ynyqvtyv rk `q+p vstly `ny jl hr-gbh vtlvl. ²³ bhr mrv m ysrl `stlnv vns` jnp vjsh pry vyh l`rz `dyr vsknv txtyv kl &pvr kl-knp b&l dlyvtyv tsknh. ²⁴ vydjv kl-j&y hsdh ky `ny yvhv hsply j& gbh hgbhty j& spl hvbsty j& lx vhp rxy j& ybs `ny yvhv dbrty vjsyty.

Chapter 18

¹ vyhy dbr-yhvh `ly l`mr. ² mh-lkm `tm mslym `t-hmsl hzh jl-`dmt ysrl l`mr `bvt y`klv b\$ r vsny hbnym tqhynh. ³ xy-`ny n`m `dny yvhv `m-yhyh lkm jvd msl hmsl hzh bysr`l. ⁴ hn kl-hnpsvt ly hnh knps h`b vkns hbn ly-hnh hnps hx+`t hy` tmvt. ⁵ v`ys ky-yhyh &dyq vjsh msp+ v&dqh. ⁶ `l-hhrym l` `kl vjynyv l` ns` `l-glvly byt ysrl v`t-`st rjhv l` +m` v`l-`sh ndh l` yqrb. ⁷ v`ys l` yvnh xbltv xvb ysyb gzlh l` ygzl lxm v lrjb ytn vjyrm yk\$h-bgd. ⁸ bnsk l`-ytn vtrby t l` yqx mjvl ysyb ydv msp+ `mt yjsh byn `ys l`ys. ⁹ bxqvty yhlk vmsp+y smr ljsvt `mt &dyq hv`xyh yxyh n`m `dny yvhv. ¹⁰ vlvlyd bn-pry& spk dm vjsh `x m`xd m`lh. ¹¹ vhv` `t-kl-`lh l` jsh ky gm `l-hhrym `kl v`t-`st rjhv +m`. ¹² jny v`byvn hvnh gzlv t gzl xbl l` ysyb v`l-hglvly m ns` jynyv tvjbh jsh. ¹³ bnsk ntn vtrby t lqx vxy l` yxyh `t kl-htvjbvt h`lh jsh mvt yvmt dmyv bv yhyh. ¹⁴ vnhh hvlyd bn vyr` `t-kl-x+`t `byv `sr jsh vyr`h vl` yjsh khn. ¹⁵ jl-hhrym l` `kl vjynyv l` ns` `l-glvly byt ysrl v`t-`st rjhv

l' +m`. ¹⁶ v`ys l' hvnh xbl l' xbl vgzlh l' gzl lxm v lrjb ntn vjrv m k\$- bgd. ¹⁷ mjny hsyb ydv nsk
 vtrbyt l' lqx msp+y jsh bxqvty hlk hv` l' ymvt bjvn `byv xyh yxyh. ¹⁸ `byv ky-jsq jsq gzl gzl `x
 v`sr l' -+vb jsh btvk jmyv vnhh-mt bjvvn. ¹⁹ v`mrtm mdj l' -ns` hbn bjvn h`b vhb msp+ v&dqh
 jsh `t kl- xqvty smr vyjsh `tm xyh yxyh. ²⁰ hnps hx+`t hy` tmvt bn l' -ys` bjvn h`b v`b l' ys` bjvn
 hbn &dqt h&dyq jlyv thyh vrsjt rsj jlyv thyh. ²¹ vhrs j ky ysvb mkl-x+`tv `sr jsh vsmr `t-kl-xqvty
 vjsh msp+ v&dqh xyh yxyh l' ymvt. ²² kl-psjyv `sr jsh l' yzkrv lv b&dqt v `sr-jsh yxyh. ²³ hxp&
 `xp& mvt rsj n`m `dny yvh hlv` bsvbv mdrkyv vxyh. ²⁴ vbsvb &dyq m&dqt v jsh jvl kkl htvjbt
 `sr-jsh hrsj yjsh vxy kl-&dqt v `sr-jsh l' tzkrnh bmjlv `sr-mjl vbx+`tv `sr-x+` bm ymvt. ²⁵ v`mrtm
 l' ytkn drk `dny smjv-n` byt ysrl` hdky l' ytkn hl` drkykm l' ytknv. ²⁶ bsvb-&dyq m&dqt v jsh
 jvl vmt jlyhm bjvlv `sr-jsh ymvt. ²⁷ vbsvb rsj mrsjtv `sr jsh vyjs msp+ v&dqh hv` `t-npsv yxyh.
²⁸ vyr`h vysvb mkl-psjyv `sr jsh xyv yxyh l' ymvt. ²⁹ v`mrv byt ysrl` l' ytkn drk `dny hdky l'
 ytknv byt ysrl` hl` drkykm l' ytkn. ³⁰ lkn `ys kdrkyv `sp+ `tkm byt ysrl` n`m `dny yvh svbv vhsybv
 mkl-psjykm vl`-yhyh lkm lmksvl jvn. ³¹ hslykv mjlykm `t-kl-psjykm `sr psjtm bm vjsv lkm lb xds
 vrvx xdsh vlmh tmtv byt ysrl`. ³² ky l' `xp& bmv hmt n`m `dny yvh vhsybv vxyv.

Chapter 19

¹ v`th s` qynh `l-nsy`y ysrl`. ² v`mrt mh `mk lby` byn `ryvt rb&h btvk kprym rbth gvryh. ³ vtjl
 `xd mgryh kpyr hyh vylmd l+rp+rp `dm `kl. ⁴ vysmjv `lyv gvym bsxtm ntps vyb`hv bxxym `l`r&
 m&rym. ⁵ vtr` ky nvxlh `bdh tqvth vtqx `xd mgryh kpyr smthv. ⁶ vythlk btvk-`ryvt kpyr hyh vylmd
 l+rp+rp `dm `kl. ⁷ vydj `lmnvtv vjryhm hxryb vtsm `r& vml`h mqvl s`gtv. ⁸ vytv jlyv gvym
 \$byb mmdynvt vyprsv jlyv rstm bsxtm ntps. ⁹ vytvnhv b\$vgv bxxym vyb`hv `l-mlk bbl yb`hv
 bm&dvt lmjn l' -ysmj qvlv jvd `l-hry ysrl`. ¹⁰ `mk kgpn bdmk jl-mym stvlh pryh vjnp hyth mmym
 rbym. ¹¹ vyhyv-lh m+vt jz `l-sb+y mslym vtgbh qvmtv jl-byv jbtym vyr` bgbhv brb dlytyv. ¹² vtts
 bxmh l`r& hslkh vrvx hqdyv hvbys pryh htprqv vybsv m+h jzh `s`klthv. ¹³ vjth stvlh bmdbr b`r&
 &yh v&m`. ¹⁴ vt& `s mm+h bdyh pryh `klh vl`-hyh bh m+h-jz sb+ lmsvl qynh hy` vthy lqynh.

Chapter 20

¹ vyhy bsnh hsbyjyt bxmsy bjsvr lxd b`v `nsym mzqny ysrl` ldrs `t-yvh vysbv lpny. ² vyhy
 dbr-yvh `ly l`mr. ³ bn-`dm dbr `t-zqny ysrl` v`mrt `lhm kh `mr `dny yvh hldrs `ty `tm b`ym
 xy-`ny `m-`drs lkm n`m `dny yvh. ⁴ htsp+ `tm htspv+ bn-`dm `t-tvjbt `bvtm hvdym. ⁵ v`mrt
 `lyhm kh-`mr `dny yvh byvm bxry bysr`l v`s` ydy lzrj byt yjqb v`vdj lhm b`r& m&rym v`s` ydy
 lhm l`mr `ny yvh `lhykm. ⁶ byvm hhv` ns`ty ydy lhm lhv&y`m m`r& m&rym `l`r& `sr-trty lhm
 zbt xlb vdbs &by hy` lkl-h`r&vt. ⁷ v`mr `lhm `ys sqv&y jynyv hslykv vbglyvly m&rym `l-t+m`v

`ny yvhv `lhykm. ⁸ vymrv-by vl `bv lsmj `ly `ys `t-sqv&y jynyhm l` hslykv v`t- glvly m&rym l`
 jzbv v`mr lspk xnty jlyhm lklvt `py bhm btkv `r& m&rym. ⁹ v`js lmjn smy lblty hxl ljyny hgvyv
 `sr-hmh btkvm `sr nvdjty `lyhm ljynyhm lhv&y`m m`r& m&rym. ¹⁰ v`v&y`m m`r& m&rym v`b`m
 `l-hmdbr. ¹¹ v`tn lhm `t-xqvty v`t-msp+y hvdjty `vtm `sr yjsh `vtm h`dm vxy bhm. ¹² vgm `t-sbtvty
 ntty lhm lhyvt l`vt byny vbynyhm ldjt ky `ny yvhv mqdsm. ¹³ vymrv-by byt-ysr`l bmdbr bxqvty
 l`-hlkv v`t-msp+y m`\$v `sr yjsh `tm h`dm vxy bhm v`t-sbtty xllv m`d v`mr lspk xnty jlyhm bmdbr
 lklvtm. ¹⁴ v`jsh lmjn smy lblty hxl ljyny hgvyv `sr hv&`tym ljynyhm. ¹⁵ vgm-`ny ns`ty ydy lhm
 bmdbr lblty hby` `vtm `l-h`r& `sr-ntty zbt xlb vdbs &by hy` lkl-h`r&vt. ¹⁶ yjn bmsp+y m`\$v
 v`t-xqvty l`-hlkv bhm v`t-sbtvty xllv ky `xry glvlyhm lbm hlk. ¹⁷ vtx\$ jyny jlyhm msxtm vl`-jsyty
 `vtm klh bmdbr. ¹⁸ v`mr `l-bnyhm bmdbr bxvqy `bvtykm `l-tlkv v`t-msp+yhm `l- tsmrv vbglyvlyhm
 `l-t+m`v. ¹⁹ `ny yvhv `lhykm bxqvty lkv v`t-msp+y smrv vjsh `vtm. ²⁰ v`t-sbtvty qdsv vhyv l`vt
 byny vbynykm ldjt ky `ny yvhv `lhykm. ²¹ vymrv-by hbnyv bxqvty l`-hlkv v`t-msp+y l`-smrv
 ljsvt `vtm `sr yjsh `vtm h`dm vxy bhm `t-sbtvty xllv v`mr lspk xnty jlyhm lklvt `py bm bmdbr. ²²
 vhsbty `t-ydy v`js lmjn smy lblty hxl ljyny hgvyv `sr-hv&`ty `vtm ljynyhm. ²³ gm-`ny ns`ty `t-ydy
 lhm bmdbr lhpy& `tm bgvyv vlzrvt `vtm b`r&vt. ²⁴ yjn msp+y l`-jsh vxqvty m`\$v v`t-sbtvty xllv
 v`xry glvly `bvtyv hyv jynyhm. ²⁵ vgm-`ny ntty lhm xqym l` +vbyv vmsp+y l` yxyv bhm. ²⁶
 v`+m` `vtm bmtntm bhjbyr kl-p+r rxm lmjn `smm lmjn `sr ydjv `sr `ny yvhv. ²⁷ lkn dbr `l-byt
 ysrl bn-`dm v`mrt `lyhm kh `mr `dny yvhv jvd z`t gdpv `vty `bvtykm bmjlm by mj. ²⁸ v`by`m
 `l-h`r& `sr ns`ty `t-ydy ltt `vth lhm vyr`v kl-gbjh rmh vkl-j& jbt vyzbxv-sm `t-zbxyhm vytnv-sm
 kj\$ qrbbm vysymv sm ryx nyxvxyhm vy\$ykv sm `t-n\$kyhm. ²⁹ v`mr `lhm mh hbmh `sr-`tm hb`ym
 sm vyqr` smh bmh jd hyvm hzh. ³⁰ lkn `mr `l-byt ysrl kh `mr `dny yvhv hbdrk `bvtykm `tm
 n+m`ym v`xry sqv&yhm `tm znym. ³¹ vbs`t mtntykm bhjbyr bnykm b`s `tm n+m`ym lkl-glvlykm
 jd- hyvm v`ny `drs lkm byt ysrl xy-`ny n`m `dny yvhv `m-`drs lkm. ³² vhljl jl-rvxxkm hyv l` thyh
 `sr `tm `mrym nyh kgvyv kmspxvt h`r&vt lsrt j& v`bn. ³³ xy-`ny n`m `dny yvhv `m-l` byd xzqh
 vbzrvj n+vvh vbxmh spvkh `mlvk jlykm. ³⁴ vvh&`ty `tkm mn-hjmym vqb&ty `tkm mn-h`r&vt `sr
 npv&tm bm byd xzqh vbzrvj n+vvh vbxmh spvkh. ³⁵ vhb`ty `tkm `l-mdb hjmym vnspt+ty `tkm
 sm pnym `l-pnym. ³⁶ k`sr nsp+ty `t-`bvtykm bmdbr `r& m&rym kn `sp+ `tkm n`m `dny yvhv. ³⁷
 vhjbrty `tkm txt hsb+ vhb`ty `tkm bm\$rt hbryt. ³⁸ vbrvty mkm hmrzym vhpvsjym by m`r& mgvryhm
 `v&y` `vtm v`l- `dmt ysrl l` ybv` vydjtm ky-`ny yvhv. ³⁹ v`tm byt-ysr`l kh-`mr `dny yvhv `ys
 glvlyv lkv jbdv v`xr `m- `ynkm smjym `ly v`t-sm qdsy l` txllv-jvd bmtntvtykm vbglyvlykm. ⁴⁰ ky
 bhr-qdsy bhr mrvm ysrl n`m `dny yvhv sm yjbdny kl-byt ysrl klh b`r& sm `r&m vsm `drvs
 `t-trvmytykm v`t-r`sy ms`vtykm bkl-qdsykm. ⁴¹ bryx nyxx `r&h `tkm bhv&y`y `tkm mn-hjmym
 vqb&ty `tkm mn- h`r&vt `sr np&tm bm vnqdsty bkm ljyny hgvyv. ⁴² vydjtm ky-`ny yvhv bhby`y
 `tkm `l-`dmt ysrl `l-h`r& `sr ns`ty `t-ydy ltt `vth l`bvtykm. ⁴³ vzkrtm-sm `t-drkykm v`t kl-jlylvtykm
 `sr n+m`tm bm vnq+tm bpnykm bkl-rjvtykm `sr jsytm. ⁴⁴ vydjtm ky-`ny yvhv bjsvty `tkm lmjn
 smy l` kdrkykm hrjym vkjlylvtykm hnsxtvt byt ysrl n`m `dny yvhv.

Chapter 21

¹ vyhy dbr-yhvh `ly l`mr. ² bn-`dm sym pnyk drk tymnh vh+p `l-drvm vhnv `l-yjr hsdh ngb. ³ v`mrt lyjr hngb smj dbr-yhvh kh-`mr `dny yhvh hnny m&yt-bk `s v`klh bk kl-j&-lx vkl-j& ybs l`tkbh lhbt slhbt vn&rbv-bh kl- pny mngb &pvnh. ⁴ vr`v kl-bsr ky `ny yhvh bjrtyh l`tkbh. ⁵ v`mr `hh `dny yhvh hmh `mrym ly hl` mmsl mslym hv`. ⁶ vyhy dbr-yhvh `ly l`mr. ⁷ bn-`dm sym pnyk `l-yrvslm vh+p `l-mqdsym vhnv `l-`dmt ysr`l. ⁸ v`mrt l`dmt ysr`l kh `mr yhvh hnny `lyk vhw&`ty xrby mtjrh vhrty mmk &dyq vrsj. ⁹ yjn `sr-hkrty mmk &dyq vrsj lkn t&` xrby mtjrh `l-kl-bsr mngb &pvnh. ¹⁰ vydjv kl-bsr ky `ny yhvh hv&`ty xrby mtjrh l`tsvb jvd. ¹¹ v`th bn-`dm h`nx bsbrvn mtnym vbmryrvt t`nx ljynyhm. ¹² vhyh ky-y`mrv `lyk jl-mh `th n`nx v`mrt `l-smvjh ky-b`h vnm\$ kl-lb vrpv kl-ydym vkhth kl-rvx vkl-brkym tlknh mym hnh b`h vnhyth n`m `dny yhvh. ¹³ vyhy dbr-yhvh `ly l`mr. ¹⁴ bn-`dm hnb` v`mrt kh `mr `dny `mr xrb xrb hvxdh vgm-mrv+h. ¹⁵ lmjn +bx +bx hvxdh lmjn-hyh-lh brq mr+h `v nsys sb+ bny m`\$t kl-j&. ¹⁶ vytn `th lmr+h ltps bkp hy`-hvxdh xrb vhy` mr+h ltt `vth byd- hvrg. ¹⁷ zjq vhyll bn-`dm ky-hy` hyth bjmy hy` bkl-nsy`y ysr`l mgvry `l-xrb hvv `t-jmy lkn \$pq `l-yrk. ¹⁸ ky bxn vmh `m-gm-sb+ m`\$t l`yhyh n`m `dny yhvh. ¹⁹ v`th bn-`dm hnb` vkh kp `l-kp vtkpl xrb slysth xrb xlym hy` xrb xll hgdvl hxdrt lhm. ²⁰ lmjn lmvq lb vhrbh hmkslym jl kl-sjryhm ntty `bxt-xrb `x jsvyh lbrq mj+h l+bx. ²¹ ht`xdy hymny hsymy hsmly `nh pnyk mjdv. ²² vgm-`ny `kh kpy `l-kpy vhnxyt xnty `ny yhvh dbrty. ²³ vyhy dbr-yhvh `ly l`mr. ²⁴ v`th bn-`dm sym-lk snym drkym lbv` xrb mlk-bbl m`r& `xd y&`v snyhm vyd br` br`s drk-jyr br`. ²⁵ drk tsym lbv` xrb `t rbt bny-jmvn v`t-yhvdh byrvslm b&vrh. ²⁶ ky-jmd mlk-bbl `l-`m hdk br`s sny hdkym lq\$m-q\$m qlql bx&y m s`l btrpym r`h bkbd. ²⁷ bymynv hyh hq\$m yrvslm lsvm krym lptx ph br&x lhrym qvl btrvjh lsvm krym jl-sjrym lspk \$llh lbnvt dyq. ²⁸ vhyh lhm kq\$vm-sv` bjynyhm sbjy sbjvt lhm vhw`-mzkyr jvn lhtps. ²⁹ lkn kh-`mr `dny yhvh yjn hzkrkm jvnkm bhglvt psjykm lhr`vt x+`vtykm bkl jlylvtykm yjn hzkrkm bkp tpsv. ³⁰ v`th xll rsj nsy` ysr`l `sr-b` yvmv bjt jvn q&. ³¹ kh `mr `dny yhvh h\$yr hm&npt vhrim hj+rh z`t l`-z`t hsplh hgbh vhgbb hspyl. ³² jvh jvh jvh `symnh gm-z`t l`hyh jd-b` `sr-lv hmsp+ vnttyv. ³³ v`th bn-`dm hnb` v`mrt kh `mr `dny yhvh `l-bny jmvn v`l- xrptm v`mrt xrb xrb ptvxh l+bx mrv+h lhkyl lmjn brq. ³⁴ bxzvt lk sv` bq\$m-lk kzb ltt `vtk `l-&v`ry xly rsjym `sr-b` yvmm bjt jvn q&. ³⁵ hsb `l-tjrh bmqvm `sr-nbr`t b`r& mkrvtyk `sp+ `tk. ³⁶ vspkty jlyk zjmy b`s jbrty `pyx jlyk vnttyk byd `nsym bjrym xrsy msxyt. ³⁷ l`s thyh l`klh dmkyhyh btvk h`r& l`tzkry ky `ny yhvh dbrty.

Chapter 22

¹ vyhy dbr-yhvh `ly l`mr. ² v`th bn-`dm htsp+ htsp+ `t-jyr hdmym vhdvjth `t kl-tvjbvtyh. ³ v`mrt kh `mr `dny yhvh jyr spkt dm btvkh lbv` jth vjsth glvlym jlyh l+m`h. ⁴ bdmk `sr-spkt `smt vbglvlyk `sr-jsyt +m`t vtqryby ymyk vtbv` jd-snvtyk jl-kn nttyk xrph lgvym vql\$h lkl-h`r&vt. ⁵

hqrvt vhrxqvt mmk ytl\$-bk +m` t hsm rbt hmhvmh. ⁶ hnh nsy`y ysr`l `ys lzrv hyv bk lmjn spk-dm. ⁷ `b v`m hqlv bk lgr jsv bjsq btkk ytm v`lmnh hvnv bk. ⁸ qdsy bzvt v`t-sbty xllt. ⁹ `nsy rkyl hyv bk lmjn spk-dm v`l-hhrym `klv bk zmh jsv btkk. ¹⁰ jrvt-`b glh-bk +m` t hndh jnv-bk. ¹¹ v`ys `t-`st rjhv jsh tvjbh v`ys `t-kltv +m` bzmh v`ys `t-`xtv bt-`byv jnh-bk. ¹² sxd lqzv-bk lmjn spk-dm nsk vtrbyt lqxt vtb&jy rjyk bjsq v`ty skxt n`m `dny yvh. ¹³ vnhh hkyty kpy `l-b&jk `sr jsyt vjl-dmk `sr hyv btkk. ¹⁴ hyjmd lbk `m-txzqnh ydyk lymym `sr `ny jsh `vtk `ny yvh dbrty vjsy. ¹⁵ vhy&vty `vtk bgvym vzrytyk b`r&vt vhtmy +m`tk mmk. ¹⁶ vnxt bk ljny gvym vydjt ky-`ny yvh. ¹⁷ vyhy dbr-yvh `ly l`mr. ¹⁸ bn-`dm hyv-ly byt-ysr`l l\$vg klm nxst vbdyl vbrzl vjvprt btk kvr \$gym k\$py hyv. ¹⁹ lkn kh `mr `dny yvh yjn hyvt klkm l\$gym lkn hnny qb& `tkm `l-tvk yrvslm. ²⁰ qb&t k\$py vnxt vbrzl vjvprt vbdyl `l-tvk kvr lpvt-jlyv `s lhntyk kn `qb& b`py vbxmty vhnxy vhtky `tkm. ²¹ vkn\$ty `tkm vnpxy jlykm b`s jbrty vntktm btkk. ²² khtvk k\$py btk kvr kn tkv btkk vydjtm ky-`ny yvh spky xmy jlykm. ²³ vyhy dbr-yvh `ly l`mr. ²⁴ bn-`dm `mr-lh `t`r& l`m+hrh hy`l` gsmh byvm zjm. ²⁵ qsr nby`yh btkk k`ry sv`g +rp +rp nps `klv x\$ny vyqr yqzv `lmnvyh hrbv btkk. ²⁶ khnyh xm\$y tvrty vyxllv qdsy byn-qds lxl l`hbdylv vbyn-h+m` l+hvr l`hvdjv vmsbvtv hlymv jynyhm v`xl btkm. ²⁷ sryh bqrh kz`bym +rpy +rp lspk-dm l`bd npsvt lmjn b&j b&j. ²⁸ vnby`yh +xv lhm tpl xzym sv`vq\$my lhm kzb `mrym kh `mr `dny yvh vyvh l`dbr. ²⁹ jm h`r& jsq vsq vzlv gzl vjny v`byvn hvnv v`t-hgr jsqv bl`msp+. ³⁰ v`bqs mhm `ys gdr-gdr vjmd bpr& lpny bjd h`r& lbtly sxth vl`m&`ty. ³¹ v`spk jlyhm zjmy b`s jbrty klytm drkm br`sm ntty n`m `dny yvh.

Chapter 23

¹ vyhy dbr-yvh `ly l`mr. ² bn-`dm stym nsym bnvt `m-`xt hyv. ³ vtznynh bm&rym bnjvryhn znv smh mjkv sdyhn vsm jsv ddy btlvyn. ⁴ vsmvtn `hlh hgdvlh v`hlybh `xvth vthyynh ly vtldnh bnym vbnvt vsmvtn smrvn `hlh vyrvslm `hlybh. ⁵ vtzn `hlh txy vtjgb jl-m`hbyh `l-`svr qrvbym. ⁶ lbsy tklt pxvt v\$gnym bxvry xmd klm prsym rkby \$v\$ym. ⁷ vtn tznvtyh jlyhm mbxr bny-`svr klm vbkl `sr-jgbh bkl- glvlyhm n+m`h. ⁸ v`t-tznvtyh mm&rym l`jzbh ky `vth skbv bnjvryh vhmh jsv ddy btlvyn vyspkv tznvtyh jlyh. ⁹ lkn nttyh byd-m`hbyh byd bny `svr `sr jgbh jlyhm. ¹⁰ hmh glv jrvth bnyh vbnvtyh lqzv v`vth bxb hrgv vthy-sm lnsym vspv+ym jsv bh. ¹¹ vtr `xvth `hlybh vtsxt jgbth mmnh v`t-tznvtyh mznvny `xvth. ¹² `l-bny `svr jgbh pxvt v\$gnym qrbym lbsy mklvl prsym rkby \$v\$ym bxvry xmd klm. ¹³ v`r` ky n+m`h drk `xd lstyhn. ¹⁴ vtvp`l-tznvtyh vtr `nsy mxqh jl-hqyr &lmy ksdyym xqqym bsr. ¹⁵ xgvry `zvr bmtnyhm \$rvxy +bvlym br`syhm mr`h slsym klm dmvt bny-bbl ksdym `r& mvldtm. ¹⁶ vtjgb jlyhm lmr`h jynyh vtslx ml`kym `lyhm ksdymh. ¹⁷ vyb`v `lyh bny-bbl lmskb ddym vy+m`v v`vth btznvtyh vt+m-`bm vtqj nps mhm. ¹⁸ vtgl tznvtyh vtgl `t-jrvth vtqj npsy mjlyh k`sr nqjh npsy mjlyh `xvth. ¹⁹ vtrbh `t-tznvtyh lzkr `t-ymy njvryh `sr znth b`r& m&rym. ²⁰ vtjgbh jl plgsyhm `sr bsr-xmvrym bsr vzrmt \$v\$ym zrmtm. ²¹

vtpqdy `t zmt njvryk bjsvt mm&rym ddyk lmjn sdy njvryk. ²² lkn `hlybh kh-`mr `dny yvh hny mjyr `t-m`hbyk jlyk `t `sr- nqjh npsk mhm vhb` tym jlyk m\$byb. ²³ bny bbl vkl-ksdym pqvd vsvj vqvj kl-bny `svr `vtm bxvry xmd pxvt v\$gnym klm slsym vqrv` ym rkby \$v\$ym klm. ²⁴ vb`v jlyk h&n rkb vglgl vbqhl jmym &nh vmgn vqvbj ysymv jlyk \$byb vntty lpyhym msp+ vsp+vk bmsp+yhm. ²⁵ vntty qn`ty bk vjsv `vtk bxmh`pk v`znyk y\$yrv v`xrytk bxrb tpvl hmh bnyk vbnvtyk yqvx v`xrytk t`kl b`s. ²⁶ vhsy+vk `t-bgdyk vlqvx kly tp`rtk. ²⁷ vhsbty zmtk mmk v`t-znvtk m`r& m&rym vl`-ts`y jynyk `lyhm vm&rym l` tzkry-jvd. ²⁸ ky kh `mr `dny yvh hny ntnk byd `sr sn`t byd `sr-nqjh npsk mhm. ²⁹ vjsv `vtk bsn`h vlqvx kl-ygyjk vjzvk jym vjryh vnglh jrvt znvnyk vzmtk vtznvtyk. ³⁰ jsh `lh lk bznvtk `xry gvym jl `sr-n+m`t bglvlyhm. ³¹ bdrk `xvtk hlkt vntty kv\$h bydk. ³² kh `mr `dny yvh kv\$ `xvtk tsty hjmqh vhrxbh thyh l&xq vlljg mrbh lhkyl. ³³ skrvn vygvn tml`y kv\$ smh vsmmh kv\$ `xvtk smrvn. ³⁴ vsty `vth vm&yt v`t-xrsyh tgrmy vsdyk tntqy ky `ny dbrty n`m `dny yvh. ³⁵ lkn kh `mr `dny yvh yjn skxt `vty vtslyky `vty `xry gvk vgm- `t s`y zmtk v`t-znvtyk. ³⁶ vy`mr yvh `ly bn-`dm htspv+ `t-`hlh v`t-`hlybh vhd lhn `t tvjvtyhn. ³⁷ ky n`pv vdm bydyhn v`t-gllyhn n`pv vgm `t-bnyhn `sr yldv-ly hjbyrv lhm l`klh. ³⁸ jvd z`t jsv ly +m`v `t-mqdsy byvm hhv` v`t-sbtvty xllv. ³⁹ vbsx+m `t-bnyhm lglvlyhm vyb`v `l-mqdsy byvm hhv` lxlly vnh- kh jsv btvk byty. ⁴⁰ v`p ky tslnh l`nsym b`ym mmrqx `sr ml`k slvx `lyhm vnh-b`v l`sr rx&t kxlt jynyk vjdyt jdy. ⁴¹ vysbt jl-m+h kbvdh vsln jrvk lpyh vq+rty vsmny smt jlyh. ⁴² vqvl hmvn slv bh v`l-`nsym mrb`dm mvb`ym \$vb`ym mmdbr vytnv &mydym `l-ydyhn vj+rt tp`rt jl-r`syhn. ⁴³ v`mr lblh n`vpym jt yznh tznvth vhy`. ⁴⁴ vybv` `lyh kbv` `l-`sh zvnh kn b`v `l-`hlh v`l-`hlybh `st hzmh. ⁴⁵ v`nsym &dyqm hmh ysp+v `vthm msp+ n`pvt vmsp+ spkvt dm ky n`pt hnh vdm bydyhn. ⁴⁶ ky kh `mr `dny yvh hjlh jlyhm qhl vntn `thn lzjvh vlbz. ⁴⁷ vrgmv jlyhn `bn qhl vbr` `vthn bxrbvtn bnyhm vbnvtyhm yhrgv vbtyhn b`s ysrpv. ⁴⁸ vhsbty zmh mn-h`r& vnv\$rv kl-hnsym vl` tjsynh kzmtknh. ⁴⁹ vntnv zmtknh jlykn vx+`y glvlykn ts`ynh vydjtm ky `ny `dny yvh.

Chapter 24

¹ vyhy dbr-yvh `ly bsnh htjyjt bxds hjsyry bjsvr lxdm l`mr. ² bn-`dm ktvb-lk `t-sm hyvm `t-j&m hyvm hzh \$mk mlk-bbl `l- yrslm bj&m hyvm hzh. ³ vmsl `l-byt-hmry msl v`mrt `lyhm kh `mr `dny yvh spt h\$yr spt vgm-y&q bv mym. ⁴ \$p ntxy `lyh kl-ntx +vb yrk vktp mbr j&mym ml`. ⁵ mbr h&`n lqvx vgm dvr hj&mym txtyh rtx rtxy gm-bslv j&myh btvk. ⁶ lkn kh-`mr `dny yvh `vy jyr hdmym \$yr `sr xl`th bh vxl`th l` y&`h mmnh lntxyh lntxyh hv&y`h l`-npl jlyh gvrl. ⁷ ky dmh btvk hyh jl-&xyx \$lj smthv l` spkthv jl-h`r& lk\$vt jlyv jpr. ⁸ lhjlvtxmh lnqm nqm nty `t-dmh jl-&xyx \$lj lblty hk\$vt. ⁹ lkn kh `mr `dny yvh `vy jyr hdmym gm-`ny `gdyl hmdvrh. ¹⁰ hrbh hj&y hdlq h`s htm hbsr vhrqx hmrqxh vhj&mvtxrv. ¹¹ vhjmydh jl-gxlyh rqh lmjn txm vxrh nxsth vntkh btvk +m`th ttm xl`th. ¹² t`nym hl`t vl-`t&` mmnh rbt xl`th b`s xl`th. ¹³ b+m`tk

znh yjn +hrtyk vl` +hrt m+m`tk l` t+hry-jvd jd-hnyxy `t-xmty bk. ¹⁴ `ny yvhv dbrty b`h vjsyty l`-`prj vl`-`xv\$ vl` `nxm kdrkyk vkjlylvtyk sp+vk n`m `dny yvhv. ¹⁵ vyhy dbr-yvhv `ly l`mr. ¹⁶ bn-`dm hnny lqx mmk `t-mxmd jynyk bmgph vl` t\$pd vl` tbkh vlv` tbv` dmjtk. ¹⁷ h`nq dm mtym `bl l`-tjsh p`rk xbvs jlyk vnjlyk tsym brglyk vl` tj+h jl-spm vlxm `nsym l` t`kl. ¹⁸ v`dbr `l-hjm bbqr vtmt `sty bjr v`js bbqr k`sr &vyty. ¹⁹ vy`mrv `ly hjm hl`-tgyd lnv mh-`lh lnv ky `th jsh. ²⁰ v`mr `lyhm dbr-yvhv hyh `ly l`mr. ²¹ `mr lbyt ysrl` kh-`mr `dny yvhv hnny mxll `t-mqdsy g`vn jzkm mxmd jynykm vmxml npskm vbnykm vbnvtykm `sr jzbtm bxb yplv. ²² vjsytm k`sr jsyty jl-spm l` tj+v vlxm `nsym l` t`klv. ²³ vp`rkm jl-r`sykm vnjlykm brglykm l` t\$pdv vl` tbkv vnmqtm bjvntykm vnhmtm `ys `l-`xyv. ²⁴ vhyh yxqz`l lkm lmvpt kkl `sr-jsh tjsv bb`h vydjtm ky `ny `dny yvhv. ²⁵ v`th bn-`dm hlv` byvm qxyt mhm `t-mjvzm msvs tp`rtm `t-mxmd jynyhm v`t-ms` npsm bnyhm vbnvtyhm. ²⁶ byvm hhv` ybv` hply+ `lyk lhmjvt `znm. ²⁷ byvm hhv` yptx pyk `t-hply+ vtddb vl` t`lm jvd vhyt lhm lmvpt vydjv ky-`ny yvhv.

Chapter 25

¹ vyhy dbr-yvhv `ly l`mr. ² bn-`dm sym pnyk `l-bny jmvn vhnv` jlyhm. ³ v`mrt lbny jmvn smjv dbr-`dny yvhv kh-`mr `dny yvhv yjn `mrk h`x `l-mqdsy ky-nxl v`l-`dmt ysrl` ky nsmh v`l-byt yhvdh ky hlkv bgvlh. ⁴ lkn hnny ntnk lbny-qdm lmvvrsh vysbv +yrvtyhm bk vntnv bk msknyhm hmh y`klv pryk vhmh ystv xlbk. ⁵ vntty `t-rbh lnhv gmlym v`t-bny jmvn lmr&-&`n vydjtm ky-`ny yvhv. ⁶ ky kh `mr `dny yvhv yjn mx`k yd vrqjk brgl vtsmx bkl-s`+k bnps `l-`dmt ysrl`. ⁷ lkn hnny n+yty `t-ydy jlyk vnttyk-lbg lgvym vhrtyk mn-hjmym vh`bdtyk mn-h`r&vt `smydk vydjt ky-`ny yvhv. ⁸ kh `mr `dny yvhv yjn `mr mv`b vsjyr hnh kkl-hgvym byt yhvdh. ⁹ lkn hnny ptx `t-ktp mv`b mhjrym mjryv mq&hv &by `r& byt hysymt bjl mjvn vqrytmh. ¹⁰ lbny-qdm jl-bny jmvn vnttyh lmvvrsh lmjn l`-tzkr bny-jmvn bgvym. ¹¹ vbm v`b `jsh sp+ym vydjv ky-`ny yvhv. ¹² kh `mr `dny yvhv yjn jsvt `dvm bnqm nqm lbyt yhvdh vy`smv `svm vnqmv bhm. ¹³ lkn kh `mr `dny yvhv vn+ty ydy jl-`dvm vhrty mmnh `dm vbhmh vnttyh xrbh mtymn vddnh bxb yplv. ¹⁴ vntty `t-nqmt y b`dvm byd jmy ysrl` vjv b`dvm k`py vkxmt yvdjv `t-nqmt y n`m `dny yvhv. ¹⁵ kh `mr `dny yvhv yjn jsvt plstym bnqmh vynqmv nqm bs`+ bnps lmsxyt `ybt jvlm. ¹⁶ lkn kh `mr `dny yvhv hnny nv+h ydy jl-plstym vhrty `t-krtym vh`bdty `t-s`ryt xvp hym. ¹⁷ vjsyty bm nqmv gdlvt btkxvt xmh vydjv ky-`ny yvhv bty `t- nqmt y bm.

Chapter 26

¹ vyhy bjsty-jsrh snh b`xd lxdh hyh dbr-yvhv `ly l`mr. ² bn-`dm yjn `sr-`mrh &r jl-yrvslm h`x nsbrh dltvt hjmym n\$bh `ly `ml`h hxbh. ³ lkn kh `mr `dny yvhv hnny jlyk &r vhyjty jlyk gvym

rbym khjlv t hym lglyv. ⁴ vsxtv xmv t &r vhr\$ v mgdlyh v\$xyty jprh mmnh vntty `vth l&xyx \$lj.
⁵ ms+x xrmym thyh btvk hym ky `ny dbrty n`m `dny yvh vhyth lbz lgvym. ⁶ vbnvtyh `sr bsdh
 bxb thrgnh vydjv ky-`ny yvh. ⁷ ky kh `mr `dny yvh hnny mby `l-&r nbvkd r`&r mlk-bbl m&pv n
 mlk mlkym b\$ v\$ vbrkb vbprsym vqhl vjm-rb. ⁸ bnvtyk bsdh bxb yhr g vntn jlyk dyq vspk jlyk
 \$llh vqym jlyk &nh. ⁹ vmxy qblv ytn bxmvyk vmgdlyk yt& bxbvtyv. ¹⁰ mspjt \$v\$yv yk\$ k
 `bqm mqvl prs vglgl vrkb trjsnh xmvtyk bb`v bsjryk kmbv`y jyr mbqjh. ¹¹ bpr\$vt \$v\$yv yrm\$
 `t-kl-xv&vtyk jmk bxb yhr g vm&bvt jzk l`r& trd. ¹² vsllv xylk vbzzv rkltk vhr\$ v xmvtyk vbty
 xmdtk yt&v `vnyk vj&yk vjprk btvk mym ysymv. ¹³ vhsbty hmvn syryk vqvl knvryk l` ysmj jvd.
¹⁴ vnttyk l&xyx \$lj ms+x xrmym thyh l` tbnh jvd ky `ny yvh dbrty n`m `dny yvh. ¹⁵ kh `mr `dny
 yvh l&vr hl` mqvl mpltk b`nq xll bhr g hrg btvkk yrjv h`yym. ¹⁶ vyrdv mjl k\$`vtm kl nsy`y hym
 v h\$yrv `t-mjylyhm `t-bgd y r qmtm yps+v xrdvt ylsv jl-h`r& ysv v xrdv lrgjym vsmmv jlyk. ¹⁷
 vns`v jlyk qynh `v`mr v lk `yk `bdt nvsbt mymym hjyr hllh `sr hyth xzqh bym hy` vysbyh `sr-ntnv
 xtytm lkl-yvsbyh. ¹⁸ jth yxrdv h`yn yvm mpltk vnbhlv h`yym `sr-bym m&`tk. ¹⁹ ky kh `mr `dny
 yvh btty `tk jyr nxrbt kjrym `sr l`-nsvb bhjlv t jlyk `t-thvm vk\$vk hmym hrbym. ²⁰ vhrdtyk
 `t-yvrdy bvr `l-jm jvlm vhsbtyk b`r& txyvt kxbvt mjvlm `t-yvrdy bvr lmjn l` tsby vntty &by
 b`r& xyym. ²¹ blhvt `tnk `vnyk vtbqsy vl`-tm&`y jvd l jvlm n`m `dny yvh.

Chapter 27

¹ vyhy dbr-yvh `ly l`mr. ² `v`th bn-`dm s` jl-&r qynh. ³ `v`mrt l&vr hysbty jl-mbv`t ym rkl
 hjmym `l-`yym rbym kh `mr `dny yvh &vr `t `mrt `ny klyt ypy. ⁴ blb ymym gbvlyk bnyk kllv
 ypyk. ⁵ brvsym msnyr bnv lk `t kl-lxtym `rz mlbnvn lq xv ljsvt trn jlyk. ⁶ `lvnym mbsn jsv msv+yk
 qrsk jsv-sn bt-`srym m`yy ktym. ⁷ ss-brqm h mm&rym hyh mprsk lhyvt lk ln\$ tklt `v`rgmn m`yy
 `lysh hyh mk\$ k. ⁸ ysby &ydv n `vrd hyv s+y m lk xkmyk &vr hyv bk hmh xblyk. ⁹ zqny gbl
 vxkmyh hyv bk mxzyqy bdqk kl-`nyvt hym vmlxyhm hyv bk l jrb mjrbk. ¹⁰ pr\$ vlvd vpv+ hyv
 bxylk `nsy mlxmtk mgn kvbj tlv-bk hmh ntnv hdrk. ¹¹ bny `vrd vxylk jl-xmvtyk \$byb vgm dym
 bmgdlvtyk hyv sl+yhm tlv jl-xmvtyk \$byb hmh kllv ypyk. ¹² trsys \$xrtk mrb kl-hvn bk\$ p brzl
 bdyl vjvprt ntnv jzbnvyk. ¹³ yvn tbl vmsk hmh rklyk bnps `dm vkly nxst ntnv mjrbk. ¹⁴ mbyt
 tvgrmh \$v\$ym vprsym vpr dym ntnv jzbnvyk. ¹⁵ bny ddn rklyk `yym rbym \$xrt ydk qrvnt sn
 v hvbny m hsybv `skrk. ¹⁶ `rm \$xrtk mrb mjsyk bnpk `rgmn vrqm h vbv& vr`mt vkdkd ntnv bjzbnvyk.
¹⁷ yhvdh `v`r& ysrl hmh rklyk bx+y mnyt vpng vdbs vsmn v&ry ntnv mjrbk. ¹⁸ dmsq \$xrtk brb
 mjsyk mrb kl-hvn byyn xlbn v&mr &xr. ¹⁹ vdn vyvn m`vzl bjzbnvyk ntnv brzl jsvt qdh vqnh
 bmjrbk hyh. ²⁰ ddn rkltk bbgdy-xps lrkbh. ²¹ jrb vkl-nsy`y qdr hmh \$xry ydk bkrym `v`ylym
 vjtv dym bm \$xryk. ²² rkly sb `vrjmh hmh rklyk br`s kl-bsm vbkl-`bn yqrh vzhb ntnv jzbnvyk. ²³
 xrn vknh vjdn rkly sb `svr klmd rkltk. ²⁴ hmh rklyk bmkllym bglvmy tklt vrqm h vbgzy brmy m
 bxblym xbsym `v`rym bmrkltk. ²⁵ `nyvt trsys srvt yk mjrbk vtml`y vtkbdy m`d blb ymym. ²⁶ bmy m

rby m hby`vk hs+ym`tk rvx hqdy m sbrk blb ymym. ²⁷ hvnk vjzbn yk mjrbk mlxyk vxbyk mxzyqy bdqk vjrby mjrbk vkl-`nsy mlxmtk`sr-bk vbkl-qhkl`sr btvkk yplv blb ymym byvm mpltk. ²⁸ lqvl zjqt xbyk yrjv mgrsvt. ²⁹ vyrdv m`nyvtyhm kl tpsy msv+ mlxym kl xbly hym`l-h`r& yjmdv. ³⁰ vhsmyjv jlyk bqvlm vyzjqv mrh vyjlv jpr jl-r`syhm b`pr ytplsv. ³¹ vhgryxv`lyk qrxh vxgrv sqym vbkv`lyk bmr-nps m\$pd mr. ³² vns`v`lyk bnyhm qynh vqvnnv jlyk my k&vr kdmh btvk hym. ³³ b&`t jzbn yk mymym hsbjt jmym rby m brb hvnyk vmjrbyk hjsrt mlky-`r&. ³⁴ jt nsbrt mymym bmjmqy-mym mjrbk vkl-qhkl btvkk nplv. ³⁵ kl ysby h`yym smmv jlyk vmlkyhm sjrv sjr rjmv pnym. ³⁶ \$xrym bjmy m srqv jlyk blhvt hyyt v`ynk jd-jvlm.

Chapter 28

¹ vyhy dbr-yhvh`ly l`mr. ² bn-`dm`mr lnygd &r kh-`mr`dny yhvh yjn gbh lbk vt`mr`l`ny mvsb`lhy m ysby blb ymym v`th`dm vl-`l`vtt n lbk klb`lhy m. ³ hnh xkm`th mdn`l kl-\$vm l`jmmvk. ⁴ bxxmtk vbtbvntk jsyt lk xyl vtjs zhb vk\$ p b`v&rvtyk. ⁵ brb xkmtk brkltk hrby t xylk vygbh lbbk bxyk. ⁶ lkn kh`mr`dny yhvh yjn ttk`t-lbbk klb`lhy m. ⁷ lkn hnny mby`jlyk zrym jry&y gvym vhryqv xrbvtm jl-ypy xkmtk vxllv ypjtk. ⁸ lsxt yvrdiv vmth mmvty xll blb ymym. ⁹ h`mr t`mr`lhy m`ny lpy hrgk v`th`dm vl-`l`byd mxllyk. ¹⁰ mvty jrlym tmvt byd-zrym ky`ny dbrty n`m`dny yhvh. ¹¹ vyhy dbr-yhvh`ly l`mr. ¹² bn-`dm s`qynh jl-mlk &vr v`mrt lv kh`mr`dny yhvh`th xvtm tknyt ml`xkmh vklly ypy. ¹³ bjdn gn-`lhy m hyyt kl-`bn yqrh m\$tk`dm p+dh vyhlm trsys shm vysph \$pyr npk vbrqt vzhb ml`kt tpyk vnqbyk bk byvm hbr`k kvnnv. ¹⁴ `t-krvb mmsx h\$vk vnttyk bhr qds`lhy m hyyt btvk`bny-`s hthlkt. ¹⁵ tmym`th bdrkyk myvm hbr`k jd-nm&`jvlth bk. ¹⁶ brb rkltk mlv tvkk xm\$ vtx+`v`xllk mhr`lhy m v`bdk krvb h\$kk mtvk`bny-`s. ¹⁷ gbh lbk bypyk sxt xkmtk jl-ypjtk jl-`r& hslkyk lpy mlkym ntyk lr`vh bk. ¹⁸ mrb jvnyk bjvl rkltk xllt mqdsyk v`v&`-`s mtvkk hy`kltk v`tnk l`pr jl-h`r& ljyny kl-r`yk. ¹⁹ kl-yvdjyk bjmy m smmv jlyk blhvt hyyt v`ynk jd-jvlm. ²⁰ vyhy dbr-yhvh`ly l`mr. ²¹ bn-`dm sym pnyk`l-&ydvn vhn b`jlyh. ²² v`mrt kh`mr`dny yhvh hnny jlyk &ydvn vnkbdty btvkk vydjv ky-`ny yhvh bjsvty bh sp+ym vnqdsty bh. ²³ vslxty-bh dbr vdm bxv&vtyh vnpll xll btvkh bxb jlyh m\$byb vydjv ky-`ny yhvh. ²⁴ vl-`yhyh jvd lby t ysrl \$lvn mm`yr vqv& mk`b mkl \$bybtm hs`+ym`vtm vydjv ky`ny`dny yhvh. ²⁵ kh-`mr`dny yhvh bq b&y`t-byt ysrl mn-hjmy m`sr np&v bm vnqdsty bm ljyny hgvy m vysbv jl-`dmtm`sr nty ljbdy lyjqb. ²⁶ vysbv jlyh lb+x vbnv btym vn+jv krmym vysbv lb+x bjsvty sp+ym bkl hs`+ym`tm m\$bybvtm vydjv ky`ny yhvh`lhy m.

Chapter 29

¹ bsnh hjsyryt bjsry bsnym jsr lxds hyh dbr-yhvh `ly l`mr. ² bn-`dm sym pnyk jl-prjh mlk m&rym vhnv` jlyv vjl-m&rym klh. ³ dbr v`mrt kh-`mr `dny yhvh hnny jlyk prjh mlk-m&rym htntym hgdlv hrb& btvk y`ryv `sr `mr ly y`ry v`ny jsytny. ⁴ vntty xxyym blxyyk vhdvqy dgt-y`ryk bqsqstyky vjhlytyk mtvk y`ryk v`t kl-dgt y`ryk bqsqstyky tdbq. ⁵ vn+styky hmdbrh `vtk v`t kl-dgt y`ryk jl-pny hsdh tpvl l` t`\$p vl` tqb& lxyt h`r& vljvp hsmym nntyk l`klh. ⁶ vydjv kl-ysby m&rym ky `ny yhvh yjn hyvtm msjnt qnh lbyy ysrl. ⁷ btpsm bk bkpk trv& vbqjt lhm kl-ktv vbhsjnm jlyk tsbr vjhmdt lhm kl-mtnym. ⁸ lkn kh `mr `dny yhvh hnny mby` jlyk xrb vkhrtym mmk `dm vbhmvh. ⁹ vhyth `r&-m&rym lsmmh vxrbh vydjv ky-`ny yhvh yjn `mr y`r ly v`ny jsyty. ¹⁰ lkn hnny `lyk v`l-y`ryk vntty `t-`r& m&rym lxbvt xrb smmh mmgd l \$vnh vjd-gbvl kvs. ¹¹ l` tjbr-bh rgl `dm vrgl bhmvh l` tjbr-bh vl` tsb `rbjym snh. ¹² vntty `t-`r& m&rym smmh btvk `r&vt nsmvt vjryh btvk jrym mxrbvt thym smmh `rbjym snh vhp&ty `t-m&rym bgvym vzryty b`r&vt. ¹³ ky kh `mr `dny yhvh mq& `rbjym snh `qb& `t-m&rym mn-hjmym `sr-np&v smh. ¹⁴ vsbty `t-sbvt m&rym vhsbty `tm `r& ptrv\$ jl-`r& mkvrtm vhyv sm mmlkh splh. ¹⁵ mn-hmmlkvt thyh splh vl`-ttns` jvd jl-hgvym vhmj+tym lbtv rdvt bgvym. ¹⁶ vl` yhyh-jvd lbyy ysrl lmb+x mzkry jvn bpnvtm `xryhm vydjv ky `ny `dny yhvh. ¹⁷ vyhy bjsrym vsbj snh br`svn b`xd lxds hyh dbr-yhvh `ly l`mr. ¹⁸ bn-`dm nbvkd r`&r mlk-bbl hjbyd `t-xylv jbdh gdlh `l-`r kl- r`s mqrk vkl-ktv mrv+h vskr l`-hyh lv vlxylv m&r jl-hjbdh `sr- jbd jlyh. ¹⁹ lkn kh `mr `dny yhvh hnny ntn lnbvkd r`&r mlk-bbl `t-`r& m&rym vns` hmnh vsll sllh vbzz bzh vhyth skr lxylv. ²⁰ pjltv `sr-jbd bh nty lv `t-`r& m&rym `sr jsv ly n`m `dny yhvh. ²¹ byvm hhv` `&myx qrn lbyy ysrl vlk `tn ptxvn-ph btvkm vydjv ky-`ny yhvh.

Chapter 30

¹ vyhy dbr-yhvh `ly l`mr. ² bn-`dm hnb` v`mrt kh `mr `dny yhvh hylylv hh lyvm. ³ ky-qrvb yvm vqrvb yvm lyhv yvm jnn jt gvym vhyh. ⁴ vb`h xrb bm&rym vhyth xlxlh bkvs bnpl xll bm&rym vlqvx hmvnv vnhr\$y y\$vdtyh. ⁵ kvs vpv+ vlvd vkl-hjrb kvb vbny `r& hbryt `tm bxbv yplv. ⁶ kh `mr yhvh vnplv \$mky m&rym vyrd g`vn jzh mmgd l \$vnh bxbv yplv-bh n`m `dny yhvh. ⁷ vnsmv btvk `r&vt nsmvt vjryv btvk-jrym nxrbvt thym. ⁸ vydjv ky-`ny yhvh btty-`s bm&rym vnsbrv kl-jzryh. ⁹ byvm hhv` y&`v ml`kym mlpny b&ym lhxyd `t-kvs b+x vhyth xlxlh bhm byvm m&rym ky hnh b`h. ¹⁰ kh `mr `dny yhvh vhsbty `t-hmvn m&rym byd nbvkd r`&r mlk-bbl. ¹¹ hv` vjmv `tv jry&y gvym mvb`ym lsxt h`r& vhryqv xrbvtm jl- m&rym vml`v `t-h`r& xll. ¹² vntty y`rym xrbh vmkryt `t-h`r& byd-rjym vhsmt y`r& vml`h byd-zrym `ny yhvh dbrty. ¹³ kh-`mr `dny yhvh vh`bdty glvlym vhsbty `lylym mnp vnsy` m`r&- m&rym l` yhyh-jvd vntty yr`h b`r& m&rym. ¹⁴ vhsmt y`t-ptrv\$ vntty `s b&jn vjsyty sp+yvm bn`. ¹⁵ vspkty xmt y jl-\$yn mjvz m&rym vkhrt y `t-hmvn n`. ¹⁶ vntty `s bm&rym xvl txyl \$yn vn` thyh lhbqj vnp &ry yvmm. ¹⁷ bxvry `vn vpy-b\$ bxbv yplv vnh bsby tlknh. ¹⁸ vbtxpnx\$ xsk hyvm bsbry-sm `t-m+vt m&rym vnsbt-bh g`vn jzh hy` jnn yk\$nh vbnvtyh bsby tlknh. ¹⁹ vjsyty sp+yvm bm&rym vydjv ky-`ny yhvh. ²⁰ vyhy b`xt jsrh

snh br`svn bsbjh lxds hyh dbr-yhvh `ly l`mr. ²¹ bn-`dm `t-zrvj prjh mlk-m&rym sbrty vnhh l`-xbsh ltt rp`vt lsvm xtlv lxbsh lxzqh ltps bxb. ²² lkn kh-`mr `dny yhvh hnny `l-prjh mlk-m&rym vsbrty `t-zrjtyv `t-hxzqh v`t-hnsbrt vhpity `t-hxrb mydv. ²³ vhp&vty `t-m&rym bgvym vzrytm b`r&vt. ²⁴ vxzqty `t-zrjvt mlk bbl vntty `t-xrby bydv vsbrty `t-zrjvt prjh vn`q n`qvt xll lpnyv. ²⁵ vhxzqty `t-zrjvt mlk bbl vzrjvt prjh tplnh vydjv ky-`ny yhvh btty xrby byd mlk-bbl vn+h `vth `l-`r& m&rym. ²⁶ vhp&vty `t-m&rym bgvym vzryty `vtm b`r&vt vydjv ky-`ny yhvh.

Chapter 31

¹ vyhy b`xt jsrh snh bslysy b`xd lxds hyh dbr-yhvh `ly l`mr. ² bn-`dm `mr `l-prjh mlk-m&rym v`l-hmvnv `l-my dmyt bgdlk. ³ hnh `svr `rz blbnv yph jnp vxrs m&l vgbh qvmh vbyn jbtym hyth &mrtv. ⁴ mym gdlvhv thvm rmmthv `t-nhrtyh hlk \$bybvt m+jh v`t-tjlyh slxh `l kl-j&y hsdh. ⁵ jl-kn gbh` qmtv mkl j&y hsdh vtrbynh \$rjptyv vt`rknh p`rtv mmym rbym bslxv. ⁶ b\$ptyv qnnv kl-jvp hsmym vttx p`rtyv yldv kl xyt hsdh vb&lv ysbv kl gvym rbym. ⁷ vyyp bgdlv b`rk dlyvtyv ky-hyh srsv `l-mym rbym. ⁸ `rzym l`-jmmhv bgn-`lhym brvsym l` dmv `l-\$ptyv vjrmnym l`-hyv kp`rtyv kl-j& bgn-`lhym l`-dmh `lyv bypyv. ⁹ yph jsytyv brb dlyvtyv vyqn`hv kl-j&y-jdn `sr bgn h`lhym. ¹⁰ lkn kh-`mr `dny yhvh yjn `sr gbht bqvmh vytn &mrtv `l-byv jbvtyv vrm lbbv bgbhv. ¹¹ v`tnhv byd `yl gvym jsv yjsh lv krsjv grsthv. ¹² vykrthv zrym jry&y gvym vy+shv `l-hhrym vbkl-g`yvt nplv dlyvtyv vtsbrnh p`rtyv bkl`pyqy h`r& vyrdv m&lv kl-jmy h`r& vy+shv. ¹³ jl-mpltv ysknv kl-jvp hsmym v`l-p`rtyv hyv kl xyt hsdh. ¹⁴ lmjn `sr l`-ygbhv bqvmtm kl-j&y-mym vl`-ytnv `t-&mrtm `l-byv jbtym vl`-yjmdv `lyhm bgbhm kl-sty mym ky-klm ntnv lmv `l-`r& txyt btk bny `dm `l-yvrdy bvr. ¹⁵ kh-`mr `dny yhvh byvm rdtv s`vlh h`blty k\$ty jlyv `t-thvm v`mnj nhrvtyh vykl`v mym rbym v`qdr jlyv lbnv vcl-j&y hsdh jlyv jlph. ¹⁶ mqvl mpltv hrjsty gvym bhvrty `tv s`vlh `t-yvrdy bvr vynxmv b`r& txyt kl-j&y-jdn mbxr v+vb-lbnv kl-sty mym. ¹⁷ gm-hm `tv yrdv s`vlh `l-xlly-xrb vzrv ysbv b&lv btk gvym. ¹⁸ `l-my dmyt kkh bkbvd vbgd bj&y-jdn vhrdt `t-j&y-jdn `l-`r& txyt btk jrlym tskb `t-xlly-xrb hv` prjh vcl-hmvnh n`m `dny yhvh.

Chapter 32

¹ vyhy bsty jsrh snh bsny-jsr xds b`xd lxds hyh dbr-yhvh `ly l`mr. ² bn-`dm s` qynh jl-prjh mlk-m&rym v`mrt `lyv kpyr gvym ndmyt v`th ktnym bymym vtgx bnhrvtyk vtdlx-mym brglyk vtrp\$ nhrvtm. ³ kh-`mr `dny yhvh vprsty jlyk `t-rsty bqhl jmym rbym vhljvk bxrmy. ⁴ vn+styk b`r& jl-pny hsdh `+ylk vhsnty jlyk kl-jvp hsmym vhsbjty mmk xyt kl-h`r&. ⁵ vntty `t-bsrk jl-hhrym vml`ty hg`yvt rmvtk. ⁶ vhsqty `r& &ptk mdmk `l-hhrym v`pqym yml`vn mmk. ⁷ vk\$ty bkbvbk smym vhdrtty `t-kkbyhm sms bjnn `k\$nv vyrx l`-y`yr `vr. ⁸ kl-m`vry `vr bsmym `qdyrm jlyk

vntty xsk jl-`r&k n`m `dny yvh. ⁹ vkhj\$ty lb jmy m rby m bhby`y sbrk bgvym jl-`r&vt `sr l`-ydtm. ¹⁰ vhsmtvy jlyk jmy m rby m vmlkyhm ysrv jlyk sjr bjvppy xrb y jl- pnyhm vxrdv lrgjym `ys lnp sv byvm mpltk. ¹¹ ky kh `mr `dny yvh xrb mlk-bbl tvb`k. ¹² bxbvbt gbvrym `pyl hmvnk jry&y gvym klm vsddv `t-g`vn m&rym vnsmd kl-hmvnh. ¹³ vh`bdty `t-kl-bhmth mj l mym rby m vl` tdlxm rgl-`dm jvd vpr\$vt bhmh l` tdlxm. ¹⁴ `z `sqyj mymyhm vnhrvtm ksmn `vlyk n`m `dny yvh. ¹⁵ btty `t-`r& m&rym smmh vnsmh `r& mml`h bhkvt y `t-kl-yvsby bh vydjv ky-`ny yvh. ¹⁶ qynh hy` vqvnnvh bnv t hgvym tqvnnh `vth jl-m&rym vjl-kl- hmvnh tqvnnh `vth n`m `dny yvh. ¹⁷ vyhy bsty jsrh snh bxmsh jsr lxds hyh dbr-yvh `ly l`mr. ¹⁸ bn-`dm nhh jl-hmvn m&rym vhrdhv `vth vbnvt gvym `drm `l-`r& txyvt `t-yvr dy bvr. ¹⁹ mmy njmt rdh vshkbh `t-jrlym. ²⁰ btvk xly-xrb yplv xrb ntnh mskv `vth vkl-hmvnyh. ²¹ ydbrv-lv `ly gbvrym mtvk s`vl `t-jzryv yrdv skbv hjrlym xly- xrb. ²² sm `svr vkl-qhlh \$bybvtyv qbrtyv klm xlym hplym bxb. ²³ `sr ntnv qbrtyh byrky-bvr vyhy qhlh \$bybv qbrth klm xlym nplym bxb `sr-yrdv jrlym `l-`r& txyvt `sr ntnv xtytm b`r& xyym. ²⁴ sm jy l m vkl-hmvnh \$bybv qbrth klm xlym hplym bxb `sr-yrdv jrlym `l-`r& txyvt `sr ntnv xtytm b`r& xyym vvs`v klmtm `t-yvr dy bvr. ²⁵ btvk xlym ntnv mskb lh bkl-hmvnh \$bybvtyv qbrth klm jrlym xly-xrb ky-ntn xtytm b`r& xyym vvs`v klmtm `t-yvr dy bvr btvk xlym ntn. ²⁶ sm msk tbl vkl-hmvnh \$bybvtyv qbrtyh klm jrlym mxly xrb ky- ntnv xtytm b`r& xyym. ²⁷ vl` yskbv `t-gbvrym nplym mjrl ym `sr yrdv-s`vl bkly-mlxmtm vytnv `t-xrbv tm txt r`syhm vthy jvntm jl-j&mv tm ky-xyt gbvrym b`r& xyym. ²⁸ v`th btvk jrlym tsbr vtskb `t-xly-xrb. ²⁹ smh `dvm mlkyh vkl-nsy`yh `sr-ntn v bgbvrtm `t-xly-xrb hmh `t-jrlym yskbv v`t-yrdy bvr. ³⁰ smh n\$yky &pv n klm vkl-&dny `sr-yrdv `t-xlym bxytm mgbvrtm bvsym vyskbv jrlym `t-xly-xrb vvs`v klmtm `t-yvr dy bvr. ³¹ `vtm yr`h prjh vnxm jl-kl-hmvnh xly-xrb prjh vkl-xylv n`m `dny yvh. ³² ky-ntty `t-xyt v b`r& xyym vshkb btvk jrlym `t-xly-xrb prjh vkl-hmvnh n`m `dny yvh.

Chapter 33

¹ vyhy dbr-yvh `ly l`mr. ² bn-`dm dbr `l-bny-jmk v`mrt `lyhm `r& ky-`by` jlyh xrb vlq xv jm-h`r& `ys `xd mq&yhm vntn v`tv lhm l&ph. ³ vr`h `t-hxrb b`h jl-h`r& vtqj bsvpr vhzhyr `t-hjm. ⁴ vsmj hsmj `t-qvl hsvpr vl` nzhr vtbv` xrb vtqxhv dmv br`sv yhyh. ⁵ `t qvl hsvpr smj vl` nzhr dmv bv yhyh hv` nzhr npsv ml+. ⁶ vh&ph ky-yr`h `t-hxrb b`h vl`-tqj bsvpr vhm l`-nzhr vtbv` xrb vtqx mhm nps hv` bjv n v nlqx vdmv myd-h&ph `drs. ⁷ v`th bn-`dm &ph ntyk lby t ysrl vsmjt mpy dbr vhzht `tm mmny. ⁸ b`mry lrsj rsj mvt tmvt vl` dbt lhzhyr rsj mdrkv hv` rsj bjv n v ymvt vdmv mydk `bqs. ⁹ v`th ky-hzht rsj mdrkv lsvb mmnh vl`-sb mdrkv hv` bjv n v ymvt v`th npsk h<. ¹⁰ v`th bn-`dm `mr `l-byt ysrl kn `mrtm l`mr ky-psjynv vx+`tynv jly n vbm `nxn v nmqym v`yk nxyh. ¹¹ `mr `lyhm xy-`ny n`m `dny yvh `m-`xp& bmv t hrsj ky `m-bsvb rsj mdrkv vxyh svbv svbv mdrkykm hrjym vlmh tmvtv byt ysrl. ¹² v`th bn-`dm `mr `l-bny-jmk &dq t h&dyq l` t&ylnv byvm psjv vrsjt hrsj l`-yksl bh byvm svbv mrsjv v&dyq l` yvkl lxyvt bh byvm x+`tv. ¹³ b`mry l&dyq

xyh yxyh vhw`-b+x jl-&dqtv vjsh jvl kl-&dqtv l` tzkrnh vbjvlv `sr-jsh bv ymvt. ¹⁴ vb`mry lrsj mvt tmvt vsb mx+`tv vjsh msp+ v&dqh. ¹⁵ xbl ysyb rsj gzlh yslm bxqvt hxyym hlk lblty jsvt jvl xyv yxyh l` ymvt. ¹⁶ kl-x+`tv `sr x+` l` tzkrnh lv msp+ v&dqh jsh xyv yxyh. ¹⁷ v`mrv bny jmk l` ytkn drk `dny vhmh drkm l`-ytkn. ¹⁸ bsvb-&dyq m&dqtv vjsh jvl vmt bhm. ¹⁹ vbsvb rsj mrsjtv vjsh msp+ v&dqh jlyhm hv` yxyh. ²⁰ v`mrtm l` ytkn drk `dny `ys kdrkyv `spv+ `tkm byt ysr`l. ²¹ vyhy bsty jsrh snh bjsry bxmsh lxds lglvtv b`-`ly hply+ myrvslm l`mr hkth hjyr. ²² vyd-yhvh hyth `ly bjrj lpny bv` hply+ vyptx `t-py jd-bv` `ly bbqr vyptx py vl` n`lmtv jvd. ²³ vyhy dbr-yhvh `ly l`mr. ²⁴ bn-`dm ysby hxrvt h`lh jl-`dmt ysr`l `mrym l`mr `xd hyh `brhm vvyrs `t-h`r& v`nxv rbym lmv ntnh h`r& lmvrs. ²⁵ lkn `mr `lyhm kh-`mr `dny yvh jl-hdm t`klv vjynkm ts`v `l- glvlykm vdm tspkv vhw`r& tyrsv. ²⁶ jmdtm jl-xrbkm jsytn tvjvh v`ys `t-`st rjhv +m`tm vhw`r& tyrsv. ²⁷ kh-`mr `lhm kh-`mr `dny yvh xy-`ny `m-l` `sr bxbvt bxbv yplv v`sr jl-pny hsdh lxvh ntyv l`klv v`sr bm&dvt vbmjrvt bdbv ymvtv. ²⁸ vntty `t-h`r& smmh vmsmh vnsbt g`vn jzh vsmmv hry ysr`l m`yn jvbr. ²⁹ vydjv ky-`ny yvh btty `t-h`r& smmh vmsmh jl kl-tvjbtm `sr jsv. ³⁰ v`th bn-`dm bny jmk hndbrym bk`&l hqrvt vbptxy hbtym vdbr- xd `t-`xd `ys `t-`xyv l`mr b`v-n` vsmjv mh hdbv hyv&` m`t yvh. ³¹ vybv v`lyk kmbv`-jm vysbv lpnyk jmy vsmjv `t-dbryk v`vtm l` yjsv ky-jgbym bpyhm hmh jsym `xry b&jm lmv hlk. ³² vhnk lhm ksyv jgbym yph qvl vm+b ngn vsmjv `t-dbryk vjsym `nym `vtm. ³³ vbb`h hnh b`h vydjv ky nby` hyh btkm.

Chapter 34

¹ vyhy dbr-yhvh `ly l`mr. ² bn-`dm hnb` jl-rvjy ysr`l hnb` v`mrt `lyhm lrjym kh `mr `dny yvh hvv rjy-ysr`l `sr hvv rjym `vtm hlv` h&`n yrjv hrjym. ³ `t-hxlv t`klv v`t-h&mr tlsv hbr`h tzbv h&`n l` trjv. ⁴ `t-hnxlv l` xzqtm v`t-hxvlh l`-rp`tm vlsvbrt l` xbstm v`t- hndxt l` hsbtm v`t-h`bdt l` bqstm vbzqz hdytm `tm vbprk. ⁵ vtpv&nyh mbly rjh vthyynh l`klh lkl-xyt hsdh vtpv&nyh. ⁶ ysgv &`ny bkl-hhrym vjl kl-gbjh rmh vjl kl-pny h`r& np&v &`ny v`yn dvrs v`yn mbqs. ⁷ lkn rjym smjv `t-dbr yvh. ⁸ xy-`ny n`m `dny yvh `m-l` yjn hvvt-&`ny lbz vthyynh &`ny l`klh lkl-xyt hsdh m`yn rjh vl`-drsv rjy `t-&`ny vyrjv hrjym `vtm v`t-&`ny l` rjv. ⁹ lkn hrjym smjv dbr-yhvh. ¹⁰ kh-`mr `dny yvh hny `l-hrjym vdrsty `t-&`ny mydm vhsbtym mrjvt &`n vl`-yrjv jvd hrjym `vtm vhw`lty &`ny mpyhm vl`-thyyn lhm l`klh. ¹¹ ky kh `mr `dny yvh hny-`ny vdrsty `t-&`ny vbqrtym. ¹² kbqrt rjh jdrv byvm-hyvtv btk-&`nv nprsvt kn `bqr `t-&`ny vhw`lty `thm mkl-hmqvmt `sr np&v sm byvm jnn vjrpl. ¹³ vhw`tym mn-hjmym vqb&tym mn-h`r&vt vhw`tym `l-`dmtm vrytytm `l-hry ysr`l b`pyqym vbkl mvsby h`r&. ¹⁴ bmrjh-+vb `rjh `tm vbhry mrvm-ysr`l yhyh nvhm sm trb&nh bnvh +vb vmrjh smn trjynh `l-hry ysr`l. ¹⁵ `ny `rjh &`ny v`ny `rby&m n`m `dny yvh. ¹⁶ `t-h`bdt `bqs v`t-hndxt `syb vlsvbrt `xbs v`t-hxvlh `xzq v`t- hsmnh v`t-hxzq `smyd `rjnh bmsp+. ¹⁷ v`tnh &`ny kh `mr `dny yvh hny sp+ byn-sh lsh l`ylym vltvdym. ¹⁸ hmj+ mkm hmrjh h+vb trjv vytr mrjykm trm\$ v brglykm vmsqj-mym tstv v`t hnvtrym brglykm trpsvn. ¹⁹ v&`ny mrm\$

rglykm trjynh vmrps rglykm tstynh. ²⁰ lkn kh `mr `dny yvhv `lyhm hnny-`ny vsp+ty byn-sh bryh vbyn sh rzh. ²¹ yjn b&d vbktp thdpv vbqnykm tngxv kl-hnxlvt jd `sr hpy&vtm `vtnh `l-hxv&h. ²² vhsvjty l&`ny vl`-thyynh jvd lbz vsp+ty byn sh lsh. ²³ vhqmty jlyhm rjh `xd vrjh `thn `t jbdy dvyd hv` yrjh `tm vhv`-yhyh lhn lrjh. ²⁴ v`ny yvhv `hyh lhm l`lhyv vjbdy dvd nsy` btkm `ny yvhv dbrty. ²⁵ vkrty lhm bryt slvm vhsbty xyh-rjh mn-h`r& vysbv bmdbr lb+x vysnv byjrym. ²⁶ vntty `vtm v\$bybvt gbjty brkh vhrdty hgsb bjt v gsmv brkh yhyv. ²⁷ vntn j& hsdh `t-pryv vhr& ttn ybvlh vhyv jl`dmtm lb+x vydjv ky-`ny yvhv bsbry `t-m+vt jlm vh<ym myd hjbdym bhm. ²⁸ vl`-yhyv jvd bz lgvym vxyt h`r& l` t`klm vysbv lb+x v`yn mxryd. ²⁹ vhqmty lhm m+j lsm vl`-yhyv jvd `spy rjb b`r& vl`-ys`v jvd klmt hgvym. ³⁰ vydjv ky `ny yvhv `lhyhm `tm vhmh jmy byt ysrl n`m `dny yvhv. ³¹ v`tn &`n mrjty `dm `tm `ny `lhykm n`m `dny yvhv.

Chapter 35

¹ vyhy dbr-yvhv `ly l`mr. ² bn-`dm sym pnyk jl-hr sjyr vhnv` jlyv. ³ v`mrt lv kh `mr `dny yvhv hnny `lyk hr-sjyr vn+yty ydy jlyk vnttyk smmh vmsmh. ⁴ jryk xrbh `sym v`th smmh thyh vydjt ky-`ny yvhv. ⁵ yjn hyvt lk `ybt jvlm vtgr `t-bny-ysrl jl-ydy-xrb bjt `ydm bjt jvn q&. ⁶ lkn xy-`ny n`m `dny yvhv ky-ldm `jsk vdm yrdpk `m-l` dm sn`t vdm yrdpk. ⁷ vntty `t-hr sjyr lsmmh vsmmh vkrty mmnv jbr vsb. ⁸ vml`ty `t-hryv xlyv gbjvtyk vg`vtyk vkl-`pyqyk xly-xrb yplv bhm. ⁹ smmvt jvlm `tnk vjryk l` tysbnh vydjtm ky-`ny yvhv. ¹⁰ yjn `mrk `t-sny hgvym v`t-sty h`r&vt ly thyynh vyrsnv vyvhv sm hyh. ¹¹ lkn xy-`ny n`m `dny yvhv vjsyty k`pk vkqn`tk `sr jsyth msn`tyk bm vnvdyty bm k`sr `sp+k. ¹² vydjt ky-`ny yvhv smjty `t-kl-n`&vtyk `sr `mrt jl-hry ysrl l`mr smmh lnv ntnv l`klh. ¹³ vtgdylv jly bpykm vjtrtm jly dbrykm `ny smjty. ¹⁴ kh `mr `dny yvhv ksmx kl-h`r& smmh `jsh-lk. ¹⁵ ksmxkl lnxlt byt-ysrl jl `sr-smmh kn `jsh-lk smmh thyh hr- sjyr vkl-`dvm klh vydjv ky-`ny yvhv.

Chapter 36

¹ v`th bn-`dm hnb` `l-hry ysrl v`mrt hry ysrl smjv dbr-yvhv. ² kh `mr `dny yvhv yjn `mr h`vyb jlykm h`x vbmvt jvlm lmvrrsh hyth lnv. ³ lkn hnb` v`mrt kh `mr `dny yvhv yjn byjn smvt vs`p `tkm m\$byb lhyvtkm mvrsh ls`ryt hgvym vtjlv jl-spt lsvn vdbt-jm. ⁴ lkn hry ysrl smjv dbr-`dny yvhv kh-`mr `dny yvhv lhrym vlgbjvt l`pyqym vlg`yvt vlxbvt hsmmvt vljrym hnjbvt `sr hyv lbz vlljg ls`ryt hgvym `sr m\$byb. ⁵ lkn kh-`mr `dny yvhv `m-l` b`s qn`ty dbrty jl-s`ryt hgvym vjl- `dvm kl` `sr ntnv-`t-`r&y lhm lmvrrsh bsmxt kl-lbb bs`+ nps lmjn mgrsh lbz. ⁶ lkn hnb` jl-`dmt ysrl v`mrt lhrym vlgbjvt l`pyqym vlg`yvt kh- `mr `dny yvhv hnny bqn`ty vbxmty dbrty yjn klmt gvym ns`tm. ⁷ lkn kh `mr `dny yvhv `ny ns`ty `t-ydy `m-l` hgvym `sr lkm m\$byb hmh klmtm ys`v. ⁸ v`tm hry

ysr`l jnpkm ttnv vprykm ts`v ljmy ysr`l ky qrbv lbv`. ⁹ ky hnny `lykm vpony `lykm vnjbdm vnzrjtm. ¹⁰ vhrbyty jlykm `dm kl-byt ysr`l klh vnsbv hjrym vhrbvt tbnynh. ¹¹ vhrbyty jlykm `dm vbhnh vrbv vprv vhsbty `tkm kqdmvtykm vh+bty mr`stykm vydjtm ky-`ny yvh. ¹² vhlkty jlykm `dm `t-jmy ysr`l vyrsvk vhyt lhm lnxlh vl- tv\$ p jvd lsklm. ¹³ kh `mr `dny yvh yjn `mrym lkm `klt `dm `ty vmsklt gvyk hyyt. ¹⁴ lkn `dm l`-t`kly jvd vgvyk l` tksly-jvd n`m `dny yvh. ¹⁵ vl-`smyj `lyk jvd klmt hgvym vxrpt jmym l` ts`y-jvd vgvyk l`-tksly jvd n`m `dny yvh. ¹⁶ vyhy dbr-yvh `ly l`mr. ¹⁷ bn-`dm byt ysr`l ysbym jl-`dmtm vy+m`v `vth bdrkm vbjlylvtm k+m`t hndh hyth drkm lpy. ¹⁸ v`spk xmt ylyhm jl-hdm `sr-spkv jl-h`r& vbglylyhm +m`vh. ¹⁹ v`py& `tm bgvym vyzrv b`r&vt kdrkm vkjlylvtm sp+ty. ²⁰ vybv `l-hgvym `sr-b`v sm vyxllv `t-sm qdsy b`mr lhm jm-yvh `lh vm`r&v y&`v. ²¹ v`xml jl-sm qdsy `sr xllvhv byt ysr`l bgvym `sr-b`v smh. ²² lkn `mr lbyty-ysr`l kh `mr `dny yvh l` lmjnk m `ny jsh byt ysr`l ky `m-lsm-qdsy `sr xlltm bgvym `sr-b`tm sm. ²³ vqdsty `t-smy hgdvl hmxll bgvym `sr xlltm btvkm vydjv hgvym ky-`ny yvh n`m `dny yvh bhqdsy bkm ljnyhm. ²⁴ vlqxy `tkm mn-hgvym vqb&ty `tkm mkl-h`r&vt vhb`ty `tkm `l-`dmtkm. ²⁵ vzrty jlykm mym +hvrym v+hrtm mkl +m`vtykm vmkl-glvlykm `+hr `tkm. ²⁶ vntty lkm lb xds vrvx xdsh `tn bqrk m vh\$ rty `t-lb h`bn mbsrkm vntty lkm lb bsr. ²⁷ v`t-rvxy `tn bqrk m vjsty `t `sr-bxqy tlkv vmsp+y tsmrv vjsty. ²⁸ vysbtm b`r& `sr nty l`btykm vhytm ly ljm v`nky `hyh lkm l`lhm. ²⁹ vhsjty `tkm mkl +m`vtykm vqr`ty `l-hdgn vhrbyty `tv vl-`tn jlykm rjb. ³⁰ vhrbyty `t-pry hj& vtnvbt hsdh lmjn `sr l` tqxv jvd xrpt rjb bgvym. ³¹ vzkr m `t-drkykm hrjym vmjlykm `sr l`-+vbym vnq+tm bpnym jl jvntykm vjl tvjbvtykm. ³² l` lmjnk m `ny-jsh n`m `dny yvh yvdj lkm bsv vkhlmv mdrkykm byt ysr`l. ³³ kh `mr `dny yvh byvm +hry `tkm mkl jvnvtykm vhsbty `t- hjrym vnbv hrbvt. ³⁴ v`r& hns m h tjbdtxt `sr hyth smmh ljny kl-jvbr. ³⁵ v`mrv h`r& hlzv hns m h hyth kgn-jdn vjrym hrbvt vhnsmvt vhnhr\$vt b&vrvt ysbv. ³⁶ vydjv hgvym `sr ys`rv \$byvtykm ky `ny yvh bnyty hnhr\$vt n+jty hns m h `ny yvh dbrty vjsty. ³⁷ kh `mr `dny yvh jvd z`t `drs lbyty-ysr`l ljsvt lhm `rbh `tm k&`n `dm. ³⁸ k&`n qdsym k&`n yrvslm bmvjdyh kn thynh hjrym hrbvt ml`vt &`n `dm vydjv ky-`ny yvh.

Chapter 37

¹ hyth jly yd-yvh vyv&`ny brvx yvh vynyxny btk hbqjh vhy` ml`h j&mt. ² vjbyrny jlyhm \$byb \$byb vnh rbvt m`d jl-pny hbqjh vnh ybsvt m`d. ³ vy`mr `ly bn-`dm htxyynh hj&mt h`lh v`mr `dny yvh `th ydj. ⁴ vy`mr `ly hnb` jl-hj&mt h`lh v`mrt `lyhm hj&mt hybsvt smjv dbr-yvh. ⁵ kh `mr `dny yvh lj&mt h`lh hnh `ny mby` bkm rvx vxty. ⁶ vntty jlykm gdym vjlyty jlykm bsr vqrmt ylykm jvr vntty bkm rvx vxty vydjtm ky-`ny yvh. ⁷ vnb`ty k`sr &vyty vyhy-qvl khnb`y vnh-rjs vtqrbv j&mt j&m `l-j&mv. ⁸ vr`yty vnh-jlyhm gdym vbsr jl vyqrm jlyhm jvr mlmjlh vrvx `yn bhm. ⁹ vy`mr `ly hnb` `l-hrvx hnb` bn-`dm v`mrt `l-hrvx kh-`mr `dny yvh m`rbj rvxvt b`y hrvx vpxy bhrvgym h`lh vyxyv. ¹⁰ vnhb`ty k`sr &vny vtbv` bhm hrvx vyxyv vyjmdv

jl-rglyhm xyl gdvl m`d-m`d. ¹¹ vy`mr `ly bn-`dm hj&mv t h`lh kl-byt ysrl hmh hnh `mrym ybsv
 j&mvty nv v`bdh tqvtnv ngzrnv lnv. ¹² lkn hnb` v`mrt `lyhm kh-`mr `dny yvh hnh `ny ptx `t-
 qbrvtykm vjhlyty `tkm mqbrvtykm jmy vhb`ty `tkm `l-`dmt ysrl. ¹³ vydjtm ky-`ny yvh bptxy
 `t-qbrvtykm vbhjlvt y `tkm mqbrvtykm jmy. ¹⁴ vntty rvxy bkm vxyytm vhnxyt `tkm jl-`dmtkm
 vydjtm ky-`ny yvh dbrty vjsty n`m-yvh. ¹⁵ vyhy dbr-yvh `ly l`mr. ¹⁶ v`th bn-`dm qx-lk j&
 `xd vktb jlyv lyvdh vlbny ysrl xbrv vlqx j& `xd vktvb jlyv lyv\$ p j& `prym vkl-byt ysrl xbrv.
¹⁷ vqrb `tm `xd `l-`xd lk lj& `xd vhyv l`xdym bydk. ¹⁸ vk`sr y`mrv `lyk bny jmk l`mr hlv-`tgyd
 lnv mh-`lh lk. ¹⁹ dbr `lhm kh-`mr `dny yvh hnh `ny lqx `t-j& yv\$ p `sr byd- `prym vsb+y ysrl
 xbrv vntty `vtm jlyv `t-j& yvdh vjsty l j& `xd vhyv `xd bydy. ²⁰ vhyv hj&y m `sr-ktb jlyhm
 bydk ljnyhm. ²¹ vdbr `lyhm kh-`mr `dny yvh hnh `ny lqx `t-bny ysrl mbyn hgvy m `sr hlkv-sm
 vqb&ty `tm m\$byb vhb`ty `vtm `l-`dmtm. ²² vjsty `tm lgyv `xd b`r& bhry ysrl vmlk `xd yhyh
 lklm lmlk vl` yhyh-jvd lsny gvym vl` yx&v jvd lsty mmlkvt jvd. ²³ vl` y+m`v jvd bglvlyhm
 vbsqv&yhm vbkl psjyhm vhsjty `tm mkl mvsbtyhm `sr x+`v bhm v+hrty `vtm vhyv-ly ljm v`ny
 `hyh lhm l`lhm. ²⁴ vjbdy dvd mlk jlyhm vrvjh `xd yhyh lklm vbmsp+y ylkv vxqty ysmrv vjsv
 `vtm. ²⁵ vysbv jl-h`r& `sr nty ljbdy lyjqb `sr ysbv-bh `bvtykm vysbv jlyh hmh vbnyhm vbny
 bnyhm jd-jvlm vdvd jbdy nsy` lhm ljlvm. ²⁶ vkrt y lhm bryt slvm bryt jvlm yhyh `vtm vntty m
 vhrbyty `vtm vntty `t-mqdsy btvkm ljlvm. ²⁷ vhyh mskny jlyhm vhyty lhm l`lhm vhmh yhyv-ly
 ljm. ²⁸ vydjv hgvy m ky `ny yvh mqds `t-ysrl bhyvt mqdsy btvkm ljlvm.

Chapter 38

¹ vyhy dbr-yvh `ly l`mr. ² bn-`dm sym pnyk `l-gvg `r& hmgvg nsy` r`s msk vtbl vhnv` jlyv.
³ v`mrt kh `mr `dny yvh hnny `lyk gvg nsy` r`s msk vtbl. ⁴ vsvbtyk vntty xxym blxyyk vhw&`ty
 `vtk v`t-kl-xylk \$v\$ym vprsym lbsy mklvl klm qhl rb &nh vmgn tpsy xrbvt klm. ⁵ pr\$ kvs vpv+
 `tm klm mgn vkvbj. ⁶ gmr vkl-`gpyh byt tvgrmh yrkyt &pv n v`t-kl-`gpyv jmym rby m `tk. ⁷ hkn
 vhnk lk `th vkl-qhkl hnqhl ym jlyk vhyt lhm lmsmr. ⁸ mymym rby m tpd b`xryt hsnym tbv` `l-`r&
 msvbbt mxrb mqb&t mjmy m rby m jl hry ysrl `sr-hyv lxbh tmyd vhy` mjmy m hv&`h vysbv lb+x
 klm. ⁹ vjlyt ks`h tbv` kjnn lk\$vt h`r& thyh `th vkl-`gpyk vjmym rby m `vtk. ¹⁰ kh `mr `dny yvh
 vhyh byvm hlv` yjlv dbry m jl-lbbk vxsbt mxsbt rjh. ¹¹ v`mrt `jlh jl-`r& przvt `bv` hsq+ym ysby
 lb+x klm ysby m b`yn xv m h vbryx vdlty m `yn lhm. ¹² lsll sll vlbz bz lhsyb ydk jl-xrbvt nvsbt v`l-jm
 m`\$p mgvym jsh mqnh vqnyn ysby jl-+bvr h`r&. ¹³ sb` vddn v\$xy trsys vkl-kpryh y`mrv lk hlsll
 sll `th b` hlbz bz hqhl qhkl ls` t k\$ p vzhb lqxt mqnh vqnyn lsll sll gdvl. ¹⁴ lkn hnb` bn-`dm v`mrt
 lvgg kh `mr `dny yvh hlv` byvm hlv` bsbt jmy ysrl lb+x tdj. ¹⁵ vb`t mmqvmk myrkyt &pv n `th
 vjmym rby m `tk rkby \$v\$ym klm qhl gdvl vxyl rb. ¹⁶ vjlyt jl-jmy ysrl kjnn lk\$vt h`r& b`xryt
 hymym thyh vhb`vtyk jl-`r& y lmjn djt hgvy m `ty bhqdsy bk ljnyhm gvg. ¹⁷ kh-`mr `dny yvh
 h`th-hv` `sr-dbrty bymym qdmvny m byd jbdy nby`y ysrl hnb`ym bymym hhm snym lhby` `tk

jlyhm. ¹⁸ vhyh byvm hhv` byvm bv` gvg jl-`dmt ysrl n`m `dny yvhv tjlh xnty b`py. ¹⁹ vbqn`ty b`s-jbrty dbrty `m-l` byvm hhv` yhyh rjs gdvl jl `dmt ysrl. ²⁰ vrjsv mpny dgy hym vjvp hsmym vxyt hsdh vkl-hrms hrms jl- h`dmh vkl h`dm `sr jl-pny h`dmh vnhr\$y hhrym vnplv hmdrgvt vkl-xvmh l`r& tpvl. ²¹ vqr`ty jlyv lkl-hry xrb n`m `dny yvhv xrb `ys b`xyv thyh. ²² vnspl+ty `tv bdbv vbdm vgsml sv+p v`bny `lgbys `s vgprry `m+yr jlyv vjl-`gpyv vjl-jmym rbym `sr `tv. ²³ vhtgdly vhtqdsty vnvdyty ljyny gvym rbym vydjv ky-`ny yvhv.

Chapter 39

¹ v`th bn-`dm hnb` jl-gvg v`mrt kh `mr `dny yvhv hnny `lyk gvg nsy` r`s msk vtbl. ² vsbbytk vss`tyk vjhlytyk myrkyt &pvv vhb`vtk jl-hry ysrl. ³ vhykyt qstk myd sm`vlk vx&yk myd ymynk `pyl. ⁴ jl-hry ysrl tpvl `th vkl-`gpyk vjmym `sr `tk lly+ &pvr kl- knp vxyt hsdh ntyk l`klh. ⁵ jl-pny hsdh tpvl ky `ny dbrty n`m `dny yvhv. ⁶ vslxty-`s bmgvg vbysby h`yym lb+x vydjv ky-`ny yvhv. ⁷ v`t-sm qdsy `vdyj btvk jmy ysrl vl-`xl `t-sm-qdsy jvd vydjv hgvym ky-`ny yvhv qdvs bysr`l. ⁸ hnh b`h vnhyth n`m `dny yvhv hv` hyvm `sr dbrty. ⁹ vy&`v ysby jry ysrl vbjrv vhsyqv bnsq vmgn v&nh bqst vbx&ym vbmql yd vbrmx vbjrv bhm `s sbj sny. ¹⁰ vl-`ys`v j&ym mn-hsdh vl`yx+bv mn-hjrym ky bnsq ybjrv-`s vsllv `t-slyhm vbzzv `t-bzzyhm n`m `dny yvhv. ¹¹ vhyh byvm hhv` `tn lggv mqvm-sm qbr bysr`l gy hjbrym qdmt hym vx\$mt hy` `t-hjbrym vqbrv sm `t-gvg v`t-kl-hmvnh vqr`v gy` hmvn gvg. ¹² vqbrvm byt ysrl lmjn +hr `t-h`r& sbjh xdsym. ¹³ vqbrv kl-jm h`r& vhyh lhm lsm yvm hkbdy n`m `dny yvhv. ¹⁴ v`nsy tmyd ybdylv jbrym b`r& mqbrym `t-hjbrym `t-hnvtrym jl- pny h`r& l+hrh mq&h sbjh-xdsym yxqrv. ¹⁵ vjbrv hjbrym b`r& vr`h j&m `dm vbnh `&lv &yvn jd qbrv `tv hmqbrym `l-gy` hmvn gvg. ¹⁶ vgm sm-jyr hmvnh v+hrv h`r&. ¹⁷ v`th bn-`dm kh-`mr `dny yvhv `mr l&pvr kl-knp vlkl xyt hsdh hqb&v vb`v h`\$pv m\$byb jl-zbxy `sr `ny zbx lkm zbx gdvl jl hry ysrl v`klm bsr vstytm dm. ¹⁸ bsr gbvrym t`klv vdm-nsy`y h`r& tstv `ylym krym vjtvdy mry`y bsn klm. ¹⁹ v`klm-xlb lsbjh vstytm dm lskrvn mzbxy `sr-zbxy lkm. ²⁰ vsbjtm jl-slxny \$v\$ vrkb gbvr vkl-`ys mlxmh n`m `dny yvhv. ²¹ vntty `t-kbvdv bgvym vr`v kl-hgvym `t-msp+y `sr jsyty v`t- ydy `sr-smty bhm. ²² vydjv byt ysrl ky `ny yvhv `lhyhm mn-hyvm hhv` vhl`h. ²³ vydjv hgvym ky bjvnm glv byt-ysrl jl `sr mjlv-by v`\$tr pny mhm v`tnm byd &ryhm vyplv bxxb klm. ²⁴ k+m`tm vkpsjyhm jsyty `tm v`\$tr pny mhm. ²⁵ lkn kh `mr `dny yvhv jth `syb `t-sbyt yjqb vrxmty kl-byt ysrl vqn`ty lsm qdsy. ²⁶ vnsv `t-klmtm v`t-kl-mjlm `sr mjlv-by bsbtm jl-`dmtm lb+x v`yn mxryd. ²⁷ bsvbby `vtm mn-hjmym vqb&ty `tm m`r&vt `ybyhm vnqdsty bm ljyny hgvym rbym. ²⁸ vydjv ky `ny yvhv `lhyhm bhglvty `tm `l-hgvym vkn\$ty m jl-`dmtm vl-`vtyr jvd mhm sm. ²⁹ vl-`\$tyr jvd pny mhm `sr spkyt `t-rvxy jl-byt ysrl n`m `dny yvhv.

Chapter 40

¹ bjsrym vxms snh lglvtv br` s hsnh bjsvr lxds b`rbj jsrh snh `xr `sr hkth hjyr bj&m hyvm hzh
 hyth jly yd-yhvh vyb` `ty smh. ² bmr`vt `lhym hby`ny `l-`r& ysr`l vynyxny `l-hr gbh m`d vjlyv
 kmbnh-jyr mngb. ³ vyby` `vty smh vnhh-`ys mr`hv kmr`h nxst vptyl-pstym bydv vqnh hmdh vhv`
 jmd bsjr. ⁴ vydbr `ly h`ys bn-`dm r`h bjnyk vb`znyk smj vsym lbk lkl `sr- `ny mr`h `vtk ky lmjn
 hr`vtkh hb`th hnh hgd `t-kl-`sr-`th r`h lbyt ysr`l. ⁵ vnhh xvmh mxv& lbyt \$byb \$byb vbyd h`ys
 qnh hmdh ss-`mvt b`mh v+px vymd `t-rxb hbnyn qnh `xd vqvmh qnh `xd. ⁶ vybv` `l-sjr `sr pnyv
 drk hqdyvmh vyjl bmjltv vymd `t-\$p hsjr qnh `xd rxb v`t \$p `xd qnh `xd rxb. ⁷ vht` qnh `xd `rk
 vqnh `xd rxb vbyn ht`ym xms `mvt v\$p hsjr m`&l `vlm hsjr mhbyt qnh `xd. ⁸ vymd `t-`lm hsjr
 mhbyt qnh `xd. ⁹ vymd `t-`lm hsjr smnh `mvt v`ylv stym `mvt v`lm hsjr mhbyt. ¹⁰ vt`y hsjr drk
 hqdyvm slsh mph vslsh mph mdh `xt lslstm vmdh `xt l`ylm mph vmpv. ¹¹ vymd `t-rxb ptx-hsjr jsr
 `mvt `rk hsjr slvs jsrh `mvt. ¹² vgbvl lpny ht`vt `mh `xt v`mh-`xt gbvl mph vht` ss-`mvt mpv vss
 `mvt mpv. ¹³ vymd `t-hsjr mgg ht` lggv rxb jsrym vxms `mvt ptx ngd ptx. ¹⁴ vyjs `t-`ylm ssym
 `mh v`l-`yl hx&r hsjr \$byb \$byb. ¹⁵ vjl pny hsjr hy`tvn jl-lpny `lm hsjr hpny my xmsym `mh. ¹⁶
 vxlnvt `+mvt `l-ht`ym v`l `lyhmh lpnymh lsjr \$byb \$byb vkn l`lmvt vxlnvt \$byb \$byb lpnymh
 v`l-`yl tmrym. ¹⁷ vyby`ny `l-hx&r hxy&vnh vnhh lskvt vr&ph jsvy lx&r \$byb \$byb slsym lskvt
 `l-hr&ph. ¹⁸ vhr&ph `l-ktp hsjrym ljmt `rk hsjrym hr&ph httxvnh. ¹⁹ vymd rxb mlpny hsjr httxvnh
 lpny hx&r hpny my mxv& m`h `mh hqdyvm vh&pvn. ²⁰ vhsjr `sr pnyv drk h&pvn lx&r hxy&vnh
 mdd `rkv vrxbv. ²¹ vt`v slvsh mpv vslsh mpv v`ylv v`lmv hyh kmdt hsjr hr`svn xmsym `mh `rkv
 vrxb xms vjsrym b`mh. ²² vxlnv v`lmv vtmrv kmdt hsjr `sr pnyv drk hqdyvm vbmjltv sbj yjlv-bv
 v`ylmv lpnyhm. ²³ vsjr lx&r hpny my ngd hsjr l&pvn vlqdyvm vymd msjr `l-sjr m`h `mh. ²⁴ vyvlkny
 drk hdrvm vnhh-sjr drk hdrvm vmdd `ylv v`ylmv kmdvt h`lh. ²⁵ vxlnvym lv vl`ylmv \$byb \$byb
 khxlnvt h`lh xmsym `mh `rk vrxb xms vjsrym `mh. ²⁶ vmjltv sbjh jlvtv v`lmv lpnyhm vtmrym lv
 `xd mpv v`xd mpv `l-`ylv. ²⁷ vsjr lx&r hpny my drk hdrvm vymd msjr `l-hsjr drk hdrvm m`h `mvt.
²⁸ vyby`ny `l-x&r hpny my bsjr hdrvm vymd `t-hsjr hdrvm kmdvt h`lh. ²⁹ vt`v v`ylv v`lmv kmdvt
 h`lh vxlnvt lv vl`lmv \$byb \$byb xmsym `mh `rk vrxb jsrym vxms `mvt. ³⁰ v`lmvt \$byb \$byb `rk
 xms vjsrym `mh vrxb xms `mvt. ³¹ v`lmv `l-x&r hx&vnh vtmrym `l-`ylv vmjltv smvnh mjlv. ³²
 vyby`ny `l-hx&r hpny my drk hqdyvm vymd `t-hsjr kmdvt h`lh. ³³ vt`v v`lv v`lmv kmdvt h`lh vxlnvt
 lv vl`lmv \$byb \$byb `rk xmsym `mh vrxb xms vjsrym `mh. ³⁴ v`lmv lx&r hxy&vnh vtmrym `l-`lv
 mpv vmpv vsmnh mjltv mjlv. ³⁵ vyby`ny `l-sjr h&pvn vmdd kmdvt h`lh. ³⁶ t`v `lv v`lmv vxlnvt
 lv \$byb \$byb `rk xmsym `mh vrxb xms vjsrym `mh. ³⁷ v`ylv lx&r hxy&vnh vtmrym `l-`ylv mpv
 vmpv vsmnh mjltv mjlv. ³⁸ vlskh vptxh b`ylym hsjrym sm ydyxv `t-hjllh. ³⁹ vb`lm hsjr snym slxnt
 mpv vsnym slxntv mph lsxv+ `lyhm hvjlv vxh+`t vh`sm. ⁴⁰ v`l-hktp mxv&h lvjlv lptx hsjr h&pvn
 snym slxntv v`l-hktp h`xrt `sr l`lm hsjr snym slxntv. ⁴¹ `rbjh slxntv mph v`rbjh slxntv mph lktp
 hsjr smvnh slxntv `lyhm ysx+v. ⁴² v`rbjh slxntv lvjlv `bny gzyt `rk `mh `xt vx&y vrxb `mh `xt
 vx&y vgbh `mh `xt `lyhm vynyxv `t-hklym `sr ysx+v `t-hjvlh bm vhzbx. ⁴³ vhsptym +px `xd

mvknym bbyb \$byb \$byb v`l-hslxnvt bsr hqrbn. ⁴⁴ vmxv&h lsjr hpny my lskvt srym bx&r hpny my
 `sr `l-ktp sjr h&pv n vpnyhm drk hdrvm `xd `l-ktp sjr hqdym pny drk h&pn. ⁴⁵ vydb r `ly zh hlskh
 `sr pnyh drk hdrvm lkhny m smry msmrt hbyt. ⁴⁶ vhlsh `sr pnyh drk h&pv n lkhny m smry msmrt
 hmzbx hmh bny- &dvq hqrbym mbny-lvy `l-yhv h lsrtv. ⁴⁷ vymd `t-hx&r `rk m`h `mh vrbx m`h
 `mh mrbjt vhmzbx lpny hbyt. ⁴⁸ vyb`ny `l`lm hbyt vymd `l`lm xms `mvt mph vxms `mvt mph
 vrbx hsjr sls `mvt mpv vsls `mvt mpv. ⁴⁹ `rk h`lm jsrym `mh vrbx jsty jsrh `mh vbmjlv t `sr yjlv
 `lyv vjmdym `l-h`ylym `xd mph v`xd mph.

Chapter 41

¹ vyby`ny `l-hhykl vymd `t-h`ylym ss`mvt rxb-mpv vss`mvt-rxb mpv rxb h`hl. ² vrbx hptx
 jsr `mvt vktptv t hptx xms `mvt mpv vxms `mvt mpv vymd `rkv `rbjym `mh vrbx jsrym `mh. ³ vb`
 lpnymh vymd `yl-hptx stym `mvt vhptx ss `mvt vrbx hptx sbj `mvt. ⁴ vymd `t`rkv jsrym `mh vrbx
 jsrym `mh `l-pny hhykl vy`mr `ly zh qds hqdsym. ⁵ vymd qyr-hbyt ss `mvt vrbx h&l j `rbj `mvt
 \$byb \$byb lbyt \$byb. ⁶ vh&l jvt &l j `l-&l j slvs vslsym pjmy m vb`vt bqyr `sr-lbyt l&l jvt \$byb \$byb
 lhyvt `xvzym vl`-yhyv `xvzym bqyr hbyt. ⁷ vrbxh vn\$bh lmjlh lmjlh l&l jvt ky mv\$b-hbyt lmjlh
 lmjlh \$byb \$byb lbyt jl-kn rxb-lbyt lmjlh vkn htxtvnh yjlh jl-hjlyvnh ltykvn h. ⁸ vr`yty lbyt gbh
 \$byb \$byb my\$dv t h&l jvt mlv hqnh ss `mvt `&y lh. ⁹ rxb hqyr `sr-l&l j `l-hxv& xms `mvt v`sr mnx
 byt &l jvt `sr lbyt. ¹⁰ vbyn hlskv t rxb jsrym `mh \$byb lbyt \$byb \$byb. ¹¹ vptx h&l j lmnx ptx `xd
 drk h&pv n vptx `xd ldrvm vrbx mqvm hmnx xms `mvt \$byb \$byb. ¹² vhbny n `sr `l-pny hgzrh p` t
 drk-hym rxb sbjym `mh vqyr hbny n xms`mvt rxb \$byb \$byb v`rkv tsjym `mh. ¹³ vmdd `t-hbyt
 `rk m`h `mh vhgzrh vhbny h vqyrvt y h `rk m`h `mh. ¹⁴ vrbx pny hbyt vhgzrh lqdy m m`h `mh. ¹⁵
 vmdd `rk-hbny n `l-pny hgzrh `sr jl`xry h v`tvqyh` mpv vmpv m`h `mh vhykl hpny my v`lmy hx&r.
¹⁶ h\$py m vhlvny m h`+mvt vh`tyqym \$byb lslstm ngd h\$ p sxyp j& \$byb \$byb vh`r& jd-hxlnvt
 vhlvnt mk\$vt. ¹⁷ jl-mjl hptx vjd-hbyt hpny my vlxv& v`l-kl-hqyr \$byb \$byb bpny my vbxy&vn
 mdvt. ¹⁸ vjsvy krby m vtmry m vtmrh byn-krvb lkrvb vsny m pny m lkrvb. ¹⁹ vpny `dm `l-htmrh
 mpv vpny-kpy r `l-htmrh mpv jsvy `l-kl-hbyt \$byb \$byb. ²⁰ mh`r& jd-mjl hptx hkrvby m vhtmry m
 jsvy m vqyr hhykl. ²¹ hhykl mzvzt rbj h vpny hqds hmr`h kmr`h. ²² hmzbx j& slvs `mvt gbh v`rkv
 stym`mvt vmq&jvtyv lv v`rkv vqyrtyv j& vydb r `ly zh hslxn `sr lpny yhv h. ²³ vstym dltvt lhykl
 vlqds. ²⁴ vstym dltvt ldlvt stym mv\$bvt dltvt stym ldl t `xt vsty dltvt l`xrt. ²⁵ vjsvy h `lyhn `l-dltvt
 hhykl krby m vtmry m k`sr jsvy m lqyrvt vjb j& `l-pny h`vlm mhxv&. ²⁶ vxlvny m `+mvt vtmry m
 mpv vmpv `l-ktpvt h`vlm v&l jvt hbyt v h jby m.

Chapter 42

¹ vyv&`ny `l-hx&r hxy&vnh hdrk drk h&pv n vyb`ny `l-hlskh `sr ngd hgzh v`sr-ngd hbnyn `l-h&pv n. ² `l-pny-`rk `mvt hm`h ptx h&pv n vhrxb xmsym `mvt. ³ ngd hjsrym `sr lx&r hpny my vngd r&ph `sr lx&r hxy&vnh `tyq `l- pny-`tyq bslysym. ⁴ vlpny hlskvt mhlk jsr `mvt rxb `l-hpny myt drk `mh `xt vptxyhm l&pv n. ⁵ vhlkvt hjlyvnt q&rvt ky-yvklv `tyqym mnhh mhtxtvnt vmhtkvt bnyn. ⁶ ky mslsvt hnh v`yn lhn jmvdy m kjmvd y hx&rvt jl-kn n`&l mhtxtvnt vmhtykvnt mh`r&. ⁷ vgdr `sr-lxv& ljmt hlskvt drk hx&r hx&vnh `l-pny hlskvt `rkv xmsym `mh. ⁸ ky-`rk hlskvt `sr lx&r hx&vnh xmsym `mh vnhh jl-pny hhykl m`h `mh. ⁹ vmtxth lskvt h`lh hmbv` mhqdy m bb`v lnhh mhx&r hx&nh. ¹⁰ brxb gdr hx&r drk hqdy m `l-pny hgzh v`l-pny hbnyn lskvt. ¹¹ vdrk lpyhm kmr`h hlskvt `sr drk h&pv n k`rkn kn rxbn vkl mv&`yhn vkmsp+yhn vkptxyhn. ¹² vkptxy hlskvt `sr drk hrv m ptx br`s drk drk bony hgdr hgyh drk hqdy m bbv`n. ¹³ vy`mr `ly lskvt h&pv n lskvt hrv m `sr `l-pny hgzh hnh lskvt hqds `sr y`klv-sm hkhny m `sr-qrvby m lyvh qdsy hqdsym sm ynyxv qdsy hqdsym vhmnh vxh+`t v`sm ky hm qvm qds. ¹⁴ bb`m hkhny m vl`y&`v mhqds `l-hx&r hxy&vnh vsm ynyxv bgdyhm `sr-ysrtv bhn ky-qds hnh ylsv bgdy m `xry m vqrbv `l`sr ljm. ¹⁵ vklh `t-mdvt hbyt hpny my vhw&`y ny drk hsr `sr pnyv drk hqdy m vmddv \$byb \$byb. ¹⁶ mdd rvx hqdy m bqnh hmdh xms-`mvt qny m bqnh hmdh \$byb. ¹⁷ mdd rvx h&pv n xms-m`vt qny m bqnh hmdh \$byb. ¹⁸ `t rvx hrv m mdd xms-m`vt qny m bqnh hmdh. ¹⁹ \$bb `l-rvx hym mdd xms-m`vt qny m bqnh hmdh. ²⁰ l`rbj rvxvt mddv xvmh lv \$byb \$byb `rk xms m`vt vrbx xms m`vt lhbdyl byn hqds lxl.

Chapter 43

¹ vyvlnky `l-hsr sjr `sr pnh drk hqdy m. ² vnhh kbvd `lhy ysrl b` mdrk hqdy m vqvlv kqvl mym rby m vh`r& h`yrh mkbdv. ³ vkmr`h hmr`h `sr r`yty kmr`h `sr-r`yty bb`y lsxt `t-hjyr vmr`vt kmr`h `sr r`yty `l-nhr-kbr v`pl `l-pny. ⁴ vkbvd yvh b` `l-hbyt drk sjr `sr pnyv drk hqdy m. ⁵ vts`ny rvx vtby`ny `l-hx&r hpny my vnhh ml` kbvd-yvh hbyt. ⁶ v`smj mdr `ly mhbyt v`ys hyh jmd `&ly. ⁷ vy`mr `ly bn-`dm `t-mqvm k\$`y v`t-mqvm kpvt rgy `sr `skn-sm btk bny-ysrl ljlvm vl` y+m`v jvd byt-ysrl sm qdsy hmh vmlkyhm bznvtm vbpgr y mlkyhm bmv m. ⁸ bttm \$pm `t-\$py vmzvz m `&l mzvzty vqyr byny vbynyhm v+m`v `t-sm qdsy btvjbvtm `sr jsv v`kl `tm b`py. ⁹ jth yrxqv `t-zvntm vpgry mlkyhm mmny vsknty btkm ljlvm. ¹⁰ `th bn-`dm hgd `t-byt-ysrl `t-hbyt vyklm v mjvntvyhm vmddv `t-tknyt. ¹¹ v`m-nklm v mkl `sr-jsv &vrt hbyt vtkvntv vmv&`yv vmvb`yv vkl- &vrtv v`t kl-xqtyv vkl-&vrtv vkl-tvrtv hvdj `vtm vktb ljnyhm vysmr v`t-kl-&vrtv v`t-kl-xqtyv vj sv `vtm. ¹² z`t tvrt hbyt jl-r`s hhr kl-gblv \$byb \$byb qds qdsym hnh-z`t tvrt hbyt. ¹³ v`lh mdvt hmzbx b`mvt `mh `mh v+px vxyq h`mh v`mh-rxb vgbvlh `l-spth \$byb zrt h`xd vzh gb hmzbx. ¹⁴ vmxyq h`r& jd-hjzrh htxtvnh stym `mvt vrbx `mh `xt vmhjzrh hq+nh jd-hjzrh hgdlh `rbj `mvt vrbx h`mh. ¹⁵ vhr`l `rbj `mvt vmh`r`yl vlmjlh hqrntv `rbj. ¹⁶ vhr`yl stym jsrh `rk bstym jsrh rxb rbvj `l`rbjt rbjyv. ¹⁷ vhzrh `rbj jsrh `rk b`rbj jsrh rxb `l`rbjt rbjyh vhgblv \$byb `vth x&y h`mh vxyq-lh `mh \$byb vmjlthv pnvt qdy m. ¹⁸ vy`mr `ly bn-`dm kh `mr `dny yvh `lh xqvt hmzbx

byvm hjsvtv lhjlv t jlyv jvlh vlzrq jlyv dm. ¹⁹ vntth `l-hkhnym hlvyv `sr hm mztj &dvq hqrbym
 `ly n`m `dny yvhv lsrtny pr bn-bqr lx+`t. ²⁰ vlqxt mdmv vntth jl-`rbj qrttyv v`l-`rbj pnvt hjzrh v`l-
 hgbvl \$byb vx+`t `vtv vkprthv. ²¹ vlqxt `t hpr hx+`t vsrpv bmpqd hbyt mxv& lmqds. ²² vbyvm
 hsny tqryb sjyr-jzym tmym lx+`t vx+`v `t-hmzbx k`sr x+`v bpr. ²³ bklv tk mx+` tqryb pr bn-bqr
 tmym v`yl mn-h&`n tmym. ²⁴ vhrbtm lpny yvhv vhslykv hkhnym jlyhm mlx vhlv `vtm jlh lyvhv.
²⁵ sbjt ymym tjsh sjyr-x+`t lyvm vpr bn-bqr v`yl mn-h&`n tmymym yjsv. ²⁶ sbjt ymym ykprv
 `t-hmzbx v+hrv `tv vml`v ydv. ²⁷ vyklv `t-hymym vhyh byvm hsmyny vhl`h yjsv hkhnym jl-hmzbx
 `t-jvlvtykm v`t-slmykm vr&`ty `tkm n`m `dny yvhv.

Chapter 44

¹ vysb `ty drk sjr hmqds hxy&vn hpnh qdym vhv` \$gvr. ² vy`mr `ly yvhv hsjr hzh \$gvr yhyh
 l` yptx v`ys l`-yb` bv ky yvhv `lhy-ysr`l b` bv vhyh \$gvr. ³ `t-hnsy` nsy` hv` ysb-bv l`kvl-lxm lpny
 yvhv mdrk `lm hsjr ybv` vmdrkv y&`. ⁴ vyby`ny drk-sjr h&pvv `l-pny hbyt v`r` vnh ml` kbvd-yvhv
 `t- byt yvhv v`pl `l-pny. ⁵ vy`mr `ly yvhv bn-`dm sym lbk vr`h bjynykb vb`znyk smj `t kl- `sr `ny
 mdrb `tk lkl-xqvt byt-yvhv vlkl-tvrtv vsmt lbk lmbv` hbyt bkl mv&`y hmqds. ⁶ v`mrt `l-mry `l-byt
 ysrl kh `mr `dny yvhv rb-lkm mkl- tvjbvtykm byt ysrl. ⁷ bhby`km bny-nkr jrly-lb vjrly bsr lhyvt
 bmqdsy lxlly `t-byty bhqrybkm `t-lxmy xlb vdm vyprv `t-bryty `l kl-tvjbvtykm. ⁸ vl` smrtm msmrt
 qdsy vtsymvn lsmry msmrty bmqdsy lkm. ⁹ kh-`mr `dny yvhv kl-bn-nkr jrl lb vjrl bsr l` ybv`
 `l-mqdsy lkl-bn-nkr `sr btkv bny ysrl. ¹⁰ ky `m-hlvym `sr rxqv mjly btjvt ysrl `sr tjv mjly `xry
 glvlyhm vns`v jvnm. ¹¹ vhyv bmqdsy msrty pqvdt `l-sjry hbyt vmsrty `t-hbyt hmh ysv+`v `t-hjlh
 v`t-hzbx ljm vhmh yjmdv lpnyhm lsrtm. ¹² yjn `sr ysrtv `vtm lpny glvlyhm vhyv lby-ysr`l lmksvl
 jvn jl-kn ns`ty ydy jlyhm n`m `dny yvhv vns`v jvnm. ¹³ vl`-ygsv `ly lkhn ly vlgst jl-kl-qdsy `l-qdsy
 hqdsym vns`v klmtm vtjvbtm `sr jsv. ¹⁴ vntty `vtm smry msmrt hbyt lkl jbdvt vlkl `sr yjsh bv.
¹⁵ vkhkhnym hlvyv bny &dvq `sr smrv `t-msmrt mqdsy btjvt bny- ysrl mjly hmh yqrbv `ly lsrtny
 vjmdv lpny lhqryb ly xlb vdm n`m `dny yvhv. ¹⁶ hmh yb`v `l-mqdsy vhmh yqrbv `l-slxny lsrtny
 vsmrv `t- msmrty. ¹⁷ vhyh bbv`m `l-sjry hx&r hpnymt bgdy pstym ylsv vl`-yjlh jlyhm &mr
 bsrtm bsjry hx&r hpnymt vbyth. ¹⁸ p`ry pstym yhyv jl-r`sm vmkn\$y pstym yhyv jl-mtnyhm l`
 yxgrv byzj. ¹⁹ vb&`tm `l-hx&r hxy&vnh `l-hx&r hxy&vnh `l-hjm yps+v `t- bgdyhm `sr-hmh msrtm
 bm vnyxv `vtm blskt hqds vlsv bgdym `xrym vl`-yqdsv `t-hjm bbgdyhm. ²⁰ vr`sm l` yglxv vprj
 l` yslxv k\$vm yk\$mv `t-r`syhm. ²¹ vryn l`-ystv kl-khn bbv`m `l-hx&r hpnymt. ²² v`lmnh vgrvsh
 l`-yqvx lhm lnsym ky `m-btvlt mztj byt ysrl vh`lmnh `sr thyh `lmnh mkhn yqvx. ²³ v`t-jmy yvrv
 byn qds lxl vbyn+`m` l+hvr yvdjm. ²⁴ vjl-ryb hmh yjmdv lsp+ bmsp+y vsp+hv v`t-tvrtv v`t-xqty
 bkl- mvjdy ysmrv v`t-sbtvty yqdsv. ²⁵ v`l-mt `dm l` ybv` l+m`h ky `m-l`b vl`m vlbn vlbt l`x vl`xvt
 `sr-l`-hyth l`ys y+m`v. ²⁶ v`xry +hrtv sbjt ymym y\$prv-lv. ²⁷ vbyvm b`v `l-hqds `l-hx&r hpnymt
 lsrt bqds yqryb x+`tv n`m `dny yvhv. ²⁸ vhyth lhm lnxlh `ny nxltn v`xzh l`-ttv lhm bysr`l `ny

`xztm. ²⁹ hmnxh vhx+`t vh`sm hmh y`klvm vkl-xrm bysr`l lhm yhyh. ³⁰ vr`syt kl-bkvry kl vkl-trvmt kl mkl trvmvtykm lkhny yhyh vr`syt jr\$vytkm ttnv lkhn lhnyx brkh `l-bytk. ³¹ kl-nblh v+rph mn-hjvp vmn-hbhmh l` y`klv hkhnym.

Chapter 45

¹ vbhpylkm `t-h`r& bnxlh trymv trvmh lyvh qds mn-h`r& `rk xms vjsrym `lp `rk vrbx jsrh `lp qds-hv` bkl-gbvlh \$byb. ² yhyh mzh `l-hqds xms m`vt bxms m`vt mrbj \$byb vxmsym `mh mgrs lv \$byb. ³ vmn-hmdh hz`t tmvd `rk xms vjsrym `lp vrbx jsrt `lpym vbv- yhyh hmqs qds qdsym. ⁴ qds mn-h`r& hv` lkhny msrty hmqs yhyh hqrbym lsrt `t-yvh vhyh lhm mqvm lbtym vmqs lmqds. ⁵ vxmsh vjsrym `lp `rk vjsrt `lpym rxb yhyh llvym msrty hbyt lhm l`xzh jsrym lskt. ⁶ v`xzt hjyr ttnv xmst `lpym rxb v`rk xms vjsrym `lp ljmt trvmt hqds lkl-byt ysr`l yhyh. ⁷ vlmsy` mzh vmzh ltrvmt hqds vl`xzt hjyr `l-pny trvmt-hqds v`l- pny `xzt hjyr mp`t-ym ymh vmp`t-qdmh qdymh v`rk ljmvt `xd hxlqym mgbvl ym `l-gbvl qdymh. ⁸ l`r& yhyh-lv l`xzh bysr`l vl`-yvnv jvd nsy`y `t-jmy vh`r& ytnv lbyt-ysr`l lsb+yhm. ⁹ kh-`mr `dny yvh rb-lkm nsy`y ysr`l xm\$ vsd h\$yrv vmsp+ v&dqh jsv hrymv grstykm mj l jmy n`m `dny yvh. ¹⁰ m`zny-&dq v`ypt-&dq vbt-&dq yhy lkm. ¹¹ h`yph vhb tkn `xd yhyh ls`t mjsr hxmr hbt vjsyrt hxmr h`yph `l-hxmr yhyh mtkntv. ¹² vhsq jsrym grh jsrym sqlym xms vjsrym sqlym jsrh vxmsh sql hmnh yhyh lkm. ¹³ z`t htrvmh `sr trymv sst h`yph mxmr hx+ym vssytm h`yph mxmr hsjrym. ¹⁴ vxq hsmn hbt hsmn mjsr hbt mn-hkr jsrt hbtym xmr ky-jsrt hbtym xmr. ¹⁵ vsh-`xt mn-h&`n mn-hm`ty mmsqh ysr`l lmnxh vljvlh vlslmym lkpr jlyhm n`m `dny yvh. ¹⁶ kl hjm h`r& yhyv `l-htrvmh hz`t lnsy` bysr`l. ¹⁷ vjl-hnsy` yhyh hjvlvt vhmnxh vhn\$ k bxygm vbxdsym vbsbtvt bkl- mvjdy byt ysr`l hv`-yjsh `t-hx+`t v`t-hmnxh v`t-hjvlh v`t- hslmym lkpr bjd byt-ysr`l. ¹⁸ kh-`mr `dny yvh br`svn b`xd lxds tqx pr-bn-bqr tmym vx+`t `t-hmqds. ¹⁹ vlqx hkhn mdm hx+`t vntn `l-mzvzt hbyt v`l-`rbj pnvt hjzrh lmzbx vjl-mzvzt sjr hx&r hpnymt. ²⁰ vkn tjsh bsbjh bxds m`ys sgh vmpty vkprtm `t-hbyt. ²¹ br`svn b`rbjh jsr yvm lxds yhyh lkm hp\$x xg sbjvt ymym m&vt y`kl. ²² vjsh hnsy` byvm hhv` bjd vbjd kl-jm h`r& pr x+`t. ²³ vsbjt ymy-hxg yjsh jvlh lyvh sbjt prym vsbjt `lym tmymm lyvm sbjt hymym vx+`t sjr jzym lyvm. ²⁴ vmnxh `yph lpr v`yph l`yl yjsh vsmn hyn l`yph. ²⁵ bsbyjy bxmsh jsr yvm lxds bxg yjsh k`lh sbjt hymym kx+`t kjlh vkmnxh vksmn.

Chapter 46

¹ kh-`mr `dny yvh sjr hx&r hpnymt hpnh qdym yhyh \$gvr sst ymy hmjsh vbyvm hsbt yptx vbyvm hxds yptx. ² vb` hnsy` drk `vlm hsjr mxv& vjmd jl-mzvzt hsjr vjsh hkhny `t-jvlvt v`t-slmyv vbstxvh jl-mptn hsjr vy&` vhsjr l`-y\$gr jd- hjrb. ³ vbstxvv jm-h`r& ptx hsjr hhv` bsbtvt vbxdsym

lpny yvhv. ⁴ vjhllh `sr-yqrb hnsy` lyvhv byvm hsbtt ssh kbsym tmymm v`yl tmym. ⁵ vmnxh `yph l`yl vlkbsym mnxh mtt ydv vsmn hyn l`yph. ⁶ vbyvm hxds pr bn-bqr tmymm vsst kbsm v`yl tmymm yhyv. ⁷ v`yph lpr v`yph l`yl yjsh mnxh vlkbsym k`sr tsyg ydv vsmn hyn l`yph. ⁸ vbbv` hnsy` drk `vlm hsjr ybv` vdrkv y&`. ⁹ vbbv` jm-h`r& lpny yvhv bmvjdym hb` drk-sjr &pv n lhstxvt y&` drk-sjr ngb vhb` drk-sjr ngb y&` drk-sjr &pvnh l` ysvb drk hsjr `sr-b` bv ky nkxv y&`v. ¹⁰ vhnsy` btvkm bbv`m ybv` vb&`tm y&`v. ¹¹ vbxgym vbmvdym thyh hmnxh `yph lpr v`yph l`yl vlkbsym mtt ydv vsmn hyn l`yph. ¹² vky-yjsh hnsy` ndbh jvlh `v-slmym ndbh lyvhv vptx lv `t hsjr hpnh qdym vjsh `t-jltv v`t-slmym k`sr yjsh byvm hsbtt vy&` v\$gr `t-hsjr `xry &`tv. ¹³ vkbs bn-sntv tmym tjsh jvlh lyvm lyvhv bbqr bbqr tjsh `tv. ¹⁴ vmnxh tjsh jlyv bbqr bbqr ssyt h`yph vsmn slsytt hbyn lr\$ `t- h\$lt mnxh lyvhv xqvt jvlm tmyd. ¹⁵ vjstv `t-hkbs v`t-hmnxh v`t-hsmn bbqr bbqr jvlt tmyd. ¹⁶ kh-`mr `dny yvhv ky-ytn hnsy` mtmh l`ys mbnyv nxlvt hy` lbnyv thyh `xztm hy` bnxlh. ¹⁷ vky-ytn mtmh mnxlvt l`xd mjbdyv vhyth lv jd-snt hdrv vsbt lnsy` `k nxlvt bnyv lhm thyh. ¹⁸ vl`-yqx hnsy` mnxlt hjm lhvntm m`xztm m`xztv ynxl `t-bnyv lmjn `sr l`-yp&v jmy `ys m`xztv. ¹⁹ vyby`ny bmbv` `sr jl-ktp hsjr `l-hlsvt hqds `l-hkhny m hpnvt &pvnh vnhh-sm mqvm byrktm ymh. ²⁰ vy`mr `ly zh hmqvm `sr ybslv-sm hkhny m `t-h`sm v`t-hx+`t `sr y`pv `t-hmnxh lbly hv&y` `l-hx&r hxy&vnh lqds `t-hjm. ²¹ vyv&y`ny `l-hx&r hxy&nh vyjbyrny `l`rbjt mq&vjy hx&r vnhh x&r bmq&j hx&r x&r bmq&j hx&r. ²² b`rbjt mq&jvt hx&r x&rvt q+rvt `rbjym `rk vslysm rxb mdh `xt l`rbjtm mhq&jvt. ²³ v+vr \$byb bhm \$byb l`rbjtm vmbslv t jsvy mtxt h+yrvt \$byb. ²⁴ vy`mr `ly `lh byt hmbslym `sr ybslv-sm msrty hbyt `t-zbx hjm.

Chapter 47

¹ vysbny `l-ptx hbyt vnhh-mym y&`ym mtxt mptn hbyt qdymh ky-pny hbyt qdym vhmym yrzym mtxt mktp hbyt hymnyt mngb lmbzx. ² vyv&`ny drk-sjr &pvnh vy\$bny drk xv& `l-sjr hxv& drk hpvnh qdym vnhh-mym mpkym mn-hktp hymnyt. ³ b&`t-h`ys qdym vqv bydv vynd `lp b`mh vyjbrny bmym my `p\$ym. ⁴ vynd `lp vyjbrny bmym mym brkym vynd `lp vyjbrny my mtmym. ⁵ vynd `lp nxl `sr l`-vkl ljbr ky-g`v hmym my sxv nxl `sr l`- yjbr. ⁶ vy`mr `ly hr`yt bn-`dm vyvlny vysbny spt hnxl. ⁷ bsvbny vnhh `l-spt hnxl j& rb m`d mzh vmzh. ⁸ vy`mr `ly hmym h`lh yv&`ym `l-hglylh hqdmvnh vyrdv jl-hjrbh vb`v hymh `l-hymh hmv&`ym vnrv`v hmym. ⁹ vhyh kl-nps xyh `sr-ysr& `l kl-`sr ybv` sm nxlym yxyh vhyh hdgh rbh m`d ky b`v smh hmym h`lh vyrp`v vxy kl `sr-ybv` smh hnxl. ¹⁰ vhyh yjmdv jlyv dvgym mjyn gdy vjd-jyn jglym ms+vx lxrmy yhyv lmynh thyh dgtm kdgt hym hgdlv rbh m`d. ¹¹ b&`tv vgb`yv vl` yrp`v lmlx ntnv. ¹² vjl-hnxl yjll jl-sptv mzh vmzh kl-j&-m`kl l`-ybv ljhv vl`- ytm pryv lxdsyv ybkr ky mymyv mn-hmqds hmh yv&`ym vhyv pryv lm`kl vjllh ltrvph. ¹³ kh `mr `dny yvhv gh gbvl `sr ttnxlv `t-h`r& lsnv jsr sb+y ysr`l yv\$ p xblm. ¹⁴ vnxltn `vth `ys k`xyv `sr ns`ty `t-ydy lth l`btykm vnplh h`r& hz`t lkm bnxlh. ¹⁵ vzh gbvl h`r& lp`t &pvnh mn-hym hgdlv hdrk xtlv lbv` &ddh. ¹⁶ xmt brvth \$brym `sr byn-gbvl

dmsq vbyn gbvl xmt x&r htykvn `sr `l-gbvl xvrn. ¹⁷ vhyh gbvl mn-hym x&r jynvn gbvl dmsq v&pvn &pvnh vgbvl xmt v` t p` t &pvn. ¹⁸ vp` t qdym mbyn xvrn vmbyn-dmsq vmbyn hgljd vmbyn `r& ysr` l hyrdn mgbvl jl-hym hqdmvny tmdv v` t p` t qdymh. ¹⁹ vp` t ngb tymnh mtmr jd-my mrybvt qds nxlh `l-hym hgdvl v` t p` t-tymnh ngbh. ²⁰ vp` t-ym hym hgdvl mgbvl jd-nkx lbv` xmt z` t p` t-ym. ²¹ vxlqtm `t-h` r& hz` t lkm lsb+y ysr` l. ²² vhyh tplv `vth bnxlh lkm vlhgrym hgrym btvkkm `sr-hvldv bnym btvkkm vhyv lkm k`zrx bbny ysr` l `tkm yplv bnxlh btvk sb+y ysr` l. ²³ vhyh bsb+ `sr-gr hgr `tv sm ttnv nxlvt n` m `dny yvh.

Chapter 48

¹ v`lh smvt hsb+ym mq&h &pvnh `l-yd drk-xtln lbv`-xmt x&r jynn gbvl dmsq &pvnh `l-yd xmt vhyv-lv p` t-qdym hym dn `xd. ² vjl gbvl dn mp` t qdym jd-p` t-ymh `sr `xd. ³ vjl gbvl `sr mp` t qdymh vjd-p` t-ymh nptly `xd. ⁴ vjl gbvl nptly mp` t qdmh jd-p` t-ymh mnsh `xd. ⁵ vjl gbvl mnsh mp` t qdmh jd-p` t-ymh `prym `xd. ⁶ vjl gbvl `prym mp` t qdym vjd-p` t-ymh r`vbn `xd. ⁷ vjl gbvl r`vbn mp` t qdym jd-p` t-ymh yhvdh `xd. ⁸ vjl gbvl yhvdh mp` t qdym jd-p` t-ymh thyh htrvmh `sr-trymv xmsh vjsrym `lp rxb v`rk k`xd hxlqym mp` t qdymh jd-p` t-ymh vhyh hmqds btvkv. ⁹ htrvmh `sr trymv lyhv h`rk xmsh vjsrym `lp vrxb jsrt `lpym. ¹⁰ vl`lh thyh trvmt-hqds lkhnym &pvnh xmsh vjsrym `lp vymh rxb jsrt `lpym vqdymh rxb jsrt `lpym vngbh `rk xmsh vjsrym `lp vhyh mqds-yvh btvkv. ¹¹ lkhnym hmqds mbny &dvq `sr smrv msmrty `sr l`-tjv btjvt bny ysr` l k`sr tjv hlvy. ¹² vhyth lhm trvmyh mtrvmt h`r& qds qdsym `l-gbvl hlvy. ¹³ vhlvy ljmt gbvl hkhnym xmsh vjsrym `lp `rk vrxb jsrt `lpym kl`rk xmsh vjsrym `lp vrxb jsrt `lpym. ¹⁴ vl`-ymkrv mmnv vl` ymr vl` yjbvr r`sy h`r& ky-qds lyhv. ¹⁵ vxmst `lpym hnvtr brxb jl-pny xmsh vjsrym `lp xl-hv` ljyr lmvsv vlmgrs vhyth hjyr btvkh. ¹⁶ v`lh mdvtyh p` t &pvn xms m`vt v`rbjt `lpym vp` t-ngb xms xms m`vt v`rbjt `lpym vmp` t qdym xms m`vt v`rbjt `lpym vp` t-ymh xms m`vt v`rbjt `lpym. ¹⁷ vhyh mgrs ljyr &pvnh xmsym vm`tym vngbh xmsym vm`tym vqdymh xmsym vm`tym vymh xmsym vm`tym. ¹⁸ vhnvtr b`rk ljmt trvmt hqds jsrt `lpym qdymh vjsrt `lpym ymh vhyh ljmt trvmt hqds vhyth tbv`th llxm ljbdy hjyr. ¹⁹ vhbvd hjyr yjbdvhv mkl sb+y ysr` l. ²⁰ kl-htrvmh xmsh vjsrym `lp bxmsh vjsrym `lp rbyjyt trymv `t- trvmt hqds `l`xzt hjyr. ²¹ vhnvtr lnsy` mzh vmzh ltrvmt-hqds vl`xzt hjyr `l-pny xmsh vjsrym `lp trvmh jd-gbvl qdymh vymh jl-pny xmsh vjsrym `lp jl- gbvl ymh ljmt xlqym lnsy` vhyth trvmt hqds vmqds hbyt btvkh. ²² vm`xzt hlvy vm`xzt hjyr btvk `sr lnsy` yhyh byn gbvl yhvdh vbyn gbvl bnymn lnsy` yhyh. ²³ vytr hsb+ym mp` t qdymh jd-p` t-ymh bnymn `xd. ²⁴ vjl gbvl bnymn mp` t qdymh jd-p` t-ymh smjvn `xd. ²⁵ vjl gbvl smjvn mp` t qdymh jd-p` t-ymh ysskr `xd. ²⁶ vjl gbvl ysskr mp` t qdymh jd-p` t-ymh zbvln `xd. ²⁷ vjl gbvl zbvln mp` t qdmh jd-p` t-ymh gd `xd. ²⁸ vjl gbvl gd `l-p` t ngb tymnh vhyh gbvl mtmr my mrybt qds nxlh jl-hym hgdvl. ²⁹ z` t h`r& `sr-tpylv mnxlh lsb+y ysr` l v`lh mxlqvtm n` m `dny yvh. ³⁰ v`lh tv&` t hjyr mp` t &pvn xms m`vt v`rbjt `lpym mdh. ³¹ vsjry hjyr jl-smvt sb+y ysr` l sjrym slvsh

&pvnh sjr r`vbn `xd sjr yhvhdh `xd sjr lvy `xd. ³² v`l-p` t qdymh xms m`vt v`rbjt `lpym vsjrym slsh vsjr yv\$ p `xd sjr bnymn `xd sjr dn `xd. ³³ vp` t-ngbh xms m`vt v`rbjt `lpym mdh vsjrym slsh sjr smjvn `xd sjr ysskr `xd sjr zbvl n `xd. ³⁴ p` t-ymh xms m`vt v`rbjt `lpym sjryhm slsh sjr gd `xd sjr `sr `xd sjr nptly `xd. ³⁵ \$byb smnh jsr `lp vsm-hjyr myvm yvh smh.

Daniel

Chapter 1

¹ bsnt slvs lmlkvt yhvvyqym mlk-yhvhdh b` nbvkd n`&r mlk-bbl yrvtlm vy&r jlyh. ² vytn `dny bydv `t-yhvvyqym mlk-yhvhdh vmq&t kly byt-h` lhym vyby` m` r&-snjr byt `lhyv v` t-hklym hby` byt `v&r `lhyv. ³ vy`mr hmlk l` spnz rb \$ry\$yv lhby` mbny ysrl vmzrj hmlvkh vmn- hprtmy m. ⁴ yldym `sr `yn-bhm kl-m`vm v+vby mr`h vmskylm bkl-xkmh vydjy djt vmbyny mdj v`sr kx bhm ljmd bhykl hmlk vllmdm \$pr vlsvn ksdym. ⁵ vymn lhm hmlk dbr-yvm byvmv mpt-bg hmlk vmyyn mstyv vlgdlm snym slvs vmq&tm yjmdv lpny hmlk. ⁶ vyhy bhm mbny yhvhdh dny`l xnyh mys`l vjzryh. ⁷ vysm lhm sr h\$ry\$ym smvt vysm ldny`l bl+s`&r vlxnyh sdrk vlmys`l mysk vljzryh jbd ngv. ⁸ vysm dny`l jl-lbv `sr l`-ytg`l bptbg hmlk vbyyn mstyv vybqs msr h\$ry\$ym `sr l` ytg`l. ⁹ vytn h`lhym `t-dny`l lx\$d vlxmym lpny sr h\$ry\$ym. ¹⁰ vy`mr sr h\$ry\$ym ldny`l yr`ny `t`dny hmlk `sr mnh `t- m`klkm v`t-mstykm `sr lmh yr`h `t-pnykm zjpym mn-hyldym `sr kgy lkm vxybtm `t-r`sy lmlk. ¹¹ vy`mr dny`l `l-hml&r `sr mnh sr h\$ry\$ym jl-dny`l xnyh mys`l vjzryh. ¹² n\$-n` `t-jbdyk ymym jsrh vytnv-lnv mn-hzryjym vn`klh vmym vnsth. ¹³ vyr`v lpnyk mr`ynv vmr`h hyldym h`klym `t ptbg hmlk vk`sr tr`h jsh jm-jbdyk. ¹⁴ vysmj lhm ldr hzh vyn\$m ymym jsrh. ¹⁵ vmq&t ymym jsrh nr`h mr`yhm +vb vbry`y bsr mn-kl-hyldym h`klym `t ptbg hmlk. ¹⁶ vyhy hml&r ns` `t-ptbgm vryn mstyhm vntn lhm zryjym. ¹⁷ vhyldym h`lh `rbjtm ntn lhm h`lhym mdj vhskl bkl-\$pr vxkmh vdny`l hbyn bkl-xzvn vxlmvt. ¹⁸ vlmq&t hymym `sr`mr hmlk lhby`m vyby`m sr h\$ry\$ym lpny nbkdn&r. ¹⁹ vydbr `tm hmlk vl` nm&` mklm kdny`l xnyh mys`l vjzryh vyjmdv lpny hmlk. ²⁰ vkl dbr xkmt bynh `sr-bqs mhm hmlk vym&`m jsr ydvt jl kl- hxr+mym h`spym `sr bkl-mlkvtv. ²¹ vyhy dny`l jd-snt `xt lkvr s hmlk.

Chapter 2

¹ vbsnt stym lmlkvt nbkdn&r xlm nbkdn&r xlmvt vttbjm rvxv vsntv nhyth jlyv. ² vy`mr hmlk lqr` lxr+mym vl`spym vlmkspym vlksdym lhgyd lmlk xlmtyv vyb`v vyjmdv lpny hmlk. ³ vy`mr lhm hmlk xlv m xlmtv vtpjm rvxy ldjt `t-hxlv m. ⁴ vydbrv hksdym lmlk `rmyt mlk` ljlmy n xyy `mr xlm` ljbdyk vpsr` nxv`. ⁵ jnh mlk` v`mr lksdy` ml t` mny `zd` hn l` thvdjvny xlm` vpsrh hdmyn

ttjbdvn vbytkvn nvly ytsmvn. ⁶ vhn xlm` vpsrh thxvn mtann vnbzbh vyqr sgy` tqblvn mn-qdmy lhn
 xlm` vpsrh hxvny. ⁷ jnv tnyvnt v`mryn mlk` xlm` y`mr ljbvhy vpsrh nhxvh. ⁸ jnh mlk` v`mr
 mn-y&yb ydj`nh dy jdn` `ntvn zbnyn kl-qbl dy xzytvn dy `zd` mny mlt`. ⁹ dy hn-xlm` l` thvdjnyy
 xdh-hy` dtkvn vmlh kdbh vsxyth hzmntvn lm`mr qdmy jd dy jdn` ystn` lhn xlm` `mrv ly v`ndj dy
 psrh thxvny. ¹⁰ jnv ksdv` qdm-mlk` v`mryn l`-`yty `ns jl-ybst` dy mlt mlk` yvkl lhxyvh kl-qbl dy
 kl-mlk rb vsly+ mlh kdnh l` s`l lkl-xr+m v`sp vksdy. ¹¹ vmlt` dy-mlkh s`l yqyrh v`xrn l` `yty dy
 yxvnh qdm mlk` lhn `lhyn dy mdrhvn jm-bsr` l` `ytvhy. ¹² kl-qbl dnh mlk` bn\$ vq&p sgy` v`mr
 lhvbdh lkl xkymy bbl. ¹³ vdt` npqt vxkymy` mtq+lyn vbjv dny`l vxbrvhy lhtq+lh. ¹⁴ b`dyn dny`l
 htyb j+` v+jm l`ryvk rb-+bxy` dy mlk` dy npq lq+lh lxxkymy bbl. ¹⁵ jnh v`mr l`ryvk sly+` dy-mlk`
 jl-mh dt` mhx&ph mn-qdm mlk` `dyn mlt` hvdj`ryvk ldny`l. ¹⁶ vdney`l jl vbjh mn-mlk` dy zmn
 yntn-lh vpsr` lhxyvh lmlk`. ¹⁷ `dyn dny`l lbyth `zl vlxnyyh mys`l vjzryh xbrvhy mlt` hvdj. ¹⁸
 vrxmyn lmbj` mn-qdm `lh smy` jl-rzh dnh dy l` yhbvvn dny`l vxbrvhy jm-s`r xkymy bbl. ¹⁹ `dyn
 ldny`l bxzv` dy-lyly` rzh gly`dyn dny`l brk l`lh smy`. ²⁰ jnh dny`l v`mr lhv` smh dy-`lh` mbrk
 mn-jlm` vjd-jlm` dy xkmt` vgbvrt` dy lh-hy`. ²¹ vhv` mhsn` jdney` vzmny` mhjdh mlkyn vmhqym
 mlkyn yhb xkmt` lxxkymyn vmndj` lydjy bynh. ²² hv` gl` jmyqt` vm\$trt` ydj mh bxsvk` vnhyr` jmh
 sr`. ²³ lk`lh `bhty mhvd` vmsbx `nh dy xkmt` vgbvrt` yhbt ly vkjn hvdjtny dy-bjyn` mnk dy-mlt
 mlk` hvdjtn`. ²⁴ kl-qbl dnh dny`l jl jl-ryvk dy mny mlk` lhvbdh lxxkymy bbl `zl vkn `mr-lh lxxkymy
 bbl `l-thvbd hjlly qdm mlk` vpsr` lmlk` `xv`. ²⁵ `dyn `ryvk bhtbhlh hnjl ldny`l qdm mlk` vkn
 `mr-lh dy-hskxt gbr mn-bny glvt` dy yhvd dy psr` lmlk` yhvdy. ²⁶ jnh mlk` v`mr ldny`l dy smh
 bl+s`&r h`ytyk khl lhvdjtny xlm` dy-xzyt vpsrh. ²⁷ jnh dny`l qdm mlk` v`mr rzh dy-mlk` s`l l`
 xkymyn `spyn xr+myn gzryn yklyn lhxyvh lmlk`. ²⁸ brm `yty `lh bsmv` gl` rzyn vhdj lmlk`
 nbvkdn&r mh dy lhv` b`xryt yvmy` xlmk vxzv` r`sk jl-mskbbk dnh hv`. ²⁹ `nth mlk` rjyvnk jl-mskbbk
 \$lqv mh dy lhv` `xry dnh vgl` rzy` hvdjk mh-dy lhv`. ³⁰ v`nh l` bxkmh dy-`yty by mn-kl-xyy` rz`
 dnh gly ly lhn jl- dbrt dy psr` lmlk` yhvdjvn vrjyvny lbbk tndj. ³¹ `nth mlk` xzh hvyt v`lv &lm xd
 sgy` &lm` dkn rb vzyvh ytyr q`m lqblk vrvh dxyl. ³² hv` &lm` r`sh dy-dhb +b xdvhy vdrjvhy dy
 k\$P mjvhy vyrkth dy nxs. ³³ sqvhy dy przl rglvhy mnhvny dy przl vmnhvny dy x\$P. ³⁴ xzh hvyt jd
 dy htgzrt `bn dy-l` bydyn vmxt l&lm` jl-rglvhy dy przl` vx\$P` vhdqt hmvn. ³⁵ b`dyn dqv kxdh
 przl` x\$P` nxs` k\$P` vdhb` vhhv kjvr mn-`dry- qy+ vns` hmvn rvx` vkl-`tr l`-hstx lhn v`bn`
 dy-mxt l&lm` hvt l+vr rb vmlt kl-`rj`. ³⁶ dnh xlm` vpsrh n`mr qdm-mlk`. ³⁷ `nth mlk` mlk mlky`
 dy `lh smy` mlkvt` x\$N` vtqp` vyqr` yhb- lk. ³⁸ vbkl-dy d`ryn bny-`ns` xyvt br` vjvp-smv` yhb
 bydk vhs+l k bklhvn `nth hv` r`sh dy dhb`. ³⁹ vbtrk tqvm mlkv `xry `rj` mnk vmlkv tlyty` `xry dy
 nxs` dy tsl+ bkl-`rj`. ⁴⁰ vmlkv rbyjyh thv` tqyph kprzl` kl-qbl dy przl` mhdq vxsl kl` vkprzl` dy-mrjj
 kl-`lyn tdq vtrj. ⁴¹ vdy-xzyth rgly` v`&bjt` mnhvny x\$P dy-pxr vmnhvny przl mlkv plygh thvh
 vmn-n&bt` dy przl` lhv`-bh kl-qbl dy xzyth przl` mjrb bx\$P +yn`. ⁴² v`&bjt` rgly` mnhvny przl
 vmnhvny x\$P mn-q&t mlkvt` thvh tqyph vmnh thvh tbyrh. ⁴³ dy xzyt przl` mjrb bx\$P +yn` mtjrbyn
 lhn bzrj`ns` vl`-lhvn dbqyn dnh jm-dnh h`-kdy przl` l` mtjrb jm-x\$P`. ⁴⁴ vbyvmvny dy mlky`
 `nvn yqym `lh smy` mlkv dy ljlmyl l` ttxbl vmlkvth ljm `xrn l` tstbq tdq vt\$yp kl-`lyn mlkvt` vhy`

tqvm ljlmy⁴⁵. kl-qbl dy-xzyt dy m+vr` `tgzrt `bn dy-l` bydyn vhdqt przl` nxs` x\$`p` k\$`p` vdhb`
 `lh rb hvdj lmlk` mh dy lhv` `xry dnh vy&yb xlm` vmhymn psrh. ⁴⁶ b`dyn mlk` nbvkdn&r npl
 jl` npvhy vldny`l \$gd vmnxh vnyxxyn` mr ln\$kh lh. ⁴⁷ jnh mlk` ldny`l v`mr mn-qs+ dy`lhkvn hv`
 `lh `lhyn vmr` mlkyn vglh rzyn dy yklt lmgl` rzh dnh. ⁴⁸ `dyn mlk` ldny`l rby vmtnn rbrbn sgy`n
 yhb-lh vhs+h jl kl- mdynt bbl vrb-\$gnyn jl kl-xkymy bbl. ⁴⁹ vdney`l bj` mn-mlk` vmny jl jbydt`
 dy mdynt bbl lsrk mysk vjbd ngv vdney`l btrj mlk`.

Chapter 3

¹ nbvkdn&r mlk` jbd &lm dy-dhb rvmh `myn styn ptyh `myn st`qymh bbqjt dvr` bmdynt bbl.
² vnbvkdn&r mlk` slx lmkns l`xsdrpny` \$gny` vpxvt` `drgzry` gdbry` dtbry` tpty` vkl sl+ny mdynt`
 lmt` lxnkt &lm` dy hqym nbvkdn&r mlk`. ³ b`dyn mtknsyn `xsdrpny` \$gny` vpxvt` `drgzry` gdbry`
 dtbry` tpty` vkl sl+ny mdynt` lxnkt &lm` dy hqym nbvkdn&r mlk` vq`myn lqbl &lm` dy hqym
 nbvkdn&r. ⁴ vkrvz` qr` bxy lkv n`mryn jmy` `my` vlsny`. ⁵ bjd` dy-tsmjvn ql qrn` msrvqyt`
 qytrv\$ \$bk` p\$ntryn \$vmpnyh vkl zny zmr` tplvn vt\$gdvn l&lm dhb` dy hqym nbvkdn&r mlk`. ⁶
 vmn-dy-l` ypl vy\$gd bh-sjt` ytrm` lgv`-`tvn nvr` yqdt`. ⁷ kl-qbl dnh bh-zmn` kdy smjyn kl-jmy`
 ql qrn` msrvqyt` qytr\$ sbk` p\$+ryn vkl zny zmr` nplyn kl-jmy` `my` vlsny` \$gdyn l&lm dhb`
 dy hqym nbvkdn&r mlk`. ⁸ kl-qbl dnh bh-zmn` qrbv gbryn ksd`yn v`klv qr&yhvn dy yhvdy`. ⁹
 jnv v`mryn lnbvkdn&r mlk` mlk` ljlmy`n xyy. ¹⁰ `nth mlk` smt +jm dy kl`ns dy-ysmj ql qrn`
 msrvqyt` qytr\$ sbk` p\$ntryn v\$ypnyh vkl zny zmr` ypl vy\$gd l&lm dhb`. ¹¹ vmn-dy-l` ypl vy\$gd
 ytrm` lgv`-`tvn nvr` yqdt`. ¹² `yty gbryn yhvd`yn dy-mnyt ythvn jl-jbydt mdynt bbl sdrk mysk
 vjbd ngv gbry` `lk l`-smv jlyk mlk` +jm l`lhyk l` plxyn vl&lm dhb` dy hqym l` \$gdyn. ¹³ b`dyn
 nbvkdn&r brgz vxmh `mr lhytyh lsrk mysk vjbd ngv b`dyn gbry` `lk hytyv qdm mlk`. ¹⁴ jnh
 nbvkdn&r v`mr lhn h&d` sdrk mysk vjbd ngv l`lhy l` `ytykvn plxyn vl&lm dhb` dy hqym l` \$gdyn.
¹⁵ kjn hn `ytykvn jtydyn dy bjd` dy-tsmjvn ql qrn` msrvqyt` qytr\$ sbk` p\$ntryn v\$vmpnyh vkl
 zny zmr` tplvn vt\$gdvn l&lm` dy- jbdt vhn l` t\$gdvn bh-sjth ttrmvn lgv`-`tvn nvr` yqdt` vmn-hv`
 `lh dy ysyzbkvn mn-ydy. ¹⁶ jnv sdrk mysk vjbd ngv v`mryn lmlk` nbvkdn&r l`-xsxyn `nxnh
 jl-dnh ptgm lhtbvtk. ¹⁷ hn `yty `lhn` dy-`nxn` plxyn ykl lsyzbvtn` mn-`tvn nvr` yqdt` vmn-ydk
 mlk` ysyzb. ¹⁸ vhn l` ydyj lhv`-lk mlk` dy l`lhyk l`-`ytn` plxyn vl&lm dhb` dy hqym l` n\$gd. ¹⁹
 b`dyn nbvkdn&r htmly xm` v&lm `npvhy` stnv jl-sdrk mysk vjbd ngv jnh v`mr lmz` l` tvn` xd-sbjh
 jl dy xzh lmzyh. ²⁰ vlgbryn gbry-xyl dy bxylyh `mr lkpth lsrk mysk vjbd ngv lmrn` l` tvn nvr`
 yqdt`. ²¹ b`dyn gbry` `lk kptv b\$rblyhvn p+ysyhvn vkrblthvn vlbsyhvn vrmyv lgv`-`tvn nvr` yqdt`.
²² kl-qbl dnh mn-dy mlt mlk` mx&ph v`tvn` `zh ytyr` gbry` `lk dy h\$qv lsrk mysk vjbd ngv q+l
 hmvn sbyb` dy nvr`. ²³ vgbry` `lk tlthvn sdrk mysk vjbd ngv nplv lgv`-`tvn-nvr` yqdt` mkptyn. ²⁴
 `dyn nbvkdn&r mlk` tvh vqm bhtbhlh jnh v`mr lhdbrvhy hl` gbryn tlt` rmy`n` lgv`-nvr` mkptyn
 jny`n v`mryn lmlk` y&yb` mlk`. ²⁵ jnh v`mr h`-`nh xzh gbryn `rbjh sryn mhlkyn bgv`-nvr` vxbl
 l`-`yty bhvn vrvh dy rbyjy` dmh lbr-`lhyn. ²⁶ b`dyn qrb nbvkdn&r ltrj `tvn nvr` yqdt` jnh v`mr

sdrk mysk vjbd-ngv jbdvhy dy-`lh` jly` pqv v`tv b`dyn npqyn sdrk mysk vjbd ngv mn-gv` nvr`.
²⁷ vmtknsyn `xsdrpny` \$gny` vpxvt` vhdbrly mlk` xzyn lgbry` `lk dy l`-sl+ nvr` bgsmhvn vsjr r`shvn
 l` htrk v\$rblyhvn l` snv vryx nvr l` jdt bhvn. ²⁸ jnh nbvkdn&r v`mr bryk `lhhvn dy-sdrk mysk
 vjbd ngv dy-slx ml`kh vsybz ljbvhy dy htrk&v jlvhy vmlt mlk` snyv vyhbv gsmhvn dy l`-yplxvn
 vl`-y\$gdvn lkl`-lh lhn l`lhhvn. ²⁹ vmny sym +jm dy kl-jm `mh vlsn dy-y`mr slh jl `lhhvn dy-sdrk
 mysk vjbd ngv` hdmyn ytjbd vbyth nvly ystvh kl-qbl dy l` `yty `lh `xrn dy-ykl lh&lh kdnh. ³⁰
 b`dyn mlk` h&lx lsdrrk mysk vjbd ngv bmdynt bbl. ³¹ nbvkdn&r mlk` lkl-jmmy` `my` vlsny`
 dy-d`ryn bkl`-rj` slmkvn ysg`. ³² `ty` vtmhy` dy jbd jmy `lh` jly` spr qdmy lhxvyh. ³³ `tvhy kmh
 rbrbyn vtmhvhy kmh tqypyn mlkvth mlkvt jlm vsl+nh jm-dr vdr.

Chapter 4

¹ `nh nbvkdn&r slh hvyt bbyty vrjnn bhykly. ² xlm xzyt vydxlunny vhrhryn jl-mskby vxzvy
 r`sy ybhlunny. ³ vmny sym +jm lhnjlh qdmy lkl xkymy bbl dy-psr xlm` yhvjdjny. ⁴ b`dyn jllyn
 xr+my` `spy` ksdyl` vgzyr` vxlm` `mr `nh qdmyhvn vpsrh l`-mhvdjyn ly. ⁵ vjd `xryn jl qdmy dny`l
 dy-smh bl+s`&r ksm `lhy vdy rvx-`lhyn qdysyn bh vxlm` qdmvhy `mrt. ⁶ bl+s`&r rb xr+my` dy
 `nh ydjt dy rvx `lhyn qdysyn bk vkl-rz l`-`n\$ lk xzvy xlmly dy-xzyt vpsrh `mr. ⁷ vxzvy r`sy jl-mskby
 xzh hvyt v`lv `yln bgv` `rj` vrvmh sgy`. ⁸ rbh `yln` vtqp vrvmh ym+` lsmly` vxzvth l\$vp kl`-rj`. ⁹
 jpyh spyr v`nbh sgy` vmzvn lkl`-bh txtvhy t+ll xyvt br` vbjnpvhy ydrvn &pry smy` vmnh ytzyn
 kl-bsr`. ¹⁰ xzh hvyt bxzvy r`sy jl-mskby v`lv jyr vqdys mn-smy` nxt. ¹¹ qr` bxyl vkn `mr gdv `yln`
 vq&&v jnpvhy `trv jpyh vbdv `nbh tnd xyvt` mn-txtvhy v&pry` mn-jnpvhy. ¹² brm jqr srsvhy
 b`rj` sbqv vb`\$vr dy-przl vnxs bdt`` dy br` vb+l smy` y&+bj vjm-xyvt` xlqh bjsb `rj`. ¹³ lbbh
 mn-`nvs` ysnvn vlbb xyvh ytyhb lh vsbjh jdnyn yxlpvn jlvhy. ¹⁴ bgzrt jyryn ptgm` vm`mr qdysyn
 s`lt` jd-dbrt dy yndjvn xyy` dy-sly+ jly` bmlkvt `nvs` vlmn-dy y&b` ytann vspl `nsym yqym jlyh.
¹⁵ dnh xlm` xzyt `nh mlk` nbvkdn&r v`nth bl+s`&r psr` `mr kl- qbl dy kl-xkymy mlkvtly l`-yklyn
 psr` lhvdjtny v`nth khl dy rvx-`lhyn qdysyn bk. ¹⁶ `dyn dny`l dy-smh bl+s`&r `stvmn ksjh xdh
 vrjynhy ybhlh jnh mlk` v`mr bl+s`&r xlm` vpsr` `l-ybhlk jnh bl+s`&r v`mr mr`y xlm` lsn`yk vpsrh
 ljryk. ¹⁷ `yln` dy xzyt dy rbh vtqp vrvmh ym+` lsmly` vxzvth lkl`-rj`. ¹⁸ vjpyh spyr v`nbh sgy`
 vmzvn lkl`-bh txtvhy tdvr xyvt br` vbjnpvhy ysknn &pry smy`. ¹⁹ `nth-hv` mlk` dy rbyt vtqpt
 vrbvtk rbt vm+t lsmly` vsl+nk l\$vp `rj`. ²⁰ vdy xzh mlk` jyr vqdys nxt mn-smy` v`mr gdv `yln`
 vxblvhy brm jqr srsvhy b`rj` sbqv vb`\$vr dy-przl vnxs bdt`` dy br` vb+l smy` y&+bj vjm-xyvt br`
 xlqh jd dy-sbjh jdnyn yxlpvn jlvhy. ²¹ dnh psr` mlk` vgzrt jly` hy` dy m+t jl-mr`y mlk`. ²² vlk
 +rdyn mn-`ns` vjm-xyvt br` lhvh mdrk vjsb` ktvryn lk y+jmyn vm+l smy` lk m&bjyn vsbjh jdnyn
 yxlpvn jlyk jd dy-tndj dy-sly+ jly` bmlkvt `ns` vlmn-dy y&b` ytann. ²³ vdy `mrv lmsbq jqr srsvhy
 dy `yln` mlkvt lk qymh mn-dy tndj dy sl+n smy`. ²⁴ lhn mlk` mlky yspr jlyk vx+yk b&dqh prq
 vjvytk bmxn jnyn hn thv` `rkh lslvtk. ²⁵ kl` m+` jl-nbvkdn&r mlk`. ²⁶ lq&t yrxyn try-jsr jl-hykl
 mlkvt` dy bbl mhlk hvh. ²⁷ jnh mlk` v`mr hl` d`-hy` bbl rbt` dy-`nh bnyth lbyt mlkv btqp x\$ny

vlyqr hdry. ²⁸ jvd mlt` bpm mlk` ql mn-smy` npl lk `mryn nbvkdn&r mlk` mlkvth jdt mnk. ²⁹ vmn-`ns` lk +rdyn vjm-xyvt br` mdrk jsb` ktvryn lk y+jmvn vsbjh jdyn yxlpvn jlyk jd dy-tn dj dy-sly+ jly` bmlkvt `ns` vlmn-dy y&b` ytinnh. ³⁰ bh-sjt` mlt` \$pt jl-nbvkdn&r vmn-`ns` +ryd vjsb` ktvryn y`kl vm+l smy` gsmh y&+bj jd dy sjrh knsryn rbh v+prvhy k&pryn. ³¹ vlq&t yvmyh `nh nbvkdn&r jyny lsm y` n+lt vmndjy jly ytvb vljly` brkt vlx yilm` sbxt vhdrt dy sl+nh sl+n jlm vmlkvth jm- dr vdr. ³² vkl-d`ry `rj` klh xsybyn vkm&byh jbd bxy l smy` vd`ry `rj` vl` `yty dy-ymx` bydh vy`mr lh mh jbd. ³³ bh-zmn` mndjy ytvb jly vlyqr mlkvty hdry vzvy ytvb jly vly hdbry vrbrbny ybjvn vjl-mlkvty htqnt vrbv ytyrh hv\$pt ly. ³⁴ kjn `nh nbvkdn&r msbx vmrvmm vmhdr lmlk smy` dy kl-mjbdvhy qs+ `rxth dyn vdy mhlkyn bgvh ykl lhsplh.

Chapter 5

¹ bls`&r mlk` jbd lxm rb lrbrbnvhy `lp vlqbl `lp` xmr` sth. ² bls`&r `mr b+jm xmr` lhytyh lm`ny dhb` vk\$`p` dy hnpq nbvkdn&r `bvhy mn-hykl` dy byrvslm vystvn bhvn mlk` vrbrbnvhy sglth vlxnth. ³ b`dyn hytyv m`ny dhb` dy hnpqv mn-hykl` dy-byt `lh` dy byrvslm v`styv bhvn mlk` vrbrbnvhy sglth vlxnth. ⁴ `styv xmr` vsbxv l`lhy dhb` vk\$`p` nxs` przl` `j` v`bn`. ⁵ bh-sjth npqv `&bjn dy yd-`ns vktbn lqbl nbrst` jl-gyr` dy-ktl hykl` dy mlk` vmlk` xzh p\$ ydh dy ktbh. ⁶ `dyn mlk` zyvhy snvhy vrjynhy ybhlvnh vq+ry xr&h mstry n v`rkbth d` ld` nqsn. ⁷ qr` mlk` bxy l lhjlh l`spy` ksd y`vgzry` jnh mlk` v`mr lxykmy bbl dy kl-`ns dy-yqrh ktbh dnh vpsrh yxvny `rgvn` ylbs vhmvnk` dy-dhb` jl-&v`rh vltly bmlkvt`ysl+. ⁸ `dyn jllyn kl xkymy mlk` vl`-khlyn ktb` lmqr` vpsr` lhvdjh lmlk`. ⁹ `dyn mlk` bls`&r sgy` mtbhl vzyvhy snyn jlvhy vrbrbnvhy mstbsyn. ¹⁰ mlkt` lqbl mly mlk` vrbrbnvhy lby t msty` jllt jnt mlkt` v`mrt mlk` ljlmy n xyy `l-ybhlvk rjyvnk vzyvyk `l-ystnv. ¹¹ `yty gbr bmlkvtk dy rvx `lhyn qdysyn bh vbyvmy `bvk nhyrv vsklt n vxkmh kxkmt-`lhyn hstkxt bh vmlk` nbkd n&r `bvk rb xr+myn `spyn ksd`yn gzryn hqymh `bvk mlk`. ¹² kl-qbl dy rvx ytyrh vmndj vsklt n mpsr xlmyn v`xvyt `xydn vmsr` q+r yn hstkxt bh bdy`l dy-mlk` sm-smh bl+s`&r kjn dny`l ytqry vpsrh yhxvh. ¹³ b`dyn dny`l hjl qdm mlk` jnh mlk` v`mr ldny`l `nth-hv` dny`l dy-mn-bny glvt` dy yhvd dy hyty mlk` `by mn-yhvd. ¹⁴ vsmjt jlyk dy rvx `lhyn bk vnhyrv vsklt n vxkmh ytyrh hstkxt bk. ¹⁵ vkjn hjlv qdmy xkymy` `spy` dy-ktbh dnh yqr n vpsrh lhvdjtny vl`-khlyn psr-mlt` lhxyvh. ¹⁶ v`nh smjt jlyk dy-tvkl psryn lmpsr vq+r yn lmsr` kjn hn tvkl ktb` lmqr` vpsrh lhvdjtny `rgvn` tlbs vhmvnk` dy-dhb` jl-&v`rk vlt` bmlkvt` tsl+. ¹⁷ b`dyn jnh dny`l v`mr qdm mlk` mtntk lk lhvyn vnbzbytk l`xrn hb brm ktb` `qr` lmlk` vpsr` `hvdjnh. ¹⁸ `nth mlk` `lh` jly` mlkvt` vrbvt` vyqr` vhd rh yhb lnbkd n&r `bvk. ¹⁹ vmn-rbvt` dy yhb-lh kl jmyy` `my` vlsny` hvv z`jyn vdxlyn mn- qdmvhy dy-hvh &b` hv` q+l vdy-hvh &b` hvh mx` vdy-hvh &b` hvh mrym vdy-hvh &b` hvh mspyl. ²⁰ vkdy rm lbbh vrvxh tqpt lhzd hnx mn-kr\$` mlkvth vyqrh hjdyv mn. ²¹ vmn-bny `ns` +ryd vlbbh jm-xyvt` svy vjm-jrdy` mdvrh jsb` ktvryn y+jmvn vm+l smy` gsmh y&+bj jd dy-ydj dy-sly+ `lh` jly` bmlkvt `ns` vlmn-dy y&bh yhqym jlyh. ²² v`nth brh bls`&r l`hsplt lbbk kl-qbl dy kl-dnh ydjt. ²³ vjl mr`-sm y` htrvmm t vlm`ny` dy-byth hytyv qdmyk v`nth

vrbrbnyk sgltk vlxntk xmr` styn bhvn vl`lhy k\$`p`-vdhb` nxs` przl` `j` v`bn` dy l`-xzyn vl`-smjyn vl` ydjyn sbxt vl`lh` dy- nsmtk bydh vkl`-rxtk lh l` hdt. ²⁴ b`dyn mn-qdmvhy slyx p\$` dy-yd` vktb` dnh rsym. ²⁵ vdnh ktb` dy rsym mn` mn` tql vpr\$yn. ²⁶ dnh psr-mlt` mn` mnh-`lh` mlkvtk vhlsmh. ²⁷ tql tqylth bm`zny` vbstxt x\$yr. ²⁸ pr\$ pry\$t mlkvtk vyhybt lmdy vpr\$. ²⁹ b`dyn `mr bls`&r vhlbysv ldny`l`rgvn` vhmvnk` dy-dhb` jl- &v`rh vhrzv jlvhy dy-lhv` sly+ tlt` bmlkv`. ³⁰ bh blyly` q+yl bl`s&r mlk` ksdyl`.

Chapter 6

¹ vdryvs mdy` qbl mlkv` kbr snyn styn vtrtyn. ² spr qdm dryvs vhyqm jl-mlkv` l`xsdrpny` m`h vjsryn dy lhn bkl-mlkv`. ³ vjl` mnhv` \$rkyn tlt` dy dny`l`xd-mnhvn dy-lhv` `xsdrpny` `lyn yhbyn lhn +jm` vmlk` l`-lhv` nzb. ⁴ `dyn dny`l` dnh hv` mt&x jl-\$rky` v`xsdrpny` kl-qbl dy rvx ytyr` bh vmlk` jsyt lhqmvt` jl-kl-mlkv`. ⁵ `dyn \$rky` v`xsdrpny` hvv bjyn jlh lskxh ldny`l`m&d mlkv` vkl-jlh vsxyth l`-yklyn lskxh kl-qbl dy-mhymn hv` vkl-slv vsxyth l` hstkt jlvhy. ⁶ `dyn gbry` `lk` `mryn dy l` nskx ldny`l` dnh kl-jl` lhn hskxnh jlvhy bdt` lhh. ⁷ `dyn \$rky` v`xsdrpny` `ln hrgsv jl-mlk` vkn` `mryn lh dryvs mlk` ljlmy` xyy. ⁸ `tyj+v kl \$rky mlkv` \$gny` v`xsdrpny` hdbry` vpxvt` lqymh qym mlk` vltqph` \$r dy kl-dy-ybjh bjb mn-kl-`lh v`ns jd-yvmyn tlyn lhn mnk mlk` ytrm` lgb` `ryvt`. ⁹ kjn mlk` tqym` \$r` vtrsm ktb` dy l` lshnyh kdt-mdy vpr\$ dy-l` tjd`. ¹⁰ kl-qbl dnh mlk` dryvs rsm ktb` v` \$r`. ¹¹ vdny`l` kdy ydj dy-rsym ktb` jl lbyth kvyn ptyxn lh bjlyth ngd yrvslm vzmyn tlth byvm` hv` brk jl-brkvhy vm&l` vmvd` qdm` lhh kl-qbl dy-hv` jbd mn-qdmt dnh. ¹² `dyn gbry` `lk` hrgsv vshkxv ldny`l` bj` vmtxnn qdm` lhh. ¹³ b`dyn qrybv v`mryn qdm-mlk` jl-`\$r mlk` hl` ` \$r rsmt dy kl-`ns dy-ybjh mn-kl-`lh v`ns jd-yvmyn tlyn lhn mnk mlk` ytrm` lgvb` `ryvt` jnh mlk` v`mr y&yb` mlt` kdt-mdy vpr\$ dy-l` tjd`. ¹⁴ b`dyn jnv v`mryn qdm mlk` dy dny`l` dy mn-bny glvt` dy yhd l`-sm jlyk mlk` +jm vjl-`\$r` dy rsmt vzmyn tlth byvm` bj` bjbth. ¹⁵ `dyn mlk` kdy mlt` smj sgy` b`s jlvhy vjl dny`l` sm bl lszbvt` vjd mjly sms` hv` mstr lh&lvt. ¹⁶ b`dyn gbry` `lk` hrgsv jl-mlk` v`mryn lmlk` dj mlk` dy-dt lmdy vpr\$ dy-kl-`\$r vqym dy-mlk` yhyqm l` lshnyh. ¹⁷ b`dyn mlk` `mr vhytyv ldny`l` vrmv lgb` dy`ryvt` jnh mlk` v`mr ldny`l` lhk dy`nth plx-lh btdyr` hv` ysyzbk. ¹⁸ vhytyt` `bn xdh vsmt jl-pm gb` vxtmh mlk` bjzqt vbjzqt rbrbnvhy dy l`-tsn` &bv bdny`l. ¹⁹ `dyn `zl mlk` lhyklh vbt +vt vdxvn l`-hnjl qdmvhy vsnth ndt jlvhy. ²⁰ b`dyn mlk` bsprpr` yqvm bng` vbhtbhlh lgb` dy-`ryvt` `zl. ²¹ vkmqrbh lgb` ldny`l` bql j&yb zjq jnh mlk` v`mr ldny`l` dny`l` jbd`lh` xy` `lkh dy`nth plx-lh btdyr` hykl lszbvtk mn-`ryvt`. ²² `dyn dny`l` jm-mlk` mll mlk` ljlmy` xyy. ²³ lhy slx ml`kh v\$gr pm`ryvt` vl` xblvny kl-qbl dy qdmvhy zk vbstxt ly v`p qdmyk mlk` xbvhl l` jbd. ²⁴ b`dyn mlk` sgy` +`b jlvhy vldny`l` `mr lhn\$qh mn-gb` vh\$ q dny`l` mn-gb` vkl-xbl l`-hstx bh dy hymn b`lhh. ²⁵ v`mr mlk` vhytyv gbry` `lk` dy-`klv qr&vhy dy dny`l` vlgb` `ryvt` rmv`nv` bnyhv` vnsyhn vl`-m+v l`rjyt gb` jd dy-sl+v bhvn`ryvt` vkl-grmyhv` hdqv. ²⁶ b`dyn dryvs mlk` ktb` lkl-jmmy` `my` vlsny` dy-d`ryn bkl-`rj` slmkvn ysg`. ²⁷ mn-qdmy sym +jm dy bkl-sl+n mlkvty lhn z`jyn vdxlyn mn-qdm` lhh dy-dny`l` dy-hv` `lh` xy`

vqym ljlmy n vmlkvth dy-l' ttxbl vsl+nh jd-\$vp'. ²⁸ msyzb vm&l vjbd `tyn vtmhyn bsmy` vb`rj` dy syzyb ldny`l mn- yd `ryvt`. ²⁹ vdney`l dnh h&l x bmlkvt dryvs vbmlkvt kvrs pr\$y`.

Chapter 7

¹ bsnt xdh lbl` s&r mlk bbl dny`l xlm xzh vxzvy r`sh jl-mskbh b`dyn xlm` ktb r`s mlyn `mr. ² jnh dny`l v`mr xzh hvyt bxzvy jm-lyly` v`rv `rbj rvxy smy` mgyxn lym` rb`. ³ v`rbj xyvn rbrbn \$lqn mn-ym` snyn d` mn-d`. ⁴ qdmyt` k`ryh vgpyn dy-nsr lh xzh hvyt jd dy-mry+v gpyh vn+ylt mn-`rj` vjl-rglyn k`ns hqymt vlbb `ns yhyb lh. ⁵ v`rv xyvh `xry tnyh dmyh ldb vls+r-xd hqmt vltl jljn bpmh byn snyh vkn `mryn lh qvmy `kly bsr sgy`. ⁶ b`tr dnh xzh hvyt v`rv `xry knmr vlh gpyn `rbj dy-jvp jl-gbyh v`rbjh r`syn lxyvt` vsl+n yhyb lh. ⁷ b`tr dnh xzh hvyt bxzvy lyly` v`rv xyvh rbyjyh dxylh v`ymtny vtqyp` ytyr` vsnyn dy-przl lh rbrbn `klh vmdqh vs`r` brglyh rp\$h vhy` msnyh mn-kl-xyvt` dy qdmyh vqrny` jsr lh. ⁸ mstkl hvyt bqny` v`lv qrn `xry zjyrh \$lqt bynyhvn vltl mn-qrn` qdmyt` `tjqr v mn-qdmyh v`lv jynyn kjyny `ns` bqnr-d` vpm mml rbrbn. ⁹ xzh hvyt jd dy kr\$vn rmyv vjtyq yvmyn ytb lbvsh ktlg xvr vsjr r`sh kjmr nq` kr\$yh sbybyn dy-nvr glglvhy nvr dlq. ¹⁰ nhr dy-nvr ngd vnpq mn-qdmvhy `lp `lpym ysmsvnh vrbv rbn qdmvhy yqvmv dyn` ytb v\$pryn ptyxv. ¹¹ xzh hvyt b`dyn mn-ql mly` rbrbt` dy qrn` mmlh xzh hvyt jd dy q+ylt xyvt` vlvbd gsmh vyhybt lyqdt `s`. ¹² vs`r xyvt` hjdyv sl+nhvn v`rkh bxyyn yhybt lhnv jd-zmn vjdn. ¹³ xzh hvyt bxzvy lyly` v`rv jm-jny smy` kbr `ns` th hvh vjd- jtyq yvmy` m+h vqdmvhy hqrbvhy. ¹⁴ vlh yhyb sl+n vyqr vmlkv vkl jmyy` `my` vlsny` lh yplxvn sl+nh sl+n jlm dy-l' yjdh vmlkvth dy-l' ttxbl. ¹⁵ `tkryt rvxy `nh dny`l bgv` ndnh vxzvy r`sy ybhlnny. ¹⁶ qrbt jl-xd mn-q`my` vy&yb` `bj`-mnh jl-kl-dnh v`mr-ly vpsr mly` yhvjdny. ¹⁷ `lyn xyvt` rbrbt` dy `nyn `rbj `rbjh mlkyn yqvmv mn-`rj`. ¹⁸ vyqblvn mlkvth` qdysy jlyvny vyx\$vn mlkvth` jd-jlm` vjd jlm jlm y`. ¹⁹ `dyn &byt ly&b` jl-xyvt` rbyjyt` dy-hvt snyh mn-klhvn dxylh ytyrh snyh dy-przl v+pryh dy-nxs `klh mdqh vs`r` brglyh rp\$h. ²⁰ vjl-qrn` jsr dy br`sh v`xry dy \$lqt vnplv mn-qdmyh tlt vqrn` dkn vjynyn lh vpm mml rbrbn vxzv rb mn-xbrth. ²¹ xzh hvyt vqrn` dkn jbdh qrb jm-qdysyn vyklh lhnv. ²² jd dy-`th jtyq yvmy` vdyn` yhb lqdysy jlyvny vzmn` m+h vmlkvth` hx\$nv qdysyn. ²³ kn `mr xyvt` rbyjyt` mlkv rbyjy` thv` b`rj` dy tsn` mn-kl- mlkvth` vt`kl kl-`rj` vtdvsnh vtdqnh. ²⁴ vqrny` jsr mn mlkvth jsrh mlkyn yqvmv v`xrn yqvm `xryhvn vlv` ysn` mn-qdmy` vltl mlkyn yhspl. ²⁵ vmlyn l&d jly` ymll vlqdysy jlyvny ybl` vy\$br lhsnyh zmny vdt vytyhbn bydh jd-jdn vjdnyn vplg jdn. ²⁶ vdyn` ytb vsl+nh yhjdn lhsmdh vlvbdh jd-\$vp`. ²⁷ vmlkvth vsl+n` vrbvt` dy mlkvth txvt kl-smy` yhybt ljm qdysy jlyvny mlkvth mlkvth jlm vkl sl+ny` lh yplxvn vystmjvn. ²⁸ jd-kh \$vp` dy-mlt` `nh dny`l sgy` rjyvy ybhlnny vzyvy ystavn jly vmlt` blby n+rt.

Chapter 8

¹ bsnt slvs lmlkvt bl`s&r hmlk xzvn nr`h`ly`ny dny`l`xry hnr`h`ly btxlh. ² v`r`h bxzvn vyhy br`ty v`ny bsvsn hbyrh`sr bjylm hmdynh v`r`h bxzvn v`ny hyyty jl`vbl`vly. ³ v`s`jyny v`r`h vnhh`yl`xd jmd lpny h`bl vlv qrnym vhrnym gbhvt v`xt gbhh mn-hsnyt vhgbbh jlh b`xrn. ⁴ r`yty`t-h`yl mngx ymh v&pvnh vngbh vkl-xyvt l`-yjmdv lpnyv v`yn m&yl mydv vjsh kr&nv vhgdy. ⁵ v`ny hyyty mbyn vnhh &pyr-hjzym b`mn-hmjrb jl-pny kl-h`r& v`yn nvkj b`r& vh&pyr qrn xzvt byn jynyv. ⁶ vyb`jd-h`yl bjl hqrnym`sr r`yty jmd lpny h`bl vyr&`lyv bxmt kxv. ⁷ vr`ytyv mgyj`&l h`yl vytmrmr`lyv vyk`t-h`yl vysbr`t-sty qrnv vl`-hyh kx b`yl ljmd lpnyv vyslykhv`r&h vyrms\$hv vl`-hyh m&yl l`yl mydv. ⁸ v&pyr hjzym hgdy jd-m`d vkj&mv nsbrh hqrn hgdlv vtjlnh xzvt`rbj txyh l`rbj rvxvt hsmym. ⁹ vmn-h`xt mhm y&`qrn`xt m&jyrh vtgdlytr`l-hngb v`l-hmzrx v`l-h&by. ¹⁰ vtgdly jd-&b`hsmym vtpl`r&h mn-h&b`vnm-hkvkbym vtrm\$m. ¹¹ vjd sr-h&b`hgdy vmmnv hrym htmyd vhslk mkvn mqdsv. ¹² v&b`tntn jl-htmyd bpsj vtslk`mt`r&h vjsth v&lyx. ¹³ v`smjh`xd-qdvs mdbv vy`mr`xd qdvs lplmvny hmdbr jd-mty hxzvn htmyd vhsj smm tt vqds v&b`mrm\$. ¹⁴ vy`mr`ly jd jrb bqr`lpym vsls m`vt vn&dq qds. ¹⁵ vyhy br`ty`ny dny`l`t-hxzvn v`bqsh bynh vnhh jmd lngdy kmr`h-gbr. ¹⁶ v`smj qvl`-dm byn`vly vyqr`vy`mr gbry`l hbn lhlz`t-hmr`h. ¹⁷ vyb``&l jmdy vbb`v nbjty v`plh jl-pny vy`mr`ly hbn bn`-dm ky ljt-q& hxzvn. ¹⁸ vdbdrv jmy nrdmty jl-pny`r&h vygj-by vyjmydny jl-jmdy. ¹⁹ vy`mr hny mvdyjk`t`sr-yhyh b`xyt hzjm ky lmvjd q&. ²⁰ h`yl`sr-r`yt bjl hqrnym mlky mdy vpr\$. ²¹ vh&pyr hsyr mlk yvn vhrn hgdlv`sr byn-jynyv hv`hmlk hr`svn. ²² vnsbrt vtjmdnh`rbj txyh`rbj mlkyvt mgvy yjmdnh vl`bkxv. ²³ vb`xyt mlkvtm khtm hpsjym yjmd mlk jz-pnym vmbyn xydv. ²⁴ vj&m kxv vl`bkxv vnpl`vt ysxyt v&lyx vjsh vhsxyt j&vmym vjm-qdsym. ²⁵ vjl-sklv v&lyx mrmh bydv vblbbv ygdy vbslvh ysxyt rbym vjl- sr-srym yjmd vb`p\$ yd ysbr. ²⁶ vmr`h hjrb vhbqr`sr n`mr`mt hv`v`th \$tm hxzvn ky lymym rbym. ²⁷ v`ny dny`l nhyty vnxyty ymym v`qvm v`jsh`t-ml`kt hmlk v`stvmml jl-hmr`h v`yn mbyn.

Chapter 9

¹ bsnt`xt ldryvs bn`xsvrsv mzrj mdy`sr hmlk jl mlkvt ksdym. ² bsnt`xt lmlkv`ny dny`l bynty b\$prym m\$pr hsnym`sr hyh dbr- yvh`l-yrmyh hnby`lml`vt lxbvt yrslm sbjym snh. ³ v`tnh`t-pny`l`dny h`lhym lbqs tplh vtnvny m&vm vsq v`pr. ⁴ v`tpllh lyvh`lhy v`tvdh v`mrh`n`dny h`l hgdlv vhnvr`smr hbryt vhx\$d l`hbyv vlsmy m&vtyv. ⁵ x+`nv vjvyn vhrsinv vmrdnv v\$vr mm&vtk vmmsp+yk. ⁶ vl`smjnv`l-jbdyk hnby`ym`sr dbrv bsmk`l-mlkynv srynv v`btynv v`l kl-jm h`r&. ⁷ lk`dny h&dqh vlnv bst hpnym kyvm hzh l`ys yhvdh vlyvsby yrslm vlkl-ysr`l hqrbym vhrxqym bkl-h`r&vt`sr hdxtm sm bmjlm`sr mjlv-bk. ⁸ yvh lnv bst hpnym lmlkynv lsrynv vl`btynv`sr x+`nv lk. ⁹ l`dny`lhynv hrxmym vhlxvt ky mrdnv bv. ¹⁰ vl`smjnv bqvl yvh`lhynv llkt btvrtv`sr ntn lpnyv byd jbdyv hnby`ym. ¹¹ vkl-ysr`l jbrv`t-tvrtk v\$vr lbtly smvj bqlk vttk jlynv h`lh vhsbjh`sr ktvbh btvrt msh jbd-h`lhym ky x+`nv lv. ¹² vyqm`t-dbryv`sr-dbr jlynv

vjl sp+ynv `sr sp+vvn lhby` jlynv rjh gdlh `sr l`-njsth txt kl-hsmym k`sr njsth byrvslm. ¹³ k`sr ktvb btvrt msh `t kl-hrjh hz`t b`h jlynv vl`-xlynv `t- pny yvhv `lhynv lsvb mjvnnv vlhskyl b`mtk. ¹⁴ vysqd yvhv jl-hrjh vyby`h jlynv ky-&dyq yvhv `lhynv jl-kl- mjsyv `sr jsh vl` smjnv bqlv. ¹⁵ vjth `dny `lhynv `sr hv&`t `t-jmk m`r& m&rym byd xzqh vtjs- lk sm kyvm hzh x+`nv rsjnv. ¹⁶ `dny kkl-&dqtk ysb-n` `pk vxmtk mjyrk yrvslm hr-qdsk ky bx+`ynv vbjvntv `btynv yrvslm vjmk lxrph lkl-\$bybtynv. ¹⁷ vjth smj `lhynv `l-tplt jbdk v`l-txnvnyv vh`r pnyk jl-mqdsq hsmm lmjn `dny. ¹⁸ h+h `lhy `znk vsmj pqxh jynyk vr`h smmtynv vhjyr `sr-nqr` smk jlyh ky l` jl-&dqtynv `nxnv mpylym txnvnyv lpnyk ky jl- rxmyk hrbym. ¹⁹ `dny smjh `dny \$lxh `dny hqsybh vjsh `l-t`xr lmjnk `lhy ky- smk nqr` jl-jyrk vjl-jmk. ²⁰ vjvd `ny mdbr vmtpll vmtvdh x+`ty vx+`t jmy ysr`l vmpyl txnty lpny yvhv `lhy jl hr-qds `lhy. ²¹ vjvd `ny mdbr btplh vh`ys gbry`l `sr r`yty bxzvn btxlh mjp byjp ngj `ly kjt mnxt-jrb. ²² vybn vydbv jmy vy`mr dny`l jth y&`ty lhskylk bynh. ²³ btxlt txnvnyk y&`dbr v`ny b`ty lhgyd ky xmvdvt `th vbyn bdbv vhbv bmr`h. ²⁴ sbjym sbjym ntxt jl-jmk vjl-jyr qdsk lkl` hpsj vlxtm x+`vt vlkpr jvn vlhby` &dq jlmym vlxtm xzvn vnby` vlmsx qds qdsym. ²⁵ vtdj vtskl mn-m&` dbr lhsyb vlnvnt yrvslm jd-msyx ngyd sbjym sbjh vsbjym ssym vsnym tsvb vnbnth rxvb vxrv& vb&vq hjtym. ²⁶ v`xry hsbjym ssym vsnym ykrt msyx v`yn lv vhjyr vhdqds ysxyt jm ngyd hb` vq&v bs+p vjd q& mlxmh nxr&t smmvt. ²⁷ vhgbyr bryt lrbym sbvj `xd vx&y hsbvj ysbyt zbx vmnxh vjl knp sqv&y msmm vjd-klh vnxr&h ttk jl-smm.

Chapter 10

¹ bsnt slvs lkvrs mlk pr\$ dbr nglh ldny`l `sr-nqr` smv bl+s`&r v`mt hdbv v&b` gdvl vbyn `t-hdbv vbynh lv bmr`h. ² bymym hhm `ny dny`l hyyty mt`bl slsh sbjym ymym. ³ lxm xmdvt l` `klyt vbsr vyyn l`-b` `l-py v\$vk l`-\$kty jd-ml`t slst sbjym ymym. ⁴ vbyvm jsrym v`rbjh lxds hr`svn v`ny hyyty jl yd hnhr hgdvl hv` xdql. ⁵ v`s` `t-jyny v`r` vnhh `ys-`xd lbvs bdym vmtnyv xgrym bktm `vpz. ⁶ vgvtyv ktrsys vponyv kmr`h brq vjynyv klpydy `s vzrjtyv vmrgltyv kjyn nxst qll vqvl dbryv kqvl hmvn. ⁷ vr`yty `ny dny`l lbdy `t-hmr`h vh`nsym `sr hyv jmy l` r`v `t- hmr`h `bl xrdh gdlh nplh jlyhm vybrxv bhxb`. ⁸ v`ny ns`rty lbdy v`r`h `t-hmr`h hgdll hz`t vl` ns`r-by kx vhdvdy nhpk jly lmsxyt vl` j&rty kx. ⁹ v`smj `t-qvl dbryv vksmjy `t-qvl dbryv v`ny hyyty nrdm jl-pny vpony `r&h. ¹⁰ vnhh-yd ngjh by vtnyjny jl-brky vkpvt ydy. ¹¹ vy`mr `ly dny`l `ys-xmdvt hbn dbdbym `sr `nky dbr `lyk vjmd jl-jmdk ky jth slxyt `lyk vdbdbrv jmy `t-hdbv hzh jmdty mrjyd. ¹² vy`mr `ly `l-tyr` dny`l ky mn-hyvm hr`svn `sr ntt `t-lbk lhbyn vlhtjvnt lpny `lhyk nsmjv dbryk v`ny-b`ty dbdbyk. ¹³ vsr mlkvt pr\$ jmd lngdy jsrym v`xd yvm vnhh myk`l `xd hsrym hr`snym b` ljzrny v`ny nvtrty sm `&l mlky pr\$. ¹⁴ vb`ty lhbynk `t `sr-yqrh ljm k b`xryt hymym ky-jvd xzvn lymym. ¹⁵ vdbdbrv jmy kdbrym h`lh ntty pny `r&h vn`lmyt. ¹⁶ vnhh kdmvt bny `dm ngj jl-spty v`ptx-py v`dbrh v`mrh `l-hjmd lngdy `dny bmr`h nhpkv &yry jly vl` j&rty kx. ¹⁷ vhyk yvkl jbd `dny zh ldbr jm-`dny zh v`ny mjth l`-yjmd-by kx vnsmh l` ns`rh-by. ¹⁸ vy\$ p vygj-by kmr`h `dm vyxzqny. ¹⁹ vy`mr `l-tyr` `ys-xmdvt slvm lk xzq vxzq vkdbv jmy htzqzty v`mrh ydbr `dny ky xzqzty. ²⁰ vy`mr hydjt

lmh-b`ty `lyk vjth `svb lhlxm jm-sr pr\$ v`ny yv&` vnhh sr-yvn b`. ²¹ `bl `gyd lk `t-hrsvm bktb `mt v`yn `xd mtxzq jmy jl`lh ky `m-myk`l srkm.

Chapter 11

¹ v`ny bsnt `xt ldryvs hmdy jmdy lmxzyq vlmjvz lv. ² vjth `mt `gyd lk hnh-jvd slsh mlkym jmdym lpr\$ vhrbyjy yjsyr jsr-gdvl mkl vkxzqtv bjsrv yjyr hkl `t mlkvt yvn. ³ vjmd mlk gbvr vmsl mmsl rb vjsh kr&vvnv. ⁴ vkjmdv tsbr mlkvtv vtx& l`rbj rvxvt hsmym vl` l`xrytv vl` kmslv `sr msl ky tnts mlkvtv vl`xrym mlbd-`lh. ⁵ vyxzq mlk-hngb vmn-sryv vyxzq jlyv vmsl mmsl rb mmsltv. ⁶ vlq& snym ytxbrv vbt mlk-hngb tbv` `l-mlk h&pvv ljsvt mysrym vl`-tj&r kvx hzrvj vl` yjmd vzrjv vtntn hy` vmby`yh vhyldh vmxzqh bjty. ⁷ vjmd mn&r srsyh knv vyb` `l-hxyl vyb` bmjvz mlk h&pvv vjsh bhm vxzyq. ⁸ vgm `lhyhm jm-n\$kyhm jm-kly xmdtm k\$pvz vzhb bsby yb` m&rym vlv` snym yjmd mmlk h&pvv. ⁹ vb` bmlkvt mlk hngb vsb `l-`dmtv. ¹⁰ vbnv ytgrv v`\$pv hmvn xylym rbym vb` bv` vs+p vjbr vysb vytgrv jd-mjzh. ¹¹ vytmrmr mlk hngb vy&` vnlxm jmv jm-mlk h&pvv vjmyd hmvn rb vntn hmvn bydv. ¹² vns` hmvn yrvm lbbv vhpvl rb`vt vl` yjvz. ¹³ vsb mlk h&pvv vjmyd hmvn rb mn-hr`svn vlq& hjty snym ybv` bv` bxyl gdvl vbrkvs rb. ¹⁴ vbjty hhm rbym yjmdv jl-mlk hngb vbny pry&y jmk yns`v lhjmyd xzvn vnkslv. ¹⁵ vyb` mlk h&pvv vyspk \$vllh vlkd jyr mb&rvt vzrjvt hngb l` yjmdv vjm mbxryv v`yn kx ljmd. ¹⁶ vyjs hb` `lyv kr&vvnv v`yn jvmd lpyv vyjmd b`r&-h&by vklh bydv. ¹⁷ vysm pnyv lbv` btqp kl-mlkvtv vysrym jmv vjsh vbt hnsym ytn- lv lhsxyth vl` tjmd vl`-lv thyh. ¹⁸ vysb pnyv l`yym vlkd rbym vhsbyt q&yn xrptv lv blty xrptv ysyb lv. ¹⁹ vysb pnyv lmjvzy `r&v vnksl vnpl vl` ym&`. ²⁰ vjmd jl-knv mjbyr nvgs hdr mlkvt vbymym `xdym ysbr vl` b`pym vl` bmlxmh. ²¹ vjmd jl-knv nbzh vl`-ntnv jlyv hvd mlkvt vb` bslvh vxzyq mlkvt bxlqlqvt. ²² vzrjvt hs+p ys+pv mlpnyv vysbrv vgm ngyd bryt. ²³ vmn-htxbrvt `lyv yjsh mrmh vjllh vj&m bmj+-gvy. ²⁴ bslvh vbmsmny mdyh ybv` vjsh `sr l`-jvsv `btyv v`bvt `btyv bzh vsll vrkvs lhm ybzvr vjl mb&rym yxsb mxsbtyv vjd-jt. ²⁵ vyjr kvv vlbbv jl-mlk hngb bxyl gdvl vmlk hngb ytgrh lmlxmh bxyl-gdvl vj&vm jd-m`d vl` yjmd ky-yxsbv jlyv mxsbvt. ²⁶ v`kly pt-bgv ysbrvh vxylv ys+pv vnplv xlym rbym. ²⁷ vsnyhm hmlkym lbbm lmrj vjl-slxn `xd kzb ydbrv vl` t&lx ky- jvd q& lmvjd. ²⁸ vysb `r&v brkvs gdvl vlbbv jl-bryt qds vjsh vsb l`r&v. ²⁹ lmvjd ysvb vb` bngb vl`-thyh kr`snh vk`xrn. ³⁰ vb`v bv` &yym ktyv vnk`h vsb vzjm jl-bryt-qvds vjsh vsb vybn jl-jzby bryt qds. ³¹ vzrym mmmv yjmdv vxllv hmqds hmjvz vh\$yrv htmyd vntnv hsqv& msvmm. ³² vmrsyjj bryt yxnyp bxlqvt vjm ydyy `lhyv yxzqv vjv. ³³ vmskyly jm ybynv lryb vnkslv bxrb vblhbh bsby vbbzh ymym. ³⁴ vbhkslm yjzrv jzr mj+ vnlv jlyhm rbym bxlqlqvt. ³⁵ vmn-hmskylym ykslv l&rvp bhm vlbrv vllbn jd-jt q& ky-jvd lmvjd. ³⁶ vjsh kr&vvnv hmlk vytrvmm vytdl jl-kl-`l vjl `l`lym ydbr npl`vt vh&lyx jd-klh zjm ky nxr&h njsth. ³⁷ vjl-`lhy `btyv l` ybyn vjl-xmdt nsym vjl-kl-`lvh l` ybyn ky jl-kl ytdl. ³⁸ vl`lh mjzym jl-knv ykbd vl`lvh `sr l`-ydjvh `btyv ykbd bzhb vbk\$pv vb`bn yqrh vbxmdvt. ³⁹ vjsh lmb&ry mjzym jm-`lvh

nkr `sr hkyr yrbh kbvd vhmssylm brbym v`dmh yxlq bmxyr. ⁴⁰ vbjt q& ytngx jmv mlk hngb vystjr jlyv mlk h&pvb brkb vbprsym vb`nyvt rbvt vb` b`r&vt vs+p vjbr. ⁴¹ vb` b`r& h&by vrbvt ykslv v`lh yml+v mydv `dvm vmv`b vr`syt bny jmvn. ⁴² vyslx ydv b`r&vt v`r& m&rym l` thyh lply+h. ⁴³ vmsl bmkmny hzhb vkh\$pvbkl xmdvt m&rym vlbyv vksym bm&jdyv. ⁴⁴ vsmjvt ybhlhv mmzrx vm&pvb vy&` bxm` gdlh lhsmyd vlhxrym rbym. ⁴⁵ vy+j `hly `pdnv byn ymym lhr-&by-qds vb` jd-q&v v`yn jvzr lv.

Chapter 12

¹ vbjt hhy` yjmd myk`l hsr hgdvl hjmd jl-bny jmk vhyth jt &rh `sr l`-nhyth mhyvt gvy jd hjt hhy` vbjt hhy` yml+ jmk kl-hnm&` ktvb b\$pr. ² vrbym mysny `dmt-jpr yqy&v `lh lxyy jvlm v`lh lxrptv ldr`vn jvlm. ³ vhmssklym yzhrv kzhr hrqyj vm&dyqy hrbyv kkvkbym ljjvm vjd. ⁴ v`th dny`l \$tm hdbrym vxtm h\$pr jd-jt q& ys+++v rbym vtrbh hdjt. ⁵ vr`yty `ny dny`l vnhh snym `xrym jmdym `xd hnh lspt hy`r v`xd hnh lspt hy`r. ⁶ vy`mr l`ys lbvs hbdym `sr mmjl lmymy hy`r jd-mty q& hpl`vt. ⁷ v`smj `t-h`ys lbvs hbdym `sr mmjl lmymy hy`r vyrv ymynv vsm`lv `l-hsmym vysbj bxy hjvlm ky lmvjd mvjdym vx&y vkkltv np& yd-jm-qds tklynh kl`lh. ⁸ v`ny smjty vl` `byn v`mrh `dny mh `xryt `lh. ⁹ vy`mr lk dny`l ky-\$tmym vxtmym hdbrym jd-jt q&. ¹⁰ ytbrrv vytlbnv vy&rpv rbym vhrsylv rsjym vl` ybynv kl-rsjym vhmssklym ybynv. ¹¹ vmjt hv\$hr htmyd vltt sqv& smm ymym `lp m`tyv vtsjym. ¹² `sry hmxxh vygyj lymym `lp sls m`vt slsym vxmsh. ¹³ v`th lk lq& vtnvx vtjmd lgrlk lq& hymyn.

Hosea

Chapter 1

¹ dbr-yhvh `sr hyh `l-hvsj bn-b`ry bymy jzyh yvtm `xz yxzqyh mlky yhvdh vbymy yrbjm bn-yv`s mlk ysrl. ² txlt dbr-yhvh bhvsj vy`mr yhvh `l-hvsj lk qx-lk `st znvnyv vyldy znvnyv ky-znh tznh h`r& m`xry yhvh. ³ vylk vyqx `t-gmr bt-dblym vthr vtld-lv bn. ⁴ vy`mr yhvh `lyv qr` smv yzrj`l ky-jvd mj+ vpqdy `t-dmy yzrj`l jl-byt yhv` vhsbty mmlkvt byt ysrl. ⁵ vhyh byvm hhv` vsbrty `t-qst ysrl bjmq yzrj`l. ⁶ vthr jvd vtld bt vy`mr lv qr` smh l` rxmh ky l` `v\$yp jvd `rxm `t-byt ysrl ky-ns` `s` lhm. ⁷ v`t-byt yhvdh `rxm vhsjtyv byhvh `lhyhm vl` `vsyjm bqst vbxbv vbmlxmh b\$vsym vbprsym. ⁸ vtgml `t-l` rxmh vthr vtld bn. ⁹ vy`mr qr` smv l` jmy ky `tm l` jmy v`nky l`-`hyh lkm.

Chapter 2

¹ vhyh m\$pr bny-ysr`l kxvl hym `sr l`-ymd vl` y\$pr vhyh bmqvm `sr-y`mr lhm l`-jmy `tm y`mr lhm bny `l-xy. ² vnbq&v bny-yhvdh vbny-ysr`l yxdv vsmv lhm r`s `xd vjlv mn- h`r& ky gdvl yvm yzrj`l. ³ `mrv l`xykm jmy vl`xvtykm rxmh. ⁴ rybv b`mkm rybv ky-hy` l` `sty v`nky l` `ysh vt\$z zvnvyh mpnyh vn`pvpyh mbyn sdyh. ⁵ pn-`psy+nh jrmh vh>yh kyvm hvldh vsmtyh kmdbv vsth k`r& &yh vhmtyh b&m`. ⁶ v`-t-bnyh l` `rxm ky-bny zvnvym hmh. ⁷ ky znth `mm hbysh hvrtm ky `mrh `lkh `xry m`hby ntny lxmy vmymy &mr y vpsty smny vsqvyy. ⁸ lkn hnny-sk `t-drkk b\$yrym vgdrt y `t-gdrh vntybvtyh l` tm&`. ⁹ vrdph `t-m`hbyh vl`-tsyg `tm vbqstm vl` tm&` v`mrh `lkh v`svbh `l-`ysy hr`svn ky +vb ly `z mjth. ¹⁰ vhy` l` ydjh ky `nky ntty lh hdgn vhtyrvs vhy&hr vk\$ph hrbyty lh vzhb jsv lbjl. ¹¹ lkn `svb vlqxy dgny bjtv vtyrvsy bmvjdv vh< y &mr y vpsty lk\$vt `t-jrvth. ¹² vjth `glh `t-nblth ljyny m`hbyh v`ys l`-y&ylnh mydy. ¹³ vhsbty kl-msvsh xgh xdsh vsbth vkl mvjdh. ¹⁴ vhsmt y gpnh vt`nth `sr `mrh `tnh hmh ly `sr ntnv-ly m`hby vsmtym lyjr v`klm xyt hsdh. ¹⁵ vppdty jlyh `t-ymy hbjlym `sr tq+yr lhm vtjd nzmh vxlyth vtlk `xry m`hbyh v`ty skxh n`m-yhvh. ¹⁶ lkn hnh `nky mptyh vhlktyh hmdbr vdbryt jl-lbh. ¹⁷ vntty lh `t-krym msm v`t-jmq jkvr lptx tqvh vjnth smh kymy njvryh vkyvm jlth m`r&-m&rym. ¹⁸ vhyh byvm-hhv` n`m-yhvh tqr`y `ysy vl`-tqr`y-ly jvd bjly. ¹⁹ vh\$rt y `t-smvt hbjlym mpyh vl`-yzkrv jvd bsmm. ²⁰ vkrt y lhm bryt byvm hhv` jm-xyt hsdh vjm-jvp hsmym vrms h`dmh vqst vxrb vmlxmh `sbvr mn-h`r& vhsbty m lb+x. ²¹ v`rstyky ly ljvlm v`rstyky ly b&dq vbmsp+ vbx\$d vbrxmym. ²² v`rstyky ly b`mvnh vydjt `t-yhvh. ²³ vhyh byvm hhv` `jnh n`m-yhvh `jnh `t-hsmym vhm yjnv `t-h`r&. ²⁴ vh`r& tjnh `t-hdgn v`t-htyrvs v`t-hy&hr vhm yjnv `t-yzrj`l. ²⁵ vzrjtyh ly b`r& vrxmty `t-l` rxmh v`mrty ll`-jmy jmy-`th vhv` y`mr `lhy.

Chapter 3

¹ vy`mr yhvh `ly jvd lk`hb-`sh `hbt rj vmn`pt k`hbt yhvh `t- bny ysr`l vhm pnym `l-`lhym `xrym v`hby `syy jnbym. ² v`krh ly bxmsh jsr k\$ph vxmr sjrym vltk sjrym. ³ v`mr `lyh ymym rbym tsby ly l` tzny vl` thyy l`ys vgm-`ny `lyk. ⁴ ky ymym rbym ysbv bny ysr`l `yn mlk v`yn sr v`yn zbx v`yn m&bh v`yn `pvd vtrpym. ⁵ `xr ysbv bny ysr`l vbqsv `t-yhvh `lhym v`t dvd mlkm vpxdv `l-yhvh v`l-+vbv b`xryt hymym.

Chapter 4

¹ smjv dbr-yhvh bny ysr`l ky ryb lyhvh jm-yvsby h`r& ky `yn-`mt v`yn-x\$d v`yn-djt `lhym b`r&. ² `lh vkxs vr&x vgnb vn`p pr&v vdmym bdmym ngjv. ³ jl-kn t`bl h`r& v`mll kl-yvsb bh

bxyt hsdh vbjvp hsmym vgm- dgy hym y`\$pv. ⁴ `k `ys `l-yrb v`l-yvkv `ys vjmk kmryby khn. ⁵ vkslt hyvm vksl gm-nby` jmk lylh vdmyty `mk. ⁶ ndmv jmy mbly hdjt ky-`th hdjt m`\$t v`m`\$`k mkhn ly vtskx tvrt `lhyk `skx bnyk gm-`ny. ⁷ krbm kn x+`v-ly kbvdm bqlvn `myr. ⁸ x+`t jmy y`klv v`l-jvnm ys`v npsv. ⁹ vhyh kjm kkhn vpdqdy jlyv drkyv vmjlyv `syb lv. ¹⁰ v`klv vl` ysbjv hznv vl` ypr&v ky-`t-yhvh jzbv lsmr. ¹¹ znvt vyyn vtyrvs yqx-lb. ¹² jmy bj&v ys`l vmqlv ygyd lv ky rvx znvny hth vyznv mtxt `lhyhm. ¹³ jl-r`sy hhrym yzbxv vjl-hgbjvt yq+rv txt `lvn vlnh v`lh ky +vb &lh jl-kn tznynh bnvtykm vklvtykm tn`pnh. ¹⁴ l`-`pqvd jl-bnvtykm ky tznynh vjl-klvtykm ky tn`pnh ky-hm jm- hznvt yprdv vjm-hqdsvt yzbxv vjm l`-ybyn ylb+. ¹⁵ `m-znh `th ysr`l `l-y`sm yhvdh v`l-tb`v hglgl v`l-tjlv byt `vn v`l-tsbjv xy-yhvh. ¹⁶ ky kprh \$rrh \$rr ysr`l jth yrjm yhvh kkbs bmrxb. ¹⁷ xbrv j&bym `prym hnx-lv. ¹⁸ \$r \$b`m hznh hznv `hbv hbv qlvn mgnyh. ¹⁹ &rr rvx `vth bknpyh vybsv mzbxvtm.

Chapter 5

¹ smjv-z`t hkhnym vhsybv byt ysr`l vbyt hmlk h`zynv ky lkm hmssp+ ky-px hyytm lm&ph vrst prvsh jl-tbvr. ² vsx+h s+yym hjmyqv v`ny mv\$r lklm. ³ `ny ydjty `prym vysr`l l`-nkxd mmny ky jth hznyt `prym n+m` ysr`l. ⁴ l` ytnv mjlyhm lsvb `l-`lhyhm ky rvx znvny bqrvm v`t-yhvh l` ydjv. ⁵ vjnh g`vn-ysr`l bpnv vysr`l v`prym ykslv bjvnm ksl gm-yhvdh jmm. ⁶ b&`nm vbbqrm ylkv lbqs `t-yhvh vl` ym&`v xl& mhm. ⁷ byhvh bgdv ky-bnym zrym yldv jth y`klm xds `t-xlqyhm. ⁸ tqjv svpr bgbjh x&&rh brmh hryjv byt `vn `xryk bnymyn. ⁹ `prym lsmh thyh byvm tvkxh bsb+y ysr`l hvdjty n`mnh. ¹⁰ hyv sry yhvdh km\$ygy gbvl jlyhm `spvk kmym jbrty. ¹¹ jsvq `prym r&v& msp+ ky hv`yl hlk `xry-&v. ¹² v`ny kjs l`prym vkrqb lbyy yhvdh. ¹³ vyr` `prym `t-xlyv vyhvdh `t-mzrv vylk `prym `l-`svr vyslx `l-mlk yrb vhw` l` yvkl lrp` lkm vl`-yghh mkm mzvr. ¹⁴ ky `nky ksxl l`prym vkkpyr lbyy yhvdh `ny `ny `+rp v`lk `s` v`yn m&yl. ¹⁵ `lk `svbh `l-mqvm yjd `sr-y`smv vbqsv pny b&r lhm ysxrny.

Chapter 6

¹ lkv vnsvbh `l-yhvh ky hv` +rp vyrp`nv yk vyxbsnv. ² yxynv mymym byvm hslsly yqmnv vnxyh lpnyv. ³ vndjh nrdph ldjt `t-yhvh ksxr nkvn mv&`v vybv` kgsmlnv kmlqvs yvrh `r&. ⁴ mh `jsh-lk `prym mh `jsh-lk yhvdh vx\$dkm kjnn-bqr vk+l mskym hlk. ⁵ jl-kn x&bty bnby`ym hrgty m b`mry-py vmsp+yk `vr y&`. ⁶ ky x\$d xp&ty vl`-zbx vdjt `lhym mjlv. ⁷ vhmh k`dm jbrv bryt sm bgdv by. ⁸ gljd qryt pjly `vn jqbh mdm. ⁹ vkxy `ys gdvdym xbr khnym drk yr&xv-skmh ky zmh jsv. ¹⁰ bbyy ysr`l r`yty sjryryh sm znvt l`prym n+m` ysr`l. ¹¹ gm-yhvdh st q&yr lk bsvby sbvt jmy.

Chapter 7

¹ krp`y lysr`l vnglh jvn `prym vrjvt smrvn ky pjlv sqr vgnb ybv` ps+ gdvd bxv&. ² vbl-y`mrv llbbm kl-rjtm zkrty jth \$bbvm mjlyhm ngd pny hyv. ³ brjtm ysmxv-mlk vbkxshym srym. ⁴ klm mn`pym kmv tnvr bjrj m`ph ysbvt mjyr mlvs b&q jd-xm&tv. ⁵ yvm mlknv hxlrv srym xmt myyn msk ydv `t-l&&y. ⁶ ky-qrbv ktnvr lbm b`rbm kl-hlylh ysn `phm bqr hv` bjr k`s lhbh. ⁷ klm yxmv ktnvr v`klv `t-sp+yhm kl-mlkyhm nplv `yn-qr` bhm `ly. ⁸ `prym bjmyhm hv` ytbvll `prym hyh jgh bly hpvkh. ⁹ `klv zrym kxv vhv` l` ydj gm-sybh zrqh bv vhv` l` ydj. ¹⁰ vjnh g`vn-ysr`l bpnrv vl`-sbv `l-yhvh `lhyhm vl` bqshv bkl- z`t. ¹¹ vyhy `prym kyvnh pvth `yn lb m&rym qr`v `svr hlkv. ¹² k`sr ylkv `prvs jlyhm rsty kjvp hsmym `vrydm `y\$rm ksmj ljdkm. ¹³ `vy lhm ky-nddv mmny sd lhm ky-psjv by v`nky `pdm vhmh dbrv jly kzbym. ¹⁴ vl`-zjqv `ly blbm ky yylylv jl-mskbvtm jl-dgn vtyrvs ytgvrsv y\$vrv by. ¹⁵ v`ny y\$rtv xzqtv zrvjtm v`ly yxsbv-rj. ¹⁶ ysvbv l` jl hyv kqst rmyh yplv bxrb sryhm mzym lsvnm zv ljgm b`r& m&rym.

Chapter 8

¹ `l-xkk spr knsr jl-byt yvhv yjn jbrv bryty vjl-tvrtv psjv. ² ly yzjqv `lhy ydjnvk ysr`l. ³ znx ysr`l +vb `vyb yrdpv. ⁴ hm hmlykv vl` mmny hsyrv vl` ydjty k\$pm vzhbm jsv lhm j&bym lmjn ykrt. ⁵ znx jglk smrvn xrh `py bm jd-mty l` yvklv nqyn. ⁶ ky mysr`l vhv` xrs jshv vl` `lhyhm hv` ky-sbbym yhyh jgl smrvn. ⁷ ky rvx yzrv v\$vpth yq&rv qmh `yn-lv &mx bly yjsh-qmx `vly yjsh zrym ybljv. ⁸ nblj ysr`l jth hyv bgvym kkly `yn-xp& bv. ⁹ ky-hmh jlv `svr pr` bvdd lv `prym htnv `hbym. ¹⁰ gm ky-ytnv bgvym jth `qb&m vyxlv mj+ mms` mlk srym. ¹¹ ky-hrbh `prym mzbxt lx+` hyv-lv mzbxvt lx+`. ¹² `ktvb-lv rbv tvrtv kmv-zr nxsbv. ¹³ zbxy hbbby yzbxv bsr vy`klv yvhv l` r&m jth yzkr jvnm vppqd x+`vtm hmh m&rym ysvbv. ¹⁴ vyskx ysr`l `t-jshv vybn hyklvt vyhvdh hrbh jrym b&rvt vslxty-`s bjryv v`klh `rmntyh.

Chapter 9

¹ `l-tsmx ysr`l `l-gyl kjmym ky znvt mjv `lhyk `hbt `tnn jl kl- grnvt dgn. ² grn vyqb l` yrjm vtyrvs ykxs bh. ³ l` ysbv b`r& yvhv vsb `prym m&rym vb`svr +m` y`klv. ⁴ l`-y\$kv lyhvh yyn vl` yjrbv-lv zbxyhm klxm `vnym lhm kl-`klyv y+m`v ky-lxmm lnpvm l` ybv` byt yvhv. ⁵ mh-tjv lyvm mvjd vlyvm xg-yhvh. ⁶ ky-hnh hlkv msd m&rym tqb&m mp tqbrm mxmd lk\$pm qmvs yyrsm xv x b`hlyhm. ⁷ b`v ymy hpqdh b`v ymy hslm ydjv ysr`l `vyl hnby` msgj `ys hrvx jl rb jvnk vrbh ms+mh. ⁸ &ph `prym jm-`lhy nby` px yqvs jl-kl-drkyv ms+mh bbyv `lhyv. ⁹ hjmyqv-sxtv kymy hgbjh yzkrv jvnm yppqd x+`vtm. ¹⁰ kjnbym bmdbr m&`ty ysr`l kkvrvh bt`nh br`syth r`ty

`bvtykm hmh b`v bjl-pjvr vynzrv lbst vyhyv sqv&ym k`hbm. ¹¹ `prym kjvp ytjvpp kbvdm mldh vmb+n vmhryvn. ¹² ky `m-ygdv `t-bnyhm vsklty m`dm ky-gm-`vy lhm bsvry mhm. ¹³ `prym k`sr-r`yty l&vr stvlh bnvh v`prym lhv&y` `l-hrg bnyv. ¹⁴ tn-lhm yvh mh-ttn tn-lhm rxm mskyl vsdym &mqym. ¹⁵ kl-rjtm bglgl ky-sm sn`tym jl rj mjlyhm mbyty `grsm l` `v\$`p `hbtm kl-sryhm \$rrym. ¹⁶ hkh `prym srs m ybs pry bly-yjsvn gm ky yldvn vhmty mxmdy b+nm. ¹⁷ ym`\$m `lhy ky l` smjv lv vyhyv nddym bgvym.

Chapter 10

¹ gpn bvqq ysrl pry ysvh-lv krb lpryv hrbh lmzbxvt k+vb l`r&v hy+ybv m&bvt. ² xlv lhm jth y`smv hv` yjrp mzbxvtm ysdd m&bvtm. ³ ky jth y`mrv `yn mlk lnv ky l` yr`nv `t-yvh vhmkl mh-yjsh- lnv. ⁴ dbrv dbrym `lvt sv` krt bryt vprx kr`s msp+ jl tlmy sdy. ⁵ ljglvt byt `vn ygvrv skn smrvn ky-`bl jlyv jmv vkmryv jlyv ygylv jl-kbvdy ky-glh mmnv. ⁶ gm-`vtv l`svr yvbl mnxh lmlk yrb bsnh `prym yqx vybvs ysrl mj&tv. ⁷ ndmh smrvn mlkh kq&p jl-pny-mym. ⁸ vnsmdv bmv t `vn x+`t ysrl qv& vdrdr yjlh jl-mzbxvtm v`mrv lhrym k\$vnv vlgbjvt nplv jlynv. ⁹ mymy hgbjh x+`t ysrl sm jmdv l`-tsygm bgbjh mlxmh jl-bny jlvh. ¹⁰ b`vty v`\$rm v`\$pv jlyhm jmym b`\$rm lsty jyntm. ¹¹ v`prym jglh mlmdh `hbty ldvs v`ny jbrty jl+vb &v`rh `rkyb `prym yxrvs yhv dh ysdd-lv yjqb. ¹² zrv lkm l&dqh q&rv lpy-x\$d nyrv lkm nyr vjt ldrvs `t-yvh jd-ybv` vyrh &dq lkm. ¹³ xrstm-rsj jvlth q&rtm `klm pry-kxs ky-b+xt bdrkk brb gbvryk. ¹⁴ vq`m s`vn bjmk vkl-mb&ryk yvsd ksd slmn byt `rb`l byvm mlxmh `m jl-bnym r+sh. ¹⁵ kkh jsh lkm byt-`l mpny rjt rjtkm bsxr ndmh ndmh mlk ysrl.

Chapter 11

¹ ky njr ysrl v`hbhv vmm&rym qr`ty lbny. ² qr`v lhm kn hlkv mpnyhm lbjlym yzbxv vlp\$lym yq+rvn. ³ v`nky trglty l`prym qxm jl-zrvjtyv vl` ydgv ky rp`tym. ⁴ bxbly `dm `mskm bjbtvt `hbh v`hyh lhm kmrymy jl jl lxyhm v`+ `lyv `vkyl. ⁵ l` ysvb `l-`r& m&rym v`svr hv` mlkv ky m`nv lsvb. ⁶ vxlh xrb bjryv vklth bdyv v`klh mmj&vtyhm. ⁷ vjmy tlv`ym lmsvby v`l-jl yqr`hv yxd l` yrvmm. ⁸ `yk `tnk `prym `mgmk ysrl `yk `tnk k`dmh `symk k&b`ym nhpk jly lby yxd nkmrv nxvmy. ⁹ l` `jsh xrvn `py l` `svb lsxt `prym ky `l`nky vl`-`ys bqrbk qdvs vl` `bv` bjyr. ¹⁰ `xry yvh ylkv k`ryh ys`g ky-hv` ys`g vyxrdv bnym mym. ¹¹ yxrdv k&pvr mm&rym vkyvnh m`r& `svr vhsbty m jl-btyhm n`m- yvh.

Chapter 12

¹ \$bbny bkxs `prym vbmrmh byt ysr`l vyhvdh jd rd jm-`l vjm- qdvsym n`mn. ² `prym rjh rvx vrdp qdym kl-hyvm kzb vsd yrhb vbryt jm-`svr ykrtv vsmn lm&rym yvbl. ³ vryb lyhvh jm-yhvdh vlpqd jl-yjqb kdrkyv kmjlyv ysyb lv. ⁴ bb+n jqb `t-`xyv vb`vnnv srh `t-`lhym. ⁵ vysr `l-ml`k vykl bkh vytxnn-lv byt-`l ym&`nv vsm ydbr jmnv. ⁶ vyhvh `lhy h&b`vt yhvh zkrv. ⁷ v`th b`lhyk tsvb x\$d vmsp+ smr vqvh `l-`lhyk tmyd. ⁸ knjn bydv m`zny mrmh ljsq `hb. ⁹ vy`mr `prym `k jsrty m&`ty `vn ly kl-ygyjy l` ym&`v-ly jvn `sr-x+`. ¹⁰ v`nky yhvh `lhyk m`r& m&rym jd `vsyb b`hlym kymy mvjd. ¹¹ vdbryt jl-hnby`ym v`nky xzvn hrbyty vbyd hnby`ym `dmh. ¹² `m-gljd `vn `k-sv`hyv bggl svrym zbxv gm mzbxvtm kglym jl tlmy sdy. ¹³ vybrx yjqb sdh `rm vyjbd ysr`l b`sh vb`sh smr. ¹⁴ vbnby` hjlh yhvh `t-ysr`l mm&rym vbnby` nsmr. ¹⁵ hkjy\$ `prym tmrvrym vdmyv jlyv y+vs vxrptv ysyb lv `dnyv.

Chapter 13

¹ kdbr `prym rtt ns` hv` bysr`l vy`sm bbjl vynt. ² vjth yv\$pv lx+` vyjsv lhm m\$kh mk\$pm ktbvnj j&bym mjsh xrsym klh lhm hm `mrym zbxv `dm jglym ysqvn. ³ lkn yhyv kjnn-bqr vk+l mskym hlk km& y\$jr mgrn vkjsn m`rbh. ⁴ v`nky yhvh `lhyk m`r& m&rym v`lhym zvlty l` tdj vmvsyj `yn blty. ⁵ `ny ydjtyk bmdbr b`r& tl`bvt. ⁶ kmrjytm vysbjv sbjv vrym lbm jl-kn skxvny. ⁷ v`hy lhm kmv-sxl knmr jl-drk `svr. ⁸ `pgsm kdb skvl v`qrj \$gvr lbm v`klm sm klby` xyt hsdh tbqjm. ⁹ sxtk ysr`l ky-by bjzrk. ¹⁰ `hy mlkk `pv` vyvsvyk bkl-jryk vsp+yk `sr `mrt tnh-ly mlk vsrym. ¹¹ `tn-lk mlk b`py v`qx bjbrty. ¹² &rvr jvn `prym &pvnh x+`tv. ¹³ xbly yvldh yb`v lv hv`-bn l` xkm ky-jt l`-yjmd bmsbr bnym. ¹⁴ myd s`vl `pdm mmvt `g`lm `hy dbryk mvt `hy q+bk s`vl nxm y\$tr mjyny. ¹⁵ ky hv` bn `xym ypry` ybv` qdym rvx yhvh mmdbr jlh vybvs mqvrv vyxrb mjynv hv` ys\$h `v&r kl-kly xmdh.

Chapter 14

¹ t`sm smrvn ky mrth b`lhyh bxbv yplv jlyhm yr+sv vhrvytyv ybqv. ² svbh ysr`l jd yhvh `lhyk ky kslt bjvnk. ³ qxv jmkm dbrym vsbv `l-yhvh `mrv `lyv kl-ts` jvn vqx-+vb vnslmh prym sptynv. ⁴ `svr l` yvsyjv jl-\$v\$ l` nrkb vl`-n`mr jvd `lhynv lmjsh ydynv `sr-bk yrxm ytm. ⁵ `rp` msvbtm `hbm ndbh ky sb `py mmnv. ⁶ `hyh k+l lysr`l yprx ksvsnh vyk srsyv klbnv. ⁷ ylkv ynqvtyv vyhy kzyt hvdv vryx lv klbnv. ⁸ ysbv ysby b&lv xyv dgn vyprxv kgpn zkrv kyyn lbnv. ⁹ `prym mh-ly jvd lj&bym `ny jnyty v`svrvn `ny kbrvs rjnn mmny pryk nm&`. ¹⁰ my xkm vybn `lh nbvn vydjm ky-ysrym drky yhvh v&dqym ylkv bm vpsjym ykslv bm.

Joel

Chapter 1

¹ dbr-yhvh `sr hyh `l-yv`l bn-ptv`l. ² smjv-z` t hzqnym vh`zynv kl yvsby h`r& hhyth z` t bymykm v`m bymy `btykm. ³ jlyh lbnykm \$prv vbnykm lbnyhm vbnyhm ldvr `xr. ⁴ ytr hgzm `kl h`rbh vytr h`rbh `kl hylq vytr hylq `kl hx\$yl. ⁵ hqy&v skvrym vbkv vhyllv kl-sty yyn jl-j\$y\$ ky nkrt mpykm. ⁶ ky-gvy jlh jl-`r&y j&vm v`yn m\$pr snyv sny `ryh vmtljvt lby` lv. ⁷ sm gpny lsmh vt`nty lq&ph xsp xsph vhslyk hlbynv srygyh. ⁸ `ly kbtvlh xgrt-sq jl-bjl njvryh. ⁹ hkrt mnxh vn\$k mbyth yvhv `blv hkhnym msrty yvhv. ¹⁰ sdd sdh `blh `dmh ky sdd dgn hvbys tyrvs `mll y&hr. ¹¹ hbysv `krym hylylv krmym jl-x+h vjl-sjrh ky `bd q&yr sdh. ¹² hgpn hvbysh vht`nh `mllh rmvn gm-tmr vtpvx kl-j&y hsdh ybsv ky-hbys ssvn mn-bny `dm. ¹³ xgrv v\$pdv hkhnym hylylv msrty mzbv b`v lynv bsqym msrty `lhy ky nmnj mbyth `lhykm mnxh vn\$. ¹⁴ qdsv-&vm qr`v j&rh ` \$pv zqnym kl ysby h`r& byt yvhv `lhykm vzjqv `l-yhvh. ¹⁵ `hh lyvm ky qrvb yvm yvhv vkds msdy ybv`. ¹⁶ hlv`ngd jynynv `kl nkrt mbyth `lhynv smxh vgyt. ¹⁷ jbsv prdvt txt mgrptyhm nsmv `&rvt nhr\$v mmgrvt ky hbys dgn. ¹⁸ mh-n`nxh bhmh nbkv jdry bqr ky `yn mrjh lhm gm-jdry h&`n n`smv. ¹⁹ `lyk yvhv `qr` ky `s `klh n`vt mdr vlhbh lh+h kl-j&y hsdh. ²⁰ gm-bhmvt sdh tjrvg `lyk ky ybsv `pyqy mym v`s `klh n`vt hmdbr.

Chapter 2

¹ tqjv svpr b&yvn vhryjv bhr qdsy yrgzv kl ysby h`r& ky-b` yvm- yvhv ky qrvb. ² yvm xsk v`plh yvm jnn vjrpl ksxr prs jl-hhrym jm rb vj&vm kmhv l` nhyh mn-hjvlm v`xryv l` yv\$pd-jd-sny dvr vdvr. ³ lpnyv `klh `s v`xryv tlh+ lhbh kgn-jdn h`r& lpnyv v`xryv mdr smmh vgm-ply+h l`-hyth lv. ⁴ kmr`h \$v\$ym mr`hv vkprsym kn yrv&vn. ⁵ kqvl mrkbvt jl-r`sy hhrym yrqdv kqvl lhb `s `klh qs kjm j&vm jrvk mlxmh. ⁶ mpnyv yxylv jmym kl-pnym qb&v p`rvr. ⁷ kgbvrym yr&vn k`nsy mlxmh yjlv xvmh v`ys bdrkyv ylkvn vl` yjb+vn `rxvtm. ⁸ v`ys `xyv l` ydxqvn gbr bm\$ltv ylkvn vbjd hslx yplv l` yb&jv. ⁹ bjyr ysqv bxvmh yr&vn bbtym yjlv bjd hxlvnym yb`v kgnb. ¹⁰ lpnyv rgzh `r& rjsv smym sms vyrx qdrv vkvkbym ` \$pv nghm. ¹¹ vyhvh ntn qvlv lpny xylv ky rb m`d mxnhv ky j&vm jsh dbrv ky- gdvl yvm-yhvh vnvr` m`d vmy ykylv. ¹² vgm-jth n`m-yhvh sbv jdy bkl-lbbkm vb&vm vbbky vbm\$pd. ¹³ vqrjv lbbkm v`l-bgdykm vsbv `l-yhvh `lhykm ky-xnvn vrxvm hv`rk `pym vrb-x\$d vnxm jl-hrjh. ¹⁴ my yvdj ysvb vnxm vhs`yr `xryv brkh mnxh vn\$k lyhvh `lhykm. ¹⁵ tqjv svpr b&yvn qdsv-&vm qr`v j&rh. ¹⁶ ` \$pv-jm qdsv qhl qb&v zqnym ` \$pv jvllym vynqy sdym y&` xtn mxdrv vklh mxpth. ¹⁷ byn h`vlm vlmzbx ybkv hkhnym msrty yvhv vy`mrv xv\$h yvhv jl- jmk v`l-ttn nxlk lxrph lmsl-bm gvym lmh y`mrv bjmyy `yh `lhyhm. ¹⁸ vyqn` yvhv l`r&v vyxml jl-jmv. ¹⁹ vyjn yvhv vy`mr ljm hny slx lkm `t-hdgn vhtyrvs vhy&hr

vsbjtm `tv vl`-`tn `tkm jvd xrph bgvym. ²⁰ v`-h&pvny `rxyq mjlykm vhdxyv `l`-r& &yh vsmmh
 `t-pnyv `l- hym hqdmny v\$pv `l-hym h`xrvn vjlh b`sv vtjl &xntv ky hgdy ljsvt. ²¹ `l-tyr`y `dmh
 gyly vsmxy ky-hgdy ljsvt. ²² `l-tyr`v bhmvt sdy ky ds`v n`vt mdbr ky-j& ns` pryv t`nh vgpn
 ntnv xylm. ²³ vbny &yvn gylv vsmxv byhvh `lhykm ky-ntn lkm `t-hmvrh l&dqh vyvrd lkm gsm
 mvrh vmlqvs br`svn. ²⁴ vml`v hgrnvt br vhsyqv hyqbym tyrvs vy&hr. ²⁵ vslmt y lkm `t-hsnym `sr
 `kl h`rbh hylq vhx\$yl vhgzm xyly hgdlv `sr slxy bkm. ²⁶ v`klm `kvl vsbvj vhlmt `t-sm yvh
 `lhykm `sr-jsh jmkm lhply` vl`-ybsv jmy ljlvm. ²⁷ vydjtm ky bqr b ysr`l`ny v`ny yvh `lhykm v`yn
 jvd vl`-ybsv jmy ljlvm.

Chapter 3

¹ vhyh `xry-kn `spvk `t-rvxy jl-kl-bsr vnb`v bnykm vbnvtykm zqnykm xlmvt yxlmvn bxvrykm
 xzynvt yr`v. ² vgm jl-hjbdym vjl-hspxvt bymym hhmh `spvk `t-rvxy. ³ vntty mvptym bsmym
 vb`r& dm v`s vtymrvt jsn. ⁴ hsms yhpk lxsk vhyrx ldm lpy bv` yvm yvh hgdlv vhnvr`. ⁵ vhyh
 kl `sr-yqr` bsm yvh yml+ ky bhr-&yvn vbyrvslm thyh ply+h k`sr `mr yvh vbsrydym `sr yvh
 qr`.

Chapter 4

¹ ky hnh bymym hhmh vbjt hhy` `sr`svb `t-sbvt yvhdh vyrvslm. ² vqb&ty `t-kl-hgvym vhrdym
 `l-jmq yhvsp+ vnsp+ty jmm sm jl- jmy vnxyt ysr`l`sr pzrv bgvym v`-r&y xlqv. ³ v`l-jmy ydv
 gvrl vytv hyl d bznv hyl dh mkrv byn vystv. ⁴ vgm mh-`tm ly &r v&ydv vkl glylvt plst hgmvl
 `tm mslmym jly v`m-gmlym `tm jly ql mhrh `syb gmlkm br`skm. ⁵ `sr-k\$py vzhby lqxtm vmxmdy
 h+bym hb`tm lhyklykm. ⁶ vbny yvhdh vbny yrslm mkrtm lbny hyvny lmjn hrxyqm mj l gbvlm.
⁷ hnny mjyrm mn-hmqvm `sr-mkrm `tm smh vhsbty gmlkm br`skm. ⁸ vmkrty `t-bnykm v`-bnvtykm
 byd bny yvhdh vmkrvm lsb`ym `l- gvy rxvq ky yvh dbr. ⁹ qr`v-z` t bgvym qdsv mlxmh hjrv
 hgbvrym ygsv yjlv kl `nsy hmlxmh. ¹⁰ ktv `tykm lxbvt vmzmrtykm lrmxym hxl y`mr gbvr `ny.
¹¹ jvsv vb`v kl-hgvym m\$byb vnb&v smh hnxt yvh gbvryk. ¹² yjrv vyjlv hgvym `l-jmq yhvsp+
 ky sm `sb lsp+ `t-kl-hgvym m\$byb. ¹³ slxv mgl ky bsl q&yr b`v rdv ky-ml`h gt hsyqv hyqbym ky
 rbh rjtm. ¹⁴ hmvny hmvny bjm q hxr& ky qrv yvm yvh bjm q hxr&. ¹⁵ sms vyrx qdrv
 vkvkbym `\$pv nghm. ¹⁶ vyvh m&yvn ys`g vmyrvslm ytn qvlv vrjv smym v`r& vyvh mx\$h
 ljm vvmjvz lbny ysr`l. ¹⁷ vydjtm ky `ny yvh `lhykm skn b&yvn hr-qdsy vhyth yrslm qdsv zrym
 l`-yjbrv-bh jvd. ¹⁸ vhyh byvm hhv` y+pv hhrym j\$y\$ vhgjvt tlkn xlb vkl-`pyqy yvhdh ylkv mym
 vmjyn mbyth yvh y&` vhsqh `t-nxl hs+y. ¹⁹ m&rym lsmm thyh v`dvm lmdbr smm thyh mxm\$

bny yhvdh `sr- spkv dm-nqy` b`r&m. ²⁰ vyhvhdh ljlvm tsb vyrvslm ldvr vdvr. ²¹ vnqyty dmm
 l`-nqyty vyhvhdh skn b&yvn.

Amos

Chapter 1

¹ dbry jmv\$ `sr-hyh bnqdyd mtqvj `sr xzh jl-ysr`l bymy jzyh mlk- yhvhdh vbymy yrbjm bn-yv`s
 mlk ysr`l sntym lpny hrjs. ² vy`mr yvh m&yvn ys`g vmyrvslm ytn qvlv v`blv n`vt hrjym vybs
 r`s hkrml. ³ kh `mr yvh jl-slsh psjy dmsq vjl-`rbjh l` `sybnv jl-dvsm bxr&vt hbrzl `t-hgljd. ⁴
 vslxty `s bbyd xz`l v`klh `rmnvt bn-hdd. ⁵ vsbrty bryx dmsq vhrty yvsv mbqjt-`vn vtmk sb+
 mbyd jdn vglv jm-`rm qyrh `mr yvh. ⁶ kh `mr yvh jl-slsh psjy jzh vjl-`rbjh l` `sybnv jl-hglvtm
 glvt slmh lh\$gyr l`dvm. ⁷ vslxty `s bxvmt jzh v`klh `rmntyh. ⁸ vhrty yvsv m`sdvd vtmk sb+
 m`sqlvn vhsybvty ydy jl-jqrn v`bdv s`ryt plstym `mr `dny yvh. ⁹ kh `mr yvh jl-slsh psjy-&
 vjl-`rbjh l` `sybnv jl-h\$gyrm glvt slmh l`dvm vl` zkrv bryt `xym. ¹⁰ vslxty `s bxvmt &r v`klh
 `rmntyh. ¹¹ kh `mr yvh jl-slsh psjy `dvm vjl-`rbjh l` `sybnv jl-rdpv bxb`xyv vsxt rxmyv vy+rp
 ljd `pv vjbrtv smrh n&x. ¹² vslxty `s btymn v`klh `rmnvt b&r. ¹³ kh `mr yvh jl-slsh psjy bny-jmvm
 vjl-`rbjh l` `sybnv jl- bqjm hrvt hgljd lmjn hrxyb `t-gbvlm. ¹⁴ vh&ty `s bxvmt rbh v`klh `rmnvyth
 btrvjh byvm mlxmh b\$jr byvm \$vph. ¹⁵ vhlk mlkm bgvlh hv` vsryv yxdv `mr yvh.

Chapter 2

¹ kh `mr yvh jl-slsh psjy mv`b vjl-`rbjh l` `sybnv jl-srpv j&mvt mlk-`dvm lsyd. ² vslxty-`s
 bmv`b v`klh `rmnvt hqrvt vmt bs`vn mv`b btrvjh bqvl svpr. ³ vhrty svp+ mqrhb vkl-sryh `hrvg
 jmv `mr yvh. ⁴ kh `mr yvh jl-slsh psjy yvhdh vjl-`rbjh l` `sybnv jl-m`\$m `t- tvrt yvh vxqyv l`
 smrv vytjvm kzbyhm `sr-hlkv `bvtm `xryhm. ⁵ vslxty `s byhvdh v`klh `rmnvt yrvslm. ⁶ kh `mr
 yvh jl-slsh psjy ysr`l vjl-`rbjh l` `sybnv jl-mkrm bk\$`p &dyq v`byvn bjbvr njlym. ⁷ hs`pym jl-jpr-`r&
 br`s dlym vdrk jnvym y+v v`ys v`byv ylkv `l- hnjrhm lmjn xll `t-sm qdsy. ⁸ vjl-bgdym xblym y+v
 `&l kl-mzbx vyyn jnvsym ystv byt `lhyhm. ⁹ v`nky hsmtdy `t-h`mry mpnyhm `sr kgbh `ryzm gbhv
 vx\$`n hv` k`lvnym v`smyd pryv mmjl vsrsyv mtxt. ¹⁰ v`nky hjlyty `tkm m`r& m&rym v`vlk `tkm
 bmdbr `rbjym snh lrst `t-`r& h`mry. ¹¹ v`qym mbnykm lnby`ym vmbxvrykm lnzrym h`p `yn-z`t
 bny ysr`l n`m-yvh. ¹² vtsqv `t-hnzrym yyn vjl-hnby`ym &vytm l`mr l` tnb`v. ¹³ hnh `nky mjyq
 txykm k`sr tjyq hjglh hml`h lh jmyr. ¹⁴ v`bd mnv\$ mql vxzq l`-y`m& kxv vgbvr l`-yml+ npsv.
¹⁵ vtps hqst l` yjmd vql brglyv l` yml+ vrkb h\$v\$ l` yml+ npsv. ¹⁶ v`my& lbv bgbvrym jrvm ynv\$
 byvm-hhv` n`m-yvh.

Chapter 3

¹ smjv `t-hdbr hzh `sr dbr yvh jlykm bny ysrl jl kl-hmspxh `sr hlyty m`r& m&rym l`mr. ² rq `tkm ydjty mkl mspxvt h`dmh jl-kn `pqd jlykm `t kl- jvntykm. ³ hylkv snym yxdv blty `m-nvjdv. ⁴ hys`g `ryh byjr v+rp `yn lv hytn kpyr qvlv mmjntv blty `m- lkd. ⁵ htpl &pvr jl-px h`r& vmvqs `yn lh hyjlh-px mn-h`dmh vlkvd l` ylkvd. ⁶ `m-ytqj svpr bjyr vjm l` yxrdv `m-thyh rjh bjyr vyvh l` jsh. ⁷ ky l` yjsh `dny yvh dbr ky `m-glh \$vdv `l-jbdyv hnby`ym. ⁸ `ryh s`g my l` yyr` `dny yvh dbr my l` ynb`. ⁹ hsmjv jl-`rmnvt b`sdvd vjl-`rmnvt b`r& m&rym v`mrv h`\$pv jl- hry smrvn vr`v mhvmt rbvt btvkh vjvqym bqrh. ¹⁰ vl`-ydv jsvt-nkxh n`m-yvh h`v&rym xm\$ vsd b`rmnvyhm. ¹¹ lkn kh `mr `dny yvh &r v\$byb h`r& vhrd mmk jzk vnbzv `rmnvyk. ¹² kh `mr yvh k`sr y&yl hrjh mpy h`ry sty krjym `v bdl-`zn kn yn&lv bny ysrl hysbym bsmrvn bp`t m+h vbdmsq jrs. ¹³ smjv vhdjdv bbyt yjqb n`m-`dny yvh `lhy h&b`vt. ¹⁴ ky byvm pqdy psjy-ysrl jlyv vpqdy jl-mzbxvt byt-`l vngdv qrvnt hmzbx vnplv l`r&. ¹⁵ vkyty byt-hxrp jl-byt hqy& v`bdv bty hsn v\$pv btym rbym n`m- yvh.

Chapter 4

¹ smjv hdbr hzh prvt hbsn `sr bhr smrvn hjsqvt dlym hr&&vt `byvny h`mrt l`dnyhm hby`h vnsth. ² nsbj `dny yvh bqdsv ky hnh ymym b`ym jlykm vns` `tkm b&nvt v`xrytkn b\$yrvt dvgh. ³ vpr&ym t&`nh `sh ngdh vshlktnh hhrmvnh n`m-yvh. ⁴ b`v byt-`l vpsjv hglgl hrbv lpsj vhbv`v lbqr zbxykm lslst ymym mjsrtykm. ⁵ vq+r mxm& tvdh vqr`v ndbvt hsmjv ky kn `hbtm bny ysrl n`m `dny yvh. ⁶ vgm-`ny nty lkm nqyv snym bkl-jrykm vx\$ lxm bkl mqvntykm vl`-sbtm jdy n`m-yvh. ⁷ vgm `nky mnjty mkm `t-hgsm bjvd slsh xdsym lq&yr vhm+rty jl- jyr `xt vjl-jyr `xt l` `m+yr xlqh `xt tm+r vxlqh `sr-l`-tm+yr jlyh tybs. ⁸ vnjv stym sls jrym `l-jyr `xt lstvt mym vl` ysbjv vl`-sbtm jdy n`m-yvh. ⁹ hkyty `tkm bsdvvn vbyrqvn hrbvt gnvtykm vkrmym vt`nykm vzytykm y`kl hgzm vl`-sbtm jdy n`m-yvh. ¹⁰ slxy bkm dbr bdrk m&rym hrgty bxb bxyrykm jm sby v\$ykm v`jlh b`s mxnykm vb`pkm vl`-sbtm jdy n`m-yvh. ¹¹ hpky bkm kmhpkv `lhy `t-\$dm v`t-jmrh vthv k`vd m&l msrph vl`-sbtm jdy n`m-yvh. ¹² lkn kh `jsh-lk ysrl jqb ky-z` `jsh-lk hkv nqr`t-`lhyk ysrl. ¹³ ky hnh yv&r hrym vbr` rvx vmgyd l`dm mh-sxv jsh sxr jyph vdrk jl-bmty `r& yvh `lhy-&b`vt smv.

Chapter 5

¹ smjv `t-hdbr hzh `sr `nky ns` jlykm qynh byt ysrl. ² nplh l`-tv\$yp qvm bvtlt ysrl n+sh jl-`dmth `yn mqymh. ³ ky kh `mr `dny yvh hjyr hy&`t `lp ts`yr m`h vhyv&`t m`h ts`yr jsrh lbyt ysrl. ⁴

ky kh `mr yvh lbyr ysrl drsvny vxyv. ⁵ v`l-tdrsv byt-`l vhggl l` tb`v vb`r sbj l` tjbv ky hglgl glh yglh vbyr-`l yhyh l`vn. ⁶ drsv `t-yvh vxyv pn-y&l x k`s byt yv\$ p v`klh v`yn-mkbh lbyr- `l. ⁷ hhpkm lljnh msp+ v&dqh l`r& hnyxv. ⁸ jsh kymh vk\$yl vhpq lbqr &lmvt vyvm lyly hxsyk hqvr` lmy-hym vyspkm jl-pny h`r& yvh smv. ⁹ hmblyg sd jl-jz vsd jl-mb&r ybv`. ¹⁰ sn`v bsjr mvkyx vdbr tmym ytjbv. ¹¹ lkn yjn bvs\$km jl-dl vms`t-br tqxv mmnv bty gzyt bnytm vl`- tsbv bm krmy-xmd n+jtm vl` tstv `t-yym. ¹² ky ydjty rbym psjykm vj&mym x+`tykm &rry &dyq lqxy kpr v`byvnyv bsjr h+v. ¹³ lkn hmskyl bjt hhy` ydm ky jt rjh hy`. ¹⁴ drsv-+vb v`l-rj lmjn txyv vyhy-kn yvh `lhy-&b`vt `tkm k`sr `mrtm. ¹⁵ sn`v-rj v`hbv +vb vh&ygv bsjr msp+ `vly yxnn yvh `lhy-&b`vt s`ryt yv\$. ¹⁶ lkn kh-`mr yvh `lhy &b`vt `dny bkl-rxbvt m\$pd vbkl-xv&vt y`mr hv-hv vqr`v `kr `l-`bl vm\$pd `l-yvdjy nhy. ¹⁷ vbkl-krmym m\$pd ky-`jbr bqrk `mr yvh. ¹⁸ hvy hmt`vym `t-yvm yvh lmh-zh lkm yvm yvh hv`-xsk vl`-`vr. ¹⁹ k`sr ynv\$ `ys mpny h`ry vpgjv hdb vb` hbyr v\$mk ydv jl-hqyr vnskv hnxs. ²⁰ hl`-xsk yvm yvh vl`-`vr v`pl vl`-ngh lv. ²¹ sn`ty m`\$ty xgykm vl` `ryx bj&rtym. ²² ky `m-tjlv-ly jlvt vmnxtykm l` `r&h vslm mry`ykm l` `by+. ²³ h\$ r mjly hmvn sryk vzmrt nblyk l` `smj. ²⁴ vygl kmym msp+ v&dqh knxl `ytn. ²⁵ hzbxyv vmnxh hgstm-ly bmdbr `rbjym snh byr ysrl. ²⁶ vns`tm `t \$kvt mlkkm v`t kyvn &lmykm kvkb `lhykm `sr jsytm lkm. ²⁷ vhglyty `tkm mhl`h ldmsq `mr yvh `lhy-&b`vt smv.

Chapter 6

¹ hvy hs`nnym b&yvn vhb+xym bhr smrvn nqby r`synt hgvym vb`v lhm byr ysrl. ² jbrv klnh vr`v vlkv msm xmt rbh vrdv gt-plstym h+vbyv mn- hmmlkvt h`lh `m-rb gbvlm mgblkm. ³ hmndym lyvm rj vtgysv sbt xm\$. ⁴ hskbym jl-m+vt sn v\$rxym jl-jrsvtm v`klym krym m&`n vjglym mtvk mrbq. ⁵ hpr+ym jl-py hnbl kdvyd xsbv lhm kly-syr. ⁶ hstym bmzrqy yyn vr`synt smnym ymsxv vl` nxlvl jl-sbr yv\$. ⁷ lkn jth yglv br`s glym v\$ r mrzx \$rvxym. ⁸ nsbj `dny yvh bnpsv n`m-yvh `lhy &b`vt mt`b `nky `t-g`vn yjqb v`rmntyv sn`ty vh\$grty jyr vml`h. ⁹ vhyh `m-yvtrv jsrh `nsym bbyr `xd vmtv. ¹⁰ vns`v dvdv vm\$rpv lhv&y` j&mym mn-hbyr v`mr l`sr byrkyt hbyr hjvd jmk v`mr `p\$ v`mr h\$ ky l` lhzkyr bsm yvh. ¹¹ ky-hnh yvh m&vh vkh hbyr hgdvl r\$y\$ym vhyr hq+n bqjym. ¹² hyr&vn b\$lj \$v\$ym `m-yxrvs bbqym ky-hpktm lr`s msp+ vpry &dqh lljnh. ¹³ hsmxym ll` dbr h`mrym hlv` bxzqnv lqxnv lnv qnym. ¹⁴ ky hnny mqym jlykm byr ysrl n`m-yvh `lhy h&b`vt gvy vlx&v `tkm mlbv` xmt jd-nxl hjrbh.

Chapter 7

¹ kh hr`ny `dny yvh vnh yv&r gby btxlt jlvt hlqs vnh-lqs `xr gzy hmlk. ² vhyh `m-klh l`kvl `t-jsb h`r& v`mr `dny yvh \$lx-n` my yqvm yjqb ky q+n hv`. ³ nxm yvh jl-z`t l` thyh `mr yvh.

⁴ kh hr`ny `dny yvh vnh qr` lrb b`s `dny yvh vt`kl `t-thvm rbh v`klh `t-hxlq. ⁵ v`mr `dny yvh xdl-n` my yqvm yjqb ky q+n hv`. ⁶ nxm yvh jl-z`t gm-hy` l` thyh `mr `dny yvh. ⁷ kh hr`ny vnh `dny n&b jl-xvmt `nk vbydv `nk. ⁸ vy`mr yvh `ly mh-`th r`h jmv\$ v`mr `nk vy`mr `dny hnny sm `nk bqrb jmy ysrl l`-`v\$yp jvd jbvr lv. ⁹ vnsmv bmv ysxq vmqdsy ysrl yxrbv vqnty jl-byt yrbjm bxb. ¹⁰ vyslx `m&yh khn byt-`l `l-yrbjm mlk-ysrl l`mr qsr jlyk jmv\$ bqrb byt ysrl l`-tvkl h`r& lhkyl `t-kl-dbryv. ¹¹ ky-kh `mr jmv\$ bxb ymvt yrbjm vysrl glh yglh mjl `dmtv. ¹² vy`mr `m&yh `l-jmv\$ xzh lk brx-lk `l-`r& yvhdh v`kl-sm lxm vsm tnb`. ¹³ vby-`l l`-tv\$yp jvd lhb` ky mqds-mlk hv` vby mmlkh hv`. ¹⁴ vyjn jmv\$ vy`mr `l-`m&yh l`-nby` `nky vl` bn-nby` `nky ky- bvqr `nky vblv\$ sqmym. ¹⁵ vyqxny yvh m`xry h&`n vy`mr `ly yvh lk hnb` `l-jmy ysrl. ¹⁶ vjth smj dbr-yvh `th `mr l` tnb` jl-ysrl vl` t+yp jl-byt ysxq. ¹⁷ lkn kh-`mr yvh `stk bjyr tznv vbnky vbntyk bxb yplv v`dmtk bxbl txlq v`th jl-`dmh +m`h tmvt vysrl glh yglh mjl `dmtv.

Chapter 8

¹ kh hr`ny `dny yvh vnh klvb qy&. ² vy`mr mh-`th r`h jmv\$ v`mr klvb qy& vy`mr yvh `ly b` hq& `l- jmy ysrl l`-`v\$yp jvd jbvr lv. ³ vhylylv syrvt hykl byvm hhv` n`m `dny yvh rb hpr bkl-mqvm hslyk h\$. ⁴ smjv-z`t hs`pym `byvn vlsbyt jnv-`r&. ⁵ l`mr mty yjbr hxds vnsbyrh sbr vhsbt vnptxh-br lhq+yn `yph vlhgdy l sql vljvt m`zny mrmh. ⁶ lqvt bk\$ p dlym v`byvn bjbvr njlym vmp l br nsbyr. ⁷ nsbj yvh bg`vn yjqb `m-`skx ln&x kl-mjsyhm. ⁸ hjl z`t l`-trgz h`r& v`bl kl-yvsh bh vjlth k`r klh vngrsh vnsqh ky`vr m&rym. ⁹ vhyh byvm hhv` n`m `dny yvh vhb`ty hsms b&hrym vhxsky l`r& byvm `vr. ¹⁰ vhpky xgykm l`bl vkl-syrykm lqynh vhjlyty jl-kl-mtnym sq vjl-kl-r`s qrxh vsmyth k`bl xydy v`xryth kyvm mr. ¹¹ hnh ymym b`ym n`m `dny yvh vhslyty rjb b`r& l`-rjb llxm vl`- &m` lmy ky `m-lsmj `t dbry yvh. ¹² vnjv mym jd-ym vm&pv vjd-mzrx ysv+++ lbqs `t-dbr-yvh vl` ym&`v. ¹³ byvm hhv` ttjlnh hbtvlt hypvt vhbvxrym b&m`. ¹⁴ hnsbjym b`sm smrvn v`mrv xy `lhyk dn vxy drk b`r-sbj vnplv vl`-yqvmv jvd.

Chapter 9

¹ r`yty `t-`dny n&b jl-hmzbx vy`mr hk hkptvr vyrjv h\$ypm vb&jm br`s klm v`xrytm bxb `hrg l`-ynv\$ lhm n\$ vl`-yml+ lhm ply+. ² `m-yxtrv bs`vl msm ydy tqxm v`m-yjlv hsmym msm `vrydm. ³ v`m-yxb`v br`s hkrml msm `xps vlqxtym v`m-y\$trv mngd jyny bqrqj hym msm `&vh `t-hnxs vnskm. ⁴ v`m-ylkv bsby lpny `ybyhm msm `&vh `t-hxrb vhrgtm vsmyty jyny jlyhm lrjh vl` l+vbh. ⁵ v`dny yvh h&b`vt hnvj b`r& vtmvg v`blv kl-yvsby bh vjlth ky`r klh vsqjh ky`r m&rym. ⁶ hbnh bsmym mjlv v`gdtv jl-`r& y\$dh hqr` lmy-hym vyspkm jl- pny h`r& yvh smv. ⁷ hlv` kbny ksyym `tm ly bny ysrl n`m-yvh hlv` `t-ysrl hjlyty m`r& m&rym vplstyym mkptvr v`rm mqyr.

⁸ hnh jyny `dny yvh bmmkh hx+`h vhsmdty `th mjl pny h`dmh `p\$ ky l` hsmyd `smyd `t-byt yjqb n`m-yvh. ⁹ ky-hnh `nky m&vh vhnjvty bkl-hgvym `t-byt ysr`l k`sr ynvj bkbrh vl`-ypvl &rvr `r&. ¹⁰ bxbx ymvtv kl x+y jmy h`mrym l`-tgys vtqdyv bjdynv hrjh. ¹¹ byvm hhv` `qym `t-\$kt dvyd hnplt vgdrtv `t-pr&yhn vhr\$tyv `qym vbnytyh kymy jvlm. ¹² lmjn yyrsv `t-s`ryt `dvm vkl-hgvym `sr-nqr` smy jlyhm n`m- yvh jsh z`t. ¹³ hnh ymym b`ym n`m-yvh vngs xvrs bq&r vdrk jnbym bmsk hzrv vh+ypv hhrym j\$y\$ vkl-hgbjvt ttmvggnh. ¹⁴ vsbty `t-sbvt jmy ysr`l vbnv jrym nsmvt vysbv vn+jv krmym vstv `t-yym vjv gnv v`klv `t-pryhm. ¹⁵ vn+jtyv jl-`dmtm vl` yntsv jvd mjl `dmtm `sr nty lhm `mr yvh `lhyk.

Obadiah

Chapter 1

¹ xzvn jbdyh kh-`mr `dny yvh l`dvm smvjh smjnv m`t yvh v&yr bgvym slx qvmv vnqvmh jlyh lmlxmh. ² hnh q+n ntyk bgvym bzvy `th m`d. ³ zdvn lbk hsy`k skny bxgvy-\$lj mrvm sbtv `mr blbv my yvrdny `r&. ⁴ `m-tgbyh knsr v`m-byv kvkbyv sym qnk msm `vrydk n`m-yvh. ⁵ `m-gnbym b`v-lk `m-svddy lyh `yk ndmyth hlv` ygnbv dym `m- b&rym b`v lk hlv` ys`yrv jllvt. ⁶ `yk nxpsv jsv nbjv m&pnyv. ⁷ jd-hgbvl slxvk kl `nsy brytk hsy`vk yklv lk `nsy slmk lxmky symv mzvr txyk `yn tbvnh bv. ⁸ hlv` byvm hhv` n`m yvh v`bdty xkmym m`dvm vtbvnh mhr jsv. ⁹ vxtv gbvryk tymn lmjn ykrt-`ys mhr jsv mq+l. ¹⁰ mxm\$ `xyk yjqb tk\$kvsh vnkrt ljlvm. ¹¹ byvm jmdk mngd byvm sbvt zrym xylv vnkrym b`v sjrv vjl- yrvslm ydv gvrl gm-`th k`xd mhm. ¹² v`l-tr` byvm-`xyk byvm nkrv v`l-tsmx lbny-yhvdh byvm `bdm v`l-tgdv pyk byvm &rh. ¹³ `l-tbv` bsjr-jmy byvm `ydm `l-tr` gm-`th brjtv byvm `ydv v`l- tslxnh bxylv byvm `ydv. ¹⁴ v`l-tjmd jl-hprq lhkryt `t-ply+yv v`l-t\$gr srydyv byvm &rh. ¹⁵ ky-qrvb yvm-yvh jl-kl-hgvym k`sr jsyt yjsh lk gmlk ysvb br`sk. ¹⁶ ky k`sr stytm jl-hr qdsy ystv kl-hgvym tmyd vstv vljv vhyv klv`hyv. ¹⁷ vbhr &yvn thyh ply+h vhyh qds vyrsv byt yjqb `t mvrshym. ¹⁸ vhyh byt-yjqb `s vbyt yv\$plhbh vbyt jsv lqs vdlqv bhm v`klvm vl`-yhyh sryd lbyt jsv ky yvh dbr. ¹⁹ vyrsv hngb `t-hr jsv vhsplh `t-plstym vyrsv `t-sdh `prym v`t sdh smrvn vbnyvnm `t-hgljd. ²⁰ vglv hxl-hzh lbny ysr`l `sr-knjnym jd-&rpt vglv yrvslm `sr b\$prd ysv `t jry hngb. ²¹ vjlv mvsjym bhr &yvn lsp+ `t-hr jsv vhyth lyvh hmlvkh.

Jonah

Chapter 1

¹ vyhy dbr-yhvh `l-yvnh bn-`mty l`mr. ² qvm lk `l-nynvh hjyr hgdlvh vqr` jlyh ky-jlth rjtm l'pny. ³ vyqm yvnh lbrx trsysh mlpny yhvh vyrd ypv vym&` `nyh b`h trsys vytn skrh vyrd bh lbv` jmhm trsysh mlpny yhvh. ⁴ vyhvh h+y l rvx-gdlvh `l-hym vyhy \$jr-gdvl bym vh`nyh xsbh lhsbr. ⁵ vyyr`v hmlxym vyzjqv `ys `l-`lhyv vy+lv `t-hklym `sr b`nyh `l- hym lhql mjlyhm vyvnh yrd `l-yrkty h\$pynh vyskb vyrdm. ⁶ vyqrb `lyv rb hxb l vy`mr lv mh-lk nr dm qvm qr` `l-`lhyk `vly ytjst h`lhym lnv vl` n`bd. ⁷ vy`mr v `ys `l-rjhv lkv vnpylh gvrlvt vndjh bslmy hrjh hz`t lnv vyplv gvrlvt vypl hgvrl jl-yvnh. ⁸ vy`mr v `lyv hgydh-n` lnv b`sr lmy-hrjh hz`t lnv mh-ml`ktk vm`yn tbv` mh `r&k v`y-mzh jm`th. ⁹ vy`mr `lyhm jbry`nky v`t-yhvh `lhy hsmym`ny yr` `sr-jsh`-t-hym v`t-hybsh. ¹⁰ vyyr`v h`nsym yr`h gdvlh vy`mr v `lyv mh-z`t jsyt ky-ydjv h`nsym ky-mlpny yhvh hv` brx ky hgyd lhm. ¹¹ vy`mr v `lyv mh-njsh lk vystq hym mjlynv ky hym hvlk v\$jr. ¹² vy`mr `lyhm s`vny vh+y lny `l-hym vystq hym mjlykm ky yvdj `ny ky bsly h\$jr hgdlv hzh jlykm. ¹³ vyxtrv h`nsym lhsyb `l-hybsh vl` yklv ky hym hvlk v\$jr jlyhm. ¹⁴ vyqr`v `l-yhvh vy`mr v `nh yhvh `l-n` n`bdh bnps h`ys hzh v`l- ttn jlynv dm nqy` ky-`th yhvh k`sr xp&t jsyt. ¹⁵ vys`v `t-yvnh vy+lvh `l-hym vyjmd hym m'zjpv. ¹⁶ vyyr`v h`nsym yr`h gdvlh `t-yhvh vyzbxv-zbx lyhvh vydrv ndrym.

Chapter 2

¹ vymn yhvh dg gdvl l'blj `t-yvnh vyhy yvnh bmjy hdg slsh ymym vslsh lylvt. ² vytpll yvnh `l-yhvh `lhyv mmjy hdgh. ³ vy`mr qr`ty m&r h ly `l-yhvh vyjnny mb+n s`vl svjty smjt qvly. ⁴ vtslykny m&vlh blbb ymym vnrh y\$bbny kl-msbryk vglyk jly jbrv. ⁵ v`ny `mrty ngrsty mngd jynyk `k`v\$yp lhby+ `l-hykl qdsk. ⁶ `ppvny mym jd-nps thvm y\$bbny \$vp xbvs lr`sy. ⁷ lq&by hrym yrdty h`r& brxyh bjdy l'vlm vtjl msxt xyy yhvh `lhy. ⁸ bhtj+p jly npsy `t-yhvh zkrty vt'bv` `lyk t'p'ty `l-hykl qdsk. ⁹ msmrym hbly-sv` x\$dm yjz'bv. ¹⁰ v`ny bqvl tvdh `zbxh-lk `sr ndrty `slmh ysvjth lyhvh. ¹¹ vy`mr yhvh ldg vyq` `t-yvnh `l-hybsh.

Chapter 3

¹ vyhy dbr-yhvh `l-yvnh snyt l`mr. ² qvm lk `l-nynvh hjyr hgdlvh vqr` `lyh `t-hqry`h `sr `nky dbr `lyk. ³ vyqm yvnh vylk `l-nynvh kdbr yhvh vnynvh hyth jyr-gdlvh l`lhym mhlk slst ymym. ⁴ vyxl yvnh lbv` bjyr mhlk yvm `xd vyqr` vy`mr jvd `rbjym yvm vnynvh nhpkt. ⁵ vy`mynv `nsy nynvh b`lhym vyqr`v-&vm vylbsv sqym mgdvlm vjd- q+nm. ⁶ vygj h'dbr `l-mlk nynvh vyqm mk\$`v vyjbr`drtv mjlyv vyk\$ sq vysb jl-h`pr. ⁷ vyzjq vy`mr bnyvnh m+jm hmlk vgdlyv l`mr h`dm vhbh'mh hbqr vh&`n `l-y+jmv m`vmh `l-yrvjv vmym `l-ystv. ⁸ vytk\$ v sqym h`dm vhbh'mh vyqr`v `l-`lhym bxzqh vysbv `ys mdrkv hrjh vmn-hxm\$ `sr bkpyhm. ⁹ my-yvdj ysvb vnxm h`lhym vsb

mrxrvn `pv vl` n`bd. ¹⁰ vyr` h`lhym `t-mjsyhm ky-sbv mdrkm hrjh vynxm h`lhym jl-hrjh `sr-dbr ljsvt-lhm vl` jsh.

Chapter 4

¹ vyrj `l-yvnh rjh gdvlh vyxr lv. ² vytpll `l-yvh vy`mr `nh yvh hlv`-zh dbry jd-hyvtj jl-`dmtj jl-kn qdmtj lbrx trsysh ky ydjty ky `th `l-xnvn vrxvm `rk `pym vrb-x\$d vnxm jl-hrjh. ³ vjth yvh qx-n` `t-npsy mmny ky +vb mvty mxyy. ⁴ vy`mr yvh hhy+b xrh lk. ⁵ vy&` yvnh mn-hjyr vysb mqdm ljyr vyjs lv sm \$kh vysb txtyh b&l jd `sr yr`h mh-yhyh bjyr. ⁶ vymn yvh-`lhym qyqyv vyjl mjlyvnh lhyvt &l jl-r`sv lh&yl lv mrjtv vysmx yvnh jl-hqyqyv smxh gdvlh. ⁷ vymn h`lhym tvlvt bjlvt hsr lmxrt vtk `t-hqyqyv vyybs. ⁸ vyhy kzrx hsms vymn `lhym rvx qdym xrsyt vtk hsms jl-r`s yvnh vytlp vys`l `t-npsv lmv vy`mr +vb mvty mxyy. ⁹ vy`mr `lhym `l-yvnh hhy+b xrh-lk jl-hqyqyv vy`mr hy+b xrh-ly jd-mvt. ¹⁰ vy`mr yvh `th x\$tl-hqyqyv `sr l`-jmlt bv vl` gdlvt sbn-lylh hyh vbn-lylh `bd. ¹¹ v`ny l` `xv\$ jl-nynvh hjyr hgdvlh `sr ys-bh hrbh mstym-jsrh rbv `dm `sr l`-ydj byn-ymynv lsm`lv vbhmb rbh.

Micah

Chapter 1

¹ dbr-yvh `sr hyh `l-mykh hmrsty bymy yvtm `xz yxzqyh mlky yvhdh `sr-xzh jl-smrvn vyrvslm. ² smjv jmy m klm hqsyby `r& vml`h vyhy `dny yvh bkm ljd `dny mhykl qdsv. ³ ky-hnh yvh y&` mmqvmv vyrd vdrk jl-bmvty `r&. ⁴ vnm\$v hhrym txtyv vhmjym ytbqjv kdvg mpy h`s kmym mgrym bmvrd. ⁵ bpsj yjqb kl-z`t vbx+`vt byt ysrl my-psj yjqb hlv` smrvn vmy bmvty yvhdh hlv` yrvslm. ⁶ vsmtj smrvn lly hsdh lm+jy krm vhgry lgy `bnyh vy\$dyh `glh. ⁷ vkl-p\$ylyh yktv vkl-`tnnyh ysrvp b`s vkl-j&byh `sym smmh ky m`tnn zvnh qb&h vjd-`tnn zvnh ysvbv. ⁸ jl-z`t `p\$dh v`ylyh `ylkh syll vjrvm `jsh m\$pd ktnym v`bl kbvnt yjnh. ⁹ ky `nvsh mkvtyh ky-b`h jd-yvhdh ngj jd-sjr jmy jd-yrvslm. ¹⁰ bgt `l-tgydv bkv `l-tbkv bbyl lprh jpr htplsty. ¹¹ jbry lkm yvsbt spyr jryh-bst l` y&`h yvsbt &`nn m\$pd byt h`&l yqx mkm jmdtv. ¹² ky-xlh l+vb yvsbt mrvt ky-yrd rj m`t yvh lsjr yrvslm. ¹³ rtm hmrkbh lrks yvsbt lkys r`syx x+`t hy` lbt-&yvny ky-bk nm&`v psjy ysrl. ¹⁴ lkn tny slvxym jl mvrst gt byt `kzyb l`kzb lmlky ysrl. ¹⁵ jd hyrs `by lk yvsbt mrsh jd-jdlm ybv` kbvd ysrl. ¹⁶ qrxv vgyz jl-bny tjnvyk hrxbv qrxtk knsr ky glv mmk.

Chapter 2

¹ hvv xsby-`vn vpjly rj jl-mskbvtm b`vr hbqr yjsvh ky ys-l`l ydm. ² vxmdv sdtv vgzlv vbtym vns`v vjsqv gbr vbytv v`ys vnxltv. ³ lkn kh `mr yvhv hnny xsb jl-hmspxh hz`trjh `sr l`-tmysv msm &v`rtykm vl` tlkv rvmh ky jt rjh hy`. ⁴ byvm hhv` ys` jlykm msl vnvh nhy nyh `mr sddv nsdvn xlv jmy ymyr `yk ymys ly lsvbb sdyv yxlq. ⁵ lkn l`-yhyh lk mslyk xbl bgvrl bqlh yvh. ⁶ l-t+pv y+yvvn l`-y+pv l`lh l` y\$g klmvt. ⁷ h`mvr byt-yjqb hq&r rvx yvhv `m-`lh mjlyv hlv` dbry yy+ybv jm hysr hvk. ⁸ v`tmvl jmy l`vyb yqvmm mmvl slmh `dr tps+vn mjbrym b+x svby mlxmh. ⁹ nsy jmy tgrsvn mbyt tjngyh mj llyh tqxv hdry lylv. ¹⁰ qvmv vlkv ky l`-z`thmnvxh bjbvr +m`h txbl vxbl nmr&. ¹¹ lv-`ys hlk rvx vsqr kzb `+p lk llyn vlskr vhyh m+yp hjm hzh. ¹² `p `p yjqb klk qb& `qb& s`ryt ysrl yxd `symv k&`n b&r h kjdr btvk hbrv thymh m`dm. ¹³ jl hpr& lpyhm pr&v vyjbrv sjr vy&`v bv vyjbr mlkm lpyhm vyvh br`sm.

Chapter 3

¹ v`mr smjv-n` r`sy yjqb vq&yny byt ysrl hlv` lkm ldjt `t- hmsp+. ² sn`y +vb v`hby rjh gzly jvrm mjlyhm vs`rm mj l&mvmt. ³ v`sr `klv s`r jmy jvrm mjlyhm hpsy+v v`t-j&mtym p&xv vprsv k`sr b\$yr vkbsr btvk qlxt. ⁴ `z yzjqv `l-yvhv vl` yjnh `vtm vy\$tr pnyv mhm bjt hhy` k`sr hrjv mjlyhm. ⁵ kh `mr yvhv jl-hnby`ym hmtjym `t-jmy hnskym bsnyhm vqr`v slvm v`sr l`-ytn jl-pyhm vqdsv jlyv mlxmh. ⁶ lkn lylh lkm mxzvn vxskh lkm mq\$m vb`h hsms jl-hnby`ym vqdr jlyhm hyvm. ⁷ vbsv hxzym vxprv hq\$mym vj+v jl-spm klm ky `yn mjnh `lhy. ⁸ v`vlm `nky ml`ty kx `t-rvx yvhv vmsp+ vgbvrh lhgyd lyjqb psjv vlysr`l x+`tv. ⁹ smjv-n` z`tr`sy byt yjqb vq&yny byt ysrl hmtjym msp+ v`t kl-hysrh yjqsv. ¹⁰ bnh &yvn bdmym vyrvslm bjvlh. ¹¹ r`syh bsxd ysp+v vknyh bmxyr yvrv vnby`yh bk\$p yq\$mv vjl- yvhv ysjn l`mr hlv` yvhv bqrbnv l`-tbv` jlyv rjh. ¹² lkn bgllkm &yvn sdh txrs vyrvslm jyn thyh vhr hbyt lmvtyr.

Chapter 4

¹ vhyh b`xryt hymym yhyh hr byt-yvhv nkvv br`s hhyr vns` hv` mgbjvt vnhrv jlyv jmy. ² vhlkv gvym rbyv v`mrv lkv vnjlh `l-hr-yvhv v`l-byt `lhy yjqb vyvrnv mdrkyv vnlk b`rxyv ky m&yvn t&`tvr vdr-yvhv myrvslm. ³ vsp+ byn jmyv rbyv vlvkyx lgvym j&mym jd-rxvq vktv xrbtyhm l`tym vxnytyhm lmzmrvt l`-ys`v gvy `l-gvy xrb vl`-ylmdvn jvd mlxmh. ⁴ vysbv `ys txt gpnv vtvt t`ntv v`yn mxryd ky-py yvhv &b`vt dbr. ⁵ ky kl-hjmym ylv `ys bsm `lhyv v`nxnv nlk bsm-yvhv `lhyv lylv vjd. ⁶ byvm hhv` n`m-yvhv `ph h&ljh vhdhxh `qb&h v`sr hrjty. ⁷ vsmtv `t-h&ljh ls`ryt vnhl`h lgyv j&vm vmlk yvhv jlyhm bhr &yvn mjth vjd-jvlm. ⁸ v`th mgdl-jdr jpl

bt-&yvn jdyk t`th vb`h hmmslh hr`snh mmlkt lbt-yrvslm. ⁹ jth lmh tryjy rj hmlk `yn-bk `m-yvj&k
 `bd ky-hxzyqk xyl kyvldh. ¹⁰ xvly vgxy bt-&yvn kyvldh ky-jth t&`y mqryh vsknt bsdh vb`t jd-bbl
 sm tn&ly sm yg`lk yvhv mkp `ybyk. ¹¹ vjth n`\$pv jlyk gvym rbym h`mrym txnp vtxz b&yvn
 jynynv. ¹² vhmh l` ydjv mxsbvt yvhv vl` hbynv j&tv ky qb&m kjmyr grnh. ¹³ qvmy vdvsvy bt-&yvn
 ky-qrnk `sym brzl vpr\$tyk `sym nxvsh vhdqvt jmym rbym vhxrmt ylvh b&jm vxylm l`dvn
 kl-h`r&. ¹⁴ jth ttgddy bt-gdvd m&vr sm jlynv bsb+ ykv jl-hlxy `t sp+ ysr`l.

Chapter 5

¹ v`th byt-lxm `prth &jyr lhyvt b`lpy yhvdh mmk ly y&` lhyvt mvsl bysr`l vmv&`tyv mqdm
 mymy jvml. ² lkn ytnm jd-jt yvldh yldh vytr `xyv ysvbvn jl-bny ysr`l. ³ vjmd vrjh bjz yvhv bg`vn
 sm yvhv `lhyv vysbv ky-jth ygdj jd- `p\$y-`r&. ⁴ vhyh zh slvm `svr ky-ybv` b`r&nv vky ydrk
 b`rmntynv vhmnnv jlyv sbjh rjym vsmnh n\$yky `dm. ⁵ vrjv `t-`r& `svr bxbv v`-`r& nmrdbptxyh
 vh&yl m`svr ky-ybv` b`r&nv vky ydrk bgbvlnv. ⁶ vhyh s`ryt yjqb bqrj jmym rbym k+l m`t yvhv
 krbybym jly-jsb `sr l`-yqvh l`ys vl` yxyl lbny `dm. ⁷ vhyh s`ryt yjqb bgvym bqrj jmym rbym k`ryh
 bbhmv yjr kkpvr bjdry-&`n `sr `m jbr vrm\$ v+rp v`yn m&yl. ⁸ trm ydk jl-&ryk vkl-`ybyk ykrtv.
⁹ vhyh byvm-hhv` n`m-yvhv vkrty \$v\$yk mqrbk vh`bdty mrkbtlyk. ¹⁰ vkrty jry `r&k vhr\$ty
 kl-mb&ryk. ¹¹ vkrty kspym mydk vmjvnnym l` yhyv-lk. ¹² vkrty p\$ylyk vm&bvtlyk mqrbk
 vl`-tstxvh jvd lmjsh ydyk. ¹³ vntsty `syryk mqrbk vhsmdty jryk. ¹⁴ vjsyty b`p vbxmh nqm `t-hgvym
 `sr l` smjv.

Chapter 6

¹ smjv-n` `t `sr-yvhv `mr qvm ryb `t-hhrym vtsmjnh hgbjvt qvlk. ² smjv hrym `t-ryb yvhv
 vh`tnym m\$dy `r& ky ryb lyvhv jm-jmv vjm-ysr`l ytvkx. ³ jmy mh-jsyty lk vmh hl`tyk jnh by. ⁴
 ky hjlytk m`r& m&rym vmbyt jbdym pdytyk v`slx lpyk `t-msh `hrn vmrym. ⁵ jmy zkr-n` mh-yj&
 blq mlk mv`b vmh-jnh `tv bljm bn-bjvr mn- hs+ym jd-hglgl lmjn djt &dqvt yvhv. ⁶ bmh `qdm
 yvhv `kp l`lhy mrvm h`qdmnv bjvlvt bjglym bny snh. ⁷ hyr&h yvhv b`lpy `ylym brbbvt nxly-smn
 h`tn bkvyr psjy pry b+ny x+`t npsy. ⁸ hgyd lk `dm mh-+vb vmh-yvhv dvrs mmk ky `m-jsvt msp+
 v`hbt x\$d vh&nj lkt jm-`lhyk. ⁹ qvl yvhv ljyr yqr` vtvsyh yr`h smk smjv m+h vmy yjdh. ¹⁰ jvd
 h`s byt rsj `&rvt rsj v`ypt rzvn zjvmh. ¹¹ h`zkh bm`zny rsj vbky\$ `bny mrmh. ¹² `sr jsyryh ml`v
 xm\$ vysbyh dbrv-sqr vlsvnm rmyh bpyhm. ¹³ vgm-`ny hxlyty hkvtk hsmm jl-x+`tk. ¹⁴ `th t`kl vl`
 tsbj vysxk bqrk vt\$g vl` tply+ v`sr tply+ lxbv `tn. ¹⁵ `th tzrj vl` tq&vr `th tdrk-zyt vl`-t\$vk smn
 vtyrsv vl` tsth- yyn. ¹⁶ vystmr xqvt jmry vkl mjsh byt-`x`b vtlkv bmj&vtm lmjn tty `tk lsmh vysbyh
 lsrqh vxrpt jmy ts`v.

Chapter 7

¹ lly ly ky hyyty k`\$py-qy& kjllt b&yr `yn-`skvl l`kvl bkvrh `vth npsy. ² `bd x\$yd mn-h`r& vvsr b`dm `yn klm ldmym y`rbv `ys `t-`xyhv y&vdv xrm. ³ jl-hrj kpym lhy+yb hsr s`l vhspl+ bslvm vhgdlv dbr hvt npsv hv` vyjbtvh. ⁴ +vbm kxdq ysr mm\$vkx yvm m&pyk pqdtk b`h jth thyh mbvktm. ⁵ `l-t`mynv brj `l-tb+ xv b`lvp mskbt xyqk smr ptxy-pyk. ⁶ ky-bn mnbl `b bt qmh b`mh klh bxmth `yby `ys `nsy bytv. ⁷ v`ny byhvh `&ph `vxyll l`lhy yszy ysmjny `lhy. ⁸ `l-tsmxy `ybty ly ky nplty qmty ky-`sb bxsk yvhv `vr ly. ⁹ zjp yvhv `s` ky x+`ty lv jd `sr yryb ryby vjsh msp+y yv&y`ny l`vr `r`h b&dqtv. ¹⁰ vtr` `ybty vtk\$h bvsh h`mrh `ly `yv yvhv `lhyk jyny tr`ynh bh jth thyh lmmr\$ k+y+ xv&vt. ¹¹ yvm lbnvt gdryk yvm hhv` yrqx-xq. ¹² yvm hv` vjdyk ybv` lmnv `svr vjry m&vr vlmny m&vr vjd-nhr vym mym vhr hhr. ¹³ vhyth h`r& lsmmh jl-ysbyh mpny mjlyhm. ¹⁴ rjh jmk bsb+k &`n nxltk skny lbdd yjr btvk krml yrjv bsn vgljd kymy jvlm. ¹⁵ kymy &`tk m`r& m&rym `r`nv npl`vt. ¹⁶ yr`v gvym vybsv mkl gbvrtm ysymv yd jl-ph `znyhm txrsnh. ¹⁷ ylxxv jpr knxs kzxly `r& yrgzv mm\$grtyhm `l-yhvh `lhynv ypxdv vyr`v mmk. ¹⁸ my-`l kmvk ns` jvn vjbr jl-psj ls`ryt nxlvt l`-hxzyq ljd `pv ky-xp& x\$d hv`. ¹⁹ ysvb yrsmnv ykbs jvntynv vtslyk bm&lvt ym kl-x+`vtm. ²⁰ ttn `mt lyjqb x\$d l`brhm `sr-nsbjt l`btynv mymy qdm.

Nahum

Chapter 1

¹ ms` nynvh \$pr xzvn nxvm h`lqsy. ² `l qnv` vnqm yvhv nqm yvhv vbjl xmh nqm yvhv l&ryv vnv+r hv` l`ybyv. ³ yvhv `rk `pym vgdvl-kx vnqh l` ynqh yvhv b\$vpv vbsjrh drkv vjnn `bq rglyv. ⁴ gvjr bym vybshv vkl-hnhrvt hxryb `mll bsn vkrm l vprx lbnvn `mll. ⁵ hrym rjzv mmnv vhgbyvt htmggv vts` h`r& mpnyv vtbl vkl-ysby bh. ⁶ lpony zjmv my yjmvd vmy yqvm bxrvn `pv xmtv ntkh k`s vh&rym nt&v mmnv. ⁷ +vb yvhv lmjvz byvm &rh vydj x\$y bv. ⁸ vbs+p jbr klh yjsh mqvmh v`ybyv yrdp-xsk. ⁹ mh-txsbvn `l-yhvh klh hv` jsh l`-tqvm pjmy &rh. ¹⁰ ky jd-\$rym \$bkym vk\$b`m \$bv`ym `klv kqs ybs ml`. ¹¹ mmk y&` xsb jl-yhvh rjh yj& blyjl. ¹² kh `mr yvhv `m-slmym vkn rbym vkn ngzv vjbr vjntk l` `jnk jvd. ¹³ vjth `sbr m+hv mjlyk vmv\$rtk `ntq. ¹⁴ v&vh jlyk yvhv l`-yzyj msmk jvd mbyl `lhyk `kryt p\$l vm\$kh `sym qbrk ky qlvt.

Chapter 2

¹ hnh jl-hhrym rgly mbsr msmyj slvm xgy yhvdh xgyk slmy ndryk ky l` yv\$yp jvd ljbvr-bk blyjl klh nkrt. ² jlh mpy& jl-pnyk n&vr m&rh &ph-drk xzq mtynm `m& kx m`d. ³ ky sb yvhv

`t-g`vn yjqb kg`vn ysrl ky bqqvm bqqym vzmryhm sxtv. ⁴ mgn gbryhv m`dm `nsy-xyl mtljym b`s-pldvt hrkb byvm hkynv vhbrym hrjlv. ⁵ bxv&vt ythvllv hrkb ystqsqvn brxbvt mr`yhn klpydm kbrqym yrv&&v. ⁶ yzkr `dyryv ykslv bhkvtm ymhrv xvmth vhkn h\$kk. ⁷ sjry hnhrvt nptxv vhhykl nmvg. ⁸ vh&b glth hjlth v`mhtyh mnhgvt kqvl yvnyv mtppt jl-lbbhn. ⁹ vnynvh kbrkt-mym mymy hy`vhmh n\$ym jmdv jmdv v`yn mpnh. ¹⁰ bzv k\$P bzv zhb v`yn q&h ltkvnh kbd mkl kly xmdh. ¹¹ bvqh vmbvqh vmbqlh vlb nm\$ vpq brkym vxlxlh bkl-mtnym vyny klm qb&v p`rvr. ¹² `yh mjvn `ryvt vmrjh hv`lkprym `sr hlk `ryh lby`sm gvr `ryh v`yn mxryd. ¹³ `ryh +rp bdy grvtyv vmxnq llb`tyv vuml`+rp xryv vmjntyv +rph. ¹⁴ hnny `lyk n`m yvh &b`vt vhbjrty bjsn rkbh vkpyryk t`kl xrb vkrty m`r& +rpk vl`-ysmj jvd qvl ml`kkh.

Chapter 3

¹ hvy jyr dmym klh kxs prq ml`h l`ymys +rp. ² qvl sv+ vqvl rjs `vpn v\$v\$ dhr vmrkbh mrqdh. ³ prs mjlh vlhb xrb vbrq xnyt vrb xll vkbd pgr v`yn q&h lgyv ykslv bgvytm. ⁴ mrb znvny zvnv +vbt xn bjlt kspym hmkrv gvyv bznvnyh vmspxvt bkspyh. ⁵ hnny `lyk n`m yvh &b`vt vglyty svlyk jl-pnyk vhr`yty gvyv mjrk vmmlkvt qlvnk. ⁶ vhslyk jlyk sq&yv vnblyk vsmyk kr`y. ⁷ vhyh kl-r`yk ydvd mmk v`mr sddh nynvh my ynv l m`yn `bqs mnxmym lk. ⁸ hty+by mn`mvn hysbh by`rym mym \$byb lh `sr-xyl ym mym xvmth. ⁹ kvs j&mh vm&rym v`yn q&h pv+ vlvbym hyv bjzrtk. ¹⁰ gm-hy`lgth hlkh bsby gm jlyh yr+sv br`s kl-xv&vt vjl- nkbdyh ydv gvrl vkl-gdvlyh rtqv bzqym. ¹¹ gm-`t tskry thy njlmh gm-`t tbqsy mjzv m`vyb. ¹² kl-mb&ryk t`nym jm-bkvyrm `m-ynvjv vnplv jl-py `vkl. ¹³ hnh jmk nsym bqrk l`ybyk ptvx nptxv sjry `r&k `klh `s bryxyk. ¹⁴ my m&vr s`by-lk xzqy mb&ryk b`y b+y+ vrm\$y bxmr hxzyqy mlbn. ¹⁵ sm t`klk `s tkrytk xrb t`kl kylq htkbd kylq htkbdy k`rbh. ¹⁶ hrbyt rklyk mkvkby hsmym ylq ps+ vyjp. ¹⁷ mnzryk k`rbh v+p\$ryk kgvb gby hxvnyv bgdrvt byvm qrh sms zrxh vnvdd vl`-nvdj mqvmv `ym. ¹⁸ nmv rjyk mlk `svr ysknv `dyryk npsv jmk jl-hhrym v`yn mqb&. ¹⁹ `yn-khh lsbrk nxlh mktk kl smjy smjk tqjv kp jlyk ky jl-my l`-jbrh rjtk tmyd.

Habakkuk

Chapter 1

¹ hms` `sr xzh xbqvq hnby`. ² jd-`nh yvh svjty vl` tsmj `zjq `lyk xm\$ vl` tvsyj. ³ lmh tr`ny `vn vjml tby+ vsd vxm\$ lngdy vyhy ryb vmdvn ys`. ⁴ jl-kn tpgv tvrh vl`-y&`ln&x msp+ ky rsj mkyr `t-h&dyq jl-kn y&`msp+ mjql. ⁵ r`v bgvym vhby+v vhtmhv tmhv ky-pjl pjl bymykm l` t`mynv ky y\$pr. ⁶ ky-hnny mqym `t-hksdym hgvy hmr vhnmhr hhvkl lmrxyb-`r& lrst msknvt l`-lv.

⁷ym vnvr` hv` mmnv msp+v vs`tv y&`. ⁸vqlv mnmrym \$v\$yv vxdv mz`by jrb vpsv prsyv vprsyv mrxvq yb`v yjpv knsr xs l`kvl. ⁹klh lxm\$ ybv` mgmt pnyhm qdymh vy`\$p kxvl sby. ¹⁰vhv` bmlkym ytql\$ vrznym msxq lv hv` lkl-mb&r ysqx vy&br jpr vylkdh. ¹¹`z xlp rvx vyjbr v`sm zv kxv l`lhv. ¹²hlv` `th mqdm yvhv `lhy qdsy l` nmvt yvhv lmsp+ smtv v&vr lhvkyx y\$dtv. ¹³+hvr jynym mr`vt rj vhby+ `l-jml l` tvkl lmh tby+ bvgdym txrys bblj rsj &dyq mmmv. ¹⁴vtjsh `dm kdgy hym krms l`-msl bv. ¹⁵klh bxkh hjlh ygrhv bxrmv vy`\$phv bmkmrtv jl-kn ysmx vygy. ¹⁶jl-kn yzbx lxrmv vyq+r lmkmtv ky bhmh smn xlqv vm`klv br`h. ¹⁷hjl kn yryq xrmv vtmyd lhrq gvym l` yxmv.

Chapter 2

¹jl-msmrty `jmdh v`ty&bh jl-m&vr v`&ph lr`vt mh-ydbr-by vmh `syb jl-tvkxty. ²vjynny yvhv vy`mr ktvb xzvn vb`r jl-hlxvt lmjn yrv& qvr` bv. ³ky jvd xzvn lmvjd vypx lq& vl` ykzb `m-ytmhnh xkh-lv ky-b` yb` l` y`xr. ⁴hnh jplh l`-ysrh npsv bv v&dyq b`mvntv xxyh. ⁵v`p ky-hyyn bvgd gbr yhyr vl` ynvh `sr hrxyb ks`vl npsv vhw` kmvt vl` ysbj vy`\$p `lyv kl-hgvym vyqb& `lyv kl-hjmym. ⁶hlv`-`lh klm jlyv msl ys`v vmly&h xydvt lv vy`mr hvy hmrh l`- lv jd-mty vmkbyd jlyv jb+y+. ⁷hlv` ptj yqvmv nskyk vyq&v mzzjyk vhyyt lms\$vt lmv. ⁸ky `th slvt gvym rbym yslvk kl-ytr jmym mdmy `dm vxm\$-`r& qryh vkl-ysby bh. ⁹hvy b&j b&j rj lbytv lsvm bmrvm qnv lhn&l mkp-rj. ¹⁰yj&t bst lbytk q&vt-jmym rbym vxv+` npsk. ¹¹ky-`bn mqyr tzjq vkpy\$ mj& yjnnh. ¹²hvy bnh jyr bdmym kvvnn qryh bjvlh. ¹³hlv` hnh m`t yvhv &b`vt vyygfv jmym bdy-`s vl`mym bdy-ryq yjpv. ¹⁴ky tml` h`r& ldjt `t-kbvd yvhv kmym yk\$y jl-ym. ¹⁵hvy msqh rjhv m\$px xmtk v`p skr lmjn hby+ jl-mjvryhm. ¹⁶sbjt qlvn mkbvd sth gm-`th vjrl t\$vb jlyk kv\$ ymyn yvhv vqyqlvn jl-kbvd. ¹⁷ky xm\$ lbnvn yk\$y vsd bhmvt xxytn mdmy `dm vxm\$-`r& qryh vkl- ysby bh. ¹⁸mh-hvjyl p\$l ky p\$lv y&rv m\$kh vmvrh sqr ky b+x y&r y&rv jlyv ljsvt `lylym `lmym. ¹⁹hvy `mr lj& hqy&h jvry l`bn dvmm hv` yvrh hnh-hv` tpvs zhb vk\$y vkl-rvx `yn bqrhv. ²⁰vylvh bhykl qdsv h\$ mpnyv kl-h`r&.

Chapter 3

¹tplh lxbqvq hnby` jl sgyntv. ²yvhv smjty smjk yr`ty yvhv pjlk bqrb snym xyyhv bqrb snym tvdyj brgz rxm tzkvr. ³`lvh mtymn ybv` vqdvs mhr-p`rn \$lh k\$y smym hvdv vthltv ml`h h`r&. ⁴vngk k`vr thyh qrnym mydv lv vsm xbyvn jzh. ⁵lpnyv ylk dbr vy&` rsp lrglyv. ⁶jmd vymdd `r& r`h vytr gvym vytp&&v hrry-jd sxv gbjvt jvlm hlykvt jvlm lv. ⁷txt `vn r`yty `hly kvsn yrgzvn yryjvt `r& mdyn. ⁸hbnhrym xrh yvhv `m bnhrym `pk `m-bym jbrtk ky trkb jl-\$v\$y k mrkbyk ysvjh. ⁹jryh tjvr qstk sbjvt m+vt `mr \$lh nhrvt tbqj-`r&. ¹⁰r`vk xyylv hrym zrm mym jbr ntn thvm

qvlv rvm ydyhv ns`. ¹¹ sms yrx jmd zblh l`vr x&yk yhlkv lngh brq xnytk. ¹² bzjm t&jd-`r& b`p tdvs gvym. ¹³ y&t lysj jmk lysj `t-msyxk mx&t r`s mbyt rsj jrvt y\$vd jd- &v`r \$lh. ¹⁴ nqbt bm+yv r`s przv y\$jr lhy&ny jly&tm kmv-l`kl jny bm\$tr. ¹⁵ drkt bym \$v\$yk xmr mym rbym. ¹⁶ smjty vtrgz b+ny lqvl &llv spty ybv` rqb bj&my vttxy `rgz `sr `nvx lyvm &rh ljlvt ljm ygvdnv. ¹⁷ ky-t`nh l`-tprx v`yn ybvl bgpny kxs mjsh-zyt vsdmvt l`-jsh `kl gZR mmklh &`n v`yn bqr brptym. ¹⁸ v`ny byhvh `jlvzh `gylh b`lhy yszy. ¹⁹ yhvh `dny xyly vysm rgly k`ylvt vjl bmvty ydrkny lmn&x bngynvty.

Zephaniah

Chapter 1

¹ dbr-yhvh `sr hyh `l-&pnyh bn-kvsy bn-gdlyh bn-`mryh bn-xzqyh bymy y`syhv bn-`mvn mlk yhvdh. ² `p`p kl mjl pny h`dmh n`m-yhvh. ³ `p`dm vbhmlh `p jvp-hsmym vdgy hym vhmkslv t-hrsjym vkrty `t-h`dm mjl pny h`dmh n`m-yhvh. ⁴ vn+yty ydy jl-yhvdh vjl kl-yvsby yrvslm vkrty mn-hmqvm hzh `t-s`r hbjl `t-sm hkmrym jm-hkhnym. ⁵ v`t-hmstxvym jl-hggvt l&b` hsmym v`t-hmstxvym hnsbjym lyhvh vhsbjym bmlkm. ⁶ v`t-hn\$vgym m`xry yhvh v`sr l`-bqsv `t-yhvh vl` drshv. ⁷ h\$ mpny `dny yhvh ky qrvb yvm yhvh ky-hkyn yhvh zbx hqdys qr`yv. ⁸ vhyh byvm zbx yhvh vpdqdy jl-hsrym vjl-bny hmlk vjl kl-hlbsym mlbvs nkry. ⁹ vpdqdy jl kl-hdvlj jl-hmptn byvm hhv` hmml`ym byt `dnyhm xm\$ vmrmh. ¹⁰ vhyh byvm hhv` n`m-yhvh qvl &jqh msjr hdgym vyllh mn-hmsnh vsbr gdvl mhgbjvt. ¹¹ hylylv ysby hmktz ky ndmh kl-jm knjn nkrtv kl-n+yly k\$p. ¹² vhyh bjt hhy` xps `t-yrvslm bnrvt vpdqdy jl-h`nsym hqp`ym jl-smryhm h`mrym blbbm l`-yy+yb yhvh vl` yrj. ¹³ vhyh xylm lms\$h vbtyhm lsmmh vbnv btym vl` ysbv vn+jv krmym vl` ystv `t-yynm. ¹⁴ qrvb yvm-yhvh hgdlv qrvb vmhr m`d qvl yvm yhvh mr &rx sm gbvr. ¹⁵ yvm jbrh hyvm hhv` yvm &rh vm&vqh yvm s`h vmsv`h yvm xsk v`plh yvm jnn vjrpl. ¹⁶ yvm svpr vtrvjh jl hjrym hb&rvt vjl hpnvt hgbhvt. ¹⁷ vh&rtv l`dm vhlkv kjvrym ky lyhvh x+`v vspk dmm kjpr vlxmm kglym. ¹⁸ gm-k\$pm gm-zhbm l`-yvkl lh&ylm byvm jbrt yhvh vb`s qn`tv t`kl kl-h`r& ky-klh `k-nbhlh yjsh `t kl-ysby h`r&.

Chapter 2

¹ htqvsv vqvsv hgyv l` nk\$p. ² b+rm ldt xq km& jbr yvm b+rm l`-ybv` jlykm xrvn `p-yhvh b+rm l`-ybv` jlykm yvm `p-yhvh. ³ bqsv `t-yhvh kl-jnv y h`r& `sr msp+v pjlv bqsv-&dq bqsv jnvh `vly t\$trv byvm `p-yhvh. ⁴ ky jzh jzvbh thyh v`sqlvn lsmmh `sdvd b&hrym ygrsvh vjqrn tjqr. ⁵ hvy ysby xbl hym gvy krtym dbr-yhvh jlykm knjn `r& plstym vh`bdtyk m`yn yvsb. ⁶ vhyth xbl

hym nvt krt rjym vgdrvt &`n. ⁷ vhyh xbl ls`ryt byt yhvdh jlyhm yrjvn bbty `sqlvn bjrb yrb&vn ky ypqdm yvhv `lhyhm vsb sbvtm. ⁸ smjty xrpt mv`b vgdvpy bny jmvn `sr xrpv `t-jmy vygdylv jl-gbvlm. ⁹ lkn xy-`ny n`m yvhv &b`vt `lhy ysrl ky-mv`b k\$dm thyh vbny jmvn kjmrh mmsq xrvl vmkrh-mlx vsmmh jd-jvlm s`ryt jmy ybzvm vytr gvy ynxlv. ¹⁰ z`t lhm txt g`vnm ky xrpv vygdvl jl-jm yvhv &b`vt. ¹¹ nvr` yvhv jlyhm ky rzh `t kl-`lhy h`r& vystxvv-lv `ys mmqvmv kl `yy hgvy. ¹² gm-`tm kvsym xlly xrby hmh. ¹³ vy+ ydv jl-&pvv vy`bd `t-`svr vysm `t-nynvh lsmmh &yh kmdb. ¹⁴ vrb&v btvkh jdrym kl-xytv-gvy gm-q`t gm-qp d bkptryh ylynv qvl ysvrr bxlvn xrb b\$py ky `rzh jrh. ¹⁵ z`t hjyr hjlyzh hyvsbt lb+x h`mrh blbbh `ny v`p\$y jvd `yk hyth lsmh mrb& lxyh kl jvbr jlyh ysryq ynyj ydv.

Chapter 3

¹ hvy mr`h vng`lh hjyr hyvnh. ² l` smjh bqvl l` lqhx mv\$ r byvhv l` b+hx `l-`lhyh l` qrbh. ³ sryh qrbh `ryvt s`gym sp+yh z`by jrb l` grmv lbqr. ⁴ nby`yh pxzym `nsy bgdvt khnyh xllv-qds xm\$y tvrh. ⁵ yvhv &dyq qrbh l` yjsh jvlh bbqr bbqr msp+v ytn l`vr l` njdr vl`-yvdj jvl bst. ⁶ hkrty gvym nsmv pnvtm hxrby xv&vtm mbly jvbr n&dv jryhm mbly- `ys m`yn yvsb. ⁷ `mrty `k-tyr`y `vty tqxy mv\$ r vl`-ykrt mjvnh kl `sr-pqdy jlyh `kn hskymv hsxytv kl jlylv. ⁸ lkn xkv-ly n`m-yvhv lyvm qvmy ljd ky msp+y l` \$p gvym lqb&y mmlkvt lspk jlyhm zjmy kl xrvn `py ky b`s qn`ty t`kl kl-h`r&. ⁹ ky-`z `hpk `l-jmym sph brvrh lqr` klm bsm yvhv ljbv skm `xd. ¹⁰ mjbr lnhry-kvs jtry bt-pv&y yvblvn mnxy. ¹¹ byvm hhv` l` tbvsv mkl jlylyk `sr psjt by ky-`z `syr mqrbk jlyzy g`vtk vl`-tv\$py lgbhh jvd bhr qdsy. ¹² vhs`rty bqrbk jm jny vdl vx\$y bsm yvhv. ¹³ s`ryt ysrl l`-yjsv jvlh vl`-ydvrv kzb vl`-ym&` bpyhm lsvn trmyt ky-hmh yrjv vrb&v v`yn mxryd. ¹⁴ rny bt-&yvn hryjv ysrl smxy vjlzy bkl-lb bt yrsvl. ¹⁵ h\$yr yvhv msp+yk pnh `ybk mlk ysrl yvhv bqrbk l`-tyr`y rj jvd. ¹⁶ byvm hhv` y`mr lyrvslm `l-tyr`y &yvn `l-yrpv ydyk. ¹⁷ yvhv `lhyk bqrbk gbvr yvsy ysys jlyk bsmxh yxrys b`hbtv ygyl jlyk brnh. ¹⁸ nvgy mmvjd `spty mmk hyv ms`t jlyh xrph. ¹⁹ hny jsh `t-kl-mjnyk bjt hhy` vhsjty `t-h&ljh vhdhx `qb& vsmtym lthlh vlsm bkl-h`r& bstm. ²⁰ bjt hhy` `by` `tkm vbjt qb&y `tkm ky-`tn `tkm lsm vlthlh bkl jmy h`r& bsvby `t-sbvtykm ljnykm `mr yvhv.

Haggai

Chapter 1

¹ bsnt stym ldryvs hmlk bxds hssy byvm `xd lxdh hyh dbr-yvhv byd-xgy hnby` `l-zrbbl bn-s`lty`l pxt yhvdh v`l-yhvsj bn-yhv&dq hkhn hgdlv l`mr. ² kh `mr yvhv &b`vt l`mr hjm hzh `mrv l` jt-b`

jt-byt yvh lhbvt. ³ vyhy dbr-yvh byd-xgy hnby` l`mr. ⁴ hjt lkm `tm lsbt bbytkm \$pvnyv vhyt hzh xrb. ⁵ vjth kh `mr yvh &b`vt symv lbbkm jl-drkykm. ⁶ zrjtm hrbh vhb` mj+ `kvl v`yn-lsbjst v`yn-lskrh lbus v`yn- lxm lv vhmstkr mstkr `l-&rvr nqvb. ⁷ kh `mr yvh &b`vt symv lbbkm jl-drkykm. ⁸ jlv hhr vhb`tm j& vbnv hbyt v`r&h-bv v`kbd `mr yvh. ⁹ pnh `l-hrbh vnh lmj+ vhb`tm hbyt vnpxyt bv yjn mh n`m yvh &b`vt yjn byty `sr-hv` xrb v`tm r&ym `ys lbytv. ¹⁰ jl-kn jlykm kl`v smym m+l vh`r& kl`h ybvlh. ¹¹ v`qr` xrb jl-h`r& vjl-hhrym vjl-hdgn vjl-htryvs vjl-hy&hr vjl`sr tv&y` h`dmh vjl-h`dm vjl-hbhmh vjl kl-ygyj kpym. ¹² vysmj zrbbl bn-slty`l vyhvsj bn-yhv&dq hkhn hgdl vkl s`ryt hjm bqvl yvh `lhyhm vjl-dbry xgy hnby` k`sr slxv yvh `lhyhm vyyr`v hjm mpny yvh. ¹³ vy`mr xgy ml`k yvh bml`kvt yvh ljm l`mr `ny`tkm n`m-yvh. ¹⁴ vyjr yvh `t-rvx zrbbl bn-slty`l pxt yvhdh v`t-rvx yhvsj bn- yhv&dq hkhn hgdl v`t-rvx kl s`ryt hjm vyb`v vyjsv ml`kh bbyt- yvh &b`vt `lhyhm. ¹⁵ byvm jsrym v`rbjh lxds bssy bsnt stym ldryvs hmlk.

Chapter 2

¹ bsbyjy bjsrym v`xd lxds hyh dbr-yvh byd-xgy hnby` l`mr. ² `mr-n` `l-zrbbl bn-slty`l pxt yvhdh v`l-yhvsj bn-yhv&dq hkhn hgdl v`l-s`ryt hjm l`mr. ³ my bkm hns`r `sr r`h `t-hbyt hzh bkbvdl hr`svn vmh `tm r`ym `tv jth hlv` kmhv k`yn bjnykm. ⁴ vjth xzq zrbbl n`m-yvh vxzq yhvsj bn-yhv&dq hkhn hgdl vxzq kl-jm h`r& n`m-yvh vjsv ky-`ny`tkm n`m yvh &b`vt. ⁵ `t-hdbr `sr-krty`tkm b&`tkm mm&rym vrvxy jmdt btkkm `l- tyr`v. ⁶ ky kh `mr yvh &b`vt jvd `xt mj+ hy` v`ny mrjys `t-hsmym v`t- h`r& v`t-hym v`t-hrbh. ⁷ vhrjsty `t-kl-hgvym vb`v xmdt kl-hgvym vml`ty `t-hbyt hzh kbvd `mr yvh &b`vt. ⁸ ly hk\$ vly hzhb n`m yvh &b`vt. ⁹ gdvl yhyh kbvd hbyt hzh h`xrvn mn-hr`svn `mr yvh &b`vt vbmqvm hzh `tn slvm n`m yvh &b`vt. ¹⁰ bjsrym v`rbjh ltsyjy bsnt stym ldryvs hyh dbr-yvh `l-xgy hnby` l`mr. ¹¹ kh `mr yvh &b`vt s`l-n` `t-hkhnym tvrh l`mr. ¹² hn ys`-`ys bsr-qds bknv bgdv vngj bknv `l-hlxm v`l-hnyd v`l-hyyn v`l-smn v`l-kl-m`kl hyqds vyjnv hkhnym vy`mrv l`. ¹³ vy`mr xgy `m-ygj +m`-nps bkl-`lh hy+m` vyjnv hkhnym vy`mrv y+m`. ¹⁴ vyjn xgy vy`mr kn hjm-hzh vkn-hgvy hzh lpy n`m-yvh vkn kl-mjsh ydyhm v`sr yqrybv sm +m` hv`. ¹⁵ vjth symv-n` lbbkm mn-hyvm hzh vmjllh m+rvm svm-`bn `l-`bn bhykl yvh. ¹⁶ mhyvtm b` `l-jrmt jsrym vhyth jsrh b` `l-hyqb lxsp xmsym pvrh vhyth jsrym. ¹⁷ hkyty`tkm bsdvvn vbyrqvn vbbrd` t kl-mjsh ydykm v`yn-`tkm `ly n`m-yvh. ¹⁸ symv-n` lbbkm mn-hyvm hzh vmjllh myvm jsrym v`rbjh ltsyjy lmn- hyvm `sr-y\$d hykl-yvh symv lbbkm. ¹⁹ hjvd hzrj bmgvrh vjd-hgpn vht`nh vhrmvn vj& hzyt l`ns` mn- hyvm hzh `brk. ²⁰ vyhy dbr-yvh snyt `l-xgy bjsrym v`rbjh lxds l`mr. ²¹ `mr `l-zrbbl pxt-yvhdh l`mr `ny mrjys `t-hsmym v`t-h`r&. ²² vhpky k\$` mmlkvt vhsmdty xzq mmlkvt hgvyv vhpky mrkbh vrkbyh vyrdv \$v\$ym vrkbyhm `ys bxb`xyv. ²³ byvm hhv` n`m-yvh &b`vt `qkx zrbbl bn-s`lty`l jbdy n`m-yvh vsmytk kvvtm ky-bk bxrty n`m yvh &b`vt.

Zechariah

Chapter 1

¹ bxdś hsmyny bsnt stym ldryvs hyh dbr-yhvh `l-zkryh bn-brkyh bn-jdv hnby` l`mr. ² q&p yhvh jl-`bvytkm q&p. ³ v`mrt `lhm kh `mr yhvh &b`vt svbv `ly n`m yhvh &b`vt v`svb `lykm `mr yhvh &b`vt. ⁴ `l-thyv k`btykm `sr qr`v-`lyhm hnby`ym hr`snym l`mr kh `mr yhvh &b`vt svbv n`mdrkykm hrjym vmjlylykm hrjym vl` smjv vl`-hqsybv `ly n`m-yhvh. ⁵ `bvytkm `yh-hm vhnby`ym hljvml xxyv. ⁶ `k dbry vxqy `sr &vvyty `t-jbdy hnby`ym hlv` hsygv `btykm vysvbv vy`mr v k`sr zmm yhvh &b`vt ljsvt lnv kdrkynv vkmjlyllyv kn jsh `tnv. ⁷ byvm jsrym v`rbjh ljsty-jsr xds hv`-xds sb+ bsnt stym ldryvs hyh dbr-yhvh `l-zkryh bn-brkyhv bn-jdv` hnby` l`mr. ⁸ r`yty hlylh vnh-`ys rkb jl-`v\$ `dm vhv` jmd byn hhd\$ym `sr bm&lh v`xryv \$v\$ym `dmym srqym vlbny. ⁹ v`mr mh-`lh `dny vy`mr `ly hml`k hdbv by `ny `r`k mh-hmh `lh. ¹⁰ vyjn h`ys hjmd byn-hhd\$ym vy`mr `lh `sr slx yhvh lhthk b`r&. ¹¹ vyjnv `t-ml`k yhvh hjmd byn hhd\$ym vy`mr v hthlknv b`r& vnh kl-h`r& ysbt vsq+ t. ¹² vyjn ml`k-yhvh vy`mr yhvh &b`vt jd-mty `th l`-trxm `t-yrvslm v`t jry yhvdh `sr zjmt h sbjym snh. ¹³ vyjn yhvh `t-hml`k hdbv by dbrym +vbym dbrym nxmym. ¹⁴ vy`mr `ly hml`k hdbv by qr` l`mr kh `mr yhvh &b`vt qn`ty lrvslm vl&yv qn`h gdvlh. ¹⁵ vq&p gdvl `ny q&p jl-hgvym hs`nny `sr `ny q&pty mj+ vhmh jzrv lrjh. ¹⁶ lkn kh-`mr yhvh sbty lrvslm brxmym byty ybnh bh n`m yhvh &b`vt vqvh yn+h jl-yrvslm. ¹⁷ jvd qr` l`mr kh `mr yhvh &b`vt jvd tpv&ynh jry m+vb vnxm yhvh jvd `t-&yv vbxr jvd byrvslm.

Chapter 2

¹ v`s` `t-jyny v`r` vnh `rbj qrvnt. ² v`mr `l-hml`k hdbv by mh-`lh vy`mr `ly `lh hqrnt `sr zrv `t- yhvdh `t-ysr`l vyrvslm. ³ vyr`ny yhvh `rbjh xrsym. ⁴ v`mr mh `lh b`ym ljsvt vy`mr l`mr `lh hqrnt `sr-zrv `t-yhvdh kpy-`ys l`-ns` r`sv vyb`v `lh lhxryd `tm lydvt `t-qrvnt hgvym hns`ym qrn `l-`r& yhvdh lzrvth. ⁵ v`s` jyny v`r` vnh-`ys vbydv xbl mdh. ⁶ v`mr `nh `th hlk vy`mr `ly lmd `t-yrvslm lr`vt kmh-rxbh vkmh `rkh. ⁷ vnh hml`k hdbv by y&` vml`k `xr y&` lqr`tv. ⁸ vy`mr `lv r& dbr `l-hnjr hlz l`mr przvt tsb yrvslm mrb `dm vbhmvh btkh. ⁹ v`ny `hyh-lh n`m-yhvh xvmt `s \$byb vlkbvd `hyh btkh. ¹⁰ hvy hvy vn\$v m`r& &pvn n`m-yhvh ky k`rbj rvxvt hsmym prsty `tkm n`m-yhvh. ¹¹ hvy &yv hml+y yvsbt bt-bbl. ¹² ky kh `mr yhvh &b`vt `xr kbvd slxny `l-hgvym hsllym `tkm ky hngj bkm ngj bbbt jynv. ¹³ ky hnny mnyp `t-ydy jlyhm vhyv sll ljbdyhm vydjtm ky-yhvh &b`vt slxny. ¹⁴ rny vsmxy bt-&yv ky hnny-b` vsknty btkk n`m-yhvh. ¹⁵ vnlv gvym rbym `l-yhvh byvm hhv` vhyv ly ljm vsknty btkk vydjt ky-yhvh &b`vt slxny `lyk. ¹⁶ vnxl yhvh `t-yhvdh xlqv jl `dmt hqds vbxr jvd byrvslm. ¹⁷ h\$ kl-bsr mpny yhvh ky njvr mmjvn qdsv.

Chapter 3

¹ vyr`ny `t-yhvsj hkhn hgdvl jmd lpny ml`k yvhv vhs+n jmd jl- ymynv ls+nv. ² vy`mr yvhv `l-hs+n ygjr yvhv bk hs+n vygjr yvhv bk hbxr byrvslm hlv` zh `vd m&l m`s. ³ vyhvsj hyh lbs bgdym &v`ym vjmd lpny hml`k. ⁴ vyjn vy`mr `l-hjmdym lpnyv l`mr h\$yrv hbgdym h&`ym mjlyv vy`mr `lyv r`h hjbrty mjlyk jvnk vhlbs `tk mxl&vt. ⁵ v`mr ysymv &nyp +hvr jl-r`sv vysymv h&nyp h+hvr jl-r`sv vylbshv bgdym vml`k yvhv jmd. ⁶ vyjd ml`k yvhv byhvsj l`mr. ⁷ kh-`mr yvhv &b`vt `m-bdrky tlk v`m `t-msmrty tsmr vgm-`th tdyn `t-byty vgm tsmr `t-x&ry vntty lk mhlkym byn hjmdym h`lh. ⁸ smj-n` yhvsj hkhn hgdvl `th vrjyk hysbym lpnyk ky-`nsy mvpt hmh ky-hnny mbyv `t-jbdy &mx. ⁹ ky hnh h`bn `sr nttty lpny yhvsj jl-`bn `xt sbjh jynym hnny mptx ptxh n`m yvhv &b`vt vmsty `t-jvn h`r&-hhy` byvm `xd. ¹⁰ byvm hhv` n`m yvhv &b`vt tqrv `ys lrjhw `l-txt gpn v`l-txt t`nh.

Chapter 4

¹ vysb hml`k hdbv by vyjyrny k`ys `sr-yjvr msntv. ² vy`mr `ly mh `th r`h vy`mr r`yty vnhh mnvrt zhb klh vglh jl- r`sh vsbjh nrtyh jlyh sbjh vsbjh mv&qvt lnrvt `sr jl-r`sh. ³ vsnym zyty m jlyh `xd mymyn hglh v`xd jl-sm`lh. ⁴ v`jn v`mr `l-hml`k hdbv by l`mr mh-`lh `dny. ⁵ vyjn hml`k hdbv by vy`mr `ly hlv` ydjt mh-hmh `lh v`mr l` `dny. ⁶ vyjn vy`mr `ly l`mr zh dbr-yvhv `l-zrbbl l`mr l` bxyv vl` bxx ky `m-brvxy `mr yvhv &b`vt. ⁷ my-`th hr-hgdvl lpny zrbbl lmysr vhw&y` `t-h`bn hr`sh ts`vt xn xn lh. ⁸ vyhy dbr-yvhv `ly l`mr. ⁹ ydy zrbbl y\$dv hbyt hzh vydyv tb&jnh vydjt ky-yvhv &b`vt slxny `lykm. ¹⁰ ky my bz lyvm q+nvt vsmxv vr`v `t-h`bn hbdyl byd zrbbl sbjh- `lh jyny yvhv hmh msv++ym bkl-h`r&. ¹¹ v`jn v`mr `lyv mh-sny hzyty m h`lh jl-ymyn hmnvrh vjl-sm`vlh. ¹² v`jn snyt v`mr `lyv mh-sty sbly hzyty m `sr byd sny &ntrvt hzhb hmryqym mjlyhm hzhb. ¹³ vy`mr `ly l`mr hlv` ydjt mh-`lh v`mr l` `dny. ¹⁴ vy`mr `lh sny bny-hy&hr hjmdym jl-`dvn kl-h`r&.

Chapter 5

¹ v`svb v`s` jyny v`r`h vnhh mglh jph. ² vy`mr `ly mh `th r`h v`mr `ny r`h mglh jph `rkh jsrym b`mh vrbxh jsr b`mh. ³ vy`mr `ly z`th`lh hyv&`t jl-pny kl-h`r& ky kl-hgnb mzh kmv h nqh vkl-hnsbj mzh kmv h nqh. ⁴ hv&`tyh n`m yvhv &b`vt vb`h `l-byt hgnb v`l-byt hnsbj bsmv lsqr vlnh btkv bytv vkltv v`t-j&yv v`t-`bnyv. ⁵ vy&` hml`k hdbv by vy`mr `ly s` n` jnyk vr`h mh hyv&`t hz`t. ⁶ v`mr mh-hy` vy`mr z`th`yph hyv&`t vy`mr z`th`jnym bkl-h`r&. ⁷ vnhh kkr jpvt ns`t vz`t `sh `xt yvsbt btkv h`yph. ⁸ vy`mr z`th`hrsjh vyslk `th `l-tvk h`yph vyslk `t-`bn hjpvt `l- pyh. ⁹ v`s` jyny v`r`

vnhn stym nsym yv&`vt vrvx bknpyhm vlhnh knpym kknpy hx\$ydh vts`nh `t-h`yph byn h`r& vbyn hsmym. ¹⁰ v`mr `l-hml`k hdbv by `nh hmh mvlkvt `t-h`yph. ¹¹ vy`mr `ly lbnvt-lh byt b`r& snjr vlvkn vhnvxn sm jl-mknth.

Chapter 6

¹ v`sb v`s` jyny v`r`h vnhn `rbj mrkbtv y&`vt mbyn sny hhrym vhhrym hry nxst. ² bmrkbh hr`snh \$v\$ym `dmym vbmrbh hsnyt \$v\$ym sxrym. ³ vbmrbh hslsyt \$v\$ym lbnym vbmrbh hrbjyt \$v\$ym brdym `m&y. ⁴ v`jn v`mr `l-hml`k hdbv by mh-`lh `dny. ⁵ vyjn hml`k vy`mr `ly `lh `rbj rxvt hsmym yv&`vt mhty&b jl- `dvn kl-h`r&. ⁶ `sr-bh h\$v\$ym hsxrym y&`ym `l-`r& &pvv vhlbnym y&`v `l-`xryhm vhbrydym y&`v `l-`r& htyrn. ⁷ v`m&y y&`v vbyqsv llkt lhthlk b`r& vy`mr lkv hthlkv b`r& vtthlknh b`r&. ⁸ vyzjq `ty vydvb `ly l`mr r`h hvv&`ym `l-`r& &pvv hnyxv `t- rvyx b`r& &pvv. ⁹ vyhy dbr-yvhv `ly l`mr. ¹⁰ lqv m`t hgvh mxldy vm`t +vbyh vm`t ydyh vb`t `th byvm hvv` vb`t byt y`syh bn-&nyh `sr-b`v mbb. ¹¹ vlqxt k\$pvzhh vjsyt j+rvt vsmt br`s yhvsj bn-yhv&dq hkhn hgdl. ¹² v`mrt `lyv l`mr kh `mr yvhv &b`vt l`mr hnh-`ys &mx smv vmtxyv y&mx vbnh `t-hykl yvh. ¹³ vhv` ybnh `t-hykl yvh vhv-`ys` hvd vysb vmsl jl-k\$`v vhyh khn jl-k\$`v vj&t slvm thyh byn snyhm. ¹⁴ vjh+rt thyh lxlm vl+vbyh vlydyh vlxn bn-&nyh lzkrv bhykl yvh. ¹⁵ vrxvqym yb`v vbnv bhykl yvh vydjtm ky-yvhv &b`vt slxny `lykm vhyh `m-smvj tsmjvn bqvl yvhv `lhykm.

Chapter 7

¹ vyhy bsnt `rbj ldryvs hmlk hyh dbr-yvhv `l-zkryh b`rbjh lxds htsjy bk\$lv. ² vyslx byt-`l sr-`&r vrgm mlk v`nsyv lxlvt `t-pny yvh. ³ l`mr `l-hkhnym `sr lbyy-yvhv &b`vt v`l-hnby`ym l`mr h`bkh bxdx hxmsy hnzr k`sr jsyty zh kmh sny. ⁴ vyhy dbr-yvhv &b`vt `ly l`mr. ⁵ `mr `l-kl-jm h`r& v`l-hkhnym l`mr ky-&mtm v\$pvdx bmxmsy vbsbyjy vzh sbjym snh h&vm &mtny `ny. ⁶ vky t`klv vky tstv hlv` `tm h`klym v`tm hstym. ⁷ hlv` `t-hdbrym `sr qr` yvhv byd hnby`ym hr`snym bhyvt yrvslm ysbt vslv vjryh \$bytyh vngb vhsplh ysb. ⁸ vyhy dbr-yvhv `l-zkryh l`mr. ⁹ kh `mr yvhv &b`vt l`mr msp+ `mt sp+v vx\$d vrxmym jsv `ys `t- `xyv. ¹⁰ v`lmnh vytvm gr vjny `l-tjsqv vrjt `ys `xyv `l-txsbv blbbkm. ¹¹ vym`nv lhqsyb vytv ktp \$rrt v`znyhm hkbydv msmvj. ¹² vlbm smv smyr msmvj `t-htrh v`t-hdbrym `sr slx yvhv &b`vt brvxv byd hnby`ym hr`snym vyhy q&p gdvl m`t yvhv &b`vt. ¹³ vyhy k`sr-qr` vl` smjv kn yqr`v vl` `smj `mr yvhv &b`vt. ¹⁴ v`\$jrm jl kl-hgvym `sr l`-ydyvm v`r& nsmh `xryhm mjbr vmsb vysymv `r&-xmdh lsmh.

Chapter 8

¹ vyhy dbr-yhvh &b`vt l`mr. ² kh `mr yhvh &b`vt qn`ty l&yvn qn`h gdvlh vxmh gdvlh qn`ty lh. ³ kh `mr yhvh sbty `l-&yvn vsknty btvk yrvslm vnqr`h yrvslm jyr- h`mt vhr-yhvh &b`vt hr hqds. ⁴ kh `mr yhvh &b`vt jd ysbv zqnym vzqnv brxbvt yrvslm v`ys msjntv bydv mrb ymym. ⁵ vrxbvt hjyr yml`v yldym vyldvt msxqym brxbtyh. ⁶ kh `mr yhvh &b`vt ky ypl` bjyny s`ryt hjm hzh bymym hhm gm- bjyny ypl` n`m yhvh &b`vt. ⁷ kh `mr yhvh &b`vt hnny mvsvj `t-jmy m`r& mzx vm`r& mbv` hsm. ⁸ vhb`ty `tm vsknv btvk yrvslm vhyv-ly ljm v`ny `hyh lhm l`lhym b`mt vb&dqh. ⁹ kh-`mr yhvh &b`vt txzqnh ydykm hsmjym bymym h`lh `t hdbrym h`lh mpy hnby`ym `sr byvm y\$d byt-yhvh &b`vt hhykl lhbnvt. ¹⁰ ky lpny hymym hhm skr h`dm l` nhyh vskr hbhbmh `ynn h vlyv&` vlb` `yn-slv m-h&r v`slx `t-kl-h`dm `ys brjhv. ¹¹ vjth l` kymym hr`snym `ny ls`ryt hjm hzh n`m yhvh &b`vt. ¹² ky-zrj hslvm hgpn ttn pryh v`r& ttn `t-ybvlh vhsym ytnv +lm vhnxtly `t-s`ryt hjm hzh `t-kl-`lh. ¹³ vhyh k`sr hyytm qlh bgvym byt yhvdh vbyt ysrl kn `vsyj `tkm vhyym brkh `l-tyr`v txzqnh ydykm. ¹⁴ ky kh `mr yhvh &b`vt k`sr zmmtly lhrj lkm bhq&yp `btykm `ty `mr yhvh &b`vt vl` nxmty. ¹⁵ kn sbty zmmtly bymym h`lh lhy+yb `t-yrvslm v`t-byt yhvdh `l- tyr`v. ¹⁶ `lh hdbrym `sr tjsv dbrv `mt `ys `t-rjhv `mt vmsp+ slvm sp+v bsjrykm. ¹⁷ v`ys `t-rjt rjhv `l-txsbv blbbkm vsbjt sqr `l-t`hbv ky `t-kl- `lh `sr sn`ty n`m-yhvh. ¹⁸ vyhy dbr-yhvh &b`vt `ly l`mr. ¹⁹ kh-`mr yhvh &b`vt &vm hrbyjy v&vm hxmysy v&vm hsbyjy v&vm hjsyry yhyh lbyt-yhvdh lssvn vlsmxh vlmjdym +vbym v`mt vhslv m`hbv. ²⁰ kh `mr yhvh &b`vt jd `sr yb`v jmy vsvy jrym rbvt. ²¹ vhlkv ysby `xt `l-`xt l`mr nlkh hlkv lxlvt `t-pny yhvh vlbqs `t-yhvh &b`vt `lkh gm-`ny. ²² vb`v jmy rbym vgvym j&vmym lbqs `t-yhvh &b`vt byrvslm vlxlv `t-pny yhvh. ²³ kh `mr yhvh &b`vt bymym hhmh `sr yxzyqv jsrh `nsym mkl lsnvt hgvym vhxzyqv bknp `ys yhvdy l`mr nlkh jmkm ky smjnv `lhym jmkm.

Chapter 9

¹ ms` dbr-yhvh b`r& xdrk vdmsq mnxtv ky lyhvh jyn `dm vkl sb+y ysrl. ² vgm-xmt tgbl-bh &r v&ydv ky xkmh m`d. ³ vtbn &r m&vr lh vt&br-k\$p kjpr vxrv& k+y+ xv&vt. ⁴ hnh `dny yvrnsn vkh bym xylh vhy` b`s t`kl. ⁵ tr` `sqlvn vtyr` vjzh vtxyl m`d vjqrn ky-hbys mb+h v`bd mlk mjzh v`sqlvn l` tsb. ⁶ vysb mmzr b`sdvd vkrty g`vn plstym. ⁷ vhsrty dmyv mpyv vsq&yv mbyn snyv vns`r gm-hv` l`lhynv vhyh k`lp byhvdh vjqrn kybv\$y. ⁸ vxnyty lbyty m&bh mjbr vmsb vl`-yjbr jlyhm jvd ngs ky jth r`yty bjyny. ⁹ gyly m`d bt-&yvn hryjy bt yrvslm hnh mlkk ybv` lk &dyq vnvsv hv` jny vrkb jl-xmvr vjl-jyr bn-`tnvt. ¹⁰ vkrty-rkb m`prym v\$v\$ myrvslm vnkrt qst mlxmh vdbr slvm lgvym vmslv mym jd-ym vmnhr jd-`p\$y-`r&. ¹¹ gm-`t bdm-brytk slxy`\$yryk mbvr `yn mym bv. ¹² svbv lb&rvn `sry htqvh gm-hyvm mgyd msnh `syb lk. ¹³ ky-drkty ly yhvdh qst ml`ty `prym vjvrrty bnyk &yvn jl-bnyk yvn vsmyk kxrb gbvr. ¹⁴ vyhvh jlyhm yr`h vy&` kbrq

x&v v`dny yvhv bsvpr ytqj vhlk b\$jrvt tymn. ¹⁵ yvhv &b`vt ygn jlyhm v`klv vkbsv `bny-qlj vstv hmv kmv-yyn vml`v kmzrq kzvyvt mzbx. ¹⁶ vhsyjm yvhv `lhyhm byvm hhv` k&`n jmv ky `bny-nzr mtv\$vt jl-`dmtv. ¹⁷ ky mh-+vbw vmh-ypyv dgn bxvrym vtyrvs ynvbb btlvt.

Chapter 10

¹ s`lv myhvh m+r bjt mlqvs yvhv jsh xzyzym vm+r-gsm ytn lhm l`ys jsb bsdh. ² ky htrpym dbrv-`vn vhwq\$myvm xzv sqr vxlmvt hsv` ydbrv hbl ynxmvn jl-kn n\$yv kmv-&`n yjnv ky-`yn rjh. ³ jl-hrjym xrh `py vjl-hjtdym `pqvd ky-pqd yvhv &b`vt `t-jdrv `t-byt yhvhdh vsm `vtm k\$y\$ hvdv bmlxmh. ⁴ mmnv pnh mmnv ytd mmnv qst mlxmh mmnv y&` kl-nvgs yxdv. ⁵ vhyv kgbrym bv\$ym b+y+ xv&vt bmlxmh vnlxmv ky yvhv jmm vhbysv rkby \$v\$ym. ⁶ vgbryt `t-byt yhvhdh v`t-byt yv\$y `vsyj vhsbvtyvm ky rxmtym vhyv k`sr l`-znxtym ky `ny yvhv `lhyhm v`jnm. ⁷ vhyv kgbvr `prym vsmx lbm kmv-yyn vbnyhm yr`v vsmxv ygl lbm byhvh. ⁸ `srqh lhm v`qb&m ky pdytyvm vrbv kmv rbv. ⁹ v`zrjm bjmyvm vbmrxqym yzkrvny vxyv `t-bnyhm vsbv. ¹⁰ vhsybvtyvm m`r& m&rym vm`svr `qb&m v`l-`r& gljd vlbvvn `by`m vl` ym&` lhm. ¹¹ vjbr bym &rh vkhk bym glym vhbysv kl m&vlvt y`r vhwrd g`vn `svr vsb+ m&rym y\$vr. ¹² vgbrytm byhvh vbsmv ythlkv n`m yvhv.

Chapter 11

¹ ptx lbnvn dltyk vt`kl `s b`rzyk. ² hyll brvs ky-npl `rz `sr `drym sddv hylylv `lvny bsn ky yrd yjr hb&vr. ³ qvl yllt hrjym ky sddh `drtm qvl s`gt kpyrym ky sdd g`vn hyrdn. ⁴ kh `mr yvhv `lhy rjh `t-&`n hhrgh. ⁵ `sr qnyhn yhrgn vl` y`smv vmkryhn y`mr brvk yvhv v`jsr vrjyhm l` yxmv l jlyhn. ⁶ ky l` `xmv l jvd jl-ysby h`r& n`m-yvhv vnhh `nky mm&y` `t-h`dm `ys byd-rjhv vbyd mlkv vkttv `t-h`r& vl` `&yl mydm. ⁷ v`rjh `t-&`n hhrgh lkn jnyy h&`n v`qx-ly sny mqlvt l`xd qr`ty njm vl`xd qr`ty xblm v`rjh `t-h&`n. ⁸ v`kxd `t-slst hrjym byrx `xd vtq&r npsy bhm vgm-npsm bxlh by. ⁹ v`mr l` `rjh `tkm hmth tmvt vhnkxdt tkxd vhs`rvt t`klnh `sh `t-bsr rjvth. ¹⁰ v`qx `t-mqly `t-njm v`gdj `tv lhpyr `t-bryty `sr krty `t-kl- hjmym. ¹¹ vtpv byvm hhv` vydjv kn jnyy h&`n hsmrym `ty ky dbr-yvhv hv`. ¹² v`mr `lyhm `m-+vb bjnyykm hbv skry v`m-l` xdlv vysqlv `t- skry slsym k\$y. ¹³ vy`mr yvhv `ly hslykhv `l-hyv&r `dr hyqr `sr yqrty mjlyhm v`qxh slsym hk\$y v`slyk `tv byt yvhv `l-hyv&r. ¹⁴ v`gdj `t-mqly hsny `t hxblym lhpr `t-h`xvh byn yhvhdh vbyn ysrl. ¹⁵ vy`mr yvhv `ly jvd qx-lk kly rjh `vly. ¹⁶ ky hnh-`nky mqym rjh b`r& hnkxdvt l`-ypqd hnjr l`-ybqs vhsbrt l` yrp` hn&bh l` yklkl vbsr hbry`h y`kl vpr\$yhn yprq. ¹⁷ hvv rjy h`lyl jzby h&`n xrb jl-zrvjv vjl-jyn ymynv zrvj ybvs tybs vjyn ymynv khh tkhh.

Chapter 12

¹ ms` dbr-yhvh jl-ysr`l n`m-yhvh n+h smym vy\$d `r& vy&r rvx-`dm bqrbv. ² hnh `nky sm `t-yrvslm \$p-rjl lkl-hjmym \$byb vgm jl-yhvdh yhyh bm&vr jl-yrvslm. ³ vhyh byvm-hhv` `sym `t-yrvslm `bn mjm\$h lkl-hjmym kl-jm\$yh srv+ ysr+v vn`\$pv jlyh kl gvyy h`r&. ⁴ byvm hhv` n`m-yhvh `kh kl-\$v\$ btmhvn vrkbv bsgjvn vjl-byt yhvdh `pqx `t-jyny vkl \$v\$ hjmym `kh bjrvn. ⁵ v`mrv `lpy yhvdh blbm `m&h ly ysby yrvslm byhvh &b`vt `lhyhm. ⁶ byvm hhv` `sym `t-`lpy yhvdh kkyvr `s bj&ym vklypd `s bjmyr v`klv jl-ymyn vjl-sm`vl `t-kl-hjmym \$byb vysbh yrvslm jvd txyh byrvslm. ⁷ vhsyj yhvh `t-`hly yhvdh br`snh lmjn l`-tgdl tp`rt byt-dvyd vtp`rt ysb yrvslm jl-yhvdh. ⁸ byvm hhv` ygn yhvh bjd yvsb yrvslm vhyh hnksl bhm byvm hhv` kdvyd vbyt dvyd k`lhyh kml`k yhvh lponym. ⁹ vhyh byvm hhv` `bqs lhsmyd `t-kl-hgvym hb`ym jl-yrvslm. ¹⁰ vspkty jl-byt dvyd vjl yvsb yrvslm rvx xn vtxnvnym vhby+v `ly `t `sr-dqrv v\$pdv jlyv km\$pd jl-hxyd vhmrv jlyv khmr jl- hbkvr. ¹¹ byvm hhv` ygdl hm\$pd byrvslm km\$pd hdd-rmvn bbqjt mgdvn. ¹² v\$pdh h`r& mspxvt mspxvt lbd mspxt byt-dvyd lbd vnsyhm lbd mspxt byt-ntn lbd vnsyhm lbd. ¹³ mspxt byt-lvy lbd vnsyhm lbd mspxt hsmjy lbd vnsyhm lbd. ¹⁴ kl hmspxvt hns`rvt mspxt mspxt lbd vnsyhm lbd.

Chapter 13

¹ byvm hhv` yhyh mqvr nptx lbyd dvyd vlysby yrvslm lx+`t vlndh. ² vhyh byvm hhv` n`m yhvh &b`vt `kryt `t-smvt hj&bym mn-h`r& vl` yzkrv jvd vgm `t-hnby`ym v`t-rvx h+m`h `jbyr mn-h`r&. ³ vhyh ky-ynb` `ys jvd v`mrv `lyv `byv v`mv yldyv l` txyh ky sqr dbrt bsm yhvh vdqrhv `byhv v`mv yldyv bhnb`v. ⁴ vhyh byvm hhv` ybsv hnby`ym `ys mxzynv bhnb`tv vl` ylsv `drt sjr lmjn kxs. ⁵ v`mr l` nby` `nky `ys-jbd `dmh `nky ky `dm hqny mnjvry. ⁶ v`mr `lyv mh hmkvt h`lh byn ydyk v`mr `sr hkyty byt m`hby. ⁷ xrb jvry jl-rjy vjl-gbr jmyty n`m yhvh &b`vt hk `t-hrjh vtpv&yn h&`n vhsbty ydy jl-h&jrym. ⁸ vhyh bkl-h`r& n`m-yhvh py-snym bh ykrtv ygvjv vhslyt yvtr bh. ⁹ vhb`ty `t-hslyt b`s v&rptym k&rp `t-hk\$pv vbxntym kbxn `t- hzhb hv` yqr` bsmv v`ny `jnh `tv `mrty jmy hv` vhv` y`mr yhvh `lhy.

Chapter 14

¹ hnh yvm-b` lyhvh vxlq slk bqrbk. ² v`\$pty `t-kl-hgvym `l-yrvslm lmlxmh vnlkdh hjyr vns\$v hbtym vhsym tsglnh vy&` x&y hjyr bgvlh vytr hjm l` ykrt mn-hjyr. ³ vy&` yhvh vnlxm bgvym hhm kyvm hlxm byvm qrb. ⁴ vjmdv rglyv byvm-hhv` jl-hr hztym `sr jl-pny yrvslm mqdm vnbqj hr hzytym mx&yv mzxrh vymh gy` gdlv m`d vms x&y hhr &pvnh vx&yv-ngbh. ⁵ vn\$tm gy`-hry ky-ygyj gy-hrym `l-`&l vn\$tm k`sr n\$tm mpny hrjs bymy jzyh mlk-yhvdh vb` yhvh `lhy kl-qdsym

jmk. ⁶ vhyh byvm hhv` l`-yhyh `vr yqrvt yqp`vn. ⁷ vhyh yvm-`xd hv` yvdj lyvh l`-yvm vl`-lylh
 vhyh ljt-jrb yhyh- `vr. ⁸ vhyh byvm hhv` y&`v mym-xyym myrvslm x&ym `l-hym hqdmvny
 vx&ym `l-hym h`xrvn bqy& vbxrp yhyh. ⁹ vhyh yvh lmlk jl-kl-h`r& byvm hhv` yhyh yvh `xd
 vsmv `xd. ¹⁰ y\$vb kl-h`r& kjrbh mgbj lrmvn ngb yrvslm vr`mh vysbh txtyh lmsjr bnymn jd-mqvm
 sjr hr`svn jd-sjr hpnym vmgdl xnn`l jd yqby hmlk. ¹¹ vysbv bh vxrm l` yhyh-jvd vysbh yrvslm
 lb+x. ¹² vz` t thyh hmgph `sr ygp yvh `t-kl-hjmym `sr &b`v jl-yrvslm hmq bsrv vhv` jmd jl-rglyv
 vjynyv tmqnh bxryhn vlsvnyv tmq bpyhm. ¹³ vhyh byvm hhv` thyh mhvmt-yvh rbh bhm vhxzyqv
 `ys yd rjhv vjlth ydv jl-yd rjhv. ¹⁴ vgm-yhvdh tlxm byrvslm v`\$p xyl kl-hgvym \$byb zhb vk\$
 vbgdym lrb m`d. ¹⁵ vkn thyh mgpt h\$v\$h hprd hgml vhxmvv vkl-hbhmh `sr yhyh bmxnvt hhmh
 kmgph hz`t. ¹⁶ vhyh kl-hnvtr mkl-hgvym hb`ym jl-yrvslm vjlv mdy snh bsnh lhstxvt lmlk yvh
 &b`vt vlxg `t-xg h\$skvt. ¹⁷ vhyh `sr l`-yjlh m` t mspxvt h`r& `l-yrvslm lhstxvt lmlk yvh &b`vt vl`
 jlyhm yhyh hgsm. ¹⁸ v`m-mspxt m&rym l`-tjll vl` b`h vl` jlyhm thyh hmgph `sr ygp yvh `t-hgvym
 `sr l` yjlv lxg `t-xg h\$skvt. ¹⁹ z` t thyh x+t m&rym vx+t kl-hgvym `sr l` yjlv lxg `t-xg h\$skvt. ²⁰
 byvm hhv` yhyh jl-m&lv h\$v\$h qds lyvh vhyh h\$yrvt bbyy yvh kmzrqym lpy hmzbx. ²¹ vhyh
 kl-\$yr byrvslm vbyhvdh qds lyvh &b`vt vb`v kl-hzbxym vlqxv mhm vbslv bhm vl`-yhyh knjny
 jvd bbyy-yvh &b`vt byvm hhv`.

Malachi

Chapter 1

¹ ms` dbr-yvhv `l-ysr`l byd ml`ky. ² `hbty `tkm `mr yvh v`mrtm bmh `hbtv hlv`-`x jsv lyjqb
 n`m- yvh v`hb `t-yjqb. ³ v` t-jsv sn`ty v`sym `t-hryv smmh v`t-nxltv ltnvt mdbr. ⁴ ky-t`mr `dvm
 rsnv vnsvb vnbh xrbvt kh `mr yvh &b`vt hmh ybnv v`ny `hrv\$ vqr`v lhm gbvl rsjh vjhm `sr-zjm
 yvh jd-jvml. ⁵ vjynykm tr`ynh v`tm t`mrv ygdv yvh mjv lgbvl ysrl. ⁶ bn ykbd `b vjbd `dnyv
 v`m-`b `ny `yh kbvdy v`m-`dnyv `ny `yh mvr`y `mr yvh &b`vt lkm hkhnym bvzy smy v`mrtm
 bmh bzyv `t- smk. ⁷ mgysym jl-mzbxv lxm mg`l v`mrtm bmh g`lvk b`mrkm slxn yvh nbzh
 hv`. ⁸ vky-tgsvv jvr lzbx `yn rj vky tgysv p\$x vxlh `yn rj hqrybhv n` lpxtk hyr&k `v hys` pnyk `mr
 yvh &b`vt. ⁹ vjth xlv-n` pny-`l vyxnnv mydkm hyth z` t hys` mkm pnyv `mr yvh &b`vt. ¹⁰ my
 gm-bkm vy\$gr dltyv vl`-t`yrv mzbxy xnm `yn-ly xp& bkm `mr yvh &b`vt vmnxh l`-`r&h mydkm.
¹¹ ky mmzrx-smv vjd-mbv`v gdvl smy bgvym vbkl-mqvm mq+r mgs lsmv vmnxh +hvrh ky-gdvl
 smy bgvym `mr yvh &b`vt. ¹² v`tm mxllym `vtv b`mrkm slxn `dny mg`l hv` vnybv nbzh `klv.
¹³ v`mrtm hnh mtl`h vhpxtm `vtv `mr yvh &b`vt vhb`tm gzvl v`t- hp\$x v`t-hxvhl vhb`tm `t-hmnxh
 h`r&h `vth mydkm `mr yvh. ¹⁴ v`rvr nvkl vys bjdrv zkr vndr vzbv msxt l`dny ky mlk gdvl `ny
 `mr yvh &b`vt vsmy nvr` bgvym.

Chapter 2

¹ vjth `lykm hm&vh hz` t hkhnym. ² `m-l` tsmjv v`m-l` tsymv jl-lb ltt kbvd lsmv `mr yvh &b`vt vslxty bkm `t-hm`rh v`rvty `t-brkvtykm vgm `rvtyh ky `ynkm smym jl-lb. ³ hnnv gjr lkm `t-hzrz vzryty prs jl-pnykm prs xgykm vns` `tkm `lyv. ⁴ vydjtm ky slxty `lykm `t hm&vh hz` t lhyvt bryty `t-lvy `mr yvh &b`vt. ⁵ bryty hyth `tv hxyym vhslym v`tnm-lv mvr` vyyr`ny vmpny smy nxy hv`. ⁶ tvrt `mt hyth bpyhv vjvlh l`-nm&` bsptyv bslvm vbmysvr hlk `ty vrbym hsyb mjvn. ⁷ ky-spty khn ysmrv-djt vtvrh ybqsv mpyhv ky ml`k yvh-&b`vt hv`. ⁸ v`tm \$rtm mn-hdrk hksltm rbym btvrh sxtm bryt hlvy `mr yvh &b`vt. ⁹ vgm-`ny nty `tkm nbzym vsplym lkl-hjm kpy `sr `ynkm smrym `t- drky vns`ym pnym btvrh. ¹⁰ hlv` `b`xd lklv hlv` `l`xd br`nv mdvj nbgd `ys b`xyv lxll bryt `btynv. ¹¹ bgdh yhvdh vtvjhb njsth bysr`l vbyrvslm ky xll yhvdh qds yvh `sr `hb vbjl bt-`l nkr. ¹² ykrt yvh l`ys `sr yjsnh jr vjnh m`hly yjqb vmgys mnxh lyvh &b`vt. ¹³ vz`t snyt tjsv k\$vt dmjh `t-mzbx yvh bky v`nqh m`yn jvd pnvt `l-hmnh vlqxt r&vn mydkm. ¹⁴ v`mrtm jl-mh jl ky-yvh hjyd bynk vbyn `st njvryk `sr `th bgdth bh vhy` xbrtk v`st brytk. ¹⁵ vl`-`xd jsh vs`r rvx lv vmh h`xd mbqs zrz `lhyv vnsmrtm brvxkm vb`st njvryk `l-ybgd. ¹⁶ ky-sn` slx `mr yvh `lhy ysr`l vk\$h xm\$ jl-lbvsv `mr yvh &b`vt vnsmrtm brvxkm vl` tbgdv. ¹⁷ hvgtm yvh bdbrykm v`mrtm bmh hvginv b`mrkm kl-jsh rj +vb bjyny yvh vbhm hv` xp& `v `yh `lhy hmsp+.

Chapter 3

¹ hnnv slx ml`ky vph-drk lpy vpt`m ybv` `l-hyklv h`dvn `sr-`tm mbqsym vml`k hbryt `sr-`tm xp&ym hnh-b` `mr yvh &b`vt. ² vmy mklkl `t-yvm bv`v vmy hjmd bhr`vtv ky-hv` k`s m&rp vkbryt mkb\$ym. ³ vysb m&rp vm+hr k\$ p v+hr `t-bny-lvy vzqq `tm kzhb vkk\$p vhyv lyvh mgysy mnxh b&dqh. ⁴ vjrbh lyvh mnxt yhvdh vyrvslm kymy jvlm vksnym qdmnyvt. ⁵ vqrbyty `lykm lmsp+ vhyty jd mmhr bmkspym vbmnh`pym vbnsbjym lsqr vbjsqy skr-skyr `lmnh vytvm vm+y-gr vl` yr`vny `mr yvh &b`vt. ⁶ ky `ny yvh l` snyty v`tm bny-yjqb l` klytm. ⁷ lmymy `btykm \$rtm mxqy vl` smrtm svbv `ly v`svbh `lykm `mr yvh &b`vt v`mrtm bmh nsvb. ⁸ hyqbj `dm `lhyv ky `tm qbjym `ty v`mrtm bmh qbjnvk hmjsr vhrvmh. ⁹ bm`rh `tm n`rym v`ty `tm qbjym hgyv klv. ¹⁰ hby`v `t-kl-hmjsr `l-byt h`v&r vyhy +rp bbyty vbxnvny n` bz`t `mr yvh &b`vt `m-l` ptx lkm `t`rbvt hsmym vhryqy lkm brkh jd-bly-dy. ¹¹ vgjrtv lkm b`kl vl`-ysxt lkm `t-pry h`dmh vl`-tskl lkm hgnv bsdh `mr yvh &b`vt. ¹² v`srv `tkm kl-hgvym ky-thyv `tm `r& xp& `mr yvh &b`vt. ¹³ xzqv jly dbrykm `mr yvh v`mrtm mh-ndbrv jlyk. ¹⁴ `mrtm sv` jbd `lhyv vmh-b&j ky smrv msmrtv vky hlknv qdrnyt mpny yvh &b`vt. ¹⁵ vjth `nxnv m`srym zdym gm-nbnv jsy rsjh gm bxnv `lhyv vmyl+v. ¹⁶ `z ndbrv yr`y yvh `ys `t-rjhv vyqsb yvh vysmj vyktb \$pr zkrv lpyv lyr`y yvh vlxsbv smv. ¹⁷ vhyv ly `mr yvh &b`vt lyvm `sr `ny jsh \$glh vxmlty jlyhm k`sr yxml `ys jl-bnv hjbd `tv. ¹⁸ vsbtm vr`ytm byn &dyq lrsj byn jbd `lhyv l`sr l` jbdv. ¹⁹ ky-hnh hvym b`

bjr ktnvr vhyv kl-zdym vkl-jsh rsjh qs vlh+ `tm hyvm hb` `mr yvh &b`vt `sr l`-yjbz lhm srs vjnp.
²⁰ vzrxh lkm yr`y smy sms &dqh vmrp` bknpyh vy&`tm vpstm kjgly mrbq. ²¹ vj\$vtm rsjym ky-yhyv
 `pr txt kpvt rglykm byvm `sr `ny jsh `mr yvh &b`vt. ²² zkrv tvrt msh jbdy `sr &vyty `vtv bxb
 jl-kl-ysr`l xqym vmsp+ym. ²³ hnh `nky slx lkm `t `lyh hnby` lpny bv` yvm yvh hgdvl vhnvr`. ²⁴
 vhsyb lb-`bvt jl-bnym vlb bnym jl-`bvtm pn-`bv` vhkyty `t- h`r& xrm.